Sciences Psychiques
RELIGION
PHILOSOPHIE
Sciences Anciennes
LIBRAIRIE
E. NOURRY
· 62 ·
Rue des Ecoles
PARIS (5e)

11. 292. 136. 1X. 510. 136.

c.96

Complet

Nuſq̃ antea impreſſum collectorium totius fere medicine Bertrucij Bononienſis in quo infraſcripta continentur.

¶ Primo de regimine ſanitatis.

¶ Secundo de egritudinibus particularibus que ſunt a capite vſq; ad pedes.

¶ Tertio de egritudinibus vniuerſalibus hoc eſt de febribus.

¶ Quarto de criſi et de diebus creticis.

¶ Quinto de venenis.

¶ Sexto de decoratione.

Cum gratia et priuilegio.

Leonardo Doldi

dono L. Stiberlin

1 Mx 85

¶ Nicolaus de Landa agri Rothomagenſis medicus ſtudioſiſſimo ꝓbatiſſimoqꝫ magiſtro Michaeli capelle artium ⁊ medicine doctori. S. P. D.

LEontinum gorgiam eminētiſſimum illum virum eum (qui primus athenis dicendi gen⁹ inuaſit) dicere ſolitū ſcripſit plato vir ſtudioſiſſime. Nihil hoībus a diīs immortalibus relatū ſalubrius: nihil vtilius: nihil deniqꝫ humane neceſſitudini accōmodatius ꝙ artium adinuētiones traditioneſqꝫ quas ſuos illuſtratores cultoreſqꝫ ſuperis aſſignaſſe celoqꝫ dicaſſe plerūqꝫ autumāt. Ea ob rem medendi artem qua nullus (auctore Plinio) fructicoſior non mediocrium virorum compluſculi illuſtrauerunt excolueruntqꝫ. Et horum in primis hypocrates chous vir arte et facundia inſignis qui dogmaticorum medicorū hereſiarcha factus primus apud grecos medendi precepta clariſſime condidit quem dyocles cariſcius hypocratice hereſeos ſectator primus: ſecūdus fama atqꝫ etate exiſtens maiori ex parte imitatus eſt: poſt quos paraxagoras chius et chriſippus demumqꝫ eraſiſtratus chius viri non inglorioſi hanc dogmaticam hereſim exercuerunt. Fuit et alia medices factio quam Empericam ab experimentis appellāt et eam in ſicilia a creonte agringentino empedoclis phiſici autoritate commēdato traditam inuētamqꝫ Serapion alexandrienſis: deinde apolloniȷ duo pater et filius: aliȷqꝫ complures inartificioſe empericeqꝫ coluerunt. Sed et Herophilus calcedonius ſubtilioris quidem ſecte (vt aiunt) conditor ante omnes celebratam rationem eamqꝫ paulatim efficaciſſimo vſu rerum omniuꝫ magiſtro repertam peculiariter vtiqꝫ ad verba garrulitatemqꝫ deſcendens in methodoicam ſectam commutauit. Quam aſclepiades bithineus (qui et maior vocatus eſt) themiſonqꝫ laudicienſis eius diſcipulus argumentis (vt dicunt) acerrimis fortiſſimiſqꝫ rationibus vallauerūt. Compleuit illam theſſillus italus qui (autor eſt Varro) cuncta maiorum placida deleuit et rabie quadam in omnes eui medicos porauit. Et hiȷ ſunt quos prima ſecula nouerunt. Hos autem longo temporum interuallo ſubſecuti ſunt Galenus pergamenſis quē medicorum principem communiter ferunt. Albubetri arazi zacharie filius princeps aboali abiuſceni aliȷqꝫ non pauci quorum nomina celebratiora clarioraqꝫ ſint ꝙ vt aliene commemorationis indigeant. Paucis vͦ ante nos ſeculis inter ceteros medicos excelluit vir clariſſimus ⁊ medendi ſcientia celebratiſſimus Bertrucius Bononienſis qui ea tempeſtate tanꝙ Aſclepius colebatur: conſulebaturqꝫ in medellarum diſciplina. Cuius antidota decretaqꝫ veriora atqꝫ certiora exiſtimabātur: de cui⁹ laudibus cum edixerimus plura: plura profecto dicenda ſupererunt. Hic enim cum non paucos iāiam deploratos advitam reuocaſſet cūqꝫ multa ex medicine cultoribus ſecretiora deprompſiſſet terapenticā artis medices partem luculenter dogmatice methodoiceqꝫ atqꝫ empice pertractauit. Nō minus vͦ ⁊ ea que ad paſſiologiam cauſilogiāqꝫ atqꝫ ſignatiuam pertinent diſſeminans hoc quaſi quoddam medellarū oīm

promptuarium in parua coniectuu formula ſingulari ingenio compi-
lauit: vt qui viuus viuentibus profuiſſet: ita defunctus poſteris mode-
retur. ¶Quātum in hoc doctrine quātum eruditionis quantū vtilitatis
contineatur ſtatim diligens lector agnoſcet. ¶Quocirca ſingulos quot-
quot medicamentorum ſtudioſi ſunt hortor itemqꝫ moneo vt iſtud cla-
riſſimum Bertrucij compendium ſubinde conſulant in manibuſqꝫ ſu
giter habeant. Ipſos em̄ ſcio Bertrutij dogmatibus euadere doctio-
res. ¶Quantum vō tibi mi Michael dilectiſſime res medicoꝝ debeat
qui iſtud in lucem reuocari procuras quiqꝫ calcographis imprimendū
cōmiſiſti maiori narratiōe ampliuſculaqꝫ eloquētia indigeret. Vale.

¶ Sequitur tabula collectorij bertrucij.

Capitula que p̄ſcribuntur ſunt tria.
Capl'm p̄mū de cōmēdatiōe medicīe. fo. j.
Capitulum ſecundum de informatione medici. fo. iij.
Capl'm. iij. de corpore medicando in q̄ p̄tinet regimē ſanitat3. fo. v.
¶ Sequunt̄ capl'a primi libri collectorij Bertrucij.
¶ Primi libri ſunt quatuor ſectiones.
Sectio prima de paſſionibus mēbrorum animalium.
Sectio ſecunda de paſſionibus mēbrorum ſpiritualium.
Sectio tertia de paſſionibus membrorum naturalium.
Sectio quarta de paſſionibus mēbrorum exercitātiū corporum.
¶ Sectionis prime ſunt octo tractatus.
Primus eſt de paſſionib⁹ capitis.
Secūdus de paſſionibus neruorū.
Tertius de paſſionibus oculorū.
Quartus de paſſionibus auriū.
Quintus de paſſionibus naſi.
Sext⁹ de paſſionib⁹ oris ⁊ lingue.
Septimus de paſſionibus dentiū.
Octauus de paſſionib⁹ gingiuarū.
¶ Sectionis ſecūde ſunt quattuor tractatus.
Primus de paſſionibus gutturis.
Scōs de paſſiōibus pectoris ⁊ pulmonis.
Tertius de paſſionibus cordis.
Quartus de paſſionib⁹ mām̄illaꝝ.
¶ Sectionis tertie ſunt nouem tractatus.
Prim⁹ de paſſiōib⁹ meri ⁊ ſtōachi.
Secūdus de paſſionibus epatis.
Tertius de paſſionibus ſplenis.
Quartus de paſſiōib⁹ inteſtinorū.
Quint⁹ de paſſiōib⁹ ⁊ fiſſuris ani.
Sextus de paſſionib⁹ renū.
Septimus de paſſionibus veſice in maſculis.
Octauus de paſſionibus mēbrorū generationis.
Nonus de paſſionibus mēbrorū generationis in feminis.
¶ Sectiōis quarte eſt vnus ſolus tractat⁹ qui eſt de paſſionibus apparentibus in extremitatibus membroꝝ.
¶ Tractatus primi prime ſectionis ſunt decem capitula.
Primū de dolore capitis. fol. xij.
Secundum de vertigine et ſcothomia. fo. xviij.
Tertium de ſtupore ſubeth et congelationem. fo. xix.
Quartū de freneſi. fo. xx.
Quintū de litargia. fo. xxiij.
Sextū de vigilijs ſupfluis. xxiiij.
Septimum de perturbatione virtutum animalium. fo. xxv.
Octauum de epilepſia. fo. xxxi.
Nonū de apoplexia. fo. xxxiij.
Decimū de incubo. fo. xxxvj.
¶ Tractat⁹ ſcōi p̄me ſectionis ſunt. v. capl'a. fo. xxxvij.
Primum de paraliſi. fo. xxxvij.
Secundū de ſpaſmo et alcuſet3 ſeu thetano. fo. xxxviij.
Tertium de tortura oris. fo. xl.
Quartū de ſtupore tremore formicatione ⁊ obdormitatiōe. fo. xli.
Quintum de oſcitatione et alitatione. fo. xlij.
¶ Tractat⁹ tertij p̄me ſectionis ſunt. iiij. capl'a. fo. xliij.
Primū de obtalmia. fo. xliij.
Scōm de lachrymoſitate. fo. xlv.
Tertiū de debilitate viſus. xlvj.
Quartū de fiſtl'a lachrymali. xlviij.
¶ Tractat⁹ q̄rti p̄me ſectionis ſunt. iiij. capl'a. fo xlviij.
Primū de tinnitu auriū. fo. xlviij.
Scōm de ſurditate auriū. fo. xlix.
Tertiū de dolore ⁊ apate. fo. l.

Quartū de vlcere aurium. fo.li.
¶ Tractatus q̄nti p̄me ſectiōis ſunt tria capitula. fo.lij.
Primū de fluxu ſan. nariū fo.lij.
Scōm de fetorē narium ꝛ polipo ꝛ vlcere in naribus fo.liij.
Tertiū de defectōe odorādi. liiij.
¶ Tractatus ſexti p̄me ſectionis ſunt quīqꝫ capl'a. fo.liiij.
Primum de fiſſura labiorum oris. folio liiij.
Secundum de fetore oris. fo.lv.
Tertium de ſaliuoſitate oris. fo.lv.
Quartum de caſu vuule fo.lv.
Quintū de grauedine ꝛ magnitudine lingue. fo.lvj.
¶ Tractatus ſeptimi p̄me ſectionis ſunt tria capl'a. fo.lvij.
Primum de dolore dentiū. fo.lvij.
Scōm de mobilitate dētiū. fo.lvij.
Tertiū de corroſiōe dētiū. fo.lviij.
¶ Tractat⁹ octaui p̄me ſectionis ſunt duo capitula. fo.lviij.
Primum de exitu ſanguinis ex gingiuis. fo.lviij.
Scdꝫ de putredie gigiuaꝝ. fo.lviij.
¶ Tituli ſecunde ſectionis.
¶ Tractatus p̄mi ſcd̄e ſectionis ſunt tria capitula. fo.lix.
Primum de ſquinantia. fo.lix.
Secūdum de catharro branca ꝛ coriza. fo.lx.
Tertiū de raucedine vocis. fo.lxij.
¶ Tractat⁹ ſecūdi ſcd̄e ſectionis ſunt ſeptē capitula. fo.lxij.
Primum de tuſſi. fo.lxiij.
Scōm de aſmate diſnia oregmone orthomia. fo.lxv.
Tertium de pleureſi. fo.lxvj.
Quartū de pipleumonia. fo.lxxij.
Quintum de empimate. fo.lxxiij.
Sextum de ptiſi. fo.lxxv.
Septimum de ſputo ſanguinis et emoptoica paſſione. fo.lxxix.
¶ Tractatus tertij ſcd̄e ſectionis ſunt q̄ttuor capl'a. fo.lxxxj.
Primū de debilitate cord̄. fo.lxxxj.
Secundum de ſincopi et cardiaca paſſione. fo.lxxxij.
Tertium de tremore et iectigatione cordis. fo.lxxxiij.
Quartum de dolore et apoſtemate et vulnere cordis. fo.lxxxiiij.
¶ Tractatus q̄rti ſcd̄e ſectiōis ſunt duo capitula. fo.lxxxv.
Primum de exuberātia ꝛ diminutione lactis. fo.lxxxv.
Secundum de ingroſſatione ꝛ extenuatione mamillaꝝ. fo.lxxxvj.
¶ Tituli tertie ſectionis.
¶ Tractat⁹ p̄mi tertie ſectonis ſunt .xij. capitula. fo.lxxxvij.
Primum de actione leſa digeſtionis ſtomachi fo.lxxxvij.
Secundum de nauſea faſtidio ꝛ proſtratione appetitus fo.xciij.
Tertiū de appetitu canino. fo.xcv.
Quartum de boliſmo fo.xcvj.
Quintū de malitia yſtimbre et appetitu corrupto. fo.xcvij.
Sextum de ſiti fo.xcviij.
Septimū de eructatione fo.cj.
Octauum de ſingultu fo.cj.
Nonum de vomitu ꝛ animi ſubuerſione. fo.ciij.
Decimū de colerica paſſiōe fo.cvj.
Undecimum de dolore ꝛ inflatiōe ſtomachi. fo.cvij.
Duodecimum de apoſtemate ꝛ vlcere ſtomachi. fo.cviij.
¶ Tractatus ſcd̄i tertie ſectionis ſunt ſex capitula. fo.cxij.
Primū de debilitate epatis in ſua complexione ꝛ ſubſtātia. fo.cxij.
Secūdum de oppilatiōe et duritie epatis. fo.cxiij.
Tertiū de cachecia. fo.cxv.
Quartum de ydropiſi. fo.cxv.
Quintum de ictericia citrina ꝛ nigra. fo.cxxi.
Sextum de apoſtematibus et exitura apoſtematis. fo.cxxiij.
¶ Tractat⁹ tertij tertie ſectionis ſunt tria capl'a. fo.cxxvi.

Primū de debilitate ſplenis in ſua cōplxōne vel ſuba. fo.cxxvi.
Secundū de oppilatione ⁊ duricie ſplenis. fo.cxxvij.
Tertiū de apoſtematibus et exitu⸗ ſplenis. fo.cxxix.
¶ Tractatus q̄rti tertie ſectionis ſunt q̄ttuor capl'a. fo.cxxix.
Primū de fluxu ventris omnium modorum. fo.cxxix.
Secundum de ſtipticitate ventris omniū modorum. fo.cxxxviij.
Tertiū de colica yliaca ⁊ yleos. cxli.
Quartū de apoſtematib⁹ ⁊ vlceribus inteſtinorum. fo.cxlv.
¶ Tractat⁹ q̄nti tertie ſectiōis ſunt ſex capl'a. fo.cxlvi.
Primum de thenaſmone ⁊ pruritu in ano. fo.cxlvi.
Secūdum de exitu et mollificatione ani. fo.cxlvij.
Tertiū de vermib⁹ in ano. cxlviij.
Quartum de ragadijs et fiſſuris ani. fo.xlviij.
Quintū de emorroydib⁹ ⁊ de eruptiōe venaꝝ in ano. fo.cxlviij.
Sextum de apoſtematibus ⁊ vlceribus in ano. fo.cli.
¶ Tractat⁹ ſexti tertie ſectionis ſunt ſeptē capl'a. fo.cli.
Primuȝ de debilitate ſiue malitia cōplexionis renū. fo.cli.
Secundū de mictu ſang. vel ſaniei vel de vlceribus in renibus ⁊ poris vritidibus. fo.clij.
Tertium de calculo ⁊ arena rubea et alba. fo.cliij.
Quartum de dyabete ſiue dyaria vrine. fo.clvi.
Quintū de macie renū. fo.clvij.
Sextū de oppilatione et duritie in renibus et poris. fo.clvij.
Septimū de apoſtematib⁹ q̄ fiunt in renib⁹ ⁊ poris vritidib⁹. clviij.
¶ Tractatus ſeptimi tertie ſectionis ſunt ſex capl'a. fo.clix.
Primum de ſcabie ⁊ vlcere in veſica et virga. fo.clix.
Scdm̄ de ardore vrine. fo.clx.
Tertium de ſtranguria fo.clxi.
Quartū de diſſuira ⁊ ſuria. fo.clxij.
Quintuȝ de inſenſibili fluxu vrine ⁊ mingētibus in ſomno. fo.clxiiij.
Sextum de apoſtemate in veſica ⁊ collo eius fo.clxiiij.
¶ Tractatus octaui tertie ſectionis ſunt .iiij. capl'a. fo.clxv.
Primū de impediētibus coitū que ſunt quattuor diminutio appetitus: diminutio ſpermatis: diminutio erectiōis: ⁊ diminutio virge virilis. fo.clxv.
Scdm̄ de ſatyriaſi ⁊ facientib⁹ ſup fluitatē in coitu q̄ ſūt multitudo ſpmatis prurit⁹. fo.clxvi.
Tertiū de gomorrea et pollutione nocturna. fo.clxvij.
Quartū de apoſtematibus virge ⁊ teſticulorum. fo.clxviij.
¶ Tractat⁹ noni tertie ſectionis ſunt .xi. capl'a. fo.clxix.
Primū de fluxu mēſtruoꝝ. clxix.
Secundū de reſtrictione mēſtruorum fo.clxxij.
Tertium de rectificantibus vuluā et facientibus ad impregnationem. fo.clxxiiij.
Quartum de aborſu ⁊ impedientibus impregnationē. fo.clxxvij.
Quintum de hijs que partum facilem efficiunt et educunt ſecūdinam. fo.clxxviij.
Sextum de exitu matricis vel vmbilici poſt partū. fo.clxxix.
Septimum de ſignis impregnationis et fetus. fo.clxxx.
Octauū de mola et inflatione matricis. fo.clxxxi.
Nonum de prefocatione matricis. folio clxxxi.
Decimū de apoſtematib⁹ ⁊ cancro in matrice. fo.clxxxij.
Undecimum de vlceribus ⁊ ragadijs in matrice fo.clxxxiij.

¶Tituli quarte ſectionis.

¶Tractatus q̄rte ſectionis ſunt ſex capl'a. fo.clxxxiiij.
Primum de ruptura ſiphac ꝛ her⸗nia fo.clxxxiiij.
Scd̄m de paſſioue arthetica ꝛ eius ſpeciebus fo.clxxxvj.
Tertium de varicibus crurium et elephantia fo.cxc.
Quartum de doloribus dorſi ſpon⸗taneis fo.cxcj.
Quintum de gibboſitate dorſi et pectoris fo.cxciij.
Sextum de labore ſpontaneo mu⸗ſculoꝝ q̄ ſūt in ābitu toti⁹ corpis ꝛ extrēitatib⁹ mēbroꝝ fo.cxciiij.

¶Sequitur tabula ſecūdi libri collectoꝝ Bertrucij.

¶Libri ſcd̄i ſunt q̄ttuor tractatus.
Primus eſt de febribus.
Scd̄s de criſi ꝛ creticis diebus.
Tertius de venenis.
Quartus de decoratione.
¶Capitulū primū de diffinitiōe ꝛ diuiſione febris. fol'.cxcv.
Capl'm ſecūdum de fe. effimera et eius ſpeciebus. fo.cxcvi.
Capitulū tertium de feb. ethica et eius ſpeciebus. fo.cxcviij.
Capitulum quartuȝ de febre ethi⸗ca ſenectutis. fo.ccj.
Capitulū quintuȝ de cura febrium putridarū in generali. fo.ccij.
Capitulum ſextū de fe. ſanguinea ꝛ eius ſpeciebus. fo.ccviij.
Capitulū ſeptimū de fe. cholerica interpollata. fo.ccxj.
Capitulū octauū de cholerica con⸗tinua et eius ſpecieb⁹. fol'.ccxiij.
Ca.ix.de fl'atica inťpollata. ccxv.
Ca.x.de fl'atica ꝯtinua. fo.ccxvij.
Ca.xi.de eupiala ꝛ lipparia.ccxviij
Capitulum.xij.de melācholica in⸗terpollata. fo.ccxviij.
Capitulum.xiij. de melācholica cō tinua. fo.ccxxi.
Capitulū.xiiij.de cōpoſitis et cōmi xtis que planetice dn̄r. fo.ccxxi.
Ca.xv.de epidimiali fe. fo.ccxxiij.
Capitulum.xvj.de variolis et mor billis. fo.ccxxiiij.

¶Tractat⁹ ſcd̄i ſunt.v.capl'a.
Primū ē de criſi q̄d ſit ꝛ q̄t modis hēat fieri ꝛ ꝑ q̄s regiōes. ccxxv.
Cap̄.ij.de ſignificatione fe.an ter⸗minād a ſit ꝑ criſim vl' ſine criſi ꝛ an ſit lōga vl' breuis. fo.ccxxvj.
Cap.iij.de ſignificatiōe q̄ttuor ho rarū vniuerſaliū in fe.ꝛ in q̄ eaꝝ debeat fieri criſis. ccxxvij.
Capitulū quartū de cognitione die rum creticorū. fo.ccxxviij.
Cap̄.v.de ſignificatiōe diei cretice ꝛ ꝑ quā regionē et an ſit laudabi lis vel non. fo.ccxxx.

¶Tractat⁹ tertij ſūt tria cap̄.
Ca.j.de cognitōe venenoꝝ. ccxxxij
Capl'm.ij.de cura venenoꝝ aſſum⸗ptorū in cibo vel potu. ccxxxiiij.
Capl'm.iij.de cura ꝓpria venenorū ꝑ exteri⁹ tendentiū vt morſu vel pūctura vl' vulneratōe. ccxxxvij.

¶Tractat⁹ q̄rti ſunt.xij. capl'a.
Capitulū primū de decoratione ca pillorum. fo.ccxl.
Ca.ij.de furfurib⁹ capitis. ccxlij.
Capitulum tertiū de ſcabie et pru⸗ritu corpis totius. fol'.ccxlij.
Cap̄.iiij.de lepra. fo.ccxliiij.
Capitulum quintum de albaras et morphea. fo.ccxlviij.
Ca.vj.de ſafati algueſetȝ et gutta roſacea faciei ꝛ toti⁹ corpis. ccxlix
Capl'm ſeptimū de dealbatione to⸗tius corpis ꝛ ꝓprie faciei. fo.ccl.
Ca.viij.de impiguatiōe ꝛ īmacera tione toti⁹ corpis. fo.cclj.
Ca.ix.de nodis ꝛ v̄rucis. fol'.cclij.
Ca.x.de ſerpigine ꝛ impetigine ꝛ igne pſico ꝛ formica miliari. cclij.
Capitulum vndecimū de lentigini⸗bus et panno. fo.ccliij.
Cap̄.xij.de ſcrophulis. fo.ccliij.

¶Finis tabule.

Collectoriũ medicine vtiliſſimũ ac perneceſſariũ Bertrucij bononienſis ſue etatis medicorum principis.

Quoniam vt ait galenus medicorũ princeps in de ſanitatis ingenio libro. vij. ca. primo. librorũ cõpilatio tribus de cauſis fieri dignoſcitur. Primo ad exercitium ꝓprij intellect⁹. Secundo ad remediãdum obliuioni q̃ in ſenio fit. Tertio ad ſatiſfaciẽdũ petitionibus amicoꝝ. Idcirco ego bertrucius generatiõe lombardus in ſciẽtia medicine bononie conuocat⁹ diſpẽdia atq; varietates in ꝑte practica medicine conſiderãs intellectum ſic ꝙplurimũ in ipa operari volentium ꝯturbare: quia nuper introducti ſcriptis obſcuris intrincantur: tum quia intelligẽtes ꝛ prouecti ſcribẽtiũ multitudine diſturbantur: tum quia per regiones ꝓficiſcentes mole cartarũ obruuntur. etiã quia moderni tꝑis philoſophi breuitate ſcripturarũ oblectant̃ remedia omniũ paſſionũ corpori humano accidere poſſibiliũ ſtilo quo potero breuiori ordine quoq; cõuenientiori auctoꝝ imitãs veſtigia: ꝛ ꝓprie Ipo. gal. raſ. ꝛ auic. ꝛ nouiſſimo Ioh. hebem. nihilq; ꝓprij ponẽs: ſed quod expertũ eſt et ab expertis traditũ pro poſſe lucidi⁹ exarabo. In collectione aũt preſentis opuſculi quod collectoriũ nũcupare deſidero ordinem auic. in ſuo libro canoñ. obſeruabo. faciam nãq; ex ipſo duos libros generales. In quorũ primo loquar de egritudinibus particularibus que ſunt a vertice capitis vſq; ad plantaꝫ pedis: ipm in tractatus. xxij. diuidẽs more tertij canoñ. eiuſdem: ita vt poſt tractatus iſtius prime fen illius et ſecũdus ſecũde: ꝛ ſic deinceps plurimum corrñdeãt: vt hic dicta prõptius ꝛ facilius dictis auic. cõprobentur. In ſecũdo libro loquar de egritudinibus vniuerſalibus ſtilo ꝛ ordine quarti canoñ. obſeruatis. Antidotariũ aũt non ſubdã ꝓpriũ: ſed in ſingl'is curis antidota ꝓpria cõficiã: vel ad antidotariũ nicolai ſalernitani tranſmittã: qui de antidotoꝝ deſcriptione iuuamẽto ꝛ adminiſtratione breuiter ꝛ clare ſcribẽs apud cõmuniter operãtes. oĩũ nationũ redditus eſt acceptus Anteq̃ tamẽ hunc laborẽ operoſuꝫ aggrediar tria non ſine iuuamẽto premittam capitula. Primũ de medicina. ſcđm de medico. ꝛ tertiuꝫ de corpore medicãdo. ꝛ erũt ſicut preludium ꝛ preguſtatio dicendorum. Verum qm̃ in totius vniuerſi compagine a ſummo philoſophoꝝ magiſtro compertũ eſt vnũ eſſe principium quod ſolũ ſibiipſi ſufficit ex ſe: quia eſt id quod ẽ cui cũcta ſubſunt ꝛ ad qđ cũcta reſpirãt quodq; ſuam bonitatẽ oĩbus tribuit affluẽter: idcirco bene ſe habet exordiuꝫ preſentis operis ad eius fontalem originẽ decurrere atq; ab ipo ſcribendi gratiam impetrare quaten⁹ dignet̃ aſſumpti laboris eẽ ꝓpiti⁹ initiator largiſſimus adiutor ꝛ perfectiſſimus cõſummator: qđ vt fiat humiliter ſibi verbũ deuoti Iohis hebemeſue ſcriptũ in ſuo de medicinarum cõſolatione ꝓhemiali caparafo. dicẽtis. h̃ op⁹ aggredior auxilio ꝛ bonitate dei confiſus qui ſit benedict⁹. fac igit̃ potẽtiſſime de⁹ ſermonũ meorũ felicẽ congeriẽ de theſauro largitatis tue qui es oĩa felicitans.

De commendatione medicine. Cap. pmũ.

MEdicina artiū p̄clariſſima hec verba primus medicinalis ſciētie repertor Ipocras qui nūq̄ aliquid eorū que dicit falſe vel fabuloſe protulit: vt de ipſo Gal. ij. de criſi. iij. ca. aſſerit euidēter. Ad cōmēdationē ſue artis in libro de lege ꝓtulit excellenter intendēs in ipſis talē rationem. Illa ars ſiue ſciētia merito eſt oīm p̄clariſſima que in omni genere ſuarū cauſarū reddit̄ ratio cūctiſq̄ preferēda ē medicina huiuſmodi: ergo medicina eſt artium preclariſſima. Maior patet ex terminis: quia ſubiectū ⁊ predicatum vel ſunt oīno idē vel ſeſe neceſſario cōſequūtur. Aſſumptū ꝓbatur per omniū cauſarū genera diſcurrēdo. Incipiamus igitur a nobiliori cauſarum: quia ab eo quod bonū eſt vt inchoemus: vt dicit Gal. in libello de malicia complexionis diuerſe. ¶Reddit̄ ergo medicinalis ſciētia ex parte ſue cauſe formalis cūctis alijs q̄ ſublime p̄ferenda propter tria. ¶Primū eſt ſue cognitiōis certitudo ſiue efficacia demōſtrandi. Secundū eſt ſue imitationis felcitudo ſiue grad⁹ ſubalternādi. Tertiū ſue cōſiderationis altitudo ſiue ꝓfunditas ſpeculandi. ¶Primū reddit ipſam fixā ⁊ immobilē. Scōm celſam ⁊ humilē. Tertium honorabilem ⁊ difficilē. De primo dicit gal. in quito primi ampho. ⁊ auic. ſecūdo canon. c. ij. de cognitiōe medicinarū per rōcinationez q̄ inter omnes artes ⁊ ſciētias ſola medicina duobus vtitur tanq̄ inſtrumentis: experimēto ſcȝ ⁊ rōne cuȝ alie ſcientie ſola vtantur rōne neqȝ oēs em̄: ſȝ quedā formali tm̄: vt mathematica quedā formali efficiēte ⁊ finali: vt naturalis philoſophia ꝓut in ꝓlogo libri phiſicoꝝ edocet auerroys in commento. De ſecūdo ſcribit cōmētator alexādrin⁹ i libro ſectaꝝ dicēs. philoſophat̄ q̄ppe medicus circa humanuȝ corpus: ſicut nāqȝ philoſophia ē medicina aīe: ita medicina ē philoſophia corporis. Et gal. 3. de criſi ait. Vide qm̄ non eſt poſſibile vt inueniā aliquē operationū huius artis: niſi ꝑ vſuȝ principioꝝ certoꝝ. quapropter vocauit me neceſſitas ⁊ ad addiſcendū ſcientiā naturalē ⁊ inueſtigādū ſpeculationem in ea. Et auerroys p̄mo colliget diſcebat. medicina ē ars operatiua exiens ex principijs veris. i. verificatis in philoſophia naturali. de q̄ philoſophia loquens Sene. xxxiiij. ep̄la ad lucillū. Dei mun⁹ ē ꝑ qđ viuim⁹: pb̄ie vō qđ bn̄ viuimus. In quibus verbis ipſam primo omniū rerū principio cōparat euidēter. Naȝ per philoſophiā deum atqȝ omnē veritatē ſpeculamur. Iuxta illđ Ariſt. ij. metha. vocari philoſophiā veritatis ſcientiā recte ſe habet: ſed per dei ⁊ totius veritatis ſpeclatiōnē felicitamur. Iuxta illud Ariſto. xiiij. ethicoꝝ. Dei itaqȝ operat̄ beatitudine differēs ſpeculatiua quedā eſt. humanorum autē que huic cognatiſſima feliciſſima eſt: ſed per felicitatem deo aſſimilamur. Iuxta illđ ibidē. Dijs etem̄ vita omino beata eſt hominibus: aut intātū inquantū ſimilitudo q̄dā oꝑatiōis huic inexiſtit. Alioꝝ autē animaliū vllum felix nequaq̄: ſed per aſſimilationē deū amamus et ab ipſo amamur. iuxta illud ibidem circa finem. Sapiēs amātiſſimus deo eſt: q: ſibi ſimillimus. De tertio ſcribit Io. damaſ. in ſuis ampho. Certe in medicina immenſa eſt ꝓfunditas: oꝑari aūt ꝑm libros ſine ſolerti ingenio et ꝑfecta rōne moleſtū eſt. Et ſubdit. Vita hominū breuis eſt ad cognoſ

ſcendum vires omniũ terre naſcen
tium: tu aũt que in patulo ſunt ꝛ in
quibus oẽs conſentiũt ꝛ maxime q̃
tu ꝓbaſti tene: que vo contrariũ re-
linque. Eius aũt difficultas ex alio
percipit: quia cunctas preſupponit
ſciẽtias eis vtens tanq̃ ſuis mini-
ſtris. vtit grãmatica ꝓpt eruditio-
nem: logica ꝓpter rõcinationẽ: phi
loſophia ꝓpter cognitionẽ: mathe-
matica ꝓpter dierũ creticoꝝ cõpu-
tationem redditur. Secũdo medi-
cinalis ſciẽtia cũctis ꝙ ſublime pre
ferẽda ex parte ſue cauſe materia-
lis etiã ꝓpter tria. Primũ eſt ſui
ſubiecti intenſa nobilitas ſiue celſi
tudo. Secũdo ſui ſubiecti extenſa
capacitas ſiue latitudo. Tertiũ eſt
huius artis immẽſa neceſſitas ſiue
valitudo. neceſſitas nãq3 ex mate-
ria depẽdet abſoluta ſicut a fine cõ
ditionata: vt ꝓbatur. ij. phiſicorum
vltimo. ca. De primo ſcribit gal. in
cõmento primi ampho. dicẽs. ſub-
iectum quippe medicine nõ eſt la-
pis corium aut lignũ: ſed corp9 no-
bile atq3 glorioſum corpus ſcilz hu
manũ. de quo loquẽs Auicẽ. primo
canon. fen pma. ca. pmo. dico ꝙ de9
ait. donauit aũt deus homini melio
rem cõplexionẽ ꝙ in mũdo eſſe eſt
poſſibile cum ſuarũ virtutũ conue-
nientia quibus agit atq3 patit. De
ſecũdo loquit Ariſt. ij. phiſicorũ. di
cens. Eſt nãq3 homo quodãmodo
omnia: ꝛ ideo microcoſmus. i. mi-
nor mũdus ab antiquis enũciatus
eſt. Cõtinet eñ homo in ſe pmo en
tia diuina ꝓpter intellectiuã partẽ
ſui: vt dicit. iij. de aĩa. Intellectus
autẽ de numero abſtractorum eſt.
Cõtinet entia celeſtia ꝓpt ſpirit9
quos in ſe habet. Spũs nanq3 eſt
ſubſtantia corporea ex cõmixtione
quattuor elementorũ cauſata vgẽs
in ſimilitudinẽ ſuperceleſtiũ cor-
porum; vt ſcribit Auicẽ. in libello
de viribus cord. ca. ij. Cõtinet ter-
tio naturam elementoꝝ quattuor.
nam vt ait Auic. primo canõ. fen
prima. ca. de mẽbris. Mẽbra ſunt
que ex prima humorũ cõmixtione
generant: queãdmodum humores
ex prima ciboꝝ ꝛ cibi ex prima ele
mentorũ cõmixtione procreantur.
Cõtinet quarto naturã mineraliũ
cum operationũ ſuarũ mirãda pro
prietate atq3 ſtupẽda raritate. Nã
ſi magnes ferrũ attrahit: nõ tamẽ
inter ferrũ hoc vl illud diſtinguit.
Et ſi magnes ferꝝ attrahit: nõ tñ
aliud a ferro a ſe repellit. Mẽbra
aũt noſtri corpis ſic ad ſe attrahũt
iuuatiuũ ꝙ ab ipo diſcernũt nociti
uum: ꝛ ita agũt in nutritiuũ ꝙ ex-
pellunt a ſe ſuperfluum. Continet
quĩto naturã plantarũ: quia habet
in ſe virtutẽ naturalẽ ꝛ miniſtrãtẽ
ꝛ cui miniſtrat: q̃ vegetat: nutrit:
gñat: ꝛ augmẽtat. Continet ſexto
naturã animaliũ: quia habet intra
ſe principia quibus aĩal a nõ aĩali
diſtinguit ſcilz ſenſum ꝛ motũ. De
tertio loquit Caſſiodor9 libro. vi.
epiſtolarũ variarũ inter vtilimas
res quas ad ſuſtentãdum humane
fragilitatis indigentiã diuina tri-
buerunt natura preſtare videt ali-
quod ſimile quod poteſt auxilia-
trix medicina cõferre. Ipſa enim
morbo periclitãtibus materna gra
tia ſemper aſſiſtit ipſa contra dolo
res ꝓ noſtra imbecillitate cõfligit
et ibi nos nitit defendere vbi nul-
le diuitie nulla dignitas põt ſub-
uenire. Huic alludit dictũ ſapiẽtis
Ecclefiaſti. xxxviij. capi. dicentis.
Honora medicum propter neceſſi-
tatẽ: etem creauit eum altiſſimus.
Additur tertio medicinalis ſciẽtia
oĩbus alijs precellẽda rõne ſue cau
ſe efficientis etiã ꝓpter tria. Pri-
mũ eſt actorum ſuoꝝ reuerẽda ve-
tuſtas. Secundũ eſt actoꝝ ſuoꝝ ſo

lers atq₃ ſtudioſa ſagacitas. Tertium eſt actorum ſuorū amica atq₃ placabilis tractabilitas. De primo loquit̄ Ariſt. ij. metha. nō ſolū gratias debem⁹ hijs qui bene dixerūt: ſed ⁊ qui male. aliq̄d em̄ nobis boni contulerunt: nāq₃ habitū noſtrū preexercitati ſunt: ⁊ ideo ſi veroſi⁹ non fuiſſet thimotheus nō eſſet: et ita multa melodia careremꝰ. Actores autē medicinalis ſciētie primi omniū fuerūt. Nam prim⁹ medicine repertor fuit apollo ⁊ filius ei⁹ eſculapius anteq̄ꝫ principia aliarū ſcientiarū forent aliquatenus repta: ipſoꝝ tamen ſcripta ad nos non peruenerūt ꝓpter interruptionem ſtudij ex diluuio mūdi. hunc igitur apollinem homines ſui tēporis intantū admirati ſunt: vt potius diuinum q̄ꝫ hominē nuncuparēt: ꝓpter quod et gentiles vſq₃ ad hodierna tempora deum ſapiētie predicant ac adorāt. ¶Primus medicine artis repertor cuius ſcripta ad nos puenerūt fuit ipocrates chous: vt dicit Gal̄. in cōmento illius ampho. tertie particule. Egritudīes in pluuialibus et ſi nāq₃ ipſum preceſſerint medici de aſſidis: vt patet p̄mo regiminis acutoꝝ: illi tamē poti⁹ empericí fuerāt q̄ꝫ rōnales. Iſte igit̄ Ipo. non ſolū medicis: ſed ⁊ philoſophis platoni et ariſto. principia tradidit ſue artis: teſte gal̄. vij. de ingenio ſanitatis. cap̄. p̄mo. dicēte Ipo. quidā bonus fuit agricola q̄ primū hanc artem ſeminauit. indiget autē et aliquo qui ſemina eius augeat ⁊ irriget. Secundū probat ſuorum actorū copioſa varietas. nō em̄ reperitur alia ſcientia tot ſcribētiū calamis exarata: ipam nāq₃ pfecte tradiderūt Ipo. gal̄. diaſco. raſ̄. ⁊ nunc tempore nouiſſimo auicen. ⁊ auerroys ⁊ plures qui ſequūtur. ꝓpter quod dicit auerroys q̄r to colliget ca. de ſignis totius complexionis. Neq₃ ob hoc deſpicias q̄ in hoc libro nr̄o repies ſi ipſa repiſti in alijs pluries: neq₃ cribrans idem homo vnū modium ſabuli vt vnicā margaritā reperiat. huic arridet dictum caſſiodori ſecūdo epiſtolarum variarū. Omne ſcientificum quāto profundius querit̄ tāto glorioſius reperitur. et Ioh̄. damaſcenus. libros peritorū veterū relegere eoſq₃ diligēter diſcutere oēm ſapientem iuuat. De tertio loquit̄ Gal̄. tertio de virtutibus naturalibus ca. iij. Deprecor oēs audientes libros meos diſcere illam inueſtigationem diſcutere: quāquidē ſophiſticā intentionē requirunt. hec em̄ intentio non generat niſi bellū atq₃ litem rabioſam: ſed ꝯuertant ſtudium ſuū ad indagationē v̄tuti pertinentē ſtudiū ⁊ veritatē ſectātes redditur. Quarto ⁊ vltimo medicinalis ſciētia ſup oēs alias glorioſius extollēda ex parte ſue cauſe finalis etiā ꝓpter tria. ¶Primū eſt lucri copioſa acquiſitio. Secūdum honoris atq₃ amicoꝝ iocunda adeptio. Tertiū anime vltimata atq₃ perfecta felicitas. De p̄mo loquit̄ auicen. primo canon̄. fen prima in prohemio. Non eſt autē bonū vt ſit plurimū huius ſcientie apud vnūquēq₃ ⁊ in eius memoria conſiſtat: qui noīe huius ſcīe vocari ſeu p eā lucrari deſiderat. De ſecūdo loquit̄ Ipo. p̄mo pronoſticoꝝ in ca. p̄mo. Omnis qui medicine artis ſtudio ſeu gloriam ſeu delectabilē amicorum deſiderat copiā. De tertio loquitur gal̄. primo de ſanitatis ingenio dicēs. qui vult curare aīam primo curet corpus cū difficultate organo nullus dubitet architetonicū defecturum. ad quam felicitatem vt perducamur orationem Auerroys quito capitulo finali poſitam

deuotis mētibus offeram⁹ ⁊ deus
nobis cōſentiat ꝑuenire ad vltimā
felicitatē que beatitudo ſempiter-
na appellatur.

¶ De informatione medici.
Capl'm.ij.

Quoniā ꝓpter maliciā
vulgariū ⁊ incurioſita
tem medicoꝝ licet pe-
ritoꝝ et ꝑfectoꝝ ſcien
tia medicine ſimul cū
medico ſepe ludificat̄
⁊ inter vanas glorias apud idiotas
abuſus poti⁹ ꝙ veritates reputant̄.
quod reſpiciēs caſſiodorus ſexto li
bro variaꝝ ep̄larū dicebat. hoc ma
lum quod naturaliter eſt in pecca-
toribus humanis radicatū vt q̄ ne-
ſciunt artes nō honorent artifices.
Propoſitū eſt igit̄ p̄ntis capl'i cau
telas innuere: quib⁹ ꝑitorū medico-
rum infamia tollat̄ ⁊ eorū vita im-
maculabiliter ꝯſeruetur. Ignaros
nāq; p̄ntes erudire nō cupio cū de
ipſis ſcribat medicoꝝ princeps ſe-
cūdo de febrib⁹ ad glāconem. Die
dice quomō curas ſi cauſam egritu
dinis ignoras. Si enim neſcis an
morb⁹ ſit periculoſus nene quomō
nō tu ſcis temere fac̄ q̄cq̄d facis: ⁊
ſi quis curat⁹ a te euaſerit non tui
muneris ſed fortune eſt. Et primo
de criſi. xiij. capl'o dicebat. et ſi tu
non cognoſcis horā p̄ntem egritu-
dinis et q̄ta ſit ꝓpinquitas vel elō
gatio a ſtatu nō euacuaberis q̄n le-
das egrum nocumēto magno regi
men diete plus vel minus dando ꝙ
oportet cum adhoc temp⁹ vniuerſa
lis limitetur dietatio ⁊ nō erit dif-
ferentia inter te ⁊ illū qui nihil no
uit de medicina. Et Johan. hebe-
meſue in ſuo de appropriat̄ p̄io ca
pitulo. medice qui corporū curā ge
ris auxiliari ne differas ſemel nā-
q; pereūti nullum amplius ſubeſt
remediū. Dicam⁹ igit̄ cautelas. x.
numero: quarum prima eſt de ag-
greſſu noui medici ad practicam.
Cū igitur tyro predictus nuper ſtu
dium exierit et inexpert⁹ ſit varie-
tatis conſuetudinū regionum ⁊ cō
plexionum ⁊ intricationū membro
rum cum eorum cauſis non ſit pre-
ceps ad opus: nec egrum quēcunq;
in ſuam cuſtodiā recipiat: neq; oī-
bus ſalutem promittat. Sed primo
puſillaminis ſalubres egritudines
ad ſe trahat: neq; de ſalario inſtet
importune ſicq; degat potius expē
ſas moderando ꝙ lucrum acernan
do donec in experientia radicetur:
et eius gloriā fama predicet popu-
laris: q: cautius eſt gradatim aſcē-
dere ꝙ cito ſcandantem ad princi-
pium feſtinare: ⁊ hanc experiētie
neceſſitatē ſignans Joh. damaſce.
in libro ſuo variorū ſermonū dicit
nulli medico etiam ſtudioſo creden
dum eſt niſi etate approbato. Se-
cunda eſt de cōditionib⁹ circa egꝝ
obſeruandum. Cum igitur medic⁹
primo acceſſerit ad egrotū ſalutem
ei nūciet vultu hylari. deide ſibi cō-
ſilians principium egritudinis ſm̄
diem et horam perquirat et qualis
anteceſſerit dieta ſꝫ obſeruationē
ſex rerū non naturaliū: ⁊ ſi quid fe
cerit ꝓpter quod pōt talis morbus
eueniſſe. Et ſi non conſueuerit tali
morbo actis t̄pibus egrotari ⁊ qua
horarū conſueuerit exacerbari ⁊ q̄
mitigari et ꝑ quales modos aſſue-
tus ſit egritudines terminare an ꝑ
fluxū ventris. ſudorem. vomitū. flu
xum ſanguis nariū. mēſtrua emor-
roides. ſcabiem aut flebothomiam
vel farmaciam ſolicitus perquirat.
Deinde diſpoſitiones ſinguloꝝ mē
brorū corpis articulatim ꝑquirat.
Primo de membris aīalib⁹: vt pu-
ta an aſſint vigilie: ſubeth: ſomnia
terriblilia: dolor capitis: tinit⁹: ver
tigo et ſiſia. Scdo de mēbris ſp̄ūa-

libꝰ: vtpote ſi inſit tuſſis ⁊ an ſit ſic
ca difficilis cū pūctura lateris ⁊ an
helitu anxio cauſate circa pectꝰ et
an ſentiat vel qn̄ ſenſerit catarros
deſcēdētes ꝑ gutt̄ raucedinē ⁊ ſpu-
ti groſſi mltitudinē poſt ſomnū in
ducētes: ⁊ an ſit eiꝰ ſpūs ordinatus
vel ſuſpirijs interciſus ⁊ ſilr̄ia. Ter
tio de mēbris naturalibꝰ an aſſit ꝓ
ſtratꝰ appetitꝰ: amaritudo oris: ſi-
tis: fluxus vētris: vl' ſtipticitas ypo
cūdrioꝝ dolor: lenitas mirach mo
licies corporū ⁊ extremoꝝ eq̄lis ca
liditas vel ineq̄lis laterū flexibili-
tas vomitus nauſea vrine retentio
vel exuberātia ardor vrine dolor ar
ticuloꝝ labor ſpōtaneꝰ muſculoꝝ q̄
ſunt in ambitu corꝑis totiꝰ ⁊ ſilr̄ia.
Ex hijs nāqꝫ oībꝰ dirigit̄ vt d̄rias
pulſus ꝯditiones vrine ⁊ egeſtiōis
⁊ ſputi plenius dijudicet et cogno-
ſcat. Tūc igit̄ vultu maturo ⁊ deli-
beratione ſolicita pulſum vtriuſqꝫ
brachij q̄ttuor ſuis digitis decēter
extēſis ſufficienti tꝑe diſtiguat ⁊ eiꝰ
notas d̄rias ſ꞉ꝫ lōgū ⁊ curtū: magnū
⁊ paruū: fortē ⁊ debilē: durū ⁊ mol
lē: rarū ⁊ ſpiſſum: velocē ⁊ tardū: or
dinatū ⁊ inordinatum: tūc nō fans
neqꝫ reſpiciēs ſꝫ ocl'os in terrā vel
egri faciē prudēter defigēs ex hijs
vītatē ꝑcipies ⁊ fidē egri ad te tra
hēs: deīn ſolert̄ ad vrinā ꝓcedas in
loco lūioſo q̄ꝑ radij ſolares nō tāgāt
q̄rēs q̄ hora noctis fuit ꝓiecta ⁊ an
fuerit corrupta ⁊ poſtea rectificata
⁊ ꝯſiderās eiꝰ d̄rias ſ꞉m ſbam: vt pu
ta an ſubtilis an groſſa an ſcꝫ ꝑſpi-
cua an turbulēta: et ſ꞉m q̄ꝑtitatē an
exuberās an diminuta reſpectu po
tus ⁊ ſ꞉m q̄litatē: an citrina an ru-
bea ⁊c̄. Et ſ꞉ꝫ ꝯtēta an ypoſtaſis ſit
alba lenis eq̄lis piramidalis: an ne
bula pendēs aut ſpuma vel granuꝫ
natās vel ſcabies in fundo reſidens
ſeu arena vl' pillus vel filū ſparma
ticū. Neqꝫ illa hora negligas de re
nū et veſice diſpōnē ꝑquirere: vt pu
ta ſi ne circa alchatin vl' ſumen do-
lores ſentiat ne renum vel veſice vi
tio decipiaris attribuēs epati vl' ve
nis: qd̄ ipſoꝝ eſt egritudo. Deinde
gradatim ad egeſtiōes tēdas earū
ſbam colorē ⁊ q̄ꝑtitatē ⁊ horā exeun
di diſcutiēs. Silr̄ ⁊ de ſputo ſi for-
te reꝑias ī parapſide ꝯſeruatū: q̄bꝰ
oībꝰ ordinatim ꝑtractatis citius es
in arte medicie potēs īfirmo paſſi
onē ⁊ cām paſſiōis aliq̄lit̄ declara-
re: ita vt ſe ꝑ te magꝫ q̄ꝑ ꝑ ſeip̄m co
gnoſcat: q̄re te admirās ſapientē ⁊
excellentē ṗ⸗dicabit et firmabit̄ in
te fides ſua ⁊ ꝯfortabit̄ v̄tus ⁊ ſur
get ꝯtra morbū ſubito cum criſi vel
gradatim cū meliorātiōe de die in
diem ⁊ ſanabit̄ ꝑfecte. Juxta illud
Gal'. in ꝯmento p̄mi ꝓnoſticorum.
Medicꝰ inq̄t optimus eſt q̄ plures
ſanat: plures aūt ſanat in q̄ plures
cōfidūt: ⁊ illō auic̄. in cāticis ſuis.
plꝰ valet confidētia egri de medico
q̄ꝑ medicꝰ cū oībꝰ ſuis inſtrumētis.
Tertia eſt de ꝓceſſu ad actū cura-
tiuū: q̄ꝑdiu igit̄ medicꝰ cām morbi
ꝑfectē nō cognouerit medicinas nō
miniſtret: ſꝫ cū tꝑata dieta ⁊ blādi
cijs egrū ſuſpēdat. Jux̄ illud auic̄.
p̄rio can̄. fen. iiij. cap̄. j. circa fineꝫ.
Cū aūt ignoras q̄ ſit egritudo reli-
que eā nature ⁊ nō ꝓperes: qm̄ aut
natura ſuꝑabit egritudinē aut ipaꝫ
manifeſtabit. Poſt q̄ꝑ aūt cauſam
nouerꝫ ad actū curatiuū ꝓcedas cū
ordinatiōe diete ⁊ admiſtratiōe me
dicine ꝯueniētꝫ. Dieta aūt ſi aliquo
mō poſſibile fuerit fiat ī cibis ⁊ po
tibꝰ ⁊ hora ſumēdi ſ꞉m appetitū et
ꝯſuetudinē infirmi: iuxta illō ypo.
Paꝝ deterior cibꝰ ⁊ potꝰ deteſtabi
lior melioribꝰ q̄dā magꝫ appetēdꝰ
ṗferēdꝰ ē: ⁊ ibidē ex mlto tꝑe ꝯſue
ta ⁊c. Morbū tn̄ et eiꝰ cauſaꝫ ⁊ ho
rā exacerbatiōis vel ſtatꝰ nullatenꝰ
ꝑtermittat. Medicine v̄o ſi poſſi-

bile fuerit ſint potius cibi medici-
nales ꝙ medicine pure: quia min⁹
per eos natura terrebitur: ⁊ ſi non
ſufficit procedat ad puras a leuio-
ribus gradatim incipiens ⁊ ad for-
ciores paulatim neceſſitate vrgen-
te tranſcendens: quia hic eſt ordo
ſapiētie: vt dicit meſue et magis ꝑ
exteri⁹ ꝙ interi⁹ adminiſtret. So-
lutiuas autem medicias pluſꝙ po-
teſt euitet et ipſarum vſum diffe-
rat: ⁊ ſi neceſſitas ipſarum ingrue
rit ipſas conſolatas ⁊ rectificatas
in virtute ⁊ ſapore propinet doſim
eius penſando in ſe et reſpectū pro
poſiti corporis quod fieri poteſt ꝑ
relationē infirmi: vtputa quia for
te frequenter ipſas aſſumpſit ⁊ ſe
forte ſolubilē facile vel difficile co-
gnouit: quod ſi non ita res ſe habe
at oportet ꝙ corpora que vt plʳimū
faciliter ſoluunt̄ ſunt rara macilē
ta: que v̄o difficulter ſunt ſolida et
groſſa ꝑ naturam. Humores etiam
educentes cōſideret quia colera eſt
facile educibilis melancholia diffi
cile: ſed flegma medio modo ſe ha-
bet. Similr̄ colera ſepe educitur ꝑ
vomitum ⁊ proprie in eſtate ⁊ cor-
pore conſueto vel facile vomendi.
Melancholica v̄o nequaꝙ grociſ-
ſie ꝓhibente flegma per vtranqꝫ
poteſt educi regionē. Conſideret
igitur regionem per quam natura
educit ſpōtanee ⁊ illuc etiā educat
ꝑ artē. iuxta illud. vnūqꝫ repit na
tura medicis opiatis ⁊ ſtupefacti-
uis neqꝫ ꝙ vtat̄ niſi extrema neceſſi
tate cogēte: vtputa ſi dolor vel inſō
nietas egrū ad defectionē ꝑduxe-
rint. vt docet Gal. xij. de ingenio
ſanitatis. Tūc vtatur eis poti⁹ ꝑ ex
teri⁹ ꝙ interi⁹: ⁊ ſi ꝑ interi⁹ poti⁹ ꝑ
inferi⁹ ꝙ ſupius: ⁊ ſi ꝑ ſupius poti⁹
v̄ſus diē atqꝫ vigilās ꝙ noctē ⁊ ſō-
nū ne frigiditas ꝑ ipꝫ vltimet̄ ne-
qꝫ ipſis aliqn̄ vtat̄ niſi cū ſuis cō-
ſolatiuis. Quarta eſt de ꝓceſſu ad 4
actū ꝓnoſticū. Cōſideret medicus
tenorē v̄tutꝫ ⁊ bonitatē vel maliciā
ſignoꝝ cū ipoꝝ nūero: ⁊ diligenter
enumeret q̄ preualeāt in fortitudi-
ne ⁊ multitudine: ⁊ ſi poſt hec cer-
ta videat ſigna ſalutꝫ vel mortis cer
tū q̄d ⁊ determinatū ꝓnūciet: qr nō
min⁹ laudabile neqꝫ artificioſum.
Eſt ꝑito mortē ꝓdicere ꝙ ſoluendo
vitā ſpōdere: tūc ab ipo fugiat ne-
qꝫ auxilia vlteri⁹ inutilia proferat
ne ars medicine ludificet̄: vt ꝓbat̄
ix. de ingenio ſanitatis. ca. iiij. quia
morituri ſolis ſignis ꝓnoſticꝫ ſūt re
linquendi: vt dr̄ in cōmēto illi⁹ am-
phoriſmi ꝑme ꝑticule qn̄ in ſtatu ē
egritudo. Si aūt dubi⁹ fuerit i ſer-
mone ſuſpēdat amicos ⁊ aſtātes cū
amphibologico ſmone dicēs: opor
tet me expectare plura ſigna vl' diē
ſeptimū vel aliā diē tertiū. Quod
ſi adhuc dubi⁹ fuerit v̄ba magꝫ ap-
plaudātia dicat videt̄ mihi ꝙ ſtan-
tibus ſignis ꝑnter viſis neqꝫ muta
ta v̄tute egri ad deteri⁹ ſanabitur
hic vel moriet̄ alter: ꝙ ſi magis im
portune affines egri medico inſti-
terint: ſit eger ꝓnus ad mortē ꝙ in
firmi ſalutē ꝓnunciandā: qr ſi eger
ſaluus euaſerit gl'a fiet medico: ſin
autem non incuſabitur de morte et
qualitercūqꝫ res ſe habuit non de-
bet medicus infirmo dicere niſi de
vita et ſalute ne forte timorem in-
cutiens virtutem egri proſternat.
Quinta eſt de aſtantibus informā 5
dum: debet ergo medicus ante oīa
ordinare de induſtrioſo humili ſo-
licito: qr aſtāte q̄ dictā ⁊ medicinas
cōueniēter ⁊ decēter ſicut ſibi pre-
cipit̄ hora prefixa adminiſtret q̄qꝫ
referre ſciat q̄ hora eger dormire
ceperit expgefact⁹ ſit ⁊ qualiter in
ſomno ſe habuerit ſm os ⁊ oculos
⁊ modū decubitus ⁊ an cū tremore
vel terrore euigilauerit: an poſt ſō

nū ſe leuius ſenſerit: et an eger ſit
obediens iuſſis medicoꝝ. qꝛ vt di⸗
cit Ypo. Oportet ꝙ nō ſolū ſeipm̄
pꝛebereqꝫ opꝫ facientē: ſed ⁊ egro
tantem ⁊ aſtantes ⁊ ea que extrin
ſecus ſunt ſcꝫ expenſis ⁊ cautelam
ab incēdio cauſatis ꝑcuſſione neqꝫ
ſit talibus vltra debitū familiaris:
ſiue ſint conſanguinei patientis ſi⸗
ue non: immo potius erga ipſos te
neat ſe vt percipiat magis magi⸗
ſter ꝙ̄ ſocius vel amicus: aliter ars
ludificaretur ⁊ lucrum ſanantium
6 abijceretur. Sexta de medico in cu
ra ſuo ſocio. Si igiť habeas cū ſo⸗
ciū litteratū amicabiliter apud eū
te habeas de morbo ⁊ cū ipo confe
ras in camera ſeorſum infirmi vel
amicoꝝ pꝛeſentia ne ſi forte ab ipo
diſcreperis ſonū vel rixam cōcitās
te vel tuā ſcientiā illudas. Si vō ꝑ
ſona ſit placabilis magis eligēs ve
ritatem ꝙ̄ gloꝛiam ipm̄ apud egrū
⁊ eiꝰ amicos cōmēda: ſicqꝫ mutuū
capientis ambos ſimul vos in cura
eſſe ſolicitos ac largo munere mul⸗
cendum necnon pꝛudentis editio⸗
nū abhoꝛrētes plenarie demōſtrā
tis. Si vō effrenꝰ ⁊ elatus fuerit ti
biqꝫ detrahēs erga ipm ſiľr te ha⸗
beas: quia ſic ars deludiť ⁊ cona⸗
re vt poſt eius receſſuꝫ ab egro in⸗
troeas ⁊ de oꝛdinatione cibi ⁊ potꝰ
interroges: ⁊ ſi potes rōnabiliter
eius cōſilia refutes. Si vō idiota
vel ignarus fuerit erga ipſum non
tanꝙ̄ ſocium ſed ſubditū vel vt ad
diſcipulum te geras ne hoc ſibi in
gloꝛiam redūdet litteralē: niſi foꝛ⸗
te humilē exhibeat ⁊ te apud oēs
publice pꝛecōmodet: tunc nāqꝫ me
rito aliqua ſupficialia ꝯſilia erunt
referēda ſup ſubtilitatibꝰ ⁊ arduis
7 ī coꝛde tuo cōcluſis. Septima ē de
apothecario eligēdo. Procuret ſi⸗
bi quiſqꝫ medicꝰ apothecarium in
arte ſua peditū humilē ⁊ fidelem
ne foꝛte appꝛopꝛiatū medicine re⸗
tardās vel eius ſubam ꝑmutās vel
eius pōdus diminuēs: vel eiꝰ recen
tiā ⁊ bonitatē falſificās te ⁊ tuam
artē illudat: ⁊ ꝓpꝛie in medicis la⸗
xatiuis. vnde cōſulo vt medicinas
laxatiuas q̄libꝫ medicus ꝑ ſe potiꝰ
habeat ꝙ ab alio recipiat cū in eis
ſit maioꝛ timoꝛ ⁊ ingľiatio medico
rū. Octaua de cōſilijs poꝛrigendis 8
foꝛtuitu occurrētibꝰ. Cū quis igiť
venerit ad te in domo vel conſilium
petēs vel vrinā deferēs nō ſis ꝓmō⸗
ptus ad conſiliū adhibedū. Si pꝛi
mo ꝯditionē ꝯſidera ꝑſone ⁊ conſi
liū quod petitur. Deinde vrinā foꝛ
midanter reſpice pꝛeuidens ne ſit
acetū vel liquoꝛ aliꝰ vel vrina ſubiu
galiū quibꝰ illudunť frequēter me
dici: ⁊ ſi nihil hoꝛū affuerit cōſiliū
tribue. Si vō vnū ex eis viderꝫ eos
ꝓteruo vultu repellas. Conſueue⸗
rūt nāqꝫ vetule de venefico vel im
pꝛegnatiōe vel aboꝛſu vel mēſtruo
rum ꝓuocatione vſute conſiliū pe⸗
tere: ipſis tn̄ ſunt oīa talia ꝑtinꝰ de
negāda: ⁊ cū vrinā inſpexeris ocu⸗
los ⁊ linguā cohibe ⁊ intentū atqꝫ
ſolicitū te poꝛtēte neqꝫ de vrine iu
dicio. Rn̄de donec a nūcio ſexum
etatē querimoniā patiētis ⁊ conſi
milia ſigillatim inueſtiges. Aliter
in vrine ſigno decipis: qꝛ ſepiſſime
certificatū eſt eandē vrinā ſm̄ colo
rē ⁊ ſubam ſup diuerſas paſſiōes:
imo qn̄qꝫ ꝯ̈rias iudicare. Signa ḡ
pꝛediſtinguēda a vera rōne dicētis
ſunt pꝛeoccupāda. qd̄ reſpiciens ſo
lers Jo. damaſ. ait in ſuo lib. ſm̄o
nū diuerſoꝝ glorioſoꝝ ſupbiā ⁊ ad
vrinale multiloquiū ſi ſapias contē
nas: neqꝫ te egrū ꝑ ſingľa interro
gare pudeat. Vrina em̄ niſi moꝛbꝰ
intra venas extiterit fallax nunciꝰ
eſt. Nona de ſalario petēdo: cū igi⸗ 9
tur medicus ad ꝑfectā expientiā ⁊
vulgarē ꝑuenerit famā non veniat

ad egrū aliquem oīno niſi rogatus
eſt de ſalario certificatus: niſi forte
egrotās ſit intimꝰ ⁊ ſpālis notꝰ vel
amicꝰ. Nā ſi veneris nō vocatꝰ de-
perit egri fides in te. eſtimat nāqꝫ
te ignarū vel ſuſpectū al's ad ſui cu
rā te ꝑmitꝰ vocaſſet. Neqꝫ ſis ꝯtētꝰ
ſalario puſillo: magnā q̇ppe ſciētiā
grauē ſolicitudinē turpeꝫ ſtercoris
ſputi ⁊ vrine viſitationē: ⁊ demum
delectabilē ſanitatis recuꝑationeꝫ
ac vite redēptionē de q̄ penitꝰ de-
ſperauerat magna ⁊ ꝯdigna decēt
emolumēta: niſi forſan laborās ſit
ꝑſona pauꝑ ⁊ miſꝫabilis cū q̄ miſe-
ricorditer eſt agendū viā ſanctorū
luce euāgeliſte pauli come ⁊ damia
ni medicoꝝ ſublimiū fideliter inſe
quēdū. Si vō de ꝑmio gentē egri
cōſpexeris poſt eiꝰ mortē nō niſi vi
tuꝑia recipies: quē ſi ſaluari cōtin-
gat tibi vultū diabolicū ꝑfugū ⁊ di
uerſicula ꝓtēdet: quēadmodū in tui
ꝑmitiua vocatiōe ⁊ auxilia deuota
īploratione vultū angelicū: deinde
in ſui reſumptiōe vultū hūanū de-
mōſtrabit. Decima de cōuerſatiōe
medici cū exˉneis quibuſcūqꝫ viris
līatis: ⁊ ꝓpe facultatis tue reuerē-
tiā exhibeas familiarē tā religio-
ſis q̄ ſecularibꝰ gaudioſis ⁊ rōnatꝫ
actibꝰ cōuiuēdo: vt eoꝝ veridica ſit
⁊ ꝓficua cōmendatione floreſcas:
vulgaribꝰ vō neqꝫ familiareꝫ neqꝫ
elatū te offeras: ne te nimia fami-
liaritate ꝯtēnāt vl' ſuꝑflua ſeueri-
tate denitēt: veſtibꝰ ⁊ geſtibꝰ hone
ſtatē diligas nō pōpā: litiū ⁊ diſcē
ſionū ꝑtes fugias: ⁊ ad ꝯcordandū
⁊ vniēdū te ꝓpoſſe interponas: vul
gi laudes ne cupias. laudat nāqꝫ vi
tuꝑoſis ⁊ opprobrijs refert: nō di-
gnos vitiās et deturpās. ꝓpter qō
ait Ariſt. i. ethi. volo honorari non
niſi a ſapiētibꝰ notꝫ ⁊ honeſtis quō
q̇s practicare pōt q̄ penitꝰ ē nuda-
tus. Reuerētias tn̄ ſibi exhibitas

cōpedes vel eq̄s ꝑ ciuitatē greſſus
ſuos direxerit nō ſpernat vnicuiqꝫ
iux̄ gradū honoris diuitiarū gene-
ris prudētie vel etatis reſpōſum be
niuolum porrigendo.

¶ De corꝑe medicādo. Cap̄. iij.

Actus medici circa corpꝰ
hūanū ſeptuplex ē. Pri
mus ꝯſuatiuus oīm pre
cipuꝰ: q̄ ē reſpectu obie
cti nobiliſſimi ſanitatis. ſ. ꝑfecte q̄
eſt tēꝑies ad iuſticiā vel ꝓpe id ad
actoribꝰ nūcupatˀ. Scōs reductiuꝰ
poſtea ſublimior q̄ ē reſpectu ſani-
tatis ꝑfecte: q̄ vnūqōqꝫ corpꝰ diſtē
peratū degit ſibi ꝓpa ſanitate. Ter
tiꝰ ꝑſuatiuus poſtea nobilior q̄ eſt
reſpectu egritudinis ſuperfuture.
Quartꝰ curatiuꝰ oīm maxie neceſ-
ſariꝰ q̄ eſt reſpectu egritudis pn̄tꝫ
Quītꝰ ꝓnoſticꝰ circa futurā ſalutē
vel ꝑniciē ꝑdicādā ꝑ artē in oī paſ
ſione q̄ ē oīꝫ gl'ioſiſſimꝰ ⁊ famoſus.
Sextꝰ reſumptiuꝰ poſtremꝰ q̄ ē re
ſpectu ſanitatꝫ poſt fortē deſolatio
nē: deſꝑationē: ex q̄bꝰ ꝯſpicere poſ-
ſumꝰ medicinalē ſciaꝫ in oībꝰ corpo
ribus ⁊ oībꝰ locis ⁊ tꝑibꝰ neceſſario
fore ꝯſulendā. Et iō dicebat medi
coꝝ ꝑnceps in tegni trac. de cauſis.
circa ꝑnci. Si em̄ eſſet impaſſibile
⁊ īmutabile nr̄m corpꝰ ⁊ ſēꝑ mane
ret optima cōpō nulla īdigeret ar-
te ipꝫ cōſuāte: qm̄ vō mutatˀ ⁊ cor-
rūpitˀ ⁊ ꝯuertitˀ nō ſuās quā hēbat
ex ꝑucipio ꝯſiſtētiā ſm̄ h' curatiōe
indiget. Et ꝑmo de regi. ſani. ait.
Nequaq̄ quidē reꝑibile ē corpꝰ tē-
peratū: vel ſi eſt ad ictum oculi eſt.
Sūt aūt medicine ꝯſilia nō quēad
dū textoꝝ vel edificatoꝝ necria: ſꝫ
quēadmodū agricolarū ⁊ nautarū
poſſibilia. ꝓpt qō ait auer. j. ⁊. vij.
colliget. Finis huiꝰ artis nō eſt ad
ſaluādū: ſꝫ ad faciēdū. iux̄ illud qō
pōt fieri ⁊ q̄titate ꝯueniēti ⁊ tēꝑe
ꝯueniēti. Et poſtea dꝫ expectari fi

nis ſicut ē i arte nautaꝝ ⁊ regie ex ercituū. Et gal'.in.xj. de inge. ſa ars medicīe ⁊ medicꝰ nō ſt̄ pncipa les cāe ſanitatꝭ: qꝛ ſanitatē nō abſ qꝫ mediocri facere pn̄t: ſꝫ cū q̄dā ꝯueniētia. Quō exponēs in teg. ait. qm̄ q̄dē hoꝝ opatrix natura: medi cꝰ vo miſter. ⁊ ipo.j. pno. q̄uis oīs mīme curare poſſit: qđ ſi poſſet nō iā futuri p̄uiſoꝛ: ſꝫ diuis pphis me lioꝛ reputaret̄. Et phs.j. rheto. di cit. nō ē optimꝰ coꝛiariꝰ q̄ facit opti mos calceos: ſꝫ vt cōit̄ q̄ de ꝯtingēti bꝰ nihil obmittit. Scpturi itaqꝫ de arte curatiua ⁊ pnoſtica p̄mittere dixīmꝰ caplꝫ de arte ꝯſuatiua p̄ſer uatiua reductiua ac p̄uiſiua qđ ad ſanitatꝭ regimē dignoſcit̄ ptinere. Cōſeruat̄ itaqꝫ ſanitas. iiij. modis p̄cipuis. quoꝝ p̄mꝰ ē p dietā regu larē: ⁊ hāc in methodo ponemus. Scđs vo p ꝯſuetudis bone obſuā tiā ⁊ peccatꝭ coꝛrectionē quā in em pericis dicemꝰ. Tertiꝰ p regularū gn̄aliū noticiā quā i canone ſcribe mꝰ. Quartꝰ p egritudis fiēde cau telā quā in pnoſticis ſubiūgemus.

Methodꝰ cōſiſtit in regie diete. Dieta aūt in debito vſu ſex rerū nō naturaliū q̄ ſunt cibꝰ: potꝰ: inanitio: repletio: ſomnꝰ: ⁊ vigilie: motꝰ: ⁊ quies: aer nos ꝯtinēs: ⁊ aī paſſiōes: de q̄bꝰ p oꝛdinē diſtinguemꝰ. Regimē cibi ſex p̄ficit̄ mōis: q̄ ſūt ſuba: q̄titas: q̄litas: ꝯſuetudo: tp̄s: ⁊ oꝛdo. Suba q̄ppe ciboꝝ dꝫ eē q̄ gn̄et bonū chil lū tp̄atū: vl' circa id vt ſūt caro pul loꝝ p̄dicū faſianoꝝ oīm auiū ſilue ſtriū nō aq̄ticarū: caro hedoꝝ ſaltā tiū agnoꝝ vituloꝝ lactātiū boū nō dū arātiū poꝛcelloꝝ vniꝰ vel duoꝝ an. capoloꝝ ceruoꝝ piguiū poꝛcoꝝ ſilueſtriū. Et de leguminibꝰ cicera fracta vel piſa ⁊ aq̄ eoꝝ ppꝛie ⁊ de granis frumenti riſum far farina auene panis triticeꝰ bn̄ coctꝰ fermē

tatus bn̄ ſalſus collectꝰ de terſano bn̄ cōſeruatꝰ nō coꝛruptꝰ. De her bis boꝛrago ſpīarchia bleta petro atriplex endiuia lactuca. De fructi bus ficus vue mature an̄ pꝛādiū pi ra ⁊ coctana aſſa poſt cibū. De pi ſcibꝰ luceꝰ ⁊ oēs piſces marini du rarū carniū nō viſcoſarū. vel aliꝫ pi ſces q̄ in aq̄ mūda arenoſa petroſa capti ſunt hn̄tes carnes ſolidas et frāgibiles ſapidas ſcamoſas ⁊ ppe aſſi ſup pꝛunas vel elixi ꝯditi cū ſi napi pipe ⁊ croco ziꝫ. ⁊ aliis ſpēbꝰ coꝛrigētibꝰ ſſācitatē. De lactibꝰ lac capꝛe vel aſine vel vacce bn̄ paſte de bonis herbis feno: ⁊ ppꝛie an̄ cibū ſumptū in ſtomacho mūdo p ſe vel cū zuccara aut melle aut mica pa nis. Caſeꝰ recēs vel q̄ſi recēs ex bo no lacte artificioſe factꝰ: oua recen tia puula oblonga ſoꝛbilia. Quāti tas cibi dꝫ eſſe q̄ ſatiſfaciat nature nō appetitui. Nā ſtomachꝰ calidus appetit minꝰ q̄ opꝫ: frigidꝰ pluſq̄ opꝫ. tpatꝰ aūt tātū appetit q̄tū bn̄ pōt digerere: vt dicit gal'. in teg. c. de ſignis ſtomachi. de q̄ mēſura ci boꝝ loquēs Auic. j. can̄. fen. iij. c. de regie cibi ⁊ potꝰ ait. Et cibo nullꝰ eſt ita replēdꝰ vt nō ſit locꝰ vacuꝰ in ſtomacho ⁊ ſupſluꝰ: ſꝫ ab eo ē cohi bēdꝰ reliquꝰ ad deſiderij in aīa re manētibꝰ. hec em̄ famis reliq̄e poſt vnā hoꝛā deſtruūt̄. ſ. q̄n os ſtōachi coꝛrugatū poſt cibū fuerit. q̄titas aūt diſcreta dꝫ eē vt numerꝰ fercu loꝝ binariū nō excedat: qꝛ in ml'ti tudine ciboꝝ ⁊ ppe etherogeneoꝝ neqꝫ p artificiū coctoꝝ bn̄ ꝯtpatoꝝ rū neceſſario fit ineq̄lis digō in ſto macho: q̄re vl' coctꝰ exiēs traheret crudū poſt ſe vl' expectās eiꝰ dige ſtionē adureret̄: cū digō nō ſit alte ratio q̄cūqꝫ fctā a calo naturali: ſꝫ deteriaca certo terio. ppter qđ ait Auic. Et nihil q̄dē ē deteriꝰ q̄ di uerſa nutrimēta ſil' adiūgere. poſt

hoc i cōcedēdo tps ꝓlōgare nō licet.
Cū eīn poſtremū nutriēs aduenit
pmū iā icipit digeri. Nutrimēti ḡ
ptes ī digerēdo ñ ſiſtant. Qualitas
ciboꝝ dꝫ eē in ꝯplōne q̄dā frigida
hyeme actu ⁊ v̄tute cal'a: in ꝯplone
cal'a eſtate actu ⁊ v̄tute frigida: in
medijs aūt tēꝑata: q2 oīs ꝯplo ſiue
ſit tꝑata ſiue intꝑata ꝯſuat ꝑ ſil'ia
ī forma ⁊ gradu: ſꝫ furioſa rectifi-
cat ꝑ ꝯ̄ria ī forma. Sil'ia ī gradu ſi
fiāt vſu moderato: ꝯſuetudo ꝓpoſſe
ſuāda ī cibo. q2 dicit J po. ij. āph.
Paꝝ deterior ⁊c. ⁊ ibidē. Ex mlto
tꝑe ꝯſueta ⁊c. ⁊ Auic. c. alleg. Opꝫ
p̄terea te ſcire ꝙ nutrimētū meli9
eſt ꝙ meli9 ſapit: ꝓpt̄ea ꝙ ſtōach9
⁊ v̄t9 retētiua vehemēter ipi appli
cant cū bōe fuerit ſube. Hoc autē
addit īſinuās ꝙ ꝯſuetudo ad malū
cibū ē gradati abijciēda nō ſubito:
q2 repētinas mutatiōes nō ſuſtiet
natura: vt dic̄ gal'. i teg. Inſup iſta
abiectio ꝯſuetudis nō dꝫ fieri niſi i
tꝑe ſanitat: q2 i cura cuiuſqꝫ egri-
tudis oīs ꝯſuetudo ē tolerāda cum
tūc ſit baſis ⁊ fūdamētū nature: vt
dic̄ gal'. vij. de īge. ſa. aſſignās cām
ibidē ꝙ ſi tꝑe egritudis ꝯſuetudinē
mutauerit q̄cūqꝫ ledes naturā tri-
pl'r. pmo ꝑ egritudinē. ſcdo ꝑ me-
dicinaꝝ exhibitionē. tertio ꝑ dele-
ctabiliū ablationē: q̄re natura non
ſufferēs final'r ſuccūbit. ⁊ Ariſt. j.
rheto. Cōſuetudo ē altera natura:
q2 ꝯſuetndo ē eoꝝ q̄ vt ſepe natura
vē eoꝝ q̄ vt ſēꝑ. Sepe aūt ⁊ ſēꝑ ſūt
ſibijnuicē ꝓpinq̄. Tps āni ē in cibo
diligēter obſuādū: q2 in hyeme eſt
mlt9 cib9 ſit ſumēd9: q2 vētres hye
me ⁊ v̄e calidiſſimi ſūt natura ꝓpt̄
ātiꝑiſtaſim: ⁊ tūc natura pōt ſuffer
re errores ⁊ cibi ḡſſi tūc ſt̄ ſumēdi:
ſꝫ raro ſꝫ numeꝝ: q2 tūc pauce fiūt
a corꝑe reſolutōes: in vere aūt paꝝ
⁊ raro ē cōedēdū: q2 p̄ceſſit ꝑ totā
hyemē multarū ſuꝑfluitatū colle-
ctio. Et h̄ tps bōitate ſue ꝯplonis
oēm materiā expellit ⁊ oēꝫ egritu
dinē manifeſtat: in eſtate eſt cōedē
dū ſepe bis vel ter in die: ꝓ vice tñ
paꝝ ⁊ de cibis ſubtilib9 de facili di
geſtibilib9: q2 tūc calor naturalis ē
debilis ⁊ reſol'o pl'ima. In autūno
v̄o aliq̄tulū pl9 ꝓ vice de cibo eſt ſu
mēdū: ſꝫ rari9 ſm numerū. Et eſt
maxie inſiſtēdū in illo tꝑe ī vſu bo-
noꝝ ⁊ laudabiliū ciboꝝ: q2 natura-
lis calor ē debilitat9 pl'imū ꝑ eſtatē
p̄cedētē ⁊ ꝑ maliciā ꝯpl'onis aeris
p̄ñtē. Et cauēdū eſt a fructib9: quia
ḡnant chillū valde putrefactibileꝫ
illo tꝑe: lꝫ qñqꝫ ī eſtate cōedi poſ-
ſint pruna ceraſa ad repmēdū cho-
lerā ⁊ ꝓpe añ oēm cibū. Tps etiaꝫ
eſtatis eſt obſeruādū: q2 pueri qui
creſcūt ſunt dietādi: dieta hyemis
in ꝯtinuo ſꝫ nō in diſcreto: q2 ml'tū
⁊ ſepe debēt ſumere cibū: ſed iuue
nes ⁊ etate pfecti dieta hyemis oī-
no: q2 calor naturalis ē ī vltimo for
titudis ⁊ corp9 nō idiget apponere
amplior: ſenes v̄o dieta v̄nali. ſe-
niores dieta eſtiuali in ꝯtinuo ⁊ di-
ſcreto: ſꝫ autūnali in ciboꝝ ſuba ſu
mēdoꝝ. Tps p̄terea diei ꝯſideran-
dū eſt. q2 vt ait Auic. ca. de deſcēſu
cibi a ſtomacho. Corpus tempera-
tum debet tribus vicib9 ſumere ci-
bum infra duos dies naturales:
vt vnicuiqꝫ trium refectionum ce-
dat numerus ſexdecim horarū na-
turalium quod eſt cōmune tempus
digeſtionis ⁊ euacuationis ſuper-
fluitatum primarū: licꝫ hoīes no-
ſtri temporis cōmuniter in die bis
cibum ſumāt: in prādio ſcꝫ ⁊ cena:
quod ꝓpter cōſuetudinē antiquam
non valde vituperabilē eſt tenēdū.
Qm̄ apud hoies irregulariter vi-
uētes tps prime digeſtionis nō eſt
vnū: q2 apud q̄ſdā eſt duaꝝ horarū
apud alios q̄ttuor. vel ſex ſm di-
uerſitatē ꝯplexiōis ſtomachi vl' ci-

boꝝ in ꝙ̃to et quali. Sʒ in tp̱e co
nandū eſt vt cibuʒ eſtate ſumāt ho
ris diei magꝭ frigidis ꝛ locꝭ frigi-
dis arte vł natura. In hyeme ꝯtra
rio mō. In vere ꝛ autumno medio
mō. Ordo etiaʒ in cibo ē attēdēdꝰ.
Nā ſi ſtomachꝰ fuerit tp̱atꝰ ꝛ tēpꝰ
tp̱atū: tūc nō debet i ſtomacho cibi
ꝯmiſceri diuerſaꝝ ſubſtātiaꝝ ſʒ ho
mogenei in ſubſtātia ꝛ tp̱ati in cō-
plexiōe q̇ ſup̱adicti ſūt: ne fiat in-
eq̃lis digeſtio. Si v̄o ſtomachꝰ fue
rit calidꝰ colericꝰ natura debʒ cibꝰ
groſſus p̄mitti ſubtili cū melioꝛ di-
geſtio ꝛ maioꝛ caliditas ſit in fūdo
ſtōachi ſicut melioꝛ appetitꝰ ꝛ ſen-
ſatio ſit i oꝛe eiꝰ adurent̃ foꝛte ſub
tile anteꝙ̃ digereret̃ groſſuʒ. q̃re ſi
ſubtile fuerit p̄miſſum egredit̃: et
groſſus interdū digerit̃. Propter
qḋ ait Gał. j. alimen. de ſtomacho
colerico ꝙ meliꝰ digerit carnes bo
uinas ꝙ̃ piſces petrinos: qꝛ adurit
ſubtilia ſed tp̱ate excoquit groſſa.
Si v̄o ſtomachꝰ ſit frigidꝰ natura
ꝓcedat̃ ecōuerſo. Si aūt ſit ſtipti-
cus ꝛ ſiccꝰ naturaliter p̄mittant̃ lu
bꝛica ſtipticꝭ. Si v̄o hūidus ꝛ fluēs
fiet ecōuerſo. Si v̄o famelicꝰ ꝛ ex-
ercitatus p̄mittat groſſa ſubtilibꝰ
ne foꝛte coꝛrugatꝰ velociter ſup̱ ſub
tile reſpuat groſſum. Si aūt ſit fa-
ſtidioſus ꝛ ocio gaudēs fiat econ-
uerſo: vł̄r tn̄ cauendū in oī ſtoma-
cho aſſumptiōe ciboꝝ valde diuer-
ſoꝝ i ſb̄a qm̄ diuerſis digerunt̃ tp̱i
bus ꝛ diffoꝛmibꝰ elaboꝛant̃ gradi-
bus calorꝭ. Fit igit̃ in coꝝ mixtiōe
plꝰ nocitiui ꝙ̃ iuuatiui. Utrū autē
maioꝛ cibus ſumendꝰ ſit in ꝓandio
vel cena ſcribemꝰ copioſe capł̄o de
diminutiōe ꝛ coꝛruptiōe digeſtio-
nis in ſtomacho. C. de cañ. potꝰ eti
am regł̄et̃ in ſb̄a ꝙ̃titate q̃litate ꝛ
oꝛdine de q̇ dicemꝰ ca. de ſiti. C. de
cañ. vnū tn̄ h̄ ponemꝰ p̄ter illic di-
cēda qḋ ꝯueniēs ē ſtōacho ꝛ oī coꝛ

poꝛi ꝓuare volēti ꝓpꝛiā ſanitatē vt
potū p̱mixtiuū. i. quē hoꝛa cōeſtōis
aſſumit p̱tiat̃ i vices plīmas a p̄nci
pio cōeſtōis vſqʒ i finē: ne foꝛte po
tꝰ plīmꝰ ſił ſūptꝰ cibū ſ̄luctuare fa
ciat ꝛ p̱mixtionē bonā ꝓhibeat: et
retētiuā ſtōachi deijciat. Et h̄ po-
tus ꝯueniēs ē vt in p̄ncipio cōeſtio
nis ſit vinū purū clarū potēs i ꝯfoꝛ
tatiōe digeſtōis. Sed in medio ſit
limphatū paꝝ p̱ gratiā meliorꝭ cō
mixtionis: qꝛ talis potꝰ erit calidꝰ
rōne vini ꝛ ſubtilis ſ̄be rōne aque
q̄ duo marīe ꝯferūt penetratiui: in
fine v̄o ſit vinū limphatuʒ vſqʒ ad
mediū vel p̱ ſe naturał̄r ponticuʒ:
vel aq̄ pura ne fumꝰ ſurſū caput p̱-
cutiat: ꝛ iō̄ exp̱tū eſt ꝙ magnꝰ hau
ſtꝰ aq̄ frigide poſt crapulā ſumptꝰ
aut tollit aut diminuit ebꝛietatem.
Et hec de pꝛima re non naturali.
¶ Dicamꝰ de ſcd̄a q̄ eſt inanitio et
repletio. vbi ſciēdū ē ꝙ par ē pctm̄
ſtōacho famelico cibū denegare et
faſtidioſe repleto cibuʒ offerre: vt
dicit auic. pꝛio cañ. fen. iij. ca. de re
gimie cibi ꝛ potꝰ. Primū nāqʒ ſto
machū replet mał hūoꝛibꝰ: ſcd̄ʒ v̄o
plectoꝛiā opillationem putrefactio
nē apoſtemata lepꝛā ꝛ fe. inducit.
Quicūqʒ igit̃ cupit cuſtodire ſani
tatē ſurgat oī mane hoꝛa deteriata
aſſueta ꝛ vnifoꝛmi poſtꝙ̃ ſomnū et
digeſtionē ꝯpleuit p̱fecte. Deinde
conet̃ diligēter ad expulſionē ſup̱-
ſ̄luitatū p̄me ꝛ ſcd̄e digeſtiōis ſtās
erectꝰ ꝛ fixus in eodē loco donec ꝓ
pꝛia grauitate deoꝛſū tēdāt. Poſt-
ea caput diligēter fricet cū pectine
vł digitꝭ: vt poꝛi capitꝭ ap̱iant̃ ꝛ va
poꝛes exhalēt. Poſtea conetur ad
ſcreatū ꝛ ſternutationē p̱ ſe vł p̱ ar
tē ſi reuma ſenſerit. poſtea exercite
tur gradatim a motu debili ad foꝛ-
tē redeūdo ad debilē ꝛ tādiu huiuſ
modi motum cōtinuet donec aliq̃lē
ſentire cep̱it laſſitudinē vel ſudoꝛē

et balneeꝰ ⁊ vociferet ⁊ in ſole am bulet et in ieiuno. Poſt hoc quieſcat in loco temperato vel vergente ad frigidum: donec caloꝛ naturalis vniatur et famem ſentiat et ſaliua ſubtiliari ceperit: tunc ilico cibum pꝛedictum capiat ſine moꝛa. Poſt comeſtiones võ nõ exerciteꝰ niſi ꝓut diceꝰ neqꝫ ſub ſole vel eſtu habitet ne cerebꝛuꝫ vapoꝛibus repleat. Et idem oꝛdo ſeruandus eſt ante cenam. De tertia re non naturali que eſt ſomnus ⁊ vigilia. Sciẽdũ ꝙ tẽpoꝛe ipo. vt ptꝫ.iij. ꝓnoſti. omnis ſomnus diurnꝰ ⁊ vigilia nocturna fuerãt vitioſa: minus tamẽ ſi a mane vſqꝫ ad hoꝛã diei tertiam ſe tenuerint poteſt tũc fuiſſe regimen ſanitatis optimũ. Tẽpoꝛe aũt galꝰ. vt diciꝰ ibi in cõmento. Cõſuetudo pꝛincipũ ⁊ magnatũ cepit comam violare. Tẽpoꝛe aũt modernovt ait Auic. ca. de regimine cibi ⁊ potus. Nõ oĩs ſomnꝰ diurnus eſt vitupandus. Et ꝓpꝛie ſi in eo ꝗnqꝫ cõditiones obſeruẽtur. Pꝛima vt ſit cõſuetus. Secũda vt nõ ſit ilico ſuper cibum Tertia vt nõ ſit capite depꝛeſſo. Quarta vt nõ ſit lõgꝰ. Quinta vt nõ fiat ſtupẽda ⁊ repẽtina expergefactio: ſꝫ moꝛoſa. In omni aũt ſomno cõuenit vt fiat in loco non calido vapoꝛoſo: ſed tẽperato vel parũ frigido. Coꝛpꝰ tamẽ perfecte pannis calidis cooperiaꝰ plurimis: vt caloꝛ naturalis redire ad interioꝛa nõ foꝛmidet: neqꝫ mẽbꝛa exterioꝛa moꝛtificenꝰ: quia in his duobus magis cõſiſtit bonitas tertie digeſtionis. ſ. ſtomachi epatis ⁊ membꝛoꝝ. Quarta res nõ naturalis que eſt motus ⁊ quies taliter eſt regenda: vt ante oẽm cibum ⁊ poſt euacuationẽ ſuperfluitatuꝫ fiant exercitia foꝛtia p̃dicta. Poſt cibum võ ilico cõuenit vel ꝺſcere ſedendo vel erigi ſtando: vel moueri paulatim bꝛeui tẽpoꝛe deambulando: vt motus nõ ſufficiat ad cibi cõquaſſationẽ: ſed eius in fundo ſtomachi locationẽ. Pꝛimuꝫ nãqꝫ ſitim anguſtiã ⁊ indigeſtionẽ inducit. Secundũ võ labia oꝛis exiccat: os ſtomachi coꝛrugat ⁊ digeſtionẽ confoꝛtat. Et ſi cõtingat talẽ pꝛoficiſci pedes vel eques totaꝫ dietam vꝰ circa id in ieiuno perficiat. neqꝫ ſoſpitus vel hoſpitatus ilico cibum vel potum perficiat aut capiat: niſi poſtꝙ quieuerit ⁊ caloꝛ ad interioꝛa redierit: tunc cibũ paruum recipiat. Et ſi neceſſariũ eſt vltra pꝛogredi ſomnũ bꝛeuem ſuper cibum doꝛmiat anteꝙ iter arripiat: ne cibus cõcuſſus in ſtomacho coꝛrumpatur. Optima nanqꝫ digeſtio fit ſomno ⁊ quiete: vt dicit galꝰ. vij. de inge. ca. de cura ſtomachi ſicci. Et lꝫ poſt exercitiũ vel vigilias pꝛomptius fames ſupueniat: hoc nõ eſt niſi ꝓpter cibi deſcẽſum ad inteſtina vel membꝛoꝝ reſolutionem vel ſenſus oꝛis ſtomachi acuitateꝫ que in ſomno nõ cõtingunt. De quinta re que eſt qualitas aeris ꝯtinentis taliter videꝰ dicendũ. Et omni tẽpoꝛe cauendũ eſt ab aere peſtilẽtiali ne foꝛtem epidimiã vel lepꝛã inducat. Rectificeꝰ ergo cũ ſubfumigio ſtoꝛacis ſicce vel thuris ⁊ pilꝰ. de aloe que dicenꝰ lib. ij. ca. de feb. peſtilẽtiali. ⁊ obſtructione domus ⁊ camere avẽtis meridionalibꝰ vel occiduis ⁊ eoꝝ euẽtatione et apertione ad plagã oꝛientalẽ vel ſeptentrionalem. Et cautela a cõmunicatione lepꝛoſoꝝ ſcabioſoꝝ obtalmicoꝛum epilenticoꝝ ⁊ omniũ patiẽtiũ moꝛbos cõtagioſos ⁊ cuſtodiaꝰ ab aere in quo ſunt cadauera vꝰ paludes. Et ſi aer ſit frigidus rectificetur cũ igne: ſi calidus cum roꝛatione aque roſ. ⁊ ſtramẽto roſ. nenuph. violarũ ⁊ ſimiliũ. Si ſiccus

cum gladiolis maluis vineis folijs
ſalicis vel populi vel vitis. Si hu-
midus cũ ſuffumigio xiloaloes vel
alipte muſcate: ⁊ vtat̃ ꝑ interi⁹ ele-
ctuarijs calidis vel frigidis prout
oportet. Et veſtiat̃ veſtibus calidis
laneis mollibus vel lineis vel ſeri-
ceis ſubtilib⁹ ꝓut neceſſitas poſtu
lauerit. De aere dic̃ haly ſup̃ tegni
ꝙ eſt iter res nõ naturales p̃cipua
ex eo ꝙ ambit ⁊ ingredit̃ corp⁹ no
ſtrum ⁊ membrũ nobiliſſimũ quod
eſt cor. Nec ab eius qualitate poſſu
mus vnica hora ſeparari ꝓpter ne-
ceſſitatem anhelãdi. Quare in ei⁹
cuſtodia ⁊ rectitudine plurimũ eſt
ſolicitãdũ. De ſexta re ⁊ vltima nõ
naturali q̃ eſt animi paſſiões. Sci-
endum ꝙ cõuenit in regimine ſani
tatis gaudio ⁊ leticia vti: qꝛ animũ
fortificãt ſpũs ſubtiles: ⁊ aĩm lau-
dabilẽ gñando. Idcirco ꝯuenit vti
veſtib⁹ ornatis eximijs aromaticis:
anulis nobilib⁹ ſonis muſic꜒: ⁊ oĩb⁹
gaudioſis: qꝛ timor triſticia ⁊ ſolici
tudo aſſidua mẽtẽ deijciũt: ſãguinẽ
groſſum frigidũ multiplicãt: ſpũs
terreſtres ⁊ caliginoſos gñant ca-
lores: mortificãt hũores incuneãt ⁊
mel̃ias ꝯfirmãt. Sꝫ reperiũt̃ aliq̃
empica q̃ ꝓpter hoĩm ꝯſuetudineꝫ
plurimũ vident̃ cõferre regimẽ ſa
nitatis de q̃b⁹ nũc dicam⁹. Si igit̃
nũc ſanitatis ꝯſuator qñqꝫ ꝓpt̃ er-
rorẽ regimis purgatiõe idiguerit:
tũc ab ãno etatis ſue. xiiij. vſqꝫ ad
lxiiij. vł circa id poterit iſtis medi
cinis vti ſecure oĩ tpe anni. Nã ãte
tp̃s etat꜒ p̃dicte ⁊ poſt nõ eſt flebo
tomãdũ nec farmacãdũ: niſi neceſ
ſitas magna p̃cipiat ⁊ robur v̾tut꜒
⁊ carnoſitas corꝑis ad ip̃ꝫ ꝯcedãt:
ꝓut dicit Auer. vij. colliget. de ana
zoar medico ꝑitiſſimo q̃ flebotho-
mauit filiũ ſuũ ſinochã patiẽtẽ cũ
eẽt vni⁹ anni ⁊ ipꝫ liberauit a mor
te. Si igit̃ ſanguis idiget euacua-
tiõe fiat flebothomia. Si cholera
fiat cũ ʒ. j. reubari optimi pulue-
riſati ⁊ incorporati cũ ℥. iiij. vel. v.
aq̃ decoc. prunoꝝ damacenoꝝ dan-
do actu cal̃. in aurora vel ante diẽ.
Si flegma fiat cũ medicia de tur-
bith qd̃ eſt pharmacũ bene nobile
quo ſepius in oꝑe p̃nti vti intendi-
m⁹. ⁊ ſic fit. ℞. turbith al̃. elect̃. et
mũdi. ʒ. j. vel. ʒ. j. ⁊. ß. ʒinꝫ. ʒ. j. zuc
ca. ʒ. ij. ff̃ puluis ex ipſis q̃ det̃ tot⁹
ante diẽ cũ aqua calida: ⁊ differat̃
cibus poſt ipꝫ: qꝛ eſt tarde ſolonis.
Et ſi vis acuere adde hermod̃. ʒ. j.
vel ß. Si mel̃ia ff̃ medicamẽ iſtud.
℞. ſene. ʒ. v. ʒinꝫ. ʒ. ij. cartami. ℥. ß.
cinamomi. ʒ. ij. ff̃ pul̃. ex oĩb⁹ de q̃
det̃. ʒ. j. vel. ij. ante prandiũ ꝑ duas
horas cum iure carniũ actu calido.
Si humores aduſti ſic ff̃. ℞. medul
le caſſie ff̃. mãne thamarindi añ. ℥.
ß. diſſoluat̃ in. ℥. v. vel. vj. aq̃ decoc.
prunoꝝ collet̃ ⁊ collatura ⁊ totum
det̃ ante diẽ actu calidum. Et ſi no
lueris recipe oĩa ſume de vno eorũ
℥. j. vel. ij. Si aũt leuiter mũdifica
re maſſam ſanguis intẽdis: ſicut cõ
ſuerũt hoĩes facere in p̃ncipio ve-
ris et autũni. ℞. thi. epithi. ſene.
añ. ʒ. ij. q̃nqꝫ mirabolanoꝝ añ. ʒ. ß.
cinamomi electi. ʒ. j. gariof̃. ʒ. ß.
reupõticis boni ⁊ loco eius reubar
bari optimi nõ putrefacti turbith
albi ⁊ electi. ʒinꝫ. albi. añ. ʒ. ß. zuc-
care. ʒ. ij. ff̃ pul̃. ex oĩbus his et det̃
totũ ante diẽ cũ. iiij. ℥. aq̃ decoc. ani
ſi vł feniculi actu ca. ⁊ differet̃ cib⁹
ſuper ip̃m. Et ſcias ꝙ medicine la
xatiue nõ debẽt dari niſi premolli
mẽto vẽtre vna die vel. ij. cũ ſirupo
aliquo vel cibo lubricatiuo: ſicut iu-
ra carniũ pinguiũ ⁊ olera molliſi-
catiua. Scias etiã ꝙ nõ debẽt dari
cũ liquore plurimo: qꝛ diſgregat et
corrũpit virtutẽ medicine: ſed cuꝫ
tali ⁊ tãto q̃ ſufficiat ad deferendũ
virtutẽ ⁊ vaporẽ medicine per mẽ

bra: neqȝ debȝ dari ſine oī liquore: q2 pigritaret eius opatio: neqȝ in hora magne famis ne forte ſuper ipas ſe ꝯuertat natura ⁊ in chimū peſſimū ſcȝ ſui generis trāſmutet. verbi grā. Turbith in flegma: ſcamonea in cholerā: ſene in melīaȝ. vt dicit gal. v. de ſimplicibꝰ medicinis. Poſtq̄ aūt medicina ſatis operata fuerit tribue in potu vnū hauſtū magnū ptiſane collate: vl iuris pulloꝝ ⁊ ꝓprie galli veteris vt reliquie medicīe abſtergant: ⁊ ſtomachus ⁊ inteſtina abluant. Si autē medicina exhibita nō ſoluerit vel tarda fuerit: oīno tūc licet regulariter nō cōpetat illa die dare medicinā aliā: vt dicit Auic. j. can. ca. iiij. iā in preced. ſmone. Tn̄ cōiter operantes ꝓpter vitandū vituperiū et infirmi terrorē tribuūt. ℥. ß. vel ℥. ij. de ſucco ro. laxatiuo cū aqua calida: q2 tunc prior medicina incipiet operari cū adiutorio ſcdo. Si venter alicuiꝰ ſit ſtipticus naturalr vel ꝓpter errorē lubricet ante cibū cū ſuppoſitorio vel cliſteri vel cibo lubrificatiuo: ſicut dicemꝰ. c. de ſtipticitate vētris. C. de empicis. Quia nihil deterius eſt in regimine ſanitatis q̄ retētio fecū in corpe: q̄ vaporātes ſurſum inficiūt cibū ⁊ caput replēt ⁊ torporē inducūt: ⁊ tandē egritudines pniciosas. ſ. apoſtemata febres putridas: cholericā: ydropiſim: tympaniſtē. Exptū eſt etiā q̄ lȝ mixtio diuerſoꝝ ciboꝝ in eadē mēſa in regimie ſanitatis ſit ꝓhibita. Sūt tn̄ q̄dā peiores alijs: ſicut eſt mixtio piſciū et lactis: vel vini ⁊ lactis. Et vlr oīa ꝯ̄ria in cōplexione vel modo ſube. ſicut autē ꝯuenit ante cibū ſumere de electuarijs calidis digeſtionem ꝯfortantibꝰ. Ita nocet eis vti poſt cibū: q2 ipm ſurſum fumare faciūt ⁊ corrūpūt digeſtionē ⁊ ſiti cū dolore capitis iducūt. Ctēdū ḡ calis aromaticis an̄ cibū ⁊ frigidis ſtipticꝪ poſt cibū. Sūt pterea corpis varie cōſuetudies ⁊ inenarrabiles. Cōſueuerūt nāqȝ plurimi meliꝰ digerere cibos diuerſos ſil q̄ hōgeneos. Et ſūt q̄ delectant in carnibꝰ vulpiū ⁊ lupoꝝ. Silr plimi ſōno ſe reficiūt ilico ſup cibū. Alij comedūt q̄ter vl plies oī die ⁊ mittunt crudū ſup ſemicoctū: ⁊ ſic de mltꝪ alijs. tn̄ dicūt ſe p hoc meliꝰ ⁊ saniꝰ ſe habere. iux illud gal. iij. de ſimplici. medi. Nā quedā puella fuit nutrita napello: nec ex hoc moriebat: ſȝ ſibi ꝯcubentes ſolo anhelitu inficiebat. Alia iuſq̄amo: alia fungis ſiue rebꝰ alijs ꝯplone vl ſubavenenoſis. Quapropter ait auic. j. can. fen. iij. c. xij. de regi. cibi ⁊ po. Regiones q̄ppe naturas hn̄t ꝓprias: ⁊ vſus ⁊ ꝯſuetudines ſunt ex rōnē. Et h̄ q̄dē obſeruādū eſt ⁊ opȝ: vt in h̄ exprimētū vicat rōnē. Eſt nāqȝ cibꝰ q̄ ſolet cōedi in q̄ aliqd eſt nocumētū ⁊ eſt cōueniētior bono nō vſitato. Vnaq̄qȝ eni figura ⁊ ꝯplo cibū hȝ ꝯueniētē ⁊ cōſilēȝ ad quē mutādū ſi volūtas affuerit nocumētū ei faciet ⁊ ipedimētū. Sȝ ꝯ̄ iſtas malas cōſuetudines ſbdit ibidē. Ille vo i q̄ mala digerūt cibaria ob hoc nō decipiat: qm̄ poſt dies aliqs gn̄abunt in ipo mali hūores egritudinē faciētes ⁊ pnecātes. Et ꝯſtātinꝰ i viatico: nō gaudeāt malo cibo vtētes: qm̄ ſi in pn̄ti nō ledunt: i poſtex pcuſſionē nō euadēt. Sumꝰ igit pplexi ex dictis circa ꝯſuetudies an ipas obſeruemꝰ an mutemꝰ. Ad qd videt dicēdū q̄ ꝯſuetudo vl ē ꝯueniēs nature: ⁊ tūc oīs eſt ſuāda: vel eſt diſſimilis ⁊ incōueniēs: ⁊ h̄ dupl̄r. Q2 vel parum diſcrepat: ⁊ tūc adhuc eſt ſeruāda. vel plurimū recedit a natura: ⁊ hoc ē dupl̄r: q2 vl ē innata vel nō. Si ſcdo mō nō ē tenēda.

Si p̄mū hoc eſt duplr: vel eſt coꝛpus egrotans actu: ⁊ tunc iterū eſt ſeruāda: qꝛ tēpoꝛe egritudinis oīs cōſuetudo ⁊ oīs naturalis complexio quātūcunqꝫ diſtēperata penitus tolerāda eſt vſqꝫ ad perfectam ſanitatē: vel eſt infra latitudinem ſanitatis: ⁊ tūc eſt permutāda: nō tn̄ ſubito ſed gradatim paruꝫ poſt parum. Qđ ſi nō fiat in poſteruꝫ penam nō euadūt: ſicut patet in delectātibus in eſu carniū aquaticaꝝ ſalſitarum aut piſciū magnoꝝ aut vulpium aut hircoꝝ: quia tandē leprā aut moꝛpheā incurrūt. Intelligendum poſtea qđ quidē ſublimioꝛ medicinarū in regimīe ſanitatꝫ eſt abſtinētia .i. moderata cibi et pot⁹ ſumptio cum nature pauca ſufficiant: appetitui v̄o omnia diminuta ſint: ꝓpter quod accidit ī noſtro tēpoꝛe plures occidi crapula q̄ gladio. Cibus nāqꝫ ſupfluus ſui qualitate ⁊ reſiſtentia caloꝛē naturalē opprimit ⁊ extinguit: ⁊ ꝑ ꝯſequēs facit coꝛp⁹ infrigidari ⁊ velocitari moꝛtem naturalē ſui quātitate replet vaſa ⁊ appoplexiā ⁊ rupturam ſubitā inducit ſui ſubſtātia groſſa vel viſcoſa oppilat: ⁊ tranſpirationem ꝓhibet: ⁊ per cōſequēs putridas febꝛes et apoſtemata generat pernicioſa. Si quis igiꝉ ſupfluum cibum vl̄ potū aſſumpſerit vna die maneat famelicus ſequēti die in q̄ die ſenſerit crapulā vtatur ſomno plurimo ꝓpoſſe in loco temperato donec cibum digeſſerit. Qđ ſi ſomnus non aduenerit vtatur plurimo inceſſu ſuaui ⁊ cōtinuo ſine quiete ⁊ interceptione vt cibus digeraꝉ: vel ad inteſtina deſcēdat. Et parū boni vini puri bibat ⁊ permaneat donec totā crapulā per ſe vel cum cliſteri vl̄ ſuppoſitoꝛio euacuet: nec poſtea ſumat cibū niſi redierit appetitus. Dicit tn̄ aui. ca. de regimine vini ⁊ aq̄: q̄ cōueniens eſt omni mēſe ſemel inebꝛiari potu vini plurimi: qꝛ cerebꝛū purgat: ſpūs multiplicat: ⁊ animū letificat. Intelligendum tamē in coꝛpoꝛe nō vtente vino: ſicut hiſpani et oēs ſaraceni: ſꝫ in terris vino vtētib⁹ oī hoꝛa ⁊ ꝓp̄rie in ſeptētrionib⁹ illud nō cōpetit: qꝛ repletio addereꝉ repletioni.

Canones. Coneꝉ ſanitatis cōſeruatoꝛ ⁊ cuſtos vt ꝓpoſſe omni tp̄e vtatur cibis puris nō medicinalibus: niſi cū op⁹ fuerit p̄ſeruatiōe. voco aūt cibos puros qui ſic alteranꝉ a coꝛpoꝛe q̄ perfecte mutanꝉ ⁊ conuertuntur p̄ter q̄ coꝛpus noſtrū omnino alterent ⁊ immutēt: vel circa id ſicut ſunt cibi ſupius nominati. Uoco autē cibos medicinales: qui lꝫ alterenꝉ ⁊ elaboꝛenꝉ: alterāt tn̄ coꝛpus ⁊ permutāt paulatine: ſicut ſunt oēs cibi in qualitate aliqua excedentes. Nam ſi ſint calidi adurūt ſanguinē: ſicut ſaluia: mēta: piper: apium: allia: ⁊ ſimilia. Si frigidi moꝛtificant ⁊ cōgelant: ſicut lactuca: poꝛtulaca ⁊c. Uel ſi magis ſint frigidi interficiūt paulatine: ſicut fungi ⁊ iuſquiamus ⁊c. Si humidi putrefaciūt ⁊ caniciē inducunt. Si ſicci virtutē deijciūt ⁊ caluiciē inducunt: ſi viſcoſi opilāt: ſi diuretici renes macerāt ⁊ coꝛp⁹: ſi vnctuoſi ſupernatāt ⁊ nauſeam inducunt: ſi amari non nutriūt: qꝛ ſolū dulce nutrit per ſe vel cōmixtum: vt dicit galꝉ. iij. de ſimplici medicia. Si ſalſi adurūt ⁊ ſtomachum coꝛrodunt. Si pontici cōſtringunt ⁊ opilant. Si acetoſi cito ſeneſcere faciunt. Solis igiꝉ vtatur cibis dulcibus ⁊ nulla qualitate ſenſibili excedentibus vel circa id. Si autē ꝓpter exceſſum alicui⁹ qualitatis accidit nocumentū rectificeꝉ per ſuū cōtrariū. vbi gratia. Si ꝓpter ſtiptica

dentur vnctuoſa. Si pp̄ter vnctuo-
ſa dentur ſtiptica: vt caſeus pira ci
tonia. Si pp̄ter ſalſa dētur aqua ⁊
acetū. Si pp̄ter acetoſa mel ⁊ zuc
cara. Si pp̄ter viſcoſa inciſiua: vt
ſinapis. Si pp̄ter acuta portulaca
lactuca ⁊ ſimilia. Item dicit Gal.
viij. de ingenio ſanitatis. q̄ omnis
diſtēperata cōplexio ſilr̄ ⁊ mala cō
ſuetudo reducēde ſunt ad tempera
mentū ſuo ꝯtrario ſaluis quattuor
cōditionib⁹. primo vt h̄ fiat tēpore
ſanitatis. ſcd̄o q̄ fiat gradatim. ter
tio vt corpus ſit ſibiipſi ſufficiens.
Pauperes eñ neceſſario comedunt
id quod habere poſſunt. quarto vt
ſit ocioſum. melius eſt eñ fabro vt
ſit flegmaticus q̄ tēperatus: et pi-
ſcatori vel fulloni q̄ ſit cholericus:
et aratori dēſus ⁊ cōpactus. Item
licet in puero ⁊ iuuene ſit calor na-
turalis eq̄lis in radice: ⁊ p ꝯñs di-
geſtio eq̄ fortꝫ in vtroqꝫ: qꝛ in iuue
ne eſt maior ſiccitas pp̄ter calidita
tē que depauit humidū ſuū radica-
le aliq̄tulū. Idcirco cōuenit vt pue
ri melius digerant ⁊ meli⁹ nutria-
tur a cibis calidis ⁊ humidis: iuue
nes vo a calidis ⁊ ſiccis ſolidis. De-
tur ergo pueris lac ⁊ caſeus recēs
caro agnoꝝ annaliū caſtratorum:
⁊ cibi elixi: iuuenibus v̄o vitulorū
porcorū boum non arātium panis
ſiccus ⁊ cibi aſſi vel frixi. Ex h̄ in-
telligere potes dictuꝫ cōe actorum
medicine. Quia in digeſtiōe ſunt
duo. ſ. alteratio ⁊ cōuerſio ſiue aſſi
milatio. Alteratio eñ eſt decoctio
cibi in ſtomacho. Et hoc magis fit
a calido naturali. Sed aſſimilatio
fit magis ab hūido radicali quod
eſt ipa mollia ⁊ ſpōgioſa faciēs et
cibos in poros minimos vehēs paſ
ſibile faciēs ⁊ ipm apponēs viuēs
perfecte conformās. Ex quo ſcire
potes quare corpa quedam debilia
melius nutriunt̄ aliquo cibo deter
minato q̄ aliqua corpora robuſta p
pter ſimilitudinē forme ſpecifice q̄
eſt potiſſima cauſa ꝯuerſiōis ⁊ nu-
tritionis. Item dicit Auicen. p̄mo
cañ. fen. iij. ca. de regimine cibi et
potus. q̄ nihil eſt deterius q̄ ſatu-
ritas poſt diurnam famē ⁊ ecōuer
ſo. Sed tñ primū eſt deterius: qꝛ
ſtomach⁹ lōga inanitione afflictus
virtutē digeſtiuā amittit: ⁊ ei⁹ cor-
pulētia cōſtringit̄: vt neqꝫ digere-
re cibū neqꝫ recipe valeat: niſi val-
de paulatine: ſicut ptꝫ in incarcera
tis poſt liberationē: ⁊ annis fertili
bus poſt ſterilitatē. Quot nāqꝫ ho
mines ſe ſuperflue repleuerunt et
ſuffocati interierūt. Idem in eodē
oportet vt ad lectū vadēs p̄mo ſu-
pra latus dextrū iaceat pauco tp̄e:
donec cibus ad fundū ſtomachi de
ſcenderit et os ſtomachi clauſerit:
poſtea ſup̄ ſiniſtrū reuoluat̄ vt e-
par bene ſtomachū cōprehēdat: qꝛ
ſtomachus de ſui cōplexiōe paucā
caliditatē participat cū ſit mēbrū
ſpermaticū neruoſum: ſed calidita
tē recipit a mēbris circūiacētibus
ſcꝫ a corde ſupius felle inferi⁹ epa-
te a dextris ſplene a ſiniſtris: zir-
bo adipino interius quod rhete d̄r
⁊ a vena kili poſterius. deinde re-
uoluat ſup dextrū ⁊ tota nocte ſuū
perficiat ſomnū ⁊ digeſtionē. Itē
in eodē vinū quodqꝫ poſt cibū ē ex
rebus magis impediētib⁹ digeſtio
nem: qm̄ facit penetrare cibū indi
geſtū ex eo quod velociter digerit̄
⁊ facit hereditare opilationes ⁊ pu
trefactionē: ideo ſi poſt cibū ſupue
niat ſitis magna aquā frigidam ſu
mat: ſed paucā quā ſorbēdo magis
q̄ gurgitādo deglutiat: ⁊ ſic ſitim
extinguet ſine nocumēto. Idem in
eodem res maxime opilantes ſunt
res dulces vl̄ viſcoſe vel groſſe ſub
ſtantie. dulces nāqꝫ attrahūtur an
teq̄ digerant̄ pp̄ter familiaritatē

quam habēt ad naturā: ⁊ ſunt cauſa putredinis ⁊ ydropiſis. vbi igit̄ hec tria ſil' reperiūtur penit⁹ ſunt fugiēda: ſicut mel paſta tortelli vinum rubeum nouū vinum turbidū ceruiſiam et oīa vnctuoſa et piſces nō debite preparati. Idem in eodē corporib⁹ raris ⁊ poroſis: ſicut ſunt corpora mollia et laxe carnis plus opus eſt a rebus nō naturalib⁹ excedētibus precauere: ſicut ſunt aer eſtuoſus reſoluēs ⁊ frigidus cōgelans vel exercitiū debilitās vel coitus excedēs. Corporib⁹ vō depſſis et ſolidis: ſicut corpa dure cōpacte carnis plus neceſſe eſt ab interioribus premunire: ſicut cibus ⁊ potus groſſus ⁊ viſcoſus opillās plectora replēs ociū ſuperfluēs marcefaciens ⁊ ſimilia. Primi igit̄ a cauſis primitiuis primitus occupant̄ ⁊ febribus acutis. Secūdi vō a cauſis antecedētibus febrib⁹ cronicis apoſtemati ⁊ ydropiſi pernecant̄. Item Auicenna primo canon̄. fen tertia capitulo de regimine vini et aque. dicit ꝙ bibere aquam frigidam poſt exercitium ſuperfluum vel balneum vel in ſiti auētitia contingente in ieiuno vel in ſiti mēdoſa cōtingente poſt ſomnū vel crapulā eſt de numero maxime infrigidantium epar ⁊ ſtomachū et digeſtionem maxime corrūpentiū ⁊ calorem naturalē mortificantium quare perducit ad ydropē vel ethicā ſenectutis: quia ſi q̄s predictorū plurima neceſſitate pot⁹ anguſtiet̄ abluat os ſuū aqua frigida ⁊ anhelet aerē frigidū: quod ſi nō ſuffecerit bibat modicum aque frigide in vaſe ſtricti orificij: qđ ſi nōdū ſufficiat: bibat prius vinū mixtū cū aq̄ calida ne multitudo nocumentorū talium cōtingat. Idem ibidē vinū groſſuꝫ eſt melius illi qui pinguis eſſe deſiderat: ⁊ fortis tamē ab opilationibus ſibi caueat: vetus tamē clarum ⁊ purum melius eſt habēti complexionē flegmaticā ⁊ pinguedinem fugienti. Item ibidem ſup cibum mali chimi bibere vinū dū comedit̄ vel ante vel poſt eſt malū: quoniā facit ipſuꝫ in extrema corporis penetrare. Melius eſt igit̄ a potu om̄ino abſtinere donec cib⁹ digeſtus ſit vel ſitim extinguere cū pauco aque frigide vel cibum deorſum expellere ⁊ ventrem lubricare cū hauſtu magno plurime aq̄ pure ſicut fit poſt pruna vel ceraſa comeſta. Idem ibideꝫ vinū dare pueris eſt ſicut ignē igni addere in lignis debilibus: ſed ſenib⁹ quantū poteſt tolerare natura da ⁊ iuuenibus tēperate. Item eſt peior repletio ex cibo ꝙ̄ ex potu. Peſſima vō que ex vtroqꝫ ſimul. Qui ergo cupit multum bibere vna vice paucuꝫ ſumat cibum ⁊ ecōuerſo. Nequaꝙ̄ vō plurimum ſumat cibum ⁊ bibat: quia vinum cibum indigeſtum ad ſingulas venas p̄ducit. Itē dicit Auicē. primo canon̄. fen. iij. ca. de regimīe ſomni ⁊ vigilie. ꝙ ſanitatē cupiens ſeruare debet de regimīe ſomni diligēter cogitare vt tēperate exhibeatur ⁊ debite: quia virtutem fortificat que fuit debilitata ex plurima exercitij reſolutiōe vel coitu vl̄ labore. Similiter corp⁹ roborat impinguat ⁊ colorat. Ipē nāqꝫ omnē digeſtionem adiuuat: humores bonos multiplicat: ſpiritus generat ⁊ augmētat: ⁊ membra laxa recreat. Et ē res maxime proficiēs ſenib⁹: quoniā in eis humiditatē radicalē conſeruat ne pereat et perditā recuperat per generatiouem humidi fluentis. Eſt autē ſomnus temperatus ⁊ debitus ſi ſeptē cōditiones obſeruētur. Prima vt ſit hora debita ſcilicꝫ non ilico ſuper cibum: ſed poſtꝙ̄ cibus deſcenderit ad fundū

ſtomachi: quia dū cibus eſt adhuc circa os ſtomachi flueret ad caput ipſum replens & grauās et ſomnia plurima & terribilia & āguſtias cū reuolutione aſſidua de latere in latus & ſtomachi clauſionē ꝓhibens: propterea ſi eius deſcenſus tardauerint et ſomnus neceſſariꝰ fuerit debet parumper incedere & poſtea dormire. Secūda conditio non ſit in die niſi obſeruatis quinq; cōditionibus ſupradictis. C. de tertia re non naturali. vel niſi quis ſomnum nocturnū perdiderit ꝓpter ſollicitationem & laborem: tunc enim poteſt dormire a mane vſq; ad horam tertiam quod eſt tēpus inconueniēs minus: vt dicit Ipo. ſecūdo pronoſticoꝝ. Tertia vt ſit ſuper alterum laterum modo & ordine predictis: vel ſuper ventre ſi ꝯſuetudo eius decubitus inde fuerit: quia ſatis magnū confert in digerēdo auxilium: propterea ꝙ ventrem & calorem naturalē apprehendit et auget. Nequaꝙ aūt fiat ſupine ſuper dorſo: quia vel materias facit deorſum fluere: & tunc eſt cauſa catharri empimatis pipleumonie ptiſis lienterie & indigeſtionis. vel materias facit ſurſum mandare: & tunc eſt cauſa apoplexie epilepſie paraliſis freneſis incubi litargie. Et q̄cūq; modo res ſe habeat: membra debilitat & muſculos qḋ ſi talis conſuetudo fuerit eſt protinus immutanda. Quarta vt non ſit ſuper vacuitatem & famem: quoniā eſt malum & virtutem deijciens & corpus macerans & colorem citrinans ſtomachum replēs malis humoribus os amaricans et appetitum ꝓſternens. Quinta vt non ſit profundus vt non appareant ſomnia vel proterua vel delectabilia quod ſignificat cibi a ſtomacho perfectā comprehēſionem cum digeſtione optima & reuocatiōe ſpirituū & caloris naturalis ad interiora completa et perfecta. Sexta vt ſit capite eleuato ſuper molli culcitra & cooperto pannis calidis plurimis ſuper toto corpore: quia magnum prebet auxiliū in digerendo cibum & macerando ſuperfluitates expellendo in vigilijs ſi corpꝰ in ſomno bene cooperiatur et taliter ſituetur: vt a vertice vſq; ad plantam pedis ſit proceſſus gradatiuus ab alto ad decliue. Septima vt ſit quantitate ſui neq; excedens neq; deficiens: ſed moderatus et correſpōdens ciborum digeſtioni et virtutis confortationi. Unde Ipocra. ſecundo Amphoriſmorum. Somnus et vigilia &c. quoniam ſi ſuperfluat in quāto et quali corpus infirmat: caput humectat: ſuperfluitates multiplicat: ſtuporem et ſubeth cauſat. Si vō diminutus fuerit digeſtionem non perficit: tarditatem inducit: corpus macerat: & faciem citrinat. Sicut igitur ſomnus & vigilia concauſe ſanitatis: ita vt ſomnus deſeruiat digeſtioni et maturationi: vigilia vō operationi et reſolutioni: ſuperfluitatum expulſioni: vt dicit Galenus vndecimo de ingenio ſanitatis.

Pronoſticatio. Reſtat nouiſſime loqui de actu preſeruatorio: quia non parum neceſſarius eſt in regimine ſanitatis. Si quis igitur certis annis tꝑbus cōſuetis ſit aliqua egritudine laborare anteꝙ hora vel tempus periodi ſuperueniat debet vti alterantibus contrarijs. Et ſi ſit mala complexio diuerſa ſine materia: vt eſt febris effimera: dolor capitꝫ calidus: quia ſi ſit cum materia conuenit vt vtatur euacuationibꝰ et diuerſionibus: vtputa flebothomia farmacia

vomitu et ſudore menſtruorum vel
emorroidaꝝ ꝓuocatione ⁊ ſimilibus.
Si q̄s faſtidiū vel appetitū cibi ſu
perfluū vel ſaporē oris alienū ſine
cauſa manifeſta vel pigritiam cuꝫ
laſſitudine mēbroꝝ vel ſomnolētiā
vel vigilias ſupfluas vel ſodam vel
ṽtiginē vel anhelitus maliciaꝫ: vel
ſudores pl'imos ſine cauſa manife-
ſta vel ſomnia pl'ima terribilia pre
ter ꝯſuetudinē ⁊ ad vltimū quodqꝫ
rarū ⁊ nouū neqꝫ aſſuetū incurre-
rit: egritudo ꝓnoſticabit' quare ad
euacuationes ⁊ alterationes recur
res ꝯuenietes. Si q̄s euacuatiões
cōſuetas puta ꝑ vomitū ſanguinis
vel flegmatis vel ꝑ emorroidas ſeu
menſtrua ſeu ꝑ fluxū ſanguinis na
riū: vel ꝑ ſudorem ſeu fluxū vētris:
mō reſtrictas vel diminutas habue
rit ad ipſarū feſtinet ꝓuocationeꝫ
et corꝑis mūdificationē ne ſupflui
tas in corꝑe remanens ſine cā ma-
nifeſta morbos materiales īducat.
Ecōuerſo. ſi tales euacuationes nō
fuerint ꝯſuete ſed de nouo ſupfue-
rint ad earū reſtrictionē nō ſubito
ſed gradatim ꝓcedat p̄mo conſide-
rās an ſint naturales vel cretice: et
tūc oīno nō impediat ip̄as niſi val-
de ſupfluāt ⁊ ṽtutē deijciāt an ſin-
thomatice ⁊ accidentales: ⁊ tūc ad
reſtrictionē ip̄aꝝ feſtiet. Salt' fa
ciei pl'im' fortis ⁊ ꝑdurās torturā
oris vel paliſim ꝓtendit vicinā q̄re
purget' flegma vehemēter ⁊ ſubti
lietur dieta ⁊ alteret' ad calidū ⁊ ſic
cū: et ꝓhibeatur a vino oīno ⁊ fiāt
gargariſmata ⁊ euacuationes cum
oximelle ſquillinatico vl' aceto ⁊ ſi-
napi ⁊ melle: ⁊ ſternutatiões cum
cōdiſi ⁊ fricatiões ꝑticule cū aceto
forti digeſtōis rute ſaluie abſinth.
et mētaſtri. Salt' corꝑis toti' for-
tis ⁊ ꝑſeuerans ſpaſmū de repletio
ne p̄dicat q̄re purgetur cū medici-
nis fortib' freq̄nter exerciteretur.

in ieiuno ꝓpoſſe. Sudet in balneo
famē ⁊ ſitim tolleret. Stupor ⁊ for-
micatio ⁊ in motibus: debilitas in
corpore toto vel in latere altero pa
raliſim eiuſdeꝫ ꝑtis ſignificat qua
re cum medicinis ſcriptis de paliſi
ſuccurrat' Dolor capit' vehemēs cū
feb. acuta: rubore oculoꝝ: apitione
venaꝝ: fluxu inuolūtario lachrima
rū ⁊ cū impotētia intuēdi claritatē
luminis vel ſolis freneſim prefigu
rat quare flebotomet' baſilica vl' ſe-
phalica ⁊ mūdificet' col'a ex reubar
baro ⁊ ſcamonea. Cōfortet' cerebꝝ
cū emplaſtris vnguētis epithima-
tib' repcuſſiuis fact' ex aq̄ roſ. ace
to ſucco ſēperuiue ſolatri nenupha
ris lactucaꝝ ⁊ ſil'iū. Incub' ⁊ ṽtigo
ſi ſepe acciderit ⁊ fortit' epillētiam
mināt': q̄re ſubuēiat' cū medicis ad
epillētiā cōuenietib'. Si timor pu
ſillanimitas ⁊ triſtitia facieī; deie
ctio ſolicitudo ⁊ riſus ſine cā mani
feſta multū temp' habuerint melā
cholicā paſſioneꝫ cōſtituēt: vt dicit
ypo. vj. amphoriſ. quare ſuccurra-
tur cū purgationib' ⁊ alternatiōi-
bus ex ca. de melācholia. Si furor
⁊ inſtabilitas cū agitatione in mo
tib' ⁊ garritu pl'imo ꝑſeuerauerit
inaniā ⁊ demoniū lupinū prefigu-
rāt q̄re purgent' hūores melācholi
ci aduſti ⁊ alteret' mala ꝯplexio ce
rebri cū medicinis ſcriptis ſuo ca-
pitulo. Si catharr' deſcēderit fre-
quēter ad ſtomachum lienteriā vl'
vomitū inducit. Si ad pect' ⁊ pul-
monē ptiſim aſma vel ſuffocationē
cauſat. Si ad cannā pulmonis rau
cedinem inducit: quare purget' ca-
put cū pillis cochijs frequēter em-
plaſtretur abraſis capillis cum em
plaſtris ſtipticis exiccatiuis et ru-
bificatiuis ſcriptis capl'o proprio.
Subtilietur cena: tardet' ſomnus:
poſt cibum multiplicent' vigilie ꝓ
poſſe. Sudor multus in nocte vl' in

ſomno factus ſine manifeſta cauſa ſignificat: q̄m corp⁹ ſuperfluo cibo vtitur. Si v̄o cibum ſup̄fluū nō ſumētib⁹ accidit ſignificat: quoniā purgatione humorū ſup̄fluētium invenis & poris membrorum indigēt: vt dicit Ipo. quarta particula amphoriſmorum. aliter febres putridas aut apoſtemata non euadēt. Corp⁹ naturaliter ſanguineū ē diligēter a feb. putridis ꝯſeruandū ad quas maxime pronū eſt: vt dicit gal. xj. de ingenio ſanitatis. quare flebotometur frequēter vel purget̄ cū medicina ꝯuenienter in principio veris & autūni. Aperiātur et⁹ pori cū balneis & fricationib⁹: vt trāſpirabile & bene euētabile ſit omni hora. Corpus flegmaticū ex regimīe vel natura ſtudio ſolerti ab apoſtematib⁹ paraliſi & apoplexia eſt cuſtodiendum ad que plurimū extat inclinatum. Corpus v̄o melancholicū ab ethica ſenectutis preſeruādum: ſimiliter virtutū animalium perturbatiōe. Corpus cholericum p̄ naturā regimē & dietas vel etatē diligenter a feb. ethica preſeruet̄: ad quam maxime pronum eſt: vt dicitur quarto de ingenio. Quare prohibetur a ieiuno ira & ſiti & altetur cum cibis & medicinis frigidis humidis: & cuſtodiat̄ a vigilijs et ſolicitudinib⁹ ꝓpoſſe. Si cor tremorem fortem et frequēter patiat̄ et virtus defectionē ſine manifeſta cauſa mortē ſubitā minatur: vt dicit Ipo. ſecūdo ampho. Qui exoluūtur fortiter & frequēter &c. Fiat ergo flebothomia et purgatio humorum melancholicorum aduſtorum venenoſorum cū pollipodio: ſene: epithimo & elleboro nigro. Si corpus valde repletum fuerit ſ̄m vaſa vel virtutem rupturā venarum extinctionem caloris vel vomitum ſanguinis. & tandem apoplexiam ꝑtēdit. Unde dicit prima ꝑticula amphoriſmorum. In exercitantibus &c. Et cū ſubdit in. ij. craſſi. Valde ꝑ naturā &c. Quare ſtatim cum flebothomia forti ſuccurratur: poſtea cum medicina laxatiua dieta tenui et ſudore & exercitio in ieiuno. Si ſenſus ceperit turbari: ſubito ſine manifeſta cauſa & motus volūtarij tardari cum vertigine & grauedine capitis et repletione plurima timēda eſt apoplexia: quare fiant flebothomia purgatio & gargariſmata ſuo capitulo ſcripta. Oris fetor plus ſolito cū fetore egeſtionis vel vrine pluri debito indigeſtionem & putrefactionem ſignificant et febrem putridā proprie ſi ſit cum opilatione venarum et pororum cutis et tentione venarum et ypocundriorum carentia balnei exercitij cōſueti et anteceſſione guloſitatis diuturne. Quare fiāt purgatiōes materie cōuenientes et ſubtilietur regimine facies oculi et extremitates ſi inflari ceperint ydropem & cathechiam ſignificant futuram. Egeſtio liquida cum traulis et rugitu vētris expulſa indigeſtionem ſignificat preſentē in ſtomacho & malam diſpoſitionē epatis: ſcilicet opilationē vel frigiditatem: et ſic per conſequēs lienteriam vel ydropem ſignificat futurā. Quare ſubueniatur cum diureticis calidis electuarijs et emplaſtris calidis ſtipticis propoſſe. Cū quis ſenſerit laſſitudinem in toto corpore cum acuitate quadam et ardore circa cutim et horripilatione fe. interpolatam predicat futuram: niſi cum purgatione ſuccurrat̄. Quia ſi fuerit cū forti fractione membrorum & obumbratione viſus et grauitate omnis ſenſus febrem cōtinuam minatur: niſi ſubito cū flebothomia ſuccurratur. Ex quo patet ꝙ ꝓſtratio ap-

petitus et laſſitudo ſpōtanea ſunt
preſagia fe. vtriuſqꝫ. vrine ardor p̄
ſeuerans et atitulatione ad punctu
ram paulatim procedēs veſicam et
virgam ſcabie vel vlcere heredita-
bit: niſi ſuccurratur cum medicinis
que ſuo loco dicem⁹. ¶Pruritus ani
non a vermibus cauſatus emorroy
das ſignificat futuras. ¶Rubor fa-
ciei plurimus cū permixtione liui
ditatis ⁊ anguſtia anhelitus ⁊ rau
cedine vocis quaſi loqueretur p̄ na
res et pruritu ſicco totius corporis
et concupiſcentia venereorum plu
rima et alteratione ſubita ad fri-
giditatem et caliditatem et aſperi
tas cutis in modum alicuius ⁊ for-
micatione quadam ſtupida mem-
brorum lepram inchoatam ſignifi-
cat. Succurratur igitur anteꝙ cō
firmetur cum medicinis purganti
bus humores aduſtos balneis hu-
midis et cibis frigidis: vt dicemus
ſuo loco. Dolor articulorum conti-
nuus vel periodicus cū inflatione
venarum iuncturarum et motu dif
ficili podagram vel cyragram mi-
natur ni ſuccurratur cum purga-
tione flegmatis groſſi vel cholere:
et abſtinētia a cibo ſuperfluo ⁊ po
tu vini ⁊ vſu aceti ⁊ coitu omnino.
Cum quis febrem leuem ſenſerit ⁊
in comeſtione et ſomno ⁊ motibus
aliquibus ⁊ corporeis optime ſe ha
buerit: vel ſ̄m conſuetudinem vel
circa id tunc omnē medicinā poſt-
ponat. Quoniam vt ait Galenus
primo de interioribus. Natura non
indiget adiutorio medici: niſi cum
morbo ſignato amplius natura ſibi
nequiuerit dominari.

¶Hec de regimine ſa-
nitatis ſufficiant.

¶Proemium primi libri.

Corpus humanū ſa-
nabile egrotabile a
nobis operabile per
artem quod eſt ſub-
iectum artis medici
ne diuiditur in ſtipi
tem ⁊ ramos. ¶Rami quidē in bra-
chia manus crura ⁊ pedes ſine qui-
bus omnibus aut pluribus vita po
teſt aliquo modo perdurare. Sti-
pes autem diuiditur in tres par-
tes principales que ventres a me-
dicis appellantur: et ſunt ventres
animalis ſpiritualis ⁊ venter natu
ralis ſine quorum vnico vita non
poteſt aliquo tempore perdurare.
Scripturi itaqꝫ in hoc libro paſ-
ſiones membrorꝝ atqꝫ remedia cor
poris ſingulorū ipſum in quattuor
ſectiones diuidimus iuxta p̄dictas
q̄ttuor partes principales. Sectio
nem vō quālibet diſtinguimus per
tractatus: quēadmodum queqꝫ pre
dictarum partiū per membra ſua
diſtinguitur quibus integrat̄. Et
venter quidem animalis ex mem-
bris illis cōponitur que ſunt a ver-
tice cranei vſqꝫ ad epiglotum. ex
quibus omnibus precipuum eſt ce
rebrum quare ipſius paſſiones a
principio tractemus. Incipientes
igitur dicamus ꝙ paſſiones capi-
tis famoſe ſunt decem. ¶Prima do-
lor. Secunda vertigo et ſcotomia.
Tertia ſtupor ſubeth ⁊ cōgelatio.
Quarta freneſis. Quinta litar-
gia. Sexta vigilie. Septima per-
mixtio virtutum ſenſitiuarum in-
teriorum. Octaua epilepſia. Nona
apoplexia. Decima incubus. Cum
autem dico caput intelligo aggre-
gatum ex cute carne dura matre ce
rebro ventriculis et eius cauernoſi
tatibus quorū compago per antho

miam ab actoribus talis eſt apprehēſa. Quoniā ſub cute que eſt ſolida dēſa ⁊ cōpacta pluſq̄ in alia pte corporis ē craneū quodā ſubtili pāniculo interpoſito ſupra connexum cranei fabricato ſub craneo ē dura mater pāniculus ſolidus ſupficiei ipſius concaue vndiquaqꝫ orbiculariter ſubductus ad defenſionē cerebri ꝓpter caſum vel percuſſionē ſub dura matre eſt pia mater totaꝫ medullam cerebri amplectens cum ſit panniculus mollis et ſubtilis a quo poſtea alij ramificantur panniculi cerebrum anterius a poſteriori diſtinguentes: necnon diuerſos anfractus anterioris cerebri penetrantes et eius ſectiones colligantes: quemadmoduꝫ pulpa colligit grana granatorum et fauus continet mel. Quapropter dictum eſt a medicis ꝙ ab hoc panniculo cum cerebro oriuntur omnes nerui: ita vt omnes nerui ſenſitiui oriantur a cerebro anteriori ꝓpter auditores qui a poſteriori oriuntur a quo et omnes nerui motiui oriuntur preter neruos narium atqꝫ palpebrarum qui ab anteriori oriūtur cerebro. tactiui v̄o nerui ab vtroqꝫ ſimul oriūtur cum tactus ſit ſenſus cōmunis totius corporis. cerebruꝫ autem in ſe duas continet partes: ſubſtantia: loco et opatione diſtinctas: ſciliꝫ partem anterioreꝫ que ſinciput dicitur: et eſt mollis alba humida occupans frontem et verticem cranei fere totā in cuius medio eſt pars cerebri candidior purior ⁊ nobilior intus concauitatem habēs oblongam angularem quaſi ad figuram quadranguli que ventriculus anterior nominatur. ⁊ eſt locus ſenſus cōmunis atqꝫ fantaſie que et imaginatiua dicit: ⁊ ab hoc ventriculo fere circa mediū deſcendit via ſpacioſa tranſiens per medium palati que lacuna ſiue collatorium appellatur per quam cerebrū anterius a ſuis ſupfluitatib⁹ emundatur. Et cū hoc collatorio concurrūt duo foramina narium. propter quod anhelitus ore etiam clauſo attrahitur et vnctuoſitates narium quādoqꝫ per raſcationē expuūtur: quare ſi collatorium illud accidat quādoqꝫ opillari ex flegmate groſſo et viſcoſo fiet anhelitus difficilis niſi ore aperto et poſt ſomnum. Alia v̄o pars cerebri poſterior que dicitur occiput: et eſt dura ſubalbida quaſi figure triangularis cuius baſis eſt verſus collum a quo oritur nuca replens dorſi ſpondiles: vt ſit eius vicarius: quoniā ab ipſa nerui oriuntur: quia cerebro poſteriori nō poterāt deriuari propter ipſius paruitatem atqꝫ diſtantiam a membris ne forte in via creparentur. Eius v̄o conus verſus verticem eſt erectus: quoniā hec figura promptior eſt ad recipiēdum ⁊ firmior ad retinēdū: quod etiā neceſſe fuit ventriculo cōſimilis figure ipſius medio fabricato qui ſubſeruit virtuti memoratiue et reminiſcitiue. Eſt preterea quidam trāſitus ſtrictus lōgus ac rectus ab anteriori procedens ventriculo ⁊ tendēs ad conum ventriculi iam dicti vt ſpecies ſenſatas et fantaſiatas veloci curſu traducāt ad cameram memoratiuam et econuerſo. Et hic dicitur medius ventriculus ad ſeruiendum virtuti eſtimatiue que in hominibus cogitatiua vl̓ ratio particularis vel intellectus paſſiuus nuncupatur ſagaci natura ſubtiliter fabricatus.

¶ Finis prologi.

¶ Incipit tractatus primus prime ſectionis: cuiꝰ ſunt decē capitula.

¶ De dolore capitis.

Capitulum primum.

Dolor capitis ab auicēna cōi noīe ſoda dr̄ ꝛ ſi totum caput occupet ouuꝫ vel ſephalea vł galea appellatur. Si vō partem capitis obtineat ſiue dextrā ſiue ſiniſtrā: ſiue anteriorem ſiue poſteriorē emigranea nuncupaẜ. Sunt autē eiꝰ diuerſe cauſe ſpecies ꝛ modi: ſed q̄cūqꝫ modo fuerit vel eſt morbus cuꝫ fit ꝑ ſe incipiēdo a ſua cauſa ꝓmitiua añcedēte vel ꝯiūcta: vel eſt accidēs cū fit quādo morbū ſicut vmbra ſequiẜ corpus: vt dicit Gał. iij. de accidente ꝛ morbo. Eius aūt ſpēs cauſe ſeu modi ſic pn̄t deꝓhendi ꝛ ꝓpe ſimplices. nam de ſoda ex cā cōpoſiti diceẜ cū de apoſtemate cało ꝛ frigido cerebri dicemus. Soda igiẜ cū eſt morbus: aut fit a cā intrinſeca aut primitiua. Si intrinſeca aut a mala cōplexione aut ſolutione cōtinui. Mala nanqꝫ cōpoſitio dolorē nō cauſat: vt dicit Gał. ī tegni. Si a mala ꝯplexione: aut cū materia aut ſine materia. Si ſine maťia ſic ſūt tres ſpēs eiꝰ. Prima ē a mala ꝯplexiōe cała. ſcđa a frigida. tertia a ſicca. qm̄ humida nō pōt facere dolorē niſi cū materia. Si cū materia: aut ventoſa aut humorali. Si vētoſa ſic ſunt due ſpecies: quia vel ventoſitas eleuatur ab humore frigido vel infrigidatur ab aere ꝛ vēto frigido. ſi hūorali ſic ſunt quīqꝫ ſpecies. Prima eſt a ſanguīe. ſcđa a cholera. tertia a flegmate. q̄rta a melancholia. quinta a materia cōpoſita ex hiis q̄ variaẜ pluribꝰ modis. Si a ſołone cōtinui ſic eſt vna ſpēs ſcꝫ ex flegmate ſalſo vel cholera rubea corrodente et vlcerante duram ꝛ piam matrem. Si a cauſa primitiua ſic ſunt due ſpēs ſcilꝫ ab aere continēte vł a caſu vel ꝑcuſſione. Si vō ſoda fuerit accidēs tūc iterum: aut fit a cauſa primitiua: aut intrinſeca. Si primitiua ſic ſūt tres ſpecies: vtpote vel ab aere vel a vento frigido: vel a ſole ꝛ balneo calido: vel ex coitu et labore ſuperfluo. Si intriſeca aut ꝯſequiẜ morbū vłem aut particularem. Si vniuerſalem ſic fit vna ſpēs ſcꝫ q̄ fit in febribus cōtinuis ꝛ interpolatꝫ hora criſis vel hora maioris afflictionis. Si ꝑticularem ſic fiunt ſeptē ſpecies. Prima q̄ fit ex vitio ſtomachi repleti malo cibo vł potu vł humoribꝰ corruptis. Scđa q̄ fit ex vitio epatis. Tertia vitio ſplenis. q̄rta vitio matricis. q̄nta vitio renū. ſexta vitio mirach: vel alterius mēbri exterioris. ſeptima vitio inteſtinoꝝ: et coꝝ que in eis ſunt. Et ſic in genere ſunt. xxiiij. ſpecies ſode: que adhuc plures continet modos ſub ſe prout dicetur.

Methodus. Dolor cerebri ſi fiat a mala ꝯpłone diuerſa cała: ſine materia ſigna hꝫ iſta. Sētiẜ caput calidū ad tactū apparēt ocłi rubei ꝛ ſentit infirmꝰ agitationē ītra craneum ꝛ pulſationē in timporibus. Et quia iuuatur a frigidis applicatis per exteriꝰ ꝛ nocetur a calidis. Et ſi fuerit iſta caliditas a cā ꝓmitiua anteceſſit expoſitio capitis ad ſolem vel ventū calidum. Cura eiꝰ eſt vt alteretur caput ad frigidū cū inunctione olei roſ. mixti cū populeon: vel aqua roſ. ꝛ aceto vel lacte mulieris vel papaueris vel cū ſucco lactuce ſempuiue ſolatri ꝛ ſimiliū ꝑ ſe vel mixtorum imbibendo in eis pānos lineos ꝛ ponendo actu frigidos ſuꝑ frontē ꝛ timpora frequēter: ſed nequaq̄ tangatur pars cerebri poſterior ex eis ſcilicet occi

put: quoniã naturaliter eſt frigida ⁊ nuca ⁊ nerui motiui inde oriuntur. Si vero fuerit a mala complexiõe diuerſa frigida ſine materia ſentitur caput ad tactum frigiduʒ iuuatur a calidis ⁊ nocetur a frigidis: ⁊ forte anteceſſit ambulatio in aere frigido ſiue vẽto boreali. Cura eius eſt vt caput ante cibũ fortiter fricetur cũ pannis calidis ⁊ ſacelletur cũ puluere thuris ⁊ baccarum lauri cõtritarũ vel cũ ſemine naſturcij ⁊ ſinapis poſtꝙ calida infuſa fuerit ĩ aceto albo forti: ⁊ poſt h̾ in ſacello calefctã ſup lapide igni to ⁊ rorato cũ eodem aceto ⁊ poteſt addi carui ciminũ anetũ. Et ĩ iſto aceto remaneãt ſemina. Olibanuʒ v̾o et bacce lauri cõterant̾ et caput abluatur ſepius in ieiuno cũ vino albo veteri puro actu calido in quo rutha ſaluia ⁊ caſtoreũ ſint bullita. vel inungat̾ cũ oleo laurino vel de lilio: ⁊ odoret res calidas aromaticas ante cibuʒ et ſtet in ſole calido vel ad ignẽ in ieiuno. Et vtatur cibis actu calidis ⁊ virtute cõditꝭ cũ ſpeciebus aromaticis: bibat vinuʒ vetꝰ purũ vſu tñ moderato. Scias ꝙ ſinciput frequẽtius alteratur ad calidũ ꝑpter ſenſus ⁊ ſpũs ibi plurimos: occiput v̾o ad frigidũ magꝭ propter neruos ibi ortos. Si fiat a ſiccitate apparet cõcauatio oculorũ et anteceſſit fluxus ventris ꝑ ſe vel ꝑ artem vel vigilie vel exercitiũ vl̾ coitus vel ſtudium et ſolicitudo et narium et labiorum ariditas cũ ardore aliquali. Cura eſt vti cibis impinguãtibus propoſſe vt ſunt iura carnium edorum pulloꝝ agnoꝝ annaliũ conditis cũ. ʒʒ. cinamomo croco et balneis humectãtibus: vt eſt balneum aque dulcis tepide poſt cibum ilico vel completa digeſtione prima ſine mora in ipſo ne fiat corpus euaporabile. Poteſt quãdoqʒ vti piſcibus recentibus petroſis cõditis cum ſpeciebus non acutis: ſicut ſũt nux muſcate. macis. ʒʒ. cinamonũ. gariofilorũ. et crocus. Bibat ſepe in ieiuno lac per duas horas ante cibum cum melle vel zucara vel mica panis de ſimila: et ꝓprie ſi ſit cõſuetus ⁊ in ipſo delectetur et ſtomachus ſit mundus: quia faciliter corrumpitur in ſtomacho cachochimo vel plectorico: in calido quidam ad fumoſum: in frigido ad acetoſum: quare tunc capitis dolorem inducit ſurſum gradatim vaporãdo: vnguatur ex oleo violaceo. Si fuerit ex complicatione duarũ qualitatum ſine materia tunc adulterari videtur: quare cura componatur. Scias ꝙ soda raro fit a caliditate ſine materia ſimpliciter: et difficile eſt ipſam cognoſcere non apoſtemari ſcilʒ cum medicus procedit in cura cum ſolis alteratiuis predictis: ⁊ ſi non conferunt cognoſcit ꝙ eſt cum materia quare euacuatione indiget: vt dicetur. Si v̾o fiat a mala complexiõe diuerſa cuʒ materia ventoſa ſentit infirmꝰ tinnitum in auribus et vertiginem et pulſationem fortẽ ſine acuitate vel punctura in capite et ſcotomiã. Et certum ſignum ſode vẽtoſe eſt qm̃ dolor mutatur de loco ad locũ. Iſta autem ventoſitas vel fit a cauſa primitiua vel humorali. Si primitiua tunc anteceſſit expoſitio ad ventuʒ capite nudato. Et ſi ventus fuerit calidus odoret oleum roſ̄. vl̾ nenupharis et camphoram et roſ̄. vel mala maciana: et faciem ſuam lauet cum aqua roſ̄. Et faciat emplaſtrum ex roſis nenupharis ⁊ ſimilibus. Et ponat de eiſdẽ oleis inter nares et aures fiat ſternutatio cuʒ condiſo vel pipere. Bibat vinum granatoꝝ vel berberis: vl̾ vinũ põticum limphatum: vtatur in cibis

ſuis aceto vel agreſta. Et ſi ventus fuerit frigid⁹ odoret caſtoreū ⁊ muſcū ſepius: caput vngat nares et aures cum oleo de caſtoreo vel ſpica nardi actu calido vel oleo cōmuni in quo diſſoluta ſint caſtoreum euforbium vel carui ameos et ciminum et roret faciem amphiō frequenter. Abluat caput in loco calido in ieiuno cuꝫ lixiuio acuto facto ex cinere quercus vel vitis: in quo ſaluia calamentum et ruta maiorana flores camomille mellilotū bacce lauri et ſimilia ſint decocta ⁊ fricet poſt hoc caput cum pannis calidis tempore longo: poſtea cum pectine. Neqꝫ vadat ad aerem frigidum donec caput perfecte exiccetur. Si autē ventoſitas fiat a cauſa humorali quod ſcitur: quia non ſint vento expoſitis tunc digeratur primo flegma groſſum viſcoſuꝫ cōtentū in capite et ſtomacho vel inteſtinis: quia ab illis eleuatur ventus cū oximelle compoſito vel ſquillitico. deinde purgetur de pillulis cochijs dando. ʒ. j. vel. ʒ. j. et ß. cum itur dormitum vel cum ſene: vł medicina de turbith que ſic fit. ℞. turbith al. duri bñ mundati. hermodatił. ʒʒ. ana. ʒ. ß. zuccara. ʒ. ij. terantur omnia ſimul ⁊ detur totum mane cū vino decoctionis ameos. aniſi. carui. ciminuꝫ. vel piperis longi actu calidis. et tardetur cibus poſt ipſum quia tarde ſolutionis eſt et leuiter euacuat. Vel cum. ʒ. benedicte laxatiue: vtatur ſepe poſt euacuationes dyatriumpiperum. dyagallēga. dyaniſo vł dyacimino. Sumat in ſeptimana ſemel ſtomacho ieiuno. ʒ. ß. tyriace veteris electe cuꝫ vino decoctōis predictoꝝ: et cū eodem vino ſepe gargariſet et ipm in ore teneat. Fiant ſternutatiōes predicte maſticet ante cibum maſticem. piper. carui. ciminum. aniſum. cum extinctione ſaliue. Sacelletur caput cum milio et ſale torrefactis: vel cū orobo fenugreco furfure. rutha. ſaluia. calamento. origano. ſerpillo. mentaſtro. pullegio contritis et bullitis in aqua ⁊ aceto forti. Deinde expreſſis diligenter ⁊ poſitis in ſaculo ſuper caput actu calidis frequenter in ieiuno reiterando poſtꝙ factum fuerit abraſis primo capillis: vt virtus medicine penetret, apertis poris cum fricatione cum panno calido vel ſacelletur cū ſeminibus et puluerib⁹ calidis poſitis in cura ſode frigide ſine materia. Et embrocetur cū vino parum calido dicto ibidem. Fiat ablutio cum lixiuio predicto ſemel in ſeptimana ⁊ inunctio cum oleis predictis vel cum oleo de maſtice in quo bacce lauri ſint contrite. vtatur cibis bonis cōditis cum ſpeciebus aromaticis calidis proprie cuꝫ pipere lōgo. nucis muſcate. cubebe ⁊ croco. Bibat vinum vetus potēs vſu moderato ꝙ ſi non habeatur limphet ſuum vinum cum aqua decoctionis gariofił. et piperis longi. Poſſet quandoqꝫ fieri caputpurgium cum ſucco ruthe vel calamente iniciēdo naribus cum inſtrumēto. Si vō ſoda morbus fiat a mala complexione diuerſa cum materia humorali: tunc vel eſt ſanguis vel cholera vel flegma vel melancholia vel compoſitum ex eis. Si ſanguis: ſigna ei⁹ ſunt rubedo plurima faciei cum aperitione et repletione venarum pulſatione timporum ſaliua dulci ſine cauſa manifeſta ſōnolentia cum apparitione fantaſmatum rubeorum et homicidij in ſomno dolor acutus non valde qui augetur ab aurora vſqꝫ ad prandiū ſiue horam tertiam quod eſt temp⁹

ſanguinis ⁊ habitudo carnoſa ⁊ an
teceſſio ciborum multiplicantium
ſanguinem: ſicut iura bona: carnes
nobiles: vinū dulce. Et ſi vrina fue⸗
rit groſſa rubea magis certifica⸗
beris. ¶Poteſt autem ſanguis pec⸗
care in capite: et aliꝰ humor in epa
te ꝙ quare hora illa mutabitur vri⸗
na. Cura eius eſt vt primo fiat fle
bothomia cephalice in brachio vel
manu ſi virtus et etas conſentiant
vel ponantur vētoſe in ſpatulis vel
cum ſcarificatione longa profunda
ſimiliter ſuper collo et ſuper men⸗
to et ſuper vertice cranei prius ta⸗
men abraſis capillis diligenter vel
flebothometur vena frontis: quia
ſm ypo. v. partis amphoriſ. ¶Poſte
riora capitis dolentia recta vena in
ciſa in fronte iuuat ſcilicet quando
materia eſt ſanguinea. Secundo
laxetur venter omni die ante cibū
cum ſuppoſitorio vel cliſteri. Ter⸗
tio epithimetur frons et timpora
cum aqua roſ. et modico aceti vel
ſucco ſolatri et ſemperuiue. vltimo
ſcilicet hora declinatiōis abluatur
caput cum aqua decoctionis aneti:
florum camomille: ⁊ roſ. rubear.
Et vnguatur cutis frontis cū oleo
anetino: vel camomillino vel vtro⸗
qꝫ ſimul actu calidis abraſis capil⸗
lis. Scias ꝙ in principio iſtius ſo⸗
de confert plurimum fluxus ſan⸗
guinis narium per ſe vel per arteꝫ
productus cum ſetis porcinis. Ci⸗
betur farre: farina ordei vel auene
lacte amigdalarū dulcium. lentis.
lactuce. portulace. cucur. mica pa⸗
nis lota in aq̄ frigida: vel vino gra
natorū. vtatur prunis: perſicis: po⸗
mis: piris aſſis. Bibat aquam de
coctionis berberis vel aquam coctā
ſimplicem: vel aquam mixtam cum
vino granatorum: vel vinum albuꝫ
aquoſum cum triplo aque frigide.
Si vō cholera ſit in cauſa: ſigna
eius ſunt facies citrina macra do⸗
lor pungitiuus vehementis acui⸗
tatis ſine grauitate que proprie au
gmentatur ab hora diei tertia vſqꝫ
ad horam nonam quod eſt tempus
colere et inſtantia vigiliarum pul⸗
ſatio timporum et apparitio fantaſ
matum: vel ignis et incēdij in ſom⸗
no. Et rubedo naſi cum caliditate
et ſtrictura ſiue humiditate pluri⸗
ma. Et vrina ſubtilis citrina et for
te egeſtio tincta ſicut vitellum oui.
Cura eius eſt vt in principio dige⸗
ratur cholera cum oxizacara vel ſi⸗
rupo roſaceo. poſtea euacuetur cuꝫ
electuario de ſucco roſaceo laxati⸗
uo ſtomacho laxatiuo: vel cum pil⸗
lulis de reubarbaro que ſic fiant.
℞. reubarbari electi. ʒ. duas. maſti
cis. ʒ. vnā. ſcomonee. ℈. vnum. in⸗
formentur pillule cum ſucco apij
vel ruthe vel vino. Et fiant tribus
diebus anteꝙ miniſtrentur. Detur
ex eis in media nocte ʒ. duas. vl. ʒ.
vnam. Et aliam deſcriptionem ea⸗
rum ponemus capitulo de cathar⸗
ro. Quod ſi pillulas recipere nolue
rit licet perfectius operentur cir⸗
ca membra remota. Tunc detur in
aurora decoctio. ℞. tamarindorū
℥. duas. manne. ℥. vnā. diſſoluetur
in librā. ß. aque decoctionis pruno
rum et colletur. Et ſi eger ſit for⸗
tis addatur mirabolanorum citri⸗
norum tritorū perfecte. ℥. vna. vel
purgetur cū medulla caſſiefiſtule
℥. duas: vel. ℥. vnam. et. ß. diſſoluta:
cū eadē aqua poteſt acui cū. ʒ. j. reu
barbari pulueriſati. Et ſi propter
hoc non curetur flebothometur ce
phalica vel fiat vētoſatio in ſpatu
lis ſine ſcarificatione. Silr ſuper
collo ⁊ ſup mēto ꝓpter diuerſionē.

Preter illud vo ſuper vertice capitis abraſis capillis diligenter roretur frons ꝛ timpora cum aqua roſ. et aceto et oleo roſ. vel nenuphꝫ. ponendo ex eis etiam intra nares ſepties omni die ꝛ fricentur extrema cū aceto ꝛ ſale. In ſtatu vo caput emplaſtretur cum floribus camomille roſa menta maiorana coctis in aqua ꝛ cōtuſis et incorporatis cum oleo camomille ꝛ cū eadez aqua embrocetur caput ab alto. Nō ſi hec omnia non ꝓtulerint ꝛ dolor ꝛ vigilie egrum ad defectionē ꝑduxerint applicentur prius narcotica leuia per exterius. ℞. olei roſ. ℥. j. opij. ʒ. ß. aceti. ʒ. j. miſceātur ſimul et calida inūgantur circa frontē et timpora cum penna. Et ſi hoc non ſufficit dētur ſero cū patiens cupit dormire. vel in mane trociſci q̄ ſic fiant. ℞. dyapapaueris vel filonij recētis vel ciminate cōfecte infra ſex menſes. ℥. ß. opij granū. j. ꝛ miſce. Poſt hoc da bibere duo coclearia vini mixti cū tātūdem aque: vt virtꝰ medicine euaporet ad caput. Poſt hoc purgetur iterum ſequenti die cum aliqua medicinarū ꝓdictarum: vt cholera purgetur ꝛ medicine ſomnifere adijciantur narcotica: ſi dolor creuerit ꝛ pl'a ſomnifera vtilia ad ſodam pulſatiuā dicemꝰ capitulo de vigilijs ꝛ freneſi. Poſt purgationē vtatur dyaprunis ſimplici roſata nouella dyarod. abbatis zuccara roſ. vel viol. Si autē hec non ꝓtulerit fiat remediū cū cirurgia: quia fortiſſime medicīe nouiſſime ſunt adminiſtrāde. Fiant ergo cauteria in cōmiſſura capitis ꝛ in occipitio ſub duobus cornibus. vel fiat cauſticatio colli cū cātarindibus incorporatis cū dyaquilone vl' fermēto abſciſis capitibꝰ ꝛ allis donec locus veſicetur ꝛ humor attrahatur: tunc trahatur filum de lana vel ſerico ꝑ veſicā: ꝛ dimittatur ſtare donec pluri ma humiditas effluxerit. Et ſi vis vt cauſticatio nō dilatetur: pone tunc circa pānos lineos infuſos in aq̄ roſ. ꝛ albumine oui. Poſt ſeptē vel nouē dies cōſolidetur locus cuz vnguēto albo vſitato. vel vnguento de ceruſa quod ſic fit. ℞. cere fruſtratim inciſe. ℥. j. olei roſ. ℥. q̄ttuor diſſoluatur primo cera in caſola: addatur oleū tunc deponatur ab igne ꝛ addatur tantū de puluere ceruſe donec inſpiſſatū fuerit agitādo cōtinue cum ſpatula. tūc miſce cū eis duo albumina ouoꝝ poſtq̄ infrigidatū fuerit ꝛ addatur in fine aliquid camphore. Si vis fortificare adde opij grana. xij. iuſquiami grana viginti q̄ttuor pulueris corticis mandragore. ʒ. j. hoc em̄ vnguentū ardorem reprimit ꝛ oēm vlcerationē ꝯſolidat ſiue fuerit ab igne ſiue cauterio vel me'ia aduſta vel flegmate ſalſo vel cho. vel aq̄ feruētivel oleo. Dieta eiꝰ ſit ſicut in ſoda ſanguinea: ſꝫ magꝭ decliet ad frigida: q2 calor cholere acutior eſt q̄ ſang. vt dicit gal'. in li. de mali. cōpl'. diuerſe. Si flegma ſit in cā ſigna eiꝰ ſūt frigiditas timpoꝝ ꝛ capitꝭ ad tactū dolor grauatiuus ſiue pūctura ſomnolentia: pigritia. In motibus debilitas ocl'oꝝ q̄nq3 tinnitꝰ ꝛ pulſatio timpoꝝ ꝑpter oppilationē plurimā: ꝛ apparitio fantaſmatū de piſcibꝰ de pluuia balneo aq̄ frigide faſtidiuz multitudo ſaliue ꝛ ſputi ꝛ muſcillaginis narīū color facie ſubalbidꝰ vl' pallidꝰ cū hūditudine ſcalida augetur dolor in nocte: q2 ē hora flegmatꝭ. Et ſi vrina ſit alba groſſa egeſtio liquida nō tincta vior erit ſignificatio. Cura eiꝰ eſt vt digeratur flegma cū ſirupo de ſticados. qui dicetur capitulo de debilitate viſus. vel oximelle cōpoſito. Purgetur cum pillulis cochijs vel yerapigra; poſtea

fiat ſternutatio cũ pipere vel condiſi: vngat̃ caput cuꝫ oleo nardino vl̃ de lilio vl̃ de caſtoꝛeo calido actu vel cũ vnguẽto marciaton ad ignẽ vel ſolem. Fiat emplaſtrũ ſupꝛa caput abꝛaſis pꝛiꝰ capillis qð. ℞. praſſij. roſaꝝ ru. abſinth. floꝝ camomille. aneti. manipu. j. farine. fenugreci vel ſe. lini. lib. ß. cõterãtur omĩa et bulliant in aqua. Deinde det̃. ʒ. ß. tyꝛiace veteris vl̃ auree alexãdrine vl̃ dyacaſtoꝛei vel metridati vel theodoꝛici anacardini cum. ʒ. iij. vini decoctionis gariofil. et fiat ablutio cũ lixiuio ſupꝛadicto. C. de vẽto ſo doloꝛe capitꝫ. dietet̃ dieta calida ꝛ ſic in ſuis cibis vtat̃ petro. fenicl̃. et ſpeciebꝰ calidis aromaticis ſi febꝛis nõ ꝓhibeat. Si autẽ ꝑ iſta nõ curet̃. fiãt cauteria p̃dicta ſiãt ꝛ cauſticatio atqꝫ ſcarificatio: qꝛ ſi ꝑ medicinas curari põt curabit̃: et ꝓhibeatur a ſomno ſupfluo pꝛopꝛie in die ne cadat ĩ ſubeth. Si melãcholia ſit in cauſa: tũc ſigna eiꝰ ſunt frigiditas capitis ad tactũ vigilie pl̃ime cũ cogitationibꝰ coꝛruptis ꝛ apparitione fantaſmatum nigroꝝ in ſomno: vtputa de fumo. fuligine. ꝛ ſil̃ibus. Coloꝛ faciei plũbeus doloꝛ cuꝫ pl̃ima grauitate q̃ multiplicat̃ ab hoꝛa nona vſqꝫ ad occaſuꝫ ſolis qð eſt tempus melãcholie perfecte ꝑ aduſtionẽ: vl̃ poſt occaſũ ſolis qð eſt tempꝰ melãcholie ꝑfecte ꝑ congelationẽ vel ꝯgeſtionẽ. Sepiꝰ tñ eſt in nobis calidũ adurens q̃ꝫ frigidũ moꝛtificans: vt dicit Gal̃. ij. de cõplexionibꝰ. ꝛ paucitas ſupfluitatis oꝛis ꝛ nariũ ꝛ vꝛina glauca ſubtilis ꝛ egeſtio fetida liuida vel plũbea vel nigra. Cura eiꝰ eſt cura fere doloꝛis eadẽ cũ peccato flegmatis p̃terq̃ꝫ purgatio debet fieri cuꝫ iſto apoꝛimate. ℞. mirabolaꝝ kebulloꝝ indoꝛum añ. ʒ. j. turbith. ʒ. j. ſene thimi epithimi añ. ʒ. ß. piſtẽtur ꝛ bulliant̃ in. lib. j. aque. Sꝫ in fine decoctõis addãt̃ ſene ꝛ epithimũ et nõ in pꝛincipio: qꝛ virtꝰ eoꝝ reſoluent̃. Det̃ de iſta decoctõe pꝰ q̃ꝫ collata fuerit. ʒ. q̃ttuoꝛ. et dulcorent̃ cũ zuccara: detur ante diem ꝑ vnã hoꝛã dimittat̃ doꝛmire ſuꝑ q̃ vſqꝫ medicina fuerit excitata: tũc vigilet et moueat̃ paulatiue donec tota virtus medicine fuerit cõſumpta. Et plura alia farmaca dicemꝰ capl̃o de ꝑturbatiõe v̂tutum alium ſenſitiuarũ. ſ. de melancholia. Nõ dimittat̃ ſolitarius nec habitet in loco tenebꝛoſo. Vtatur ſolatio ꝛ gaudijs ꝓ poſſe: nutriat̃ cibis humidis ſicut ſunt iura carniũ edoꝝ pulloꝛũ agnoꝝ annaliũ caſtratoꝛum: vitet carnes bouinas. hircinas. ferinas. quaſcũqꝫ vinũ rubeũ ꝛ omĩa generantia ſanguinẽ groſſum melãcholicũ que ſunt duoꝝ generũ. Quedã ꝟ faciunt ſui ſubã: vt lentes caules carnes bouine ſubfumigate: panis azimus: oua dura aſſa vl̃ frixa. ꝛ ſimilia. Quedã ſui qualitate qð accidit dupliciter: qꝛ quedaꝫ caliditate adurãte: vt piꝑ allium ꝛ ſinapis ꝛ carnes ferine ꝓpꝛie ſallite vl̃ fricate. Quedã ſui frigiditate cõdẽſante: vt faba lactuca poꝛtulaca riſum et ſil̃ia. Et diligẽter ſuccurrat̃ huic ſode quia finaliter ꝓducit ad paſſionem melancholicã. Si autẽ materia humoꝛalis fuerit ꝯpoſita ex aliquibꝰ p̃dictis q̃ttuoꝛ: vel cũ omibꝰ equaliter ſeu cũ dñio alicuiꝰ vel aliquoꝛũ. Tũc ſigna ꝛ cura erũt cõpoſita ſuo modo. Scias q̃ꝫ raro eſt reperire ſoda vel moꝛbũ aliũ ex cauſa homogenea pura ſed cõpoſita vt plurimũ quod eſt propter hominũ guloſitatem et ciboꝛum confuſionẽ propter quod ꝛ humoꝛes generantur in coꝛꝑe diuerſi: quoꝛum varietas calamo ſcribi nõ poteſt niſi mõ generali et cõi. Si autẽ ſoda fiat a

ſolutione facta cū ferro cyrurgicis derelinquo. Si vo ab humore acuto corroſiuo ſicut eſt colra vl' flegma ſalſum: tūc ſi ſit intra craneū difficile et impoſſibile eſt ipaꝫ ꝯſolidare: q: medicine nō pñt applicari: ſicut etiam dicet' in caplo de fluxu ſanguinis nariū. Et ſi curari pōt curatur in pricipio et ante ꝯfirmationē vlceris cū infrigidātibus ſanguinē que dicet' eodē caplo et cauterio in vertice ꝓfundato vſqꝫ ad ꝯmiſſurā remanente longo tempore aperto. Si vo illud vlcus ſit extra craneuꝫ curetur cum vnguento albo vel de ceruſa ſupradictis. Si vo fiat a caſu et percuſſione ſine vulnere cui⁹ ſigna patent ex relatione infirmi. Tunc cura eius eſt vt in principio ſtatim radantur capilli circa locuꝫ et vnguat' pticula leſa cuꝫ oleo roſ. ꝛ emplaſtret' cū puluere mirtilloꝝ roſ. mixtis cum aq̄ roſ. oleo roſ. ꝛ aliquātulo aceti ad repcutiendum materias ꝛ confortandū pticulam. Poſtea flebothometur cephalica partis ꝯrie vel mediana: vel fiat vētoſatio in ſpatulis ꝛ cruribus. Si flebothomia fieri nō poteſt fiat vētoſatio. Et laxet' venter omī die añ cibum cū ſuppoſitorio vl' cliſteri facto ex aq̄ decoctiōis viol. mal. folioꝝ altee. lib. ß. olei cōis. ʒ. iij. mellis. ʒ. j. ſal. ʒ. ß. furfuris. p. j. Si vēter ſit ſtipticus emplaſtretur oī die locus cū oleo roſ. mixto cuꝫ bollo. ar. ſan. dra. ter. ſig. puluere mirtilloꝝ. Nutriat' cū farina ordei vl' far re vel lactuc portulacis. Bibat ptiſanā vel aquā zuccari vel aquā decoctiōis berberis vl' mirtiloꝝ. In q̄ ſit aliquid zuccare: vinū omnino vitet et carnes illa hora niſi virtus ſit debilis: tūc vtatur carnibus alteratis cum portulaca lactucis cucurbita rapis. Bibat vinū pōticum limphatum cū duplo aque frigide. et ſi ſanguis exierit ab aure vel narib⁹ cibetur cerebro gallinarū edoꝝ caſtratorū quia ſignificat nocumētū perueniſſe ad cerebꝝ et ipſum magis confortatur ex nutrimēto cerebri q̄ꝫ alterius rei: quia ſil'e mēbruꝫ confortat ſil'e: vt dicit auerroys. v. colliget. ꝛ raſ. in lib. diuiſionū. ca. preſenti. Et ſic regat' donec loc⁹ ſecuretur ab apoſtemate: tūc cōfortetur cū vnguēto ſtiptico facto ex puluere mirrhe thuris. maſticis. ana. mixtis cū oleo de camomilla qd̄ ſufficit. Nam iſta ſūt calida ſicca ideo confortāt pticulaꝫ leſam ꝛ adequāt ei⁹ cōplexionē naturalē ꝛ reſoluūt reliq̄as materieꝝ. Si aūt hoc mō nō curaret': tunc ſecure poteſt euacuari cū pillulis cochijs: iteꝝ procedat' cū alijs prius dictis. Si autem cū hoc craneum fuerit fractum vel cōcuſſum recurrat' ad cyrurgiā. Si vo ſoda fuerit ꝓpter coituꝫ ſuperfluū vel exercitiū ſigna ſunt cōcauatio oculoꝝ: palliditas faciei. Et certius ſignū eſt infirmi grauatio per dolorem alkatim et dorſi vbi ſituati ſunt renes. Cura eius eſt vt confortetur corp⁹ cum cibis humidis nutritiuis: vt eſt caro pullorum edoꝝ caſtratorum cū iuribus eorundē piſces recentes petrini: oua ſorbilia: vinū rubeū dulce: vnguātur nares cum oleo violaꝝ: ꝛ renes cū vnguēto ipinguatiuo qd̄ ſic fit. ℞. olei violarū. ʒ. q̄ttuor. cere. ʒ. ß. adipis ancris anatis vel galline. ʒ. j. diſſoluantur omīa in caſola et incorporentur ꝑfecte: vtatur dyaſatirion dyamuſto electuario ducis ꝛ reſtauratiuo quod ponemus capitulo de fe. ethica. Bibat omni mane in ieiuno. lib. ß. lactis caprini receñ. cum zuccara: vel cum mica panis. ꝛ non comedat deſuper cibum alium ꝑ duas horas ad minus. Et hec de ſoda morbo.

¶ De ſoda ꝓut eſt accidens.

Soda pro vt eſt accidens ſi conſequatur morbum vniuerſalez ſigna habet iſta. Or aduenit cum feb. vel circa id: ⁊ augetur cū augmento febrinm et remittitur cum remiſſione feb. Cura eius eſt repercutere materias fumoſas cū epithimate facto ex aqua roſata ⁊ modico aceti: vel ſucco ſolatri: vel ſemperuiue: vel lactucis: vel lacte mulieris inbibendo in eis pannos lineos et fronti et timporibus ponendo actu frigidos cum reiteratione frequenti: quia defendit cerebrum a mala complexione actu calida et apoſtemate. Et plura dicemus caplo de ſiti. et caplo de vigilijs. ⁊ caplo de freneſi. Attn̄ ꝑter illic dicēda dicemus hic ſirupū ꝯtra ſodam ſitim ⁊ vigilias in fe. q̄ cum plurimū ſupfluūt deijciūt virtutē. ℞. ſeminis papaueris lactuce portulace. cucur. ana. ℥. iiij. ſe. aneti. ℥. iij. croci mirrhe. ana. ℨ. j. iuſq̄ami ℥. ij. mādragore opij. ana. ℈. iiij. pſillij. ℥. ij. ſucci liq̄ricie q̄ntū voluerꝫ. piſtentur et bullianť in lib. duabꝰ aq̄ donec tertia pars fuerit cōſumpta colleť ⁊ addatur zuccara. lib. j. ſirupetur ⁊ deť ex ipo. ℥. j. et ß. cum. ℥. iiij. aq̄ frigide in eſtate vel calide i hyeme ſero cum itur dormitū. Unguātur timpora et nares cū populeon diſtemperato cum oleo viol. vel ro. vel lacte papaueris: ⁊ in fine cibi vtatur piro vel citonio aſſo actu frigido. Et leniať venter omni die cibum cū ſuppoſitorio vl clyſteri lenitiuo: vt dicemꝰ caplo de boliſmo. Et regať prout feb. exegerit: et in declinatione feb. et ſode embroceť caput ab alto cū reſolutiuis ſicut ē aq̄ decoctiōis florū camomille meliloti ſe. lini ⁊ aneti actu calidis. Fiat deſuper fricatio leuis aſſidua cum pannis calidis: donec caput ꝑfecte ſiccetur. Si autem ſoda conſequetur morbum particularem: tūc hoc fit vitio ſtomachi. Et hoc ē vt plurimū vel vitio inteſtinorum vel epatis vel ſplenis vel matricis vel renum vl veſice. Si ſit vitio ſtomachi hoc eſt tripl'r. vel rōe cibi ⁊ potus corruptoꝝ in ſtomacho. vel ratione malorum humorū congeſtoꝝ in ipo. vel ratiōe veneni aſſumpti. Si primū tunc ſigna eius ſunt anteceſſio nauſeatiue ſacietatis eructatio fetida fumoſa vel acetoſa anguſtia corporis cū reuolutiōe de latere ſup latus et inſomnietas et apperitio fantaſmatum plurimorum terribiliū in ſomno: ⁊ ꝓſtratio appetitus cū nauſea et faſtidio. Cura eius eſt vomitus vt dicemus caplo de boliſmo. C. de empericis. et inunctio ſtomachi cū oleo maſticis et nardino ad ignem calidum ante cibū: vtatur electuarijs calidis. dyagal. ⁊ dyatriū piper. electuarijs dulcis et ſilibus. Nō ſi vomere nō poſſet ꝑpoſſe dormiat ſine cibo donec digeſtio ꝑficiatur: q̄ ſi dormire nō poteſt ambulet leuiter et ſine quiete donec tota die cibus vel digerať vel ad inteſtina deſcendat. Emplaſtretur ſtomachus cū calamēto abſinth. roſ. aniſi carui. cimino maſtice. mirrha ana. bullitis in vino rubeo ſtiptico: ⁊ expreſſis perfecte et poſitis ſuper os ſtomachi actu calidis cū reiteratione frequenti poſt q̄ infrigidatum fuerit. Vel fomentetur cum filtro recenti infuſo in aqua calida decoctiōis earundē rerum. Et ſi eructatio fuerit fumoſa vtať roſata nouella vel dyaro. abbatis vel zuccara roſ. Et ſi crapula ꝑ ſe nō exierit educātur cū medicina vel cliſteri. Et fiāt omnia q̄ diceň

ca. de debilitate digeſtionis. Et ca.
de cura feb. effimere ex nauſeatiua
faciente. ij. lib. de eructatiōe. ⁊ ca.
de vomitu ſi vomitus vł eructuatio
ſupfluerit. Si aūt rōne vini vel al=
terius pot⁹ ſuperfluētis in ſtoma=
cho inebriātis vel nō inebriātꝫ: tūc
ſigna trahunť e narratione infir=
mi. Et eius cura eſt vt fiat vomit⁹
⁊ inducať ꝓpoſſe ſomnus vt epithi
meť frons ⁊ timpora cū aqua roſ.
⁊ aceto vel ſucco ſolatri vel ſempuī
ue. Et iaceat ⁊ quieſcat in loco ob=
ſcuro capite bene elementato ſup=
ceruicali molli. Vtať repcuſſiuis
inebrietatē ꝓhibētibus: ſicut ē ma=
gnus hauſtus aque frigide vna ho
ra ſimul: ⁊ vinū granatoꝝ: ⁊ aq̄ de
coctionis berberis. Poſt ſomnū ⁊
digeſtionem balneeť ⁊ ſudet et la=
boret ī ieiuno: neqꝫ comedat donec
tota crapula cōſumať et appetitus
redierit. Medicamē tm̄ expertum
ad ebrietatē ꝓhibendā eſt comede=
re cepas cum aceto vel coriandrum
cum zuccara ⁊ aceto vel odorare cā
phorā ⁊ ſandalos vel bibere aquā
frigidā cū aceto ſicut ecōuerſo me
dicinā faciens ebrietatē ſubito eſt
potus aque decoctionis iuſquiami
nigri cū cortice mandragore donec
rubere ceperit ſiue per ſe ſumatur
ſiue cum vino. Si autē ſoda fuerit
rōne humoꝝ congeſtoꝝ in ſtoma=
cho: tunc ſigna ⁊ cura eius trahunť
ex caplo de indigeſtione ⁊ debili=
tate ſtomachi. verūtamē ex diſtin=
guētib⁹ oportet addere duo ſigna.
Primū eſt ſoda facta vitio ſtoma=
chi ē ꝓprie declinās ad partē capi
tis anteriorē ſcꝫ frontem ⁊ timpo=
ra. Scdm eſt ꝙ ſi cholera peccaue
rit: tūc dolor magis infeſtat poſt ⁊
ꝑmixtus ex acuto pūgitiuo ⁊ reple
tiuo grauiuo. Si autem fuerit ra=
tione veneni bibiti ilico ſuccurrať:
vt dicemus ca. de ſincopi cū vomitu
et tyriaca veteri. ⁊ de venenis libro
ſecūdo. Si vitio inteſtinorum tūc
accidit vitio vermiū vel humorum
putridoꝝ in ipſis. Signa eius ſunt
facies teneroſa pallida fetor oris ⁊
pruritus naſi ꝯcauitas oculoꝝ mul
titudo comeſtionis cum egeſtione
modica ⁊ habitudine corporis ma
cra. Et ſentiūtur quādoqꝫ egrediē
tes vermes cū ſeceſſu et qnqꝫ cum
vomitu: lꝫ non generētur in ſtoma
cho ſed inteſtinis tm̄: vt diciť q̄nto
de accidēti. vel in ano ꝓpter ſtoma
chi nobilitatē ⁊ eius neceſſitateꝫ ꝑ
toto. Et accidit iſta paſſio vt pluri=
mū pueris guloſis ꝓprie in autūno
ꝓpter vſum fructuum plurimorꝫ.
Cura eius eſt abſtinētia a reb⁹ dul
cibus vnctuoſis ⁊ vſus aceti ⁊ agre
ſte ⁊ nucleoꝝ perſicorū ⁊ amigda=
larū amaraꝝ: quia ſicut dulcia ſunt
materia vermiū ſic amara interfi=
ciunt eos. Et ſi eger ſit infra. xiiij.
etatis ſue purgeť cum. ʒ. j. ⁊. ß. vel
cū. ʒ. ij. caſſieſ. diſſolute in. ʒ. iiij.
aque feruētis: colletur ⁊ detur āte
diem vt inteſtina lubricādo mūdi=
ficet. Vel fiat cliſtere lenitiuū cui
addatur aliquid yerapigre vel be=
nedicte laxatiue. Si autē ſit iuue=
nis vel ſenex purgeť cū eiſdem vel
pilł'is cochijs: vel cū medicamīe de
turbith dicto in pncipio ca. Vnga=
tur totus vēter cum ſucco abſinthij
mixto cum aloe agarico ⁊ aceto vel
oleo amigdalarū vel nucleoꝝ perſi
corum. Et fiant oīa que diceť ca.
de colica. C. de colica ex vermibus.
Si autē ſoda ſit vitio epatis: tunc
ſigna eius ſunt dolor declinans ad
partem capitis dextrā cū tenſione
⁊ dolore aliq̄ ypocūdrij dextri opi=
latione epatis: vrina ſubtili ſubci=
trina vł rubea clara. Cura eius eſt
flebothomia baſilice in brachio vel
manu laterꝫ eiuſdē ⁊ epithima epa
tis cum aqua roſ. ⁊ ſandaloꝝ ⁊ mo

dico aceti ⁊ alijs rebus prout mate
ria opilans requirit: de quo dice-
tur capitulis de debilitate et opi-
latione epatis. Epithimet̄ frons ⁊
timpora cū frigidis ſepedictis. Si
vitio ſplenis ſigna eius ſunt dolor
declinans ad partē capitis ſiniſtrā
cum dolore et tenſione ypocundrij
ſiniſtri. Cura ei⁹ eſt flōmia baſilice
brachij ſiniſtri vl' ſophene pedis ſi-
niſtri q̄ eſt intus in tallo vel ſalua-
telle pedis ſiniſtri: q̄ eſt inter anu-
larem et auricularem. Et poſitio
emplaſtri de opilatiuis ſupra ſple-
nem quod dicetur capitulo de per-
mixtione virtutum animalium. C.
de empericis. et. C. de opilatione
ſplenis. per totum. et poſitio reper
cuſſiuorum circa frontem et timpo
ra ſepedictorum. Si vitio matri-
cis ſigna ſunt dolor capit̄ iter frō-
tem ⁊ cōmiſſuram que eſt inverti-
ce cranei et anteceſſio retentionis
menſtruorum vel abſtinētie a coi-
tu: dorſi dolor ⁊ ſpatularū prout pa
tiens tibi refert. Cura eius eſt ea-
dem cuꝫ cura ſode de vitio ſplenis.
Si ex renibus ſigna ſunt dolor ca-
pitis declinans ad poſteriora: ſcilꝫ
ad occiput ⁊ grauitas circa alkatin
et circa locum renum in fine dorſi:
et forte anteceſſit coitus ſuperflu⁹
prout patiēs referet. Cura eius eſt
ſicut cura ſode de vitio epatis ſi fit
cum materia vel ſine. Cura ei⁹ da-
ta eſt ſupra. C. de ſoda ꝓpter coi-
tum. Soda mirachea ſi fiat vitio
membrorū exterioꝝ a quibus quo-
dāmodo eleuat̄ materia fumoſa q̄
ſurſum aſcendēs ad caput ꝑcutit ce-
rebrū. Tūc ſigna ei⁹ ſunt: qꝛ ſentit
eger q̄dā eleuari a membro illo: pu
ta coxa crure vel mirach. Poſt illō
ſentit vꝛtiginē vel dolorē in capite:
⁊ forte cadit ⁊ fit epilēticus. Cura
ra eius eſt ſicut cathale ptꝫe que di-
cetur ca. de epilenſia.

Emperica. Ad oēm do-
lorem croni
cū capitis ꝑdurantē maxime ꝯfert
cauteriū cum ferro ignito inverti-
ce capitis ꝓfundatū vſqꝫ ad craneū
vbi eſt commiſſura recta concur-
rens cum coronali verſus frōtem ⁊
lauda verſus occiput: quia materiā
reſoluit ⁊ malā cōplexionē cerebri
rectificat ⁊ adequat. Si dimittat̄
apertū vno mēſe anteq̄ cōſolidet̄:
vel cauſticatio colli cū cantaridib⁹:
vt dictū eſt in methodo. Item ad
ſodaꝫ cui⁹ cauſa eſt ignota confert
embrocatio cum aqua decoctionis
floꝝ camomille melliloti aneti vio
la. roſ. ſeminis lini ſalicis ⁊ furfu
ris collata actu tepida effuſa ab al
to: quia reſoluit reꝑcutit cōfortat ⁊
quietē inducit. Simr ⁊ emplaſtruꝫ
factum ex eiſdē ſuper frontē ⁊ tim
pora frequēter. Quod ſi voluer̄ ſom-
nū ꝓuocare adde corticē papaueris
ſol'. vel ſe. lactuce ſolatrū ſemperui
uā. Et ſi magis adhuc adde ſemen
iuſquiami ⁊ corticis mandragore.
Sed poſt iſta ſtupefactiua in cra-
ſtino embroca pure reſolutiua ne
cerebrū noceat̄. Item vnguentum
Ro. meſue in ſuo de appropriatis
ad ſodam calidā. R. olei ro. ⁊ viol'.
cum pauco aceto ⁊ egreſte ſucco et
modico caphore cōtunde donec im
pingueſcat ⁊ capiti frigidū appo-
ne: ⁊ fac ipm odorare aquā ro. ⁊ na
res odorare ꝓpoſſe. Item maſtica
tionū ſm eūdē in ſoda flegmatica
eradicans eandē materiā cū ſputo
⁊ ſaliua. R. maſticis ⁊ thuris. p. ij.
piper̄ piretri. p. j. cere qd̄ ſufficit.
informent̄ pille maſticet̄ diu in ore
et expuat̄. Itē gargariſma ad idē
ſm eundem. R. oximellis cōpoſiti
vel ſquillitici. ℥. ij. yerapigre. ℨ. ß.
miſceātur cū aqua decoctionis yſo-
pi organi piretri ſinapis ⁊ ſimiliū.
vel gargariſet ſinapim cōditā cum

melle et aqua calida et odoret caſtoreum ꝛ muſcum cinamomū. Itē embroca ad ſodam calidam pulſatiuam. ℞. roſ. viol. nenuph. foliorum ſalicis folioꝝ vitis albe folioꝝ maluarū. ſeminis cucurbite cucumeris aut corticis eius ordeū excorticatū pſillium. ſemina lactucis portulace oīum añ. decoquant in aqua vſqꝫ ad cōſumptionē quarte partꝭ que ab alto fundat ſup caput cū canella vel ſpōgia plena ſero cū iuerit dormitū ſi nō timeas catharrū. Si aūt ſit cū ꝑmixtione vel mania multiplica pſilliū ꝛ ſemina ꝑdicta. Si vō cum vigilijs ꝛ inſomnietate multiplica ſemē papaueris ꝛ corticis eius. In fine vō grā reſolōnis adde ſe. lini. ſe. altee. ſi orū camōille melliloti ſ. ēbrocatio ſicut prius. Silr ꝛ manus ꝛ pedes ꝛ facies et crura cū ea lauent: qm̄ accidentalem calorē totius corꝑis extinguūt ꝛ materias reſoluit ꝛ inducit quietem. Ad ſodā frigidā confert linimentū ex oleo irino et laurino aut nardino. Et ſi fortius facere volueris cōforta virtutē eoꝝ cū coſto caſtoreo ꝛ euforbio ꝛ pipe pulueriſando aliquod eoꝝ vl oīa ꝛ diſſoluēdo in eis. Vel diſſolue aliquid tyriace veteris vel metridati in eiſdē oleis vl in ſucco mente ꝛ ſuppone exptū eſt. Et ſi inſomnietate patit adde mirrhe opij añ. Cōfert etiam ſode frigide emplaſtrū ex fimo colūbio ſauina bacci lauri orig. aneto coctꝭ piſtatis ꝛ incorꝑatis cū aceto multe fortitudinis vel ſucco abſinthij. Confert etiā ꝛ proprie poſt vltimā purgationē odor pomi facti ex caſtoreo rutha ſicca ꝛ ſtorace calamēta ꝛ gariof. añ. ꝑ ſe ꝯficiēdo cū glutino dragaganti: qm̄ odor aromaticoꝝ vſu moderato ī corꝑe mūdo cerebrū calefacit ꝛ ꝯfortat ꝛ reſiduū ſode remouet. In corꝑe vō cacochimo vel in corꝑe nō mūdato ſi vſus eoꝝ fuerit nō īmoderatꝰ: replet cerebrū vaporibus cū odor nō ſit ſine fumali euaporatiōe ſm ariſtotelē. Item pillule iohānis meſue in ſuo de appropriatis ca. de ſoda frigidā ꝯferētes ſode antiq̄ ꝛ educētes humores groſſos graues ꝛ cōferētes ſanitati oculoꝝ ꝛ auriū abſcindentes catharrū ſic ſ. ℞. colloquitide turbith añ. ʒ. iiij. agar. ʒ. ij. ſticad. ʒ. ij. ſcamonee. ʒ. iij. ꝛ ß. ſpice ſquināti xilocaſſie xilobalſami: carpobalſami azari ro. viol. epithimi abſinthij cinamomi croci maſticꝭ añ. ʒ. j. aloes cicotrimi ꝛ optimi ad pōdus oīm cōficiant cum ſucco abſinthij. Item pilſe de maſtice ſm eūdē mūdificātes caput ꝛ ſtomachū: ꝛ accipiunt omni tꝑe ꝛ ante cibū ꝛ poſt. ꝛ cū itur dormitū ſic ſ. ℞. al. ſubtil. ʒ. vij. maſticis ro. ʒ inʒ. añ. ʒ. iiij. turbith electi. ʒ. x. confice vt prius. Doſis. earū eſt a. ʒ. ij. vſqꝫ ad ʒ. iij. Item ad emigraneā frigidaꝫ difficilē ꝛ cronicā. ℞. baccaꝝ lauri p. j. olibani. ʒ. ß. tere ꝛ miſce cū aq̄ vel oleo: ꝛ linias ſup locuꝫ: vt dicit Meſ. aucte Ipocra. Et alij addūt folioꝝ ruthe. p. j. ſinapis. p. ß. conſice vt prius. Ad emigraneā calidā difficilē confert linimentū ſup locū quod fit ex attramēto ſicco trito ꝛ diſſoluto cū aceto mlte fortitudinis ꝛ octaua parte opij. Opꝫ aūt vt plurimū elaboret in cōtritiōe ſicut per diē vnū. Et liniant timpora ex eo ꝛ ſtringat ſup ipſa. Alij acuūt h̄ linimentū addendo ſucci agreſte ꝛ mirrhe añ. ʒ. j. et croci. ℈. j. gratia penetrationis. Confert etiaꝫ ſode calide caputpurgiū ex lacte mulieris cum modico cāphore. Si neceſſitas poſtulauerit adde opij quantū de cāphora. ꝛ diſtilla ex eis in aurē ꝛ narē lateris leſi ꝛ diſtilla. deinde oleū viol. poſt horā cum lacte mu

lieris donec nares ⁊ aures emūdē-tur ⁊ medicina educaꝫ. Latius aūt de ſoda ſcripſim⁹: qm̄ eius cura nō ſolū per ſe eſt neceſſaria: ſʒ ſtoma-cho ⁊ pectori plurima ſunt h̄ dicta quib⁹ per totū vtetur hoc opus.

Canones. Soda cum fe. vel ſine fe. ra-ro eſt morbus plurimū v̄o accidēs paſſiōibus ſtomachi ⁊ inteſtinoꝝ. ꝓpter qđ Auic. j. cañ. fen. iij. ca. de cognitiōe egritudinū ꝑ colligātiaʒ ait. Cerebrū cōpati ſtomacho eſt vt multū: ſtomachū v̄o cōpati cere bro eſt ꝑ parū. ꝓpter qđ caput eſſe caminū totius corꝑis dr̄. Ex hoc ſe quiꝫ ali⁹ canō. Qđ in cura ſode ni-hil melius eſt ꝙ̄ lenificatio vētris oī die cū ſuppoſitorio vel cliſteri ſi ꝑ ſe nō obedierit oī die bis ad mi-nus. Cū autē eſt accidēs fit maxīe ꝓpter fe. cholericas vel flegmati-cas quarū cā antecedēs ⁊ cōiuncta in ſtomacho ⁊ inteſtinis cōtinetur vel venis meſeraicis. Itēʒ in ſoda nil repies magis nociuū ꝙ̄ coitū ⁊ ꝓprie ſuꝑ cibū: niſi fuerit ꝓpter re-tentionē ſpermatis vel menſtruoꝝ tūc nanqʒ cōfert coitus vſu mode-rato fact⁹: neqʒ ilico ſuper cibum. Itē vſus ciboꝝ fumoſoꝝ nocet ⁊ ꝓ prie in fine comeſtionis: ſicut ſunt brodia piꝑata allia cepe ⁊ vinū po-tēs ⁊ electuaria calida: q̄re ſunt ca lida ſumenda in pn̄cipio cibi: ſed in fine frigida: vt ſunt pira vꝉ citonia aſſa vel poma odorifera. Itē lac nō ꝯuēit ī ſoda: niſi forte ī caꝉa vꝉ ſicca ſine materia: vt dictū ē ī methodo: qr lac ē de nūero faciꝉr corruptibi-liū. In ſtōacho em̄ caꝉo ꝯuertiꝫ ad fumoſuʒ ⁊ īducit ſodā calidā pulſa tiuā. Sʒ ī frigido ad acetoſuʒ ⁊ in ducit frigidā grauatiuā. Vn̄ Ipo. ī v. āpħ. Lac dare caput dolētib⁹ ⁊c.

Pronoſticatio. Do-lor capitis ſi ſuꝑuenerit in fe. ꝯtinua ⁊ ꝓpe acuta in die cretica poſt ſigna digōnis ꝑfectā criſim ſignificat ꝑ fluxū ſan. nariū vꝉ vomitū vꝉ ſudo rē: q̄re nō apponāꝫ reꝑcuſſiua ſuꝑ caput ne criꝭ īpediaꝫ: ſʒ ſuſpēdaꝫ eger cū blāditijs vſqʒ ad horā criꝭ. Et ſi aꝑꝑuerit ſigna criꝭ ꝑ vomitū: puta tremor labij īferioris: ſubuer ſio aī: ⁊ v̄tigo iuueꝫ cū pōne digiti vel pēne īticte ī oleo ī ꝓfūdū gule. Si v̄o aꝑꝑuerit ſigna criꝭ ꝑ fluxū ſan. nariū: puta aꝑꝑitio fātaſmatū rubeoꝝ circa oculos cū obtenebra-tiōe viſus ⁊ grauitate capitꝭ ⁊ rubo re faciei ⁊ ſurditate auriū. Cōfor-teꝫ cū pōne ſete porcine inꝫ nares vehemēter cōpmēdo. Si ſigna ſu-doris aꝑpēt: puta calor cutꝭ frōtis cū hūiditate rorida. Deꝫ pot⁹ ma-gn⁹ iulep ⁊ aq̄ ʒuc. actu caꝉa ⁊ tegaꝫ pānis caꝉis ⁊ vaporeꝫ aq̄ caꝉa poſi-ta in vaſe aliq̄ ſub tegmīe ⁊ fomen teꝫ latera ⁊ vēter cū veſicꝭ plenis repletꝭ aq̄ caꝉa. iuꝫ Ipo. in amph. Vbicunqʒ natura repit ⁊c. Attēde ſi natura ꝑ ſe criſim cōplere pōt ni hil fiat ſm̄ illđ ibidē. Ea q̄rū criꝭ fit ⁊c. Neqʒ iuuāda ē natura āteꝙ̄ via criꝭ certificata fuerit: ne forte intendas ad aliā regionē a natura. Itē ſoda ſuꝑueniēs ī fe. acuta ī die īdicatiua puta. iiij. ſigt̄ criſim ī die cretica puta. vij. Et ſi v̄t⁹ ſit fortis et ſigna digōnis ꝑfecta ſit ſalubre: ſin aūt mortale. Itē dolor capitis ſi ꝑſeuerauerit in latere vno ⁊ cepe-rint ocꝉi obtenebrari cathar actam vel telā araneā minaꝫ: ⁊ demū ce-citatē. Succurreꝫ ḡ cū purgātib⁹ ⁊ alterātib⁹ et cauterio ⁊ ſubleueꝫ arteria ⁊ cauterizeꝫ. Itē ſoda ſi ꝑ-ſeuerauerit neqʒ rōnalia ꝯtulerint remedia fr[illegible] vel maniam mi-natur. Si ſit acuta pulſatiua vel ſu beth vꝉ lithargiā vꝉ apoplexiā ſi ſit frigida grauatiua. Itē emigñea in

parte anteriori capitis eſt vt pluri-
mū a cauſa calida ī poſteriori a fri
gida. Item ſoda calida eſt vt pluri
mū tranſiēs frigida ꝓprie ꝑdurās
et ꝓprie cū materia pͥma groſſa
aut viſcoſa. Itē emigranea diffici-
lior ē atq̧ ꝑiculoſior cephalea: qm̄
on⁹ integrum grauius ꝑmit ſe di-
uiſo quare plurimūq̧ ducēs eſt ad
ꝑniciem ſi ꝑduret. Item in emigra
nea ⁊ ꝓprie calida pulſatiua ſudor
capitis exuberās vel fluxus ſangui
nis ex nare eiuſdem lateris ſupue-
niens tollit egritudinē quemadmo
dum ⁊ in fe. vomitus volūtarius ⁊
ſpōtaneus vel fluxus ventris dicet̄
cōferre. vn̄ ypo. vi. amphi. cap̄. do-
lenti et circūdolenti ſanies aut aq̄
aut ſanguis defluēs ſm̄ nares aut
ſm̄ aures aut ſm̄ os aut ſm̄ ocu-
los ſoluit egritudinē. Itē ibidem.
Quibuſcūq̧ ſanis dolores repēte
fiūt in capite ⁊ ꝯtinuo ſine voce fi-
unt et ſtertūt in ſeptē dieb⁹ ꝑeūt ſi
fe. nō accipiat eos. rō: q2 iſti ſūt ṽe
apopletici cum in ſe habeant tria
ſigna apoplexie: ſcȝ dolorē capitis
ſubitum ⁊ carentiā loquele vel ma
liciā anhelit⁹ q̄re ſuffocātur a ma-
teria plurima niſi fe. eos excitet et
reſoluat ⁊ ꝓprie acuta ſpōtanea vl̄
ꝑ artē introducta. Ideȝ ꝑticula ſe-
ptima in plaga vel ꝑcuſſiōe ī capite
ſtupor aut deſipientia malū ſupple
ſiue ꝑcuſſio ſit cū vulnere ſiue cū cō
cuſſiōe ſola: q2 ſignificat nocumētū
cōicatū eſſe ſube cerebri ⁊ vētricu-
lis ei⁹. Itē q̄rta āphi. Quibuſcūq̧
vrine in febrib⁹ cōturbate ⁊ cōuer-
ſe velut ⁊c. q2 in fe. vrina groſſa tur
bulēta agitationē et ebullitionē di
uerſorū humoꝝ ſignat fumātiū ad
caput. Quare ſuccurrat̄ cū repcuſſi
uis circa frontē ⁊ timpora. Item ſi
cerebrū fuerit leſum et ꝯcuſſum ex
caſu vel ꝑcuſſione neceſſe eſt fieri
vomitum ⁊ cū defectiōe ꝓpter cor-
dis ⁊ oris ſtomachi cōpaſſionē ⁊ ꝓ
prie in corpe cholerico in tpe ⁊ eta-
te ⁊ ꝯſuetudine cadentib⁹. vn̄ ypo.
ſexta pti. amph̄. Quibuſcūq̧ cere
brū ſurſuȝ cōuertit̄ neceſſe eſt feb.
⁊c. Itē ſi ex ꝑcuſſiōe vel caſu ledat
cerebrū neceſſe ē accidere ſincopin
vel apoplexiam ꝑ tp̄s aliq̇d donec
cerebꝝ recōfortet̄ q̄re nō ꝯuenit vt
mortui iudicēt̄ niſi poſt tertiū diē.
Vn̄ ypo. vij. p. amph̄. Quibuſcūq̧
cerebꝝ motū fuerit ex aliq̄ occaſio
ne neceſſe ē fieri ſine voce ſtati. Itē
in cephalea ⁊ emigranea forti pul-
ſatiua ſeu alio dolore corpis q̄cūq̧
ſi ſubito dolor decreſcat nec ſentiat̄
nō pn̄te aliq̄ rōnali alleuiatione. ſ.
ꝑ fluxū ſanguīs nariū vel ſudorem
vel vomitū vl̄ egeſtionē vl̄ diminu
ta exn̄te atq̧ īꝑfecta mortale: qm̄
cerebri leſionē ⁊ ṽtutis aialis defē
ſionē ſiue deſtructionē demōſtrāt.
vn̄ ypo. vj. amph̄. Quicūq̧ dolētes
aliq̇d corpis ꝑmū dolorē nō ſenti
unt: hijs mēs egrotat. Itē in. vi. ve
ſicā inciſam aut cerebꝝ aut cor aut
dyafragma aut epar aut renes aut
aliquod inteſtinoꝝ graciliū aut vē
trem ⁊ ſtomachū mortale ⁊ ſupple
matricē ſiſtim et ſplenem.

De vertigine et ſcothomia. Capitulum ſecundum.

Vertigo ⁊ ſcothomia ē cū videt̄ hoī ꝙ oīa vol uant̄ ī gyrū. Et ſi fue rit cū fixiōe corpis dr̄ ṽtigo. Si vo cū caſu ipſi⁹ ſup t̄rā dr̄ ſcothomia: ſic pȝ ꝙ he due paſſiones neq̧ drn̄t cauſa: neq̧ ſuba formali: ſȝ ſolo gradu. ſ. ſm̄ mag⁹ et minus. Sūt aūt qn̄q̧ morb⁹: qn̄q̧ accn̄s ſicut ē dolor ca- pitis: morb⁹ q̇dā cū ꝑ ſe ⁊ īmediate a ſua cā ꝓcedit. Accidens cū mor- bum conſequitur.

Methodus. Vertigo vl̄ ſcothomia

morbus qñq3 fit a cauſa primitiua vt ab inuẽtione rerũ volubiliũ puta rote vel reuolutiõe corpis ſup ſe ſicut faciũt pueri vel caſu aut pcuſſione ledẽte anteriorẽ ventriculum cerebri: ppter qd fantaſiat̃ ⁊ imaginat̃ res aliter ꝙ ſint. Si fiat ex inuẽtione rex volubilium ⁊ reuolutione corpis ſup ſe ſigna patent ex inditijs patiẽtis. Cura eius eſt qes a talibus: q2 in oĩ motione corporis cũ quis ceperit ⁊c. ij. amph. Si fiat a caſu vl' pcuſſione curat̃ ſicut diximus in cura doloris capitis ex caſu vel pcuſſione. A cauſa antecedente pueniti: puta vẽtoſitate aut humox vitio in cerebro cõtentorũ. Et ſi fit vẽtoſitas qd eſt vt plurimũ tũc ſentit̃ tinnitus auriũ: tenebroſitas oculox: longa fixa. Silr ⁊ diminutio guſtus ⁊ odorat⁹ atq3 pulſatio tim pox ⁊ anteceſſio doloris capit pdurantis. Et cura eius eſt euaporatio capitis cũ aqua decoctiõis florum camomille abſinth. roſ. rub. mellilotí maiorane. Silr ⁊ ſternutatio cũ cõdiſi euforbio ⁊ maſticatio piperis ⁊ cimini ⁊ carui ⁊ vſus dyacimini ⁊ ſacellatio facta ex milio et ſale torrefactis ſup lapidẽ ignitum et abſtinẽtia ab oibus leguminib⁹ a fructibus: a rapis ⁊ olerib⁹: a nucibus: a rebus cõditis cũ nucib⁹: et a vino forti puro: ⁊ ſumere d3 poſt cibũ ſtipticũ: puta pirũ vl' coctanũ aſſu3. Et ſi hec nõ ſufficiũt purget̃ cũ pilľis cochijs vl' hieralogodio vl' yerapigra poſtꝙ reiterent̃ localia ſã dicta. Et ſi h itex nõ ſufficiũt ſ cauteriũ in ſummitate capitis in loco in q̃ termĩat̃ medi⁹ digit⁹ patiẽtis qñ radix palme ponit̃ ſup radicẽ naſi: q2 ibi cõmiſſura recta currit cũ cõmiſſura arcuali: q̃propter fiet pfecta reſolutio vaporũ ⁊ materiarũ a quib⁹ eleuant̃. Si vͦo ſit humor: tũc ſiue ſit ſanguis ſiue cholera ſiue flegma ſiue mel'ia ſiue cõpoſitũ fiẽt ſigna ⁊ cura q̃ dicim⁹ in ca. de dolore capitis put eſt morb⁹ ſub ſignis diſtinctis. Vertigo vel ſcothomia accñs qñq3 ſequit̃ morbũ vl'em ſicut in fe. Et tũc ſignificat futurã criſim p ſupius. ſ. per vomitũ vel p fluxũ ſang. nariũ vel ſudorẽ. ita ꝙ ſi hoc appeat poſt ſigna digeſtionis cõplete ſtãte v̾tute forti ſalutẽ pmittit cũ ſignis indigeſtionis ⁊ pp̃e v̾tute debili mortem ptẽdit. Si vͦo medio modo criſim malã ⁊ diminutam pmittit. Cura ei⁹ eſt vt nihil fiat niſi ꝙ eger cum blãditijs cõfortet̃ ⁊ ptrahat̃ donec via criſis apparere ceperit. Et ſi p vomitũ iuuet̃ natura cũ ĩmiſſione digiti in os vel pẽne linite in oleo. Si aũt p fluxũ ſan. nariũ ſumãtur ſete porci ponant̃ in naſo ⁊ comprimat̃ naſus. Si aũt p ſudorẽ caput teget̃ cũ pãnis calidis. Unde Ipo. Vñcũq3 repit natura ⁊c. S3 ꝙdiu nihil hox cepit apparere nihil fiat oĩno circa caput. Nã ſi repercuſſiua approxĩares criſim phiberes: ⁊ ſic mortẽ ĩduceres. Si reſoluẽtia tũc materiã plurimã attraheres ⁊ forte freneſim ĩduceres: ⁊ ꝙ picľoſi⁹ ẽ viã criſis impedires. ꝙ ſi poneres calefactoriũ circa caput ſudorẽ faceres cũ forte natura vomitũ intẽderet. Vñ Ipo. ibidẽ. Ea q̃ rũ criſ ⁊c. Morbũ pticularẽ ꝯſequit̃ mľt modis: q2 qñq3 fit vitio ſtomachi: et h vt multũ. qñq3 vitio inteſtiox epat ſplenis atq3 matricis. Et ſigna ⁊ cã ſũt illa q̃ dixim⁹ ca. de dolore capitis ſub ſignis diſtinctis.

Emperica. Decoctio ſaluie in aq̃ vel vino curat v̾tiginẽ capite ea loto ⁊ ipa alligata frõti vl' tiporib⁹ ꝯfert oibus morbis fact de frigiditate. Vinũ p̾terea decoct. peonie vl' caſtorei ſcothomie valet plurimũ. et

ſemē peonie bibitū ſōnia varia remouet. Itē ruptoriū factū ſup̱ vtice cranei vel ſup̱ collo eſt vltimi iuuamēti poſt purgationes quod dicemus ca. C. de empericis.

Canones.

Vertigo vel ſcothōia morbus fit vtplurimū vitio vētoſitatis eleuate a flegmate viſcoſo cōtento circa anteriorē vētriculū cerebri: q̄propter īdigem⁹ alteratiuis ꝓpter ventoſitatem: ⁊ euacuatiuis ꝓpter flegma: ⁊ ſternutatorijs ꝓpt̄ vtrūqȝ. Vertigo aūt et ſcothomia accidēs fit vtplurimū vitio ſtomachi ⁊ inteſtinoꝝ ſtipticoꝝ: q̄propter intēdim⁹ ad rectificationē ſtomachi ⁊ lubrificationē vētris cū ſuppoſitorio vel cliſteri. In v̄tigine ⁊ ſcothomia opȝ cauere a porris: allijs: ſcalōgnijs: leguminib⁹: nucibus: ⁊ vnctuoſis oībus: qm̄ hec oīa materias a ſtomacho leuigāt ad caput. Silr̄ ⁊ vinū vetus purū: ſilr̄ ⁊ lac: qꝛ facilr̄ corrumpit̄ in ſtomacho ⁊ corruptū ſurſum mittit vapores. vn̄ Ipo. Lac dare caput dolētib⁹ malū.

Pronoſticatio.

Vertigo vl̄ ſcothomia cū lōginquo tp̄e ꝑdurauerit: neqȝ bn̄ficio artis vl̄ nature remoueri poſſunt futurā epilepſiā vel apoplexiā ꝓtendunt.

¶ De ſubeth ſtupore ⁊ congelatione. Caplm̄. iij.

De iſtis trib⁹ paſſionib⁹ vno dicem⁹ ca. qm̄ earū notificatio ex differētia ipſarū adinuicē cōplet̄. Sūt qn̄qȝ morbi: qn̄qȝ accidentia morbi. Morbi quidē cū fiunt ꝑ ſe incipiēdo a ſuis cauſis īmediate in cerebro cōtētis. Accidētia cū morbos alios puta lithargiā vel febrē flegmaticā vel apoplexiā vel emitriteū ꝯſequet̄. Cōueniūt aūt iſte paſſiōes in duob⁹. p̄mo: qꝛ quelibet ipaꝝ eſt paſſio capitis p̄mo ⁊ ꝑ ſe; ſed ex ꝯſn̄ti toti⁹ corꝑis. Scd̄o: qꝛ in vnaq̄qȝ earū fit īpedimētū in ſenſibus ⁊ motu volūtario ſup̱ totū corpus. Differūt aūt ꝑ duas eēntias ⁊ ꝓpetates qd̄ eſt: qꝛ ſubeth eſt ꝓpria paſſio vētriculi anterioris cerebri: verū qm̄ hmōi vētricul⁹ ē magꝫ origo ſenſus q̄ȝ mot⁹: vt dic̄ gal. i teg. Idcirco in ſubeth fit magis impedimētū in actu ſenſatiōis q̄ȝ motionis volūtarie: q̄propter in ſubeth ſunt ocl'i ſp̱ clauſi: ⁊ ſi vocet̄ vel cōcuſſet̄ fortiter in p̄ncipio ſubeth: ⁊ ꝓpe ſalubri: tūc ap̱it ocl'os licȝ denuo claudat. Accidit aūt hec paſſio ex flegmate puro dn̄ante illi ꝑti. Fit tn̄ qn̄qȝ ex vaporib⁹ frigidis vt ꝯtingit poſt potū opij aut iuſquiami. Stupor non eſt aliud q̄ȝ ſubeth diminutū. Stupor nāqȝ fit ex flegmate cū parū cho. fuerit cōmixtū: q̄propter etiā in ſtupore nō ē ſomnus adeo ꝓfundus ſicut in ſubeth. Fit etiā qn̄qȝ a vapore frigido non in vltiō velut ꝯtingit poſt eſum fungoꝝ. Fit etiā a ſola q̄litate ſine materia velut accidit in infrigidatꝫ in niue capite nudato. Fit etiā qn̄qȝ a caſu vel ꝑcuſſione qn̄ ꝑ ea cerebrū ledit̄ vehemēter. Iux̄ illō Ipo. vij. ꝑti. āph. In ꝑcuſſiōe capitꝫ ſtupor aut deſipiētia malū. Et ſcias q ſtupor qn̄qȝ dr̄ a medicis ſōn⁹ ꝓfund⁹ vel ſubeth vigilatiua: ſȝ nō dȝ dici ſomn⁹ lōgus: qꝛ ſomn⁹ lōg⁹ pure eſt naturalis in q̄li: lȝ ſit īnaturalis in q̄to: vt accidit ebrioſis exercitātib⁹ ⁊ caleſcētib⁹. ſȝ ſomn⁹ ꝓfund⁹ q̄ dr̄ ſtupor ē innaturalis ī q̄li ſimplr̄ ⁊ ī q̄to. Stupor etiā qn̄qȝ ſumit̄ ꝓ paſſiōe neruoꝝ vl̄ mēbroꝝ neruoſorū: ⁊ tūc idē eſt q obdormitatio: vt dicet̄ i ca. de tremore. Cōgelatio ē ꝓpe paſſio vētricl'i poſterioris: veꝝ qꝛ iſte vētricul⁹ ē magꝫ fons mot⁹: idcirco fit ocl'is ſtātib⁹ fixe ap̱tis. Fit aūt ꝯgelatio ex materia melica dn̄ante illi ꝑticle. Et lȝ i ꝯgelatiōe

doleat āterior vētricul⁹ cerebri: h' tñ nō accidit: niſi q2 ipē ē ſēſitiu⁹ magis vl' q2 hũor opilās p̄tē poſteriorē coartat anteriorē ⁊ ꝯgelati remanēt ſub ſitu q̄ repit eos ꝯgelatio: q̄re ſi repit eos ſcribētes vl' ſedētes remanēt ſ̄m illā formā. Et fit qñq3 a cā p̄mitiua: vt ꝯtingit ābulāti ī niue. In longo tp̄e nudato capite ꝙ q̄dā fit vt plurimũ: vt dicit gal. v. illius amph. Sōn⁹ ⁊ vigilia. Iſte tñ oēs paſſiōes p ſeīuicē ponũt apd medicos: q̄re de noib⁹ nō ē curādũ: ⁊ ꝑpe cũ res ſint ꝑpinq̄. Nā iſte tres paſſiones ſunt valde ꝑpinq̄ in ſubiecto cura ⁊ cā: vt p3 ex dict3 ⁊ dicēdis.

Methodꝰ. Cura ſubeth ē hec. Nā cũ oīs ſubethicus ſit ſine ſenſu ⁊ motu nō req̄rit̄ approxiatio alicui⁹ medicīe p' os: ſ3 ilico ſupponat̄ ei ſuppoſitoriũ de ſale gēma: vel iniiciat̄ cliſtere acutũ quod ſic ſ. ℞. colloq̄ntide agarici centauree añ. ℥. ß. melliloti ſticad. blete añ. M. j. piſtent̄ ⁊ bullient̄ in aq̄ de illa aq̄ accipiant̄ lib. ij. ⁊ ß. ⁊. ℥. iiij. mell. ⁊. ℥. iij. olei cōis ⁊. ℥. ij. ſalis. ⁊ miſceant̄ ſil' ⁊ iter̄ reducant̄ ad ignē. ⁊ cũ totũ bullierit collet̄: ⁊ cũ collatura tepida fuerit iniiciat̄ cũ cliſteri: ⁊ frequētet̄ illd totiēs dōec patiēs ſētiat ⁊ moueat̄ ⁊ ligēt̄ extrema vehement̄ oīa ꝑpt̄ diuerſionē: ⁊ tũc ponat̄ ī os īfirmi ʒ. j. tyriace veteris cũ vino calo vel metridati vl' auree alexād. vl' dyapliris. Poſt h' aũt abraſis capillis fricet̄ caput cũ pāno calo et liniat̄ cũ oleo de ſpica vel de lilio in q̄ ſit diſſolutũ caſtoreũ vl' bdelliũ vel ſe. ſinapis. ⁊ ſe. ſicute. deīde cũ ſuffer re poterit purget̄ cũ pill'is cochijs vl' fetidis aut aureis l' cũ yerapig. nullo mō bibat illis tp̄ib⁹ vinũ: niſi forta ſſis cũ ſaluia vl' caſtoreo bullitis. vel ydromel qd ſic ſ. ℞. aq̄ lib. iij. mellis. ℥. iij. bullīant̄ aliq̄ntulũ ⁊ collet̄ famē ⁊ ſitim tolleret ꝑpoſſe laboret ⁊ exercitet̄ ⁊ ſudet in ieiuno: nutriat̄ cibis cal'is ſiccis: maſticet q̄lib3 die cũ ſurgit a lecto piretrũ ⁊ pip factũ ex eis cũ maſtice velut forma pill'e. In fine vo ſ cauteriũ in v̄tice cranei vel cauſticũ ſup occiput raſum ex cātaridib⁹ trit3 ⁊ incorpat3 cũ fermēto ⁊ ſinapis vel ex calce viua ⁊ ficub⁹ ſiccis incorpatis cũ ſtercorib⁹ colũbar̄ ⁊ ſucco ruthe viridis. ſ gargariſmata cũ oximelle cōpoſito ex ſq̄llitico ⁊ aq̄ decoc. yſop. et yreos vl' cũ ſinapi. ꝑuocent̄ ſternutatiōes cũ ꝯdiſi vl' pipe ⁊ ſic regat̄ vſq3 ad ꝑfectā ſanitatē. Cura ſtuporis ē eadē p̄terꝙ in cliſteri recipim⁹ nō ſolũ agaricũ: ſed aloes ⁊ turbith cũ n̄ ſit ex ſ'ate puro ſ3 mixto cũ cho. fiāt aũt oīa alia velut ī ſubeth ⁊ fricent̄ plāte pedũ cũ aceto ⁊ ſale vehemēt̄. Cura ꝯgelationis ē eadē cũ p̄dicta p̄ter ꝙ in cliſteri recipim⁹ ellebori ni. ℥. ß. loco colloq̄ntide: ⁊ loco cētauree recipim⁹ polipod. ℥. j. in alijs ſ ſic p̄us. Cũ aũt iſte paſſiones euenerit a dicta cā p̄mitiua puta frigiditate aeris cōpetit balneu3 aq̄ dulcis cal'e. Sil'r ⁊ alia dicta ca. de do. capitis. in cā frigida ſine materia. Cũ aũt venerint aſſũptiōe opij vl' fũgor̄ vl' iuſq̄ami cōuenit p̄mo vomit⁹ cũ aq̄ ⁊ melle ⁊ raphano. deinde op3 vt cliſterizet̄ cliſteri acuto dicto cap. de cura ſubeth. Poſt illd ſumat ſepe de tyriaca veteri vel de theodorico anacardino vel de metridato. Cōfert etiā vſus allij ⁊ nucũ. Sil'r ⁊ vinũ vetus potētiſſimũ in multa q̄ntitate potatũ ⁊ ꝑpe calefactũ. Et iter̄ ſi ſumeret̄ aſſefetide aureũ. j. cum. ℥. iij. vini albi puri aromatici cōferret. Fricent̄ extrema vehemēter ⁊ caput ꝑprie. ⁊ op3 vt ꝓhibeat̄ a ſomno ꝑpoſſe cum ſternutatione facta ex euforbio ⁊ elleboro albo: ⁊

cū fricatione capilloꝝ. Vnguat̄ caput ꝛ totū corp⁹ cū ol'is cal'is p̄dict꜒ vł de balſamo ſi ſit poſſibile: qꝛ confert a ꝓpetate. Comedat iura pipata gallinaꝝ ꝛ auiū. bibat vinū decoctionis cinamomi i q̄ ſit aliq̄d muſci. Cū aūt euenerit a caſu vł ꝑcuſſiōe curent̄ ſicut dictū eſt capl'o de dolore capitis ex caſu ꝛ ꝑcuſſione.

Emperica. In oī paſſiōe in q̄ ē ſomn⁹ ſupflu⁹ approximāt q̄dā ſuffūigia fetida de vngl'is ꝛ pānis laneis ꝛ capill' ſup carbōes poſit꜒: qm̄ eſtimāt ꝙ vtus aliqū cerebri ſentiēs leſionē inducat expgefactionē. Alij ecōuerſo faciūt ſubfūigia aromatica: ſcꝫ ex olibāo alipta muſcata thure maſtice ſtorace ſicca: qꝛ eſtimāt ꝙ ꝑ ea cerebꝝ ꝯfortet̄: ſꝫ hui⁹ rei veritatē capl'o de lithargia vide.

Canones. Si i aliq̄ iſtarū paſſionum corp⁹ repletū vr̄ ꝛ facies rubuerit ꝛ vene magne appuerīt ī ocl'is ꝛ facie: tūc in cura ei⁹ cōueniēs erit vti flebothomia cephalice in brachio ſeu manu vel vene recte frōtis vel venaꝝ magnarū q̄ ſunt ſub lingua vel venaꝝ in collo q̄ guides appellantur: vel fiat in ſcapulis collo et ſub mento ſacrificatio profundata rōne diminutōis q̄titatiue nō q̄litatiue. Itē in cura iſtaꝝ paſſionuꝫ nūq̄ debēt apponi repcuſſiua: qꝛ augmētaret̄ diſpoſitio frigida ꝛ ꝑ ꝯſequens paſſio: ſꝫ fiat diuerſio maťie cū ligatiōib⁹ ꝛ deiñ cū euacuatiōibus dictis prius.

Pronoſticatio. Si ſubeth fuerit accidēs lithargie tūc ſi ſubſecuta fuerit freneſ bonū ē: q̄a ſubtiliationē ꝛ calefactionē maťie ſignificat. ſi vo ꝯtriū malū. Subeth p̄terea raro fit ꝑ ſe incipiēdo: ſꝫ vt pl'imū ꝯſeq̄ndo fe. flegmaticas ꝯtinuas ꝛ interpollatas. Itē ſubeth ē mortale cū anhelit⁹ deficit et eger exercitari nō pt̄ ꝛ iacet ſupin⁹ q̄tūcūqꝫ ſup latera reuoluat̄. Itē iſte paſſiōes īterficiūt nō niſi qꝛ anhelitū ꝓhibēt oppillādo vias ei⁹. Itē ſepi⁹ ſiūt a cā hūorali intrīſeca añcedēte ꝙ a cā p̄mitiua. Itē di. ypo. in ꝑcuſſiōe capit꜒ ſtupor aut deſipiētia ſupueniēs malū. Itē iſte paſſiōes ex toto ſuo gn̄e ſunt mag꜒ mortales ꝙ ſalubres q̄re ꝓnoſticis relinquent̄. Itē lꝫ ſiant a cā frigida tñ cito īterficiūt: quia interficiūt oppillando: oppillatio aūt iſta ſubito fit.

De freneſi. Capitulū quartū.

Freneſis eſt apa calidū capit꜒ intra craneū veꝝ: qꝛ maťia cal'a ē ſubtilis ꝛ penetratiua: idcirco h̄ apa ē in pānicl'is tegētib⁹ cerebꝝ ſub craneo q̄ ſūt pia mr̄ ꝛ dura mr̄: qm̄ i anteriori cerebro ē maior cal'itas ꝙ i poſteriori ꝓpt̄ ml'tos ibi ſpūs aīales circa organa ſenſuū. Ideo iſtud apa fit tm̄ ī anteriori cerebro queādmodū lithargia fit i poſteriori. Ex q̄ ſequit̄ ꝙ freneſ ē apa calidū anterioris ꝑtis cerebri et pāniculoꝝ. Eſt aūt q̄nqꝫ morb⁹: q̄nqꝫ accidēs morbi. Morbus q̄dā qn̄ maťia ꝑ ſe colligit̄ ī loco p̄dicto ꝛ cauſat apa ꝛ hoc eſt valde raro. Accidēs aūt qn̄ ꝯſequit̄ aliū morbū ꝛ h̄ ē vt pl'imū vt ꝯtigit ī fe. de cā cal'a: ꝛ ꝓpe ī ꝯtinuis: vtpote tertiana cauſone ꝛ ſynocha: qm̄ hūor q̄ ē cā añcedēs leuigat⁹ calore fe. et furioſus effect⁹ ꝑ venas arterias ꝛ neruos ad cerebꝝ ſurſū rapit̄: ꝛ ibi ad apa colligit̄. et iteꝝ maxie fit in fe. ꝯcluſa atqꝫ ꝯtinua in q̄ emunctoria ſunt ocioſa et caliditas nō expādit̄ ex corp⁹: ſꝫ remanet int⁹ q̄propt̄ maxie fit ī febrib⁹ ꝯſeq̄ntib⁹ apata viſcerū: vtpote pulmonis epat꜒ ſtōachi pectoris vł mr̄icis ꝛ pl⁹ neruoſoꝝ locoꝝ. Cōſe

quit etiã emitriteũ qñq̃ʒ ⁊ ꝓprie ſi tõs etas cõpl'o ſint ca. vehement. Freneſ aũt diuidit in verã ⁊ nõ verã. vã dr cũ ẽ morb⁹ ⁊ ẽ a cã pure calida: vtpote ſanguie col'a vl' vtroq̃ʒ. Sʒ nõ vã dr cũ ẽ accidẽs queadmodũ oĩs alienatio facta ĩ fe. hora criſ ſalubris vl' mortalis põt dici freneſ. vel nõ vã dr qñ ẽ morb⁹ ſʒ nõ ex materia cal'a pura ſʒ mixta cũ aliq̃ptulo flãtis vl' melãcholie. Signa freneſ ĩ cõi ſũt ꝑmixtio rõnis cũ actione furioſa: q2 calidi ẽ agitare ſicut frigidi q̇eſcere ⁊ mot⁹ ocl'oꝝ circũ circa ⁊ rubor eoꝝ ⁊ fe. vehementis caliditatꝫ cũ frigiditate extremoꝝ vl' tepiditate ⁊ inſomnietas ⁊ mlti tudo imaginationũ ⁊ ꝓpe apõ principiũ ſõni q̃re expgeſit velut fatigatio ⁊ vrina al. cũ in ꝓxĩa die ꝑterita fuerit rubea ãpuloſa. ſil'r ⁊ pulſus freq̃ns ⁊ velox. Signa ꝓpa freneſ ṽe q̃ fit a ſanguie ſũt cũ p̃dictꝫ rubedo faciei: ⁊ ocl'oꝝ ꝓpe magnitudo pulſus cuʒ velocitate repletio venaꝝ hitudo corꝑis carnoſa ⁊ ãtecellio ciborũ gñatiuoꝝ ſanguĩs: vt bona caro ⁊ vinũ ſil'r ⁊ horror luĩs dolor capitꝫ ligua nigra inflata vigilie pl'ime ⁊ abhoiatio loq̇le ⁊ clamor poſt ſuũ dormire ⁊ anhelit⁹ inordinat⁹: ⁊ iſta cũ appuerit ſignificãt aña eẽ ꝯfirmatũ. Sʒ vrina ru. groſſa ⁊ ſpumoſa ⁊ mltiplicatio riſus ſine cã ẽ ex extĩorib⁹ ſignis ſup materiã ſanguĩs. Signa ꝓpa freneſ ṽe de chol'. ſũt fe. ꝯtinua valde arſiua ſalt⁹ ⁊ alienatio vehemẽs et añceſſio ciboꝝ gñantiũ cholerã: vt allia cepe ſinapꝫ ciminũ pip mel vinũ acutũ. Sil'r ⁊ pulſus velox ⁊ ſpiſſus vehemẽter ⁊ deſideriũ attrahẽdi aerẽ cõtinue vltra ſolitum ⁊ citrinitas faciei ⁊ oculoꝝ ⁊ lingua citrina vel nigra vel inq̇etudo ſup lectũ ⁊ vociferatio pl'ima cũ rixa. Si aũt cholera fuerit aduſta vl' ſan. ad uſtus: tũc oĩa accidẽtia p̃dicta fiãt fortiora donec fortaſſis ſupuenerit demoniũ lupinũ ⁊ ſpũs magnificetur ⁊ palpitet circũquaq̃ʒ cũ manibus velut rẽ eſſet querẽs ⁊ oculorũ turbatio maligna. Si aũt iſte materie ſint cõpoſite tũc ⁊ ſigna cõpoſita erũt. Signa freneſis nõ ṽe q̃ ẽ accidẽs ſũt: q2 vt dicit auic. iij. cañ. ca. de karabito freneſ. Hmõi ſeq̇t in fortitudine ſua fortitudinẽ febr. ṽbi gr̃a: q2 in augmẽto vl' ſtatu febris ẽ fortior q̃ꝫ in pricipio: ⁊ in die exacerbatiõis ẽ maior q̃ꝫ in die q̇etis. ſʒ in freneſi ṽa totũ ẽ ecõuerſo: q2 q̃ꝫto fe. ẽ ex̃ remiſſior tãto mat̃ia pl⁹ rapit ad caput. Signa freneſ nõ ṽe q̃ eſt morb⁹ ſũt accidẽtiũ remiſſio pluſq̃ꝫ in freneſi vera q̃ eſt morbus.

Methodus.

Iſtud aña ſicut et oẽ aiiõ aña imo vl'r oĩs morb⁹ ſalubris hʒ. iiij. tpa ſm q̃ diuerſificat cura ſcʒ pricipiũ augmẽtũ ſtatũ ⁊ declinationẽ. Cura igit freneſ ṽe q̃ eſt de ſanguie eſt vt ſtati a pncipio ſi ẽ aũ ſpaciũ triũ dieꝝ vl' q̃ttuor ad pl⁹ fiat flebothomia fortꝫ in die vl' nocte de cephalica ĩ brachio vl' mãu ſi vt⁹ ⁊ etas ꝯſenſerit: vl' fiat ſecũdatio ſi vt⁹ ſit debilis oĩno. q̃ꝫ ſi timor fuerit de ſincopi ĩ actu flebothomãdi ſicut in q̇buſdã ſolet ꝯtingere ꝓpter ꝯſuetudinẽ nõ ꝓpt debilitatẽ cordis tũc cibetur. Hora flebothomãdi ⁊ añ ⁊ poſt cũ mica panis infuſa ĩ vino granatoꝝ vl' aq̃ frigida qm̃ a ſincopi cuſtodit. Et fiat fricatio in ſpatulis circũquaq̃ʒ: ſil'r ⁊ in crurib⁹ ⁊ ligent extrema doloroſe ⁊ fomẽtent cũ aq̃ calida añ ⁊ poſt fricationẽ: qm̃ talis fomẽtatio ſil'r ⁊ fricatio cũ pãno aſꝑo infuſo ĩ aq̃ roſ. ⁊ aceto mat̃ias diuertit: ſõnũ inducit. Et fiat aꝑtio emorroidaꝝ in corꝑe ꝯſueto cũ appoſitione

ſanguiſugarum vel ceparum circa anū: quia materias diuertūt. Et ſi aperiri nō pñt fiat flebothōia de ſophena q̄ ē ſub cauilla pedis int⁹ in talo: quia hec flebothomia hꝫ puocare mēſtrua et emorroidas. vñ ypo. vj. pti. amphori. melācholicis et freneticis emorroide innate bonū: deīn ſubito fiat vel vnguētū vel embrocatio repcuſſiua ſup caput cū ſucco ſolatri vel ſempuiue vel populeō mixto cū oleo ro. vel cū oleo de ſalice vel nenupharis vel cū aq̄ roſ. mixta cū aceto. Et ſi ſonū puocare intēdis adde eis oleū de papauere vel de mādragora vel granū. j. opij vel lac papaueris vel decoctionē ei⁹. Nō tñ vtere ſtupefactis freq̄nt quia finalr calorē naturalē mortificāt: ſꝫ tūc ſolū cū ſupfluūt vigilie vel furor. deīn ɔtinue vſqꝫ ad finē principij intentio tua v̄ſet circa lubrificationē vētris cū cliſteri lenitiuo vel ſuppoſitorio de penidijs: quia acutā mitigat fe. qꝺ ſic fiat. ℞. viol. ℥. ij. malue. m. j. prunorum lib. ß. bulliant in aq̄ et i lib. iiij. illi⁹ aq̄ diſſoluet. ℥. j. tamarindo. et. ℥. j. māne et. ℥. ij. zuccari vel zuccara violarum: et. ℥. iij. olei viol. et. ℥. ß. ſalis et iterū bulliāt parū. Deide colet et tepidum inijciat oī die ſemel ad min⁹ niſi p ſe aſſellauerit bis vel ter i die: poſtq̄ egritudo diē tertiā aut q̄rtā trāſeat tūc non ɔpetit flebothomia ſupradicta: quia tūc apa ē ɔfirmatū et maṫia tota fluxa eſt ad locū q̄re nō valēt diuerſiua. Sꝫ tūc erit intēdēdū euacuatiuis eradicatiuis: vt di. almāſor ca. pñti. flebothomet ḡ tūc vena recta q̄ ē in frōte vel naſo: quia hec flebothomia euacuat aliq̄d de materia p̄ter qꝺ attrahat cū ſupponam⁹ morbū i ſtatu eē vel ppe ſtatū idē opat flebothomia venarum ſub lingua vel guides i collo apud tp̄s augmēti ſi fortis ſit vt⁹: vel ponat ſanguiſuga in frōte int duo ſupcilia q̄ ſi nō adheret applicet cū ſanguie alicui⁹ aīalis illic illinito. deīn fiāt linimenta frigida p̄dicta circa caput et nō ſupra caput ne forte impediat reſolꝰo q̄cūqꝫ. Poſt illud v̄o applicent calefactoria lenia ɔfortatiua cerebri velut eſt emplaſtrū de florib⁹ camomille et mellilito et galli⁹ viui⁹ ſciſſus p mediū vel catul⁹ vel pulmo porci calid⁹ actu: fricent extrema cū aceto et ſale ſit cuꝫ quaſſatis leuiter iaceat i loco obſcuro nō luioſo ne ſenſus exteriores laborēt: neqꝫ oīno vmbroſo ne ſenſus interiores fatigēt ſint ſecū aſſidue dilecti et amici ſui q̄ taceāt et quieſcāt: et egrū cū ſignis et blāditijs vel q̄nq̄ꝫ minis coerceant a furore: q̄m ſomn⁹ et quies i loco tenebroſo ē ex meliorib⁹ reb⁹ in freneſi. Cibet ex lactucis portulaca ɔditis cū aceto vel agreſta. Silr et cucurb. aut ſucco ordei vel auene ɔdit is cū lacte amigdalarum vel papaueris: ſilr et pomis aſſis frigidis actu vel carnib⁹ pullorum vel edorū alterat is cū herbis p̄dictis. Si virt⁹ ſit debil bibat i die ſepi⁹ ſirupuꝫ de nenuph. vel de papauere cū vino granatorum et aq̄ decoctiōis prunorum vel ordei et ſit ſirup⁹. ℥. j. et ß. et vinū granatorum. ℥. j. et. ß. et aq̄. ℥. iij. vel bibat ſirupū viol. vel ro. vel ſirupū de berbere cū eiſdē aq̄s: et h̄ fiat nō hora comeſtiōis ſꝫ añ p vnā horā vel duas ſilr et poſt. Hora añt cōeſtionis bibat ex aq̄s p̄dictis p ſe et plres aq̄s ſitis extictiuas atqꝫ nutritiuas dicem⁹ ca. de pturbatiōe v̄tutū aīaliuꝫ. C. de mania canina ne prohibeat a potu aq̄ frigide oīno ſꝫ bibat de ipſa q̄ntū velit etiā ſi apa ſit in viſceribus cū meli⁹ ſit malum aliqꝺ egris gignere q̄ ſinere eos i mortē cadere: vt dicit Gal. ix. de ingenio ſanitatis. Cura freneſ vere de cholera eſt vt i pricipio et añ oīa purgetur corp⁹ cū medicamine mūdificante cholerā qꝺ ſic fiat. ℞. māne. ℥. j. ta

maridoꝝ.ʒ.j.ꝛ ß.diſſoluaẗ cũ.ʒ.iiij. aq̃ decoctiõis prunoꝝ. Colleẗ aq̃ illa et deẗ infirmo añ diẽ. Aliud foꝛtiꝰ aliq̈tulũ. ℞. reubarbaꝝ.ʒ.ij.aq̃ decoctiõis prunoꝝ.ʒ.iiij. pulueriſetur reubarbarũ ꝛ ponaẗ in aq̃ illa ꝛ addanẗ.ʒ.ij.ſirup̄.violꝫ.et dimittaẗ hoc totũ ſtare ſic ꝑ horas. xi. Poſtea colleẗ ꝛ deẗ añ diẽ vel purgetur cũ.ʒ.ß.electuarij de ſucco roß.vl' cũ ſtõaticho laxatiuo: ſ3 nõ deẗ ei medicina foꝛtꝫ: qm̃ materiã agitaret ꝛ freneſim augmẽtaret añ tp̄s declinatiõis. Si v̄o materia fuerit aduſta tunc ſi volueris vti apozimate primo ſiue ſcd̄o nihil aliud fiat niſi ꝙ i decoctiõe prunoꝝ addaẗ ſene: ꝛ epi.ana.ʒ.ij.polipodij.ʒ.ß.deide cũ iſta aq̃ decoctõis diſſoluãẗ tamaridi et mãna ꝛ reubarba. ꝛ fiat ſicut prius. Facta aũt hmõi euacuatione ſecure poteſt fieri flebothomia cephalice ĩ brachio vl' in manu vel fit ꝓuocatio emoꝛroidaꝝ l' ſcarificatio in ſpatulis ꝛ naribꝰ: qꝛ ſicut di.auicen.iiij.cañ.fen.j.cap̄.de karabito. Si maẗia egritudis nõ fuerit ſanguis p̄mo i cura debemꝰ incipere a mũdificatiõe. ſcd̄o a flebothomia. Si v̄o fuerit ſanguis p̄io a flebothomia incipiẽdũ ẽ: deiñ ſtati fiat embꝛocatio ꝛ inunctio circa caput ſupꝛadicta rõne: ꝛ conare vt euites gñationẽ apatis q̈tũ potes vl' ſaltẽ eiꝰ cõfirmationẽ: qꝛ poſtq̈ ꝯfirmatũ fuerit qd̄ foꝛte ẽ poſt tres vl'.iiij. dies ad plus impoſſibile erit curare freneſim ꝑpẗ cerebꝛi nobilitatẽ et ſui neceſſitatẽ ꝓ toto et in oĩbus medicinis appꝛoximãdis ꝑ exteriꝰ ſiue calidis ſiue frigidis vtere aceto qꝛ eſt ĩparũ vehiculũ ꝛ iuuat ad penetrãdũ. Sumat in auroꝛa ſi poſſibile eſt ꝓ digeſtiõe.ʒ.j.vel.ʒ.j.ꝛ.ß. oxizuccari cuꝫ tribꝰ vl' q̈ttuoꝛ.ʒ.aq̃ decoctõis prunoꝝ: vl' ſumat.℥.j.ſirupi acetoſi ſimplicis cũ eiſdẽ aq̃s in oĩbus ſuis cibarijs. Decoquãtur ſemia papaueris al. ꝛ lactucis ꝛ ſcariole inuoluta in petia al. mũda ꝛ pſillium aliqñ ꝑ ſe aliquãdo cum eiſdem. Fiat largatio omni die ſm ventrem cum cliſteri vel ſuppoſitorio dicto ſuperius. ꝛ in oĩbus alijs fiat ſicut ĩ freneſi de ſanguine. Cura freneſis non vere que eſt moꝛbꝰ eſt eadem cum predictis: niſi ꝙ eſt vtẽdum in ea remiſſioꝛibus ꝛ non tante frigiditatis neqꝫ tanto potu aq̃ frigide: quia eſt ſecurioꝛ aliquantulum q̈ freneſis vera. Cura freneſis non v̄e q̃ illud accidẽs eſt ſicut eſt in illa q̃ cõuenit in feb. eſt vt fiant oĩa q̃ dicta ſunt de ꝓuocatione emoꝛroidarũ ſcarificatione ligatione fricatione et embꝛocatione ꝛ inũctione preterq̈ de flebothomia: quia illa non eſt vtenda: qꝛ natura eſt debilioꝛ propter egritudinẽ p̄cedẽtẽ: niſi foꝛte coꝛpꝰ ſit carnoſum robuſtum. Alia v̄o ſufferre p̄ot neqꝫ cadit in eis timoꝛ. Verũ qm̃ hec freneſis intẽdiẗ cũ fe. idcirco ſtude ad reſiſtẽdũ ei q̈tũ potes añq̈ veniat augmẽtatio fe. cũ repcuſſionibus ꝛ diuerſionibus ſupꝛadictis ne foꝛtaſſis fiat apoſtema vl' ꝯfirmeẗ qꝛ fieret neceſſario moꝛtatale. In fine autem freneß vere de ſanguine vel de cholera aduſta ſi q̃ veſtigia eleuationũ remãſerint fiant embꝛocationes reſolutiue ſpargẽdo ſup̄ caput ab alto que ſic fiat. ℞. floꝝum camomille aneti maioꝛane.roß.ru.m.j. bulliantur in aq̃. Ad idem. ℞. floꝝũ camomille ſeminis aneti fenugreci. rad. imaluauiſci. ana.m.j. bulliantur in aqua: et fiat embꝛocatio.

Emperica. Fel lepoꝛis cuꝫ vino bullitũ facit hoiem freneticũ doꝛmire ſemp̄ donec ſibi dederis acetũ. Itẽ ſomniferũ extreme foꝛtitudis; ſilꝫ

et narcoticū. ℞.populeon.℥.j. olei mādragore olei roſ.viol.ana.ʒ.ij. aceti.ʒ.j.opij.ʒ.j.miſceant oīa pfecte ⁊ liniant ex eo frōs et timpora actu frigido reiterādo frequenter vel infundant in eo petie ⁊ applicent toti parti anteriori capitis: ſʒ nō poſteriori: qꝛ frigida eſt. ⁊ inde oriunt nucha ⁊ nerui. Itē ℞ ēpl'm ex lacte papaueris ſucco lactucarū ſucco ſolatri ⁊ ſempuiue vel nenupharis añ.℥.ij.aceti nō fortis.℥ ß. cū quib⁹ incorpet farine ordei.℥.j. farie fenugreci.℥.ß.florū camōille modicū. Et in ca. de vigilijs plura dicent. Itē ſomniferū pbatū in freneſi. ℞.olei ro.vel viol.vl' nenuph. modicū.opij granū.j.vl'.ij.croci parūper.miſce oīa ⁊ inūge intra nares frequēter. Itē ad idē embroca in fe.in qua timet de freneſi. ℞.foliorꝫ vl' ſeim lactucꝫ malue añ.ꝟ. j.viol.℥.ß.corticū vel foliorꝫ papaueris.ꝟ.ß.⁊ modicū mādragore decoquant in aqua ⁊ collet. Item odoramentū in freneſi. ℞. cāphore iuſqami opij ozimi croci ana. cere qd̄ ſufficit ⁊ aque roſ.cōfice ex eis pomū qd̄ in manu teneat. De expertis ad freneſim eſt flebothomia cephalice: et poſt h̄ flebothomia naſi vel ſanguiſuge eius vel vene frōtis vel pot⁹ aq̄ frigide imediate deſuper: qꝛ cholerā extinguit ⁊ cerebrū cōfortat. Et intellige de freneſi vera. Sil'r ⁊ ſcarificatio auriū ⁊ flebothomia venarū ſub lingua. ⁊ pprie ſi cauſa ſanguinea videatur.

Canones.

Dicūt qdā φ in freneſi non debēt poni repcuſſiua ſup caput: qꝛ fieret impedimētū in reſoluēdo: ſʒ ponant circa frontē ⁊ tīpora. Itē dicit Raſ.in diuiſionib⁹ φ freneticus ver⁹ nō dꝫ phiberi ab aq̄ frigida oino: neqꝫ ſi ſit ex ſangue neqꝫ ex cho. Meſue vo illō phibet oino qd̄ eſt: qꝛ Raſ. ei⁹ frigiditatē ⁊ extictionē reſpexit quā facit aq̄ ⁊ ppe ſi ſit plurima. Meſue vo eius euaporationē: ⁊ pprie ſi ſit pauca quare ipſam prohibet in catharro.

Pronoſticatio.

Freneſ vā ex q̄cūqꝫ cā ſi ɔfirmet ⁊ p tres dies dñauerit caſſa ē ei⁹ cura: añ vo tps qnqꝫ curat ſʒ difficil'r. Itēꝫ ſi freneſ nō vā q̄ eſt accñs ɔñs febrē aduenerit poſt ſigna digōnis ⁊ virtute ɔſtāte ē ſalubris. Si vo añ ſigna digōnis cepint appere ei⁹ veſtigia ē mortalis. Qꝛ oīe ſignū creticū apparēs añ ſigna digōnis ē malū: vt dicit Gal'.j.⁊.iij.de criſi. Itē ſi in freneſi vā vel nō vā flux⁹ ſang. nariū exuberās vel ſudor fortis capitis venerit ſtatim a pncipio cum vtuꝫ ɔſtātia ſalubre. Itē dicit aui. iij.cañ. ca. de carabito. φ null⁹ hñs carabitū.i. apā calidū in cerebro cui⁹ vrina apparuerit alba viſus ē liberat⁹.ppter qd̄ ait Ipo.iiij.parti. amph.quib⁹ vrine limpide aut albe malū maxie ſi in freneticis appēt: qd̄ ē verū intelligēdo in freneſi nō vā. Itē freneſis vā plerūqꝫ pmutatur ī pleureſim ꝑipleumoniā: quēadmodū accidit ⁊ eꝯ. Itē ſi freneticus nō alleuiet p approximationeꝫ remediorū rōnabiliū pma vel ſcda die ipm deſeras. Itē ſi freneſ ſupuenerit litbargie bonū: ſʒ ſi ecōuerſo malū: vt dicit Ipo. Et iō cū videris freneticū cadere in ſomnū pfundū ⁊ taciturnitatē ⁊ mētē malā ⁊ cū h̄ extrema frigerint ⁊ liuēt ⁊ oculi ɔcauent ſtatī ipm derelinq̄s. Item ſi in fe.arſiua vrina ſit rubea ſpumoſa: ⁊ ſtatī cras appeat ſubtilis aqſa neceſſario moriet a freneſi. Item ſi in freneſi q̄ cōſequit fe. nō recordat poſt paroxiſmū eorꝫ q̄ dicit ⁊ fecit: neqꝫ verecūdat preter ſolituꝫ moriet: quia paſſio coicata

eſt toti cerebro añ ⁊ poſt. Itē ſi nō ſentiat ſe pati vel ſi ſit ſpaſm⁹ vł ſincopis vel deſipiētia morieť. Itez ſi arterie tremēt in tangendo pulſuz morieť. ſilr ⁊ ſi oculi lachrymentur inuolūtarie vł ſi vrina retineať vel egeſtio. ſilr ⁊ ſi ſe violēter ꝓijciat a capite lecti ad lecti pedes neceſſario morieť: vt dicit ypo. in ꝓnoſtic꜒. q: hec ſignant anguſtiā ⁊ dolorem. Scias ꝑterea ꝙ freneſ q̄ ē morb⁹ eſt ex toto gñe ſui magis mortalis ꝙ ſalubris. Freneſ v̄o q̄ ē accidēs ecōuerſo: q: freneſ morb⁹ ē ex materia humorali: ſ꜒ freneſ accñs eſt ex materia vaporali ſiue vaporoſa.

¶ De lithargia. Capłm quintum.

Lithargia eſt apoſtema frigidū cerebri veri: q̄a materia frigida eſt naturaliter groſſa non penetratiua: iō fit magis hoc apoſtema in meatib⁹ cerebri ꝙ in ſuba ei⁹ vel velaminib⁹: q: ⁊ poſterius cerebꝛ eſt frigidi⁹ anteriori: ꝓpter paucos ibi ſpūs et ꝓpter ei⁹ maiorē diſtātiā ad emūctoria et colatorū palati: iō eſt illud apoſtema frigidū cerebri poſterioris et eius ventriculi atq꜒ cauernoſitatū. Lithargia diuidiť in verā ⁊ nō verā. Vera ē apoſtema cauſatū ex materia pure frigida. nō v̄a eſt ex materia frigida cū pauco ſanguīe vł cholera. Eſt aūt qñq꜒ morb⁹ qñq꜒ accidēs. Morb⁹ q̄dā cū materia p ſe in loco colligiť ⁊ facit apoſtema ⁊ hoc ē vt raro. Accidēs v̄o qñ ꝯſeq̄tur aliū morbū ⁊ h̄ fit vt płimū: vt płimū eñ ſeq̄ť fe. qñq꜒ de flegmate vł emitriceū minorē vł peripleumoniā qm̄ i hm̄oi paſſiōib⁹ flegma actiōe febrilis caloris ſubtiliať ⁊ rapiť ad cerebrū ſurſum. Et hec feb. qñq꜒ remāet cū lithargia: qñq꜒ v̄o deficit fe. ꝯtinua ī die. vij. et remanet iſta lithargia. Et oīs lithargia eſt paſſio oīno oppoſita freneſi. In cā in eſſentia ī ſubo ⁊ accidētib⁹. et iō cognitio ei⁹ ⁊ duratio aliq̄ł'r apparet ex ca. de freneſi. q: q̄ bñ diffinit ꝯ̄ria ꝯſiderat velut ī alia ſcīa demonſtratur. Lithargia ꝑterea v̄a qñq꜒ fit de flegmate ⁊ h̄ ē vt ſepi⁹: qñq꜒ de melācholiā. ⁊ hoc ē p paꝝ. ¶ Nota ꝙ ad oē apoſtema intrīſecū frigidū ſeq̄ť fe. ꝯtinua ſilr ⁊ ſubeth lic꜒ fe. qñq꜒ diminuat ſubeth neq꜒ mirandū fe. poſſe ſtare cū ſignis frigidis q: nō eſt impoſſibile cām añcedētē eē frigidā: ⁊ cū deb꜒ fieri ꝯiūcta ip̄a vel ps ei⁹ calefit et fit hec p putrefactionē: oīs aūt putrefactio calefacit: vt dicit Gał. ij. de accidēti. ſilr ⁊ obliuio: quia cella mēoria reſidet ibidē. q̄ꝓpť h꜒ os aptū donec ab aſtantib⁹ claudať ꝓpter pigritiā ⁊ obliuionē. Et aduenit qñq꜒ ſingult⁹ ꝓpť cōpaſſionem oris ſtōachi ⁊ ē ipoꝝ lingua alba ⁊ os ſaliuoſuz et decubitus ſupin⁹ l꜒ ſup latera reuoluať ⁊ vrīa groſſa ⁊ alba velut ſubiugaliū ⁊ pueroꝝ guloſoꝝ ⁊ egeſtio hūida pulſus rar⁹ ſatis tñ magn⁹ vndoſus ⁊ tremul⁹: et accidit etiaz qñq꜒ frigiditas extremoꝝ cū aliq̄ tremore ꝓpť ſuper habūdātiā flegmat꜒ ⁊ opp̄ſſionem ſpūs ⁊ caloris. Signa ei⁹ q̄ ē melācholia ſūt ꝙ ocłi remanēt apti nō palpitātes velut ocłi intuētes vnā rē abſq꜒ motu ⁊ fe. lenta ⁊ dolor parū fortior ꝙ i ea de flegmate ⁊ ocłi ꝓminētes ⁊ qñq꜒ alienatio cū rixa ſiłr ⁊ obliuio vrinādi niſi ad h̄ exciteť: vrina alba ſubtilis color ocłorū alb⁹ valde pulſ⁹ pu⁹ ſtrict⁹ ſpiſſus dur⁹ difficulter apparēs: niſi forte h̄ fiat rōe caloris fe. Signa lithargie nō v̄e q̄ eſt morb⁹ ē mixtura ſiue alteratio ſignoꝝ p̄dictoꝝ. ſigna lithargie nō vere que eſt accidens ſunt ꝙ cum feb. incipiat augmētari ſomnolētia ⁊ pigritia ꝑter debi-

tū ſolitū ⁊ hitudo flegmatica ⁊ di-
minutio ſitis ⁊ taciturnitas loq̄ndi
⁊ vrīa al. groſſa vł karopos ⁊ qn̄qꝫ
ruffa ſpiſſa ꝓpt̄ calorē inſtū i groſ
ſa maťia ⁊ egeſtio fl ūida aq̄ſa ⁊ qn̄
qꝫ al. groſſa velut flegma viſcoſ.

Methodꝰ. Cura lithar-
gie v̄e de fleg
mate ē vt ſtatim a p̄ncipio appitio
nis ſignoꝝ vſqꝫ ad tres dies fiat in
unctio repcuſſiua circa caput conti
nue cuꝫ oleo roſ. ⁊ pauco aceti ſił
mixtꝫ donec locꝰ ſecuret̄ ab apoſte
mate. ⁊ i ħ ꝯueniūt almāſ. ⁊ auic̄.
Deiñ ſʒ auic̄. dꝫ fieri flebothomia
cephalice i manu ſi v̄tꝰ ⁊ etas ꝯſen-
ſerīt: q2 flebothōia euacuat młtitu
dinē licꝫ nō q̄litatē: ſʒ almāſ. flebo
thomiā ꝓhibet: pꝰ iſta v̄o ꝯueniūt
vt fiant cliſteria acuta freq̄nt̄ actu
caľa. i. fricata. ℞. colloquitide aga
rici. centau. cartami. ſemis vrtice.
radix cappaꝝ calamēti an̄. ʒ. ſ. ane
ti floꝝ camomille. azari ana. m. j.
piſtent̄ ⁊ bulliant̄ in aq̄ ⁊ ex lib. j.
iſtiꝰ aq̄ ⁊. ʒ. iiij. olei cōis. ⁊. ʒ. tribꝰ
mellis. ⁊. ʒ. ſ. ſalis. fiat mixtura q̄
iteꝝ bulliat̄ ad ignē. deiñ collet̄ et
adminiſtret̄. Siłr ⁊ iſtud. ℞. collo
q̄ntide. ʒ. j. olei. ʒ. iiij. mel. ʒ. iij. ſał
ʒ. ſ. fiāt ſic̄ pus. Et valēt ſuppoſito
ria de ſale gēma vł fellibꝰ acuta: et
opꝫ vt ligent̄ coxe ⁊ adiutoria liga
tura doloroſa ⁊ fricētur vole ⁊ plan
te pedū fortiter cū ſale ⁊ aceto vel
vrtica: q2 ſicut fricatio leuis iducit
ſomnū ita aſpera fortꝫ iducit vigi-
lias: vt dicit Gał. vij. de igenio. pa
tiēs ponat̄ in loco caľo vł tpato lu-
minoſo valde: neqꝫ ꝑmittat̄ dormi
re q̄tū fuerit poſſibile: imo trahat̄
ꝑ capillos q2 ſummū remediū huiꝰ
paſſiōis ſūt vigilie ꝓpt̄ea q2 ſpūs
aiales tūc ſui pn̄tia i cerebro dige-
rētes materiā ⁊ fiat vētoſatio ſine
ſcarificatiōe incipiendo a nucha ⁊
collo ⁊ deſcēdēdo ad ſcapulas ⁊ bra
chia ⁊ crura: q2 ē res efficax effun-
dat̄ aq̄ calida ſup extrema cum co-
rū fricatōe ex pāno aſpo ꝑdurante
q2 maťias deorſuꝫ trahit cū v̄tute.
Siłr ⁊ ſcarificatio pulpe auriū et
ꝓuocatio mēſtruoꝝ ⁊ emorroidaꝝ
ꝓut dicemꝰ ſuis locꝫ. et p̄cipit me-
ſue vomitū a p̄ncipio: ſʒ nos id ab-
horremꝰ: q2 materias ſurſū trahit
niſi ſit ſpōtaneꝰ ⁊ facilis i corpe cō-
ſueto. ⁊ ſi retinuerit vrinā ꝓpt̄ pi-
gritiā vel obliuionē excitet̄ ad vri-
nādū ⁊ egerēdū et ꝯprimat̄ veſica
cū manibꝰ. Et fiat empłm ſup pe-
ctinē ⁊ veſicā calefaciēs illa mēbra
factū ex floribꝰ camomille mellilo-
to folijs ſeu ſeīe apij calamēto rad.
lilij ⁊ oleo camomille qd̄ ſufficit: q2
hꝫ ꝓhibere mollificationē in collo
veſice ⁊ fac vt tranglutiat aliq̄d ty-
riace vł metridati: q̄m ē ꝯueniens.
Trāſactꝫ aūt tribꝰ diebꝰ ⁊ adueniē
te augmēto adminiſtrētur reſolu-
tiua gargariſmata de oximille ꝯpo
ſita ⁊ aq̄ decoctiōis yſopi ⁊ oximel
le ⁊ aq̄ caľa ſimplici vel ex aq̄ cali-
da calamēti ⁊ organi. Fiāt etiā ſter
nutatiōes cū puluere ellebori albi:
vł pipis ⁊ ſinapis. ſiłr ⁊ maſticatio
nes ex pipe piretro ſinapis ⁊ ſiłibꝰ
acutis. Et ſi poſſes ip̄ꝫ purgare cū
yerapigra vł cū pilluł cochijs vł pul
ueribꝰ eaꝝ cōferēt. deiñ in ſtatu et
qn̄ tota materia fluxa ē ad locū fi-
at emplaſtrū reſolutiuū acutū rubi
ficatiuū ſup poſteriorē ꝑtē capitis
abraſis capillis qd̄ ſic fiat. ℞. ſterco
rū colūbaꝝ cepe crude ſinapis mel
lis ꝯfice cū aceto ⁊ fiat emplaſtrū.
Et ꝯtinuet̄ oī die cliſtere q2 multū
ꝯfert ⁊ vnguat̄ locꝰ ſup fricationē
fortē cū marciaton calefacto vł cō
oleo de lilio vel de ſpica vł de caſto
reo vł euforbio vel de coſto. Cibet̄
ex carnibꝰ edoꝝ ⁊ pulloꝝ ⁊ farina
ordei vł auene ⁊ ſit dieta nō groſſa
vt ꝯſumat̄ maťia. Potet̄ ex ydro-

melle fctō ex lib. iij. aq̄. ʒ. iij. mel̄ł in q̄ decoct⁹ ſit yſop⁹ ⁊ yreos ł ex aq̄ ciceꝝ ⁊ piſoꝝ ł aq̄ ordei cū pipe et porro ſi nō ē febriēs mł̄tū ⁊ alieneť aq̄ frigida oīno ab eo. Cura lithar gie de meľis eſt vt fiat cliſtere. ℞. ſł oꝝ cāomille aneti ſene epithi. col loq̄ntide pollipodij an̄. m. j. calamē ti aniſi olei camōille. ʒ. iij. mellis ʒ. iij. ſal. ʒ. ß. ꝯfice vt ſupi⁹ ī oīb⁹ alijs fiat ſicut pus. Cura lithargie q̄ ē ac cidēs febris ē eadē cū p̄dict̄ niſi ꝙ oꝫ ꝯſiderare nuciū appitōis ſignoꝝ rū ei⁹ q̄re tūc vehemēter cū euacua tiōib⁹ ⁊ diuerſiōib⁹ ⁊ repcuſſiōib⁹ reſiſtať. Et cauēdū ꝙtū poſſibile ē ne fortaſſis apa ꝯfirmeť. ꝙ ſi ſic ſit necr̄iū eſt vti valde calidis nō time as fe. oīno: q̄m oportet mag̃ inten dere ad illud qd̄ magis infeſtat.

Emperica. d̄r ꝙ caput veſptilionis vł cor ei⁹ ī pāno nigro ligatū ⁊ ſu ſpenſum ad dextrū brachiū ſomnū lithargici ꝓhibet. Idē faciūt fel ⁊ ocľi philomene poſiti in lecto egri ſub ceruice. Empl̄m bonū rubifica tū. ℞. affodilloꝝ ſinapis allij yreos yſopi ana. ʒ. x. caſtorei euforbij an̄. ʒ. v. diſtēpeñť cū ſucco ruthe ł affo dili vł ſambuci. Epithi. ad idē. ℞. caſtorei. ʒ. ß. bulliat ī ſucco ruthe ⁊ aceto ⁊ oleo ex q̄ fiat vehemēs occi putij ꝯfricatio. Subfumigiū bonū fit ex aſſa fetida ł ſerapino ł galba no ł armōiaco ł oppoponaco ponē do ſup carbōes ⁊ fumū narib⁹ ap plicādū. Nil ēt mag̃ excitat lithar gicū ꝙ capilloꝝ hūanoꝝ aduſtoꝝ fum⁹ vł ciner eoꝝ ſi cōficiať cū mo dico aceti ⁊ narib⁹ appliceť: vt di. Jo. hebemeß. ca. p̄nti. Si v̄o patiē t̄ os fuerit clauſū appiať cū ferro ⁊ pōať cune⁹ inť dētes vt ſaliua e gredi poſſit ne fortaſſis iducat ſuf focationē: ⁊ ī ore ei⁹ pōať. ʒ. j. tyria ce veter̃ ł anacardi ł metridati vł auree alexādrine. hec igiť dicta ad curam ordinata ꝑtinēt. verūtamen cum vadis ad infirmū cuius ſtupor eſt magnus ⁊ virt⁹ ſatis ꝯſtans tūc ꝑpter timorē periculi intende ma gis accn̄ti. ſ. ſubetħ dimittēdo cām an̄cedētem ⁊ coniūctā: vnde factis fricatōib⁹ extremoꝝ ⁊ ligatiōib⁹ ⁊ appoſit̃ locatib⁹ remedijs ori ⁊ na ſo iā dictis ordina cito ruptoriū ta le ſup occiput abraß capillis. ℞. thi mū ꝯbuſtū: ⁊ cātarides cōfice cum empl̄o apľicon: q̄ ī pic̄lo mort̃ ni hil ē meli⁹ ſtatim extrahit hūores. Poſtꝙ aūt eger poterit vti medi cinis ordina ſirupū q̄ ſic fiat. ℞. ra dix apij yſopi petro. bruſti ſparagi pēthafillon gramis vtriuſqꝫ ſalute endiuie ſcolopendrie capillis vene ris politrici fumiterre an̄. m. j. ani ſi maratri carui camedreos ſł orum boraginis ſcariole polipodij an̄. m. ß. fiat ſirupus cum lib. j. mellis. de tur de eo omni die. ʒ. j. ⁊. ß. cum aq̄ calida. Deiñ purgeť freq̄nter cum b̄ndicta ł blāca ł pillulis de epithi mo. Si v̄o nihil remedioꝝ p̄hica liū ꝯtulerit igniať patella ⁊ capiti appliceť vt capillos vrat: q̄ꝛ cerebꝝ vehemenť exiccat ⁊ a ſōno excitat. Et ſi lithargic⁹ cepit ꝑ medicinas meliorari fiat duo cauteria: vnū q̄ dē ī v̄tice ⁊ aliō ī occipitio ſub cor nib⁹ duob⁹ ⁊ dimittať diu ſtare ap tū: q̄ꝛ nihil meli⁹ repies ī exiccatio ne cerebri a ſupfluitatib⁹ q̄buſcūqꝫ ⁊ ꝑpe adherētib⁹ ꝓfundis dubitāt opantes an in lithargia miniſtrari debeāt repcuſſiua q̄m augeť ex eis frigiditas ⁊ fit maior ſtupor ⁊ ma teria incuneať: ſꝫ hoc ē ꝯtra auicē. et raſim vt dictū eſt ſupi⁹. Dicēduꝫ auteꝫ videť ꝙ cōiter opantes raro vocātur. In p̄ncipio p̄ncipij ſꝫ po tius apud augmētū quare ſic opan tur ⁊ bene. Vel dicendum ꝙ raß. ⁊ auicen. conſiderauerunt morbū et cauſam magis ꝙ accidens: ſed cōi ter opantes mag̃ ꝯſiderāt accidēs

ſcʒ ſtuporem ⁊ ſubeth cū ſit aſtanti bus horribilis. Et dicūt φ ſternutatoria non debēt approximari valde fortia ⁊ ꝓprie in principio ne ꝓpter fortē motū diſſoluatᷣ materia et fiat maior opilatio: ⁊ ꝑ ꝯſequēs ſuffocatio feſtina.

Pronoſticatio. Dicit Ipo. ſi lithargicꝰ fiat freneticꝰ bonum: ſi vͦo contrariū malū. Item lithargia cū febre difficiliter curatᷣ: queadmodū ydropiſis cū febre. Si lithargicꝰ ſternutet appoſitꝭ ſternutatorijs bonū: ſin autē malū. Si adhibitis remedijs couenietibus vrina non ceperit colorari: ſed tremor ſupuenerit vel membrorū frigiditas mortale. Sudor frigidus in capite mortē ſignificat. Si ſanguiſuga applicetur fronti nec adheſerit mortale. Itē in lithargia rigor vel tremor ſupueniēs remanēte lithargia mortale: qm̄ multitudinē materie frigide ſignificat. Si vͦo poſt h̄ minoretᷣ lithargia bonū videtᷣ: qm̄ expulſionē materie creticā demonſtrāt. Et ſic intelligēdū eſt ille ampho. Ipo. vij. pticule. In lithargo tremor malū. Itē lithargia qn̄qʒ apud horā principij couertitᷣ ad paraliſim vl' pipleumoniā: qꝛ cerebrū ꝓpellit materiā ad partē debiliorē ⁊ hec quedā permutatio videtᷣ bona: queadmodū accidit ⁊ i ſubeth ⁊ in apoplexia. Item ſi nullū predictorum affuerit ſignoꝝ ⁊ accidētia cōtinue incipiāt mitigari ⁊ virtus fortificari ſignuʒ eſt vere curationis et ſalutis.

¶ De vigilijs ſuperfluis. Capitulum ſextum.

Vigilie ſupflue fiūt multiplici de cauſa. nā cū ſomnus naturalis habeat fieri a vaporibus ſuauibꝰ et mulcebribus aſcēdentibus ad cerebrū a cibo bono ⁊ debite digeſto in ſtomacho qualitate ⁊ quātitate cōuenieti opilātibus vias ſpirituum animaliū in ipo ⁊ retrahētibꝰ ipos a ſuis operationibꝰ: ꝓpter quod reuocantᷣ ad cor ⁊ ibi multiplicantur denuo vt cōfortētur. Accidere opʒ vigilias ꝓpter ꝯrias cauſas q̄ ſunt due in genere. Una ex parte membrorum mandantiū. Alia ex parte recipientiū. Mādātia ſunt ſcʒ ſtomachus ⁊ mēbra generatiōis. Recipiens eſt vnū ſcʒ cerebrum.

Methodus. Stomachus ē cauſa vigiliarū tribus modis. Primo dū penitus nihil mādat ſurſum: vt cōtingit in ſumma i digeſtiōe atqʒ lienteria. Sͦo ſi indigeſtio fuerit in cauſa tūc accidit pſtratio appetitꝰ: inflatio ſtomachi: rugitus vētris: et quandoqʒ flegmatis viſcoſi. Et cura eſt vt vtatᷣ ſepe dyatriūpipeō dyagal'. dyacardamo. ⁊ pulueribꝰ ⁊ ſpēbꝰ calidis ſtipticis aromaticis: vt vͦtus retētiua ſtomachi atqʒ digeſtio confortetᷣ. Si autē fuerit in ſtomacho materia: quod patet per exeūtia tūc requiritᷣ φ fiat vomitꝰ cū oximelle ſquillitico ⁊ aqua decoctionis aneti rafani ⁊ modico aceti vel olei. Deinde purgetᷣ cum. ʒ. ß. benedicte laxatiue vel blāce vel yerapigre. Et emplaſtretᷣ ſtomachꝰ cū emplaſtris calidis ſtipticis ⁊ inungatur cū oleo maſticino nardio mirtis ⁊ in vaſe duplicis calefactis addito puluere gariofꝭ. ⁊ fiant oīa que dicentᷣ ca. de pſtratione appetitus. ⁊ ca. de indigeſtione. Si autē ſit cū hoc lienteria ſiue fluxus vētris cibalis dentᷣ trociſci de karabe cuʒ aqua plātaginis ⁊ calamenti: quos in ca. de fluxu vētris dicemus. Sͦo ſi preſto res alia nō fuerit dentᷣ ʒuccari ro. veteris partes ſex cū parte vna pulueris boli armenici maſticꝭ

olibani et gumi arabici aſſi: vel deſ electuarium de thure poſitũ ibidẽ. Secũdo modo ſtomachus ẽ in cã: quia parum mãdat: ſicut accidit in corporib⁹ cõſumptis vel etiã natu- raliter ſiccis ſm cõplexionẽ ſtoma chi aut ethicis aut habẽtib⁹ fluxũ ventris diuturnũ aut ſupflue labo- rãtibus. Et cura eius eſt corp⁹ im- pinguare cũ iuribus carniũ bonaꝝ pinguibus conditis cũ lacte papa- ueris albi vel lacte amigdalarũ dul ciũ in quib⁹ ponanſ ipa ſemina pa paueris. Denſ etiã pultes facte cũ eiſdẽ rebus. Bibat vinũ rubeũ dul ce aromaticũ limphatũ cũ aq̃ in q̃ ſteterit papauer: vel ſi neceſſe fue- rit iuſquiam⁹ vel mãdragora. Fiat embrocatio ſup caput ex aqua deco ctiõis lactuce corticis papaueris et modico iuſquiami. vnganſ nares et timpora cũ populeõ tẽperato cum oleo ro. Utaſ balneo aq̃ dulcis te- pide et oĩbus humectãtib⁹ ꝓpoſſe. Tertio modo ſtomachus eſt in cã: q2 mãdat vapores diuerſos et mor- daces: ſicut accidit in febribus vel habẽtibus cholerã circa os ſtoma- chi vl' cibos corruptos. Et cura ei⁹ eſt ponere in cibis eoꝝ papauer la ctucas vio. pruna: et curare fe. et eua cuare cholerã et cibos corruptos cũ medicis vomicis et ſeceſſiuis et face re embrocatiões circa caput hume ctatiuas et ifrigidatiuas: vt alterẽt cerebrũ et repercutiãt vaporẽ. et fo mẽtenſ crura cũ aqua decoctionis floꝝ camomille folioꝝ ſalicis et fur furis cũ fricatione leui: qm̃ trahit calorẽ ad inferiora corpis: et ſumat hora illa dyapapauer cũ vino lim- phato. Si aũt aſſumptũ cẽt in cibo aliq̃d venenoſum tũc ſtatim fiat vo mitus fortis ꝓpter quẽ ꝯſequiſ pi gritia et ſubeth et ꝓhibeaſ a ſomno oĩno. Sed ſi ſit venenũ calidũ et cõ ſequaſ anguſtia et ſitis mordicatio ſtomachi et amaritudo oris: ſicut cõ tingit poſt ſũptionẽ calcis arcenici euforbij. tũc deſ poſt võitũ ꝓdictũ ʒ.j. tyriace facte infra ſex mẽſes: q̃ ſi nõ habeaſ ponaſ i veteri granũ j. vel. ij. opij. Et ſ ligationes extre moꝝ. ꝓhibeaſ a ſomno ꝓpoſſe et fri cenſ pedes et crura cũ aceto et ſale. Mẽbra võ gñationis ſunt cã vigi liarũ: qm̃ ſpma vel mẽſtruũ diu re tineſ: ſicut accidit monachis viduis pregnãtib⁹ infra. iiij. mẽſes et ſpma retẽtũ aduriſ: et ab ipo fumi peſſi- mi eleuanſ: qui ꝑueniẽtes ad cere- brũ inducũt vigilias et q̃nq3 maniã caninam. Peruenĩetes aũt ad cor ſincopim et tremorẽ: ſ3 ad matricẽ ꝑueniẽtes ſuffocationẽ iducũt. Et cã iſtarũ vigiliarũ nõ põt cognoſci niſi p relationẽ infirmi. ſilr et ꝓua- tionem alioꝝ ſignoꝝ oĩno. Et q2 fa cies bñ ꝯſtat in ſui diſpõne niſi qñ ſentit patiẽs dolorẽ capitis et renũ et ſtomachi indigeſtionẽ et in viris tumẽt teſticl'i: et ſit appitio ſomnio rũ laxiuoꝝ. Cura ei⁹ eſt coitus fre quẽs et vti medicinis diminuẽtib⁹ ſpma q̃s dicem⁹. Et ꝯfert vſus aſſi du⁹ aceti lactucarũ ſeis agni caſti. Cerebrũ eſt cã vigiliarũ plus oĩb⁹ p ſuã cõpl'one ſiue naturalẽ ſiue ac cidẽtalẽ calidã et ſiccã: q2 ſic cõple- xio frigida et hũida inducit ſomnũ: ita calida et ſicca vigilias: queadmo dũ apparet in fe. et ambulãtib⁹ in ſole et balneãtib⁹ in ſtupha calida et vtẽtibus cibis vel ſeminib⁹ diu- reticis vſu ſuperfluo: ꝓpter qd̃ vie ſpũs elarganſ et opilari nõ poſſũt. Et cura eſt vti embrocationi⁹ circa caput et cibis et potibus dictis cap̃. de freneſi. vſu tñ moderato magis q̃ illicito. Fiunt etiã vigilie ꝓpter cãm ꝑmitiuã ſc3 irã vel ſolicitudi- nẽ vel gaudiũ imoderatũ. Et cura eius eſt abſtinẽtia a talib⁹ et vti cõ- trarijs: q2 in oĩ motione corpis etc.

Emperica. Si neſcis q̄ ſit cauſa vigi
liarum ſuperfluarū fac embrocam
ex reſolutiuis ꝛ ſomniferis ſimul q̄
ſic ſi. ℞. floꝝ camomille mellıloti
pſillij corticum papaueris lactucis
mal. decoquātur in aq̄ oia ſimul: qꝛ
reſoluit cholericos vapores ſi q̄ ſūt
in capite. ꝛ cū hoc infrigidat ꝛ hu-
mectat: ꝛ p̄terea fundat̄ lac mulie-
ris vel beſtie vel papaueris ſup ca-
put. Itē iuſq̄amū coq̄ in vino dulci
ꝛ vnge nares ꝛ aures ꝛ labia ꝛ ſta
tim quieſcet. Itē opiū iuſq̄amū ſe.
lactucarū ſe. papaueris cōmiſce cū
ſucco lactucaꝝ vl' ſolatri ꝛ ēplaſtra
ſup frontē. Itē ſe. papaueris coctū
cū vino bibat. Itē ex aq̄ decoctiōis
folioꝝ iuſq̄ami vel mādragore vel
papaueris fomētent̄ frōs timpora
ꝛ pedes ꝛ crura: oia iſta extinguūt
calorē accidētalē ꝛ humectāt cere-
brū manifeſte. Itē vnguentū ſom-
niferū extreme fortitudinis. ℞. po
puleō. ʒ. ij. olei mādragore olei ro.
olei viol. añ. ʒ. ij. aceti parūper gr̄a
penetrationis opij. ʒ. j. inūgant̄ cū
iſto petie frigide ꝛ ponat̄ ſup tipo
ra. liniant̄ etiā cū eo nares vt ad ce
rebrū v̄tus p̄ueniat cōfert in frene
ſi ꝛ fe. arſiua. Itē odorent̄ roſe vio
le cortices papaueris iuſq̄am9 ſeīa
lactuce floꝝ nenuph. poſita in ſac-
culo ſil'. Itē ex medicinis diapapa
uer filoniū recēs ꝛ tyriaca recens.
Itē papauer al. iuſq̄ami ſemē albū
diſtēperatū cū albumie oui ꝛ lacte
mulieris ꝛ fac empl'm ſup frōtem.
Scias ꝯnter ꝙ in omi cā maxime
ſomnifera cibaria ꝯferunt: qꝛ ſunt
magis amica nature medicinalib9
quoꝝ precipua ſunt pultes vel iura
cōfecta cū papauere piſtato vel cū
ei9 lacte tēperato cū lacte amigda-
larū dulciū: qꝛ multū facit in deſic-
catione cerebri. Sed in potibus eſt
vinū in quo ſtetit iuſquiam9 vl' mā
dragora: ꝛ hec det̄ frequēter i die
et nō ſolū hora qua petit̄ ſomnus.
Oportet p̄terea vt poſt hmōi hau
ſtū fiat epithima capiti ſomniferū
vl' embroca aliq̄ ſupius dicta que ſi
prius fierēt opilarēt vias āguſtas
cerebri ꝛ impedirēt attractionem
adminiſtratoꝝ p interius oīe q̄dē
epithima vel empl'm applicet̄ ca-
piti abraſo circa frontē ꝛ verticem
in medio vbi ſunt cōmiſſure ita vt
penetret. Silr ꝛ circa timpora et
nares: ſȝ neq̄q̄ in occipite: quia eſt
membrū naturalr frigidū: et inde
oriunt̄ nerui ꝛ nucha. Vigilie ſi ſu
perfluāt inducūt debilitatē v̄tutūȝ
vitaliū animaliū ꝛ naturaliū ꝓpter
ſpirituū reſolutionē ſine reſtaura-
tione neceſſaria. Et ſi mag' ſuper-
fluāt inducūt maraſmū ꝛ exiccatio
nē corpis ꝓpter humoꝝ ꝯſumptiō-
nē ꝛ ꝓpter indigeſtionē oēm. Et ſi
iteꝝ magis ſupfluāt in v̄tute forti
furorē ꝛ maniā ꝓpter ſpirituū aīa-
liū agitationē: ſȝ in debili mortē ꝓ
pter caloris extinctionē. Itē Ipo.
vij. pti. amph. In vigilia ſpaſm9 et
deſipiētia malū ſupple ꝛ mortale ſi
corp9 ſit inanitū. Iteȝ ſcd̄a pticula.
Somn9 ꝛ vigilie vtraqȝ magis, ꝛc̄.

De melācholia ꝛ maniaca paſſionibus. Cap. vij.

Virtutes ſenſitiue interio
res ſunt tres in gn̄e. q̄rū
p̄ma eſt imaginatio ſiue
fantaſma cui9 opatio ē re
tinere ſp̄ēs ſine materia rerū ſenſi
biliū abſentiū. Et ei9 ſedes ꝓpa eſt
in anteriori cerebri vētriclo. Scd̄a
eſt v̄tus eſtimatiua ſiue cogitatiua
cui9 opatio ē diſcernere inter vtile
ꝛ nō vtile: honeſtū ꝛ turpe: cui9 ſe-
des eſt in medio cerebri vētriculo.
Tertia eſt mēoria ꝛ reminiſcentia
cui9 opatio eſt retinere ſenſus rerū
ſenſibiliū poſt longā ipſarū abſen-
tiam; ſicut imaginatio poſt breuē;

cui⁹ loc⁹ ē in poſteriori vētriculo.
¶Poteſt aūt q̄libet iſtaꝝ v̄tutū pati
actionē leſam: vt pꝫ p̄ Gal'.iij.de
accn̄ti. Actio leſa ē triplex. diminu
ta: ablata: ⁊ corrupta. Diminuta q̄-
dē dr̄ cū ſit opatio virtutis pigrior
imꝑfectior ⁊ cōfuſior. vbi gr̄a. De
imaginatōe vt ſi q̄s dicēs ſcias ma
thematicas nō poſſꝫ imaginari cla
re lineas vel figuras qđ in illa ſcia
req̄rit̄. verbi gr̄a. De eſtimatiua vt
pueri qui parū diſcernūt de vtili ⁊
inutili. vbi gr̄a. De memoratiua vt
ſenes q̄ paucoꝝ in breui tēpe recor-
dant̄. Ablata v̄o dr̄ cū opatio v̄tutꝫ
oīno tollit̄ velut nihil imaginans:
nihil eſtimans: ⁊ nihil recordans.
Corrupta dr̄ qn̄ aliter ſit ꝙ debeat
⁊ deceat. vbi gr̄a. De imaginatiua
vt Gal'. ibidē exēplificat de theſil
lo q̄ egrotās putabat hyſtriones ⁊
buccinatores circa lectum ſtare q̄s
iuſſit expelli ſubito: q2 caput ſuū le
debāt: ⁊ ſic imaginatiua fuit corru
pta ſꝫ eſtimatiua ſana. vbi gratia.
De eſtimatiua: vt ſi q̄s ꝓijceret va-
ſa ex domū ab alto neſciēs p̄ hoc ea
rūpi. vbi gr̄a. De mēoratiua: vt ſi
quis memoraretur petri ⁊ putaret
recordari marcū. Sed ꝓcedēdo vl
teri⁹ dicam⁹ ꝙ frigidū cū ſit cū ma
teria vel ſine materia eſt cā īmobi-
litatis ⁊ q̄etis ⁊ ingroſſatiōis: q̄re
ſit cauſa actionis leſe diminute vel
ablate quando dominatur in ven-
tricnlo cerebri deſuienti v̄tuti leſe
vel vētriculis plurib⁹ ſit̄: q2 ingroſ-
ſat ⁊ figit ſpūs aīales: vt libere nō
poſſint moueri: neqꝫ ſpēs deferre
rerū ab organis ſenſuū quiqꝫ exte
rioꝝ ꝓut illi v̄tuti cōgruit ⁊ ei⁹ ope
rationib⁹. Ecōuerſo cā calida ſiue
ſit cū mat'ia ſiue ſine materia eſt cā
furoris mot⁹ ⁊ agitationis: q̄ꝓpt̄
eſt cā actiōis leſe corrupte qn̄ dn̄at̄
ſup̄ vētriculū vel vētriculos deſuiē
tē vel deſeruiētes v̄tuti vel v̄tutib⁹
leſis actiōe corrupta. Ex dictꝫ igit̄
cognoſcere potes q̄ v̄tus ſit leſa et
q̄ ps cerebri ſit diſcraſiata: ⁊ q̄ q̄li-
tas vel materia ſit in cā p̄ q̄ maxie
iuuaberis in cura talis paſſionis.
Actio aūt leſa imaginatiōis ⁊ fan
taſie cū ſit ſiue diminuta ſiue abla-
ta ſiue corrupta vnū nomē cōe reci
pit ſm̄ medicos. ſ. corruptio imagi
natōis. Eodē mō actio leſa mēorie
⁊ reminiſcētie dr̄ cōi noīe obliuio.
Actio v̄o leſa v̄tutꝫ eſtimatiue ſiue
cogitatiue ſiue cognitiue qđ ē ideꝫ
ſortit̄ noīa diuerſa: q̄ lꝫ apud diuer
ſos ſcribētes diuerſificent̄. Nos tn̄
penes mētē Auic. ꝓut cōcipe poſſu
mus ſic noīam⁹. Nā ſi ſit actio dimi
nuta vel ablata q̄ nō dr̄nt: niſi ſicut
magis ⁊ min⁹ dicet̄: talis paſſio cō
muni noīe mel'ia. q̄ poſtea hꝫ duas
ſpēs ſub ſe. Quarū p̄ma eſt ſtolidi
tas ſiue amentia ſiue infantilitas:
ſiue fatuitas q̄ idē ſunt. Scđa v̄o ē
mel'ia q̄ nomen gn̄is ſibi vſurpauit
ꝓpter diuerſos modos quos ſub ſe
cōtinet: vt infra dicetur. Si v̄o ſit
actio leſa corrupta: ſic dicit̄ cōmu-
ni nomine mania: ⁊ habꝫ duas ſpe
cies famoſas: lꝫ numero ſint pluri-
me. Prima dr̄ ꝑmixtio rōnis ſiue
alienatio. Scđa mania canina ſiue
demoniū lupinū. Cognitis igitur
cauſis ⁊ ſubiectis ⁊ numero iſtarū
paſſionū q̄ ſūt ſex. Pria corruptio
imagiatōis. Scđa obliuio. Tertia
amētia. Quarta mel'ia. Quinta p̄
mixtio. Sexta mania canina ⁊c̄.

Methodus. Signa corrupte ima-
ginatiōis i cōi ſūt iſta: q2 imagiat̄
qđ nō eſt: ⁊ videt̄ ei ꝙ videat res co
rā ſe qn̄ nō ſunt: ⁊ debilitat̄ imagi
nādo lōgo tp̄e neqꝫ apparēt ei ſom
nia ⁊ viſiones nocturne vel parum
apparēt ⁊ cito labunt̄ ab ei⁹ memo
ria. Si aūt cholera ſit in cauſa tūc
cum predictis erūt vigilie ⁊ mot⁹

⁊ iſtabilitas oīo. Si flegma erit ſomnolētia pigritia ⁊ hūiditas oris et nariū. Si melācholia erit oculorū ſiccitas ⁊ aurium ⁊ naſi frigiditas ſine ſupfluitate viſcoſa. Et cura ei⁹ ē ſi cholera ſit in culpa: vt p̄mo fiat flōmia cephalice ī brachio vł ī manu: qꝛ cū ſanguīe educit̄ cholera ei cōmixta. Deiñ cōtinue īfrigidet̄ frons cū aq̄ ro. ptib⁹. ij. ⁊ aceti pte vna mixtis fit̄ infundēdo petias in ipſis vł epithimet̄ cū oleo nenuph̄. et oleo ro. vel viol. vel de ſalice addēdo parū aceti ꝓpter penetrationē. Et ſi cholera aduſta ſit ⁊ vigilie forti⁹ ſupfluāt ponat̄ granū vnum opij vł aliq̄d mandragoꝛe in p̄dict꜉ donec v̄tus in ea trāſeat ⁊ euacuet̄ ſicut infra de melācholia dicemus. Si v̄o flegma ſit in culpa det̄ digeſtiuū p̄mo. ſ. oximell. ſimplex vł cōpoſitū cū decoctione rerū ducentiū ſirup̄. v̄tutē ad caput ex q̄b⁹ ſunt ſticados floꝛes camomille nux muſcata. Deiñ purget̄ cū pillulis cochijs aureis aut yerapigra. fiat gargariſma ex oximelle ꝯpoſito vel ſquilli tico cum decoctiōe ſinap̄. vel yſopi. Vtat̄ aurea alexādrina tyꝛiaca vel dyaplīris. vltimo fomētet̄ caput cū decoctiōe floꝝ camomille aneti et melliloti et fricet̄ cū pāno calido ⁊ vngat̄ qñq꜉ cū oleis calidis famoſis: ſił ⁊ balſamo. Si v̄o melīa ſit ī culpa ſiue ſit aduſta ſiue nō fiat ſicut dicet̄ in iſto cap̄. C. de melīa. ⁊ C. de mania canina. Et accidit ī q̄buſdā ꝓpt̄ coꝛruptionē ymaginationis: ſił ⁊ ꝓpt̄ coꝛruptionem v̄tut꜉ eſtimatiue ⁊ mēoꝛatiue vt ī ſomno appereāt eis fantaſmata adeo foꝛtia: vt v̄tutes ſenſitiue interioꝛes ex ipſis exiccate excitant virtutes motiuas volūtarias quare ſurgunt ⁊ operant̄ opa vigilātiu꜉. ⁊ ipſius cura ē vt ſ̄ oīa q̄ dicta ſūt ⁊ dicet̄ ꝑ totū capłm. qꝛ iſtō ꝓcedit ex coꝛruptōe oī꜉ v̄tutū ſił: lic꜉ ma̍ie ex coꝛruptiōe ymagiatōis q̄re ymagiant̄ ſe vigilare ⁊ indutos eē ⁊ in tali ⁊ ī h̄ loco eſſe cū ita non ſit. Et q̄buſdā accidit vt mingāt in lecto cū ymaginant̄ ſe eē in loco micture. vñ in h̄ p̄cipuū ē remediū vt v̄berēt̄ cū virgis ī ſōno ſił ⁊ poſt: qꝛ ꝑ h̄ v̄t⁹ memoꝛatiua reponēs ſpm̄ doloꝝ itra ſe refrenabit ymaginatiuam ⁊ eſtimatiuā ab actiōib⁹ p̄dictis.

Obliuio. Signa obliuionis in cōi ſūt qꝛ patiēs nulli⁹ recoꝛdat̄ vł debiłr et puo tpe: ⁊ fit vt plłimū ab hūoꝛe flegmatico dñante poſtreme cellule q̄re fit cū h̄ ſōn⁹ pfūdus pigritia ⁊ grauitas. Fit ēt qñq꜉ ab hūoꝛe melācholico ibi dñante: ⁊ tūc difficulter imp̄munt̄ mēoꝛie ſp̄ēs ⁊ fit inſōnietas ⁊ res p̄tite meli⁹ ꝯſuātur ꝙ p̄ntes ł de ꝓpinq̄ facte. Et ē cura ei⁹ ſi fiat de flegmate vt fiāt oīa dicta ca. ſubeth. verūtñ ꝯueniēs eſt vt vltīo fiat cauteriū ī pte poſteriori vſq꜉ ad craneū cū ferro ł veſicatio cū cātaridib⁹ ł cū calce viua arcenico ⁊ ſiłib⁹ dict꜉ ca. de lithargia. Si aūt melīa ſit in cā inducat̄ ſōn⁹ ⁊ ꝓpoſſe gaudiū ꝑ medicinas ſōniferas dictas ca. de ſupfluis vigilijs ⁊ cōedat ſepe dyapapauer. Mūdificet̄ cū geralogodī. vel dyaſene vel apozimate fctō ex ſene thimo epithimo polipodio ī q̄ diſſoluta ſit. ℥. j. caſſiefi. mūdate ⁊ impiguat̄ coꝛpus eius ꝓpoſſe: q̄ꝓpt̄ cōuenit vt bibat vinū clarū limphatū ⁊ ſoꝛbeat iura piguia ⁊ pultes humectatiuos ⁊ carnes agnoꝝ ⁊ edoꝝ ⁊ pulloꝝ ⁊ vitella ouoꝝ ſoꝛbiliū. vtat̄ ex olerib⁹ fenicło boꝛragine bugloſſa ſpinargijs ⁊ bletis. Et d꜉ ꝙ ebꝛietas eis ꝯfert facta ſemel oī menſe: q̄m ipoꝝ cerebꝛū mūdificat ⁊ humectat ⁊ ꝓpe p̄miſſa vł ī purgatōe vt ait auic. p̄mo cañ. fen. tertia. ca.

de regimine vini et aq̄. ¶ Amētia. Signa amētie ſiue ſtoliditatꝫ ſunt qꝛ deſiderat eſſe cū pueris et ridet de rebus q̄s facit ſicut pueri ⁊ difficilr poteſt corrigi ⁊ fit piger ⁊ facit edificia ex littore ⁊ baculis. Hec em̄ oia accidūt ꝓpter frigiditatē ⁊ humiditatē: vl ꝓpter frigiditatē ⁊ ſiccitatē dn̄antē in cerebro ſm mediū vētriculū. Et cura eius eſt cōis quocūq3 duoꝝ modoꝝ fuerit vt calefiat cerebrū cū electuario de muſco qd̄ fit. ℞. muſci. ʒ. ß. cardamomi liquiritie garioff. ʒinz. pipis longi an̄. ʒ. ß. cinamomi. ʒ. iij. ligni aloes ʒ. j. croci. ʒ. ij. cōficiant cū melle in hyeme ⁊ zuccaro in eſtate. det ſero ⁊ mane ad modū caſtanee cōfortat naturā cerebrū ⁊ cor et ſtomachū. Vtatur electuario pliris ⁊ electuario ducis ⁊ aurea alexādrina ⁊ tyriaca veteri ⁊ dyāthos cum muſco. ponat in loco luminoſo ꝯuerſet cū amicis ⁊ dilectꝫ ⁊ prudētibꝰ tractātibꝰ negocia ardua vtat ſolatijs diuerſis. Et ſcias ꝙ ablutio crurium cū decoctiōe floꝝ camomille melliloti ⁊ aneti eſt valde cōueniēs in oī ſpecie melie. ¶ Melia. Signa melie in cōi ſunt puſillanimitas ⁊ timor ſine cā manifeſta. Neq3 mirꝫ eſt ſi timeāt: qm̄ aſſidue cām timoris ſecū deferūt. ſ. humores ⁊ ſpūs caliginoſos: vt ait gal. v. de accn̄ti ⁊ morbo. ⁊ deſperatio in diuitijs ⁊ honoribꝰ eſtimatio mala velocitas ire dilectio ſolicitudis tremor vertigo ſonitꝰ ⁊ tinnitꝰ et ꝓprie in mirach. hec em̄ oia accn̄tia ꝓueniunt ex dn̄io hūoris melici ſup medium vētriculū cerebri. Iſte aūt humor melicꝰ vel fit p viā ꝯgelatiōis ⁊ infrigidatiōis: ⁊ tūc eſt cā amētie: vt dictū eſt. vel p viā aduſtionis: ⁊ ſic eſt cā p̄ſentis paſſiōis. ſ. melie. Sꝫ diceres ḡ melia fit a cā calida qd̄ ſupra negatū eſt. Dicendū eſt ꝙ lꝫ melia iſta fiat p aduſtionē: quia tn̄ aduſtio nō valde vicit ſup eā: ſꝫ ſolū adeo vt reſoluat ſubtile vnctuoſuꝫ inflāmabile ⁊ derelinq̄t groſſuꝫ terreſtre: ideo iſta melia remanet naturalr frigida: ſicut appet ī carbōe extincto. Si nāq3 matia foret calda ⁊ in ea valde ſupflueret aduſtio fieret cā manie canine vel ꝑmixtiōis rōnis: vt infra dicet. Cuiꝰ exēpluꝫ appet ī carbōe ignito vel cineribꝰ. Poſtq̄ aūt melia fuerit confirmata: tūc apparēt accn̄tia varia rara ⁊ mirabilia. Nā q̄dā putāt ſe dn̄os q̄dā gallos q̄dā lupos: q̄dā putāt ſe demergi ſi exierūt domū vl camerā: q̄dā putāt verecūdū fore ſi comederēt corā hoibꝰ: q̄dā ꝓpter imaginatiōis corruptionē plurimā ſe interficiūt vel demergūt niſi cuſtodiant: ⁊ ſic de alijs mōis infinitꝫ ſm qd̄ ⁊ melie talis ſunt modi aduſtionis plurimi. Nā qn̄q3 hec melia q̄ eſt cā huiꝰ paſſionis fit ſolū ex ſan. cuiꝰ groſſum ⁊ feculētū remanet ⁊ ſubtile reſoluit. Qn̄q3 ex aduſtione flegmatꝫ qd̄ tn̄ raro ꝯtingit: vt dicit auic. Qn̄q3 ex melia naturali nō aduſta ſꝫ corrupta in malas q̄litates. Qn̄q3 ex cho. ingroſſata per aduſtionē aliq̄lē. Itē q̄cūq3 iſtarū matiarū fuerit cā melie tūc vl ē in cerebro ꝯtēta vl in toto corpe vl in ſtomacho vel in ſplene vl ī mirach. Et ſigna vniuſcuiuſq3 ꝓpria iā dicemꝰ. Signa melie ꝓpa ſi materia ſit ſan. fex ⁊ ſit ꝯtēta in cerebro ſuperfluitas cogitatiōis ⁊ aſſiduitas ſolitudinis ⁊ aſſiduus aſpectꝰ in rem vnā ⁊ inclinatio viſus in terram ⁊ ⁊ mltiplicatio riſus gaudiū ſine cā manifeſta ⁊ triſticia ⁊ nō plurima ⁊ vrina rubea ſpiſſa ⁊ pulſus mollis ⁊ color faciei rubeus ⁊ fuſcus ⁊ ſomnietas cū grauitate quadā ⁊ ſapor dulcis in lingua. In q̄ appebit qn̄q3 amaritudo; qn̄q3 ſalſedo ꝓpt

aliq̄lē adustionē habitudo corpis vtplurimū carnosa vene magne et replete. Signa mel'ie ꝓpa si sit ex flegmate sunt cū p̄dict꒱ pigritia et obliuio et grauitas capitis et non erit ridēs neqȝ gaudēs et vrina alba et subpallida spissa pulsus paruus mollis color faciei pallidus vel alb⁹. Signa mel'ie ꝓpa si sit ex cholera sunt cū p̄dictis agitatio et instabilitas et clamor et audacia et rixa pulsus velox durus vrina citriua vel subrussa subtilis oīno: sil'r et color faciei citrin⁹ habitudo sicca. Signa mel'ie ꝓpria si sint ex mel'ia sūt cū p̄dictis odiū diuturnū cogitatio plurima: neqȝ rixabit̄ neqȝ sit audax: sȝ q̄etus vrina subtilis pallida pulsus strictus durus. Si aūt materia nō ꝯtineat̄ in cerebro: sȝ in toto corpe appebit nigredo corpis et aspitas cutis et retētio ei⁹ quod cōsueuit euacuari ex spleue stomacho emorroidib⁹ vel mēstruis et multitudo piloꝝ nigroꝝ et antecessio ciboꝝ gn̄antiū humorē mel'icū et antecessio fe. cōpositarū vel erraticarū cronicarū: q: his succedit hūor mel'icus: sicut cinis succedit lignis combustis: vt dicit Gal'. de feb. Si v̄o fiat vitio splenis erit rugit⁹ lateris sinistri et opillatio splenis assidua atqȝ appetit⁹ insatiabilis ꝓpt̄ effusionē mel'ie ad os stomachi digestiōis malicia ⁊ fe. q̄rtana qn̄qȝ et mordicatio vētris cū furia qn̄qȝ. q̄propter d̄r ꝙ vere oīs mel'icus est spleneticus quoq̄modo. Si v̄o fiat vitio stomachi sunt nausea ⁊ repletio vētris hora digestiōis ⁊ multiplicatio doloris apud comestionē ⁊ satietatē q̄ post digōnē minoratur. Si v̄o materia ꝯtineat̄ in venis ⁊ arterijs mirach ventris qd̄ est tota vētris carnositas ꝯtinēs mēbra nutritiua appebit grauitas in ventre ⁊ attractio ad supiora ⁊ nausea inseparabilis ⁊ malicia animi ⁊ corruptio digōnis ⁊ eructatio acetosa et sputū humidū ⁊ rugit⁹ vētris et mltitudo vētositatū exn̄tiū ⁊ inflatio mirach: et qn̄qȝ sentit̄ dolor in stomacho: ⁊ qn̄qȝ inter spatulas et ꝓpe post cibū vsqȝq̄ digerat̄ perfecte. Et scire debes ꝙ vbicunqȝ sit materia ꝯtēta pōt esse san. vel cho. vel flegma ⁊ mel'ia: quēadmodū ⁊ si ꝯtineat̄ i cerebro: q̄proter ⁊ signa suprapofita ꝯtingit applicare mēbris alijs sicut ⁊ fuert cerebro ꝯplexionata. Et postq̄ iā dixim⁹ de specieb⁹ mel'ie ⁊ accidētib⁹ sup ip̄as significantib⁹ ꝯn̄s est videre de cura ipsius p arte. Cura mel'ie est fere vna ⁊ eadē f̄m oēs sensus ei⁹. p̄mo ḡ ꝓuocent̄ mēstrua vel emorroide si corp⁹ sit ꝯsuetū ex appositiōe sanguisugarū circa anū vel ēpl'o facto ex sinapi cepis ⁊ albumie oui quod ponat̄ supra anū sep⁹ donec bn̄ adheserit: ⁊ deinde violēter abstrahatur. Vn̄ Ipo. ij. pti. āph. Mel'icis ⁊ freneticis emorroide innate bonū. Et Gal'. ibidē in cōmēto dicit ꝙ emorroide nō solū f̄m purgationes soluūt has egritudines: sȝ etiā purgādoꝝ humoꝝ q̄litates malas. Et si aliter apiri nō pn̄t fiat flebothomia sophene q̄ ē sub cauilla pedis vel saluatelle q̄ est in pede inter anullarē ⁊ auricularē: q: he trahūt materias grossas deorsuȝ a capite. ⁊ cū h̄ ꝓuocāt emorroidas ⁊ menstrua a ꝓpetate. Deinde f̄m Auic. rasim ⁊ serapionē dȝ fieri flōmia basilice vel mediane dextre vel sinistre cum incisione lōga exh̄ēte san. grossuȝ ad qd̄ ꝯfert plurimū antecessio balnei aq̄ dulcis tepide vl' aq̄. decoc. mal. maluauisci fol'. salicis ⁊ ꝓpl'i ⁊ viol'. ita vt post ei⁹ exitū fiat ilico flōmia p̄dicta dōec paulatī ne exhat̄ hūor ḡssus a toto corpe cū ꝑmutatiōe ei⁹ in san. subtilē ex successione ciboꝝ ⁊ potuū hūectantiū omi die; ⁊ ꝓpe si materia sit sanguī

nea. Verũtamen eligibili⁹ videt̃ φ flõmia nõ fiat in mel'ia niſi p̃miſſa mũdificatione plurima corpis cuz medicina purgante materias aduſtas: qꝛ flõmia vtplurimũ extbit hu midũ ſubtile cũ calido qđ ẽ curatiuũ hui⁹ paſſionis de mel'ia. Et ſtudiũ medici totale ſit in ĩpinguãdo corp⁹ mel'ici: vt ſiccitas remoueat̃ q̃ eſt potiſſima cã hui⁹ egritudis. In alijs añt ſpẽb⁹ mel'ie q̃ nõ ſunt a ſanguine nullo modo fiat flõmia. Sꝫ ſit attẽtus medicus in mũdificatione humoꝝ groſſoꝝ cũ medicinis q̃s dicem⁹ ꝛ dieta hũida ꝛ reb⁹ ꝯfortãtib⁹ caput ꝛ naturã totam et ſpecial'r cerebrũ ꝛ cor: ꝛ cũ reb⁹ rectificãtib⁹ ſplenẽ: qꝛ durities ꝛ opilatio ſplenis in oĩ mel'ico de q̃cũqꝫ ſpecie fuerit neceſſario repit̃: vt dicit Ipo. ꝛ merito cũ ſplen ſit receptacnlũ hũoris mel'ici: q̃re ſi mel'icus humor in corpe hꝫ aliqđ dñiuz ſup alia mẽbra p̃mo dñabit̃ ſplẽ in quo maior ei⁹ portio natural'r cõtinet̃. Sirup⁹ ꝯferẽs in omni ſpecie mel'ie ſicut ſit de ſan. ſiue de aliquo humore q̃cũqꝫ: qꝛ rectificat ſplenẽ ꝛ deopilat meſeraicas: ꝛ p̃parat ad expulſionẽ: ꝛ oĩa nutritiua corrobo rat ꝛ ꝯfortat. ſic ſ. ℞. polipodij lib. ß. bugloſſe borragi. meliſſe añ. ℳ. j. cipi capparis acori azari añ. ℥ j. ſene epithimi añ. ℥. ij. ſemis lactuce ꝛ endiuie añ. ℥. iij. piſtentur oĩa groſſo modo p̃ter ſene ꝛ epithima q̃ dimittant̃ ſicut ſũt. bullient̃ añt oĩa piſtata in lib. iiij. aq̃ donec medietas ſit cõſumpta: tũc in fine addat̃ ſene ꝛ epithimũ: ꝓpter qđ bulliat ꝛ dimittat̃ aq̃ cũ reb⁹ q̃ſi infrigidari. Et tũc fricent̃ ea q̃ ſunt in aq̃ manib⁹ fortiter. deinde coletur aq̃ ꝛ in colatura addat̃ lib. j. mellis aut zuccari albi. ꝛ iterũ reducãtur ad ignẽ ꝛ ꝑmittat̃ aliquãtulũ bullire. p̃terea iterũ colet̃ ꝛ reponat̃. Dent̃ de eo mane ſtomacho ieiuno ℥. iij. cũ. ℥. iij. aq̃ decoctionis epi. ſticađ. nucis muſcate ꝛ ro. Et hoc fiat vſqꝫ ad ſex dies: tũc i ſero recipiat ſine cẽa pill'as de lapide lazuli q̃ ſic ſ ꝓꝫ hebem. ℞. lapidis lazuli ablu ti triceſies in aq̃ dulci ꝛ decies i aq̃ ro. ſꝑ terendo et aquã remouẽdo ꝑ quãlibꝫ ablutionẽ i mortario. ʒ. iij. epi. polipodij añ. ʒ. viij. ſcamonee el lebori nigri. ſalis indi añ. ʒ. ij. ꝛ ß. agari. ʒ. viij. gariof. aniſi añ. ʒ. iiij. yerapigre. ʒ. xv. ꝯfice cũ ſucco endi uie. ꝛ da. ʒ. ij. cum aq̃ caſei. Educũt eñ cũ fortitudĩe humores aduſtos de cbo. ꝛ mel'ia: ꝛ ideo plurimũ cõ ferũt demonio lupino. Vel purget̃ cum pillulis de lapide armeno que ſic fiunt. ℞. lapidis armeni prepa rati ſicut lapis lazuli yerapigre añ. ʒ. v. epithimi agarici añ. ℥. q̃ttuor. ſcamonee preparate ſiue dyagredij. ʒ. ij. et ß. gariof. ſalis indi añ. ʒ. ij. confice cum ſucco ſolatri vel lactucarum. Vel ſumat pillulas de el leboro que ſic fiũt. ℞. ſene epithimi añ. ʒ. ij. ellebori nigri. ʒ. iij. ſcamonee reubarbari maſticis añ. ʒ. j. mirabolanoruꝫ indorum ℥. ß. fiant pillule cum ſucco polipodij vl' vino decoctionis epithimi. detur ex eis a. ʒ. j. vſqꝫ ad. ʒ. ij. ꝑm materie multitudinem ꝛ virtutẽ. Si autẽ pillulas recipere nõ poſſet: licꝫ fortius euacuãt a remotis ſumat decoctionem que ſic fit. ℞. mirabolanorum indorum. ℥. j. et ß. piſtentur groſſo modo ꝛ bulliantur cum ℥. ij. prunorum ſiccorũ in. ℥. tribus vini. vel. ℥. octo aque donec medietas ſit conſumpta coletur et diſſoluatur in ea ℥. j. tamarindoꝝ vel manne. Aliud ad idem. ℞. ellebori nigri. ℥. ß. ſcamonee. ʒ. vnã. puluerizentur optime et dimittantur per vnã noctem in. ℥. duabus mellis roſati vel ſirupi viol'. Deinde in aurora ante diẽ

diſſoluatur hoc totũ in.℥.iiij. aq̃ de coctionis prunorũ: et detur in pmo totũ ſimul. Et aliqñ loco pillularũ fetidaꝝ almãꝑ.vel geralogoð.℥.ß. vel yeraruſi.vel dyaſene vel kartatici impialis cũ aqua calida. Cũ cõtinuatione igiť medicinarũ tam digeſtiuarũ ꝙ ſolutiuarũ regať infirmus tpe longo nũc digerẽdo nunc euacuãdo ⁊ cõforteť cerebrũ et corcũ dyanthos cũ muſto et pliris arcoticon ⁊ dyamarg.⁊ metridato ſimul mixtis: vel cũ electuario qð ſic fit. ℞.ſerici cõbuſti.ʒ.j.coralli rubei.℥.ß.oſſis de corde cerui.ʒ.duas. margaritaꝝ nõ pforatarũ.ʒ.iij.cardamomi.ʒ.ß.pineaꝝ mũdataꝝ lib.ß.yſoꝑ.liquiriť.nucis muſcate: gariofil.pipis lõgi cubebe gallange. ana.ʒ.j.et ß.cinamomi.ʒ.v.macis croci.añ.ʒ.j.zuccari lib.ſex.coquãtur ad modũ zuccari roſ.in hyeme ṽo vł materia valde frigida exiſtẽte cõfici poteſt cũ trib⁹ lib. mellis diſpumati ⁊ bene cocti. et addãtur in fine.ʒ.ij.muſci: ſi patiẽs in eo delectetur. Dať ex hoc electuario omi die in ieiuno ad moduꝫ caſtanee: et poſt ipſum bibať aliquid boni vini albi odoriferi clari ⁊ limphati: q̃a cor et cerebrum confortat ⁊ animã gaudere facit.⁊ riſum multiplicat: et remouet malas cogitationes et ymaginationes erroneas ⁊ rectificat memoriã pfecte et confortat digeſtionem et multiplicat humiditatẽ naturalẽ corporis toti⁹. Poſt tales igitur digeſtiões et purgationes bis vel ter reiteratas ⁊ proprie in corpe carnoſo fiat flebothomia ſupradicta: vel flebothomeť ſophena et proprie pedis ſiniſtri: qꝛ tunc ſanguis groſſus eſt in cauſa ⁊ poſt hoc cephalica: ⁊ poſt hoc vena frõtis: vel ponãtur ſanguiſuge ad nares qm̃ in tali pmixtione pfert flebothomia; vt dicit meſue in ſuo de appropriatis capꝫ.de cura manie et melãcholie. Et ſi fuerit ſanguinis ſuphabũdãtia ꝓpť oppillationẽ q̃ eſt ĩ epate vł ĩ ſplene fl õma ex ſaluatella dextra ł ſiniſtra nũc ex hac nũc ex alia ⁊ fiat ĩ flebothõia aptio vene larga ne exhať ſubtile ⁊ remaneat groſſũ ⁊ ad illud plʼimũ pfert balneari in tyna ante fl õmiã. In alijs aũt cauſis nullomõ fiat flebothomia aliq̃ ſꝫ ſola ptinuitas medicinaꝝ pdictaꝝ cũ dieta hũida. Nutriať g iurib⁹ gallinaꝝ edoꝝ agnorũ annaliũ pditis cũ ouis ⁊ puluere q̃ ſic fit. ℞.cardamomi.ʒ.ß.granorũ padiſi cubebe.añ.ʒ.j.cinamomi electi.℥.ß.croci macis.añ.ʒ.j.nucis muſcate gariofł.folij.añ.ʒ.j.terať et cribenť ſubtiliſſime ⁊ ſpgať iſte puluis ſup cibos ſuos. Cõfectio dyambre q̃ ẽ medicina ſublimis in oĩ ſpecie melĩe cerebꝝ ⁊ cor cõfortãs ⁊ oĩa membra digeſtionẽ pcurat ⁊ vtẽtẽ ea letificat ⁊ mẽbra nutritionis calefacit ſenibus q̃qꝫ conuenit ⁊ frigidis natura ⁊ mulierib⁹ ⁊ ꝓprie egritudinib⁹ matricꝭ ſic fit ꝑꝫ hebemeſue. ℞.cinamõi.deronici. gariofł.macis.nucis muſcate.folij gallãge.añ.ʒ.iij.ſpice cardamomi ma.et mi.ana.ʒ.j.ambre aureũ.j. muſci ſi in ipõ patiẽs delecteť.ʒ.ß. zinzi.ʒ.j.et ß.ſandał.ci.ligni aloes pipis lon.añ.ʒ.j. Confice cũ ſirup.ro.et aqua ro. Et da ex ipõ.ʒ.j.vel ʒ.ß.cuꝫ vino al.aromatico. Caueat a carnib⁹ ſilueſtrib⁹ tam volatilib⁹ ꝙ greſſibilib⁹: qꝛ ſanguinẽ groſſuꝫ melãcholicũ multiplicãt. Bibat vinũ clarũ aromaticũ meli⁹ qð haberi põt liphatũ cũ media ł tertia pte aq̃ clare. Caueat a vino groſſo rubeo vł turbido. vtať etiã poſt purgatões lacte recẽti capre ⁊ amigdalaꝝ dulciũ ⁊ pineis ⁊ fiſticꝭ ⁊ auellanis mũdatis a cortice rubeo et nutritis in lacte dulci ꝑ noctem; filť ⁊

omnib⁹ impinguātibus ꝓpoſſe ex
quib⁹ ſunt balnea q̄ dicent̄ capl'.de
feb.ethica.Demū ⁊ vltimū ſi nihil
aut modicū q̄cquid p̄dictoꝝ videbi
tur cōferre in oib⁹ ſpecieb⁹ melan⸗
cholie cū ſint a ſanguīe cho.flegma
te vel melācholia. Fiat vnū caute⸗
riū in v̄tice capitis ea quidam pte
in qua terminat̄ medi⁹ digitus qñ
radix man⁹ egri ponit̄ ſup radiceꝫ
naſi ⁊ aliud ſub cornib⁹ occipitij q̄
ꝓfundentur vſqꝫ ad os cranei ſi ſit
poſſibile ⁊ dimittant̄ apta vſqꝫ ad
dies xl. vel circa id. Poſtea ꝑmitta
tur cōſolidari ⁊ ſic ꝓcedēdo erit vi⸗
ciſſim cū ꝯtinuatione medicinarū
a pricipio reſumēdo vſqꝫ ad finem
donec nullum veſtigiū melācholie
ampli⁹ appareat: q2 curabit̄ ſi ꝑ me
dicinas poterit curari. Fit etiā qñ⸗
qꝫ melancholia a cā p̄mitiua vt ab
amore alicui⁹ femīe vł ex amore re
patriandi ſicut accidit viris effemi
natis ⁊ delicatis. Et ſigna patēt ex
relatiōe infirmi ⁊ mutatiōe colorꝫ
faciei: ⁊ pulſus quando ꝑmo fit de
illa quā amat. Cura eſt vt obtineat
rē quā deſiderat ſi ſit poſſibile: q2 ī
omni motiōe corpis ⁊c. Nūq̄ ſit in
loco ſolitario ſꝫ int̄ hoīes diuerſa ⁊
ſolacioſa tractantes ⁊ ſit ſp in loco
luioſo: ⁊ dicant̄ ſibi aliq̄ delectabi⸗
lia donec prioꝝ obliuiſcat̄. Q̄ ſi non
ſufficit dent̄ ſibi ſomnifera et iura
cōdita cū lacte papaueris ⁊ pultes
facti ex ſeminib⁹ ei⁹ ⁊ vtat̄ dyapa
pauere ⁊ fiāt oīa dicta ſupi⁹ de me
lācholia. ¶ Alienatio. Signa ꝑmi
xtiōis rōnis ſiue alienationis mētꝫ
cōia ſunt oīa ſigna dicta de melan⸗
cholia niſi q̄ in ꝑmixtiōe fit mobi⸗
litas ⁊ agitatio ⁊ velocitas ad opa
tiones nō rōnales. Sꝫ in melācho
lia ē aliq̄lis pigritia ⁊ tarditas ad
talia: q2 ſicut ſupradictū eſt melan⸗
cholia ⁊ ꝑmixtio fieri hn̄t ex dn̄io
hūoris melācholici ſup mediū ven
triculū cerebri gn̄ati ꝑ viā aduſtio⸗
nis ⁊ ex alijs humorib⁹ ad gen⁹ me
lācholicū eductꝫ: niſi q2 ī melācho⸗
lia fit aduſtio ꝑuavalde q̄ ſolū ſuffi
cit ad ingroſſatiōnē humoꝝ. Sed
in ꝑmixtione rōnis fit aduſtio ma
ior q̄ etiā ſufficit ad inflāmandū et
agitandū ſpūs aīales in cerebro ſi⸗
cut et in mania canina fit aduſtio
maxima q̄ eſſe pōt. Fit ḡ in vtraqꝫ
paſſione actio leſa cogitationis vel
eſtimationis quod idem eſt: ſed in
ꝑmixtione fit cum hoc agitatio in
opatiōe eadē. Sꝫ in melācholia eſt
aliq̄lis māſuetudo nō tn̄ tāta ſicut
in amētia que fit de cā frigida. Fit
aūt ꝑmixtio qñqꝫ cū feb. ꝓpter va
pores aduſtos aſcēdētes ad cerebꝝ
a minera putredinis. Et ſi ſit cum
v̄tute forti ⁊ poſt ſigna digeſtionis
ꝑfecta tūc ē ſignum criſis ſalubris.
Sin aūt eſt ſignum criſis male: ſcꝫ
mortalis vł diminute: ⁊ fit qñqꝫ ſi⸗
ne fe. ⁊ ſic ſumit̄ in iſto ca. q2 ē ma⸗
gis ꝓprie tūc paſſio cerebralis ꝑ ſe
⁊ eſt morb⁹ ſꝫ cū fe. inſeq̄t̄ eſt acci
dēs. Et cura eiuſdē qñ eſt cū fe. cu⸗
ra fe. ⁊ appoſitio pānoꝝ lineoꝝ in⸗
fuſoꝝ in aq̄ roſ. ⁊ aceto vł ſucco ſo
latri ⁊ ſempuiue ⁊ aceto ſup frōtē
et timpora ne materia ſurſuꝫ rapia
tur ⁊ cauſet freneſim: ⁊ hoc ante ſi⸗
gna digeſtiōis. Sꝫ ſi ſit poſt ſigna
digeſtiōis tūc nō ponant̄ repcuſſi⸗
ua circa caput: q2 impediret criſis
quā ſignificat. ſed ſuſpēdat̄ cū blā⸗
ditijs ⁊ aliquib⁹ remedijs ꝯfortati
uis donec fiat criſis. Et poſtq̄ ve⸗
nerit criſis iuuet̄ ꝑ eandem viam ꝑ
quā natura mouet̄ ſicut fit ſudor ſi⸗
ue vomit⁹ ſiue fluxus ſang. narium
ſicut dixim⁹ cap̄. de dolore capitꝫ q̄
fit ſin feb. ſiłr ⁊ in ca. de ſcothomia.
Et cura ei⁹ qñ eſt ſine fe. eſt eadeꝫ
oīno cū cura melācholie in euacua
tionib⁹ digeſtiōib⁹ flebothomia ⁊
dieta oīquaqꝫ: ſꝫ ī fine nō obliuiſca

ris cauterij in capit(is) ſūmitate: q2 ē
ꝯferēs oīno. ¶ Mania. Signa ma
nie canine ſiue demonij lupini qḋ
idē eſt ſunt prauitas maxīa i accidē
tib⁹ furor(is) ꝛ agitatiōis q̄ dicta ſūt
in ca. de freneſi: qm̄ hec paſſio et
freneſis lz differāt i eēntia cū frene
ſis ſit cū āpate cerebri. Mania vo
ſine āpate niſi forte eēt accidēs fre
neſis: verūtñ nō dr̄nt i aliq̄ acciden
te niſi i fe. q̄ eſt in freneſi rōne āpa
tis lz nō in mania. Fit aūt hec paſ
ſio vt dictū ē ex materia p aduſtio
nē maximā ꝛ p peſſimā corruptio
nē ad hūores melici mag(is) reductā
q̄ aduſtio nō differt ab aduſtiōe fa
cta i pmixtiōe rōnis niſi ſm mag(is)
ꝛ min⁹. Et ꝙ mania nō fit niſi p ad
uſtionē chol'e vel melācholie. Sed
pmixtio fit p aduſtionē hūoris cu
iuſqz. Et ſi fiat ex aduſtiōe cholere
appet ꝯtētio velox ꝛ quies p⁹ ipam
ꝛ nō recordaṫ ei⁹ lōgo tpe ꝛ agita
tio ꝛ furor ꝛ inſtabilitas: ſz ſi ſit ex
aduſtiōe melancholie fit cum qete
ſpacio lōgo. deiñ moueṫ ꝛ loquiṫ ꝛ
incepit rōcinari cogitans. Poſtea
iterꝝ qeſcit ꝛ iterū moueṫ neqz pōt
ſilere a clamore ꝛ locutiōe: ꝛ iō ē ex
tenuatio corpis vehemētior ꝛ color
ad nigredinē decliuior ꝛ ſōnia dete
riora ꝙ i ea q̄ de cholera: ꝛ euomit
qñqz aliq̄d acetoſum qḋ piectū ſup
terrā vl' arenā bullit ꝛ ē de gñe ve
nenoꝝ. Mania etiam canina qñqz
fit ex retētione peſſimoꝝ mēſtruo
rū ſicut accidit mulierib⁹ freqnter
qre infl anṫ ventres eaꝝ vehemen
tiſſime ꝛ cū dolore maxio: ꝛ loquū
tur qñqz de futuris ꝛ mirabilibus
mūdi: ꝛ qñqz lr̄aliter lz docte non
fuerint adeo vt videanṫ poſſeſſe a
demone: qñqz fit etiā ex retētione
ſpmatis ſupflua ſicut accidit mo
nachis ꝛ viduis: q2 ſpma diu retētū
couertiṫ p aduſtionē in venenū a q̄
fumi eleuanṫ ad cerebrū q̄ mouent
ipm ad diuerſam ymaginationem
eſtimationē ꝛ mēorationē: ꝛ eidem
fumi' qñqz ſpgunṫ p muſc'los q̄ ſūt
in ābitu corpis toti⁹ ꝛ p mēbra ner
uoſa lacertoſa: ꝛ iducūt frig⁹ rigo
rē ꝛ tremorē abſqz fe. ꝛ faſtidiū et
dolorē capit(is) ꝛ vigilias ꝛ tenebroſi
tates oculoꝝ ꝛ ſil'a: ꝛ fiūt hec qbuſ
dā hoib⁹ oī tpe ꝛ qbuſdā ꝓiodice ꝓ
ut ꝛ mat'ia curſū corruptiōis ſuſci
pit: ꝛ tūc crediṫ eē a demōib⁹ q̄ af
fligūt corpa tpe ſacro: qḋ lz ſm vi
tatē ꝛ fidē ſit poſſibile. Sepi⁹ tñ fit
a mat'ia p̄dicta quare mag(is) accidit
mulierib⁹ ꝙ viris ꝛ viduis ꝙ nubē
tib⁹ ꝛ mōachis ꝙ ſcl'arib⁹ ꝛ paupi
bus i ſole multū laborātib⁹ vtētib⁹
allio ſinap. cep. ꝙ diuitib⁹ bonis ci
bis vtētib⁹ ꝛ neceſſaria p medicis
ꝛ remedijs hn̄tib⁹ q̄ nō fierēt ſi ſp
a demonio fierēt cū demoniū curā
naturalē nō recipiat neqz diſtictio
nē taliū perſonaꝝ. Et cura manie
ſi ſit de chol'a aduſta eſt vt pmo lo
ceṫ in loco obſcuro ꝛ ſit intētio tua
plus in humectādo ꝙ infrigidādo
cū medicinis ꝛ balneis aq̄ dulcis ꝛ
cibis ꝛ potib⁹ dicēdis: vt vult auic.
ca. pn̄ti. Deiñ ꝓpṫ inobediētiā ꝛ in
ſtabilitatē infirmi incipiēdū ē a re
bus inducētib⁹ ſomnū dictis capl'o
de vigilijs ꝛ ca. de freneſi ꝛ fricatio
nib⁹ pedū cruriū vt materia attra
haṫ ad inferiora. vñ ypoc. vi. ꝑticu.
amphi. maniacis varicib⁹ ꝛ emor
roidib⁹ innatis fit manie ſol'o. De
inde abradanṫ capilli et vngaṫ ca
put cū oleo nenuphar(is) ꝛ oleo de pa
pauere mixtis cū ſucco lactucis in
quo ſit aliq̄d aceti: vel cū oleo viol'.
et oleo roſ. ꝛ populeon cū modico
aceti fricenṫ pedes ꝛ crura cū aqua
decoctionis folioꝝ ſalicis: ſi ozñ ca
momille. ro. rub. vel cū aq̄ decoctio
nis lactucaꝝ cortices papauer(is) mel
liloti ro. ru. fomenteṫ caput eoꝝ cū
lacte mulieris ꝛ ꝓpe lactātis puel

lā cū ſit frigidius vl' cū lacte papa
uer℥ albi.deiñ p⁹ q̄etē inductā ape
riať ſophena pedis ſiniſtri intus in
talo vt ꝓuocenť menſtrua ⁊ emor-
roidas.deide digerať materia adu
ſta cū ſirupo de borragine ⁊ bugloſ
ſa dicto ſupius ca.de melācholia.⁊
purgeť cuꝫ pullulis dictis ibidē.ꝙ
ſi furorē ⁊ agitationem materie ex
medicina forti timueris purgeť cū
decoctiōe hac q̄ ſic fit. ℞. ſene epi.
añ.℥.j.prunoꝝ.℥.ij.bullianť in lib.
.j.aq̄ colleť ⁊ cum.℥.v.vel.vi.illius
diſſoluātur.℥.ij.mane et deť infir-
mo āte diē.deiñ forti⁹. ℞.mirabol
lorū indorū ℥.j.⁊ ß.ſene epithi.añ.
℥.ß.prunoꝝ nūero.x.piſtenť ⁊ bul-
liātur in aq̄ ⁊ colleť cū quinqꝫ vel
ſex.℥.illi⁹ aq̄ diſſoluanť.℥.j.māne
⁊.℥.j.ſirup̄.viol'. ⁊ deť ante diē.fi-
at a principio oī die vel duob⁹ die-
bus ſemel cliſtere qđ ſic fit.℞.ſene
epi.añ ℥.ß.polipodij quercini.℥.ij.
blete.m.j.piſtētur ⁊ bulliantur in
aqua.⁊ in libra.j.aque illius diſſol-
uanť.℥.ij.māne et.℥.iij.olei viol'.et
℥.ß.ſalis colleť et tepidū ſupponať
poterur vſqꝫ ad fineꝫ furoris aq̄ q̄
ſic fit nō cū alia re.℞. nenupħ.ſe-
minis lactucaꝝ.añ.℥.j.papauer℥.℥.
ß.zuccari roſ.℥.iij.prunorum ſicco-
rum.℥.quattuor.ordei.℥.j.et.ß.bul
lianť in ſex lib. aque donec quinqꝫ
remanſerint colletur ⁊ deť patiēti
ſp hora potatiōis. Ad idē.℞.gra-
noꝝ granatoꝝ dulciū et muſoꝝ.añ.
ʒ.ij.papaueris.℥.ß.lactuce.℥.j.zuc-
cari.℥.ij.prunorum ſiccorū.℥.iij.bul
liantur in.vi.lib.aque:donec quita
pars ꝯſumeť colleť ⁊ adminiſtreť
Ad idem.℞.ordei.℥.iij.prunorum
ſiccorū.℥.q̄ttuor papaueris.℥.j.zuc
cari.℥.ij.bullianť in octo lib.aq̄ do-
nec ſexta ps ſit ꝯſumpta colleť ⁊ re
ſerueť.Et ſcias ꝙ iſti pot⁹ vt eſti-
mo cōueniētes ſunt vt pl'imū i fre-
neſi q̄cunqꝫ.Cibeť ex lactuc℥ por-
tulacis conditis cum agreſtis vl' vi
no granatorū vel etiā cuꝫ pultibus
ex ordei farre; vl' auene fact℥ condi
ditis cū eiſdē reb⁹.vel ſi ſit debilis
vtať carnibus pullorū edorū agno
rū annaliū coctis cū herbis p̄dict℥
et cōditis cū predictis vel cū berbe
ris non vtatur carnibus ſilueſtrib⁹
neqꝫ bouis: neqꝫ fumigatis: neqꝫ
multum ſalſis:vtatur piſcib⁹ bonis
recentibus non ſalit℥.Cura manie
que fit de melācholia aduſta eſt pe
nitus eadem cum predicta niſi ꝙ in
ſomniferis oportet mľtiplicare pa
pauer ⁊ nenuphar.Et ſi neceſſe eſt
propter vigilias ⁊ furorem addať
vnū granum opij:mundetur cū de-
coctiōe q̄ ſic fit.℞. mirabolanoꝝ ī
doꝝ.℥.j.ellebori nigri.ʒ.j.opij ſene
epithi.ana.ʒ.ß.piſtentur et bulliā
tur ī aqua colleť et in.℥.q̄ttuor illi⁹
decoctionis diſſoluatur.℥.j.medul-
le caſſiefi.et colletur et detur ante
diem.vltimo fiat cauterium ī ſum-
mitate capitis:quoniā eſt res con-
ferens excellenter.Cura manie p-
pter retentionē mēſtruoꝝ vel ſper
matis eſt vt ꝓuocenť menſtrua ſi-
cut diceť caplo ſuo: qm̄ etiā ad re-
tentionē ſpmat℥ corrupti in matri-
ce confert prouocatio eius et ordi-
netur ſi eſt poſſibile ⁊ nubat: quia
optimū ē. ꝙ ſi nubere noluerit fri
cet obſtetrix vuluam fortiter ⁊ vſ-
qꝫ ad dolorem cum digito inuoluto
panno lineo inuncto oleo nardino
cū quo cāphora vel muſcus ſint diſ-
ſoluta.Bibat potum ſupradictum
et non aliū et cibis ſupradictis vta
tur.Cōedat ſepe dyapapauer mu-
ſcum cum zuccaro roſ.Et poſt il-
lud bibat aquam frigidaꝫ.Hec eñ
extinguūt ſpermatis prurigine et
menſtrui feruorem eti ex rebus ad
illud vehementer conferentibus
eſt exiccatio corporis aſſidua cum
vigilijs laboribus et abſtinentia. a

cibis ſanguinē multiplicātibus ve-lut ſunt carnes ⁊ vinū. Modus nobilis ⁊ bon⁹ in hoc caſu ad ꝓuocandū mēſtrua et educēdū ſperma retentū eſt talis ⁊ valꝫ in ſuffocatiōe matricis ⁊ in omni caſu in quo paſſionis cauſa cōtrahiť ex mēſtruoꝝ retētione vel ex ſpermate corrupto quoquomodo. Supponať candela inuoluta cū petia bene imbibita in oleo nardino vel de lilio in q̄ diſſoluta ſint tria grana muſci vľ ambre et ligetur petia cōtra candelā cum filo duplicato ⁊ ꝑmittať filū pendere extra vuluā vt cādela extrahi poſſit ad volūtatē patiētis. Et hec cādela cōtinue quaſi vſqꝫ ad ꝑfectā curā intra vuluā deferať. Similr̄ et cum ea os matricis frequēter et fortiter fricet. trahet em̄ matricē ad inferiora ⁊ ſperma corruptū eijcit et qn̄qꝫ inſenſibilr̄ reſoluit. ℞. electuariū in hoc caſu optimū. ℞. agni caſti. ℥. iij. mirtilli. ℥. ß. terant ꝑfecte ⁊ nō cribenť incorporentur cū melle crudo nō diſpumato ⁊ fiat electuariū. deť mane ⁊ ſero cū itur dormitū ad modū nucis magne et poſt bibať aliq̄d vini limphati ſm̄ medietatē. Exiccat nāqꝫ mēſtruū et ſperma appetatē ⁊ vge erectionē prohibet ⁊ deſideriū ad coitū diminuit et pollutionem cuſtodit nocturnā: nec eſt medicina ſilis in h̄. Et dixerunt excellen. ꝙ ſi adiungatur. ℥. ß. peonie in hoc electuario mirabilir̄ operať ꝯtra epilepſiam ſufficiant hec.

Emperica. In oib⁹ predictis paſſionibus ⁊ ꝓprie in mania ⁊ ꝑmixtione rōnis et meľia confert plurimū impinguare corpus cū piſcibus recētibus petroſis aut lacte dulci recētis venięti calido ex mamillis dādo ex ipſo aliquid omni die in ieiuno per ſe vel cū mica panis ſine cibo alio oīno niſi fortaſſe cū modico mellis vel zuccari miſceantur: qm̄ prohibet ipſum in ſtomacho coagulari. Lac em̄ cōpatitur ſecū mel vel zuccarum: ⁊ nullum cibū aliū: vt dicit Gal. vij. de inge. ſanitatis. ca. ij. Coneť medic⁹ humectare cerebrū cū balneis et embrocis et vnguētis humectātibus et cibis et potibus ⁊ ſomno et quiete in quib⁹ ſit ſtudiū non modicū. Coneť etiā ꝓpoſſe cōfortare ſplenem ⁊ exopilare vt bn̄ attrahat mēlācholiā corporis: ꝑut dicemus ca. de opilatione ſplenis. Et cū emplaſtro Gal. experto qd̄ ſcripſit. xj. de inge. ſanitatis. ℞. radicuꝫ capparis partes. ij. abſinthij partē. j. bulliāt diu in oximelle ſqłlitico piſtenť perfecte ⁊ cōficiātur cum eodē. Et poteſt addi oleum ruthe et lauri vel ſpice vel de lilio et extendātur ſuper petiā ⁊ appliceť ſpleni actu calido premiſſis euacuationib⁹ vniuerſalib⁹ frequentatis. Confortet cor cū epithimatib⁹ electuarijs cordialib⁹ famoſis. Item anetum habet virtutē fugādi fantaſmata accidētia in iſtis paſſionibus ſi loc⁹ cū ipo ſternatur ⁊ ſimilr̄ ypericon quoquomodo.

Canones. Quādo fit flebothoīa in melācholia mania vel ꝑmixtiōe rōnis inſpiciať ſan. q̄ exit: q2 ſi ſit groſſus niger dimittatur egredi: ſi ſubtilis clarus rube⁹ ilico reſtringať. Qui canon lꝫ ſit gn̄alis in oī paſſione facta ex groſſis hūorib⁹: verūtn̄ eſt h̄ maxie neceſſari⁹: qm̄ hmōi ſan. lucid⁹ ē ſicut frenū meľie: q̄re ex ipi⁹ eductiōe maximū fieret ꝑicłꝫ. Itē ī medicis fortib⁹ ⁊ ducētib⁹ maťias ğſſas leniētia nō derelinq̄s: vt ſunt pruna thamaridi viol. ⁊ māna: qm̄ opationē ſolutiuorū btificāt: vt dicit Meſ. pn̄ti ca. Itē in oī paſſiōe cerebrali ⁊ ꝓpe de materia fixa ⁊ i-

mobili docet meſue in preſenti ca.
aucte Gal. vt patiēs deuitet acuta
vt eſt pip ſinapis cepe ⁊ vrinā ſup-
fluere facientia: qm̄ ſubtile egre-
dit̄ ⁊ remanet groſſum pficiens la
pidis eſſentiam.

Pronoſticatio. Di-
cit
ypo. vi. pti. amphi. maniacis ⁊ me-
lācholicis varicatōib⁹ ⁊ emorroidi
bus inatis ſoluunt egritudinē ſup.
ſiue fiāt p ſe vel p artē: ⁊ ad h̄ puo-
catio ꝯfert mēſtruoꝝ. Itē ibidē in
pcuſſiōe i caput ſtupor aut deſipiē-
tia malū. Idē deſipiētie cū riſu q̄-
dā fcrē ſecuriores q̄ vō cū triſtitia
moleſte ſup. ⁊ difficile curabiles
ppt̄ groſſitiē materie. Itē. vij. pti-
cula amphi. In mania diſſinteria
ſupueniens aut ydrops aut extaſis
aut furoris augmētatio bonū. q: p
diſſinteriaʒ materie euacuatio ſʒ p
ydropoſim ei⁹ alt̄atio p extaſim fit
ei⁹ diuerſio a cerebro. Itē. v. pti. mu
lierib⁹ q̄b⁹ ad mamillas ſan. ꝯuer-
tit̄ maniā ſignificat: ⁊ ppē ſi ſan. fit
groſſus niger: qm̄ i lac nō poſſet cō
uerti: vt di. ibidē ꝯmētator. Itē p-
mixtio rōnis veniēs in fe. cū v̄tute
debili ⁊ añ ſigna digeſtōis mortale
ecōuerſo ſalubre. Itē maniacꝭ pmi
xtis ⁊ mel̄icis ydrops ſupueniēs p
ſe l̄ p artē ſoluit egritudinē. Itē di
cit ypoc. vi. pti. amphi. Si timor ⁊
puſillanimitas multū tp̄s habuerit
melancholicum pficient.

¶ De Epilepſia. Capl̄m octauū.

Epilepſia eſt paſſio capi-
tis diminuēs ſenſuʒ ⁊ mo
tū corpis toti⁹ cū ſpaſmo
vl̄i ppt̄ oppillationē ven
triculoꝝ cerebri vel pāniculoꝝ ei⁹.
Et dr̄ epilepſia. i. ſuprioꝝ mēbroruʒ
leſio. ⁊ dr̄ a q̄buſdā yeraſmon. i. ſac̄
paſſio: q: ſacra mēbra ⁊ aīata occu-
pat. dr̄ etiā qñqʒ paſſio infantilis:
q: vt pl̄imuʒ infantib⁹ accidit. Eſt
autē maior ⁊ minor. Maior q̄dā vt
oēs vētriculi cerebri ⁊ ꝓprie ante-
riores oppillāt̄: ⁊ iſti hora poxiſmi
ſubito cadūt ⁊ torquent̄ os ⁊ facies
cuʒ tremore ceruicis ⁊ toti⁹ corpis
⁊ dētiū ꝯſtrictiōe: imo qñqʒ vrina
et ſterc⁹ ⁊ ſperma iuolūtarie emit-
tuut̄ ppt̄ maximā anguſtiā ⁊ p̄fo-
cationē. Minor vō cū vētriculi ce-
rebri nō oīno oppillāt̄: ⁊ iſti qñqʒ
cadūt hora poxiſmi et qñqʒ nō: ſi-
cut ⁊ ſcothomiā patiētes neqʒ ſpu-
ma i eis apparet magna. Et q̄cūqʒ
earuʒ ſit qñqʒ affligit ſemel in die
qñqʒ ſemel in mēſe: qñqʒ ſemel in
anno: hʒ em̄ piodos ſicut ⁊ fe. ma-
teriales cū oīs periodus ſit a mate
ria: vt di. Gal. ij. de feb. ſʒ gn̄aliter
quāto tardi⁹ affligit: tāto tardi⁹ et
difficili⁹ curat̄. q: materiā groſſaʒ
adherētē ſignificat. Sʒ quāto fre
quēti⁹ affligit tāto citi⁹ interficit
ppt̄ v̄tutꝭ debilitationē ⁊ cordis ſuf
focationē. Tres hʒ cauſas pncipa-
les. ſ. defectū caloris naturalis tam
influētis q̄ innati ⁊ ſupfluitatum
abūdātiā ⁊ meatuū anguſtationē.
Tres p̄terea ſunt ſpēs ſm̄ triplicē
diuerſitatē locoꝝ: in q̄b⁹ matia ꝯti
net̄. q: materia ꝯtinet̄ i cerebro vl̄
in pāniculis ipi⁹ nec venit aliūde.
q̄ꝓpt̄ et ꝓprie tunc dr̄ epilepſia: ⁊
iſti hn̄t ꝯtinuā capitis grauitatē: ⁊
ſenſuū oīm obſcurationē ⁊ adueniē
te poxiſmo caſum nō p̄ſentiūt ppt̄
ei⁹ feſtinātiā neqʒ poſtea recordan
tur ppter cerebri leſionē. Qñqʒ vō
materia ꝯtinet̄ in ſtomacho ⁊ inte
ſtinis vl̄ alijs viſcerib⁹: nō q̄dā i cō
cauitate eoꝝ vt q̄dā crediderūt ſed
invenis neruis ⁊ arterijs p q̄ꝝ mea
tus materia bulliēs rapit̄ ſurſum
ſub fumali euaporatiōe ad cerebrū
et tūc dicit̄ analepſia et iſti laborāt
repletiōe ſtomachi ⁊ faſtidio ⁊ in-
digeſtiōe ⁊ caſuʒ preſentiūt. ⁊ poſt
ea recordant̄ et accidit añ caſū tre-

mor cordis nausea: ꝛ qn̄q̄z vomit⁹ et ꝯctio ſiue grauitas inferioris labij ꝓpter ꝯtinuitatē tunicaꝝ labij eiuſdē cū lingua ꝛ ſtōacho interiori: ꝙ ſi materia ſit i iteſtinis fit qn̄q̄z fluxus vētris hora illa. Si vo i vijs vrinalib⁹ emittit̄ vrina. Si i vaſ ſpermaticꝫ emittit̄ ſpma ꝓter volūtatē. Qn̄q̄z vo materia ꝯtinet̄ in extremitatib⁹ mēbroꝝ: vtpote coxa ł cru re vł manib⁹ vł adiutorio vel i muſculis q̄ ſunt i ambitu toti⁹ corpis ꝛ tūc dr̄ cathalepſia. Et iſti ſentiunt an̄ paroxiſmuz aliq̄d eleuari v̄ſus caput q̄ſi eēnt formice ābulātes vł fumi frigidi aſcd ētes a mēbro illo. dein̄ ſincopiſant ꝛ cadūt ꝛ ſepe preſeruant̄ a caſu ꝑ ligaturā fortē illi⁹ mēbri. Et iſti vt plimum febriūt qꝛ ꝓpt̄ fe. fit bullitio ꝛ aſcēſus mat̄ie ad caput neq̄z ſine fe. videt̄ euenire. Et q̄cūq̄z iſtaꝝ triū ſpēꝝ fiūt ꝓprie tn̄ qn̄ materia ꝯtinet̄ in capite vł fit a ſan. flāte vel melā. raro autē vł nūꝙ̄ fit a cholera: qꝛ chol̄a ſui ſubtilitate nō poteſt vias oppillare. Si fit a ſanguie appet infl atio venaꝝ guindes in collo ꝛ diſpotio quaſi prefocatiua ſaliua dulcis ſine māifeſta cā ꝛ rubedo cū q̄dā fuſcedine i ocl̄is ꝛ facie ꝛ vapor ſentitur calidū in capite ꝛ i ea ſtoliditas cū riſu: ꝛ ei⁹ vrina ē valde groſſa ꝛ rubea. Et ſi fit a fl āte appet i vrina q̄dam ſil̄e vitro liq̄facto ꝛ ſaliua ſpumoſa groſſa clara ꝛ pauor ꝛ albedo ocl̄oꝝ ꝛ corpis toti⁹: ſil̄r ꝛ pigritia ꝛ obliuio ꝛ aliq̄n vomit⁹ flegmatic⁹: et etas ꝛ regio ꝛ tp̄s ꝛ cibi an̄cedētes flegmatici quodᵭmō. Et ſi fit a melācholia appet vrina glauca ſb tilis cum circulo granuloſo ꝛ ꝑmixtio rōnis diuturna nō ſolū apō hora paroxiſmi ꝛ color oculoꝝ et faciei fuſc⁹ ſiue plūbeus ꝛ ſiccitas lingue et an̄ceſſio ciboꝝ melācholicoꝝ: vt cauliū ꝛ lentiū ꝛ carnium ſalitarū. Et ſi fit a cholera qđ eſſe non poterit niſi aduſta venenoſa erit vrina citrina ſubtilis vehemēter ꝛ color faciei citrinus ſubtilis vehemēter et ſaliua amara ſtoliditas cū furia ſiccitas lingue cū ſiti ſil̄r ꝛ fortꝫ afflictio hora paroxiſmi ꝛ ei⁹ paroxiſm⁹ ſpiſſior: ſed breuior aliorum.

Methodus. Cura epileptie i cōi eſt iducere fe. cū vſu electuarij anacardini qđ ponet̄ cap̄lo de apoplexia vel auree alexādrine vel thedorici anacardini vel dyamargariton et oīz calidoꝝ ꝛ ꝓprie fe. q̄rtanā vł q̄tidianā: qꝛ vt dicit auicē. hec feb. ꝓpter cronicitatē ſue afflictiōis digerit materias groſſas ꝛ alteratio ſex rerū nō naturaliū ad caliditatē ꝛ ſiccitatē. Vn̄ ypo. epilepticorum iuuenib⁹ ꝛc. null⁹ epilepticoꝝ vtatur vino ꝑ potu niſi plimū limphato qꝛ eleuat a ꝓprietate oēs ſupfluitates ad caput: ſꝫ bibat ydromel factū ex aq̄ lib. iij. ꝛ. ℥. iij. mellis coctꝫ pfecte ꝛ collatis. Carnes aſſe magis cōpetūt eis ꝙ elixe ꝛ ꝓprie condite cum ſpēb⁹ ꝓterꝙ in die purgatiōis: qꝛ illa die debēt dari elixe: qꝛ ſic magꝫ vētrē prepāt ꝛ venenoſitatē materie purgāde adequāt: vtat̄ ſepe pro cibo cerebro auiū pulloꝝ agnoꝝ analiū aſſatoꝝ ꝓpe: qꝛ cerebrū ꝯfortāt: vt dicit auer. v. colł. Caueat tn̄ ne ſtomach⁹ noceatur: qꝛ ſunt difficilis digeſtiōis rōe viſcoſitatis. Caueat ab allijs ſinap. ꝛ omnib⁹ acutis: qꝛ faciūt materias effumare ad caput: niſi fortaſſis vſu moderato vel cū cibo ſicco. ſil̄iter ꝛ a legumib⁹ ꝛ brodijs pipatis et potu et cibo ſupfluis. Sil̄r a timore tremore tōitruo: qm̄ ledūt caput: exerciteſ fortiter ſtōacho ieiuno ꝑmiſſa ſtercoꝝ expurgatiōe: fiant fricatiōes fortes a pectore inferius ꝛ pectinatio capitꝫ: ꝛ ei⁹ cale-

factio fortꝫ in ieiuno. Caueat ſummope a coitu: qm̄ maxime cerebꝛū debilitat ſpūs reſoluēdo ⁊ cerebꝛū colligando ⁊ demum infrigidando mēbꝛa niſi fuerit epilepſia cauſata ex retētione ſpmatis: vt accidit vginibus viduis ⁊ deo deuotis. Si autē a ſanguie fiat cū p̄dictis a pꝛincipio flebothomia ſophene q̄ eſt intꝰ ī talo vē frequētet̄ ſcarificatio cruriū. Deiñ mūdet̄ cū apozimate. ℞. māne. ℥. j. tamarindoꝝ. ℥. j. ⁊ ß. diſſoluant̄. in. ℥. v. aq̄ decoctiōis pꝛunoꝝ ⁊ det̄ ante diē. Epithimet̄ caput cū aqua roſ. vel oleo roſ. mixto cū aliquātulo olei de abſinthio vel de ſpica. Comedat lactuc. boꝛrag. feniculū cucurbitas ⁊ aquā piſoꝛuꝫ vel cicerū. Sed carnes euitet: quia ſanguinē multiplicāt niſi virtus debilitaret̄ ꝑ cōdimento ciboꝛū ſuoꝛū vtat̄ agreſta vł vino granatoꝝ ſꝫ nō aceto. Bibat ydromel p̄dictū vł aquā decoctiōis zuccari vel berberis vel pꝛunoꝝ vł ſi ſit debilis vinū albū valde limphatū. Ultimo poſt flebothomiā et purgationes freq̄n tet ſumat ſemel in ſeptimana ī auroꝛa. ʒ. ß. tyꝛiace cuꝫ. ℥. q̄ttuoꝛ aque decoctionis peonie ⁊ hec oīa reiterent̄ totiens donec ꝑfecte curetur. Si aūt ſit a flegmate quod ⁊ ſepiꝰ cōtingit purgetur p̄mo frequenter cū pillulis cochijs vel fetidis vł cū yerapigra premiſſa digeſtione cuꝫ oximelle ſquillitico vel cōpoſito et aq̄ decoctionis rerū ducētiū ſirup. virtutē ad caput: vt ſunt ſticad. peonia nux muſcata cubebe cinamomi yſopus ⁊ rutha. Fiāt etiā cliſteria acuta. ℞. colloquintide cartami abſinthij yſopi agarici cētauree. ana. ʒ. ß. aniſi ſizeleos. ana. ℥. j. piſtent̄ ⁊ bulliātur cum. m. j. blete. Poſt decoctionem collet̄ ⁊ de collatura accipiatur lib. j. et olei. ℥. q̄ttuoꝛ. mellis. ℥. iij. ſalis. ʒ. ij. bulliantur. Fiant ſternutationes cum elleboꝛo vel pꝛ pere longo cubebe parteꝫ. j. macis ptes. ij. facta ex eis foꝛma pillulaꝝ. Ultimo fiat cauteriū in vertice cranei vel cauſticatio cū cantaridibus ⁊ ſinapis ſup collo. Utat̄ carnibus bonis cōditis cū cinamomo galanga cardamomo pipere lōgo zedoaria ⁊ croco. Reiteret̄ totiēs donec curet̄. Si vō ſit a melancholia purgetur pꝛimo cū geralogod. vel pillulis fetidis premiſſa digeſtiōe ſupꝛadicta ⁊ fiant cliſteria ſepius ex iſtis. ℞. ſene epithimi an̄. ʒ. ſe. elleboꝛi nigri. ʒ. iij. centauree. ℥. j. polipodij. ℥. ij. fumiterre blete an̄. m. j. olei. ℥. iiij. mellis. ℥. iij. ſalis. ℥. j. fiat cliſtere. Fiāt fricationes ⁊ inūctiones capitꝫ ſicut dictū eſt de flegmate. Caueat hic epilepticꝰ plus alijs a coitu ⁊ nucibus ⁊ cepis ⁊ poꝛris ⁊ cepis a vino vō nō ſicut alij: qꝛ cerebꝝ humectat. Si ſit a cholera venenoſa purgetur pꝛimo cū pillulis iſtis. ℞. ſene epithi. ſcamonee an̄. ʒ. j. aloes. ʒ. iij. confice cū ſucco polipodij vel vino decoctionis elleboꝛi nigri de quibꝰ det̄ a. ʒ. j. vſqꝫ ad. ʒ. ij. ſero cum itur ad lectum ſine cena. Confoꝛtetur ſtomachus et caput cum oleo roſ. dietet̄ omnino ſicut dictum eſt de epillepſia de ſanguine. Cura analepſie atqꝫ cathalepſie eſt fere vna et eadem omnino: quoniā earū vtraqꝫ materia nō eſt in cerebꝛo: ſed ſolus vapoꝛ venenoſus: quare opoꝛtet vt ſtatim a pꝛincipio materia purgetur. Poſt hoc vō fiat veſicatio vel cauteriū ſuper locum a quo infirmus ſentit vapoꝛem eleuari ⁊ ꝓfundetur: ita vt cōpꝛehendatur intra cauterium totꝰ locus infectus: quia materias emūdat. et cum faſcijs ligetur foꝛtiter idem membꝛū hoꝛa paroxiſmi ne fumi aſcendāt in alijs: fiat oīno ſicut in cauſa flegmatica.

Emperica. Refert me-
ſue preſenti
ca. aucte alexan. ꝙ pill'e q̄bus nulle
ſunt fortiores ad epilepſiā flegma
ticam et artheticā et podagrā. ℞.
aloes colloquintide ſcamonee bdel
lij ellebori nigri cortic' gumi edere
añ. partē. j. euforbij bauracb añ. ꝑ.
ß. confice cum ſucco cauliū. Doſ eſt
a. ʒ. j. vſq3 ad. ʒ. ij. poſt digeſtionē ⁊
preparationē completam. Accidit
aūt nōnunꝙ epilepſia a vmib' exi-
ſtentib' in inteſtinis tranſmittēti-
bus fumos peſſimos ad cerebrum.
Et ſigna eius ſunt ſigna vermium
ſcʒ cōcauitas oculoꝝ: ⁊ odor oris fe
tidus: ⁊ fricatio narium: ⁊ obtene
bratio faciei: ⁊ multitudo cibi cum
habitudine macra ⁊ ſtercore modi
co: ⁊ fit plurimū pueris ⁊ guloſis.
Et cura eius eſt interimere vmes:
et poſtea eos adducere: ſicut dicet
ca. de colica. C. de vmib'. Quāq3 vo
fit ex ſumptione cibi venenoſi vel
morſus cāis rabidi. Et de ip̄is ſcri
bem' tracta. de venenis lib. ij. ſi de'
voluerit. Fit ⁊ qn̄q3 ꝑpter cordis ⁊
cerebri infectionē aere corrupto. ⁊
de ipſo dicem' ca. de fe. epydimia-
li. Sciendū eſt ꝙ epilepſie alia de-
bet cura hora paroxiſmi ⁊ ante pa
roxiſmū. Nam hora paroxiſmi ſm
cōiter operātes. In oī ſpecie epile
pſie conuenit ꝙ eger ſit in loco ob-
ſcuro ⁊ ſicco ſit ieiun' ſi horam pre
uenerit ⁊ habeat emūctoria omnia
mūda aperta ⁊ leuet caput ſurſum
vt liberior ſit inſpiratio. extergat
ſpuma ⁊ aperiant dētes cū cultel-
lo vt liberior ſit inſpiratio: ⁊ ligen
tur extrema: ⁊ ꝓpe in cathalepſia.
Fiat ſternutatio cū cōdiſi vel pipe
vel caſtoreo vel euforbio: ⁊ ꝓprie in
cathalepſia ⁊ analepſia. Sed nō ſit
fricatio ſuper caput in p̄ncipio pa-
roxiſmi: neq3 ſternutatio: neq3 ap
proximatio odoramentoꝝ calidorū
ſed potius in fine. Et ſi paroxiſm'
diu durauerit ſit cliſtere acutū dictū
ca. de lithargia ⁊ ruptoriū appro-
ximet capiti dictū ibidē. Poſtea
in fine paroxiſmi cōueniūt localia
reſolutiua conſumētia materiam:
ſicut ē odor ruthe agreſtis frequē-
tatus vel puluis ruthe ſicce narib'
in ſufflatus vel puluis ſeis eius vl'
ſuccus ruthe viridis narib' inſtilla
tus. Extra horā paroxiſmi regat
ſicut in methodo ſcriptum eſt. Ca-
ueat ab eſu carniū caprarū ⁊ piſciū
oīno ⁊ cauliū: imo epar caprinū vel
hircinū comeſtū vel ſubfumigatio
facta ex galbano ⁊ mirrha vl' vngu
lis caprarū detegūt oēm epilepſiā.
Sil'r ⁊ fungi ſi comedant. Caue-
at a balneo ſupfluo: q2 neruos mol
lificat ⁊ cerebrū humectat. Dicit
ꝙ oīs odor malus ledit cerebrū epi
leptici preterꝙ odor ruthe caſtorei
armoniaci oppoponaci factus vſu
moderato. Cena eius ſit leuior prā
dio ⁊ ſemꝑ in fine cibi vtat ſtipti-
cis: vt piro aſſo vel coctano ⁊ ſom-
nū elōgat ſup cibū. Vtat ſepe ſto-
macho ieiuno dyaſene cōfecto cum
plur' arcoticō: q2 materias euacua-
tionibus adaptat: euacuationes vo
fiant cū pill'is ⁊ ſine cena: q2 attra-
hunt a remotis. Item in cura epi-
lepſie nō negligantur dicta in cura
mel'ie: quia fere oēs epileptici ſunt
mel'ici cū in vtraq3 paſſione mate-
ria groſſa adherēs viſcoſa cerebrū
occupet. valet etiā ꝓuocatio emor-
roid. in corpore in quo eſſe conſue-
uerunt ⁊ flebothomia cephalice ſi
ſanguis ſit in cauſa pctō q̄litatis et
quātitatis. ſil'r ⁊ ꝓuocatio mēſtruo
rū ⁊ cauteriſatio in ſummitate ca-
pitis vbi ſunt cōmiſſure vel in occi
pitio ſub duobus carnib' vel ſupra
cornua frontis. Sūmopere oīs epi
leptic' abſtineat a comeſtione apij ⁊
ei' fumo: ⁊ ſpecial'r pueri ⁊ mulie-

res lactãtes: quia de ꝓprietate epi-
lepſiã incitat et inducit in pueris.
ſimiliter ⁊ comeſtio ſuꝑflua petro-
ſilli ⁊ trifolij. Sed dicit̃ ecõtra: ꝙ
cum ſuſpẽſione radicum peonie ad
collũ ei⁹ ⁊ cũ ſubfumigatiõe facta
ex ſemine eius ⁊ cum potione deco
ctionis aque radicũ eius in qua po-
natur mel: plurimi viſi ſunt ſanati ⁊
ꝓprie infantes ⁊ pueri quorũ etas
erat infra annos ſeptẽ. Scias etiã
ꝙ vſus ruthe et ſizeleos in aqua et
vino multũ conferũt ⁊ puluis celi-
donie cũ zuccaro comeſtus. Pre-
terea ſi ſumat̃ .ʒ.j. et ß. pulueris ce
lidonie cũ .ʒ.ij. aque celidonie et cũ
ʒ.ij. aque decoctionis mirtillorũ et
piperis lõgi auxiliat̃ ſpecial'r poſt
purgationẽ. Sirup⁹ digeſtiuus a
ꝓprietate ſuꝑfluitates in capite cõ
tẽtas eſt ſirupus de ſticados: quem
dicem⁹ ca. de debilitate viſus. Artẽ
aũt ſirupos faciẽdi ꝓ capite vl' mẽ
bro corporis quocũq; dicem⁹ ca. ij.
cũ de fe. diſſerem⁹. Hec ergo ſunt
que conferũt epilepſie ſua q̃litate.
A ꝓprietate ꝓterea reperiunt̃ q̃dã
cõferre vt cerebrũ vulpis infanti-
bus ſepe datum: facit eñ vt nunꝙ
fiant epileptici. Item oſſa hoĩs ⁊
ꝓprie craneũ puluerifata ⁊ cõbuſta
ſumpta ſtomacho ieiuno cum vino
decoctionis peonie et cubebarũ ꝓ-
ſunt. Item odorare ruthã ⁊ caſto-
reũ poſt purgationes cõfert a pro-
prietate: vt dicit Meſ. in ſuo de ap
propriatis ca. preſenti. Itẽ piretrũ
conditũ quod ſic fit ſicut zinz. condi
tum a ꝓprietate confert ſi ſumat̃ oĩ
die. Sil'r tyriaca ⁊ metridatum et
theodoricũ ⁊ ꝓprie poſt purgatio-
nes. Item veſica apri cũ tota vrina
exiccetur in furno ⁊ det̃ ex ea oĩ
die in mane cum oximelle ad fabe
quãtitatẽ ſanat epilepſiam: vt dicit
Meſ. eodẽ ca. auctẽ alexãdri q̃ ſe
dicit expertũ fuiſſe in quodã cura-
to vſq; ad tertiã diẽ. Simil'r ⁊ hy
rũdines comeſte vl' ad fumũ aſſate
⁊ comeſte in ieiuno: vt dicit̃ ibidẽ.
Item coagulũ leporis cũ aceto bibi
tũ per trigita dies in matutinis ad
modũ orobi vel in cibo mixtũ. Itẽ
puluis iecoris milui d̃r eẽ ſũmũ re-
mediũ. Item puluis factus ex ca-
ſtoreo oppoponaco anthimonio ar
moniaco gumi et ſan. dra. dat⁹ quẽ-
cũq; curat et a pluribꝰ eſt expertus.
Item ſcinde ranã per mediũ dorſi
⁊ extrahe eius epar ⁊ inuolue eius
epar in folio caulis et cõbure in ſo
le in teſta noua bñ obturata et pul
uerem illũ da bibere cũ optimo vi
no epileptico dũ patitur ꝙ plurimi
dicũt ſe liberatos: ꝙ ſi vna vice nõ
curetur reiteret̃ idem de alia rana
donec liberet̃. Itẽ lapis celidoni⁹
ruffus ligatus in pãno lineo et po-
ſit⁹ ſub aſſella ſiniſtra ſanat mania
cos et lunaticos oĩno. Item puluis
ruthe ſicce inſuffl et̃ naribus hora
ꝑoxiſmi vel ſubfumiget̃ cũ aza ſta
tim ſurget. Item teſticuli arietini
comeſti mirabilis dicunt̃ iuuamen
ti. In omni igit̃ ſpecie epilepſie cõ
fert vſus electuarij de peonia ⁊ ſpe
cialiter poſt purgationẽ qđ ſic fit.
℞. peonie .ʒ.j. maſticis ſpice croci
coralli rubei margaritaꝝ nõ perfo
ratarũ maſticis añ .ʒ.ß. mirtillorũ
ʒ.j. et ß. cinamomi nucis muſcate
gariofiloꝝ folij zinz. piperis lõgi
cardamomi nucis indi. añ .ʒ.ij. liq-
ritie raſ. ʒ.v. anacardi .ʒ. vnã et ß.
muſci ambre ana grana ſex zuccari
quod ſufficit in eſtate et mellis di-
ſpumati in hyeme: valet epilepſie
paraliſi ſpaſmo de repletione et oĩ
morbo de cauſa frigida. Et remo-
uet dolorem ventris ex ventoſitate
memoriã reparat dat̃ in aurora ad
modũ nucis: ⁊ poſt illđ bibit̃ ydro
mel vel vinũ limphatũ. poteſt etiã
dari ſero cum itur dormitum.

Canones. Epileptici dicuntur lunatici: quia eorū periodus ſm luminis in luna varietatē ꝓcedit: quare fit in quibuſdā in luminis defectu in luna: quia tūc humiditas male regit̃ q̄b⁹ luna ex ſua ꝓprietate dominat̃ per lumē ⁊ motū. quibuſdā vō in plenilunio ꝓpter humoꝝ frigidoꝝ exuberātiā alijs in nouilunio propter earum agitationē poſt quietē diuturnam. Que igit̃ eſt ex ſanguine exacerbatur ⁊ plurimū in plenilunio. que vō ex flegmate in nouilunio. q̄ ex melīa in lune defectu. Sciendū p̄terea ꝙ in epilepſia ſummū remediū eſt cauteriū i capite poſt euacuationes vniuerſales ⁊ particulares. Sed in cathalepſia cauterium in mēbro a quo vapor eleuat̃. Sed in analepſia prouocatio emorroidarū ⁊ menſtruoꝝ ⁊ fluxus vētris debitus quacūqʒ die. Si epilepſia acciderit puero lactāti totum regimen attribuat̃ nutrici: q̄propt̃ ex his herbis vtat̃ yſopo fenic̄lo ⁊ regat̃ ex cibis calidis ſiccis quodāmodo. Quare ſi fuerit cacochia vl' plectoria purget̃ medicinis ſupradictis: donec v̄tus regiminis ex lacte tranſeat in fetū. In epilepſia preterea fit ſpaſmus vniuerſalis toti⁹ corporis: quia cerebrū ſentiēs ſenſatione naturali: licʒ nō ſentiat ſenſu animali leſionē contingentē ꝓpter oppilationē vētriculoꝝ eius cōtrahitur in ſeip̄m vt materias exp̄mat a ſe: q̄propter ⁊ oēs nerui neceſſario cōtrahunt̃ quoꝝ eſt principiū: ⁊ ſic cadit patiēs cuius ſil'e quodāmodo reperit̃ in ſternutatione. ꝓpter quod auic. dicit ꝙ ſternutatio eſt epilepſia debilis. Epilepſia vō eſt quaſi ſternutatio fortis. In apoplexia vō nō fit ſpaſmus: ſed mollificatio toti⁹ corporis ꝓpter oppilationē perfectā adeo vt cerebrum cōtrahi in ſe nō poſſit ⁊ ꝓpter eius leſionē fortem cerebrū reſiſtere nō attētet. Item in cura epilepſie q̄tuor diſpōnib⁹ opʒ ſuccurrere paupertati caloris naturalis ſuꝑfluitatū multitudini emūctorioꝝ capitis oppilationū ⁊ meatuum ſanguinis ⁊ ſpiritus coartationum.

Pronoſticatio. Si epilepſia accidit āte pubertatē in maſculino: vl' ante mēſtruoꝝ eruptionē in femella ⁊ nō ſoluitur bn̄ficio medici vl' nature in viro circa .xxv. annū: ⁊ in muliere circa mēſtruoꝝ primā apparitionē nunꝗ̄ decetero curat̃. Vn̄ Ipo. iij. pti. amph. quecūqʒ vō ꝑmanēt pueris ⁊c. Itē epileptici freq̄nēter cadūt in paliſim ⁊ ſtuporē mēbroꝝ ꝓpter depauperationē ſp̄ūs ⁊ oppilationē origis neruoꝝ: quare ꝯſidera diſpoſitionē membroꝝ vt ip̄a rectifices cū balneis calidis aromaticis ⁊ vnguētis marciaton arrogon ⁊ dyaltea. Itē q̄nqʒ ſub epilepticoꝝ ligua appent vene virides vergētes in colorē liuidū: q̄rū apꝑtio remouet inueteratā epilepſiā. Itē ſi mulieri impgnate aduenerit epilepſia fetu euacuato cito ſoluit̃. Itē ſi epileptico ſuꝑuenerit morphea alba ſignū eſt curationis. Si epilepticus nō recordat̃ poſt paroxiſmum ſignificat fortē egritudinē a q̄ curari nō pōt. Itē ſi infans natus cū epilepſia ſe expurgauerit ⁊ m'ltas ſuꝑfluitates aq̄ſas expulſerit ſignificat curationē: ſin autē ꝯtrariū. Itē ſi fetus cōcipiat̃ tēp̄e menſtruoꝝ ⁊ fiat epilepticus nunꝗ̄ ſanabit̃: q: cā eſt ex p̄ncipio gn̄ationis ⁊ fira. Itē ſi vis ſcire qn̄ epilepticus ſit curat⁹ ꝑfecte ſubfumiga ip̄ʒ cū cornib⁹ capraꝝ: ⁊ ſi nō cadit curat⁹ eſt. Itē epilepſia ex toto genere eſt difficilis curationis: ⁊ ꝓprie inueterata: ⁊ ſi infirm⁹ obe-

diat ꝛ medicus recte operet̄: ꝛ ne-
ceſſaria extrinſeca ſufficiāt: q̄re ab
ipis fugiendū eſt. Cui⁹ cām puto:
q2 epilepſia vtplurimū eſt ex gene
ratione ſicut ꝛ lepra: vt dicit auer-
roy. iiij. colliget de lepra. Itē Ipo.
v. parti. amph. Epilepſie quib⁹ an̄
iuuentutē naſcunt̄ mutationē h̄nt:
quib⁹ vo. xxv. ānoꝝ fuerūt plerūq3
moriunt̄. Alij tn̄ dicūt poſt annos
xxxv. Ipo. intellexiſſe.

¶ De apoplexia. Cap. ix.

Apoplexia eſt puatio ſen
ſus ꝛ motus in corpe to-
to cū mollificatione mē
broꝝ ꝑpter oppilationē
omniū ventriculoꝝ cerebri ꝛ mea-
tuū ſpūs ſenſibilis ꝛ motiui ꝛ ca-
uernoſitatū ei⁹. Eſt aūt duplex ꝭm
Ipo. ij. parti. amph. ſc3 maior ꝛ mi
nor. Maior q̄dē qn̄ oppilatio eſt p-
fecta: ꝛ tales nō ſentiūt oīno cū pū
gūtur: ꝛ anhelitus eſt cū anguſtia
maxima ꝛ ſpuma: imo qn̄q3 nullus
apparet anhelitus. Minor eſt cu3
oppilatio p̄dicta nō eſt ex toto vlti
mata neq3 pfecta: ꝛ iſti nō priuant̄
oīno ſenſu nec motu: ſed eſt in eis
anguſtia ꝛ āhelitus eſt pauc⁹ qn̄q3
diuerſus abſq3 ordine ita vt fortaſ-
ſis interficiet̄ oīno: q̄re fit paſſio ti
moroſa ꝛ qn̄q3 diuerſus cū ordine
bono ꝛ ſufficiēti anhelitu: ꝛ apert3
oculis nihil vidēt quādoq3 et qn̄q3
aliquid vidēt: ſed loqui nō poſſunt.
Sed ꝭm Gal'. in cōmēto eiuſdem
amphoriſmi ſunt tres ſpecies eius
ſc3 maior ꝛ minor ꝛ media: verūtn̄
huiuſmodi diuiſio eſt eadē cū prio-
ri: quia minorē ſubdiuidit in duas.
Fit autē apoplexia ex ſanguine: et
hoc eſt raro. Fit ex flegmate ꝛ hoc
plurimū. Et ſi fiat a ſanguine ap-
paret rubedo maxillarū ꝛ faciei et
diſpoſitio repleta quaſi prefocati-
ua cū aperitione venarū guides in
collo. Et quandoq3 apparet facies
nigra ꝛ rubea ꝑpter ſang. concul-
catione ꝛ mortificationem caloris.
Et ſi fuerit a flegmate appet mol-
lificatio corporis ꝛ albedo ſqualli-
da caloris et multitudo munci na-
rium ꝛ ſputi lingue vel oris. Sunt
preterea. xij. numero paſſiones in
accidētibus multū ſimiles adeo vt
cōmuniter operātes in ipſarū co-
gnitiōe: ſimil'r ꝛ cura ſepius vacil-
lēt: que ſunt Subeth. Stupor. Cō
gelatio. Sōnus lōgus. Lithargia.
Epilepſia. Apoplexia. Paraliſis.
ꝛ obdormitatio. Spaſmus. Sinco
pis. ꝛ ſuffocatio matricis. q̄rū dif-
ferentiam eſſentialem qui ſcire de
ſiderāt deſcriptionē ipſarū in pro-
prijs capitulis req̄rat: differētiam
tamē accidētalē hic ꝑut colligit̄ ex
diuerſis actoribus ꝑtin⁹ aliqualiter
denotem⁹. Cōueniūt eñ oēs in h̄
ꝙ ſignificāt puationē ſenſus ꝛ mo
tus. Sed dr̄nt ex alio: q2 q̄dā ſign̄t
puationē ſenſus ꝛ mot⁹ in corpe to
to velut apoplexia: litharg ia: ſu-
beth: ſincopis: ſuffocatio matric3:
epilepſia: ſtupor: cōgelatio. q̄dā vo
in pte corpis: vt paliſis: ſpaſm⁹: ob-
dormitatio. Itē q̄dā ex eis ſūt mor
bi tm̄: vt litharg ia: epilepſia: palis:
apoplexia. q̄dā vo accn̄tia tm̄: vt ob
dormitatio: ſincopis: ſuffocatio ma
tric3. q̄dā vo morbi qn̄q3 vt accn̄tia
qn̄q3 vt ſubeth ſiue litharg ia vel ſu
beth cū litharg ia. Itē q̄dā durant
breui tpe: vt ſubeth: epilepſia: apo-
plexia. q̄dā pluriimū aderēt ex ſui
ſpē: vt paliſis. Itē q̄dā vt plurimū
fiūt a cā pmitiua: vt ꝯgelatio ꝛ ſtu-
por q̄dā a cā an̄te h̄ūorali: vt lithar
gia: ſuffocatio mr̄ic3: epilepſia: apo
plexia. q̄dā vo vtroq3 mō: vt ſubeth
paraliſis: ſincopis. Item quedā ex
toto gn̄e ſūt p̄ter naturā: vt lithar
gia: epilepſia. quedā vo ſolū in mōr
vt ſomn⁹ lōgus. q̄ oīa clare appare
būt cū notificatione ꝑpa cū q̄ōlibet

deſcribemus. Subeth ſiue ſomnus ꝓfundus eſt cū q̇s gradatim proce dit ad grauitatē capit̾ ⁊ ſomnū nō ſubito q̄re fit dormiēs adeo ꝓfun‑ de ⁊ ocl'is clauſis vt nullomō ipſos apire valeat niſi voceť ⁊ cōcuſſetur tūc parum aperit ⁊ ilico claudit: ſꝫ ſi cōfirmeť nequaꝙ audit nec ocu‑ los apit. Accidit hec paſſio q̄nqꝫ a cauſa antecedente: quandoqꝫ a cau ſa primitiua. vbi grā. frigiditate et hūiditate aer̾ ꝯtinētis vel ſūptio‑ ne opij. Fit etiā q̄nqꝫ ſine fe. ⁊ tunc eſt morb⁹: q̄nqꝫ cū fe. ⁊ tūc eſt acci dēs fe. ſupueniēs ⁊ litbargia nūꝙ ē ſine hoc accidēte. Stupor vō q̇ ⁊ ſu beth vigilatiua nūcupať nihil aliō eſt ꝙ ſubeth diminuta quapropť ſō nus nō adeo eſt ꝓfūdus neqꝫ graui tas tāta ſicut ī ſubeth. Et q̄nqꝫ fit a cā hūorali q̄nqꝫ a cā extriſeca. v‑ bi grā. frigiditate aeris ľ eſu fūgo‑ rum vľ caſu vľ pcuſſione ſup caput. Stupor q̄nqꝫ ſumiť ꝓ formicatiōe neruoꝝ ⁊ muſculoꝝ: ⁊ tūc idem ꝙ obdormitatio. Cōgelatio dr̄ cū q̇s iacet q̄ſi dormiēs ocl'is aptis: vel ſi fuerit ſub ſitu opatiōis alicui⁹ ad‑ ueniēte paſſiōe ſtat fixus ſub eodē ſitu ⁊ fit vt plurimū a cauſa primi‑ tiua vtpote frigiditate aeris vehe‑ menti nudato capite q̄nqꝫ etiaꝫ fit a cauſa hūorali melācholica in cere bro cōtenta. Sōnus longus eſt ſō‑ nus naturalis in quali naturalē ex cedens in quāto ſicut accidit cōua‑ leſcentibus ebrioſis fatigatis ⁊ q̄n qꝫ puer̾ gulоſ. Litbargia dr̄ cū q̇s hꝫ apoſtema frigidū ī cerebro ꝓpť qō conſequiť febris ꝯtinua lenta ⁊ dolor capit̾ grauatiu⁹ cū pauca pū ctura: deinde aduenit eis ſomn⁹ ꝓ‑ fundus ⁊ ſubeth: ⁊ ſic apparet ꝙ in omī litbargia accidit ſubeth ⁊ non ecōuerſo. Epilepſia dr̄ cū quis ca‑ dit periodice ī terra ⁊ ſpaſmať ſm oēs articl'os ⁊ anbelat cū anguſtia

et hꝫ ſpumā in os: deiñ cū ꝯtranſit ſpaſm⁹ ſurgit ⁊ ſētit et moueť ſicut pus. Apoplexia dr̄ cū q̇s iacet mol‑ lificatus ſm totū corp⁹ ſine ſenſu ⁊ motu ſine anhelitu fortaſſis: qr̄ ſpi ritus aīalis nō pōt puenire ad aliq̄ mēbra rōne oppilatiōis viarū niſi forſaſſe ad pulmonē dyafragma: qr̄ vita ſine anhelitu ſubſiſtere nō pōt tp̄e lōgiſſimo: verūtñ q̄nqꝫ vie pul‑ monis oppilanť q̄re fit ſine anheli tu oīno ⁊ forte ſine pulſu arteriarū pceptibili a medico ⁊ ſi voceť non audit oīno. Et aduenit hec paſſio nō adeo velociter ſicut epilepſia. ne qꝫ adeo pigre ſicut ſubeth: ſed me‑ diocriter ſm feſtinātiā ita vt pati ens p̄ſentiat ei⁹ aduentū q̄re q̄nqꝫ clamat et mugit ſicut bos ⁊ tūc ca‑ dit ſicut mortuus: et nō fit color cor poris fedus ſicut in ſincopi ſed liui dus ⁊ repletus ſi fit a ſanguīe: vľ al bus ſqualidus ſi fit a flegmate. Et eſt ſine fe. plerūqꝫ ⁊ āceſſerūt eā vtigo perdurās ⁊ ſcothomia et ſo‑ da capit̾ ⁊ inflatio venaꝝ colli te‑ nebroſitas viſus et tremor in toto corpe ⁊ ſtridor dentiuꝫ in ſomno et grauitas ⁊ pigritia ⁊ vrina ei⁹ fue‑ rit groſſa plena reſolutiōib⁹ varijs lactea vel palearis. Accidit etiā ſō nus a cā primitiua. vbi grā. caſu vľ pcuſſione ſup caput: ſilr ⁊ a frigidi tate aeris ꝯtinentis aut ſumptione opij: ⁊ accidit apoplexia vt plīmuꝫ guloſis et bibulis aut groſſis p na‑ turā vel dietam. Paraliſis eſſe dr̄ cū q̇s priuať ſenſu ⁊ motu ī aliquo determiato mēbro. ſ. brachio vľ cru re vel lingua cū mollificatiōe illius mēbri vel immedietate toti⁹ corpis ſcꝫ in toto latere dextro vel in toto latere ſiniſtro: vel in toto corpore a collo infra illa vt caput eius ⁊ ptes ſint ſana. Nam ſi totū corp⁹ careret ſenſu ⁊ motu cū mollificatione mē broꝝ foret apoplecticū vel ſubethi‑

cū: qꝛ tunc coꝛ ⁊ cerebꝛū eſſent leſa quod in paraliſi nō cōtingit cum ſit paſſio neruoꝝ ⁊ mēbꝛoꝝ neruoſoꝝ. Obdoꝛmitatio ſiue ſtupoꝛ ſiue foꝛmicatio eſt cū mēbꝛū alquod puta man⁹ aut pes acquirit ſenſum obtuſum motū laboꝛioſum ꝑpter malū ſitum oppilantē neruos deferētes ſpiritū ſenſitiuū et motiuū. Spaſmus vō dicit̄ ꝯctio mēbꝛi lacertoſi ſiue ſit de plenitudine: vt in coꝛpe plectoꝛico ſeu de inanitione: vt in coꝛpoꝛe ethico ⁊ fe. cōtinuis cōſumpto ſiue ſit ex doloꝛe: vt in pūctura nerui. ꝙ ſi talis ꝯctio nerui fuerit verſus flexibilitatē membꝛi ita vt curuet̄ mēbꝛū dicit̄ ꝓpꝛie ſpaſm⁹. ſi vō fuerit vſus inflexibilitatē ita vt mēbꝛū ſtet tēſum dꝛ thethan⁹ vł alcuſez. Sincopis dꝛ cū quis cadit amittēs ſenſum ⁊ motū ſubito cū fedo coloꝛe faciei ꝑpter paſſionem coꝛdis ex reſolutiōe ſpirituū pluri moꝝ: vt poꝛe poſt laboꝛē vel balneū vel ꝑpter ipſoꝝ ꝯculcationē atqꝫ ꝑmixtionē cū fumis capnoſ: vt i triſticia vel ſtupoꝛe vel ꝑpter moꝛdicationē oꝛis ſtomachi a re calida venenoſa cui coꝛ compatit̄: vt in ſumptione arſenici vel calcis viue. et ē ſemꝑ ſine fe. ꝙtū eſt de per ſe. Fit etiā qn̄qꝫ in fe. ꝑpter virtutē totalem debilitatā vnde ⁊ fe. dꝛ ſincopalis. Suffocatio matricis dꝛ qn̄ matrix nō poteſt expellere ſuas ſuperfluitates deoꝛſuꝫ ꝑpter oppilationē: qꝓpter cōſtringit̄ vt expellat eas ſurſum: q̄re ſentit mulier hoꝛa illa aliq̄d quodāmodo eleuari a pectine vſqꝫq̄ perueniat ad os ſtomachi: ⁊ ideo cōpꝛimit̄ dyafragma et impedit̄ anhelit⁹ ⁊ fumi venenoſi eleuant̄ ad coꝛ: ⁊ inducūt ſincopim ad cerebꝛū ⁊ auferūt ſenſum ⁊ motum: ꝑpter quod tūc mulier ſubito cadit ſuꝑ terrā: ſed nō deficit ei rō ſua ⁊ fit cōtoꝛſio membꝛoꝝ ſicut in epilepſia: ſed nō fit ſpuma ſicut in illa: ⁊ qn̄qꝫ ſuffocat̄ ⁊ moꝛit̄: ⁊ qn̄qꝫ reſuſcitat̄ poſt deſpationē. Nec accidit hec paſſio niſi poſt retētionē ſpmatis aut mēſtruoꝝ ⁊ in mulieribus duris groſſis quarum vie ſunt anguſte: ⁊ qn̄qꝫ non ſentit̄ ei⁹ pulſus nec anhelitus oīno.

Methodus. Cū omnis apopletic⁹ ſit abſqꝫ ſenſu ⁊ motu nō req̄rit̄ in cura ei⁹ niſi vt ꝯſideret̄ diſpō faciei et oculoꝝ ⁊ anhelit⁹ ⁊ ħitudines totius coꝛpis: que ſi replōnē ſigñt cū abūdātia caliditatis in materia: et ꝑ ꝯn̄s ꝙ ſanguis eſt in cā fiat ſtatī flōmia ſimł de venis cephalicis in manibus vł in curuatura bꝛachij: ⁊ tātū de ſanguīe extʼhat̄ ꝙtum poſſibile fuerit ꝯſtante vtute. Virt⁹ em̄ in oī actu medici eſt ꝯſiderāda maxime cū vt⁹ ſit ꝑncipaliſſim⁹ iudex: vt dꝛ. ix. de inge. ſanitatis. Poſtea fiat ſcarificatio in crurib⁹ ⁊ ventoſatio ⁊ oīs diuerſio ꝓpoſſe ad inferioꝛa. Tūc nāqꝫ cōueniēs videt̄ vt eradicatio ſubſequat̄ cū flōmia vene recte in frōte vł venaꝝ magnaꝝ groſſarū q̄ ſunt ſub līgua vł venaꝝ guīnd. in collo: qm̄ ꝓhibet ſuffocationē: poſtea vō fiat cliſtere acutū gradatim qđ ſic fꝫ. ℞. colloquītide agarici centauree ſe. vꝛtice an̄ ℥. ß. melliloti ſticađ. blete an̄. ℈. j. piſtent̄ et bullient̄ in aq̄: et de illa aq̄ accipiat̄ lib. j. et mellis. ℥. iiij. olei cōis. ℥. iij. ſalis. ℥ ß. miſceant̄ ⁊ iterū reducant̄ ad ignē ⁊ bulliat̄: ⁊ cū bullierit collet̄ ⁊ tepidū iniȷciatur. Et reiteret̄ hoc cliſtere donec ſentire cepit patiēs aut moueri: fiant ligatiōes extremoꝝ foꝛtes ⁊ fricationes plantarū pedūꝫ ⁊ manuum aſperſe cū aceto ⁊ ſale: ⁊ cū ſentire magis cepit ponat̄ in oꝛe eius. ʒ. j. vł. ʒ. ij. electuarij anacarđ. quod ſic fit aucte Job. hebemeſ. ꝙ pannis

tegat patiēs vndiq̄q3: qm̄ calefaci et ⁊ ſudare faciet ⁊ foꝛtaſſis fe. inducet q̄ totā materiā reſoluet. ℞. ʒinʒ. piretri nigelle coſti pipis longi pipis nigri acoꝛi añ. ʒ. x. mirrhe ruthe ſicce aſſe ariſtologie baccarū lauri caſtoꝛei tapſie ſinapis gentiane ana. ʒ. v. vngant res iſte ex oleo nucū: cōficiantur cum melle diſpumato eſt nanq3 conferens apoplexie paliſi toꝛture ſpaſmo de repletone ⁊ vl'r oī moꝛbo frigido. Mel aūt anacarð. ſic fit. Tere anacarð. ⁊ mel et pone eos in aceto et dimitte ſic duob⁹ dieb⁹: poſtea coque eos léto igne donec aceti tertia ps ſit ꝯſumpta: tunc colla cū lineo ⁊ pone fecē in medicina loco anacardi et aceto pone tantūdē mellis: et coq̄ hec ſil' vſq3 ad ſpiſſitudinē: et hoc eſt mel anacarð. Vel ſi preſto nō ſit alið pone in aure infirmi auree alexādrine. ʒ. ij. vel tyriace veteris. ʒ. j. vel vnā ficū caricā in qua ſit aliq̄d euforbij: ⁊ fac vt maſticet ⁊ inglutiat pfecte illas. Preterea neq̄q̄ bibat vinū: ſed ydromel qð ſic fit. ℞. aque lib. iij. mellis. ℥. iij. bulliant aliq̄tulū ſimul ⁊ collent. Dieta ſit tenuis ex cibis paucū ſanguinē gn̄antib⁹: vt ſunt olera farina lētes. Nō vtat carnibus nec iurib⁹ earum. Si vō flegma ſit in cā ſi ſtatim a pncipio cliſtere acutum qð ſic fit. ℞. agarici colloq̄ntide ellebori albi centauree minoꝛis añ ℥. ß. mellilotí blete ſticað. polij añ. M. j. piſtent ⁊ bulliātur in aqua: collent et de collatura illa capiat lib. j. ⁊ miſceat cū. ℥. iiij. mell'. ⁊. ℥ j. olei. ⁊. ℥. ß. ſalis. reducatur hoc totū ad ignē iterū: ⁊ bulliatur ⁊ collet ⁊ tepidū iniiciat ⁊ reiteret hoc totiēs donec ad ſentiēdū redierit ⁊ loquat. Nā ſi per hoc nō reuertit neq3 loquat neq3 mouet neq3 ſentit ſignū eſt moꝛtale. Fiāt fricationes poſt cliſteria in pedib⁹ ⁊ cruribus cū ſale ⁊ aceto vehementi. vngat ei caput ex oleo nardio calido in quo diſſoluta ſint euforbiū ⁊ caſtoꝛeū. Fiāt gargariſmata cū oximelle ſquillitico ⁊ aqua decoctiōis yſopi yreos ſticað. et ruthe. vltimo fiāt ſternutationes cū euforbio vel pipe vel elleboꝛo albo. Et cū loqui cepit ponat in oꝛe eius. ʒ. j. ⁊ ß. electuarij anacardi pdicti vel tyriace veteris: ⁊ poſt illð bibat aquā mellis ſupꝛadictā. Cū aūt erect⁹ fuerit ⁊ obediēs ꝯſilijs medicine purget ſepius cū pill'is cochijs. ſil'r ⁊ digerat materia ante ⁊ poſt purgationē in cibis alteratiuis frequētibus cū aliq̄b⁹ medicinis dictꝫ ca. de epilepſia. que dicentur ca. de paraliſi. Vtat carnib⁹ edoꝝ pulloꝝ ⁊ bibat ydromel: ſ3 vinū nullo mō: niſi vt⁹ ſit debilis tūc bibat vinū albū debile limphatū. In fine vō fiāt cauteria diuerſa cū ferro vel cātaridib⁹: vnū quidē in cōmiſſura vbi terminat medi⁹ digit⁹ qn̄ radix man⁹ patiētis ponit ſup radicē naſi. ⁊ aliud in occipitio abꝛaſis prius capillis q̄ dimittant pluribus dieb⁹ aperta. Si vō nihil pdictoꝝ remedioꝛum pfecerit neq3 eger p ea ad intelligentiam redierit igniat ſartago ⁊ ponatur circa ſuperficiē capitꝫ: ita q capilli vrantur et calefiat cutis. Quia vt ait Auicēna preſenti cap. vehemēter exiccat materiā capitis et confoꝛtat caput et neruos et excitat apopleticum. Vel capiti raſo atq3 calefacto cum pāno calido ſupponatur rubificatiuū dictum ca. de lithargia. actu calið. frequēter iſta nanq3 remedia ſunt vltime foꝛtitudis in exiccādo ⁊ excitādo patiētē.

Emperica.

Cōmuniter operātes qn̄ vocantur ad apopleticū ſolū intendūt accidēti. ſ. inſenſibilitati negligentes pro tūc cauſam. Ligāt igit

primo extrema fortiter: vt dolor vigilias inducat ⁊ materias diuertat et fricent plātas manuū et pedum vehemēter cū aceto ⁊ ſale ⁊ imponāt pul. ellebori albi vel pipis naribus ⁊ ꝑcuſſant corpus. Qḋ ſi hec oīa nō excitāt ip̄ꝫ radūt caput raſura ſicca: ⁊ faciunt cautia p̄dicta oīa vl' q̄dā. vel faciūt ruptoriū ſupra caput ex cātaridib⁹ ꝯfectis cū emplo apoſtolico vel cū fermēto: vl' approximāt ſartaginē p̄dictā. Et poſtq̄ excitatus fuerit intendūt cure euacuando ⁊ digerendo: q2 vigilie ſunt maxime ⁊ p̄cipue in cā cure apopletici caput exiccādo ⁊ ſp̄ūs igniēdo. Sūt etiā ſignū certiſſimū: q2 ſignificāt egrū poſſe vti medicinis ꝯuenietibus. Euacuatio optima fit cū pill'is Meſ. poſit3 ca. de epilepſia. vel cū pill'is cochijs vſitatis.

Canones. Fit apoplexia maxime illis qui nimiū vinū bibūt ⁊ caput ſepe lauāt cū aqua: ⁊ ꝓprie in loco frigido humido: ⁊ qui frequēter ſudant circa caput ſine manifeſta cā. Et ſi caput ſit naturalr debile mag3 hoc ꝯtingit. Quia vinū indigeſtum ad cerebrū ⁊ neruos repit a ſui ꝓprietate: ⁊ ibi in flegma cōuertit' ⁊ ſui q̄litate ſenſum ⁊ motū paliticat: ⁊ ſui q̄titate origines neruoꝝ et cellulas v̄tutū aīaliū oppilat. Itē in apoplexia nō fiat euacuatio niſi cū pill'is ⁊ in ſero dent' ſine cena: q2 a remotis euacuāt perfecte.

Pronoſticatio. Apoplexia maior eſt impoſſibilis curatiōis. minor v̄o difficilis. media mediocriter. Unde Ipo. ij. parti. amph. Soluere apoplexiā fortē quidā impoſſibile eſt em̄ mortalis q̄ſi ex tota ſpecie. Itē ſi apopletic⁹ non pōt excitari per media ꝯueniētia ronabiliter exhibita mortale. Itē apoplexia maior prima die interficit: ſc3 ſuffocādo. apoplexia media nō interficit vſq3 ad tertiā diem vel in paraliſim lateris debilioris cōuertitur: ſc3 ꝓpter diriuationē materie ad partē illā. Item ſepultura apopletici deb3 ſemꝑ differri per tres dies: vt dicit Auic. Quia vita non poteſt diutius ſtare ſine anhelitu ⁊ ſine ſenſu ⁊ motu: ⁊ quod certi⁹ eſt ſine pulſu ꝑceptibili q̄. lxxij. horis naturalib⁹ ad plus. ante v̄o hoc tēpus aliq̄ reuiuiſcūt ⁊ ſanant'. Ite3 ſi apoplexia ſupuenerit ebrioſo fortiter ⁊ ſubito mortale. Unde Ipo. v. parti. amph. Si inebriat⁹ aliq̄s repēte ſine voce ⁊c̄. Itē apoplexia eſt magis ꝑiculoſa inter. xl. ānos ⁊ lx. q2 tūc calor naturalis minorat'. Uñ Ipo. vj. parti. Apopletici fiūt maxime a. xl. annis vſq3 ad. lx. Itē taciturnitas ſubito ꝓueniēs ſignificat apoplexiā vel mel'iam. Apopleticus quidē ſi ſit cum impotētia loquendi ⁊ priuatione ſenſus et motus. Melancholiā v̄o ſi ſit cū volūtate tacēdi ⁊ bōitate ſenſus. Unde Ipo. vij. parti. amph. Si lingua intēperata repēte fiat aut apoplexie aliq̄d huiuſmodi vl' melāch olie fiet diſtingue igit' ꝑ talia. Sciēdū preterea q̄ mīor apoplexia durat vſq3 ad dies. vij. ad plus. aut ꝯuertit' ad mortē aut ad vitā manifeſte aut ad paraliſim ꝑtis debilioris aut peripleumoniā. Unde Ipoc. vj. parti. ampho. Quibuſcūq3 ſanis dolores repente fiunt in capite: ⁊ continue ſunt ſine voce ⁊ ſtertūt in ſeptē diebus pereūt ſi non fe. eos accipiat: quia iſta ſunt ſigna certiſſima tria apoplexie ꝯfirmate. Item Ipo. ij. parti. amph. Craſſi valde ſm̄ naturā cito magis moriūtur gracilib⁹. Itē apoplexia ex ſanguie ſuffocat ex improuiſo. Unde Ipoc. j. parti. amph. In exercitantibus ⁊c̄.

¶De Incubo. Capitulum .x.

Incubus ē paſſio in q̄ hō ſentit cum ingredit̄ ſomnū fātaſma graue ſup̱ ſe cadens ⁊ ꝓprimit ipm et anguſtiat̄ ei⁹ ā̄helit⁹ ⁊c. et interſecat̄ vox ei⁹ ⁊ mot⁹ ipſius. Et fortaſſis p̄focat̄ ꝓpt̄ oppilationes ⁊ cū ab ipo ſepat̄ excitat ipꝫ cito a ſomno ⁊ dr̄ ab incubo: qꝛ demō eſſe credit̄ apō eos q̄ intellectū extollere nequeūt ſup̱ ſenſuꝫ: vl' dr̄ incubus quoniam incubit corp̱ib⁹ q̄ſi ea ſuffocando.

Methodꝰ. Fit qn̄qꝫ ab aſſidua plectoria rōe multitudinis ſanguīs ī toto corpore. Et ſigna ei⁹ ſūt rubedo oculorū ⁊ diminutio ſomni ⁊ an̄ceſſio ciboꝝ multiplicātiū ſanguinē. ſ. vini carniū ⁊ piſciū vrina rubea groſſa et pulſus magn⁹ fortis ⁊ habitudo carnoſa ⁊ ſaliua dulcꝫ ſine cā manifeſta. Et cura ei⁹ ē vt p̄mo fiat flebothomia cephalice. deīn ventoſatio cruris aſſidua cuꝫ ſacrificatiōe ⁊ minoratiōe cibi ⁊ dimiſſiōe vini. Vtat̄ p̱ cibo lentib⁹ orō. auena oleribꝰ vtat̄ ꝓ cōdimētis aceto agreſta vl' vino berberis bibat aquam. Fit qn̄qꝫ ex dn̄io flegmatis in toto corp̱e ⁊ ꝓprie ī capite ⁊ circa origines neruoꝝ. Et ſigna ei⁹ ſūt tarditas pigritia hebetudo ſenſuum et ml'titudo ſputi ⁊ muſcillagis ⁊ mollificatio toti⁹ corpis an̄ceſſio ocij ⁊ ciboꝝ flegmaticoꝝ vrina groſſa alba ⁊ pulſus moll' lat⁹ vndoſus. ⁊ cura ei⁹ ē cura epil'ie de flegmate.

Emperica. Fit incubus ex omni cauſa ex qua fit epilepſia vt dicūt cōiter opantes: ⁊ ſigna eius ſunt manifeſta nō niſi ex relatione infirmi ⁊ ideo qn̄qꝫ vitio materie in cerebro cōtente: qn̄qꝫ in ſtomacho vel aliq̄ alio viſcerū. Cura ei⁹ eſt cura epilepſie ibi poſita ſub ſingulis. Et cū incubus nihil aliud ſit q̄ꝫ epilepſia pua ſiue impfecta differēs ī hoc ſolo qꝛ epilepſia accidit tp̱e vigiliaꝝ: ſed incub⁹ tp̱e ſomni ⁊ ꝓprie circa principiū ipi⁹. Confortet̄ cerebrū et cor cōtinue cū dyamargariton et dyanthos cum muſco p̱ ſe vel ſimul mixtis vl' cum electuario de peonia poſito capl'o dꝛ epilepſia: vel cū aurea alexandrina ⁊ electuario ducis qd̄ licꝫ ſūmēdo p̱ ſe vel cū alio mixtum. Sumat poſt purgatiōes bis in ſeptimana q̄libet vice tyriace veteris in aurora cū aquis decoctiōis peonie. ʒ. iiij. qm̄ ꝓfert a ꝓprietate.

Canones. Quidā putāt incubum fore paſſionē cordialē ex anguſtia anhelitus accidētē q̄re applicāt medicinas et cauteria ad pectus et cor: verum in hoc cadit error: quoniam in epilepſia et apoplexia leditur anhelitus cum ſint paſſiones animales quare conferunt in epilepſia exiccatiua: ſimiliter et cauteria ſuper caput. ¶Sciendum preterea q̄ꝫ in morborum cura non ſemp̱ applicātur remedia localia membro p̄mo fontali: ſed et ſcd̄o manifeſtatio p̄ncipalis p̱ut euidenter probat auerroys ſcd̄o colliget cōtra Gal'. q̄ illd̄ aſſerebat. ponim⁹ em̄ emplaſtra ſuper oculum in debilitate viſus: licꝫ virtus viſiua ſit totaliter in corde.

Pronoſticatio. Incubus ſi ſepe contingerit eſt anteceſſor trium egritudinū ſcꝫ apoplexie vel manie epilepſie. Nā ſi ſit a ſanguīe ſequitur apoplexia. Si a flegmate ſequitur epilepſia. Si a melancholia ſequitur mania. Item incubū ſepe cōtingentē ſequi conſueuit ſpaſmus de repletione vel paliſis ⁊ qn̄qꝫ ſubita ſuffocatio cordis. Itē ſi poſt excitationē ſudet ſudo-

re frigido et ſit cū tremore cordis vel ſpaſmo vel ſincopi mortale.

¶ Tractatus ſecūdus p̄me ſectionis. De paſſionibus neruorum.

Neruorum paſſiōes famoſe ſunt quinq̧. Prima paliſis. ſcd'a ſpaſm⁹ ꝛ thethanus. tertia tortura. q̄rta ſtupor et tremor ſiue debilitas neruorum. q̄nta alitatio ꝛ ocitatio. Cum autē dico neruos cōphēdo et chordas ꝛ muſculos ſiue lacertos toti⁹ corpis.

¶ De paraliſi. Capl'm. j.

Paraliſis eſt mollificatio ſoli⁹ mēbri vel mēbrorꝝ pluriū in q̄cūq̧ pte corpis ppt' quā puant' ſenſu vel motu vel vtroq̧ ſil': ppe tn̄ mollificatio toti⁹ corpis dr a collo īfra ita vt lingua ꝛ caput totalr' ſint ſana. Fit qn̄q̧ a cā ān̄cedēte hūorali: qn̄q̧ a cā pmitiua. ſi a cā hūorali ān̄cedēte h' dupl'r: qꝛ h' fit ab apate oppilāte radices ꝛ origines neruorꝝ ppt' quod mēbra qb⁹ deſuiūt puant' ſpū aīali ꝛ mollificant': vl' fit ab hūore groſſo crudo fl'ātico oppilāte loca predicta atq̧ imbibēte. Si vo a cā primitiua. ſ. a caſu vl' pcuſſiōe fit etiā dupl'r: qꝛ vel iſta cā ledit ſpōdiles ita vt fiat diſlocatio i eis: ꝛ p ꝯn̄s i neruis fit oppilatio pcedētib⁹ a nucha vel ledit neruos īpos ꝛ radices neruorū cōtundēdo ꝛ ſcindēdo. Signa eius q̄ fit ab apate ſil'r et curā ponem⁹ ca. de dolorib⁹ dorſi. ꝛ cap. de gibboſitate. Signa eius q̄ fit a flegmate ſunt albedo coloris faciei abſq̧ venis manifeſtis ꝛ habitudo corpis ſqualida. Sed nō videt' poſſe fieri ab humore calido ppter ei⁹ ſubtilitatē niſi forte raro valde ex ſanguinis multitudine. Et ſigna ꝛ cura fiant eadē cū eis que diximus de apoplexia ſuo capl'o cū de cā ſanguinea loq̄bamur. Signa ei⁹ q̄ fit a diſlocatiōe ſpōdiliū ſunt difficultas anhelit⁹ cū qua aduenit mollificatio mēbrorꝝ. Signa ei⁹ q̄ fit ex leſione neruorꝝ patēt ex rl'one patiētis. Sciēdū pterea q̄ oēm paliſim factā a cā hūorali antecedit necrio tremor ꝛ ſtupor ſiue formicatio mēbrorꝝ cū minoratione ſenſus in eis. Urina aūt īporꝝ appet lactea vl' karopos ex ntura ppt' obtuſionē calināliſ ab hūore crudo. Verū qn̄q̧ fit p accn̄s tincta ꝛ rubicūda: qꝛ cū epar ꝛ renes ſūt debilitata p ꝯpaſſionē nō pn̄t gn̄are ſanguinē laudabilē neq̧ diſcernere ip̄z ab aq̄ſitate vrīali q̄re remāet vrīa ſil'is loture carnis queadmodū accidit ī debilitate epatꝪ: ꝛ in ydropꝭ alchite vt di. Auic. in tertio cān. cap. pn̄ti.

Methodus. Cura paliſis q̄ fit a cā hūorali flegmatica ꝛ ē illa q̄ maxime ꝯtigit ē vt pmiſſa digōne cū oximelle ſquillitico vel ſirupo de ſticad. purget' cū pill'is fetidis vel cochijs vſitatꝪ dādo de ſero cū itur dormitū ſine cena a ʒ. j. vſq̧ ad. ij. oī ſeptimana ſel': vel cū pillulis de euforb. Jo. bebemeſ. q̄ ſūt optime ad educēdū fl'egma groſſū qd' deſcēdit ad neruos q̄re ꝯferūt mollificationi podagre ſpaſmo torture. ℞. euforb. colloq̄n. agarici. bdellij. ſerapini. an̄. ʒ. iij. aloes. ʒ. v. fiāt pill'e cū aq̄ porri. Doſis earꝝ ē a. ʒ. ß. vſq̧ ad. ʒ. j. dent' i ſero ſine cena ꝛ h' cōtinues aut trib⁹ aut q̄ttuor vicib⁹ reſercatis. Poſt h' vngāt' mēbra paliticaꝛ ſpōdilles colli ꝛ dorſi toti⁹ cū oleo coſtino qd' ſic fit. ℞. coſti. ℥. j. pipis piretri euforb. an̄. ʒ. ij. caſtorei. ℥. ij. terāt' ꝛ cribellēt' ꝛ miſceāt' cū lib. ß. olei de ſpica l' de lilio l' laurino l' cū balſamo qd' meli⁹ eſt oib⁹

vnguētis p̄dictis. Diebus vo q̄etis vtat̄ in ieiuno electuarijs cōfortatiuis. Sumat ḡ in aurora. ʒ. ß. dya castorei ⁊ cibū differat p. vj. horas vl' oppoponac̄ recētis l' theodorici anacardini vl' dyapli. vel metridati vl' auree alexād. et meli⁹ oīb⁹ est piretrū conditū qd̄ sic fit. ℞. ʒ3. ꝯditū vt dicit mes. Qis em̄ calida sicca medicina exhibita p⁹ purgationes lacertos ⁊ neruos corroborat ⁊ ꝓpt̄ hoc si res efficit sanitas subsequet̄ ad qd̄ facit nō modicū si fuerit acuta penetratiua. si vo p talia non cepit sanitatē abstineat q̄dā p dies aliq̄s ab oī medicina donec vt⁹ cōfortet̄ ⁊ obfuet solū dietā q̄ dicet: ⁊ p⁹ hoc redeat ad vsū medicinaꝝ. Nequaq̄ igit̄ hmōi patiēs bibat vinū vsq3 ad dies. xl. vl' ampli⁹. s3 sit ꝯtēt⁹ ydromelle suo dicto ca. de lithargia. Post dies p̄dictos pōt bibere vinū albū odoriferum in q̄ saluia ⁊ castoreū sint bullita: ipa nāq3 hn̄t ꝓpetatē mirabilē in ꝯfortādo neruos ⁊ iūcturas quēadmodū p ꝯriū vinū ⁊ acetū mēbra neruosa debilitāt oīquaq3 cū sua penetratiōe subita p vias āgustas priusq̄ digerant̄. Regat̄ h patiēs carnib⁹ pulloꝝ ⁊ edoꝝ elixis cū feniculo petrocillino. Silr ⁊ assis cōditis sinap. trita ⁊ cōfecta cū melle velut i formā saponis. Abstineat a iuribus ⁊ brodijs ꝓposse nisi fortassis ꝯdit3 cū puluere q̄ sic fit. ℞. pipis. ʒ. ij. ʒ3. ʒ. ß. cardamomi pipis lōgi cinamomi zedoarij an̄. ʒ. j. spice mac3 croci. an̄. ʒ. j. terant̄ ⁊ cribellēt̄ subtilissime. Et scias q̄ i cura palis̄ isti⁹ si fuerit vt⁹ fort3 nihil melius repies q̄ euacuatōes fortes freq̄ntatas. ꝓpt̄ qd̄ dicit mes. p̄nti ca. aucte Gal. q̄ egritudines neruoꝝ ⁊ iūcturaꝝ nō natura agēte rectificāt̄: q̄ꝓpt̄ int̄ euacuationē ⁊ euacuationē interueniet tp̄s q̄ cōfortet̄ corp⁹ cū cibis ⁊ potib⁹ tyriaca ⁊ metridato. Ultimo vo si nihil p̄dictoꝝ ꝯtulerit fiāt sup mēbris paliticis singl'is cauteria diuersa ꝓfundata. Cura palis̄ q̄ fit a casu l' ꝑcussiōe ē vt statim a p̄ncipio fiat flōmia diuersiua. deinde curet̄ vuln⁹ ꝑm cirurgiā ⁊ ꝯfortent̄ nerui ⁊ mēbra lesa cum emplo qd̄ sic fit. ℞. farine fenugre. se. ben vl' lini. se. malue maluauisci resine armoniaci bdellij adip. anat3 cere. an̄. oleī de lilio vel de spica qd̄ sufficit ad incorporādū ⁊ addant̄ ⁊ pistant̄ oīa ⁊ bulliant̄ sil' vt liq̄fiat i casola: deiñ collent̄ ⁊ misceant̄. Hoc nanq3 emplastrū sup̄fluitates currētes ad loca debilia mollificat ⁊ resoluit ⁊ dolorē mitigat ⁊ lacertos ⁊ neruos cōfortat. Ungat̄ etiā cū oleis calidis de lilio costo vl' de spica vel cū oleo cōi: in cui⁹. ʒ. j. dissoluta sit euforb. ʒ. j. ⁊ castorei. ʒ. ij. dieta sicut supra.

Emperica. Scias q̄ si exhibeat̄ palitico. ʒ. j. assefetide cū vino calido oī die in aurora ⁊ ꝓpe p⁹ purgationes bis vl' ter refertatas effectum inducit mirabile sup neruos et lacertos. silr ⁊. ʒ. j. electuarij anacardini positi capl'. de apoplexia. Iste nāq3 medicine ilico ꝯsumūtur faciunt sudare patientē et ꝓprie pānis calidis cooꝑtū ⁊ fortassis fe. efficiunt sui caliditate vehemēti q̄ꝓpt̄ matias insensibilr resoluūt: ⁊ p⁹ h neruos corroborāt cū sua stipticitate potēti. In cura p̄terea palis̄ hūoralis op3 vt ordo puet̄. p̄mo nanq3 ꝯueit vt hūor calid⁹ digerat̄ cū sirupis calidis acut3 velut oximelle cōposito ⁊ squillitico ⁊ ꝓprie cū potatur cū aq̄ cal'a in q̄ cocta sūt sticad. peonia ysop⁹; poliū montanum nux muscata cubebe q̄ vtutē sirup. deferūt ad caput ⁊ neruos. Cauedū tn̄ ab vsu sup̄fluo oximellis: q2 materias defert ⁊ ꝓfundat in neruis: et

p̄prie ſi ſit acetoſum valde. Mino-
ret̄ igit̄ acetū ⁊ augmētet̄ mel ⁊ ra
dices diuretice penetratiue. Scd̄o
vo cōuenit vt hūoꝛ hūidus purget̄
cū medicinis foꝛtib⁹ attractiuis ve
lut ſūt pill'e i q̄b⁹ agaric⁹ ⁊ colloq̄n
tide ponunt̄. tertio req̄rit̄ vomitus
frequens ex raffano atq; elleboꝛo.
Siłr ⁊ cliſteria acuta dicta cap̄. de
apoplexia: q̄m reliq̄as eradicāt et
diuertūt. q̄rto vo ſucceſſio regimis
calidi ſicci vehemēter ī cibis ⁊ poti
bus atq; medicinis ⁊ vigilijs ⁊ ſiti
et laboꝛe. q̄nto ſternutatio freq̄ns
cū pipe vł cōdiſi. ſexto coꝛpoꝛis fri
catio vehemēs ī eſtuario vł balneo
tinarū et cū ſale et ſe. vṫice. In cu
ra paliſis q̄ fit a caſu ⁊ p̄cuſſiōe cō-
fert inūctio cū adipe canino vł vul-
pino ⁊ embꝛocatio talis. Accipiat̄
vulpes ⁊ viua decollet̄: et bulliat in
ſanguīe ſuo reiectis ei⁹ inteſtinis
aut viua cū aq̄ ⁊ oleo fiat ablutio ł
balneū ī ieiuno: eſt vehemēter ꝯfe
rēs ī omi paſſiōe arthetica ⁊ p̄prie
apud declinationē. Itē ad paliſim
q̄ fit ab hūoꝝ vitio ꝯfert h̄ vnguē-
tū ⁊ p̄pe poſt purgationē. ℞. vulpē
pinguē eiectis viſcerib⁹ ⁊ cōtere cū
oſſib⁹ ⁊ carnib⁹ minutim. deiñ pōe
in frixoꝛio cū iſtꝫ gumis. ſ. bdellio
ſerapino oppoponaco eufoꝛb. aſſa-
fetida. deiñ in vaſe reſoluāt̄ circa
ignē ⁊ colligat̄ liquoꝛ q̄ fluit inde ⁊
cuꝫ pinguedine caſtoꝛei ⁊ medulla
oſſiū lepoꝛis vł vituli ⁊ cere qd̄ ſuf
ficit fiat vnguentū cum quo vngat̄
poſterioꝛ ps capitis ⁊ collū ⁊ ſpina
tota p̄prie qñ exit balneū ſiccū ſcilꝫ
eſtuariū vł aquā tinaꝝ vł decoctōis
ſaluie abſinth. folioꝛuꝫ lauri mente
radicis poꝛroꝛū pullegij et ſiłiū vel
poſtq̄ fecerit vapoꝛē ex ipis q̄ tan-
gat membꝛū paliticū cū nō vult in-
gredi balneū. Iſtud vnguētū cale-
facit: neruos cōfoꝛtat ⁊ deoppilat:
queadmodū ⁊ oleuꝫ de coſto vel de
ſpica mixtū cū pinguedine caſtoꝛe
ſi vngatur cū ipſo omi ſero cū itur
doꝛmitū caput raſum ⁊ collū cū ſpi
na tota. Simił'r ⁊ aqua vite de bo-
no vino artificioſe cōfecta: ⁊ ex vn
guentis ſimilib⁹ ſicut ſunt marcia-
ton arrogon agripa: ⁊ p̄prie apud
declinationē. ⁊ adhuc foꝛtioꝛa ⁊ no
bilioꝛa dicem⁹ remedia in capi. de
paſſione arthetica ſi deus voluerit.
Sternutatio p̄terea cū condiſi pi-
pere caſtoꝛeo piretro ⁊ eufoꝛb. ſimł'
tritis ⁊ cōmixtis confert vehemē-
ter: ⁊ q̄nq; ꝯuenit vt fiat caput pur
giū cum ſucco ruthe ⁊ cū mirrha ⁊
caſtoꝛeo diſſolutis ī eodē ſucco inij-
ciēdo cū inſtrumento. Siłr et gar
gariſma cū oximille ſquillitico cuꝫ
aqua decoctiōis ſinap̄. ruthe vł ſal
uie ⁊ ſauine. ⁊ nō negligas confoꝛ-
tare partē capitis poſterioꝛē cum
oleis ⁊ vnguētis calidis p̄dictꝫ: q̄m
eſt oꝛigo oīm neruoꝛū ⁊ ſternutato
rijs et caput purgijs vt materia di-
uertat̄ ab ipo ad p̄tē anterioꝛē vbi
eſt collatoꝛiū pallati. Siłr cuꝫ gar
gariꝫat̄ acutis ⁊ p̄prie apud decli-
nationē: eſt nāq; cōferens ad quā-
cūq; p̄ticulā palis̄ declinauerit.

Canones. Dubitauerūt excellētes v-
trum paraliſis ſit ſemper de gene-
re male complexionis frigide hūi
de per naturam p̄pterea q̄ actoꝛes
aſſignātes eius cauſas añcedentes
vel cōiunctas aſſignant frigiditatē
aut humiditatē. Propter qd̄ dicit
Mes. in ſuo de appꝛopꝛi. c. de egri
tudi. neruoꝝ ī cōi. q̄ nerui ⁊ iūctu-
re nō cōpatiunt̄ a caliditate vł ſicci
tate niſi q̄nq;. p̄pt̄ qd̄ v̄ificatū ē q̄
ſe. ſup̄iuadēs curat oēs eoꝝ paſſio
nes p̄pt̄ male ꝯplōnis frigide alte
rationē ⁊ materieꝝ crudaꝝ exicca
tionē. Vñ ypo. v. p̄ti. amph. frigidū
inimicū ē neruis ⁊ oſſib⁹. calm aūt
vtile ⁊ amicū. Siłr ⁊ ob hanc cau

ſam aliã q̃ eſt. Nã in diffinitiõe pa
raliſ ponũt mollificationẽ: ſ3 mol
lificatio ẽ effect⁹ humidi: vt dr̃. iiij.
metheoꝛoꝝ. Itẽ ex alia paſſio q̃ fit
ſubito eſt neccͥo a materia fluxibi-
li: vt dicit Gal. ij. de febꝛib⁹. ⁊ per
ↄ̃ns hũida. paraliſis aũt ſubito fit.
In oppoſitũ videt̃ eẽ Aui. iij. cañ.
fen. xxij. ca. de cura gibboſitat. vbi
dicit ꝙ quedã ẽ paraliſis ſicca: qdã
humida ſicut ⁊ ſpaſm⁹. Et ꝓbatur
rõne: q2 paliſis fit ab oppilatione:
nũc aũt ſiue ſit oppilatio ab humi-
ditate obſtruẽte vias illa fit a ſicci
tate et ab arefactione coꝛrugante
eas. Rñdendũ aũt videt̃ ꝙ parali
ſim eſſe de gñe male cõplonis ſicce
poteſt intelligi dupl'r: ſc3 raro vel
ſepe. nõ ſepe ꝑpter rõnes pꝛimas.
Si raro hoc tripl'r. vno modo eẽn-
tial'r: ⁊ hoc nõ eſt verũ: q2 paraliſis
eſt eſſential'r de gñe accidẽt. Alio
modo cauſal'r: ⁊ ſic ẽ verũ: q2 poteſt
fieri ꝑpter coꝛrugationẽ oꝛiginis
neruoꝝ atq3 lacertoꝝ: queadmodũ
oſtẽdit̃ in coꝛꝑib⁹ ↄſumptis. et iſta
paraliſis fit gradatim non ſubito.
Tertio modo effectual'r: q2 ad pa-
raliſim alicui⁹ mẽbꝛi ſequitur eius
exiccatio ⁊ maceratio ꝑpter dimi-
nutã nutritionẽ rõne oppilationis
qḋ ⁊ ſepi⁹ ↄtingit: ⁊ ꝓpꝛie cũ ſit ma
ligna vehemens antiqua.

Pꝛonoſticatio. Cura
paraliſis dubioſa ẽ ex quacũq3 cã
ↄtingat. Itẽ ſi paraliſis cõtingerit
ex caſu vel ꝑcuſſione vel vulnere ꝓ
fundato vſq3 ad radices neruoꝝ et
poſt leſionẽ ⁊ reſtrictionẽ neruoꝝ
cõfirmatã ⁊ ↄſolidationẽ vulneris
ſi remãſerit paraliſis nũꝙ curat̃:
q2 leſio ꝑuenit ad neruos. Itẽ ſi pa
raliſis fuerit a caſu vel ꝑcuſſione ⁊
⁊ mollificet̃ coꝛpus ex ea: totũ aut
aliqḋ mẽbꝛũ ⁊ poſt illud remãſerit
eius mollificatio ſ̃m diſpõnẽ neq3
minuat̃: tũc nõ eſt ei⁹ cura: vt dicit
Raſ. in diuiſionib⁹. S3 ſi minuat̃
⁊ nõ remanet ſ̃m ſuã diſpõnẽ: tũc
curatio ei⁹ ẽ poſſibilis et ꝓpe in pꝛi
cipio cũ nõdũ acceſſio ↄfirmaret̃.
Itẽ ſi in puero fe. appet vꝛina viri-
dis ſigt paliſim futurã. Itẽ ĩ ſenib⁹
difficil'ter põt paliſ aut tremoꝛ aut
ſpaſm⁹ curari: in ſenioꝛib⁹ v̓o nul-
lo mõ. Itẽ tremoꝛ ſuꝑueniẽs paliſi
bonũ: ſil'r ⁊ fe. ſuꝑueniẽs bonum: ⁊
ꝓpe ſi cũ ipo minoꝛet̃ ſtupoꝛ oĩ die:
qḋ ſi nõ minoꝛet̃ moꝛtale: q2 foꝛt ẽ
ignis q̃ in aq̃ nõ extinguit̃ ⁊ ecõuer
ſo. Itẽ paliſ ſil'r ⁊ ſpaſm⁹ atq3 paſ
ſiones alie cerebꝛi vl' neruoꝝ neq̃ꝙ
inficiũt niſi vias anhelit⁹ oppilã-
do: q̃ꝓpt̃ cũ aſma ſuꝑuenerit ſuf-
focationẽ ĩfra diẽ ⁊ noctẽ expecta
bis. Ite ſi paliſ venerit ex diſloca-
tione mẽbꝛi aut ex maxia neruoꝝ
ↄſtrictõe ꝑ trãſuerſu3 nerui vl' mu
ſculi nõ recipit curã. Itẽ ſi mẽbꝛu3
paliticatũ minoꝛet̃ ⁊ coloꝛ ei⁹ citri
net̃ valde malũ ẽ: q2 defectũ certifi
cat vtut nutritiue: ꝑpt̃ qḋ tũc mo-
dica ſpes ẽ ĩ curatõe: queadmodũ ⁊
ĩ ſpaſmo de ianitõe. Itẽ ſi paliſ fit
a remotione ſpõdiliũ a ſuo loco eſt
moꝛtifera ꝑpt̃ ipedimẽtũ qḋ addu
cit̃ ĩ ãhelitu ¶ De ſpaſmo. Ca. ij.

Spaſm⁹ eſt egritudo ner
uoſa q̃ mouet̃ lacerti ad
ſua pꝛincipia ⁊ inobedien
tes fiũt in dilatatiõe vel
ↄſtrictiõe ꝑut deſcribit Aui. Et ſi
fiat in lacert mẽbꝛi interioꝛib⁹ mẽ
bꝛũ ↄtrahit̃: ⁊ tũc ꝓpe dr̃ ſpaſm⁹.
Si v̓o in lacert exterioꝛibus: tũc
membꝛũ ſtat tẽſum neq3 flecti põt
niſi cũ magno doloꝛe: ⁊ tũc dr̃ the-
than⁹ vl' alcuſeth. Et ſic p3 ꝙ the-
than⁹ eſt ꝑiculoſioꝛ ſpaſmo: q2 ĩ the
thano vtriq3 lacerti ſtãt tenſi. In
ſpaſmo v̓o nõ ⁊ fit a maioꝛi cã: ⁊ iõ
ei⁹ criſis eſt velocioꝛ: q2 natura ma
gnũ moꝛbũ diu tolerare neq̃t quin

Termineť ad ſalutē ſi virt⁹ vincat: ad morteʒ ſi materia morbi vincat. Spaſm⁹ vł hʒ pportionē ad materiā vł nō. ſi ſic vel fit de repletione vł diminutiōe. Si nō tūc vł fit a dolore vt ptingit ī pūctura ſine vulnere nerui: vł a frigiditate ſine materia vt accidit cōgelatis ī aere vł in aq̄ frigida: q̄m ſi fuerit a caliditate ſine mat̄ia ad diminutionē ptinet. Signa ſpaſmi de repletiōe ſūt habitudo flegmatica cū pl̄ima plectoria ⁊ fit ſubito: q̄ materia cito fluit ad neruos niſi ſit valde groſſa ⁊ tūc nō fit ſubito eo ꝙ nō ſubintrat velociter ī mēbra vt oleū vł vnguētuʒ niſi cum adeſt caliditas addita ſeu fe. ⁊ pulſus ē lat⁹ mollis vndoſus ⁊ facies ⁊ ocl̄i ſūt tēſa repleta cū pallore vł rubore pl⁹ debito. Et ī hac ſpecie ſpaſmi q̄nqʒ retineť vrina vehemēter ⁊ ē vt pl̄imū ſine fe. verūtñ q̄nqʒ ſubſequiť fe. hūoralē colliquātē humores q̄ poſtea fluētes ad neruos ⁊ lacertos ⁊ chordas replēt et extēdūt ea ſm latū ⁊ accurtant ſm lōguʒ vt ptigit ī corio hūectato vel ī chordis cythare hūectat̄. Signa ſpaſmi de inanitiōe ſūt q̄ preceſſit euacuatio pl̄ima neruoruʒ et neruoſoꝝ mēbroꝝ exiccatiua ⁊ viarū ſpūs obſtructiua. Hec aūt euacuatio vł ē ſenſibił vt illa q̄ ꝓuenit ex vomitu ſpōtaneo pdurāte ⁊ fluxu vētris aſſiduo ⁊ ſolone cū medicina effreniť laxāte ⁊ fluxu ſanguinis nariū in criſi ſint homaca ſuper fluēte ⁊ emoroſozia ſanguinis ī vulnere ⁊ ſudore pl̄imo: ſilr ⁊ mēſtruorū et emorroidarū curſu īmoderato vł eſt euacuatio inſenſibilis vt q̄ fit in fe. acutis ⁊ arſiuis ⁊ fe. cronicis ꝓpter q̄rū caliditatē aduruntur ⁊ reſoluunť ⁊ exiccanť hūiditates lubrifice ⁊ inſtātes membrū ⁊ in ieiuno ⁊ labore et vigił. ⁊ aere calido: et q̄ fit gradatim ⁊ non ſubito ideo inſenſibilis eſt. Signa ei⁹ q̄ a frigiditate aq̄ vel aeris ptinētis vł a dolore ſunt an̄ceſſio cauſaꝝ taliū q̄s ex relatiōe egri pcipies. Et ſcias ꝙ ſpaſm⁹ oīs ⁊ ꝓpe q̄ fit ex hūore vitio vł euāto punctura ⁊ vulnere: q̄nqʒ eſt pticularis ⁊ in determinato mēbro: ⁊ tūc nō ſignificat niſi ſup illud mēbrū ⁊ ꝓprie ſup cerebꝝ vel nuchā q̄m ab eis oēs nerui oriūtur ita vt ſi ſit hūoralis ē pdurās. ſi vētoſus eſt cito trāſiens. q̄nqʒ vo eſt vłis toti corpi vt in epi. et ſpaſmo de inanitione: ⁊ tunc hʒ ſignificare ſup totū ſcʒ mortē vł ſalutem.

Methodus. Cura ſpaſmi de repletiōe duplex eſt: queadmodū materia replens q̄m aut eſt calida ſanguinea: ⁊ ſic ſibi ꝓpetit cura apoplexie ſanguinee vel frigida flegmatica quare fit ei cōueniens cura apoplexie flegmatice. ſilr ⁊ cura paliꝰ ſupradicta. Poſt curā aūt gñalē cōfert vt patiēs ſepeliať in arena calida ſi ſit eſtas vſqʒ ad gulā: vł cinere calido: aut clibano cale facto per ignem: vł in ſtercorib⁹ aīaliū: ſi ſit hyems aut aq̄s tinarū. ⁊ introducatur fe. q̄ vt di. ypo. q̄rta pti. amph. A ſpaſmo ⁊ thethano hito fe. ſupueniēs ſoluit egritudinē ⁊ ꝓpe apō morbi declinationē cū iā pceſſerit euacuatiōes ⁊ digeſtiōes pl̄ime vicib⁹ alternat̄ ne fortaſſis fe. ſupueniēs colliquet pl̄imā materiā ⁊ mēbra mag̃ extēdat. Introducať aūt fe. dādo. ʒ. ij. electuarij anacardi. poſiti ī ca. de apoplexia cū vino decoctiōis caſtorei ł dādo ad q̄titatem auellane caſtorei ⁊ aſſefetide qb⁹ ꝑmiſceať melł duplū eoꝝ. ſilr fricādo corp⁹ vehemēter cū pāno aſpero ⁊ puluere euforb. ⁊ ſale. Et ſi fe. fuerit a pncipio intēde cure ⁊ accidēti. ſ. ſpaſmo derelinq̄ndo diſpoſitionē. ſ. fe. ptūc donec accidēs red-

datur min⁹ timoꝛoſum. Utat̃ cibo
ꝑuo calido ſicco famē et ſitim tolle
rēt ꝓpoſſe. Bibāt ydromel aut vi=
nū vetus purū amarū: vngant̃ mē=
bꝛa leſa cū vnguēto agripa ⁊ mar=
ciaton mixtꝫ inſimul fricando dili=
gēter ad ſolē vel ignē calidum poſt
purgatiōes. Si vō ſpaſm⁹ iſte re=
pletionalis fiat a vētoſitate fricet̃
ꝑmo ꝑticula cū oleo de coſto vel de
ſpica vł de lilio ⁊ pāno aſꝑo. Et fi=
ant cliſteria carminātia vētoſitatē
q̄ dicētur caplō de collica ventoſa.
Bibāt vinū acutū ꝑue q̄titatis in
quo ponat̃ aqua decoctiōis mellis
ameos fen. carui dauci cinamomi.
vtāt̃ ī cibo tali ꝯdimēto. ℞. piperꝫ
nigri: pipis lōgi cardamomi gra=
noꝝ paradiſi gallange zedoarij. ʒʒ.
añ. ℥. ß. macis croci. añ. ʒ. ß. terant̃
ſubtiliſſime ⁊ cribellent̃. Utat̃ dya
cimino dyacardamomo dyatriūpi=
pereō ſepi⁹ ī ieiuno: ī fine vō cū ma
teria ↄcepit diminui: neq3 ſit timoꝛ
de attractōe tā ī ſpaſmo hūoꝛali q̄
vētoſo. Cōfoꝛtentur nerui ⁊ nucha
cū oleo maſticino ⁊ oleo de caſtoꝛeo
actu calido: iſta eñ ſunt calida ſti=
ptica q̄ duo neruis ꝯferūt vehemē=
ter. Cura ſpaſmi de inanitione eſt
vt humectet̃ coꝛp⁹ ꝓpoſſe cum bal=
neo ex lacte recēti vel aq̄ dulci in q̄
ſint cocta oꝛdeū viol. pſilliū mal. ſe
dēdo in ea ſepe ſꝫm neruū: ſ3 parū
ſꝫm ſimultatē ne coꝛp⁹ fiat euapoꝛa
bile. Et poſt exitū a balneo inunga
tur totū coꝛpus cum oleo viol. vel
oleo cōi vel cū adipe anatis vel an=
ceris ⁊ galline. Et q̄nq3 ſi ſit poſſi=
bile balneet̃ in oleo cōi tepido: q̄a
plurimū humectat. Fiāt in balneo
fricationes mēbꝛoꝝ leues ita vt at=
trahant ſine reſolutiōe. Et poſt exi
tū a balneo bibat lac recens per ſe
vel cū mica panis vel zuccaro. deiñ
poſtq̄ lac ſtomachū exierit vtat̃ iu
ribus carniū ⁊ cibis impinguanti=
bus ⁊ teſticulis galloꝝ et piſcibus
recētibus petroſis gaudeat ocio et
quiete et lecto molli. Conferūt pꝛe
terea balnea ex aqua dulci ī qua co=
cta ſunt oīa humectātia ſicut ca=
pita ⁊ pedes edoꝛū agnoꝛū et arie=
tū pinguiū. Et q̄nq3 ſi fiant cū hu=
iuſmodi cliſteria cōferūt vehemē=
ter vt dicit meſ. ꝑſenti caplō. ⁊ pł'i
ma humectātia dicem⁹ caplō de pti
ſi. Mō ſi ſit cū fe. non deſpicias fe.
immo ſemꝑ humectātibus adde in
frigidātia et confoꝛtantib⁹ alterā=
tia velut eſt zuccarum roſ. vł viol.
mixtū cum triaſandali ⁊ roſata no
uella vel ſicut eſt dyarod. abbatꝫ cū
dyagraganto. Et ſi fuerit cum vo=
mitu vel fluxu vētris vel ſudoꝛe pł'i
mo reſiſtatur cū eis q̄ dicem⁹ ſuis
locis. Cura ſpaſmi qui ſit a frigidi
tate eſt vt ponat̃ coꝛp⁹ in aqua dul=
ci calida. deiñ cōedat cibos calidos
actu ⁊ virtute: vngātur iuncture et
ſpondiles cū oleis calidis ꝑdictis
vtatur dyatriumpipereon pliris ⁊
ſiłibus. Cura ſpaſmi q̄ ſit a doloꝛe
ꝓpter puncturā vel vulnerationem
nerui licet raro curet̃ eſt vt a ꝑnci=
pio ſtatim ponātur anodina ⁊ dolo
rē mitigātia ſuꝑ locum vulneratū3
et doloꝛoſum vt eſt oleū anetinū ca
lidum vel oleū camomilleū vł oleū
de ſemine lini. Et emplaſtrū ex flo
rib⁹ camomille farina oꝛd. fe. aneti
confectis cum oleis iam dictis po=
nendo ſuꝑ locū leſum actu calidis.
Et ponatur infirmus quaſi ꝯtinue
in balneo tepido aq̄ decoctiōis reꝝ
poſitaꝝ in emplaſtro: q̄ ſi ꝑ hoc do
loꝛ non minoꝛet̃: vngatur loc⁹ cum
narcoticis pꝛiuſq̄ vltimet̃ et virtu
tem pꝛoſternat ſicut eſt hoc oleum.
℞. olei roſ. ʒ. q̄ttuoꝛ. opij. ʒ. ß. iuſ=
quiami. ⁊ ſemē papaueris albi. añ.
ʒ. j. coꝛticis mandragoꝛe et ſemi.
apij. añ. ʒ. ß. terantur ⁊ cribellētur
et miſceantur cū pꝛedicto oleo ⁊ ali

quãtulo aceti ⁊ ſup̄ vnctionem ponatur emplaſtrũ predictũ actu calidũ ſic nanqꝫ liberabiť ſi deꝰ velit.

Emperica. Curatur quicũqꝫ ſpaſmꝰ repletionalis cũ ablutiõe aq̄ frigide propter antiperiſtaſim ⁊ ꝓprie in corpore carnoſo. vñ ypo. v. ꝑticu. amph. Eſt autẽ vbi in thethano ſine vulnere ⁊c.

Canones. Non ſis audax a principio in euacuatione plurima apud ſpaſmũ de repletiõe ne forte materias agitari facias et maiorẽ ſpaſmũ inducas. ⁊ iſtud etiã attende in cura paraliſis: neqꝫ ſis timidus ĩ humectatione et repletione apud ſpaſmũ de inanitione ne forte virtus deijciať ⁊ humidũ radicale conſumať. Neqꝫ ſis tardus in doloris mitigatione apud ſpaſmuꝫ factum ex dolore nerui: ne forte dolor virtutẽ ꝓſternat. Spaſmus igiť qui fit a frigiditate eſt oĩm leniſſimꝰ et expectationi cure magꝭ ſufficiẽs. Itẽ dicit ypocra. q̇nta ꝑticu. amph. Frigidũ quidã ſpaſmũ et thethanũ ⁊c. quare approximẽtur calida ⁊ alienenť frigida. Scias ꝓterea ꝙ ſpaſmꝰ de inanitione duplex eſt ſcilꝫ ꝓprie dictus et improprie. Proprie quidaꝫ vt nerui ⁊ membra lacertoſa priuãtur omĩ humiditate. Improprie võ cũ eadem mẽbra penes ſe humoreꝫ habẽt acutũ exiccatiuũ calidũ cuiꝰ exemplũ patet in ſingultu. Fit em̄ q̄nqꝫ ſingultus a re calida acuta: vt pote cholera puriſſima vel pipere mordicante exiccãte os ſtomachi. Singultus autẽ eſt quaſi ſpaſmus quidã: vt dicit Gaľ. q̇nto de accidẽti differẽs in ſubiecto: quia ſingultus non habet fieri circa membra neruoſa: ſed circa ſubſtantiam ſtomachi et ꝓprie os eius non lacertoſuꝫ. Cura igiť ſpaſmi de inanitiõe ſuperius poſita intelligitur de ſpaſmo proprie dicto. Spaſmus auteꝫ improprie dictus: non ſolum indiget alterantibus ſed et euacuantibus: vt vomitu cũ ſirupo acetoſo et purgatione cũ reubarb. vel aloe.

Pronoſticatio. Spaſmus de inanitione proprie dictus ẽ mortalis vt plurimũ: q꞉ vita nõ ſtat niſi per calidum ⁊ humidũ. vnde ypocra. ſpaſmus ex ellebor̄o. Item ſpaſmus in febre frequentius accidit pueris ꝙ̄ adultis ⁊ facilius curatur in eis: quia habent virtutem animalem debilem naturaꝫ võ fortem: vt dicit Auicẽ. capľo de cauſis ſpaſmi cum exponit et ꝯtractat omnia que dicit ypocra. iij. pronoſticoꝝ de ſpaſmo. Item ſi vulnerato et flebothomato vľ ſtimulato in loco neruoſo ſup̄uenerint ſpaſmus aut deſipiẽtia mortale: q꞉ paſſionem ad cerebruꝫ ſignificat peragraſſe: quo leſo impeditur anhelitus et fit ſuffocatio. Vñ ypocra. v. amphoriſmoꝝ. In vulnere ſpaſmꝰ ſuperueniens aut thethanus mortale. Item habens omnia membra iuncturalia extenſa rigentia cum dolore maximo raro euadunt. Et ſi euadunt: neceſſario infra quartum diem euadunt per ſe vel beneficio medici. ꝙ ſi vltra quartuꝫ diẽ egritudo ꝑſeuerauerit neceſſario erit mortale: vt plurimũ ſi dolor remanſerit in ſua fortitudine: quia natura debilitata eſt: ⁊ magnum morbum diu nequit tolerare. Vñ Ipocra. quinta particula amphoriſmorum. Qui appreh̄ẽdũtur a thethano infra quattuor dies pereunt. Si võ hijs effugerint ſalui fiunt ſupra ſi dolor minoretur poſt quartum diẽ: aliter võ non. et ſic recordabiť amphoriſ. cum cõmento Gaľ. vero ꝙ neceſſario moriuntur.

¶ De tortura oris. Cap. iiij.

Tortura oris eſt inclina tio oris ⁊ labiorum ad dextrã vel ſiniſtrã cũ ĩpotẽtia claudẽdi alterum oculũ ⁊ cũ ſufflatiõe ex latere vno tm̃ cuꝫ p̃cipit vt ſufflet cognoſcit. ſit duob⁹ modis ſciꝫ de repletõe ⁊ inanitiõe. de repletõe q̃dẽ ꝓpter aggrauationẽ neruorũ et lacertorum faciei ꝓpter dñium ſtatis ſuper ea: ⁊ eſt ſpẽs mollificatiõis. de inanitiõe vo ꝓpter exiccationẽ cutis ⁊ neruorum: ⁊ ẽ ſpẽs ſpaſmi. Signa eius q̃ de repletõe ſunt pigritia in motu ſenſuũ turbatio ſaliue ⁊ ſputi multiplicatio. ⁊ ꝙ ſentit eger in vtraqꝫ pte leuitatẽ nũc extẽſionẽ ⁊ pellis feruet ⁊ inflat ⁊ eſt extenſa ſine rugis et inclinatio faciei aſſidua ad inferiora: ⁊ eſt palpebra inferioris oculi parte gibboſe demerſa ad inferiora ꝓpter aggrauationem. Signa eius que eſt de manitione ſunt ſenſuũ turbatio modica rugoſitas cutis in parte vna ⁊ extẽſio eius in parte altera: ⁊ paucitas ſputi ⁊ ſaliue: ⁊ quãdoqꝫ indurantur lacerti ⁊ cõtrahũtur ſuperius: queãdmodũ in ea que de repletiõe relaxant ad inferius: vt dicit me ꝑ. in iſto ca. Et certius ſignũ quod eẽ poteſt ẽ: quia p̃ceſſit inanitio multa vel a fluxu ventris vel a febre arſiua: vel febre cronica humorali vel ethica ⁊ ſimilibus.

Methodus. Cura torture de repletione eſt eadẽ cum cura paraliſi facte hũoris vitio ex parte purgationis ⁊ inũctionis emplaſtratiõis ⁊ dietatiõis. Inſuper poſt purgationes fiãt gargariſmata cũ oximelle ſquillitico ⁊ aqua decoctiõis ſtica. piretri ⁊ nucis muſcate ⁊ maſticare eam valet in oĩ tortura humida a ꝓprietate: poſt illud fiat maſticatio diſſolutiua cuꝫ pillulis ex piretro pipe ⁊ ſinapi ⁊ cera cõfectis. deide ſtiptica ex maſtice vel thure. vngat locus ⁊ ſpõdiles ceruicis cũ oleo de ſpica. vel de lilio in q̃ diſſoluta ſint piretrum oppoponacũ ⁊ ſinapium puluer iſando ea ſubtiliſſime et miſcẽdo cũ oleis p̃dictis ⁊ cũ oleo anetino in quo diſſoluat euforbiuꝫ vel caſtoreũ vel vtrũqꝫ: qꝛ hoc ẽ forti⁹ predictis ⁊ ponant vẽtoſe ⁊ emplaſtra rubificatiua ſuper ceruicẽ que dicẽtur ca. de catharro. Ultimo fiãt cauteria duo. vnũ ſcꝫ in occipitio ⁊ aliud in radice mãdibule ptis torte nõ gibboſe. Cura torture de inanitione ſi ſit poſſibile eſt vt humectet caput cũ medicinis humectatiuis leuib⁹ cuius eſt vaporatio faciei cũ aqua in q̃ decocta ſunt malua viol. altea fenugrecũ pſilliũ ficca ordeum capita ⁊ pedes agnoruꝫ edorũ arietũ pinguiũ ⁊ balneetur in ea vel in lacte dulci vel vaporet cũ oleo cõmuni vel oleo de lilio tepido: quia lꝫ huiuſmodi oleũ vel de ſpica ſint ſicca virtualr: ſunt tamen humida ſubſtãtialiter ſicut ⁊ omia olea ⁊ tendat cutis frõtis ad inferiora: deinde liget cũ faſcia vt ibidem ꝯfirmetur donec tortura ceſſauerit omnino.

Emperica. In oĩ tortura cõuenit vt patiẽs ſepe ĩtueat ſpeculũ ⁊ conet flectere labia ⁊ os in ꝯtrariũ tortu re. Item in tortura humorali cõuẽit dieta ſicca ſiue dieta ſit ſicca virtualiter: vt eſt fames labor et ieiunium ⁊ ſudor: ſiue ſubſtãtialr vt cibi aſſi vel cocti conditi cum ſpeciebus calidis ſiccis: vt. ℞. nucis muſ. ℥.j. piperis lõgi caſtorei gallange añ.ʒ.j. ꝫedoarij.ʒ.j. terant ⁊ cribellentur. Item poſt pillulas in cap. de pararaliſi poſitas cõferunt pille de oppoponaco q̃ ſic fiũt ſm Meſue.

℞. oppoponaci hermodactilorum ſerapini bdellij armoniaci colloquinti de an̄. ʒ. v. ⁊c. vide ibi. Item evitet potū vini oīno vſqꝫ ad declinationem: quod ſi fieri nō poteſt bibat vinū artificiale. ℞. calamēti ſatureye ſaluie mēte baccarū lauri an̄. ⁊ bulliāt oīa invino vel aliq̄ ex eis. vel poſſunt bulliri in aqua ⁊ ex illa limphetur vinū. ⁊ iſte potus maxime cōuenit in paraliſi humorali: ⁊ ꝓpe in corpe delicato. Cōfert preterea vt euaporent ſinciput et ſpondiles colli ⁊ mandibula tota et frons et timpora cū aceto forti albo in q̄ cocta ſunt calamētum yſopus ſticados. centaurea donec conſumptū fuerit acetū ad medietatē ⁊ emplaſtrentur cū eiſdē rebus inūgatur collū ⁊ nucha in tortura humorali ⁊ paraliſi. fiet ⁊ aures ⁊ pars tota cū vnguēto iſto: ⁊ ꝓpe precedēte balneo ſtuphe ſicce. ℞. ſerapini oppoponaci armoniaci bdellij euforbij maſticis an̄. ʒ. iij. diſſoluantur pmo in vino vel aceto deinde ꝯficiantur cū oleo terebētino ⁊ laurino vel maſticino an̄. ʒ. j. ⁊ ß. cere. ʒ. j. emplaſtretur collū ⁊ ps leſa cum huiuſmodi. ℞. radicis raphani extracto duro quod eſt interius: et incide fruſtratim ⁊ optime tere. deinde cum oleo laurino ruthaceo laterino et modico aceti et furfure ſufficiēti in patella decoque perfecte. Cauendo tamē ne tāgat oculū quoniā eſt vehemēter mordificatiuum ⁊ exiccatiuū ⁊ rubificatiuum. Abluatur omni hebdomada caput bis vel ter cū lixiuio. ℞. cineris vitis vel quercus ⁊ cum aqua pmiſce colla ⁊ in illa collatura bulliatur raphanus ſticados ſaluia rutha ſatureya mētaſtrū camomilla folia lauri ⁊ ꝓprie ſtomacho ieiuno ⁊ in loco calido: ita vt poſt hoc fricetur caput vehemēter cum pānis calidis donec perfecte exiccetur. In fine vo rei ſi nihil predictorum cōtulerit omnino fiat cauteriū poſt aurē parte leſa per torturam. Cyrugia eniꝫ in omni egritudine debet ſolum poſt deſperationē omniū medicinarum exerceri cum ſit medicina fortiſſima: ⁊ a leuioribus ſemꝑ eſt incipiēdum ⁊ ad fortiora gradatim aſcendendū: qui eſt ordo Meſue in ſuis de appropriatis iſto capitulo.

Canones.

In tortura oris de repletione pars gibboſa eſt leſa: quare ꝓpter mollificationē cadit vſus aliā. In tortura vo de inanitione pars curua eſt leſa: quare ꝓpter cutem ⁊ neruorum corrugationē trahit aliā ad ſe. In prima igitur approxima medicinas locales magis parti cōnexe. In ſecūda vo magis parti cōcaue: in neutra tamē neutram partium derelinquas.

Pronoſticatio.

Tortura vo de inanitione vtplurimū eſt ſignum mortale in febribus cōtinuis arſiuis ⁊ in conſumptione corporis ethici. ꝓpter quod ait Ypoc. primo pnoſticorum. Primo igitur facieꝫ egri pernotabis ⁊c. Facies autē tornatilis eſt mortalis. Cognoſcitur autem tornatilis ex quinqꝫ que ſunt timporum macillētia ⁊ cōcauatio oculorum ⁊ acuitas naſi ⁊ feditas coloris ⁊ ſpaſmoſa diſpoſitio oris et labiorum: vt ibidem edocet cōmentator. Item ſi tortura repletionalis ꝑ ſex mēſes durauerit aut nunq̄ aut difficiliter curatur ꝓpter ſchirotiſationē materie. Itē ſaltus faciei precedit torturā humoralē tortura paraliſim aut ſpaſmū de replōne aut apoplexiam aut epilepſiā. Item ſi tortura fortis ſupuenerit in q̄ttuor diebus interficit quos ſi tranſierit curari poteſt: ſicut dictū eſt in cap. de thethano. Itē tortura hūoralis

vt plurimū accidit: toꝛtura vͦ ſpaſmoſa ſiue de inanitione rariſſime.

¶De tremoꝛe. Cap̄.iiij.

TRemoꝛ eſt motus coꝛdoſus ſiue reciꝓoc⁹ mēbꝛoꝛum neruoſoꝝ ſcꝫ capitis manuū vl' pedum cum difficl'tate fixioñ. coꝛūdem. Qḋ ſi cōſideres tremoꝛē put eſt actio leſa motus naturalis eſt ſpecies rigoꝛis qui fit in fe. interpollata: ſed de hoc nihil ad pꝛeſens capl'm. Eſt ergo motus cōpoſitus ex motu naturali grauiū deoꝛſum: ⁊ motu volūtario virtutis motiue ſurſum regitiuo mēbꝛi vl' coꝛpoꝛis toti⁹: ⁊ maxie moꝛbi ex qb⁹ q̄ſi pugna aſſidua ꝯſurgit. Sed ſtupoꝛ eſt paſſio neruoſa: ⁊ eſt idē qḋ foꝛmicatio ſiue doꝛmitatio mēbꝛi: ꝓpter quā videt' homini quaſi foꝛmice ambulant ſuper mēbꝛo qḋ fit: idcirco qꝛ in vna minima parte foꝛmali membꝛū ſentit quoddam ⁊ in alia nō: ⁊ in alia iterū ⁊ in alia nō. Fiunt ambe he paſſiones quādoqꝫ a cauſa pꝛimitiua: quādoqꝫ a cauſa antecedēte. A cauſa quidē pmitiua fit tremoꝛ: puta caſu vel percuſſiōe facta ſuper membꝛū: ꝓpter quā cōtundit' vel incidit' neruus motiuus vt neqꝫ motū perfectū facere valeat neqꝫ fixionē. Fixio nāqꝫ ꝓcedit ab eadē virtute ⁊ per eoſdē neruos per quos ⁊ motus volūtari⁹: vt dicit Gal'. in cōmento illo ꝓnoſticoꝝ ſuper illo verbo. Bonū eſt egrū in altero laterū inuenire iacētem. A cauſa etiam pꝛimitiua fit ſtupoꝛ vt ꝓpter ſitum malū cruris aut pedis aut bꝛachij ꝓpter quod min⁹ libere poſſunt ſpiritus animales ꝑ neruū tranſire ad illius membꝛi ſenſum ⁊ motum exercendi oppilatione vel viarum incuruatione pꝛohibēte. A cauſa vͦ antecedēte humoꝛali habent fieri ambe paſſiones: vtpote ꝓpter dn̄iū ſanguinis vel flegmatis ſuper neruos membꝛoꝝ tremuloſoꝛum ⁊ ſtupidoꝝ. habēt etiā fieri ꝓpter potum vini ſupfluū. Vinū eñ a ꝓpꝛietate ſue ſubſtātie ad neruos rapit': q̄ꝓpter ſi digeſtum ad ipſos ꝑuenerit ſanguinē ſupfluum facit. Si vͦ indigeſtum flegma abūdare facit. Habēt etiam ambe paſſiones quādoqꝫ fieri a frigiditate ſine materia cuꝫ frigiditas ſit qualitas ꝯtrariās aialib⁹. Et ideo Auic. pmo cañ. ca. de vtutib⁹ miniſtrātibus. dicit qḋ frigidū eſt paraliticū faciēs. Accidūt etiā nōnunq̄ ambe paſſiones ex debilitate naturali neruoꝝ: que debilitas nihil eſt aliud q̄ raritas cōpoſitionis vel delicatia cōplexionis eoꝛūdē. Signa tremoꝛis vel ſtupoꝛis a ca[illegible]ſa pmitiua ſunt manifeſtata ex re i[illegible]. Signa earū a cauſa antecedente ſunt: qꝛ ſi ſit ſanguis apparet facies carnoſa rubea vel fuſca: ⁊ vene aperte in collo ⁊ dulcedo ſaliue ⁊ āteceſſio ciboꝛum multiplicantiū ſanguinē. ſimiliter ⁊ vꝛina rubea groſſa. Si vͦ ſit flegma appet coloꝛ faciei al. et pallidus ⁊ habitudo mollis ſq̄llida cū pigritia motiuū ⁊ vꝛina alba ſpiſſa humoꝛoſa ⁊ anteceſſio guloſitatis ⁊ indigeſtionis aſſidua ꝑdurans ⁊ faſtidij et rerū generantiū flegma. Signa eoꝛū cū ſint a q̄litate frigida ſine materia ſunt habitudo melica macra: ⁊ cū tāgit' coꝛpus ſentit' frigidū ⁊ anteceſſio ambulationis ⁊ moꝛe in aqua vel aere frigido: ꝓpter qḋ muſculi labioꝛuꝫ oēs ſpaſmant' vt q̄s intelligibil'r ⁊ ꝓpte nō loquat'. Sil'r ⁊ ſtatio ꝑdurās i rupib⁹ vmbꝛoſis ꝓpter quā moꝛtificant' caloꝛ et ſp̄us lacertoꝝ ſicut accidit incarceratꝫ ⁊ captiuis inter muros. Signa coꝝ cū fuerit a potu vini ſupfluo: qꝛ aduenit bibulis: ⁊ ꝓpꝛie vinū bibētibus ſiue po

tantibus per ſe in ieiuno cū raritate neruoꝝ ⁊ eoꝝ imbecillitate per naturā. Signa tremoris cauſati a debilitate mēbri vel v̄tutis: ſcilȝ qꝛ patiēs deijcit̄ ex quocūqȝ exercitio moderato: vtpote aſcēdēdo ſcalas vel trahēdo vel tenēdo aliquid firmiter in manu. Et qꝛ nō poteſt tolerare laborē fortē ſtando vel currēdo: q̄re ſtatim tremit eius corpus: et anteceſſio egritudinū cronicarū eſt verior in ſignificando.

Methodus. Cura tremoris ⁊ ſtuporis facti a cauſa p̄mitiua ē vt primo curet̄ attritio: q̄propter ponāt̄ vnguēta ⁊ empl̄a anodina ſup locū dōec dolor quieuerit poſita in cura paraliſis a caſu ⁊ ꝑcuſſione: ſimil̄r et in cura ſpaſmi. deinde ꝯfortent̄ nerui cum oleis ſtipticis: vt maſtiċino vel de caſtoreo. Cura eorum ſi fuerit vitio ſanguinis qd̄ raro contingit eſt vt p̄mo fiat flebothomia cephalice in brachio vl̄ manu ſi virtus ⁊ etas cōſenſerint: deinde cum pillulis cochijs purgetur vel yerapigra: ſit cōtēτus de potu ydromelis vel iulep: gargariſet oximel ſq̄lliticum cum aqua yſopi. poſt purgatiōes vngātur membra cū oleis iam dictis: vel cū vnguētis arrogō marciaton agrippa: toleret famē ⁊ ſitim propoſſe: exercitet̄ ⁊ ſudet in ieiuno. Cura eorū ſi ſint vitio flegmatis quod eſt vt plurimū eſt cura paraliſis facte humoris vitio: q̄niā tremor talis eſt quedā paraliſis diminuta vel principiata. Cura eorū ſi ſint a qualitate frigida ſine materia eſt eadē cū ea que de flegmate preter quod nō eſt opus purgatiōe ſed alteratione ſola cū oleis vnguētis emplaſtris balneis et dieta: qꝛ vbi indigētia nō oportet laborare. Cura eoꝝ cū fuerint a potu vini ſuperfluo ē abſtinere ab illo: quia in omni motiōe corꝑis cū quis ⁊c. Et cōfortent̄ cor ⁊ cerebrū cū electuario pliris vel dyāthos. Cura tremoris ꝓpter debilitatē v̄tutꝫ eſt cauere a labore ⁊ exercitio forti oīno ⁊ vti cibis ⁊ potibꝰ impinguātibus: vt eſt caro bona ⁊ ius carniū ꝯditū cū ſpēbus aromaticis atqȝ inſpiſſatum cum vitellis ouoꝝ ⁊ vinū claꝝ bonū aromaticū in odore vel claretum: et vti ſpēbus ⁊ electuarijs dictis ca. de paraliſi. ⁊ cōfortare neruos ⁊ iūcturas atqȝ mēbra lacertoſa cum vnguētis ⁊ oleis dictis ibidem. ⁊ plura dicemus capitulo de arthetica paſſione.

Emperica. Dixerūt excellētes ꝙ in tremore ⁊ ſtupore factꝫ ex cauſa humorali cōferūt trociſci de ſticados ꝓprietate: ⁊ ꝓp̄e poſt purgatiōes bis vel ter frequētatas que ſic fiūt. ℞. ſticad. ʒ. j. yſopi. ʒ. j. peonie. ʒ. iij. fiāt trociſci cū muſcillagine dragagāti melle ro. ⁊ ſit vnuſquiſqȝ in pōdere aur̄. j. dent̄ in aurora cū aq̄ decoctionis ſticad. ⁊ mellis.

Canones. Scias ꝙ cognitio humoris facientis egritudinē non ſemꝑ poteſt ꝑ exteriora cognoſci accidētia: quia poteſt humor peccans intus in profundo accumbere: ⁊ aliꝰ non peccans in ſuperficie apparere: vt dicit Galenus in commento illius amph. In perturbationibus ventris. Si vis ergo certificari de humore peccante fit h̄ per exiſtentia et iuuantia ⁊ nocentia: vt dicit̄ nono de ingenio ſanitatꝫ. Effectu enim operis vnaqueqȝ actio comprobatur: vt dicit Galenus in commento illius amphoriſmi ſecunde particule. Ubicunqȝ cibus. et iſte canon non ſolū in paſſionibus neruorum: ſed etiā in omni morbo materiali: ⁊ ꝓp̄ie membrorū ꝓfund.

periculoſis reꝑit̃ cuꝫ ꝑfecta morbi cognitio fit ei⁹ ſemicuratio: vt dicit Gal. in lib. de fe. ad glanconem.

Pronoſticatio. Stupor ꝛ tremor a q̄cūq; cā fiāt ſup paliſim illi⁹ mēbri aut apoplīā futurā ſigt. Itē tremor ꝛ deſipiētia accn̄s ebrioſis apoplexiā minat̃. vn̄ Ipoc. vij. pti. āpħ. Et ex mlta potatiōe rigor ꝛ deſipiētia malū. Itē ſtupor vl̃ tremor ſi fiāt a caſu vl̃ ꝑcuſſiōe ꝛ poſt curationē attritiōis ꝛ ꝯſolidationē vulneris remāſerint: raro vl̃ nunꝙ curant̃ ꝑut i ca. de paliſi dixim⁹. q: paſſionē ſignificat ꝓfundataꝫ fore vſq; ad neruos. Itē ſi ſtupor et tremor fiāt a caſu ꝛ ꝑcuſſione ꝛ remāſerint poſt diſpoſitionē vnā lꝫ rōnabilr medic⁹ opet̃ ſignificat̃ ꝙ curari nō pōt. ſi v̄o cepit de dīe in diē minorari diſpō pōt curari. Itē ſtupor ꝛ tremor i ſenib⁹ nō curant̃.

¶ De alitatione et oſcitatione. Capitulum quintū.

Alitatio extēſio alaruꝫ. i. brachioꝝ ꝛ crurīū. Fit autē ꝓpt̃ vētoſitates mltas eleuatas ab hūorib⁹ flegmaticis vl̃ multitudine cibi indigeſti replētes neruos ꝛ lacertos inducētes in eis laſſitudinē ſiue labo rē ſpōtaneū extēſiuū quē membra muſculoſa ſentiūt ſenſatiōe q̄dā naturali: q: oē mēbꝝ corpis nr̄i ſentit iuuamentū: vt ipm attrahat et nocumentū vt expellat cū talis ſenſatio fit opatio vtutꝫ naturalis nutritiue aīalis nō cognitiue quā auerro. ſcd̄o colliget ſup doctrinā Gal. addidit ꝛ diſcretiuā nūcupauit: q̄re extēdunt̃ ꝛ mouent̃ vt illā vētoſitatē expellāt: ꝛ iō fit maxie poſt q̄etem ꝛ ſomnū: ꝛ in hn̄tib⁹ nauſeatiuā ſacietatē. Oſcitatio v̄o eſt aptio oris ꝓpter vētoſitates expellendas aſcēdētes a ſtomacho ꝑmeri vl̃ incluſas i muſculis ꝛ neruis mādibularū: ꝛ iō fit maxie poſt ſomnū et ociū: q: ſicut vigilie ꝛ labor ventoſitates carmināt: ita ſomn⁹ et quies ipſas augmentant.

Methodus. Cura iſtarū paſſionum eſt eadē oīno. Si igit̃ habitudo ſit carnoſa ꝛ vene apparētes et color faciei rube⁹ ꝛ ſubniger ꝛ ꝓceſſerit vſus ciboꝝ multiplicātiū ſanguinem fit flebothomia cephalice quā ſequit̃ fames labor inanitio ſudor ꝛ vſus ciboꝝ ꝛ saporū ſanguinē diminuētiū: vt ſunt lentes agreſta vinū debile limphatū ad medietatē. Si v̄o habitudo ſcalida flegmatica eſt color alb⁹ palidus ꝛ an̄ceſſerit ſacietas nauſeatiua ꝛ non apparuerūt vene i oculis ꝛ facie: digeratur flegma cū oximille cōpoſito vl̃ ſquillitico ꝛ euacuet̃ cū pillulis fetidis vel cochijs vſitatis vl̃ cū bn̄dicta. vtat̃ cibis calidis ꝛ cōditis cum pipe lōgo gallāga zedoar ꝛ ſīl̄ibus et bibat vinū bonū ſed in ꝑua quātitate poſt euacuationes balneet̃ ꝛ ſudet ꝛ laboret.

Emperica. Ipoc. docet curare iſtas paſſiōes cū potu vini boni limphati vſq; ad mediū vini ꝓpt̃ digeſtionē. limphet̃ v̄o ꝓpter impedimētū qd̄ vinū puruꝫ infert neruis. vnde Ipoc. ait ſcd̄a pti. ampho. Alices ꝛ oſcitatiōes vinū mēſurate bibit ſoluit egritudinē: ꝑ mēſurate intelligit debere eē tātū aque ꝙtū vini: ſꝫ credimus hūc amph. verū eſſe maxime in cā flegmatica q̄ ſepius contingit: nō in ſanguinea. Credimus preterea v̄im fuiſſe tpe Ipo. ſed nō modo: q: in p̄ſenti vinū cauſat iſtas egritudines ꝓpter ipſi⁹ vſum ſupfluū. Item Auic. iij. canon. p̄ſenti caplo dicit. ꝙ maſticatio acori a ꝓprietate curat iſtas egritudines; ꝛ

pprie poſt euacuationem.

Canones. Scias ꝙ i cura cuiuſcunqȝ paſſionis humoralis ⁊ pprie cū corpus plectoricū vel cachochimū videtur hec tria ſunt ꝑ ordinē fienda ſcȝ euacuatio vniuerſalis ⁊ euacuatio pticularis ſiue ppria ⁊ remedia localia. vbi gratia. In paſſione capitis vitio flegmatis pmo opȝ euacuare flegma cū farmaco a corpore toto. deinde approximare ſternutatoria gargariſmata ⁊ maſticatiões ⁊ caputpurgia. Ultimo vo applicāda erūt empl'a vnguēta reſolutiua fricatiões ⁊ balnea. Rō aūt canonis ſm Ga. xj. de inge. ſanitat. vbi loquēs de cura apatū interioꝝ ait ſic. Si nanqȝ calida reſolutiua localia applicabunt in pncipio magis attrahēt ad locū ex eo ꝙ oē reſolutiuū eſt attractiuū cū plurimā materiā inuenit: niſi fortaſſe melliloti aut camomilla q̄ ſunt leuia: vt excepit Auic. ij. cañ. cap. de mel'ia. Si vo pmo approximent repcuſſiua frigida circa membrū: tūc reliq̄ mēbra circūiacētia nō ſuſcipiēt materias cum ſupponatur corpus eſſe plectoricum. Si vo pmo fiat euacuatio particularis ⁊ propria euacuabitur quidam materia preſens: ſed alia loco eius attrahet a membris vicinis.

Pronoſticatio. Oſcitatio et alitatio cum multiplicātur pter ſolitum repletionē humoralē ſignificant immediate: ſed febres putridas mediate: vt dictū eſt. Uentoſitas vo eleuatur a materia ſemicocta ⁊ indigeſta: vt dicitur quīto de accidēti. que ſi calori naturali non obedierit putreſcit et fiet per conſequens cauſa antecedēs: et deinde coniūcta febriū putridarum. Et in hoc finit tractatus ſecūdus.

¶ Tractatus tertius prime ſectionis. De oculorum paſſionibus.

Oculorum paſſiones lȝ ſint diuerſe: verūtñ qniaȝ ipſarum cognitio vt plurimuȝ corporal'r circa medicoꝝ aſſiſtētia: ꝑ parū vo ſcripturis librorum addiſcitur: idcirco dicamus tm̄ de quattuor famoſioribus: que ſunt obtalmia: lachrymoſitas: viſus debilitas: et fiſtula lachrymalis.

¶ De obtalmia. Cap. j.

Obtalmia ē apoſtemațio oculoꝝ ⁊ palpebrarū cū dolore multo vel pauco. ⁊ qñqȝ fit in altero oculorū tm̄: qñqȝ in vtroqȝ: qñqȝ in parte oculi tm̄. Fit aūt a cauſa pmitiua: ſcilȝ fumo ſole pulуere caſu vl' percuſſione qñ ppter aliquod iſtoꝝ inducit dolor i oculo: ppter qđ materie concurrūt ad locū ⁊ inducūt apa. aut a cā humorali ſimplici vl' cōpoſita. Signa eius q̄ fit a cā pmitiua ſunt anteceſſio alicui⁹ iſtarū: ad qđ ſtati ſequit obtalmia quod ſcies ex relatione egri. Signa ei⁹ q̄ a cā humorali. ſi a ſanguine ſunt vehemētia rubedinis oculoꝝ in albugine ⁊ palpebrarū ⁊ magnitudo tumoris cū tēſione ⁊ apparitio venarū in oculis ⁊ frōte ⁊ dolor grauatiuus ⁊ multitudo lachrymarū cū lippitudine. Si fit a cholera fit dolor pūgitiuus quaſi fiat ab acu vl' ſpina: ⁊ curſus lachrymarū adurentiū maxillas excoriātiū loca ſup que currūt: ſed tumor ⁊ tēſio eſt minor ꝙ in ſanguine ⁊ color rube⁹ vergēs ad citrinū. Si fit a flegma fit dolor grauatiu⁹ nō plurimus inflatio ocl'oꝝ magna abſqȝ rubedine que cū tangit cedit digitis ⁊ fit impreſſio in loco ⁊ multi-

tudo lachrymarū aquoſaꝝ cū lippitudine indigeſta ⁊ habitudo corporis hūida. Si vo fit a melia qd raro fit appet nigredo corpis toti⁹ et extenuatio ei⁹ tumor oculorū puus paucitas rubedinis ⁊ lippitudinis ⁊ lachrymarū. Si vo materia fit cōpoſita ſigna adulterabunt ſm conditionem ſimplicium.

Methodus. Cura obtalmie q̄ fit a cā pmitiua ē tranqllitas ⁊ qes ⁊ vt non videāt lumē p aliqs dies: qꝛ in oi motione corpis ⁊c. Humectent ſeu abluant oculi ptinue cum aqua decoctiōis roſ. nenuph. viol. vel cū aqua ro. in qua pſilliū ⁊ camphora ſint infuſa. Et ſi p h pphibeatur apoſtema bñ eſt: ſin autē curet: ſicut dicetur poſtq̄ materia fluēs fuerit cognita. Cura ei⁹ q̄ fit a ſanguie ē vt pmo curet p flōmiā baſilice dextre ſi corpus plectoricū ſit: poſtea flōmet cephalica ptis ꝯrie: vel ſophena ptis eiuſdē: vltimo vo cephalica ptis leſe. Et ſi nece fuerit flōmet poſt hoc vena recta frōtis vel puocet fluxus ſan. nariū vel diuertat materia ad ptē poſteriorē cū ſcarificatiōe auriū ⁊ vētoſatiōe colli ⁊ cauteriſatione ipi⁹ cū ferro aut cātarindib⁹: aut ad ptē ſupiorē cū ſcarificatiōe verticis pfundata poſt raſurā capilloꝝ: deinde purgetur cū medicia ſanguinē mūdāte. ℞ manne. ℥. ij. tamarindoꝝ. ℥. j. et ß. diſſoluat cū aq̄ decoctionis prunoꝝ ⁊ ſit aq̄ nō vltra. ℥. vj. neqꝫ infra. iiij. det totū in matutinis: deinde diſtillent repcuſſiua intra oculū: ſicut eſt lac mulieris mēte. roſ. aloe. licij. ſandal. gallarū croci ana ʒ. ij. terant in vltimo atqꝫ cribellētur ⁊ fiāt ſief. i. trociſci qui exiccātur in vmbra. Et cum vti volueris diſſolue vnū ex eis in aqua roſ. vel ſucco plantaginis vel endiuie; ⁊ liniat ſepe intra oculos ⁊ ſupra frontem circūquaqꝫ: qm̄ materias repcutit: mēbꝝ fortificat: ⁊ pꝓhibꝫ apoſtema. Silr ſupra oculos ⁊ timpora ponat illō emplaſtrū. ℞. folioꝝ ſolatri virge paſtoris arnogloſſe teneritatū rubi folioꝝ vitꝫ ⁊ endiuie ſe. papauerꝫ cicoree acetoſe ſempuiue floꝝ camomille ro. rub. ana. m. j. piſtent ⁊ bulliant in aqua ⁊ incorporent cū farina ordei ⁊ ponat tepidū ſup locū vel ſup frontē ⁊ oculum petie linee infuſe in ſucco ſolatri ⁊ aqua ro. ⁊ aceto. In augmēto vo ⁊ adhuc magis in ſtatu addant aliq̄ reſolutiua cū repcuſſione: ſicut eſt emplaſtrū tale. Coquant tria poma in cinerib⁹ vel prunis ⁊ mūdent: ⁊ cū eis incorporent tres vitelli ouoꝝ ⁊ ſemen lini: ⁊ tepidum ponat ſup locū. hora vo fortis doloris ⁊ pprie iu principio ſtillet colliriū albū in oculū quod ſic fit. ℞. ceruſe ablute. ʒ. iiij. ſarcocolle nutrite in lacte aſine vel mulieris donec fiat ſicut mel currēs. ⁊ ex hoc ſtilletur ſepe in oculis: qm̄ dolorē ſedat ⁊ materias repellit atqꝫ vlcus pꝓhibet vehemēter. Abluant ꝑterea et fomētent facies man⁹ ⁊ pedes cuꝫ aqua decoctionis floꝝ camomille melliloti ro. plātaginis cicoree: qꝛ diuertit materias. Bibat aquā decoctionis prunorū vel berberis vel aquā mixtā cū agreſta vel vino granatoꝝ: ſꝫ nequaq̄ vinū niſi forte in declinatione: tūc nāqꝫ poteſt bibere vinū albū debile limphatū gradatim a multo ad paucū. Nutriat cibis paucū ſanguinē gñantib⁹: ſicut lactucꝫ portulaca faria ordei vl auene. Mō ſi vt⁹ fuerit debilis vtatur carne pulloꝝ vel edoꝝ alterata cū herbis pdictis vel ſemib⁹ eorū. vitet cibos ⁊ pot⁹ vaporoſos: ⁊ ſilr allia cepe vinū porros. vitet etiam turbida ſan. turbātia; vt caules fa-

bas lētes ceruiſiā ⁊c. Diminuat ce- nā ꝑpoſſe ⁊ ſōnū multiplicet: ſꝫ nō ilico ſuꝑ cibū: qm̄ ſomn⁹ et leuitas vētris oī die ſunt medicamē bonuꝫ in oī obtalmia ⁊ ꝓprie de cauſa cali da. In ſtatu vō adhuc magis in de clinatione ſtillet in oculos ex colli- rijs q̄ dicem⁹. Cura ei⁹ q̄ fit a cho. ē vt a principio mūdificet̄ cū medi- camine ſuꝑdicto vel iſto. ℞. aque decoctionis prunoꝝ. ℥. iiij. in q̄ cuꝫ fuerit feruētes ponant̄. ʒ. ij. reub. puluerīſati et dimittat̄ ſic ꝑ horas xij. poſtea collet̄ ⁊ in collatura illa ponant̄. ℥. ij. ſirup. roſ. vel viol. vel ſirup. de nenuph. ⁊ det̄ totuꝫ ante diē. Deinde ſecure fiat fl̄omia ce- phalice man⁹ ꝑtis leſe vl̄ vētoſatio in ſpatulis ⁊ collo: qꝛ ſicut poſterio ra capitis dolētia in frōte recta ve na inciſa iuuat: vt dicit Ipocra. ita ecōuerſo. qꝛ diuerſificatio materia rū a loco oīquaq̄ꝫ iuuat: et ponant̄ embroce ⁊ empl̄a repcuſſiua ſuper locū dicta ſup⁹. Sꝫ plus addat̄ de ſolatro ⁊ acetoſa ꝙ in obtalmia de ſanguine. fomentent̄ man⁹ ⁊ crura ex aq̄ calida ſupradicta: qm̄ mate- rias diuertit ad exteriora. Stillet̄ in oc̄los muſcillago pſillij vl̄ muſcil lago ſe. citonioꝝ. ⁊ ſi dolor ſit fortꝫ diſſoluat̄ in eis opij granū. j. ligen tur adiutoria ⁊ coxe vſq̄ꝫ ad dolorē. in fine pōat̄ collirīū albū ſuꝑdictū in oculos: niſi ꝙ loco ſarcocolle po- ni dꝫ pſillij. ʒ. j. in alijs fiat ſicut pri us. Cura ei⁹ q̄ de flegmate ē vt pur get̄ a p̄ncipio cuꝫ pill̄is cochijs vel cū his. ℞. turbith. ʒ. j. ⁊ ß. ʒinʒi. ʒ. ß. ʒuccari. ʒ. ij. terant̄ ⁊ miſceant̄. ⁊ det̄ totū in mane cū aq̄ decoctiōis feniculi. Suꝑ oculū ponat̄ empl̄m calidū factū ex farina fenugreci et muſcillagine ei⁹ ⁊ floꝝ camōille et melliloti piſtādo oīa ⁊ icorporādo cū muſcilagine fenugreci ⁊ draga- gāti. Et potes addere duo vitella ouorum: quia bonū ſit ⁊ anodinū. Deinde poſt. vj. vel. vij. dies ⁊ poſt duas mūdificationes ad plus pone ſuꝑ oculū ⁊ intra collirīū de ſarco- colla mūdificatiuū ⁊ incarnatiuuꝫ vlceꝝ oculoꝝ qđ ſic f̄. ℞. ſarcocolle nutrite in lacte mulieris. ʒ. iiij. licij aloes drag. an̄. ʒ. ij. ſpume marꝫ cro ci ana. ʒ. j. ⁊ ß. ſucci celidonie. ʒ. iij. terant̄ ſubtiliſſime: vt alcohol ⁊ diſ ſoluat̄ in vino albo ⁊ aq̄ ro. collet̄ ⁊ liq̄dū ponat̄ in oculū. Bibat aquā mellis vſq̄ꝫ ad decliatione vl̄ aquā decoctiōis iuiubarū ⁊ mellis: come dat aquā cicerū farinā vel auenam. Cōdiant̄ cibaria ſua cū puluere fa cto ex cinamomi. ℥. ij. cardam̄. ʒ. ij. croci. ʒ. j. Cū aūt morb⁹ declinaue- rit cōedat carnes pulloꝝ vel edorū coctas cū fenic̄lo petro. borrag. ſpi narg. ⁊ ſil̄ib⁹. ⁊ tūc pōt bibere vinū albū debile liphatū. Fiāt ablutiōes manuū faciei ⁊ pedū cū aq̄ decoct. abſinth. mell̄i. ro. rub. floꝝ camo. Cura ei⁹ q̄ ē de mel̄ia ē vt p̄mo pur get̄ cū pill̄is fetidis vl̄ dyaſene: de inde p⁹ mūdificationē oī die ablu- ant̄ ſemel vl̄ bis man⁹ facies pedes cū aq̄ decoc. fumiterre abſinth. ro. rub. viol̄. melliloti. ⁊ balneet̄ in aq̄ dulci ⁊ iclinet faciē ſuꝑ vaporē. Cu ra ei⁹ q̄ eſt de mā cōpoſita eſt cōpō remedioꝝ ſm exigētiā ſue cauſe.

Emperica. Dicit Ipoc. vj. ꝑti. āph. dolores oculorum meri potio ſanat aut lauachrū aut piria aut fl̄omia aut farmacia. qđ ꝑtractās gal̄. i cō mēto ait. ꝙ ꝓuenit meri potio ſi fue rit obtalmia de ſ̄tate vel mel̄ia: ⁊ ī corpore nō plectorico ꝓpe ⁊ p̄miſſo balneo aq̄ dulcꝫ: ſꝫ opꝫ vt ſit merū limphatū parūꝑ: ⁊ poſt ei⁹ potū di mittat̄ patiens dormire. ꝑ hoc em̄ materia groſſa ſicca vel viſcoſa ſub tiliabitur ⁊ humectabitur vt fluere poſſit ad ex oculos ⁊ dolor ceſſabit.

Cōuenit lauachꝛū.i.balneū aq̄ dul
cis ſaluis tribꝰ cōditiōibꝰ.q̄rū pͥma
eſt vt corpꝰ ſit bn̄ euacuatū euacua=
tiōe vlı̄.ſcđa ē vt maťia ſit acuta .ſ.
cholerica vł de fl āte ſalſo.tertia vt
maťia remanēs ſit pauca:ſic nanqȝ
balneū euacuabit reliquias euacua
tiōis p̄miſſe. Cōuenit aūt piriā.ſ.
fomētatio oculoꝝ cū ſpōgia imbibi
ta ı̄ aq̄ calı̄a dulci deiñ exp̄ſſa donec
fiat aliquātulū roꝛida q̄ſi ſiccavł pi
ria inclinatio capitis ſup vapoꝛem
aq̄ calide dulcꝫ ſicut ⁊ balneū cōpe=
tit. Verū in h̄ refert qꝛ ſi maťia ſit
pł'ima augmentať doloꝛ ocłoꝝ ꝓpt̄
attractionē:⁊ ſic dirigit nos ı̄ curā
artificioſā q̄ ē ꝙ euacuare debemꝰ
corpꝰ añ piriā.Si v̄o maťia ſit pau
ca ꝑfecte reſoluet̄.Competit flebo
thomia ſi corpꝰ habūdet ı̄ ſanguine
ſolo ⁊ ı̄ oībꝰ hūoꝛibꝰ ſił equał'r:qm̄
fl ōmia euacuat multitudinē: vt di.
Auic.Cōpetit farmacia ſi aliꝰ hu=
moꝛ a ſanguine ſit cā obtalmie.Itē
dicūt expti ꝙ aliq̄d olı̄ ro. cū duplo
eiꝰ vinoꝝ granatoꝝ acetoſoꝝ con=
quaſſatū ⁊ poſitū ſup rubedinē ocu
li vł ſanguinē q̄ eſt ibi ꝓpt̄ fricatio
nē ꝑcuſſionē ſeq̄nti die vł tertia cu
rat ⁊ ꝓpe pꝰ purgationē vł fl ōmiā
vł ſcarificationē ı̄ collo ⁊ ſpatulis.
Colliriū exptū ad omnē obtalimā
ex q̄cūqȝ cā fuerit ⁊ q̄cūqȝ tp̄e moꝛ
bi ⁊ ad oēm viſus debilitatē ſic fit.
℞.tuthie extincte ı̄ aceto tribꝰ vici
bus:⁊ ſex vicibꝰ ı̄ aq̄ roſ. ℥.ij. ita ꝙ
poſt quālibet extinctionē remoueā
tur acetū⁊ aq̄ roſ.lapis calamina=
ris vel emathites extıc̄ti ı̄ aceto.ij.
vicibꝰ et ı̄ aq̄ roſ.iiij.vicibꝰ.℥.j.co=
ralli al.⁊ rub.añ.ʒ.ij.oſſis ſepie cā
phoꝛe.añ.ʒ.j.aq̄ roſ.qđ ſufficit te=
rant̄ oīavt alcobol.cribellent̄ ꝑ pā
nū ſericeū dep̄ſſum ⁊ ꝯquaſſent̄ cū
aq̄ roſ.ſicut decet colliria : ⁊ ex eo
ſtillet̄ frequenter in lachꝛymali:qꝛ
reꝑcutit ſtipticat et abſtergit; q̄re
ꝯfert etiam in fiſtula lachꝛymali ⁊
fluxu lachꝛymaꝝ cū lippitudı̄e.Sȝ
tūc loco aceti ⁊ aq̄ ro.capiat̄ aq̄ fe=
niculi ⁊ aq̄ celidonie et aq̄ ruthe et
vꝛia pueri maſcłi nōdū polluti. Et
in cā obtalmie cholerica p̄ot addi
licij acatie amili dꝛagāti.ʒ.j.In cā
v̄o flegmatica pōt addi ſarcocolle
intıc̄te ı̄ lacte mulierꝫ.ʒ.ij. in cā v̄o
melı̄ca climie auri lote⁊ poſtea ad
uſte ⁊ extıc̄te in lacte mulierꝫ. ʒ.ij.
In doloꝛe foꝛti pōt addi ceruſe lo=
te.ʒ.ij.opij bōi.ʒ.j.⁊ ē deſcp̄tio ma=
giſtrał aggregata ex autēti.meſ.
et almāſ. Puluis cōferēs om̄i ob=
talmie ⁊ inflāmationi ocłoꝝ ⁊ flu=
xui lachꝛymaꝝ⁊ pꝛuritui ſic fit.℞.
thuthie lap̄.emathitꝫ.añ.ʒ.iij. litij.
climie auri amili.añ.aureū.j. ſpice
opij ſumach.ana.ʒ. ſ. aloes rubei.
bōi.ʒ.j.zuccari tabareth.ʒ.iij. fı̄ ex
oībus puluis ſubtiliſſimus ⁊ ı̄bibe
vice vna ı̄ aq̄ mirabolanoꝝ citrino
rū. ⁊ vice alia ı̄ ſucco feñ.⁊vice alia
in ſucco coꝛiādri recētis . q̄rta vice
in aq̄ ſumach. ⁊ q̄nta vice ſi eſt tp̄s
cū ſucco granatoꝝ muſoꝝ:ita vt pꝰ
quālibet imbibitionē exiccet̄ ⁊ cu=
rat ꝑfecte.vltı̄o v̄o miſce cū eis cā=
phoꝛe q̄rtā ꝑtē.ʒ.j. deiñ iterū tere
et cribꝛa ꝑ ſindonem ⁊ reſerua ı̄ va
ſe vitreo bene obturato:et pone ex
hoc puluere in oculos qꝛ exꝑtū eſt:
vt dicit Meſ.in ſuo de appꝛopꝛia=
tis cap̄. de obtalmia auctoꝛitate ha
mec.Et ſi velles ex eo facere colli=
riū ſublime ad eaſdē intētiones:et
ad fiſtulam in lachꝛymali poneres
res oēs poſt quintā imbibitionem
qñ ſunt ſub foꝛma mellis currentis
vel pultis in alembico ⁊ diſtilles ſi
cut faciendo aquā roſarū.

Canones. Dicit raſ. in diuiſionibꝰ ꝙ
in omni obtalmia ex quacūqȝ cau=
ſa fiat cōfert balneū aq̄ dulcꝫ in fi=
nibꝰ eoꝝ qđ eſt poſt digeſtionē ma

terie ⁊ euacuationē. Cōfert ꝑtere a vt medicine q̄ applicant̄ oculis vel mēbris alijs cerebro ꝓpinquis neq̄q̄ ſint frigide vehemēter actu vł virtute: q2 materias incuneant ⁊ mēbroꝝ nobiliū deſtruūt calorem. Cōfert ſilr vt ocłi nō intueant̄ lucē: ſ3 ſint i loco obſcuro donec ſpūs viſibiles ꝯgregent̄ ⁊ fortificent̄.

Pronoſticatio. Ob talmia ſi nō curat̄ ꝑducit ad fiſtulā in aliq̄ tunicaꝝ ſeptē oculi: et deiñ ad cecitatē. Itē Ipo. vj. ꝑticu. amph̄. In oculis patientē a dyarria accipi bonum.

¶De lachrymoſitate oculoꝝ. Capitulum. ij.

Fluxus lachrymarū trib⁹ fit modis. Primo p⁹ inciſionē factā in cura vngule ve cataracte. ſcd̄o ex effuſione multarū materiaꝝ ex cerebro ⁊ venis ⁊ arterijs que ſunt ſub craneo ꝑ neruos obticos. tertio ex effuſiōe materierū ad oculos ex venis neruis atq3 arterijs q̄ ſūt extra craneū vel q̄ apparēt in timporib⁹. Et vndecūq3 fluxerit materia vel eſt acuta calida: vtpote de cholera vel flegmate ſalſo: vel ē frigida humida aquoſa. Signa ei⁹ q̄ fit ꝑpter inciſionē vngule vł alteri⁹ egritudinis in ocło ſunt āńceſſio talis cure. Signa ei⁹ q̄ fit ab humore acuto vł ſalſo ſūt prurit⁹ et ardor ⁊ inflammatio in loco quē lachryme tāgūt. Et quia ſtomacho ieiuno ⁊ tēpore calido magis infeſtat. Et qm̄ vſus piperis allij ⁊ ceparū ⁊ alioꝝ acutorum nocet. Signa ei⁹ q̄ fit ab humore aquoſo ſunt multitudo lachrymarū ſine ardore loci ſuꝑ que3 currūt. Et q2 tēpore frigido ⁊ poſt cibū multiplicātur: ⁊ quia vſus ciborū humoroſoꝝ et nimius pot⁹ vini eas multiplicat. vtrū autē fuerit extra craneū vł intra: poteſt cognoſci a iuuantib⁹ ⁊ nocentibus rōnabiliter exhibitis ⁊ ſenſatione infirmi: ⁊ quoniā vena apparēs vel arteria magis pulſat ſolito vel debito in timporibus: ⁊ eſt cum maiori timore q̄ ſint alie.

Method⁹. Cura eius que fit ꝑpter inciſionē factā in cura alicuius paſſionis oculorū eſt: vt poſt inciſionē cōfortetur oculus cū emplaſtro qd̄ ſic fit. ℞. corticis granatorū lentium excorticataꝝ plātaginis v̄ge paſtoris. añ. m. j. piſtent̄ ⁊ incorporētur cum muſcillagine dragaganti. Ad idē. ℞. ſucci ſolatri vel burſe paſtoris vel ſempuiue. ℥. iij. ⁊ miſceātur cū bolo armenico ſang. dracoñ. terra ſigillata ⁊ albumīe oui ⁊ ponant̄ ſupra oculū et timpora ⁊ frōtē. Cura eius que fit ab humore acuto vł ſalſo eſt vt premiſſa digeſtiōe materie cum ſirupo de fumoterre vel ſi nō ſit preſto aliud cum ſirupo acetoſo ⁊ aqua decoctionis rerum ducētium virtutē ſirupi ad oculum: vt feniclis eufraſia nux muſcata. purgetur cū pillulis cochijs de reubarbaro dictis capło de dolore capit3. Poſt hoc flebothomet̄ cephalica partis eiuſdē et ſuper frontē ⁊ timpora ponat̄ emplaſtrū. ℞. boli armenici. ℥. ß. maſticis dragagāti. añ. ʒ. ij. puluerizant̄ ⁊ miſceant̄ cū albumine oui vel muſcillagīs dragagāti. Supra oculū v̄o ponāt̄ petie infuſe in ſucco ſempuiue vł ſolatri mixto cū agreſta ⁊ puluere glanď. mirrhe ⁊ boli armenici intra oculum ponat̄ collíriū album: qd̄ diximus capło de obtalmia ſanguinis. Cura eius q̄ fit ab humore aquoſo eſt vt p̄miſſa digeſtiōe cum ſirupo de ſticados. vł ſi preſto nō ſit aliud cū oximelle cōpoſito et aqua decoctiōis feñ. vel baſiliconis. Purget̄

cum pillulis cochijs vel fetidis vel yerapigra vel medicina de turbith. deinde fiat cauteriū in vertice capitis vbi terminat̃ medius digit⁹ quādo radix man⁹ patiētis ponit̃ ſup radicem naſi ꝛ profundet̃ vſqꝫ ad craneū et dimittat̃ apertū vno menſe integro: ita vt omi die purgetur a ſanie bis: vel rubificet̃ idē locus cum emplaſtris calidis acutꝭ dictis capl'o de litbargia. atqꝫ ſcarificetur abraſis pr̄io capillis. Similiter et ſup collo vicib⁹ frequentatis ſupra oculū ꝛ intra ponantur om̄ia medicamina iam dicta. Sepe abluant̃ oculi cuꝫ aqua pluuiali decoctiōis gallarū thuris maſticis mirrhe bolli ar. nucis cypreſſi ꝛ ſit aqua actu calida apud ei⁹ vſum. Cibetur ex cibis ſtipticis ꝛ carnibus aſſis conditis cum agreſta vel vino granatoꝝ vel berberis ꝛ hm̄oi ſūt lentes excorticate: et aliquādo ſumat aquā piſorū ꝛ herbam fenicl'i. Bibat ydromel vel vinuꝫ rubeum debile limphatū cum aq̄ pluuiali vel ciſterne. Sumat ſemꝑ poſt prādiū ꝛ cenā. ʒ. ß. electuarij de citonijs vel ʒ. j. dya olibāi ꝛ bibat deſuꝑ aquā calidā ſꝫ nō frigidā: qm̄ extat cathar roſa: vt ait Meſ. cap. de catharro.

Emperica In ꝯſtrictione lachrymarum ꝛ cōſolidatione noui vulneris in oculo conferunt colliria dicta: capl'o precedenti. C. de empericꝭ. Confert iſta cōfectio. ℞. tuthie. ʒ. ß. teratur ꝑfecte in mortario mundo et addatur ei. ʒ. j. aque roſ. et. ʒ. j. vini granatoꝝ acetoſorū in cauſa calida aut vini alb. veteris clari in cauſa frigida: et poſt incorporationem ꝑfectā iſtarum rerū in mortario collet̃ hoc totum cū petia munda: ꝛ de iſta collatura ponatur om̄i die mane ꝛ ſero intra oculum et in breui tempore fiet lachrymarū conſtrictio ꝛ vulneris ꝯſolidatio. Premiſſis remedijs vniuerſalib⁹. Iteꝫ cōmuniter operātes in cura lachrymaꝝ premiſſa vniuerſali euacuatione cū flebothomia vel farmacia ſupradictꝭ incidūt venas et arterias frontis ꝑ trāſuerſum ꝛ ꝓprie ſi fluxus ſit extra craneū: ſed in hoc erit timor caſus palpebrarū: quapropt̃ alij faciunt cauterium cum acu ferrea ignita cū filo laneo groſſo traducto ſuper collo ꝛ pulpis aurīū et dimittāt ſic apertū donec multa aq̄ſitas effluxerit: quia ꝑ hoc fit diuerſio materie vel faciūt veſicationem cum cantaridibus et fermēto ſi patiens cauteriū abhorreat. Deinde ponūt in oculum colliriū album dictum vel cōfectionem ex tuthia extincta. Iteꝫ ad lippitudinē oculoꝝ quidā accipiunt vitreolū mel ꝛ albumen oui. an̄. ꝑtes eq̄les et perfecte terunt et incorporāt in mortario et ponūt ſuper oculos ſero cum itur dormitum: et mane abluūt oculos cum lacte mulieris. Colliriū album ſublime ꝛ exꝑtū ad oēm maculā ocl'oꝝ et lippitudinē ꝛ fluxum lachrymarū viſum cuſtodiens cū vertice ſic fit. ℞. armoniaci floꝝ eris arſenici ru. ſandal'. an̄. ʒ. ij. tuthie. ʒ. j. vitrioli de q̄ fit incauſtuꝫ. ʒ. iij. celidonie ruthe. an̄. m. j. ſucci feniculi lib. j. et. ß. piſtentur et ſimul miſceantur et fiāt madaliones et ponatur in alembico ſuper fornacem et diſtellētur ſicut fit aqua roſ. Et ex eo ſtilletur in oculos om̄i die mane et ſero: quia mundificat abſtergit exiccat et cōfortat oculos excellenter et ſpiritus viſiuos ſubtiliat. Sief de thure quod ponitur i oculos in vlceribus eorū: quia exiccat conſolidat ꝛ incarnat ꝛ corneam cōfortat ne rūpatur et vueam egredi nō ꝑmittit ſic fit. ℞. armoniaci ſarcocolle. an̄. ʒ. v. thurꝭ. ʒ. x. croci. ʒ. ij.

ꝯficiant cū muſcillagine fenugre-
ci vel ſeīs lini ⁊ fiant ſief.i. trociſci
pui ⁊ cū vti volueris pl'uerizant vt
acobol ⁊ ponat ex eo in oculos vel
diſſoluat cum aq̄ roſ.vel ſucco en-
diuie ad modū collirij ſubtilis : fief
de plumbo qd incarnat ⁊ cōſolidat
vlcus in oculo poſt rupturam obtal
mie vel caſum vl' ꝑcuſſionem ⁊ con
fert pl'imū fiſtule lachrymali et do
lorem oculorum ſedat potenter ſic
fit. ℞. plumbi aduſti gumi arabi-
ci anthimonij tuthie ablute vſti dra
gaganti. an̄.ʒ. viij. opij.ʒ. ß. ff ſief
cū aqua pluuiali ⁊ vtere eo ſicut p̄-
mo. Ars abſtergēdi oēs mac'las ac
cidētales in oculis ꝓhibētes viſum
que albuginēs vel vngule noīant et
ꝓprie cū fuerint molles tenere re-
cētes hoc ē q2 dure antiq̄te ſolo fer
ro remouet. ℞. eris vſti florū eris
arſenici ru. vel citrini ⁊ ꝓprie ſubli
mati ſalis nitri vl' ſalis armoniaci
gumi armonici vitrioli aduſti vitri
cōbuſti ſarcocolle ſpume maris li-
cij aloes rub. bōi mirrhe croci mi-
rabolanoꝝ citrinoꝝ baurach oſſis
ſepie piperis lōgi oīm eorum vl' quo
cūq3 ex ipſis volueris tere vltimo
atq3 cribella ꝑ ſindonem dempſum
et ex ipſis in ocl'is pone modicū oī
die ſcil3 mane ⁊ ſero donec res eis
addite conſumātur. Eſt nanq3 con
tinens fere omnia corroſiua quare
nomina ſortit diuerſa: ita vt a qui-
buſdam puluis ru. ab alijs viridis
ab alijs albus vel citrinus vel pul-
uis de vitreolo nūcupatur. ꝙ ſi mor
dicationē ⁊ corroſionem oculoꝝ ti-
mueris ex ipſis imbibe per noctez
vnā aut ampli⁹ puluerē predictū in
aqua roſ. vel lacte mulieris. deīde
exicca in vmbra ⁊ tere ⁊ cribella ſi-
cut prius ex ſtipticis incarnatiuis
que ſunt tuthia abluta et ſpodium
et cāphora coralli roſe ſicce anthi-
momū plumbum vſtum atq3 thus.
Si vo puluerē predictū facere vo-
lueris magis confortatiuū oculorū
adde margaritarū ⁊ cathimie auri
et argenti. Si vo magis artificio-
ſum imbibe ipſum vice vna in vino
albo veteri claro et vice alia in vri-
na hominis ſani perfecti: vel in vri
na caprarum et vice tertia in aqua
feniculi vel ſucco eius ſi tēpus fue-
rit: et vice quarta in ſucco ruthe: et
vice quīta in aqua celidonie: ita vt
poſt qualibet imbibitionem perfe-
cte exiccetur et iterum terant ⁊ cri
bellent vltimate. Si aūt collirium
ex ipſo facere voluer ad eaſdē ope
rationes pone res omnes in alem-
bico poſt quintam vel quartam im
bibitionē cum ſunt ſub forma mel-
lis currentis et diſtilla ſicut aquam
roſ. ex qua omni die bis ſtillet ali-
quid in oculo loco pulueris ſupradi
cti. Aut decoq̄ res omnes tritas in
aqua clara vel vino albo pontico vl'
mixto ex eis aliqualiter donec re-
dierit ad quartam partē et ſit pro-
portio pulueris ad aquam vt vinum
ſicut ꝓportio quarta ad ſextā. Pri-
or tamē mod⁹ perfectior reperit:
aut diſſoluitur puluis rerum in aq̄
decoctionis acori vel ſene vl' ruthe
poſtq̄ fuerit optime collata ⁊ cū ea
cōcaſſet ſicut decet colliriū ⁊ ex ipa
ſtillet in oculos q2 eſt fortitudinis
extreme: ita vt mac'las abſtergat ī
ocl'is equorum aut cōquaſſent res
eedē cū aq̄ roſ. q2 eſt lenior oīb⁹
ſupradictis. Et ſi adhuc magis re-
frenare volueris eius mordicatio-
nem adde ceruſe ablute bis ī aqua
ro. vel amili et fiat ex eis collirium
album de quo ſtilletur in oculos ſe
pius in ieiuno: ⁊ ſero cum itur dor
mitum ſine cena omnia autem ſicca
tere vehementer.

Canones. Medicine q̄ ponunt in ocu-
lis ſi ſunt in ſubſtantia liquida: vt

collirio debēt eē in vltimo clarita-
tis ⁊ puritatis. Si vō in ſuba ſicca
vt ſief. ⁊ pulueres debēt eē in vltio
paruitatis ⁊ ſubtilitatis qđ apud
medicos alcohol đr: qm̄ oculus eſt
mēbrū tunicoſum pāniculoſuꝫ ſen
ſitiuū cū acuitate vltima: q̄re medi
cine groſſe nō penetrabūt: ſed ſtā-
tes circa ſupficiē tunice cornee ⁊ cō
iūctiue ip̄am vlcerabūt. In medici
nis p̄terea oculoꝝ nō cōpetit vti ca
lidis acutꝫ niſi cū ſtipticꝫ repmāt:
ne forte hūiditates tres criſtallinā
albuginē ⁊ vitreā colliquēt ⁊ tuni-
cas ſeptē oculoꝝ corrodāt cū oculꝰ
ex p̄dnio cōſtet aq̄o: vt ꝓbat Ariſt.
in lib. de ſenſu ⁊ ſenſato. ꝑpter qđ
accidit vt fumꝰ fulgur coitus allia
pip oculis noceant vndiq̄qꝫ. Pre-
terea dicit Raſ in diuiſionibus. ⁊
Meſ. in ſuo de appropriatis. cap.
preſenti. ꝙ ſi fuerit effuſio mate-
riarū ad oculos p vias q̄ ſunt intra
craneū raro eſt ei curatio niſi ſit in
p̄ncipio ⁊ materia pauca qđ contin
git ꝑpter difficultatē penetratiōis
medicinarū. Et ſiquidē curari pōt
aliq̄ modo curaſ cum puluere iſto.
℞. tutbie ablute. ʒ. x. aloes corallo-
rū licij gumi armoniaci aſſi draga-
gāti maſticis ematicis olibani oīm
an̄. ʒ. ij. corticū mirabolanoꝝ citri-
noꝝ. ʒ. iii. pipis longi. ʒ. ij. fiat pul.
ſubtiliſſimus: vt alcohol. et ponaſ
intra oculos: eſt enim vltimum in
reſtringendo.

Pronoſticatio. Lachry
me ſi reſtringi nō pn̄t humores nu
tritiuos oculoꝝ p̄mo diminuūt: de-
inde hūores tres q̄ ſūt criſtallinꝰ: vi
treꝰ ⁊ albugineꝰ. ⁊ tādē ſbaꝫ oclꝺoꝝ
ꝯſumēt. Et ſi fuerint acute vel ſal-
ſe corroſionē vel fiſtulā inducēt: et
demū cecitatē cōpletā: q̄propter in
principio ſuccurraſ. Itē lachryme
accidūt vt plurimū habētibꝰ caput
humidū catharroſuꝫ: ꝙ ſi fuerit ex
regimine curaſ facilr: ſi p naturaꝫ
et ex genere difficile.

¶ De debilitate viſus. Cap. iij.

Debilitas viſus appellaſ
cū hō ſine maclꝭ vel aliq̄
manifeſta oculoꝝ paſſio
ne diminute videt: neqꝫ
diſcernit res vt opꝫ velut accidit in
ſenibꝰ ⁊ decrepitis p naturā. ſilr et
q̄nqꝫ iuuenibꝰ ꝑpt aliquā cām non
naturalē: vtputa ꝑpter mutationē
organoꝝ ſm̄ cōpōnē et complōnē.
hec aūt mutatio accidit iuuenibus
ex mala cōplōne oculoꝝ calida vel
frigida hūida vel ſicca. Senibꝰ vō
ex depaſcētia aſſidua hūidi radica
lis a calore nāli: qm̄ cū aliq̄ cauſaꝝ
hmōi vehementer confirmaſ facit
ipoꝝ tunicas iſpiſſari necnō hūidi
tates accn̄tales augeri q̄bꝰ ſpūs vi-
ſibilis obtūdiſ. ſilr ⁊ ſpēs rerū viſi-
biliū ꝑphaneſ: verūtn̄ hec ꝑpēdiſ
necitas mortis nālis in aīali: qꝛ ꝑpt
actionē ꝯtinuā calꝭi nālis in hūidū
radicale mēbroꝝ: ⁊ ꝑpe cordis: tan
dē exiccaſ corpꝰ ⁊ ꝯſumiſ hūidū: et
p ꝯn̄s coextinguiſ calidū. Et iſtaꝫ
actionē vocāt phi mā e ne itatē cū
impoſſibile ſit ip̄aꝫ nō repiri oī tpe
in rebꝰ nālibꝰ ꝯueniētibꝰ i mā p̄ma
q̄ eſt yle. ſit aūt q̄nqꝫ ex hūiditate
⁊ ſigna ſūt: qꝛ mlꝭtiplicaſ poſt cōe-
ſtionē ⁊ nauſeatiuā ſatietatē: ⁊ ꝑpe
poſt expgefactionē a ſomno: qꝛ tūc
apparet corā oculis ip̄orū quoddaꝫ
ad modū aq̄ vel nebule. Et ꝙ oculi
emittūt lippitudinē indigeſtā: ⁊ ꝓ
prie poſt ſonū. ſit etiā q̄nqꝫ a ſicci
tate. Et ſigna ſunt ꝙ fortificaſ paſ
ſio tpe famis ⁊ in meridie: ſed alle
uiaſ poſt cibū ⁊ ſōnū: ⁊ ꝙ oculi ſep
apparēt ſicci: ⁊ ſentiſ pruritꝰ in ie-
iuno. ſit q̄nqꝫ ex malicia ſtōachi
ꝑpt qđ iſta debilitas viſiōis nō eſt
ſemper: immo fit fortis cum eſt ſa-
tietas nauſeatiua propter vapores

diuerſos aſcēdētes: ⁊ deſtruit oīno
ꝑe famis ſicut contingit ebꝛioſis ⁊
bibulis ⁊ ſentit citius alleuiationē
ex medicinis mūdificatiuis qn̄ eſt
ex ſtōacho ꝙ̄ ex paſſiōe ꝓpa ocłoꝝ.

Methodus. Cura ei⁹ q̄ eſt ab hūi-
ditate ē vt digerat̄ flegma in capi
te cū ſirupo de ſticados cui⁹ deſcri-
ptio ſm̄ Meſue hec eſt. ℞. floꝝ ſti
cados arab. ʒ.xxx. yſopi albaſce ca-
lamēti ſileris mōtani oꝛigani an̄. ʒ.
x. aniſi feniculi piretri. an̄. ʒ. vij. pi-
peris longi ſpice cardamōi. an̄. ʒ. ij.
paſſulaꝝ enucleataꝝ cubebe. ℥. iiij.
zuccari lib. v. ꝯdiant̄ cū cinamomo
calamēto aromatico croco. ʒʒ. nuce
muſca. cubebe. oīm an̄. ʒ. j. ⁊. ß. hec
liga in pāno raro ⁊ ſuſpende ī ſiru-
po hoꝛa digeſtiōis. h̄ ſirupus a pro-
p̄etate reſpicit caput ⁊ digerit oēs
mat̄ias flegmaticas ī cerebꝛo colle
ctas: q̄ꝓpt̄ eſt ꝯferens ſode et ca-
tharro frigido vel digerat̄ cū mel-
le ro. collato addēdo ī digeſtiōe cū
hijs ſirup̄. ſticad. nux muſcata ⁊ oīa
ducētia ad caput. Poſt illō purget̄
cū pillł̄is luc̄ minoꝛib⁹ vł̄ cochijs vł̄
fetidis: vel cū pillł̄is lucis maioꝛib⁹
q: a ꝓpꝛietate purgant hūiditates
cerebꝛi anterioꝛis ⁊ ſenſus oēs acu
unt ⁊ ꝓpꝛie viſū q̄ fiūt ſm̄ Meſue.
℞. xilob. opobal. ſe. ru. ſq̄nāti ma-
ſtic̄ garioꝶ. an̄. ſe. apij caſſie lig. cro
ci macis. an̄. ʒ. j. roſ. viol. abſinth.
cubebe calami aromatici nucis mu
ſcate carpob. ſpice. an̄. ʒ. ij. reubar.
boni mirabola. oīm agarici ſene.
an̄. ʒ. iiij. colloq̄ntide licij lap̄. lazuli
loti. an̄. ʒ. vi. cōfice cū ſucco fen̄. vel
ruthe vł̄ celidonie vł̄ eufraſie vł̄ vi
no claro al. veteri. et da a. ʒ. ij. vſq;
ad. ʒ. iiij. ⁊ ē deſcriptio aggregata
ex maioꝛib⁹ ⁊ minoꝛib⁹ q̄m modicū
dr̄nt inter ſe ſm̄ cōpoſitionē vł̄ v̄tu
tē vel cū pillł̄is de agarico q̄ ſic fiūt.
℞. aloes. ʒ. ij. colloq̄ntid. ſticad. tur
bith. an̄. ʒ. j. maſticis roſ. ʒʒ. caſſie
lignee. an̄. ʒ. ß. agarici. ʒ. iij. fiāt pil
lule cū ſucco ruthe quoꝝ doſ ē a. ʒ.
j. vſq; ad. ʒ. ij. He pillule euacuant
potēter flegma ⁊ oēs materiā groſ
ſam viſcoſam ⁊ ab omi ꝑte coꝛpis:
⁊ ꝓpꝛie a caliditate: ⁊ iō valēt ī apo
plexia epilepſia paraliſi ſoda frigi
da catharro. Cibet̄ carnib⁹ aſſis et
cibis ſiccis vtat̄ ſepe ſemi. fen̄. in ci
bo ⁊ potu: ſimił̄r ⁊ fizeleos. Bibat
ydrōmel vel vinū rubeū limphatū
parūper cū aq̄ ſimplici ⁊ q̄n̄q; cum
aq̄ decoctiōis ruthe vł̄ in aq̄ vbi po
ſita ſit rutha. ℞. ſemel ī ſeptimana
ʒ. ß. tyꝛiace veteris bone ſtomacho
ieiuno cū vino vel aq̄ decoctiōis ru
the vł̄ ſemis fen̄. eſt de melioꝛibus
reb⁹ in h̄ caſu. Exercitet̄ p̄terea et
ſudet ⁊ laboꝛet in ieiuno modificet
cibū ⁊ potū et ꝓpoſſe diſtillet ī ocu
los aquā baſilicōis vł̄ celidonie eu-
fra. bethonice vł̄ ruthe vel fel capꝛi
nū vel fel galli vel faſiani vł̄ ꝑdic̄
cū melle crudo puriſſimo vł̄ colli-
riū de fellib⁹ vel colliriū albū poſi-
tum capł̄o de obtalmia vel colliriū
de tuthia bonū ⁊ exꝑtum qō ſic fit.
℞. tuthie. ℥. ß. calaminar̄. ℥. j. faui
mellis. i. mellis crudi ſicut exp̄mit̄
a fauo. ℥. ij. garioꝶ. nūero. ij. terā-
tur vt alcohol ⁊ īcoꝛpoꝛent̄ cū vino
al. veteri ſubtili. ꝙ ſi timueris coꝛ-
roſionē ex tuthia igniatur ſuper la
mina ferrea. x. vicib⁹ vel plurib⁹ et
totiens extingat̄: vel in aq̄ roſ. vel
plantaginis ⁊ idē obſeruet̄ de cala
minari. Sic nāq; lachꝛymas exic-
cat ſpirit⁹ ſubtiliat et vlcera ꝯſoli-
dat ꝑfecte. Cura ei⁹ q̄ eſt ꝓpter ſic
citatē eſt impinguare coꝛp⁹ ꝓpoſſe
cū piſcibus recētibus bonis ⁊ iuri-
bus carniū bonarū cōdit̄ cū ſpecie
bus dulcib⁹ ſcił; cinamomo carda-
momo croco folio gallāga ⁊ zucca-
ro: vtat̄ vino claro dulci. Comedat
fic⁹ fiſticos auellanas pineas cice-

ra fracta ⁊ piſa oua ſorbilia et pul-
tes conditos cũ lacte caprino dulci.
Caueat a rebus acutis ⁊ oleo vino
puro veteri fumo vẽto a coitu ⁊ ocu
lorũ faſtigatiõe plura ſcribẽdo vel
ſtudẽdo: ſepe balneet̃ in aq̃ dulci te
pida poſt digeſtionẽ primã ꝑterq̃
ſudet aperiant̃ ocli ſepe in aq̃ frigi
da vl̃ ſtillet̃ in eos lac mulieris vel
aſine vl̃ oleũ viol. vl̃ abluant̃ q̃nq;
cũ aq̃ decoctiõis violarũ fenugreci
⁊ maluauiſci. Cura eius q̃ fit vitio
ſtõachi eſt vt rectificem⁹ ſtomachũ
digerẽdo hũores calidos cũ ſirupo
acetoſo vl̃ hũores frigidos cũ oxi-
melle cõpoſito. Poſt illud purget̃
cũ medicinis ꝓprijs vtriq; cauſarũ
q̃s dicem⁹ ca. de ſtõachi debilitate.
verũtñ hic pul. cõfert oĩquaq;. ℞.
aloes. ʒ. j. mirrhe. j. ʒ. maſticis. ʒ. j.
terãtur oĩa ſubtiliſſime ⁊ cribellẽ-
tur ⁊ trãſglutiat̃ totũ ſil' cum zucca
ro vl̃ melle vel alia re offuſcãte ei⁹
amaritudinẽ. Aloes em̃ lꝫ ſit inde-
lectabile ori: ẽ tñ delectabile ⁊ ꝓfi-
cuũ ſtõacho: vt di. Gal. ij. de inge-
nio ſanitat̃. ⁊ iõ i ei⁹ admĩſtratiõe
dꝫ lingua patiẽt̃ extrahi ⁊ aloes in
glutiri. Vtat̃ omi die in ieiuno ele
ctuario pliris dyagallãga dyatriũ-
piperon: ⁊ bibat deſuꝑ. ℥. iij. vl̃. iiij.
aq̃ calide. Nutriat̃ cibis ⁊ potibus
dictis ſupius ca. de debilitate viſus
ꝓpter hũiditatẽ. vtat̃ etiã collirijs
et aquis dict̃ ibidem.

Emperica. Medicamẽ ſublime ad
debilitatẽ oculoꝝ ex q̃cunq; cã. ℞.
tutbie lib. ß. extingat̃ in vrina pue
ri nõdũ polluti trib⁹ vicib⁹: ⁊ in aq̃
fen. iij. vicib⁹ corallorũ al. et ru. añ.
ʒ. iij. extiguant̃ in aq̃ fen. vicib⁹. ij.
margaritaꝝ. ʒ. ij. ſaphiroꝝ ſpodij.
añ. ʒ. ß. muſci. ʒ. ß. terant̃ oĩa vt al-
cohol. Poſtea ponãtur i mortario
et addatur aq̃ fen. donec redeat ad
ſpiſſitudinem pulmẽti vl̃ mellis: ⁊
poſt h̃ ſubfumiget̃ cũ ligno aloes
exiccet̃ ⁊ iteꝝ ꝑfectẽ pulueriſet̃ ⁊ ꝑ
ſindonẽ cribellet̃. Et de h̃ puluere
ponat̃ in oclos oĩ mane ⁊ ſero ⁊ cũ
volueris fac ex eo cum aq̃ fen. colli
riũ vturẽ viſiuã ꝯfortat: hũiditates
exiccat: maclas abſtergit. Sũt ꝓ-
teres q̃dã excellentes in hac arte q̃
valde appciant hoc colliriũ. ℞. ſi-
leris mõtani maiorane eufraſie ru
the celidonie fen. añ. ℥. iij. ʒʒ. ſpice
nardi pipis longi gariofil. tutbie
extincte in puriſſimo ſucco fenicli
vl̃ maiorane aloes. añ. ℥. j. fellis aq̃
le ancipitris hirci incolentis mõta
na fellis galli ꝑdic̃ faſiani lupi le-
poris vrſi vel vulpis vel vulturis vl̃
caprioli et oĩm animaliũ viuentiũ
de rapina dũmodo ſint ſana ⁊ etat̃
ꝑfecte nõ decrepita de quolibꝫ vnũ
fel. balſami. ℥. ß. mell' ro. colati. ℥.
j. pulueriſanda pulueriſant̃ liq̃fiã-
da liq̃fiant ⁊ cõquaſſanda conquaſ
ſent̃ in vltimo ſicut decet colletur:
et ſi ſit eſtas miſceat̃ in ſole calido
ꝑ dies. xl. quotidie ſꝑ agitãdo atq;
cõmiſcendo. Si vo fuerit hyẽs agi
tetur modo cõſili in vaſe duplici ad
ignẽ lentũ vel ſubtus cineres ⁊ are
nã calefactam: in fine vo colletur ⁊
conſeruetur in vaſe vitreo ⁊ oculis
inſtilletur. Eſt em̃ tãte virtutis q̃
et decrepitũ faceret legere lr̃as mi
nutas. Sũt' alij q̃ magis appreciãt
collirium de aquis diſtillatis quod
ſic fit. ℞. aq̃ celidonie ruthe betho
nice eufraſie feniculi memithe ca-
prifolij vel ſucci eoꝝ recentiũ puro
rũ ſi ſit tꝑs: ⁊ ſucci maligranati ace
toſi mell' diſpumati vini puriſſimi
lactis mulieris. aq̃ roſ. fellis aq̃le
vel vulturis oĩm. xiij. añ. ℥. iij. aloes
tutbie mirrhe cathimie auri et ar-
gẽti ſarcocolle licij amili coſti roſ.
coralli al. ambre muſci canfore: añ.
ʒ. ß. balſami grana. v. cõfice in vaſe
vitreo vel argẽteo ad ſolẽ vel ſupra

tineres calidos lauentur autē oculi ante et poſt collirium cum aqua roſ.vel plātaginis in cauſa calida: ſed cū aqua feniculi ſileris montani: in frigida nanqȝ potens eſt ⁊ expertū ad omnē viſus debilitatē: vt aſſerit Guilbert⁹. Collirīū de balſamo viſum recupans etiam ſi tpe plurimo ſit ablatus ſaluo organo ſic fit ꝑ eūdē. ℞. pipis longi al. ambre balſami fellis vulturis vł tauri. añ.ʒ.ij.mell' acuti.i.optimi ⁊ puriſſimi.℥.ij.vini al. veteris cyatū.j.i. pond⁹ qͣttuor.ʒ. et.ß.canfore croci añ.℈.j.tere diligēter ⁊ adde ſuccū feniculi ⁊ ſil' cōfice et inūge. Sunt alij ſolēnes q̄ valde appreciant hoc electuariū in cā humida. ℞.ſe.feñ. lib.ij.ſileris mōtani.lib.j.camedreos.lib.ß.ſemis apij petroſil. añ.℥.iij.pulueriſent ⁊ cōficiant cū melle diſpumato detur de ipſo ſero et mane: ⁊ multū valet ad purgandū renes ⁊ ꝓuocādū vrinā. Itē ad idē dragea. ℞.ſemi.feñ.aniſi añ.lib.ß. vł lib.j.gariof.mac.nuc.muſcate. añ.℥.j.pulueriſent ſpēs groſſo mō: ſȝ ſemia remaneāt integra.dein addāt.lib.ij.zuccari ⁊ det ante cibū ⁊ poſt. Itē ad idē electuariū optimū ſiue viſus debilitas fuerit vitio hūiditatis in ocł'is ſiue vitio ſtōachi digeſtiuā nāqȝ cōfortat: renes mūdificat: lapidē frāgit: vētoſitates terminat. dent de ipſo ſero ⁊ mane.ʒ.ij.℞.mac.lib.j.ſileris mōtani.lib.ß.ſe.apij.feñ.añ. petroſi. cinamōi.ʒʒ.pipis pullegij flo℞ abrotani yſopi eufraſie.añ.ʒ.j.ſaxifrage granorū iuniperi.añ.℥.ß.cōfice cū melle diſpumato qđ ſufficit. Itē nux muſcata viſus ſanitatē cuſtodit. Dicit Auic.iij.cañ.c. de debilitate viſus. ꝙ fricatio capit cū pectine in ieiuno ē valde vtilis in conſeruatiōe viſus ꝑpt euacuationē vapo℞ pł'imorū: ſił'r ⁊ claras legere lr̄as ⁊ intueri res virides ⁊ mergere ocł'os aptos in aq̄ tepida ad frigidū vgēte. Sȝ ca.de cōſeruatiōe viſus. dicit ꝙ iacere ſupra collū et ſupine ē malū ꝑpt fatigationē neruo℞ obticorū. ſił'r ⁊ iacere ſepe ſupra faciē eſt malū ꝑpter hūor inclinationē ad ptē capit anteriorem.

Pronoſticatio. Debilitas vidēdi et cecitas nō drñt niſi ſicut mag ⁊ min⁹ qr̄e ē cauēdū a pncipio de cecitate ⁊ ꝑpe cū vt⁹ viſiua ſit delectatiſſima vtutū aialiū q̄ ſunt i nobis: qꝛ pł'es rerū differētias nobis oſtēdit: vt dicit ariſtoteles primo methaphiſice.

¶ De fiſtula lachrymali. Capitulum.iiij.

Fiſtula lachrimalis appellatur a phiſicis cum angulus lachrymalis oculi reſudat et comprimitur cum digito vir⁹ vł ſanies emanat: ⁊ quādoqȝ apparet eminētia in loco extrinſeco que multotiens aperit. et cum comp̄mitur cōcurrit ſanies ad lachrymale: et tunc vere dicitur fiſtula: ⁊ aliqñ nō aperitur ſed exſpirat per compreſſionem ad lachrymale. Signa fiſtule ſunt humiditas currens cum expreſſione a lachrymali et rubedo et largitas lachrymalis et eminentia apparens aliquādo in parte exteriori ⁊ fetor oculorum.

Methodus. Cura huius paſſionis eſt vt ſtatim a principio digeratur materia ſimiliter et purgetur prout docuimus capitulo de fluxu lachrymarū. Poſt illud fiat cauteriū pūctale cū acu obtuſa argētea ignita p̄miſſa ei⁹ exiccatōe ⁊ abſterſiōe cū aq̄ ruthe vel feñ.vel cū aq̄ mell'.

vel cum vino ſtiptico vel cū liquore mixto ex his fundēdo in fiſtulā hora poſt horam ⁊ exprimēdo cum digito donec virus ex ea egrediatur: et cū hoc abſtineat patiēs a ſalſis acutis cholericis ⁊ flegmaticis: ⁊ ꝓpe a vino forti. Medicamē nobile ſic fit. ℞. olei veteris vini veteris boni ⁊ electi añ. lib. ij. ⁊ ß. ⁊ lithargiri puluerizati ⁊ cribellati: vt alcohol lib. j. coquantur iſta ſimul in caſola ad ignem per diem integrū donec nigrum relucēs fiat. deinde ex eo fiāt tente. i. figure ad modū acus q̄ ponātur in fiſtulis. de ꝓprietate enim eradicāt fiſtulā ⁊ exiccant ⁊ ꝓprie ſi eſt aperta. Id aūt quod eſt valde vtile quādo ſanies expirat ſolum a lachrymabili: ⁊ non eſt vlcus neq apertio in extrinſeco eſt imponere puluerē citrinū q̄ ſic fit ſm Almā. ℞. ziniar ⁊ viridis eris ſiue florum eris quod idem eſt vitreoli vſti añ. ʒ. vj. arſenici rubei baurach ſpume maris. i. ſalis armoniaci. ʒ. ij. diſſoluatur armoniacū in ſucco ruthe ⁊ incorporentur ſpēs cū illo ſucco ⁊ fiant trociſci ⁊ exiccentur: ⁊ cū neceſſe fuerit terantur ſup marmore vel in mortario bñ loto ⁊ mūdato vt alcohol: ⁊ ponatur in lachrimabili. Et q̄dam addunt bolli armenici balauſtie anthimonij aloes ſarcocolle aluis ſanguis draconis thuris mirrhe ariſtologie rotūde añ. ʒ. j. qm̄ fit magis conſolidatiuum.

Emperica. Collirium ꝓbatum in fiſtula lachrymabili ſiue ſit apta ſiue non. ℞. tuthie cōtrite ſup marmorem cōtritione vltima diſſoluatur cū collirio albo poſito. c. de obtalmia. et poſt diſſolutionē colletur cū pāno mūdo lineo ⁊ reponatur. Et de hoc liquore ſtilletur oī die bis in lachrymabili: ⁊ iaceat ſupra latus ſanū: quia finaliter exiccat fiſtulā: ⁊ ꝓprie nō apertā. Item inūgatur oīs angulus fiſtulatus om̄i mane ⁊ ſero vſq ad dies tres vel. iiij. cū oleo roſ. feruēti ſiue fiſtula fuerit apta ſiue nō mundificata carne ⁊ oſſe corrupto ſanabitur. Et ſpecialiter ſi cū vadit dormitū ponatur ſupra oculū hoc emplaſtrum ripticū ⁊ ſtipticū. ℞. mūmie bolli armenici tuthie maſticis añ. ℥. ex oībus pul. ſubtilis q̄ incorporetur ad modū emplaſtri cum vino rubeo ſtiptico cū fiſtula lachrymabilis nihil ſit aliud q̄ vlcus ꝓfund. ſanioſum: quēadmodū ⁊ fiſtula mēbrorum maiorum: cū vlcus aūt ſit terminus apoſtematis erupti vel fluxus corroſiui neceſſariū videtur: vt dicto ca. de lachrymis. ⁊ ca. de obtalmia. preſenti ca. ſuffragentur.

Pronoſticatio. Fiſtula niſi curata fuerit corroſionē oculi minatur cum ſuarū. vij. tunicarum cōſumptione ſimiliter ⁊ humiditatis criſtalline collicatione q̄bus ſuccedere facit cecitatē que fex eſt ⁊ amurca corporaliū erūnarum.

¶ Tractatus quartus ꝑme ſectionis. De aurium paſſionibus.

Auriū paſſiones famoſe ⁊ de quibus phiſicū ſolicitari oportet ſūt quattuor. ꝑma tinnitus. ſcḋa ſurditas. tertia apa ſiue dolor. quarta vlcus. Cū aūt dico aurem intelligo ⁊ miringas ⁊ panniculos eius qui ſunt intra craneum virtuti auditiue ſeruiētes.

¶ De tinnitu auriū. Cap. j.

Aurium tinnitus tribus poteſt fieri de cauſis: aut ꝓpter repletionē capitis flegmaticā vel ve..oſam. Et h eſt vt plurimū

aut ꝑpter debilitatē nerui auditiui ex raritate ſue cōpōnis vł delicatia ꝯplōnis: ſicut accidit ꝯualeſcētib⁹: aut ꝑpter acuitatē ſenſus auditus. Signa eius que de repletiōe ſunt ꝙ accidit poſt ſatietatē nauſeatiuā et potū vini ſuꝑfluū: aut poſt cibū ilicō ſuperfluū: aut ꝑpter ſtipticitatem vētris vł tpe frigido humido. Signa ei⁹ q̄ de debilitate nerui ſūt ꝙ oīs ſon⁹ fortis ledit ⁊ non ꝑcipit niſi ſonos dearticulatos: ⁊ ꝙ ſemꝑ ſentit ſibillū in aure. Signa eius q̄ ex acuitate ſunt ꝙ magis infeſtat̄ hora famis: ſed poſt cibum et ſomnum quaſi non ſentitur.

Methodus. Cura eius q̄ de repletiōe ſiue iſta repletio ſit in cerebro ſiue in ſtomacho eſt vt purget̄ cū pill'is cochijs vel fetidis vel yerapigra pmiſſa digeſtiōe materie cū ſirupo de ſticados vel cū oximelle cōpoſito dato ſeptē diebus cū aqua decoctionis fenicł'i: ⁊ ſit aqua quatrupla ad oximel. deinde ſtillet̄ in aurē oleū de rutha vł de ſpica cum ſucco porri ⁊ felle ouino: in q̄ diſſolutum ſit caſtoreū ⁊ euforbiū: inclinet ſepe aurē ſuā ſtomacho ieiuuo ſupra aquā calidam decoctionis ſauine ſambuci camomille mellilotí origāi yſopi recipiēdo vaporē ꝑ traiectorium. Abſtineat a cibo ⁊ potu vaporoſo: vt ſunt brodia piperata allia porri nuces ⁊ vinū purū. Abſtineat a cibis vētoſis: vt ſunt legumina rape: vtat̄ cibis calidis ſicc⁊. Bibat ydromel ⁊ vinū limphatū: modificet cibum ⁊ potū ꝓpoſſe: laboret in ieiuno ⁊ fiat ſternutatio ⁊ ſudet in ſicco balneo. Cura eius que ex debilitate nerui eſt vt ſtilletur in aurem acetū in quo decoctū ſit abſinthiū aut ſticados vel polliū vel vinū in quo bullierint roſe ⁊ rutha recipiat vaporē cū traiectorio aque decoctionis abſinthij. ſticadoꝝ. ⁊ roꝝ. Cura eius q̄ ex acuitate ⁊ ſubtilitate ſenſus ē vt diſtillet̄ in aurē oleū ro. decoctū cū aceto. Et ſi non ſufficit ſtillet̄ in eo oleū ro. cū aceto. In quibus diſſoluta ſint duo vel tria grana opij vel aliq̄d de aq̄ decoctionis iuſq̄ami: aut oleū coctū cū ſemie papaueris et mirtillorum. Vtat̄ ꝑ interuallū pillulis cōfectis de maſtice ⁊ aloe poſt cibū: q2 corpus mundificāt ⁊ mēbra ꝯfortant. Vtatur vino granatorū vel berberis vel aqua decoctionis ſumach et agreſta in cibo et potu vitet vaporoſa ventoſa quecunq3.

Pronoſticatio. Tinnit⁹ ſi ꝑdurauerit tēꝑe lōgo neq3 remedia rōnabił'r exhibita ꝯtulerit ſurditatē mōſtrat futurā: ⁊ ꝑꝑe in ſenib⁹ ꝑpter oppilationē viarū ⁊ alterationē miringaꝝ auris velut a cā.

De ſurditate. Cap. ij.

Surditas q̄daʒ eſt nālis: ⁊ hec facit hoīeʒ mutū: vt dicit Ariſt. in lib. de ſenſu ⁊ ſenſato. q̄re non curat̄ cū medic⁹ ſit nature miniſter. Quedā vō ē aduēticia ⁊ accñtalis: de cui⁹ cura loq̄mur. Fit duab⁹ de cāis in gñe vel ꝑpter oppilatiōnē auris: vel ꝑpt̄ malā cōplōnē diuerſam. Sʒ oppilatio ē mł'tiplex. ſ. ꝑpt̄ aparł' carnē verrucoſa ʒ ꝑpt̄ ſordē ꝑpt̄ flegma ⁊ vētoſitatē ꝑpt̄ aliq̄d cadēs in aurē: vt ē lapis vmis. Mala autē cōplō diuerſa eſt miringarū frigiditas viciata. Signa ſurditat⁊ ꝑpt̄ apā dicent̄ ca. de dolore auriū. vbi ⁊ curā ponemus. Signa ei⁹ q̄ ē ꝑpt̄ carnē additā ſūt ei⁹ appitio cū aſpicit̄ in aurē apud ſolē: ⁊ cū eger ſentit quādā grauitatē in ea: ⁊ ꝙ fetor expirat ab aure. Signa ei⁹ q̄ eſt ꝑpt̄ ſordē collectā ex viſu etiā diſcernunt̄. Signa

eius q̄ ꝓpter flegma ⁊ ventoſitatē
groſſam ſunt ḡuitas cū ſupfluitate
in aure ⁊ agitatio cū ſonitu: ⁊ ꝙ in
nocte ⁊ tpe frigido magꝫ infeſtat̄.
Signa ei⁹ q̄ a mala cōplexione fri-
gida ſunt frigiditas capitis apō ta
ctū ⁊ vrina lactea: et forte anteceſ-
ſit ambulatio in aere frigido.

Methodus. Cura ei⁹ q̄ fit a carne
ſupaddita eſt vt corrodat̄ caro illa
cū vnguēto viridi qḋ fic f̄. ℞. aluis
zuccari floꝝ eris melł. añ. ℥. j. terā
tur oīa ſubtiliſſime et incorporent̄
cū melle: ⁊ cum eo locus inūgat̄ vł
mūdet̄ cū vnguēto qḋ fic f̄. ℞. tar-
tari. ʒ. ß. calcis. ʒ. ß. fiat vnguētū in
moduꝫ mełł cū aqua cineris et in-
tromittat̄ in aurem cū coto vel ten
ta: poſtea conſolidet̄ cuꝫ vnguento
apoſtoloꝝ: aut ſi preſto nō ſit aliud
cum vnguento albo vel cum vnguē
to fuſco vſitato. Cura eius que pro
pter ſordē eſt vt extrahat̄ cum inſtru-
mēto ferreo vel argēteo hn̄te lati-
tudinē quādā cū curuitate ⁊ molli
ficet̄ pmo cū oleo cōi vel camōille
calido vt extrahi poſſit: deinde mūdi-
ficet̄ cū coto vel tēta. Cura ei⁹ que
ꝓpter flegma ⁊ vētoſitatē: et hec ē
illa q̄ ſepi⁹ ꝯtingit eſt vt digeratur
materia cū oximelle cōpoſito et aq̄
decoc. radicū feniculi: ⁊ ſit aq̄ decoc.
q̄drupla ad ſirupuꝫ. poſtea purget̄
cū pilł'is cochijs vel fetidis ⁊ yera
pigra. Poſt purgationē ponat̄ in
aurē oleū camo. vel nardi. in quo ſit
aliq̄d euforb. recipiat vaporē p tra
iectoriū in aurē aq̄ decoc. calamēti
ſauine ſinapis ariſtologie cētauree
⁊ ſilꝛiū. Inūgantur aures ⁊ totū ca
put fortiter cum oleo eodem. Poſt
purgationē ⁊ ſuffumigationē ⁊ vn
ctionē ſumat de q̄rto in q̄rtū diem
ſero cū vadit dormitū ſine cena de
electuario anacardino dicto ca. de
apoplexia. vel dyatriūpipereon. et
poſtea bibat aliq̄d boni vini calidi.
⁊ fiāt oīa dicta ca. de tinnitu. Cura
eius q̄ a frigiditate cōplonis ē po-
nere ī aurē ⁊ circa aurē oleū camo.
vel nardinū vel de coſto actu cali-
dis: ⁊ purgare cū pilł'is cochijs cor
pus ſi ſit materia ibi. Vtat̄ omi die
mane ⁊ ſero dyapliris dyazinz. dya
trūpipereon. ⁊ poſt illud bibat ali-
quid aque calide. Cura ei⁹ que fit a
lapide vel aq̄ vel alia re cadente in
aurē eſt vt fiat ſuctio fortꝫ cū canu
la miſſa vł vaporatio p̄dicta ad quā
ſequat̄ ſuctio vehemens cū ſpū vel
nufcora ⁊ ex reb⁹ vehemēter attra
hentib⁹ eſt vnguentū fuſcū cū lini-
tur ex eo ſtullū bōbacinū ⁊ calidū
geſtat̄ in aurē. Silr ⁊ emplm apo
ſtolicon ⁊ pix ⁊ colophonia. vltimo
inducat̄ ſternutatio fortis cū ꝯdiſi:
⁊ egredit̄ ſi de⁹ voluerit: ⁊ inclinet
aurē ſup vaporē calidū illi⁹ aque: ⁊
ſaltet ⁊ ſternutet obturādo nares:
vel ad ſolē ponat̄ ⁊ aſpiciat̄ ſi extrahi
poſſit cū ferro. Cura ei⁹ que ꝓpter
v̄mes quos ſcies ex motu titilloſo
in aure eſt vt diſtillet̄ in aurē hora
poſt horā oleū tepidū plurimū vel
vinū: ⁊ ſternutet cū condiſi: ⁊ reti-
neat os et nares vt feratur ad au-
res cum impetu. Et q̄nq̄ꝫ ponitur
vētoſa in aures vel radi⁹ cū bōbace
aut lana: ⁊ abſtergunt̄ v̄mes viui ⁊
mortui putreſceñ. ⁊ aurē corrūpen
tes. Educunt̄ aūt facilius ſi primo
interficiat̄ cū fellibus aīaliū ⁊ eu-
forb. diſtillatꝫ in aurē cū aceto aut
ſucco abſinth. ⁊ ſit totū actu calidū
cū īfundit̄ auri: q2 penetrabit ⁊ in-
terficiet oēm v̄mē. Idē opat̄ ſucc⁹
ruthe vel rad. cētauree aut ſolioꝝ
pſicoꝝ. Item aliud. ℞. aloes. ʒ. j.
agar. colloquintide añ. ℥. j. pulueri
ſent̄ ⁊ miſceant̄ cū aqua feruēte et
diſtillet̄ in aurē. Item calx viua et
ſulphur viuū incorporata cū melle
vel aceto ſunt vltima.

Emperica. Ad ſurditatē q̄ fit ꝑpter flegma ⁊ ventoſitatē que fit ꝑpter flegma vtile eſt illud. ℞. baccarū lauri.ʒ.ß. terant̄ ⁊ bulliant̄ et miſceant̄ cū oleo de lilio ⁊ ponatur in aurem ⁊ circa actu calidū. Joħ. hebemeß. ponit trociſcos. Cōfert preterea oleū balſami calidū auribus ſtillatū frequēter. ſimilr̄ cauteriū poſt aures profundatū vſq₃ ad craneū. Item dicit̄ ꝙ pulex vel culex ſi aurē intrauerit ponatur pillus vel pillum ſerici duplicatū in aurem ⁊ applicabit ei aīal extrahet̄ ſine difficultate. Itē ad ſurditatē accidentalē quācūq₃. ℞. oua formicarū et ꝯterant̄: ⁊ ſucc⁹ q̄ egredit̄ ſtilletur in aurē: ⁊ obturet̄ poſtea cum coto vel lana ⁊ dimittat̄ ꝑ tres horas et reiteret̄: q₂ a ꝓprietate ꝯfortat virtutē auditiuā ⁊ organa eius.

Pronoſticatio.

Surditas ſupueniēs in febre cōtinua ⁊ ꝓprie de cholera ⁊ in die cretica precedētib⁹ ſignis digeſtionis et virtute cōſtante ſignificat criſim bonā ꝑpter fluxū ſanguinis nariū: ⁊ ſi cū malis ſignis fuerit mortale. Unde Jpo. iiij. parti. amph. Quibuſcūq₃ in febrib⁹ aures ſurdeſcūt ⁊c. Itē₃ ſurditas facta ꝑpt̄ v̄rucas reuocat̄. Itē ſurditas ātiq̄ nō recipit curationē. Itē ſi v̄mis aurē intrauerit neq₃ extrahi poſſit mortale: q₂ ſi viu⁹ ſit cerebrū corrodet: ſi mortuus putrefaciet ⁊ corrūpet.

¶ De dolore aurium. Capitulum tertium.

Dolor auris aut fit a cauſa antecedēte ⁊ iutrinſeca: aut fit a cauſa primitiua extrinſeca. Si fiat a cauſa antecedēte hoc ē altero quinq₃ modoꝝ. Primus eſt repletio ſanguinis in loco extēdēs neruos auris. Secūdus eſt effuſio cholere vel materie acute ad locū. Nam frigiditas nō cauſat dolorem omnino vel paucum: vt patet per Auicennam cap. de cauſis doloris. Tertius eſt apoſtema auris calidū vel frigidū. Quartus eſt vētoſitas groſſa inflans neruos ⁊ miringas auris. Quītus modus eſt vlcus recens vel antiquū in aure poſt aperturam apoſtematis ſanioſi: vel poteſt eē quodlib₃ apoſtema. Si fiat a cauſa primitiua: h̄ eſt altero duorum modorū. Primus eſt a caſu et percuſſiōe. Secūdus a frigiditate ⁊ vento aeris nos ꝯtinētis. Signa eius qui a repletione ſanguinis ſunt. rubedo faciei cū grauitate frōtis: et proprie cum reuoluit ſe ſupra faciem cum inflatione venarū ⁊ ſaliua dulci. Signa eius qui a materia acuta ſunt dolor acutus: citrinitas faciei: amaritudo oris: vomitus cholericus. Signa eius qui ab apoſtemate ſunt: quia ſi apoſtema ſit calidum ſequitur febris acuta ⁊ dolor acutus pulſatiuus et ſitis et vigilie. Si autem materia ſit frigida erit febris lenta ⁊ dolore cum grauedine et imaginatione corrupta. Signa eius qui a ventoſitate ſunt tenſio timporū: multitudo ſonitus: et motionis cum capitis leuitate. Signa eius qui accidit propter vlcus in aure ſunt: quoniā aſſidue et periodice egredit̄ liquor vel ſanguis abſq₃ febre: ſ₃ cū plurima laterū grauitate. Signa ei⁹ que a caſu ⁊ percuſſione vel vēto frigido patent ex relatione infirmi.

Methodus. Cura eius qui fit a repletiōe ſanguinis eſt vt primo fiat flebothomia cephalice in manu vl̄ brachio aut in fronte vel vētoſatio in ſpatulis vel collo. poſt flōmiam mūdet̄ corp⁹ cū aq̄ decoc. mānc ta-

marinō. calida intra aurē ſtilletur ⁊ circa oleū roſ. tepidū cū aceto et ſemīe iuſquiami. vitet cibos ⁊ potus multiplicantes ſanguinē. Bibat aquā vł iulep aut ydromel vſqꝫ ad ceſſationē doloris ⁊ reſolutionē materie pfectā. Emplaſtrū ad hoc cōueniēs ſic fit. ℞. florū camomille ſemīs aneti: farine fenugreci: ſeminis lini. ań. bullianť vſqꝫ ad ſpiſſitudinē ⁊ in fine addanť. ʒ. ij. vł. iij. olei de aneto vł de camomilla. circa aurē ponať oleū de aneto calidū in quo ſit vnū granū opij ⁊ duo iuſqami ſi dolor ſit immēſus. Cura eius qui fit a materia acuta ē vt purgeť cū decoctione reubarb. poſtea flebothomeť cephalica ptꝫ ptrarie: ponať oleū calidum ro. intra aurē: ita ꝙ impleatur vł lac mulieris ꝯquaſſatū cū albuminibꝰ ouoꝝ. cibeť farrē ordeo ⁊ cucurb. ⁊ ſilibus. Bibat aquā vel iulep ⁊ in alijs ſꝫ vt ſupra. Cura eiꝰ qui fit ab apāte calido eſt vt ſtatim fiat flebothomia cephalice in brachio. Et iteretur flebothomia ſi dolor nō ceſſauerit vł fiat vētoſatio in ſpatulis et collo. Purgetur cū decoctione māne ⁊ tamarindorū: ſepe ſtilleť in aurē oleū roſ. tepidū mixtū cum aceto ī quo vnū granuꝫ opij ⁊ duo grana iuſquiami ⁊ ß. granum ſeminis aniſi ſint diſſoluta ⁊ circa aurē ſilr donec dolor ceſſauerit et fluxus repcutiať. Ceſſante autē dolore ⁊ poſtꝙ tranſierit tertia dies ponať emplaſtrū reſolutiuū ſup aurē. ℞. radicis maluauiſci numero. xij. coctarū ⁊ mundatarum a ligno interiori ⁊ cortice exteriori inciſaꝝ fruſtratim piſtentur et incorporētur cū farina fenugreci fabarū ordei ſeminis lini aneti florum camomille ⁊ butiro quod ſufficit: dieta ſit vt ſupra. Cura eiꝰ qui fit ab apoſtemate frigido ē vt primo purgeť cū pillulis cochijs et ſi corpꝰ ſit plectoricū fiat flebothomia poſtea cephalice grā quātitatꝫ nō grā qualitatis: intra aurē ponatur oleū nardinū: ⁊ ſupra aurem et circa ponať emplaſtrū calidū. ℞. capita allij. x. nūero: ceparū. nūero x. coquanť pfecte ī igne ſub prunis et piſtenť poſtꝙ bn̄ mūdata ſint et incorporenť cū. x. vitellis ouorū: et ʒ. ß. butiri vel axūgie porcine: bibat ydromel: cōedat carnes pullorū et edorū. Cura eiꝰ ꝗ fit a materia vētoſa groſſa eſt vt ī aure ſtilleť oleū de rutha vel de aneto calido in quo diſſolutū ſit caſtoreū aut euforb. et ſupra ⁊ circa aureꝫ ponať ſacculus de ſale et milio mixtis ⁊ calefactis ſup lapide ignito: aut de furfure ⁊ ſale. Modificet cibū et potū ꝓpoſſe ⁊ laboret in ieiuno: bibat vinū vetus clarū limphatū: vitet olera legumina. vtať dyapliris arcoticon ⁊ aurea alexādrina. Cura eiꝰ qui fit ab vlcere ſuo diceť caplo ṽm cōueniens eſt vt ſtilleť in aurē aq̄ decoctiōis abſinthij ⁊ mirtilloꝝ actu calida vł acetū in quo bullita ſint interiora granatoꝝ vel thus ⁊ bollus armenicus: quia oīa illa exiccāt oīa vlcera ⁊ ſtringunt fluxum. Si autē humiditas et ſanguis cōgelatus ſit in aure: diſtilleť in eo ſuccus ruthe mixtꝰ cū aceto aut ſuccꝰ porri: aut diſſoluať mel aut ſarcocolla ī aqua q̄ dum eſt calida diſtilletur in aurem: qm̄ eſt abſterſiua ⁊ diſſolutiua. Verūtn̄ ordo ſapientie eſt in cura vlceris vt pmo ſit eius mūdificatio cum ripticꝫ vt eſt aqua mellis cum vino vel aceto mixta infuſa hora poſt horam cum canella. Secūdo abſterſio cum radio inuoluto coto vel lana. Tertio incarneť cū eis que diximus caplo de fiſtula lachrymali. ⁊ que diximus cap. de vlcere auris. ¶ Sciendum preterea ꝙ in actu preſeruatorio caute

riū poſt aures ⁊ poſt purgationes ꝓprie in iſtis caſibus eſt ſublime. Cura eius qui fit a caſu vl' percuſſione ē vt ſtatim fiat fl õmia cephalice vel vētoſatio in collo ⁊ ſpatulis. vngatur auris intus et extra cū oleo roſ. in quo granū vnū opij ſit ſupra aurem: ponatur empl'm repcuſſiuum factū ex roſ. mirtillis farina ordei coctis ⁊ bullitis ſil'. Et ponatur pul'. thuris minuti mixt⁹ cū lacte intra aurē: ſil'r ⁊ ſupra ſi dolor extrinſec⁹ appareat. Abſtineat a carnib⁹ ⁊ vinis vſqz ad ceſſationē doloris ⁊ ſecuritatē apoſtematis. Bibat aquā prunoꝝ vel granatoꝝ. Comedat farinā auene vel ordei. Cura ei⁹ ꝙ fit a vēto vel aere frigido eſt vt vaporetur locus cū milio calefacto aut cū rutha ⁊ furfurib⁹ mixtis ⁊ imbibitis cū vino ⁊ calefactis: vel cū pāno calido diſtilletur in aurē oleū de ſpica vel de rutha vel de coſto calidū.

Canones. Scias ꝙ medicina opiata et ſtupefactiua valēt ad oēm dolorē auris: ſiue ſit a cauſa calida ſiue frigida: ⁊ ꝓpe cū fuerit vltimatus: qꝛ ſenſationē remouēt ꝙ pōitur in diffinitione doloris cū dolor ſit in contrariū impreſſorez ſentire: vt dicit Auic. primo canoñ. fen. ij. ca. de cā doloris. ſed in cauſa frigida nō debēt ſic ꝯtinuari neqz adeo audacte adminiſtrari velut in calida: qꝛ adderetur frigiditas frigiditati ⁊ ꝓhiberetur materia reſolui: ⁊ fieret fortaſſe ſpirituū animaliū mortificatio: vt dicitur. xij. de inge. ſanitatis.

Pronoſticatio. Dicit Auerro. iij. colliget. ꝙ dolores maximi ſunt dolor articulorum: dolor dentiuz: dolor auriū: ⁊ dolor ylioꝝ: quare ilico eſt eis ſuccurrēdū cum dolor ſit de proſternātibus virtutē: vt dicitur loco preallegato. Item in dolore aurium vehemēti ſudor frigidus aut ſincopis aut alienatio ſuperueniens mortale.

¶ De vlceribus auriū. Cap. iiij.

Vlcus auris eſt ſolutio cōtinui ſanioſa in aure: ex qua cōtinue et periodice fluit vir⁹ aut ſanies. Et fit altero triū modoꝝ aut ꝓpter anteceſſionē apoſtematis qd apertuz eſt: aut propter materiam acutam vel ſalſam corrodētem: aut propter caſum ⁊ ꝑcuſſionē. Signa vlceris ſunt dolor cōtinuus cum acuitate ⁊ grauedine: ⁊ ꝙ ſanies egreditur cū fetore. Et ſi fit ꝓpter apoſtema fuit ⁊ eſt adhuc cū febre cōtinue acuta. Si a materia acuta eſt ſine fe. Si a caſu ⁊ percuſſione patiens habet referre medico.

Methodus. Cura ei⁹ ſi ſit apoſtema vel ꝓpter materias acutas eſt: vt ſi vlcus ſit recēs ponatur cum tēta de oleo roſ. mixto cum vnguento albo quod ſic fit. ℞. olei roſ. ℥. iiij. cere. ℥. ß. fiat vnguētum in quo in fine ponātur duo albumina ouorū. Purgetur caput a principio cū pillulis cochijs vel yerapigra. Bibat vinum album debile limphatū. Si autem vlcus fuerit antiquum abſtergatur primo ſanies cū oximelle ſquillitico: vel cum vrina pueri mixta cum melle vl' cū vino ⁊ melle mixtis cū modico floris eris inijciendo ex eis hora poſt horam per ſiringam: deinde conſolidetur cum medicamine quod ſic fit. ℞. aloes ſanguis draconis ruthe ſpume maris vſte mirrhe ſarcocolle ſanḋ. litij olibani añ. ℥. ij. terātur ſubtiliſſime: deinde inuoluatur licinū in melle ⁊ poſtea in iſto puluere: ⁊ ſic mittatur in aurem. hec medicina vlcera antiqua exiccat ⁊ finaliter ea cōſolidat. Si vo vlcus fuerit in pro-

fundo diſſoluat̄ puluis iſte cum aq̄ mellis et inſtillet̄. Confert etiam vlceri antiquo vt infundatur ſcoria ferri in aceto menſe vno vel pluribus. Poſtea colletur ⁊ diſtillet̄ in aurē. Cui⁹ cura ſi ſit a caſu vł ꝑcuſſione eſt: vt ſtatiꝫ fiat flebothomia cephalice in parte cōtraria vel ventoſatio in collo ⁊ ſpatulis ſupra aurem ⁊ circa ponatur emplaſtrū repercuſſiuum ⁊ cōfortatiuū loci ex bolo armenico mirtillis pulueriſatis ⁊ incorporatis cum oleo ro. vel aqua roſ. Abſtineat a vino ⁊ a carnibus vſqꝫ ad dies quattuor donec ſecur⁹ ſit de apoſtemate. deinde poteſt ponere emplaſtrū anodinū dictum in ca. precedenti.

Emperica. Cura vlceris in aure vel in cura vlceris cuiuſcūqꝫ vł vulneris ſanioſi expertū et probatum eſt vngnētum apoſtoloꝝ ſiue ſit recens ſiue cronicū. quia mundificat omne vlcus: ⁊ ſic rectificat fiſtulas et ſcrophulas prauas cū facilitate: nec eſt aliquod ei ſimile: et mūdificat vulnera ex carne mortua ⁊ poſt conſolidat. cuius deſcriptio eſt. ℞. terebentine cere albe reſine an̄. ʒ. xiiij. oppoponacis floris eris an̄. ʒ. ij. armoniaci. ʒ. xiiij. ariſtologie lōge thuris maſculi an̄. ʒ. vj. mirrhe galbāi an̄. ʒ. iiij. bdellij. ʒ. vj. lithargirij. ʒ. ix. olei lib. ij. infundat̄ bdelliū i aceto vini poſtq̄ fruſtratim inciſum fuerit: ⁊ diſſoluētur oēs gume in bdellio ⁊ oleo ⁊ cera ad ignē: ⁊ cū diſſoluta fuerint perfecte collentur: et addatur puluis aliarum omniū rerū que poſſunt teri ⁊ cribellari ſed nō ad ignem. ⁊ fine addatur flos eris ⁊ agitet̄ cū ſpatula cōtinue donec infrigidatum fuerit perfecte: tunc reponatur. hoc eniꝫ dicitur vnguentū apoſtoloꝝ; quia eſt duodecim̄ medicinarū: queadmodū apoſtoli ſunt duodecim. Et dr̄ a quibuſdā vnguentū veneris.

Canones. Scias q̄ nullus fluxus humoralis vel etiā ſanioſus eſt ſubito reſtringēdus: immo gradatim donec medicus experiatur an ſit naturalis vel ſinthomaticus. verbi gratia. ſi liquor vł ſanies effluxerit ab aure periodice cū alienatione capitis reſtringi nō debet: q2 expurgatio eſt naturalis: immo ꝓuocet̄ cuꝫ infuſioune fellis ⁊ aceti calidi ſi reſtringat̄. Poſt hoc vō purget̄ caput ⁊ diuertat̄ fluor ad nares vel ad collatoriū pallati cū maſticatione piretri vel piperis: ⁊ in vltimo apponant̄ vnguēta ⁊ emplaſtra cōfortatiua ſtiptica donec locus perfecte ſecuretur.

Pronoſticatio. Vlcus auris niſi rectificatū fuerit corroſionem auris ⁊ miringarū eius minatur: deinde fiſtulā malaꝫ parit ⁊ fetidam: ⁊ demū ſurditatē propter organorum corruptioneꝫ ⁊ viarum oppilationeꝫ. Dicit preterea Raſ in diuiſionibus cap̄. de dolore in aure quādoqꝫ egreditur ſanguis aut liquor aquoſus ex aure: nō propter percuſſionem aut apoſtema aut vlcus: ſed ꝓpterea q̄ natura expellit ipſum per orificia venarum aſſidue vel ꝑiodice ⁊ cerebrū mundificat: queadmoduꝫ per fluxū ſanguinis narium vel ſanguinis ſputū: quare in talibus nullaten⁹ reſtringatur: niſi ſuperfluxerit ⁊ illud cū talis ſanguis coagulat̄ ⁊ oppilat ⁊ auditum prohibet: tunc ſuccurrendum erit ſine mora. primo cum calidis inciſiuis: poſt hoc cum ripticis abſterſiuis. prout iaꝫ docuimus ſimpliciter in ca. de dolore in aure. ne forte

materia induret vel putreſcat ⁊ faciat egritudinem timoroſam.

¶Tractatus quintus. De paſſionibus naſi.

Naſi paſſiones famoſe ſt̄ tres. Prima ē fluxꝰ ſanguinis. Secūda fetor ſub ea cōprehendēdo apoſtema ⁊ vlcus. Tertia defectus odorādi. De coriza dicemus cap̄. de catharro.

¶De fluxu ſanguinis narium. Cap̄. primū.

Fluxus ſanguis narium quandoqȝ poteſt dici morbus: quādoqȝ accidens: licȝ ſit ſemper accidens eſſentialr̄ cuȝ ſit de genere exeuntis a corpore mutati: vt patet. iij. de accidenti. Dicitur autem morbus quādo eſt ſine febre. Dicitur autem accidēs cum ſit in febre vel in ſoda proprie pulſatiua. Fluxus ſanguinis narium cum eſt morbus vel fit ab acuitate ſanguinis vel a multitudine vel a caſu ⁊ percuſſione. Si propter acuitatem ſignificant ipm̄ claritas et ſubtilitas ſanguinis et debilitatio virtutis ex ipſo plurima: et quia paulatim ſtillat et caput ſentitur calidum. Si a multitudine ſignificāt ipſum rubedo faciei cum repletiōe corporis: ⁊ quia fluit multum et ſubito: ita ꝙ etiam quandoqȝ ſentitur ſincopis et anteceſſio ciborum ſanguinem generantium et abſtinentia ſuperflua a flebothomia et coitu preter ſolitum ⁊ anteceſſio doloris capitis vehementis. Et vterqȝ duorꝝ fluxuū vel eſt ex arteria vel ex vena: quorū ſigna diſtinctiua ſunt hec: quia ſanguis arterialis egreditur motu tortuoſo: et eſt ſubtilis rubeus valde. et ad eius exitum ſequitur ſincopis magis ſubito et difficulter reſtringi poteſt. Et conferūt in eo medicine poſite ſuper cor magis ꝙ poſite ſuper epar. In ſanguine aūt venali totum eſt econuerſo. Si vō fit a caſu et percuſſione ex re ipſa fiet manifeſtum. Fluxus ſanguinis cum eſt accidēs conſequēs febrem acutam: vel eſt bonus et naturalis et ſignificant ipſum: quia fit in die cretica et copioſe et quem preceſſit fluxus paruus in die indicatiua: et quia fit poſt ſigna digeſtionis complete: et anteceſſit dolor frontis et habitudo carnoſa et cholerica: et vrina ſubruffa vel rubea vel intenſe citrina: et ante oculos apparuerunt imagines rubee vel ignee. Et ſignum certiſſimum eſt cum poſt ipſum ſequit̄ alleuiatio egri: ſi vō ſinthomaticus totuȝ erit econuerſo. Cura eiꝰ qui fit ab acuitate ſanguinis eſt vt aſpergatur facies cuȝ aqua roſ. et ponatur cotum inuolutum in aceto mixto cum albumine oui intra nares: et ligentur extrema et teſticuli virorū ⁊ mamille mulierum: et ponantur ventoſe ſicce ſupra epar et ſplenem. ⁊ ſi nō ſufficit ponatur intra naſum et ſupra puluerē boli armenici mixtis cum tela aranee et albumine oui ⁊ ſuper ſpatulas et ſumē ventris ponātur ventoſe ſicce et emplaſtrētur panni in aceto infrigidato in niue ſuper epar teſticulos et extrema. Vtatur cibis ſtipticis ingroſſantibus et infrigidātibus ſanguinem. Bibat aquā frigidā vel vinū berberis vel vinū granatorꝝ. Et ſi adhuc reſtringi nō pōt: ⁊ ꝑpe cū fluxus ē arterialis ponat̄ ſup̄ naſum ⁊

ſupꝛa frontē et timpoꝛa puluis cā-
phoꝛe ypoquiſtiđ.ſang.dꝛacoñ.pſi-
die.añ ʒ.ß.incoꝛꝑent̃ cū albumine
oui ⁊ ſucco ſolatri ⁊ tella aranee et
farina volatica molendini vt fiat ſi
cut mel currēs ⁊ cū lichino impona
tur ⁊ totū caput embꝛocet̃ cū aqua
frigida vł cū aq̄ roſea in q̄ diſſolu-
ta ſit cāphoꝛa ⁊ pſilliū. Cura eiꝰ q̄
fit ꝓpter multitudinē ſang. ⁊ ille ē
vt p̄imū venał eſt vt ſ; ilico flebo-
thomia de baſilica eiuſdē lateris et
exhat̃ ſanguis p̄imꝰ: fere vſqꝫ ad
ſincopin: vł ſaltē ſ; flõmia de baſi-
lica vł manu dextra ſi virtꝰ ſit debi
lis: deiñ ponant̃ vētoſe ſuꝑ epar et
ſplenē: i alijs ſ; ſicut ꝑus. Cura eiꝰ
qui fit a caſu vł a ꝑcuſſiõe eſt pone
re intra naſum ⁊ ſuꝑ puluerez ſti-
pticū ex bolo armenico vt dictum ē
pꝛius. Et ſi timoꝛ ſit de aꝑatiõe na
ſi vł faciei fiat flebothomia ſtatim
baſilice ł cephalice in ꝑte leſa. Cu-
ra eiꝰ q̄ fit in fe. vł ſoda eſt vt ſi flu
xus ſit naturalis ⁊ creticꝰ nõ reſtri
gat̃ imo ꝓuocetur cum ſetis poꝛci-
nis poſitis intra nares niſi ſuꝑflu-
xerit ⁊ virtutē cepit deijcere: tūc re
ſtringat̃ cū epitimatibꝰ embꝛocis
⁊ vētoſis ⁊ ligatiõibꝰ iā dictis.

Emperica.

Stercus aſi
ni ſiccuꝫ aut
recens naribus inſufflatum cõfert
vel teſta oui cõbuſta vel pilli lepo-
ris triti vel combuſti. Similiter ⁊
ſtercus bouinum ſiccum vł thus vł
ſanguis dꝛacoñ. vel terra ſigillata
vel filtrum combuſtum vł bombax
aduſtus galle vel glandes aduſte.
ſimiliter et raſura pargameni pul-
ueriſata et incoꝛpoꝛata cum albu-
mine oui confert: et pannus lineus
infuſus in aq̄ frigida ⁊ inuolutꝰ cir
ca gulā cõfert vł gipſuꝫ vł cinis pa
piri ꝯbuſte cõfert vel emplaſtrū ex
gipſo ⁊ aqua roſ.cõfert poſitū ſuꝑ
frontē et gipſum confert.

Canones.

Fluxꝰ ſang.na
riū qñqꝫ fit ꝓ
pter rupturā arterie vł vene i frõ-
te intra craneū vel in radice naſi ⁊
iſte nõ curat̃: vt dicūt ſerapio raſ.
⁊ Auic. Fluxꝰ ꝑterea oĩs q̄nqꝫ mo
dis tollit̃ ꝑ artē: qm̄ cū euacuatio-
nibus diuerſionibꝰ reꝑcuſſionibus
ſtipticatiõibꝰ necnõ ⁊ ingroſſatio-
nibus ſang. per dietam.

Pronoſticatio.

Qñ
ſan.
q̄ exit a naribꝰ i fe. ꝯtinua nõ exit i
die cretica neqꝫ pꝰ ſigna digõnis ⁊
exit paulatim ⁊ diminute ⁊ ē niger
moꝛtale. Itē ſan. niger etiā ſi exie-
rit i die cretica nõ eſt bonꝰ. Itē ſi i
die indicatiua. vbi gr̃a. q̄rta ſuꝑue-
nerit in fe. cõtinua fluxꝰ ſan. nariū
ꝑuus atqꝫ diminutus ſig̃t criſim in
ſeptima ꝑ fluxū eūdē ⁊ ꝓpꝛie ſi coꝛ
pus ſit ſanguineū vł cholericū ⁊ añ
oclos aꝑꝑcant ymaginatões rubee
ſupꝛadicte: q̄ꝓpt̃ h̄ mõ fiet iudicā
dū in ſeptia qm̄ ſi fluxus hmõi ſuꝑ
uenerit copioſus ⁊ cū v̄tute foꝛti ſa
lutē indicat. Si v̄o diminutꝰ ⁊ tar-
dus ⁊ v̄tute debili ł ſignis digõnis
diminute moꝛtē minat̃ eadē die: qꝛ
ſig̃t ꝙ nā intēdebat pugnā ꝯ moꝛ-
bū i die indicatiua quā ꝑficere nõ
potuit i die cretica. Itē di. ypo. iiij.
ꝑti. āpħ. Quibuſcūqꝫ i fe. ſanguis
fluit mł̃titudo vnuꝰqꝫ hijs reſum
ptiõibꝰ vētres ꝑuertant: incurrūt
lienteria i tꝑe cõualeſcētie. Idē in
eodē quibuſcūqꝫ in feb. aures ſur-
deſcunt ſan. ex naribꝰ fluens aut vē
ter turbatus ſoluit egritudinē. Itē
in ſeptima particula in ſang. fluxu
ſiue per nares vel ꝑ menſtrua vel ꝑ
emoꝛroidas vel per vulnus vel per
dyſinteria i deſipiētia aut ſpaſmus
malū. Itē in q̄nta ꝑti. mulieribus
mēſtruis deficiētibꝰ ſanguinē flue
re in naribus bonū eſt ſiue ꝑ ſe ſiue
ꝑ artē ⁊ in p̄ima quātitate.

¶ De fetore narium. Cap. ij.

Fetor narium qn̄qȝ fit vitio ſtomachi tranſmitten tis fumos ⁊ vapores fetidos ad os ⁊ nares eleuatos a materia marcida corrupta in ſtomacho cōtēta: qn̄qȝ fit vitio naſi et partiū propinquaꝝ qḋ eſt duplr̄: quia vel fit vitio hūoris corrupti putridi in radice naſi collecti: vel fit vitio vlceris nariū vel emorroidarū naſi vel polipi vel cācri in concauitate naſi ex flegmate cum in naribus caro mollis orit̄: ex qua humores fetidi ſtillāt. Eſt vō polipus cum in naribus caro cōpacta oritur ex flegmate et melācholia per viā aſſationis ⁊ putrefactionis ꝑpter quod naſus acquirit duriciem ⁊ fetorem. Et illa caro habet figuram ficus: quia caput groſſum et ſtipitem ſubtilem. Sed cancer naſi eſt apoſtema durū calidū ex melancholia ꝑ viam aduſtionis delegata per venas et arterias a cerebro generatū ⁊ in carnem cōuerſum duram ⁊ infiltratam in ſubſtātia naſi: et eſt habens in radice venas nigras plurimas repletas ſanguine melācholico. Et nos quedā ſigna cācri cōpleta in quocūqȝ mēbro acciderit ſcribem⁹ cap. de apoſtemate in matrice ſilr̄ et curam qualis eſt poſſibilis ꝑ artē. Signa ei⁹ q̄ fit vitio ſtōachi ſūt ꝙ fetor minorat̄ p⁹ cibū imo tunc ſentit̄ fetor mixtus cū odore cibi. Et ſi i ieiuno nares cōſtringant̄ ita vt anhelitus egrediat̄ per os ſentit̄ fetor ab ore vehemēter. Signa eius qui fit vitio materie ꝯtente in viis naſi ē q̄a fetor ſentit̄ eq̄liter añ cibū et poſt: ⁊ ꝙ ꝑ os nō egredit̄ fetor cum nares ſtringant̄. Signa eius q̄ fit vitio vlceris in naſo vel emorroidib⁹ vel polipo vel cācro patēt ex intuitu intra nares patientis.

Methodus.

Cura eius q̄ fit vitio ſtoōachi eſt vt digerat̄ materia flegmatica aduſta vel ſalſa: ſilr̄ ⁊ cholerica cū ſirupo de melliloto q̄ ſic fit. ℞. ſcolopendrie politrici adyantos capillis veneris fumiterre polipodij cicoree. añ. m. j. ſene epithi. añ. ʒ. j. cuſcute. ʒ. j. melliloti viridis. ʒ. j. et. ß. vel ſucci eius. ʒ. iij. prunorū ſiccoꝝ nūero. xxx. piſtent̄ oīa ꝑter pruna ⁊ bullianī in lib. iiij. aq̄ vel plus donec meditas ꝯſumatur. Preterea colleт̄ ⁊ ī collatura addatur tm̄ de zuccaro q̄tū de collatura ⁊ iterū reducat̄ ad ignē ⁊ ſirupet̄. Hic ſirupus de ꝓprietate ſue ꝯpoſitionis digerit oēm materiā aduſtā ſalſam ⁊ acutā et ad purgationem ꝑparat ⁊ ipſaȝ educit paulatine q̄qȝ die: quapropt̄ eſt ꝯferēs prurigi noſis oīquaqȝ die det̄ ex eo in aurora. ʒ. ij. cū triplo ei⁹ vel q̄druplo aq̄ decoctiōis prunoꝝ ſiccorū vel viridiū vſqȝ ad dies. x. ⁊ poſtea purgetur cū bn̄dicta laxatiua vl̄ yerapig. vel cū decoct̄. que ſic fit. ℞. tamarindoꝝ mūdoꝝ. añ. ʒ. j. ⁊ ß. diſſoluāt̄ iſta cū aq̄ decoctionis prunoꝝ ſene epithi. ⁊ polipodij ⁊ ſint aq̄. ʒ. iiij. l̄ v. q̄r educit hūores aduſtos cū facilitate. Fit etiā vomitus q̄ ſic fit. ℞. rad. raphani acuti inciſi fruſtratiȝ ʒ. j. ⁊ ß. ſeminis aneti atriplicꝫ ſinapis cepaꝝ. añ. ʒ. j. ellebori albi. ʒ. j. piſtent̄ et bullianī in lib. j. aq̄: donec medietas cōſumat̄ ⁊ collet̄ et in collatura addātur. ʒ. iiij. oximellis cōpoſiti. Modus aūt vt hoc vomitiuū et aliud quodcunqȝ fiat eſt iſte: q̄m opȝ vt p̄mo repleat̄ ſtomachus ex piſcib⁹ ſalitis vel ſiccis cōditꝫ cū ſinapi et rad. raphani acuti vel cepis ⁊ porris crudis ſilr̄ ⁊ faſeolis ⁊ piſis et ciceribus ⁊ ſilibus ⁊ q̄eſcat ſic ꝑ vnā horā vt cibus pfecte ſimul miſceat̄. Poſt illud vō ſumat p̄dic-

ctū vomitū totū ſimul et q̄eſcat per
quartā ꝑtē.j.hore. deiñ moueat̃ et
agitet̃ vehemēter vt tot⁹ cib⁹ ꝛ me
dicina cōquaſſent̃. deiñ ponat ven
trem ſuū ſuꝑ ceruical vel lignum ꝛ
fortiter ipm̄ cōfirmet. Et excitet̃
vomit⁹ cū digit⁹ vl̃ pēna vncta oleo
miſſa i ꝓfundū gule donec yſopha
gus fatiget̃. Poſt vomitū gargari
ſet dyamorō vel vinū granatoꝝ vel
citonioꝝ l̃ berberis vl̃ vinū rub. pō
ticū ꝛ ſtomach⁹ et mery ꝯfortētur.
Et abſtineat p⁹ illud a cibo ꝑ ſemi
diē et tūc ſumat cibū: ꝛ ſit ꝑue q̄ti
tat⁹ ſicut ē miliū farris poſitū riſū
caro aſſa ꝛ ſil'ia: ꝛ bibat vinū opti
mū i ꝑua q̄titate tñ ne fluctuet oi
no. Fiat iſte vomit⁹ duob⁹ dieb⁹ cō
tinue ſeq̄ntib⁹ vt reliq̄e p̄me diei ꝑ
fecte educāt̃. ꝛ ſi fieret iſte vomit⁹
ſel̃ i mēſe meli⁹ ꝯferret. in corꝑib⁹
aūt debilib⁹ nō dz pōi ell's. oia alia
ponant̃ et ē leuior ꝛ nobilior medi
cinarū in euacuatiōe oim̄ humidi
tatū in ſtomacho ꝯtentaꝝ. ¶ Sciē
dū tñ ꝙ oīs vomit⁹ eſt timoroſus i
hñtib⁹ pect⁹ ſtrictū vel caput ꝛ ocu
los debiles ꝓpter qđ nō dz dari pa
tientib⁹ ſputū ſang. vl̃ ſaniei vl̃ ha
bētib⁹ ocl'os eminētes vel tenebro
ſos vl̃ lachrymoſos: qꝛ materie de
riuarent̃ ſurſuꝫ ꝯſuetudinarie. Ne
qꝫ detur difficile vomētib⁹ ne debi
les vene rūpant̃ in pectore ſeu pul
mone et cōſequet̃ ptiſis ſed purgē
tur talia corpa ꝑ deorſum. In cā v̄o
cholerica repleat̃ ſtōach⁹ herbis. ſ.
bleta ſpinargijs atriplice aneto et
piſcib⁹ et medicina vomica fiat ex
aqua decoctionis raphani ſeminis
atriplicis cū ſirupo acetoſo vel cum
oxizacara in eadem ꝓportiōe ſicut
prius abſtineat patiēs a cibis gene
rātib⁹ hūores aduſtos. Et vtat̃ die
ta dicta capl'o de melācholia. Poſt
remedia igit̃ vniuerſalia fiāt loca
lia ꝓpria quare ſugat omni die bis
ꝑ nares vinū decoctionis nuc⁹ mu
ſcate aut diſſoluat̃. ʒ.ß. tyriace bo
ne i vino odorifero qđ trahat̃ ꝑ na
res. Aliud ad idē potēti⁹. ℞. aloes
mirrhe. croci. maſticis. xiloaloes.
gariofi. añ. ʒ.ij. fiant pillule cū vino
odorifero q̄rū tres trāſglutiant̃ in
nocte ꝛ due in aurora: qm̄ putrefa
ctionē humoꝝ in ſtōacho ꝛ in inte
ſtinis ꝛ venis potenter reſiſtunt ꝛ
eos educūt cū leuitate ꝛ odorē oris
bonū faciunt: q̄propter ꝯferūt pl'i
mū in fe. epydimiali ꝛ cōtra aerem
peſtilentialē ſi ex ipſis omi die due
vel tres tranſglutiantur in ieiuno.
Oportet aūt vt aloe. x. vicib⁹ vl̃ pl'i
bus abluat̃ in aq̄ dulci donec ꝑtes
ei⁹ acute reſoluātur ꝛ ꝓprie cū ama
ritudo timet̃: neqꝫ ſolutio q̄rit̃ ſed
ſola ſtipticitas aromatizans. ꝛ mō
cōſil'i dicendū eſt de mirrha. Cura
ei⁹ q̄ fit ꝓpter vlc⁹ in naſo vl̃ polip.
ſiue cācrū manuali actui et oꝑatiōi
verū ſi tibi ſtudiū inſapuerit ad ca
ſum ſurditat⁹ et caſuꝫ vlceris in au
re recurrendū: ibi plene docuimus
artē vlcera ꝛ ſuperexcreſcētias mū
ficāda cū ripticis et ꝯſolidādi poſt
hoc cū incarnatiuis. ſil'r ꝛ capl'o de
fiſſura labioꝝ oris. Cura ei⁹ hoc fit
vitio humoris putridi cōtenti i ra
dice naſi ſicut cōtingit habētib⁹ na
ſum cimū quoꝝ collatoriū eſt ex na
tura ſtrictū oppilatum ita vt libere
nō poſſint expurgari ꝑ os neqꝫ per
nares a reumatiſmatib⁹ ꝑ noctē col
lectis. Et ſi fiāt localia oīa nūc di
cta et ꝓuocetur ſternutatio cū con
diſi piretro vel euforbio vel pipe
re attrahēdo puluerē iſtoꝝ ꝑ nares
omni die vehementer in ieiuno: qꝛ
ꝯfert educendo materias retētas.

Emperica. Ad omnē fe
torē oris vel
naſi cōfert tenere in ore et ꝑ nares
traijcere vinū melius qđ reꝑiri poſ
ſit in quo decocta ſint nux muſcata

macis cinamomũ calamꝰ aromaticus roſ. ſpica nardi ⁊ ſiſtia vel vinũ calidũ in quo gallia muſcata fuerit diſſoluta.

Pronoſticatio. Fetor naſi ꝓpter cācrũ curā nō recipit niſi blandicatiuā. Itē fetor ex putredine hũoris in ſtōacho vel pulmone ſi fuerit ꝑdurans antiquatꝰ non curat' niſi blanditiue.

¶De defectu odoratꝰ. Capl'm. iij.

Actio leſa virtutis odoratiue ē triplex. vna quidē ablata cum nihil percipe pōt ex odoribꝰ bonis. ſecūda diminuta cū nō ꝑcipitur niſi ex odoribꝰ fortibus ⁊ acutis. tertia corrupta cū percipiũtur odores alieni a re odorabili pn̄te. Fit aũt a mala cōplexiōe cerebri calidi vel frigida vltimata ⁊ ꝓprie in poro eius: aut ꝓpter opilationē nariũ et collatorij: qđ eſt in palato ex materia flegmatica vētoſa: aut propter caſũ ⁊ ꝑcuſſionē inducētē tortuoſitatē in oſſibꝰ ⁊ cartilagīs naſi.

Methodus. Signa eiꝰ ꝓpter malā ꝯplexionē calidā ſunt ſiccitas nariũ cum ardore ⁊ ꝙ non ſentit odores calidos ſed frigidos. Et cura eiꝰ eſt ſuctio ꝑ nares aſſidua aque roſ. ⁊ aceti in quibꝰ diſſoluta ſit cāphora: ſilr ⁊ aque decoctionis roſ. coriandri ⁊ pſillij ⁊ euaporatio aceti aſperſi ſup lapidē ignitũ. eſt ēm vltima. Signa eiꝰ ꝓpter malā ꝯplexionem frigidā qđ ſepius cōtingit ſunt frigiditas naſi ⁊ ꝙ non ſentit niſi odores fetidos vel calidos acutos. Et cura eius eſt ſuctio vini veteris vł aq̄ decoctōis ſaluie calamēti ſambuci calami aromatici ruthe roſe ⁊ florũ camomille. Signa eiꝰ ꝓpē oppilationē ſũt grauitas capitis ⁊ ꝙ nihil egredit' ex naribꝰ vel palato et difficultas attrahendi aerem per nares. Et cura eius eſt digeſtio materie cũ ſirupo de ſticad. et purgetur cum pillulis et ſ ſternutatio cum cōdiſi vel pipere vł piretro vel caſtorei vł quod eſt fortiꝰ omibus cum euforbio ⁊ ſuctio frequens aque decoctiōis yſop. ſticad. azari fumiterre maiorane. qđ ſi nō ſufficit ſuggat forti attractiōe ītra nares aquam decoctionis colloqntide aut bdellij aut vrīa pueri nōdũ polluti: vel aquam decoctionis ruthe et caſtorei ellebori ſerapini et nigella.

Emperica. Caput purgium exptũ ad defectũ odoratꝰ ꝓpter oppilationē ⁊ hoc ē qđ accidit vt plimũ ſic ſ ſm hebemeſ. pſenti ca. ℞. nigelle infuſe in aceto forti per noctem: et poſt hoc exiccate ruthe fumiterre caſtorei. añ. ʒ. j. terantur ſubtiliſſime et incorporentur cum oleo veteri vel cum oleo camomille: vel cum vrina pueri donec fiat ī forma mellis currētis: ⁊ ex eo omni die in ieiuno attrahantur. v. vel. vi. gutte ꝑ nares cũ forti attractiōe aeris per nares et capite inclinato ad poſteriora pluſꝙ fuerit poſſibile et ore repleto aqua: ⁊ hoc fiat tribꝰ diebꝰ aut plibꝰ donec cepit odorare. Et ſi volueris acuere adde euforb. colloqntide. añ. ℥. ß. Si aũt patiēs ſenſerit ex hoc ardorē et dolorez intra nares attrahat viciſſim oleum ro. vel aquā roſ. vel aquā tepidā ne locus vlceret'. Confert p̄terea in omī cā frigida odor aſſiduus ruthe vel nigelle vł caſtorei ꝑ ſe ſicut ſunt vł facto ex eis pomo lapdano additis gariof. ſpica calamēto aromatico et ſimilibus. Cōfert etiā ſubfumigatio ex thure alipta muſcata nigella xiloaloes. poſitꝫ ſupra carbones ⁊ ꝓprie poſt purgationem.

Canones. Defectio in odorando vel fit ex gñatiōe: ⁊ tūc fit vt plurimū a mala cōplexione ſine materia: et iterū maxime frigida oppilāte raro a calida adurēte: niſi in fe. ⁊ freneſi. Item ſi ſit aduētitia eſt qñq₃ cronica perdurās: ⁊ eius ſunt conturbatio: lachrymoſitas oculorum: ⁊ ſenſatio odoris vni⁹ ⁊ nō alteri⁹. vbi grā. fetidi ſ₃ nō arōatici vł ecōuerſo cal'i nō frigidi vł ecōuerſo.

Pronoſticatio. Defectio odorādi ſi ſit ex generatiōe nō recipit curam. Si vō acquiſita ſit ⁊ antiquata curationis eſt difficilis. ſi ſit ex caſu ⁊ percuſſiōe ⁊ remāſerit poſt ꝯſolidationē₃ fracture vel ꝯpatis amplius nō curatur.

¶ Tractatus ſextus. De oris ⁊ lingue paſſionibus.

ORis et lingue paſſiones de q̄bus oportet loq̄ phiſicū ſunt quinq₃. Prima ē labiorꝝ fiſſura. Secūda fetor. Tertia ſaluioſitas. Quarta caſus vuule atq₃ ei⁹ elōgatio. Quinta grauitas loquele vbi ⁊ apoſtema ⁊ ſpaſmum lingue pertractamus. De lingue glandula nihil dicemus: quia ſpectat ad cyrurgicum.

¶ De fiſſura labiorꝝ. Cap. pmū.

Fiſſura labiorū oris eſt ꝓpt alterā duarum cauſarū. Prima eſt catharr⁹ calidus acut⁹ de cholera vel flegmate ſalſo deſcēdēte a cerebro ad ꝑtes inferiores vlcerās ipas ⁊ corrodēs. Scd̄a ē ꝯtritio muſculi trāſuerſalis ipſius labij ⁊ inculcatio materie acute in eo: qr̄e accidit vt ſcindat ipm̄ ſciſſione ꝓfundata.

Methodus. Signa ei⁹ ꝓpt catharrū ſunt anteceſſio corize cū ſternutatione plurima ⁊ rubor pulpe naſi ⁊ labiorū₃. Et fit quādoq₃ in eis bothor id eſt apoſtema paruum: et qñq₃ cruſte ⁊ ſciſſure cu₃ aſꝑitate. Et cura ei⁹ eſt digeſtio materie cū ſirupo de melliloto dicto in cap. de fetore naſi. ⁊ purgatio cum pillulis cochijs ⁊ yeraꝑigra galeni ⁊ flebothomia cephalice ſi facies ſit rubea carnoſa ⁊ vētoſatio in collo diuertēs materias cū ſcarificatione. vltimo vō loci rectificatio cum vaporatione ex aqua ⁊ aceto in quibus cocta ſunt viol'. ro. ſolatrū ſempuiua plantago mirrha rubus et ſimilia. Et ſi nō ſufficit addatur ex reſolutiuis ⁊ mollificatiuis: vt ſunt camomilla mellilotū malua althea vngula cabalina ⁊ ſimilia. Fiāt oīa dicta ca. de catharro. Signa eius ꝓpter contritionem muſculi trāſuerſalis ſunt priuatio ſignorū catharri omnino: ⁊ quia plurimū fit in labio inferiori tm̄ ⁊ difficultas curationis. Et cura eius eſt inciſio labij ꝓfundata ſm̄ totalitatem fiſſure ⁊ conſolidatio cū puluere thuris gallarum et cinamomi ſubtiliſſime cribellato intra inciſionē proiecto donec ſanetur et mūdetur primo locus cum vnguēto viridi: ⁊ poſt hoc conſolidetur cum vnguēto albo vel vnguēto apoſtolorū. que omnia diximus ca. de ſurditate ⁊c.

Emperica. Vnguētū cōſolidās oīe vlc⁹ in q̄cūq₃ loco corpis ⁊ poſt mūdificationē ſic fit ſ₃ hebe. pn̄ti ca. ℞. gallarū ceruſe an̄. p. j. amili dragaganti an̄. partē ß. confice cū adipe gallīe quod ſufficit. Ad idē. ℞. furfur₃ pillorꝝ caude eq̄ne an̄. ꝑtes eq̄les ꝯbure ſup laminas ferreas ⁊

pulueriſa ⁊ cõfice cũ melle ſufficiẽti. Ad idẽ. ℞. terebẽtine maſticis yſop. hũide mellis ptes eq̃les. añ. et ſ͂ vnguentũ vl' extendat̃ ſup coriо al. molli ⁊ ſ͂ cerotũ. Itẽ. ℞. gallarũ pulueriſatar vt alcohol ⁊ cõfice cũ melle vl' adipe galline vl' anatis et ſ͂ vnguẽtũ: ⁊ ſi addideris terebentinã et maſticẽ fiat cerotum. Itẽ vnguẽtũ ſublime. ℞. ceruſe litarg. thuris maſticẽ plũbi vſti gũi arab. dragaganti: medulle cruris vacce. añ. ptes eq̃les iuſquiami al. ptẽ ß. cõfice cũ oleo roſ. ſufficienti ⁊ cera al. ⁊ fiat vnguẽtũ: ⁊ ſi addideris aliquid mũmie meli⁹ fiet. Et ſi ſit ex cã calida cũ ardore plimo multiplica iuſquiamũ et dragagãtũ et adde aliq̃d aq̃ ro. et aceti ⁊ frica fricatiõe vltia cũ pãno aſpo donec ſanguis fluat et inunctione deſup et ꝓpe p⁹ balneũ videbis mirabile.

Canones.

Cura vlceris duab⁹ pficit̃ intẽtionib⁹. pma q̃dã mũdificãdo. ſcõa ꝯſolidãdo q̃re dicta i. caplo de ſurditate. ⁊ ca. de vlcere in aure. et cap. de fiſſuris ani. ſibijnuicem ſuffragantur.

Pronoſticatio.

Fiſſura labiorũ ſupiorũ ẽ vt plimũ a cathar ro neq̃ pdurat. Inferiora võ ex cõtritõe ⁊ pdurat. Itẽ cura ex cathar ro ẽ facil' curatiõis: ex ꝯtritiõe võ difficilis. ¶ De fetore oris. Ca. ij.

Fetor oris duobus fit modis in gñe vl' vitio ſtomachi vl' vitio ꝓprio. Si vitio ſtomachi h̃ eſt dupl'r. vel em̃ rõne humorũ calidorũ corruptorũ cõtentorũ in ore ſtomachi. vel rõne humorũ frigidorũ flegmaticorũ mercidorũ ibidẽ. Si vitio ꝓprio hoc etiã dupl'r: q: vl' ꝓpter dẽtẽ putridũ ſeu corroſum in cui⁹ concauitate ꝯtinent̃ hũiditates fetide vel fit ex gingiuis putridis ⁊ fetentibus. Signa ei⁹ qui fit vitio humorũ calidorũ i ſtõacho ſũt ꝙ alleuiat̃ poſt comeſtionẽ ⁊ ꝙ eius fetor eſt acut⁹ aduſtus in ieiuno cũ eructuatione fumoſa. Signa ei⁹ q̃ fit vitio humorũ frigidorũ in ſtõacho ſunt ꝙ nõ minorat̃ p⁹ cibũ ⁊ ẽ cũ eructuatione acetoſa. Signa ei⁹ q̃ fit ex dẽtib⁹ vel gingiuis ſunt manifeſta viſu et relatione infirmi.

Methodus.

Cura eius q̃ fit vitio humorũ calidorũ eſt vt digerat̃ cum ſirupo de melliloto cũ aq̃ decoctionis epy. ⁊ mellis ⁊ quãtitas ſirupi omni vice ſit. ℥. j. et. ß. ⁊ aque. ℥. iiij. et dent̃ omni die bis: ſemel in aurora et ſemel ante cenã vſq; ad decẽ dies: ⁊ purget̃ cũ medicinis dictis caplo de pturbatione ſenſuũ de melãcholia. Et vtat̃ dieta dicta illic. fiat etiam vomit⁹ etiã modo et ordine dictis caplo de fetore naſi. ſemel in ſeptĩana ſumat. ʒ. ß. tyriace veteris bone cum vino odorifero. Scias ꝙ maſticare omnĩ die in ieiuno nucẽ muſcatã mirabil'r ꝓdeſt in hoc caſu et expertũ et ꝓprie ſi ſuper illis bibat aliq̃d vini granatorũ. Idẽ facit maſticatio ſemis leuiſtici vel apij vel aniſi: ita vt inglutiat̃ mane et ſero. Cura ei⁹ qui fit vitio humorũ frigidorũ in ſtõacho ẽ vt digerat̃ materia cũ oximelle ꝯpoſito vel ſquillitico ⁊ aq̃ decoctiõis epy. et purget̃ cũ pillulis fetidis vel benedicta laxatiua: vngat̃ ſepe ſtomach⁹ cũ oleo maſticino ⁊ nardino mixtis et calefactis cũ aq̃ feruẽte. Et nullo mõ ſit iſtõ oleũ tepidũ: ſ; calidũ valde.: q: tepida reſoluit robur vẽtris: vt di. Gal'. vij. de ingenio ſanitat̃. Fiat vomit⁹ ſepe dict⁹ ca. de fetore naſi. Sumat ſemel in ſeptimana. ʒ. ß. tyriace bone cũ vino odorifero: maſticet om̃i mane. vj. gra=

na piperis cū vno vel .ij. nuces muſcatas: ⁊ poſt illud bibat vinū odoriferū vetꝰ potēs. vtať oī mane dyatriūpipereō dyagallāga ⁊ dyaniſo. Cōferūt ꝑterea oīni fetori pillule de aloes ⁊ mirrha fiľr ⁊ dyanthos. Cura eiꝰ ꝙ fit vitio dētiū eſt vt mūdeť oī die dens et abluať cuꝫ aceto ſepiꝰ in die: ⁊ in cōcauitate eiꝰ ponantur maſtix ⁊ mirrha vel ſemis granū muſci. ⁊ ſi poſſibile fuerit extrahať dens oīno. Cura eiꝰ ꝙ fit vitio gingiuaꝝ eſt vt mūdeť cum vnguēto viridi poſito capľo de ſurditate. vľ cū puluere ſubtiliſſimo cribellato factō ex tartaro vini al. optimi fricādo ex eo omni die dētes ⁊ gingiuas putridas corruptas et pꝰ fricationē abluātur cū vino calido hyeme ⁊ frigido in eſtate. poſt purgationē ponať ſupra locū corroſum puluis ſtipticus et ꝯſolidatiuꝰ ꝙ ſic fit. ℞. maſticꝫ coralli rub. thu. dragagāti litargi. aā. ʒ. ß. teranť ⁊ cribellenť optīe ⁊ abluať qn̄qꝫ cū aq̄ mellis in q̄ yſopꝰ ⁊ yreos ſint decocta: ⁊ ſic ſtiptica cū ripticꝫ altereť.

¶ De multitudine ſaliue et ſputi. Capitulum tertium.

Multitudo ſaliue ⁊ ſputi fiunt ex hūiditate ꝑſ͛ima gn̄ata in ſtomacho ꝑ viā digeſtiōis ⁊ ꝑ vſum ciboꝝ hūidoꝝ qui ſurſum ꝑ mery reſudāt et euaporat ad os et radicē lingue ⁊ accidit vt ꝑſ͛imū pueris guloſ͛ mulieribus ⁊ corporibꝰ flegmaticis.

Methodus. Cura eiꝰ ē vt digerať maťia cū oximille ꝯpoſito vľ ſquillitico et aqua decoctiōis ciperi cappari acori purgeť cū yeraꝑ. vľ bn̄dicta laxatiua. vtať dyagallāga dyatriūpipereō dyacardam̄. roſata nouella mixtꝫ vľ ꝑ ſe ſumptꝫ. Nutriať cibis calidis ſiccis actu ⁊ vtute. Caueat a vaporoſis: fiat ſepe vomitus dictꝰ cap. de fetore naſi ⁊ gargariſma. dein famē ſitim ⁊ vigilias tolleret propoſſe maſticet piper pirctrum in ieiuno.

Pronoſticatio. ypo. vj. ꝑticula amph. Trauli a dyarria maxime capiuntur longinqua.

¶ De elōgatione vuule. Cap. iiij.

Caſus vuule eſt elōgatio ⁊ ingroſſatio vuule vt ꝑfecte inferiora tangat et epiglotū oppilet ⁊ āhelitū impediat quoqꝫmō. Fit aūt a materia currēte a cerebro ſanguinea vľ flegmatica ī modū catharri. Signa caſus vuule ſunt: qꝛ patiens ſꝑ ſentit q̄ſi bolū carnis in radice oris cū īpedimēto āhelitꝰ ⁊ ſuffocatiōe. Si v̊o fit ex maťia ſanguinea: tunc cū iſtꝫ ſignis appet tumor ⁊ rubedo loci et ſaliua dulcꝫ ⁊ repletio venarū faciei cū rubedine ⁊ ē qn̄qꝫ cum fe. ſꝫ raro. Si fit a flegmate appet cū ꝑdictꝫ mľtitudo ſaliue ⁊ raucedo oris: ⁊ color vuule albꝰ et facies al. vľ ſubpallida ⁊ elongatio vuule vltra modum.

Methodꝰ. Si fit a ſāguine ꝑ ꝑmo flo͛mia cephalice in brachio dextro vľ vētoſatio ī ſpatulis ⁊ ī collo: ⁊ poſt illō gargariſma repcuſſiuū ex dyamoron diſſolluto cū aq̄ ro. ⁊ aceto ľ aq̄ decoctiōis gallaꝝ ballanſt. roſ. et aceto. Deide in ſtatu ꝑ gargariſma fiľr et in augmēto ⁊ reſolutiuū et repcutiuū cū aceto ⁊ melle ro. in fine v̊o ſtatꝰ ⁊ declinatiōe reſolutiuū tm̄ cū oximelle ꝯpoſito ⁊ aq̄ calida. Si v̊o fiat a flegmate purgeť primo cū pillulis fetidis vľ cochijs deiñ fiāt gargariſmata repcuſſiua deiñ reſolutiua ꝑdicta ⁊ repcuſſiua cū oximelle cōpoſita ⁊ aq̄ decoctionis ballauſtiarū vel ro. vltimo reſo

lutiua tm̄ cū oximelle ſquillitico vł cū medicina tali. ℞. alumis iameni ſal armōiaci piretri ſinapis mir rhe.añ.ʒ.ß.oximellis cōpoſiti. ʒ.ij. miſceant̄ ⁊ addat̄ aq̄ decoctōis ro. vel ballauſtie ⁊ fiat gargariſma.

Emperica. Cōiter operātes ī cura caſus vuule ex q̄cūq; cā fit. pmo faciūt fl omiā cephalice fortē ppt̄ diuerſionē: deiñ abſcindūt vuulā cum filo argēteo vel ferreo imiſſo p canulā ligneā: q2 hoc ē ſecuri⁹ q̄ ſi fieret cū ferro ignito: deinde faciūt gargariſma repcuſſiuū ex diamorō et aq̄ tepida donec vuula inciſa ſecuretur ab apoſtemate: ⁊ eſt mod⁹ exptus ⁊ ſecurus bene.

Pronoſticatio. Vuule caſus ſi vltimet̄ phibet anhelitū ⁊ ingulationē cibi q̄re ſuffocabit patiētem. ¶ De grauedine ⁊ magnitudine lingue. Capitulū.v.

Grauedo lingue ſimiłr ⁊ magnitudo: q̄nq; eſt antiqua ⁊ naturalis q̄re nō curatur: q̄nq; eſt aduētitia: ⁊ de iſti⁹ cura loq̄mur. Fit autē grauedo lingue q̄nq; cū feb. q̄nq; ſine fe. Si cū fe. ſemp fit ppter inanitionem lacertorū lingue a calore ſubtili. Si fiat ſine fe. ſic fit ppter alterā triū cauſa℞: q2 vel ppter humiditates flegmaticas imbibētes neruos ⁊ lacertos lingue: vł ppter abbreuiationem ligamēti ſub lingua vbi lingua alligat̄ pti iferiori: vel fit ppter glandulā.i.carūculā parua ad modū fabe q̄ naſcit̄ quandoq; ſub lingua queādmodū i emūctorijs ⁊ impedit ei⁹ motum. Magnitudo vō lingue vł fit ppter materiam flegmaticā vł ſanguineam vel vētoſam inflantē linguā ac etiā apoſtomantē: et cū fuerit ſine apoſtemate fiet q̄nq; morb⁹ p ſe: q̄nq; accidēs paliſ vł lithargie pprie cū flegma eſt ī cauſa. Signa grauedinis lingue cū fe. ſunt aduſtio ligue ⁊ nigredo ⁊ diminutio loq̄le: et q̄ eger linguam extendere nō poteſt extra os. Signa ei⁹ cū eſt ppt̄ flegma ſunt impedimētum loquele ⁊ pprie in dictionib⁹ in q̄bus cadit L vel R. turbatio ſenſuum ⁊ emiſſio ſaliue cum incūbit młta feſtinātia loquendi. Signa ei⁹ q̄ eſt ppter abbreuiationē ligamēti ſunt q̄ ligua adheret pti inferiori: ⁊ q̄ nō pōt ex os emitti ⁊ eſt ſine fe. Signa eius ppter glandulā ſunt: q2 videt̄ caro dura ſiłis q̄ſi glandi q̄n os egri aperitur et lingua eleuat̄. Signa magnitudinis lingue patēt ex re ipā: quia difficulter loquit̄ et pigre: neq; linguam plicare poteſt et emiſſio ei⁹ extra os q̄ſi continue.

Methodus. Cura grauedinis lingue cum fe. eſt cura feb. et ablutio lingue et nuche et colli totius aſſidua cū aqua ro. ⁊ muſcillagine pſillij: vel cum aqua calida mixta cum iulep et melle roſ. vel cum oleo ro. vel cū oleo violˀ. et maſticino penidiarum candi ⁊ prunorū ⁊ ſimiliū. Cura ei⁹ ppter flegma ē q̄ purget̄ cū pillulis cochijs vel fetidis p̄miſſa digeſtiōe cū oximelle pōſito vł ſquillitico ⁊ flebothomet̄ ceph. vel vene q̄ ſūt ſub ligua ſi ſanguis dn̄iū appareat ⁊ ſ vētoſatio ſub mēto ſi materia ſit pł'ima: pterea fricet̄ cū ſal. gēma vł cū ſale armoniaco aut cu; piretro aut pipe aut caſtoreo ⁊ aliq̄n cū euforbio qd̄ eſt forti⁹ p̄dictis aut cū alumine ſecū. Et p⁹ fricationē et expulſionē flegmat℥ abluat̄ ligua cū aceto ⁊ aq̄ frigida ſił mixt℥ vt calor naturalis vniat̄ ⁊ cōfortetur. Vtatur cibis ſiccis actu ⁊ potētia laboret in ieiuno ſitim ⁊ famē tolleret pponnē. Vtatur ſinapis

et allijs ꝓ cōdimētis carniū ſuarū. et fiant omnia dicta ca. de paraliſi. ꝓpter flegma et de caſu vuule ꝓpt̄ flegma: quia cōferunt cum virtute. Cura eius que fit ꝓpter abbreuiationē ligamēti vel ꝓpter glandulā non perficit̄ ſine inciſione cum ferro: quare cyrurgicis dereliniq̄. Cura magnitudis lingue eſt cura grauedinis ipſius cum eſt ex flegmate iam dicta: verūtamē cum predictis fiāt localia fortiora. fricet̄ ergo ſepe et fortiter lingua cū dēte allij ꝛ aceto tādiu donec ſaliua egrediat̄. Maſticetur ergo piretrū ꝛ abluat̄ lingua cū aceto decoctiōis caſtorei vel piperis ruthe ciperi: ꝛ gargariſet ſepe oximel compoſitum vel ſq̄lliticum cum aqua decoctionis caſtorei piperis ſalis armoniaci yſopi ſtafiſagrie vl̄ cū aqua calida in qua diſſoluta ſit yerapigra. vel gargariſet ſinapim tritam ꝛ cum melle cōfectam: ꝛ nutriatur ſicut dictuꝫ eſt capitulo de paraliſi.

Emperica.

Quidam admiſtrāt gargariſma ex aq̄ frigida pura in cura grauedinis ꝛ magnitudinis a flegmate: ꝛ ꝓprie in corpe carnoſo ſanguineo: vt calor naturalis vnit⁹ confortetur ꝛ reſoluat flegma ꝛ vētoſitates. Juxta illud Jpo. vj. parti. amph̄. Eſt aūt vbi in thethano ſiue vulnere iuuene bene carnoſo eſtate medicina frigide aq̄ multa infuſio tollit egritudinē. Et huius opinionis eſt Raſ in diuiſionibus ca. de magnitudine lingue. verūtamē in hoc duplex cadit timor. p̄m⁹ eſt: q2 infirmitatib⁹ tenet in paucioribus: vt dicit Gal̄. in cōmēto ibidē. ſecūdus eſt: quia iſte paſſiones raro aduenīūt corporib⁹ ſanguineis: ſed maxime flegmaticis ſiue p naturam ſiue per dietam: q̄propter vt plurimū ſunt accidētia paraliſis facte vel ſigna ſiēde. Meli⁹ eſt ergo vti medicinis dictis in methodo: ꝛ inſup inūgere mādibulas et nuchā totā et occiput cū vnguētis calidis reſoluētibus ſupfluitates et ſupcalefaciētibus ꝛ cōfortātibus neruos et cerebrū cū virtute: vt ſunt vnguētum marciatō arrogon aggripa: et ſumere oī die in ieiuno de electuario anacardino vel dyatriūpipeon dyagallāga vel aurea alexādrina ꝛ ſiſ̄ibus. ꝛ vigilare ſup cibū ꝛ abbreuiare ſōnū q̄tū eſt poſſibile: ꝛ laborare ꝛ ſudare in balneo circa declinationeꝫ morbi ꝛ poſt euacuatiōes vniuerſales premiſſas.

Canones.

In cura grauedinis ꝛ magnitudinis lingue rōne flegmatꝫ: ꝛ ꝓprie ſi ſint cū paraliſi nō approbamus fomētatiōes neqꝫ inūctiones cū oleis calidis: q2 lꝫ exiccēt ratione virtutis ꝛ q̄litatis: tn̄ humectāt rōne modi ſubſtātie: queādmodum ꝛ vinū lꝫ approbemus confortationem occipitij ꝛ neruoꝝ cū vnguentis calidis ſtipticis q̄ diximus ca. de paraliſi. ꝛ cū fricationib⁹ ſiccis aſperis abraſis p̄us capillis: qm̄ nerui inde oriuntur.

Pronoſticatio.

Grauitas lingue que ē ſine fe. acuta vel cronica cū alijs malis ſignis mortē ſignificat: q2 p̄dicat ſpaſmū de inanitione ꝛ cōſumptione humiditatū corporis radicaliū ꝛ nutribilium. Jtem grauitas que eſt ꝓpter paraliſim et lithargiā raro pfecte curatur: ſicut neqꝫ paraliſis: ꝛ ꝓpe ſi croniſet̄ lꝫ minorari poſſit. Jteꝫ patiētes grauitatē ſiue grauedineꝫ lingue ꝓpter hūiditates ſtomachi vt plurimū incurrunt lienteriā vel dyarriam longā. Unde Jpo. ſexta particula amph̄. Trauli a dyarria maxime capiuntur longua.

¶ Tractatus ſeptimꝰ p̄me ſectionis. De dentium paſſionibus.

Dentiū paſſiones ad phiſici curā pertinētes ſunt tres. Prima ē doloꝛ ſiue apoſtema. Secūda mobilitas. Tertia coꝛroſio ipſoꝝ.

¶ De doloꝛe dentium. Cap. j.

Doloꝛ dētium vel eſt cum apoſtemate ꝛ tumoꝛe vel ſine. Si primū ſic fit a fluxu humoꝛis calidi a cerebꝛo ꝛ partibꝰ vicinis ad radicem dētium alterās eius cōplexionem ꝛ deſtruēs eius compoſitionem. Si ſit ſine apoſtemate ſic fit propter fluxuʒ humoꝛis frigidi vel ꝓpter vermes natos in radice dētium ex humoꝛe putreſcēte coꝛrodentes ipſos. Signa doloꝛis a cauſa calida ſunt rubedo loci cū tumoꝛe gingiuarum: et ꝙ aliqn̄ inſunt vermes in loco.

Methodus. Cura eius qui a cauſa calida ſcilicʒ ſanguine vel cholera eſt vt p̄mo fiat flebothomia cephalice manus cōtrarie: ꝛ poſt hoc flebothomia partis eiuſdē vel ſcarificatio ſub mēto: et ꝓpꝛie ſi ſit a ſanguine teneatur venter ſolutus cum cliſteri lenitiuo vel ſuppoſitoꝛio de ſale gemma. Deinde teneat in oꝛe cōtinue aquam frigidā vel aquam roſ. vel vinū granatoꝝ aut acetum aut mixturam ex hijs: vt poꝛtulace aut ſolatrum: quod ſi nō ſufficit et doloꝛ ſit intēſus. ℞. duo grana opij et vnū iuſquiami ꝛ tria grana mādragoꝛe bulliant̄ in. ℥. quattuoꝛ aceti ꝛ. ℥. ij. aque roſ. per tēpus. ꝛ coletur ꝛ cū hoc abluat̄ dens ſepe calido hyeme frigido eſtate: ꝛ ſi cum doloꝛe ſit apoſtematio gingiuaruʒ aperiātur cū flebothomo ꝛ abluantur ſepe in die cū aceto ꝛ ſale vl' vino decoctionis aluminis iameni. et ponat̄ emplaſtrū anodinū exteriꝰ ſupꝛa mandibulā ex camomilla feniculi ſemine lini butyro ꝛ ſil'ibus. Cura eius qui a cauſa frigida eſt vt purgetur cum pillulis cochijs: deinde abluatur ſepe dens cum aceto in quo bullita ſint caſtoꝛeum eufoꝛbium piretrum opij mirrhe an̄. ℥. j. terantur ꝛ cribellētur. vel ponatur piretrum aut allium cōcuſſum ſupꝛa dentem. Vel fiat confectio ex pipere mirrha caſtoꝛeo aſſafetida opio an̄. partes equales ꝛ melle qꝺ ſufficit. terantur et teneātur in oꝛe et maſticet̄: quia plurimū valet in cauſa frigida ex hijs vnūquodqʒ. Cura eius qui ſit propter vermes eſt: vt dicit Meſue. ſubfumigiū cū pillulis factis ex ſemine iuſquiami ꝛ ſemine poꝛri cum alkitren id eſt pice liquida. Sedat em̄ oēm doloꝛem ꝛ occidit vermes. ſil'r ꝛ ex ſemine cepe ꝛ alkitren. ſimil'r ex piretro eufoꝛbio ꝛ aſſafetida. ſimil'r et ex mirrha opio ꝛc.

Emperica. Emplaſtruʒ expertū ſiue doloꝛ ſit a cauſa calida ſiue frigida: quod poſitū exterius ſupꝛa mandibulam actu calidum ilico omnē doloꝛem tollit. ℞. radicis maluauiſci duodecim numero coquantur bene in aqua: deīde ſcindātur per mediū et extrahatur lignū ꝛ mundētur a coꝛtice exterioꝛi ꝛ incidantur fruſtratim et piſtētur perfecte donec ad modum axūgie cōuertant̄: ꝛ miſceantur cum eis farina iſtarū rerū. ℞. farine fenugreci ſemis lini aneti floꝝ camomille an̄. ℥ j. farine oꝛdei. ℥. quattuoꝛ. incoꝛpoꝛētur oīa ſimul. ꝛ in fine addātur olei camomille vel de aneto. ℥. iij. De ꝓpꝛietate em̄ ſuoꝝ ſimpliciū ſedat omnē

dolorem ꝛ maturat oēm materaiʒ: et finaliter ipām reſoluit.

Pronoſticatio. Sciaſ ꝙ dolor dentiū factus propter corroſionem ꝛ corruptionē ſubſtantie in eis vel ꝓpter vermes non curatᷣ p̄fecte neqʒ ſine timore recidiui: niſi eradicetᷣ cum ferro vel medicinis. Et vtile conſiliū eſt vt potius eradicetᷣ cum ferro: quia eradicatio cum medicinis inducit doloreʒ vt plurimū perdurantē. Itē ſolicitandum in mitigatiōe doloris cum anodinis: ne forte dolor vltimetur et freneſim inducat.

¶ De mobililate dentium. Capitulum. ij.

Mobilitas dentium ſiue fictionis debilitatis accidit dētibus ꝓpter mollificationem gingiuarū ꝛ ligamentorum que ſunt in radice dentium. Mollificatio autem fit propter fluxuʒ humiditatum ad gigiuas diſſoluentium earum compoſitionem quādoqʒ marcefacientium ſubiectum.

Methodus. Cura eius eſt vt digeratur flegma cū oximelle cōpoſito vel ſquillitico: ꝛ purgetᷣ cū pillulis cochijs vel yerapigra vicibus pluribus alternatis. Fiat preterea maſticatio eradicans flegma ex pipere ſinapi piretro maſtice cimio ſimul cōcuſſis groſſo modo. Similiter ꝛ gargariſma ex ſinapi cōdita cum melle vel oximelle ſquillitico. Similiter ꝛ ſcarificatio ſub mento et ſuper collo. poſt hoc mūdentᷣ omni die dentes cum ſtillo acuto ꝛ abluantur cum vino rubeo pontico actu calido. Deinde ponatᷣ omi die puluis ſtipticus de corallo ꝛ maſtice ꝛ olibano puro an̄. partes eq̄les tritis et cribellatis perfecte: nequaꝙ̄ maſticet cibos duros ꝛ ſolidos.

Emperica. Dicit hebemes. in ſuo de appropriatis ſiue appropetatis ꝙ expertꝰ eſt puluerē iſtū ad ſtringendum dētes mobiles ſi annectātur radici dētium. ℞. ſtipticum capre aduſtorum. ʒ. iij. aluminis iameni x. piretri ſpice an̄. ʒ. ij. nucis cipreſſi aduſtarum. ʒ. ij. et ß. cornu cerui aduſti centauree an̄. ʒ. vij. fructus tamariſci. ʒ. iij. mirrhe ſumach balauſtie apij corticis glandium an̄. ʒ. ij. ſalis gemme aſſi. ʒ. ij. et ß. teranᷣ et cribellētur omnia. Et de rebus melioribus eſt iſtud. ℞. arſenici ſublimati. ʒ. ß. thuris albi. ʒ. j. fiat ex ipſis puluis cribellatꝰ: de quo omni ſero ponatur ſupra dētes et gingiuas: ꝛ maxime abluātur cum ydromelle calido vel vino pōtico vel aceto: q2 hūiditates reumaticas exiccat: vlcus a carne putrida mundificat: ꝛ poſt illud carnem durā curat: quare cōfert omni paſſioni dētium et gingiuarū que eſt cum putredine vel mollificatione. Similiter et iſtud. ℞. oſſis ſepie coralli al. ʒ. j. fiat ſicut prius. Sil'r. ℞. ſpume maris maſticis an̄. ʒ. j. fiat ſicut prius. Alitᷣ iſtud cū p̄ſto nō eſt illō. ℞. coralli aluminis corticis ſalicis combuſti an̄. ʒ. ij. fiat ſicut prius. Quidam addūt cinerē oſſis vel oſſium dactili vel capre cōbuſtoruʒ. Item gallaruʒ ballauſtiarū roß. ſumach yreos corticū granatorum an̄. ʒ. ij. mirrhe aluminis ana. ʒ. vnā. fiat ex eis linimentū ſupra gingiuas cum aqua roſarū vel vino pontico albo. Abluatur os cū aceto in quo decocte ſint res eedem.

Canones. Omnis volēs cōſeruare dentes ſanos caueat a maſticatione rerum durarum vel viſcoſarū vel ca-

lidarum vel frigidarū: dura nanqȝ diſlocant viſcoſa: ſed adherēt et putrefaciūt. Sed calida reſoluūt ſpiritum vitalē ⁊ laxant ligamē dentium. Sed frigida mortificant calidum naturale quod in eis eſt et neruos debilitat. Itē ſtudeat omī die eos mundificare a ſorde ⁊ a rebus interiacētibus poſt cibum cuȝ ligno vel ferro vel ſepia. Item abſtergat eos ſemel in ſeptimana cuȝ tartaro vini albi trito et cribellato: vt alcohol fricando eos ex eodē genere: ⁊ poſt fricationē abluendo cum vino albo claro vel vino rubeo ſtiptico. Dicit enī Ariſtoteles quito de generatione animaliū caplo de dentibus. ꝙ dentes animalium differūt ab omī altero genere oſſium in quattuor cōditionibus. Prima: quoniā ſenſum habēt tactus quo cetera ſunt penitus priuata. Secūda: quia non naſcūtur a ꝑncipio generatiōis: ſed poſt partum. Tertia: qꝛ permutātur: qꝛ cū naſcuntur a principio molles ſunt: quare ipos natura permutat in hominibus apud annū decimū vel circa: ſed in equis circa quartum ſolidos procreando. Quarta: quia creſcunt omni tempore vite animalis ſm longum vſqȝ poſt ſtatum perfectum apud trigeſimū annum vel circa id.

Pronoſticatio. Dētes ſi ceciderint ante vigeſimū annuȝ naſcūtur: poſtea vo minime.

¶ De corroſione dentium et gingiuarum. Cap. iij.

Corroſio dentium et gigiuarū fit ex materia putrefacta marcida penetrāte i ſubſtantiā dentis ⁊ gingiuaruȝ que alterat eorum complexionē ⁊ compoſitionem: ſicut lutum alterat cōplexionem ligni et incinerat eius compoſitionem: cū cinis ſit terminus putrefactionis vltimate: vt dicit .iiij. Metheororum. Fit etiam corroſio quādoqȝ propter vermes natos in eis ex materia putrefacta. Sed ſigna ⁊ cauſam eorū diximus iam capitulo de dolore dentium. Signa corroſionis dentiū ex humore ſunt concauatio ipſorum patens ad ſenſum: et fetor quaſi cibus in concauitate illa quādoqȝ retinetur. Signa autem corroſionis gingiuaruȝ ſunt ſputum ſanguinolentū: ⁊ cum aſpicitur in os apparent gingiue marcide corroſe liuide cum fetore plurimo.

Methodus. Purgetur cum pillulis cochijs vel fetidis: mundentur dentes et gingiue omī die ter cum aceto ſquillitico in quo diſſolutum ſit alumen iamenum aut tartarum ſubtiliter tritum. vl' ponatur ſuper loco corroſo vnguētum viride poſitum capitulo de ſurditate. Et poſt mūdificationem ponatur ſupra locum puluis cōſolidatiuus et ſtipticus faciens naſci carnem ⁊ firmari eam. ℞. maſticis thuris coralli rubei anā. ʒ. ß. ⁊ cribellētur. Et poteſt addi boli armenici ſanguinis draconis ⁊ ſarcocolle. Et abluatur locus quādoqȝ cū vino decoctionis yſopi yreos et mellis.

Emperica. Cōmuniter opantes circa dentē corroſum fetidū nil aliud faciunt: niſi quia ipſum cum ferro extrahunt vel ipſum adurunt cum cauterio: quia ſicut dictū eſt caplo de dolore dentiuȝ. Dēs doloroſus: dēs mobilis: dēs corroſus ⁊ fetidꝰ curationem perfectam non recipit niſi per extractionem.

Tractatus octauus prime ſectionis. De paſſionibus gingiuarum.

Gingiuarū paſſiones de quib⁹ adhuc reſtat loqui ſunt tm̄ due. Prima eſt fluxus ſanguinis. Secunda vlcus ſeu putredo. Nam de fetore earum dictum eſt capitulo de fetore oris. de mollificatione earum dictum eſt capitulo de mobilitate dētium. de apoſtemate vo cū de dolore dētiū loq̄bat.

De fluxu ſanguinis gingiuarū. Capitulum primum.

Accidit quibuſdaʒ hominib⁹ vt ex gigiuis eorum fluit ſanguis cum abluunt os fortiter vel preſſerunt eas digitis vel cum alia re aſpera ⁊ ſunt cū fetore. Iſta paſſio prouenit ex materia currente a capite ad gingiuas ⁊ dentes que ibidem diu ſtans imbibit ſubſtantiā gingiuarum et ex omni leui cauſa effluit ſaliuatim: verū ſi antiquatur ⁊ putruerit vlc⁹ ſeu putredineʒ cauſat in gingiuis.

Methodus. Fricentur dentes cū puluere iſtoruʒ trociſcorum que ſic fiunt premiſſa ſcarificatiōe ſub mēto ⁊ ſuper collo. ℞. arſenici citrini ⁊ rubei calcis gallarum aluminis. aā. ʒ. ij. fiāt trociſci cū aceto forti. ⁊ cum ipſis vti volueris teratur vnus ex ipſis ſubtiliſſime et fricetur locus cum eo: tunc quieſcat per horā et teneat in ore aquam roſ. vel oleum roſatum: ne forte puluis corroſiu⁹ ⁊ abſterſiuus inducat aduſtionem in mery vel partibus circūiacentibus. Poſtq̄ hoc factum fuerit per aliquos dies donec mundificate fuerint et putrefactio omino remota ponatur ſupra locum tale incarnatiuum. ℞. maſticis thuris coralli rubei. aā. ʒ. ß. fiat puluis ſubtiliſſimus vt alcohol qui ponatur ſuper gingiuas quia facit naſci carnem et indurat eam. Idem facit puluis fact⁹ ex olibano aloes ſarcocolla ſanguis dracoū. ſumēdo ex eis partes equales. Item vnguentum probatum contra ſcabiem labiorum. ℞. muſcillaginis dragagāti olei viol. aā. et cū cera fi vnguentum ſatis ſpiſſum ⁊c.

De vlceribus gingiuarum. Capitulum .ij.

Putredo ſeu vlc⁹ gingiuarum eſt terminus corroſionis quēadmodum et corroſio eſt terminus antiqui fluxus ex eiſdem: quoniaʒ inter iſta tria hic eſt ordo. Primo nanqʒ gingiue mollificantur et imbibuntur a materia reumatica deſcendente ad caput per modum catharri. Secundo ſanguinem emittunt propter diſſolutionem ſue cōpoſitionis. Tertio corroduntur et concauantur manifeſte propter humorem vlcerantem et denigrantur et putreſcunt donec cadant.

Methodus. Cura putrefactionis gingiuarum colligitur ex dictꝭ in capitulo de fetore oris. et capitulo de mobilitate dentium. ⁊ capitulo de exitu ſanguinis ex gingiuis.

Pronoſticatio. Putrefactio quidem ſi valde proceſſerit raro curatur ſed facit hominē edētulum. Item vlcus gingiuarum ſi fuerit cancroſum mortale et ꝓprie cū tetigerit epyglotum ⁊c.

¶ Sectio ſecūda incipit.

Expleta cū dei auxilio ſectione pma que fuit de cura mēbroꝝ integrātiū ventrē aialē qui ꝓtendit a vertice capitis vſqꝫ ad epiglotū ſeu principiū cāne pulmonis excluſiue. Volum⁹ nūc ingredi ſectionē ſcđam que erit de cura paſſionū membroꝝ ꝯſtituentiū ventrē qui ꝓcedit ab epygloto vſqꝫ ad furculā inferiorē vbi eſt os ſtomachi. Iterū vna cū raſi in li. ſuo diuiſionum gratiā dei implorantes. deum itaqꝫ poſco conceſſorē ad rectificationē ſermonū ⁊ operis et auxiliuꝫ ſm ꝙ ſibi placet.

¶ Tractatus pmus ſcđe ſectionis.

Gutturis paſſiōes famoſe ſūt tres. Prima ē ſquinātia. Scđa catharrus. Tertia raucedo vocis. Cum autē dico guttur intelligo aggregatū ex gula ſiue carnoſitate exteriori ⁊ cāna pulmōis ⁊ epygloto ⁊ mery ſiue yſophago ſm ꝙ alligat ⁊ coextenditur canne pulmonis.

¶ De ſquinantia. Cap. j.

Squinātia eſt apoſtema colli qđcūqꝫ ꝓhibēs anhelitū ⁊ deglutionē cibi. Et dicitur ab Auic. ꝙ eſt decollatio: ſtrāgulatio vł ſuffocatio. Squinātie tres ſunt ſpecies. Prima qñ epyglotū ⁊ muſculi ei⁹ apoſtemantur: ⁊ eſt oīno mortalis ꝓpter ablationē anhelitus. Eſt aūt epyglotus vt dicit Auerro. ij. colliget. prima pars cāne pulmonis ⁊ ſupma ſolidior ⁊ dēſior aliis ei⁹ ptib⁹ habēs in medio foramē ſtrictū; vt fiſtula in quo formāt vox. Et ideo cū ſufflamus fortiter in cānā pulmonis alicuius aīalis egredit vox q̄ aſſimilatur voci illius aīalis. Et ſup illud foramē impoſitū eſt illud coꝑculuꝫ cartilaginoſum mobile ſurſum et deorſum alligatū verſus os liberū verſus cannā pulmonis ad defendēdū a rebus que vadūt ad yſophagum ne egrediant ipm: qꝛ moreret homo per viā ſuffocatiōis: ⁊ ꝓpter hoc qñ intrat aliq̄d etiā parue q̄titatis: ſicut cōtingit inglutientibus cibū cum ridēt illud mouet tuſſim. Scđa qñ pulmonis cāna ⁊ muſculi eius apoſtemant: ⁊ eſt etiā mortalis: ſed nō ita ſubito ſicut prima. Tertia qñ gula ⁊ carnoſitas gutturis apoſtemat ⁊ eſt ſalubris: ſed nō apud ignaros. Fit aūt qñqꝫ ſquinātia a ſangnine: qñqꝫ a cholera: qñqꝫ a flegmate: ſꝫ nō a melācholia. Signa ſquinātie ī cōi ſunt apoſtematio gutturis ⁊ ſuffocatio prefocatiua ⁊ difficultas tranſglutiendi cibū ⁊ anhelādi ſiue equaliter ſiue ineq̄liter ſm ꝙ apoſtema magꝭ declinat ad vias anhelitus et ad vias mery ⁊ yſophagi. Si aūt ſit a ſanguine cū predictis apparet rubedo faciei cū carnoſitate: dulcedo ſaliue: dolor grauatiu⁹ cū acuitate aliqua ⁊ anteceſſio ciboꝝ multiplicantiū ſanguinē. Et eſt vt plurimū cuꝫ fe. Si aūt ſit a cholera apparet cū predictis color citrin⁹ facies macra dolor acutus ſitis ⁊ inflāmatio vehemēs ⁊ ſaliua amara ⁊ anteceſſio ciboꝝ corruptoꝝ. ⁊ eſt etiā vt plurimū cū fe. Si aūt ſit a flegmate cuꝫ pdictis appet mltitudo ſaliue aq̄ſe raucedo vocis dolor grauatiu⁹ ſine acuitate color faciei cū pauca rubedine ⁊ habitudo flegmatica ⁊ āteceſſio ciboꝝ flegmaticorū: et eſt vt plurimū ſine fe. vel cū fe. lēta. Signa pme ſpēi ſunt vt dicit Ipo. iij.

pnoſticoꝝ. qꝛ nõ appet ruboꝛ neqȝ tumoꝛ foꝛtis exteri⁹ in ceruice: nec interius qñ inſpicit̃ in os egri: veꝝtñ eſt ibi doloꝛ acutiſſim⁹ ⁊ anhelitus difficilis valde que ſignificãt apoſtema latitare in pfundo gutturis vbi eſt epyglot⁹. Signa ſecũde ſpẽi ſunt: qꝛ appet tumoꝛ et ruboꝛ interius: ſed nõ exteri⁹. Signa tertie ſpẽi ſunt qꝛ apparet tumoꝛ ⁊ ruboꝛ exterius in trãſglutiẽdo: ſȝ nõ appet interi⁹: neqȝ appet plurima difficltas anhelãdi ⁊ trãſglutiẽdi.

Methodus. Cura cuiuſcunqȝ triũ ſpecierũ ſquinãtie eſt: vt ſi ſit fiat ilico die vel nocte flõmia baſilice in bꝛachio vel in manu ſi virtus nõ ſit debilis ⁊ extrhat̃ ſanguis multus. Poſtea eodem die poſt ſex horas flõment̃ vene q̃ ſunt ſub liguaꝛ neqȝ tardet̃ cum ſit neceſſaria talis flõmia. Poſt hoc ꝭ fricationes et ligationes exterioꝝ doloꝛoſe. Et ſi fuerit difficultas in anhelitu pone vẽtoſam ſup collũ vbi eſt pma ſpõdilis cũ reiteratiõe frequẽtata. Et ſi vẽter ſit cõſtipatus ꝭ cliſtere lenitiuum dictũ ca. de freneſi. Poſt flõmiã gargariſet cõtinue vſqȝ ad tres dies dyamoꝛõ vel vinũ granatoꝝ vel ſuccũ ſolatri vel agreſte cũ aqua balauſtiarũ vel ſuccũ coꝛticũ nucũ viridiũ cũ aqua calida: vł gargariſet acetũ ⁊ aquã calidã vł aquã roſ. cuȝ zucaro quocũqȝ preſto ſit ad repercutiendũ apoſtema.

Dieta. Et nutriat̃ ſucco oꝛdei vel auene vel ſoꝛbeat ius pulloꝛũ conditũ cum vino granatoꝝ vel berberis vel cũ aqua decoctionis ſumach. Bibat vinuȝ ponticũ limphatũ vel aquam oꝛdei vł iulep: ⁊ ſi poſſibile fuerit mũdificet̃ cũ apozimate purgãte ſanguinem ⁊ educẽte humoꝛes acutos magis lubꝛicum faciẽdo q̃ attrahẽdo ne fe. inflammetur: quod ſic ꝭ. ℞. medulle caſſiefiſtule. ℥. j. manne tamarindo. ana. ℥. j. ⁊ ſ. diſſoluant̃ oĩa cum. ℥. iiij. aque decoc. pꝛunoꝝ. Si ergo per hũc modũ liberet̃ vſqȝ ad quattuoꝛ vel quiqȝ dies bonum eſt. Sinañt bonũ eſt fieri vẽtoſatio in ſpatulis ꝑpter maioꝛẽ diuerſionẽ: deinde ſi materia tota fluxa eſt: et moꝛb⁹ ẽ in ſtatu vel in fine augmẽti fiãt gargariſmata reſolutiua bis in die vel ante pꝛãdiũ ⁊ añ cenã ex ʒ. j. mirrhe diſſoluta in. ℥. j. oximellꝭ cõpoſiti vel cũ aqua decoc. pꝛunoꝝ calida vł cũ oximelle ſq̃llitico ⁊ aq̃ eadẽ ſi autem nõ ꝭ empła reſolutiua exterius circa gulã que ſic fiũt. ℞. farĩe oꝛdei fenugreci ſe. lini añ. ℥. j. ſe. maluauiſci floꝛis camomille yſopi yreos ⁊ adipis anatis ana. ʒ. ij. bulliant̃ inſimul vſqȝ ad ſpiſſitudinẽ in aqua cũ oleis dictis: ⁊ totũ ponat̃ calidũ ſuper locum. Et ſi via yſophagi cõſtringat̃ pone vẽtoſam magnã ſup ceruicẽ qñ deglutiet cibum q̃diu ibi ſteterit: ⁊ reitera ſepius eius potum. Cura eius ſi ſit a cholera eſt vt pmo cliſteriſet̃ ſi eſt poſſibile cũ cliſteri lenitiuo pꝛedicto. poſtea ꝭ flõmia baſilice in manu vel in bꝛachio vel ventoſatio in ſpatulis. Poſtea ꝭ gargariſmata repcuſſiua pdicta. deinde in ſtatu ⁊ fine augmenti ꝭ vt in ſanguine. Et ſi neceſſe fuerit purgent̃ cum decoctione pdicta. vel cũ iſta. ℞. mãne ℥. j. reubarbari boni. ʒ. ij. diſſoluantur in decoctiõe pꝛunoꝝ feruenti ⁊ dimittãt̃ ſic p hoꝛã. j. poſtea collet̃ ⁊ det̃ totũ añ diẽ. Et ſit aqua q̃titatis. ℥. iiij. vel. v. ad plus. Vtatur dieta dicta vel parum magis declinãs ad frigiditatẽ. Cura eius ſi ſit ex flegmate eſt vt a pncipio purgetur ſi eſt poſſibile cũ pillłis cochijs vel medicina de turbith vł cliſteriſetur ex cliſteri acuato cuȝ agarico

et colloquintida añ.ʒ.j. Deinde fiat gargariſma repercuſſiuũ: ſicut in ſanguine preter quod non eſt opus tãta repcuſſione: ſed maiori diuerſione ⁊ euacuatione. vltimo ſꝫ gargariſmata acuta ⁊ inciſiua ⁊ emplaſtra reſolutiua ſicut prius.

Emperica. Cõmuniter operãtes faciunt in omni ſpecie ſquinãtie quacũqꝫ hora diei etiã ſup cibũ ſi õmiã de cephalica forte ꝓpter diuerſionẽ materie ſubitã: nec ꝓhibet illõ anteceſſio ſi õmie nõ longo tẽpore dũmodo vtus cõſtet: quia timor ſuffocationis ſubite morã non concedit. Et hec quidẽ ſi õmia lꝫ nõ ſit regularis in ſi egmate ⁊ cholera ratiõe qualitatis: eſt tñ rõne q̃titatis ſiue multitudinis: vt patet per Aui.iiij. primi. Neqꝫ ſemp eſt forte poſſibile purgari corpꝰ cũ medicinis ꝓpt̃ ĩpedimẽtũ qð ẽ inglutinatiõe poſt ſi õmiã ꝓcedũt circa gargariſmata ⁊ emplr̃a: ſicut in methodo dictũ ẽ. Et poſt minoratiõnẽ ĩmediate daẽ ſepe dyaolibanũ cũ aqua ordei: qꝛ reſoluit materias omĩno quãdo nõ eſt timor de attractiõe vlcerari: tũc nanqꝫ gargariſet cũ dyamoron et aceto ⁊ aqua roſ. ſimul mixtis. Jtẽ Raſ. Auicen. Seraꝑ. cõueniũt ꝙ gargariſmꝰ factꝰ de ſtercore canis albi comedẽtis oſſa vel ſtercore lupi cũ aqua roſ. vel plantaginis ſanat oẽm ſquinantiã. Silr̃ ⁊ emplaſtrũ vel linimentũ factũ ex eiſdem ſtercoribꝰ exiccatꝫ ⁊ cũ melle mixtꝫ et linitis circa collũ vndiq̃qꝫ ꝓfert poſt euacuationẽ vniuerſalẽ: ⁊ ꝓpe cũ materia tota ſluxa eſt: nec timor fuerit de vlteriori attractione. Fac circa gulã emplaſtra acuta rubificatiua: vt materia trahaẽ ad ex̃ ex ſinapi melle ficubus ſiccis furfure mirrha thure yreos ⁊ cepa ſquilꝉ. ⁊ ꝓpe ĩ cã ſi egmatica: qꝛ in hmõi nõ eſt timor de inſl ãmatione fe. ſicut in alijs. Neqꝫ ſl egma eſt adeo faciliter trahibile: ſicut cholera vel ſanguis. Silr̃ ⁊ emplaſtrũ ex mica panis incorꝑati cũ melle approximatis duabus vel tribꝰ appoſitionibus quod nũc decoquiẽ cum ſucco apij. Et deinde tũc magis cum ſtercore columbino vel anetino.

Canones. Ois ſquinantia aut terminaẽ ad reſolutionẽ ⁊ ẽ ſalubris: aut ad ſaniationẽ ⁊ apertionem: et eſt timoroſum: aut ad permutationem eius ad alia loca. Et ſi ſint nobilia erit mortale: ⁊ ſi ignobilia ſalubre. Preterea ꝓpter caſum vel ꝑcuſſionẽ ĩ collo fit dolor q̃ ſic attrahit materias: ⁊ fit apoſtema ſquinaticum cuius cura eſt penitꝰ eadẽ cũ illa q̃ fit a ſanguine p̃dicto. Caue p̃terea ne emplaſtra rubificatiua per exterīꝰ vꝉ gargariſmata acuta ꝑ interīꝰ admĩſtres: niſi materia tota ſluxa ſit vel quaſi tota: qꝛ apa augmentabis ⁊ egrũ ſuffocabis. obſerua igiẽ ordinẽ in methodo predictum.

Pronoſticatio. Dicit Jpo.iij. ꝓno. ꝙ p̃ma ſpẽs ſq̃nãtie p̃ma die inẽficit egrũ: ⁊ ad plꝰ infra q̃rtũ. Scða ſpẽs ⁊ ſi mortifera ſit: tñ pigrior eſt: qꝛ forte inẽficit ĩfra quinqꝫ dies. Tertia v̊o ſpẽs niſi rubor ⁊ tumor ad interiora declinauerint: ⁊ materia ad epyglotũ raptuꝫ hũerit ſpe ſalutis nõ oĩno reſiſtit ſi medicꝰ in cura recte ꝓceſſerit. Et ex hoc videre potes ꝙ tres ſpecies ſq̃nantie ꝓ̃rio mõ ſe hñt ſpẽbꝰ. Jtẽ dicit Jpo. ibidẽ ꝙ ſi tumor ⁊ apa in tertia ſpecie rapiaẽ ad ĩteriora: ita ꝙ exterīꝰ in gulla nõ appeat oĩno. ⁊ ſꝫ nõ in die cretico neqꝫ ſupuenerit apa creticũ ſup aures ꝉ alibi: neqꝫ eger ſaniẽ expuerit ⁊ ãhelitꝰ magis ac magꝫ ãguſteẽ: oĩa iſta mortẽ

vl' recidiuationē ſignificāt futurā: qꝛ matia raptū habuit ad pulmonē vl' cor vl' pect⁹ q̄re ſuffocationē inducet īfra ſeptimā diē ſi nō expuat reqei igit mitigatiuū doloris hora illa nō eſt credēdū qꝛ mēdax eſt: ſ3 tibi pnoſticādum ab egro ⁊ ab ipo fugiēdū. Itē ibidē di. ypo. ꝙ bonū eſt tumorē appere exteri⁹ et quāto mag̃ tāto ſalubri⁹ erit. Itē ſi ſqnā- tia illa terminet ad ſaniationē: ⁊ ſ3 exitura ſanies fluit ad pulmonē et fortaſſis expuet ⁊ ē ſalubre: ⁊ fortaſſis ſuffocabit egrū infra. vij. dies ad pl⁹: ⁊ fortaſſis corrodet pāniculos ⁊ ſubām pulmōis ſi infra. xl. dies a die rupture nō purget ⁊ iducit ptiſim vl' freneſim ppt cerebri ꝯpaſſionē. Itē ſquinātia terminat infra. vij. diē ⁊ ſi hūc effugerit ſani fiūt: qm̄ in morbo acuto vincit: nā aūt vincit ſine expectatiōe amplio ri. Item dicūt q̄dā ꝙ ſigna mortalia ſunt ī ſquinātia. Si ſpuma euenerit in fe. acuta ꝯtinua q̄cūq3 ī die cretica vl' nō cretica et talis criſis eſt ſinthomaca nō naturalis. Silr et ſincop. vehemēs anhelit⁹ diſnia orexmon difficultas trāſglutiendi cibū et potū cū reiectione ei⁹ ꝑ nares vox catulina q̄ſi loq̄retur ꝑ nares ſpuma ī ore emiſſio lingue frequēs ſicut ī equo fatigato color niger vl' liuidus vl' ligua ore labijs et oculis necnō frigiditas extremitatū. Itē di. ypo. iiij. pti. āph. ſi a fe. habito tūore nō exeūte in faucib⁹ ſuffocatio repēte ſupuenerit mortale. Itē. ij. ꝑ. amph. Strāgulator et diſſolutor nōdū mortuorū nō referunt quib⁹ ſpuma fuerit circa os ſemꝑ vt plimū: vt dicit cōmētator. Itē ſalubria atq3 ſigna vitalia ſunt quies ſomnus alleuiatio doloris bonitas anhelitus facilitas tranſglutiēdi ⁊ priuatio omniū p̄dictorum. Item ſquināntia cū fe. forti plus eſt timoroſa: qꝛ ſunt ibi neceſſitas adaucta ⁊ euentatio cordis diminuta q̄re cor extinguetur. Itē ſquinātia maxime accidit ī vere: vt dicit ypocra. iij. parti. amphō.

¶ De catharro brāca ⁊ corriza. Capitulum. ij.

Reuma dr̄ omis fluxus materie de mēbro ad mēbrū in quacūq3 pte corpis. ⁊ ideo Gal. in tegni. tractatu de cauſis ca. de curis apatū ait. dolor em̄ exacuit reuma. Catharrus vō deſcenſus materie a capite ad partes ſpūales ⁊ naturales. ſ. pect⁹ ⁊ pulmonē ⁊ ſtomachum. Coriza aūt dr̄ deſcēſus matie a capite ad nares. Et ſi materia iſta acuta vl' cholerica fuerit vel de flegmate ſalſo mordicāte collatoria naſi ī radice ꝯphet cerebrū in ſe ⁊ expellit illam materiā cū ſono ⁊ vehementia q̄ dr̄ ſternutatio. Et ex hoc pz ꝙ ſternutatio nō accidit in cerebro niſi calido natura vel accn̄te. vn̄ Ipoc. vij. pti. Sternutatio fit in capite calefctō cerebro. Branc⁹ dr̄ deſcēſus matie ꝑ os ad collatoriū pallati cū ſcreatu vel raſcatiōe: verūtn̄ hec tria noia ꝑ ſeinuicē ſepi⁹ ponunt in ſcia medicie. Iſte igit paſſiōes qn̄q3 fiūt a cā frigida vel calida. A calida q̄dem duplex. ſ. effectiue ⁊ ſubiectiue. Effectiue q̄dē vt ſi ſtomach⁹ calidus ſit vaporoſus: qꝛ materia dabit multas ſupfluitates cerebro q̄ frigiditate ſua ꝯuertet in flegma. Silr ex mora ſub ſole vl' ſtatiōe ad ignē ⁊ ablutione in aere calido humido vl' vēto auſtrino ⁊ ꝓprie ſuꝑ cibū. Silr et ex clamore ⁊ vociferatione ⁊ inclinatiōe capit̃ deorſum: q̄propter q̄libet eorꝝ attrahit ſupfluitates vaporoſas ad ſe q̄ poſtea colligate deſcendunt. Ex quo ſcire potes ꝙ mala ſit compaginatio ſto

machi frigidi cũ cerebro calido vel ecõuerſo. ppt̃ qd̃ ait Aui. pmo cañ. fen. ij. ⁊ caplo de ſignis cõplexiõis peſſime. q teterrima cõplonũ ẽ in qua mẽbra ⁊ ppꝛie pꝛincipalia ſunt diuerſarũ diſcraſiarꝫ ⁊ cõtrariarũ. Subiectiue võ vt ſi materia fluẽs ſit cholera vl' flegma ſalſum. A cã frigida ſilr duplex: actiue effectiue et ſubiectiue. Effectiue vt ſi ſtomachus patiat̃ indigeſtionẽ pꝑter qd̃ replebit̃ flegmate qd̃ ſurſũ euaporabit: vel ſi cerebrũ ſit frigidũ hũidũ naturaliter vl' ab extra: vtpote ab aere aq̃ frigida neqꝫ bene digerẽs ſuũ ppꝛiũ nutrimẽtũ q̃re colligunt̃ ſupfluitates. Subiectiue võ ſi maťia ſit flegma aq̃ſum vl' viſcoſum. Signa materie calide ſunt ardoꝛ ⁊ pꝛurit⁹ ⁊ aſpitas in locis ſup q̃ currit ⁊ ſitis et extenuatio ⁊ ruboꝛ faciei et amaritudo ſaliue vel ſalſedo ſine manifeſta cã. Signa materie frigide ſunt eminẽtia oculoꝛũ cum tumoꝛe ⁊ palloꝛe faciei et opillatio nariũ ⁊ collatoꝛij p⁹ ſomnũ ⁊ ſpiſſitudo materie cũ viſcoſitate: vel ſi ſit ſubtilis aquoſa. Silr et difficultas anhelit⁹ et aſma ⁊ diminutio odoꝛatus.

Methodus. Cura oĩm iſtarꝫ paſſionũ ſi ſint a cauſa calida eſt vt mũdificet̃ coꝛp⁹ cũ pillulis de reubarbaro que ſic fiũt. ℞. mirabolanoꝛũ citrinoꝛũ abſqꝫ nucleis. ℥. ß. reubarbari boni. ʒ. j. aloes. ʒ. q̃nqꝫ. ſcamonee. ʒ. ß. maſticis liquiritie. añ. ℈. j. fiant pillule cum muſcillagine pſillij vel ſeminis citonioꝛũ detur ſero abſqꝫ cena ex eis a. ʒ. j. vſqꝫ ad duas: vel cũ apozimate de reubarbaro quod ſic fit. ℞. reubarbari. ʒ. ij. incidatur fruſtratim ⁊ ponat̃ in. ℥. v. feruentis aque decoctionis pꝛunoꝛũ et dimittatur ſic p. xij. hoꝛas. Deinde collet̃ et addat̃ ſirupi roſ. vel viol. ℥. ij. et detur totum in matutinis pmiſſa digeſtione materie cũ ſirupo de melliloto dicto in cap. de fetoꝛe naſi. vel cum ſirupo roſ. vel viol. de nenupha. dando ex eis omni die cum aqua decoctionis iuiubarũ vel ſebeſten vel paſſularuꝫ. Poſt purgationẽ vapoꝛet̃ os et facies cũ aqua decoctionis viol. ſiccarum oꝛdei excoꝛticati floꝛum camomille papaueris alb. retinendo vapoꝛem calidũ in os et nares vel cuꝫ aceto pꝛoiecto in lapide ignito. Ungant̃ nares ⁊ labia cũ oleo roſ. vel viol. odoꝛet q̃nqꝫ viol. ſiccas vl' ro. cum camphoꝛa vel continue teneat ſub lingua vel etiã deglutiãt pillulas: quia inſpiſſant catharrũ acutum ⁊ ad ſcreandũ pꝛeparãt et leniunt ad aſperitatẽ que ſic ſit. ℞. gumi arab. dragagãti amili ſucci liq̃ritie ſeminis citonioꝝ pſillij. añ. q̃ntum vis fiãt pillule admodũ cicerũ vel fabe cũ muſcillagine pſillij nutriatur cũ oꝛdeo farre auena et lentib⁹. q ſi virt⁹ debilis ſit vel ſit cum feb. Comedat pullos alteratos cuꝫ poꝛtulaca cucurbitis lactuc̨ nequaq̃ vinũ bibat: quia a ppꝛietate cauſat iſtas paſſiones cũ vinum mentẽ pcutiat: vt di. Jpo. in regimie acutoꝛũ. Sed bibat aquã oꝛdei vel decoctionẽ liq̃ritie ⁊ zuccari vl' aquã calidã in qua ſit ſirup⁹ roſ. vl' viol. Cura eoꝛũ eſt ſi ſint a cauſa frigida eſt vt pꝛio purget̃ cũ pillulis cochijs vel fetidis dãdo. ʒ. j. ſero ſine cena pmiſſa digeſtiõe cũ oximelle cõpoſito vl' ſirupo de ſticad. pdicto. poſt ea fricet̃ caput raſum cũ cepa acutaꝛ aut ſquillis aut panno aſpero: et poſtponat̃ ſup ipſum medicamẽ rubificatiuum vſqꝫ duꝫ fiat veſicatio et aſperſio ſicut eſt emplaſtrũ tale. ℞. ſtercus colũbinũ ſinapim affodillos coquãtur in aqua ⁊ melle: vl' in aqua tm̃: piſtẽtur omnia et pona

tur calidum ſupra caput abraſum ⁊ calefactum per fricationem. Subfumiget in declinatiõe morbi cum thure vel maſtice vel gumi armoniaco vel ligno aloes aut ſtorace calamenta bdellio vel mirrha vel rutha: ſed non in principio ⁊ ante euacuationem: q2 impediret reſolutio materie ⁊ aliquid ipſorum: degluti at ſero cum itur ad lectũ. Fiat etiã maſticatio eradicans flegma ex piretro pipere longo cubeb. pipe maſtice. añ. ʒ. ij. paſſularum q̃tum volueris et reponãtur ſimul. Et inungatur ſepe cum vnguento marciaton ad ſolem vel ignem diligenter fricando abraſis ſepe capillis. Bibat omni die in ieiuno: ſimiliter et ſero cum itur ad lectũ. ℥. j. boni vini in quo. ʒ. ſ. maſticis aut olibani fuerit infuſa vel liquefacta. Sacelletur poſtea caput cum ſale milio et ſinapi calefactis ſup lapide ignito vel vaporetur cum aqua decoctionis roſ. abſinthij melliloti camomille donec reliquie omnes reſoluantur. Vtatur dyacitonitem poſt cibum: ſed aurea alexandrina vel pliris ante cibum. Abluatur caput cum lixiuio decoctionis raphani et ſicados poſtea cum vino decoctionis gallarum nucis cypreſſi ⁊ baccarũ lauri vel ſulphuris vel balauſtie. Comedat carnes aſſas vel elixatas cum feniculo. Bibat ydromel cum aqua decoctionis yſopi liquiritie et melle odoret nigellam ligatam in pãno lineo ſubtiliter tritam et torrefactam. Coſti et ingelle ſubfumigiũ expertum eſt ⁊ ſudare in loco calido ſtomacho ieiuno propoſſe vt eſt ſanus: ita vt caput ſit ſiccũ et pedes aſpergãtur aqua calida plurima et laborare ſitim et famem tollerare: propoſſe cenam ſubtiliare: cibos ſiccos ſumere: et ſomnum elõgare ſuper cibum. Si autem hec omnia non contulerint veſicetur caput vbi eſt commiſſura recta cum cantaridibus ⁊ aperiantur veſice cum acu. Et ſi hoc nõ ſufficit cauterizetur locus: et permittatur diu apertus donec cerebrum exiccetur.

Emperica. In cauſa frigida communiter operantes faciũt remedium premiſſa euacuatiõe vniuerſali dãt ſero cum itur dormitum. ʒ. vnã. ʒʒ. conditi: ⁊ poſt illud immediate potum aque calide: quia digeſtionem ſtomachi procurat: vapores reprimit: catharrum maturat. potus vo aque frigide catharrum multiplicat. Similiter et potus vini vaporoſi et proprie verſus noctem. Itẽ in principio non cõpetit gargariſmus quia materias facit fluere: in medio cõpetit inciſiuus: in fine vo ſtipticus. Item in omni catharro et tuſſi catharrali conferunt he pillule. ℞. mirrhe pure. ʒ. ſex. olibani ʒ. j. opij iuſquiani. añ ʒ. quattuor. et ſic fiant pillule de quibus detur cũ itur dormitũ de ſero a. ʒ. ſ. vſq3 ad ʒ. vnam: quia omnem fluxum deſcẽdentem a ſtomacho reſtringunt: ⁊ proprie poſt purgationem. Itẽ cõferunt inſpiſſantia vt ſubtile acutum quod deſcendit ad guttur ingroſſetur et non deſcendat in ꝓfundum ſtomachi vł pectoris ſed adunetur et expuatur et ex hoc facientibus: vt dicit Meſ. preſenti capitulo. eſt thus dragantum et muſcillago pſillij vel ſeminis citoniorum vel iuiube et ſebeſten et ſirupi et lohoch factũ ex eis. ſed flebothomia vt aſſerit in hac egritudine ſolum eſt in tribus caſib9 neceſſaria. Primus ſi catharr9 ſit calidus et in corpore calido cum rubore oculorum ⁊ plenitudine venarum. Secũdus ſi catharrus deſcẽdit ad oculos ⁊ pul

monem vel membra nobilia. Tertius ſi accidat catharrus cū feb. in alijs autem eſt inutilis.

Canones. Omne reuma deſcendens a capite deorſum tribus intentionibus curatur. Prima quidē per confortationem ſtomachi ne vapores cibales tranſmittantur ad cerebrū: et hoc fit per ſtiptica. Scđa per rectificationem capitis et cerebri: ne grauide humiditates in ſene ipſas deorſum mādet: ⁊ hoc fit ꝑ emplaſtra ⁊ vnguēta reſolutiua ⁊ rubificatiua. Tertia fit ꝑ confortationē pectoris et pulmonis ne recipiat a cerebro ſupfluitates delegatas: ſꝫ receptas maturet ꝑ noctē vt in craſtino excreationi ſint parate qđ fit ꝑ lohoch ſcreatiuū ⁊ ꝑ pillulas bikikias ⁊ ꝑ electuaria ſtiptica ⁊ per debitū decubitū capitis in ſomno qui eſt vt iaceat patiens ſuꝑ altero lateꝝ capite valde exaltato ⁊ v̄ſus faciē reflexo: vt ſic oēs ſupfluitates ei⁹ i ſomno declinēt ad os ⁊ nares: nec raptū ad cannā pulmonis habeāt ⁊ yſophagū. Iſta aūt clari⁹ ⁊ plenius dicem⁹ infra ca. de ptiſi. ⁊ ca. de aſmate tuſſi ⁊ empimate.

Pronoſticatio. Sternutatio ſuperueniens in coriza lithargia ſoda epilepſia freneſi apoplexia arthetica ſi ſit poſt digeſtionem materie bonū facilitat atqꝫ velocitat cū ei⁹ expulſione ante ſignū digeſtionis malū: qꝛ deuorat materiā augmētāri ⁊ ꝓprie in pleureſi peripleumonia ⁊ ſquinantia. Reuma ſi deſcēderit ad ſtomachum inducit primo indigeſtionē propter cibi fluctuationem ⁊ ſtomachi infrigidationē. ſcđo lienteriam ꝓpter ſtomachi mollificationem ⁊ retentiue debilitatē. ꝙ ſi materia ſit calida acuta cauſabit feb. tertio diſſinteriā ꝓpter inteſtinorum corroſionem. Item ſi reuma deſcenderit ad pulmonem vel eius cannā inducit primo tuſſim cronicam. ſcđo aſma ſiue maliciā anhelitus propter oppilationem cānularum in pulmone. tertio ſuffocationem ſi fluxus ſit plurimus. Sed ſi materia ſit acuta inducit corroſionem pulmonis. deinde ptiſim finaliter ⁊ mortem. Item catharrus in ſenibus raro curatur quia ſuffocat ante maturationem propter defectionem excreandi. vnde Ypo. ſcđa pti. Branci ⁊ corize nō valde maturant̄ i valde ſenib⁹. Sūt aūt valde ſenes q̄ ſūt in quarta etate q̄ eſt apud annū ſeptuageſimuꝫ. Senes v̄o abſolute qui in tertia q̄ eſt apud lx. annum. Item catharrus cuꝫ dolore capitꝫ perdurañ. difficulter curatur quare debilitatem ſignificat conſummatā. Item autumno multiplicatur catharrus propter ineq̄litateꝫ aeris: ſed in hyeme propter aeris frigiditatē: eſtate propter colliquationem: vere ꝓpter multitudinem humorū. Item reumatici non fiunt ſplenoſi. Item catharroſi diſpoſiti fiūt ad apoplexiā epilepſiā ſi materia ſit frigida: ad ptiſim v̄o ſi ſit calida nitroſa.

De raucedine vocis. Ca. iij.

Raucedo vocis qñqꝫ eſt a natura propter malam ꝯplexionem inequalē epigloti et cāne pulmonis hūidam oppilantem vl' ſiccā exaſperantē et iſta eſt incurabilis. qñqꝫ eſt accidētalis ⁊ de cura iſti⁹ loq̄mur. Fit autē tribus modis. vno mō a catharro frigido flegmatico viſcoſo oppilante epiglotuꝫ in quo formaꝫ vox et vocalem arteriam totam. Et ſigna ⁊ curatio ei⁹ habetur comple-

ta ex capitulo de catharro. ⁊ ca. de
tuſſi de cauſa frigida. Adhuc ꝓpter
illic dicta cōferūt lohoch factū ex
dyapraſſij parte vna ⁊ dyacalamēti
vel dyayris partes. ij. addēdo ſucci
liq̄ritie ⁊ mellis diſpumati qđ ſuffi
cit. ex quo lambaꝫ mane ⁊ ſero pau
latine inglutiēdo. Scđo modo fit
a ſiccitate plurima illarū partium
exaſperātē ſuperficiē ipaꝝ: ꝓpter
quod aer inequalr̄ ꝑcutiꝫ ad ipam.
Cū aſperitas nihil aliud ſit ꝙ̄ ine-
qualitas ſm̄ durū corpus: vt dicit
Gal. in teg. trac. de ſignis. ca. de ſi-
gnis canne pulmonis. Et iſta ſpēs
accidit habitātibus in ſole vel vēto
ſicco vel corpibus ſiccis ꝑ naturam.
Et ſigna ⁊ cura habenꝫ plene cap̄.
de ptiſi. Preterea ꝯfert lohoch ex
dyapraſſij partē. j. dyagragāti. p. ij.
⁊ dyapenid. addēdo ſucci liquiritie
⁊ zuccare quod ſufficit. Tertio fit
a caliditate accidētali ꝯſumēte hu-
miditates lubricas ⁊ corrugente
vias: ſicut cōtingit febriētibus: ⁊ ꝓ
prie febrib⁹ cronicis et ethicis. Et
ſigna ⁊ cura cap̄. de tuſſi habentur.
Preterea lohoch ex parte ß. dyape
nid. ⁊ partē. j. dyaprunis. ⁊ partes
ij. dyagragāti addēdo zuccari viol.
quod ſufficit vel ſucci liquiritie.

Emperica. Sirup⁹ bo-
nus ad hoc:
⁊ ꝓprie in flegmatica cā. ℞. paſſu
larū pinguiū liq̄ritie yſopi yreos
ficuū pinguiū ſiccarū capillis vene
ris calamēti ſicci añ. ʒ. vj. dragagā-
ti maſticis añ. ʒ. iij. croci. ʒ. j. deco-
quanꝫ iſta in q̄ttuor. ℥. al's lib. ſucci
cauliū vel aque decoctiōis eorūdē
vſq3 ad cōſumptionē medietatis: ⁊
collanꝫ ⁊ ſꝫ ſirup⁹ cū melle ⁊ zucca
ro añ. lib. ß. vel añ. lib. j. denꝫ omni
die mane. ℥. ij. cū aq̄ decoc. ficuum
⁊ vue paſſe. Itē lohoch ad idē. ℞.
aque decoctiōis cauliū lib. iij. mell'
diſpumati lib. j. decoquanꝫ ſimꝉ lē
to igne donec aqua cōſumaꝫ ⁊ mel
remaneat: aut mel ſolū capiꝫ et cū
ipſo incorporeꝫ. ℥. j. et ß. radicū ra-
phani crudi atq3 mundati perfecte
ex ipſo lābaꝫ frequenter in ieiuno.
Et ſunt aliq̄ q̄ loco raphani ſquillā
vl' yrcos vl' ſe. vtice vel cepe aſſum
cōmiſcent potēs eſt ⁊ exptū. Item
lohoch de ſquilla ſublimē dicemus
cap̄. de tuſſi cū de empicis loq̄mur.
Item electuariū ad idē. ℞. dyayſo
pi dyacalamēti dyayris dyagragan
ti añ. partē. j. dyapapaueris ptes
ij. dyapenid. q̄tum de oībus miſceā
tur ſimul ⁊ lambaꝫ omni ſero rep-
cutit feruorē: ⁊ quod fluxū eſt dige
rit ⁊ expellit. Item ad idē. ℞. ſucci
liquiritie zuccari albi añ. partē. j.
amidū draganti gummi arabici oli-
bani añ. par. ß. ſꝫ pillule cū albumi-
nibus duoꝝ quorū tranſglutiantur
omni ſero quattuor vel quinq3.

Canones. Abſtieat a po
tu vini pontici
et aceti ⁊ omniū rerum aſperarum
et diligāt dulcia: ſicut ſunt mel zuc
carum aque decoctionis paſſularū
iuiubarū ſebeſten ficuū caricarum
dactilorum ⁊ ſimiliū: niſi intēdant
ad inciſionem reumatis: tūc confe
rūt acuta: ſicut eſt yſopus ⁊ ſinapis
condita cum melle.

¶ Tractatus ſecundus ſecunde ſectionis.

Pectoris ⁊
pulmonis paſſiōes
ſunt ſeptē. Prima
tuſſis. Scđa aſma
et diſnia ⁊ orgmō
ſiue ortōia. Tertia
pleureſis. Quarta peripleumōia.
Quita empima. Sexta ptiſis. Se
ptima ſputum ſanguinis. Cū autē
dico pectus ⁊ pulmonē compꝛehē-
do coſtas pleurā thoracem pulmo-
nem mediaſtinum pectoris et dya-

fragma. Et hec ſũt oĩa mẽbra ſpi-
ritualia pter cor ⁊ ei⁹ capſulam: de
qb⁹ dicet̃ primo tractatu. Eſt aũt
ipoꝝ ꝯpago talis i anathomia: qm̃
ſub pte cõcaua coſtaꝝ trãſit panni-
culus circũqq₃ q̃ pleura d̓r vt pul-
monẽ defendat ⁊ cor ab earũ duri-
cie ⁊ aſpitate. Eſt nãq₃ cor cũ eius
miſtro ꝑprio ploñe locatũ int̃ oſſa
circũquaq₃ ꝑ orbẽ queadmodũ dñs
⁊ rex int̃ firmos muros: ita vt pul
mo totũ locũ occupet ex oĩ pte pter
ꝙ cor ⁊ ei⁹ camera q̃ capſula d̓r pti
ſiniſtre pulmõis reſidẽt alligata.
verũ qm̃ pncipẽ decet eẽ tutũ: diui
ſit natura pulmonẽ ꝑ mediũ ſm lõ
gũ pãniculo ſubtili q̃ mediaſtiuum
pectoris appellat̃ ne forte ſanies vł
catharr⁹ ptẽ dextrã occupãs inter-
ficiat ⁊ ſiniſtrã. Quapropt̃ accidit
in empimate ⁊ emoptoica paſſione
vt ſanguis ⁊ ſanies vni⁹ lateris ex-
purgari nõ valeat ꝑ lateris alteri⁹
apturã. Ordinauit pterea ⁊ alium
pãniculũ diuidentẽ corp⁹ ꝑ mediũ:
velut tympanũ ortũ a finib⁹ coſta-
rũ mendoſarũ q̃ trãſit ſup ſtõachũ
et epar ⁊ ſplenẽ ⁊ oĩa mẽbra nutri
tiua: vt cor ab eoꝝ vaporibus q̃ ſur-
gũt hora digeſtõis ſcđe pſeruaret.
et iſte pãnicul⁹ dicit̃ dyafragma.
Cui⁹ ẽ ⁊ aliud iuuamẽtũ ſm Gal.
vi. de iuuamẽtis. vt. ſ. ſuo motu ſur
ſum ⁊ deorſu₃ anhelitũ pficeret et
pulmonẽ adiuuaret velut accidit i
follibus fabrorum.

De tuſſi. Cap. j.

Tuſſis eſt motus fortis
pectoris ⁊ pulmonis cõ
poſitus ex naturali ⁊ vo
luntario ad expellendũ
rem q̃ infert nocumen-
tum in anhelitu vł organis ipſius.
Fit autem propter malã cõplexio-
nem diuerſam ſine materia vel cu₃
materia. Et ſi ſine materia illud ẽ
duplicite r; quia vel iſta complexio
eſt a cauſa intrinſeca vel extrinſe-
ca. Si intrinſeca ſic eſt a caliditate
vel ſiccitate pulmonis. Si extrin-
ſeca ſic eſt a frigiditate ipius rõne
aeris ꝯtinentis. Si võ ſit cũ mate
ria hoc iterũ duplex: vel cũ apoſte-
mate: vł ſine. Si cũ apate ſic eſt a
pleureſi: vł peripleumõia. Si ſine
apate hoc iterũ duplr. vel illa ma-
teria cauſat tuſſim cũ ſola q̃titate
vel q̃titate ⁊ q̃litate. Si quãtitate
ſola vel eſt hũor: ⁊ ſic ẽ ꝑpt̃ cathar
rũ: vł eſt ſanies ⁊ ſanguis: ⁊ ſic eſt
ꝑpter empima. Si q̃titate ⁊ qua-
litate ſit̃ ſic eſt rõne ptiſis. in ptiſi
nanq₃ eſt ſanies vlcerãs pulmonẽ
ſui acuitate oppilans ſui quãtitate.
et ſic patet ꝙ i gñe ſunt octo cauſe
tuſſis. Pria eſt caliditas. ſcđa ſicci
tas. tertia frigiditas. quarta pleu-
reſ. q̃nta peripleumonia. ſexta ca-
tharrus. ſeptima empima. octaua
ptiſis. Signa igit̃ tuſſis q̃ fit a ca-
liditate pulmonis ſunt vehemẽtia
ſitis quã non extingit aqua frigidi
da ſed mag᷑ aer frigidus ⁊ magni
tudo anhelitus ⁊ pulſus atq₃ rube
do faciei. Signa ei⁹ que fit a ſicci-
tate pulmonis ſũt: q: tuſſis fit abſ-
q₃ ſputo et alleuiatur poſt ſorbitio
nem penidiarũ anuli: ⁊ poſt ſom-
nũ cibum et balneum aque tepide:
ſed fortificatur poſt ſitim famẽ vi-
gilias: ⁊ eſt cũ ſtrictiõe anhelit⁹ ⁊
corpis extenuatione ⁊ pulſu paruo
ſpiſſo ⁊ q̃nq₃ cum fe. acuta. Signa
ei⁹ que fit a frigiditate aeris ſunt
nota ex relatione infirmi. Signa
ei⁹ que fit a pleureſi ſunt dolor late
ris pungitiu⁹ feb. cõtinua acuta et
oĩa ſigna pleureſ. Signa eius q̃
fit a peripleumonia ſunt ſigna pe-
ripleumonie ſc₃ fe. acuta dolor pe-
ctoris grauatiu⁹ pulſus mollis vn-
doſus. Signa eius q̃ fit propter ca
tharrum ſunt: quia ſi catharr⁹ fit de
de matia frigida flegmatica groſ-

ſa apparet exitus flegmatis groſſi viſcoſi ⁊ fortificatur poſt ſomnū ⁊ quietē. Si vo catharr⁹ſit de materia calida acuta vel de flegmate ſalſo ſubtili ſentiť ardor circa labia et ſitis quā tollit aq̄ frigida ⁊ aer frigidus ſimul: neq; fortificatur poſt ſomnū et añceſſio ciboꝝ acutorū et caput ſentiť calidū: et eſt ei⁹ ſputū modicū ſubtile ſalſum ⁊ q̄nq; cedit ictui aeris feruētis. Signū autē cōe ad oēm catharrū qđ nō fallit ē cū infirm⁹ ſenſerit quoddā ſtillare ꝯtinue paulatim ad os ⁊ ptes gutturis deorſum. Signa ei⁹ q̄ fit propter empima ſunt añceſſio catharri vľ pleureſ vel pipleumonie poſt q̄ remanet tuſſ cū ſputo ſaniei ⁊ ſāguinis ⁊ dolore pectoris grauatiuo ⁊ anhelitu ſtricto. Signa ei⁹ q̄ fit ꝓpť ptiſim ſunt ſputū ſaniei vľ ſanguinis cū fe. ꝯtinua lēta pulſu ꝑuo ſpiſſo collo lōgo. Et q2 corp⁹ continue exiccať de die in diē ⁊ certiſſimū ſignū eſt ſi cortices ſiľes pelliculis ſubtilib⁹ albis egredianť cum ſputo vľ pellicule rotūde.

Methodus. Cura ei⁹ q̄ fit a caliditate eſt vt ſumat om̄i die de ſirupo roſ. ſi venter ſit bene obediēs vľ de ſirupo vioľ. ſi ſit ſtipticus cū aq̄ calida vel cū aqua decoctiōis lactuce portulace vel prunorū teneat in ore candi ⁊ muſcillaginem pſillij vel ſemē citoniorū fiat loboc. ℞. dyagragāti ptes duas penid. ptē. j. mellis quod ſufficit ad diſſoluendū. habitet eger in aere frigido regať vt febriās: vngatur pect⁹ ⁊ ſpina tota cū populeon diſſoluto cū oleo vioľ. et modico dyaltee. Cura eius que fit a ſiccitate eſt vt impinguať ⁊ humectetur corp⁹ ꝑpoſſe ſicut dicetur in ſcđo libro de fe. ethica. ꝙ ſi cum hac tuſſi fe. putrida cōplicetur bibat i mane lib. ß. aque ordei ⁊ poſt tres horas cum cibus iſte ſit digeſtus intret balneū tepidū aq̄ decoctionis vioľ. maluaꝝ biſmaluarū ⁊ foliorū populi ī quo parū moretur neq; ſudet neq; corp⁹ reddať vaporabile. Et poſt illud cibeť ſucco ordei vel farris ⁊ carnib⁹ pulloꝝ edorū alteratis cū portulaca endiuia ⁊ lactuca. Bibat vinū debile limphatū cū aqua decoctiōis liquiritie iuiubarum hora ſomni. Bibat iulep cū aqua cucurbite vel pſillij. Teneat ſub lingua pillulas bikikias que ſic fiūt. ℞. ſucci liq̄ritie zuccari al. an̄. ʒ. x. ſe. cucurb. ſe. citru. ſe. portulace. an̄. ʒ. v. cōficiātur cū muſcillagine pſillij vel albumine oui. Iſte pillule ſub lingua tente ꝑterq̄ ingluttianť hūectāt caput guttur ⁊ liguā ⁊ caliditati fe. reſiſtūt. Itē alie ℞. ſucci liq̄ritie zuccari al. an̄. ʒ. x. amili dragagāti amigdalaꝝ dulciū excorticataꝝ. an̄. ʒ. v. ꝟ pillule cum muſcillāgine pſillij vľ ſeminis citoniorum: et iſte pillule multū conferunt in cauſa calida. Si vo patiēs ſit ſine fe. putrida tūc loco ptiſane ſumat panē cū lacte dulci recen̄. capre vel aſine paſcētis ordeū et herbas humidas: ꝙ ſi timor fuerit de coagulatiōe lact; in ſtōacho addať aliq̄d zuccari vľ mellis: vt di. Gal. vij. de ingenio ſanitatis. vel comedat carnes p̄dictas alteratas cum herbis p̄dict; vtať ī cibo ſpēb⁹ aromaticis dulcib⁹ q̄ ſic fiūt. ℞. cinamomi electi. ʒ. ß. cardamomi croci. an̄. ʒ. j. ꝟ puluis cribellat⁹ vngatur pect⁹ vľ nucha cū oleo roſ. vľ vioľ. mixto cū muſcillagine pſillij vľ cāphore. Cura ei⁹ q̄ fit a frigiditate aeris eſt cauere ab ip̄o oīno ⁊ fomētare pect⁹ cū pānis calidis. Cibeť p̄terea brodijs caľis carniū bonaꝝ cōditis cū cinamomo cardamomo et croco. Bibat ydromel vľ vinū calidū limphatū ꝑ; medietatē. vtať

dyagallāga vel dyazinz. ſero cū vadit dormitū: poſt illud bibat aliq̄d aq̄ calide vel vini calidi limphati. ¶Poſt declinationē morbi balneet̃ in aq̄ decoctionis camomille yſopi melliloti. Si aūt ꝑ iſta nō curaret̃ ſequit̃ ꝙ mat̃ia eſt fixa. q̄re purget̃ cū pill'is cochijs vl' medicīa de turbith ꝛ f̃ ꝑterea ꝑ ordinē localia predicta. Cura ei⁹ q̄ fit ꝓpt̃ pleureſim vl' peripleumoniā ē cura ipaꝝ. Cura ei⁹ q̄ fit ꝓpt̃ catharrū eſt ꝙ ſi catharr⁹ ſit de materia frigida velut accidit ſenib⁹ ꝛ flegmaticis nō potentib⁹ dormire de nocte ꝓpter impedimētū tuſſis. Sumat omni die ℥.ij. ſirupi de yſopo cū aq̄ decoctionis vrticarū q̄ ſic f̃. ℞. yſopi ſe. vrticarū capillis veneris ſe. vl' rad. raphani. ań. ficuū nūero. x. decoquāt̃ in aq̄ cū dactillis totidē et' f̃ ſirup⁹ bn̄ coct⁹ cū zuccaro ī eſtate ꝛ ī iuuenib⁹: vl' cū melle ī hyeme ꝛ ī ſenib⁹ purget̃ poſtea cū pillulis cochijs ꝛ yerapig. Si aūt flegma ſit groſſuz viſcoſum opꝫ p⁹ purgationē oī ſero cū vadit dormitū vt ſumat. ʒ.j. vl' ij. cū aq̄ calida puluerís q̄ ſic fit. ℞. yreos yſopi liq̄ritie croci. ań. ʒ.ij. terantur ꝛ cribellent̃. vngat̃ gula et nucha ꝛ caput abraſis capillis ꝛ corpus totum mane et ſero cū vnguentis calidis marciaton vel arrogon: et ſuper locum vnctum apponatur calidus pānus ad ignez calefact⁹. Et ſi per hoc non reſtringatur catharr⁹ f̃ emplaſtra rubificatiua ſuper caput dicta capitulo de catharro. vltimo v̄o f̃ cauteriū in v̄tice capitis ſi nihil hoꝝ contulerit nutriatur bonis carnib⁹. Bibat vinū limphatū vltra mediū. Sumat etiam q̄n̄q; q̄n̄ itur dormitū poſt purgationē ꝓprie. ℥.ß.ʒʒ. conditi vel dyagallāge vel dyacardamōi. ꝛ poſt bibat aliquid vini vl' aque calide. Si autē per iſta non curatur ſumat de confectione que ſic fit. ℞. ſucci liq̄ritie. ʒ.x. yſopi capillis veneris. yreos. carui. croci. piꝑis. ariſtologie. rotunde amigdalarū amararū naſturcij. ań. ʒ.v. f̃ electuariū cū melle vel zuccaro detur ex eo ad modū nucꝫ. hoc em̄ educit flegma groſſū et ſaniē ex pectore pulmōe ſtōacho ꝛ gutture. Teneat ī ore pillulas bikikias que ſic fiūt. ℞. piperis mirrhe carui. amigdalarū amaraꝝ. ań. ʒ.ij. aſſefetide. ʒ.j. conficiant̃ cū vino: quia incidūt materias groſſas. vel tranſglutiat q̄ttuor vel q̄nq; de hijs pillulis ſero cū vadit dormitū. ℞. mirrhe ſtoracꝫ liq̄de thurꝫ opij. ań. ʒ.ij. q2 remouēt tuſſim impediētē ſomnū ꝛ dormire faciūt rōe opij licet mūdificēt pect⁹ ꝛ pulmonē ex materia frigida rōne mirrhe ſtoracis ꝛ thuris. Et ꝓferūt etiā ꝯ aerē peſtilētialē ſi trāſglutiant̃ ex eis oī mane due vl' tres. Si autē patiens nō poſſit eis vti ꝓpt̃ amaritudinē addat̃ zuccari ſucci liq̄ritie. ań. ʒ.ij. vl' pl⁹. Si aūt catharr⁹ ſit de materia cal'a acuta. ſ. chol'a vel ſlāte ſalſo: tūc cura ei⁹ eſt vt bibat oī mane ℥.j. ſirupi de papauere vl' ro. ꝛ gargariſet de eo cū aqua decoctōis ro. balauſtie iuiubaꝝ ſebeſten granorū pini mūdatorū vel de oxizaccara vel dyamorō et aqua calida. Teneat ſub lingua in ieiuno ꝛ an̄ cenā ꝯtinue pillulas q̄ ſic f̃. ℞. amili dragaganti amigdalaꝝ dulciū fabaꝝ excorticataꝝ vl' lētiū excorticatoꝝ papauerꝫ gūi arab. boli arme. ań. ʒ.ij. ꝯficiāt̃ cū muſcillagie pſillij vl' ſe. citonioꝝ q2 oīa iſta inſpiſſando materiā acutā digerūt ꝛ habilē faciūt ad ſcreādū. Nutriat̃ ſucco ordei vel farris vel riſi aut frumenti vel carnibus aſſis pullorum aut caſtratorum. Potetur vino dulci limphato cum aqua frigida. Et mod⁹ curatiōis hꝫ etiā locū in tuſſi q̄ ē cū fe.

et etiã cum apoſtemate calido. Si aũt per iſta nõ curaret ꝓpter acuitatẽ materie ⁊ multitudinẽ fluxus ſumat.ʒ.ij.vel.iij.de pillulis que ſic ff.ſero cũ vadit dormitũ. ℞.thuris mirrhe opij croci añ.ʒ.ß. liquiritie ʒ.j.ff.pillule cum rob vini vel vino debili. Abradat caput poſt iſta ⁊ lauetur ex ſinapi confecta cum decoctiõe ficuũ donec rubificet. vngat caput totũ cum oleo roſ. ⁊ oleo camomille mixtis. Et forte neceſſe ẽ purgare totũ corpus cum pill'is de reubarb.poſit' ca.de catharro. que ſi oĩa non proficiũt fiat vltimo cauteriũ in anteriori parte capitis vbi eſt cõmiſſura ⁊ dimittat aptũ longo tẽpore. Scias preterea ꝙ cauterium multũ valet in omni tuſſi ex catharro. Sil'r ⁊ in catharro deſcẽdente ad ſtomachũ oc'os vl' pect⁹. Scias etiã ꝙ iſta tuſſis vt plurimũ ducit hoĩem ad ptiſim: ⁊ ideo ſolicitandũ eſt in ei⁹ cura. Itẽ poſt purgationes ⁊ localia p̄dicta ſumat oĩ die ⁊ ſero cũ vadit dormitum vnã rad.zinz. ⁊ poſt ipſam comedat.ʒ.j.zuccari ro.veteris. ⁊ poſt illud bibat aliq̃d aque calide: q2 digeſtionẽ confortat rõne zinz. ⁊ materiã acutam ſtipticat ⁊ fluxũ ꝓhibet ratiõe zuccari roſ.vel aque. Curã ei⁹ que fit ꝓpter empima ⁊ collectionẽ ſaniei vel ſanguinis in pectore. Sil'r et curã eius que fit a ptiſi dicemus cũ de illis paſſionib⁹ ſcribemus.

Emperica. Puluis exptus q̃ dat ꝯ tuſſim humidã ſiue fit cũ fe. ſiue ſine fe. ſic fit. ℞.capillis veneris ſe. vrtice yreos yſopi añ.ʒ.j.liquiritie ʒ.ij.cardamomi.ʒ.ß.cinamomi electi.ʒ.ij.caſſie lignee zinz. folij nuc' muſ.añ.ʒ.ß.macis croci añ.ʒ.ß. piperis lõgi.ʒ.ij.terant ⁊ cribellant dent in aurora.ʒ.j.vel.ij. cum vino dulci vel aqua decoctionis yſopi vl' liquiritie vel ſucco facto ex farina ordei vel ſpelte vel frumẽti vel mixtis ſimul: ⁊ condiat ſuccus cum lacte amigdalarũ. Hic nanq3 puluis materiã humidã digerit ⁊ reſoluit ⁊ ipſam leuiter exputrefacit. Itẽ cõe remediũ ad oẽm tuſſim ex materia frigida ⁊ vẽtoſitate eſt vt patiens vtat mane ⁊ ſero hac confectione. ℞.pul'.cimini.ʒ.ß. dyatriũ pipeon ꝯfecti cũ melle.ʒ.ß.miſceatur ⁊ facta purgatione vna vl' duabus videbis mirabile. Item cõiter operãtes in catharro ſiue calido ſiue frigido faciũt cauteriũ dictum in methodo. vel loco eius cauſticãt collũ ⁊ ſpatulas cum cantaridibus incorꝑatis cũ fermẽto poſitis ſinit' ſupra collũ donec veſicet et materia diuertat ⁊ euacuet. Item rubificant caput abraſis capillis cũ emplaſtro ex ſinapi melle fimo columbino ficubus ſiccis raphano ſucco opij aneti yreos ⁊ ſil'ibus. Item lauare caput cũ lixiuio facto de cinere quercus vel vitis in quo decocta ſint folia lauri ſticad. yſopus maiorana flores camomille melliloti et ſimilia. Itẽ ſacellet caput cũ milio ſale furfure torrefactis in ſacculo. Item precipiũt dietã ſiccã ⁊ ꝓprie apud cenã ⁊ exercitent in ieiuno: ſudent ⁊ ſicce balneẽtur. Sed poſt cibum quieſcãt ab hijs neq3 vociferent neq3 ſomnũ ſuper cibum ilico accipiant neq3 reſupinationẽ frequentent. Pillule p̄terea ſublimes ad oẽm catharrũ reſtringendũ: ſimiliter ⁊ tuſſim ex catharro q̃ infeſtat de nocte: nec eſt in hoc eis par. ℞.opij amili gumi arabici ſucci liq̃ritie añ.ʒ.j.dragagãti ſe.papauer' añ.ꝑtes.ij.ff.pill'e ſicut cicera dent ex eis .iij. vel.iiij.ſero. Cõueniunt etiã pueris qui nõ poſſunt dormire ꝓpter tuſſim: veruñ cõiter operãtes vtuntur ꝓ electuarijs ſcreatum

penid. in cauſa frigida: dragagāto in cā calida: dyacalamēto in cā hūida: dyapraſſiū i cā frigida. mixtis vo ex eis i cā mixta put ꝯfect⁹ cōſumaf. Itē cōfectio ſirupi de liquir. eſt ſm hebem. ℞. liquir. mund. ℥. ij. capillis veneris. ʒ. ij. yſop. ℥. ß. ponanf in. iiij. lib. aq̄ et dimittātur ꝑ noctē ⁊ diē. deinde coquanf poſtea collenf. ⁊ addaf mellis zuccari penid. añ. ℥. viij. aque roſ. ℥. vj. ff ſirupus bene coctus ⁊ clarificat⁹ ꝯfert catharricis pleuretic ptiſicis atqꝫ oī egritudini pectorali cū materia: ⁊ ꝓprie in cā calida. Itē confectio ſirupi de yſopo eſt ſm eundem. ℞. yſopi rad. apij fenicli petro. liquir. ana. ʒ. x. ordei mund. ℥. ß. ſe. malue ſe. citoniorū. dragagāti añ. ʒ. iij. capillis veneris. ʒ. vj. iuiube ſebeſten añ. numero. xxx. paſſularū. p. ij. ficuū pinguiū ſiccarum dactil. pinee añ. numero. iiij. penid. al. lib. ij. fiat ſirupus. Ipſe em̄ ex nobilitate ſue cōpōnis oēm materiā pectoralē digerit ⁊ ſcreatū ꝓcurat: ⁊ mēbra nobilia ſcꝫ ſpūalia ꝯfortat a ꝓpetate: ⁊ ꝓprie materiā frigidā groſſaꝫ digerit. Itē ꝯfectio ſirupi de praſſio ſm eundē eſt hec ⁊ in eiſdē paſſionionib⁹: ⁊ ꝓprie in cā frigida viſcoſa mūdificans pectus ⁊ pulmonē a ſanie: q̄re confert ptiſicis empicis aſmaticis catharroſis v̄tute potēti. Moderef tñ vſus ei⁹ ne apiat ora venarū ⁊ ſang. ſcreare faciat ꝓpter ſui acuitatem. ℞. praſſij. ℥. ij. yſopi capillis veneris añ. ℥. j. calamenti añ. rad. apij feniculi añ. ʒ. v. ſe. malue fenugreci yreos añ. ʒ. iij. ſe. lini ſe. citoniorū añ. ʒ. ij. paſſularū enucleatarū. ℥. ij. ficuū ſiccarū pinguiū xv. numero. penid. lib. j. mellis diſpumati lib. ij. ff ſirupus bñ coct⁹ et clarificatus. Et ſi timueris ꝑ ſeipſ; adminiſtrare miſce cū aliq̄ de ſirupis p̄dictis. Eſt autē vltimi iuuamēti in fortitudine. Itē lohoch de ſquilla extreme fortitudinis incidēdo: quare ꝯfert aſmati prefocāti ſic fit ſm hebem. ca. de aſmate. auctoritate Serap. ℞. ſq̄lle aſſe vl̄ cepe acute aſſate. ʒ. iiij. rad. lilij celeſtis ʒ. ij. yſopi praſſij añ. ʒ. j. mirrhe croci añ. ʒ. ß. teranf ⁊ cōficiantur cum melle cocto diſpumato dōec ff ſicut paſta mollis: ex quo lambaf hora poſt horā aliq̄d cuꝫ vino claro: qm̄ educit materias groſſas viſcoſas ex pectore ⁊ pulmone.

Canones. Tuſſis fit frequētius ex catharro q̄ᵖ a mala cōplexiōe ſine materia: q̄propter dicta in p̄ſenti ca. ⁊ dicta in ca. de catharro. et dicenda ca. de aſmate. multū ſibijnuicē ſuffraganf. Item qñ dās pillās bikikias vt teneanf ſub lingua: nō dabis ilico ſuper cibū: ne forte faciāt ſua humectatiōe ſaliuati vaporare ad radicē lingue: ⁊ ſic nō purgarēt ſputū. In oī paſſione pectorali ſeruādū eſt vt a cibis ⁊ medicinis frigidis actu vel v̄tute caueat ꝓpoſſe: ⁊ ꝓprie aere inſpirato: ⁊ ſi frigidis qñqꝫ vti neceſſe fuerit nō niſi calidis leuib⁹ reſtringanf. vbi gratia. in tuſſi ꝓpter catharrū calidum et ſputo ſanguīs atqꝫ ptiſi. Vñ Ipo. v. ꝑti. amph. Frigida velut nix aut criſtallus ſunt pectori inimica tuſſes cōmouētia ſanguinē fluere facientia ⁊ catharrentia ⁊c.

Pronoſticatio. Cauendū eſt plurimū a tuſſi ꝓpter catharrū acutū: vt de cholera ⁊ flegmate ſalſo ⁊ ſolicitandū in eius cura: qm̄ vlcerabit pulmonē ⁊ pāniculos ei⁹ inuoluētes et diſtinguētes: et facit ptiſim: ⁊ finaliter mortē. Item ſolicitandum de tuſſi ex cauſa frigida: ne forte rapiaf ad ſtomachū ⁊ inducat indigeſtionē; ⁊ demū liente

riam. Item ꝑnoſticatio de tuſſi cauſata a pleureſi peripleumonia empimate vel ptiſi eſt ꝑnoſticatio illarū paſſionū: vt dicet̃ ſuis cap̃lis.

¶ De aſmate: diſnia: oregmone: ⁊ orthomia. Capitulum. ij.

Iſta quattuor cōueniunt in hoc ꝙ ſignificāt maliciā anhelitus ꝓpter defectū cōtingentē ex mēbris ſpūalibus ꝑncipal̃r vl̃ ꝓpter cōpaſſionē ad cerebrū vel ſtomachū. Sʒ differūt: quia dicit̃ aſma qñ cadit pctm̄ in expiratione ⁊ ē ſine ſono ⁊ cū tuſſi ꝑua. Oregmon vº dr̄ quādo ſonus eſt plurimus in anhelādo. Orthomia dicit̃ qñ eſt pctm̄ in inſpiratiōe expiratione ⁊ ſonitu. Scias tñ ꝙ medic⁹ nō curat iſtā differentiā noialē cū res modicum differāt: vt dicit̃. iiij. de accidēti. Fiūt oēs iſte paſſiones vl̃ ex paſſione membror̄ ſpūalium vel ex eor̄ compaſſione. Si aūt ex paſſione principali hec eſt duplex: vel q̄r ex mala cōplexione vel cōpoſitione. Si ex mala cōplexione hec eſt duplex: vl̃ cū materia: et ſic fiūt ab hūiditate pulmōis: vl̃ ſine materia: et ſic fiūt a caliditate pulmōis vel ſiccitate. Si ex mala cōpoſitiōe tūc ſunt ab oppilatiōe et obliq̄tiōe viarū anhelit⁹: ſicut accidit gibboſis ꝓpter diſlocationē ſpondiliū: et leproſis ꝓpter ſclirosim materiarū groſſarū melācholicarū in pulmone ⁊ gutture. Si vº fuerint ex cōpactione: tūc fiūt ex catharro deſcēdente a capite ad pulmonē ⁊ pect⁹ calido acuto vl̃ flegmatico frigido: ſicut dictū ē de tuſſi. ⁊ ca. de catharro. Signa eor̄ q̄ fiunt a caliditate ſiccitate vel humiditate pulmonis ſūt ſigna dicta de tuſſi a cā cal̃a humida vl̃ ſicca. Signa vº eor̄ q̄ fiūt a lep̄ vl̃ gibboſitate ſūt ſigna eorū. Signa eorū q̄ fiūt a catharro ſunt ſigna tuſſis a catharro ⁊ diſtictiua cal̃i vl̃ frigidi catharri ſc̃ dctā illic.

Methodus. Cura eorū triū trahitur a cura ei⁹ ex q̄ trahit̃ ſignū: q̄r ſigna cā ⁊ ꝑnoſticatio catharri tuſſis ⁊ aſmatis ſunt eadē vndiquaqʒ p̄ter qđ aſma ex gibboſitate ⁊ lepra: q̄r illud eſt incurabile penitus cum tale aſma ſignificet tales paſſiones fore confirmatas.

Emperica. In cura aſmatis a catharro ſiue calido ſiue frigido: ſʒ in calido mag̃ faciūt q̄dā excellētes flōmiā cephalice. vel ſi v̄tus ſit debilis ſcarificationē in ſpatulis q̄ licet cōferat q̄litati nō tñ quātitati. Deinde obſeruāt corp⁹ laxuʒ oī die cū cliſteri vel ſuppoſitorio: et qñqʒ cū pill̃is cochijs in cā frigida: vl̃ cū pill̃is de reubarb. in cauſa calida. Poſt euacuationeʒ vº cauſe ãtis maturāt ꝯiunctā atqʒ euacuāt per ſputū: vt dixim⁹ ca. de tuſſi. ⁊ poſtea dicem⁹ ca. de pleureſi. Deinde cōfortāt pect⁹ ⁊ pulmonē dādo oī die ʒ.ij. pulmonis vulpis ſicci vl̃ ericij cū aqua mellis: qm̄ eſt mirabile: vt dicit Rhebem. aucte ruffi. Vltimo dāt rubificatiua ⁊ exiccatiua circa caput: ſicut vnguenta: epithimata: empl̃a: embroce dicte cap̄. de tuſſi ⁊ catharro. In declinatiōe morbi faciūt ſuffumigium ex thure maſtice mirrha poſit̃ ſup̄ carbōes: q̄r cerebrū ⁊ pulmonē exiccāt ⁊ ꝯfortāt ne vlteriores generent ſup̄fluitates.

Canones. Scias ꝙ catharr⁹ fit duobus modis. Vno mō ꝓpter indigeſtionē ſtomachi vel epatis: q̄r mittit nutrimētū indigeſtū ⁊ aquoſum qđ tendit p̄ venas ad mēbra. Et q̄r cerebrū eſt natural̃r frigidū nō poteſt rectificare illud: q̄re cōgregat m̃ltas ſup̄fluitates q̄ colliq̄te fluūt

deorſum. Scdo mo ꝓpter vapores aſcēdentes a cibo ad caput pme diſgeſtionis: ⁊ hoc fit vel vitio ſtomachi frigidi mādātis vel cerebri calidi attrahētis vel vtroqꝫ mō. Aſma ſilr ⁊ oregmō in fe. ꝯtinua: ⁊ ꝓprie de flegmate cum alijs ſignis malis mortē ⁊ ſuffocationē ſignt: qm̄ eſt nec̄itas euētatiōis adaucta: ſꝫ euētatio diminuta. Itē aſma vehemēs in pleureſi ꝑipleumonia ⁊ catharro: ⁊ ꝓpe in ſenib⁹ mortale: qꝛ defectū excreatiōis ꝓtēdit. Itē ꝓnoſticatio catharri ſeruit huic caplo.

¶ De pleureſi. Cap. iij.

Pleureſis ē apoſtema cadēs in pellicula tegente coſtas v̄ſus concauū pectoris q̄ pleura dr̄. Et ē qn̄qꝫ a ꝑa dyafragmatꝫ: ⁊ tūc eſt piclo ſuꝫ ꝓpter maximū īpedimētū ālelit⁹. Fit aūt ex oī gn̄e humorꝫ penetrātiū ꝑ venas capillares ⁊ arterias terminatas ad pleurā: ſicut ⁊ aliud om̄e a ꝑa: ſꝫ maxie fit ex cholera vel ſanguine cholerico ⁊ flegmate ſubtili ſalſo: quia nō videt̄ ꝙ materia poſſit ſubſtātiam mēbri pānicloſi ſolidi ⁊ dēſi penetrare: niſi ſit calida acuta ſubtilis. Vn̄ Ipo. vj. parti. amphō. Accide ructnātes nō valde pleuretici fiūt. Neqꝫ dicat aliqs ꝙ pleureſim fieri ſit poſſibile ex catharro. Quia vt ait Gal. in teg. ca. de cauſis. cū de cauſis a ꝑatis diſſerebat. Non eſt poſſibile aliqđ gen⁹ a ꝑatū euenire niſi a mā ſupflua ſicca currēte ꝑ venas ⁊ arterias: ex tali tn̄ catharro bene poteſt fieri empima ⁊ ptiſis. Et ſcias ꝙ in latere altero vl vtroqꝫ fit dolor ventoſus fortis ⁊ qn̄qꝫ cū fe. ꝓpter inflāmationē ſpirituum. Sed differt a pleureſi: qꝛ ꝓpa ſigna pleureſis et inſeꝑabilis ſunt dolor lateris pūgitiuus cum tuſſi ⁊ fe. ꝯtinua acuta pulſus ſeren⁹ ſiue diuerſus cū duritie artie ꝓpt vehemētiā dolorꝫ ⁊ opp̄ſſiōeꝫ vtutꝫ vitalis ab a ꝑate q̄ nō ſt cū dolore latis vētoſo. Et ⁊ q̄ſi ſignū ifallibile: qꝛ dolor vētoſ⁹ curat̄ totalr ꝑ appōeꝫ euaporatorij ſiue calefactorij ſuꝑlat⁹: ſꝫ pleureß ꝑ h̄ auget̄: qꝛ fit attractio ſine reſolone matie: vt dicit ipo. ij. de reg. acu. q̄ꝓpt ⁊ ipo. icipit curā pleureß ꝑ calefctōria: qꝛ vl ſanat vl digerit matiā. Signa pleureß q̄ fit a ſan. ſt cū p̄dictꝫ rubedo faciei ⁊ toti⁹ corpis: repl o venarū: ⁊ pulſus magn⁹: vrina ru. vl g̃ſſa ⁊ ān̄ceſſio ciborꝫ gn̄antiū ſang. Et ſigna magꝫ ꝓpa ſūt: qꝛ ſputū cū cepit ꝑmo appere erit valde rubeū ⁊ dolor cū pūctura nō valde mlta: ſꝫ cū g̃uitate plima. Si aūt ſit pleureß a ſan. aduſto appebit cū oib⁹ p̄dictꝫ vl plib⁹ nigredo ligue ⁊ vrina magis clara ſiue ru. obſcura ⁊ tuſſis ſicca ⁊ ſitis itēſus: ⁊ retētio ſputi ⁊ aſꝑitas ligue ⁊ gutturꝫ ⁊ nigredo toti⁹ corpis fortitudo fe. magis ꝙ ſi ſit a ſan. nō aduſto cū ſtipticitate vētrꝫ. Signa ei⁹ q̄ a cho. ſūt cū ſignis cōib⁹ p̄dictꝫ vrina ru. clara ſubtilis vel citrina intēſa ⁊ pūctura latis ī modū ac⁹ cū dolore plimo ⁊ pulſus durior ⁊ mior ⁊ ſpiſſior ⁊ acutior ꝙ in ea q̄ de ſan. Signa ei⁹ q̄ de flate ſiue ſan. viſcoſo vl aq̄ſo. Nā ex puro flate vl ex pura melia nō videt̄ poſſe gn̄ari ſūt cū ſignis cōib⁹ fe. q̄eta magꝫ ⁊ dolor g̃uatiu⁹ in latere ſine plima pūctura: ⁊ ſputū ei⁹ tēdit ad albedinē vrīa pallida vl ſubcitrina vl citrina cū ſpiſſitudie ⁊ pulſ⁹ pu⁹ q̄dāmō mollis. Sciendū p̄terea ꝙ pleureß ⁊ ꝑipleumonia qn̄qꝫ fit in altero latere tm̄ qn̄qꝫ ī vtroqꝫ. Et ſigna eius ſi ſit in altero: vtpote dextro ſunt: vt dicit Ipo. ij. ꝓno. qꝛ in eodē latere erit maior calor: q̄ꝓpter ſi filū ducat̄ circa corp⁹ citius exiccabitur in illa parte ꝙ alibi.

Sil'r et oleū ꝛ vnguentū illuc lini-tū. ꝙ ſi egrū ex oppoſito latere ſcȝ ſiniſtro iacere ꝑcipias ſentiet grauitatē ꝛ tenſionē in larere dextro: ꝓpter ſuſpēſionē materie in panniculis lateris eius. Et eodē mō dico de latere ſiniſtro. ſi vo pleureſ fit i vtroqȝ laſe erit dolor calor et tēſio cuiuſcūqȝ lateris cū ſe decubuerit. ¶ Sciēduȝ ꝙ pleureſis ꝛ oīe apā ſalubre imo vl'r oīs morbꝰ ſalubris vt dr pmo de criſi hȝ qttuor tpa pn cipiū: augmentū: ſtatū: ꝛ declinatione. Diſtinguūt aūt iſta tpa qttuor modis duobꝰ. Uno mō penes digeſtiōes materie: vt qn nōdū apparent ſigna digeſtiōis ſaltē digeſtionis manifeſte tūc dr pricipiū vere: licet qnqȝ principiū vocet ſpaciuȝ dierū triū a principio pmo pūctuali in quo pmo eger ſenſerit egritudinē ſiue leſionē ſenſibilem in operatiōibꝰ nature: qn vo apparēt ſigna digeſtōis manifeſte tūc eſt augmētū: qn apparēt ſigna digēſtiōis pfecte maīfeſte ꝛ ꝯplete tūc eſt ſtatus: qn apparēt ſigna bone ꝛ laudabilis euacuatiōis tūc eſt declinatio. Cuȝ aūt dico ſigna digōnis intelligo ſigna vrine ſputi egeſtiōis ſm ꝙ magis appropriant vni egritudini ꝙ alteri. vbi grā. ſputū citiꝰ ſignat ſuper morbis mēbroꝝ aīaliū ꝛ ſpūaliū vrina magꝭ ſup morbis mēbroꝝ naturaliū deſuiētiū ſcōe digeſtōi: vt ſunt epar: ſplen: vene: renes ꝛ veſica. Egeſtio magꝭ ſup morbis mēbroꝝ naturaliū deſeruiētiū pme digeſtioni vt ſtomachus ꝛ inteſtina. Scōo mō diſtiguūt penes difficultatem accidentiū couenientiū morbis: qꝛ dū primo apparēt accidētia eſt principiū: qn augmētant eſt augmentū: qn ſunt in vltimo malicie eſt ſtatꝰ: qn incipiūt deficere pmiſſa euacuatione ſenſibili ꝛ ſufficiēti ꝑ ſudorē vomitū egeſtionē vrinam vel apā creticū eſt vera declinatio. Hec aūt dicimꝰ i ca. pſenti. lȝ ſint coīa oī morbo: vt ꝑ hoc i diſtinctionē qttuor horaꝝ pleureſ vl'iū deuenīamꝰ. Ubi ſciēdū ꝙ pdicti duo modi diuiſionū qttuor tpm vl'ium qnqȝ ſil' coincidūt: ita vt qn ē pncipiū digeſtōis ē principiū accidentiū: ꝛ ſic de augmēto ſtatu ꝛc. Qnqȝ vo nō coincidūt imo oēs hore accidentiū ꝑceſſerūt anq̄ ꝯpleat pricipiū digōnis. vbi grā. In oī egritudine q̄ eſt ſine apate oīno iſta qttuor tpa coincidūt: ita ꝙ qn in fe. acuta ſine apate eſt principiū penes digeſtionē: tūc eſt principiū penes difficultatē accidentiū: ꝛ iō in iſtis febribꝰ dāda ē groſſa dieta in principio: et ſubtilior in augmēto: ſubtiliſſima i ſtatu: ꝛ reſumptiua i declinatiōe. Iuxta illud ypo. j. pti. āph. qn egritudo eſt i ſtatu tūc tenuiſſima dieta vtēdū ē. In fe. acuta q̄ eſt cū apoſtemate pectoris pulmonis: vt pleureſis ꝛ pleripleumonia iſta tpa nō coincidūt oīno. Nam i eis prio fiūt qttuor hore accidētiū anteq̄ ꝯpleatur pricipiū penes digeſtionē ꝙ in augmento vl' ſtatu ꝛ ē hoc piculum ſuffocatiōis q̄re in pleureſi ꝛ peripleumonia ē dāda dieta oīno econuerſo poribꝰ. Nā in pricipio dȝ dari dieta ſubtiliſſima cū tūc ſit maxima difficultas accidētiū ꝛ mūdificātiū ꝛ ſputū indigeſtū. Et iō tūc nō dat niſi potꝰ vt ydromel: ꝛ qnqȝ ius pulloꝝ vſqȝ ad ſtatū accidētiū. Et cū incipit augmētū penes digeſtionē decet groſſius dietari ꝛ i ſtatu digeſtiōis adhuc groſſiꝰ vſqueqȝ fiat hora criſis q̄ eſt finis talis ſtatus. iux' illud Ipo. j. regi. acuto. Et q̄to plus fuerit ſputi eſt vberius reficiēdū. In hora vo criſ ꝛ i duobus diebꝰ ꝓximis pꝰ criſim dȝ dietari ſubtiliſſime ſicut a pricipio ſūpto penes accidētia ne forte nā oc-

cupatã p cibum diſtrahatur a criſi. Iux illud Ipo.j.amph. Ea quorũ criſis fit vel quorum facta eſt equalr ⁊ pfecte nihil apponere. Cã autez oĩm dictorum eſt: qꝛ in pleureſi ⁊ peripleumonia qñ apoſtemoſa materia pmo fluit ad particulã vl fluxit nup neqꝫ eſt digeſta: tũc multũ oppilat vias anhelit⁹ ⁊ ramos canne ſparſos p pulmonẽ q̄re timetur de ſuffocatione. verum cũ incipit tunc egredi p ſputũ: tũc materia nõ reſeruat ad vnicã expulſiouẽ creticã: ſicut in febrib⁹ acutis ſine apate: ſꝫ de die in diẽ aliqd ei⁹ euacuat. Et hoc maxime ſi pleureſis vel pipleumonia curent p reſolutionẽ ⁊ non p ſaniationẽ: vt iam dicet. ⁊ qꝛ tũc de die in diẽ minorat ⁊ ceſſat oppilatio ⁊ malicia anhelit⁹ ⁊ alia accidẽtia alleuiant vſqꝫ ad horã criſis. Si tñ criſis eſt futura p reſolutionẽ ⁊ ſputũ. Illud nãqꝫ nõ ſemper accidit: ⁊ ppe cũ ĩ pleureſi nõ fit tãta reſolutio p ſputũ vt materia totaliter euacuet: nec aliquid reſuet eis ad horã criſis: ſicut fit in plureſi ⁊ pipleumonia valde ſalubri. Sciẽdũ pterea ꝙ pleureſis ⁊ pipleumonia ⁊ vniuerſalr omẽ apoſtema in membro corpis quocũqꝫ terminat altero duorum modorum: qꝛ vl ad ſalutẽ vel ad mẽbri mortificationẽ: ⁊ cum aufert paſſiones illi⁹ mẽbri que fuerãt necrie ad indiuidui ſalutẽ: terminat quidẽ ad mortificationez ⁊ ſequit mors: vt ptꝫ in pulmone ſtomacho ⁊c. Si naũt poteſt remanere vita hominis: vt ptꝫ in manu vl in pede. Si v̄o terminet ad ſalutem: hoc eſt altero duorum modorũ: qꝛ vel ſtat in ſuo mẽbro vel pmutatur ad aliũ locũ: ⁊ hoc eſt cum illud fit ad bonũ. verbi gr̃a. Si pleureſis pmutet poſt aures ⁊ poſt ſub aſcellis: ⁊ eſt cũ illud fit ad malũ ⁊ pniciẽ: vt ſi pleureſis pmutet ad peripleumoniam vel freneſim vel lithargiam. Cũ v̄o ſteterit apoſtema terminat altero triũ modorum: ſcꝫ p ſclirotiſationẽ vel p diſſolutionẽ vel ſaniationẽ. Si p reſolutionẽ hoc duplr. vel inſenſibilẽ: vt qñ materia apoſtematis euaporat ex toto p ſe vel beneficio medicine vel p ſenſibilẽ: vt qñ materia ⁊ pipleumonia ſubtiliat a calore naturali: et de ſputo ilico de die in diẽ expurgat: vl ſupuenerit fluxus ſanguinis nariũ vel ſudor plurimus ad pectus: ⁊ tẽpus iſtius terminationis in pleureſi et pipleumonia eſt apa die egritudis vſqꝫ ad diẽ. xiiij. Si em̃ p illud tp̄s nihil iſtorum acciderit ⁊ tuſſis remanet ſicca cũ febre acuta ⁊ dolore lateris ſignificatur ꝙ apa nõ põt terminari p reſolutionez. Iuxta illud Ipo. v. parti. amph. Quicũqꝫ pleuretici facti nõ purgant in. xiiij. hi in empima traſit qd̄ quidẽ verũ eſt vt in plurib⁹: qꝛ poſſet adhuc qñqꝫ: ſꝫ raro poſt. xvij. diẽ terminari per aliquã reſolutionẽ predictã: vt ptꝫ in cõmento illius amphoriſ. Paroxiſmos ⁊ conſiſtentiã. Scd̄o modo terminat apoſtema p ſaniationem ſiue collectionez: vt qñ materia eſt groſſa viſcoſa frigida flegmatica: q̄propter fit calori naturali inobediẽs et ab ip̄o digeritur ⁊ maturari ſubito nõ poteſt ſicut pma: ſed in diget tpe multo. q̄re colligit in cuborum ꝯuertit in ſaniẽ laudabilem: ſi natura vincit ⁊ reſeruat ad vnicaꝫ expulſionẽ: ſcꝫ eruptionẽ creticam apatis q̄ quidẽ d̄r q̄ noĩe a medicis ruptura. Quod ſi fit in mẽbris ſpiritualib⁹ empima: ſed ſi fit in concauitate pectoris dicit emoptoica paſſio. Si v̄o fit apa creticũ: vt puta poſt aures vel in inguinibus vel ſub aſcella vel in alio loco corporis d̄r exitura. Et iſte ſcd̄s modus eſt piculoſus valde pp̄ter tria. Primo

quia eſt magis cronicus: ⁊ ideo timor eſt ne vt⁹ in eo deficiat. Scḋo qꝛ materia refutat ad vnicā expulſionem: quare timor eſt de ſuffocatione. Tertio: qꝛ fe. fit intēſior ⁊ dolor acutior: q̄re timor eſt ne virtus ꝓſternat. Tp̄s aūt iſti⁹ terminationis in pleureſi vel ꝑipleumonia eſt a. xiiij. egritudinis vſq3 ad. xl. dies vel circa. Iux illud Ipo. v. p. āph. Quicunq3 ex pleuretide empici fiunt ſi purgent in. xl. dieb⁹ a die q̄ ruptura fit ſoluūt. Si vo nō ī ptiſim tranſeūt. Tertio modo termiminat p ſclirotiſationē. ſ. qn̄ materia eſt frigida groſſa valde: vt melācholia vel de flegmate gipſeo ꝓpter qḋ natura nō poteſt ipam reſoluere ſubito inſimul in ſaniē conuertere: ſed ſubtiliat parū poſt parū. ⁊ ſic tandē reſoluit ſubtile ⁊ remanet qḋ groſſum eſt: ⁊ tunc illud apā ḋr duricies ſclirofis: niſi medicus ſp reſiſtat miniſtrādo viciſſim mollificatiua ⁊ reſolutiua h̄ modo illud: neq3 q̄cq̄ materia lapidet: ſ3 totū reſoluat. Et iſte terti⁹ modus eſt oīm ꝑiculoſus: vt dicit Ipo. j. p̄no. ca. de apātibus duris. quia iſte modus ē maxime cronic⁹. Eſt etiā impoſſibilis reſolutiōis poſtq̄ confirmat: vt dicit Auic. iij. caſt. fen. xiiij. ca. de apāte duro epatis. Tp̄s aūt iſti⁹ terminatiōis in ꝑipleumonia vel pleureſi eſt incertū. Qn̄ em videm⁹ poſt. xl. dies a p̄mo p̄ncipio egritudinis fe. diminui et dolorem mitigari: neq3 ꝓceſſit aliq̄ euacuatio ſenſibilis p ſudorē ſputū ſaniē apoſtema creticū: vrinā: egeſtiōe3: ⁊ v̄tus debilitat ꝯtinue ⁊ anhelit⁹ fit difficilior de die in diē ſignat q̄ apoſtema ſclirotiſatur. Nā ſi materia foret reſoluta inſenſibilr nō remanerent iſta accidentia: neq3 remaneret aliq̄d de fe. vel de dolore lateris vel aſmate cu3 accidēs ſeq̄tur morbū: ſicut vmbra corp⁹: ſicut dicit gal. in de accidēti. Signa igitur terminationis pleureſis vel peripleumonie p reſolutionē ſiue ſputū ſunt: vt dicit Ipo. ij. ꝓnoſticorū. Si ſputū ſit velox et eueniat infra p̄ios dies tres et facilr egrediat et ſine labore ⁊ tuſſi plurima: ⁊ ꝓp̄e ſi ſit ſubrub. ⁊ ſano ſputo eq̄li digeſto albo p̄mixtus: ⁊ vlr oīa ſigna ſalutis. Signa v̄o terminatiōis eorū p ſaniationē ſunt: vt ḋr ibidē: quia dū incipit calor fe. nicendi ⁊ rigor: q̄nq3 aduēire ⁊ pūctura lateris fortificari: tūc ab illa hora ſcias saniē gn̄ari. Et ꝓp̄ie ſi fe. ꝯtinna ſit in die modica ⁊ in nocte mlta ⁊ ſudor multus ⁊ tuſſis ſicca infeſtās egrū ⁊ ꝯcauatio oculoꝝ ⁊ rubor in angulis ocloꝝ ⁊ vnguiū corrugatio ⁊ digitoꝝ calefactio: ⁊ puſtule in pedibus q̄nq3 apparētes: ⁊ ꝓſtratio appetitus ⁊ puſtule pue in toto corpe q̄ nō cōmorant: oīa iſta ſignificant empicū. Iux illud Ipo. ij. p. amph. Circa gn̄atōes saniei dolores ⁊ fe. magis accidūt q̄ facta ſanie. Item in ꝑipleumonia ⁊ pleureſi ſi ſupueniēte ſputo vel ſolone vētris vl fluxu ſan. nariū vel flōmo adhibito vl quolibet cōpetēti medicamine: ſc3 calefactorio vnguento electuario ſcreatiuo vel ſilib⁹ dolor in aliq̄ nō cepit diminui ſiḡt q̄ apā teriabit p ſaniationē: vt dicit Ipo. vj. part. amph. ca. de ſputo. Signa v̄o eorū p ſclirotiſationē ſunt delitētia fe. falſa ⁊ doloris mitigatio poſt. xl. vl lx. dies a p̄ncipio apat3 nō p̄cedēte euacuatiōe ſenſibili vel modica exiſtēte ſi fuerat: ⁊ remanēte tuſſi ſicca ⁊ difficultate anhelit⁹ cū timore ſuffocatiōis ⁊ ſilib⁹. Eū aūt diſtinguo p̄dictos modos terminationis apātū cōtra terminationē que ē in mēbri mortificationē nolo itelligere ipſas eē ſalubres ex tota ſui ſpē

cie: q̄m terminatio p̄ ſaniationē eſt raro ſalubris: ⁊ terminatio p̄ ſcliro tiſationē ſi ↄfirmet̄ ē oīno mortaſ lis. Sȝ q̄ȝ nō ſunt ex toto gn̄e morſ tales āteqū ↄfirment̄: ⁊ pp̄e ſi v̄tus ſit ↄſtās: ⁊ medic⁹ recte pceſſerit in cura. Ex dictis autē colligi poteſt quoddā notādū in cura pleureſis ⁊ pipleumōie: ⁊ vl̄r ī cura oīs apātȝ: q̄ȝ p̄mo dȝ intēdere medic⁹ ad itroſ ductionē p̄mi modi. ſ. p̄ reſol̄onem approximādo medicinas reſolutiſ uas ⁊ excreatiuas p̄ interi⁹ ⁊ exteſ ri⁹ p̄miſſa euacuatiōe vl̄ cū fl ōmia vl̄ farmacia: vt in methodo dicet̄. Et ſi hec pficiūt ⁊ ſputū augmētet̄ ⁊ dolor ⁊ fe. minorent̄ de die in diē nō recedat ab hac via. Si v̄o iſta nō pficiūt vſqȝ ad. xiiij. diē a p̄ncipio egritudis vl̄ circa illud: ⁊ tuſſis ſicſ ca ⁊ dolor fortȝ ⁊ fe. fortificat̄ ⁊ ma licia anhelit⁹ op⁹ eſt ſtatim trāſire ad ſc̄dm modū q̄ eſt p̄ ſaniationem qd̄ fit admiſtrādo ſirupos ⁊ empl̄a calida maturatiua ſaniei gn̄atiua vſqȝ ad diē rupture q̄ eſt dies. xl. vl̄ circa id. Poſt illud v̄o rectificet ⁊ mūdificet ⁊ educat ſaniē cū lohoch ⁊ ſirupis ⁊ electuarijs ⁊ gargariſſ mis ⁊ electuarijs riptic ȝ ſcreatiuis q̄ dicent̄ inferius ca. de empimate. Si v̄o poſt. xl. dies vl̄ circa id non viderit pfectū iſtoꝝ: ſcire dȝ mateſ riā lapidare: q̄re pcedat ſ̄m tertiū modū admiſtrādo empl̄a ⁊ vnguēſ ta mollificatiua reſolutiua viciſſiȝ modo vnū modo aliō ne aliq̄ remaſ neāt ma̅cie in loco ſi ē poſſiblle: ſed tota mā inſenſibil̄r reſoluat̄. Et in tellige q̄ dicta ſunt ſtante v̄tute: q̄ȝ morituri ſignis pronoſticis ſunt di mittendi: vt dicit Gal̄. in commen to illius amphoriſmi pri. particu. Quādo ſteterit egritudo.

Methodꝰ. In cura pleuſ reſ̄ iſto mō fit pcedendū. Primo nāqȝ ↄſiderem⁹ ſi vēter ſit ↄſtipat⁹ ⁊ fiat cliſtere le nitiuū de decoc. maluarum biſmal̄. mercurial̄. viol̄. lib. j. ⁊ ſ̄. oleiviol̄. vel olei cōis. ℥. iij. mell̄. ℥. j. ſal̄. ℥. j. ⁊ inijciat̄ tepidū in ieiuno ſi v̄t⁹ ſit fortis. vel ſ̄ ſuppoſitoriū ex melle ⁊ ſale incorpatis ſi̅t ad ignē lentū et ſupponat̄ in ieiuno ſi vt⁹ ſit debilis. Expurgatȝ aūt fecib⁹ vētris nālis fiat pceſſus ad euacuationem circa morbos ſ̄ ordine. Nā ſi mā ſit leuis ſ. ſanguinea vel ex ſan. ⁊ cho. ſimul mixtis qd̄ ē vt plurimū qd̄ ſcies: q̄ȝ dolor aſcēdit vſqȝ ad ſpatulas: tūc ſ̄ fl ōmia. Si aūt ſit g̃uis. ſ. flegma tica vel mel̄ica: qd̄ raro ↄtingit: ſci es q̄ȝ dolor deſcēdit vſqȝ ad furculā vbi eſt os ſtomachi: tūc ſ̄ purgatio cū. ℥. j. caſſiefiſtule. ⁊. ℥. j. ⁊ ſ̄. māne ⁊ tamarinō. diſſolutoꝝ in. ℥. iiij. aq̄ feruētis decoctiōis prunoꝝ ſiccoꝝ: collet̄ et det̄ ante diē hora maioris quietis. Verūtn̄ ſciendū ſ̄m doctri nā Gal̄. in cōmento ſuper. ij. regiſ minis acutoꝝ. circa principiū. Tuſ tius ⁊ potius eſt in oī pleureſi face re in principio fl ōmiā q̄ farmaciā pp̄t tres cauſas. Pria: q̄ȝ prōptior eſt: farmacia nāqȝ idiget apparaſ tu ⁊ tp̄e. Sc̄dō lȝ fl ōmia ↄpetat in ſolo ſanguie vel in pctō oīm humo rū ſimul q̄litatiue: tn̄ cōpetere pōt in oī materia q̄titatiue: cū fl ōmia fit euacuatio vl̄is ſenſibilis tollens multitudinē humoꝝ: vt dicit Aui. p̄mo canon̄. fen. iiij. ca. de fl ōmia. Tertio quia ſecurior eſt ⁊ min⁹ tiſ moroſa infirmo: quia tūc cohiberi poteſt cum quis vult. Anteqū tamē fl ebothomia vel farmacia fiāt apſ plicētur calefactoria lateri doloroſ ſo: vt precepit Ipo. quoniā vel cuſ rant vel digerunt. Nam ſi materia ſit ventoſa ſine apoſtemate: vel ſit humoralis modica cum apoſtemaſ te: tunc curant: quia reſoluunt et terminant ſine attractione. Si v̄o

materia ſit plĩma ⁊ corpus repletũ digerũt: ſꝫ attrahẽdo materias augmentãt dolorẽ et apã. Ex quo cognoſcet medicus ꝙ euacuatio vlis dꝫ pcedere oĩa localia remedia. Fiat ergo hora illa flebothomia hꝰ ordine. Nã ſi pleureſis ſit in pricipio ⁊ corpꝰ ſit plectoricũ ſ3 primo flebothomia ſophene pedis eiuſdẽ lateris ppter diuerſionẽ materie: poſtea flebothomia baſilice brachij oppoſiti lateris. Et eſt incõueniẽs vt flebothometur ſophena vl baſilica pedis oppoſiti lateris: qꝛ diuerſio nõ poteſt fieri per duas dyametros: vt dicit Auic. loco pallegato. Preterea tertio ⁊ vltio ſ3 flebothomia baſilice brachij lateris eiuſdeꝫ ppẽ eradicationẽ in q tãtũ ſanguis exhatur donec in aliũ colorẽ ſcꝫ nigꝝ vel magis intẽſe rubedinis pmutet qd ſignificat eradicationẽ ptigiſſe vſqꝫ ad minorationẽ cauſe coiũcte: obſeruent tñ virtꝰ ⁊ etas ne ſil cũ cauſa morbi extrahat vtus. Si ergo virtꝰ ſit debilis fiat potiꝰ ſecũdatio illiꝰ flebothomie vſqꝫ ad. iij. dies cũ plĩma ſanguinis eductione hora vna vel ventoſatio in ſpatulis cũ ſcarificatiõe ad quã immediate ſequit cliſtere lenitiuũ pdictũ. Sicut eñ ex anathomia cognoſcit vene capillares nutriẽtes pleuram ⁊ coſtas ad pleurã ramificant circa locum furcule ſupioris vbi vena kilis aſcẽdens biptit in duas guides et duas baſilicas. ſ. dextram et ſiniſtrã. Si vo baſilica repiri nõ poſſit flebothomet mediana vl cephalica: qm parũ refert iter iſtas tres venas i curuatura brachij cũ ab eodẽ trũco vene kilis orian fere circa eũdẽ locum: niſi ꝙ cephalica directius tendit ad caput ⁊ ad epar: baſilica ad pectus: mediana que eſt ſicut chorda colligãs eas adinuiceꝫ in brachij curuatura. Si aũtẽ pleureſis eſt confirmata ⁊ materia tota fluxerit ⁊ morbus iam peruenerit ad augmentuꝫ añꝙ ſis vocatus ad curã: tũc ſi corpꝰ nõ ſit valde plectoricũ fiat ilico flebothomia baſilice lateris eiuſdẽ: qm tũc nõ eſt locus diuertẽdi ſed euacuãdi. Et exhat ſanguis vſqꝫ ad mutationẽ coloris qm ſi morbo exiſtẽte in pricipio prio fieret flebothomia eradicatiua augmẽtaret apa ppter materie attractionẽ. Silr ſi exiſtente in augmento vel ſtatu fieret flebothomia diuerſiua traheretur materia corrupta ſup loca ſana ppter qd apa emercerer. Poſt flebothomias pdictas purget aliq dierũ ante diẽ cũ medicina pdicta ⁊ nõ purgetur cuꝫ ſcamonea colloquintida vel alia medicina acuta: qm p hꝰ fe. incenderet ⁊ virtꝰ debilitaret. Obſeruet g virtꝰ pposſe: qm ipſa eſt q curat. Poſt remedia vlia applicentur localia. Si g materia ſit ſanguinea aquoſa fiat calefactio de ſale ⁊ milio torrefactis in ſacc̄lo ſup lap. igneo et lateri doloroſo applicet. Si vo cholerica acuta ſ3 cũ ſpõgia vel vtre pleno hñte latus planũ vl cũ vitreo vl eneo vel terreo plumbeo aq calida pãno ſicco interpoſito inter calefactoriũ ⁊ latꝰ: vel ſm modernos cũ veſica bouis ſicca repleta aq calida panno interpoſito. Si vo flegmatica vel melãcholica indigemꝰ fortioribꝰ: vt ſunt orobꝰ fenugrecũ furfur añ. ptes eqles cõtrita ⁊ poſita in ſacculo ⁊ bullita in aceto: deiñ bene expſſa ⁊ calda applicata: vel extendat mel diſpumatũ ſup pãno: ⁊ aſpgat puluere naſturtij vel carui cimini vel aneti vel apij ⁊ calefactũ ſup lapide ignito applicet. Caue tñ de attractiõe et fe. inflãmatiõe qm eſt acutũ valde inciſiuũ ſubtiliatiuũ et reſolutiuũ materie groſſe vl viſcoſe. Et in

oib⁹ iſtꝫ ſit cautela ne applicēt hūi da ⁊ ne dimittant̄ i loco poſtq̄ ifrigidari ceperint:imo tūc calefiāt et reiterent̄ ⁊ ꝓprie in ieiuno:qm̄ frigida ⁊ hūida ꝓhibēt reſolutionē. Et vngat̄ qn̄qꝫ locus doloroſus cū oleo de camomilla vl̄ aneto actu calido ⁊ ſupponat̄ hoc emplaſtrū. ℞. rad.biſmalue coctoꝝ pfecte tritaꝝ ℥.iij.viol.floꝝ camomille ſemi.lini an̄.℥.ij.farine ordei.℥.vi.⁊ incorporent̄ oia cū oleo cāomilleo ⁊ viol. oleo qd̄ ſufficit ⁊ actu calidis applicet̄:qm̄ reſoluet leuiter cū repcuſſione ⁊ mitigatiōe. Nec pmittatur vēter egri aliq̄ dierū exiccari imo liniat̄ cum ſuppoſitorio vl̄ cliſteri: qm̄ vētris lenitas pl̄imū cōfert ad anhelit⁹ bonitatē. Sūat oī die i aurora p̄terq̄ i die ſol̄onis de ſirupo digeſtiuo ⁊ ſcreatiuo quē ponem⁹ infra cap. de empericis. circa pricipiū. Et vtat̄ ſepe āte lohoch ſcreaticum ibid. ℞. rad. bruci ſpagi graminis.an̄.℥.ij.end.ſcariolie an̄.℥.ij. capillis veneris ſe.ordei. an̄.lib.ß. q̄ttuor ſe. cōiū frigidorū maiorū et minoꝝ ſe.papaueris alb.liquiritie mundatoꝝ an̄.ʒ.ij. zuccari.lib.j.ꝼ ex oibus ſirup⁹ cui⁹ q̄ntitas poſt decoctionē pfectā nō ſit niſi lib.j.⁊ ß. Et ſi materia eēt frigida aut tēp⁹ frigidū aut ſputū difficile addātur mellis.℥.ij.rad.yreos ⁊ yſop.⁊ apij an̄.℥.ß. Et poteſt etiā addi modicū aceti gr̄a inciſionis materie ſi tuſſ eſſet modica ⁊ nō timerem⁹ de pectoris ſtrictura. Licet aūt acetū ſit oīno pectori inimicū opꝫ igit̄ iſta addere ⁊ ita ſubtrahere maxie cōuenientia pticularib⁹: et ſic regat̄ p medicinas vſqꝫ ad pfectā apātis reſolutionē p ſputū. Si autē pleureſ tēdat ad ſaniationē qd̄ ſcies: q꞉ p̄dicta nō cōferunt ſicut deberēt. Et q꞉ ſputū eſt facile ⁊ exuberās neqꝫ dolor lateris neqꝫ feb.minorat̄ ſed ſtāt eq̄liter ⁊ incendūtur tūc ſolicitādū eſt circa maturatiua et ſaniei gn̄atiua ⁊ dolorꝫ ſedatiua ſicut ē h̄ emplaſtrum. ℞. rad.maluauiſci coctaꝝ ⁊ ꝯtritarū pfecte orobi fenugreci ſe.lini naſturcij ſe. fenugreci amigdal̄.dragagāti gumi arab.iuiubaꝝ liq̄ritie mūdate an̄.℥.j.ꝯquaſſent̄ i aq̄ ⁊ bulliant̄ ⁊ ꝼ empl̄m cū oleo cāomilleo l̄ ſizamino anetino vl̄ de ſe.lini. Et ſi maťia ſit cal̄a pl̄imū ꝼ vnguētū ſup̄ totū pect⁹ ex populeon ⁊ butiro recēti ſine ſale vel ex axungia anatina et oleo viol̄. et cera alb.ſufficiēti. Et iſta olea emplaſtra ⁊ vnguēta pn̄t imbibi in lana ſuccida et pectori applicari actu cal̄a.ꝼ g̊ mō vnū mō aliud ne nā ꝼ cōſuetudinaria. Et illa hora ſumat oī die in aurora de ſirupo maturatiuo q̄ ſic ꝼ. ℞.yreos yſop̄.lilij.an̄.℥.j. ficuū caricarum dactiliū pinguiuꝫ mūdataꝝ a granis ſuis iuiub.liq̄ritie mūdate dragagāto gūi arabici q̄ttuor ſe.frigidoꝝ cōium an̄.℥.iiij. capill̄ venerꝫ lib ß.ꝼ ſirupi lib.ij.vl̄ circa id. Et ex iſtis eiſdē cū orobo fenugreco ⁊ ſe.lini.ſtercore colūbino ⁊ oppoponaco ꝼ ſuper lat⁹ actu calid.empl̄m. et tūc regat̄ vſqꝫ ad diē rupture:tūc ſi ꝼ ruptura p ſe bene erit q̄re educat̄ ſanies ⁊ mūdificet̄ locus cū lohoch ⁊ ſirupis aptis ſcreatiuis p̄dictis ne trāſeat in ptiſim. Et pl̄a dicem⁹ ca. de empimate. Et vltio ꝯſolidet̄ cū ſtipticꝫ icarnatiuis q̄ dicent̄ ca.de ptiſi. Si v̄o ruptura p ſe fieri nō pōt ꝼ p artē. Mollificet̄ igit̄ zirb⁹ cū calefactorio aliq̄ p̄dicto addēdo i eis ſinap̄. vel yſopū praſſiū vl̄ aliud acutū: et ꝯmoueat̄ eger ⁊ cōquaſſet̄ ſi ē poſſibile donec rūpat̄ zirbus. Et ſcies qm̄ appebit exit⁹ ſaniei ⁊ ſanguis p ſputū q̄re mūdificatiua et incarnatiua ꝯpetūt ſicut dictū ē. Et pl̄a dicem⁹ cap.de apāte ſtōachi. C. de

debilitate. verūtn̄ ſi hac arte apa
nō rūpit tūc ē timoroſuȝ q̄re oȝ fie
ri collectionē cum flebothomō aut
cauterio vt ſanies egrediat̄ et non
ſubito ſȝ gradatim oī die parū poſt
paꝝ ne debilitas ⁊ ſincopis egro ſu
ꝑueniāt et mors. vn̄ ait ypo. vi. ꝑti.
amph. Quicūq; ydropici ⁊ empici
vrunt̄ aut incidunt̄ ⁊c. Loc⁹ aūt in
ciſiōis vl' vſtiōis ē inter coſtā ſextā
et ſeptimā lateris apoſi: qm̄ eſt ibi
finis coſtaꝝ veraꝝ ⁊ ꝑncipiū mēdo
ſaꝝ atq; dyafragmatis q̄re tota ſa
nies ad locū decliabit. Si vo pleu-
reſis ambo loca occupauerit ſit req̄
rit̄ inciſio lateris vtriuſq;. Hec tn̄
opatio nō ſit niſi forti vtute ⁊ corpe
deſpato. Si aūt morb⁹ vltra. xl. vel
l. diē trāſierit neq; maria ſufficien
ter euacuet̄ et diminute euacuaret
ſe. latēter diminuit̄: nec anhelitus
facilis ſit tūc eris cert⁹ de lapidifi-
catiōe apatis q̄re in ꝓnoſticis reli
quit̄ niſi forte velles cū ꝓteſtatiōe
facere curā blāditiuā ⁊ mortꝫ dila
tatiuā cū emplr̄is mollificatiuis et
poſtea reſolutiuis viciſſim ea ap-
propriādo ſicut dicem⁹ ca. de apate
ſtōachi. ⁊ de cura apatis melācho-
lici ⁊ ſcliroticí. Dicto de cura pleu
reſis ꝑ medicinas: dicam⁹ cōſeq̄n-
ter de cura ei⁹ ꝑ dietā ſm ordinem
ſex rerū nō nālīū. Ordo igit̄ diete
duplex ē. ſ. vl'is ⁊ ꝑticl'aris. vl'is ſu
mit̄ a trib⁹. Primo a. iiij. tꝑib⁹ vl'i-
bus. Nā in ꝑncipio ⁊ qn̄ ſputū ē mo
dicū ⁊ debile dȝ modic⁹ cib⁹ admi
niſtrari. Sȝ i augmēto ⁊ ſtatu pl⁹
ſi terminet̄ ꝑ reſolutionē. Iux illud
ypo. in regi. acutoꝝ Quāto ſputi pl⁹
fuerit vberi⁹ reficiēdū. Si aūt ter
minaret̄ ꝑ ſaniationē tūc in ꝑrici-
pio eſt magꝫ dādū ꝙ in augmēto vt
vt⁹ lōgū morbū valeat tolerare ⁊ i
via nō ſufficeret. In ſtatu vo ⁊ ꝓpe
circa diē rupture ē dieta gradatim
ſubtilianda vſq; ad ſubtiliſſimū ne
natura impediat̄ i opatiōe. Scdo
ab eſſentia morbi: q2 ſi pleureſis ſit
a cā calida ſubtili eſt minus dādū:
q2 morb⁹ breuis ē. Si ſit a cā frigi-
da groſſa magꝫ dādū ē vt vt⁹ ſuſtē
tet̄. Tertio a virtute: q2 ſi fortis ſit
vtus: erit min⁹ dandū ⁊ magꝫ pro
vice. Si vo ſit debilis erit magis
dandum et minus pro vice cum vir
tus debilis optie ſuſtētet̄ ꝑ cibum
quē tn̄ nō pōt ſit̄ pl'imū elaborare.
Ordo vo diete ꝑticl'aris ſumitur a
duob⁹. Prio ab hora diei: qm̄ ſi poſ
ſibile ſit det̄ cib⁹ horis qb⁹ ꝯſueuit
tpe ſanitatꝫ refici: vl' ſaltē hora ma
ioris q̄etꝫ ſiue ꝯſuet⁹ ſit ſumere ci-
bū bis vl' pluries: vt di. ypo. ij. regi.
acuto. Ita vt det̄ magꝫ in prādio ⁊
min⁹ i cena. Scdo a ſuba ⁊ q̄litate
ciboꝝ ⁊ potuū: q2 i cauſa cal'a acuta
ſubtili cōuenit magis dari frigida
actu ⁊ pōtica. ſȝ i frigida cā viſcoſa
ꝯuēit magꝫ dare acuta cal'a actu et
vtute. pot⁹ igit̄ nutritiui pleureti-
ci ē multiplex. Prim⁹ ē aq̄ ordei q̄
ptiſana collata dr̄ dū volum⁹ nutri-
re ⁊ mūdificare ⁊ infrigidare. Se
cūd⁹ ē ydromel factū ex lib. j. aq̄ et
℥. j. mellis cū volum⁹ forti⁹ incide-
re ⁊ abſtergere. Tertius ē vinū al.
delectabile aq̄ ſuȝ limphatū ad me
diū cū volum⁹ vtutē ꝯfortare ydro
mel ⁊ vinū euitetur i pricipio: ⁊ cū
cā eſt cal'a. Quart⁹ ē iulep ⁊ aq̄ cuȝ
zuccaro qn̄ volumus infrigidare ⁊
vt⁹ ē debilitata hmōi eſt ſucc⁹ ma-
loꝝ granatoꝝ dulciū mixt⁹ cū aqua
fontꝫ pl'ima qn̄ volum⁹ ꝯfortare et
hūectare. Quint⁹ ē ſirup⁹ viol'. vel
nenuph. vl' ſirup⁹ roſ. vel de papa-
uere cū multitudine iulep ꝑmixtus
aut cū aq̄ ordei aut cū aq̄ pura: qn̄ ſi
tis ⁊ ariditas oris ⁊ lingue ⁊ inſom
nietas pſeuerāt. Sext⁹ ē ius pulli
iuuenis cū hō ē debilitat⁹ ⁊ faſtidi-
oſus factū ex pullo ꝑuo cocto in aq̄
pluuiali cum lactucis ⁊ ſe. frigidis

rōib⁹ ſine ſale vſq̄ ad oſſiū ſepatio
nē remota ſi que foret: iſto tn̄ potu
vtaṫ ꝑ interualla nō ↄtinue ne corp⁹
repleaṫ. Septim⁹ ē ſirup⁹ iſte. R̄.
aq̄ fōr͡ꝫ lib. j. mel͡l aceti an̄. ℥. ß. zuc
cari. ℥. ij. qm̄ eſt pot⁹ nobiliſſim⁹ ꝑ
corꝑib⁹ delicat͡ꝫ cū volum⁹ infrigi
dare ꝛ mūdificare. Vel em̄ vt di.
Auic. ca pn̄ti. nō ē negligēdū i paſ
ſionib⁹ ſpūalib⁹: qm̄ eſt vehiculum
oīm medicinaꝝ ad pectus ꝛ pulmo
nē et ꝓpe ī materia frigida groſſa et
tpe frigido. Sꝫ in ca calīa fit repſ
ſiuū cū aceto ſicut iā dictū eſt. Ab
ſtineat etiā oīs pleuretic⁹ a potib⁹
acetoſis vl̄ pōticis ꝛ diligat dulces
cū acuitate aliq̄li qm̄ acetoſa ponti
ca ꝛ ſtiptica ſūt ſcreat⁹ retentiua ꝛ
viaꝝ pector͡ꝫ reſtrictiua niſi fuerit
modica ꝛ cū acut͡ꝫ ꝑmixta gr̄a inci
ſionis ꝛ penetratōis. Si aūt vt⁹ ſit
debilis et ↄſuetudo crapuloſa ſicut
fit nr̄is tpib⁹ tūc opꝫ groſſi⁹ dieta
re qꝛ nō ſufficeret cib⁹ Jpo. Vtaṫ
igiṫ pulmēto ordei vl̄ farine vl̄ aue
ne cōdito cū lacte amigdal̄. dulciuꝫ
vel carne pulloꝝ edoꝝ caſtratorum
cocta ꝛ alterata cū lactuca ſpinar
gia bugloſſa. Pōt etiā vti aq̄ deco
ctionis caulīū yſopi cū melle ſi ma
teria ſit viſcoſa. vtaṫ paſſulis mū
datis a granis interiorib⁹ amigda
laꝝ dulcib⁹ ꝛ iuiube. Panis ei⁹ nō
ſit azim⁹ qm̄ oppilat neqꝫ multum
fermētat⁹: quia feſtinat ad ruptu
ram apat͡ꝫ ꝛ aptionē venaꝝ. Sit ḡ
medius inter hec ꝛ ſit triū dieꝝ vl̄
duoꝝ adminus niſi apa tardet ru
pturā. Tūc nāqꝫ eſt bn̄ fermētan
dus vt rūpat zirbū ꝛ ſaniē mūdifi
cet. vtaṫ etiā ouis ſorbilib⁹ et qn̄qꝫ
etiā piſcib⁹ ꝑuis petroſis coctis cū
petro. ꝛ ſale. De fructib⁹ vtaṫ pru
nis ceraſis dulcib⁹ ꝛ ficubus ſiccis
ante cibū gr̄a lenificatiōis vētris ꝛ
pomis coctis ꝛ malis granatis dul
cib⁹ vel piris dulcib⁹ aſſis conditis
cū zuccaro gr̄a cōfortatiōis ſtoma
chi. Sūt preterea q̄ circa methoḋ.
ſunt attēdēda: ꝛ ſūt q̄nqꝫ. Primū
eſt qm̄ neqꝫ flebothomia neqꝫ far
macia ſumi debet vētre ↄſtipato: le
niaṫ igiṫ ꝑus cū ſuppoſitorio vl̄ cli
ſteri. Scōm ē ꝙ nō dꝫ fieri niſi ho
ra diei mag͡ꝫ q̄eta: et qn̄ ē minor af
flictio ne afflictiōi addaṫ afflictio.
Tertiū eſt ꝙ cib⁹ nō dꝫ offerri ho
ra maxie afflictiōis ne natura ipe
diaṫ niſi forte afflictio et debilitas
v̄tutis eēt ꝓpter inanitionē p̄līmā
qḋ raro fit. Quartū ꝙ ſirupi et po
tus nō ſint mltē acetoſitat͡ꝫ niſi ma
teria ſit groſſa viſcoſa et v̄t⁹ fortis
et morb⁹ ſit circa declinationē ꝛ tuſ
ſis ac difficultas anhelit⁹ ſint mo
dica. Tūc deṫ in ꝑua quātitate cuꝫ
mltitudine ptiſane ꝛ aq̄ pure. Ali
ter nanqꝫ virtutem deijcerent ꝛ ꝓ
hiberent ſputum: et ſuffocationem
inducerent. Quintū eſt vt curādo
morbum et ei⁹ cauſam nō negliga
mus accidētia cōmunia. ſ. ſitim ꝛ vi
gilias dolorē capit͡ꝫ colliquationem
corꝑis ꝛ ſic de alijs quorū remedia
inuenies ſuis capitulis. Sunt pre
terea quidem qui curant pleureſim
per emplaſtra rubificatiua ꝛ attra
ctiua facta ex ſinapi fermento ficu
bus ſiccis ſtercore columbino pice
cepis et ſimilibus calidis acutis po
nendo ea ſupra locū doloroſuꝫ poſt
vniuerſalem euacuationem ſuffici
entem cum flebothomia ꝛ farma
cia: et cū non eſt timor de attractio
ne vlteriori ad locū apatis vel po
nēdo ventoſas ſupra locuꝫ. Sꝫ iſte
mod⁹ nō eſt tutus: qm̄ eſt difficile
v̄tutē medicamēti penetrare thora
cē et coſtas cum ſint mēbra dura: ꝛ
eſt timor de augmētatione apatis.
¶ Sciēdū eſt p̄terea ꝙ ſi ī pleure
ſi ſputū ſit ru. purū ſine ꝑmixtione
albedīs: tūc in cura ei⁹ opꝫ nos ad
duo intēdere. ſ. ad ſputi eductiōeꝫ:

cũ ſcreatiuis leuibus p̄dictis et ad vene rupte ꝯſolidationē cũ ſtiptic ꝯglutinatiuis icarnatiuis q̄ dicent̃ ca. de ſputo ſan. Adminiſtrẽt̃ igiť viciſſim vel mixta ſil': ſicut dicem᷒ cap̄. de ptiſi. qm̄ tales ad ptiſim pa rati ſunt: niſi medic᷒ plurimũ ſolici tet̃ in curis ꝯriīs. Et p̄terea ſciēdũ ꝙ pleureſis ⁊ licȝ vľr oē apa fieri poteſt ex oi mā ꝑ ſe vel cōmixta: tñ ſi fiat ex mľtitudine ⁊ abũdātia hu moꝝ ſic fit a ſanguie: qm̄ ſanguis ē humor abũdantioꝛ q̄ eſt ſicut nutri mentũ coꝛpis. Alij vo ſicut condi mentũ. Si vo fiat ꝑ viaȝ penetra tionis ſic fit maxime a cholera. Si per viā reumatis ⁊ diſcurſus ſic fit a flegmate. Si ꝑ viā ꝯgeſtionis vľ aſſationis ſic a melācholia quod tñ raro eſt fieri poſſibile. Fit igiť ẜm hāc rationē in vere ex ſanguine: in eſtate ex cholera: in autũno ex me lācholia: qꝛ ꝑ eſtatē exalauit ſubti le ⁊ remāſit groſſum in humoꝛib᷒. Si in hyeme ex flegmate per ſe: lȝ accidentaľr poſſit fieri ex cholera reſuať ꝑ eſtatē et autũnũ q̄ poſtea in hyeme ꝓpter antipiſtaſim ⁊ op pilationē ad interioꝛa repellitur: ⁊ ideo nō bene trāſpurata putrefit ⁊ facit apoſtema. Eadē rōne fit pleu reſis in ſenibus ex flegmate: ſed in ſenioꝛib᷒ ex melācholia: in iuueni bus ex cholera. Sicut igiť hoc apo ſtema eſt ꝑiculoſum et difficile in ſenibus ⁊ flegmaticis ꝓpter ſuffo cationē ⁊ v̄tutis expulſiue debilita tē: ita ē ꝑiculoſum iuuenib᷒ ꝓpter materie feruoꝛē ⁊ acuitatē ⁊ dolo ris foꝛtitudinē et ſenſus bonitatē. Regať igiť oīs pleuretic᷒ cũ me dicinis et potibus p̄dictis vſqȝ ad tēpus cōualeſcentie quod eſt tēpus quod declinationē veram ⁊ perfe ctam ſignificat: ⁊ tunc balneetur ⁊ gradatim reducatur ad ſuam con ſuetudinem.

Emperica. Cōiter pra cticātes i cu ra pleureſis q̄ eſt a ſanguine ꝑmit tũt ſi ōmiā farmacie. Sed in ea q̄ eſt de ſanguine aduſto vel cholera vel flegmate ꝓcedũt ecōuerſo. Itē pꝛo digeſtiuo miniſtrāt. ℥. ij. vľ. iij. iſtius ſirupi cũ duplo eius aque cali de decoctionis liquiř. viol'. ⁊ oꝛdei. ℞. ficus ſiccas pingues. x. numero paſſularũ pinguiũ. ʒ. x. rad. liquiř. piſtate. ʒ. x. ſebeſten iuiub. xx. nu mero añ. bullianť in tribus lib. aq̄ donec medietas cōſumať: coletur ⁊ ſirupiſeť cum lib. j. zuccari. cōfert oi pleureſi. Sed ſi fit de flegmate addať yſopi mellilotí añ. ℥. ß. Iteȝ nō debet dari aqua oꝛdei cũ ſirupo neqȝ cũ cibo: ſȝ poſt ſirupũ vel poſt cibum per vnā vel duas hoꝛas cum aq̄ oꝛdei potat: quare vult et debet dari ꝑ ſe ⁊ nō hoꝛa comeſtionis dāt pꝛo potu iulep vel ydromel aq̄ſum vel aquā decoctionis rad. feniculi añ. liquiř. ⁊ zuccari. Mō ſi pleureſ fit de materia calidiſſima: ſcilȝ de ſanguine aduſto vel cholera dant ꝑ potu hoꝛa comeſtionis aquā deco ctionis pſillij ⁊ cucurbite: vel aquā decoctionis endiuie pſillij et gumi arabici: ⁊ hoc foꝛet oīm ſublimoꝛ ſi guſtus ipam nō ꝓhiberet. Item ſi caloꝛ fe. fit intēſus inũgant ſpatu las ⁊ ſpinā totā cũ populeō et oleo roſ. vel viol'. vľ muſcillaginis pſilij et oleo de papauere ⁊ oleo de nenu phare. Item ſi doloꝛ lateris pungi tiuus fit foꝛtis fomenteť latus cum ſpongia infuſa in aqua decoctionis floꝝ camomille viol'. vel aneti. Vel vngant cũ vngnēto facto ex par. ij. dyaltee ⁊ olei camomille butiri añ. parteȝ ß. addito croco modico pꝛo pter penetrationē. Item ẜm dicta in methodo: ſiľr ⁊ omnes emperi ci regũt oēs plureticos vſqȝ ad ꝑfe ctā reſolutionē vel vſqȝ ad ruptu

ram ſi nō poteſt terminari ꝑ reſolutionē verū poſt rupturā aͤpatis mūdificāt pectus ⁊ pulmonem a ſanie cū rebus dictis ca.de tuſſi. paraſſo de empicis ſḿ naturā ⁊ cōditionē ei⁹ qd̄ excreat̄. Et pl̄a dicem⁹ cap̄. de empimate. ⁊ ca.de ptiſi.qm̄ oīm iſtoꝝ intētio ē mūdificādi. Sirupus bon⁹ ꝯ omē vitiū pectoris ⁊ cū materia ſic ℞.qm̄ illā digerit ⁊ ſputo ꝑparat.et ſi ſit materia frigida groſſa. ℞.vngl̄e caballine capill̄ veneris yſopi.an̄.m.j.liq̄ritie paſſularū excorticataꝝ ordei mūdati ⁊ excorticati an̄.ʒ.j.ficuū ſiccaꝝ piguiū dactiloꝝ an̄.nūero.vi.amigdal̄.dulciū numero.xxv.ꝭ ſirup⁹ cū melle ⁊ ſi ſit ſine fe.vel cū fe.lenta.ſed cum zuccaro ſi eſt cū fe.acuta.

Canones. Dubitāt q̄ plures vtrū repcuſſiua ꝯpetāt in pricipio pleureſ. videtur q̄ ſic aucte Jo. hebemeſ. i ſuo ca.de pleureſi. vbi ꝑcipit expꝰſſe. Itē aucte Auic.ca.de curatione aͤpatū in gn̄ali. vbi dicit q̄ in pricipio debēt poni ſup locū repcuſſiua tm̄: in declinatione reſolutiua tm̄: in augmento ⁊ ſtatu mixta ex hijs: ita tn̄ q̄ in augmēto denſ repcuſſiua in ſtatu v̄o reſolutiua nec ab illo canone pōt excuſatiōez niſi de apoſtematib⁹ in emūctorijs ⁊ aͤpatibus creticis q̄ repcutere nō debem⁹ ſed poti⁹ ꝓuocare ponēdo empl̄a rubificatiua ex ſinap̄.melle ſtercore colūbino ſup locū. In oppoſitū arguitur aucte ypo.ij.regi.acuto. vbi loquēs de cura pleureſ ⁊ pipleumonie ꝑ medicinas nō ponit in aliqua horaꝝ repcuſſiua. ſilr aucte Gal̄. xi.de ingenio ſanitatis.loquens de cura apoſtematū oīm interioꝝ que ſunt cū feb. ꝓhibet in aͤpatibus pectorꝫ repcuſſiua: q: timor eſt ne materia ꝓpellatur ad cor vel aliud mēbrū nobile: vel ſi hoc non contingit nihilominus accidit materie incuneatio vt ꝑ ſputū curari nō poſſit. Ad quā dubitationē videſ reſpondēdū ꝑut ex dictis Meſ. ibidē colligiſ q̄ duplex eſt ꝑncipiū.ſ.principiās ⁊ pricipiatū. Uoco aūt principiū pricipiās qn̄ materia futura facere aͤpa nōdum irrepſit in poros mēbri ⁊ ſpōgioſitatib⁹ i q̄ ſit aͤpa. Dicendū igiſ q̄ in principio ꝑncipiante debēt apponi repcuſſiua ꝓprie ſi materia ſit modica et corpus nō plectoricū neqꝫ cachochimū valde: qm̄ euitabiſ ſic aͤpa ꝑter q̄ materia nō repellaſ ad cor. Tali nanqꝫ mō materia nō repelliſ ſꝫ a curſu ꝓhibeſ. In principio aūt principiato nullaten⁹ cōpeteret ꝓpt̄ cauſas ꝑdictas: ⁊ ſic cōcordāſ acſ. Sꝫ queriſ qd̄ duoꝝ eſt tuti⁹ medico cōmuniter opanti: ſcꝫ vti repcuſſiuis vel nō vti. Dicendū q̄ nō vti tutius eſt ꝓpter q̄ttuor.primo: q: difficile immo q̄ſi impoſſibile ē medico cognoſcere principiū ꝑncipiās. ſcd̄o: poſito q̄ cognoſceret: q̄a illa hora breuis ē ⁊ nō poſſent medicīe operari. tertio: q: raro eſt q̄ hmōi corp⁹ nō ſit plectoricū et materia pauca. quarto: q: raro eſt q̄ medic⁹ vocetur ad egrū in pricipio pricipiāte. Dubitaſ vlteri⁹ quare terminatio pleureſ ꝑ ſputū dr̄ apd̄ actores terminatio ꝑ reſolutionē cū ſit groſſa ſenſibilis ⁊ cōis ſit mod⁹ gn̄ationis ſputi i pleureſi. Dicēdū eſt q̄ materia apoſtemoſa ꝯtēta in pleura ſubtiliſſime ſtilat: et q̄ſi inſenſibiliter ad cōcauū pectoris. Deiñ qn̄ pulmo dilataſ ingreditur parū poſt parū orificia prima ramoꝝ trachee arterie diſpſorū ꝑ totā ſubſtātiam pulmonis. Deiñ ab illis ꝓpellitur regimine nature ad largiora donec i aliqua quantitate congregetur in trunco q̄ eſt cāna pulmonis: tūc natura ſentiēs nocumentū anhelitus

ꝓpellit illud extra corpus: ⁊ tūc dr ſputū. vñ Gal. in. v. illi⁹ aph. Qui buſcūqꝫ inter renes ⁊ vētrē ⁊c. forti nature nihil repugnat: educit eñ ſanguinē de medio oſſis: ⁊ in decreticis natura ē ſapiēs immo ſapientiſſima cui⁹ ſapiētie nō eſt finis. ꝙ ſic obijcit̄ q̄re materia nō ingredit̄ orificia vene arterialis et venalis: et ſic tādē ꝑueniat ad cor cū he due vie ꝓcedāt a corde. Prima qdem a dextro vētriculo cordis. Scda vo a ſiniſtro: ⁊ diſꝑgant̄ ꝑ totā ſubſtantiā pulmōis. Dicēdū ꝙ ille due vie ſunt molles ⁊ claudunt̄ duꝫ pulmo ꝯſtringit̄. Sed rami cāne pulmōis ſunt duri et oī tꝑe apti: aliter nāqꝫ aīal ſuffocaret̄: vl̄ dicendū ꝙ ad h̄ ſuffragat̄ natura relegās ſputū ꝑ vias magis ſalubres: vt dictū eſt.

Pronoſticatio.

Añ ꝙ ꝓnoſticare poſſum⁹ ſcire oꝫ ꝙ ſignorū pleureſ ſex ſunt gñā. Quedā eī ſignificāt pleureſiꝫ. qdā ſignt q̄ttuor ei⁹ tꝑa vl̄ia. qdā ſignificāt diſtinctionē pleureſ a paſſiōib⁹ ꝯſil̄ib⁹. qdā ſignificāt trāſlationē materie ad aliud mēbrū. qdā ſignificāt lōgitudinē et breuitatē. qdā ſignificant ſalutē vl̄ mortē de qb⁹ dicam⁹ ꝑ ordinē. Signa pleureſ ſūt qnqꝫ que ſunt dolor lateris pūgitiuus fe. ꝯtinua tuſſis pulſus ſerrinus difficultas anhelit⁹. Signa vo tꝑm ponūtur primo de criſi: qr dū nil expuit̄ et tuſſis ē ſicca vl̄ indigeſtū paucū qd expuit̄ tūc dicit̄ principiū. Qñ vo tuſſis hūectat̄ ⁊ difficultas anhelit⁹ mitigat̄ ⁊ eſt in ꝑte digeſtuꝫ qd ſpuit̄ tūc eſt augmentū. qñ vo ē ſputū ꝑfecte digeſtū ⁊ cū facilitate egredit̄ eſt ſtat⁹. qñ vo tota mat̄ia euacuat̄ vl̄ circa id eſt vera declinatio. Signa vo diſtictiua pleureſis a dolore lateris vētoſo diximus in pricipio capl̄i. Eſt etiā apa in gibbo epatꝫ ſic̄ pleureſi cū fe. ꝯtinua tuſſi et pūctura lateris dextri. Sꝫ differt: qr in apoſtemate epatis eſt pulſus vndoſus ⁊ dolor ſub dyafragmate ⁊ in dextra ꝑte tm̄ neqꝫ aſcēdit vſqꝫ ad furculas ſuꝑiores et eſt ei⁹ tuſſis ſicca ſemꝑ ⁊ modica qr ſolū fit ꝓpter ꝯpreſſionē dyafragmatis a gibbo epatꝫ non ꝓpt̄ materiā in pectore ⁊ pulmone neqꝫ dolor eſt ita acut⁹ ⁊ fit qñqꝫ tumor. In ypocūdrio dextro ſi magnū fuerit apoſtema ſub figura nouaclue ſiue lūe medie ⁊ vrina ſpiſſa ꝯfuſa. ꝙ ſi ſit ī cōcauo epatis apa fiet egeſtio ſicut lotura carnis ꝓpter trāſmiſſionem materie ꝑ meſaicas ad inteſtina. Signa vo diſtinctiua inter pleureſim ⁊ ꝑipleumoniā ſūt: qr in ꝑipleumonia ē pulſus vndoſus ⁊ dolor nō acut⁹ ſed grauatiu⁹: qr ſubā pulmonis nō ſentit ſꝫ pāniculus ei⁹ inuoluens ⁊ mediaſtin⁹. Sil̄r ⁊ difficultas anhelit⁹ fiet mat̄ia cū cōtinuo timore ſuffocatiōis ⁊ dolor declinabit ad partes pectoris poſteriores inter duas ſpatulas vel ad anterius non autē ad latera ⁊ rubor apparebit in maxillis. Item materia pleureſis trāſmittit̄ ad cor: ⁊ tūc fit ſincopis: et forte mors. qñqꝫ ad cerebrū et tūc fit freneſis ⁊ nigredo lingue cū ariditate ⁊ vrina remiſſa cū prius eſſet tincta valde ⁊ dolor lateris diminuit̄ vel aufertur qñqꝫ ad pulmonem: ⁊ tūc dolor nō eſt adeo acutus ſicut prius: ſed anhelit⁹ difficilior fit. Vñ Ipo. vij. ꝑti. amph. In pleureſi de ꝑipleumonia malū qñqꝫ ad neruos ⁊ tūc fit ſpaſmus. Qñqꝫ poſt aſcellas ⁊ poſt aurē vel poſt aliā ꝑticulam exteriorē: et tūc apparet ad ſenſum tumor ⁊ alleuiatio infirmi. Signa vo longitudinis pleureſis ſunt ꝙdiu durat eius principiū vniuerſale ⁊ ſputū indigeſtum et groſſum viſcoſum ⁊ ſil̄ia

⁊ tuſſis ſicca difficilis: q2 quādo pn cipiū eſt longū om̄ia tpa erunt lon ga: vt dr pmo de criſi, ſaluo ꝙ virt⁹ ſit fortis: quia ſi eēt debilis et alia mala ſigna apparent poſſet abbre uiari ad mortē. Signa vō breuita tis ad ſalutē ſunt ſigna ɔ̄ria ⁊ ꝓprie breuitas principij et cita appitio di geſtionis in ſputo et infra primos tres dies ⁊ eius facilis eductio: et vl'r oīa ſigna ſalutis ſine ꝑmixtiōe cōtrarij. Signorum ꝓnoſticorum quattuor ſunt modi. Nam q̄dam ſi gnificāt bonū abſolute: quedā ma lum abſolute: q̄dam ſalutē: quedaꝫ mortē. Signa bona abſolute ſunt ſi ſputū cito a pricipio egritudinis et infra tres primos dies ſit facilis ſine multo labore tuſſiendi vel ſcre andi: ⁊ ſit ſubrub. ſano ſputo ad mixtū a principio vel ſtatim poſt: neqꝫ pſeueret in ſeptimū diē in co lore ſubrub. ſed albeſcat. Et vniuer ſaliter om̄e ſputū cum diminutiōe doloris veniēs eſt bonū. Signa ma la abſolute ſunt vt dicit ypo. ſcdo ꝓ noſticoꝝ. ſi ſputū ſit tardū in prin cipio: ⁊ ſi rub. poſtꝙ euenerit aut ci trinū purum cum laborioſa tuſſi vl' albo ſputo cōmixtū: vel ſi ſit rub. oī no velut ſanguis quod rupturā ve ne ſignificat. Sputū vō viride vel citrinū vel ſubcitrinū cholericam. Sed album ſputum viſcoſum glo boſum flegmaticā. Et ſputū liuidū vel nigrum melancholicam deno tat materiā. Materia igit' ſangui nea eſt mala flegmatica peior cho lerica magis mala melācholica peſ ſima. Itē ſternutatio veniens in pn cipio ⁊ cū materia eſt adhuc in flu xu ſiue ſternutatio preceſſerit pleu reſim ſiue coequa ſit malū eſt quia auget apoſtema. Sternutatio vō ſuperueniens in declinatione et cū materia tota fluxerit et tota dige ſta eſt bonū: ſignificat em̄ virtutis expulſiue fortitudinem et materie euacuationē. Iteꝫ oē ſputū cū quo diminuit' dolor ⁊ malitia anhelit⁹ eſt bonum. Item ſputum ſubrub. a principio apparēs ⁊ vſqꝫ in. vij. diē vel amplius perſeuerans: ita ꝙ ne qꝫ dealbatur neqꝫ ſano ſputo ꝑmi ſcetur malum. Item ſi medicus re cte opetur neqꝫ ex h' eger ſe melius hꝫ: malū. Itē ſi egro ſit liuida fre quēs ⁊ vrina ſubtilis aut groſſa val de et pulſus debilis malum. Item ſi ſuperueniente ſputo vel ſolutiōe vē tris vel exuberantia vrine vel fle bothomo adhibito vl' quōlibet alio cōpetenti medicamine velut eſt ſu dor fluxus ſanguinis nariū calefa ctoriū ⁊ ſil'ia: dolor lateris nequaꝙ minoret' malum eſt: q2 ſignificat ꝙ pleureſis nō terminabit' ꝑ ſputum ſed ꝑ ſaniationē. Signa ſalutꝫ ſūt cū ſignis bonis p̄dictis ɔſtātia v̄tu tis bonitas pulſus ⁊ anhelitus faci lis excreatio ſine plurima tuſſi ca lor naturalis equalis in toto mem broꝝ flexibilitas ſitis pauca ⁊ vri na egeſtio et ſudor et ſomnus bene ſe habeant. Hec em̄ omnia ſi vſqꝫ ad ſeptimū diem pſeuerauerint ꝓ mittūt ſalutē in. xiiij. vel circa. Si gna mortalia ſunt cum ſignis p̄di ctis malis debilitas v̄tutis malitia pulſus et anhelit⁹: ita vt ſit ſpiſſus debilis anxius valde cōtinu⁹ exſpi ratio laborioſa et parua cum tuſſi plurima ſitis intenſa: calor inten ſus: ita ꝙ venter et latera ſint cali da plurimū ſed frōs et extrema fri gida. Similr' vrina egeſtio ſudor ⁊ ſomnus male ſunt ſe habētia. Et ꝑ ſputum fetidū vel nigrum groſſum vel viſcoſum cū oregmone vel citri nū cholericū purū ſine oī albedine. Hec oīa ſi pſeuerauerit vſqꝫ ad vij. diē vel plima eoꝝ in die. vij. adue nerit mortem ſignant in. ix. vel. xi. die vl' ad plus in decimaq̄rta. Itē

ſi materia pleureſis rapiat̄ ad pul=
monē vel ad cor ⁊ cerebrū mortale.
Si vo poſt aures vel ſubaſcellis vl̄
ad alium locū ignobilē: ⁊ cum eger
alleuiat⁹ fuerit ſalubre. Itē ſi mul=
tū expuit̄: deinde cito retinet̄ gra=
uedine ⁊ dolore remanēte mortale:
q2 ſigt̄ p̄focationē a mlt̄itudine ma
terie. Itē ſigna ſalut3 pleureſis cū
terminat̄ per ſaniationē ſunt: vt di
cit Ipo. ij. ꝓnoſticorū. quia calor fe.
minuitur: vel ex toto recedit in die
rupture: ⁊ tūc redit appetitus cibi
neq3 ſitiūt. Et eſt egeſtio tēperata
nō liquida neq3 dura: ⁊ ſputū et ſa
nies laudabilis: ſcil3 alba lenis eq̄=
lis: vt ypoſtaſis exiens ſine labore
oī vel cum modica tuſſi. Hij nāq3
in breui tēpore ſanant̄: ⁊ qui pluri
ma eorū habent citius ſanant̄ circa
id ſm ꝙ ſignificat ſalutē apparēt
plura vel pauciora. Si mortis in ta
libus ſunt remanētia calor fe. poſt
diem rupture: ⁊ ꝙ febris redit q̄ſi
furtiue ⁊ aſpere ſiti ⁊ faſtidio cibi
⁊ egeſtionem hn̄t liquidā: ⁊ ſputū
eorū eſt liuidū vl̄ viride vl̄ flegma=
te viſcoſo permixtum ⁊ ſpumoſum
difficicile exiēs ⁊ cū multa tuſſi ⁊
laborioſa in quibus apparēt omnia
iſta ſigna perituros nō dubitabis.
Signa dubia predictorū ſunt: qm̄ q̄
habent quedā eorū: ſed nō oīa hi
moriunt̄: hic ſaluant̄. vterq3 tamē
exitum difficilē cōſequētur.

¶ De peripleumonia. Cap. iiij.

PEripleumonia ē apo
ſtema pulmonis ⁊ ve
laminū eius que ſūt
duo: ſc3 velamen cir
cūuoluens pulmonē
totum ⁊ mediaſtinū
pectoris quod eſt velamē diuidens
pectus ⁊ pulmonē per medium ſm
longū: ita vt maior pars pulmonis
ſit in latere dextro. Minor vo in ſi
niſtro ꝓpter cor quod ſiniſtre parti
extat alligatū. Fit igit̄ ex omni ge=
nere quattuor humorū queadmodū
⁊ pleureſis. Verumetiā differt: q2
ſicut pleureſis vt plurimū fit a cau
ſa ſubtili cholerica. Ita ꝑipleumo=
nia vt plurimū fit a materia groſſa
flegmatica decurrēte per venas et
arterias in ſubſtantiam pulmonis.
Et nō dicat aliquis ꝙ fiat a reuma
te ꝑ venas deſcēdente a capite per
cannā pulmonis: quia ſicut ꝓbatū
eſt ca. de pleureſi. circa p̄ncipia ta=
le reuma poteſt cauſare catharrum
vel empima: ſed nō apoſtema: lic3
aliqua accidētia apoſtematis cōmu
nia vel ꝓpria cum conſequant̄ que
ſunt fe. cōtinua aſma tuſſis ⁊ ſitis.
Fit etiā quādoq3 ꝑipleumonia ex
pleureſi qn̄ materia ſtillat ex pleu=
ra in cōcauitatem pectoris. Deinde
ingredit̄ orificia vene arterialis et
arterie venalis q̄ ſunt vene ſparſe
per totā ſubſtātiā pulmonis ⁊ cau=
ſatur ibi apoſtema quādo putrefit.
Si eñ ingrederet̄ ora ramorū can
ne pulmonis nō cauſaret peripleu=
moniā: ſ3 eēt male terminationis
pleureſis ꝑ reſolutionē: vt dictū eſt
ca. de pleureſi. Signa peripleumo
nie in cōi ſunt fe. cōtinua pulſus vn
doſus rubedo maxillarū tuſſis mul
ta anhelitus maxim⁹ cū cōtinuo ti
more ſuffocationis dolor pectoris
pōderoſus declināſ ad āte et retro
inter ſpatulas. ⁊ quia nō poteſt ia=
cere ſupine neq3 in vētre pre ſuffo
catione cū dolor pleureticus ad la=
tera declinat. Signa ꝑipleumonie
a ſanguine ſunt cū p̄dictis habitu=
do carnoſa mūda rubedo cū rubo=
re fortiſſimo maxillarū tuſſis vali=
da cū ſputo ſubrubeo vl̄ ſpumoſo fe.
ꝯtinua acuta valde etas iuuētut3 tē
pus veris: vt plurimū vrina rubea
clara ⁊ groſſa. Et anteceſſio potus
vini plurimi: ⁊ dolor pectoris gra=
uatiuus cum pūctura multā pulſus

vndoſus τ velox cū mollificatiōe arterie. Similr τ aperitio venarum groſſarum repletarū p mēbra corporis omniūqꝫ. Signa vo pipleumonie ex flegmate ſunt cū pdictis habitudo flegmatica: etas ſenectutis: anteceſſio ſatietatis antiquate cū multitudine flux9 catharroſi cui ſucceſſit tuſſis difficultas anhelit9 cū oregmone τ fe. lenta ſputū albū ſpumoſum viſcoſum vrina groſſa τ remiſſa: vel karopos pulſus rarior et mollior pdictis: τ grauitas in pectore maior ſine dolore pungitiuo plurimo lingua alba mollis in pncipio egritudinis τ ſine aſpitate langueſcēte. Signa eius q a cā cholerica ſunt cū ſignis quibus ſputum ſubtile citrinū ſpumoſum amaritudo pulſus ſpiſſior τ vrina citrina valde ſubtilis τ clara dolor pūgitiuus acutiſſimus. Similr habitudo cōplexio etas τ tps cholericū τ aſperitas lingue cū nigredine τ fe. continua arſiua. Signa eius que de cā cōpoſita ſunt adulteratio ſignorum predictoruꝫ. Signa eius que fit ex pleureſi ſunt āteceſſio ſignoꝝ pleureſis qb9 ſuccedunt ſigna iſta illis ceſſantibus in toto vel in parte. Si tamē ambo ſimul apparerēt eſſent pleureſis τ pipleumonia ſimul neceſſario ꝓpter materie multitudinem exuberantem.

Methodus. Cura peripleumonie de cauſa calida eſt vt pmo fiat flebothomia de vena media fort3 vſqꝫ ad ſincopim quādo virtus ſufficeret: vel ſcdatio flebothōie ſi eger cōſuetus ſit. Poſtea die ſecūda vel tertia fiat cliſtere lenitiuū dictum in freneſi vel ſuppoſitoriū ſi virtus ſit debilis: τ hoc cōtinuet omi die: neqꝫ pmittatur exiccari quocunqꝫ mō cū emplaſtris vnguētis electuarijs cibo τ potu τ ſilibus: fiat ſicut in pleureſi de cauſa calida: propter quod indigemus fortioribus ſcreatiuis: vt materia cū tuſſi euacuetur cū in ea ſit maior timor ſuffocationis q̄ in illa. Cura eius que eſt a cā frigida eſt vt primo purget cū pillulis cochijs vel cū beneð. vel cum medicina de turbith diſſoluta in ſirupo viol. τ in aqua mell. vel in aq̄ decoctionis liquir. τ yſopi. Poſtea die ſcdo vel tertio fiat flomia de vena mediana: in alijs fiat ſicut in pleureſi de cā frigida. In cā vo cōpoſita fiat cōpō medicinarū ſilr τ diete.

Emperica. Omnia q ſcripta ſūt i ca. de aſmate reumate tuſſi τ pleureſi vtilia ad educēdum materias ex pectore et pulmone cū ſcreatu ſine tuſſi vtilia ſunt pnti ca. Subdā adhuc preter illa vnum lohoch meſ. poſitū in ſuo lib. de approbatis conferens vitio pectoris oiquaqꝫ. ℞. papaueris albi ſpodij ſe. lini croci amigdalarū dulciū ana. ʒ. iij. amili dragagāti gumi arabici ſe. citoniorū ſe. cucurbite aū. ʒ. vj. ſe. naſturtij ſe. borraginis amigdalarū amaraꝝ fabarū aū. ʒ. j. τ ß. penið. ʒ. lxx. diſſoluant penið. in aqua fontis τ coquant et cetera cōficiant cū duab9 lib. zuccari albiſſimi lābatur ex eo frequēter iglutiēdo paulatine. Itē electuariū ad idē. ℞. pinearū mundatarū amigdalaꝝ dulciū aū. ℥. iij. yſopi. ℥. ß. dragagāti ſe. lini aſſi aū. ℥. ß. fenugreci amili ſucci liquiritie aū. ʒ. ij. ſe. cōium frigidoꝝ excorticataꝝ. ʒ. ß. ſe. bombacis excorticati ʒ. ij. terātur τ conficiātur cum lib. vna zuccari: τ fiat electuarium ad modū dypenið. Item ſi materia ſit frigida viſcoſa τ fe. lenta cōfert lohoch de ſquilla poſitum capitulo de tuſſi in empericis.

Canones. Omnia ſcripta in canoni-

bus pleureſis conferūt p̄ſenti ca. Sed recordare q̄ pipleumōia terminat̄ altero triū modoꝝ: ſicut et pleureſis: ſcꝫ ꝑ reſolutionē vel ꝑ ſaniationē vel ꝑ indurationē. Ex quo ſcire potes ſicut in pleureſi dictum eſt q̄ ſi pipleumonia nō terminat̄ ꝑ fluxū ſan. nariū infra p̄mos. iiij. dies vl' ſudorē pectorꝫ decurrētē vl' nō purget̄ ꝑ ſputū infra. xiiij. dies in p̄ncipio: termiabit̄ ꝑ ſaniationē ⁊ faciet empima: q̄re ꝓ cura eorum recurre ad ca. de empimate. Si vo a die. xiiij. vſqꝫ ad. xl. nō mūdificet̄ a ſanie ptiſiꝫ efficit: q̄re ꝓ cura eoꝝ recurrat̄ ad ca. de ptiſi. ¶Recordare p̄terea q̄ qn̄ das ſirupū digeſtiuuꝫ in aurora vel in veſꝑis nequaq̄ debes dare aquam ordei: ſed ante vel poſt per duas vel tres horas. Similiter neqꝫ cū cibo dabis aquam ordei: ſed potum aliuꝫ: vtpote iulep vel mellicratum aquoſum cuꝫ ſitis neceſſitas aut ſputi ſiccitas quid ipſum poſtulauerit.

Pronoſticatio.

Oia dicta in ꝓnoſticatione pleureſis conferūt in p̄ſenti ca. verūtamē dicamus ⁊ alia famoſa. ¶Peripleumonia eſt piculoſior pleureſi ꝓpter maius impedimentū qd̄ fit in anhelitu q̄ in pleureſi. Itē pipleumōia fit plurimū ex pleureſi ⁊ raro per ſe incipiēdo: ⁊ ſiue trāſeat pleureſim ſiue nō ſemꝑ malū eſt: qꝛ materie multitudinē vel venenoſitatem al's ventoſitatem ſignificat. Unde Ipocra. vij. amphoriſmorum. In pleureſi peripleumonia malū. Itē ſi in die quarta vel ſeptima peruenerit fluxus ſanguinis plurimꝯ vel ſudor pectoris exuberās conſtante v̄tute ⁊ alleuiatione ſequente ſalubre. Itē pipleumonia aut interficit infra. vij. dies: aut trāſit i ptiſim vt plurimū. Itē ſi materia pipleumonie terminet̄ ad vias vrinales: vel faciat apa creticū poſt aures vl' in inguinibus vel in aliis partibus corpis: et ꝓprie poſt ſigna digōnis in ſputo ⁊ vrina ⁊ alleuiatione infirmi ſignificat ſalutē: ſin autē mortem. Itē Ipo. ij. ꝓnoſticoꝝ. Si in peripleumonia anhelitꝯ cū ſpiſſet̄ ſine manifeſta cauſa: vel poſt q̄ cauſa pipleumonie cōueniēs fit ⁊ ypocundria ⁊ ptes inferiores ſint oīno abſqꝫ dolore ⁊ calore ſignificat apa creticū futurū poſt aures: q̄re materia rapit̄ ad ſupiora. Qd̄ ſi hmōi apa maturet̄ ⁊ ſaniē laudabilē generet: deinde rūpatur ad exteriora ſignificat ſalutē: ſin autē mortē ꝓpt̄ leſionē cerebri ⁊ timorē freneſis ex dolore forti. Item Ipo. ¶Peripleumonia maxime accidit grādeuis et illis qui ſunt in tertia etate q̄ ſenectus dr̄: et eſt circa. xl. annum. Hij nāqꝫ pereūt ex ipſa qn̄ terminatur in eis ꝑ ſaniationē magis q̄ ꝑ ſputū. Iuuenes vo magꝭ pereūt a pleureſi in aliis apatibus interioribꝯ tēdentibus ad ſaniationē: cuiꝯ cā credit̄ ex illa. ¶Peripleumonia vt plurimū eſt a cā frigida: pleureſis vo ⁊ alia apata a cā calida. Item dicit Ipo. ij. amph. A pleuretide habito aut pipleumonia dyarria ſuperueniēs malū. ſic ſi fit ꝓpter cōpaſſionē epatis vel multitudinē materie vel euacuationē creticā erit bonū. Item ſi pipleumonia ꝑmutet̄ in ſubeth vel litargiā malū. Itē Ipo. vij. parti. ampho. In peripleumonia freneſis malū ſupple ⁊ omnis alienatio mentis.

¶De empimate. Cap. v.

Empima dicit̄ collectio ſaniei in ſubſtātia pulmonis vel ramis trachee arterie diſperſe ꝑ totā eius ſubſtantiā in multa

quantitate: queadmodū in ptiſi ſub quātitate modica. Silr̄ ꝛ in pectore ꝛ in loco medio inter cōcauitatē coſtarū ꝛ cōuexum pulmonis. Fit autē iſta paſſio aut poſt catharrum quādo non purgat̄ per ſputū infra xiiij. dies a ſui principio: aut poſt pleureſim vel pipleumoniā quādo nō terminatur per reſolutionē: ſed per ſaniationez. Signa eius quādo fit poſt catharrum ſunt: quia patiens ſentit in gutture deſcēſum catharri multotiens: et poſt illud ſequitur tuſſis cum ꝓiectione ſputi ſanioſi multi vel pauci vel difficultas anhelitus qn̄qȝ cū oregmone: vt accidit vt plurimū pluribus flegmaticis ſenib⁹ ꝛ humidis circa caput ꝛ pectoralia: ꝛ eſt vt plurimū cū fe. ꝓpter caliditatem saniei inflāmantis cor ꝛ ꝓpter diminutā euentationē cū neceſſitate adaucta. Signa ei⁹ qn̄ fit poſt pleureſim vel pipleumoniā ſunt āteceſſio ſignoꝝ pleureſis aut pipleumonie. Et deinde per quattuordecim dies vel circa id augetur fe. ꝛ dolor pūgitiuus ꝛ aduenit egeſtio quādoqȝ rigor ꝛ anxietas: ꝛ vniuerſal̄r oīa ſigna dicta capl'o de pleureſi. parafo. C. de ſignis terminationis pleureſis per ſaniationem. Fit aūt quādoqȝ iſta paſſio a caſu vel vulnere penetrante in ꝯcauitatem pectoris quādo ſanguinis emoroſagia nō fit ad extra: ſed ad intus: neqȝ ſtatiȝ purgatur per ſputū neqȝ per vulnus. quare conuertit̄ in ſaniem vel rem vētoſam: niſi forte illud ſubito ſuffocatio antecedat. Unde Ipocra. vj. amphoriſmoruȝ. Si ſanguis in ventrem effuſus fuerit neceſſe eſt in ſaniē conuerti. Et intellige per ſaniem virus et omnem materiam corruptam.

Methodus. Cura iſti⁹ paſſiōis ꝑ emplaſtra ꝛ vnguenta maturatiua ꝛ ſaniei generatiua poſita ſupra pectus: et deinde per lohoch et ſirupos ſcreatiuos et electuaria et oīa mūdificantia membra ſpiritualia a ſanie: quorum quidē copiam reperies capitulo de tuſſi. ꝛ capitulo de catharro. prout iſta paſſio eſt a catharro. Sed in capitulo de pleureſi prout fit poſt pleureſim vel peripleumoniā. Sed preter dicta illic addemus adhuc alia. Ungat̄ ergo pectus totum et ſpina cum oleo de lilio vel aneto vel camonille vl' nardino vel mixtum ex ipſis addendo aliquid butiri cere et croci: hoc eīn vnguētum mitigat dolorem ſui reſolutione leui generat ſaniem ſui caliditate ꝛ viſcoſitate: vt dicit Galenus. xj. de ingenio ſanitatis. Sanies generatur per medicinas calidas aſſantes et viſcoſas oppilantes poros: ita vt neqȝ reſoluatur ſubtile et remaneat groſſum: neqȝ calor naturalis euaporet: debet tamen oppilatio non eſſe fortis ne forte calidum naturale ſuffocetur: quia tunc non generaretur ſanies laudabilis: ſed virus: ꝛ denigraretur membrum: ꝛ forte putrefieret et corrumperetur. vel vngatur cum dealtea vel cum vnguento marciaton ſi materia ſit groſſa viſcoſa. Et ſuper vnguentum ponatur emplaſtrum tale maturatiuum calidum. ℞. radicis maluauiſci cocti ꝛ mundati intus et extra. M. p. florū camomille viol'. aā. ℥ ij. farine ordei ℥. quinqȝ. coquantur perfecte et piſtentur ꝛ incorporētur cum oleo camomille ꝛ anetino quod ſufficit. vl' cum oleo viol' ſi fe. ſit intēſa: ꝛ cum infrigidatū fuerit ſtatim reiteret̄. Sed ſi materia fuerit groſſa et fe. lēta adde in emplaſtro farinā fenugreci ſe. lini dragaganti gumi arabici amigdalarum dulcium ana. Et

ſi mȝ̄ria ſit adhuc groſſioꝛ fiat emplaſtrū ex ſemie naſturtij ⁊ ſe. apij ⁊ melle diſpumato. Utatur cōtinue ſcreatiuis: ſcȝ dyapenid. dyagragā to in cauſa calida dyayſopo dyaȳris dyacalamento dyapraſſio in materia viſcoſa frigida ⁊ mixtis in materia mixta diſſolutiꝫ cū ſirupo viol. vel cū melle diſpumato. Dieta etiā conſiſtit in ꝓhibitis et permiſſis. Prohibita ſunt om̄ia groſſa viſcoſa vt carnes poꝛcine bouine antiq caſeus paſta toꝛtelle. Silr̄ ⁊ om̄es piſces niſi petroſi et cibus om̄is aſſus vel frixus et omnis cibꝰ acetoſus ponticus vel acerbꝰ ⁊ om̄ia acumina vt allia ſinap̄. cepe. niſi foꝛte qn̄qȝ ſinap̄. ꝯdita cū melle. vtaṫ lābēdo moderate ꝓpṫ ſcreatū: et oēs ficus p̄ter ficꝰ ſiccas pingues iuiubas dactilos: vuas maturas ⁊ auellanas. Permiſſa v̄o ſūt om̄ia ſcreatiua apitiua lenitiua: vt panis furfuraceus bn̄ fermentatꝰ bn̄ ſalitus bene coctus viꝰ vel duoꝝ dieꝝ. Et carnes edoꝝū pulloꝛum ꝑdicū auiū ꝑuarū vitelli ouoꝛū ſoꝛbiliū et vinū dulce ſubtile. Et iulep aut ydromel aut aqua decoctionis liquiritie yſopi. Abſtineat a ſomno ſupfluo pro poſſe ⁊ ꝓpꝛie diurno vel ilico poſt cibum: neqȝ iaceat ſupine vtatur ī cibo ſpeciebus nō acutis: vt eſt macis cinamomū cardamomū liquiritie crocus et ſil̄ia. Sumat mane et ſero iſto electuario. ℞. ſucci liq̄ritie yſop̄. capillis veneris an̄. ʒ. v. cardamomi piperis amigdalarum amaraꝝ ariſtologie rotūde ſe. vrtice. an̄. ʒ. ij. ⁊ ß. Conficianṫ cū melle diſpumato. Hoc em̄ ſuperfluitates groſſas de pectoꝛe expellit. Itē dꝛageta ad idem. ℞. liquiritie. ʒʒ. cinamomi electi. an̄. ℥. iiij. garioff. ℥. ij. aniſi ameos. an̄. ℥. xij. paſſularum enucleatarū q̄tū de om̄ibꝰ: incidantur om̄ia groſſo modo p̄ter aniſum paſſulas et ameos et miſceantur ſimul.

Emperica. Cōiter opantes pꝛimo digerunt materiā antecedentē ſi coꝛpus eſt plectoꝛicū et virtꝰ foꝛtis cū oximelle cōpoſito vel ſquillitico vl̄ melle roſ. dando quinqȝ diebus cū aqua decoctionis paſſularū liq̄ritie yſop̄. vel cum aliquo ſirupo dictoꝛū cap̄lo de tuſſi. et cap̄lo de pleureſi reſpiciētiū membꝛa ſpiritualia ex pꝛopꝛietate. Poſt hoc ipſam educunt vicibus gradatiuis cū pillulis cochijs in cauſa frigida vel cū pillulis de reubarba. in cā calida. Remota v̄o cā an̄cedente digerūt coniunctā cū vnguētis ⁊ cerotis dictis ibidē ⁊ eſt hꝰ. ℞. yſopi hūide. ℥. xij. cere citrine. ʒ. x. olei mirrhe bdellij muſcillaginis fenugreci ⁊ ſe. lini. an̄. ʒ. vij. terebētine reſine. an̄. ʒ. vi. muſcillagi. ſe. altee. ʒ. viij. redigāṫ mirrha ⁊ bdelliū in puluerē ſubtilem ⁊ cū muſcillagine diſſoluātur. Deinde oīa ſimul incoꝛpenṫ cū oleo ⁊ adipe diſſolutis ad ignem in caſola ⁊ fiat vnguētū quod tepidū liniatur ſup pectꝰ: vl̄ fiat ex eis cerotū ſup coꝛiū albū molle extēdatur. Poſt hec v̄o om̄ia miniſtrant medicinas ſcreatiuas gradatim ad foꝛtes aſcendēdo ne educaṫ ſanies ſubtilis ⁊ groſſa inſpiſſeṫ donec ſuffocet vel ptiſim cauſet. In fine v̄o rei totius exiccāt pectus pulmonē ⁊ cerebꝛū cum ſubfumigio ex thure maſtice mirrha ⁊ ſil̄ibus. Item electuariū pectoꝛale et magiſtrale ſic fit. ℞. iuiube ſebeſtē an̄. cētū numero liquiritie mund. ʒ. xx. decoquātur in. vi. lib. aque donec medietas ſit cōſumpta: colleṫ ⁊ addatur lib. i. penid. ⁊ iterum coquanṫ vſqȝ ad ſpiſſitudinem. Deinde addatur iſte puluis. ℞. dꝛagagāti gūi arab. ſucci liquiritie amigdalarū dulciū

amili añ.ʒ.x.ſe.portulace cucurbi. melo.mund.añ.ʒ.iiij. ℞ electuariū. ¶Confert paſſioni pectorali cū materia vel ſine etiā cū feb. Preterea ſi nihil phiſicaliū remedioꝝ cōfert ℞ cauteriū cuꝫ ferro ignito in latere leſo inter.vj.coſtam ⁊ ſeptimā vbi eſt finis coſtarū verarū et pncipiū mendoſarū ⁊ dyafragmatꝫ: nec trahatur ſanies tota ſimul: ſed paulatim. Et ſi ſanies ſit in vtroqꝫ latere oportet fieri cauteriū invtroqꝫ: quia materia nō poteſt fluere de latere ad latus pāniculo mediaſtino prohibēte: ⁊ ſit cauteriū latū ſubtile ⁊ actuale. Conſulo tamē ꝙ tales potius relinquantur.

Canones. Si fuerit a pleureſi vł peripleumonia cura perficiť duplici intētione: ſcꝫ cū maturatiōe ſaniei et mundificatione eiuſdē. Si a catharro tribus indiget: qm̄ vtraqꝫ pred.⁊ cōfortatione particule mandātis ne trāſmittat ſupfluitates et cōfortatione recipiētis ne recipiat ⁊ hoc p ſtiptica. Prima igiť intentio opꝫ vt premittať in ordine: qm̄ nō fiet error debite curationis.

Pronoſticatio. Empima ⁊ emorroys raro i ſenib⁹ maturanť: imo ſuffocāt añ maturationē ppter debilitatē caloris naturalis ⁊ multitudinē materie a frigiditate. Itē empima cū oregmone ⁊ difficultate anhelitus plurima ⁊ ſputo modico mortale. Itē empima ſi non mundificeť infra.xl.dies a die generatiōis ſaniei trāſit in ptiſim et poſt in mortem.

¶De ptiſi. Cap.vj.

Tiſis ē vlcus pulmonis cum ꝯſumptione totius corporis a calore febrili ethico ſiue calore artificiali occulto lento membris ⁊ humiditatibus eoꝝ in ſtomacho. Fit aūt ab omni qđ corrodit et vulnerat ſubſtātiā pulmonis vł velamia eius que ſunt decē numero. Primū eſt catharrus acut⁹ de cholera vel flegmate ſalſo cronicus pdurās. Scđm eſt ſquinātia vel apoſtema vuule quādo facit rupturā ⁊ ſanies deſcendit ad pulmonē. Tertiū eſt pleureſis aut pipleumōia qñ terminať p ſaniationē: ⁊ ſanies nō purgatur infra.xl. dies a die rupture. Quartū eſt retētio menſtruorū et emorroidarū que diu in corpore retenta corrūpunť in peſſimas q̄litates ⁊ tranſmittūt fumos venenoſos ⁊ caprinoſos ad pectus: hoc tñ raro fit. Quintū eſt frigiditas aeris inſpirati cōſtringētis membra ſpūalia: vt accidit paſtorib⁹ ⁊ viatoribus. Sextum eſt caliditas aeris exiccātis ⁊ ſcindētis partes pulmonis: ſicut in fabris ⁊ aratorib⁹. Septimū eſt irregularis atqꝫ diminuta cordis euentatio: ſicut accidit habitantibus in mōtibus ⁊ cauernis. Octauū eſt tuſſis aſſidua cronica que ſuo motu forti rūpit velamina pulmonis: ſicut accidit ſenib⁹ dormire non potētibus ex catharro: et etiam fit a motu forti: ſicut accidit excātantibus ⁊ leuātibus res ponderoſas cum retētione anhelit⁹ vehemēti. Nonum eſt ſputum ſanguinis quod ſi conſolidari nō poteſt cōuertitur in ſaniem que ſui nitroſitate ⁊ caliditate corrodit pulmonē cū omnis ſanies genereť ex humoribus per viam aſſationis: vt ignis generatur ex lignis viridibus p viā aduſtionis: vt dicit Gal. in cōmento illius amphо. ſecūde particule. Circa generationē ſaniei ⁊c. Decimum eſt vomitus laborioſus: quia propter fortem motum ſtomachi ⁊ yſophagi et retētionem anhelitus ⁊ attractionē humoꝝ ad pectoralia

rumpūtur vene debiliter contexte in pectore ⁊ pulmone: ⁊ proprie in habētibus membra ſpiritualia rara ⁊ debiliter ↄtexta. Sed ex quacunqꝫ cauſa veniat ptiſis eadē ſunt ſigna: cura: ⁊ pnoſticatio. Signa ptiſis trahuntur ex quinqꝫ rebus. ¶Prima eſt tuſſis: quoniā in ea fit tuſſis frequens: ⁊ ꝑprie ꝑ noctē cū proiectione ſputi ſanioſi vel ſangui nolēti. Secūda ab habitudine corporis: quia fit in ipa collum gracile ⁊ corpus macrum quod de die in diem minuit̄ ⁊ epyglotus eminet. Tertia a calore: quia eſt cum febre lēta ad tactum primū: ſed acuta ac vehemēs quādo manus diu ponit̄ ſuper corpus: ⁊ iſta fe. inflāmatur magis ſolito poſt ſumptionem cibi per vnā vel per duas horas quādo nutrimētum ſpargitur ſupra mem bra: ſicut aqua frigida ſuper calcem viuam que ſunt ꝑpria ſigna ethice: vt dicit Gal̄.x. de ingenio ſanitatꝫ. Quarta a pulſu: quoniā fit neceſſario ſubtilis paruus debilis ſtrictꝰ. Quinta ab vrina: quia eſt ſubtilis non tincta: ſed valde oleaginea in ſuꝑficie. Hec ergo oīa aggregata conferūt ⁊ ptiſim ſignant perfectam ⁊ preſentē. Sciēdū preterea ꝙ vlcus pulmonis vel eſt recēs nō cōfirmatū. Cuius ſigna ſunt: quia non expuitur ſanies pura: ſed ſanguini permixta. Similr̄ ⁊ eſt modica quare recipit curationē ⁊ ꝑfectam cōſolidationē: vel eſt largum et confirmatū ⁊ antiquū. Cuiꝰ ſigna ſunt: quia ſputuꝫ eſt ſanioſum purum ⁊ liuidum fetidum plurime quātitatis: quare recipit curationē non perfectā: ſed blanditiuā ſolum que conſiſtit in prolōgatione vite: quod quidē propter aſſiduū motuꝫ et fortē pulmonis: qꝛ eſt vlcus non poteſt ↄſolidari cū ad hoc requiratur quies diuturna. Unde refert Auicenna.iij.canon̄.fen.x. cap. de ptiſi. ꝙ conſeruauit quandā veterē mulierem ptiſicam quattuordecim annis ⁊ dabat ei zuccarū roſ. vetuſtiſſimū ad manducandū omni die ꝗtum ſumere poterat etiā loco panis ⁊ alteriuſqꝫ cibi.

Methodus. Cura ptiſis ꝑut fit a catharro cōtinet in ſe omnes cautelas ⁊ medicinas vtiles atqꝫ neceſſarias ꝑ cura cuiuſcūqꝫ ptiſis: ꝗre de ipſius cura loq̄mur ꝑ̄ncipaliter queādmodū in libro regi. acutorū. aſſumit pro exēplo pleureſim: verū tamē intelligit curā omniū egritudinum acutarū tam cū apoſtemate ꝙ ſine apoſtemate cū in cura pleureſis concurrūt oīa neceſſaria in cura cuiuſcūqꝫ febris acute. Cura iſtius ptiſis in duobus cōſiſtit: ſcilꝫ dieta ⁊ medicina. Dieta eſt ordinatio ſex rerum nō naturaliū ad temperamentū: declinādo tamē aliꝗtulum ad frigiduꝫ ⁊ humidū. Aer igitur ſit cooꝑtus ab omni vento et ꝑprie meridionali ⁊ ſeptētrionali. Camera eius ſubfumiget̄ in hyeme ligno aloes vel mirrha ſtorace et iunipero. Si in eſtate ⁊ roſarū ſandal̄. nenuph. folijs populi vitiū et ſalicis. ¶Panis ſimulagineus nō bene fermētatus: vtat̄ riſo vel farre condito cum butiro. ſimiliter et pulmēto facto ex decoctione ordei excorticati vſqꝫ ad fracturam granorum: quod deinde colletur: et in collatura amilum cōdiatur cum lacte vel butiro. Et ſi debileꝫ habeat ſtomachū addatur modicuꝫ de puluere cinamomi. Sed caueat a rebus acutis omino: ⁊ ꝑprie a pipere et ſinapi: quia ſanguinem acuunt ⁊ vlcus faciunt elargari. Utatur carnibus pullorum edorum perdicum faſianorum ⁊ magis aſſis ꝙ elixis: niſi debilitas ſtomachi cōtradicat.

Similiter vtatur bonis piſcib⁹ de aqua currēti petroſa preparatis cū aneto ⁊ ſale vł piſcibus maris. Similiter cācris pinguibus nutritis cum lacte ablatis primo extremitatibus et ablutis cum lixiuio perfecte. Item vtatur lacte aſinino vel caprino cum mica panis vel cū melle vel cū zuccaro vel modico ſalis: niſi fuerit vēter ſolutus ſuperflue: tunc eñ non ponatur ſal: ſed proijciantur in eo lapides ignitivſqꝫ ad conſumptionem ſui totius. Et cum ipſo nō vtatur diuerſitate ciborum: duobus dūtaxat quia corrūperetur omnino. Et decoquātur interdum carnes leues in lacte: ſicut perdicū caponum pullorum: verūtamē oportet vt ſint ſepe elixe priuſq̄ ponanł in lacte. Et iteruꝫ vtatur pultibus ex farina ſimule vel auene additis cum lacte: et iterum ex lacte et vitellis ouorum: fiat ſorbitio delicata. licꝫ auteꝫ mulieris lac ſit maxime proportionatū corpori noſtro: tamē propter abominationē poſtponunt ipſum. In potu aūt vtatur vino dulci et ſuaui. vina autē fortia calida ⁊ vaporoſa vł ſtiptica ⁊ acerba omnino deuitet: quia fortia corpus exiccant: ſed acerba ſputū prohibent. Miſceat autē vinum ſuum cum aqua pluuiali et zuccara cum qua cōuenit vt coquātur etiam ſua cibaria: vel cum aqua fontis vel fluminis currētis: de oleribus vtatur parum et raro de fructibus vtatur vuis iuiubis auellanis. Sed piris nequaq̄: niſi fortaſſis poſt cibum cū zuccaro conditis ⁊ aſſatis. Gaudeat ocio tripudijs et gaudijs et ſolatijs ac omni quiete: quia omnis motus acuit ſanguineꝫ. Similiter et clarior vociferatio quicūqꝫ dormiat non ſuper cibum: ſed quaſi facta prima digeſtione et iaceat erectus quaſi ſedēs ꝓpter facilitatem anhelandi et expuēdi: nō in die dormiat niſi ſomnū nocturnum perdiderit: caueat ab ira triſtitia ⁊ omni paſſione ꝓpoſſe a coitu omnino abſtineat. vtatur iſta drageta. ℞. paſſularum enucleatarū partes duas: liquiritie minutiſſime inciſe ſe. cōmuniū frigidoꝝ añ. partem vnam. Cura autē per medicinas conſiſtit in tribus: ſcilꝫ in remotione cauſe reumatice: ⁊ cura vlceris: ⁊ remotione accidentiū que cōcomitātur. Cauſa aūt reumatica dupliciter curatur. Primo quidē cū ꝓhibitione rerū nocētiū. Scđo cū approximatione iuuantiū. Res nocētes ſunt repletio cibi pot⁹ ⁊ vſus vini: q̄propter opꝫ vt nō deł niſi parū ⁊ adaquatū valde cū aqua mellis vł zuccari. Simił'r ⁊ vigilie nocturne ⁊ ſomnus diuturnus: ⁊ ꝓprie ſup cibum aut capite depreſſo. Simił'r ⁊ ſternutatio cuꝫ cruditate materie: poſt maturationē v̓o eſt optima: ⁊ frigiditas aeris ⁊ omnis vomitus et balneari poſt comeſtionē cibi et poſt ablutionē capitis: oportet bene cauere a frigiditate aeris conti nētis: tñ cōuenit quādoqꝫ balneari poſt comeſtionē ꝓpter extenuatiotionē corꝑis ſuꝑfluā: quā vt poſtea dicemus. Nocet preterea motus capitis: ſed ꝓdeſt motus membroruꝫ inferioꝝ. Res v̓o iuuātes ſunt q̄tuor. Prima ē euacuatio materie a cerebro. Scđa ē diriuatio eius ad nares. Tertia adequatio materiei. Quarta ꝓhibitio fluxus ad pect⁹. Euacuatio fit cū pilł'is cochijs famoſis quas dicemus capł'o de debilitate ſtomachi cū de empericis loquemur. verūtamen non fit huiuſmodi euacuatio propter ptiſim: ſed propter catharrum: et proprie premiſſa materie digeſtione cuꝫ melle roſato collato et ſirupo acetoſo compoſito et oximelle compoſito

quodcūq3 ex eis pſto fuerit. Et o3 vt poteſt hic ſirupus ſeptē dieb' aſſiduis in aurora dādo. ℥.ij. cū aqua decoctiōis yſopi liq̄ritie cubebe nucis muſcate ⁊ ſilīū ducentiū vtutē ad caput. Et hijs dieb' calefiat omī mane caput ei' cū pānis calidis vſqueq̄ ſentiat penetrare caliditate3 ad interiora. Facta aūt purgatione ꝟ oī ſeptimana ſeƚ euacuatio cū cliſteri attractiuo ⁊ geralogodio diſſoluto et mellicrato ⁊ decoctiōe ruthe ⁊ maiorane niſi vēter eſſet ꝑ ſe ſolutus. Diriuaƚ vo materia ad nares ⁊ ad alias ꝑtes vicinas cū pillulis dyacaſtorei diſſolutis in ſucco ruthe q̄ ſic fiunt. ℞.caſtorei opij croci ʒʒ.piretri euforb.elaterij mabathematicon lencopipis nigelle ſtafiʒagrie epy ſpice.an̄.ʒ.j. cōfice cū ſucco blete vƚ caulis in forma pipis: ⁊ op3 vt corꝑe iacente ſupino narib' ſuggaƚ vehemēter: et poſt hoc ore apto et facie reuerſa dimittaƚ egredi oīno. Poſt illud vo ꝟ ſternutatio omi die in ieiuno cū h̄ ſternutatorio. ℞.caſtorei cōdiſi cubebe ros maſticis ꝑtē.j.piperis longi.ꝑt.ꝭ. muſci.ꝑ.xx. Itē ſuꝑ caput ponātur pillis abraſis rubificātia ſicut ē emplaſtrum ex ſinaꝑ.⁊ melle ⁊ ſtercore colūbino et ſale qđ teneaƚ omni nocte: primo tn̄ calefaciendo cū pānis calidis an̄q̄ emplaſtrū apponatur. Cū aūt vadit dormitū fiāt fricationes circa brachia ⁊ crura: q̄ ſi oīa iſta nō cōtulerint fiat cauteriū ī cōmiſſura cranei. Adeq̄tio materiei ꝟ cū odoratiōib' euaporatiōib' ⁊ inūctionib'. Odoramēta ſic fiūt. ℞.ſtoracis calamite lapdani.an̄.ꝑ. j.ligni aloes boni nigelle rōane cubebe mirrhe.an̄.ꝑ.q̄ttuor. ꝟ pomū cū cera et pice ſufficientib' ad conglutinationē. Euaporatiōes fiunt cū milio ⁊ ſale et ſtercore colūbino facto ſupra caput tꝑe calido. Si vo talis euaporatio vigilias educeret fiet ſolū cū ligno aloe ſtorace calamita ⁊ cū ꝓdicta medicina. Unctiones aūt fiūt circa extrema ⁊ teſticulos cū oleo ſanucino ⁊ oleo de lilio ⁊ ſiƚib' deſiccātib'. Et caput epithimetur cū coſto ſpica mirrha ⁊ pauco caſtoreo tritis ſubtiliter ⁊ ī oleo roſ. diſſolutis. Prohibitio autem fluxus cōpleƚ ſex rebus.ſ.gargariſatiōe ſubfumigio retētis ī ore odoramētis deglutionib' ⁊ hijs q̄ lambunƚ. Gargariſmata ſunt cū vino decoctionis olibani aut ſang.draconis: aut maſticis: aut dragagāti. Fiant etiā forme ſicut auellane ex eis cū q̄bus ꝟ ſubfumigatio ex ſtorace ſicca ⁊ olibano ⁊ xiloaloe et ſang. draco. ſiƚ mixtis. Retēta in ore ſūt ℞.olibani dragagāti mirrhe croci ſpice maſticis ſtoracis. an̄.ꝑ.j.opij tertiā illius ꝑtē. Fiāt forme ſiƚes lupinis et teneanƚ in ore preterq̄ deglutianƚ ſaliue eorū. Odoramenta ſunt. ℞.ligni aloes boni et electi ꝑtes.vi.gallie muſcate. ꝑ. iij. ambre bone.ꝑtes.ij.muſci.ꝑ.ꝭ.ꝟ ex eis pomū cū glutino dragagāti ⁊ odoreƚ. Que lābunƚ ⁊ deglutiūtur ſūt. ℞. thuris maſticis. ꝑtē.j.mirrhe opij croci.an̄.ꝑ.illius tertiā.liq̄ritie.ꝑ. j.ꝟ pillule ⁊ adminiſtrenƚ. Et hec ſufficiant de prima parte cure principalis per medicinas q̄ fiūt circa remotionē cauſe catharri. Videamus ꝯſequēter de ſcđa q̄ eſt vlcerū deſiccatio ⁊ cōſolidatio: ſed q2 exiccatio nō poteſt fieri niſi ſanie mūdificata. op3 primo mundificantia catharrū et ſaniē ꝑmittere. Ad ſaniem autē vel catharrū de pectore educendū q̄ttuor fiunt medicine.ſ. ſirupus electuariū trociſci ⁊ pillule. Sirupus. ℞.liq̄ritie.ʒ.ij.capilƚ veneris.ʒ.j.yſopi ſicce.℥.j.⁊.ꝭ.piſce ſuper illud q̄ttuor lib.aque et dimitte ꝑ diem et noctē. deinde deco

quatur ad medium. Poſtea ꝓijcia
tur ſuper illud mel zuccarū. penid.
oīm.añ.℥.viij.aque roſ.℥.vi.et.ß.ꝛ
cum aqua zuccari vel cū aqua ficuū
adminiſtrāt. Electuariū eſt. ℞.pa
pauerisal.ſpodij ſe.lini torrefacti
croci amigdalaꝝ dulcium.añ.℥.iij.
amidi dragagāti gumi arab.ſe. ci-
toniorū ſeminis bōbacis amigda-
larū amararū fabarum añ.ʒ.j.ꝛ ß.
penid.ʒ.lxx. diſſoluātur penidie in
aqua fontis et coquant ꝛ cōficiant
cum eis res predicte. Doſ.ʒ.j.cum
aqua mellis. Pillule ſunt pille bi-
kikie diuerſe addito yſopo ī eis q̄s
infra dicemus. Ad vlcerū autē con
ſolidationem cū temp⁹ affuerit qđ
erit mūdificato ipſo a ſanie poſſūt
fieri q̄ttuor remedia: ſcilꝫ ſorbitio
mellicratū cōfectio et ſuffumigiū.
Sorbitio fit ex pultib⁹ ſupradict.
Mellicratū ſic fit. ℞.ſang.dracoñ.
boli armenici terre ſigillate draga-
ganti añ.ꝑtē.j.bulliat cum aqua et
melle ꝛ fiat ex eis mellicratū. Doſ
℥.ij.cū aq̄ decoctiōis paſſularū. Cō
fectio fit ſicut dyaciminū cum atha
naſia mixtū. Suffumigiū cum tra
iectorio ſic. ℞.arſenici piperis.añ.
p.equales.ꝭ ex eis forme ſicut auel
lane cuꝫ albumine oui. Reſtat mō
videre de tertio pricipali de remo-
tione ſcilꝫ accidentiū poſſibiliū cō-
comitari hāc egritudinem et ſunt
multa ſcꝫ fe. cōſumptio corporis to
tius fluxus ſanguinis ꝑ ſputū flu-
xus ventris conſtrictio vētris diffi
cultas anhelitus debilitas digeſti-
ue et appetitiue. Feb.autē ſi ſupue-
niant et conſumptio totius corꝑis
curatur cum dieta humida et cum
exhibitione lactis aſinini vel capri-
ni. Modus autem tradit a Ga.ſe-
ptimo de inge. ſanitat. Et ab Aui
cen.iij.canoñ.x.capl'o.de cura vlce-
ris pectoris ꝛ pulmonis quā plene
ſcribemus capitulo de feb.ethica ſi
deus voluerit. Verūtñ prout nunc
ſufficit ꝑmittatur balneū aque dul
cis.deinde cum exierit detur lac ad
potandum vſqꝫ ad.v.vel.vi.℥.ꝛ vn
gatur totum pectus ꝛ dorſum cum
iſto vnguēto. ℞.populeon.ꝑ.ij.bu-
tiri recentis.ꝑtē.j. incorporent ſil'
cum oleo roſ.vel aqua roſ.vel oleo
viol. Aut vngātur cum aliquo ſolo
ex eis ſi preſto ſingula nō habeant
vel foment cum pannis mollibus
infuſis in lacte receñ. vel cum hmōi
℞.muſcilagi. pſillij. muſcillaginis
dragaganti ꝛ ſe.citoniorū olei viol.
lactis. añ.ꝑtes eq̄les. Et poſt bal-
neetur iterū cū lac videtur eſſe di-
geſtum qđ forte eſſe poterit tranſ-
actis tribus vel q̄ttuor horis poſt
aſſumptionē lactis. Aliquādo autē
ſi velles augere ſcreatū cuꝫ mella-
cte oportet miſcere puluerē cancro
rū aduſtorum et yſopū. Si vō feb.
augeatur poſt exhibitionem lactis
tunc nō detur lac niſi de quo fit ex-
tractū butyrū. Fiat preterea epithi
ma ſup epar. ℞. tamarindorū ab-
ſinth.ſolatri.añ.ꝑ.ij.ſpopu.ꝑ.j. cā-
phore.p.ß.bulliat hoc totum in tri
bus ꝑtibus aque et in ꝑte.j.aceti et
epithimetur epar cum petijs infu-
ſis et aliquantulum expreſſis tepi-
dis. Caueat tamē ne tāgat dyafra-
gma: quia ꝓpter frigiditatē indu-
ceret malitiā anhelitus ſpaſmoſaꝫ.
Et aliđ epithima fiat ſupra cor. ℞.
ſe.roſ. bugloſſe borraginis añ. ꝑtē
vnā.margaritarū partes duas.bul
liantur primo ſemina in.xij.partes
aq̄ roſ.et ꝑtem.j.aceti. Et poſt hoc
addantur margarite et in ipſo tepi
do petie imbibite de ſindone vel de
ſcarleto frequenter ſupra cor. Ca-
uendum tamē ſemper ne fortaſſis
malitiam anhelitus inducat ꝓpter
cauſam dictam: tunc em̄ remoueat
et fiat inūctio ex croco et butiro et
detur predictus ſirupus ſcreatiuus.

Detur pꝛeterea electuariū reſtauratiuū de teſtudinibus quod ſic fit. ℞. liquiritie roſ. zuccari. an̄. ʒ. vnā floꝛis vue agreſtis. ʒ. ß. ſucci liquiritie amidi poꝛtulace. ſe. lactuce. ſemi. ſcariole. an̄. ʒ. ß. garioſ. ʒ. x. cinamomi. ʒ. vnam. ʒʒ. ſtoꝛacis. an̄. ʒ. duas. croci. ʒ. vnā. penid. ʒ. duas. ſemi. melonis cucur. cucumeris citruli. an̄. ʒ. vnam et ß. ſeminis citoniorum. ʒ. tres. amigdalaꝝ pinearum ſebeſten. an̄. ʒ. vnam. ſe. malue viol. an̄. ʒ. duas. Conficiantur cum ſirupo roſ. et vtatur hoc mō qui voluerit. Si autem vis ponere teſtudinem decoq̄tur teſtudo bene poſt ea piſtetur et exprimat̄ et ponatur collatura cum rebus p̄dictis et potetur ſirupus roſ. ſi venter non ſit cōſtipatus ſed ſolutus: ſed ſirupus viol. ſi ſit conſtipatus. Item poteſt fieri veſtis quedam de ſubtiliſſimo coꝛio albo continens pectus et doꝛſum que tota perungatur ex muſcillaginibꝰ p̄dictis: et eger ipſaꝫ teneat in doꝛſo poſt exitum balnei pꝛedicti. Ad tumoꝛem ped. fiat ablutio de nocte cuꝫ vadit doꝛmitum ex aq̄ decoctionis ſaluie ⁊ camomille. ad fluxum ſanguinis per ſputum vel a malitia regiminū ſ trociſci huiuſmodi. ℞. terre ſigillate. ʒ. tres: boli armenici roſ. rub. an̄. ʒ. decem: carabe granoꝛum mirti. an̄. ʒ. xv. coralli dꝛagaganti ſpodij ſanguinis dꝛacon̄. lapidis ematiſtes an̄. ʒ. q̄nqꝫ. gumi arab. ſucci liquiritie an̄. ʒ. ſeptem. Conficiantur cum poꝛtulaca et aqua roſ. ⁊ conficiant̄ ex eis trociſci. ʒ. vnius. de quibꝰ bibatur vnus cū aqua ciſterne vł aqua pluuiali. Caue tamen ſemꝑ ne per hec ſtiptica ſputum pꝛohibeatur omnino vel fiat difficultas ſcreandi ſuperflua: immo quādo hoc vides ſtatim redi ad ſcreatum. Ita vt modo ad ſtiptica modo ad ſcreatiua pꝛocedat̄ vt ſic fiat vlceris viciſſim mūdificatio et ſanguinis reſtrictio ꝑfecta. Ad fluxum ventris ſi contingat ſ puluis iſte reſtrictiuus. ℞. gumi arabici ſpodij boł. armenici. ſemen mirti. an̄. ʒ. vnam. dentur in die de ipō. ʒ. tres. cum ſirupo de papauere vel ſirupo roſ. vel rob mirtino. et ponatur in lacte eius zuccarum modicum et circa tēpoꝛis pꝛioris quia ſucceſſiuū eſt. Si autē venter non lenitur ſed eſt conſtipatus tunc multiplica ſal in lacte et leniatur cum ſirupo viol. in quo diſſoluatur manne aut caſſie ſ. ʒ. ß. Ad difficultatem anhelitus fit vnctio cum butiro et pectoꝛi ſuperponatur. Et tunc vtatur omnibus medicinis ſupꝛadictꝫ ſcreatiuis poſtponēdo tūc ſtipticas. Et vniuerſaliter ſcire debes ꝙ quando ſimul adueniūt duo accidentia contraria vt fluxus ſanguinis: ⁊ difficultas anhelitus: tūc opoꝛtet pariter intendere foꝛtioꝛi et quod magis timetur reliquū dimittendo donec pꝛimū mitigetur Uerum ſi cōtigerint ambo ſił equaliter augmentari: tunc eger in itinere moꝛtis eſt quare pꝛonoſti. relinquatur. Ad debilitatem digeſtiue ſtōachi fiat ſuffumigatio pānorū cum ligno aloes ⁊ maſticis ⁊ thure combuſto ſuꝑ carbones ⁊ ſuppo natur ſtomacho actu calidū. Et deferat aſſidue puluinar de plumis ſuper ventre. Ad cōfoꝛtationē appetitiue ſ aliquādo epithima ſuꝑ ſtomacho ex roſ. maſticis abſinthij ⁊ vino citonioꝛū bullitis ī aqua ⁊ modico aceti vel vngatur ſtomachꝰ ex oleo coſtino: et oleo maſticino: et modico puluere garioſ. mixtꝫ ⁊ calefactis ꝑ ſe in vaſe duplici.

Emperica.

Licet intentiones in cura ptiſis ſint diuerſe ꝓut in canonibus dicemus. Pꝛecipue tamē intē-

dēdo circa catharrū reſtringendū
cū ſtipticis ꝛ circa vlceris mundifi
catione cū ſcreatiuis. Pillule biki
kie ad ſcreandū ſic fi. ℞. ſucci liq̄ri
tie zuccari.añ.ʒ.x.amili dragagāti
amigdalaꝝ excorticataꝝ.ʒ.v.infor
mentur pille et teneat vna ſub lin
gua ꝛ deglutiatur eius ſaliua quia
ſcreare facit. Pillule ſcreatiue ad
catharrū ſic fi.℞. ſtoracis dragagā
ti olibani ſe.roſ. granoꝝ granato
rum berberis opij añ.ptes equales
informētur pillule ad modum lupi
norum ex quibus vna vel due patiē
ti detur ꝛ aſpergatur cum muſcil
lagine ſemi.citonioꝝ in ſero quā
do eger vadit dormitū quia cathar
rum reſtringūt. Electuariū p̄ter
ea ſublime ad cōſolidationem vlce
ris pectorꝫ ꝛ pulmonis ꝛ eius mū
dificationem ſic fit.℞.ſucci liquiri
tie.ʒ.x.yſopi capillisveneris ſicco
rum ſe.vtice yreos.añ.ʒ. q̄nq3. ſe.
feniculi.ʒ.q̄ttuor.puluis plantagi
nis ſicce.ʒ.x.roſ.rub.ſiccaruʒ.ʒ.ß.
puluis cancrorum aduſtorum.ʒ.xv.
coralli ſpodij.añ. ʒ. quinq3. mellis
roſ.quod ſufficit cōficiatur ꝛ fi ele
ctuariū. Vel autē colle teneatur
autem in ore vt lambēdo deſcēdat.
Cōfectio trociſci de papauere qui
ſunt vtiles ad mūdificandum vlc9
a ſanie.℞.ſe. papauerꝫ albi medul
le cucurbite ꝛ citruli.añ.ʒ.viij.ami
li dragaganti gumi arabici ſucci li
quiritie. añ.ʒ.quīq3.thuris boli ar
menici ſanguinis dra.karabe añ.ʒ.
duas.mirrhe cinamomi opij. añ.ʒ.
vnā.fiāt trociſci cum rob de vino ꝛ
ſit vnuſquiſq3.ʒ.duaꝝ.ſumat vnus
mane ꝛ ſero cum rob de mirtis. Ex
confectionibus p̄terea ſublimibus
ad mundificandū vlcus per ſcreatū
ſimiliter et ad conſolidādū atq3 ca
tharrum reſtringendū eſt dyadra
gantum famoſum ꝛ viſitatum:quo
niam eſt lenitiſſimū humectatiuū
infrigidatiuū cum ſtipticitate oc
culta infixa: ſed in mundificatiuis
delectabilibus et ꝓprie in corpori
bus debilibus delicatis eſt dyape
niō.queādmodū ex ſcreatiuis forti
bus acutis et ꝓprie accidit aſina ex
ſputo retento dyapraſſium dyacala
mentum et dyayris ex quibus lam
batur frequēter. ꝙ ſi quādoq3 per
huiuſmodi electuaria ſputum ſup
fluxerit vel ſanguis cum ſputo ab
ſtinendum eſt ab eis ꝛ intendendū
reſtrictiuis. Suffumigiū ſubtiliās
ſputuʒ groſſum in pulmone ſic fit.
℞.ariſtologie rotunde mirrhe ſto
racis thuris.añ.ʒ.vnā.arſenici ru
bei.ʒ.tres. fiāt pillule cum butiro
vaccino ad modum auellane. Et cū
tuſſis fuerit difficilis ꝛ ſine ſputo
ponatur vna ſuper carbones et fu
mus om̄is capiatur. In ptiſi p̄ter
ea cuius vlcus eſt recens ita ꝙ ad
huc expuit poteſt fieri flebotho
mia diuertēs a p̄ncipio de vena me
diana vel baſilica ſi virt9 ꝛ etas con
ſenſerint vel ventoſatio in natibus:
ſed non in ſpatulis ne forte pectus
anxiet. Similiter et ſuper adiuto
ria ſuper cubitum ſine ſcarificatio
ne. In ptiſi ſimilr ſi venter reſtrin
gatur fieri poteſt cliſtere lenitiuū
dictum capl'o de freneſi. Et ſi neceſ
ſe fuerit poſſunt laxari cum.ʒ.vna
mane: vel cū.ʒ.vna medulle caſſie
fiſtule diſſolute in aq̄ decoctiōis or
dei vel prunorū: ſed non dent medi
cine acute q2 acuerēt ſanguinē ꝛ au
gmentarent vlcus niſi forte cū duo
bus predictis ponatur reubar.ʒ.ß.
in ſuba: aut.ʒ.ij.in infuſione: q2 licz
reubarba.acuat ſanguinem per ſe
veruntamē infrigidat per accidēs
educēdo colerā. Cibus p̄terea mū
dificatiu9 ꝛ cōſolidatiu9 eſt ſume
re ſepe in ieiuno et hora maioris
quietis: ꝛ ꝓprie ſi nō ſit ibi ꝯplica
tio fe.putride lac recēs aſine vel ca

pꝛe cum zuccaro in quo ſit aliquid
thuris vel ſan.dꝛa.vel zuccari roſ.
veteris. Sed cibꝰ nutritiuus ꝛ cō
ſolidatiuus cōficit̄ ſi ponat̄ cancri
viui de aq̄ bona capti vel piſces pe-
troſi qui in lacte recenti capꝛino vl̄
in aq̄ oꝛdei vel riſi poſiti donec re-
pleant̄. Deīde in eodē lacte coquā
tur ꝛ comedantur: deinde ſi potet̄
lac recens bulliat cū calibe ignito.
Simil'r ꝛ ſi pultes ex farina oꝛdei
vel riſi vel ſimile vel amili cōfician
tur cum eodē. Sed nutritiuus cibꝰ
mūdificatiuus et cōſolidatiuus eſt
lac capꝛe paſcētis herbas frigidas
eſt bonū ſerū cum bibit̄ recēs atqꝫ
calidū ex mamillis per ſe ſine ad-
dito: ꝛ ꝓpꝛie in ieiuno vel hoꝛa ma
ioꝛis quiet ſi ſtomachus in ipa de-
lectetur: neqꝫ fe. putrida cōplice-
tur. Qm̄ in lacte trina ſubſtantia
reperitur. Pꝛima ſeroſa frigida ꝛ
humida de natura aque: quare mū
dificat ꝛ abſtergit. Et licꝫ aliq̄ di-
cant ꝙ ſit calida ꝛ ſicca: intelligunt
pꝛout eis cōmiſcetur coagulū: ſicut
accidit in ſero cuius caſeus eſt ex-
tractus. Secūda vo butiroſa cali-
da et hūida: quapꝛopter incarnat.
Tertia caſeoſa frigida et ſicca que
conſolidat perfecte. Ex confectio-
nibus ſublimibus pꝛeterea eſt zuc-
carum roſ. purum vel ſic mixtum.
℞. zuccari roſ. lib. j. karabe mar-
garitarum nō perfoꝛatarum oſſis
de coꝛde cerui ſan. dꝛa. an̄. ʒ. ij. ma-
cis croci opij an̄. ʒ. ß. miſceantur:
ꝛ de ipo ſumat omni mane ꝛ ſemꝑ
ad modū nucis magne: quia caloꝛē
repmit: coꝛpus refrigeſcit: ꝛ vlcus
conſtringit: et ꝓpꝛie ſi fuerit vetu-
ſtum per vnū annū integrū reſer-
uatum ꝛ virtus pꝛopinqua et conſi
milis eſt dyarodon abbatis. Sꝫ ad
extinctionem caloꝛis fe. ꝛ ſitis vehe
mentis et inflāmationis epatis et
ſtomachi conferūt trociſci de cam
phoꝛa qui ſic fiunt ſm Mebemeſ.
℞. fol̄. ro. ʒ. iiij. ſpodij. ʒ. ij. ſandal̄.
ci. ʒ. ij. ꝛ. ß. croci. ʒ. j. ſucci liquiritie
ʒ. ij. ligni aloes cardamomi amili
cāphoꝛe an̄. ʒ. j. zuccari tabarzeth
tereniabin an̄. ʒ. iij. Confice cū mu
ſcillagine pſilij et aque roſarū. Et
ſi in decoctione augmentes ſpodiū
ad. ʒ. iiij. et ſe. poꝛtulace ad. ʒ. ij. vo-
cabuntur trociſci de ſpodio: ꝛ tunc
fiūt magꝭ infrigidatiui ꝛ extictiui.
Fiūt autē al'r trociſci hmōi. ℞. ſpo
dij. ʒ. iiij. ro. ʒ. vij. ſe. malue ſe. poꝛ-
tulace cucurbite dꝛagaganti ſpice
celtice gumi arabici liqritie ligni
aloes cardamomi an̄. ʒ. iiij. croci. ʒ.
ß. camphoꝛe. ʒ. ij. conficiātur cū mu
ſcillagine pſillij: ꝛ detur vnus ſero
cum itur doꝛmitū cum ſirupo roſ.
et aqua pſillij. Contra ſanguis flu-
xum ſuperfluū cum ſputo dent̄ tro
ciſci de karabe qui ſic fiunt. ℞. ka-
rabe gūmi arabici lacce balauſtie
ypoquiſtidō. an̄. ʒ. v. thuris. ʒ. ij. opij
ʒ. j. fiant trociſci cum muſcillagine
pſillij. detur. ʒ. vna cum. ℥. vna aque
ſumach. Et deſcriptio foꝛtioꝛ ꝛ me
lioꝛ coꝛū eſt hec. ℞. ſanguinis dꝛa-
conis thuris ana. ʒ. tres ꝛ. ℈. vnū.
karabe. ʒ. quiqꝫ. lapidis ematiſtes
terre ſigillate an̄. ʒ. quattuoꝛ alumi
nis. ʒ. ij. et ß. balauſtie. ʒ. iij. opij. ʒ.
vnam. fiāt trociſci cū ſucco planta
ginis vel poꝛtulace. ꝛ quilibet. ʒ. j.
vel ß. detur cum aqua decoctionis
plantaginis vel poꝛtulace.

Canones. Ptiſis grece cōſumptio eſt
latine. Quapꝛopter oīs cōſumptio
coꝛpi nr̄o ſupueniēs pōt ptiſ noia-
ri. Propter qd̄ ſciēdū ꝙ ptiſis lar-
ge ſumpta eſt duplex: ſcilicꝫ natura
lis ꝛ innaturalis. Naturalis eſt illa
que accidit ſenibus et defectis ex
etate. Innaturalis eſt duplex: vt di
cit yſaac libꝛo ſuo de fe. qꝛ quedam
eſt cū fe. quedā ē ſine fe. Illa que ē

fine fe. eſt duplex. Nam quedaꝫ eſt que fit a cauſa calida: vt quādo aliqui fumi aduſti expirant. Idcirco et eū ſumūtur humiditates capſule cordis prout accidit illi ſynite: de q̄ loquitur Gal. ij. de interiorib⁹. Nō eī̄ quelibet cordis inflāmatio ē fe. licet ecōuerſo. Quedā vō a cā frigida: vt in ethica ſenectutis: hec eniꝫ eſt mala ꝯplo frigida ſicca valde q̄ opponit̄ nutritioni quapropt̄ i ipa corpus cōſumit̄ vt accidit vt plimū corpib⁹ melācholicꝫ p naturā. Que aūt cū fe. eſt duplex: q̄dā fit p ſe incipiendo ⁊ eſt de nūero eoꝝ q̄ raro ꝯtingūt: vt di. Gal. ij. de criſi. circa finē. Alia vō ꝯſequēdo egritudines alias et hoc dupliciter; quia vel ꝯſequitur fe. ⁊ ita fit vt plimū. Nā vt plimū oīs fe. putrida qn̄ ꝓlongatur tendit ad ethicā ⁊ arefactionem: quia mēbra radicalia inflāmātur ꝓpt̄ diuturnā inflāmationē ſpirituū ⁊ humoꝝ vel ꝯſequit̄ pleureſim ⁊ peripleumoniā aut aliquam aliā decē cauſaꝝ in principio capli poſitarū. ⁊ ſic ſumit̄ in pn̄ti. Itē ſciendū ꝙ in cura pleureſis opꝫ medicū inſpicere ſex intētiōes. Prima eſt ad mūdificationē vlceꝝ a ſanie: qꝛ vlc⁹ eſt vulnus cōpoſitū cū ſanie quapropter nō cōſolidat̄ niſi prius exiccetur: vt dicit Gal. in tegni ca. de cura ſolutiōis continui compoſite. ⁊ ſic cōpetunt acuta riptica velut ſunt yſopus praſſium et ſquilla. Scda vō ad cōſolidandū vlc⁹ mūdatum et ſic cōpetūt ſicca glutinoſa vt trociſci de karabe. Tertia vō ad ꝓhibendū cōſumptionē corꝑis et ſic competūt humida nutritiua vt lac carnes ⁊ ſilia. Quarta vō ad extinguēdū calorē febrilem ⁊ ſitim ⁊ ſic cōpetūt frigida oino velut trociſci de cāphora et vnguentū populeon et ſilia. Quinta ad mitigationē doloris et ſic cōpetunt anodina vt camomilla vel narcotica vt opiū. Sexta ē ad reſtringēdū catharrū in capite: et ſic ꝯpetunt emplaſtra rubificatiua ſuꝑ caput ⁊ ſic patet quare actores vtuntur medicinis contrarijs in capitulo ptiſis.

Pronoſticatio. Ptiſis antiqua nō recipit curationē veraꝫ ſed blanditiuā et dilatoriā ſicut nec prima ſpecies ethice. Item qn̄ ſputū ptiſici cadit ſuꝑ terrā calidā vel lapidem vel carbones et fetet mortale eſt. Caue tn̄ ne illud ſit ꝓpter empima qꝛ ⁊ illud fetet. Oportet igit̄ vt ſit fetor grauis velut corium aſſum: qm̄ ſic accidit ꝓpter ſubſtantiā pulmonis. vn̄ ypo. v. ꝑti. amph. Qui a ptiſi moleſtant̄ ſi ſputuꝫ qđ cūqꝫ ſpuunt graue fetet ſuꝑ carbones effuſum ⁊ capilli a capite fluunt mortale. Si ſputū ptiſici ad fūdum aque ceciderit ſignat vlcus cōfirmatū niſi acciderit fortaſſis propter flegma groſſum cōmixtū ſputo. Diſtingue ergo inter ſanguinē et flegma. Si vō natet in medio tūc vlcus tendit ad ꝯfirmationem. ꝙ ſi lotū ſit primū obtumeſcerit vlcus ſignificat recēter inchoatū cuꝫ bona ſpe ſalutꝫ. Itē dicit Auic. In mulierib⁹ pueris ⁊ ſenibus et carnoſis pōt ptiſis longo tꝑe palliari. Itē Ipoc. v. ꝑti. ampho. A ptiſi habiti dyarria ſuꝑueniens malū. Itē ſi ceperit capilli cadere: vngues incuruari: appetit⁹ ꝓſterni: anhelit⁹ fieri difficilis: ⁊ os fetere: et ſputū retineri: venter fluere: crura infla ri ꝓpinqua eſt morti. Item ptiſici plimū moriūtur in antumno: ſicut et ethici. vn̄ Ipo. iij. ꝑti. amph. antūnus ptiſicis mal⁹. Et cauēdū eſt medico in cura ptiſicorū ⁊ ethicoꝝ: quia moriendo loquūtur ⁊ loquēdo moriūtur. Item viris et mulierib⁹ ab anno. xviij. vſqꝫ ad. xxxv. ſi ptiſ

ſupuenerit raro curatur et raro occultatur ꝓpter caloris innati feruorē. añ v̄o et poſt raro fit ⁊ plurimum occultatur. vñ ypo. v. pti. amph. ptiſis fit maxime etatibus a. xviij. vſqꝫ ad xxxv. annū.

¶ De ſputo ſanguinis et emoptoica paſſione. Cap. vij.

Sputū ſanguinis pōt ꝓuenire a q̄ttuor locis ſcꝫ ſtomacho pectore capite ⁊ gingiuis. Et ſi q̄dē a ſtōacho ⁊ pectore emoptoica paſſio nūcupatur. Signa eñ cū venerit a ſtomacho ſunt: q2 fit cū vomitu ⁊ ſentitur grauitas in ſtōacho ⁊ forte añceſſit retentio mēſtruoꝝ et emorroidaꝝ: vel fuit ſanguis fluxꝰ in toto corꝑe qui regimine nature regurgitat ad epar. deiñ ꝑ meſeraicas ad inteſtina deorſum vel ad ſtomachū ſurſuꝫ ſicut accidit mēbrum hñtibꝰ inutillatū: et tunc v̄tus ſanguinis ſinitiua epatis corpori non ꝓportionatur. Signa eius cū venerit a pectore vl' pulmone ſunt: quia venit cum tuſſi forti ⁊ ſentiť grauitas in pectore: quia ſi fit a ſubā pulmonis erit ſanguis paucus et ſpumoſus. vñ ypo. pti. ampho. Quicūqꝫ ſanguinē ſpumoſum expuunt hijs ex pulmōe fit eductio. Si aūt a ruptura vene erit ſanguis plimꝰ et lucidus. Signa eiꝰ cum venit a capite ſunt: q2 venit cum raſcatiōe abſqꝫ tuſſi. Signa eiꝰ cū fit a gingiuis ſunt: q2 gingiue apparēt ſanguinolēte ſemper. ſ. qñ leuiter tanguntur: et de iſtius cura dicemꝰ capitulo de fetore oris.

Methodus. Cura eiꝰ q̄ fit a ſtomacho eſt vt primo ħ diuerſio ſanguis ꝑ flebothomiā ſaluatelle que eſt in manu inter anularē digitū et auricularē ⁊ per flebothomiā ſophene in pede in ꝓuocatione mēſtruoꝝ et emorroidaꝝ et ꝓhibitiōe vomitus oīno. Oportet aūt vt flebothomia ſit frequēs nō m'ta ſiť niſi ſanguis exuberās videať ſuꝑ totum corpꝰ. Poſt iſta v̄o ponanť ventoſe ſicce ſuꝑ epar ligenť extrema doloroſe. primo q̄dē inferiora ⁊ poſt h̄ ſupiora. Aſpganť pedes ⁊ manus ex aq̄ calida: et eorū cibus ſit ſtipticus conditus cū agreſta vl' vino granatoꝝ acetoſoꝝ vel aq̄ ſumach vel mirtorū. Bibat vinū rubeū acerbū limphatū cum aqua fluuiali et plantaginis vtatur dyacitoniton facto ſine ſpeciebꝰ poſt cibū. recipiat omi die vnū trociſcū in aurora: vl' añ cenā cū ſirupo roſ. vel aqua mirtorū que ſic fit. ℞. boli armenici gumi arab. balauſtie ſanguis dra. thur ʒ maſtic ʒ. ʒ. j. fiāt trociſci cū vino granatoꝝ vel agreſta vel aq̄ plātaginis quoꝝ quilibet ſit. ʒ. j. Supra ſtomachū ponať cerotum iſtud. ℞. mūmie maſticis thuris nucis cypreſſi boli armenici ſangui. dra. ʒ. ſ. picis naualis ⁊ lapdani cere. añ. ʒ. q̄ttuor. diſſoluanť oīa ad ignē in caſola ⁊ extendeť ſuꝑ corium. Balneetur in aqua: fricetur ſale ⁊ furfure q̄m materias reſoluit ⁊ ad circūferentiā attrahit ſimul ⁊ ſudorē procurat. Cura eiꝰ ꝓut venit a pectore eſt vt primo diuertať materia ꝑ flebothomiā baſilice in manu ⁊ ventoſationem in natibus nō in ſpatulis ligētur extrema. Obūdenť preterea membra ſpūalia cū electuarijs ⁊ lohoch et ſirupis ſcreatiuis dictis caplo de ptiſi. deide cōſolidenť cū ſtipticis ibidē. Dieteť ſicut ptiſicꝰ: ꝙ ſi iſtud ſputū pſeuerauerit et cuꝫ fe. lenta fuerit fixā ptiſim ſignificat. vtať ergo zuccaro roſ. veteri ꝑ ſe. vl' ſic. ℞. zuccari ro. ptes. xx. karabe boli armenici ypoquiſtidos. ſan. dra. añ. ꝑ. j. opij macis croci papaue

ris alb.añ. p. ē.terant̃ ⁊ miſceantur.ꝙ ſi fortificare volueris in ſtipticēdo atq; cōſtringēdo adde dragaganti coralli al.⁊ rub. acacie gumi arab.torrefactis ſup prunas terre ſigillate margaritaꝝ ⁊ ſiliū. Cōferunt ꝑterea trociſci de karabe dicti caplo de ptiſi. ⁊ alios dicem' capitulo a mictu ſanguinis fortiores. Confert etiã linimentū ſup pect' ſi fluxus ſit ex pectore et pulmone. Silr et ſupra ſtomachū ſi ſit ex ſtomacho qđ fit eiſđ. trociſcis diſſolutis in ſucco plantaginis et portulace ⁊ mirtillis ⁊ barbe hyrcine. Ipa nanq; hñt ꝓprietatē reſtringendi omnē fluxū. Teneat in ore cōtinue portulacas vel plātaginē recentē. Bibat vinū rubeū ſtipticū limphatū cū aqua mirtilloꝝ vel extinctionis calibis: caneat a cibis acut; paꝝ loquat̃ ⁊ tacite ſemp. Jaceat q̃ſi ſit erect'. Sit ſemp in loco tēpato declināte v̄ſus frigidū. Cura eius cū venit a capite predictis eſt facilior in qua non cadit timor: qm̃ vt plurimū illud rectificat natura per ſe: verū ſi ſuperfluat fiat flebothomia cephalice. Deinde gargariſet cum ſucco ſolatri vl' plātaginis diſſoluto cū aqua decoctionis ſumach et mirtorū ⁊ oxizacara vel dyamoron propter repcuſſionē in declinatione cū melle roſ. vel zuccaro ro. et aquis eiſdem. Vtat̃ ſtipticis ĩ cibo ⁊ potu vt eſt panis azimus vinū rubeū ponticum lentes excorticate ⁊ ſimilia.

Emperica. Sirup' purgans pectus et pulmonem cū ſputo et cōſolidās vlcus in eis ſic fit. ℞. ſucci portulace ⁊ plantaginis cōſolide maioris vngule cabal'. ſucci mirte.añ. ℥.iiij. bulliāt ĩ iſtis ſuccis iſte res. ℞. thuris ſang. dra. añ.ʒ.iij. karabe.ʒ.v. lap. ematites terre ſigillate añ. ʒ. x. aluminis ſciſſi mirrhe balauſtie añ.ʒ.iij. reubarb.ʒ.ij. Poſtea etiã addatur iſtud. ℞. ypoquiſtiđ.ʒ.j. et ē.ro.rub.ʒ.vnā. boli armenici puluis de cornu cerui vſti.añ.ʒ.j.et.ē. opij.ʒ.vnam. zuccari lib.vnã. fiat ſirupus bene coctus et clarificatus detur de ipſo omni mane.℥.vnā vl' duas cum duplo aque pure vl' aque plantaginis vel aque dragaganti ⁊ de eadem aqua limphetur vinū ſuum Pillule ſublimes ad ſputū ſanguinis reſtringēdum ſic fiunt. ℞. boli armenici gumi arab. dragagãti.añ.ʒ.j. pemđ.ʒ.ij. terantur om̃ia ſubtiliter. Et ſi ſanguis venit de pectore vel pulmone cōficiantur pillule late ſubtiles cum muſcillagine dragaganti infuſi per noctem in aqua ordei quas patiēs teneat aſſidue in ore vt ſic paulatine diſſolute redundent ad ſpiritualia cum ſaliua. Si v̄o ſanguis venit a ſtomacho et nutritiuis partibus conficiãtur pillule cum muſcillagine gumi arab. diſſoluti in ſucco plantaginis et dentur in potu omni die in ieiuno cum aqua pluuiali in qua ferrū cādens ſit extinctum. Aut det̃ idē puluis cum ouo ſorbili: aut ex ipſo et farina ſimile ⁊ albuminib': fiāt tortelle ⁊ in cibo miniſtrentur: aut cliſtere fiat ex ipo ſi fuerit vitio inteſtinorum: quoniam confert oīm fluxui per quācunq; regionem fuerit. Item puluis reſtringens oēm fluxum ſanguinis ex quocūq; loco ſiue ſumatur per exterius ſiue p interius. ℞. karabe boli armenici balauſtie. ſanguinis dracoñ. lacce.añ. p. equales dentur.ʒ.ij. cum aqua infuſionis ſumach. ℥.j. opij recentis ſexta ps. ʒ.vnius. valet ſputo ſanguinis fluxui ſang. nariū diſſinterijs menſtruis emoroidis vulneribus q̃ ſunt cum emoroſogia plurima quia ſanguinē ingroſſat et ora

venarũ ſtipticat. Item trociſci con ſtrictiui ⁊ cõſolidatiui ſic fiunt. ℞. gumi arabici dragagãti ſe. portula ce añ. ʒ. v. boli armenici terebẽtine ſcariole terre ſigillate añ. ʒ. vj. ypo quiſtidos. acacie cornu cerui cõbuſti balauſtie ficuũ ſiccaꝝ cupulaꝝ gla diũ extremitatũ ramoꝝ rubi añ. ʒ. iiij. lapidis ematites loti. ʒ. iiij. ka rabe roſ. mirtilli añ. ʒ. iij. ſe. papa ueris albi. ʒ. vj. cãcroꝝ aduſtoꝝ. ʒ. xv. coriãdri aſſi. ʒ. ß. ſꝫ puluis cribel latus ꝯficiat̃ cũ aqua roſ. vel ſucco plantaginis. Et adde ſi vis ſe. lini torrefacti ⁊ lentiũ excorticatarum añ. ʒ. vj. Valent ſputo ſanguĩs diſ ſinterie lieterijs dyarrijs cronicis: ⁊ vl̃r om̃i fluxui ſuꝑfluo ꝑ quẽcũqꝫ corporis regionẽ. Det̃ vnus in au rora cũ aqua plãtaginis vel pluuia li. Idẽ operant̃ trociſci de karabe almañ. ⁊ dantur eodẽ modo cap. de ptiſi. E. de empericis.

Canones. Scias ꝙ cura iſtarum triuꝫ paſſionũ: ſcꝫ empimat ptiſis ſputi ſanguinis ꝯueniũt ⁊ differũt. Cõ ueniũt quidẽ: q2 in qualibet earum oportet medicũ habere duas inten tiones. prima ſcꝫ in mũdificãdo ſa niẽ ⁊ ſanguinẽ per ſputũ. ſcđam in cõſolidãdo ſolutionẽ continui ſim plex ſine ſanie: apud medicos vuln⁹ appellat̃. Sed differũt: q2 in cura empimatis oportet eſſe maiorẽ in tentionẽ in mũdificãdo ꝙ̃ in conſo lidando: propterea ꝙ in empimate nõdum eſt factũ vlcus: ſed eſt futu rũ fieri ſi nõ purgata fuerit ſanies tẽpore certo. Et per empima intel ligo etiã pleureſim ⁊ ꝑipleumoniã quãdo terminant̃ ꝑ ſaniationẽ. In cura võ ſputi ſanguĩs oportet ꝑnci paliter eſſe ſolicitudinẽ in conſoli dando ꝙ̃ in mũdificãdo: eo ꝙ ſan guis eſt humor beniuolus ſi nõ cor rũpatur. Verũ neqꝫ vulnus neqꝫ ſanguis negligat̃: ne forte dilatet̃ ꝓpter ꝯtinuũ ⁊ fortẽ motũ pulmo nis in anhelãdo. Sꝫ in cura ptiſis ambe intentiones ſunt eq̃les ex eo ꝙ ibi ſunt ſil̃ ſanies ⁊ ſolutio conti nui q̃ ꝑncipal̃r: vt pꝫ ꝑ diffinitionẽ ptiſis ſupradictã. Ex h̃ cañ. ſequit̃ alius: ⁊ eſt ꝙ oẽs medicine iſtoruꝫ capl̃oꝝ ſibi mutuo ſuffragant̃ cum morbi nõ differãt: niſi ſ̃m magis ⁊ minus: prius ⁊ poſterius.

Pronoſticatio. Ad ſpu tũ ſanguinis ſi nõ reſtringat̃ infra xiiij. dies vel infra. xx. ad pl⁹ ſequit̃ ſputũ ſaniei: ⁊ per cõſequẽs ptiſis. Vnde Ipo. v. parti. amph. In ſan guinis ſputo ſaniei ſputũ: ⁊ paruꝫ poſt catharrũ in ſuperiori vẽtre. i. pectore in ſaniẽ ꝯuertuntur in. xx. diebus. Itẽ ſcreatus ſanguinis: ſil̃r ⁊ vomitus ꝑiodice fact⁹: ⁊ cũ alle uiatiõe infirmi liberat a mł̃tis ma lis paſſionib⁹: ſcilꝫ ydropiſi: lepra: ptiſi: quẽadmodũ ⁊ menſtruoꝝ flu xus ⁊ vẽtris ⁊ emoroidarũ ⁊ flu xus ſan. nariũ cõcretic⁹ ẽ et n ãlis: vt dicit Auerro. iij. colli. q̃propter nullaten⁹ reſtringat̃: imo ſi fuerit difficilis reſtrict⁹ ꝓpter ſan. ꝯdẽſa tionẽ ꝓuocet̃. vbi gr̃a. Si venit a ſtomacho det̃ ſinapis piꝑ et gallã. Sil̃r ⁊ ex cõpoſitis dyatrũpipeon dyagallãga dyaciminũ cũ vino vete ri amaro: q̃m ſanguinẽ excoquunt. Nõ ſi venit a pectore vel pulmone det̃ yreos yſopus ⁊ ſquilla. Ex cõ poſitis dyacalamẽtũ dyapraſſium ⁊ dyairis. Si võ fluxus hmõi fuerit ſinthomatic⁹: vtpote ſuꝑflu⁹ aut in ordinat⁹: aut eger v̄tutẽ diminuẽs ꝓviribus reſtringat̃ ne fortaſſe ad ethicã vel ptiſim deducat: ⁊ fortaſ ſis ad ydropiſim ꝓpter infrigida tionẽ. Itẽ Ipo. v. pri. amph. Mu lieri ſanguinem vomẽti menſtruis ſuperueniẽtibus ſolutio fit.

¶ Tractatus tertius ſecunde ſectionis.

Cordis paſſiones famoſe ſunt quattuor. Prima ē debilitas. Secunda ſincopis. Tertia tremor ſiue iectigatio. Quarta dolor & apoſtema. Cum aūt dico cor intelligo capſulā cordis & humiditatem contentā in capſula madefaciētem cor aſſidue ne ꝓpter motum continuum & calorem exiccetur.

¶ De debilitate cordis. Cap.j.

Debilitas cordis appellatur quādo corpꝰ deficit ſine manifeſta cauſa in oībꝰ ſuis virtutibꝰ: & ꝓprie vitalibus & corpus conſumitur vel diſcoloratur: & operationes eius ꝑcipue vitales debiles exiſtūt nullo aliorū mēbrorū leſo ſenſibiliter. Fit ab oī ſpecie male ꝯplexionis q̄ ſūt octo: quattuor quidē ſimplices. ſ. calida frigida humida & ſicca. & quattuor cōpoſite ex hijs. Et loquitur nūc de mala ꝯplexione ſine materia: qr de ea q̄ cū materia loq̄mur ca. de apa te cordis. Signa debilitatꝫ cordis a caliditate accidētali ſunt vehemētia caumatis circa pectꝰ ſitis vehemēs quā ſitim magis extinguit frigidus aer ꝙ aqua pulſus magnus ſpiſſus: niſi v̄tus ſit nimis debilitata: tūc eſt ꝑuus ſpiſſus & frequēs & delitia in vſu frigidorū & extenuatio cordis de die in diē & diſpō ſil'is adeo donec forte ſuꝑueniat eis ſincopis: qđ quidē eſt neceſſe fieri apđ oēm cordis debilitatē & triſtitia nimia eſt vt plurimū cum fe. occulta. Signa debilitatis eius a frigiditate nō naturali ſunt pulſus paruus tardus et rarus: niſi v̄tus ſit valde debilis: tūc ſit frequēs vt ſuccurrat neceſſitati: & anhelitus ſimiliter et dilectio vſus calidorū: & timor & miſericordia & diminutio letitie. Signa eius que ſit a ſiccitate auētitia ſunt corꝑis habitudo ſicca: pulſus durus ꝑuus frequēs & ꝯtinua ſiccitas lingue & palati. Signa eiꝰ que ſit ab hūiditate ſuꝑflua ſunt ſigna apoplexie vel paraliſis: qr humiditas accidētalis quādo ſuperfluit in ſubſtātia cordis vel vētriculis eius vel capſula eiꝰ ſuffocabit ſubito calorem naturalē immediate: quēadmodum & hoc accidit in apoplexia mediate: quia mediante impedimento anhelitus.

Methodus. Cura debilitatis eiꝰ a caliditate eſt vt detur oī mane in aurora trociſ. de cāphora dictꝫ cap. de ꝓtiſi. cū vino granatorū acetoſorū vel berberis. Epithimetur pectus cū pānis ſericeis vel de biſſo infuſis ī aq̄ roſ. in qua ſit aliq̄d pul. ro. cāphore & ſandal. Vtatur dyarrodō abbatis dyadraganti roſata nouella electuario reſtauratiuo: qđ dicemꝰ ca. de fe. ethi. lib. ij. Bibat ſepe lac acetoſum recēs in ieiuno. Fiat aūt a... toſum ſtatiꝫ poſtꝙ mulctū eſt extinguatur in eo calibs vel lapis ignitus qui cōſumit eius ꝑtes calidas butiroſas facile inflāmabiles. Dietetur dieta frigida arōatiſata. Cura debilitatis eius a frigiditate eſt vt oī māe ſumat dyāthos dyamuſtū dyamargaritō pliris arcoticū cū vino bono aromatico. Epithimetur pectꝰ cū oleo nardino in quo diſſolutꝰ ſit muſcus vel ambra. Dietur carnibꝰ bonis cōditis cū ſpēbus aromaticis & ꝓprie croco macis ſpica gariof. cardamō folio & gallāga. Bibat vinū bonū ſꝫ vſu moderato: ne forte inducat ſiccitatem. Sumat de tertio in tertium in ieiuno. ℥. j. tyriace bone veteris cum vino decoctionis ma-

cis cinamomi. Cura eius que a ſiccitate eſt vt regat̃ patiẽs regimine ethice. Impinguet̃ ergo ꝓpoſſe cũ brodijs pinguib⁹ carniũ bonarũ cõditarũ cũ vitellis ouoꝝ alterat꜠ cũ cucur. lactucis. Bibat ſepe in ieiuno lac recens aſine vel capre in q̃ ſit aliquid zuccari ne caſeet̃ in ſtomacho. Epithimet̃ pect⁹ cũ oleo viol. et roſ. ꝛ cõmixtis cũ muſcillagine ſe. lini fenugreci maluauiſci. Poſt ſumptionẽ lactis ꝑ tres horas balneetur in aqua dulci tepida in qua modicum moret̃ ne corpus fiat euaporabile: bibat vinũ dulce. Cura ei⁹ que eſt ab humiditate eſt cura apoplexie propoſſe: quia periculoſa eſt hec debilitas propter ſubitam ſuffocationem que timetur.

Emperica. In omĩ ſpecie debilitatis cordis ꝯuenit abſtinẽtia a coitu om̃ino ꝛ labore ꝛ vti letitia ꝛ gaudio audiẽdo ſonos muſice et fabulas nouas ꝛ vtiles et videre amena odorare aromatica: quia cerebrum cor epar cuꝫ ſint mẽbra principalia ſibijnuicem mutuo compatiũtur et confortãtur. Et vnge pectus cum oleo nardino vel oleo roſ. et cera mirtis cum gallia muſ. ꝛ ſuffumigiũ cũ alipta muſ. ſtorace calamẽta ligni aloes thure ꝛ ſil'ibus. Itẽ epithima ꝯfortans cor a ꝓprietate: ꝛ ꝓprie etiã fe. ℞. bugloſſe meliſſe borraginis ſandali albi ꝛ rubei cãphore ro. margarit꜠ coralli. añ. bulliant omnia preter lapides precioſos ꝛ camphora in aqua roſ. vel in aqua ꝛ modico aceti boni donec medietas cõſumatur: tũc addatur puluis lapidis ꝛ camphora ꝛ infundantur petie de ſindone vel ſcarleto: et expreſſe aliquantulũ ponant̃ ſuper cor. Item electuarium confortãs a proprietate in omni cauſa. ℞. ſmaragd. hiacyntoꝝ ſaphiroꝝ añ. ʒ. ß. auri ꝛ argenti puri foliati añ. ʒ. ß. margaritarũ perforatarum ꝛ non perforatarum añ. ʒ. j. et ß. bugloſſe meliſſe florũ borraginis ozimi zedoarij been albũ ꝛ rubeũ gariof. ligni aloes zinziberis cinamomi electi ꝛ mũdati añ. ℥. ß. ſerici contriti nõ cõbuſti: quia melius eſſet cõbuſtum trociſci de cubebe cardamomi calami aromatici ſpice gallãge muſci camphore oſſis de corde cerui ambre ana. ʒ. j. coralli albi ꝛ rubei ſandal. roſ. ſpodij bellericoꝝ terre ſigillate coriãdri añ. ʒ. ij. ꝛ ß. omnia terãtur ſubtil'r: ꝛ ꝑ qualibꝫ ℥. ſpecierũ ponatur zuccari albiſſimi lib. j. ꝛ fiat electuariũ. Eſt nãqꝫ continẽs omnia ſimplicia cordialia vel plurima ꝛ deauretur exterius. Addatur ergo vel extrahat̃ ex calidis vel frigidis prout egri deſiderium vel neceſſitas poſtulat. Item confectio ad idem. ℞. dyãthos dya borraginis dyarrodon abbatis añ. ℥. j. dyamargariton. ℥. j. miſceantur ſimul aut quodlibet per ſe ſumatur in fe. aut ſine fe. ante cibum per horam vnam cum vino albo. Fit autẽ dyaborrago ex floribus borraginis ꝛ bugloſſe: queẽadmodũ zuccaro. ex floribus roſ. ꝛ zuccarũ viol. non noto. Dicit pterea Auerroys v. et. vij. colliget. ꝙ ex cibis ꝛ medicinis oĩbus nihil eſt qď equet̃ vino in ꝯfortatione cordis: qm̃ eſt penetrãs: eſt calidũ: eſt ſpũs ginitiuum etiã nature amicũ a tota ſpecie ꝓpter qď dari cõuenit in ſincopi fe. epidimali etiã in omĩ debilitate ꝛ corpis reſolutiõe: et ſi nõ ſit ſaltim refractum ꝛ limphatum.

Canones. Debilitas cordis vt plurimũ fit a mala cõplexione frigida ꝛ ſicca: quia maxime cõtrariant̃ principijs vite. Frigiditas autem aduenit cordi duobus modis. Uno modo ꝑ

ſe: vt cū ab humoribus frigidis ele uātur fumi & vapores frigidi cor ꝑcutiētes velut ydropiſis vel ethica ſenectutis. Scḋo modo ꝑ accidēs: vt ꝓpter cōſumptionē humidi radicalis quod eſt ꝓpriū pabulū radicalis calidi & naturalis quare ſil'euaporātur: vt in fe. cronicis etiā morte naturali & ſenio ꝯtingit. Ex iſto aūt ſequit̃ canon alius: & eſt ꝙ ois motus mortis eſt duorū generum: vt ait Ariſto. in lib. de longitudine & breuitate vite. Prim⁹ eſt macror & eſt qn̄ calor cordis conſumit ſuuꝫ humidū in quo cōſeruabat̃: quare et ipm per accidēs corrūpit̃. Scḋs vo maraſmus: & eſt quando q̄litas cōtraria vite: ſcꝫ frigiditas dn̄atur in cōplexione cordis. Nā tunc calor naturalis cordis deſtruit̃ & frigidū dominat̃: & a q̄buſdā extinctio nuncupatur. Ad quos quidē modos reducitur ois mors: ſiue ſit naturalis vt in ſenio: ſiue nō naturalis vt ab egritudine: ſiue violēta vt a caſu ꝑcuſſioue incēdio vel demerſione: vt patet ſubtiliter ſpeculanti.

Pronoſticatio.

Omnis mala cōplexio ſiue ſit diuerſa ſiue equalis quādo ꝯfirmatur in corde eſt incurabilis et neceſſario mortalis ꝓpter cordis ꝑexcellentiā ſup omnia membra et eius neceſſitatem in vita animalis ſine cui⁹ operatiōe animalis nō poteſt ſubſiſtere vnico momento. Item ſincopis ſuperueniens mortale.

De ſincopi & cardiaca paſſione. Caplm. ij.

Sincopis ē ablatio ſenſus & mot⁹: & quādoqꝫ pulſus exterioꝝ membrorum tēpore aliquo ꝓpter cordis leſioneꝫ: quapropter a philoſophis mors tēporalis vel cardiaca paſſio nūcupatur. Quādoqꝫ eſt morb⁹ quādoqꝫ accidēs. Morb⁹ quidē qn̄ cauſa continetur in corde. Et hoc fit tribus modis. Uno mō ꝓpter reſolutionē ſpirituū: quare depauperat̃ cor ſpiritu & calore & deficit: vt patet in laboratibus & ſudantibus ſuperflue. Secūdo modo ꝓpter debilitatem cordis naturalē & frigiditatē. Tertio vo ꝓpter fumos venenoſos percutiētes cor: ſicut fit poſt ſumptionem rei venenoſe. Eſt autē triplex venenū: vt ponit Auerroys. v. colliget. quoddā ē a ꝓprietate & forma ſpecifica: vt napellus & ſputūvipe. quoddā ē a qualitate: & hoc dupl'r: quia vel a frigida mortificāte ſpiritus: vt ē opiū iuſquiamus mādragora vl' calida adurēte & reſoluēte: vt arſenicū: calx viua: realgar: auripigmentum. Accidēs vo ḋr quādo cōſequit̃ morbū aliū et habitual'r: quia vl' particularē vel vniuerſalē. Et ſiquidē particl'arē hoc ē dupl'r. qr vel fit ꝓpter cōpactionē eius ad cerebrū. vbi grā. vt cū accidit ꝓpt̄ terrorē vel timorē vel aliā actionē animalē ſubitā ſpūs animales & vitales conculcantē in corde & ſuffocātē vel ſegregātē ſiue diſpgētem: ſicut accidit in gaudio pnicioſo. vel fit ſincopis ꝓpter cōpaſſionē ei⁹ ad ſtomachū: & ꝓpe ad os ei⁹. vbi grā. ſicut fit qn̄ mā calida acuta mordicat os ſtōachi: q̄re ledit̃ vehemēter ad qḋ opat̃ pl'imū acuitas ſenſus ī eo: verū qm̄ accidit frequēter hoc modo ſincopis apud ignaros noiatur ſincopis inter paſſiones ſtomachales. Si vo ſequit̃ morbū vl'em: ſicut eſt ſincopis q̄ accidit in fe. ſincopali in pncipio paroxiſmi: vt in. ij. li. dicet̃. Signa ſincopis ꝓpt̄ debilitatē cordis vl' reſol'onē ſpūuꝫ ſūt pulſus puus debilis nāl'r vel ex tpe corp⁹ rarū ſpōgioſum qḋ ex q̄libet leui cā deficit anhelit⁹ puus rarus.

Signa sincopis ꝓpter fumos venenoſos ſunt anteceſſio rei ſuſpecte in cibo potu vel medicina. Et ſi venenū operatur a proprietate apparebit feruor rub. ⁊ ſudor in facie ⁊ venarū tumor et anguſtia ⁊ ſitis ⁊ fetor oris et oculorum citrinitas. Si vͦo a calida qualitate operetur apparebit inciſio ⁊ mordicatio ſiue inciſio in aliq̄ loco ⁊ ſtomacho et inteſtinis. Si vͦo a q̄litate frigida apparebit ſubeth ſtupor alcuſeth pigritia in motibꝰ et cōgelatio. Signa eius cum fit propter actionem animalem ſunt anteceſſio timoris ſubiti vel terroris vł gaudij ſuꝑflui pernicioſi. Dicit em̄ Gał. v. de accidenti. Ex terrore ſiue timore ſubito vel gaudio ſubito et ſuꝑfluo poteſt quis ſincopim incurrere ⁊ mortem: ꝓpter triſtitiam vͦo nequaq̄: q2 paulatiue fit nunq̄ ſubito: nec ab ira: quia per ipſam nō deijcitur virtus in ſummo cū ſit oꝑatio actiua. Signa eius cum fit propter leſionem oris ſtomachi ſunt mordicatio ⁊ caliditas acuta circa os ſtomachi cui ſtatim ſincop. ſuccedit. Signa eius que fit ꝓpter ꝑoxiſmū fe. ſincopalis ſunt ſigna ꝓpria illiꝰ fe.

Methodus.

Cura ſincopis duplex eſt: quedā eſt ante ꝑoxiſmum et hec ꝑficit̄ per actū ꝯſeruatiuū. Alia hora paroxiſmi ꝑ actū curatiuū. Cura igit̄ ꝯſeruatiua ē vt ſi fuerit ꝓpter debilitatē cordis fiāt illa q̄ ſūt dicta in p̄cedēti ca. q̄ ſi ꝓpt̄ raritatē corꝑis vł exalationē ſpūum acciderit ꝯdempſent̄ cū aq̄ frigida vł aere frigido vł aq̄ ro. et puluere ſandaloꝝ ⁊ cāphore epithimādo pectus faciē ⁊ totū corpꝰ frequenter. Cōedat carnes bonas cōditas cū ſpeciebꝰ aromaticis ⁊ oua ſorbilia ⁊ bibat vinū optimū. Euitet laborē balneū calidū aerē calidū et coitū ꝓpoſſe. Si vͦo fit ꝓpter ſumptionē veneni fiāt cura cōis ꝯ om̄e venenū aſſumptū in cibo vel potu q̄ eſt vt ſtatim cū hō ſentire incipit mutationes incōſuetas et anguſtiā et eſtuationē ꝓpter aſſumptiōes alicuiꝰ rei q̄ hmōi facere nō deberet. ⁋Repleat̄ aqua tepida cui ſit aliq̄d olei ꝑmixtū ⁊ aceti ⁊ confortet̄ cū impoſitiōe digiti vł pēne inūcte in oleo ⁊ euomat. Si aūt vomitus pigritaret̄ coquat̄ raphanus ⁊ anetū in aq̄ ⁊ collet̄ ⁊ addat̄ ſal mel baurach ⁊ bibat̄ ⁊ interim cōfortet̄ vt euomat aliq̄tiēs: q̄ ſi nō ſufficit ſuſpendat̄ ꝑ pedes capite deꝑſſo donec tota materia educat̄. ⁋Poſt hoc vͦo ꝯſidera ſi in inferioribꝰ ventris ſentiat eſtuationē et ſi ſic fiāt ſuppoſitoriū ł cliſtere et det̄ ei tyriaca ī potu et ſucceſſiue purget̄ cū pił'is cochijs vel ſtomatichis vł yerapigra. Si igit̄ poſt om̄ia iſta ceſſauerint accidētia mala liberatꝰ eſt. Si nautē cōſidera ꝯditionē accidentiū remanentiū: q2 ſi ſenſerit eger ſtimulationē inciſionē in aliq̄ loco corporis q̄ ſunt ſigna veneni calidi lac et butirū ⁊ oleū amigdalarū dulcium ad potandū tribue: q̄m ſedāt maliciā ⁊ acuitatē veneni. Et ꝓprie butirū recens: vt dicit ⁋Raſ in diuiſionibꝰ ca. de ſumptiōe venenoꝝ. Et ſi dent̄ electuaria frigida q̄ eiꝰ caliditatē exprimāt vt eſt dyapapauer et dyapeniď. filonium recens zucarū roſ. vel violatum. Si vͦo eger ſenſerit feruorē ⁊ ſudorē ⁊ oculi rubere ceperint ⁊ vene tumere ⁊ anguſtia ⁊ ſitis ⁊ fetor oris ⁊ oculorū citrinitas apparuerit q̄ ſignāt venenū a ꝓprietate ſiue forma ſpecifica: det̄ aqua frigida et nix ⁊ aq̄ roſ. ⁊ acetum vel trociſci de cāphora cum aqua ſimplici dicti capło de ꝓtiſi. Tribuant̄ in potu ſuccus endi. cicoree cū aceto vt malitia veneni re

frangatur. Et ſi in aliq̄ loco corꝑis ſentiat vehementē dolorē vel inflāmationē: ſꝫ etiā emplaſtrū ex lenticula ſucco ſolatri vel ſemperuiue ⁊ ſilibus ⁊ actu frigidū aſperſum cū aceto gratia penetratiōis ilico ſuppone. vel ſꝫ epithima ex eiſdē ⁊ reiteretur donec locus ſtupidus fiat. Deinde pſillium ⁊ lac vaccinū: de q̄ extractū ſit butirum ⁊ ſuccum fructuum frigidoꝝ tribue. Et ſi a principio ſigna repletionis apparuerit manifeſte ipm̄ flebothoma. Si vō ſtrictus ſit ꝑm ventrē ſolue cū medicina. Deinde ciba ipm̄ cum cibis frigidis: vt agreſta vino granatoꝝ acetoſoꝝ lactucis portulaca vel pedibus porcoꝝ cōditis cum eiſdem. Detur aūt tyriaca noua vel filoniū nouum. Et epithimet̄ cor ⁊ pectus totum cū aqua roſ. in qua diſſolut⁹ ſit puluis ſandal. roſ. cāphore terre ſigillate: qm̄ ſui frigiditate confortant cor ne venenū ad ſe trahat. Et ſilr os ꝙ epar ꝯfortet̄ cū eiſdē. hec eñ deſtruunt virtutem veneni operātis appꝛietate: ⁊ maxime qñ in ipſo caliditas reperitur. Si vō eger ceciderit in ſubeth ſtuporē cōgelationem ⁊ alcuſeth que ſunt ſigna veneni frigidi: ciba ipſum cuꝫ allijs ⁊ ſinapi: ⁊ det̄ tyriaca vetus ⁊ metridatū vetus ⁊ dyatriūpipereon ⁊ ſimilia: neqꝫ dormire ipſuꝫ permittas. Sitim etiā inducas ꝓpoſſe ⁊ frica corpus eius ⁊ caput et pectus cū panno calefacto ad ignē. Et quādoqꝫ ſternutationem inducas cum pipere vel condiſi ⁊ os ſtomachi conforta cum vnguētis oleis ⁊ emplaſtris calidis ſtiptic. donec liberetur. Si igit̄ poſt omnia iſta accidētia mala nō diminuant̄: imo eger continue mutat̄ ad deterius ⁊ incipit ſincopis ſuꝑuenire cum frequenti diſſolutione ṽtutis ſignificat egrum neceſſario moriturum a veneno ſumpto: ⁊ ꝙ virtus veneni iam peruenit ad cor: quia oīm accidentium cōſequentiū venena ſincopis ⁊ defectio ṽtutis ſunt peſſima. Hec eſt igit̄ cōmunis ⁊ cōueniens cura in omī genere venenoꝝ aſſumptorum per interius. Qui vō deſiderat curā ꝓpriā vniuſcuiuſqꝫ veneni recurrat in tractatu de venenis lib. ij. vbi de hoc ſcribemus auctoritate Auicē. quarto canoñ. fen ſexta. ſi deus voluerit. Cura ſincopis ꝓpter paſſiōes animales eſt: vt ſi timor ſit in cauſa inducatur gaudium ⁊ ecōuerſo. Et cōfortetur cerebrum cum pauco lapdani ambre muſci ſandal. ru. nucis muſcate florum cinamomi ⁊ ſimiliū pulueriſatorum ⁊ confectorū cū lapdano vel aqua roſ. quod cōtinue deferet̄ in manu ⁊ odoretur. Confortetur cor cum tyriaca veteri ſumēdo ſepe de ipſa ante cibum. ʒ. j. cum vino optimo vel dyāthos vel dyamargaritō cum muſco vel ſine muſco: ꝓut maxime patiēs delectetur. Fiat aliqñ ſternutatio cū iſto puluere: q2 confortat omnes ṽtutes cerebri. ℞. cōdiſi piperis longi caſtorei ellebori nigri piretri cubebarū añ. ʒ. x. ſtoracis calamāte. ʒ. ij. euforbij bdellij añ. ʒ. j. ⁊ muſci. ʒ. ß. ſꝫ puluis inſuffletur in nares vel attrahat̄ ꝑ pannum lineū rarū cū anhelitu ſtomacho ieiuno. Cura eius que fit vitio ſtomachi eſt vt in ꝑncipio purget̄ ſtomachus cū pillˀis cochijs ſi materia ſit frigida vel cū bñdicta. Si vō ſit calida cū pillˀis de reubarbaro poſitis ca. de reumate ⁊ catharro. vel electuario de ſucco roſ. laxatiuo vł ſtomaticho laxatiuo. Preterea ꝯfortet̄ cū ſirupis ⁊ electuarijs aromaticis per interius ⁊ oleo maſticino nardino per exterius vł trociſcis de maſtice factis lapdano gariof. zedoarij gallāge cinamomi

baccarum lauri ⁊ ſilibus cõtritis ⁊ incorporatis cum lapdano extenſis ſuper corio albo mũdo. Cura eius que fit rõne paroxiſmi fe. eſt cura illius fe. pmo ⁊ ↄfortatio cordis cerebri ⁊ ſtomachi cũ rebus iã dict. Cura ſincopis iaȝ facte que fit per actuȝ curatiuũ eſt vt hora acceſſionis roret aqua frigida vl aqua ro. ſuper faciẽ ⁊ pectus: ⁊ fricent cum ea leuiter man⁹ ⁊ pedes ⁊ muſcus et ambra: vel vinũ odoriferũ inſuffletur in naribus: excitet ṽtus con quaſſando corp⁹: ⁊ ligent extrema ⁊ fricent ⁊ calefiat ſtomachus cuȝ pãno ſuffumigato ex ligno aloes ⁊ conſtringat naſus ſepe poſt inſufflationẽ muſci vl alteri⁹ odoramẽti: et cũ ſentire ceperit det ei vinũ album clarum odoriferũ per ſe vel per artem limpbatũ parũper.

Emperica. In cura cardiace paſſionis nõ ſufficit apponere mediciãs cordi: ſed ⁊ oibus ei⁹ miniſtris pncipalibus: ſcȝ cerebro epati teſticulis. Simil̃r ⁊ nobilib⁹: licȝ nõ principalib⁹: vt ſtomacho ⁊ ſpleni. Cõfortet aũt cor cũ electuario de pcioſis lapid. dicto ca. de debilitate cordis. ⁊ dyamargariton ⁊ dyanthos. Confortet cerebrũ cum odoratiõe talis pomi. ℞. ſandal. ru. foliorum mirti ligni aloes ana. ʒ. vj. cubebe gariof. gallie muſcate añ. ʒ. iij. ambre macis camphorẽ añ. ʒ. j. ſtorac calamãte. ʒ. iiij. terant ⁊ incorporẽtur cũ lapdano ⁊ aqua ro. Eſt nãqȝ fere continẽs omnes medicinas cerebrales atqȝ aromaticas virtutis animalis cõfortatiuas. Qđ ſi cerebrum ſit diſcraſiatũ in calido multiplicent roſe ⁊ cãphora. Si in frigido multiplicẽtur cubebe garioſ. ⁊ ſtorax. Et in iſto pomo quidã addũt folia mẽte calamẽtũ aromaticũ olibanũ nucẽ muſcatã mirrhã et pprie ſi cerebrũ ſit reumaticum de cauſa frigida. Sed gumi arabici dragãtum viol. ſicce. folia vel ſemina mirtillorȝ in cã calida. Addẽdum igit ⁊ ſubſtrahendum cognoſcitur: prout egri deſideriũ vel neceſſitas poſtulat. Cõfortet autem epar cũ epithimate iſto. ℞. ſandal. roſ. abſinthij florũ camomille cinamomi añ. partes equales. oĩa cum vino albo odorifero cum aqua roſ. et aceto vini boni ⁊ philtrũ imbibitum ⁊ expreſſum parũper calidũ ponatur ſup epar ſtomacho ieiuno confert nanqȝ in cauſis calidis et frigidis. Confortat aũt ſplen cum vnguẽto tali. ℞. ſcorie ferri ſcolopendrie thamarici añ. ℥. j. capparis ciperi acori aȝari berberis cinamomi añ. ʒ. ß. bulliãt in lib. duab⁹ olei veteris ⁊ lib. j. aceti fortiſſimi donec acetũ cõſumatur. Preterea diſſoluatur iſte gume in aceto. ℞. ſerapini galbani oppoponaci bdellij armoniaci añ. ʒ. iij. ⁊ vnguẽtum cum predicto oleo ⁊ cera ſufficiẽti ⁊ vngatur cum eo ſplen omĩ mane ſtõacho ieiuno. Cõfortat eñi ſplenẽ a pprietate ⁊ ei⁹ materiã ſubtiliat ⁊ opilationem eius remouet. Stomachus etiã cõfortetur cũ pãno laneo calido vel philtro ſuffumigato cũ maſtice ⁊ thure ⁊ xiloaloe poſito ſuper ipm in ieiuno frequẽter. Simil̃r ⁊ cum cerotis que dicẽtur in ca. de ſtomachi debilitate. Confortẽtur ṽo teſticuli cum abſtinẽtia a coitu omino ⁊ fomẽtatione ex aq̃ roſ. et pulueris ſandal. ⁊ muſci ⁊ ſimilium.

Canones. Sincopis eſt duplex ſm medicos. quedã reparabilis. ſ. quãdo aufert ſpũs animalis a mẽbris totius corporis qui trãſmittitur a cerebro per neruos pp̃ter opilationem neruorũ vel leſionẽ in cerebro

factam: ⁊ dicitur lipotomia grece: vel defectio animi latine. Alia eſt irreparabilis: ſcilꝫ quādo ſimul aufertur cum hoc ſpūs vitalis a membris qui trāſmittit̃ a corde per arterias ꝓpter opillationē factaꝫ in ipſis vel ꝓpter debilitatē in corde. Et ad iſtaꝫ ſincopim de neceſſitate ſequitur mors. Ex iſto autē canone ſequit̃ alius ꝙ quādo gal. precipit in octauo de ingenio ſanitatis. precipit in cura ſinoche fieri flebothomiam vſqꝫ ad ſincopim. Similr ⁊ Auic. iiij. canon. fen. pria. ca. de fe. ſanguinea. debꝫ hic intelligi de ſincopi pma nō ſecūda: qꝛ nō licet medico in ſui cura deducere egrum ad ſincopim mortalē cū medicus ſit cōſeruator ſanitatis: vt dꝛ commento de ingenio ſanitatis. Ex quo concipere poſſumus qualiter cōcordari poſſunt Gal. loco allegato ⁊ Auerroys. vij. colliget. vbi increpat gal. de tali flebothomia rōnibus diuerſis contra ipm arguēs fortiter atqꝫ neceſſario concludens ꝙ in cura ſinoche nullatenus cōpetit flebothomia vſqꝫ ad ſincopim neqꝫ ſecūdare flebothomiā. Gal. intellexit de prima. Auerroys de ſecunda.

Pronoſticatio. Sincopis ſuperueniēs ſepe ⁊ profunde in corde debili nō precedēte cauſa primitiua: vt eſt terror vel gaudiū vel caſus vel ꝑcuſſio: neqꝫ cauſa antecedente vel accidēte humorali: vt eſt mordicatio oris ſtomachi a cholera vel flegmate ſalſo vel melācholia amara vel pōtica vel vermibus mortale: qꝛ ſignificat cordis extremam debilitatē ⁊ ſpirituū pauptatem. Unde Ypoc. ij. parti. amphō. Quicūqꝫ exoluūtur frequenter et fortiter ſine manifeſta cauſa repēte moriūtur. Item ſincopis fortis ſuperueniēs poſt aſſumptionē rei venenoſe per interius vel tactū vel morſum per exterius mortale: quia ſignificat vtutē veneni ꝑtigiſſe ad cor: ⁊ ꝓprie in corpore puſillanimi raro cholerico ⁊ cuiꝰ vene ſunt apte ⁊ cor debile per naturam.

¶ De tremore ⁊ iectigatione cordis. Cap. iij.

Tremor cordis caſacam a modernis iectigatio cordis nūcupatur: ⁊ eſt cum cor alto pulſu ⁊ forti mouetur quaſi ſaltet: ideo precedit cauſa manifeſta: ſcilꝫ exercitiuꝫ forte vel eſtus timor vel ira. Fit vt plurimū a dominio caliditatis accidentalis cum materia vel ſine materia ſuper cor. Fit etiā quādoqꝫ ſed raro ꝓpter dominiuꝫ melācholie naturalis ꝯuerſe in materiā corruptā venenoſam. Signa eius que de calida cauſa ſūt pulſus velox ſpiſſus velocitas ad iram caliditas pectoris ſiccitas lingue ⁊ palati cum ſiti plurima quam magis extinguit aer frigidꝰ ꝙ aqua. Signa eius que de melancholia ſunt corruptio imaginatiōis timor ſilueſtritas mox ⁊ habitudo nigra macra cum gracilitate oſſium ⁊ mollitie cutis quodammodo ſimiliter et cum facilitate.

Methodus. Cura ſaltꝰ cordis a cā calida eſt vt pmo ſ flebothōia manus cephalice ſiniſtre vel mediane vel vētoſatio in cruribus ⁊ hanchis vel cū decoctione purgāte melīam anguſtam dicta ca. de melācholia: vel cum dyaſene. Utatur ſepe lacte acetoſo ⁊ trociſcis de camphora dictis cap. de ptiſi. Comedat zuccarum roſ. vetus in quo ſit pul. iſte. ℞. terre ſigillate coralli rubei margaritarum nō ꝑforatarum oſſis de corde cerui añ. ʒ. iij. opij. ℈. ij. croci macis añ. ℈. j. teranẗ ⁊ miſceantur

cū lib. j. zuccari roſ. Nutriat̄ carnibus pullor̄ edor̄ cū agreſta vl' berberis vel vino granator̄. Bibat vinū delectabile limphatū mixtū cū aqua frigida vl' aq̄ roſ. Cura ei⁹ q̄ fit a melācholia eſt vt ſ omia dicta ca. de ꝑturbatiōe v̄tutis naturalis. ſcʒ ex melīa nāli corrupta. Utat̄ dyanthos dyamuſto ſ ſuffumigationes ex ligno aloe roſ. ⁊ ſilib⁹ odoriferis. Utat̄ coitu ſed raro letet̄ ꝑ poſſe ꝓuocent̄ mēſtrua et emorroide ſi eſt poſſibile cum flebothomia ſaphene q̄ eſt int⁹ in talo ⁊ ꝑꝑe pede ſiniſtri ⁊ cū appoſitione ſanguiſuge circa anū vel emplaſtri rubificatiui facti ex affodilis ſinap. melle crudo cepis tritis ⁊ incorꝑatꝯ cū fermēto ⁊ vitello oui ponendo calidū ſup anū: ⁊ cum firmiter adheſerit violēter abſtrahat̄: ⁊ totiēs reiteret̄ donec apiant̄ ī corꝑe ꝯſueto.

Emperica. Dia dicta in caplo debilitatꝯ cordis. hic ꝓficiūt ſi ꝓpria proprijs fuerint applicata cauſis.

Canones. Dicit Raſ in diuiſiōibus ꝙ tremor cordis ꝓueniēs ex melācholia fit rarior: eſt tn̄ nociu⁹ magis et timoroſior q̄cūq̄ ſpecierū tremorꝯ cordis ꝓpter duo. Primo quidē q2 cor magis ledit̄ a frigido ꝙ calido: cū calidū ſit amicū nature. Scdo q̄dē quia materia groſſa difficulter eradicari pōt: ⁊ ſui p̄ntia diſturbat ſpūs vitales in corde gn̄atos. Silr ⁊ aīales cōtꝑatos in cerebro: quia ſunt inepti ad opationes ſuas exercendas ⁊ ſequit̄ morū ſilueſtritas ⁊ virtutum diminutio et demū ablatio perfecta.

Pronoſticatio. Tremor in fe. acutis vel in fe. ſincopali frequēs ⁊ fortis mortale ⁊ ꝑꝑe ſi ſit cū alijs malis ſignis q̄ ſunt debilitas v̄tutis ꝓuatio digōnis ꝓſtrātio appetit⁹ ⁊ ſilīa marie ſi ſupuenerit in die nō cretica: q2 ſinthomaticā criſim ⁊ cordis paſſionē denotant.

¶ De dolore et apoſtemate et vulnere cordis. Cap. iiij.

Dolor cauſat̄ in corde ex mala cōplone diuerſa q̄cūq̄ ſimplici vl' ꝯpoſita añq̄ ꝯfirmet̄: nā ſi cōfirmet̄ et ꝑduret nō dolorē ſed mortē ſubitā inducet: q2 tūc cor incipiet debilitari ī ſua opatiōe neceſſaria ꝓ toto q̄ ē gn̄atio ſpūs vitalis aſſidua ⁊ ei⁹ ꝑ arterias in ſingula mēbra delegatio ſine q̄ mēbrū et totū corp⁹ vnico momēto viuere nō pn̄t cū iſte ſpūs ſit vehiculū vite a corde in corp⁹ totū in q̄ ſola eſt aīa. p̄mo ꝑ ſe ⁊ imediate: ī alijs aūt tātū in q̄tū ſunt adiūcta cordi ⁊ ꝯtinuū influxū recipiunt a corde ꝓpter qd̄ dicebat Ariſto. ij. de gn̄atōe aīaliū. Cor eſt qd̄ p̄mo viuit ⁊ vltimo morit̄. Et auer. ij. collgiet ait. ꝙ calor cordis trāſmiſſus ꝑ arterias ē ſicut forma: calor v̄o mēbror̄ ē ſicut materia ⁊ patiēs in actu conuerſionis ⁊ nutritiōis. Fit aūt ex ſolone continui: hec aūt ſolō fit a materia humorali: vt ꝯtingit ex gn̄atiōe apatꝯ vel a cā primitiua vt ꝯtingit in vulnere caſu ⁊ percuſſione: ⁊ ex q̄cūq̄ cā fuerit eſt mortale.

Methodus. Cura doloris cord. ex mala cōplexiōe diuerſa ē eadē cum cura debilitatis cordis ſi propria ꝓprijs applicentur.

Canones. Dicit Raſ in diuiſionib⁹ ꝙ ex hūiditate ſola non fient fortaſſe egritudines ī corde. Nā ſi dn̄et̄ humiditas in diſpōne corꝑis adeo donec nec̄e ſit vt cordi dn̄et̄: interficit ipm velocit̄ ⁊ nō expectat curationē ⁊ fit apoplexia ꝑalit ꝑꝑt acceſ-

ſionē oim hũiditatũ ſup coꝛ: qꝛ cuȝ coꝛ naturalr̃ ſit ꝯplonis calide ⁊ ſic cē ilico ab hũiditatib⁹ ſuffocatur ſi mltũ ꝯueñt. Itē di. Ariſto. de ꝓpetatib⁹ aialiũ. ⁊ Ga. iij. de interioꝛibus. ꝙ oĩs ſolo cõtinui fctã in ſuba coꝛdis ē moꝛtalis ſiue ſit ab hũoꝛe ſiue a ſanie ſiue a ferro. Sȝ differt qꝛ ſi penetret ĩ vẽtriculos ei⁹ ⁊ ꝓpe ſiniſtrũ interficit ilico ꝑpt̃ ei⁹ nobilitatē ⁊ ſpirituũ exalationē q̃ ibi gñanẽ cũ ſpũs vital' ſilr ⁊ caloꝛ naturalis ſint ſedes ⁊ vinculuȝ aĩe ad coꝛ. Si vo nõ penetret inficit ĩfra vnũ diē ad pl⁹: qꝛ ſolo ꝯtinui inducet doloꝛē doloꝛ attrahet mãias et ꝓpꝛie mobiles calidas q̃re fiet apa magnũ cũ feb. ꝓpꝛie acuta ⁊ vtute debili q̃ necña ſũt ꝑpt̃ doloꝛē ꝯſternentē vtutē et materiã ſuffocatem ſpũs ⁊ neceſſitatē adauctã cũ diminutiõe vtutꝫ euẽtatiõis. Sec⁹ aũt eſt de cerebꝛo in q̃ ſolo ꝯtinui penetrãs ad vẽtricłos ē moꝛtalis ſȝ non ilico. Solo vo nõ penetrãs põt qñqȝ curari ſi ſit pua. Silr et apa vt ptȝ ĩ freneſi nõ ꝯfirmata vl' lithargia. Epar aũt cũ ſit mẽbꝛũ carnoſũ poteſt adhuc melius curari ꝙ cerebꝛũ ſi ei⁹ ſolo ſit modica vel apa nõ ꝯfirmatũ cũ ꝯſtãtia vtutꝫ. Teſticuli vo cũ ad ſpẽm poti⁹ ꝙ ad indiuiduũ ptineant poſſunt remoueri vita remanente plurimũqȝ.

Pronoſticatio. Signa moꝛtis ĩ doloꝛe coꝛdis ſũt caſus pulſus poſt vehementiam diuerſitatis in oꝛdine et magnitudinis in motu ipſius ⁊ citrinitas coloꝛis ſubito poſt vehementiam rub. eius et ſincopis difficilis tarde euaſiõis ⁊ ſudoꝛ frigidus circa frontem.

Tractatus quartus ſecũde ſectionis de paſſionibus mamillarum.

Mamillaruȝ paſſiones de qb⁹ ſcribem⁹ ſunt duo capitula cõiter. Prima q̃rũ exuberãtia vl' diminutio lactꝫ. Secũda vo ingroſſatio vel diminutio ipaꝝ ſupflua. Nã ipaꝝ apata curãtur methodo q̃ ad oĩa apata q̃ eſt vt dicit Auic. pmo cañ. fen. iiij. ca. de cura apatũ in gñali vt ĩ pꝛĩcipio. ⁊ cũ materia ē ĩ fluxu ponanẽ vnguēta ⁊ emplaſtra repcuſſiua et in augmẽto aliq̃d addaẽ de reſolutiuis ⁊ ꝓpꝛie in ꝓceſſu augmẽti cũ medic⁹ cert⁹ ē ꝙ tota materia fluxit ad locũ. Sȝ in ſtatu ponaẽ pl⁹ de reſolutiuis ꝙ repcuſſiuis. In declinatiõe vo ſola reſolutiua miniſtrẽtur ꝙ ſi hec apata tubefecerit ⁊ p ſaniationē terminenẽ ⁊ rupturã pmo q̃deȝ mũdificenẽ: poſtea ꝯſolidentur: vt dixim⁹ ca. de vlcere in aure. Scias pterea ꝙ repercuſſiua ⁊ reſolutiua qñ ſil' applicanẽ circa locũ: vt pote in augmẽto vl' ſtatu apatis cuiuſcũqȝ pñt duob⁹ modis applicari. pꝛimo vt miſceantur ⁊ incoꝛpoꝛentur ſimul per decoctionē et concuſſionem perfectam: ⁊ ſic ponantur ſupꝛa ⁊ circa apoſtema. Natura enim ſagax eſt ⁊ vteẽ eis diſtinctim vtroqȝ p ſua opatiõe lȝ eoꝝ ſube ſint cõfuſe: vt docet Auicē. iiij. cano. fen. pꝛima. ca. de cura fe. quartane. vbi pꝛecipit adminiſtrare ptiſanam cũ pipere. ſecũdus eſt vt repercuſſiua ponantur circa apoſtema: ſcilicet circa pedes ⁊ rad. apoſtematis vnde materia fluit ſed reſolutiua ſuper vt faciũt cõmuniter operãtes.

De exuberantia et diminutione lactis. Capitulum primum.

Conqueruntur mulieres delicate de lactis exuberantia in mamillis cum pꝛo fetus nutritione nõ

ſolicitentur: ſed nutrices: econuer
ſo vo paupercule et degētes de ma
millarum ſiccitate conqueruntur.
Exuberat lac propter quinq; cau-
ſas. Prima ē naturalis cōplexio hu-
mida mamillarū. ſcda ē multitudo
ſanguinis incorpatiōe. tertia ē ra-
ptus mēſtrui ad ſupiora. q̄rta vſus
ciboꝝ lac multiplicantiū. q̄nta fre-
quēs fricatio et ſuctio mamillaruꝫ
q̄re materie attrahūtur. Ex quiq;
vo cauſis p̄dictis puenit ſterilitas ma
millarū. Et ſcias q lac qñq; gñat
in mamillis viroꝝ calidoꝝ carno-
ſorū: ſed illud eſt raro ⁊ in modica
q̄titate q2 ſolū accidit hoc ex neceſ
ſitate cauſe efficiētis ſup quā fun-
daſ cā prima. Caret autē ſiue quia
mulier non prebet embrioni mate-
riā gñationis ac alimētū nutritio-
nis: vt di. Auerrois. ij. colliget.

Methodus. Exuberantia lactis
q̄ttuor modis reſtringit. Primo p
diuerſionē q̄re flebothomet ſaphe
na pedis q̄ eſt in talo et puocentur
mēſtrua et ponātur vētoſe ſine ſca
rificatione ſup ſumē ventris vbi ſi-
tuaſ matrix. Scdo per repcuſſiua
q̄re ponūtur epithimata et empl'a
frigida ſicca ſup māillas et radices
earū q̄ ſunt. ℞. fuliginē furni ⁊ in
corpa pfecte cuꝫ oleo roſ. vel ſucco
ſempuiue vel plātaginis ⁊ ſolatri.
Ad idē valꝫ farina lentiū excortica
tarū ⁊ fabarū ⁊ gallarū ⁊ cupulla-
rū glandiū et balauſt. ⁊ boli arme.
omib⁹ ſimul mixtis ⁊ incorpatis cū
agreſta et aceto ⁊ cū eiſdem ſuccis
ſiccis. Tertio p exiccatiua q̄re poſt
pdicta ponantur miliū ſal ⁊ flores
camomille ⁊ in ſacculo calefiāt ſup
lapide ignito etiā mēbro applicent
freq̄nter in ieiuno. Ad idem cōfert
emplaſtrū ex ru. ſaluia mēta abſin-
thio furfure. añ. coctis et incorpa-
tis cum oleo nardino vel camomil-
leo vel de euforbio. Et poteſt addi
aliquid ſalis nitri vel aluminis ba
lauſtie cupul. gland. roſ. donec lo-
cus ſtipticetur pfecte. Quarto per
dietam ſiccam. Abſtineat igit a la-
cte caſeo recē. carnib⁹ bouinis vi-
no dulci ⁊ omnibus multiplicātib⁹
ſanguinem. Vtatur lentibus farre
riſo milio ſinap. cibis ſalitis mul-
tum agreſta aceto berberis grana
tis acetoſis laboret propoſſe et ſu-
det in ieiuno. Sitim ⁊ famem tol-
leret: mamillas premat cōtinue ve-
ſtes ſtrictas deferendo: ſed nunq̄
ipſas manib⁹ tractet vel fricet. Ex
hijs phibetur gñatio lactis et edu-
citur eius in mamillis coagulatio ⁊
cōdēſatio que ſi ſupfluāt et doloris
exceſſum inducant. fiant pmo em-
plaſtra mollificatiua ex fenugre-
co pſillio malua biſmalua butiro re
cēn. adipe galline. bdellio oppopo-
naco galbano armoniaco et ſimili-
bus. Deide viciſſim fiāt emplaſtra
reſolutiua ex ſemine lini. fenugre-
co floris camomille meliloti fur-
fure oleo camomille et ſimilib⁹: po
nendo modo reſolutiuū modo mol
lificatiuum vel mixta ſimul: donec
tota caſeatio fuerit reſoluta. Mul
tiplicatur autem lac in mamillis p
quattuor modos. Primo vt fiat at-
tractio ſanguinis mēſtrui ex matri
ce ponendo ventoſas ſiccas ſupra
radicē mamillarum frequēter. Et
poſtea ſcdo per emplaſtra rubifica
tiua debilia que ſufficiant ad attra-
hendū ſine reſolutione ſicut eſt em
plaſtrum ex pice et gumis calidis
vt eſt thus maſtix. Et ad hoc valet
fricatio et ſuctio cum lenimento et
proprie in balneo aque dulcis poſt
cibum. Tertio per fomentationes
calidas humidas factas ex lana vel
pāno molli laneo infuſo in oleo nar
dino vel de lilio vel viol. vel in qua
diſſoluta ſint muſcus thus lapdanū

et ſimilia. vel in vino aromatico de
coctiõis mẽte ro.viol'.ligni aloes ⁊
ſimilium. Quarto per dietam ſan-
guificam vt eſt vſus carnium bona
rum et brodiorum pinguiũ aroma
ticorum cum cinamomo maci car-
damomo inſpiſſatorum cum ouorũ
vitell'. et vſus lactis receñ. et caſei
noui. Gaudeat ocio ⁊ quiete ⁊ im-
pinguet corpus propoſſe. Scias ꝙ
ſicut in anathomia videtur a matri
ce ꝓcederet due vene ad radicẽ ma
millarum. vna a latere dextro: alia
a ſiniſtro tranſeuntes per medium
ſicut mirach: et quanto magis re-
cedunt a matrice ſunt groſſiores ⁊
albiores et eminentiores verſus ſu
perficiem cutis. Sed q̃to ſunt pro
pinquiores cuꝫ nero matricis ſunt
graciliores et profundiores cum et
matrix profunde ſituetur in corpo-
re ſcilicꝫ inter longaonẽ quam eq̃-
tat et veſicã que ipſam ciſtat. Per
has igitur venas rapitur ſanguis
menſtruus a matrice ad mamillas
et ecõuerſo: ⁊ cũ penetrat in ſubſtã
tiã mamillaꝝ q̃ eſt caro alba glãdu
loſa frigida naturaliter diuiditur
in ramos plurimos minimos: ⁊ ſin
gulum ſanguinis contingitur a ſin
gulo carnis albe: vt melius ibi deal
betur et elaboretur ſicut etiam acci
dit in diſtributione chilli per ſub-
ſtantiam epatis. Ex quib⁹ ſcire po
tes tria. Primo quare mulier ha-
bens menſtrua plurima caret lacte
in mamillis et ecõuerſo: niſi ſit ro-
buſta et carnoſa valde. Scdo qua-
re menſtrua reſtringuntur per ſic-
cam ventoſam in radice mamilla-
rum poſitam: et lac diminuitur per
ventoſam in ſumen renis applica-
tam. Tertio quare generatur lac ĩ
mamillis poſt ſeptem vel octo mẽ-
ſes impregnationis: quia tũc fetus
completus eſt et nutrimento men-
ſtruo plurimo amplius nõ indiget
quare regimine nature ſurſum mit
titur vt in lac cõuertatur pro fetus
eductione poſt partum. Et ſi lac ge
neratur in mamillis virginum hoc
eſt ex neceſſitate materie non ratio
ne finis. Et ſi hoc generetur in ma
millis virorum fit per delegatio-
nem ſanguinis per venas nutrien
tes mamillas et partes pectorales
⁊ ſpongiãtes ſiue carnoſitates car
nis glanduloſe mamillarum.

Pronoſticatio. Si lac
valde ſuperfluat in mamillis reten
tionem menſtruoꝝ inducit niſi mu
lier fuerit ſanguinea valde et vene
matricis large. Retentio mẽſtruo
rum periculoſior eſt in muliere nõ
lactẽte ꝙ lac habẽte. Ruſtice ⁊ la
borantes modicum lac generant et
proprie cholerice et melancholice
propter ſiccitatem complexionis ⁊
euacuationum multitudinem. Itẽ
dicit Ipocra. v. ꝑticula amphoriſ-
morum. Mulieri in vtero habente
ſi ſubito ⁊ infra vnũ diem vel duos
mamillle graciles fiant ⁊ lacte pri-
uentur et extenuentur abortit quia
ſignificat defectum nutrimenti fe-
tus. Item ibidem. Mulieri in vte-
ro habenti ſi altera mamillarũ gra
cilis fiat geminos habenti alteruꝫ
abortiet. Et ſiquidem dextra gra-
cilis maſculuꝫ. Si ṽo ſiniſtra femi
nam abortiet. Et hoc intellige vt
plurimum: quia etiã femella quan
doqꝫ generat̃ in dextris: et maſcu-
lus in ſiniſtris: ſi epar matris ſit
naturaliter frigidum et ſplen cali-
dum. Itẽ ibidem. Si mulier que
neqꝫ pregnans eſt: neqꝫ generauit
lac habet in mamillis huius men-
ſtrua defecerunt. Item ibidem di-
citur. Mulieri habẽti in vtero lac
ex mamillis multum fluens fetum
ſignificat debilem. Si ṽo vbera du
ra fuerint ſanum ſignificat.

¶ De ingroſſatione ⁊ extenuatione mamillarum. Cap. ij.

Accidit femellis quibuſdã humidis flegmaticis vt ipſarũ mamille vltra decentiã excreſcãt: econuerſo accidit macris ſiccis vt mamillas habeant diminutas.

Methodus. Ad prohibẽdum ingroſſationẽ mamillarũ confert ponere ſuper eas emplaſtrũ factũ ex cimino cõtuſo ⁊ aſperſo aqua. Deinde firmetur cum faſcia infuſa in aqua ⁊ aceto abſq3 dolore: ⁊ ſic per tres dies dimittaꝛ ⁊ poſt remoueatur: ⁊ loco eius ponaꝛ emplaſtrum factum ex cepa lilij albi cõtuſi ⁊ incorporati cum aceto ⁊ aqua: et firmetur per tres dies cũ faſcia. Deinde iterũ ponaꝛ primũ emplaſtrũ ꝑ tres dies. ꝑterea ſecũdũ viciſſim tẽpore lõgo: quia reſoluit humiditates mamillarũ ⁊ carnem glandulosam ſtipticat ⁊ dolorem contẽperat. Item teraꝛ alumen ⁊ miſceaꝛ cum oleo roſ. vel aqua roſ. et ſepe inũgantur cum eo mamille ſine ſcarificatione vel fricatione: ⁊ epithimẽtur cuꝫ aqua roſ. ⁊ aceto in quo ſit aliquid camphore vel tuthie imbibẽdo in iſtis petiam lineã ⁊ mamillis applicãdo freqũẽter vel bolum arme. vel terram ſigillatã ſan. dra. galle cipreſſi cupule glandium balauſtie puluerizenꝛ et cum aqua roſ. et aceto vel ſucco plantaginis ſempuiue ⁊ ſolatri diſpergãtur et fiat emplaſtrũ ſuper eas. Et cũ remouere volueris laua cum aqua frigida. Ad idem confert puluis mu ſcillaginis que colligitur de lapidibus in quib⁹ acuunꝛ cultelli. Itẽ ad hoc conferũt omia dicta de multitudine lact̃ in mamillis. valꝫ etiã ad h᷑ freqũẽs ⁊ aſſidua tractio mamillarũ cũ manib⁹ et earũ fricatio lenis attractiua nõ dura aſpera reſolutiua. Sil'r ⁊ emplaſtrũ de pice quod dicemus ca. de ablatione coitus ⁊ paruitate virge.

Canones. Iſte cure locũ habent tẽpore pueritie vel ꝑncipij iuuẽtutis: quia poſtq̃ mamille excreuerit ⁊ ad ſtatum peruenerit nõ poſſunt remacerari ⁊ extenuari quod eſt: quia mẽbra carnoſa fluunt ⁊ refluũt. ſpermatica vo fixa ſunt: vt patet in neruis oſſibus cute et ſimilibus. Iſta igitur doctrina eſt magis preſeruatiua q̃ curatiua. Item agmẽtatiua vel diminutiua in femellis mamillaꝝ ſunt augmẽtatiua et diminutiua teſticulorum in maſculis cũ ſint etiam glãduloſi. Item facilius eſt mamillas naturaliter groſſas humidas prohibere a ſui magnificatione q̃ ſiccas graciles augmentare quod eſt: quia facilius eſt humidum exiccare q̃ ſiccuꝫ humectare: vt patet. vij. de ingenio ſanitatis. Et ex hoc ſequiꝛ manifeſte q̃ omẽ corpus pingue macerari poteſt: ſꝫ nõ omne macrũ poteſt impinguari: vt puta ſi cõplexio naturalis fuerit valde ſicca. Et eſt finis ſecunde ſectionis.

¶ Incipit tertia ſectio huius libri.

Conſequẽs eſt nũc ſectionẽ tertiã laborẽ oppoſum aggredi q̃ eſt de cura paſſionum membroꝝ cõſtituentiũ ventrẽ naturalẽ qui eſt a furcula inferiori vbi eſt os ſtomachi vſq3 ad ꝑncipiũ coxarũ. Eſt aũt dict⁹ nãlis: quia in ipõ continenꝛ mẽbra opera nature exercentia pro toto que ſunt digerere attrahere diſcernere retinere

expellere nutrire ⁊ gn̄aliter quemadmodū et venter aīalis ſic dictus eſt: q2 in ip̄o pficiūtur opa aīalia p toto q̄ ſūt ſentire tam ſenſu interiori ꝙ̄ exteriori ⁊ mouere mota voluntarie. Et vēter ſpūalis de ſpū q̄ primitus ibi generātur lz in cerebro ⁊ epate alr̄ cōtempetur: vt igiť hunc laborē pficere valeā gratiā diuinā quēadmodū in ꝑoribꝰ hūiliter imploro dicēs cū Jo. hebemeſue in libro de medicinaꝝ cōſolatione. tractatu. ij. ca. j. Auxiliatorē deū igiť poſtulo ad quē cūcta reſpirent et a quo gratie prodeūt ⁊c̄.

Tractatus pm̄us tertie ſectionis. De paſſionibus ſtomachi.

Paſſiones ſtōachi ſūt. xij. Prima quidē debilitas digeſtiōis vľ corruptio eiꝰ. ſcd̄a vō debilitas appetitus et nauſea ⁊ faſtidiū. tertia appetitus caninus. q̄rta boliſmꝰ. q̄nta corruptus appetitꝰ vľ malitia hyſtinbre. ſexta ſitis. ſeptima eructatio. octaua ſingultꝰ. nona vomitꝰ vel aī ſubuerſio. decima cholerica paſſio. vndecima dolor ⁊ inflatio. duodecima apa ⁊ vlcus. Cum aūt dico ſtomachum intelligo et mery et os et pileron et fundum ipſius.

De actione leſa digeſtiōis ſtomachi. Capitulū primū.

Diminutio ſiue debilitas digōnis appellať cū ſtomachꝰ in digōne cibi lōgo tp̄e occupať et tarde redit fames: īmo plus debito pdurat grauitas vētris poſt cibū aſſumptū ⁊ ſacietas et talis ſtomachꝰ bn̄ digerit cibū puū quātitate ⁊ delicatū in q̄litate. Sed mľtū cibū ſimul ſumptum vel groſſum vľ viſcoſum elaborare nō poteſt. Corruptio vō digōnis d2 cū ſtōachus nō cōuertit cibū in chilū pfectū: ſcz albū equalem tpatū inter liq̄dū et ſpiſſum: ſz cōuertit ip̄m in chilū fluidū natātem ſub frigiditate ⁊ hūiditate vel ſiccū aduſtū ſub caliditate ⁊ ſiccitate. Fiūt aūt diminutio ⁊ corruptio digōnis ab eiſdē cauſis et eadē hn̄t ſigna q̄re de ipſis vno cap̄. dicemꝰ. Fiūt autē iſte paſſiones pꝑter aliquā octo ſpecierū male ꝯplonis in ſtomacho vel pꝑter malā ꝯpoſitionē q̄ raritas texture ve nālis debilitas corpis et ſtōachi nūcupatur. Unde pꝑter ſolutionē ꝯtinui factā in concauo ſtomachi vel pꝑter apa fiūt iſta nocumēta. Sz de cura iſtorū diceť ca. de vlcere ⁊ apate ī ip̄o. Uerū qm̄ rectū eſt iudex ſui ⁊ obliqui vt dicit phs pm̄o de aīa. Jō primo deſcribamꝰ ſtomachū bonū ſcz qui tpatus dici pōt vel pꝑe tpatum cū vnūq̄dq3 corpꝰ ⁊ vnaqueq3 pticula corpis capiat ex prima ſui gn̄atione cōplonē naturalē ſibi cōuenientē et pꝓpriaꝫ q̄ degit ſibi ſanitate optīa: vt dicit Auic. pm̄o cañ. fen. pm̄a. ca. de cōplexiōibꝰ. Signa ſtomachi boni ſunt: q2 poſt cibū aſſuetū et hora ⁊ q̄ͣtitate debita ab aſſūpto nō grauať: neq3 ſentit anguſtias neq3 fit os eiꝰ amarū nec inſipidū nec acetoſum: ſz dulce ſapidū ⁊ cū ſiccitate labioꝝ aliquali: ⁊ poſt vnā horam nō ſentiť amplꝰ ab ore ſapor vel odor cibi: neq3 venit eructatio neq3 ſingultꝰ niſi forte paruus ⁊ paucꝰ ſi ꝯſuetudo eť in h̄ fuerit: ⁊ agilitas ⁊ leuitas ad opatiōes ſine ſōnolentia et pigritia p̄ter debitū et cōſuetū: et cū vadit ad lectū dormit quiete et continue ſup latere dextro vel cōſueto ſine plurima reuolutione. Neq3 occurrūt ei fantaſmata plura terribilia ⁊ mane cū ſurgit nō ſentit dolorē capitis: neq3 rugitus neq3 inflationes vētris

et venerit egeſtio ⁊ vrina bene di-
geſta ⁊ hora cõſueta vel debita ex-
euntia. Eſt autem egeſtio tempe-
rata que eſt citrina vel ſubcitrina
ſpiſſa in ſubſtantia mellis vel paſte
mollis exiens tota ſimul ⁊ ſine mul
tis trullis mediocris quantitatis
reſpectu aſſumptoꝝ. Vrina võ di-
geſta dicit᷑ que ẽ mediocris ſubſtã-
tie et q̃titatis coloris ſubcitrini vł
pallearis niſi epar ſit naturalr̃ fri-
gidũ vel calidũ plus tpato. In cui⁹
pfundo eſt ypoſtaſ alba lenis eq̃-
lis cõtinua pyramidalis vł ſaltẽ ne
bula natãs in medio: licet in corpe
võ tpato nõ ſit ypoſtaſis neq; nebu
la oĩno: q2 nõ eſt in eo alĩq̃lis ſup-
fluitas humoralis: cũ optima natu-
ra tãtũ appetat q̃tũ bene poteſt di
gerere: frigida võ ſit appetere bo
na nõ digerere bona. Calidũ dige-
rere bona: appetere nõ bona: vt di
cit Gal. in tegni. tracta. de ſignis.
ca. de ſignis ſtomachi. In quo igit᷑
oĩa dicta ſunt: aut plã ipoꝝ illi⁹ ſto
machũ bonũ dicimus ſiue tempera
tũ. Signa male cõplexionis frigi-
de ſtomachi ſunt ſenſibilis frigidi
tas circa os ſtomachi ſit᷑ paucitas
appetitus intenſus vt plurimũ niſi
frigiditas fortaſſis vltimetur. Om
omis mala cõplexio cum fuerit vlti
mata tollit actum proprie virtutis
vt dicit Gal. in commẽto illius am
phoriſmi ſcõe partis. Quibuſcũq;
iuuenibus exiſtentib⁹ ventres ſicci
⁊c. Et quia nõ bene digerit res dif
ficilis digeſtionis et leditur a fri-
gidis: iuuatur autẽ a calidis et eru
ctatis acetoſis: et ineſt eis lenitas
ventris et eius inflatio et multitu-
do ventoſitatis ⁊ longitudo cibi in
ſtomacho. Et eſt ei⁹ vrina alba vel
glauca pulſus hora digeſtiõis par-
uus debilis ſpiſſus ⁊ inquietudo cũ
continua reuolutione de latere ſup
latus tempore quo cibus digeri de

bet. Signa male complexionis hũ
mide ſtomachi ſunt multitudo ſpu
ti inſipidi ⁊ nauſee et paucitatis ſi-
tis et velocitas deſcẽſionis cibi abſ
q; plurima alteratione facta in eo.
et eſt vrina vt plurimũ karopos et
pulſus debilis mollis. Signa male
complexiõis frigide et humide ſto
machi ſunt cõpoſitio ſignoꝝ predi
ctorum. ꝙ ſi ſit cum humorũ vitio ſe
quitur quãdoq; vomitus flegmat᷑
acetoſi vel aquoſi inſipidi vł ſalſi vł
vitrei ſm ꝙ ſunt płes ſpẽs flegma
tis: vt patet pmo canoñ. fen prima.
caplo de humoribus. Et aggraua-
tio cum nauſea et faſtidio et dolor
capitis poſt cibum magis q̃ añ. Et
quãdoq; ſomnia de pluuia vł de pi
ſcibus vel de merſione in aqua non
precedẽte cauſa. Signa male com-
plexionis calidi ſtomachi ſunt ſitis
immenſa cum proſtratione appeti
tus amaritudo oris cũ ariditate la
biorũ eructatio fumoſa copioſa ha
bitudo corpis extenuata quaſi cor-
poris ethici et aſperitas cutis cum
ariditate. Et ꝙ ſentit᷑ calor in ſto-
macho et male digerit cibos ſubti
les et iuuatur a frigidis: nocetur a
calidis. Signa male complexiõis
ſicce ſtomachi ſunt extenuatio mi-
rach ⁊ macilentia corporis toti⁹ cũ
ſtomachus ſit primus miniſter ſiue
coquus nutrimẽti cõmunis pro to-
to. Et quia ſepe ſitit ſed potus licet
paruus fluctuat in ipſo et nocet᷑ ab
ipſo ⁊ paruus ei potus pro vice ſibi
ſufficit ſi iſta complexio ſibi infue
rit per naturam. Signa male com
plexionis calide ⁊ ſicce ſtõachi ſũt
cõpoſitio dictorum ſignoꝝ: ⁊ ſi fue
rit cum humorꝫ vitio adeſt dolor ⁊
aduſtio in ventre et ſequitur quan-
doq; vomitus rei viridis vel citri-
ne amare ſubtilis ſiue groſſe et vi-
ſcoſe ſi ſit cholera vitellina et adue
nit dolor capitis ante cibum magis

ꝙ poſt. Et quãdoq; ſomnia de ira et igne atq; ſimilibus. Et ſcias ꝙ non omnis vomitus viridis ſignificat cholerã ſ; ſubtilis viridis amarus proprie. Nam ſi ſit viridis groſſus viſcoſus inſipidus ſeu ponticus flegma crudũ ſignificat generatu; poſt eſum fructuum et herbarũ frigidarum et accidit pueris et guloſis. Signa male complexionis calide et humide ſtomachi ſunt paucitas appetitus multitudo ſaliue et nauſee priuatio ſitis et eructatio fetida acetoſa: et quoniam in ipſo plurima ventoſitas generatur et ſi ſit cum humor; vitio. Fit quãdoq; vomitus ſanguinis puri vel mixti cum albedine et feb. putride eueniunt de facili et pondus et grauitas ventris. Et quandoq; ſomniat de ſanguine vel aqua rubea et eſt dulcedo oris ſine cauſa manifeſta. Signa male complexionis ſicce frigide ſtomachi ſunt incendium et ardor in vẽtre ante comeſtionẽ quod ſedat comeſtio et eructatio pontica vel ſtiptica que in dentibus facit frigus vł congelationem quaſi ſint pira imatura aſſumpta ⁊ dolor ſtomachi ante comeſtionem proprie: ⁊ ſi ſit cu; humoris vitio adeſt oris amaritudo et ſplenis duricies. Et quando occurrunt eis apud ſomnũ fantaſmata terribilia de re nigra: vtpote fuligine de tenebris et forte aduenit vomitus acetoſus vel põticus. Dico autem forte quia materia cholerica vel ſanguinea in ſtomacho contenta expellitur: vt plurimum per ſuperius: ſed melancholica per inferius: flegmatica võ vtroq; modo cum ſit media inter graue et leue: ſubtile et groſſum: ſi viſcoſitas non prohibeat. Vñ Jpocrates. iiij. pticula amphoriſmorũ. Graciles et facile vomẽtes purgare ſuperius conuenit timentes hyemẽ non tamẽ hoc ĩ hyeme ſed eſtate quoniam cholera dominat̃. Et ſubdit. Melancholicos võ inferiꝰ vehementius eadem ratione cõtraria apponẽtes. Signa debilitatis ſtomachi propter eius malam compoſitionem ſiue raritatem ⁊ delicatiã corporis oris ſtomachi ſunt vehemens ſenſatio ſtomachi propter quod de facili ledit̃ a re quacunq;. Et quia ſentit anguſtiã poſt cibum et appetitus modicus in eo eſt ãte cibum: et quia digerit perfecte cibum paruum ſubtilem vergentem ad calidum et ſiccũ: cibum võ groſſum plurimũ frigidu; digerere nõ poteſt. Si igitur oĩa iſta aut plurima apparuerint preter ꝙ ſtomachus diſcraſiatus ſit aliquo p̃dictorum modoꝝ vel leſus alia cauſa manifeſta vt proprie cum ipſorum adherentia tũc vere dicetur corpulentia ſtomachi naturaliter defecta. Si võ preceſſerit vomitus freq̃ns ſuperfluus aut ſolutio ventris ſpõtanea: vel cum forti medicina vł ſacietas nauſeatiua cronica: tunc ſubſtantia ſtomachi per accidẽs eſt debilitata: non ex generatione debilitatis ſtomachi propter compaſſionem. Verũtamen ſciendũ eſt ꝙ debilitas ſtomachi quandoq; fit propter compaſſionẽ eius ad epar vel ad ſplenem vel cerebrum: vel propter leſionem eius a cauſa extrinſeca: ſcilicet aere frigido vel eſtuoſo vel ab aliqua animi paſſione vel caſu vel percuſſione vel ex ãnceſſione morbi cronici: cuius quidem morbi ſingula medicꝰ habet diligẽter perpendere: ⁊ ſi non aliter tamẽ infirmi relatione. Similiter et complexionem corporis cõſuetudinẽ ciborũ ⁊ potuũ ai cõditionẽ regionem etatẽ ⁊ q̃litatẽ habitatiõis ꝯſideret

ne decipiatur. Signa debilitatis ſto-
machi ꝓpter vlcus in ipſo ſunt an-
teceſſio ſignoꝝ apoſtematis in eo-
dem poſt que ſequitur vomitꝰ aut ege
ſtio ſanioſa cū apoſtema maturatū
fuerit ⁊ eruptū: vt dicemus ibidē.
Nō ſi fuerit vlcus ſine apoſtema-
te: vtpote ex humoribus acutis ſen-
titur pūctura aſſidua: neqꝫ cibꝰ re-
tinetur donec digeratur ꝑfecte: qua-
propter egreditur ꝑ vomitum vel ſe-
ceſſum. Et ſcias ꝙ quādo materia
ſuꝑflua natat in concauitate ſtoma
chi fit vomitus: ſed cū intrincatur in
villis eius fit animi ſubuerſio vel
faſtidium.

Methodus.

Cura debilitatis ſiue
diminutiōis digeſtionis vel corru-
ptionis eius ꝓpter malā cōplexio-
nem ſtomachi frigidā eſt vt vngatur
ſtomachus omni die bis ante pran
diū ⁊ ante cenā cuꝫ oleo maſticino
vel nardino vel de lilio vel coſto mi
xtis calefactis ꝑfecte in aq̄ feruēte
vel cum vnguēto tali. ℞. ruthe ro-
riſmarini añ. ℥. ij. baccarū lauri. ʒ.
iij. tere oīa ⁊ coque in lib. ij. olei cō
munis vſqꝫ ad ſpiſſitudinē: vel cū
vnguento marciaton ad ſolē calidū
aut ignē. Utatur dyagallāga dyatriū
pipercon dyacimino dyacameron
dyamargaritō electuariū ducis in
ieiuno. Et bibat deſuꝑ aliq̄d boni
vini. Exercitetur ſemꝑ in ieiuno pa-
rum ⁊ raro comedat: quia modicus
cibus ei ſufficit. Sit eius cibus de-
licatus: vt carnes edoꝝ aut pulloꝝ
condite cū ſpēbus calidis aromati
cis ⁊ oua ſorbilia ⁊ pulmēta ſubti-
lia ⁊ iura pinguia. Moderate vtatur
in ſaporibus ſuis allijs ſinapi pipe.
Fructus nō comedat niſi ficus ſic-
cas pingues. Balneetur in aquis fre
quēter in ieiuno: ſuꝑ ſtomacho por
tet cōtinue tale cerotū. ℞. tereben
tine reſine ana. ℥. j. picis naual. ℥.
iiij. ſerapini oppoponacꝫ bdellij añ.
℥. ß. cere. ℥. iiij. nucis muſ. ſpodij ga
rioff. ſquinanti roſ. rub. fol. ſpice
croci añ. ʒ. ij. piperis. ℥. j. maſticis
thuris vernicis añ. ℥. ß. ponātur gu
mi in vino bono ⁊ diſſoluantur ⁊ te-
renda terantur et cribellētur ſubtiliter
terebētina ⁊ pix naualis ⁊ reſina ⁊
cera liquefiāt ad ignē. Deide addā
tur gumi diſſoluti in vino. Et cum
oīa liquefacta fuerint collentur et
collature incorporentur ſpecies pre-
dicte: ⁊ totum extēdatur ſuꝑ coriū
album ⁊ tegatur cum petia ſubtili al
ba linea et ſtomacho ſuperponatur.
Ad idem. ℞. calami aromatici gal
lāge ſpice maſticꝫ coralli ru. carda
momi thuris v̄nicis añ. ℥. ß. cere. ℥.
ij. reſine lib. ß. picis grece. ℥. ij. olei
de ſpica nardi olei maſticꝫ añ. ℥. ij.
bdellij ſerapini oppoponacꝫ armo-
niaci añ. ℥. ß. terebentine. ℥. iiij. con
fice ſic. diſſoluantur primo oīa diſſol
uenda in caſola ad ignē ⁊ collature
addatur puluis ſpērū predictarum
⁊ extendatur ſuper corium vt prius.
Iſta cerota confortāt omnē ſtoma
chum debilē preter eū qui eſt a cau
ſa calida ſicca: quia calorē naturalē
ſtomachi augmentāt ⁊ eius corpu-
lentiā inſpiſſant ⁊ corroborant ve-
hementer. Cura debilitatis dige-
ſtionis ꝓpter malā cōplexionē hu
midā ſtomachi eſt vt ſepe fiat vo-
mitus ſi ſit poſſibile cū oximelle et
aqua tepida vel aqua decoctiōis ra
phani ſinapis ſemi. atriplicis aneti
ꝑmiſſa ſatietate ſtōachi ex piſcibꝰ
oleribus ⁊ cepis. Purgetur cū yera-
pigra gal. premiſſa digeſtione ma-
terie cum oximelle cōpoſito vel ſiru
po acetoſo cōpoſito. vtatur ſepe in
ieiuno trociſcis de maſtice dictꝫ ca
pitulo de ſputo ſanguinis. cū vino
decoctionis ciperi vel mirtill. Bi-
bat vinū rubeum aromaticū ſtipti-
cum: parum tamē bibat; in alijs tn̄

fiat ſicut in ſtomacho frigido. Cura male cōplexiōis frigide ⁊ humide ſtomachi ē cōpoſitio medicinaꝝ predictarū: nō dormiat in die neqȝ ſuper cibū famē ⁊ ſitim toleret: exercitetur in ieiuno ⁊ ſudet et laboret: coitum oīno vitet. Et ſi ſit cum vētoſitatibus ⁊ ſingultu coquantur carui cimini aniſi apij ruthe abſinthij mente ſpice coſti añ. ptes equales. In vino forti vel aqua vel oleo cōmuni ⁊ ſpongia infuſa ponatur ſup ſtomachū in ieiuno actu calida ⁊ expreſſa cū reiteratiōe frequēti. Si vo ſit cū hūoris vitio qd̄ vt plurimū ſit flegma digeraꝶ cum oximelle ſquillitico ⁊ aqua decoctiōis ciperi piperis lōgi ⁊ mellis. Purgetur cū pilľis cochijs vel cū decoctione mirabolanoꝝ kebullorumvľ emblicoꝝ ⁊ ſi purgeꝶ cū pillulis et apozimate. Fit pmo digeſtio predicta cū decoctione poſt euacuationē vel euacuatiōes. Vtaꝶ trociſcis predictis vel electuario de ſcoria ferri quod dicemus ca. de debilitate ſplenis. Et ſi nō ſit aliud vtaꝶ electuarijs predictis. Comedat carnes aſſas edorum vel pulloꝝ vel perdicū ⁊ carnes ferinas caueat propoſſe. Bibat vinū potentiſſimū albū vel rubeum: ſed in parua qͥtitate famē ⁊ ſitim toleret cū ſudore: in vnguētis ⁊ emplaſtris fiat ſicut pus. Et in hoc caſu confert plurimū dyacitonitē cū melle ⁊ ſpēbus: vt in empericis ſcribemus. Et dicit Gaľ. iiij. de regimine ſanitatis. ꝙ ꝓ ſtomacho calido vľ frigido inter medicinas calidas pip eſt ſublimius ⁊ primo quidē albius. ſcdo vo longū. tertio nigrū: qꝛ pip eſt potentiſſimū in ꝯfortatione mēbroꝝ neruoꝝ ⁊ inter radices gallāga zedoaria: quēadmoduȝ inter gumas maſtix. Cura male cōplexionis calide ſtomachi eſt vt vngaꝶ cuȝ oleo roſato mixto cū pauco aceto ꝑpter penetrationē. vtaꝶ zuccaro roſ. ſi vēter ſit laxus: vel zuccaro vioľ. ſi ſit conſtipatus. Et cibos frigidos comedat acetoſos vel ſolidos cōpactos: vt eſt caro porcina ⁊ bouina ⁊ multum cibū ꝓ vice capiat ſi ſtomachꝰ ſit largus ſpacioſus: qm̄ de ſtomacho loquēs Gaľ. pmo alimētorum. cap. pmo. dicebat ꝙ melius digerit carnem bouinā ꝙ̄ piſces petrinos: et eo ꝙ ſubtilia in ipſo aduruntur. ſolida vo moderate digerunꝶ. Vtatur ꝓ condimētis vino granatorum vel agreſta vel berberis vľ acetovľ trifoľ. acetoſo. Bibat aquam frigidam vel aquā cum vino granatorū vľ aquā decoctionis berberis. vtaꝶ coitu ſuper cibū: vſu tamē moderato ne ſuperflue infrigideꝶ: et forte lięterietur vel ydropiſim incurrat. Bibat quādoqȝ in ieiuno orizacaram vel dyaprunis vel ſirupum acetoſum vel roſaceūvel violaceū cum aqua frigida. Exerciteꝶ parum et raro ⁊ dormiat ſuper cibū: quoniā ſi ſanari cupit non cooperieꝶ. Cura male cōplexionis ſicce ſtomachi eſt vt impingueꝶ corpus ꝓpoſſe cū balneis aque dulcis tepide et cibis ſorbilibus: vt ſunt oua mollia ⁊ iura condita cum ſpēbus aromaticis non acutis: vt eſt cinamomū cardamomum macis crocus ⁊ ſiľia. Bibat quādoqȝ lac capre vel vacce recēs ⁊ calidum per ſe: vel cum mica panis de ſimula vt meliꝰ nutriat: vľ cum pauco mellis vel zuccari ne caſeetur in ſtomacho: ⁊ non comedat cum eo neqȝ ilico ſup cibū aliquem alium: quia corrūpereꝶ omino cum de facillime corruptibilibus ſit lac ſperma ſanguis: vt ait Gaľ. vij. de ingenio ſanitatis. Vngatur ſtomachus cū oleo vioľ. vel de papauere. Similiter et pectus et ſpina tota. Vtatur ſepe dyadragāto dyapenid.

dyapapauere. Dormiat ſuper cibū
ſi caput non prohibeat nullo modo
coeat: ſed gaudeat ocio ꝛ ſolatijs ꝛ
propoſſe continue ſuper ſtomacho
deferat plumaceolū molle vel pel-
lem ouis nigre vel lupi vel lanam
ſuccidaꝫ vt ſtomachus defendatur
a qualitatibꝰ aeris cōtinentis. Cu-
ra male cōplexionis calide et ſicce
ſtomachi eſt cōpoſitio materieruꝫ
predictarū. Et ſi ſit cū febre occul-
ta lenta fiāt omnia que dicētur li-
bro ſecūdo de febre ethica. Et ad h̄
conferunt multū dicta in caplo de
ptiſi. Et ſi ſit cū hūoris vitio dige-
ratur cholera cum oxizacara vel ſi-
rupo acetoſo vel violato vł roſato.
Et mūdificetur cū pillulis de reu-
barbaro dictis cap̄. de catharro. vel
cum decoctione mirabolanoꝝ citri
norum que dicet̄ in canon̄. vel cum
apozimate de reubarbaro quod ſic
fit. ℞. aque decoctionis prunorum
feruēt℥ ponant̄ in ea. ʒ. ij. reubarb̄.
pulueriſati ꝛ dimittatur per duo-
decim horas. Preterea collet̄ ꝛ in
collatura ponātur. ℥. ij. ſirupi roſ.
vel violati. ꝛ detur totū in matuti-
no. vel cum apozimate purgāte hu-
mores acutos aduſtos qd̄. ℞. man-
ne. ℥. ij. tamarindi. ℥. j. et ß. diſſoluā-
tur in. ℥. quinqꝫ aque decoctionis
prunorum: ꝛ detur totū ante diem.
Et ſi vis potes addere medulle caſ
ſiefiſtule. ℥. j. colletur et detur ſicut
prius. Vel purgetur cū electuarijs
de ſucco roſato laxatiuo vel cū dya-
prunis laxati. ℥. ß. Et poſt purga-
tiones vtatur dyaprunis ſimplici
zuccaro roſ. et violato dyarrodon
abbatis. Et ſi epar ſit inflammatū
per operationem vtatur triaſanda
li. Et ſi aſſint vigilie vel dolor capi
tis pulſatiuus vtatur dyapapauere
recenti vel filonio recēti. Et fiant
omnia que diximus cap̄. de vigilijs
ſuperfluis. Vtatur lactucis portu-
lacis ꝛ cucurbitis vino granatoruꝫ
berberis agreſta ꝛ aceto. Cuꝫ ſuis
cibis bibat vinū debile limphatum
ad medietatē. Cura male comple-
xionis calide ꝛ humide ſtomachi ē
vt vngatur ſtomachus cū oleo ma-
ſticino mixto cū oleo roſato addito
modico aceti actu calidi perfecte.
Vtatur ſepe in ieiuno zuccaro roſa
to nouo ſi vēter ſit ſtipticus vel ve-
teri ſi fuerit obediens omni die ad
cellam. Nam in roſis recentibꝰ ſunt
quedam partes acute ſeceſſiue que
poſt exiccationem reſoluūtur. Et
eodem modo dico de zuccaro: quia
rubeuꝫ eſt ſeceſſiuū aliqualr̄. Sed
tabarzeth ꝛ albū eſt ſtipticū ꝛ tē-
peratum. Et bibat poſt illud aquā
decoctiōis mirtorū vel berberis vł
vinum granatorū cū aqua frigida.
Cibetur carnibus aſſis et elixis cū
feniculo petroſilino cōditis cū ſpe
ciebus aromaticis ꝛ ex puluere ea-
rūdem ſpecierū ꝛ vino granatorū:
fiat ei ſapor pro cibis in hyeme vel
cum aqua roſ. in eſtate. Bibat vi-
num rubeū ſtipticū vel pōticū: vel
vinum debile limphatū cum aqua
decoctiōis mirtilł. Vtatur ſepe tro
ciſcis de bolo dictis caplo de ſputo
ſanguinis. per ſe cum aqua frigida
vel mixtis cum zuccaro roſ. Et ſi
corpus fuerit carnoſum immūdum
ſanguineum ꝛ anteceſſio ciboruꝫ ꝛ
potuum multiplicantiū ſanguinem
fuerit. Fiat flebothomia baſilice vł
mediane in brachio dextro vel ma
nu dextra. huiuſmodi nāqꝫ flebo-
thomia materias diuertit primo ꝛ
euacuat ab epate. Poſt illud vō a
meſeraicis et ſtomacho quodāmo-
do: et proprie poſt euacuationē ven
tris a fecibus omino. Si autem ſit
cum humoris vitio alterius a ſan-
guine qui neqꝫ digeſtiōe neqꝫ eua
cuatione indiget aliqua medicina:
ſed cum flebothomia ſola ſubito fa

cta: vt dicit Gal.x. de ingenio ſa=nitatis. Oportet vt digeraſ ſimul flegma ⁊ cholera cū oximelle com=poſito vel melle roſ.vel ſirupo ace=toſo vel mixtis ex ipſis exhibitis cū aqua calida: vel aqua decoctionis roſ.rub.et calamēti. Et purgetur cum pillulis cochijs vel benedicta laxatiua vel medicina de turbith vſitata vel cū decoctione mirabola noꝝ kebullorū. ℞.mirabolanorum kebullorum citrinorū ana.ʒ.ß.em=blicorum.ʒ.ß. terātur ⁊ infundanſ in.ʒ.vj. aque feruentis per duode=cim horas:collētur ⁊ dulcoreſ colla tura cum zuccaro roſato vel melle roſ. vel ſirupo roſ. Et detur ante diem totum actu calidum ſi fortis ſit virtus vł medietas ſi ſit debilis. Et fiat vomitus cum aliquo vomi=tiuo dicto ſuperius poſt ſaturita=tem. Et non negligatur cura iſtius ſtomachi: quia frequēter perducit ad febrem putridā:quare fiāt dige ſtiones ⁊ euacuatiōes predicte fre quēter. Et dicit Auerroys.vij.col=liget. ꝙ vſus vini granatorum vel agreſte plurimū preſeruat ſtoma=chum a putredine humoꝝ ſui frigi ditate et ſtipticitate: qm̄ caliditas extranea ebullitionē faciens a cen tro ad circūferētiam eſt cauſa effi=ciens putredinis:humiditas vō nō bn̄ regulabilis a calore naturali: ſꝫ effumabilis ⁊ euaporabilis eſt cau ſa putredinis materialis: vt dicit philoſophus quarto metheororuꝫ. Cura male cōplexionis frigide et ſicce ſtomachi eſt vt inūgatur fre=quenter cum oleo maſticino nardi no ⁊ de lilio ⁊ de coſto: vel cum ali quo eorum calefacto perfecte in aq̄ ferūti addito modico puluere ſub tili gariofi. ꝓpter penetrationē et cōtinue deferat ſuper ſtomachum cerotum ſupradictū vel lanam ſuc=cidam vel filtrum recens molle in=fuſum in oleis predictis actu cali=dis. Comedat cibos ſubtiles cali=dos conditos cum ſpeciebus aroma ticis:ſed in vice parum ⁊ ſepe.ver=bi gratia. carnes laudabiles et iu=ra ipſarum inſpiſſata cum vitellis ouorum ⁊ oua ſorbilia et piſces pe trinos cōditos cum eiſdem ſpecie=bus. Bibat vinum dulce et clarum vel medonem. Et non negligatur cura iſtius ſtomachi: quia frequē=ter ducit ad ethicam et maraſmum propter indigeſtionem et arefa=ctionem:que duo nutritionem pro=hibent membrorum. Et quia dif=ficilius eſt reſiſtere frigiditati ꝙ̄ ſiccitati cum ſit q̄litas paſſiua:vt di ciſ in ſeptimo de ingenio ſanitatꝫ. Idcirco cura ipſius multiplicātur calida humida: non tamē neglagiſ calida. Bibat ergo lac recēs capre in ieiuno vel vacce vel ouiuꝫ per ſe vel cuꝫ modico mellis clari:et quā=doqꝫ mica panis de ſimula poteſt addi propter nutrimētum. Vtatur electuarijs zinꝫ. condito elecſ. du=cis dyapenid.⁊ ſimilibꝰ. Non labo=ret ſupfl ue neqꝫ ſudet:ſed balneeſ in aqua dulci. Gaudeat ocio ⁊ quie te ſomno ⁊ ſolacio ꝓpoſſe. Si aūt ſit cum humoris vitio digeraſ me=lancholia cum oximelle compoſito vel ſquilliticoꝛ aq̄ decoctionis yre=os vel yſopi vel calamēti vel ciperi vel capparis. Et ꝯfortetur ſplen vt bene attrahat melācholiā. Et pur getur cum pillulis fetidis ⁊ dyaſe=ne:vel cum puluere ſene thimi epi=thimi et aqua calida vel cum yera=logodion vel cū decoctione mirabo lanorū indorum collata et dulcora=ta cum ſirupo roſato vel cum melle roſato. Et caueat a coitu omnino:⁊ proprie ſuper cibum. Vtatur dyan=thos frequenter ⁊ dyamargariton in ieiuno. Cura diminute ſeu corru pte digeſtionis ꝓpter debilitatem

cõpoſitiõis ſtomachi eſt eadẽ cũ cu
ra ſtomachi frigidi ſicci pterꝙ ꝙ
nõ ẽ opꝰ euacuãtibꝰ ſꝫ ſolis alterã-
tibꝰ ⁊ ꝓprie qꝛ vtus declinet ad ſti
pticitatẽ cũ caliditate nõ ad hũidi
tatẽ. Vtat̃ g͛ cibis ſubtilibus tpate
vgentibꝰ ad calidũ ⁊ ſiccũ. Bibat
vinũ vetꝰ purũ parũ ⁊ ſepe cõedat.
Euitet cibos groſſos et fluidos: vt
ſunt iura imoderato vſu aſſumpta
qꝛ fluctuãt ⁊ corrugationẽ ſtoma-
chi ſup cibis impediũt tpe digeſtio
nis. Neqꝫ bibat mltũ qñ ſumit ci-
bũ imo poſt ꝯpletã digõnẽ primaꝫ
bibat bonũ hauſtũ vini puri vel cla
reti. Nutriat̃ carnibꝰ edoꝝ ⁊ pullo
rũ ⁊ auiũ puarũ degẽtiũ in nemori
bus nõ in aq̃s. Vtat̃ ouis ſorbilibꝰ
⁊ pulmẽtꝫ auene vl' ſimule vl' farre
ꝯditis cũ lacte dulci ⁊ vitellis ouo-
rũ. Vtat̃ electuarijs cal'is ſupradi-
ctis ⁊ ſpecial'r dyadragãto dyayris
dyacitoniten. ⁊ electuario ducis cũ
melle ⁊ ſpeciebꝰ in ieiuno. Abſtine
at oĩno a coitu et ꝓprie ſup cibum ⁊
ſomno diurno ⁊ q̃ete ſupflua. Nũꝙ
ſumat cibũ niſi pus egeſtis ſupflui
tatibus p̃me et ſcõe digõnis. Et pꝰ
hoc habito exercitio incipiẽte a de
bili ⁊ tendẽte ad fortiꝰ redeũdo ad
debile: quieſcat donec calor natura
lis redierit corpi: ⁊ ſputũ ceperit
ſubtiliari q̃ſi ſit aquoſum ⁊ appeti-
tus excitari: tunc nanqꝫ comedat
ſatiſfaciendo nature non appetitui
quoquo modo.

Emperica. Electuariuꝫ cõfortãs ſto
machũ digeſtionẽ ꝓmouẽs. cor leti
ficãs. putrefactionẽ ꝓhibẽs. mem-
bra calefaciẽs. renes et veſicã pur-
gãs. ſanitatis regimini cõferẽs ſic
fit. ℞. caſtorei abluti in aqua roſ.
et preterea exiccati. ʒ. ß. gariofi. ʒ.
vnam. maſticis thuris. añ. ʒ. duas.
macis. ʒ. duas. mente ortolane. ʒ. v.
gallange. ʒ. vij. aniſi. ʒ. viij. feniculi
ʒ. ix. cinamomi electi et mũdati ad
põdꝰ oĩm. vini odoriferi lib. j. ſucci
marrubij albi lib. ij. mell' diſpuma-
ti qd̃ ſufficit coquat̃ mel cũ vino et
ſucco p̃dictorũ donec ꝯdẽſet̃ ⁊ pul-
ueriſet̃ ſubtiliter ⁊ cribellent̃ ſpẽs
dicte ⁊ cũ melle cõficiant̃. Det̃ ad
modũ nucis poſt cibũ p vnã horã ⁊
bibat poſt illd̃ parũ vini boni. Pil
lule vtiles pro ſtomacho ⁊ laxatiue
oĩm ſtõacho debili ꝯferẽtes cũ ma
teria. ℞. maſti. reubarb. ℈. v. aloes
boni ad pondus oĩm pulueriſent̃ ⁊
diſtẽpent̃ cũ ſucco fen. Dent̃. v. ãte
cibũ vel poſt: qꝛ mũdificãt ſtõachũ
et epar excellẽter a flegmate ⁊ cho
lera. Nã de reubarbaro dicit Auer.
v. coll'et. qd̃ eſt medicina bñdicta re
ſpectu alioꝝ framacorum. Sed de
aloe di. Gal'. vij. de ingenio ſanita-
tis. ꝙ eſt magis cõferẽs ſtomacho
oĩ alio laxatiuo q̃re ſicut eſt ama
rum ori ita ẽ delectabile ſtomacho
idcirco debet lingua extrahi et me
dicina inglutiri. Item maſticꝫ oli-
bani. ʒ. j. infuſa p noctẽ in vino do-
nec liq̃facta fuerit ⁊ bibita in ieiu-
no calefacit ⁊ exiccat ſtomachũ po
tẽter ⁊ catharrũ deſcẽdentẽ a cere-
bro reſtringit ſi mane vel ſero pote
tur pl'ibus diebꝰ. Itẽ cerotũ nobi-
le ꝓ ſtomacho calido vel frigido et
humido vel debili in ſubſtãtia. ℞.
bdellij oppoponacꝫ euforbij. añ. ʒ. ij.
triumpip. cinamomi. ʒʒ. añ. ʒ. vnaꝫ
aniſi. ʒ. j. gallãge nucꝫ muſcate gra
norũ paradiſi gariofil'. añ. ʒ. ß. car-
damoni macꝫ croci quartam ptem
ʒ. vnius. Confice ſic liquefiant gu-
mi in aqua roſa. vel vino odorifero
et ex eis ⁊ puluere ſpecierũ: et cera
et pice ſufficienter conficiatur em
plaſtrum et extendatur ſup corium
album molle et tegatur cum panno
lineo albo ſubtili ⁊ teneatur ſuper
ſtomachum duabꝰ horis ante cibuꝫ
⁊ poſt remoueatur. Item cerotum

aliud quod valet in vomētibus cibum. ℞. lapdani. ʒ. iij. maſticis cinamomi garioff. nucis muſca. gallange ſpice an̄. ʒ. ij. olei maſticini ⁊ nardi. ʒ. j. cere. ʒ. ß. Item aliud. ℞. cere al. abraſe a ſorditie ſuperiori olei nardi. ana. lib. ß. maſticis. ʒ. ij. aloes calami aromatici an̄. ʒ. ij. gariof. cinamomi an̄. ʒ. iij. f cerotuꝫ. Item ſacellatio ad idem. ℞. mirtillorum ro ß. rub. abſinthij mente gariof thuris cinamomi maſtic. fiat puluis ſubtiliſſimus ex eis qui poſitus in ſacculo ſericeo vel lineo ſubtili calefacto ſup lapide ignito aſperſo cū vino ſtomacho cōtinue applicet. Et ſi fuerit infrigidat⁹ addat alius. Item epithima ad idem. ℞. thuris maſticis an̄. ʒ. ij. ſucci mente ʒ. iiij. terātur gume ⁊ cōficiant cū ſuccis ⁊ pānus imbibitus in eis ponatur ſuper os ſtomachi valet etiā vomētibus. Aliud. ℞. ſucci mente ſucci abſinthij vini citoniorum an̄. partes equales. pulueris gariof. quātum volueris. calefiat totū hoc perfecte ad ignem: ⁊ in ipſo infundatur filtruꝫ ⁊ ſtomacho applicet: re iterādo ſepe. ⁊ cū infrigidatum fuerit valet vomētibus ⁊ eructantibus acetoſe vel fumoſe: ſed in ſtomacho calido poteſt addi vinū granatorū vel berberis vel aqua decoctionis mirtillorꝫ. Dragea ad ideꝫ. ℞. cinamomi gallange ʒinʒiberis an̄. ʒ. j. nucis muſcate ʒedoarij cubebe an̄. ʒ. ß. gariof. macis an̄. ʒ. ij. aniſi. ʒ. j. paſſularū q̄tum volueris. ʒuccari q̄tum ſufficit: terātur oīa groſſo modo p̄ter aniſi et gariofili et paſſul. miſceantur vel terantur ſubtiliter ⁊ diuiſis paſſulis fiat electuarium cum ʒuccaro. Et ſi vis facere laxatiuū flegmatis aquoſi pone in qualibet doſi. ʒ. j. reubarbari. Si melācholie pul. ſene. ʒ. ij. ⁊ detur ante cibum. Item ad idem electuariuꝫ Gal. vj. de ingenio ſanitatis. circa finem. quod valet non digerētib⁹ vomētib⁹ liētericis: dyarrijs: ⁊ ē mirabile. ℞. ſucci citoniorū maturorꝫ: ſucci macianorꝫ an̄. ʒ. duas. aceti. ʒ. j. coquātur ſuper carbones ⁊ ponatur ʒinꝫ. ʒ. j. piperis albi vel longi. ʒ. ß. puluериſent ⁊ coquātur vſqꝫ ad ſpiſſitudinem mellis. Et ſi venter ſit cholericus datur ad modum nucis ante cibum per duas vel tres horas. Item ſirupus de mēta Ioh. hebemeß. in ſuo antidotario valens in omni fluxu ventris confortat nauſeam et vomitum ⁊ ſingultum ſedat. ℞. ſucci citoniorum muꝫorū ⁊ dulcium: ſucci granatorum dulcium ⁊ acetoſorum et muꝫorum an̄. lib. j. proijciatur ſuper eos mēte ſucci lib. j. ⁊ ß. foliorꝫ roſ. ʒ. ij. et dimittātur ſic per diem et noctem: ⁊ deinde coquātur cum facilitate vſqꝫ ad medium et cum mellis aut ʒuccari lib. ij. fiat ſirup⁹ et aromatiʒetur cum gallia in hyeme: et in eſtate non aromatiʒetur. Item pillule ſtomatice ſm eūdem ſtomachum et caput mūdificantes a flegmate ⁊ humorib⁹ acutis ⁊ mūdificantes malum ſanguinē in corpore toto. ℞. turbith electi. ʒ. x. ʒinʒiberis maſticis an̄. ʒ. q̄ttuor. roſ. ʒ. iij. aloes boni ad pondus omniū cōfice pillulas cum ſucco abſinthij. Et doſis earum eſt a. ʒ. j. vſqꝫ ad. ʒ. j. et ß. ſero ſine cena. Item pillule ſm eūdem que dicuntur pillule de turbith: aut pillule auri cholerā et flegma ſine moleſtia purgāt ſtomachū et epar confortant ⁊ digeſtionem procurant. ℞. turbith boni. ʒ. xvj. aloes. ʒ. j. et ß. maſticis roſ. an̄. ʒ. vij. mirabolanoruꝫ citrinorum. ʒ. decem croci. ʒ. iij. confice cum ſucco abſinthij vel cum vino albo odorifero addendo ʒinꝫ. ʒ. quattuor. Item pillule cochee euacuātes humores

groſſos flegmaticos a toto corpe. ℞.pul.yerapigre.ʒ.x. colloquitide ʒ.iiij.dyagredij.ʒ.iij. turbith ſticados an̄.ʒ.v. cōfice cum ſucco ruthe et opij ⁊ da.ʒ.j.vel.ʒ.ß.Item pillule fetide ad idem.℞.pulueris yere pigre.ʒ.x. colloquintide centauree plantagīs an̄.ʒ.v.euforbij.ʒ.ij.⁊ ß. caſtorei zinziberis aſſefetide ſerapini oppoponacis caſſie ſinapis piperis an̄.ʒ.j.⁊ diſſoluant̄ ſerapinū oppoponacn̄z ⁊ aſſa in ſucco ruthe vel in aqua ipſius: ⁊ cum ipſis fiāt pillule ſicut prius.

Canones. Stomachus preter feb. vt plurimū nocetur a mala cōplexione frigida vel humida cū materia quod eſt propter hominū guloſitatē. Poſt hāc vō a mala cōplexione frigida et hūida ſine materia poſt illā a frigida. poſt quā ab humida ſine mā poſt illā a frigida ſicca cuȝ mā. poſt hāc vō a frigida ſine mā ⁊ poſt a frigida ⁊ ſicca. Sȝ i fe. nocetur maxīe a calida vel ſicca cū materia. Itē ſtomachus nō minus ledit̄ a materia ⁊ a mala cōplexione ꝙ a mala cōpōne que dicit̄ debilitas cōtexture Verū in hoc refert: quia mala cōpoſitio vt plurimū eſt a generatione: ⁊ raro poſt egritudines vel inordinatā dietam cuius cōtrarium eſt in mala cōplexione. Preterea omnis mala cōplexio ſtomachi ſi ſit ex mala generatiōe iuuat̄ a cibo ⁊ potu ſibi ſimili in forma et in gradu: vt calidus a calido: frigidus a frigido ⁊ ſic de alijs. Nocetur autē a cōtrario in forma vel in gradu preter ſtomachū calidū qui gaudet cibis ⁊ potib⁹ calidis: ⁊ nil nocetur a frigidis ſm vſum moderatū: vt dicit gal. in teg. ca. de ſignis ſtomachi. Si vō ſit mala cōplexio auētitia ⁊ accidētalis nocetur a ſibi ſimili: iuuatur autez a cōtrario vſu moderato. Ratio aūt canon̄. eſt: qꝛ omnis cōſeruatio ſit per ſimile: cura vō p cōtrarium. Nūc aūt omnis cōplexio ſtomachi naturalis appetit ſui conſeruationē. Accidentalis vō curationē: cum vnūquodqȝ ens naturale appetat bene viuere ⁊ illius gratia facit quicqd facit: vt dr pmo metaphiſice. Ex hoc can̄. ſeqtur ali⁹ ꝙ mala cōplexio ſtomachi naturalis nullaten⁹ debet ſubito rectificari: ſed gradatim ⁊ tpe ſanitatis. Nequaꝙ vō debet alterari tēpore alicui⁹ egritudinis: ſed ſic tolerari dōec cōualeſcat: vt dicit gal. vij. de ingenio ſanitatꝫ. Vltimo ne fortaſſe afflictio afflictioni apponatur. Et ſubdit illud ibidem. ꝙ ſi ſtomachus ſit naturaliter calid⁹ et egrotauerit egritudie frigida: opȝ in eius cura calidiora adminiſtrare ꝙ in ſtōacho naturalr̄ frigido. Similiter ⁊ ſi ſtomachus ſit naturalr̄ frigidus ⁊ egrotauerit egritudine calida oportet in ei⁹ cura frigidiora miniſtrare ꝙ in ſtomacho naturaliter calido: qꝛ ſtomacho ꝯuenit ꝑpter ꝯſeruationē cōplexionis innate ⁊ ꝓpter cām egritudinis eſſe fortiorē ſi ſtōacb⁹ calid⁹ infrigidet̄ ꝙ ſi frigid⁹ infrigidet̄. Et iſte canon codē modo intelligēdus eſt de epate ⁊ corde cerebro ⁊ ſplene. Itē ad paſſiones ſtomachi: ⁊ ꝓpe ſi ſit materia frigida ſequit̄ plerūqȝ diſnia ⁊ malitia anhelit⁹ ꝓpter pulmonis cōpactionē ⁊ dyafragmatis extenſionē. Itē oīs cib⁹ difficile maſticabilis eſt difficile digeſtibilis: ſȝ nō ecōuerſo. Poſſunt em̄ duo ꝓhibere digeſtionē: ſcȝ viſcoſitas: vt pȝ in cerebro. vel vnctuoſitas: vt in iuribus q̄ non impediūt maſticationē. Itē oīs ſtomachus debilis ꝯfortat̄ a ꝓprietate per eſum ſtomaticorū: vt dicit Auerro. vij. colliget. cū ſimilitudo ſit fundamētū ꝓprietatꝫ: vt

cerebrū per eſum cerebrorū ⁊ epar epatū ⁊ ſilia: ⁊ ꝓprie ſi ſint ex aiali bus laudabilib⁹ ⁊ ſanis: vt ſunt pulli perdices faſiani: ⁊ vl'r oia degentia in nemorib⁹ ⁊ pratis ⁊ ſe exercitantia. Caue tn̄ ne volendo ꝓficere vni mēbro obſis alteri: ꝓpter qđ ait Gal'.xj. de ingenio ſanitatis. Eſt aūt difficillimū in quacūq; egritudinū medicinā adinuenire ſimplicē que taliter iuuauerit: vt nihil in ea reperiat̃ nocitiui: qđ quidē accidit ꝓpter cōplicationē diſpoſitionū diuerſarū in mēbris ſil'r ⁊ morbis: cū eoꝝ accidētib⁹ atq; cauſis. Oportz aūt ob hoc medicinas nō poſtponere: ſ; ad illas maxime ſe trāſferre q̄ pl⁹ apud noſtrā neceſſitatē contineāt iuuamēti ꝙ nocumēti: quare ⁊ ſic dicam⁹ de ſtōacho q̄ fiat: igit̃ cū electuarijs ⁊ vſu moderato vt elaborari ⁊ digerari valeāt ꝑfecte. Preterea ſciendū ꝙ digeſtiones cōmunes ſunt tres. Prima eſt in ſtomacho cui⁹ ſupfluū eſt ſtercus. Scđa in epate cuius ſuperfluū eſt vrina. Tertia in venis cui⁹ ſupfluū eſt ſudor ⁊ yypoſtaſis tp̄e ſanitat; vel apa et ſcabies tēp̄e egritudinis. Eſt et quarta que ꝓpria dr̄: ⁊ eſt in poroſitatibus membroꝝ ⁊ venis capillaribus cui⁹ ſuperfluū inſenſibil'r oi tēp̄e a corpib⁹ noſtris euaporet̃. Et iſte digeſtiones habēt ordinē eſſentialē inter ſe: vt ſi p̄ma auferat̃ ⁊ vt plurimū corrūpat̃. Scđa neceſſario auferet̃ ⁊ corrūpetur. ſimil'r tertia ⁊ quarta. Eſt tamē cū digeſtio ſtomachi diminuta vel corrupta eſt ſub modico exceſſu vl' defectu corrigi poteſt per eā que eſt epatis ⁊ venarum: ⁊ ꝓprie ſi virtus naturalis ſit in eis fortis. Item quādo approximas medicinas ſtomacho ꝑ exterius approxima eas actu calidas. Tepidas vō vel frigidas nequaꝙ: qm̄ tepida reſoluūt robur ventris: vt dicit̃.vij.de inge.ſanitatis. Se frigida inimica ſunt ſtomacho inteſtinis ano neruis ⁊ omibus mēbris neruoſis: vt dicit̃.vj. parti.amph. Siue approximes per exterius ſiue ꝑ interi⁹ ſupadde ſtiptica: vt virtutem naturalē ⁊ ſubſtantiā ſtomachi cōfortāt que cum hoc ſi fuerint aromatica melius nature placent: vt eſt abſinth.gallāga zedoaria piper maſtix thus. In cauſa frigida dragantum mirrha roſe plantago granata. In cauſa calida: menta citonia in vtraq;. Preterea ſciēdum ꝙ mora inter cibū ⁊ cibū debet eſſe regularis ſexdecim horarū regulariter naturaliū in corpore temperato viuente tēperate in vſu. Sex nō naturalium rerū: ita vt in duobus diebus trinam capiat refectionem. Verū q̄cunq; mō res ſe habuerint hec mora requirit ſpaciū decē horarū adminus: qm̄ ſm diuerſitatē ciborū in qualitate ⁊ quātitate vel ſm diuerſitatē cōplexionū ſtomachi ⁊ regionum diuerſificātur ⁊ hore: ita vt hoc calamo ſcribi nō poſſit niſi in vniuerſali. Ideo dicit auicēna.iij.canoñ.fen.xiij. ꝙ hoc tp̄us eſt inter horam.xij.et.xxij. Item digeſtionem primā cōditiones decē impediūt. Prima eſt ſubſtātia cibi: vtpote groſſities vel cruditas. Scđa quātitas: ſc; magnitudo vel multitudo. Tertia qualitas: ſc; frigiditas vel viſcoſitas vel durities. Quarta ordo: vt ſi in vētre fluido ſubtilia premittātur groſſis ⁊ in ſtipticis groſſa ſubtilib⁹. Et in vtroq; digeſtibilia difficilia digeſtibilibus facile. Quinta hora comeſtionis: vt ſi ſumatur cibus ante famem vel poſt plurimam famis tolerationem. Sexta malitia regiminis potus ſuperfluī inundare facientis cibum. Septima motus et agitatio ſuper cibum. Octaua aer

cōtinēs. Nona animi paſſiones. Decima ſumptio electuariorū calidorꝝ fumoſorū poſt cibū. Itē ſcias ꝙ medicine laxatiue meliores pro ſtomacho ſunt mirabolani qꝛ cum ſoluāt cōprimēdo ꝯfortant ſubſtantiā ſtomachi niſi vēter ſit naturalr ſtipticus ⁊ inobediēs. Pro flegmate cōi fiat talis decoctio. ℞. mirabolanorū kebullorꝝ vel emblicorū bellericorū vel oīm. an. ℥. ß. terant̄ groſſo mō ⁊ bulliātur in. ℥. viij. aq̄ ciſterne vel ſimplicis vl̄ aq̄ decoctiōis mirtillorꝝ vel acetoſe donec mediū conſumat̄: tūc collet̄ ⁊ dulcoret̄ collatura cum melle roſ. vel cum zuccaro roſ. ℥. ij. vel. iij. ⁊ detur totū añ diē. Sed ꝑ cholera. ℞. mirabolanorꝝ citrinorū eodē mō bullitorꝝ. Pro melāchlia mirabolanorū indorum. Pro materia cōpoſita cōpone mirabolanos. Item ſcias ꝙ de maxime ledētibus ſtomachum cerebrū et renes eſt coitus inordinatꝰ. Nā in coitu agitātur ⁊ inflāmant̄ ſpiritus aīales qui pl'imū ſunt in cerebro circa organa ſenſuū colliquantes. Itē in coitu ⁊ ꝓprie ſuꝑ cibum fit caloris ad extrema diſtractio et cibi cōquaſſatio ex quibꝰ infrigidatur ſtomachꝰ. In coitu etiā fit multa ſanguīs attractio ꝑ vaſa ſꝑmatica q̄ oriūtur a vena kili ꝓpe renes quare macerant̄ renes ⁊ debilitat̄ eiꝰ attractiua. Nullus igit̄ ſtomatichus coeat ſuꝑ cibū niſi vſu moderato. Itē dubitat̄ vtrū amplior cibus ſit ſumendus in prādio vl̄ in cena. Ad qđ reſpōdet Gal. vij. de ingenio ſanitatis. ca. de cura ſtomachi ſicci. ꝙ in cena ꝓpter tria. Primo quia tūc homo magis quieſcit. omis aūt digeſtio q̄ete ꝑficitur vt aſſerit Auerro. ij. coll'et. vbi reddit cauſam quare vene nō pulſant ſicut arterie. Scđo qꝛ ꝓpter frigiditatē noctis calor naturalis fortificatur. Tertio quia maior eſt diſtātia a cena vſqꝫ ad prandiū ꝙ̄ a prādio vſqꝫ ad cenam: ideo cibus melius digerit̄ apud regulariter viuētes. Scire tamē debes ꝙ illud fallit in duobus caſibus. Primo ſi corpꝰ eſt catharroſum tūc em̄ oportet cibum ⁊ potum minorare ꝟſus noctē. Scđo ſi cōſuetudo antiquata fuerit in cōtrariū: tūc em̄ non erit illi obſtādū donec gradatim corrigatur.

Pronoſticatio. Si quis poſt cibū ad duas vel tres horas gerit inflationē ventris cū rugitu forti vel eructationes acetoſas vl̄ fumoſas vel odorē et ſaporem cibi aſſumpti retinētes ſignificat neceſſario digeſtionē corruptā diminutā vel ablatam ⁊ fortaſſe lienteriā futurā. Item licet oīs actio leſa ſtōachi ſit mala q̄ eſt triplex: ſcꝫ ablata diminuta ⁊ corrupta: peior tn̄ ⁊ ſepius contingēs eſt corrupta qꝛ non rectificatur ꝑ ſcđaꝫ niſi fortaſſis in principio ⁊ cū eſt modica. Itē mala digeſtio ſtomachi eſt radix oīm morborum. Nam ablatio digeſtionis ⁊ diminutio lienteriā dyarriaꝫ cronicam ydropiſim et ethicā inducunt: ſed corruptio ad fumoſum fe. acutas ⁊ apā calidum ⁊ diſſinteriā et tertianas generat. diminutio vo ad acetoſum fe. cronicas lepram typaniſtē apoplexiam et epilepſiam multiplicat. Item ſi q̄s in conualeſcētia cuiuſcūqꝫ fe. habuerit ſigna indigeſtionis que ſunt os. inſipidū fumoſum vel acetoſum et ꝓprie cū proſtratione appetitꝰ vel corruptione eius ſicut eſt appetitus carbonū vel argille ſignificat in ipa recidiuiū propter ſtomachum non bene eſſe mūdatū ab humoribꝰ nociuis. Redi igitur ad euacuationes et digeſtiones illi materie cōueniētes. Itē ſi quis guloſus ceperit habere

puſtulas diuerſorū colorū: ſcʒ liui-
das nigras et rubeas: quas añ non
habuit breuitatē vite ſignificat: q̄a
materia venenoſa eſt q̄ neqʒ purga
ri neqʒ rectificari pōt p medicinas
crapula ꝓhibente: qꝛ materia exu-
berās ab interioꝛib⁹ regurgitat ad
exterioꝛa: ⁊ cū mēbꝛa pꝛīcipalia oc
cupauerit.ſ. cerebꝝ coꝛ ⁊ epar ſubi
tam moꝛtē inducet. Itēʒ cū ſit qua
druplex digeſtio: vt ſup̄ oſtendim⁹
ex qualibet earū cū leſa fuerit ſur-
gunt in coꝛpe ꝓpria nocumenta niſi
ſtatim a pn̄cipio purgationibus cō
uenientibus in flebothomando vel
farmacādo ſagaciter ſuccurram⁹.
vñ Ipo.ij.amph. Ubicūqʒ cib⁹ pꝛe
ter naturā illic egritudinē facit ⁊c.

¶De nauſea faſtidio ⁊ ꝓſtratione
appetitus. Capl'm.ij.

De hijs trib⁹ dicem⁹ vno
capl'o quia ex eiſdē ſiūt
cauſis et eadem hn̄t re-
media. dicit' appetit⁹ eē
pꝛoſtratus cū nō deſiderat cibū oī-
no vel cū diminutiōe. Dicit' nauſea
qñ cuʒ hoc ad pꝛeſentiā cibi mouet
nauſeā ⁊ abhoꝛret ipm etiā ſi pꝛius
fuerat appetitus. Dicit' faſtidium
qñ cū hoc nullaten⁹ vel difficile po
teſt cibū inglutire etiā cōpulſus: et
ſic nō differūt niſi ſm magis ⁊ mi
nus: qđ intelligo tripl'r. Pꝛimo in
eſſentia ſiue gradu vt dictū eſt. Se
cūdo in ſubiecto ſm ꝙ paſſio ē ma-
gis vel min⁹ inſita ſtomacho. Ter
tio in cauſa qꝛ ex oībus fit ꝓſtratio
ex q̄b⁹ nauſea ⁊ faſtidiū: ſed nō ecō
uerſo. Fit igitur ꝓſtratio q̄ttuoꝛ de
cauſis. Pꝛima eſt mala cōpl'o cali-
da oꝛis ſtomachi cū materia vl' ſine
materia. Scđa eſt mala ꝯpl'o frigi
da ipius qñ vltimat' cū materia vl'
ſine materia: qꝛ tūc tollit actū ꝓ-
pꝛie virtutis ſm Gal'. in. j. ampho.
Quibuſcūqʒ iuuenib⁹ ⁊c. Frigidi-
tas eñ moderata potius auget ap-
petitū. Tertia eſt leſio duoꝝ neruo
rū magnoꝝ veniētiū a cerebꝛo an-
terioꝛi ad os ſtomachi ad dandū ei
ſenſum famis ⁊ ſitis ꝓ toto. Quar
ta: qꝛ epar non multum attrahit de
chillo p meſeraicas veniētes a con
cauo epatis ad inteſtinū ieiunum ⁊
duodenū. Fit autē nauſea ꝓpter du
as cās tm̄. Pꝛima eſt materia fle-
gmatica natās circa os ſtomachi et
ipm mollificās. Scđa eſt debilitas
retentiue v̄tutis ſtomachi ꝓpt' cau
ſam humoꝛalē flegmaticā vel p̄mi
tiuam vt eſt ventris fluxus ſponta
neus ſiue artificialis ſupfluus vel
vomitus frequēs. Fit aūt faſtidiuʒ
ꝓpter vnā cauſam que eſt materia
groſſa flegmatica inuiſcata villis
oꝛis ſtomachi ⁊ infiltrata. Signa
ꝓſtratiōis appetit⁹ a cauſa cal'a ſūt
ſitis et eructatio fetida fumoſa et
ſenſibil' caloꝛ circa os ſtōachi ama-
ritudo oꝛis ſiccitas lingue ⁊ citrini
tas cum aduſtione iuuat' a frigidis
nocēt calida: et eſt quādoqʒ cuʒ fe.
ꝙ ſi fit cū humoꝝ vitio fit foꝛte vo
mitus amarus viridis vel citrinus.
Signa eius que fit a cauſa frigida
ſunt ſenſibilis frigiditas circa os
ſtomachi ⁊ eructatio inſipida aquo
ſa vel viſcoſa acetoſa et lenitas ven
tris iuuant calida nocent frigida.
Et qꝛ muſcillago alba apparet ſup
linguā: et ſi eſt cum fe. erit fe. len-
ta flegmatica ſine ſiti. Si fit cū hu-
moꝝ vitio fit foꝛte vomit⁹ flegma
tici viſcoſi aquoſi vel vitrei multi-
tudo ſaliue et ſputi. Signa ei⁹ que
fit ꝓpter leſionem nerui ſunt: quia
poſt vſum ciboꝝ acutoꝝ vt ſinap̄.
et piperis non ſentit moꝛdicationē
circa os ſtomachi vel parum ſentit
⁊ quod non ſentit ei nauſeam neqʒ
vomitum nec ſentit frigiditatē ne-
qʒ caliditatem circa os ſtomachi.
Signa eius que fit pꝛopter debili-
tatem epatis ſunt egeſtio alba liq̄-

da chilloſa et quãqꝫ viridis propter cholerã cõmixtã: et q2 corpꝰ continue extenuat̄ et egeſtio eſt maior vel eq̃lis cibo aſſũpto ⁊ ſolide ſube ⁊ ſunt cuꝫ ea ſigna frigiditatis vel opillationis epatis. Signa nauſee quocũqꝫ mõ fiat ſunt abhoĩatio cibi ⁊ reiectio ipſiꝰ cũ cachimo ⁊ cõturbatio faciei ⁊ ocloꝝ cũ cibꝰ preſentat̄: et ſi cogat̄ ad eiꝰ ſumptionẽ forte aduenit vomitꝰ. Signa faſtidij ſunt ſigna nauſee: ſed in nauſea maior eſt difficultas in retinẽdo ꝙ ingluttiẽdo: ſꝫ ĩ faſtidio ẽ ecõuerſo.

Methodus. Cura proſtractionis appetitꝰ a cã calida eſt vt vtat̄ oxizacara vel ſirupo roſ. añ cibũ cũ aq̃ frigida vł vino granatoꝝ vł berberis vel agreſta vł aceto cũ cibo. Bibat vinũ ponticũ limphatũ: vtatur ſomno ⁊ q̃ete poſt cibũ ⁊ añ. ſumat ſepe zuccarum roſ. vel dyaprunis ſi venter ſit obediẽs: ſi ſtipticus ſirupũ viol. vel zuccarũ viol. verũtñ ſupfluus vſus ſirup. viol. pſternit appetitũ. Si cũ humoris vitio ſit digerat̄ et euacuet̄ cholera ⁊ fi vomitus ſi ſit poſſibile: ſicut diximus ca. de debilitate digeſtiõis. ſ. de cauſa calida cũ materia. ⁊ fi cerotũ hmõi ſup os ſtomachi. ℞. maſtic. ℥. iij. cere. ℥. ß. olei rutacei. ℥. ij. diſſoluãtur ſimul ⁊ extẽdant̄ ſup corio al. molli ⁊ aſpgatur cum aceto et ponat̄ ſup os ſtomachi et põt addi mirrha: q2 valde excitat appetitũ ⁊ penetrare facit. Cura pſtrationis appetitꝰ a cã frigida ẽ: vt ĩ oĩ die ieiuno ⁊ ſero cũ vadit dormitũ vtat̄ dyatriũpipeõ dyagallanga dyaʒʒ. dyacitonitẽ cũ melle ⁊ ſpeciebꝰ. Comedat carnes pulloꝝ vel auiũ paruarũ aſſas proprie vel elixas cũ ſpeciebus calidis acutis: vtatur p ſapore ſinapi cõdita cum melle vel allijs ⁊ cepis. Bibat vinũ purũ optimũ exercitetur ſemp in ieiunõ nec dormiat in die. Et ſi ſit cũ hũoris vitio digerat̄ flegma ⁊ euacuet̄ ſicut diximꝰ cap. de digõnis debilitate. ſ. de cã frigida cũ materia. Et poſt purgationes fi cerotũ ſup os ſtomachi qð. ℞. mirrhe bdellij maſtic. añ. ʒ. ij. terãtur ſubtiliter ⁊ miſceant̄ in caſola cum ℥. ij. olei maſticini vel nardi ⁊. ℥. ß. cere ⁊ extendat̄ ſup corio alb. molli et aſpergat̄ cuꝫ aceto acutiſſimo cũ infrigidatũ fuerit et ponat̄ ſup os ſtomachi. Et balneet̄ in aq̃s calidis ſtipticis ſicut ſunt aq̃ tinarum vel aq̃ decoctiõis abſinthij calamẽti origani ⁊ ꝓprie in ieiuno. Cura pſtratiõis appetitus ꝓpter leſionẽ nerui veniẽtis a cerebro eſt vt cerebrũ confortet̄ cũ electuarijs aromaticis vt dyanthos cũ muſco dyamuſtũ dyamargaritũ dyapliris arcoticũ. Et abluatur caput cũ lixiuio vł aqua decoctiõis abſinthij melliloti florũ camomille roſ. et cipi: odoret cõtinue pomũ ꝯfectũ ex mirrha lapdano ⁊ muſco. Comedat res aſſas boni chimi: vinũ rubeũ ſtipticũ limphatũ bibat. Deferat ſuper ſtomacho cerotum iam dictũ in cã frigida ſuffumigetur q̃nqꝫ cum ſtorace ſicca vel thure ſi eſt ſine maťia. Cura pſtrationis eo ꝙ epar nõ trahit rem pꝉimã eſt vt fiãt oĩa aperiẽtia epar ⁊ cibũ penetrare facientia: vt potus vini al. ſubtilis potentiſſimi de quo modicũ det̄ in ieiuno: ⁊ balneũ añ cibũ ꝯfricationẽ leuẽ ⁊ exercitium. Siłr et oĩa que calefaciũt epar ⁊ aperiunt eius opillationeꝫ: vt oximel ꝯpoſitũ vel dyacalamẽtũ vł dyatriũpipereõ vł decoctio hec ℞. reubarb. ameos amomi. cipi. añ ℥. ß. piſtent̄ ⁊ bulliãtur in lib. ij. aq̃ donec ad vnã redeant et colletur et collature addant̄. ℥. q̃ttuor zuccari bulliant iterũ aliquãtulũ ⁊ iterum collet̄. Detur de iſto omi mane. ℥. j.

cum vino al. ſubtili: q2 aperit opil- lationes epatis et ſplenis et confortat eorū virtutē attractiuā vel cōmixtura iſta ſi epar ſit calidū. q̄ pfert yctericis et epaticis de cā calida cū opillatione. ℞. trifere ſarranice. ʒ. ß. reubar. puluerifati. ʒ. j. vel. ij. Incorporenī ſil cum ſirupo viol. vel acetoſo qd ſufficit detur calidū in die q2 purgat cholerā et deopillat epar calidū. vel fiat ſic. ℞. oximellis ſquilliticí q̄tū volueris da cū aqua decoctiōis endiuie lactuce abſinthij citoni ſpodij ſquināti omni mane añ diem et ſero de ſirupo. ʒ. vnam. et aq̄ ʒ. duas. Et ſi volueris acuaī de tertio in tertiū cum. ʒ. j. reubarba. pulueriſati. Iſtud em̄ aperit epar et infrigidat perfecte. vel cum mixtura tali in cauſa frigida. ℞. trifere magne. ʒ. ß. diſtempetur cum vino calido vel decoctionis aniſi maſticis feniculi. Et ad hoc etiā valet dyacucurma quā dicem⁹ capl'o de ydropiſi data cum oximelle vel melle ro. In cauſa autem cōmuni miſceātur predicta tam ſirupi q̄ electuaria ſicut eſt iſta mixtura. ℞. triaſandal. roſate nouelle dyarrod. abbatis miſceanī. añ. ʒ. ß. Sup epar ſi empla ſtrū apitiuū. ℞. ſandalorū rub. ʒ. j. cappari acori ciperi ro. ru. añ. ʒ. ß. olei maſtic. olei ro. añ. ʒ. ij. aceti. ʒ. ß. farine ordei qd ſufficit ad inſpiſſandū pulueriſatis et cribellat mi- ſceaī ſil et fiat empl'm actu cal'm ſup epar. Sūat ſepe ieiuno de tyriaca veteri cū vino cal'o. Fiat et̄ p⁹ euacuatōes epithima ſup epar. ℞. end. plātaginis abſinth. rubee tinctorū ro. ſandal. ſpodij. ſq̄nāti. berberis. capparis. añ. ptes eq̄les bulliāt oīa in aceto ſquillitico et aceto citoniorum in q̄ infundaī filtrū recēs vel pān⁹ lineus triplicat⁹ et ponaī ſup epar actu calidū i ieiuno: q2 cōfortat ſubſtantiam epatis et reſoluit ei⁹ opillationes in omnī cauſa. Vtatur cibis ſubtilibus nutritiuis conditis cum ſpeciebus calidis acutis ſi caliditas epatis non prohibeat. Bibat vinum albū limphatum cū aqua decoctionis ſeminū cōmuniū frigidorū vel calidorum ſm q̄ oportet. Cura nauſee vel faſtidij ppter materiam frigidam eſt vt digeraī et euacuetur flegma groſſum cū medicinis dictis ca. de debilitate digeſtionis. ſ. de cauſa frigida cū materia. Et ſi vomit⁹ pposſe: et vtaī ieiuno poſt euacuationes electuarijs dict calidis cum vino calido et pprie dyagallanga dyacitonitē cum melle et ſpeciebus. Super ſtomachū ponatur cerotum quod. ℞. maſtic thuris vernicis bolli armenici. añ. ʒ. ſ. terantur et miſceantur cum aceto acuto: bulliāt donec totum ſpiſſum fiat: et tunc extendatur ſuper coriū molle ſatis. Cura nauſee ppter debilitatem corporis ſtomachi et eius retentiue eſt eadem cum illa q̄ dicta eſt in capitulo de cura male digeſtionis: ſcilicet de debilitate ſubſtātie ſtomachi. Parum et ſepe comedat et cibos calidos vergentes ad ſiccum aromatic conditos cum ſpeciebus calidis non acutis. Bibat vinum rubeum dulce ſtipticum parum pro vice. Vtatur ſepe dyacitoniē cum melle et ſpeciebus ante cibum: ſed ſine ſpeciebus vel zuccaro roſato poſt cibum. Et in ſaporibus ſuis vtatur vino malorum granatorum vel berberis vel aceto: vt puocēt appetitū ſui ſtipticitate.

Emperica. Scias q̄ ſicut experimentum et ratio teſtantur propter cauſas quattuor pſtrationis appetitus p̄dictas ſūt adhuc alie. pma ē venarum toti⁹ corpis repletio: vt i guloſis et ocioſis. Et cura ei⁹ eſt flebothomia baſilice: et minoratio cibi

et potus ꝛ motus ꝛ exercitiū in ieiuno. Scđa eſt dēſitas poroꝝ cutis ꝓpt̄ qđ paꝝ reſoluit̄ a corꝑib⁹ eoꝝ. Et ſigna ei⁹ ſunt durities cut̾ corporis ꝛ lōgitudo tolerātie famis ſine mſta leſione. Et cura ei⁹ eſt balneū aque decoctionis florum camomille furfuris bauracb cū leui diuturna fricatione ꝛ ſudore multo añ cibum exercitiū et labor in ieiuno. Simil'r vſus ciborū ſubtiliū facile reſolubiliū: vt iura olera ꝛ pulmenta de farina auene vl' ordei. Tertia eſt opillatio vene ꝓcedentis a ſplene ad os ſtomachi deferētis melancholiā. Et ſigna eius ſunt: quia non ſentit famē quātūcūqꝫ cibum deſideret. Et eſt priuatio omniū aliarū cauſarū inducentiū ꝓſtrationē: ꝛ ſi comedat bene digerit. Et cura ei⁹ eſt cōfortatio ſplenis ꝛ deopillatio eius: vt dicet̄ ſuo cap̄. et aſſiduatio ciborum acetoſoꝝ ſtipticoꝝ ꝛ melācholiam generantiū: vt lentes fabe agreſta acetum ſumacb: pedes porcorum cocti cum aceto ꝛ ſale ꝛ ſpeciebus actu frigidis. Et quandoqꝫ vſus calidorum acutorum: vt cepe: allia: ſinapis: porri: piꝑ. Quia melancholia non naturalis fit qñqꝫ ꝑ aduſtionē qñqꝫ ꝑ ꝯgelationē. Sed mel'ia naturalis ſolū fit per cibum groſſos humores generātē ſine exceſſu vel defectu caliditatis digeſtiue: quare ē quaſi fex maſſe ſanguinee: vt dicit̄ ꝑmo canon̄. fen prima cap̄. nutriēs maſticatione. Et vniuerſaliter oīa que excitāt appetitū cū mordicatione pauca ſunt conuenientia: vt carnes aſſe condite cum aceto vel ſucco trifolij vel berberis vel vino granatoꝝ. Et ad oēm proſtrationē appetitus cū feb. vel ſine valꝫ vti frigidis extremitatib⁹ porcelloꝝ ꝛ caſtratoꝝ al's edoꝝ vel vituloꝝ decoct̄. ꝑfecte in aq̄ plurima ꝛ modico aceti addita mēta ꝛ refectio ex petroſis faciēdo ex ipſis gellaticium de quo dētur duo bolli vel tres actu frigidi ante cibū. Sil'r ꝛ ſapor factus ex ſucco acetoſe vel trifolij cōdit⁹ cū aceto ꝛ puluere cinamomi inſpiſſatus cū vitello oui aſſi addito ſucco porri vel petro. ſi feb. vel dolor capitis vel tuſſis id concedat. Simil'r ꝛ ſuccus granatorū: ꝛ ꝓprie acetoſoꝝ cōditus cū puluere cinamomi ſumptus ante cibū cum mica panis. Simil'r et ſuccus piri ſapidi parūꝑ acetoſi de quo comedat ante cibum omnē aut ipm̄ mordeat cum inglutione ſaliue. Similiter coctanum aſſum ꝛ infrigidatum cum vino pōtico vel ſucco berberis vel ſucco granatorum. Item emplaſtrū ad idem. ℞. thuris maſticis añ. ʒ. ij. boli armenici. ʒ. j. draganti. ʒ. ij. ſucci mente. ʒ. iiij. cōfice cum pane aſſato ꝛ pone ſuꝑ os ſtomachi. Item in cibo addat̄ menta et in potu ſuccus mente. Item inūgatur os ſtomachi cum oleo maſticis et roſ. ꝛ mirtillis actu calidis. Epithima ad idem. ℞. citonia mētam grana mirti. coquātur in aqua roſ. et aceto perfecte: ꝛ petie linee imbibantur in illo actu calido: ꝛ ponantur ſepe in ieiuno ſuper os ſtomachi. Et ſi ſit cuꝫ cauſa calida adde roſ. et plantaginem pira pontica et mala matiana. Sacculus ad idem. ¶ Ponantur menta abſinth. roſ. ſaluia et plantago in ſacculo lineo ſubtili et fricentur in vino et aceto vehementer et calidum ponatur ſuper ſtomachum in ieiuno reiterando frequēter cum infrigidatum fuerit cum plurima frigiditate. ¶ Poſſunt addi balauſtie cortices granatorū cupule glandiū: q̄re fit tunc conferēs in vomitu. Item ſpongia infuſa in vino forti decoctionis aniſi carui maſticis actu calidi ꝓfert ad ꝓſtrationē vomitum

ꝛ indigeſtionē. Et in ca. de debilitate digōnis. C. de empicis. deſcripſim⁹ ſirupos emplaſtra electuaria ꝛ cerota ſublimia ad ꝓſtrationem appetit⁹ quoꝗ mō. Cōfert ꝑterea ponere empl'a ventoſam ſine ſcarificatiōe ſup os ſtomachi ſine attractione qꝛ retentiuā ſtōachi ꝯfortat ꝛ ꝓpꝛie cū alie medicine non conferūt oīno ꝛ ꝑmiſſa euacuatiōe vl'i ꝛ ꝓpꝛie niſi ſit timoꝛ actractionis vel āpatis in loco. Cerotū ad idē ſublime. ℞. lapdani. ℥. ij. reſine. ℥. j. mirrhe maſticꝫ thuris. ań. ʒ. ij. cinamomi cipi folij calami aromatici foliorū mirte. ań. ʒ. iij. roſ. rub. ʒ. ij. cere ℥. ß. olei maſticis. ℥. j. teranť terenda et miſceanť cum lapdano oleo ꝛ gumis diſſolutis in vino rubeo ſtiptico ꝛ incoꝛpoꝛenť ꝑfecte ad ignē et extendanť ſup coꝛio ꝛ teganť cū panno lineo ſubtili ꝛ ponať ſup os ſtomachi. Itē cōfert limphare vinū cū aq̄ ſtiptica ſicut eſt aq̄ pluuialis vel aq̄ decoctiōis mirtilloꝝ plātaginis et roſ.

Canones. Multos cañ. ſcripſim⁹ cap. de debilitate digōnis ꝯferētes pꝛeſenti ca. qꝛ om̄is mala digeſtio cum antiquať ꝛ ꝑdurat ꝑducit ad ꝓſtrationē appetit⁹ ꝛ nauſeā: vt patꝫ in cachexia plectoꝛia ꝛ diſcraſia et cachochia. Itē oīs ꝓſtratio appetit⁹ ſubito veniēs ꝛ cito recedens eſt vt plurimū a cauſa calida ſed moꝛoſa ꝑdurans a frigida. Itē q̄ eſt cā calida eſt vt plurimū ſine materia: frequētius nāqꝫ in ſtomacho generať materia poꝛpter diete groſſiciem ꝛ crapulā ꝙ ꝓpter medietatē niſi ſit cum febꝛibus.

Pronoſticatio. Proſtratio appetitus ex leſione nerui a cerebꝛo veniētis difficile curať: vt dicit Raſ in diuiſionib⁹. niſi in pꝛincipio ꝛ añ cōfirmationem. Sil'r ꝛ ſi ꝓueniat ab opillatiōe vene ꝓcedētis a ſplene niſi foꝛte i pncipio. Et cū adhuc eſt diſpoſitio ſine ꝯfirmatione. Itē ꝓſtratio appetit⁹ a cā frigida ꝑiculoſa eſt magꝫ ꝙ a cal'a: qꝛ cauſam foꝛtioꝛē ſignificat atqꝫ magis ꝑdurantē. Itē ſi in egritudine aliꝗ appetit⁹ fuerit ꝓſtrat⁹ ꝛ ſubito p⁹ hoc eger pl'imū cibū ſumpſerit ſine aī ſubuerſiōe vel nauſea oīno nō ꝑcedēte rōnabili alleuiatiōe q̄ fit ꝑ ſudoꝛē exuberātis vel vomitū vel egeſtionē moꝛtale: qꝛ cerebꝛi leſionē ꝛ v̄tutis ſenſitiue moꝛtificationē demonſtrat. Vñ Ipoc. ij. ꝑti. amph. Quicūqꝫ dolētes aliꝗd coꝛpoꝛis doloꝛē non ſentiūt hijs mens egrotat. Sic nāqꝫ videm⁹ freneticos guloſos. Itē ꝓſtratio appetit⁹ remanēs p⁹ criſim recidiuā ꝛ cōualeſcētiā nō verā ſignificat redi igitur ad digōnes ꝛ euacuationes illi materie cōuenientes. Itē ꝓſtratio appetitus in oī egritudine ꝛ ꝓpꝛie cronica moꝛtē ſignificat: qꝛ v̄t⁹ nō pōt lōgā pugnā tollerare ſine cibo. vñ Ipo. ij. ꝑti. amph. In oī egritudine cōfoꝛtari mēte ꝛ bñ ſe hr̄e ad oblatiōes bonū: cōtrariū v̄o malū. Itē ſi ꝗs cōualeſcēs ab egritudine multū cibū cum appetitu ſumat in pꝛincipio cōualeſcētie ꝛ coꝛp⁹ ꝑ hoc nō reſumatur recidiuā ſignificat ꝛ indigeſtionē ꝛ ſtomachū frigidum cū materia acetoſa. Sed ſi in pncipio cōualeſcētie habuerit appetitū modicū ꝛ in ꝓceſſu augmētū verā ſalutē ꝓmittit. Itē Ipo. ybiđ. pleruꝫqꝫ oēs male habētes ꝑm pꝛincipia ꝛc. Itē melius eſt egruꝫ refici pauco ꝛ aliꝗ̄tulū pꝛauo cibo cū appetitu ꝛ delectatiōe ꝙ pl'imo ꝛ optimo ſine appetitu. Itē ypo. ibiđ. parū deterioꝛ cib⁹ ꝛ pot⁹ ꝛc. Et i. iij. regimīs acutoꝝ. Mala nāqꝫ dieta cibi vel potus q ꝑm ſil'e fit ꝛc. quia

dum ſtomachus delectatur in cibo corrugat̄ ſuꝑ cibuꝫ et velut amicus ſuꝑ amicū. Et ibidē ait Gal. in cōmento ꝙ ſi cibū abhorruerit diſtendit̄ ꝛ dilatat̄ velut fugiens q̄re ſurgit vomit⁹ faſtidium ventris ꝛ rugitus que quidē indigeſtionē ſignificant malignam.

¶ De appetitu canino. Cap̄. iij.

Um q̄s appetit cibum vltra modū ꝑter ꝙ ſaturet̄ poſt cōeſtionē niſi forte breui tp̄e dicunt̄ hr̄e appetitū caninū q̄ nunq̄ a carnib⁹ ſaciant̄ donec cibū vomere cogātur. Fit q̄nqꝫ de cauſis aut ꝓpter multitudinē melācholie ꝓfluentis a ſplene ad os ſtōachi: aut mala cōplexione ſtomachi frigida cū materia aut ſine materia: ꝓprie tñ ſine materia ꝛ hoc qñ nō fuerit vltimata: aut ꝓpter raritatē corꝑis: aut ꝓpt̄ exercitiū et laborē reſoluentē: aut propter ꝯſumptionē hūiditatū nutrimentaliū toti⁹ corꝑis ſicut fit poſt egritudines cronicas vel ſol̄onem ventris vel famē diuturnā. Signa ei⁹ ꝓpter melācholiā ſūt ꝙ cū multitudine cōeſtiōis ē multitudo egeſtionis: et hec egō vt plr̄imū liuida eſt vel plūbea: ꝛ ſi nō habuit oī die egeſtiōes copioſas ilico grauat̄. et qꝛ fit mordicatio vehemēs ī ſtomacho añ cibū ita ꝙ nō tolleret q̄n comedat: ꝛ ei⁹ cura eſt difficilis quia vt plr̄imū hec cā eſt a gn̄atiōe. Curat̄ tñ ſm ꝙ ē poſſibile digerendo melācholiā ꝛ aꝑiendo vias ſplenis cū oximille cōpoſito ꝛ aq̄ decoctionis prunoꝝ ſene epithimi ꝑ ſex dies. Poſtea purget̄ cū aliq̄ medicina dicta cap̄. de ꝑturbatione v̄tutū ſenſitiuarū: ſcilꝫ de melācholia ex melancholia naturali et ꝓprie cum pillulis: et fiat vomitus ſi ſit poſſibile. Et ſi habitudo ſit carnoſa flebothomet̄ baſilica lateris ſiniſtri i brachio vel in manu: alr̄ vō nequaq̄. Et comedat cibos pingues vnctuoſos ſorbiles ꝛ ꝓprie carnes porcinas recentes et brodia ex eis. Similiter et maluas atriplicē et ſiclā coctas et conditas cū lardo vel butiro: ſimilr̄ ex amilo. Bibat vinum dulce ſubtile et ſepe in principio cibi: qꝛ potus ꝓſternit appetitū. Vñ Ipo. ij. ꝑti. ampho. Potus indigētiā ſoluit. Mēſuret cibū ſꝫ indigētiam nō ſm appetitū. Ponat nāqꝫ ventoſas ſuꝑ ſplenē ꝓpter diuerſionem. Euitet cibos generātes melācholiā: vt eſt vinū rubeū: caro ſalita dura bouina vel ferina agreſtis acetū acetoſa lentes ꝛ ſil̄ia. Signa ei⁹ ꝓpter frigiditatē ſtomachi ſūt ꝙ egeſtio eſt maior vl̄ eq̄lis cibo liquida flegmatica ꝛ ſingult⁹ ꝛ eructatio rugitus ꝛ ſitis modica ꝛ ſenſibilis frigiditas oris ſtomachi: etiam ꝙ iuuat̄ a cibis calidis nocet̄ a frigidis. Et ſi ſit cū materia ē multitudo ſaliue ꝛ ſputi et deſiderat cibos aſſos ſiccos duros licꝫ eos digerere nō poſſit. Et fit quādoqꝫ nauſea et vomitus flegmaticus ſi materia excreuerit ꝛ tūc ꝓſternitur appetitus. Et eius cura eſt dicta cap̄. de digōnis debilitate de cauſa frigida. Et oportet vt cōfortet̄ ſtomachus et velocitet̄ curatio poſtq̄ accidit boliſmus. Signa ei⁹ ꝓpter raritatē corꝑis ſunt ꝙ egeſtio eſt modica licꝫ comeſtio ſit plr̄ima ꝛ eſt vt plurimum ſicca aduſta vt mollicies cutis corꝑis cū ſubtilitate ꝛ multitudo ſudoris tp̄e egeſtōis: ꝛ qꝛ cito leditur ab aere frigido vl̄ calido et balneo ieiuno. Et cura ei⁹ eſt vt habitet in aere frigido et balneet̄ in aqua frigida in eſtate frequēter: et vngatur corpus cum aqua roſ. vel oleo roſ. cuꝫ cera inſpiſſata. Vtat̄ cibis groſſis actu humidis vt penetrare poſſint; vt ſunt carnes vacci-

ne caſtratiue arietine aſſe vel elixe condite cũ agreſta vel vino granatorũ vel ſumach. Et qñqꝫ cibis viſcoſis ſi nõ timeat̃ opillatio epatis et meſeraicarũ vt eſt caſeus recens extrema porcellorum panis de ſimula vel azim⁹ et pulmẽta de farina frumenti cõdita cũ lacte eſculato. Bibat vinũ rubeũ groſſum dulce. Signa eius ꝓpter laborẽ reſoluentez ſunt añceſſio laboris ⁊ exercitij. Et ſi nõ detur ei cibus poſt famẽ vehementem aduenit ei ſincop̃. Et cura ei⁹ eſt ociũ et quies oĩno et vſus iuriũ carniũ bonarũ conditarũ cum ſpecieb⁹ aromaticis nõ acutis. Et opꝫ vt ꝓhibeatur a ſomno oĩno ãte cibũ ſũr et a balneo: qm̃ hic ſomn⁹ faciem citrinat queadmodũ balneum vturẽ debilitat et inanit. Poſt hec fiant omnia dicta de raritate. Detur cibus ſepe et parum donec corpus reſumatur et bibat vinũ rubeum vel claretum vel medonem. Utat̃ cibis boni chimi: vt ſunt carnes pullorum edorum et auiũ paruarum ſilueſtrium non aquaticarũ et oua ſorbilia recentia: ſimiliter et iura aromatica vt bona maſſa ſanguinis regeneret̃: deuitet fructus et olera ⁊ oĩa facile putrefaciẽtia.

Pronoſticatio. Appetitus caninus in conualeſcentib⁹ vere et cũ bonitate hyſtimbre cõfortationem virtutis ⁊ reſumptionem corporum ſignificat. Sed in conualeſcentibus conualeſcentia nõ vera ſtomachum frigidum cuꝫ materia vel ſine materia ⁊ recidiuũ ſignificat: redi igitur ad euacuationes et digeſtiões flegmatis acetoſi ⁊ calefactionẽ ſtomachi. Iteꝫ appetitus caninus in corꝑibus crapuloſis ad indigeſtionem lienteriam ⁊ ydropiſim ⁊ colicam finalem perducit. Itẽ dicit ypocra. ij. pti. amph. Si ex egritudine cibum quis accipiẽs non cõualeſcit ⁊c. Si võ cibũ non accipienti hoc acciderit ſignificat: quoniã corp⁹ euacuatione indiget. Item idem in eodem. Ex egritudine bene reficienti nihil addere corpus malum: quoniam virtutis nutritiue defectum cum appetitu ſtomachatis demõſtrãt.

¶ De boliſmo. Capl'm. iiij.

BOliſmus ẽ fames ſiue inanitio membrorũ cuꝫ faſtidio ⁊ proſtratione appetitus propterea ꝙ ſtomachus et membra ſunt contraria in diſpoſitione: quapropter manifeſtũ eſt ꝙ boliſm⁹ ⁊ appetit⁹ caninus paſſiones ſunt cõtrarie oĩno. Fit aũt plurib⁹ de cauſis. Prima eſt nauſeatiua facietas ſtomachi cronica cũ indigeſtiõe ꝓpter qđ replet̃ ſtomachus ſuꝑfluitatib⁹ crudis flegmaticis nõ potẽtibus nutrire corp⁹ neqꝫ rectificari ab epate q̃re inaniunt̃ membra ⁊ vene ſicut accidit bibulis et guloſis habentibus corpus extenuatũ ⁊ vẽtrem inflatum cum ſubtilitate mirach. Secũda eſt frigiditas ambitus toti⁹ corꝑis cõſtringẽs materias a venis ⁊ mẽbris ad ſtomachũ ⁊ inteſtina ſiue hec frigiditas ſit a cã extrinſeca vt accidit ambulãtibus in aere frigido ſiue intriſeca: vt patet in fe. flegmaticis et ydropicis: ⁊ hmõi quidẽ boliſmũ qñqꝫ añcedit appetit⁹ canin⁹ ſi frigiditas nõ fuerit vltimata. Tertia ẽ caliditas circa ambitũ corꝑis colligãs materias et fluere faciẽs ad epar ⁊ meſeraicas ⁊ ad ſtomachũ ⁊ inteſtina ſicut accidit in fe. acutis et iſtis itinerantib⁹ in ſole calido. Signa boliſmi in cõmuni ſunt inanitio venarum et extenuatio corporis cũ proſtratiõe appetit⁹ ſine cã manifeſta et debilitas virtutũ: ita ꝙ quãdoqꝫ

fit fincopis tpe calido ante cibum. Si autē fit ꝓpter crapulā patet ex narratione infirmi. Si ꝓpter cauſam frigidā precesserūt: vł ſunt fe. cronice vł itineratio ꝑ loca frigida: ⁊ fit qñqꝫ vomitus viſcoſus inſipidus vel acetoſus: ⁊ multitudo ſputi et ſaliue et muſcillaginis albe in principio ſuꝑ linguā ⁊ color corpis pallidus albus vł liuidus. Et vrina alba groſſa ⁊ egeſtio liq̄da acetoſa alba vel dura. Si vēter fit ſtipticus cum rugitu vētris ⁊ tēſione pulſus rarus mollis ꝑuus debilis: niſi fuerit poſt longū ꝓceſſum fine fe. ⁊ inanitionē membrorū: quoniā tūc fit ſpiſſus durus. Et ſequit̄ plerunqꝫ neruoꝝ indignatio ꝓpter frigiditatem infiltratā. Si vo ꝓpter cām calidā antecesserit ⁊ in aere calido vł fe. acuta ⁊ fit fitis ⁊ amaritudo lingue cum ſiccitate labioꝝ ⁊ aduſtione fine nigredine ſuꝑ lingua et vomitus rei citrine vel viridis amare ſubtilis liquide nō viſcoſe ⁊ ſenſatio caliditatis circa os ſtōachi. Et quia iuuat̄ a frigidis nocet̄ a calidis et eructatio fumoſa ſicca fetida vrina citrina ſubtilis pulſus ſpiſſus durus a principio. Egeſtio dura citrina vel nigra: niſi venter fit obediens ſiue fit liquida citrina: ſicut vitellum oui.

Medicus. Cura bolifmi propter guloſitatē diuturnā eſt abſtinentia ⁊ minoratio cibi ⁊ potus et motus ⁊ exercitiū in ieiuno: nō tñ ſuperflue ne membra reſoluantur. Fiat igit̄ a pn̄cipio digeſtio ⁊ euacuatio flegmatis ⁊ humorum crudorū cum medicinis dictis cap. de indigeſtione de cā frigida. Et dietet̄ dieta ſubtili in ſubſtātia ⁊ q̄ntitate vergente ad calidū penetratiuum. Parū ⁊ ſepe comedat donec ſtomachus cōfortet̄. Fiāt vnguēta ⁊ cerota dicta illic. Cura boliſmi a cauſa frigida eſt eadē cū iſta. Mō ſi fit cū fe. curat̄ cū digeſtiōe ⁊ euacuatione precedēte. Et ſi iuncture ceperint tranſire laſſitudinē ⁊ debilitatē vngant̄ leniter valde cū oleo calido roſ. ſine fricatione materie attraherent̄ ſuꝑ mēbrū debile non potens earū curſui reſiſtere: ⁊ forſtaſſis ethicā inducūt. in fine vo cōfortent̄ cum vnguēto martiaton ac agrippa ⁊ adipe caſtorei vel canis vel vulpis ad ſolē calidū aut ignem frequēter liniēdo. Cura boliſmi a cauſa calida eſt eadē cum cura indigeſtionis a cā calida materiali quā ſupra diximus ca. de indigeſtione. Et habitet in aere frigido: gaudeat ocio ⁊ ſomno ꝓpoſſe: roretur facies ⁊ totū corpus cum aqua roſ. ⁊ ex oleo roſ. ⁊ ꝟ vnguentū ſuꝑ dorſum ⁊ pect⁹. Bibat ſepe in ieiuno oxizacarā vel ſirupū ro. vel viol. cū aqua frigida. vtatur ꝓ ſapore vino granatoꝝ vel berberis vel aceto vł agreſta: queādmodū in cā frigida conuenit vti ſinapi et melle et vino acuto veteri puro. Balneetur poſt euacuationes in aq̄ decoctionis ro. endiuie lactuce mirtill. Et poſt balneum vngat̄ cū populeō ⁊ cū aqua roſ. ⁊ oleo roſ. mixtis cum aceto. Bibat aquā frigidā vel vinū albū ponticū limphatū ꝑ medietate. Et ſi fit cū fe. curet̄ vt dicemus.

Emperica. Scias q̄ in cura omnis boliſmi nihil melius eſt q̄ habere omni die ventrē laxū per ſe vel per artem cum ſuppoſitorio vel cliſteri lenitiuo vel medicina leui: qꝛ purgādo cauſam purgat boliſmū et cōfortare mēbra cū vnguētis et balneis ſtipticis ⁊ electuarijs confortatiuis ⁊ odoramētis aromaticis ⁊ ocio ⁊ gaudio propoſſe. Sed nihil deterius eſt q̄ coitus et multitudo

repletiōis ciboꝝ diuerſoꝝ ⁊ comeſtio lactis: quia lac cum in vētre nō mūdo receptū fuerit ilico corrumpitur: in cholerico quidē ad fumoſum. in flegmatico vo ad acetoſuꝫ: ꝙpropter fortificat boliſmuꝫ. Ars aūt retinēdi omni die ventrem lubricum cū cliſteri leni in fe. eſt hec. ℞. malue biſmalue aā. ℳ. j. furfuris. p. j. blete centauree aā. ℳ. ß. bulliantur in aqua perfecte et cum lib. j. ⁊ ß. illius aque collate ⁊. ℥. iij. olei viol. et. ℥. j. mellis vel caſſiefiſtule vel tamarind. ⁊. ℥. j. ſalis ſimul mixtis ⁊ iteruꝫ bullitis et collatis: fiat cliſtere quod iniiciat ante cibum cum tepidū factū fuerit. Et ſi ſit cū febre acuta adde lactu. viol. folioꝝ papaueris dimittādo centauream. Et ſi ſit cū multitudine flegmatis in vētre adde hermodactilos colloquintid. agaricū in decoctiōe vel yerapigra vel benedicta in collatura. Et ſi ſit cū multitudine cholere adde zuccarū viol. vel ſirupi viol. vel dyaprunis ſimplicis vel compoſiti laxatiui in collatura. Sꝫ ſi ſit cū multitudine melācholie adde ſene thimi epithimi eſule in decoctione vel yeralogodiō vel dyaſene in collatura. Sed ſi ſit cū multitudine vētoſitatis adde ruthe tartari polipodij aniſi vel carui cimini ī decoctiōe vel olei rutacei in collatura ſumēdo de quolibet eoꝝ ꝑut cōueniēs fuerit. Ars retinēdi ventrē ſolutū omi die cū ſuppoſitorio ē vt fiat ſuppoſitoriū cū ſapone vel lardo inunctū ex oleo vel butiro calido et aſꝑſum ſale modico. vel fiat ſuppoſitorium forti⁹ ex agarici colloquintid. eſul. aā. partē. j. ſalis gēme vel ſalis cōmunis par. ß. mellis quod ſufficit ad temperandū poſtꝙ bene puluerisata fuerint. vel fiat ſuppoſitoriū ex ſale gēma ⁊ imponat ante cibū: vel ex farina ſiliginis vel furfuris et ſale cōmuni cōtemperando cum melle quod ſufficit. Et ſi addiderꝭ vnum fel bouinū per ſe vel cū melle melius erit. Ars vo retinēdi vētrem ſolutum omi die ſine periculo per medicias leuiter ſoluētes. Similiter ⁊ per cibos laxatiuos dicetur ca. de ſtipticitate vētris. C. de empericis. ſi deus voluerit.

Canones.

Sciendum ꝙ medicine et cibi laxatiui nō debēt omni die frequētari: ſed cū neceſſe fuerit ne nā fiat aſſuetudiaria ⁊ expulſiua ſomnolenta. Item cibū laxatiuū ſemꝑ dare cōuenit a principio comeſtionis cū volumus vt laxet et ſtipticū poſt cibū: qꝛ naturā ꝑmi cibi ſapit tota dietatio: vt dicit Gal. ij. alimētorum. ca. de pomis.

Pronoſticatio.

Boliſmus ſi ꝑdurauerit neceſſario ꝑducit ad etbicā vel ydropiſim: ⁊ ꝑpe tympaniſtē ꝑpter ſtomachi debilitatem. Item boliſmus in egritudinibus cronicis: vt eſt feb. quartana vel quotidiana vel ydropiſis morta le ꝑpter defectū vtutis in via lōga.

De corruptione appetitus. Capitulū. v.

Corruptio appetit⁹ dicit a philoſophis yſtibre: ⁊ eſt vt quidā appetit res malas nullo modo cōueniētes nutritioni corporis humani que velut ſunt carbones ⁊ argilla. Fit autem ꝑpter repletionē ſtomachi ex malis humoribus diuerſis: quoꝝ quilibet inducit ſtomachū ad appetituꝫ rei cōtrarie humori in qualitate et ſapore gratia repletionis: et ꝑprie groſſis frigidis melancholicis vel flegmaticis fluidis acetoſis. Iſta aūt repletio ſtomachi fit ꝑpter guloſitatem ⁊ indigeſtionē ſtomachi

aliquādo: q̄re fit cōgeſtio diuerſarꝫ materierū in ſtomacho: vt in puerꝭ ⁊ hoībus guloſis. Fit qn̄qꝫ propter regurgitationē mēſtruoꝝ vl' emorroidarū ad ſtomachū. Qn̄qꝫ ꝓpter opillationē epatis ⁊ ſplenis: quare melācholia non curat: ſed redit ad ſtomachū. Qn̄qꝫ ꝓpter frigiditatē in ambitu corpis toti⁹ cōſtringētis materias a venis ad ſtomachū ſiue hec frigiditas ſit ab ex: ſicut accidit infrigidatis in aere: ſiue ab intra vt cōtingit ydropicis. Qn̄qꝫ ꝓpter caliditatē colliquātē materias ⁊ fluere facientē ad ſtomachū: vt cōtingit balneatis vel exercitantibus in ſole calido vel febricitātib⁹ fe. acuta. Qn̄qꝫ ꝓpter colluſionē oīm humoꝝ corpis ad genus melācholicū vel flegma vitreū. Signa cōmunia patēt ad ſenſuꝫ: ſcꝫ qꝛ eger deſiderat terrā ⁊ carbōes ⁊ alia hmōi. Signa aūt ꝓpria ſunt: vel qꝛ anteceſſit guloſitas diuturna vl' retētio menſtruoꝝ vel emorroidarum: vel ſentitur grauitas ⁊ tēſio in ypocundrio vtroqꝫ: ⁊ ꝓprie ſiniſtro vbi eſt ſituatus ſplen vel paſſiones frigide vel calide vl' egritudines cronice preceſſerunt.

Methodus. Cura iſti⁹ egritudinis ex quacūqꝫ cauſa fiat eſt vna et eadē: quia nō reſpicit cā antecedēs ſed coniūcta p̄ter q̄ in muliere pregnāte in qua opꝫ habere cōſiderationē ad fetū ⁊ dare medicinas leuiores. Si igit ſit p̄gnās fiat ſi eſt poſſibile vomitus leuis cū oximelle ⁊ aqua calida p̄miſſa ſaturitate ciboꝝ: ⁊ ꝓprie de cepis ⁊ alliis ⁊ ſinapis i modica q̄titate reſpectu aliorum vomentiū. Poſt vomitū vtat dyacitonitē cū ſpēbus vel dyagallāga. Non purget medicina laxatiua: qꝛ leuis nō ſufficit ad euacuationem humoꝝ groſſoꝝ frigidoꝝ: ſed eam forte nō debet medicus miniſtrare ne fiat aborſus. Nā ille appetitus corruptus aduenit niſi primo ſcd̄o ⁊ tertio mēſibus: vt dicit Gal. li. de accidēti. ca. de cā famis ⁊ ſitis. qꝛ in illis mēſib⁹ fetus indiget modico nutrimēto: ⁊ ideo multa menſtrua ſupfluūt in vētre mulieris cū poſt p̄mū vel ſcd̄m mēſem incipiat retinere mēſtrua: vt dꝛ ibidem. Si pregnantē mulierē purgare nō conuenit ante p̄ncipiū q̄rti menſis: nec poſt ſextum mēſem. Et adhuc illis tribus mēſibus leui ꝯuenit vti purgatione. Unde Ipo. iiij. pti. amph. Pregnātes purgare ſi ꝯuenit a q̄rto vſqꝫ ad ſeptimū mēſem cōuenit: minus v̄o has minora v̄o ⁊ ſeniora vereri opꝫ. Comedat carnes galline et cerebella edi vel arietis aſſi. Bibat vinū odoriferū clarū: vngat os ſtomachi cū oleo maſticio ⁊ nardino mixtꝭ addito modico aceti calefacto in vaſe duplici. Et ſic regat vſqꝫ ad quartū mēſem: qꝛ tūc ceſſabit iſte appetitus ex eo q̄ vna pars materie euacuata eſt per vomitum alia pars tranſiuit ad fetū: ⁊ tertia pars p abſtinentiā quā patiunt eſt ad beniuolū reducta: vt dicit ibidē. Et nō negligat regimen p̄gnātis: qꝛ eſt maxima ps ſanitatis ⁊ debilitatis fetus. Cura eius in nō pregnāte eſt vt ſi ſit puer cohibeatur a ſua guloſitate ⁊ minoret cibus ſine tamē plurima abſtinētia que ledit ipſos q̄diu creſcūt: ⁊ calor naturalis in eo eſt fortis. Si autē ſit adultus fiat p̄mo vomitus ꝓpoſſe duobus modis cōtentis modo ⁊ ordine que dixim⁹ ca. de fetore naſi. Poſt vomitū vtat dyacitonitē calido nō laxatiuo: vel iſto electuario. ℞. zuccari roſ. vel roſate nouelle. ℥. vj. limature acuū acute ablute cū vino ⁊ aceto. ℥. ß. miſceant ⁊ dent ad modum nucis om̄i mane cum modico

vini optimi: quia exiccat ſtomachū et cōfortat ſplenē. Si aūt non pōt venire digeratᷣ materia cū oximelle cōpoſito vel ſquillitico ⁊ aq̄ calida decoctionis cardamomi vel gallāge vl' ciperi. Et purgetᷣ cū pillᷣis cochijs et fetidis vel cū decoctione mirabolanoꝝ emblicoꝝ ⁊ indorū. Nutriatur bonis carnibꝰ ⁊ vino mitigetᷣ appetitus gradatim cū corroſione oſſium pullorum ⁊ columborum vel perdicum aſſatoꝝ vel cum carne ſalita ſicca condita cum ameos ſpodio cardamomo ⁊ nuce muſcata: quia a proprietate remouent talem appetitum..

Pronoſticatio. Abſtinentia appetitꝰ ſtomachi eſt via ad cibationē: cibatio v̄o ad digeſtionē: digeſtio v̄o ad nutritionē: quare nō tardetᷣ eius rectificatio. Nā forte mēbra nutrita nutrimēto peſſimo: leprā ſe. quartanas ⁊ apoſtemata cācroſa vel paſſiones ſpleneticas ap̄ata incurrūt q̄litates nāq̄ cibi remanēt in cibato ⁊ ꝓpe ſimbola: vt dicit Gal. vij. de accidenti. Et Ariſto. lib. de generatione. qđ patet exēplo: q2 vermes remanēt virides per eſtatē quādo nutriuntᷣ gramine ⁊ frondibus ⁊ ſi aueſcūt autūno ⁊ hyeme. Similiter fructus alterantur in ſapore per planetarum tranſlationem.

¶ De ſiti. Capl'm. vj.

Sitis ē diſpoſitio calida oris ſtomachi faciēs appetere frigidū cū humiditate: quēadmodū appetitus ſiue fames eſt diſpoſitio frigida ſicca ptes eiꝰ faciēs appetere humidū cū caliditate: vt ait phus. ij. de anima. Quapropter Gal. iiij. de accidēti. ca. de cauſa famis et ſitis. dicebat ꝙ fames fit cū os ſtomachi ſentitᷣ ꝓ toto conſumptionem ſue humiditatis cibifice ꝓpter ꝯtinuā ſuctionē epatis ⁊ mēbroꝝ. Sitis aūt v̄o fit cū os ſtomachi ſentit per ſe vel ꝓ toto conſumptionē ſue humiditatis madefactiue ⁊ circūfluēte ꝓpter aduſtionem vel arefactionē. Fit igitᷣ a cā p̄mitiua aut a cā cōiuncta. Si a cā p̄mitiua fit quinq̄ modis. Primo q̄dē a comeſtione cibi ſaliti plurimi vel calidi vehemēter ſicci. Scđo a potu vini acuti vetuſtiſſimi vel aq̄ ſalſe vel ſulphuree. Poſt cuius ſumptionē aliqui nō ceſſant bibere donec ſolutione vētris ⁊ mordicatiōe moriantᷣ: vt dicit Gal. ibidē exemplificās de nautis maris ⁊ de febricitātibꝰ aquā frigidā potātibꝰ aliter ꝙ oportet. verbi gratia. In febre acutiſſima: vt eſt ſinocha vl' cauſon ſi bibat ex ip̄a parūpoſt. Cum enim magis bibant ⁊ magis inflāmantur: quia hauſtus vnus ⁊ maximus totus ſimul cōpeteret eis qui eos refocillaret: et ꝓprie ſi ſigna digeſtionis: et cū eſt ſine apoſtemate et cū deſiderio vehemēti aque frigide: de quo tamē latius lib. ij. ⁊ cap̄. de apoſtemate ſtomachi ⁊ inteſtinorum ⁊ ſplenis. Tertio v̄o ꝓpter morām plurimā ſub ſole calido vel balneo eſtuoſo. Quarto propter ſolutionem ventris ſuperfluā per ſe vel per artem vel per fluxū ſuperfluum menſtruorū vel emorroidarum. Quito ꝓpter ſumptionē medicine calide ſicce laxatiue vel non laxatiue. Si v̄o fiat a cauſa coniuncta fit ſex modis. Primo quidē ꝓpter indigeſtionē ⁊ crapulam: q2 cū natura tendat digerere et ſoluere cibum indigeſtibilem vel potum ſuperfluentē: vt accidit ebrioſis: tunc calefacit reſiſtēdo ⁊ ignitᷣ ⁊ ſuos fumos trāſmittit ad os ſtōachi. Secūdo modo ꝓpter vapores flegmātis vel ſalſi vl' viſcoſi vl' comeſtionē

piſciū quos natura deſiderat ſolue-
re ne corrodant. Tertio mō ꝓpter
ſupfluitatē vrine vt ↄtingit in dya-
bete. Quarto mō fit in humorib⁹
ꝓpter opillationes epatis et viarū
ratiōe quaꝝ ebullitio ⁊ calor ſitim
inducit vt pꝫ in ydropicis. ydropi
ci eñ ſitiūt etiā ꝓpter ſcđam cauſā
iam dictā ſcꝫ ꝓpter flegma aq̄ſum
ſalſum ↄtentū in vētre ſitiūt: q2 ma
le cibos digerūt ⁊ in flegma ſalſū
cōuertūt ⁊ ꝓprie ſcabioſis ⁊ pruri-
ginoſis. Quinto ꝓpter caliditatem
et ſiccitatē inteſtinoꝝ: q̄re cōtinue
ſugunt a ſtomacho. Sexto ꝓpt̄ ca-
liditatē ⁊ ſiccitatē ſtomachi cū ma
teria vel ſine ſicut cōuenit in feb. ⁊
ꝓprie de cholera: vt eſt tertiana cō
tinua vl' interpollata: ſilr ⁊ de ſan-
guine vt eſt ſinochus ⁊ ſinocha. Si
gna ſitis vehemētis ꝓpter cām pri
mitiuā patēt ex rōne patiētis. Si
gna ſitis ꝓpt̄ crapulā ⁊ indigeſtio-
nē ſunt nauſeatiua ſacietas cū eru-
ctatione fumoſa fetida: qm̄ ſi foret
acetoſa ſitim toleret oīno. Silr et
dolor capitis obumbratio ocloꝝ et
ſomnus ſtupid⁹ cū prauis imagina
tionib⁹ vrina alba ſubtil' calida niſi
fortaſſis epar inflammet̄ qm̄ fit ci
trina ſubtilis ſine ypoſtaſi. Et ho-
ra digeſtionis inſpiſſat̄ anhelit⁹ et
cōmouet̄ inflatio et rugitus in ven
tre et fortaſſis ſubſequit̄ feb. effi-
mera maligna. Signa eius ꝓpter
humores ſalſos ⁊ viſcoſos vel eſum
piſciū ſunt grauitas poſt cōmeſtio
nem ⁊ anguſtia de latere in latus ⁊
eructatio ſalſa ⁊ fumoſa ⁊ fortifi-
catio ſitis hora digeſtiōis. Et ſi bi-
bat aliquid ſedat̄ ſitis lōgo tpe. Et
iterum redit ⁊ ſputū ſalſuꝫ pl'imū
viſcoſum ampuloſuꝫ: et pot⁹ dulcis
ipm augmentat. Sꝫ pot⁹ aq̄ frigi-
de mixte cū aceto māifeſte alleuiat
et odor vehemēs cū pūctura ſentit̄
in ore ſtomachi. Signa ſitis ꝓpter
dyabetem ſunt maxima exuberan-
tia vrine albe ſubtilis aq̄ſe ſine ypo
ſtaſi: q2 ſicut pot⁹ aſſumit̄ ita ilico
p meſeraicas et epar et venā kilim
ad renes attrahit̄ ꝓpter caliditatē
ipoꝝ ⁊ ſiccitatē añq̄ digerat̄ et de-
bilitas circa locū renū ⁊ extenuatio
corꝑis de die in diem. Signa ſitꝫ ꝓ
pter opillationeꝫ epatis et ſplenis
ſunt tenſio ⁊ duricies in ypocūdrio
altero vel in vtroqꝫ egeſtio alba ſi-
cut canis ꝓprie ſi epar ſit opillatū ⁊
leſio ex tactu ypocūdrij opillati vri
na ignita ſubtilis cū ꝑſeuerat opil
latio vl' facies citrina ⁊ eructuatio
amara fetida et inflatio ſtomachi
poſt comeſtiōnē. Signa ſitꝫ ꝓpter
caliditatē et ſiccitatē inteſtinorum
ſunt vētris ſtipticitas ⁊ egeſtio ſic-
ca aduſta nigra ſicut fabe caprarū
dolor circa vmbilicū alleuiatio poſt
potū plurimū ⁊ egeſtio vrit lacer-
tos ani. Signa ſitis ꝓpter calidita
tē ⁊ ſiccitatē ſtomachi ſine materia
ſunt amaritudo oris cū ſiccitate la
biorum ⁊ aduſtiōe ⁊ nigredine lin
gue ſtatim a principio ⁊ eructatio
ne fumoſa ⁊ proſtratio appetit⁹ oī-
no ꝓprie ſi ſit in fe. ethica vl' fe. effi
mera. Nā preterea q̄ fit ex nauſea-
tiua ſacietate ſi ſit cū materia atqꝫ
cum ꝓdictis ſignis fit vomitus rei
ſubtilis amare citrine vl' viridis ſi-
ne omī viſcoſitate vel pauca valde.
Et ſit ꝓprie in feb. putrida de cho
lera vel ſanguine vel flegmate ſal-
ſo vel fe. effimera de nauſeatiua ſa
cietate quoniaꝫ cibus corrumpitur
in fumoſum.

Methodus. Cura ſitis vehemen-
tis ꝓpter cām primitiuā eſt eadem
et vna in omīb⁹ ꝓdictꝫ ſm abſtinē
tiā a talibus ⁊ alteratio ſtōachi cū
cōtrarijs vt eſt pot⁹ aque dulcis fri
gide cū aceto modicū ꝑmixte. Et
vſus oleoꝝ vt lactu. cucur. poponū

⁊ ſimilium ⁊ cepa ⁊ frigidoꝝ: vt vini granatoꝝ berberis vel agreſta vel ſeminū frigidorū ⁊ prunoꝝ recentiū vel ſiccoꝝ infuſoꝝ in aq̄ frigida vel ceraſoꝝ ⁊ perſicoꝝ ⁊ ſiruporum frigidoꝝ: vt ſirupus roſ. vł viol. vel oxizacare bibite cum aqua frigida vel aq̄ decoctiōis lactucarū endiuie vel ſeminū frigidoꝝ ⁊ dya prunis zuccari roſ. viol. roſate nouelle dyarrodō abbatis triaſandal. Cura ſitis ꝓpter ſolutionē ventris ſuperfluam vel fluxū menſtruoꝛuꝫ cronicum: vel curſum emoꝛroidarū perdurantē eſt cura fluxuū eorūdē: quoniā cauſa antecedēs curaꝫ cura ſui moꝛbi: vt dicit Gal. xij. de ingenio ſanitatis. cū añs ſequiꝫ moꝛbū ſicut moꝛbus ſuā cauſam cōiunctā ⁊ ſicut vmbꝛa coꝛpus: vt dicitur in. iij. de accidēti. Quod ſi fluxus vētris fuerit ꝓpter ſumptionē medicine effreniter laxātis reſtringaꝫ vēter et frangatur v̄tus medicine ꝓpoſſe modo ⁊ oꝛdine quo dicem⁹ cap. de fluxu ventris. Cura ſitis ꝓpter indigeſtionē et crapulā eſt vt toleret ſitim pꝛopoſſe: vel foꝛtaſſe vinū vetus ſumpſerit poſt digeſtionē. Et vtatur electuarijs calidis: vt ē dyagallanga dyaciminū ⁊ filia. Qđ ſi cibus ſit in ſtomacho neq3 coꝛrupt⁹ ſit qđ ſcies: quia eructatio nō eſt fetida vel nō valde: tūc inducaꝫ ſomnus pꝛopoſſe vt cibū digerat. Qđ ſi doꝛmire nō poteſt: ambulet aſſidue per diem integrū vel q̄tum poteſt. Poſtea doꝛmiat ⁊ ſtomachū cū calido plumaceolo molli coopiat: donec cibi digeſtio cōpleaꝫ. Si v̄o cibus ſit coꝛruptus in ſtomacho fiat vomitus ꝓpoſſe: vt dicemus ca. de fetoꝛe naſi. Si v̄o cibus deſcēderit ad inteſtina quod ſcies: quia ſupiora vētris ſunt alleuiata ⁊ grauitas remanet circa vmbilicū: tunc euacuetur cū medicina bn̄dicta vł electuario de ſucco roſ. laxatiuo dādo ex eis. ʒ. ß. cū aqua calida in auroꝛa vel bibat plurimū aque calide ſalite: quia ventrē ſtimulat ⁊ ſeceſſum pꝛocurat: ⁊ vngaꝫ ſtomachus cum oleo maſticio addito modico aceti actu calido. Et vngatur oleis calidis pꝛedictis ⁊ intendatur cauſe ⁊ negligatur accidēs: qm̄ ilico ſedabitur poſt euacuatiōes ſufficiētes. Cura ſitis ꝓpter humoꝛes viſcoſos vel ſalſos vel eſum piſciū coꝛruptorū eſt vt ſumat ſirupū acetoſum vł oximel compoſitū vel ſquilliticum cum aqua calida vel aq̄ decoctionis berberis cicoꝛee lactuce vel acetoſe ante cibū. Poſtea purgetur cū pillulis cochijs vł beneđ. Comedat cibos digeſtibiles cōditos cum aceto vel agreſta vel ſinapi. Bibat vinū albū ſubtile p̄terq̄ in materia ſalſa: qm̄ in illa cōpetit vinū aquoſuꝫ vel limphatū ad medietatē ⁊ abſtinētia ab acutꝫ: vt ſunt allia ſinapis ſal piper ⁊ p̄dicta electuaria. Cura ſitis ꝓpter dyabetē eſt cura dyabetis ⁊ nō negligaꝫ: quia pducit ad ethicā. Bibat ergo ſirupū roſ. vel violatū cum aqua frigida. vtaꝫ pꝛunis ficubus oleribus frigidis vt lubꝛificet ventrē et ſtringat vꝛinam: vngat renes cū populeō ⁊ oleo roſ. ⁊ cera vel oleo viol. ⁊ aliq̄tulo aceti vel ſirupo ſolatri vel ſemperuiue vel plātaginis ⁊ aceti. Bibat vinū rubeum ponticū permixtū cū aqua plurima vel aqua decoctionis mirtill. vel plātaginis vel roſ. Vtatur cibis nutritiuis facile digeſtibilib⁹ vt carnes auiū paruarū ſilueſtrium vel pulloꝛum ⁊ iuribus eoꝛū. Cura ſitis ꝓpter opillationē epatꝫ ⁊ ſplenis eſt vt vtaꝫ cibis potibus ⁊ medicinis deopilatiuis ⁊ aperiētibus venas: vt diuretica calida famoſa. verbi grā. ſirupus acetoſus compoſitus ⁊ oximel cōpoſitū vł ſquilliti

cum: ⁊ vinū album purū potens ⁊ aqua ſe. cōrum ⁊ calidoꝝ in aq̄ decoctionis reuб. enđ. ciperi capparis ⁊ electuaria calida p̄dicta. Et purgetur cū pill'is cochijs: niſi forte epar ſit infl āmatū: tūc em̄ cū diureticis calidis opȝ addere diuretica frigida: ſicut ſe. cōia frigida ⁊ cū electuarijs p̄dictis triaſandalū miſceatur. Sed empl'a ⁊ epithimata deopillatiua epatis ⁊ ſplenis ſcpſim⁹ca. de ſincopi. C. de empicis. ⁊ empl'm bonū ad ſplenē ſcripſimus. C. de turbatione v̄tutū ſenſitiuaꝝ. C. de empericis. Et plura ſcribem⁹ cap̄. de opillatiōe epatis ⁊ ſplenis. ⁊ ſuſpēdaт eger blāditijs donec cauſa ſitis fuerit remota: q: tūc deſinet ſitire. Mō ſi ſit cū fe. vel ydropiſi curaт vt diceт. Cura ſitis ꝑpter caliditatē ⁊ ſiccitatē inteſtinoꝝ eſt vt ſepe cliſteriſeт cū cliſteri leni frigido hūido lubrificatiuo: vt hic. ℞. maluarum viol'. herbarū ⁊ floꝝ lactu. bleta. ana. coquanт ꝑfecte in aq̄: colleт ⁊ de lib. ij. collature ⁊ olei viol'. ℥. iiij. ⁊ ſirupi viol'. ℥. vj. ſi cliſtere cū ſola aq̄ tepida decocт. ordei prunoꝝ vel cucurbite corticis papaueris pſillij nenuphar: vl' diſſoluaт in eo aliq̄d cāphore: vl' addaт aliq̄d ſiru. viol'. vl' olei viol'. ⁊ frequēter inijciaт ieiuno. Et plura dicem⁹ca. de ſtipti. vētris. ⁊ ſemꝑ in ꝑncipio cibi vtaт aliq̄b⁹ lubrificatiuis: vt ſunt pruna recētia: ius cauliū vel lentiū ceraſa oleū cōfectum ex ficla ⁊ maluis cōditū cū oleo vel butiro panis furfuris ꝯditus cū butiro recēti. Sed in fine ſumat ſtiptica: vt caſeus antiquus aſſa pira coctana panis de ſimula vel azimus. Cura ſitis ꝑpter malā complexionē calidā ⁊ ſiccam ſtomachi cū materia vel ſine materia eſt illa quā dixim⁹ in cap̄. de vigil'. C. de cauſa calida. Et ſi ſit cum fe. curatur fe. vt dicetur.

Emperica. Medici diſtinxerūt ſitim veram ⁊ nō verā. Appellātes verā que eſt paſſio oris ſtomachi: ⁊ de hac locuti ſumus huc uſq;. ⁊ iſta magis extinguiт aq̄ frigida vel aceto. Sitim aūt nō verā appellantes caliditatē ⁊ ſiccitatem pulmonis ⁊ gutturꝭ ꝑpter cauſonē ⁊ aduſtionē ſpūaliū mēbroꝝ: ſicut accidit in fe. ⁊ hec magis tolliт acre frigido qui eſt in ſupficie aq̄ currētis vel gargariſmate frigido ex aq̄ ⁊ aceto vl' epithimate pectoris ex aq̄ ro. ⁊ ſucco enđ. in quib⁹ diſſoluta ſint cāphora ⁊ pul'. ſandal'. q̄ cū potu liquoris cuiuſcūq;: q̄propter ⁊ ſi quis in aliqua ſiti donec extinguaт ſentiat potū fluctuare in ſtomacho poſtq̄ ſedabiт ſitis: grauabiт ſtomachus et infrigidabiт ꝑpter errorē. Itē ad quācūq; ſitim cōfert ponere ſuper linguā fruſtra lata pomi acetoſi vl' citri infrigidata in aq̄ frigida frequēter reiterādo qn̄ calefacta fuerint cū inglutiōe ſaliue: ſicut ⁊ pruna ſicca imbibita in aq̄ frigida donec groſſeſcāt: ⁊ tādiu retenta ſuꝑ linguā donec liquefiāt. Simil'r penid. ⁊ zuccaꝝ roſ. vel viol'. atq; dyaprunis. Itē grana pſillij vel ſe. citoniorū excorticata ligenт in ſacculo lineo albo molli ad figuram digiti auricularis ⁊ infrigidaт in aq̄ frigida donec muſcillagines ꝑ poros emiſerint ⁊ ponanт ſuꝑ linguā donec ſaccul⁹ exiccet: tūc reiterenт. Itē ꝯfert ad illud nō modicū inſpiratio aerꝭ frigidiſſimi infrigidati cū roratione aq̄ frigide ꝑ cameram infirmi vel cū aqua roſ. Simil'r et euētatio faciei cū flabello. Itē pillule bikikie deſcriptionū diuerſaꝝ ad hoc conferūt dicte cap̄. de ptiſi. Sil'r pill'e de cāphora et de ſpodio poſite ibidē. Item trociſci ſic fiāt. ℞. ſe. portulace dragagāti an̄. ℥. iij.

ſe.iiij.frigidoꝝ excorticatoꝝ.ſe.lactuce añ.ʒ.ij.ſandaloꝝ cāphoꝛe gumi arabici añ. ʒ.j. terant̄ ⁊ cribellent̄ ⁊ diſtēperent̄ cū aqua ro.muſcillaginis pſillij:⁊ foꝛmentur trociſci figure late ſubtilis ⁊ teneātur cōtinue ſub lingua donec paulatim inglutiant̄.valēt em̄ maxime in fe. arſiuis et ſiticuloſis. Itē poꝛtul̄.recens vel ſemē eius infrigidatum in aqua frigida teneatur in oꝛe.

Canones. Scias ꝙ poſt exbibitionem medicine laxatiue cuiuſcūqꝫ q̄ ſoluit attrahēdo plura bona ꝯſiderari poſſunt ex ſiti. Nā ſm meſ.lib. de cōſolatione medicinaꝝ ſolutiuaꝝ. triplex eſt ſitis.quarū quedaꝫ ꝑma dicit̄ ſupoccupās.i. cito feſtinans: ſicut cum exhibet̄ farmacia ſtomacho calido ꝑ naturā ⁊ ſiticuloſo. In illo em̄ fit ſitis āteqū medicina ſufficienter operet̄: q̄ꝓpter tali ſiti nō eſt credendū. Secūda vo ſuboccupās.i. valde tardās: ſicut fit cum exhibet̄ medicina ſtomacho naturaliter humido flegmatico. Talis em̄ nō ſitit poſt ꝑfectam purgationē: ſed eſt ſolū qn̄ ſuperfluit purgatio.⁊ iſti ſiti etiā nō eſt credenduꝫ. immo virtus medicine fraudāda ⁊ venter ne deijciat̄ per ſolutionem. Tertia eſt ſuccedēs et rōnabiliter ⁊ pꝛoſpere eueniēs: ſcꝫ quādo poſt purgationes aduenit ſitis pꝛopter mūdificationē bonā ſtomachi ⁊ cōſumptionē humidi roꝛidi qđ eſt circa os ipſius beneficio bone purgatiouis: et huic eſt credendū. Sunt em̄ quedā coꝛpoꝛa q̄ ſitim plurimū patiūtur ante purgationē: ſed non poſt. Et ſi debite purget̄ velut accidit cuꝫ purgat̄ cholera vel flegma ſalſum. Signa igit̄ diſtinctiua ſpecierū ſitis ꝑdicte ſunt: qꝛ ſi poſt paruā purgationē medicine nō ꝓpoꝛtionatā ſitis ſupuenit eſt ſupoccupans et mēdoſa: quare nō ſtringat̄ vēter: ſed pꝛecipiat̄ egeſtio vt vigilet et moueat̄ gradatim et ieiunet gratia vlterioꝛis laxationis. Unde Ipo.iiij.pti.ampħ. Quicūqꝫ in farmacijs nō ſitiūt cū purgent̄ nō qeſcāt donec ſitiāt. Item cū volueris magis ducere elleboꝝ moue coꝛpꝰ: cum vo ſtare ſomnū fac ⁊ noli mouere. Sed poſt plurimā euacuationē ⁊ doſim excedentē ſitis ſupuenerit ipam nō expecta: ſed egrū ꝑus reſtringe: vt dicemus caꝑ.de fluxu vētris oīm modoꝝ ⁊ ſomnū ⁊ quietem pꝛecipe: ⁊ cibū ⁊ potū tribue ne vtus pꝛoſternat̄. Sed poſt euacuationem mediocrē ⁊ doſim ꝓpoꝛtionatā ſupuenerit ilico ſitis ⁊ ventrem cohibe ſi ipe non reſtringat̄. Signa euacuatiōis ſupfluētis certiſſima ſunt duo. Unū eſt egri debilitas plurima ꝑter rōnē cū multitudine vel magnitudine aſcellatiōis. Unde Ipo.ꝑma amph. In ꝑturbationibus vētris ⁊c. Scōm mutatio humoꝛis purgādi in aliū diuerſuꝫ: vt ſi intēdis purgare cholerā ⁊ poſt eius eductionē excedit flegma vel melācholia: vel quod plus eſt ſanguis exceſſit purgatio: ſilr̄ de alijs humoꝛibus: q̄ꝓpter dicit Meſ. in ſuo lib.de cōplexione medicinarum ſolutiuarū. ꝙ medicina ſolutiua quelibet effrenāter educit ꝑmo humoꝛē ſibi ꝓpꝛium quē reſpicit: vt puta cholerā. Poſt ſi vtus ſupfluit educit humoꝛē facilem ⁊ faciſſime mobilē poſt illum: vtputa flegma. Deinde ſi magis ſupfluxerit educit humoꝛes groſſos vt melācholiam. Demū ſi marie ſupfluxerit educit ſanguinē. Et lꝫ ſanguis ſit facilꝰ mobilis ꝙ flegma vel melācholia: verūtamē natura retinet in ſe pꝛo theſauro. Et ex hoc patet ꝙ periculoſa ſit ſolutio cuꝫ medicina taliter effrenata vt ꝑ ipaꝫ ſāguis educat̄:

qꝛ ſignificat maximā humoꝝ inanitionē et vtut℥ retētiue defectionē. Et iō di. Gal. v. de ſimplicibus. ꝙ licʒ habeam⁹ medicinas educētes cholerā flegma vel melā̃iam ſanguinē nequaꝙ̄: qꝛ ad hoc ſufficit flebothomia cū ſit min⁹ periculoſa ⁊ cohiberi poſſit ilico cū q̄s vult. ⁊ quidē qui reperit eam ilico fuit a rege moꝛti condemnatus.

Dubitatur de ſiti. vtrū pot⁹ debeat dari ſolū cū cibo vł añ cibū vł poſt. Et iterū an aliter in tpe egritudinis ꝙ̄ ſanitatis. Videt̄ ꝙ poſt per Auic. j. canoñ. fen. iij. caplo de regimine ei⁹ qȯ comedit̄ et bibit̄ ꝑ totum. ⁊ tertio cañ. fen. xiiij. ca. de cura ydropiſis alchitis. vbi pꝛohibet egꝝ a potu ꝑ duas vł. iij. hoꝛas poſt cibū rōne foꝛti. qꝛ potus ꝓpter ſui ſubtilitatē facit cibū crudum exire ſtomachum: quapꝛopter veniēs ad epar nō cōuertit̄ in ſanguinem niſi foꝛte aquoſum augmētantē moꝛbū ꝙ ſi venas opillauerit et putruerit ſe. efficiet cū ydropiſi moꝛtalē. Itē Gal. vij. de ingenio docet nos ī cura ꝯplōnis ſicci ſtomachi potū oēʒ ꝓpoſſe denegare vſqʒ ad ꝑfectā digeſtionē cibi in ſtomacho. Tūc nā qʒ dabit̄ vt chiluʒ tranſire faciat ꝑ vias anguſtas. In oppoſitū arguit̄ qꝛ qȯ facit bonā mixtionē in ſtomacho debet dari ſimul cū cibo: ſed potus eſt hmōi. Itē cōiter oēs hoīes qñ comedūt ⁊ bibūt: ſed fama quā oēs famāt nō oīno deꝑdit̄: vt dicit̄ vij. ethicoꝝ. Rñdendū qm̄ pot⁹ eſt triplex: q̄dē ꝑmixtiu⁹: alius extinctiuus: ali⁹ delatiu⁹ q̄ drñt ī q̄ttuoꝛ. in ſubā quātitate numero ⁊ hoꝛa ſumēdi. Nā pot⁹ ꝑmixtiu⁹ opʒ vt ſit vinū purū vet⁹ cōfoꝛtās digeſtiuā: ſed puus ꝙ̄titate vt cibū nō vndare faciat ⁊ freq̄ns numero vt fiat bona cōmixtio ꝑ totū. Quapꝛopt̄ cōuenit vt apud comeſtionē aſſidue ꝑ vices plīmas ꝑtiatur. Sed pot⁹ delatiuus opʒ vt ſit vinū limphatū: qꝛ penetrabit. aq̄ nanqʒ ſubtiliat ſubſtātiam vini: ſed vinū calefacit q̄litatē aque. hec duo penetrationi cōueniūt. Opoꝛtet etiā vt ſit plīmus ſumpt⁹ ī vna vice qm̄ chilū liquidū ꝑducet. opʒ etiā vt miſtret̄ nō niſi cōpleta digōne ꝑma cui⁹ nō ē vnū certū tēpus in oībus hoīb⁹: ſed in q̄buſdā duabus hoꝛis: vt in calidis ⁊ exercitātib⁹. in alijs q̄ttuoꝛ vel ſex ꝑm ꝯplōnē ſtomachi ⁊ ciboꝝ in q̄li et ꝙ̄to. Pot⁹ extictiu⁹ opʒ vt ſit aq̄ pura frigida vel cum aceto modico ꝑmixta qꝛ fiet mag℥ extictiua. opʒ etiam vt ſit modic⁹ ꝙ̄titate ne poſt ipm ſtomach⁹ ledat̄: quapꝛopt̄ conuenit vt poti⁹ traijciat̄ ſugendo ꝙ̄ gurgitādo ne foꝛte cibi digō interrūpatur. Et pot⁹ q̄dem humoꝛalis nō hʒ certū tēpus ſumptionis: imo cū neceſſe fuerit potet̄ et apud digeſtionē et infra: vt accidit in feb. Sed q̄rit̄ an pot⁹ delatiu⁹ ſumi debeat cū adhuc cib⁹ eſt in ſtomacho vel poſtꝙ̄ deſcēdit ad inteſtina. videtur qñ eſt in ſtomacho: qꝛ nō pōt exire pileron ꝓpter ſpiſſitudinē et vie ſtricturā. Sed ecōtra videt̄: qꝛ tūc ꝑmo cibus attrahit̄ ꝑ meſeraicas ad epar. Dicendū ꝙ debet dari qñ eſt adhuc ī ſtomacho qꝛ reddet totū chilū liq̄dū ⁊ toti cōmiſcebit̄ ꝑfecte. ꝙ ſi q̄s obijcerit qm̄ talis cibus trāſit indigeſt⁹ ad epar cū chilo ꝑfecte digeſto. Dicēdū ꝙ vinum modica indiget digeſtiōe qꝛ calidū eſt ⁊ ſubtile: et iō ſufficit ſibi ꝑ digeſtione hoꝛa illa ꝑ qua cōmiſcetur chilo in ſtomacho: ⁊ hoꝛa q̄ ad inteſtina deſcēdit: ⁊ hoꝛa q̄ trāſit ꝑ meſeraicas ad epar. Sic em̄ venit digeſtū ad epar. Et ex hijs ſoluuntur rōnes vtriuſqʒ ꝑtis. ꝑter qȯ h̄ opoꝛtet adijci ꝙ ſubā pot⁹ cuiuſcūqʒ nō

ſemꝑ eſt vinū vel aqua ſed ſolū tꝑe ſanitatis. Nam tꝑe egritudinis cō-uenit alia ꝛ alia ſuba pot⁹ ꝓut oſtē-ditur ex cap. egritudinis cuius eſt potus ſiue ſit ꝑmixtiuus ſiue dela-tiuus ſiue extinctiuus.

Pronoſticatio. Si-tis ſupueniens poſt euacuationē cōue-nientē farmacie cū cōſtantia v̄tutꝫ et leuitate corꝑis ꝑfectam digeſtio-nē ſignificat ꝛ ꝓprie ſi color egeſtio-nis mutatur ab h̄ūore purgādo ad ſuū vicinū: vt dicit Meſ. in li. ſuo de medicinaꝝ ꝯſolatōe. Itē ſupflu-am ſitim tolerare in fe. q̄buſcūqꝫ ꝛ ꝓpe acutis arſiuis eſt ꝑducere egꝝ ad arefactionē ꝛ maraſmū qd̄ ꝛ ve-rū credimus in ydropiſi alchite de quo minime videt̄: vt ptꝫ ꝑ Auicē. loco p̄allegato. Detur ergo pot⁹ in ſuba qui cōueniat egritudini: ſcꝫ ꝛ mō et q̄titate cōueniēte in canone iā ſcripta. vn̄ Gal. viij. de ingenio ca. de fe. effimera ex nauſeatiua ſa-cietate dicebat. Sitim tolerare in fe. eſt martyriū ſine iuuamēto: lꝫ ī hoc ſepi⁹ errāt cōiter oꝑantes. Itē ſitꝫ intēſa ſupueniēs p⁹ potū ſupflu-um vł comeſtionē ſine cā māifeſta certificat indigeſtionē vł digeſtio-nis corruptionē. Itē ſitis nocte ſup-ueniēs poſt comeſtionē vel potū ſu-ꝑfluū vel poſt crapulā et ebrietatē meli⁹ rectificat̄ ſomno q̄ potu ex-tinctiuo. vn̄ ypo. v. āph. Quibuſcū-qꝫ bibere deſideriū nocte ꝛc̄.

De eructatione. Ca. vij.

Eructatio ſiue ructus eſt expulſio vētoſitatis ſupi-us a ſtomacho inflantis et extendentis ipſuꝫ quē admoduꝫ et treula dicitur expulſio vētoſitatis ꝑ inferi⁹ ab inteſtinis. Sed cum ventoſitatis cauſa non ſit alia q̄ caliditas diminuta q̄ frigi-ditas poteſt appellari: vt ait Gal. vj. de accidēti. opꝫ vt eructatio con-plexionē frigidaꝫ ſtomachi teſtet̄. Hec igit̄ vētoſitas aut multiplicat̄ in ieiuno quare fit a mala comple-xione diuerſa frigidi ſtomachi cuꝫ flegmatica materia viſcoſa vł aquo-ſa in quā agit calor naturalis. Et ſi-gna ei⁹ ſunt multitudo ſputi ꝛ ſali-ue inſipide et viſcoſe ꝛ inflatio ven-tris cum rugitu ante cibum ꝛ q̄ ho-ra digeſtionis accidit cōmotio for-tis in ventre ꝛ vrina videt̄ al. groſ-ſa et patiens iuuatur a calidis noce-tur a frigidis. Aut mł'tiplicat̄ poſt digeſtionē et ꝓprie ſupfluā quāti-tatem vł frigidā caliditatem qua-re fit a mala cōplexione frigida ſi-ne materia quod tūc accidit ꝓpter caloris naturalis diminutionē agē-tis in cibo potentis eleuare vento-ſitates ab ipo ſed nō terminare. Et ſigna eius ſunt: quia nulla ſentitur grauitas aut modica ī ſtomacho ān̄ cibum ſed poſt ipm: ꝛ tunc fit rugi-tus et inflatio cui ſuccedunt omnia ſigna ſtomachi frigidi ſine mate-ria q̄ diximus caplo de indigeſtio-ne. Fit ꝛ quādoqꝫ ꝓpter aſſumptio-nem cibi ventoſi naturaliter: vt fa-be rape fructus crudi: ꝛ tunc nō ſi-gnificat ſuper diſpoſitione cōtinē-tis ſed contenti.

Methodus. Cura eru-ctationis frequentate ante cibū eſt cura ma-le complexionis frigide cū mate-ria flegmatica dicta caplo eodē cū digeſtionibus et euacuationib⁹ vn-guentis electuarijs ꝛ cerotis. Pre-ter illa autē fiat dragea ex maſtice thure. an̄. ℥. vnā. quā maſticet ieiu-no conglutione. Fiat etiam dragea ex ſemie carui aniſi feniculi petro. cardamomi. an̄. ꝑtes equales. Vta-tur poſt euacuationes dyatriūpip. dyaciminū. dyaꝫꝫ. dyaniſo ꝛ omni-bus electuarijs calidis in ieiuno. bi

bendo poſt iſta aliq̄d vini puri potentiſſimi. Balneetur cū aquis frigidis ſtipticꝭ: vt ſunt aq̄ tinarum ꝛ aq̄ decoctionis abſinthij mente ruthe pullegij alumīs et furfuris ꝛ ꝑpꝛie poſt euacuatiōes. Cura eius q̄ fit poſt cibū eſt eadē cū iſta preter ꝙ nō eſt opꝰ euacuationibꝰ: ſed alterationibꝰ in ieiuno: nec multiplicet cibū in ꝙto cōtinuo vł diſcreto: euitet legumina oīa ꝑpꝛie fabas cicera ꝛ piſa. Non vtaƭ fructibꝰ niſi forte caricis ante cibū: et piris aſſis vel coctanis poſt cibū cū dꝛagea p̄dicta addendo zuccarū ꝑpter delectationem. Exerciteƭ ſemꝑ ieiuno: nec ſumat cibū niſi pꝛius verus acceſſerit appetitꝰ. pꝛimo tūc ſatiſfaciat nature nō appetitui quoquo mō: qꝛ ſtōachus frigidus ē in appetere bonus in digerere non bonus: vt di. Gał. in tegni.

Canones. Multitudo vētoſitatū ī ſtōacho impedit coꝛrugationē ipſiꝰ ſuꝑ cibis. ſʒ cū digō ſit alteratio nālis: ꝛ alťatio nālis nō ꝑficiƭ niſi agēs ꝛ patiēs ſ̄ʒ extrema ſe ꝯtingant: iō neceſſario impediƭ digō pꝛima: vt colligiƭ ex. vij. phiſicoꝝ circa p̄ncipiū. ꝛ. vij. de accidēti. Itē Gał. vij. de accidenti. vētoſitas nō multiplicaƭ in ſtomacho calido neqʒ in frigido vehemēter: qꝛ calidū excellēs diſſipat et terminat eas poſtꝙ eleuate ſunt. Sed frigidū excellēs nō ſufficit ad eleuationē eaꝝ: ſicut dicit ibidē de vētis q̄ nec multiplicantur in canicularibꝰ nec ī medio hyeme: ſed magꝭ vere ꝛ autumno.

Pꝛonoſticatio. Raſis ī diuiſionibꝰ dicit ꝙ eructatio multiplicata ſuꝑflue coꝛrūpit digeſtionē: ſed diminuta in coꝛꝑe ꝯſueto inducit inflationē. Item erctuatio ꝑ ſe ſignificat indigeſtionē. ſed ſi ſit fetida ſignificat cibi et hūoꝛis coꝛruptionē ad calidū ꝙ ſi ſit fumoſa: copioſa: aduſta. ſed ad frigidū ſi ſit acetoſa inſipida vel ſapoꝛē cibi aſſumpti retinēs: ꝛ ꝑpꝛie pꝰ. ij. vł. iij. hoꝛas a cibi ſumptiōe. Itē exceſſiue ructātes an̄ cibū diſpoſiti ſūt ad colicā: ſʒ eructantes poſt cibum ad ydropiſim ꝑp̄e tympaniſtē. Itē di. Ipo. vij. amph. In diuturna lienteria oxiremia et eructatio acetoſa ſupueniēs ē ſignū ſalutꝭ: qꝛ p̄ncipiū pꝛime digeſtionis ꝛ retentiue confoꝛtationē et fluxꝰ diuerſionē ſignificat. ſapoꝛ nanqʒ acetoſus ſꝑ fit a calꝰo diminuto neq̄ꝙ a frigido ꝑ ſe. Stipticꝰ aūt ꝛ pōticus lʒ dicantur ab Ariſto. fieri a calꝰo hoc intelligitur initialꝛ v̄m in hoc refert dicere: qꝛ qn̄qʒ fit ſapoꝛ a calꝰo initiato vel initiante: vt in fructibꝰ nūdum maturis. Qūqʒ a calꝰo exalante et termināte: vt ī aceto vini ſ̄m Ga. iiij. de ſimplicibꝰ. ꝛ Auic. ij. can̄. ca. de cognitiōe medicinaꝝ ꝑ ratiocinationē. Et intellige ꝙ iſta oxiremia ſupuenīens nō dʒ p̄fuiſſe: qꝛ ſignificaret aduentū lieterie vel foꝛtitudinē p̄ſentis ꝑpter indigōnē ꝛ chili liq̄ditatē. Item ex h̄ ſeq̄tur ꝙ eructantes frequēter ſuꝑ cibū ꝑueniūt ad lienteriā ꝛ dyariā pꝛolixā. Itē eructatio in coꝛꝑe ſano ſemel vel bis facta an̄ cibū vel poſt: ꝛ pꝛopꝛie in coꝛꝑe ꝯſueto vł ſuꝑ repłonē bonitatē ſignificat v̄tutis expulſiue qꝛ poſſibile nō crediƭ vt aliq̄ natura cibū digerat taliter vt ex ipſo nulle ſuperfluitates penitus generenƭ cum oīe patiens naturale reſiſtat aliqualiter agenti.

De ſingultu. Ca. viij.

Singultus eſt diſpoſitio ſtomachi ſimilis ſpaſmo adeo ꝙ ſi ſtomachus eēt mēbꝛū muſculoſum ſingultus eēt ſpaſmꝰ: vt di

cit Gal.v.de accidenti. ſFit autem quattuor de cauſis. Aut propter rē mordicantem os ſtomachi ſui caliditate acuta ſicut poſt comeſtionez piperis vel ſinapis ſumpto vino vt in villis penetret. Similiter ⁊ poſt vomitum cholericum velut in feb. quartana. Aut propter repletionē ſtomachi a cibis vł humoribus a q̄bus eleuaẜ vētoſitas groſſa extendens ipſaȝ velut p⁹ nauſeatiuā ſacietatē cibi vel potus ⁊ ꝓprie in infantib⁹ ⁊ flegmaticis natura. Aut ꝓpter inanitionē quā ſtomach⁹ cupit ꝓpellere: vt poſt fluxum vētris p̄rimū vel fluxū mēſtruoꝝ vł emoroidarū vel vomitū vł egritudines cronicas cū q̄b⁹ fuit m̄ltitudo ſudoris vel fluxus ſanguinis nariū vel euacuatio inſenſibilis cū habitudine extenuata: aut ꝓpter ap̄a epatis cui cōpatitur. Nam ſi apoſtemareẜ ſtomachus in feb. forte debilitareẜ vt virtus ei⁹ talem motū facere nō poſſet: ⁊ ſingult⁹ eſt cū feb. acuta ⁊ nauſea et dolore plurimo in ypocūdrio dextro.

Methodus. Cura ſingultus propter rem mordicātem eſt vt ſi ſit cibus bibat aquaȝ calidā vel lac amigdalarū dulciū: ⁊ comedat butiruȝ recens cū bucella panis ⁊ nō bibat aquā tepidaȝ: q2 vomitiua eſt ſicut calida eſt abſterſiua ſeceſſiua ⁊ frigida ſtiptica opillatiua. ꝙ ſi ſit humor choleric⁹ vł melācholicus fiat vomit⁹ ꝓpoſſe cū ſirupo acetoſo oximelle et aqua tepida et cū aqua decoctionis aneti raphani et atriplicis premiſſa repletiōe ciborum. Et poſt vomitum confortetur ſtomachus cum orizacra vel ſirupo roſaceo: ⁊ comedat pulmentum factum ex farina orð. vel ſimule conditum cum butiro vel ex amilo condito cū lacte amigdalarum et zuccaro vel penið. eodē modo. Bibat aquā ordeaceam vł iulep: ⁊ ſi videatur neceſſe digeratur cholera vel melancholia et euacuetur cum medicinis notis. ℂCura eius que eſt propter repletionem et groſſam ventoſitatem eſt vt ſepe fiat vomitus iam dictus. ꝙ ſi ſic difficile digeratur flegma cū oximelle cōpoſito vel ſquilitico et euacuetur cum pillulis cochijs vel yerapigra. Poſt euacuationes vtatur maſticationib⁹: ⁊ drageis dictis capitulo de eructatione. Sił et puluere qui ſic fit cum vino calido potēti. ℞. foł. ſinzimberis ſicci ruthe ſicce calamēti. an̄. m. ℔. ameos. ʒinȝ. carui aniſi cimini an̄. ʒ. duas. maſticis olibani. an̄. ʒ. ℔. terantur omnia vel quedam ipſorum ſubtiliter ⁊ cribelleẜ vel fiat dragea ſi groſſo modo terantur addendo zuccarum vł paſſulas. vel fiat electuarium cum melle. Vtatur dyacimio dyatriūpipereō dyagallāga. Comedat cibos calidos ſiccos conditos cum ſpeciebus acutis. bibat vinum vetus purum amarum. Exercitetur vt ſudet ieiuno ſtomacho. In fine v̄o conuenit vt balneetur in aquis tinarum vel aqua decoctiōis ruthe abſinthij carui cimini. in aqua ruthe mentaſtrum ⁊ ſaluia fuerit bullita. Sacelletur cum furfure milio et ſale: aut cum lateribus ignitis: et poſt hoc aceto acutiſſimo conſperſis. ℂCura eius q̄ eſt propter inanitionem eſt reſtrictio euacuationum et impinguatio corporis propoſſe et confortatio virtutis cum lacte recenti dulci et ſorbitione pulmentorum dictorum ⁊ iurium carnium bonarum ⁊ vino rubeo dulci: ſi feb. vinum non prohibeat: aut fluxus ventris lac quare limphetur vinum plurimum et lac vſtuleẜ. Sił cū ouis ſorbilibus et carnibus recētib⁹ ⁊ ꝓprie ex auib⁹

paruis ſilueſtrib⁹: quoniā facile digerūtur. Et ad illud cōfert balneū decoctionis aq̄ pſillij malue biſmalue foliorū populi ⁊ ſalicis ſine mora longa. Cura ei⁹ q̄ eſt a pa epatis videbit̃ in apoſtemate epatis.

Emperica. Ad ſingultū ex re calida mordicāte melius nihil eſt q̄ pot⁹ aque calide in qua diſſolutū ſit butirū vel oleū aut lac amigdalarū. Si ſit ex vētoſitate groſſa ꝓfert potus vini veteris in quo bullierit puluis olibani carui cimini ⁊ baccarū lauri. Simil'r fomētatio cum ſpongia vel pāno lineo molli infuſo in eodē actu calido poſt parū expſſo ⁊ ſepe ſuper ſtomachū refricato cū infrigidatur. Simil'r ⁊ ſuctio vehemēs cum vētoſa magna ignita: et ꝓprie poſt vomitū vel purgationē. Sil'r illud. ℞. tuthie recētis thuris maſticis cimini an̄. ꝑtes eq̄les coquantur in aq̄ ꝑfecte. Et det̃. ℥. ij. ieiuno actu: q2 terminat vētoſitates.

Canones. Singult⁹ fit ex ſola qualitate: ⁊ ſic eſt primus modus, aut ex materia: ⁊ hoc dupl'r: q2 vel accidit ꝑ ei⁹ abſentiā: ⁊ ſic eſt terti⁹, vel ei⁹ preſentiā: ⁊ hoc dupliciter: vel vitio ſtomachi: ⁊ ſic eſt ſecūdus, vl' vitio epatis vel alteri⁹ mēbri circūiacētis: ⁊ ſic eſt quartus: ⁊ ſil'es modos diximus ca. de ſpaſmo.

Pronoſticatio. Singultus de inanitiōe vt plurimū eſt mortalis: neq3 curā recipit niſi forte in ꝑncipio cū euacuatio nōdū vltimatur: ⁊ magis in pueris q̄ in ſenib⁹ vel adultis. Unde Jpo. v. par. ampho. Spaſmus aut ſingultus poſt multā inanitionē malum. Jtem ſingultus de repletiōe aduenit ſubito cum forti motu ⁊ aſſiduo conamine vomēdi. Sed ſingult⁹ de inanitiōe aduenit gradatim: ⁊ poſt plurimaȝ humorꝫ corruptorꝫ conſumptionē ⁊ virtutis deiectionē: q̄ꝓpter eſt cū conatione motu ſine conamine vomendi. Hoc autē ꝑ tāto ſcire cōuenit vt in quibuſcūq3 fe. ſingultū cū acciderit diſcernamus an ſit de repletione vel inanitione: ⁊ ex hoc futura predicam⁹. Jtem ſi in fe. continua aduenerit ſingultus in die cretica: ⁊ ꝓprie ſignis digeſtiuis perfecte apparētibus ⁊ v̄tute cōſtante ⁊ quam preceſſit indicatio indicatiua ſibi ꝓpria cum ſingultu ⁊ vomitu diminuto ſignificat criſim completam per vomitū bonā ⁊ fidam. Si v̄o non preceſſerit digeſtio: ſed euacuatio plurima per ſudorē vel fluxus qualeſcūq3 ⁊ virtus ſit debilis ſignificat criſim ſinthomaticam et mortalem ꝓpter ſpaſmum de inanitione venientē ſuper corpus quam primo ſentit os ſtomachi pro toto. Jtem ſi poſt vomitū ſingultus non deficiat aut minoretur eſt malū: ſignificat enim fe. fieri propter apoſtematione epatis vel inanitionē. Jtem dicit Jpocra. ſeptima parti. amphoriſmorū. Jn yleos ſingultus malum: quia ſignificat interiorem tunicā ſtomachi fore leſam que cōſolidari non poteſt propter humiditatem fluidam et chiloſam. Et iterum propterea q̄ membrum eſt neruoſum cui cōpatitur cerebrum: quare fortaſſis ſequit̃ ſpaſmus vniuerſaliter ſicut in punctura nerui. Jtem ſi poſt ſingultum ſuperuenerit ſpaſmus aut alienatio mortale. Jtem ſi ſeniori purgato ſuperuenerit ſingultus maluȝ: quia inanitionem ſignificat ſupfluam cum debilitate virtutis. Jtē ſingultus de repletione malum. Curat̃ muliotiēs per ſternutationē fortiter inductā: quia materiā deorſum pellit. Unde Jpo. q̄nta particl'a amphoriſmorꝫ.

A ſingultu habito ſternutatio ſup-
ueniens ſoluit egritudinē. Itē vj.
pti. Sanguine multo fluēte ſiue ꝑ
ſupi⁹ ſiue ꝑ inferi⁹ ſiue ꝑ vuln⁹ ſpaſ
mus innat⁹ aut ſingultus malū.

¶De vomitu et animi ſubuerſione. Capitulum.ix.

Vomitus eſt mot⁹ fortis
ſtomachi quo materia re
pellit̄ ſupius queadmodū
egeſtio ꝑ inferi⁹. Sed aī
ſubuerſio ē qn̄ mouēs mouet ⁊ mo
bile non mouet̄ cum effectu: vt ait
Auic. Signās ꝙ aī ſubuerſio ē co
natus vomēdi cōtinuus ſine cōple-
mento: ⁊ ſic patet ꝙ nō differūt in
cā in cura: ſed ſolo gradu. ¶Fiunt
iſte paſſiōes q̄ttuor de cauſis. Pri-
ma earuꝫ eſt aggregatio rei calide
acute ſubtilis in ſtōacho mordican
tis os ei⁹ ſiue ſit cib⁹ vt allia ſinap.
et pip ſiue ſit humor: vtpote chole-
ra rubea vel flegma ſalſum queād-
modū appet in fe. tertiana. ¶Se-
cūda vo repl'o ſtōachi a cibo freq̄n
te in quāto grauante vel in q̄li flu-
ctuāte hora digeſtiōis. ¶Tertia ē
collectio crudoꝝ humoꝝ in ſtoma-
cho ꝓpter indigeſtionē ⁊ crapulam
diuturnā debilitātē eius virtutem.
¶Quarta vo inūdatio ſiue decur-
ſus materierū ab epate ⁊ venis to-
tius corpis ad inteſtina et ſtōachū
ſicut cū bono motu epar ⁊ vene tra
hūt materias a ſtomacho: ita malo
motu regurgitare faciūt ad ipꝫ: vt
dicit Gal. ij. ꝓnoſti. ca. de egeſtiōe.
¶Signa pme cauſe ſunt an̄ceſſio
ciborū acutorū: vel ſi ſit ab hūorib⁹
tūc illud qd̄ eijcit̄ eſt citrinū vel vi
ride ſubtile liquidū amarū vl' albū
fluidū ſalſum ſine pl'ima viſcoſitate
vel croceū ſpiſſum ſicut vitellū oui
et forte eſt cum fe. ⁊ hora poxiſmi.
¶Et vrina citrina ſubtil' vehemē
ter ⁊ ſitis intēſa cū ꝓſtratiōe appe
titus. ¶Signa ſcd'e cauſe ſūt ante
ceſſio nauſeatiue ſacietat' i ſtoma-
cho ex cibo vel potu vl' vtroqꝫ ⁊ p⁹
ipſā patiēs ſentit inūdationem et
agitationē in ipō. ¶Signa tertie
cauſe ſūt anteceſſio ſignoꝝ indigō
nis ⁊ debilitat' ſtomachi tpe lōgo.
Poſt qd̄ ſupuenit vomit⁹ hūoralis
vel cōmixt⁹ ex hūore ⁊ cibo aſſum-
pto: imo ſi fortificet̄ hec paſſio nō
retinet̄ cib⁹ oīs vel pauc⁹ ⁊ tpe non
lōgo. Et lꝫ hūor cōgeſtus in ſtoma
cho ſit ꝓpe nec flegma nec cholera
nec melēia: qꝛ illa ſolūmō hn̄t gn̄a-
ri i epate vbi gn̄et̄ ⁊ ſanguis cū idē
ſit locus gn̄ationis rei ⁊ ſupfluita-
tū eiuſdē: vt dicit Auer. iij. ſui colli
get. ca. de paſſionib⁹ ſtōachi: verū-
tn̄ eſt aliqd̄ ſile valde flegmati vel
cholere vl' melācholie ſm ꝙ in ſto
macho materia remanet cruda vel
inflāmat̄ quo ad ei⁹ ſubtile ⁊ adu-
ritur vl' cōgelat̄ q̄ ad ei⁹ groſſuꝫ ſi-
cut eſt in epate. Si igit̄ ſit flegma
ſit ei⁹ ſuba alba viſcoſa ſine mlt'a ſi
ti et aliqn̄ ſit viridis vel viſcoſa cū
an̄ceſſerit ſūptio fructuū ⁊ olerum
crudoꝝ q̄re ſit ei⁹ ſapor nō amarus
ſed inſipidus vl' acetoſus. Et vrina
groſſa al. ⁊ pulſus puus mollis. Si
vo ſit a cholera ſit ei⁹ ſuba citrina
vl' viridis amara valde liq̄da ſine vi
ſcoſitate ⁊ qn̄qꝫ groſſa ſicut vitellū
oui ⁊ ſitis vehemēs cuꝫ ꝓſtratione
appetitus ⁊ vrina ignita ſubtilis ⁊
pulſus ſpiſſus dur⁹. Si vo ſit a me
lācholia ſit ei⁹ ſuba nigra vl' plum
bea liuida diuerſa in q̄ videt̄ reſidē
tia groſſa in moduꝫ fecis vini rub.
cui⁹ ſapor eſt pōtic⁹ pmixt⁹ cū ace-
to amaro vl' ſalſo ſm ꝙ eſt ex cōge
latiōe vel aduſtione. Et vrina ſub-
tilis radioſa glauca vl' ſubruffa. Si
aūt ſit ſanguis tūc nō pōt fieri niſi
ꝑ rupturā vene q̄re cōſentit̄ dolor
in ſtōacho vl' epate vl' ſplene: ⁊ illō
qd̄ egredit̄ ſit ſanguis niger flui⁹
ſubtilis. ¶Si ſit vlcus recens: ꝙ ſi

fit ſyſtuloꝝ fit groſſus filtroſus ve
lut fruſtrū carnis fiť cum ſanguie
fluido ꝑmixtū: queadmodū in diſ-
ſinteria ſanguis exit ꝑ inferi⁹ cum
mixtura carnis albe viſcoſe vľ raſu
rā ꝑgameni ꝓpter vlc⁹ inteſtinoꝝ.
¶ Signa q̄rte cauſe ſunt doloꝛ in
ypocundrio dextro ſurſuꝫ vſqꝫ ad
ſpatulas ſi ſit ab epate vľ i ſiniſtro
ſi ſit a ſplene vľ inanitio venaꝝ to-
tius coꝛpis ⁊ mēbroꝝ. Si materia
ꝓpellať ab ābitu coꝛpis toti⁹ ⁊ foꝛ-
te ſenſerit eger rugitū in mēbro a
quo materia fuerit ⁊ foꝛte āñceſſit
debilitas epatis cronica: quare nō
gn̄auit bonū ſanguinē potētem nu
trire mēbra ⁊ ipm mēbra deſpiciūt
et repellunt: ⁊ tunc fit coloꝛ coꝛpis
pallidus fedus citrin⁹ hūido exte-
nuata ꝓpter inanitionē. Nā ſi ſan-
guis ille ſtaret frigidus i mēbris ⁊
venis induceret cachecīā ⁊ yposar
cā ⁊ ydropicā. ¶ Si vo deſcēderet
ex mēbris ad iteſtina induceret flu
xum vētris ſicut loturā carnis. Et
certiſſimū ſignū hui⁹ q̄rti eſt vt vo
mit⁹ ſit maioꝛ re que aſſumpta eſt
in cibo et potu cum debilitate v̄tu-
tis ⁊ inanitiōe coꝛpoꝛis gradatiua.
¶ Utrum aūt materia delegata ſit
flegma vľ cholera vľ melēa vel ſan
guis cognoſciť ex ſignis p̄dictis.

Methodus. Cura vomit⁹ propter primā cauſam eſt vt patiēs ab
ſtineat a rebus acutis omīb⁹ ⁊ vta
tur frigidis: vt eſt lactuca poꝛtula-
ca cucurbita vinū granatoꝝ vľ ber
beris zuccarum roſ. vľ viol. roſata
nouella. Et ſi ſit ab humoꝛe ꝓuoce-
tur vomit⁹ cū ſirupo acetoſo cōpoſi
to et aqua tepida vel aq̄ decoctio-
nis ſeminis atriplicis aneti p̄miſ-
ſa ſaturitate ſtōachi ex olerib⁹ hu-
midis: vtpote lactucis bletꝫ malua
et ſiľibus cōditis cū butiro et cepis
vel mūdificeť cholera cū decoctio-
ne reubarbari et mirab. citrinoꝛuꝫ
ſicut dictū eſt ca. de indigōne. Un-
gať ſtomach⁹ cū oleo roſ. ⁊ mirto
emplaſtreť cū emplo qd. ℞. mirtil
loꝝ coꝛticis granatoꝛū acaſſie. añ.
ʒ. ij. teranť et cū albuminib⁹ ouoꝛū
miſceanť. ⁊ ʒ. iiij. farine oꝛdei. ⁊ ʒ.
ij. olei roſ. ⁊ aceti qd ſufficit ad em
plaſtrum faciendū ⁊ firmeť ſup os
ſtōachi cū faſcia. Et ſi volueris foꝛ
tificare adde gumi arabici draga-
ganti boli armenici. et iterū ſit ma
gis terre ſigillate balauſtie cupul-
larū glandiū coꝛticū querc⁹ ⁊ rubi:
et ſi ſentit pūcturā in ſtomacho bi-
bat oxizacarā vel ſirupum roſ. vel
viol. cū aqua frigida. ¶ Cura vo-
mitus ꝓpter cām ſcdam eſt minoꝛa
tio cibi ⁊ pot⁹ ⁊ exercitiū in ieiuno
et vti cibis calidis ſiccis aromaticꝫ
vt eſt caro pulloꝛū et auiū paruarū
ſilueſtriū vel edoꝝ aſſatis ſup pru-
nas cōdita cū ſinap. ſiľr et iura ipo
rū cōdita cū pipere ⁊ gallanga. Bi
bat vinū vetus purū famē et ſitim
toleret ꝓpoſſe. Et fiant omia dicta
ca. de indigōne: ⁊ de ſtomacho fri-
gido vel humido per naturā. Cura
vomit⁹ ꝓpter tertiā cām eſt vt exer
citeť ſtōachus cuꝫ vomitu facto ex
oximelle ꝯpoſito vľ ſquillitico ⁊ aq̄
tepida vel aq̄ decoctiōis raphani ⁊
ſeminis atriplicis ⁊ aneti pmiſſa
ſaturitate ex cibis factis a legumi-
nib⁹ coctis ⁊ cōditis cū butiro ⁊ ſa
le et allijs et cepis ſicut dixim⁹ cap.
de fetoꝛe naſi. Purgeť cum benedi
cta laxatiua vľ decoctiōe mirabola
noꝛū quā dixim⁹ cap. de indigōne.
E. de canone. Poſt euacuationes
vtať dyagallanga vel dyacitonitē.
vel zuccara roſ. vel roſata nouella
ꝓut materia calida vel frigida req̄
rit. Et ſi materia ſit ſanguis fiant
omia q̄ dicenť cap. de vlcere in ſto
macho. Et ꝓprie ꝯfoꝛteť ſtomach⁹
et cōſolideť vlc⁹ ꝓpoſſe cū trociſcꝫ

de bolo dictis ca. de ſputo ſanguis.
C.de methodo.dando ex ipſis ſepi
us aliq̄d omi die cū aqua decoctio-
nis mirtillorꝫ vel berberis vel cito-
niorū. Et diuertat̄ ſang.cum flebo
thomia baſilice vel ſaphene in ma-
nu dextra ꝛ ligatione extremorꝫ do
loroſa: ꝛ caueat oīno a cibis ſangui
nem acutū generātibus: vt ſūt pip
allia ꝛ ſināp.vtatur ex pulmēto fa-
cto ex farina ſimule vł auene vł mi
lio vel riſo vel amilo vel farre cōdi
to cū butiro modico vel lacte ami-
gdalarum. Bibat vinū rubeum vł
ſtipticū limphatū cū aqua decoctio
nis mirtillorū ꝛ plātaginis.vtatur
carnibus pullorū aſſis vel frixis cū
butiro. ¶ Cura vomitus ꝑpter q̄r
tam cām q̄ oīm eſt periculoſiſſima
eſt vt ſi materia eſt ſang. ꝛ euacua-
tio non fit vltimata fiat flebotho-
mia iam dicta. Et ſi fit alius humor
a ſang.purgetur cum medicina pro
pria ſepius iam dicta. Si vō debili
tas ꝛ inanitio corporis vehemēter
preceſſerint ꝛ vltimata ſitis anteq̄
ſis vocatus non quidē euacua: qꝛ vt
dicit Ipoc.pti.amph. Ubi indigē-
tia nō oportet laborare ſed intende
ſolis alterantibꝰ ꝛ cōfortatiuis re-
ſtrictiuis diuerſiuis. Fiat igit̄ em-
plaſtrū ſup epar quod. ℞. ſandalo-
rū ro.rub.ciperi mirtillorꝫ calami
aromatici.añ.ʒ.ß.ſpice.ʒ.j.cere.ʒ.
ß.olei maſtic̄.ʒ.j.olei roſ.ʒ.iiij.li-
quefiat cera cum oleis ad ignē.de-
inde remoueatur ab igne et incor-
poret̄ puluis aliarū rerū perfecte
et extendat̄ ſuper petiā et aſperga
tur forti aceto ꝛ firmetur ſup epar
cum faſcia omi hora eē epar ſui ſti
pticitate ſed ſanguinē reprimit ſui
frigiditate. Et plura medicamina
diximꝰ caplo de ſincopi. Similiter
et alia. C.de debilitate epatis ꝛ eiꝰ
opillatione. ¶ Sup ſplenem pona
tur illud emplaſtrū confortatiuum
eiꝰ et opillatiuū eius quod. ℞. cipi
capparis acori azari nucis cypreſſi
calamenti armoniaci añ ʒ.duas.ce
re olei nardi.ana.ʒ.quattuor. Con
fice ſic diſſoluat̄ armoniacū in ace
to forti et cum ſolutꝰ fuerit ponat̄
ad ignem in caſola cum aceto eodē:
et cum ceperit diſſolui addatur ce-
ra et oleum: et cum bene diſſoluta
fuerint omnia addantur ſucci ꝛ in-
corporētur res predicte pulueriſa-
te cum eis in vaſe mundo vitreato.
quia ſi nō ſuffecerit p̄dicti liquoris
addatur ex oleo donec ſufficere vi-
deatur. Et ſi non habeant̄ ſucci ſu-
mant̄ ꝑ eis vinum decoctionis her
barum earūdē et extendat̄ ſup co-
rio albo molli vel petia ꝛ firmet̄ cū
faſcia ſup ſplenem omi hora ꝛ pro-
prie ante cibum. Et alia emplaſtra
diximus caplo de melācholia.cap.
de empericis. ꝛ ca.de ſincopi. C.de
empericis. Et plura dicemꝰ de de-
bilitate ſplenis ꝛ eius opillatione.
¶ Super ſtomachū ponatur tale
emplaſtrum quod cōfortet ipm ne
ſupfluitates recipiat qd. ℞. maſti-
cis thuris boli armenici terre ſigil
late.añ.ʒ.ß.ſandal. al. ꝛ ru.calami
aroātici cipi mirtill.añ. ʒ. ß. pipis
lōgi.gallāge.ſanguis draconis.cro
ci.cucurme.añ.ʒ.ij.terantur ꝛ cri-
bellentur et incorporentur cum. ʒ.
vj.olei maſticis ꝛ cere diſſolutis ad
ignem: et non incorporentur dum
ſunt ſupra ignem: quia virtus eorū
reſolueretur: ſed poſtq̄ remota ſūt
ab igne poſt diſſolutionē perfectaꝫ
in caſola. Nutriat̄ carnibꝰ aſſis bo
nis. Bibat vinū rubeū ſtipticū mi
xtum cū aq̄ pluuiali vel aqua deco-
ctionis mirtillorꝫ. Ligent̄ q̄nqꝫ ex
trema et ꝑprie ad vltima doloris ꝛ
aſpergantur manus et pedes ſepiꝰ
ex aqua calida ꝓiecta ſup ipa: qm̄ ē
res conferens in diuertendo ꝛ fri-
cet̄ circūferētia corporis in balneo

aque dulcis in qua nõ moꝛet: vel in aqua dulci vel in aqua decoctionis ro. calamēti abſinthij mirtill. floꝛū camomille furfuris vt apiant poꝛi ad attrahendū nutrimentū ⁊ ſtipticent ad retinendū. Vtat ſepius ante cibū: ſiľr ⁊ poſt dyacitonitē cū melle ⁊ ſpēbus ꝯditis ⁊ piris aſſis vel coctanis ſi inflatio nõ ſit in ventre plurima. Et fiāt oīa dicta cap. de indigeſtione. C. de ſtomacho debili in ſubſtātia. Et vngat cuꝫ oleo roſ. maſticino et nardino ſiľ mixtꝫ addito puluere gar. ⁊ modico aceti calefacti pfecte in aqua feruēte mediāte vaſe duplici: ⁊ ꝓpꝛie an̄ cibū. Et ponat emplaſtrū vt ſupꝛa illud vnguentū ⁊ confert. Et dent trociſci de carabe tribus vicibꝰ qualibet die. verbi gratia. Semel in auroꝛa ⁊ ſemel ante pꝛandiū ⁊ ſemel an̄ cenā cū aqua decoctionis mirtill. vel vino rubeo ſtiptico cū aqua ferrata quos dicemus ca. de fluxu vētris. ⁊ cap. de mictu ſanguinis ſub deſcriptionibꝰ diuerſis. Si vo patiēs eiꝰ guſtū adhoꝛruerit miſceat cū ipſo plurimū ex zuccaro roſ. ꝓpter delectationē. Exiccat em̄ et cōfoꝛtat ſtomachuꝫ excellēter: vitet omino coitum ⁊ cibos acutos. Nō habitet in aere calido diſſoluēte virtutem: neqꝫ frigido cōſtringēte materias ad interioꝛa et vomitū augmētāte. Sed in aere tēperato vergente ad calidum. Oꝛdinet tn̄ vt aer ſpiratꝰ ſit tēpatus vgēs ad pncipiū ꝓpter euentationē pulmonis ⁊ coꝛdis defenſionē a fe. ethica q̄ ꝯſueuit ſupuenire poſt talē vomitū: ⁊ ꝓpe cronicū antiquatū ponātur vētoſe multotiens ſine ſcarificatiōe ſup epar ⁊ ſplenem in ieiuno.

Emperica. Emplaſtruꝫ ꝯtra vomitū ℞. thuris maſticis an̄. ℥. ß. confice cum albumine oui ⁊ pone ſuper os ſtomachi vel panē aſſum incoꝛpoꝛa cum ſucco mēte viridis vel aq̄ decoctionis eius ⁊ abſinthij et calidum firma ſup locū. Item ad vomitum pꝛegnātiū confert lac vaccinū vſtulatum aſſumptū in potu. Similr ⁊ pulmentū ex riſo vel milio vel farina ſimule conditū cum eodeꝫ. Et aliud ad idē. ℞. vitellū oui aſſi mellis coclear vnū: maſticis puluerisati ſiľr. ℥. j. miſceant inſimľ in teſta oui ⁊ coquant ſub cinere calido cōtinue agitādo cū ſpatula: ⁊ aſſumatur ꝓ cibo in ieiuno p triduū. valet ꝓpꝛie cibū vomētibus pmiſſa euacuatione cū vomitu vel ſolutiōe vētris. Item ad idē trociſ. ℞. ſe. apij aniſi abſinth. an̄. ℨ. ij. mirrhe ameos an̄. ℨ. ij. terant perfecte ⁊ cuꝫ aq̄ pluuiali frigida vel aq̄ decoc. mēte et plātaginis vel cū vino rub. ſtiptico conficiant. detur vnꝰ in ieiuno cū aqua frigida. Item electuariū ad idem quod appellat dyamenta. ℞. ſucci mente lib. j. vini granatoꝝ q̄rtam partē lib. j. zuccari lib. ij. vľ aliter. ℞. ſucci mēte ſucci granatoꝛuꝫ an̄. ℥. ij. maſticis. roſ. rub. gall. an̄. ℨ. ij. zuccari lib. ij. fiat electuariū. Item fomentū ad idem. ℞. thuris ℥. j. et ß. baccarū lauri q̄tū de oībꝰ terant et cum ſucco ruthe ſanguis drac. boli armenici bdellij galbani maſticis an̄. ℥. j. ſucci granatoꝝ plātaginis an̄. terant ⁊ bulliantur in aceto foꝛti vel vino rubeo: ⁊ cū eodem conficiātur ſuper totū firmētur cum faſcia in ieiuno: ⁊ cū infrigidatur ſtatim reiteret. Item puluis de coꝛnu cerui potatus cū liq̄re quocūqꝫ confert in omni fluxu ſiue per ſuperius ſiue per inferius pcedat. Item ſi vomitus fiat ꝓpter cōgeſtionem diuerſoꝝ humoꝝ in ſtomacho purget cuꝫ hoc puluere: q̄m eſt educēs oē genꝰ hūoꝝ cū facilitate. ℞. turbith albi ⁊ electi agarici

an̄. ʒ. ij. reubarbari optimi ʒ iiij. an̄. ʒ. j. ſene quantū de oibus. Doſis ei⁹ a. ʒ. ij. vſq3 ad. iiij. Item epithima repercuſſiuū eſt iſtud. ℞. ſucci abſinthij. ʒ. iiij. cinamomi gariofi. maſcis cubebe maſtic. ſumach acaſſie mirtill. corallorū ligni aloes an̄. ʒ. ij. puluerisent̄ ſubtiliſſime ⁊ cū ſuccis miſceant̄ addēdo aliquid aceti citoniorū ⁊ calefiāt pfecte ſup carbonibus ignitis: deinde ſpōgia vl̄ filtrū infundat̄ in ipa: ⁊ poſt hoc modicū exprimat̄ donec fiat roridū: et ilico ſup ſtomachū firmet̄ q̄to calidius ſufferre poſſit ſepius in ieiuno. Et reiteret̄ illud ſubito cū tepidum factum fuerit. Et ſi nō habeant̄ ſucci predicti fiat cū aq̄ diſtillatiōis rerū in alembico vel cū aqua decoctiōis earūdem: vel cū vino rubeo potēti. Itē recipe micā panis de ſimula vl̄ de ſiligine cū extrahit̄ a fornace et actu calidā i ſucco mēte ⁊ aceto extingue. Deinde ſimul incorpora: et ex ipſis fac emplaſtrū. vel accipe de ſucco mēte tāto magis vt poſt diſſolutionē panis fiat ex eis epithima in quo filtrū vel lana ſuccida vl̄ pānus laneus nobilis duplicat⁹ imbibatur actu calidus aliquātulum expreſſus firmet̄ ſup os ſtomachi frequēter reiteret̄. Itē cap̄. de indigeſtiōe. C. de empiri. plura ſcripſim⁹ ꝯferētia vomitui ⁊ indigeſtioni.

Canones. Omnis medicina admiſtrata ſtomacho per exterius vl̄ interi⁹ oportet vt ſit actu calida: quia ſicut auctoritate Gal. declarauim⁹ cap̄. de diminutiōe digeſtiōis ſtomachi tepida exteriora reſoluūt virtutem ipſi⁹. Sʒ tepida interiora ſunt nauſeatiua: frigida v̄o exteriora ſunt mortificatiua caloris: ſed interiora ſunt opillatiua: verūtamē in vomitu magis cōpeterēt frigida q̄ tepida: quia omne actu frigidū eſt difficile vomitiuū: ⁊ ꝓpe ſi ſit groſſum ſtipticum: vt pira citonia neſpille ſorbe riſum ⁊ ſimilia. ¶ Sciēdum preterea q̄ iſti duo colores invomitu qui ſunt citrinus et viridis choleram ⁊ flegma ꝯſequūtur. ¶ Diſtinctiua autē certa ſunt iſta: quia ſi ſit a cholera fiet humor eriēs ſubtilis ſubſtātie ⁊ amariſſimi saporis cum ſiti plurima ⁊ proſtratione appetitus ⁊ calore corporis ⁊ vrina citrina ⁊ anteceſſione exercitij ⁊ cibi acuti et potus vini puri veteris: ar ſi complexio corporis ſit calida minus dubitabis. Si v̄o ſit a flegmate ſit groſſe ſubſtantie viſcoſe cum quomodo ſimiliter ⁊ saporis inſipidi acoſi vel acetoſi ſine ſiti plurima vel calore: niſi fuerit huiuſmodi vomitus cronicus malignus. ¶ Sciēdum preterea q̄ vomitus quādoq3 vomitu curatur: ſcilʒ ꝓpter eradicationem materie: ⁊ ꝓprie ſi fiat faciliter ⁊ ſine nocumēto capitis ⁊ pectoris omino: verūtamen nō ſtet in ipo fides plurima neq3 frequēter: quia faceret ſtomachum lacunam. Fiat ergo tm̄ ſemel in principio: et proprie duobus diebus ſuper ſe: ita vt reliquie prime diei euacuētur in ſecūda die. Poſtea fiāt euacuationes per inferius. Deinde v̄o diuerſiones cuʒ ligationibus ⁊ fricationibus. Et vltimo cōfortationes ſtomachi cum ſtipticis per interius et exterius predictis. Ut autē cōpletius ad complexionē vomitus perducamur conueniēs videt̄ saporuʒ dans diſcutere ⁊ ipſorū cauſas proprias pertractare. ¶ Dicam⁹ igit̄ q̄ teſte Gal. quarto de medicinis ſimplicib⁹. Simil̄r ⁊ Auicenna. ij. canonū. tractatu p̄mo cap̄. de cognitione medicinarū per rōcinationē. Sapores in rebus omībus ſiue fuerint naturales ſiue non. naturales ſunt trium generū: qm̄ ſunt calidi

ſunt frigidi ſunt temperati. Sapores aūt frigidi q̃ttuor ſunt minores. quorū quidē ṕm⁹ eſt pōticus ꝓpter naturā terreā groſſam indigeſtam velut ſapor fructuū poſtq̄ nuꝑ floruerūt. Scđs vō ſtipticus ſiue auſterus ꝓpter materiā terreā commixtā cū aqua ſm principiū digeſtionis: ⁊ eſt ſapor fructuū ſemifactorū. Terti⁹ acetoſus. ⁊ iſte eſt duplex. vnus qui p̄cedit digeſtionē: vt ſapor fructuū nōdum ꝑfecte maturorū. Alius qui ſequit̃: vt ſapor aceti ex vino bono facti: q: fit ꝑ exalationē calidi naturalis. Quart⁹ eſt inſipidus ſiue aq̃ſus: vt ſapor prunorū ⁊ perſicorū ⁊ ceraſorū: et ſicut ordinamus ipos in loco: ita ſunt in gradu. ¶ Sapores aūt calidi ſunt tres. Prim⁹ eſt acut⁹ ꝓpter materiam igneā ⁊ eſt oīm calidiſſimus: vt eſt ſapor pipis et ſinapis. Scđs eſt amar⁹ ꝓpter ptes terreas ſubtiles aduſtas: vt ſapor mirrhe: ⁊ iſte nō eſt nutritiu⁹ neq; cōmixt⁹. Tertius eſt ſalſus ꝓpter partes terreas groſſas aduſtas: vt ſapor ſalis. ¶ Sapores autē tēperati cū modica v̄gētia ad calidū ſunt duo. Primus vnctuoſus ſiue oleagineus ꝓpter ptes aereas ꝑfecte digeſtas: vt ſapor adipis olei vel butiri. Secūdus dulcis ꝓpter partes aqueas perfecte digeſtas ⁊ cū igneis commixtas: q̃propter eſt tēperatus: vt ſapor zuccari vel lactis. Et ideo fit oīum maxime nutritiuus. Et ſicut dictum eſt de ſaporibus: ita intelligēdum eſt de odoribus. Sunt preterea ſpecies ſaporū mixtorū plurime: nec calamo narrabiles: quēadmodū ⁊ medij colores neq̄q̄: tñ eſſe poſſunt infiniti: vt ait Ariſt. in lib. de ſenſu ⁊ ſenſato. ¶ In vomitu p̄terea purgatio videt̃ fieri cōueniētiſſima cū mirabol̃. q: ſoluūt cōprimēdo: q̃propter ꝯfortant ſtomachū et inteſtina: ne poſt euacuationem iterū ſuꝑfluitates recipiāt ab epate vel venis. Cauendū eſt aūt a medicinis acutis in corpore facile vomenti: velut ſunt dyagrediū ſcamonea: quia vomitum augmētāt: ſed intendat̃ leuib⁹ velut ſunt turbith: manna: tamarindi.

Pronoſticatio.

Vomitus ſemel vel bis in omi mēſe cum alleuiatione infirmi: ⁊ ꝓprie in corpore cōſueto vel guloſo fortitudinē expulſiue ſtomachi ſignificat et ei⁹ ſanitatē. Et idcirco dicit auic. ṕmo cañ. fen. iiij. ca. de vomitu. q̄ ꝯuenit in regimine ſanitatis oī corpori facil̃r vomēti ꝓuocare vomitū ſemel omni mēſe duob⁹ dieb⁹ ꝯtinue ſeſe ſequētib⁹ cū medicina vomitiua cōueniēte humori q̄ peccat ſaluis duabus ꝯditionib⁹. Pria quidē ne ordo ſeruet̃ ſed ſm periodū: qm naturā faceret ꝯſuetudinariā ſup illā horā expectandū: q̃propter cōuenit vt qñq; fiat in p̄ncipio mēſis: qñq; vō in medio vel fine quoquomodo. ¶ Scđa ne ſe violētet patiens ad vomitū cōplendū: q: faceret ſtomachum lacunā ⁊ receptaculū omniū ſuꝑfluitatū corpis: ⁊ demū forte rūperet venā in pulmone ⁊ induceret ptiſim: ⁊ forte faceret materias fumare ad caput et oculos: ⁊ induceret ſodam cronicā aut oxitā. Artē autē ⁊ modū vomēdi: ſil̃r ⁊ medicinas vomicas vnicuiq; materie cōgruētes ſcripſim⁹. c. de fetore naſi. Itē in vomitu ſingult⁹ ſuꝑueniens fortis cū rubore oculorum mortale: qm̄ apa ſtomachi vel cerebri ſignificat. Vnde Ipo. vij. parti. ampho. Vomitu ſingult⁹ ⁊ oculi rubei malū. Itē vomit⁹ ſan. cū fe. acuta mortale: q: apa magnū ſignificat aptū ante maturationē. Vnde Ipo. vij. par. ampho. Quicūq; ſan. vomūt

fine fe. ſalutare eſt ⁊ curare vō cum ſtipticis ⁊ infrigidātib⁹. Si vō cū fe. pniciosum. Itē vomit⁹ pdurās inducit indigeſtionē. Indigeſtio vō defectā nutritiuā: et p pñs maraſmū ⁊ fe. ethicā: ⁊ ppe ſi ſit a cā quarta q̄re mors ſequit᷑ gradatiue velut appet in fe. ethica vl' ptiſi. Et plures hoꝝ ſentiūt alleuiationē cū ſtringit᷑ vomit⁹. Deinde recidiuāt cū vomit⁹ redierit: q̄propter cauendū eſt in ipoꝝ pnoſticatione. Item vt dicit Ipo. v. parti. amph. Spaſmus ⁊ ſingult⁹ p multā inanitionē malū: ſiue ſit ianitio ſeceſſum per vomitū vel fluxū menſtruoꝝ vl' emorroidaꝝ vel vulnerationē cu m enſe. Itē ibidē mulieri ſan. vomēti mēſtruis ſupueniētib⁹ ſolutio fit vl' emorroidib⁹ ſi corpus ſit cōſuetum. Itē vomit⁹ flegmatic⁹ in principio paroxiſmi fe. interpollatā de flegmate vel hora criſis in fe. cōtinua premiſſa ſan. digeſtione ⁊ ſtāte v̄tute tollit egritudinē. Eodē aūt modo dicēdū de vomitu cho. in fe. tertiana cōtinua vel interpollata ⁊ de vomitu mel'ico in feb. q̄rtana. In fe. aūt ſan. nō cōicat᷑ vomit⁹ ſanguis: q꞉ vt dicit Ipo. iiij. par. amph. Sāguis ſurſum quidē q̄liſcūq꞉ fuerit malū: deorſum vō ſi niger exiſterit bonū. i. minus malū. In fe. cōpoſitis cōpoſitus d꞉ eſſe vomitus. Itē dicit Ipo. ij. pnoſticoꝝ. ꝙ in oī cura feb. laudabilis eſt vomit⁹ in quo flegma ⁊ chol'. pfecte ſint inſil' commixta ⁊ nō eſt viſcoſus. Sed quāto hūores ſunt min⁹ cōmixti ⁊ ſolūmō iuxtapoſiti tāto eſt ſuſpectior: ⁊ pprie cū alijs malis ſignis q̄ ſunt v̄t⁹ debilis: ſignū indigeſtiōis: dies nō cretica velut eſt octaua: vel mala in creticando velut eſt dies ſexta. Itē in eodē ſi in fe. acuta fiat vomit⁹ ſicut ſuccus porri aut viridis aut plūbeus aut niger mal⁹ eſt. Si autem oībus his infect⁹ eſt mortiuicinus: ⁊ ibidē. Fetor horribilis ſi fuerit in ipo vehemēter eſt malū: qm̄ putredinē ſignificat ⁊ corruptionē maximam humorum.

¶ De cholerica paſſiōe. Cap. x.

Cholerica paſſio dicit᷑ cū quis eadē hora cogit᷑ eijcere ſuperfluitates cibales: vel humores ſuperi⁹ per vomitū: ⁊ inferius per ſeceſſum cū dolore ⁊ torſione ſtomachi ⁊ inteſtinoꝝ. Fit aūt pp̄ter tres cauſas. Prima eſt antiqua pſeuerās corruptio cibi in ſtomacho et inteſtinis: et pprie fructuū olerū ⁊ piſcium ⁊ alioꝝ frigidoꝝ viſcoſoꝝ. Et ſigna eius ſunt anteceſſio ſatietatis nauſeatiue p dies plurimos ⁊ multitudo vētoſitatis in vētre cū rugitu et inflatione. Et ꝙ incipit dolor circa vmbilicū pmo cū pūctura eius: deinde aduenit ſolutio pl'ima aut ſine vomitu: ⁊ hoc eſt magis malū: ⁊ qd emittit᷑ eſt cibus nōdū digeſtus vel ſemidigeſtus vel flegma viſcoſum. Et forte eſt ſicut lotura carnis ſi cōcauū epatis patiat᷑. Scda vō cauſa ē effuſio cholere rubee plurime ad ſtomachū ⁊ inteſtina ſimul mordicātis ea: ⁊ eſt deterior earū ⁊ magis cōtingēs: pp̄ter quod eſt paſſio cholerica nūcupata. Et ſigna eius ſunt nauſea vehemēs valde et ſitis aſſidua cū aduſtione corpis ⁊ anxietate pl'ima. Et ſi bibat aquā frigidā ſedatur nauſea donec calefiat in ſtomacho: deinde euomit ipſam et q̄nq꞉ eſt ſolutio vētris cū ea: et tūc eſt piculoſior: ⁊ q̄nq꞉ ſupfluit adeo donec faciat egro ſnpuenire ſincopim ⁊ cadat pulſus: ⁊ qd emittitur eſt ſubtile citrinū amarum ⁊ q̄nq꞉ groſſū: ſicut vitellū oui: ⁊ fortaſſis anteceſſit vſus pipis allij ſinapis ⁊ alioꝝ acutorū: ⁊ fortaſſis eſt vrina ſubtilis ignita propter choleram.

Methodus. Cura eiꝰ q̄ fit a cā fri-
gida eſt vt hora poxiſmi ⁊ qñ ſentit
pūcturas et torſionē in vētre bibat
ſepiꝰ ſub multa q̄titate aquā valde
calidā ī q̄ bullita ſint ciminū gallā-
ga pip lon. ⁊ terminatiua vētoſita-
tū. Et inducat̄ poſt hoc ſomnꝰ ꝓpoſ
ſe ſicut diximꝰ caplo de vigilijs. qr
ſiſtit vomitū et aſſellationē et oēm
motū qđ eſt principiū in cura eiuſ-
dem paſſionis. Comedat micā pa-
nis de ſimula aſſam ſuper prunas ⁊
poſt hoc imbibitam in vino veteri
potenti. Et bibat in eodē ſup allia
ſinapis ⁊ gallāga. Fiat p̄terea cale
factoriū ſup ventrē ex lapide igni-
to aſperſo aceto acutiſſimo et pan-
nis calidis lineis inuoluto vel ex ſa
le et milio torrefactꝫ in ſacculo: qr
ſi poſt hec oīa ſenſerit dolorē in ca-
pite ꝓpter vaporē vel vomitꝰ. Dor
miat ꝓpoſſe ⁊ liniat̄ frons ⁊ timpo
ra cū aq̄ ro. ⁊ aceto: ⁊ cū euigilaue
rit ingrediat̄ in balneū reſolutiuū
aq̄ decoctiōis florū camomille ab-
ſinthii roſ. melliloti ruthe calamē-
ti ⁊ ſilr̄ in qua ꝓlōget famē. Ante
horā vō poxiſmi ſilr ⁊ pꝰ vtat̄ dya-
cimino vel tyriaca veteri cū vino ca
lido decoctiōis pipis longi gallāge
cinamomi. Et deuitet cibos frigi-
dos viſcoſos: ſitim ⁊ famē toleret ꝓ
poſſe et cōfortet ſtomachū emplr̄is
et vnguētis ſicut diximꝰ ca. de indi
geſtiōe. C. de ſtomacho frigido cū
materia. ⁊ ſi euacuatio ſupfluxerit
neq̄q̄ purget̄ cū medicina ſꝫ ſolum
cōfortet̄ cū calidis ſtipticis intus ⁊
extra. Si vō nō ſupfluxerit purge
tur cū benedicta laxatiua vel cū de-
coctiōe mirabolanoꝝ kebullorū di-
cta ibidē: qr euacuat cōfortādo ſto-
machū ⁊ ītestina: ⁊ poſt euacuatio
nē ſumat oī die ī aurora vnū ex tro
ciſcis de bdellio quos in ca. de apa-
tibus epatis dicemꝰ cū vino rub. vl
aqua decoctiōis mirtilloꝝ pipis ci
mini gallāge maſticis ⁊ thuris: qr
ſtomachū potēter exiccāt. Silr̄ et
dyacitonitē cū melle ⁊ ſpeciebꝰ cō-
fectū. Bibat vinū vetus purū. Co
medat carnes pulloꝝ vel auiū ſilue
ſtriū puarū aſſas vel elixas cum fe
niculo et petro. parū et ſepe come-
dat ⁊ exerceat̄ ſepiꝰ in ieiuno ⁊ ſic
paulatim redeat ad ꝯſueta. ¶ Cu-
ra eius q̄ fit a cauſa calida eſt vt ho
ra poxiſmi ⁊ in principio cū incipit
vomitus cū aſſellatione vel ſiue bi-
bat aquam calidā in plīma q̄titate
cū ea plurimū illius cholere cū fa-
cilitate. Si aūt ſupfluat vomitꝰ vel
aſſellatio adeo vt virtus cadat tūc
liga vehementer vtraqꝫ ad interio
ra et coxas ⁊ pone ſup ſtomachum
et in totum ventrem lapides frigi
dos vel glaciem vel niuem vel pan
nos infuſos in aqua frigida vel aq̄
roſ. et aceto aut in ſucco ſolatri ne-
nupharꝫ atqꝫ ſempuiue: donec pfe
cte infrigidet̄ et ſtupefiat ⁊ effun-
datur ſuper manus ⁊ pedes ⁊ faciē
totam aqua roſ. vel aqua frigida ⁊
fricent̄ vole manuū et plante pedū
cum aceto et ſale vehementer ⁊ da
ei in potum vna vice poſt aliā ſuc-
cū granatorum acetoſorum proprie
vel agreſtam vel acetum per ſe vel
mixtum cum aqua frigida ſi ipſum
per ſe ſumere non poteſt: et ſi ipſa
euomat reitera frequēter. Et ſi nō
ſufficit fortifica cum ſpodio et bo-
lo armenico: et roſ. ſiccis pulueri-
ſando oīa ſubtiliter et cū p̄dictoruꝫ
liquoꝝ aliq̄ miſcēdo: vl cū aq̄ deco
ctionis maloꝝ acetoſoꝝ ⁊ citonioꝝ
vel in potu dando vice poſt vicem
quotiens euomat ea vel puluerem
mirtilr̄. terre ſigillate. ſanguis dra-
coñ. corticum granatorum in potu
tribue cum ſucco berberis et aqua
frigida que ſunt extrema in ſtipti-
cando et reprimēdo cholerā. Et

da ei quandoqꝫ ſi virtus cōſtet aut predictos potus abhorreat aquam purā frigidā: vel lac acetoſum plurimū. Et cū ipſam euomit reitera multotiens donec videas vomitum alienari parūper. Tūc nāqꝫ cōforta virtutē dando in cibo ius pullorꝫ tritorꝫ ſubtiliter conditū cuꝫ ſucco citoniorꝫ aut vino pōtico inſpiſſatū cuꝫ mica panis aſſi ſupꝫ prunas. Et ſi euomat illō reitera donec retineat oīno: et tūc da in cibo pullos vel perdices vel aues puas aſſas ꝛ contritas in vino citoniorum vel granatorum vel agreſta vel berberis vel vino rubeo pontico mixto cum aqua decoctionis mirtillorū ꝛ plātaginis. Et qn̄ predicti pulli aſſanꝫ poſſunt in vētribꝰ eorꝫ grana mirti vel granatorꝫ vel ſumachvel grana berberis cōtrita: et iterū cū cibum ſumpſerit da ei in potu vinū vt vtꝰ confortetꝫ ꝛ ſomnꝰ ꝓuocetꝫ. Sit tn̄ vinū ſtipticū non acutū: ꝛ poſt hoc cooperiaꝫ vndiqꝫ ꝛ dormiat ꝓpoſſe: qꝛ vomitus ꝛ fluxus ſedanꝫ cū ſomno: ꝛ ſi poſt ſomnū ſentit ſe alleuiatū poteſt poni in balneo aq̄ tepide decoctiōis roſꝫ. camomille. Et poſt balneū vngaꝫ ſtomachus et totus vēter cū oleo maſticino ꝛ oleo roſꝫ. addito modico aceti ꝓpter penetrationē: ꝛ ſic reducaꝫ gradatim ad cōſueta: ante horam vō paroxiſmi ſilꝛ et poſt preſeruetꝫ patiēs cū infrigidatiōe epatis ne plurimā cholerā generet: et cū vomitu leui facto ex aqua tepida pura: vel cū ſirupo acetoſo mixta: vel purgeꝫ cū reubarbaro: vlꝛ cū mirabolanis citrinis: ſicut diximus ca. de indigeſtione ſtomachi. cap. de canon. Vtaꝫ cibis aſſis conditis cum ſuccis predictis frigidis: et poſt cibum ſumat citonium aſſum vel pirū vel neſpilla. Bibat potus ſtipticos p̄dictos. Abſtineat a potibus et cibis calidis acutis et a coitu omnino.

Emperica. Apud cōiter operātes differūt paſſio cholerica: ꝛ vēter cholericus: quia paſſio cholerica dicitꝫ vt vidimꝰ cū quis ſimul cogitur ad euacuādum ꝛ egerendū hora vna. Sed vēter cholericus eſt vēter ſolubilis ꝛ laxus ꝓpter multā choleram trāſmiſſam ꝑ naturā a ſiſti fellis ad duodenū inteſtinū cū tinctura plurima ꝛ liquiditate fecū velut accidit corporibus quibꝰ talis porus eſt valde largꝰ: quare ꝓpinqua ſunt ad diſſinteriā vlꝛ dyarriā malignā. Similꝛ ꝛ econtra in quibus porus ꝓcedens a ſiſti felli ad ꝓfundū ſtomachi eſt amplior proni ſunt ad vomitum citrinū amarū velut accidit in auibus rapacibus in quibꝰ plurima cholera mādaꝫ ad ſtomachū ꝓpter digeſtionē fortificandā: modica vō ad inteſtina: q̄propter ꝛ ſtercus habent albū. Cholera nāqꝫ rubea delegatur a ſiſti felli: ꝛ hec duo loca ꝑ duos poros ſiue vias: ad ſtomachum quidē ꝓpter calefactionē: ad inteſtina ꝓpter mordicationē ꝛ ſtimulationē: vt feces ex ſe expellant ꝛ feceſſum procurēt. Et idcirco yctericí feces habēt albas viſcoſas: ꝛ ſunt vt plurimum conſtipati. Similiter ꝛ oēs quorꝫ porus ad inteſtina veniēs eſt ſtrictior eo q̄ venit ad ſtomachū: qm̄ amplior cholera requiriꝫ in corpe humano ad ſecedandū q̄ ad digerendū cū nō veſcamur cibis groſſis ſolidis crudis velut beſtie: ꝛ ꝓprie viuētes de rapina. verū ſi vēter ſit naturaliter ſolubilis ꝓpter flegma vel ꝓpter humiditatē naturalē inteſtinorū: tunc ꝓprie appellaꝫ venter lubricus. Et iſti proni ſunt ad lienteriā: niſi bonitate regiminis preſeruentur.

Canones. Paſſio cholerica eſt media

participatione inter vomitū ſpon-
taneum ⁊ fluxū vētris ſpontaneū.
In vomitu autē indigem⁹ ſola ſto-
machi confortatione. In fluxu vō
ſola inteſtinoꝝ confirmatione. In
preſenti vō paſſione vtraqꝫ ſiſt indi
gemus: magis tñ ſtomachi ꝙ inte-
ſtinorum: ꝑpter hoc ꝙ ſtomachus
eſt mēbrū nobile. Et propter vomi
tū magis eſſe motū laborioſum ꝙ
ſeceſſum. Dicta igitᷣ cap̄. de vomi
tu. ⁊ dicēda ca. de fluxu vētris. pn̄ti
doctrine ſuffragantᷣ. Ita vtiqꝫ dice
tur de fluxu vētris flegmatico paſ-
ſionis cholerice que fit a cauſa fri-
gida. Sed que dicentᷣ de fluxu diſ-
ſinterico vel epatico vl' felleo cauſe
calide compilentur.

Pronoſticatio.

Paſſio cholerica ⁊ ꝓprie que fit a
cauſa calida numeratᷣ inter egritu-
dines peracutas. Et ideo iſta ſepti
mo die neceſſario vl' bn̄ficio medi-
ci ⁊ nature curatᷣ vl' interficit: qꝛ na
tura debilitata eſt ⁊ magnū morbū
longo tp̄e neq̄t tolerare: imo facit
vehementē motū contra ip̄m: ⁊ vel
vincit vel vincitᷣ in tali criſi: vt dicit
Gal. in cōmento illi⁹ amph. v. pti.
Qui apprehendunt a tethano. Itē
ſi quis euomat ſtercus vl' cū ſeceſſu
vl' ſine ſeceſſu mortale: qꝛ apoſtema
magnū calidū in inteſtinis ſignat.
Et licꝫ talis paſſio ſit ſiſis paſſioni
cholerice: non tamē eſt illa: ſed po-
tius eſt paſſio inteſtinalis et yleos
id eſt domine miſerere nūcupatur.
Et de ipſo dicemus cap̄. de apoſte-
matibus inteſtinorum.

De dolore et inflatione ſtomachi. Capl̄m. xj.

Dolor ſtomachi fit pro-
pter duas cauſas. Pri-
ma eſt apoſtema ⁊ vlc⁹:
de quibus dicetᷣ ſequēti
ca. Secūda eſt ventoſi-
tas inflās ⁊ extēdens tunicas duas
ſtomachi: ſcꝫ interiorē neruoſam ⁊
exteriorē carnoſam. Eſt aūt inte-
rior neruoſa vt ſentiat famē et cibi
qualitatē: vt in ipſo voluptuetur et
ſuper ipſum corrugetᷣ atqꝫ retinea
tur ſi ſit cōueniens: vel ab ipſo dila
tetur et ipſum eijciat per ſuperius
et inferius ſi ſit diſcōueniens. Eſt
autē exterior carnoſa vt ſua calidi-
tate naturali cibum digerat pro to
to: quia facilius eſt alterare ꝑ me-
dium ꝙ ſenſu tactus ſentire: vt pa-
tet in vmbraculo poſito inter manū
et ignem. Iſte igitᷣ dolor ventoſus
aut commouetᷣ magis ante cibum:
⁊ tunc fit a mala cōplexione frigi-
da ſtomachi cū materia flegmati-
ca viſcoſa a qua calor ſtomachi dimi
nutus eleuat vētoſitates vel cōmo-
uetur magis poſt cibū. Et tūc fit a
mala cōplexione ſtomachi frigida
ſine materia: ſiue calor naturalis
dimitutus ſit per ſe: ſiue ſit cōpreſ-
ſus multitudine ciboꝝ ⁊ ꝓprie fri-
gidorum viſcoſoꝝ inflatiuorum: vt
ſunt olera fructus ⁊ legumina. Et
iſte dolor qui cōmouetur poſt cibū
quandoqꝫ ꝑuenit ad tantā maliciā
vt nō ſedetur niſi cū vomitu: idcir-
co eſt vehementior ſtomachi dolor
preter eos qui fiunt ab apoſtemate
vel vlcere in ipſo.

Methodus.

Signa doloris ſto-
machi a mala cōplexiōe frigida cū
materia: quia magis infeſtat ante
cibū quādo flegma natat in ſtoma
cho purū. Et qꝛ fit qn̄qꝫ vomit⁹ vel
flegmatic⁹ vel eructatio acetoſa cū
qua alleuiatᷣ dolor et proſtratio ap
petitus: et eſt ſine ſiti et caliditate:
ſed cum ſputo et ſaliua plurima et
nauſea ⁊ faſtidio ⁊ rugitu ventris
plurimo quādo premitᷣ ſtomachus
vel ſplen vel venter cum manibus:
quia iſta ſunt tria mēbra naturalr

frigida vētoſa. Et ille rugit⁹ qñqȝ augetur ante cibū et poſt digeſtionē ſtomachi cibi quādoqȝ: ſed proprie in latere ſiniſtro. Et cura eius eſt vomitus cū oximelle compoſito vel ſquillitico vel aqua decoctionis raphani atriplicis ⁊ aneti premiſſa repletione ex cibis allijs ⁊ leguminibus. Vel purgetur cū pillulis cochijs vel benedicta laxatiua vl̄ medicina de turbith premiſſa digeſtione flegmatis cū ſirupis dictis cap̄. de indigeſtione. C. de cura ſtomachi frigidi hūidi cū materia. Utatur dyagallanga dyatriūpipereon et dyacimino. Comedat allia: ſȝ nō cepas neqȝ porros: quia licȝ ſint calida ſunt tamen hūida: quapropter et ventoſa. Nutriatur carnibus bonis ⁊ proprie aſſis vel elixis cum feniculo carui ⁊ petroſilij ꝯditis cum ſpeciebus calidis acutis: vt ſunt piper trium generum ⁊ grana paradiſi. Bibat vinū vetus purū amarum: vitet legumina ⁊ ſomnū ſuper cibuȝ exercitetur in ieiuno. Ungatur ⁊ emplaſtreṫ ſtomachus: vt dictum eſt illic. vitet olera ⁊ fructus crudos inflatiuos. Poſt euacuationes prouocet eructationes cum maſticatione thuris ⁊ cimini maſticis et carui aniſi ⁊ ſimiliū inglutiendo ſaliuam in ieiuno: et ſtet hora illa erectus et poſt illud ambulet gradatim. Signa ſtomachi a mala cōplexione frigida ſine materia ſunt quia cōmouetur magis ſup cibum ꝙ ante: ⁊ proprie ſup repletionem plurimam ⁊ ſumptionē ciborū crudorum: quare tūc corrūpitur cibus in ſtomacho. Et fiūt eructationes fetide fumoſe vel acetoſe cum trulis plurimis fetidis ⁊ āguſtia corporis: immo forte nō commouetur ſuper cibum paucum: ⁊ ꝓprie calidum ſubtilem. Et cura eius eſt vt comedat ſepe ⁊ parū ⁊ cibos ſubtiles boni chimi: vt ſunt oua ſorbilia et carnes edoꝝ ⁊ pullorū cū iurib⁹ eoꝝ conditis ex pipere ȝinȝi. ⁊ galāga ꝓuocet eructationes ⁊ trulas cū maſticationib⁹ ⁊ electuarijs predictis. Et ſi ſuꝑueniat vomit⁹ fiant omnia q̄ dicta ſunt cap̄. de vomitu. C. de vomitu ſtōachi. ꝓpter ſcd̄am cauſam vl̄ tertiā. ⁊. C. de empicis. ⁊ ꝓprie cum vſu electuarioꝝ ⁊ trociſcoꝝ exiccantiū ⁊ calefacientium ſtomachū: vt ſunt trociſ. de mirrha ⁊ dyatriūpipereon. Et vitella ouorum aſſa confecta cum puluere cardamomi vel coriandri torrefacti ⁊ melle diſpumato dando ea omī die ante cibum. Et poteſt fieri cauterium in vertice capitis ꝓpter exalationem vaporum malorum ⁊ confortationem neruorum duorum anteriorum deſcendētium ad os ſtomachi: vt dicit Raſis in diuiſionibus. capitulo preſenti. Sed nos id credimus alienum.

Emperica. Ad oēm dolorem vētris vel ſtomachi ventoſum confert ponere vētoſam ſiccam magnā ſuper locum cum ſuctione vehemēti hora paroxiſmi: quia ventoſitates vehementer diſſipat. Dicitur autē ventoſa ſicca que ponitur ſuper membrum cum igne ſeu ſtupa ignita ſine ſcarificatione Item lapis molaris vel lapis coctus ignitus ⁊ aceto forti aſperſus poſitus ſuper locum medietātibus pannis calidis confert vehementer. Item embroca ad idem. ℞. nigelle baccarū lauri ruthe abſiuthij cētauree añ. M. vnum. aniſi carui cimini añ. ʒ. j. coquantur in vino forti diligēter cooperto vaſe. Deinde infundaṫ ſpōgia in iſto liquore actu calido ⁊ aliquātulum expreſſo ponaṫ ſuper locum frequenter reiterāddo poſtꝙ infrigidatū fuerit. Et ſi vis fortifi

care adde ſemē ſinapis naſturcij et aneti: vł pone oleū cōe ⁊ fac vnguētū: ⁊ poſtq̄ eedem res bñ cocte fuerint in ipo collando ⁊ addēdo cere qđ ſufficit atq3 liniēdo ad ignē vel furnū calidū diligēter. Ad idē confert oleū de caſtoreo vł lilio vel aneto vł de rutha calefactū in aq̄ feruēte. Itē empłm ad idē expertiſſimū. diuidat̃ panis p mediū qñ extrahitur a clibano et pfundet̃ mica tota oleo cōi ⁊ melle ſimul calefactis ad ignē et applicet̃ vētri q̄to calidius fieri poterit. Et cū infrigiditatum fuerit reiteret̃ cū alio pane. vel infundat̃ idē panis in ſucco mente et ruthe et actu calid⁹ applicet̃. Item ℞. vnū vitellū oui et oleū camomille vel lilij tātūdē et conquaſſent̃ ad inuicē pfecte ⁊ incorpet̃ eis parum de mica ſimule torrefacta. Ultimo addat̃ ſe. apij q̄tū volueris ⁊ extendat̃ ſup petia et calefiat pfecte ſup lapide ignito ⁊ ſtomacho ⁊ toti vētri applicet̃ firmādo cū faſcia. Et reiterādo frequēter qñ infrigidatū fuerit. eſt eñ vltimo anodinuʒ. Itē dragea ad idē q̄ vti cōuenit añ cibū bibēdo deſup modicū vini potentis. ℞. carui aniſi ameos petro. apij. maratri. ſilerʒ. mōtani bethonice cimini calamenti pullegij yſopi ſpice nardi pipis. ʒʒ. ſalis gēme ruthe cētrigalli eufraſ. oliß. maſticis ceterach mirabolanorū oīm generū: ſed plus de citrinis. añ. ʒ. j. cinamomi ſquināti. añ. ʒ. j. maiorane folij balſamite ozimi cardamomi galł. liq̄ritie. añ. ʒ. ij. zuccari qđ ſufficit terant̃ oīa groſſo modo ⁊ fiat dragea: vel terant̃ ſubtiliter ⁊ fiat puluis: vel ↄficiant̃ cū melle ⁊ zuccaro ⁊ fiat electuariū. Itē vſus frequēs dyacimini vel dyaniſi dyatriū pip. cōfert ⁊ pprie in ieiuno.

Canones. Scias q̄ iſte tres paſſiōes eructatio ſingult⁹ dolor inflatiuus et colica vētoſa ex eadē cauſa pcedūt ſcʒ frigiditate pticule mediate et vētoſitate groſſa imediate. Sed drūt forma ⁊ ſuba: q2 eructatio eſt qñ illa vētoſitas expellit̃ cū ſono p ſupius ſicut cū trula p inferi⁹. Singultus vo dr qñ eadē ventoſitas conat̃ egredi p ſupius: lʒ nō poſſit fieri pter ei⁹ inuiſcationē i villis ſtomachi. Colica vo dicit̃ qñ eadem vētoſitas ſtat fixa in cōcauo inteſtinorū extendēs ea vehemēter: dolor vo dr qñ fit iſta extenſio in ſtomacho ⁊ inteſtinis ſilł aut altero eorū. Et ex hoc ſcire potes q̄ ſcripta in quolibet iſtorum capłorum ſibijnuicem ſuffragantur.

Pronoſticatio. Dolor ſtomachi ſi pdurauerit digeſtiuam ⁊ retentiuā debilitat ⁊ per conſequens colicā vel lienteriā vel ydropiſim inducit. q̄ ſi ↄfirmet̃ maraſmū gradatim cōſtituet pter defectum nutritionis. Sed cū vltimat̃ virtutē pſternit cū de maxime proſternētib⁹ virtutē ſit dolor: vt dicit Auic. j. canoñ. fen. ij. ca. de dolore. Itē dolor inflatiu⁹ ſtomachi ⁊ inteſtinorꝝ diu pſeuerans in fluxu vētris ſpontaneo neq3 artificio mitigat⁹ ydropiſim tympaniſtē pmonſtrat affuturū. Uñ ypo. iiij. pti. amphō. Quibuſcūq3 fuerit torſiōes ⁊ circa vmbilicū dolores ⁊ lumbos ⁊ dolor nō ſoluit̃ neq3 a farmacijs neq3 alr in ydropē ſiccā pficit̃.

¶ De apoſtemate ⁊ vlcere ſtomachi. Capitulū. xij.

Quoniā vlcus eſt vt plimū terminus apoſtematʒ in ſtomacho. Iđ de ipſis eodē dicem⁹ ca. Fit igit̃ apoſtema in ſtomacho ſicut i alio q̄cūq3 mēbro p decurſum materie ad pticulam debilē per venas

et arterias. Et hec materia vel eſt calida : vtpote cholera vel ſang. vel eſt frigida: vtputa flegma vł melēa. vel ē ꝯpoſita ex hijs quocꝗ mō. Iſtō aūt apa vł eſt ī oꝛe ſtōachi vł in ſpacioſitate ei⁹. Itē illud apa vł terminať p reſoľonē vł p ſaniationē vel p induratōez. Et vlcus qdē ſtōachi aut fit ꝑpter añceſſionē apatis terminati p ſaniationē ꝛ rupturā: aut ꝑpter materias acutas coꝛroſiuas in ſtomacho ꝯtētas ſicut eſt cholera vł flegma ſalſum. Et ſigna ꝛ curā oīm iſtoꝝ p oꝛdinē dicemus.

Methodꝰ. Signa apoſtematis ſtōachi in cōi ſunt tria. Primū eſt fe. cōtinua. Scōm doloꝛ in regiōe ipſius. Tertiū eſt: qꝛ foꝛte apparet tumoꝛ et eminētia in loco. Signa terminationis apatis p reſolutionē ſunt qꝛ de die in diē detumeſcit locus cū mitigatiōe doloꝛis ꝛ febꝛis grauedinis: ꝛ qñqꝫ fit hoc ſine euacuatione ſenſibili materieꝝ p vrinā ſeceſſum vel vomitū cū additiōe ſignoꝝ ſalutꝫ. Signa terminatiōis p ſaniatione q̄ collectio ſiue dublatum ab actoꝛib⁹ nūcupať ſunt: qꝛ poſt dies aliq̄s intēdiť doloꝛ ꝛ fe. ꝛ ꝑpꝛie in nocte. Et ab illa hoꝛa ſupueniūt qñqꝫ rigoꝛes pūgitiui neqꝫ minoꝛať tumoꝛ bñficio adhibito nec appuit euacuatio ſenſibilis. Cū igiť apparēt hmōi ſigna apatis cōia p̄dicta. ſilr ꝛ ꝑpa. Scias ꝙ ab illa hoꝛa materia apatis cōuertiť in ſaniē. Sed cū ſedať p⁹ hoc totum fe. remanētibus tūoꝛe ꝛ doloꝛe aliq̄li ſcias tunc ſaniē gñatā. Vñ ypo. ij. pti. amph. Circa gñationes ſaniei ꝛc. Sꝫ cū viſa fuerit ſanies ꝛ ſanguis p vomitū vel ſeceſſum ſcias tunc dublatū foꝛe aptū: ꝛ tūc dꝛ ruptura vł vlc⁹. Signa terminatiōis apatꝫ p indurationē q̄ ſcliroꝰ appellať ſunt deliteſcentia falſa ꝛ doloꝛis mitigatio poſt. xl. vel. l. diē: vel. lx. a pꝛimo pꝛincipio apatis non p̄cūte euacuatione ſenſibili vł modica exñte. Si fuerit cū remanētia tūoꝛis ꝛ grauediuis ī loco ꝛ duritie: q̄ foꝛte tactui nō cedat. Et ſcias ꝙ iſta terminatio vt pł'imuꝫ ſequiť apata ſtōachi calła ꝛ raro frigida: cū ſcliroꝰ hēat fieri nō niſi p reſoľonē ſubtił ꝛ remanentiā groſſi qđ ſolū pōt fieri a calłate foꝛti. Et de iſtꝫ terminatiōibus apatū et hoꝛa mēſurāte qualibet ipaꝝ pła ſcripſim⁹ ca. de pleureſi. Signa apatꝫ diſtinctiua an ſit in oꝛe ſtōachi an in ſpacioſitate ipius ſunt: qꝛ ſi ſit in oꝛe maioꝛ apparebit eminētia ī pte exterioꝛi ꝛ ꝑpꝛie circa furculā. Si vō in ſpacioſitate ipi⁹ nō appebit eminētia ꝑpter ꝓfunditatē ei⁹ ſub mirach niſi valde magnū fuerit apa: tunc foꝛte appebit aliq̄lis tūoꝛ ꝛ ꝑpꝛie inter furculā ꝛ vmbilicū. Si aūt apa fuerit in pte poſterioꝛi ſtōachi ſentiť doloꝛ inter ſpatulas vtraſqꝫ: aut ſub collo. Si vō in pte inferioꝛi tūc ſuper vmbilicū fiet doloꝛ magꝫ. Et poſtꝙ expediti fuim⁹ de ſignis gñalib⁹ apatis ī ſtōacho debem⁹ venire ad ꝑpꝛia vnicuiqꝫ. Signa apatis calidi de cholera cū p̄dictis ſunt doloꝛ acutiſſim⁹ pūgitiu⁹ cum fe. cōtinua acuta appetit⁹ ꝓſtratio: ꝛ vomit⁹ ꝛ ſitꝫ ꝛ foꝛte debilitas digeſtiue ꝛ retētiue adeo vt fiat lienteria. Et cura eius eſt vt fiat a pꝛincipio flebothomia baſilice dextre in bꝛachio vel manu ꝑpter diuerſitatem materie fluētis. Et poſt flebothomiā fiat vomit⁹ leuis ſi eſt poſſibile cuꝫ aq̄ tepida vł cū ſirupo acetoſo ꝛ aq̄ decoctiōis aneti viol. ſe. atriplicis Pꝛima ſit remediū locale repcuſſiuū ſicut eſt vnguentū cū oleo ro. et modico aceti vel emplaſtrū ex ſandał. roſ. farina oꝛdei incoꝛpatis cū oleo roſ. ꝛ aceto. Sumat in auroꝛa

ſirupũ de citonijs cũ aqua decoctio
nis ſumach vel mirtilloꝝ citonioꝝ
vel berberis:mollificet̃ qñqꝫ ven=
ter leuiter ſi non fuerit oī die bene
obediẽs cũ.ʒ.iiij.aq̃ decoctiõis la=
ctucaꝝ viol.end. prunoꝝ in q̃ diſſo
lute ſint.ʒ.ij.medulle caſſie fi. colla
te:et det̃ añ diẽ. Sed nõ dent̃ me=
dicine fortes vel q̃ trãſcendãt mã=
nã et tamarind.q2 fe.inflãmarẽt ꝛ
apa augmentarẽt.ꝛ ſit cõtent⁹ ho=
ra illa ꝓ cibo aq̃ ordei vel pulmẽto
ordei et auene vl' farris condito cũ
ſucco granatoꝝ vel iure pulloꝝ al=
teratoꝝ cũ lactucis portulaca end.
cucurbitꝫ ꝛ ſil'ib⁹ vel cum agreſta.
Bibat iulep.i.aquã zuccari vel vi=
nũ granatoꝝ mixtũ cũ aq̃ decoctio
nis lactucaꝝ ꝛ end.vl' prunoꝝ et ſic
regat̃ cũ dieta ꝛ medicinis vſqꝫ ad
finẽ pricipij donec loc⁹ ſecuretur ab
apate vel ei⁹ additiõe. In augmen
to võ et cũ materia fluxit cibet̃ ſi=
cut pus. Sed in medicinis addant̃
reſolutiua leuia ſicut eſt empl'm ex
farina ordei: farina fenugr.ſe.lini.
rad.maluauiſci cocta ꝛ mũdata cuꝫ
oleo camomille qd ſufficit ꝛ vitell'
ouorũ. Et fi qñqꝫ cliſteria lenitiua
añ cibũ videat̃ in ſtatu ꝓcedat̃ eo=
dẽ mõ niſi ꝙ poſtponãtur reſoluti=
ua pura:ꝛ ſic regat̃ vſqꝫ ad declina
tionẽ. Et cuꝫ venerit declinatio et
cepit fe.diminui:ſil'r et dolor forti=
ficet̃ empl'm reſolutiuũ p̃dictũ cuꝫ
ſe.aneti vel naſturcij. Et in fine cõ
fortet̃ ſtomachus cũ trociſcꝫ.q̃. ℞.
ro.ru.ʒ.v. ſpice maſticis lig. aloes
cinamomi caſſ.lig. añ. ʒ.j.ꝛ.ß. in=
forment̃ trociſci cũ vino odorifero
quoꝝ vnuſquiſqꝫ ſit.ʒ.ij. et vn⁹ det̃
ante diẽ cuꝫ vino debili.ꝛ ſic regat̃
cũ medicinis et dieta gradatim in=
groſſata vſqꝫ ad ſanitatẽ pfectam.
Si autẽ nihil predictorũ cõtulerit
immo apa de die in diẽ indurat̃ cũ
deliteſcẽtia fe.et remanẽtia tũoris
que ſignificabãt ſcliroſim: tũc intẽ
de ad mollificatiua reſolutiua vicif
ſim: vt dicem⁹ infra. C. de cura apa
tis cal'i de ſanguĩe. Signa apãtꝫ ca
lidi de ſanguĩe ſũt cũ p̃dictꝫ oĩa ſi=
gna apatꝫ de chol'a p̃ter ꝙ calor in
iſto eſt magꝫ grauatiu⁹ q̃ acut⁹. Et
pulſus ẽ in vtroqꝫ velox ſpiſſus tñ
in cholerico durus: ꝛ in ſanguineo
mollis. Et in vtroqꝫ eſt vomitus ꝛ
ſitis: ſꝫ magꝫ in cholerico. Et ſi q̃dẽ
humoris apparẽs ſup epar dñetur
tũc in apate cholerico fiet vrĩa ſub
tilis ruffa vel citrina: ſed in ſangui
neo rubea groſſa clara. Sed in fle
gmatico ſubalbida groſſa viſcoſa.
In melãcholico glauca ſubtilis: ve
rũtñ ſi epar ſe bñ habuerit aut mõ
cõtrario variet̃ põt apparere vrina
rubea groſſa vel ruffa ſubtilis vel
tpata vel quomõlibet aliter ſe hñs
cũ vrina tñ iudicet ſuper epar ꝛ ve
nas quẽadmodũ vomit⁹ ꝛ ſeceſſus
ſup ſtomachũ et inteſtina. Et cura
ei⁹ eſt eadẽ cũ cura apatis de chol'a
p̃ter ꝙ magꝫ op⁹ eſt flebothomia ꝛ
min⁹ farmacia: neqꝫ adeo frigidis
cibis et medicinis inſiſtere cũ ſan.
ſit humor beniuolus ꝛ nature ami=
cus. Signa apatis flegmatici ĩ ſto
macho. et o ꝙ parũ id accidit. Sũt
cũ p̃dictis fe. ꝯtinua lẽta mltitudo
ſputi cum caſu appetit⁹ ꝛ eminẽtia
magna ꝑticule abſqꝫ diuerſione in
tactu et dolor leuis cũ grauitate et
pulſus ꝑuus mollis. Et cura ei⁹ eſt
vt a p̃ncipio purget̃ cum infuſione
aloes dulcorata cũ zuccaro vl' mel=
le: q2 aloes a ꝓprietate euacuat fle=
gma ꝛ cõfortat ſtomachũ lꝫ ſit ama
rũ vel cũ medicina de turbith vl' de
bñdicta. ſed neq̃ꝙ ꝓuocet̃ vomitus
q2 attrahit mãias ꝛ addit ad apo=
ſtema. Et ſi hec habitudo ſit carno
ſa flõmia fiat p⁹ hoc baſilice dextre
q̃ lꝫ nõ ꝯferat rõne q̃litatis: tñ rõe
q̃titatꝫ cũ flõmia euacuet mltitudi

nē: vt dī. Auic. Fiant etiā cliſteria
p̄mo q̄dē leuia ex aq̄ decoctiōis ca-
momille bletaꝝ maluaꝝ ⁊ melle ol̄o
⁊ ſale: vt dictū ē ca. de boliſmo. C.
de empicis. ſcd̄o v̄o acuaṫ de tertio
in tertiū cū pulpa colloq̄ntide vl̄ ye
rapigra vl̄ b̄ndicta: vt dictū ē ibid̄.
Et nō ponanṫ repcuſſiua ſup apa-
ta: q2 tūc incrudarēt et ingroſſarēt
materiā ⁊ ſcliroſim facerēt: ſed po-
nanṫ reſolutiua ſup collū apatꝫ: q2
cū mat̄ia ſit frigida viſcoſa nō erit
tātus timor de attractiōe vl̄ feb. in
flāmatiōe ſicut in apate calido p̄di
cto: ⁊ ꝓprie p̄miſſa euacuatiōe vl̄i.
Empl̄m autē bonū reſolutiuū eſt
iſtud. ℞. ſe. lini. fenugre. farine lu-
pinoꝝ. an̄. p. eq̄les. aloes q̄ttuor p.
incorporenṫ cū adipe anſeris ana-
tis ⁊ galline ⁊ extēſum ſup pectinē
ponaṫ actu calidū ſup ſtōachū fre-
quēter. Et nō ſis p̄ceps in principio
ad reſolutiua fortia: q̄m reſoluerēt
qd̄ ſubtile eſt ⁊ dimitterēt qd̄ groſ
ſum. Procede ḡ gradatim cū iſto.
Deiñ p⁹ dies aliq̄s qñ materia ſub
tiliata eſt aliud ꝟ acutus qd̄. ℞. ra-
dicū maluauiſci coctaꝝ pfecte ⁊ mū
dataꝝ ⁊ optie ꝯtuſaꝝ lib. j. muſcil-
lagis. maluauiſci ſe. lini farine fe-
nug. floꝝ cāomil. an̄. ℥. ij. aloes ℥. ß.
farine lupinoꝝ. ℥. iij. terebētine. ℥.
iiij. olei maſticꝫ. ℥. ij. farie ordei qd̄
ſufficit ⁊ adde paꝝ furfuris ꝓpter
abſterſionē poroꝝ ponaṫ calidū ſu-
per locū: q2 maturat et reſoluit ma
terias duras: q̄propter ꝯfert pluri
mū in apate mel̄ico. Nutriatur ex
pulmētis factꝫ ex farina ord̄. vl̄ aue
ne vl̄ aq̄ cicerū ⁊ piſoꝝ vel carnib⁹
pulloꝝ ⁊ pdicū elixis vel aſſis cōdi
tis cū cinamomo cardamomo ⁊ cro
co ⁊ iurib⁹ eaꝝ alteratꝫ cum petro.
Bibat ydromel ⁊ zuccarū vl̄ vinū
albū debile limphatum ad mediū.
Diminuat cibū ⁊ potū ꝓpoſſe ſi vir
tus toleret ⁊ ſubueniaṫ ꝯſtrationi
appetit⁹ ſicut dixim⁹ ſuo capl̄o. Si
aūt tale apa ꝓlongeṫ ⁊ ad ſaniatio
nē tēdat: ꝟ ſicut p̄us ſcripſim⁹ cap.
de cura apatꝫ chol̄ici. ſil̄r ⁊ ſi tēdat
ad ſcliroſim ⁊ h̄ ē vt pl̄imum in illo
apate: raro eñ ſaniaṫ ⁊ adhuc rari
us reſoluiṫ ꝓpt̄ materie groſſiciē ⁊
frigiditatē. Signa apoſtematꝫ me
lācholici: ſed raro fit p ſe incipiēdo
ſed ꝯſeq̄ndo aliquod apoſtematum
predictoꝝ ⁊ ꝓprie calidū aduſtum:
ſunt cū predictꝫ fe. cōtinua lēta pul
ſus puus ſubtilis ſtrictus dolor gra
uatiu⁹ ſine acuitate duricies loci cū
eminētia fetor oris ⁊ imaginatōes
corrupte in ſomno. Et ſi fiat ꝯſeq̄n
do anceſſit apa calidū vl̄ frigidum
cū ſignis p̄dictꝫ ꝓprijs: ⁊ poſt dies
aliquos ſupuenit deliteſcētia fe. fle
gmatice ⁊ doloris mitigatio nō p̄-
cedēte ſenſibil̄r euacuatōe vl̄ modi
ca ⁊ cū remanētia tūoris ⁊ eminē-
tie dure que tactui nō cedit. Et cu-
ra ei⁹ eſt licet raro curari poſſit ni-
ſi forte in principio cū emplaſtris ⁊
vnguētis reſolutiuis et mollificati
uis ſimul vel alternatim adhibitꝫ.
vnguētū bonū ſic fit. ℞. olei nardi
ni olei maſticini butiri receñ. an̄. ℥.
ß. miſceṫ et diſſoluatur in eis aloes
ʒ. vna. Et vngatur cum eo locus du
rus omni die bis ante cibum poſt-
q̄ calefactum fuerit in aqua feruē-
te. Et ſuper vnguentū ponatur em
plaſtrum dictū in apoſtemate fle-
gmatico: vel illd̄ qd̄ forti⁹. ℞. adip̄.
anatis anſeris ⁊ galline. an̄. ℥. j. ſto-
racis liquid̄. bdellij. mirrhe. ſpice.
maſticis ciperi ſquinanti. an̄. ℥. ß.
amigdal̄. amaraꝝ excorticatarū. ℥.
vnā. ſe. cauliū. ℥. ß. diſſoluantur gu
me i vino et oīa alia teranṫ ⁊ miſce
anṫ ſil̄ ꝟ empl̄m: ⁊ i fine addāṫ adi
pes ⁊ incorporēṫ pfecte ⁊ actu cal̄e
ſtōacho applicenṫ vel empl̄m de al
ijs q̄m eſt cōferēs ad omnē duriciē
et apationez ſtomachi et viſcerum

et ydropiſim cum incipit fieri: qm̄ groſſas vētoſitates terminat groſſos hūores crudos colliquat. qđ ſic fit. ℞. alu. munđ. ſpi. an̄. ʒ. iij. et ℞. terebētine. ℥. iiij. ſtoracis aloes boni bdellij an̄. ʒ. iii. axūgie porci recē tis adipis anſerꝫ an̄. ℥. v. maſti. olei ana. ℥. j. euforbij. ℥. j. cere citrine. ℥. xij. olei nardini ⁊ vini quod ſufficit odoriferi clari. In potibus ⁊ cibis regat̃ vt in apoſtemate flegmatico. Et ſi neceſſe fuerit purget̃ qn̄qꝫ cū aqua decoctionis ſene epithimi ⁊ ellebori nigri: collata ⁊ dulcorata cū zuccaro. Dico aūt ſi necē fuerit: qꝛ in iſto apoſtemate nō poteſt euacuari cauſa cōiūcta ꝑpter eius duritiē ſiue fiat ꝑ ſe incipiēdo ſiue cō ſequēdo: ſed ſolū cauſa antecedēs: ⁊ ꝓprie ſi fiat ꝑ ſe incipiēdo: qꝛ tūc ſignificat̃ melācholia dn̄ari in corpore toto. Qn̄ fit ꝯſequēdo nō req̄ rit̃ vlterius euacuatio cum farmacijs: ſed ſolū lenificatio vētris om̄i die cū cliſteri lubrificatiuo addito modico ſene vel epithimo in decoctione vel yeralogodiō vel dyaſene in collatura. Signa vlceris ſtomachi in cōi ſunt dolor acutꝰ in ſtomacho: ⁊ ille dolor auget̃ poſt aſſumptionē ciboꝝ acetoſoꝝ vel acutorū mordicantiū: imo forte ſtomachus cibū nō retinet niſi paucū et leuem et breui tp̄e: ⁊ tūc expellit ip̄m per ſupius vel inferius. Et apparēt in eo quod expellit̃ ſanies ⁊ ſanguis ⁊ eructatio egredit̃ fetida: ⁊ poſt digeſtionē alleuiat̃ grauitas et dolor in ſtomacho ſm̄ plurimū. Si autē fit vlcus ꝑpter anteceſſionē apātis quod terminatū eſt ꝑ collectionem et rupturā: tunc cū predictis anteceſſit ſignū apoſtematis cōmune ⁊ ꝓprie ſignū talis terminationis et oīno ſenſibilis ſaniei per vomitū ⁊ ſeceſſum cū diminutione doloris et fe. ⁊ doloris grauatiui: ⁊ remanentia doloris acuti mortiferi. Si aūt fit vlcus ꝑpter materias acutas de cho. vł de flegmate in ſtomacho cō tentas p̄terq̄ faciāt apoſtema tunc cū p̄dictis apparet dolor acutus in ſtomacho ſine tumore oīno ⁊ fe. niſi fortaſſis dolor ſui acuitate inflāmet ſpūs ⁊ humores. Et ſi fit vlcus in poſteriori parte ſtomachi ſentit eger dolorē ſub collo aut iter vtraſqꝫ ſpatulas. Si vō in anteriori ꝑte ſentit dolorē ſuꝑ vmbilicū. Et cura vlceris quōcūqꝫ fiat eſt eadē: ſcilꝫ mūdificando ip̄m a ſanie cū riptícis abſterſiuis. Et p̄ma ꝯſolidādo cū ſtipticis cicatrizatiuis. Sumat igit̃ in aurora ⁊ ante cenā ꝓ mūdificando in eſtate ⁊ qn̄ fe. eſt fortis ℥. v. vel. vj. decoctiōis zuccari ru. vł aq̄ decoctionis liq̄ritie ⁊ gumi arabici vel aqua caſei. Si aūt fe. nō fit fortis ⁊ tēpus fit hyēs dent̃ eiſdem horis. ℥. totidē aq̄ mellis vel aq̄ decoctionis yſopi mellis et ſquinanti vel mellis roſ. collati cū aq̄ calida. Deinde poſt hoc ad duas horas et ante comeſtionē ſumat ꝓ ꝯſolidatiuo medicamē quod ſic ſ. ℞. thuris ſan. draco. an̄. ʒ. v. balauſtie karabe an̄. ʒ. ij. boli ar. ʒ. iij. ſ pul. cribellatus de q̄ ſumat bis in die hora p̄dicta. ʒ. ij. ⁊. ʒ. iiij. ſirupi de citonijs vł ſucci citonioꝝ vel aq̄ decoc. mirtilł. ſumach portuł. Et poſt illud ad duas horas det̃ cibꝰ ⁊ nō poſtponat̃ cōtinue ꝑ aſſumptionē medicamīs cōſolidatiui ſuꝑ ſtomachū qđ ſic ſ. ℞. boli armenici mirtilł. aloes maſticis an̄. terātur ⁊ incorporētur cū ℥. vj. reſine vel lapdani vel picis naualis. Si autem fit ꝑpter dublatiꝫ tūc preter iam dicta eſt ſolicitandū de expulſiōe ſaniei generate in apoſtemate ⁊ ordinatiōe rupture: qꝛ in hoc eſt timor nō modicꝰ. Cū ḡ certificatꝰ es ſaniē iā eſſe perfecte maturatā quod ſcies: quia ſedat̃ dolor

et fe. poſt apā magnū ſenſu perceptū velociter: vtputa infra vnū vel ij. dies et remāſit tumor et inflatio preter q̄ apparuerit aliqua euacuatio ſenſibilis ſaniei vel ſan. tunc fac rupturam dando in potu lac dulce et aquam calidā vna vice poſt aliaꝫ donec tumor mollificetur. deiñ primatur deſup ꝛ moueat. Si ergo cō moueatur tumor ꝛ egeſtio ſaniei ꝛ ſan. et detumeſcit apa tunc ſcias q̄ iam diruptū ē apa. q̄ ſi nō ſufficit neceſſe videtur vt tribuas aliq̄d ex ſinapi condita cū melle ſuper mica panis qm̄ velocitat rupturā. Et pꝰ illud da ei in potu aquā mellis vna vice poſt aliā vt educat ſaniem. Deinde cū ſanies ꝛ ſanguis egredi viſa ſunt ꝓcede ad mūdificatiua ꝛ cōſolidatiua ordine p̄dicto. Et in fine ſumat ſepe dragagantum in quo ſit pul. ſumach ꝛ mirtilloꝝ boli ar. maſticis ſang. dra. vel ſumat zuccarum ro. vetus cū eiſdē pulueribꝰ vel trociſcis de karabe: q̄s in ca. de mictu ſang. dicemus. Cibet bonis carnibus cōditis cū ſucco citonioꝝ vl' ſumach vl' mirtilloꝝ ꝛ lētes excorti. comedat vl' riſum vel fab. fractas. vel oua ſorbilia. Bibat vinū claruꝫ ſtipticum limphatū parūper. q̄ ſi fe. ſit intenſa bibat aquā decoctionis citonioꝝ vel piroꝝ vel ſumach vel mirtilloꝝ ꝛ ſil'ium. Et ī pulmētis ſuis de frumēto vel auena cōfectis ponat adipem ouiū capraꝝ loci olei et buturi. Deuitet hora illa oēs cibos acutos aut acetoſos quia mordicāt ꝛ vlceris ꝓhibent conſolidationē. Vitet etiā potꝰ actu frigidos ꝑpoſſe: q2 frigidū eſt vlceribus inimicū: vt dicit Ipo. v. ꝑti. amph. ſil'r ꝛ actu calos cū exceſſu. ſint ḡ tēperati cū declinatione ad frigidū.

Emperica. Emplaſtruꝫ expꝉtū ad omnem duriciē materias groſſas mūdificās in ipo ſtomacho epate ſplene et omibꝰ viſceribꝰ eſt emplaſtrū de melliloto: quod ſic fit ſm Mebemeſ. ℞. melliloti. ʒ. v. floꝝ camomille fenugreci granoꝝ lauri rad. altee abſinth. an̄. ʒ. iij. ſe. apij cardamomi yreos cipi ſpice caſſie ameos. an̄. ʒ. duas. et ß. ſanſuc. ʒ. iij. armoniaci. ʒ. x. ſtoracis. ʒ. v. bdellij tātūdē terebentine. ʒ. j. ꝛ ß. ficuū ſiccarū pinguiū. xij. nūero cepi yrcini reſine. an̄. ʒ. duas ꝛ ß. cere. ʒ. vi. olei ſanſuc. olei de ſpica qd̄ ſufficit ad infundendū infundenda cōcuſſiantur et emplaſtrētur. Item emplaſtrū magiſtrale atq3 expꝉtū ad oēm duriciē ſtōachi: ꝛ mirach vētris ſiue ſit cū apate ſiue ſine apate ꝛ ꝓpe p̄miſſa euacuatione vl' cum flōmia vl' farmacia ꝓut materia req̇rit. ſic ſit. ℞. melliloti fenugreci floꝝ camomille altee abſinth. baccarū lauri ſicle maluarū. an̄. ʒ. j. armoniaci bdellij galbani oppoponacꝫ lapdani. an̄. ʒ. ij. maſticis thu. an̄. ʒ. vnam adipis anatis anſeris galline. an̄. ʒ. ß. Confice ſic. diſſoluant gume cuꝫ aq̄ decoctionis. xx. ficuū pinguium ſiccarū cū vino ꝛ melle et decoquātur herbe ꝛ bacce lauri in aq̄ perfecte et piſtent ꝛ incorporent cū gumis. Et in fine addant adipes ꝛ ſi neceſſe fuerit ad incorporationeꝫ oīm meliorē adde aliq̄d de liquore predicto mō in q̄ diſſolute ſunt gume et fiat empl'm extenſum ſup petia linea mūda: et applicent ꝑticule in ieiuno actu calidū frequenter reiterādo poſt q̄ infrigidatum fuerit. Et ſi haberi non poſſint oīa ponant q̄dam q2 reſoluit ꝛ mollificat ſcliroſim ex ꝓprietate ſuoꝝ ſimpliciū ꝓut eſt poſſibile in oī materia.

Canones. Certificatum eſt apud Raſim in diuiſionibꝰ cap. p̄ſenti. q̄ in ſtomacho fieri apa calidum eſt vt

multū.ſFrigidū vo per parū qđ eſt qꝛ ſtomachus eſt mēbꝛū neruoſum ſolidū ⁊ ꝑꝑꝛie ꝙtū ad ei⁹ tunicā in teriorem. q̄re videt̄ ꝙ nulla materia poſſit fieri ⁊ penetrare in eius ſubſtantiā ⁊ coꝛpulentiā niſi acuta calida ſubtilis ſicut ē pleureſis. Licet aūt cholera calidioꝛ et ſubtilioꝛ ſit ſanguie: qꝛ tñ modica eſt in nr̄o coꝛpe reſpectu ſanguis. iō hoc apa calidū magis fit ex chol̄. ⁊ ſanguine ſil̄ mixtis: ⁊ poſt illud ex chol̄. pura p⁹ illud ex ſanguie cū ſit hūoꝛ benignus. Itē certificatū eſt apud ipm hoc apa calidū magis fieri et cauſari in oꝛe ſtomachi ꝙ in ſpacio ſitate ei⁹: ⁊ niſi ſtatiꝫ a pncipio ſub uentū fuerit cū repcuſſiuis ⁊ reſolutiuis pmutat̄ ad ſanationē vl̄ in durationē. Itē certificatū eſt apud eūdē apa frigidū ex flegmate rari us fieri i ſtōacho ꝙ ex mel̄ia: qꝛ vt pl̄imū eſt flegma cōgregatū in cōcauo ſtomachi: ꝑ parū vo in ei⁹ ſpacioſitate groſſicie ꝓhibente. Licet aūt mel̄ia groſſioꝛ ſit flegmate: ve rūtñ eſt termin⁹ hūoꝛū quoꝛūcūqꝫ cōgelatoꝛū aut aduſtoꝛū q̄re poteſt apa mel̄icū ſepius accidere ꝙ flegmaticū. Et illud apa melācholicū dū acciderit fit magis ꝙ aliud apa calidū cui⁹ ſubtile reſolutū eſt per aduſtionē ꝙ aliud apa frigidū con denſatū. Et iterū rarius adhuc fit ꝑ ſe incipiēdo: qꝛ melācholia modica eſt in coꝛpe nr̄o: ſil̄r et groſſa dif ficile penetrans vel putreſcēs. Ex quib⁹ omnib⁹ plurimū iuuat̄ medi cus in cognitione cauſe apatis: nec non in directiōe ſue cure cum cauſe ꝑfecte cognitio ſit moꝛbi ſemicura tio: vt dicit Gal̄.ij. de fe. ad glanco nē. Item in cura ſcliroꝝ cuiuſcūqꝫ opꝫ tres habere intētiōes. Pꝛima quidē ad mollificandū ⁊ hoc ꝑficit̄ muſcillagis. fenug. ſe. lini. ſe. altee. Et cū adipib⁹ anatis anſeris ⁊ gal line ⁊ cum folijs ⁊ radicibus altee. Et cū gumis acutis q̄ ſunt bdelliū armoniacū oppoponacū ſtoꝛax liq̄da: et cum butiro receñ. et oleo cōi. Secūda vo ad reſoluēduꝫ illud qđ eſt ꝑmollitū: q̄ quidē ꝑficit cū fari na fenugreci ſe. lini. floꝛib⁹ camomille. mellilotí abſinthij bacca. lau ri aneto naſturtio ⁊ gumis ꝑdictꝫ. Tertia ad ꝯfoꝛtandū ſubſtātiā ꝑti cule ne vtus ipius a medicinis cali dis reſoluat̄: ⁊ ꝑꝑꝛie cū ſit mēbꝛuꝫ nobile neceſſariū ꝑ toto: ⁊ hoc ꝑficitur ꝑ ſtiptica cal̄a: vt ſunt maſtix thus abſinthiū ⁊ calamētū. Iſte au tem tres intētiōes apud oēs cōiter opantes duob⁹ fiūt modis: aut viciſſim altera poſt alterā oꝛdine iaꝫ dicto. Aut oēs cōmixte ſimul i vno et eodē empl̄o: et pꝛimus eſt opero ſioꝛ. ſcđs vo ſecurioꝛ.

Pꝛonoſticatio.

De apa in ſtomacho periculoſum eſt ex tota ſua ſpecie ꝑpter ſtōachū eē mēbꝛū nobile ⁊ neceſſariuꝫ ꝑ toto q̄re ei⁹ moꝛtificatio ⁊ ſue opationis de ſtructio fit neceſſario cū deſtructio nis mēbꝛoꝝ pꝛicipaliū: ⁊ ꝑ ꝯñs coꝛ poꝛis toti⁹ cui⁹ coꝛruptio moꝛs appellat̄. Item apa ſtomachi ſi time tur ꝑ reſolutionē ⁊ cū conſtātia vir tutis et bonitate appetit⁹ min⁹ pe riculoſum dicitur. Si vo tēdat ad collectionē ⁊ plurimū ſubito interficiet ꝑpter fe. intēſionē et doloꝛis foꝛtitudinē ⁊ ꝑꝑꝛie circa diē ruptu re. Si vo tendat ad ſcliroſim neq̄ꝙ curat̄ niſi foꝛtaſſis in pncipio: ⁊ añ ꝙ cōfirmet̄ induratio q̄re neceſſario ꝑducit egrū ad ethicā: ⁊ ſic gra datim ad moꝛtē ꝑpter ablationē di geſtionis ⁊ nutritionis. Itē in apatibus ſtomachi vomit⁹ ꝑſeuerās vl̄ ſingultus moꝛtale. Itē apa ſtōachi ꝙto ꝑfundius fuerit ſub mirach tā to ſuſpectius: ꝙto vo eminētius ad

corpus tãto ſalubrius: qr ſignificat
mirach eſſe apoſtematũ potiꝰ q̃ ſto
machũ. Vñ ypo.vi.pti.amph. Do-
lores ⁊ tumores ꝑm vẽtrem exiſtẽ-
tes ſupiores q̃dem.i. exteriores le-
uiores ⁊c. Itẽ vlcꝰ ſtomachi vel vul
nus ſi fuerit penetrãs qñq3 curat᷑:
⁊ ꝓprie ſi nõ penetret tunicã neruo
ſam. Verũ q̃litercũq3 res ſe habue
rit fiet corroſiuũ ſi ꝑdurauerit: qua
propter efficiet liẽteriã ⁊ corpis cõ
ſumptionẽ gradatiuã et demũ diſ-
ſinteriã pniciosam. Vñ ypo.ibidẽ.
Veſicam inciſam aut cerebrum aut
cor aut dyafragma aut epar aut re-
nes aut inteſtinoꝝ aliqđ gracilium
aut vẽtrẽ.i.ſtomachũ mortale.

¶ Tractatus ſcđs tertie ſectiõis.

Epatis paſ
ſiões famoſe ſũt ſex.
Prima debilitas ſi-
ue eiꝰ mala ꝯplo di-
uerſa. Secũda opil
latio ⁊ duricies. Tertia cachecia.
Quarta ydropiſis. Quinta icteri-
tia citrina vel nigra. Sexta apoſte
ma vlcꝰ atq3 excitura.

¶ De debilitate epatꝭ. Ca. primũ.

Debilitas epatis noiat᷑ a
medicis actio leſa opera
tionis ipſius q̃ eſt ſegre-
gare.i.ptẽ ſuccoſam chi-
li p meſeraicas attrahere ⁊ in maſ-
ſam ſanguis mutare q̃ cõponit᷑ ex
ſanguine puro flegmate et chol.et
melancholia. Et hec maſſa eſt ali-
mentũ cõmune corporis totius: ita
vt ſanguis ſit proprie alimentum.
Alij vo tres hũores ſint ſicut eiꝰ cõ
dimentũ aƚr et aliter in alijs: et in
alijs mẽbris nutriendis cũ tempe-
ramento: ꝓut eorum vnũquodq3 ſi
bi propriũ deſiderat nutrimẽtum.
Hec autẽ debilitas operationis nõ
fit niſi a debilitate ꝓprij inſtrumẽti
qđ eſt cõplexio; cõpoſitio; ⁊ ꝯtinui-
tas. Virtus nãq3 neq3 fortificatur
neq3 debilitatur per ſe. propter qđ
dicebat Haly in cõmeto tegni. for-
titudo virtutis ſequitur tempamẽ-
tum ꝯplexionis. Et Ariſto. primo
de aĩa. Si ſenex acciperet oculũ iu
uenis videret vtiq3 vt iuuenis. Fit
igitur aut a mala cõplexione: aut a
mala cõpoſitione q̃ raritas texture
nuncupat᷑: aut a ſolutione ſue conti
nuitatis. Et ſi a mala complexione
aut a calida aut a frigida. ⁊ vtraq3
earum vel eſt cum materia vel ſine
materia. Et materiã q̃dam dicimꝰ
malã cõplexionem humidã. Caren
tiam vo materie vocamꝰ ſiccitatẽ.
Et ſigna q̃dẽ oĩm ⁊ curã dicemꝰ p̃-
terq̃ illius q̃ fit ex ſolutione conti-
nui: quoniã ſpectat ad cyrologũ niſi
fortaſſe acciderit ex apoſtemate vƚ
vlcere de quibus ꝓprio dicemꝰ cap.
Signa debilitatis epatis p̃ter ra-
ritatem ſubſtãtie eiꝰ ſunt ꝓſtratio
appetitus extenuatio corpis ⁊ egõ
ſilꝭis loture carnis ſine dolore: qm̃
ſuba epatꝭ nõ ſentit ſicut neq3 pul-
monis neq3 ſplenis neq3 renũ. Si
gna male ꝯplonis epatis calꝭi ſunt
citrinitas faciei ⁊ proprie in albu-
gine oculorũ ⁊ ſiccitas oris cũ ama-
ritudine et vehemẽtia ſitis et ſicci-
tate vẽtris ꝑlima. ꝙ ſi ſit cũ mate-
ria fit qñq3 vomitꝰ rei citrine ſub-
tilis amare: et fiet vrina citrina vel
rubea ſubtilis ſi i epate fuerit opil
latio ſed groſſa ſi in ipſo nõ ſit opil
latio aut declinatio opillatiõis. Si
gna male cõplexionis frigide ſunt
palor faciei ſcalidus cum liuidita-
te: ſimiliter ⁊ grauitas totiꝰ corpis
et pigritia ſomnolentia corporis ⁊
tẽſio ypocũdrij dextri. Et vrina al
ba ſubtilis glauca vƚ palearis. ꝙ ſi
ſit cũ maƚia fiet vrina lactea groſſa
vel karopos niſi opillatio ꝓhibeat
⁊ fortaſſis egeſtio chiloſa ꝓpter di
minutã attractionẽ. Et forte ſeq᷑

tumor ⁊ inflatio manuū et pedum ſi perdurauerit hec diſpoſitio ⁊ demū cachecia. Et ſcias ꝙ egeſtio ē ſignificans cū virtute ſup concauū epatis qđ zima dicit. vrina vo ſup gibbum ſiue cōnexum ipſius et venas corporis totius.

Methodus. Cura debilitatis epatis ꝓpter debilitatē ſiue raritatem ſue ſubſtātie eſt vt emplaſtret cum rebus calidis ſtipticis: ſicut ſunt ciperi: maſtix: ſpica: nux: cipreſſi: abſinthium: calamentū: gallia muſcata ⁊ ſimilia. Vtat electuarijs calidis ſtipcicis: ſicut dictū eſt dyacito nitē cum ſpēbus. Et ſicut eſt hoc medicamen. ℞. maſticis ameos ſe. apū ciperi ſquināti añ aur. ij. ſpice aur. ß. terant ⁊ cribellent omnia ⁊ dent ex eo. ʒ. iij. in aurora cum vino claro odorifero aut aq̄ decoctionis ſeminū calidoꝝ vl' rađ. v. cōmuniū. Vngat epar cū oleo maſticio oleo de abſinthio añ. partē. j. olei ro. p. ß. actu calido in ieiuno. Sumat cū cibo grana granatorū pulueriſata ſubtil'r cū cinamomo. Cura debilitatis ꝓpter malā cōplexionē calidā ipſius eſt vt alteret epar cū emplaſtro quod. ℞. ſandal. al. ⁊ rub. roſ. rub. camphore añ. ʒ. j. terant omia ſubtiliſſime ⁊ miſceant cum aq̄ ro. ⁊ modico aceti: vel cū ſucco ſolatri ⁊ ſempuiue ⁊ modico aceti ⁊ in ipo actu calido infundat filtrū carens calce vel pannus lineus: ⁊ ponatur ſuper epar reiterādo frequēter in ieiuno qñ tepefieri ceperit: vel cū populeon mixtū cū oleo ro. vl' viol. ⁊ ꝓpȓie in febre. Sumat in aurora ſirupū acetoſum vel oxizacarā vel ſirupū roſ. vel viol. cum aqua decoctionis endiuie ſolatri lactuce cucuſte cicoree ⁊ vinū granatorū vel berberis cum eiſdē aquis. Cū cibo ſuo vtatur ſapore facto ex ſucco acetoſe trifolij q̄ dicit panis cuculi ſiue alleluya berberis granatorum ⁊ lacte amigdalarū dulciū. Comedat pulmēta ex farina ordei vel auene ⁊ olera facta ex lactucis portulacis cucurbitis ⁊ ſil'ibus: ⁊ carnes laudabiles alteratas cū eiſdē. Comedat in principio cibi pruna: ceraſa: perſica ⁊ ſimilia: ſed in fine pira vl' poma: vel citonia aſſa. Qđ ſi ſit cū materia purget cho. cū decoc. que ℞. reubarbari. ʒ. ij. vel. ʒ. j. ⁊ ß. terātur ⁊ infundant ſup ipm. ℥. v. aque feruentis decoctionis prunoꝝ ⁊ tamarindorū vel viol. ⁊ detur calidū ante diē. Et hoc fit ſepius vice poſt vicem. Et poſt purgationē ſumat zuccarū roſ. ſi venter ſit obediens: vel viol. ſi ſit ſtipticus: vel triaſandal. vel dyaprunis ſimplex. vel ſumat de triſera ſaracenica cū aq̄ tepida vel trociſ. berberis. qui. ℞. ſucci berberis. ʒ. x. ſe. endiuie ſe. cucurbite ſe. portulace ana. ʒ. iij. ro. ʒ. ij. reubarbari. ʒ. j. ſpice. ʒ. ß. informētur trociſci pōdere aur. j. ex quibus detur vnus in aurora cū ſirupo acetoſo vel vino granatoꝝ: quia infrigidat ⁊ cōfortat epar ne choleram multiplicet. Cura male cōplexiōis frigide epat' eſt vt alteret epar cū emplaſtris. ℞. ciperi maſticis ſpice calami aromatici ſquināti croci mirrhe añ. ℥. ß. diſſoluant mirrha et maſtix in vino ⁊ miſceātur cum rebus alijs ⁊ fiat emplaſtrum actu calidū ſuper epar reiterādo ſepius qñ tepidū factū fuerit. vel vngatur cum marciaton ad ſolem vel ignem ante cibū: ⁊ balneet in aquis tinaꝝ vel aqua decoctionis abſinthij calamenti ⁊ oīm calidoꝝ cū ſtipticitate aromatizante. Sumat in aurora oximel compoſitū vel ſquilliticū cū aqua calida decoctiōis diureticorū calidoꝝ. Vtat dyamargariton dyagallanga dyaniſo tyriaca veteri et

omibus calidis aromaticis. Come
dat carnes laudabiles coctas cū pe
tro.ſe. vel aneti vel feniculi ꝯditas
tum ſpēbus calidis: ⁊ iura earū in
ſpiſſata cum vitellis ouoꝝ. Bibat
vinū vetus clarū per ſe vel mixtum
cū aqua decoctionis endiuie vel ci
coree: ⁊ ſi ſit cū materia vel opilla
tione. Purget ſepe cum pillulis co
chijs vel yerapigra: ⁊ poſt purgatio
nem ſumat omni die mane vnū ex
trociſ. de reubarb. ad exopillandū
⁊ ꝯfortandū epar frigidū qui ſic fit.
℞. reubarb. baccarū lauri an̄. ʒ.iij.
ſpice ſe. apij ameos maſticis ſquinā
ti granoꝝ iuniperi amigdalarum
amararū coſti amari rubee tincto
rum ſucci eupatorij azari ariſtolo
gie rotūde gētiane an̄. ʒ.j. ⁊ ß. fiāt
trociſ. pōderis aur. j. ⁊ dentur cum
decoctione radicuꝫ q̄ ſic fit. ℞. cor
ticis radicis apij ⁊ feniculi an̄. ʒ.x.
roſ. rub. ſpice ſloꝝ ſquināti vel her
be eius ameos an̄. ʒ.v. piſtant et co
quant cū lib. j. aque decoctiōis do
nec ad tertiā partē redeat colletur
⁊ reſeruet. Vtat p ſapore ſinapi cō
dita cū melle ⁊ ſpēbus: ⁊ fiāt om̄ia
que dicūtur ca. de cachecia.

Emperica. Reperiūtur ſimplicia q̄
conferūt omni epati debili tā cali
do q̄ frigido a ꝓprietate: put Aui.
de endiuia. ij. canon̄. teſtat. lꝫ a cō
plexione ꝓpria magis cōferat epa
ti calido. Item pul. epatis adip. i.
lupi dicit cōferre ſi duo aur. ſumā
tur ex ipſo cū vino dulci in auroꝛa:
vel aqua endiuie vel aq̄ frigida pu
ra ſi ſit cum fe. Et Raſ. dicit q̄ ex
pertus eſt ſepiꝰ in omni debilitate.
Item paſſule pingues impinguant
omne epar appꝛietate ſi comedant
omni die cū ſuis interioꝛibꝰ per ſe:
vel cum granis granatoꝝ contritis
diligenter maſticādo. verū cū epar
ſit membꝛū pꝛincipale vehementer
influens ſuper totū: ſic ⁊ mēbꝛū ra
rū ſpōgioſum quod facile nocetur
in ſua ſubſtantia atqꝫ opatione ne
ceſſariuꝫ videt vt medicus diuerſa
ſimplicia tam nocētia q̄ conferētia
nullatenus ignoꝛet. Sūt aūt duoꝝ
generū: q̄m aut p interius aut per
exteriꝰ exhibent: ⁊ nos quidē plu
rima noībus ꝓpꝛijs exaremꝰ. Sed
lectoꝛ ad reliqua ſilr ſe conuertat.
Ex conferētibus aūt interius ſunt
pignee piſtate auellane vue bn̄ ma
ture oꝛdeū ſerum capꝛinū anthera
mala granata: ⁊ ꝓpꝛie acetoſa con
ferūt interioꝛibꝰ mirtilli: cinamo.
ſpica: ſcariola: lactuce: capilli vene
ris: ſumach: acetoſa: xiloaloes: zuc
carum: ambꝛa: caſſia lignea: reubar
barū: gariof. oēs mirabolani. Sed
ex ꝯferentibꝰ per exterius ſunt ab
ſinthium: plātago: ſquinantū: ſpo
dium: ſandal. maſtix: eupatoꝛium:
coſtus: cicoꝛea: nenufar: ſaluia: roſ.
ſolatrum: ſempuiua. Que v̄o nocēt
p interius ſunt dulcia viſcoſa: ſicut
eſt mel vinū turbidū ficus toꝛtele:
q̄m opillāt eius vias cū ꝓpter eoꝝ
dulcedinē plurimā attrahant āte
q̄ digerant: quapꝛopter dixerūt iā
plurimi q̄ dulcia opillāt epar. Sꝫ
opillāt vias pectoꝛis ⁊ pulmonis: lꝫ
poſterioꝛes. Similr ⁊ potus pluri
mus vel coitus vel exercitiū: quoniā
infrigidat ⁊ opillat ſimilr: et vſus
fructuum ſuperfluus aut olerum:
quoniā auteꝫ ſunt aquoſa: vt ceraſa
pꝛuna perſica: quapꝛopter generāt
ſanguinē groſſum opillantē. Sed
nocentia p exterius ſunt oīa calida
reſolutiua: ſimilr et frigida moꝛti
fera: niſi cū calidis aromaticis refre
nent. Notū eſt apd medicos q̄ ma
gis nocet a mala cōplexiōe ſicca q̄
hūida: q2 eſt fons hūiditatis ſuper
coꝛpꝰ totū: ſicut coꝛ ē fōs caliditatis.

Pꝛonoſticatio.

Mala cõplexio epatis ſicca calida ſi ꝑdurauerit ad ethicã ꝑducit. Sꝫ calida humida ad fe. putridas malignas. Frigida vo ſicca ad maraſmũ. Frigida vo humida ad cachexiam ꝛ ydropiſim yposarcam. Dicit preterea Auerro. vij. colliget. ꝙ in fe. de cholera vel ſanguine epar eſt diligenter obſeruandũ cũ frigidis ſtipticis ne fortaſſe euaporet eius caliditas naturalis aut eius ſubſtãtia ꝑ aduſtionẽ ne arefiat: quemadmodũ in fe. flegmaticis ſtomachꝰ eſt diligẽter cõfortãdus cũ calidis ſtipticis ne molle flegmatis opprimatur. Simil'r ꝛ in fe. melancholicis ſplen cum ſubtilibus acutis. Item ſolicitãdũ eſt in rectificatiõe epatis cerebri atqꝫ cordis omi ſtudio ꝓpoſſe: qm̃ hec tria principalia tres in corpus influũt perfectiões ſine quibꝰ oibus vita nullatenꝰ exiſtit: que ſunt calefactio motus vallidus atqꝫ nutritio. Sicut nãqꝫ cor generat omnes ſpũs ꝛ ipos per arterias ad ſingl'a membra delegat: ita cerebrum ipſos contemperat et per neruos ad motus adaptat. Similiter et epar omnes humores ꝓcreat ꝛ per venas cum ipſis vniuerſum corpus irrorat.

¶ De opillatione ꝛ duritie epatis. Capl'm. ij.

Opillatio ſiue durities epatis hꝫ fieri a materia humorali: tẽſio vo a materia vẽtoſa. Hec eſt igit eoꝝ differentia. Conueniũt aũt: quia in vtroqꝫ eoꝝ eſt dolor grauatiuus vel extenſiuus in ypocũdrio dextro qñqꝫ cũ fe. quãdoqꝫ ſine fe. Et putãt ſtulti medici ꝙ ſit apoſtema. Fit aũt opillatio aut a materia humorali calida aduſta ingroſſata: aut a materia viſcoſa flegmatica. Signa ꝓpria a cauſa calida opillatiõis ſunt vrina rubea ſubtilis valde ſtipticitas ventris: dolor acutus pungitiuus: ſicut vehemẽs prurituſ coloris: citrinitas corpis: et habitudo extenuata: pulſus velox ſpiſſus: ꝛ forte erit cũ ardore vrine in virga: ꝛ ẽ vt plurimũ cũ fe. Signa ꝓpria opillatiõis a cã frigida ſunt vrina alba aquoſa ſubtilis valde: niſi forte opillatio omi hora diſſoluat vel materia ſit plurima. Tũc erit alba groſſa lenitas vẽtris: dolor grauatiuꝰ: diminutio digeſtionis ꝑme ꝛ ſcđe cũ ꝓſtratione appetitus: ꝛ ſit modica hĩtudo corporis ſquallida mollis ꝛ frigida color corpis albus vel plũbeus: ꝛ forte apparebit tumor ꝛ inflatio pedũ tẽpe noctis ꝛ vomitus flegmatis ꝛ multitudo ſputi ꝛ ſaliue pulſus rarus paruus ꝛ mollis: ꝛ eſt vt plurimũ ſine fe. Si vo fe. ſupuenerit diminuet materiã: et tũc ſigna erunt remiſſiora. Signa tẽſionis epatis ſunt extẽſio ypocũdrij dextri cũ dolore qui fortificat hora digeſtionis cibi ꝛ morat tpe famis. Et ſedat ꝑ cõpreſſionẽ vehementẽ ſup ipm cũ manibus: ꝛ eſt rugitus fortis circa locũ epatis ꝛ vrina alba groſſa ampuloſa valde: ꝛ ſi ſit cũ fe. debilitabũtur oia iſta ſigna: ꝛ apparebunt ſigna cõia fe. q̃ ſunt pulſus frequẽs velox ſpiſſus: ſimil'r ꝛ anhelitus cũ quadam debilitatione.

Methodus. Cura opillatiõis a cã calida aduſta eſt: vt ſi ſit ſine fe. ſumat oi mane ſirupũ acetoſum cõpoſitũ cũ aq̃ decoctionis endiuie ꝛ lactucarũ. Purget poſt digeſtioneꝫ cũ decoctione reubarbari ſene epithimi ſq̃nãti collata ꝛ dulcorata cũ zuccaro. Vel purget cũ ſirupo predicto acuato cũ. ℥. ij. reub. vel cum ℥. ß. dyagredij electi. Vtat in ieiuno triaſandal. dyaprunis vel trifera qñqꝫ purget acuẽdo cũ. ℥. ß. aut

ʒ.ij.reubarb. electi puluerisati ſub tiliſſime dulcorata cū ſirupo viol. dando totū ante diē. Comedat her bā feñ.petro. borraginis et carnes edorū vel pullorū coctas cū eiſdem. Et iura eorū condita cū ſpēbus cali dis nō acutis ſicut eſt cinamomum cardamomū garioff.crocus ⁊ ſilia. Vtaẜ ꝓ ſapore tali ſucco. ℞.foliorū petro.mēte acetoſe añ.ℳ.j.piſtē tur ⁊ collētur et collatura inſpiſſeẜ cū duobus vitellis ouorū aſſorū: et cum mica panis furfuracei et ſpe ciebus p̄dictis cū modico aceti for tiſſimi. Et ſi vis ꝙ iſte ſapor magis deopillet pone vitella cruda ⁊ adde plus aceti: ita vt bulliaẜ aliq̄tulum totū ſimul ad ignē: q꞉ ſtomachū et epar cōfortat ⁊ aperit opillatiões. Bibat vinū albū ſubtile limphatū cū aqua decoctionis ciperi ſcariole vel cicoree vel endiuie. vngaẜ epar omni die ante cibū leuiter fricādo cū oleo nardino calido in q̄ ſit ali quid aceti ⁊ ponaẜ deſup: poſt hoc filtrū vel pānus lane᷒ calidus mol lis. Si autē ſit cū fe. ff flebothomia baſilice vel ſaluatelle in manu de xtra ⁊ digeraẜ materia cum ſirupo acetoſo ſimplici ⁊ aq̄ decoctōis en diuie vel ſemis eius: ⁊ purgeẜ cum medicinis p̄dictis: niſi ꝙ debet po ni zuccarū loco mellis. Cura opilla tiōis a cā frigida flegmatica groſ ſa eſt vt omni mane ante diē ⁊ ante cenam ozimel cōpoſitū vel ſquilli ticum cū aqua decoctionis radicum quinqꝫ cōmuniū: vel cū vino albo claro vel cū aqua decoctionis cipe ri capparis ſemis ſcariole ſizeleos ⁊ endiuie. Purgeẜ cū bñdicta laxa tiua vel cū pill'is cochijs: vel cū oxi melle predicto acuato cū.ʒ.ij.agari ci.⁊.ʒ.ß.zinz. Et quidā acuūt ip̄m cū reubarbaro electo: quoniā ꝓfert om̄i debilitati ipſius. Vtaẜ ſepius in ieiuno dyatriūpipereon ſilantro pos nefrecatartico vino veteri cal ſiff ⁊ dyacaſtorei ⁊ dyalacca qd̄ dice mus ca. de ydropiſi. Nutriatur cum dieta ſupradicta preter ꝙ vinū ſit purum ⁊ in ſapore ſuo ponaẜ alliū ſinapis raphan᷒ ⁊ ſimilia. Sumat quādoqꝫ.ʒ.ß.tyriace veteris in au rora cū vino eodē. vngaẜ epar cum oleo ſupradicto: vl' cū vnguēto mar ciaton ad ignē vel ſolē calidū in ie iuno: ⁊ ꝓcedēdo poſt purgationes aliquas ſumat oī die in aurora vnū ex trociſcis de lacca: q̄ꝛ exopillāt epar ⁊ ſplenem et vrinā prouocāt: neqꝫ eſt eis ſi'e in hoc qui ſic ſiunt ſm Mebemeſ. ℞. lacce mundate ſucci liquiritie: ſucci abſinthij: ſuc ci eupatorij: ſucci berberis: reubar bari boni: ariſtologie longe: coſti: azari: amigdalarū amararum rub. tinctorū: aniſi: ſe.apij: ſquināti añ.ʒ. j. ff trociſ.ʒ.j. cum ſucco endiuie et vino albo. Et vocātur etiā trociſci de eupatorio vel trociſci abſinthij. Et ſunt vtiles in hoc: vt patet per eundem actorem. Cura tenſionis epatis eſt vt vtatur ſepe in ieiuno carminantibus ventoſitatem groſ ſam: ſicut eſt dyaciminum: dyani ſum: dyatriūpiperon ⁊ ſimilia cum vino puro veteri. Et ſacelleẜ epar cū milio ⁊ ſale torrefactis in ſaccu lo. Emplaſtreẜ cū abſinthio: feni culo: carui: cimino: aniſo: ſizeleos: ⁊ ſimilibus. Et fomētetur cum vino decoctionis pulueris baccarū lau ri cimini ⁊ furfuris infundendo in eo pannos lineos ⁊ applicando la teri dextro actu calidos expreſſos aliquātulum cum reiteratione fre quenti ante cibum. Vel inungatur oleo de ilio vel aneto actu calido. Cōedat carnes laudabiles coctas cum petro.feniculo: aniſi: vel ſemi nibus eorum. Bibat vinū vetus pu rum niſi ſit cū fe. Tunc limpheẜ pa rūꝑ cū aq̄ decoctionis ameos aniſi:

amomi vel feñ. euitet oẽm aquã in potu: et vtaꝛ allio et ſinap̄. ꝓpoſſe. Et tegatꝛ vẽter ꝯtinue cũ pãnis calidis vel pellibus pilloſis.

Emperica. Ad oẽm opillationẽ epatis ⁊ dolorẽ ⁊ apa ei⁹ ⁊ antiq̃s egritudines in ip̄o ⁊ ydropiſim ⁊ icteritiã cõferunt trociſci de reubarb. q̃ ſic fiũt. ℞. reubarb. boni. ʒ. x. ſucci eupatorij. ʒ. x. roſ. ʒ. iij. ſpice aniſi. rubee tĩctoꝝ ſe. apij abſinth. azari. ʒ. vnã. amigdalarũ amaraꝝ. ʒ. iij. ff trociſci aurei. j. ¶Reſpiciũt nãqȝ oẽ epar a ꝓprietate in oĩ p̄terea opillatiõe epatis aut meſeraicarũ confert poſtponere cibos viſcoſos ſicut ſunt pultes ex ſimula vl' riſo ⁊ ꝓprie cõditis cũ lacte ⁊ extremitates aĩaliũ ⁊ panis azim⁹ ⁊ frixature ⁊ tortule et caſeus. Silr ⁊ oĩa dulcia groſſa ſicut ſunt mel fic⁹ ceruiſia vinũ rubeũ. ſilr ⁊ oĩa põtica ⁊ ſtiptica ſicut pira citonia mala maciana. Comedat igiꝛ res ĩ q̃b⁹ ẽ abſterſio cũ inciſiõe ſicut ſũt iura carniũ cocta cũ petro. ⁊ aq̃ piſoꝝ vl' fabarũ ⁊ panis furfure⁹ bñ fermẽtatus bñ ſalit⁹ ⁊ bñ coct⁹ duoꝝ vl'. iij. dierũ ad min⁹. In oĩ v̄o tẽſiõe epatis cõuenit dimittere cibos inflatiuos ⁊ vẽtoſos: ſicut ſunt oĩa legumina ⁊ olera ⁊ rape ⁊ fruct⁹ et ꝓprie crudi et vti exercitio ⁊ balneo ante cibũ. Et vnguẽtũ bonũ ad duriciez epat' difficilẽ poſtq̃ timeꝛ ydropiſ ſic fit. ℞. armoniaci xiloaloes baccarũ lauri baurach. añ. cere et olei qȝ ſufficit. Item ad oẽm eufraſim epat' vl' ſplenis ꝯfert vinũ vet⁹ clarũ bibitũ actu calidũ ĩ ieiuno poſtq̃ ĩ eo fuerit bullitũ apiũ ſizeleos et cortex medianus ſambuci: ſilr et emplr̄m factũ ex eiſ. et ſunt q̃ purgãt mar̃ias cũ eodẽ vino acuato cũ reub. Et iterũ fomentũ ad idẽ. ℞. ſandal. roſ. ſpodij ſquinãti eupatorij abſinthij ruthe rub. tinctoꝝ oĩm añ. bulliantꝛ in aq̃ roſ. ⁊ aq̃ endĩ. et aq̃ abſinth. ⁊ modico aceti. vl' ſi preſto nõ fuerit tales aq̃ bulliantꝛ p̄dicta ĩ aq̃ roſ. ⁊ vino al. ⁊ aceto forti. Et infundantꝛ in eo petie ⁊ calide firmentꝛ ſup epar ſepi⁹ ĩ ieiuno: eſt nãqȝ bonũ et expertum.

Canones. In cura omis opillatõis epatis aut mẽbroꝝ alioꝝ cõueniũt ſola calida acuta inciſiua: qm̃ ſola hmõi materias groſſas ſubtiliant ⁊ vias elargãt. Eſt tñ cũ ꝑ accidẽs opȝ addere frigida: vtputa ſi ſit a cã cal'a vel ſi patiẽs ſit cũ fe. etiã cũ opȝ addere ſtiptica: vtputa ſi mẽbrũ ſit debilis texture. Sirup⁹ autẽ nobilis aggregãs itẽtiões p̄dictas ſic ff. ℞ radicũ q̃nqȝ cõiũ. tamariſci. ſcholopend. camedreos. camepitheos. capill' veneris epatice endiuie abſinthij rubee tinctoꝝ. añ. m. ß. corticis mediane ſambuci ⁊ ſalicis ⁊ fraxini ſl orũ ſambuci ſi ſit tẽp⁹ aniſi feniculi carui ſizeleos cucuſte ameos ſquinanti ciperi acori cappari. berberis. añ. ʒ. q̃ttuor. ſpodij. ʒ. ij. roſ. ſan. ſe. cõmuniũ frigidoꝝ. añ. ʒ. j. viol'. ʒ. vi. zuccari lib. ij. aceti ſq̃lliti ci parũp. fiat ſirup⁹ ⁊ aromatizeꝛ cũ cinamomi gariof'. ʒʒ. pipis lon. añ. ʒ. ij. Itẽ in opillatiõe zime epatis vel meſeraicaꝝ cõuenit euacuare materias ꝑ ſeceſſũ ⁊ h' fit cũ farmacis p̄dict'. Sed in opillatiõe ꝑtis gibboſe cõuenit euacuare materiã ꝑ vrinam ⁊ hoc fit cũ vino albo ſubtili ⁊ aq̃ decoctionis radicũ q̃nqȝ cõiũ vl' ſeminũ cõiũ frigidoꝝ vl' calidorũ ꝓut oportet. Iſtũ tñ canonẽ duo impediũt. Primuȝ eſt leſio inteſtinoꝝ vt in diſſinteria vel lienteria q̃re tũc omis materia euacuãda eſt ꝑ vrinã. Scõm eſt groſſicies materie opillãtis q̃re tũc omis materia euacuanda eſt cũ farmacijs ꝑ

receſſum. Medicine p̄terea deopil
latiue epatꝫ debēt dari in ſubſtātia
ſubtiliſſima: et ideo ſi ſint liquores
collent̄. Si vo pul'. cribellent̄: vt al
cohol: qr ſi cito trāſeūt ad ep opa-
būtur: ſi autē in via reſoluet̄ parū
vtus. Eſt ars q̄dē deopillatiua epa
tis plurimi iuuamēti in cap. icteri
tie. ⁊ ca. ydropiſis. ſi debite pueni-
ens cōueniēti copulet̄: neqꝫ ſit pre-
ceps in euacuādo medicus ne forte
materias agitet in vrinā puocādo:
ne fortaſſis ſubtile educat̄ et groſ-
ſum lapidificetur.

Pronoſticatio. In omni
opillatione ⁊ tēſione epatis vl' ſple
nis fluxus vētris vel eructatio ven
toſitatū plurimarū p anū vel exube
rantia vrine ſupueniēs tollit egri-
tudinē. Unde Ipo. iiij. par. ampho.
Quibus ypocūdria ſuſpēſa ⁊c. Itē
in opillatiōe epatis vel ſplenis ſine
apate fe. ſupueniēs ſoluit egritudi
nē. Vñ Ipo. vj. par. amph. Qui-
buſcūqꝫ dolor ſit circa ypocundria
⁊c. Purget̄ ergo fe. per artem cuꝫ
vſu elect. calidorū apitiuorū: ⁊ ppꝛie
cū anacardino. Itē opillatio epatꝫ
cuꝫ duritie plurima in ictericis eſt
mortale: qr ſignificat apa ſcliroti-
cū in ipſo. Vñ Ipo. vj. pti. ampho.
Ictericis ſi epar fiat durū morta-
le. Itē opillatio epatis cū fuerit an
tiqua difficilis lapidificata: neq̄
reſoluit̄: vt dicit Auic. q̄re ſit ydro
piſis: ⁊ ppe a ſcliroticis pueniēs.
Item opillatio epatis vel ſplenis
dū adhuc pducit̄ percipit̄ ex dolo-
re pūgitiuo facilr̄ curatur: qm̄ co-
gnoſcitur adhuc fore recēs. Dū vo
non percipit̄ oīno vel parū eſt ma-
la difficilis antiquata confirmata:
quare nō curat̄. Iteꝫ ſolicitudo eſt
ſtatiꝫ a principio in cura opillatio-
nis epatis: qm̄ eſt mater oim egri-
tudinū in mēbris naturalibus; ſcꝫ
ydropiſis icteritie fluxꝰ vētris apo
ſtematis ⁊ fe. putride maligne.

De cachecia. Cap. iij.

Eſt autē cachecia habitu
do corpis ſquallida cū fe
ditate coloris in toto: et
nec ē aliud q̄ ydropiſis in
choata: ⁊ ſit ab oī mala cōplexione
diuerſa epatis cuꝫ materia vel ſine
materia: plurimū tñ cum materia
vias ⁊ epar occupāte. Signa ca
checie in cōi ſunt hitudo faciei ma
nuū ⁊ pedū tumida infl ata q̄ qñqꝫ
deliteſcit. Et p̄terea iterū redit et
color mixtꝰ ex albo ⁊ citrino ⁊ mi-
noratio vrine et ſudoris et inflatio
mirach ⁊ teſticulorū ⁊ pruritus cuꝫ
ardore ſicco aduſto in cute ⁊ iūctu-
ris ⁊ inſtātia vigiliarū cū debilita-
tione vtutis aſſidua que qñqꝫ facit
aduenire ſincopim: ⁊ in quibuſdam
eſt appetitꝰ fortis qñ natura rema
net in ſuo ordine ſm euacuatiōes ⁊
reſolutiones. In quibuſdā eſt appe
titus pſtratus cū ſiti aſſidua qñ re-
tinent̄ ſupfluitates oēs intra cor-
pus. Et ſi ſit vulnus et vlcus diffi-
cile conſolidat̄. Signa vo eiꝰ ppꝛia
ſi ſit a mala cōplexione epatis cali-
da ſunt cū p̄dictis ſitis vehemens
cū pſtratione appetitus oīno ⁊ ca-
liditas mēbrorū exteriorū ad tactuꝫ
medici: ⁊ ppe in plātis manuū ⁊ pe
dū ſiccitas vētris plurima oris ⁊ li
gue abſqꝫ grauitate rubedo vrine
cū ſpiſſitudine ⁊ velocitate pulſus:
⁊ eſt vt plurimū cū fe. Qđ ſi ſit cuꝫ
materia fiet vrina ſubtilis radioſa
ppter opillationē: ⁊ forte dolor ali
q̄s in ypocūdrio dextro ſub coſtis.
Signa eius ppꝛia ſi ſit a mala cō
plexione epatis frigida cū p̄dictis
ſunt ſolutio vētris: mollities corpo
ris: ⁊ corruptio coloris cuꝫ tumore
faciei: ⁊ ppꝛie palpebrarū: ⁊ parui-
tas appetitꝰ ⁊ digeſtionis: ⁊ eſt vt
plurimū ſine materia ⁊ vrina alba

vel karop. vł lactea groſſa. Et ſi ſit cū materia ſit vrina ſubtilis aquo‑ſa fulgida propter opillationem cū dolore grauatino.

Methodus. Cura cachecie eſt cura debilitatꝫ epatis ſupdicta ſuo ca. ſiue ſit a cā calida ſiue frigida: ſiue cū materia vel ſine materia: put ibi dictum eſt ſufficiēter ſi propria ꝓpriis applicentur.

Emperica. In cachecia ex q̄cūqꝫ cā fiat ⁊ in omni debilitate epatis cōfert a ꝓprietate ſumere omni die in aurora. ʒ. ij. epatis lupi indomiti ſani etatꝫ pfecte ſi epar exiccatur ad ſolem vel ignē: ⁊ terat̄ et cribellet̄ ſubtiliſſime. ⁊ det̄ cū. ʒ. iij. vini clari dulcis ſi ſit ſine fe. vel cū aq̄ endi. vel ſe. eius: vel aq̄ frigida ſolū ſi ſit cū fe. ¶Poteſt aūt hic pul. lōgo tpe cōſeruari ſi cū ipo modicū ſalis aut mirrhe: aut pul. abſinthij miſceat̄. Sic nāqꝫ lardū ⁊ ſanguinē ⁊ carnes obſeruam⁹ p annū et oēm rem facile putreſcentē. Item conferūt paſſule pingues bene maſticate cū ſuis granis interiorib⁹. Et poſſunt addi grana granatoꝝ acetoſoꝝ vel muſoꝝ in cauſa calida: vel cinamomū ⁊ ſpica in cauſa frigida: ſed zuccarū in vtraqꝫ. Ipſa nāqꝫ a ꝓprietate confortāt cōplexionē naturalē epatis ⁊ eius ſubam impinguant: q̄propter cōuenit vt maſticent̄ oīa ſubtil'r: vt cito penetrent ad ipſuꝫ.

Canones. In cura cachecie oportet intendere ad duo: ſcilꝫ epatis alterationē ⁊ deopillationē: alteratio aūt trahitur ex cap̄. debilitatis epatis. Sed deopillatio ex capi. opillationis ⁊ tēſionis. deopillatio igit̄ cām nociuā curat: ſed alteratio ſubſtantiam ⁊ complexionē epatis naturalem rectificat ⁊ confortat.

Pronoſticatio. Cachecia de cā calida ſi ſit cū duritie epatis p̄dicat icteritiā ⁊ ydropiſiꝫ tympaniſtē. Sꝫ cathecia de cā frigida ē vt pl'imū p̄ſaga ydropiſis yposarche. Itē ſolicitādū ē i cura cacheſie qm̄ ſi ꝯfirmet̄ cū i ydropē trāſierit difficile vł ipoſſibile ſit ipām curare: ⁊ ꝓprie ſi ſit de cā calida: queadmodū dicet̄ de alchite ⁊ tympāiſte.

¶De ydropiſi Cap̄. iiij.

Ydropiſis eſt morb⁹ materialis cauſatus ex re frigida plurima ingrediente ⁊ inflante membra maniſeſte oīa: aut loca partiū in q̄bus regimē ciboꝝ ⁊ humoꝝ ſit. Et ſit trib⁹ de cauſis: ſcilꝫ p̄mitiua antecedēte ⁊ cōiuncta. Cā quidē p̄mitiua eſt potus aq̄ frigide plurime ilico poſt exercitiū aut coitū: aut balneū: aut eſtū ſolis: aut in ieiuno: ꝓpter qd̄ infrigidant̄ membra nālia: nā cito rapit̄ ad ipa: ⁊ ꝓprie ſtomachū ⁊ epar. Cā vo antecedēs eſt mala cōplexio ⁊ mala cōpoſitio ſicut opillatio eorūdē: ꝓpter qd̄ neqꝫ humores debite gn̄ant̄ in eis: neqꝫ ſuperfluitates eoꝝ debite euacuant̄. Cā aūt ꝯiuncta eſt aq̄ et vētoſitas occupās mēbra oīa aut ſolū nutritiua. Habet aūt tres ſpēs: ſcꝫ tympaniſtē: alchitem: ⁊ yposarchā: vt ait Gal. de accidēti ⁊ morb. Tympaniſtes quidē accidit ex gn̄atione aq̄ pauce ⁊ vētoſitatis plurime in vētre naturali collecte inter mirach ⁊ ſiphac: ⁊ qn̄qꝫ īter ſiphac ⁊ inteſtina. Eſt aūt ſiphac pānicu‑lus neruoſus ſolidus ꝯtinens inter ſe zirbum ⁊ ſtomachū ⁊ epar. Mirach vo dr̄ ps vētris exterior cōpoſita ex cute pinguedine ⁊ octo muſculis vētris: duob⁹ quidē lōgitudinalibus: ⁊ duobus latitudinalib⁹: ⁊

q̄ttuoꝛ trāſuerſalib⁹ ꝓcedēs a furcu
la inferioꝛi vſq₃ ad ſummū vētris:
vt patet in anathomia. Et incipit
hec ſpēs a vitio ſtomachi ⁊ termi-
naᷣ ad vitiū epatis. Alchites vͦo fit
aggregatione aq̄ plurime ⁊ vētoſi-
tatis pauce: ⁊ incipit a vitio epatis
⁊ terminaᷣ ad vitiū ſtomachi: ypo-
ſarcha fit ex mltiplicatiōe ſan. fri-
gidi ſubtilis aq̄ſi p mēbꝛa coꝛpis ci-
tius mollificātis ⁊ inflātis coꝛpus
totū: ⁊ incipit a vitio mēbꝛoꝝ exte
rioꝝ ⁊ termiaᷣ ad vitiū epatis. Et
hāc ſpēm quidē modernoꝝ: ⁊ ꝓpꝛie
medici de ſalerno p duas diſtixere.
vnā quidē in q̄ aq̄ dn̄aᷣ ſup ventū ⁊
ipam nūcupāt leucoflātiā. Alia vͦo
in qua vētus ſup aquā dn̄aᷣ: ⁊ hanc
ypoſarchā noiauerūt: queadmodū
alchites diſtinguiᷣ a tympaniſte.
Sed nos illud ꝯfutam⁹ gal. doctri
nā imitātes: qui talē ſpēm nequaq̄
ſubdiuiſit cu₃ ſit noīalis hec diuiſio
⁊ non realis q̄ curā faciat differre.
Nūc de eis q̄ euacuāt aquā ⁊ vētum
carmināt magis determinare: quē
admodū nec refert inter alchitē et
tympaniſtē curā quā dicem⁹: verū-
tn̄ l₃ tympāiſtes fiat ꝓpe ꝓpᷣ vitiū
digeſtionis p̄me q̄ eſt in ſtomacho.
⁊ ypoſarcha vitio digōnis tertie q̄
eſt in venis ⁊ in mēbꝛis toti⁹ coꝛpo
ris. Impoſſibile tn̄ eſt aliquā ſpē₃
ydropiſis accidere: niſi p̄us īducto
vitio ſup cōplexione et cōpoſitione
epatis qd̄ eſt ſedes digōnis ſecūde.
Ex q̄ pt₃ ꝙ impoſſibile eſt aliquā
ydropiſis ſpēm curare ſine rectifi-
catiōe epatis quoq̄modo: imo ⁊ cō
ueniēs ē rectificare ſplenē ⁊ renes
et veſicā: qꝛ nō ſufficit in eius cura
euacuare cām ⁊ alterare diſpōne₃:
ſ₃ ⁊ vias expulſioni ſupfluitatū oī₃
debitas apire et cōfoꝛtare: vt ſani-
tas pfecte inducaᷣ ſine timoꝛe reci
diuatiōis. Signa ydropiſis inſepa
rabilia ſunt tumoꝛ et inflatio pedū
⁊ vētris ſiīr ⁊ doloꝛ i latere dextro
⁊ ſiniſtro: ⁊ minoꝛatio ſudoꝛis ⁊ vri
ne ⁊ feditas coloꝛis declinās ad ci-
trinitatē vel plūbeitatē: et inflatio
oculoꝝ ⁊ ſitis aſſidua cū ꝓſtratione
appetit⁹. Hec igiᷣ ſigna oēm ſpēm
ydropiſis aſſequūtur: vt ait Ipoc.
ij. ꝓnoſti. Tympāiſtes fit ex mala
cōplexione frigida epatis ⁊ ſtoma
chi ꝓhibēte cibū trāſmutari i chilū
benignū aut ſanguinē: q̄re ꝯuertiᷣ
in rē vētoſam q̄ dū nō expelliᷣ per
eructationē vel trullas opillatione
viarum ꝓhibēte v̄tute expulſiua et
ſeq̄ſtratiua ſupfluitatū debili exi-
ſtēte colligiᷣ inter mirach ⁊ ſiphac
ventris: ⁊ fit hoc in paucioꝛib⁹. Fit
etiā a mala cōplexione calida epa-
tis cū materia aut ſine materia de-
bilitāte eius v̄tutes naturales: qm̄
foꝛtitudo virtutū ſequiᷣ tēperamē
tū cōplexionis nālis: q̄pꝛopter ac-
cidit vt febꝛicitātes male digerant:
l₃ foꝛti ꝑticipēt caliditate. Et ſi fit
cū mā vel eſt opillās tm̄ ⁊ ꝓhibens
delegationē cho. rubee p vias debi
tas: aut eſt apoſtemās ⁊ indurata:
⁊ hoc eſt vt in plurib⁹. Signa ꝓpa
tympaniſtis ſunt cū ſignis cōib⁹ p̄-
dictis egreſſio vmbilici plurima et
tenſio mirach in modū tympani et
arefactio mēbꝛoꝝ cū aſpitate ⁊ ſic-
citate: ⁊ cū ꝑcutiᷣ vēter facit ſonū
foꝛtē velut tympanū aut vter intus
nō velut vter aq̄ plen⁹: ⁊ cū repmiᷣ
eſt dur⁹ vehemēter ⁊ patiēs: eſt ap
petēs eructationē ⁊ trullas: ⁊ alle-
uiaᷣ per exitū et nō inflanᷣ pedes
adeo ſicut in alijs: ⁊ eſt eoꝝ pulſus
lōgus velox ꝓpter neceſſitatē adau
ctā ſine ḡuitate pl'ima q̄ fit in alijs
ſpēb⁹. Et ſi ſit a cā frigida appebit
cū p̄dictꝫ vrīa nō mltū ticta: ſ₃ hn̄s
ampl'as magnas groſſas. Si vͦo ſit
a cā cal'a appebit cū p̄dictis vrina
mltū ticta ſubtil' ⁊ pulſ⁹ frequēs cū
fe. ꝯtinua ꝯcluſa. Cura tympāiſtis

qn̄ eſt cū caliditate epatis vel ſpa=
te ⁊ fe. eſt cōpoſita eſt cura ſpatis
que dicet̄ ſuo ca. ⁊ cura ydropiſ eſt
vt purget̄ ſepe añ cibū cum cliſteri
quod. ℞. aniſi. feniculi. carui cimi=
ni camomille melliloti ſe. endiuie
cicoꝛee lactuce ſemis poꝛtulace cipe
ri tribuloꝝ. añ. m. i. piſtent̄ ⁊ bulli=
antur in aq̄ ⁊ lib. i. illius aq̄ collate
addant̄. ℥. iij. olei de camomilla vel
de lilio vel de rutha vel de aneto. et
ʒ. iij. ſalis cōis ⁊ oīa iſta reducātur
ad ignē ⁊ bullian̄t aliq̄tulū ⁊ collē
tur et tepid̄. iniiciat̄. Hoc em̄ de ꝓ=
pꝛietate alterat caliditatem ⁊ reſol
uit humiditatē cū ventoſitate ⁊ vri
nā ꝓuocat ſine calefactiōe. Purge
tur ſemel in ebdomada cū pill'is de
reubar. q̄. ℞. reubarbari. ʒ. ij. carui
ameos amomi. añ. ʒ. vnā. colloq̄n=
tide turbith ſcamonee. añ. ʒ. ß. con
ficiant̄ cū ſucco eupatoꝛij. detur ex
eis ſero cū itur doꝛmitū ſine cena a
ʒ. i. vſq; ad. ʒ. ij. qꝛ de ꝓpꝛietate cō=
foꝛtāt epar ⁊ ſtomachū ⁊ termināt
vētoſitatē ⁊ expellūt ventoſitatem.
Sup epar ponat̄ empl'm frigidum
ſtipticū factū ex ſandalis roſ. fari=
na oꝛdei ciperi tritis ⁊ cribellat; et
incoꝛꝑatis cum ſucco plātaginis ⁊
aq̄ roſ. ⁊ modico aceti. Sup ſtōa=
chū et inteſtina ponat̄ empl'm fa=
ctū ex milio furfure ſale toꝛref. in
ſacculo ⁊ actu calidū frequēter ap=
plicatū. Fiāt maſticatiōes ſepe añ
cibum ꝓuocantes eructationes ex
thure et cimino ⁊ maſticis ⁊ carui
⁊ ſil'ibus. Inūgat̄ totus vēter qn̄=
q; ad ſolem calidū vel ad ignē cum
aceto ſquillitico pꝛemiſſa fricatiōe
leui cū panno calido apiēte poꝛos.
Supponātur qn̄q; ſuppoſitoꝛia q̄
extrahāt vētoſitates ꝑ inferi⁹ ſicut
ſūt iſta. ℞. folioꝝ ruthe cimini bau
rach ſalis gēme. añ. ꝑtes eq̄les: te=
rantur ⁊ cōficiant̄ cū melle. Nutri
antur cibis digeſtibilib⁹: vt ſunt ca
ro pulloꝝ vel edoꝝ vl' caſtratoꝛum
vel auiū mōtanarū et ꝓpꝛie aſſa vl'
elixa cū fen̄. petro. cōdita cū ſapoꝛe
facto ex agreſta vel vino granatoꝝ
vel berberis vel aceto vel ſucco ace
toſe ⁊ puluere cinamomi cardamōi
et croci. Et non comedat inflatiua
oīa ſicut ſunt legumīa fruct⁹ arboꝝ
olera rape et ſil'ia niſi foꝛte olus fa
ctum ex herba fen̄. ⁊ petro. Come
dat etiā iura carniū cōdita cū vitel
lis ouoꝝ ⁊ oua ſoꝛbilia. Vtat̄ cibis
ſiccis vel aſſis vt pl'imum p̄terq̄ in
die purgatiōis. Tūc vtat̄ hūidis et
calidis vt vēter celerius ſoluatur.
Bibat vinū album aromaticū lim
phatū cū aqua decoctiōis ſe. fen̄. vl'
ameos vel amomi. Parū cōedat ⁊
bibat vitet ſomnū ſuperfluū ꝓpoſ=
ſe et ꝓpꝛie diurnū. Sumat p⁹ pur=
gatiōes electuaria apitiua alterati
ua ⁊ cōfoꝛtatiua ſicut eſt hec mixtu
ra. ℞. dyalacce. dyacimini. dyaniſi.
dyacartami. dyagallang. añ. ꝑtē. i.
dyarodō abbat;. roſate nouelle tria
ſandali. añ. ꝑtē. ß. vel ſic. ℞. dyacu=
curme triffere ſarracenice. añ. ꝑtē
vnā. tria ſandali zuccari roſ. añ. ꝑt.
ß. Cura tympan̄. qn̄ eſt ſine calidi=
tate epatis vel fe. eſt vt ſoluat̄ fre=
quēter in ieiuno cu; cliſteri qd̄. ℞.
ameos amomi carui cimini ſiſele=
os. ſe. fen̄. ſe. end̄. añ. ℥. ß. camomil=
le melliloti eupatoꝛij cicoꝛee cētau=
ree ruthe maluaꝝ lactucaꝝ. añ. m.
i. polipod̄. ℥. i. colloq̄ntide agar̄. añ.
ʒ. ß. piſtent̄ ⁊ bullian̄t in aq̄ ꝑfecte
et collent̄ ⁊ ex lib. i. illius collature
et. ℥. iij. mellis. ⁊. ℥. olei de aneto vl'
de rutha vl' de camomilla vel de li=
lio: et. ℥. ß. ſalis cōis fi. cliſtere qꝛ de
ꝓpꝛietate hūiditates euacuat ⁊ vē=
toſitates potēter reſoluit. Purget̄
ſemel in ebdomada cū pillulis q̄ ſic
fiūt. ℞. hermodactiloꝝ turbith ci=
mini. añ. ʒ. ß. agarici colloquintide
ſcamonee. añ. ʒ. ß. miſceant̄ cū ſuc=

co eupatorij vel cicoree. Dēt ex eis
qñ itur dormitū ſine cena a.ʒ.j. vſ⸗
qʒ ad.ʒ.ij. Et ſcias ꝙ freq̄nter vſus
camedreos ⁊ origani ⁊ ſiʒeleos ſa⸗
nat oēm tympaniſtē a ꝓprietate. ſu
per epar ponat̄ emplm̄ cōfortati⸗
uū et aperitiuū quod. ℞. ſandal̄ al.
citrini et rub. roſ. ru. añ. ʒ. ß. maſti
cis mirrhe nucis cipreſſi. añ. ʒ. iij.
olei maſticis vel nard. ℥. ij. aq̄. roſ.
aceti añ. ℥. ß. ſucci abſinth. ſucci plā
taginis. ſucci eupatorij. añ. ℥. q̄ttuor
terēda terātur et incorpent̄ oīa cū
oleis et ſuccis ⁊ addat̄ farine lupi⸗
norū qđ cātabrum đr qđ ſufficit ad
inſpiſſandū. Sup ſtomachū ⁊ inte
ſtina ponat̄ emplm̄ ſupradictū ali⸗
as qđ fit ex ſeminib⁹ ameos carui
feñ. dauci amomi mixtꝫ cū milio et
in ſacculo calefactū ſup lapide igni
to. Vtat̄ poſt purgatiōes aliquas
dyacimīo dyacucurma dyaniſo dya
gallāga dyacartamō et electuarijs
calidis carminātibus ventoſitates
groſſas cū virtute ⁊ vnguentis ſup
poſitorijs maſticātibus. Dieta ſꝫ vt
ſupius p̄ter ꝙ vinū eius ſit clarū ve
tus purū potens ſine omī pmixtio⸗
ne aq̄. Et ſpēs cōdientes ei⁹ cibos
ſint magis acute. adde igit̄ p̄dictꝫ
ciminū carui. ſe. añ. feñ. pipis lōgi
pipis nigri et. ʒʒ. Et ī fine balneet̄
in aqua tinarū calida frequēter āte
cibū: ⁊ ſic regat̄ a pricipio cure vſqʒ
ad pfectā ſanitatē gradatim. Et ſi
p hoc nondum fuerit bñ curat⁹ re⸗
deundū eſt ad principiū ⁊ p ordinē
denuo ꝓcedendū iuxta illud Ypoc.
ij. pti. amph. oīa ſm rōnē facienti
nō ſm rōnē eueniētī: opʒ vo trāſire
ad aliud manente quod viſum eſt a
pricipio. Et iux̄ illud Auic. j. cañ.
fen. iiij. ca. noli recedere a noſtro.

Methodus. Alchites quidē cau
ſatur et accidit aut a mala cōplexi⸗
one epatis frigida ⁊ hoc vt in pau⸗
cioribus debilitāte virtutem dige⸗
ſtiuā et ſegregatiuā q̄re nō genera
tur ſang. laudabilis ſed crudus aq̄⸗
ſus qui nō eſt apt⁹ nutrire membra
nec expellit̄ ſupfluū p vrinā ⁊ ſeceſ
ſum opillatiōe viarū prohibēte vel
virtute expulſiua ⁊ ſeq̄ſtratiua ſup
fluí a nō ſupfluo debili exiſtēte col
ligitur iter ſiphac ⁊ inteſtina ⁊ for
te redundat inter ſiphac et mirach
inflās ea vehemēter. aut fit a ma⸗
la cōplone epatis calida vehemen⸗
ter ⁊ hoc vt ī plib⁹ reſoluēte ⁊ debi
litāte calid. epatis naturale qđ eſt
ꝓpriū organū digeſtionis in eo: qꝛ
digō nō eſt alteratio abſolute. Sic
eñ maior et fortior fieret a calido
maiori ſcʒ igneo febrili: ſed ē alte⸗
ratio determinata mō gradu atqʒ
ordine naturali. Et ſiue fiat a mala
cōplone calida ſiue frigida: aut eſt
ſine materia ⁊ hoc raro: aut cū ma
teria ⁊ hoc ē vt plimū. Et ſi ſit cuʒ
materia aut eſt opillans et ꝓhibēs
ſequeſtrationē ſupfluitatū ab hūo⸗
ribus benignis ⁊ corꝝ euacuationē
ad extra corp⁹. Et fit vt plimū ab
opillatione epatis cronica et indu⸗
rata q̄ ſcliroſ appellat̄ ſicut et icte⸗
ritia citrina q̄propt̄ ſclirotici ſunt
vt plurimū icterici ꝓpter opillatio
nē pori fellei ⁊ toti⁹ ſpongioſitatis
epatis ⁊ venaꝝ. Signa ꝓpria alchi
tis ſunt cū ſignis cōib⁹ ſupradictis
inflatio et grauitas vētris plurima
q̄ dum pcutit̄ facit ſonū raucū ſicut
aqua cōquaſſata vl̄ ſicut vter plen⁹
aqua: et qñ voluit̄ eger de latere i ſu
per lat⁹ ſentit ſonū ⁊ motum aque.
Et fiūt in quibuſdā in teſticulis et
virga ⁊ crurib⁹ inflationes fortes
⁊ immēſe: ſed ſupiora remanēt gra
cilia extenuata ⁊ eſt in cute mēbro
rū tumidorū tenſio ſicut corij imbi
biti p noctem in aq̄ dū p̄mun̄ red
dunt foueā que nō ilico repleat̄. Et
ſi ſit a cauſa frigida ſit lenitas ven⸗

tris et apparebit vꝛina nõ valde tin-
cta ſubtilis tñ ꝓpter opillationem.
Et ſi ſit a cauſa calida vł cũ apoſte
mate vẽtris fit ſtipticitas pꝛima ⁊
apparebit vꝛina valde tincta ſubtilis
cũ fe. cõcluſa. verũtñ vt pꝛimum in
omi alchite fit vꝛina tincta: qꝛ natu
ra nõ facit aliquã ſequeſtrationem
in hũoꝛibus cholericis ⁊ melãcho-
licis: ita vt remaneãt ſupfluitates
cũ vꝛina ⁊ tingũt ipſaȝ vehemẽter:
et iõ accedũt vt pꝛimũ oẽm alchitẽ
icteritia citrina vł nigra. Cura au-
tẽ alchitis qñ eſt a caliditate epa-
tis aut ſpate et fe. q̃ttuoꝛ cõpletur
intentionib⁹. Pꝛima quarũ eſt cu
ra ſpatis put dicetur infra ſuo ca.
Scđa vo alteratio male cõplonis
epatis ⁊ ei⁹ cõfoꝛtatio cũ frigidis
ſtipticis. Tertia eſt deopillatio via
rũ epatis cum diureticis apitiuis.
Quarta eſt euacuatio aq̃ citrine ſi
ne cauſe cõiuncte alchitꝭ p ſeceſſuȝ
et vꝛinã cũ medicinis laxatiuis et
vꝛinatis de quib⁹ ſigillatim p oꝛdi-
nem dicam⁹. Purgetꝰ igitꝰ oĩ ſepti-
mana ſemel vel bis ſm tenoꝛẽ vtu-
tis cũ medicina euacuãte ſił p ſeceſ
ſum et vꝛinã vel mõ cũ vna mõ cum
alia ne natura fiat ꝯſuetudinaria ⁊
vt vie epatis oẽs copioſius ⁊ ſuffi-
ciẽtius expurgentꝰ. Pillule de reu
barb. alleuiãtes optie in h caſu que
ſoluũt vẽtrẽ cũ ꝓuocatiõe vꝛine ſic
fiunt. ℞. reubarba. electi. ʒ. ij. tur-
bith agarici colloq̃ntid. ʒʒ. añ. ʒ. j.
ſe. enđ. lactuce cicoꝛee. ſe. apij. añ.
ʒ. ß. foꝛmentꝰ pillule cũ ſucco lactu-
ce enđ. vel cicoꝛee. Et ſi vis magis
acuere adde ſcamonee. ʒ. ß. roſ. ru.
℈. vnũ. Doſ earũ eſt in ſero cũ itur
doꝛmitũ a. ʒ. j. vſqȝ ad. ʒ. ij. Itẽ pil-
lule de mezereũ. Jobis meſ. ℞. fo
lioꝛũ mezereũ pparatoꝝ vel ſemis
ei⁹ pꝛepati. ʒ. v. mirabol. citrinoꝛũ
ʒ. iiij. kebulloꝝ. ʒ. iij. cõfice cũ tere-
niabin vel manna diſſolutis in aq̃
enđ. Si pillulas recipe nõ poſſunt
licet meli⁹ opentꝰ recipiat decoctio
nis ſeis enđ. lactuce ſcariole pꝛuno-
rũ. ſemi. apij. ʒ. quattuoꝛ. fundatur
ſuper. ʒ. ij. reubarb. ⁊. ʒ. ß. turbith ⁊
dimittantꝰ ſic vſqȝ ad hoꝛas ſeptem
tũc colletꝰ et detꝰ ante diẽ cũ. ʒ. ij. ſi-
rupi acetoſi. Et ſi coꝛp⁹ fuerit robu
ſtũ detur totũ ſimul cũ collatura vł
purgetꝰ cũ electuario de mezereũ:
qđ ponit Meſue in ſuo de ꝯſolatio
ne medicinarũ ſolutiuarũ. caplo de
mezereũ ⁊ eſt optimũ p̄dictoꝝ. edu
cit eñ vehemẽter aquã ydropicoꝝ
p ſeceſſum. ℞. folioꝛũ vel ſe. meze-
reũ pꝛepatoꝝ. p. x. carnis citonioꝝ
elixoꝝ in aceto vini ⁊ ʒuc. al. añ. p.
lxx. tereniabin. p. xl. olei mezereũ.
p. xij. aq̃ caſei in q̃ infuſus ſit agari
cus p noctẽ. p. xxx. diſſoluãtur ʒuc.
et manna in aq̃ p̄dicti caſei et mi-
ſceantꝰ cum miua citonioꝝ ⁊ coquã
tur cũ facilitate ad ignẽ lentũ vſqȝ
ad mellis ſpiſſitudineȝ et inuolua-
tur mezereum cũ oleo iã dicto ⁊ cõ
ficiatꝰ cũ eis. Cuius doſis ſit a. ʒ. ij.
vſqȝ ad. iij. dando in media nocte. ⁊
ſcias ꝙ mezereum modicũ ſuſtinet
de decoctiõe ⁊ cõtritiõe. pꝛimo per
eã pdit virtutẽ: pꝛepatur aũt ſic me
zereon. Medicamẽ euacuãs p vꝛi-
nã eſt ſirupus diuretic⁹ q̃ ſic fit. ℞.
radicũ q̃nqȝ cõmuniũ. añ. m. j. lin-
gue ceruine capilli veneris epati-
ce enđ. cuſcute. berberis capparis.
añ. ʒ. iij. ſemi. cõium frigidoꝛũ. ʒ. ij.
viol. ʒ. ß. vini citonioꝛũ lib. ß. ſiru-
pizetꝰ cũ lib. j. ʒuccari. ⁊ qñ volum⁹
ipm foꝛtificare in pꝛouocãdo vꝛinã
addimus puluerẽ cantaridarũ abla
tis capitibus et allis q̃ ſunt p tes ve
nenoſe: qꝛ tunc foꝛti⁹ tendet ad re-
nes ⁊ veſicã ꝓpter ꝓpꝛietatẽ quam
habẽt cãtarid. ad veſicã. Et qñ vo-
lum⁹ vt idẽ ſirupus purget ſił p ſe-
ceſſum ⁊ vꝛinã addim⁹. ʒ. j. reubar
bari. ʒ. ij. mezereon: vt ſupꝛa dictũ

eſt. Et tūc d͛r ſirupus diureticꝰ reu barbatus. Et ſi p̄ſto nō ſit aliud de tur ſirupus acetoſus cōpoſitꝰ cū aq̄ decoctionis cicoree acetoſe berberꝫ ciperi capparis enď. et ſit aq̄ dupla ad ſirupū. Sūt preterea q̄dā medicine debiles purgātes p̱ ſeceſſuꝫ q̄ cōueniūt virtuti debili vel corp̱i delicato ſicut eſt ſerū ſiue aq̄ caſei: in qua ſit pulueris reubarb. ʒ.j. dādo in aurora vel in quo ſint infuſe.ʒ.ij. reubarbari p̱ noctē: vl'.ʒ.v. mirabolanoꝝ citrinoꝝ: et ſi timeres ſup̱ calefactionē epatis ꝓpter farmacum adde in aq̄ caſei aliq̄d aq̄ roſ. Hec ſufficiūt de medicinis euacuātibꝰ p̱ ſeceſſum vel vrinā. Poſt purgationes aūt ⁊ poſtq̄ cōiūcta cā incipit manifeſte diminui fiāt emplaſtra ſup̱ epar et ſtōachū. nā añ hoc tempꝰ nō faciūt iuuamentū ſed nocumētū. Epithima ſiue emplr̄m cōfortās et alterās fit ex ſandal. alb. rub. et citrinis roſ. rub. enď. berberis ſolatro plātagine bullitꝫ in aceto vini vel citonioꝝum et aqua roſ. vel in ſucco ſolatri eupatorij abſinthij et modico aceti faciēdo ex eis epithima ſup epar in quo petie infuſe actu frigide ſupponantur frequenter ante cibum vl' faciendo ex eis emplaſtrū piſtando ⁊ incorp̱ando omnia ſimul cum ſuccis p̄dictis poſtq̄ bñ cocta ſunt inſpiſſando cū farina ordei ſufficiēti. Emplaſtrū aliud qď ponit̄ ſup̱ vētrē ⁊ ſtomachum reſoluit aquā ydropicoꝝ inſenſibiliter. ℞. ſtercora columbini. caprini bouini. añ. lib. ij. bulliantur in vino albo veteri potentiſſimo et modico aceti. Deinde exp̄ſſa in ſaculo ponātur actu calida ſupra ventrē frequēter in ieiuno. vel ſic. ℞. ſtercora columbina ⁊ parū ezule ⁊ calamenti et congregētur cū vrina caprarū recēti ⁊ ponatur ſup̱ epar.

Preterea ſunt medici qui ſtercora predicta cū ſunt calida recentia firmāt ſupra ventrē cum faſcijs latis ante cibū: ſimil'r et corpus totū ſepeliūt p̄ter caput in ſtercoribꝰ aut in arena calefacta. Et iterum aliud ſic. ℞. bolli armenici farine ordei milij furfuris baurach. Vel loco eiꝰ ſal cōis cinerū quercus fimi caprini et vaccini. añ. ⁊ incorporētur omnia cū aceto cum aqua: q2 ſoluit infra ⁊ confortat. vnguatur etiā totus vēter cum vnguento agrippa p̱ ſe vl' mixto cū marciaton fricando cū ipo vētrē totū ad ignē vl' ſolē calidum frequēter. Et fomētetur vēter totus ſepius cū lapidibꝰ ignitꝫ aſperſis aceto vini acutiſſimo: q2 illud eſt p̱r̄imū reſolutiuū p̱tiū ſubtilium calidarū recipiēdo hūc fumū poſtq̄ totū corpus fuerit bene coopertū: vt fumus totus aſcendat cuꝫ caliditate. Et balneet̄ q̄nq3 in ſtupha calida ſicca ſine aſperſiōe aque omnino: aut ſudet in ſtupha calida in quibus poſita ſint ſaluia rutha ſauina pullegiū iuniperus ebulus ſambucus: et omnia acuta poſtq̄ fuerint bullita diligenter et poſita in ſtupha reſoluentur et fe. augmēter̄. Itē fiat talis euaporatio fiat acerꝰ perforata et figatur celle capiens totum ventrem. Et iaceat eger ſuper ipſo ventre dimiſſo p̱ foramen: et recipiat vaporem calidum aque decoctionis radicū ebulli ſambuci ezule euforbij endi. vrtice calamenti mezereon id eſt laureole. Et tegat̄ corpꝰ vndiquaq3 vt vapor ductus ventrem tangat. Vel poſſunt iſte res aſſari in cacabo ſine aqua omnino et recipiat ſuffumigiū eodē mō: et meliꝰ erit q2 magis exiccabit. Vtat̄ etiā pꝰ purgatiōes aliq̄s electuarijs cal'is apitiuis epatꝫ ⁊ ꝯfortatiuis ſil' ſicut ē hec

mixtura. ℞. dyagallãge: dyacimi-
ni: dyarrodon abbatis: triaſandal.
ana. deſ cum vino citonioꝝ vel aq̃
decoctionis berberis diſſoluẽdo ea
in illo liquoꝛe ad modũ lohoch vel
ſirupi: vt cito penetret ad epar: vel
ſicut eſt hec mixtura. ℞. dyacucur-
me maioꝛis vł minoꝛis zuccare ro.
veteris ana. deſ cũ vino albo claro
limpbato cũ aq̃ decoctionis cicoꝛee
acetoſe endiuie lactuce berberis ci
peri capparis vſqꝫ ad medietateꝫ:
vel ſicut ẽ hec mixtura. ℞. dyagal-
lãge: triaſandal. ꝛ trociſ. de berbe
ris ſic fiũt. ℞. berberis aut ſucci eiꝰ
ʒ. x. ſe. endiuie cucurbite ſe. poꝛtu-
lace ana. ʒ. iiij. roſ. ʒ. ij. reubab. ʒ. j.
ſpice. ʒ. ß. infoꝛmenſ trociſ. quoꝛuꝫ
quilibꝫ ſit auſ. j. Et poteſt addi ſpo
dij camphoꝛe amili: dꝛagagãti: xilo
aloes aã. ʒ. ß. cõficianſ cũ tamarin
dis diſſolutis in aqua endiuie: quia
caloꝛẽ ꝛ ſitim repꝛimũt ꝛ aquã ci-
trinam educũt ꝑ vrinã ꝛ epar cõfoꝛ
tant atqꝫ exopillãt. Item inungaſ
epar qñqꝫ vnguẽto quod. ℞. popu-
leon ꝛ miſce cũ ſucco end. abſinthij
ꝛ aceti ſquillitici aã. ʒ. iij. ꝛ vino ci-
tonioꝝ ꝛ berberis vel granatoꝛum
acetoſoꝝ: quia infrigidãt ꝛ confoꝛ-
tant. Itẽ abluat crura mane ꝛ ſero
cũ vino albo veteri in quo bullierit
floꝛes camomille ſaluia mentaſtrũ
folia lauri rutha ꝛ ſiſia. Pꝛeterea
ſit totũ ſtudiũ medici aſſidue circa
rectificationeꝫ epatis ꝛ ſplenis ne
foꝛte regenerẽt cauſam anteceden
tẽ: qꝛ nihil ꝓdeſſet abijcere cauſam
cõiunctam. hoc aũt fit ex medicinis
exopillãtibus epar ꝛ ſplenẽ ꝛ alte-
rãtibus eoꝝ malã cõplexionẽ: ſicut
ſunt electuaria ꝑdicta: ꝛ ſicut eſt ſi-
rupus diureticus poſitus ca. de opil
latione ꝛ duritie epatis. E. de cañ.
qꝛ potẽter deopillat: alterat et con-
foꝛtat epar atqꝫ ſplenẽ calidũ indu
ratũ ſi detur ex eo omni mane poſt
euacuationes vniuerſales aliq̃s ſu-
pꝛadictas cũ aq̃ decoctiõis endiuie
lactuc. Si autẽ hec egritudo eſſet
cum fluxu vẽtris ꝛ ſolutiõe ſupflua
non deſ aliqua medicina ſoluens ꝑ
ſeceſſum: ſed ſolũ regaſ cũ medici-
na que ſic fit. ℞. ſpodij: ceruſe: gal-
le: balauſtiarũ: ſumach: ſe. tamari-
ſci ꝛ acetoſe aã. ʒ. j. ciperi: ſquinãti
ſpice reubarb. lacce coꝛticis cappa-
ris aã. ʒ. ß. ſe. endiuie. ʒ. ß. agni ca-
ſti ſe. poꝛtulace aã. ʒ. j. opij. ℈. ß. cã-
phoꝛe ſextã partẽ. ʒ. j. ſ trociſ. cum
ſucco berberis vel citonioꝛum vel
ſumat trociſcos de karabe cũ aqua
pluuiali vel aqua extinctionis cali-
bis vel lapidis igniti vel aquã deco
ctionis endiuie plantaginis mirtil
loꝛum quos dicemus caplo de fluxu
ventris. aut zuccarũ roſ. vetus. aut
dyacitoniten ſine ſpeciebus. Dica-
mus modo de oꝛdinatiõe diete ꝑm
ſex res nõ naturales. Nutrianſ car
nibus edoꝝ pulloꝝ agnoꝛum anna-
lium caſtratoꝝ perdicũ ꝛ oim auiũ
ſilueſtrium non aquaticarũ potius
aſſis q̃ elixis. Et ſi elixẽtur addaſ
petro. feniculũ. ꝛ caules: ſed in die
purgatiõis que eſt ante ipam deſ
potiꝰ elixe q̃ aſſe. Vtaſ qñqꝫ oleo
facto ex boꝛragine ſpinargijs pe-
tro. feñ. apio endiuia lactu. ꝛ blet.
Vtaſ qñqꝫ aq̃ decoctiõis cauliũ et
lentiũ in q̃ ponaſ pul. ameos amo-
mi cinamomi carda. croci ſe. feñ. et
petro. qꝛ laxat ventrẽ ꝛ opillatiões
apit: ſꝫ ſuba eoꝝ ſtipticat ꝛ opillat.
Vtaſ bꝛodio cicerũ ꝛ piſoꝝ cõdito
cũ lacte amigdalarũ. vtaſ pulte ex
faria auene vł farris ꝛ iure carniũ
laudabiliũ vł aq̃ cicerũ ꝛ piſoꝝ. vi-
tet oẽs cibos dulces vnctuoſos vel
viſcoſos ꝛ carnes ſalitas. vitet bꝛo-
dia ꝛ cibos liq̃dos: niſi ante diẽ pur
gationis. vtaſ qñqꝫ lacte recẽti ca-
pꝛino vel aſinino vel vaccino in ie-
iuno vel cuꝫ melle vel cum zuccaro

et mica panis. Utatur cū ſuis carnibus tali ſapore. R. cinamomi. gari. an̄. ptes eq̄les terant̄ ſubtiliſſime ⁊ aſpgant̄ cū ſuccis acetoſe berberis vino granatoꝝ agreſta ⁊ ſilibus et pōt addi aliq̄d aq̄ rob. Bibat vinū albū clarū aromaticū bn̄ adaquatū cū aq̄ in qua extinct⁹ ſit calibs vł lapis ignit⁹: vł cū aq̄ in qua bullierit ſeīa diuretica calīa ⁊ frigida vel cū aqua decoctiōis end. acetoſe berberis. cicoree. cipi cappis. ſed tn̄ hora comeſtionis parū vel nihil bibat ſi eſt poſſibile: ſed poſt comeſtionē p duas vel. iij. horas eēt magis vtile. Nec bibat aliq̄ hora ad ſacietatem. Et cū ſitis ipm infeſtat abluat os ſuū cū aceto medie fortitudinis et modico albi vini odoriferi ⁊ cū ipo gargariſet. Utat̄ exercitio in ieiuno q̄tū pōt et fricatione pprie ſup ventrē. nullo mō in die dormiat niſi pпter neceſſitatē ſcʒ ſi virt⁹ ſit debilis aer habitationis ſue v̄gat ad calidū ſiccū p ſe vel p artē cū igne nō tn̄ ſupflue. Ordinet̄ igit̄ vt aer inſpirationis ſit min⁹ calidus: ſʒ aer corp⁹ ambiēs magis calidus inducatur gaudiū ⁊ letitia pponiſſe. Cura alchitis qn̄ eſt ſine caliditate et ſine apate et fe. eſt vt purgetur cū eiſdem medicinis ſicut ⁊ qn̄ eſt cuʒ caliditate pпter qd ſint magis acute ſiue ducat p ſeceſſum ſiue p vrinā ſiue p vtrūqʒ. Pillule bone ſoluentes p ſeceſſum ſic fiūt. R. folioꝝ vł ſeminis mezezeon. ʒ. ſ. euforbij. ʒ. vnā. reubarbari electi. ʒ. ſ. turbith agarici. colloq̄ntide an̄. ʒ. ß. maſtic̄ rob. an̄. ℈. j. Conficiant̄ cum ſucco abſinthij vł eupatorij. Et ſi volueris vt cū ſolone pпuocet vrinā adde ſemen end. cicoree. lactuce. apij. fen. petro. an̄. ʒ. ß. Doſis earū eſt a. ʒ. j. vſqʒ ad duas ſero cū itur dormituʒ ſine cena: vel cū pillulis de reubarbaro vel de mezezeon quas ponit Meſue in ſuo antido. et pprie ſi ſit opillatio epatis et ſplenis magna. R. reubarbari boni. ʒ. vij. armoniaci. ſerapini. bdellij. an̄. ʒ. x. lacce. ʒ. viij. oppoponacis. ʒ. q̄ttuor. mezezeon gumi arab. an̄. ʒ. q̄ttuor. turbith electi. ʒ. x. ſpice polij aloes. an̄. ʒ. v. maſticis. ʒ. ij. mirabolanoꝝ citrinorū. ʒ. x. diſſolue gumas i vino ⁊ fac pillulas. Doſ. quarum ſit. ʒ. ij. cum aqua caſei: ſunt em̄ vltime fortitudinis in ydropiſi q̄cūqʒ. Soluatur etiā q̄nqʒ cū medicina ſolū pпuocan te vrinā ſicut eſt ſirupus diureticus ſupradict⁹ ⁊ ita fiat viciſſim modo cū vna: mō cum alia ne natura fiat ꝯſuetudinaria. Neqʒ q̄eſcat aliqua ebdomada q̄n bis vel ter purgetur ſm virtutē poſt purgatiōes ſiłes ⁊ nō prius. Utat̄ an̄ prandiū ⁊ an̄ cenā electuarijs calidis apitiuis ꝯfortatiuis p̄dictis in cā calida ſine per mixtione frigidoꝝ oīno: ſicut ē dyacucurma dyaciminū tyriaca vetus dyalatea dyacoſtum dando ex aliquo eoꝝ vel aliquib⁹ ſiłibus mixtis ad moduʒ caſtanee cū. ʒ. ij. vini albi clari ⁊ veter̄ ⁊ potēt̄. Et illa hora ponāt̄ epithimatha ⁊ empła p̄dicta ſup epar ⁊ ventrē ⁊ nō p̄us. Et balneet̄ in aq̄s ⁊ balneis aluminoſ et ſulphuris ⁊ aq̄s calidis ſtipticis cū aromatiſitate: qm̄ talia cōfortāt epar ⁊ ſtomachū excellēter in dieta ⁊ alijs oīb⁹ fiat ſicut in cā calida p̄ter qd vinū ei⁹ ſit vetus clarū purū ſine aq̄. Si aūt ſit hec egritudo cū fluxu vētris vel ſolone non vtat̄ aliq̄ medicina ſolutiua: ſʒ regat̄ cū ſola medicina ſtiptica cōfortatiua epat̄ ⁊ inteſtinoꝝ dicta ſupi⁹ in cā calīa: ⁊ ſic regat̄ p methodū p̄dictū a pricipio vſqʒ ad finē. Et reiteret̄ tota cura ſepius donec pfecte curetur: quia hec egritudo pdurans eſt ex materia quare in fluxu ſex mēſ difficile curatur.

Methodus. Yposarcha fit ex mala cōplōne frigida venay ꝛ mēbroꝝ corpis ꝙpropter corrūpit digeſtio tertia ꝛ diminuit: qꝛ rarificant hu mores ꝛ hūiditates nutrire deben tes eas. Neqꝫ apponunt neqꝫ aſſi milant cruditate ꝛ aquoſitate ipo rū pbibēte ſed ſtāt in cōcauitatibꝰ et ſpōgioſitatibꝰ mēbroꝝ inflātes replētes ea. Et demum infrigidat cōplexionē epatis vt cōſilem gene ret cām añcedentē. Et fit hec mala cōplo frigida: vt plimū ppt alterā ſeptē cauſay: q̄rū pma eſt frigidi tas epatis nālis. Scda ē reſolo ca lidi nālis ſicut fit poſt febres cro nicas et ppꝛie q̄rtanas. Tertia vo poſt opillatiōes vel ſplenis vel epa tis cōculcātes ꝛ mortificātes calm naturale in eis et phibētes ſeq̄ſtra tionē ſupflluitatū ſcōe ꝛ tertie dige ſtiōis. Quarta ē potꝰ aq̄ frigide in ieiuno vel pꝰ coitū vel balneū vel exer citiū vel ablutio i aq̄ frigida pꝰeua cuationē fortē. Quīta ē fluxus vē tris plimꝰ vel mēſtruoꝝ vel emorroi day euacuans calorē nālē. Sexta ē retētio menſtruoꝝ plima vel emor roidarū q̄re regurgitāt ad epar ꝛ venas ꝛ ipas infrigidāt ꝛ opillāt. Septima ē ex frigiditate mēbroꝝ circūiacētiū epati ſicut ē ſtomachꝰ inteſtinū ieiunū et pulmo ꝛ dyafra gma ꝛ renes. Signa ppꝛia yposar che ſunt cū ſignis cōibꝰ ſupꝛadictis vlis inflatio oim mēbroꝝ totiꝰ cor poris ꝛ facies turgida velut pugnꝰ inflata et eſt totū corpus ſine arefa ctione ꝛ nō inflat vēter neqꝫ vmbi licus adeo ſicut in alchite ꝛ tympa niſte. Et qñ digiti pmūtur vel bra chia reddūt figurā cauā q̄ non re dit ilico ꝛ eſt cū ea vt plimū fluxus ventris chilloſus vergens ad albe dīnē: pulſus vndoſus latꝰ lenis vri na eius vt plurimū karopos vel al ba lactea groſſa. Cura yposarche ī cōi eſt calefactio et confortatio epa tis ꝛ omniū mēbroꝝ cū balneis ele ctuarijs emplaſtris vnguētis ſiru pis dictis caplo de debilitate epa tis. Et purget de tertio in tertiuꝫ cū medicinis dictis in alchite vel cū pillulis fetidis vel cochijs vel cum medicamine de turbith poſito cap. de ſoda. Poſt purgationes aliquas ponātur emplaſtra ſup epar pdicta in cura alchitis ꝛ tunc vtat electua rijs aperitiuis dictis ibidē ꝛ ppꝛie dyacoſto et ſepeliat in arena calida vel fimo vaccino et colūbino et li niatur totū corpus cū luto calido vel ſtercoribus calidis ſupꝛadictis. Et ſtet in ſole calido vel ſtupha calida poſt euacuationes frequēter. Et ſi fit a frigiditate epatis naturali re ducatur ad temperamentum cū ele ctuarijs calidis ꝛ potu vini veteris amari. Silr et cū omnibus dictꝫ ca pitulo de debilitate epatis. C. de cā frigida humida. Et ſi fit ppter re ſolutionē calidi naturalis conforte tur epar cuꝫ emplaſtris calidis di ctis ſtipticis. Et ſi fit ppter opilla tionem et duriciem epatis aperiat epar ſicut diximus caplo de opilla tione epatis ꝛ de opillatione ſple nis ſicut dicemus caplo ſuo etiā ali qua in illo caplo. C. de cura alchitꝫ a cā calida. Et ſi fit ppter potuꝫ aq̄ frigide vel ablutionē in ea tūc acci dit dolor ſub coſtis poſt iſta quare vtat cibis calis ꝛ actu vtute ꝛ ele ctuarijs calidis ꝛ vino veteri claro puro ꝛ emplaſtris calidis dictis in alchite: ꝛ ſi fit ppter fluxum vētris cronicū vel mēſtruoꝝ vel emorroi day tūc curent iſta ſicut dicet ſuis caplis. ꝛ cōfortet epar cū vnguen tis et emplis calidis ſtipticis aro maticis dictis ca. de debilitate epa tis. Inducatur q̄es ꝛ ſomnus ppoſ ſe et nutriat cibo laudabili et vino rubeo dulci vt redeat ſanguis mul titudo. Et balneet corpꝰ in balneo

ſtiptico calido ſicut ē aqua: et aq̄ decoctiōis abſinthij ⁊ roſ. ⁊ plātaginis balauſtie gallaꝝ cypreſſi cupullarū glandiū calamenti mente mētaſtri iuniperi maſticis alumīs ſulphuris et ſiliū. Et ſi ſit ꝓpter retētionem menſtruoꝝ vel emorroidarū ꝓuocētur ſicut dicem⁹ ſuis capitulis. Et ꝓuocet̄ vrina cum fortitudine cū ſirupo diuretico dicto ī cura alchitis de cauſa calida. Et ſi virt⁹ et etas cōſenſerint ⁊ habitudo corporis ſit carnoſa: fiat flebothomia de ſaphena pedū q̄ eſt int⁹ in talo. Iuxta illud Ipocra. vi. ꝑti. amph. Emorroidarū antiq̄s ſanari ſi non vna relicta fuerit periculū eſt ydropiſim fieri. In nullo autē alio caſu cōpetit flebothomia ydropicꝭ quia addit ī infrigidatiōe epatꝭ ⁊ debilitate. Dietet̄ ois yposartic⁹ ſicut dictū eſt in cura alchitis de cā frigida ⁊ ſitim ꝓpoſſe toleret ⁊ nutriat̄ cibis calidis ſirupis aromaticis ſicut ſunt carnes laudabiles ⁊ ꝓprie aſſe niſi añ diē purgationis tūc ſint elixe cū feniculo petro. et bibat vinū albū vetus clarū purū. Utatur cum cibo ſuo ſapore facto ex allijs ſinap. petro. menta cōcuſſis ⁊ incorporatis cū aceto ⁊c.

Emperica. Dicit auicē. iij. cano. fen de cura alchitis ꝙ viſio ſola aq̄ vel antidotū caſus ei⁹ ipſius bibitio vl̄ ablutio. Itē dr̄ ꝙ ydropici neq̄q̄ debent flebothomari niſi fiat ydropiſis de opillatōe epatꝭ ꝓpt̄ multitudinē ſanguis vl̄ retētionē menſtruorū vl̄ emorroidaꝝ ꝯſuetaꝝ: immo neq₃ cōſueuit tunc fieri niſi etas ⁊ virtus ꝯſenſerit aut cōſuetudo. Itē dicūt exꝑti ꝙ ſerū caprinū potatu₃ omi die ī aurora in q̄ ſpica nardi ſit bullita. ſil'r ⁊ vrina hois aut capre ī q̄ ſpica ſit bullita curat oēm ydropiſim de cauſa frigida; q: educit aquā citrinā leuiter ꝑ ſeceſſu₃ ⁊ vrinā et ꝯfortat epar. Si autē ſit de cā cal'a addat̄ eis ſucc⁹ end. ⁊ ſcariole. Itē dicūt aliq̄ ſe exptos fore bonū ſuccū rad. yreos crudi nō cocti ſi ex eo ſumat̄ omi die in aurora q̄tu₃ media teſta oui cape p̄t ꝑ ſe vel cū ouo ſorbili miſcēdo: q: ſanat oēm ydropiſim curabilē ꝑ artē: educit em̄ oī die tres vl̄. iiij. cellas aq̄ citrine. Et iō a p̄ncipio poſſum⁹ eo vti ſiue alio medicamie ſi cā nō fuerit difficilis antiq̄. In oī ydropiſi cū fe. cōfert a ꝓpetate ſumere oī die ī ieiuno ℥. ij. epatꝭ lupi ſani poſtq̄ fuerit exiccatū ad ſolē vl̄ ignē ⁊ ſubtiliſſime pulueriſatū vt cito penetret ad epar ſi det̄ cū vino al. claro dulci. Confert etiā vti paſſulis ⁊ grauis granatorū bene maſticatis cū zuccaro: q: a forma ſpecifica cōfortant epar debile ex quacūq₃ cauſa. Nūc in cura omis ydropiſis plurimū neceſſaria eſt epatis cōfortatio. Dixerūt etiā exꝑti ꝙ alchites q̄ eſt ſine caliditate vel fe. curatur qñq₃ cū ſolo trociſco laxatiuo q̄ ſic fit. ℞. turbith. ℥. j. ʒʒ. zuccari. añ. ℈. ij. ſcamonee electe grana duo terantur et incorporent̄ cū vino et fiat trociſcus vnus qui ſemel det̄ in ebdomada añ diē q: facit quater aut quinquies aſſellare aquam citrinam cū obſeruatōe diete ſupradicte et adminiſtratiōe emplaſtrorum ſuper epar et ventrem ſuperius dictorum. Sed ſi eſſet cū fluxu ventris non detur medicina laxatiua: ſed ſolum cum cibis ſtipticis ⁊ electuarijs p̄dictis. Dixerunt etiam alij ꝙ omis ydropiꝭ et ꝓprie yposarcha freq̄nter curat̄ cū hmōi medicamine. ℞. reubarbari pulueriſati ſubtiliſſime. ʒ. ij. Det̄ in aurora cū. ℥. ij. mell' ⁊ oximellis cōpoſiti ℥. j. et a que decoctiōis lactuce ſcariole rad. feñ. dādo de tertio ī tertiu₃ ſcꝪ in ebdōada cū obſuatiōe dietē

ſupradicte: ſed ſi virtus ſit debilis
ſufficit.ʒ.j.reubarbari. Alijs dieb⁹
quibus nō datur reubarbarū detur
ante cenam ⁊ prandiū.ʒ.j.⁊ ß. oxi-
mellis cōpoſiti ſquillitici cū aqua
decoctionis lactuce ſcariole fenicu-
li. ⁊ ſi ſit cū caliditate vel fe. detur
ſirupus acetoſus cōpoſitus: vel mel
roſ. collatum in eadē aqua. Et ſi ſit
cum fluxu nō detur medicina laxa
tiua: vel parū detur. Item pille ex-
perte ad omnē ſpēm ydropiſis ſiue
cū caliditate ſiue cuȝ frigiditate ſic
fiūt. ℞. aloes epatici epithimi aā.
ʒ.ij.et ß. cathapucie ellacterij collo
quintid. interioris euforbij turbith
reubarbari aā.ʒ.ij.ſe.petro. et apij
ſe. endiuie ſpice portulace ſalis in-
di carui aā.ʒ.j. et ß. mirabolanorū
indorū ⁊ citrinorū aā.ʒ.iij.ezule.ʒ.ij.
dyagredij.ʒ.j. fiāt pille cū ſucco cu
ſcute vel abſinth. deꝫ ex eis a. ℈.j.
vſq; ad.iiij. Item alie ad idem. ℞.
agar.ʒ.v. eupatorij reubarbari ari
ſtolog.ro.aā.ʒ.j. lact. ſpice ſe. apij
petroſilij aā.ʒ.j. zuccari albi.ʒ.iij.
fiant pillule ſicut cicer.

Canones. Scias ꝙ aqua ydropicorū du
as habet partes: vnā ſcȝ ſubſtātia-
lē que eſt frigida humida aquoſa.
Aliam additā ⁊ accidentalē que eſt
cholera vel ſalſugo aque permixta
ſitim faciens vehementē. Sciendū
preterea ꝙ alchites eſt periculoſior
tympaniſte ꝗ̄tū ad ſubiectū leſum
quod eſt epar: ⁊ ꝓprie ſi ſit propter
opillationē vel duriciē vel apoſte-
ma: qm̄ oportet medicū vti medici
nis cōtrarijs: ſcȝ calidis ꝓpter opil
lationem: frigidis ꝓpter fe. ⁊ cho-
leram. Sed tympaniſtes eſt peri-
culoſior alchite ꝗ̄tū ad cauſam con
iunctam que eſt vētoſitas plurima
cū aquoſitate pauca: qm̄ ſi medicus
vtitur calidis acutis gñabit vento-
ſitatē ex aqua. Si vo calidis debi-
libus nunꝗ̄ reſoluet ventoſitatem.
Et ſic patet ꝙ in cura vtriuſq; eſt
timor ⁊ perplexio: ⁊ ꝓprie ſi ſit cū
fe. quapropter ē difficile curare al-
terutrā ipſarū duarū fortaſſis in pn
cipio. Itē ſciendū ꝙ in cura alchit.
ſi nihil phiſicaliū remediorū rōna-
biliter exhibitorū per exterius ⁊ in
terius cōferre videatur precipiunt
actores ſcȝ Raſ. ⁊ Auic. fieri inci
ſionem vētris cū ferro vel cū caute
rio in loco qui eſt ſub vmbilico ad
tres digitos nō ꝗdē directe: q2 ibi-
dem ſunt corde muſculorū tranſuer
ſalium qui ſi incidanꝫ retrahuntur
verſus ſuū principiū: neq; conſoli-
dari poſſent: ſed a latere verſus in-
guina vbi eſt carnoſitas eorum mu
ſculorū. Sed anteꝗ̄ fiat inciſio tra
hatur cutis ſurſum vt ꝑ ei⁹ redditū
obturetur vulnus: qm̄ volumus ne
tota materia ſimul extrahatur: q2 ſi
ſimul extraheretꝫ tota ſubito cū no
citiuo exalaretꝫ p̄ſimuȝ iuuatiui.ſ.
calor naturalis ⁊ ſpūs ex quorū reſo
lutione neceſſario vītus proſternitꝫ:
⁊ tandē interimitꝫ. Unde Ipo. vj.
part. amph. Quicūq; ydropici aut
empici incidunꝫ aut vrunꝫ. Debet
autē inciſio ꝓfundari per totū mi-
rach ⁊ ſiphac vſq; ad inteſtina: ita
ꝙ nullū inteſtinorū ledatur omino:
q2 inter ſiphac ⁊ inteſtina tota ma-
teria continetꝫ. Iſte nanq; eſt ordo
ſapiētie vt ad medicinas fortes nō
ꝓcedatur: niſi quādo debiles nō cō
tulerint: vt dicit Meſ. Medicina
aūt manualis eſt oīm fortiſſima: et
ideo eſt vltimo fiēda. Neq; cōpetit
niſi in virtute forti et egro: de cu-
ius vita medicus deſperauit. Con-
ſilium tn̄ meū eſt nullū incidere: ſȝ
poti⁹ ipſȝ derelinquere ꝓnoſticis: ⁊
ſic ab ipo fugere ne medicus inglo
riationeȝ incurrat. Sed vidi qnq;
fieri emplaſtra acuta corroſiua acu
ta ſuꝑ ventrē ex allijs: cepis: ſinapi:

et ſilibus incorporatis cuȝ ſtercore caprino: colūbino ꝛ lixiuio vel vrina que faciebāt aliqualē aperturā ſup totam mollitiē ventris donec aqua reſudabat. Vidi etiā aliquos facere aperturā cutis cuȝ ſcarpellationibus cū vnguibus donec aqua guttatim ſtillabat ꝛ vēter detumeſcebat ꝛ ſanabātur: ſed oēs iſti et potiſſimum poſt exiccationē aque recidiuabāt ꝛ moriebātur ſi medicus et infirmus non inſtabāt continue cū electuariis ꝛ ſirupis aperitiuis ꝛ cōfortatiuis epatis ꝛ ſplenis dictis in methodo. Aliter nāqȝ regenerabatur cauſa antecedēs. Et q2 vtus fuit debilitata per porē ydropiſim: ideo defecerūt in ſcda. In yposarcha vo non debet fieri inciſio oino: quia materia continet in corpe toto. Similr videt ꝙ nec in tympaniſte: quia nō eſt in ea aqua pura.

Pronoſticatio. Dicit Raſ. ꝙ ſpecierū ydropiſis alchites ē difficilioris curationis: ꝛ poſt ipſam tympanī. yposarcha vo vt plurimū ſalubris eſt: et ꝙ nullus ex ea morit niſi per ſui inobedientiā vel medici errorē. Item dicit Ipoc. ij. pronoſticorū. ꝙ ois ydropiſis cum febre ꝛ proprie acuta eſt mortalis: qm̄ fortitudinē vtriuſqȝ cauſe ſignificat cū fortis ſit ignis qui in aqua non extinguit: vt ſcriptū eſt in cōmento. xxxiiij. illius amph. ſecūde particule. In morbis minus periclitātur. Et ſic eſt vniuerſalr in oi morbo pluralitas medicinarū ꝛ earum cōtrarietas inducit cronicitatem vel pernitiē: qm̄ natura ꝛ medicina impediūtur in earū digōne regulatiue ꝛ curatione: vt patet in emitriteo ꝛ feb. tertiana nota. Itē dicit Ipo. vj. parti. amphoriſmorū. Ydropici quibus naſcūtur vulnera in corpore nō facile ſanantur: quia humores impediūt conſolidationē. Item fluxus vētris ſuperueniēs cū alleuiatione infirmi ꝛ virtutis conſtantia ſalubre. Stipticitas vo vel vrine retētio ſupueniēs vel fluxus vētris ſine alleuiatiōe infirmi mortale. Unde Ipo. ibidē. Ab ydrope habito ſm venas in ventrem aqua fluente ſolutio fit egritudinis. Et in ſeptima parti. ampho. ait. Si ab albo flegmate habito dyarria ſupuenerit fortis ſoluit egritudinem. Item in ydropi ꝛ ꝓprie alchite vrina rubea pauca et cū difficultate micta mortale eſt. Exuberans vo ꝛ plurima ꝛ cū facilitate micta ꝛ colore citrino vel ſubcitrino ſalubre: ꝛ proprie virtute cōſtante. In omi ydropiſi ſi exhibitio medicaminuȝ rationabiliū nihil confert mortale. Item in omni ydropiſi cura et alleuiatione facta die vna cū recidiuatione viciſſim die alia mortale. Si vo curatur et alleuiatio perſeuerauerit ſalubre. In omni ydropiſi egeſtio ſicut lotura ſanguinis: vel ſanguis coagulatus mortē propinquam ſignat. Item vrina biſcolor: vtputa rubea inferius et liquida ſuperius aut ecōuerſo mortale. Item fetor anhelitus et ſudoris et ſputi ꝛc. mortale. Item Ipo. ſexta particula amphoriſmorꝝ. Ydropiſi tuſſis ſuperueniēs malum ꝓcedēs tuſſis minus malum. Et intellige ſi tuſſis nō ſit propter catharrum: ſed propter multitudinem aque et ventoſitatis in vētre cōprimentis dyafragma: tūc circa vnū diem vel circa illud ſuffocātur: ꝛ ꝓprie alchitici ydropiſi in complexione cholerica magis periculoſa eſt ꝙ in flegmatica: quoniaȝ maximam diſcraſiam ſignat ꝛ cauſaȝ fortem. Item Ipoc. ſecūda ꝑticula amphoriſmorū. In morbis minus periclitātur egrotantes.

¶ De ycteritia. Cap. v.

Ycteritia eſt defeda
tio coloris corpis to
tius ad citrinum vel
nigrū vergens cum
ꝑmiſſione coloꝝ vri
ne vel egeſtionis et
exeunciū aliorum. Citrina fit vitio
epatis ꝓpter ſex cauſas. Prima eſt
mala cōplexio epatꝫ calida ſine ma
teria naturalis vel accñtalis. Se-
cūda mala cōplexio epatꝫ calida cū
materia plurima: ſcꝫ cho. rub. Ter
tia eſt apa calidū epatis. Quarta
expulſio cretica cholere rub. ad cir
cūferētiā totius corpis. Quīta de
bilitas ciſtis fellis. Sexta opilla-
tio. Et iſta opillatio fit q̄ttuor mo-
dis: aut in ſubſtātia ⁊ venis epatis:
aut in poro quo ciſtis attrahit cho-
lerā rubeam: aut in poro quo ciſtis
mandat cholerā ad pillerū. i. fun-
dum ſtomachi gratia fortificatiōis
digeſtiōis ꝑme: aut in poro quo ci-
ſtis mādat cholerā rubeā ad inte-
ſtinū ieiunū gratia excitationis vir
tutꝫ expulſiue. Has nāqꝫ tres vias
habet ciſtis: vt ptꝫ in anathomia.
Nigra fit a vitio epatis debilis in
virtute diſcretiua ſupfluitatū dige
ſtionis ſecūde: ⁊ hoc vt raro: aut vi
tio ſplenis debilis in virtute attra
ctiua melācholie ab epate ꝓpt̄ opil
lationem factā in vijs eius vel debi
litatē ſue ſubſtātie: et hoc vt pluri-
mū. ¶ Signa ycteritie citrine pro
pter caliditatē epatis ſine materia
ſunt citrinitas faciei: ⁊ ꝓprie albu-
ginis oculoꝝ ⁊ vrina rubea intēſe.
Et ſi talis caliditas inſit ꝑ naturaꝫ
nō ſeparat̄ a corpe talia accidētia.
Nec nocet̄ patiēs ex ipſa: niſi cū ſu
perfluxerit: qm̄ eſt eius complexio
propria qua degit ſibi ſanus. Si vo
ſit aduēticia ſeparat̄ ab ipſo: ⁊ for-
taſſis anteceſſit comeſtio cyborū ca
lidorum plurimoꝝ ⁊ potus vini for
tis plurimi: aut aſſiduitas famis et
triſtitie cū vigilijs ⁊ labore. ¶ Si-
gna ycteritie ꝓpter caliditatē epa-
tis cum materia ſunt q̄ cholera ru
bea egreditur cum vomitu et cum
ſeceſſu ⁊ vrina: quare quodlibꝫ eoꝝ
eſt rubeum aut citrinū vehemēter:
neqꝫ minorat̄ ycteritia: ⁊ ꝓprie cū
materia ſit multa. ¶ Signa ꝓpter
apoſtema calidū epatis ſunt febris
continua acuta cū dolore ypocūdrij
dextri pūgitiuo: ⁊ omnia ſigna apo
ſtematis epatis q̄ dicemus. ¶ Si-
gna ycteritie ꝓpter expulſionē cre-
ticam ſunt: qm̄ accidit in fe. conti-
nua acuta in aliqua dierū creticarū
vel indicatiuarū. Et quia fit ſubito
infra vnā diem ꝓpter fortem expul
ſionem cholere rubee ad ambitum
corporis totius v̄tute ſinthomatis
aut nature. ¶ Signa ycteritie ꝓpt̄
debilitatē ciſtis in attrahēdo cho.
ru. ſunt q̄ cū ycteritia fit nauſea et
vomitus cholere ſine dolore ypocū
drij dextri cum nō ſit in ipo opilla-
tio: ſimil'r ⁊ ſitis et amaritudo oris
cū ꝓſtratione appetitus ⁊ vrina ru-
bea intenſa: ⁊ difficile eſt diſcerne-
re inter iſtā cauſam ⁊ illā que fit ex
multitudine cholere rubee p̄dicta.
¶ Signa ꝓpter opillationē in ſub
ſtātia ⁊ venis epatis vel in poro q̄
ciſtis attrahit cho. ab epate ſentit
eger dolorem grauatiuū in ypocū-
drio dextro: ⁊ egeſtio a p̄ncipio eſt
tincta: ſed poſt hoc gradatim deal-
batur ſcḋm q̄ ciſtis euacuat̄ a chole-
ra: ⁊ vrina eſt tincta valde turbida
groſſa ſpumoſa ꝓpter eius regurgi
tum cum ſanguine: niſi forte virtus
diſcretiua et expulſiua epatis eſſet
debilis plurimū: tūc apparet vrina
gradatim alba aquoſa: ſicut eſt ſter
cus ⁊ fortificatur ycteritia: ⁊ eſt cū
ipſa patiēs ſine vomitu ⁊ ſine ama-
ritudine oris. ¶ Si autē opillatio
ſit in poro quo ciſtis mādat cho. ad

pillerum. ſigna eius ſunt: quia ege-
ſtio ⁊ vꝛina ſunt tincta valde groſ-
ſa ⁊ ſpumoſa: ſicut bolus armenic⁹
ſine vomitu vel amaritudine oꝛis vľ
ſiti: et appetitus eſt foꝛtioꝛ virtute
digeſtiua ſtomachi: et eſt vt pluri-
mum cum fluxu ventris ꝓpter mul
titudinem cholere trāſmiſſe ad in-
teſtina. ¶ Si autē opillatio ſit in
poꝛo quo ciſtis mādat cholerā ad
inteſtina: tūc ſigna eius ſunt ſtipti-
citas ventris cū egōne alba dura:
ſicut ſterc⁹ canis et foꝛtificatio ycte
ritie ſubito ⁊ vꝛina rub. groſſa am
puloſa valde: niſi foꝛte virtus ſeque
ſtratiua epatis ſit debilis quod ra-
ro contingit: tunc vꝛina foret alba
ſubtilis: ⁊ non eſt eger omino ſine
vomitu cholere vľ ſiti vľ oꝛis ama-
ritudine ⁊ appetitus pꝛoſtratione:
ſed non ſunt hec adeo intenſa: ſicut
in debilitate ciſtis ī attrahēdo cho
leram. Si autem opillationes ſint
plures ſimul: tunc et ſigna appare-
bunt plura ſimul: ⁊ hoc eſt vt pluri-
mum. ¶ Signa ycteritie nigre ꝓ-
pter debilitatem virtutis diſcreti-
ue ⁊ expulſiue epatis vel eius opil-
lationem ſunt grauitas ypocundrij
dextri. Et qꝛ ycteritia citrina pꝛe-
ceſſit nigram cum cholera ſit ſubti
lioꝛ ꝙ melancholia: ſiľr et vꝛina ci-
trina intenſa vel viridis anteceſſit
vꝛinam nigram groſſam. ¶ Signa
ycteritie nigre ꝓpter debilitatem
virtutis attractiue ſplenis vel eius
opillationē eſt niger coloꝛ cutis cū
duritie inflatione ⁊ tumoꝛe ſplenis
ita vt putant ſtulti ꝙ ſit apoſtema:
licʒ ſit ſine fe. acuta: ⁊ ē vꝛina nigra
groſſa. Et fit hec ycteritia vt pluri
mū per ſe incipiendo ſine anteceſ-
ſione ycteritie citrine.

Methodus. Cura ycteritie ꝓpter caliditatem epatis ſine materia eſt vt vtatur vino granatoꝛum ⁊ ſucco
berberis vel aqua decoctionis eius
et aqua oꝛdei actu frigida et aceto:
ſumat omi mane ℥. duas oxizaca-
re vel ſirupi roſati vel violati. Vta-
tur triaſandal. et roſata nouella.
Epithimetur epar cum ſandal. ro.
puluerſatis et infuſis in aqua roſ.
et modico aceti. Vitet carnes ⁊ vi-
na: niſi ſint alterata cum herbis et
ſeminibus frigidis ⁊ aqua frigida.
¶ Cura ycteritie ꝓpter caliditatē
epatis cum materia eſt vt omni die
in auroꝛa ſumat de oxizacara vel de
ſirupo acetoſo ſimplici cū aqua de-
coctionis lactucarū endiuie cicoꝛee
vel ſeminū cōmunium frigidoꝛū.
¶ Preterea ſoluatur cū aqua caſei
vel lacte acetoſo acuto cum. ℈. j. vel
ij. ſcamonee. Vel purgetur cum ele
ctuario de ſucco laxatiuo vel ſtoma
ticho laxatiuo: vel cū decoctiōe que
ſic fit. ℞. mirabolanoꝛū citrinoꝛum
℥. j. et ß. piſtentur ⁊ bulliantur cum
pꝛunis ſiccis in. vj. ℥. aque donec me
dietas conſumatur colletur ⁊ acua-
tur collatura cum. ʒ. ij. reubarbari
boni puluerſati vel granis q̄ttuoꝛ
vel. v. ſcamonee. Et addant̄ ſirup.
roſ. ℥. ij. ⁊ detur hoc totū ante diē:
quia euacuat cholerā ⁊ ſiſtit vomi-
tū ꝯfoꝛtando ſtomachū ⁊ inteſtina.
Deīde fiāt localia remedia ꝑdicta
dieta ſit eadē ꝑdicta. Cura ycteri-
tie ꝓpter apoſtema calidū in epate
eſt cura apatis quā ꝓpo ca. dicem⁹.
¶ Cura ycteritie ꝓpter expulſionē
creticā cho. ad cutim ē vt iuuet̄ na
tura in creticādo. Ponat̄ ꝗ patiēs
in balneo tepido aq̄ dulcꝫ aq̄ decoc.
floꝝ camom. melliľ et aneti. Et ſi
vt⁹ ſit debilis ponāt̄ veſice vel vaſa
terrea ſup tegmie ſup ypocūdria ⁊
circa coꝛp⁹ vndiqꝫ repleta aq̄ cali
da. vel bibat aquā decoc. calamenti
in ꝑma q̄titate: qm̄ vꝛinā ꝓuocat
et cholerā expellit hoꝛa triſ. ſiľr ⁊
iulep ⁊ vinū albū aquoſum in q̄ cro

cus infuſus fuerit p̄ noctē aut leuiter bullitus. Siſr ꝛ aq̄ decoctionis caricaꝝ ꝛ paſſulaꝝ pinguiū ꝛ ſeminū diureticoꝝ. Hec eñ materias viſcoſas ſubtiliant ꝛ venas capillares elargāt. et digeraſ materia p᷑ criſim diminutā cum ſirupo aceto. cōpoſito: aut oxizacara dādo omni die in auroꝛa cū aq̄ decoctionis radicū petro. feñ. ꝛ pꝛunoꝝ: et purgetur cū aliqua medicina ſupꝛadicta. Cura icteritie ꝓpter debilitatē ciſtis in attrahēdo cholerā eſt vt cōfoꝛteſ epar cū illis q̄ diximꝰ ca. de debilitate epatꝫ ꝓpter raritatē ſue ſubē: qm̄ oīa cōfoꝛtātia epar cōfoꝛtāt ciſtim fellis ꝛ ecōuerſo. Cōferūt ad hec etiā oīa que diceñ iā de cura ictiritie ꝓpt̄ opillationē epatis et viarū eiꝰ q̄liſcūq; fuerit opillatio eſt fere eadē cura. Si igiſ ſit cū fe. ꝛ vꝛina rub. et v̄tute debili digeraſ materia ꝛ deopilleñ vie cuꝫ ſirupo qui ſic fit. ℞. end. ſcariole lactuce cicoꝛee mellilotí. añ. m. j. ſcolopend. acetoſe politrici. adyanthos capilliveneꝛꝫ. añ. m. ß. pꝛuna numero. xx. q̄ttuoꝛ ſemī. cōiū frigidoꝛuꝫ ciperi capparis acoꝛi. añ. ℥. j. zuccari lib. j. vel zuccari ꝛ mellis. añ. vi. ℥. fiat ſirupus de quo deñ oī mane ℥. iij. cū aqua decoctiōis end. ꝛ lactuce. q2 ſi pꝛeſto nō ſit digeratur materia cū ſiru. acetoſo ſimplici et aq̄ calefacta. Et aliū ſirupum bonum aperientem et confoꝛtantem epar ſcripſimus et ſplenem ca. de opillatione epatis. C. de canone. Preterea purgetur cū aliqua medicina p̄dicta. Vtaſ ſepe triaſandali vł dyapꝛunis mixto cum dyacucurma vel cum triffera ſarracenica vel dyalacca. Nutriaſ iure carniū bonarum elixaꝝ cū lactuce endiuia fenicło ꝛ petro. ſiſr ꝛ carnibꝰ conditis cū ſucco granatoꝝ vel berberis vel aceto vel cum ſapoꝛe facto ex ſucco aceto ſe trifolij et petro. Nutriaſ etiā aq̄ piſoꝛum ꝛ cicerū. Bibat vinū albū clarum limphatū. Si autē ſit ſine feb. tunc opus eſt deopillatibꝰ acutoꝛibus p̄dictis ſicut eſt ſirupus aceto. cōpoſitus cū aq̄ decoctiōis cipiꝛ capparis ſizeleos apij petro. fenicu li. Et purgeſ cū pillulis de reubarba. dictis in alchite. Sumat añ pꝛādium et cenā lib. ß. aque decoctiōis cauliū vel piſoꝝ ꝛ ſit actu calidū: vł aq̄ decoctiōis abſinthij feñ. petro. qm̄ reſoluit materias ꝛ ꝓhibet apa fieri in epate opillato. Nutriatur carnibus edoꝝ vel pulloꝛū coctis cū eiſdem herbis cōditis cū ſinapi vel ſapoꝛe facto ex allis ꝛ cardamomo ꝛ aceto foꝛti. Vtatur iuribꝰ cōditis cū ſpeciebꝰ calidis aromaticis. Bibat vinū album purum: vitet cibos groſſos et potus turbulentos. Cliſteriſeſ vēter ſepe cū cliſteri pꝛimo ſiquidē lenitiuo facto ex aq̄ decoctionis malue biſmalue ſicle mercurialis bletis cauliū addendo aliq̄d oleí viol. ꝛ mellis ac ſalis. Poſtea v̄o cliſteri attractiuo acuto quod ſic ſt. Si p̄dictꝫ addatur aque decoctiōis agari. colloquintide. añ. ℥. ß. Vtaſ ſepius in ieiuno poſt purgationes aliquas trociſ. et electuarijs aperitiuis atq; cōfoꝛtatiuis epatis dictꝫ in alchite. Et poſtq̄ icteritia citrina curata fuerit q̄tū ad eius cauſā ſcilꝫ cum egeſtio iam ceperit citrinari et vēter lubꝛificari et vꝛina remitti in tinctura: tunc curetur coloꝛ cutis fetidus cuꝫ balneo ſtuphe ſicce vł aque dulcꝫ calide in qua decoctiōe decocti ſint floꝛes camomille ꝛ folia caulium receñ. recipiendo eius vapoꝛem in faciem et ocłos actu calidum: quoniam potēter reliquias cholere remouet et citrinitatem oculoꝛū ſimiliter ꝛ cum pꝛoiectione vini granatoꝛum intra oculos donec coꝛuꝫ citrinitas totaliter

auferatur. Et hec ſufficiāt de cura ycteritie citrine. ¶ Cura ycteritie nigre ex quacūq̄ cā fiat eſt vt aperiatur ſplen ⁊ cōfortetur: ꝓut diximus cap. de opillatione ſplenis. Et ſirupum bonū ad hoc diximus cap. de opillatione epatis. ¶. de canon. Poſt purgationes aūt aliquas vtatur dyalacca dyacurcuma ferrata. Euitet carnes bouinas vel ferinas aut ſalitas. Similiter ⁊ lētes caules panez azimū ⁊ om̄ia generātia melancholiā. Fiant cliſteria lenitiua predicta q̄ poſſunt acui quandoq̄ʒ cum ſene epithimo polipodio et ſquinanto.

Emperica. Dicūt cōmuniter operantes ꝙ flebothomia ſaluatelle q̄ eſt in manu dextra inter anularē ⁊ auricularem cōfert in omni ycteritia citrina ſiue ſit cū fe. vel ſine feb. et ꝓprie in corpore ſanguineo cuiꝰ vrina eſt rubea groſſa vel rubea valde ſine groſſitie. Sʒ flebothomia ſaluatelle manꝰ ſiniſtre cōfert in om̄i ycteritia nigra: quia iſte flebothomie diuertūt materiā coniūctam ⁊ diminuūt antecedētem. Cura preterea nobilis ⁊ experta in om̄i ycteritia citrina ex q̄cūq̄ʒ cauſa fiat eſt iſta. Primo digerat̄ materia vitellina que videt̄ cōpoſita ex cholera rubea ⁊ flegmate: ꝓpter qḋ ratiōe cho. penetrat ad cutim ⁊ ip̄am citrinat: ⁊ ratione flegmatis opillat epar et poros cutis: vt reſolui non poſſint: et ſic ſit cā ycteritie citrīe. Hoc facto purget̄ cuʒ huiuſmodi. ℞. agarici. ʒ. j. reubarbari. ʒ. ij. piſtentur ⁊ infundātur per noctez in ℥. iiij. aque feruētis decoctiōis prunorum: deinde collētur ⁊ manibus diligēter fricētur. Et addant̄. ℥. ij. ſirupi viol. in collatura ꝓpter dulcorationem: ⁊ detur hoc totuʒ ante diem. Et ſi corpus ſit robuſtum nō colletur aqua: ſed cū tota ſubſtātia miniſtret̄. vel purgetur cum. ℥. ß. dyaprunis acuati cū. ʒ. ß. dyagredij vel cum. ʒ. ij. reubarbari dādo ante diem cū aqua decoc. prunoꝝ ⁊ viol̄. Vtat̄ poſt purgationes om̄i die in ieiuno electuario apiēte epar: ſicut eſt dyaprunis ſimplex mixtū cū trifera ſaracenica: de quo det̄ in modū caſtanee cū aq̄ calefacta. Fiāt ⁊ h̄ potu. ℞. marrubij ortholani. M. j. decoquat̄ in lib. vij. clari vini albi veteris potētiſſimi addito modico mellis ꝓpter amaritudinē ⁊ bulliatur vſq̄ʒ ad cōſumptionē medietatis: poſtea collet̄ ⁊ detur vnus ciatꝰ ante prandiū et vnus ante cenam. Curata aūt egritudine remoueat̄ accidēs: ſcʒ citrinitas cum vaporatione eius ex aqua decoctionis carnium bouinarū veterum ſalitarum ſumēdo eius vaporē in faciē ⁊ oculos aptos poſtq̄ caro cepit ab oſſibus ſeparari. Cura ycteritie ex q̄cunq̄ʒ cauſa fiat nō perficit̄ niſi cuʒ deopillatione epatis ⁊ venarū ipſiꝰ atq̄ʒ ciſti fellis cum infrigidatione aliquali: q̄propter conferūt oīa dicta ca. de opillatiōe epatis. ſ. de cā calida. Similr̄ et oīa que diximus ca. de ydropiſi. ¶. de cura alchitis cū feb. ſed omniū potentiſſimū eſt dyacurcu. poſita ibidem.

Pronoſticatio. Dicit Ypo. iiij parti. amph. Si ycteritia ſupuenerit in fe. acuta an̄ ſeptimū dieʒ malū eſt: qm̄ ſignat opillationem fortē in epate vel apoſtema calidū ꝓpter exuberantiā cholere rubee in ipſo: quare talis criſis nō ſit vi nature: ſed vi ſinthomatis ⁊ multitudine materie redūdātis p corpus. Iſtud tn̄ dictū Ypo. rep̄hēdit Auerro. vij. colliget dicēs. ꝙ lʒ fuerit verū t̄pe Ypo. qn̄ corpa ſuabāt regimē ſanitatis. Noſtro tn̄ tēpore

poteſt fieri bona criſis in fe. acuta per ycteritiā veniētē ante ſeptimū diē: puta in fine quīte diei: ⁊ ꝓprie ſi v̄tus ſit fortis ⁊ materia nō ml̄tū viſcoſa: qm̄ repellet ſimul vna hora crudū cum digeſto. Item ycteritia ſupueniens in fe. acuta in ſexta die vel poſt eſt ſignuꝫ ⁊ cauſa ſalubris criſis ſi non ſenſerit eger dolorē vel duritiē circa regionē epatis que ſignificarēt apoſtema vel opillationē tumoroſam. Unde Ipocra. ibideꝫ. Quibuſcūqꝫ ſeptima aut nona aut decimaquarta ycteritia ſupuenerit bonū: ſi non dextrū ypocundriū durum fiat. Si v̄o nō bonū: qꝛ taliter criſis fit vi nature: ⁊ poſt digeſtionem materie: ⁊ in die cretica cū benignitate materie mediocrit̄ groſſe: ſicut eſt cho. vitellina. Item ad ycteritiā nō ſequit̄ ydropiſis vel parū: qm̄ cho. eſt materia calida que ꝯtrariat̄ vētoſitati ⁊ aqſitati ydropicorum. Unde Ipo. v. pti. amph. Ycterici non valde inflati fiūt: verūtamē ad ydropiſim ꝓprie alchitē ſequit̄ ycteritia frequēter propter opillationē ⁊ materie groſſitiē frequēter ⁊ v̄tutis diſcretiue imbecillitatem: quare fit mortale. Itē ycteritia proueniēs ex opillatione antiqua ſcliroꝫata mortale. Unde Ipo. ſexta part. amph. Yctericis ſi epar fiat durū malū: quoniā quod lapidificatū eſt in epate vel ſplene amplius reſolui non pōt: vt dicit Aui. tertio canon̄. fen. iiij. capi. de apoſtematibus epatis.

¶ De apoſtematibus epatis. Capl'm. vj.

Apoſtema dicit̄ fieri in epate quando materia p ſe ⁊ p̄mo colligit̄ in ipo. Excitat̄ quādo materia de mēbro alio ad epar delegat̄: ſiue ſit per mediuꝫ criſis ſiue ſine criſi. Ulcus v̄o dicit̄ cū apoſtema ꝯuerſum eſt in ſaniē ⁊ poſt hoc rūpitur. Fit igit̄ apoſtema p cōgeſtionem: exitura per delegationē: vlcus v̄o per rupturā. Poſſunt aūt hec fieri ex omni genere q̄ttuor humorum: ꝓprie tn̄ ex cholera ⁊ ſanguine ac melācholia: ſed forte nūq̄ ex flegmate: vt dicit Raſ. in diuiſionibus. Quia epar eſt membrum carniforme calidū valde. Et ꝓpter hoc neqꝫ fit ex melācholia p ſe incipiēdo: ſed ꝯſequēdo ad apoſtema calidum aduſtū lapidificatū. Premiſſi etiā apoſtematis ſicut ⁊ alioꝝ oīm quattuor ſunt tpa ſi termietur ad ſalutē: ſcꝫ principiū: augmentū: ſtatus: ⁊ declinatio. Nā ſi terminet̄ ad ꝑnitiē poterit in quocunqꝫ eorū inducere mortē p̄terq̄ in declinatione vera: qm̄ in ea nullus morit̄: vt dicit gal. iij. de criſi. Qm̄ interficit ſtatim a p̄ncipio ꝓpter materie multitudinē: ſed in augmēto ꝓpter eius acuitatē ⁊ dolorē: ⁊ in ſtatu ꝓpter morbi lōgitudinem ⁊ virtutis defectionem. Eſt aūt principiū cū materia fluit ad particulam et dolor percipitur: et dolor durat vſqꝫ ad dies ſeptē ad plus. Augmētum eſt cum auget̄ dolor ⁊ febris ⁊ materia tota ſupfluit. Eſt aūt ſtat᷒ cū dolor ⁊ febris ſunt in vltimo vehementie ⁊ materia tota fluxit ad locum. Eſt v̄o declinatio cū facta: eſt materie ſimul euacuatio: fortis doloris minoratio. Apoſtema epatis ſicut ⁊ omne aliud apoſtema poteſt terminari altero duoꝝ modoꝝ: qm̄ vel ſtat vel permutat̄. Et eſt cū ꝑmutat̄ ad malū vel in peripleumoniam vel in freneſim: vel in aliud ad quod transferatur. Si v̄o ſteterit in loco ſuo terminatur altero triuꝫ modorū. Primo quidē per reſolutionē ſimilē. Scd̄o v̄o p ſaniē ſiue dublaci. Tertio per ſcliroſim ſiue indurationē. Signa terminatiōis

eius per reſolutionē ſunt: quoniā ꝑ emplaſtra anodina tumor reſoluit et febris diminuit ⁊ dolor mitigat et virtus de die in diem cōfortatur ſine aperitione exitus ſanguinis vl ſaniei per ſeceſſum vel vrinam. Et tēpus iſtius terminatiōis eſt a primo pūcto egritudinis vſqꝫ ad diem quartū vel circa id: ſicut in pleureſi dictum eſt. Si igit vſqꝫ ad tēpus illud tumor nō diminuitur ⁊ febris et dolor augmētatur ſcire cōuenit: quoniā hoc apoſtema reſolui nō poteſt. Signa terminatiōis eius per ſaniationem ſunt: qm̄ poſt decimūquartū diem vl circa id dolor et febris acuūtur ⁊ magis in nocte ꝙ in die. Unde Ipocra. ij. parti. ampho. circa generationē ſaniei dolor ⁊ febris ⁊c. Si igitur calor naturalis vincatur fiet ſanies. Si vo accidētalis fiet virus: vt dicit cōmētator ibideʒ. Et tuſſis ſicca ſuperuenerit et oculi cōcauatur cum rubore angulorum in eis ⁊ vngues corrugantur in eis ⁊ manus ⁊ pedes calefiunt ſi ſit cum ſalute: vel infrigidātur ſi ſit cum pernitie: ⁊ inſurgit multitudo ſudoris poſtꝙ nō alleuiatur egritudo ⁊ pulſus cū anhelitu fit frequēs. Et tēpus iſtius terminatiōis eſt a die decimaquarta vel circa vſqꝫ ad diem vigeſimū vel quadrageſimuʒ vel ſexageſimū ſm multitudineʒ ⁊ groſſitiem materie maiorē vel minorem: vt docet Ipo. ij. ꝓnoſticoꝝ. Poſt illos igit dies ſuperuenit ruptura ⁊ rigor corporis totius: ⁊ apparet ſanguis ⁊ ſanies ī vrina ⁊ ſeceſſu ⁊ diminuitur febris ⁊ dolor ſi ſit cum ſalute. Signa terminatiōis eiꝰ poſt ſclirofim ſunt: quoniā poſt quadraginta dies vl circa id febris et dolor falſo delitēſcūt nō precedēte euacuatione ſenſibili remanente tumore vel duritie in loco cum proſtratione appetitus; et nauſea; et corporis extenuatione quaqꝫ die. Nam ſi materia inſenſibiliter reſoluta fuiſſet non remāſiſſent iſta accidentia. Signa autem diſtinctiua inter apoſtema epatis et pleureſim ſcripſimus capitulo de pleureſi. C. de pronoſticatione. Signa propria apoſtematis calidi in epate ſunt febris continua acuta cū dolore pungitiuo forti in ypocundrio dextro ſub coſtis et vehementia ſitis. Si autem ſit ex ſanguine: tunc cū iſtis apparet rubor faciei permixtus fuſcedini et pulſus vndoſus: ſcilicet latus magnus mollis: et vrina rubea groſſa et habitudo carnoſa: et dulcedo oris ſine manifeſta cauſa: ⁊ etas iuuētutis ⁊ anteceſſio ciboꝝ multiplicātium ſanguinem. Si vo ſit ex cholera: tunc cū predictis apparet color faciei citrinus et pulſus velox durus diuerſus: ⁊ vrina citrina intēſe cum groſſitie non plurima et habitudo extenuata et concauatio oculoruʒ et amaritudo oris ſine cauſa exteriori: ⁊ forte ſuperuenit vomitus amarus. Signa vo diſtinctiua apoſtematis an ſit in gibbo epatis vel in ʒima ſunt: quoniaʒ ſi ſit in gibbo ſuperuenit quandoqꝫ ſingultus ꝓpter alimēti compreſſionem: compaſſionem oris ſtomachi: et tuſſis ſicca cū ſputo propter compactionē dyafragmatis ex ipo et ycteritia citrina propter opillationem venarum in earum fonte: ⁊ apparet tumor in ypocundrio dextro: ſicut figura medie lune: et ꝓprie ſi magnū fuerit apoſtema. Si vo ſit in ʒima apparet fortaſſis egeſtio rubea ſicut lotura carnis: ⁊ fortaſſis alba ſubtilis chiloſa propter defectum attractiōis. Similiter ⁊ lenitas ventris ⁊ proſtratio appetitus omino. Et quāto maius fuerit apoſtema tāto fiēt huiuſmodi accidentia maiora ⁊ certiora ⁊c.

Methodus. Cura apoſtemat; de ſanguine eſt in pncipio ad ſeptē dies fiat flebothomia diuerſiua de baſilica brachij ſiniſtri propter oppoſitionē latitudinalem. Poſtea fiat flebothomia eradicatiua de baſilica brachij dextri in q̄ ſufficienter ſan. extrahat̃ ſi virtus ⁊ etas cōſenſerint. vel fiat ei⁹ ſecūdatio ꝑ tres dies qđ meli⁹ eſt. Si vͦ corpus nō fuerit plectoricū vel apa ſit ꝯfirmatum anteq̄ ſis vocat⁹: fiat ilico flebothomia eradicatiua: qm̄ poſtq̄ materia tota fluxa eſt ad locū apatis nō eſt amplius ſolicitādū in diuerſione: ſed in eradicatiōe. diuerſio nāq; reſpicit materiā fluentem vel futuram fluere. Eradicatio vͦ materiā fluxā et electam. Poſt flebothomiā ponantur epithimata et empľa repcuſſiua ꝑ exterius ſuꝑ locū ex puluere roſ. ſandaloꝝ capħ. ſang. dra. terre ſigillate boli armenici ⁊ ſiľibus diſſolutis in aq̄ roſ. ⁊ modico aceti vel in ſucco ſempuiue ſolatri lactuce acetoſe ⁊ modico aceti ꝓpter penetrationē. Sumat ī auroza ⁊ ante cenā ꝓpter repcuſſionē ꝑ intus ſirupū acetoſum ſimplicem vel oxizacarā vel ſirupum roſ. vel violľ. vľ vinū granatoꝝ ac berberis cū aq̄ decoctionis enđ. lactuce cicoree ſolatri. Neq; ꝑmittat̃ hora illa venter exiccari imo leniat̃ omi die ante cibū cū ſuppoſitorio vel cliſteri lenitiuo dictis in ca. de pleureſi. C. de methodo. ⁊ mūdificet̃ ſang. aliqua dierū cum. ℥. j. et. ß. medulle caſſie ꝶ. diſſolute in. ℥. q̄ttuor aque decoctionis enđ. vel prunorū et def ante diē vel cum. ʒ. j. vel. ij. reubarbari boni puluerisati dādo cum aq̄ decoctionis iam dicta. Cōtentetur hora illa pro cibo ſucco ordei vľ farri vel auene. ſimiľr ⁊ malis ſapidis lactuce cucurbite coctis et conditis cum agreſta vel vino berberis ī potu cum cibo ſuo. Sed ſi virt⁹ ſit debilis dent̃ carnes edorum vel pullorū cocte cum herbis frigidis predictis cōditis cum ſucco granatorum vel berberis aut acetoſe ⁊ modico aceti. Et bibat vinu; album debile limphatum ad medium cum aqua frigida vel aqua decoctionis endi. Melius tamen foret abſtinere a vino hora illa omnino. In augmento vͦ ponātur emplaſtra leuiter reſolutiua ſine attractiōe mixta cū repcuſſiuo ſicut ſunt empľa facta ex floribus camomille. ſemi. lini. farina fenugreci ordei rađ. maluauiſci. coquēdo oīa in aqua ꝑfecte et piſtādo ⁊ incorporando cum oleo camomille et aqua roſ. quod ſufficit addendo aliquid ex ſtipticis ſicut abſinth. ro. grana mirti. cicorea ⁊ plātago. ⁊ hora illa ſumat leuiter de reſoluētibus ⁊ aperiētibus ꝑ interius ſicut eſt ſirupus acetoſus cōpoſitus. In ſtatu regat̃ cum reſolutiuis puris: et poſtq̄ fe. ⁊ dolor ceperint minorari acuātur reſoluentia predicta cū puluere aneti ſpic. mirrhe bdellij ciperi capparis ꝭm q̄titatem diminutionis fe. ⁊ doloris. ⁊ ſic regat̃ per tēp⁹ declinatiōis vſq; ad reſolutionem perfectā. Si autē morbus prolonget̃ neq; apoſtema reſoluat̃ neq; medicine rationabiliter exhibite ꝓficere videantur. ⁊ fe. et dolor de die in diem augmētētur. ſcire debes quoniā apa tendit ad ſaniationem quare intēde poſtq̄ cognoueris ad generationem ſaniei laudabilis cū empľo maturatiuo dicto capľo de apoſtematib⁹ ſtomachi. C. de methodo. Et ſic regatur vſq; ad diē rupture: ⁊ ſi ruptura ꝑ ſe fiat bene erit. Si aūt fiat ꝑ artem ſicut ibide; diximus de cura dublati in ſtomacho. Et poſtq̄ ruptum fuerit apa quod ſcies qm̄ ſan

guis ⁊ ſanies viſa ſunt in egeſtione
vel vrina tūc ſolicitādū eſt in cura
vlceris ꝓpoſſe:cuiꝰ quidē cura tri-
bus ꝑficiť intentionibꝰ. Prima eſt
mūdificando vlcus a ſanie qđ fit ꝑ
ſtiptica abſterſiua. Detur ergo i po
tu aqua ordei vel ydromel vel iulep
vel ſirupus acetoſus cōpoſitus con
fectus cū zuccaro ſi calor ſit plimꝰ.
Scđa vō in cōſolidādo labia vlcerꝫ
quod fit per ſtiptica ꝯglutinatiua.
Dētur ergo in potu.ʒ.iij.de hac me
dicina cum ſirupo acetoſo vł ydro-
melle. Et poſt ad duas horas a ſū-
ptione medicine abſterſiue iam di-
cte. ℞.ſe.enđ.ſeīs apij maſticis ter
re ſigillate.añ.aureū.j.roſarum tri
tarū ſpodij thuris ſan. ora.añ.aure
os.ij.terātur omnia ſubtiliſſime et
cribellētur. Et emplaſtreť epar ꝑ
exterius cū emplaſtro quod.℞.ſpi
ce calami aromatici cipi.añ.ꝑtē.j.
thuris maſticis.añ.ꝑtē.ß.teranť ⁊
incorporenť cum aq̄ decoctiōis gra
norū mirtilli citoniorū vel ſumach
vel pirorū vel pomorū ſtipticorum
aromaticorū: et i fine adde aliquid
gallie muſcate:quoniā cōſolidat et
confortat epar a ꝓprietate. Tertia
eſt in confortando virtutem ne for
taſſis ex morbi lōgitudine atqꝫ do-
loris fortitudine ꝓſternatur quare
cōfortetur cū carnibus pulloꝝ edo-
rum et vitellis ouorū et bibat vinū
albuꝫ ſubtile aromaticum in parua
tamē quantitate. Si vō nihil pre-
dictorum cōtulerit et apa de die in
diem indurať cum multo tumore ⁊
dolore in loco ⁊ corruptione corꝑis
⁊ minoratione appetitus ⁊ delite-
ſcentia fe.tunc intēde ad mollificā
tia et reſoluentia materias melan-
cholicas aduſtas viciſſim tam ꝑ in-
terius q̄ ꝑ exteriꝰ. Sumat igiť oī
die ante cibū dyacurcu.ſcripta ca.
de ydropiſi. C.de empicis cura al-
chitis cū fe. Vel ſumat de dyalacca
vel de athanaſia cum vino albo ſub
tili:vł ſumat de trociſcis de bdellio
q̄ ſic fiūt. ℞. ſm raſim in diuiſioni-
bus roſarū tritarum.ʒ.x.ſpice nar-
di.ʒ.ij.croci lacce coſti.añ.ʒ.vnā. et
ß.mirrhe.ʒ.j.maſticis amigdalaꝝ
amararū.añ.ʒ.duas.bdellij.ʒ.tres.
diſſoluātur bdelliū et maſtix cū vi-
no et conficiantur cum eo res alie
poſtq̄ puluerisate fuerit ſubtiliter
et cribellate:⁊ fiāt trociſci quorum
quilibet ſit.ʒ.ij.vel.iij. Detur vnus
in aqua enđ.ſi fuerit plurima cali-
ditas vel cū vino albo:vel ydromel-
le vel aqua decoctiōis ſemis apij ⁊
feniculi ſi nō ſit in fe.intenſa. Em-
plaſtretur epar cum emplaſtro qđ
℞.rađ.maluauiſci coctarū ⁊ mun-
dataꝝ a ligno interiori ⁊ cortice ex
teriori et reductarum ad ſubſtātiā
axungie per piſtationem.lib.j.fari
ne ordei.℥.q̄ttuor.fenugreci ſe.lini
añ ℥.ij. pinguedinis anatis anſeris
et galline ac porcine ſine ſale.añ.℥.
ij. cipi ſquinati. añ.℥.j.armoniaci.
℥.j.⁊.ß.et terebētine.℥.iiij.cere qđ
ſufficit. Diſſoluantur cera et gume
cum vino in caſola ad ignem et in-
corporentur cum eis res alie poſtq̄
bene trite fuerint et cribellate ex-
tendatur ſuper corium ponatur ſuꝑ
epar vel fiat vnguentū ex eis ſi lo-
co cere ponatur oleum maſticinum
vel nardinum. Hoc nanqꝫ empla-
ſtrum ſui bonitate mollificat ⁊ re-
ſoluit omne apoſtema induratum:
⁊ proprie ſi ſit de materia calida ad
uſta. Si autem ſit de materia frigi
da vel groſſa valde:tunc opꝰ eſt em
plaſtro fortiori quod. ℞. rađ. biſ-
malue preparatarū vt ſupra.lib. j.
terebentine.lib.ß. bdellij armonia
ci ſerapini oppoponaci.añ.℥.ß.cipi
capparis acori ſquinanti.añ.℥.ß.fa
rine fenugreci et ſe.lini.añ.℥.tres.
olei nardini.℥.duas.diſſoluanť gu-
me in vino;⁊ cum diſſolute fuerint

addatur terebentina et diſſoluatur cum eis: et cū diſſoluta fuerint oīa ponātur in mortario ⁊ incorporentur res alie trite et cribellate ꝑfecte donec vnum corpus fiant. Et fiat cerotum vel emplaſtrū ſuꝑ epar actu calidū. Iſta ei emplaſtra mollificant et reſoluūt materias induratas in epate: ⁊ confortant ſubſtātiam epatis. Cura apoſtematis calidi de chol. eſt cum ꝑdicta niſi ꝙ i ſanguineo debet magis fieri euacuatio cū flebothomia. Sed in cholerico magis cum farmacia leuiter purgāte materias acutas ſicut ſunt caſſiafiſtula tamarindi manna reubarbarū dando cum aqua decoctionis prunorum in vtroqꝫ: tamen cōuenit flebothomia et farmacia: vt dictum eſt.

Emperica. Dixerunt excellentes ꝙ apoſtema epatis vel alterius membri cuiuſcūqꝫ interioris vel exterioris poteſt in ꝑncipio et anteꝙ materia fluxa ſit ad locum euitari tribus modis. Primo modo quidem per repulſionem ad loca ex quibus fluxit: et hoc fit per frigida ſtiptica que repcuſſiua nuncupātur ſicut ſunt ſolatrū virga paſtoris ſempuiua et ſimilia poſita ſuper ipm. Secūdo modo per tractionem ad partem oppoſitā cum ipſius calefactione et fricatiōe atqꝫ vētoſitate. Tertio modo per delegationē ſiue trāſmiſſionem materie ad mēbra debilia quecūqꝫ quod fit per ſtiptica tēperata confortantia virtutem epatis regitiuā: vt ſe valeat a ſuꝑfluitatibus exonerare ſicut ſunt grana mirti roſe citonia ſuccus granatorum et berberis cum per interius aſſumuntur aut per exterius ſuper epar emplaſtrent̄. Dixerunt etiam alij ꝙ ſuccus agrimonie in potu datus ſtomacho vacuo per. ix. dies liquefacit a ꝓprietate oē apa tam interius ꝙ exterius.

Canones. Dicit Gal. ix. de ingenio ſanitatis ꝙ in apatib⁹ ſtomachi epatis vel ſplenis nō debem⁹ adminiſtrare: neqꝫ ꝑ interius neqꝫ ꝑ exterius medicinas reſolutiuas puras: qm̄ reſolueret̄ eorū virtus ſimul cū materia et ſeqretur mors feſtina: cū ſint membra nobiliſſima quorū operatio neceſſaria eſt ꝓ toto ⁊ ꝓprie epar cū ſit membrū rarum calidum mollis ſubſtātie ⁊ ſpōgioſe. Addant̄ igit̄ eis ſtiptica aromatica ſicut abſinth. roſ. citonia plantago grana mirti mala pontica neſpille ſorbe pira ſumach et ſil'ia. Et ſicut dico de reſolutiuis ita intelligo de mūdificatiuis. Item ſi apa ſit in gibbo epatis euacuet̄ apatis materia ꝑ vrinā cum ſeminib⁹ cōib⁹ qt̄uor famoſ calidis vel frigidis prout oportet additis ſtipticis iam dictis. Si vō ſit in cōcauo ipſius euacuet̄ materia ꝑ inteſtina cū farmacijs lenitiuis ꝑdictis. ſed nō dentur medicine acute ſicut ſunt ſcamonea agaricus et ſil'ia: qm̄ fe. incenderēt et materiā agitarēt: ⁊ ſic augmētarent apa. Iſtū tamē canonem duo impediūt. Primū quidē leſio inteſtinorū vt in diſſinteria vel lienteria cōuenit: tūc nāqꝫ oīs materia in epate collecta debꝫ euacuari per vrinā ne leſio inteſtinorum vltimetur. Scōm eſt groſſities vel viſcoſitas materie: tunc nanqꝫ medicine vrinatiue ſūt debiles nec ſufficiūt: quare opꝫ vt fiat euacuatio cū medicinis ducētibus ꝑ ſeceſſum. Vtatur ergo medicus nūc iſta nūc alia ne natura fiat cōſuetudinaria. Itē in ꝑncipio apatis nō debēt poni repcuſſiua fortia ne forte materia induretur ⁊ caliditas epatis mortificetur ⁊ ſequat̄ ydropiſis aſchitis.

Primo ergo miniſtrent̄ leuia debilia poſtea fortificēt̄ gradatiue. Itē nō fiat flōmia vel farmacia ventre cōſtipato qm̄ euacuationē materie nocitiue ꝓhibet ⁊ materiā iuuatiuā corrūpit. Leuiat̄ igit̄ pus cum ſuppoſitorio vel cliſteri. Itē ſciēdū ꝙ apa in cōcauo epatis reddit ventrē lubricū qm̄ chilus nō penetrat ad epar. Apa vō ī gibbo ei⁹ reddit vētrē ſtipticū ꝑpter attractionem ꝑ̄mā ad locū apatis niſi forte apa ſit adeo magnū vt v̄tutē epat̄ deijciat et vias opillet: tunc fiet fluxus liētericus ꝑniciosus. Sciendū preterea ꝙ in apate epatis ē opillatio: et licet in omi opillatione ſit vrina alba tenuis clara radioſa: veruntm̄ fit rubea groſſa cōfuſa ꝑpter febrē et humorū ebullitionē: quapropter ſi venerit alba aquoſa ⁊ liuida colore v̄tutis mortificationē ſignat.

Pronoſticatio.

De apa epatis eſt ex toto genere mag̅ mortale ꝙ ſalubre ꝑpter epatis nobilitatem neceſſitatem caliditatē ⁊ raritatem quare ꝑnoſticis relinquat̄ niſi fortis ſufficiētis ⁊ medicine rationabiliter exhibite cōferant quaq3 die. Item in apoſtemate epatis frigiditas manuum et pedu3 mortalis eſt. Item apoſtema in gibbo epatis citius interficit ꝙ in cōcauo propter partem illam eſſe meliorē et vias ſtrictiores. Caue pterea ne tumorem muſculorū que ſunt in mirach ventris iudices fore apoſtema epatis vel ſplenis. Diſtingue ergo per figuram lunarē et vrinam ignitam confuſam et egeſtionem chiloſam: vel ſicut lotura carnis et dolorem fortem cum feb. acutiſſima et pulſum ſpiſſum velocem: quoniam nihil iſtorum in apoſtematibus muſculoꝝ apparere conſueuit vel non plurimū vehementer. Item dicit Ipoc. vij. ꝑticu. amphoriſmoꝝ. In flegmone epatis ſingultus malum quia multitudine3 materie ſignat. Item in omni apoſtemate epatico fluxus vētris malus: quoniam magnitudinem apoſtematis ⁊ proſtractionē appetit⁹ ⁊ virtutis attractiue et digeſtiue ſignat: niſi venerit ī die cretica: ⁊ poſt ſigna digeſtionis et fuerit cum ſanie laudabili alba leui equali: vel cum pauco ſanguine cōmixtus et virtute conſtante ⁊ fe. et dolore deficiēt. et appetitu redeunte. Item apoſtema factū in gibbo epatis poteſt trib⁹ modis reſolui ſenſibiliter ad ſalutem ſc3 per ſudorem ꝑ vias vrinales et per fluxū ſanguinis nariū. Similiter ⁊ apoſtema quod eſt in 3ima poteſt tribus modis terminari: ſc3 ꝑ ſudorē per vias vrinales ⁊ ꝑ fluxū ventris ⁊ per vomitū. Si igit̄ aliqua iſtaꝝ terminationū euenerit ſubito a p̄ncipio ſc3 in q̄rta vl̄ in ſeptia die ſalubre erit: ⁊ ꝑprie ſi ſigna digeſtionis apparuerint et virt⁹ cōſtet. Si vō tardauerit mortale et ꝑpter ſaniei generationē ⁊ morbi longitudinem. Vn̄ Ipoc. q̄rta ꝑti. ampho. In febribus apa nō ſolutum ad primas criſes longitudine egritudinis ē. Itē ſi apoſtema ſanioſu3 fuerit in velamine epatis vel muſculis ventris ſalubre. Si vō in ſubſtātia epatis mortale cognoſcitur aut diſtinguit̄ nō niſi a poſteriori ſc3 exeūte: qm̄ ⁊ ſi exiens poſt rupturam vel incīſionē vl̄ cauteriū fuerit ſanies alba lenis equalis venit de pāniculo inuoluēte epar de muſc̄lo. Si vō fuerit nigrum groſſum ſenoſu3 vel viride fetidū vel plumbeū liuidum ſignat̄: qm̄ de ſubſtātia epat̄ egredit̄. vn̄ Ipo. vij. ꝑti. amph. quicūq3 in epate ꝑpter ſaniē vrunt̄ ſi quid ſanies pura fluxerit ⁊ alba euadunt: intincta em̄ illius ſanies eſt.

ſi vō velut amurca pereūt. Cōſulo tū ne tales incidanť vel vtanť: ſed ꝓnoſticis relinquantur.

¶ Tractatus terti⁹ tertie ſectionis. De paſſionibus ſplenis.

Splenis paſſiōes famoſe ſūt tres. Prīa eſt debilitas ei⁹ in ſuo officio. Secūda opillatio durites ⁊ tēſio. Tertia eſt ſpā. Nam de ycteritia nigra diximus vbi de citrina loquebať.

¶ De debilitate ſplenis. Cap. j.

Debilitas ſplenis quēadmodū debilitas epatis a duab⁹ poteſt cauſis ꝓuenire in genere: que ſunt mala complexio et mala compoſitio ſiue laxitas texture ſue ſubſtātie: qm̄ debilitatem eius factā ꝑpter ſolutionē continui cyrurgicis derelinquo: niſi forſaſſe acciderit ex apoſtemate vel vlcere: de quibus ꝓprio ca. dicemus. Mala aūt cōplexio diuerſa licz ſit octo modorū: ꝓprie tū ſplen debilitať maxime a calida ⁊ frigida. Naz ſicca ad calidā reduciť: ſed humida nō debilitat niſi opillādo ⁊ extēdēdo: velut in ꝓximo ca. dicetur. Signa debilitatis ſplenis in cōmuni ſunt tria. Primū eſt corruptio coloris corporis ⁊ ꝯuerſio ei⁹ ad nigredinē: que maxime percipiť in albuginibus oculorū. Et hoc ꝯtingit ꝓpter hoc ꝙ ſplen nō attrahit melācholiam ab epate: neqꝫ mundificat in eo maſſam ſanguinis cuꝫ ſit eius propriū officiuꝫ. Secundū eſt proſtratio appetitus ꝑpter paucā melancholiā acetoſam que tranſmitti debet a ſplene et ad os ſtomachi vt appetitum excitaret. Tertiū ablatio vel diminutio emorroidarū que oriūtur a ſplene ſiue venis eius. Si autē ſit iſta debilitas a mala cōplexione calida: tunc cū ꝑdictis appet citrinitas ꝑmixta nigredine i cute corporis ⁊ albuginibus oculorum ⁊ deſtructio appetitus oīno ⁊ ſenſibiliter caliditas i ypocūdrio ſiniſtro et vrina rubea groſſa. Si autē ſit a mala cōplexione frigida: tunc cum ꝑdictis apparet color liuidus permixtus nigredini: ⁊ deſtructio appetitus nō adeo ſicut in cauſa calida: ⁊ frigiditas ſenſibilis circa locuꝫ ſplenis: ⁊ vrina glauca turbida inferi⁹ ⁊ clara ſupius quodāmodo. Si aūt ſit ꝑpter raritatē ſubſtātie ſplenis: tūc cum ſignis cōmunibus predictis apparet medico ſapienti priuatio ſignorū calidorum ⁊ frigidorum: et quoniā ſplen de facili leditur ex quacūqꝫ cauſa poſtꝙ ꝑuenerit ad panniculū inuoluentē: qm̄ eius ſubſtātia caret ſenſu ꝑpter nō eſſe membrū neruoſum: ſed carniforme: quēadmodum epar: pulmo: et renes.

Methodus. Cura debilitatis ſplenis propter malā complexionē calidam eſt vt in principio ſi corpus ſit plectoricum vel carnoſum fiat flebothomia de baſilica ſiniſtra in brachio vel i pede vľ de ſaluatella i manu. Poſt hoc ſi neceſſe fuerit purgetur cum ſene thimo epithimo polipodio dando ex eis aliquid in puluere cum aqua decoctionis prunoꝝ vel in collatura cū hac decoctione. ℞. ellebori nigri. ℈. j. reubarbari ʒ. ij. terantur ⁊ diſſoluātur in. ℥. qͣtuor aque feruentis decoctionis ſene epithimi et prunorum colletur ⁊ detur ante diem. Et ſi preſto nō ſit aliud purgetur cum dyaſene vel cū yeralogodiō dando ex eis. ℥. ß. cum aqua calida ante diem. Vel detur reubarbarum in puluere cum ſero caprino; vel cū aqua decoctiōis pru

noꝛū: qm̄ iſta medicamina cōfoꝛtāt
et deoppilāt ſplenē ⁊ epar atq3 me
ſereicas ⁊ humoꝛes groſſos educūt
aduſtos vel nō aduſtos. ¶Poſt pur=
gationes ponaẜ vētoſa magna ſine
ſcarificatione ſup ſplenē in ieiuno
cum ſuccione foꝛti vt melancholiā
attrahat et fricetur cum manibus.
Epithimeẜ cū hmōi medicina. ℞.
cipi capparis acoꝛi endi. lactuce ci=
coꝛee abſinth. an̄. piſtētur ⁊ bulliā=
tur in aceto foꝛti ⁊ ſucco acetoſe vł
berberis. Et in iſto liquoꝛe actu ca
lido infundātur petie et ponantur
frequenter ſup ſplenem in ieiuno.
Si vis ex eo facere vnguentū bul=
lianẜ res p̄dicte in oleo cōi ⁊ modi
co aceti: vel in oleo roſ. vel de ſali=
cibus et poſt decoctionē colletur li=
quoꝛ et ex eo et cera ſufficienti fiat
vnguētū. Nutriatur carnib⁹ lauda
bilibus nō fumigatis neq3 ſalitꝫ co
ctis cū endiuia lactuca: vel cū ſemi
nib⁹ eoꝛū cōditis cum agreſta vł vi
no granatoꝛū et berberis vel ſucco
acetoſe et aceto. Bibat vinū albu3
clarum debile aq̄ſum vł limphatū.
Vitet cibos dulces vnctuoſos ⁊ vi=
ſcoſos et pot⁹ rubeos groſſos turbi
dos. Vtaẜ triaſandaẜ. roſata nouel
la dyaboꝛaginis dyarrodon abbatꝫ
cū aqua calida in ieiuno. Cura de=
bilitatꝫ ei⁹ a mala ꝯplone frigida ē
eadem cū pꝛedictꝫ in flebothomia
purgatiōe ⁊ vētoſatione: ſed frica=
tio fiat foꝛtioꝛ et equitet in ieiuno
equos duriter inceden̄. vł deſcēdat
ſcalas altas. Epithimeẜ ſplen cum
hmōi. ℞. ciperi capparꝫ acoꝛi azari
ariſtologie rotūde. an̄. piſtentur et
bulliātur in ſucco abſinth. ſcolopē.
tamariſci coꝛticꝫ mediane ſambuci
et modico aceti foꝛtiſſimi colleẜ et
expꝛimātur res pfecte. Et in liquo=
re illo imbibātur petie et actu cali
de ſup ſplenē ponātur: vł piſtentur
res oēs pfecte et fiat emplaſtrum.
Et ſi vis magis foꝛtificare hoc me
dicamē adde rutha et folia lauri et
praſſiū. vel ẜ vnguētū qd. ℞. armo
niaci bdellij oppoponaci ſerapini.
an̄. ℥. ß. ſucci abſinth. ℥. iij. aceti foꝛ
tiſſimi. ℥. ij. olei cōis veteris vł de
rutha. ℥. ij. diſſoluātur gume in ace
to ⁊ ſucco. Deīn reducātur ad ignē
addito oleo et cū bn̄ liq̄facta fuerit
addaẜ cere qd ſufficit. et ẜ vnguen
tū actu calidum ſup ſplenē in ieiu=
no ad ignem vel ſolem calidū omni
die: ad idē confert vnguentū mar=
ciatō. Comedat carnes laudabiles
coctas cum feniculo ⁊ petro. ⁊ iura
earū. bibat vinum albū foꝛte. Cu=
ra debilitatis ſplenis ꝑpter rarita=
tem ſue ſubē eſt vt negligātur fle=
bothomia ⁊ farmacia p̄dicte. ⁊ fiāt
ſola remedia localia. Epithimetur
ergo ⁊ emplaſtreẜ cū calidis ſtipti
cis nō multū excedentib⁹ q̄ dixim⁹
ca. de debilitate epatis. E. de cura
debilitatis eius ꝑpter raritatē ſue
ſubſtātie. Nutriaẜ carnib⁹ laudabi
libus aſſis ꝓpꝛie cōditis cum vino
granatoꝝ vel berberis vł ſucco ace
toſe et vino ſtiptico mixtis ⁊ incoꝛ=
poꝛatꝫ cū puluere cinamomi zedoa
rij cappa. gallan. croci et ſiſiū: quo=
niā ſtipticāt ⁊ confoꝛtāt ſplenē ge
nerādo ſanguinē groſſum et appe=
titū excitant: q̄re bibat vinū rubeū
aromaticū ſi in ipſo delecteẜ vel vi
nū albū vet⁹ amaꝝ. vtaẜ ieiuno dya
cappa. ⁊ electuarijs q̄ dicemus ſta
tim cum vino claro ſubtili.

Emperica. Cōfectio ele
ctuarij ſubli
mis cōferēs ad oēm debilitatē epa
tis ⁊ ſplenis cū opillatiōe et ꝓpꝛie
ſine fe. hec eſt. ℞. lacce ablute coſti
baccaꝝ lauri. floꝛum ſambuci liq̄ri.
pipis. ʒʒ. an̄. ʒ. ij. ariſtologie rub.
tinctoꝝ ſucci eupatoꝛij azari abſin=
thij aniſi genciane ſpice ſq̄nāti cro=
ci cinamomi reubarb. an̄. ʒ. j. et. ß.

mirrhe bdellij.an̄.ʒ.j.mellis qđ ſufficit.ſfrāgit em̄ lapidem ⁊ duritiē antiquatā ⁊ inceptionē ydropiſis: ex ipſis ꝓueniētē decidit. Jtē ſunt quedā ſimplicia ſplenē confortātia a ꝓpetate.vbi grā.borrago bugloſſa cipi capparis thimi epithimi ʒedoarij.ſed in cā calida: endiuia lactuca ⁊ filia.⁊ ſemina eorum.Sed in cauſa frigida: tamariſcus ſcolopēdria naſturcium calamētū.ſquille.ariſtolog.acori azari flores ſambuci vel cortex eius medianus.Jtē aqua tranſiens p minerā ferri: vel in qua extinctū ſit ferrum: vel in q̄ bullite ſunt ſcorie ferri: conferunt ſpleni a ꝓprietate ſi potentur vel cibis cōmiſceantur. Similiter ⁊ electuaria in quibꝰ ponitur ſcoria ferri vel limatura acuū abluta in aqua frigida.x.vicibus aut pluribꝰ poſtq̄ fuerit ſubtiliter cribellata.

Canones. Scias ꝙ omnes melancholici ſūt ſplenetici quapropter dicta capitulo de melancholia. ſimiliter et iſto capitulo.et que dicentur ca. de opillatiōe ſplenis.plurimū ſibi inuicē ſuffragātur. ſi calīa frigidis ⁊ frigida calidis applicenꝰ cauſis.

Pronoſticatio. Debilitas ſplenis inducit opillationē epatis dum ſanguinem non mūdificat opillatio digeſtionem prohibet dū calorem mortificat naturalem ⁊ diſcretionem humorum per ſua loca retardat.digeſtio v̄o ꝓhibita aquoſitatē multiplicat. et ſic tandē ydropiſim alchitem vel feb.cronicā perniciosam inducit cū appetitꝰ ꝓſtratiōe ⁊ v̄tutis nutritiue defectione.

¶ De opillatione duritie et tenſione ſplenis. Cap.ij.

Iſta quattuor conueniūt et differunt. Cōueniunt quoniam ſunt de genere paſſionū materialiū occupantium ſplenem ſm venas ⁊ ſpōgioſitates eius ⁊ inducentiū in eo malā compoſitionem. Differunt autē qꝛ opillatio eſt nomen cōmune ad oīa: ſed magnitudo eſt opillatio ſplenis facta a materia humorali ipm eleuās in tumore. Sed durities eſt opillatio antiqua ſclirotiſata cuiꝰ ſubtile reſolutū eſt cum remanentia groſſi terreſtris. Sed tenſio ſiue inflatio eſt opillatio facta ex materia ventoſa. Signa oīm iſtarū paſſionum ſunt dolor lateris ſiniſtri extenſiuꝰ in loco qui eſt ſub coſtis cū tumore vel ſine tumore et cū duritie ſenſibili ad tactū: vel ſine duritie et corruptio coloris ⁊ cōuerſio eiꝰ ad nigredinē in corpe toto ꝓprie et in albuginibus oculorū.propterea ꝙ ſplen non mundificat ſanguinē a melancholia et ꝓſtratio appetitus ꝓpter opillationem vene mulgentis que veniēs a ſplene ad os ſtomachi defert melācholiam acetoſam guttatim ꝓfluentē et appetitū in ipſo excitantē. Si autē ſit iſta paſſio a materia humorali tunc cū predictis apparebit ꝙ tumor ille non cedit vel difficiliter cedit ꝯpreſſioni manus ſup ipm. Si v̄o fiat a materia ventoſa tūc ſit locus planus p̄ter quod doleat qñ ſup ipſum ſit vehemens impreſſio: ⁊ qñq3 ꝓuenit ex eo cum vehementer premiꝰ eructatio vel rugitus.

Methodus. Cura oīm iſtarū paſſionum p̄terq̄ ꝙ fiat aliud vt p̄mo fiat flebothomia ſaphene vel ſaluatelle in pede ſiniſtro cum inciſione larga.et poſt hoc flebothomia baſilice in brachio ſiniſtro vel ſaluatelle in manu ſiniſtra ſi corpus ſit carnoſum: et virtus ⁊ etas cōſenſerint et extrahaꝰ ſan.groſſus niger p̄rimus.ꝙ ſi clarꝰ ſubtilis exierit ilico

reſtringatur et ponatur corpus in aqua dulci tepida et fricentur extrema donec ſanguis groſſus melancholicus colliquatur. Deinde fiat flebothomia iam dicta. Et poſt flebothomiam ſumat omni die in aurora et ante cenam ℥.iij. ſirupi acetoſi compoſiti cum ℥.iiij. aque decoctionis cipi acori cappar azari vel oximellis compoſiti. Uoco autem compoſitum cum in eis aliquid componitur ex radicibus quinque comib⁹ et ex ſeminibus calidis quattuor comib⁹ uſitatis. Purgetur cum yerap. vel cum yeralogodion vel cum aliqua medicina dicta capitulo de debilitate ſplenis. Fomentetur ſplen cum aceto acuto actu calido in quo bullita ſint rutha calamentum cappar. et azarum. Et ſi ponatur ſuper ipſum emplaſtrum quod. ℞. armoniaci oppoponaci ſerapini bdellij an. ℥.ß. pinguedi. anſeris anatis et galline. an. ℥.j. cappa riſ acori azari ciperi florum ſambuci vel corticis ei⁹ mediane ſcolopend. tamariſci. rubee tinctorum. an. m. ß. bulliantur omnes herbe et radices in aceto forti et piſtentur perfecte donec omnia reducantur ad formam axungie. Deinde conficiantur cum adipib⁹ predictis et gumis diſſolutis in vino et fiat emplaſtrum actu calidum ſuper ſplenem in ieiuno: quod ſi fortificare volueris adde abſinth. ſquillam. rutham eupatorium herbis predictis. Et ſi magis iterum marrubeum et geneſtam fraxinum ſauinam. et iterum ſi maxime aloes et mirrham et omne genus ſalis: et omne gen⁹ fellis: et omne genus urinarum: et ex ſucco earundem rerum et oleo et aceto decoctis ipſarum: fit unguentum cum adipibus et gumis predictis addito modico cere albe. Iſtud namque unguentum et emplaſtrum aperit mollificat et confortat omnem ſplenem opillatum: et proprie ſi ſit oppillatio dura antiqua et ſine fe. Ungatur etiam unguento marciaton ad ignem vel ſolem calidum. utatur ſepe in ieiuno dya cucurma dicta in capitulo de debilitate ſplenis. C. de empericis. vel filantropos vel dyacapparis vel dyagallang. et proprie ſi in lib. j. cuiuſlibet electuariorum iſtorum ponatur. ʒ.j. vel due limature acuum vel ſcorie ferri trite ſubtiliter atque cribellate: quoniam ſunt tunc de genere electuariorum frigidorum. Nutriatur carnib⁹ edorum vel pullorum vel auium ſilueſtrium non aquaticarum potius coctis cum petro. et feniculo quam aſſis vel frixis et aqua cicerum et piſorum. Bibat vinum album clarum vetus amarum purum. Euitet cibos dulces viſcoſos quoniam opillant: ut eſt caro porcorum et tortule: ſimiliter et cibos valde ſalitos quoniam ſanguinem adurunt et inſpiſſant et lentes et carnes ferinas et caules: quoniam melancholiam multiplicant. Et vinum rubeum groſſum turbidum et ceruiſiam et medonem: quoniam humores congelant. Si autem ſit cum feb. fiant unguenta et emplaſtra predicta: quoniam ſufficiunt leuiora ſicut eſt euaporatio cum aceto forti calido puro: vel in quo decocte ſint cappares: ſimiliter et emplaſtrum factum ex eiſdem contritis perfecte. Utatur trociſ. de roſ. ſepius ante cibum qui. ℞. roſarum ʒ.iij. xiloaloes ſpice maſticis caſſie lignee ſquinanti cinamomi abſinthij. an. ʒ. vnam. informentur trociſci cum vino veteri: quorum quilibet ſit ʒ. duarum. detur unum in potu omni die cum aqua decoctionis feniculi radicum apij petro. quoniam valet opillationi omnium membrorum et indigeſtioni et inceptioni ydropiſis ſedat et febres antiquas erraticas decidet ſi detur poſt purgationes in aurora: et ante horam acceſſionis. Et non negligatur feb. ſed curetur ſicut ei⁹ cauſa et diſpoſitio requirunt. Cura tenſionis eiuſdem ſplenis eſt ut euaporetur

et fomenteť ſplen cum vino veteri amaro in quo decocta ſint carui:ciminū:mētaſtrū:origanū: ſatureia: fizeleos:⁊ ſilia q̄ ſunt terminantia vētoſitates:vł cū lapide ignito aſp ſo aceto acuto. Et ſacelleť cū milio ⁊ ſale torrefactis in ſacculo addito furfure:additis etiā allis: feniclí: aniſi:ſe.naſturtij:carui ſepius in ieiuno. Et bibat poſt ipm vinū purū ⁊ vetus. Vtať etiā dyacimino:dyaniſo:dyacoſto:dycaſtoreo:vel tyriaca veteri cū vino decoctiōis ameos amomi origani ſatureie ⁊ ſimiliuȝ: famē ⁊ ſitim toleret ꝓpoſſe: ⁊ laboret in ieiuno ⁊ ſudet. vitet oīa ventoſa:ſicut ſunt legumīa ⁊ olera. Et ponat qn̄qȝ vētoſam magnā ſuper ſplenē ante cibū ſine ſcarificatiōe.

Emperica. Ad oēȝ opillationē ſplenis ex quacūqȝ cā ꝓferūt trociſ. capparis a ꝓprietate qui ſic fiunt. ℞. radicū corticis cappar̄ ſe. agni caſti an̄.ʒ.x.ſcolopēdrie.ʒ. vij. ariſtologie ro.fol.ruthe:ſe. naſturcij: acori:nigelle:armōiaci an̄.ʒ.iij.diſſoluať armoniacū in aceto in q̄ cetera conficiātur et informenť trociſ.quoꝝ quilibet ſit.ʒ.ij.ex quibus deť vnus in aurora cū vino decocť. radicū quinqȝ cōīū:⁊ ꝓprie ſi ſit ſine fe. Eſt nāqȝ res vltime fortitudinis premiſſa purgatiōe. Iſti trociſci etiā ſm Hebemeſ. ſic fiunt et melius. ℞.rad.cortic̄ capparis ſe. agni caſti an̄.ʒ.v.nigelle calamenti ſucci eupatorij acori amigdalarum amararū naſturcij armoniaci ſlorū roſarū rub.ariſtologie rotunde an̄. ʒ.ij.ciperi ſcolopend.an̄.ʒ.j. diſſoluatur armoniacū in aceto et aliarū rerū puluis ſubtiliter tritarū conficiatur cū eo ⁊ ſit doſis aurei.j.cum vino decoctionis radicū capparis ⁊ radicū ſalicis: ⁊ ſunt qui duplāt armoniacū:⁊ eſt melius. Ad idē confert ſtercus caprinū bouinū columbinum cum fece veteris vini ⁊ aceto forti decoctū atqȝ emplaſtratū: et ꝓprie ſi opillatio nō ſit difficilis antiq:⁊ preceſſerit flebothomia ſupradicta:⁊ ſint aīalia paſta ex herbis acutis in locis montanis. Confert etiā vrina bibita actu calida in ieiuno:⁊ qn̄ quis priori die ſumpſerit vinū albū vetus amarū:q2 ſplenem ſubtiliat ⁊ remouet ydropiſim inchoatā ex duritie epatis aut ſplenis aut aquā educit per ſeceſſuȝ: vt dicit Aui.ij.canon̄.ca.de vrina. Et ex rebus nobilibus eſt ſirupus diureticus poſitus ca.de opillatiōe epatis. C.de canon̄. Item cōfectio ad idem. ℞.radicū euule cāpane ⁊ radicū raphāi an̄.ʒ.j.corticis mediane tamariſci ⁊ floꝝ eius an̄.ʒ.ß. limature ferri.ʒ.ij. betonice ȝinȝib. an̄.ʒ.ij.mellis quod ſufficit. Detur ex ipſa ad modū auellane in ieiuno ſemel vel bis omni die cū vino albo veteri. Item vnguentū ad ideȝ. ℞. abſinthij:ruthe:ſquinātī:acori capparis:eupatorij:panis porcini:florum tamariſci vel ſe.eius.vel corti. mediane ſambuci an̄.ʒ.ij. aceti ſqlli. vini veteris an̄.lib.ß. olei de tamariſco vel de rutha vel de cappař. vel de lilio vel olei laurini lib.j.bulliantur oīa in vino et aceto ꝑfecte. Deinde addatur oleuȝ:⁊ ſtatim ab igne deponať colleť ⁊ addatur cere quod ſufficit. Et ſi vis acuere magis addatur aſſefe. armoniaci bdellij ſerapini oppoponaci : ſed diſſoluantur cū vino in caȝola:⁊ incorporentur cum rebus predictis. Et ex oleis nobilibus eſt oleū de fraxino et de iunipero:que dicemus cap̄.de lepra.libro ſecundo.

Canones. Omnis medicina exopillatiua cuiuſcūqȝ mēbri oportet neceſſario vt ſit acuta calida ſubtilis pe=

netratiua: et ꝓprie in ſplene cõſiſtit
membrũ melãcholicũ groſſum. Si
igit̃ opillatio ſit noua ⁊ innota ſuf-
ficiũt leuia calida. Si võ ſit antiq̃
indurata reqrunt̃ fortia inter ſe ꝓ-
portionata: qꝛ niſi fortia fuerint nõ
aſſequunt̃ effectũ ſuũ: quapropter
opillatio in cauſa calida difficilis ẽ
curatiõis: cũ in hoc neceſſe ſit me-
dicũ habere duas intẽtiones ꝯrias:
ſcꝫ infrigidãdi ⁊ aperiẽdi. Itẽ me-
dicine exopillantes debent dari in
ſubtili ſubſtãtia vt cito penetrẽt: ⁊
ideo ſi ſint apozimata collentur: ſi
pulueres cribellent̃: ſi emplaſtra vl'
vnguẽta vltime piſtent̃. Itẽ in em
plaſtris reſolutiuis vel mollificati-
uis ſemꝑ opꝫ poni ſtiptica: vt ẽ ab-
ſinthiũ ⁊ calamentũ ne vĩtus ei' re-
ſoluat̃: qm̃ ſplen eſt mẽbꝛuꝫ nobile
neceſſariũ ꝓ toto. Itẽ in febꝛib' q̃r
tanis ⁊ febꝛibus erraticis q̃ plane-
tice dicunt̃ ⁊ febꝛibus quotidianis
de materia groſſa: et ꝓprie in qui-
bus eger peccat in regimine et bi-
bit aquam frigidaꝫ plurimam fiũt
opillationes ſplenis antique ꝑicu-
loſe: quapropter in cura ipſarũ ſple
nem non pertrãſeas.

Pronoſticatio.

Opillatio ſplenis remanẽs vel in-
ducta poſt fe. quartanã vel erraticã
recidiuã minat̃: niſi medicus ſupue
nerit rectificãdo ſplenẽ. Itẽ opilla
tio ſplenis inducit infrigidationeꝫ
epatis. Itẽ opillatio indurata anti
qua raro vel nunq̃ recipit curatio-
nẽ: ſicut neqꝫ apoſtema ſclirotiſa-
tum. Itẽ opillatio epatis ⁊ ſplenis
dum pũgit ⁊ ſentit̃ eſt recẽs: dũ võ
nõ ſentit̃ eſt antiqua ꝯfirmata: q̃re
nõ curat̃. Itẽ caue ne inflationem
muſculoꝝ ventris vl' defecti collon
trãſeũtis ſuꝑ ſplenẽ iudices opilla-
tionẽ ſplenis ſeu apoſtema. Diſtin
gue ergo ꝑ colorẽ corꝑis predictũ ⁊
ꝓfunditatẽ loci ⁊ vrinã albã ſubti-
lẽ radioſam vel rubeã cõfuſam: qm̃
iſta non apparẽt in doloribus inte-
ſtinorum vel muſculorum. Et cer-
tius ſignum ſumitur a ſtipticitate
ventris que ſequitur vel antecedit
tales dolores ⁊ ſatietas nauſeatiua
quare per reſolutionem et calefa-
ctorijs vt plurimũ ſoluunt̃: vel cum
fluxu vẽtris quod non contingit de
apoſtemate vel opillatione.

¶ De apoſtematibus vlcerib' et
exituris ſplenis. Cap. iij.

Apoſtema exitura et vlc'
habẽt fieri in ſplene eo-
dẽ modo ſicut ⁊ in epate.
Et cura ⁊ ꝓnoſticatio ſũt
eadẽ omino cum vnũquodqꝫ ipſoꝝ
ſit membꝛuꝫ carniforme et nobile:
niſi ꝙ ſplen eſt dẽſioris ſubſtantie
et minoris caliditatis: ꝓpter quod
in ipſius reſolutione minor cadit ti
mor q̃ in epate. Sil'r autẽ in matu
ratione ⁊ mollificatione: duo tamẽ
hec addenda ſunt in canone. Quo-
rum primum eſt ꝙ ſicut apoſtema
epatis vt plurimuꝫ ſit a cauſa cali-
da: ſcilicꝫ ſanguine vel cholera: ita
apoſtema ſplenis vt plurimum ſit
a cauſa frigida multa: non quidem
per ſe incipiẽdo: ſed conſequẽdo ad
apoſtema calidum ſclirotiſatũ. De
cuius cura plura repies ca. de apo-
ſtemate epatis. C. de apoſtemate
indurato. et capitulo de opillatione
ſplenis per totum. Secundũ eſt ꝙ
ſicut in medicinis epatis admini-
ſtrandis per interius vel exterius
addere conuenit directiua reſpiciẽ
tia epar a proprietate que ſunt en-
diuia: ſpica: ſquinãtum: eupatoriũ:
ameos: amomum: ita in medicinis
ſplenis op' eſt addere directiua re-
ſpicientia ſplenem a ꝓꝑietate que
ſunt ciperum: capparis: acorus: aza
rũ: limatura ferri: tamariſcus: ſco-
lopendria ⁊c.

Tractatus quartus tertie ſectionis. De paſſionibus inteſtinorū.

Inteſtinorum paſſiones ſunt q̄ttuor. Prima fluxꝰ vētris. Secūda ſtipticitas. Tertia dolor extēſiuus qui colicus ⁊ yliacꝰ dr̄. Quarta apoſtema ſub qua cōprehēdo exiturā ⁊ vlcus. Sūt aūt inteſtina ſex nūero ꝺm diſcretionē nois ⁊ apparationis: lꝫ oia ſint vnū corpus cōtinuū et a pileron. i. fundo ſtomachi vbi eſt ipſorꝫ orificiū initiatū vſqꝫ ad ficterim. i. anū vbi eſt ipſorꝫ orificium terminatū: quorū tria ſunt gracilia ⁊ ſunt ſupiora plures reuolutiōes habētia: qr chilū debēt retinere donec totus attrahat̄ ꝑ meſeraicas ad epar. Primū aūt vocatū eſt duodenū: q̄m longitudinē latititudinis. xij. digitorꝫ cōtinet. Secundū ieiunū: q̄m anathomiſte raro quicq̄ in ip̄o reperiūt ꝓpter plures meſeraicas que veniūt ad ip̄m. Tertiū yleon. i. gracile qđ cōmune nomē ſibi vſurpauit: ⁊ ſitus eorꝫ eſt circa vmbilicū directe in anteriori ꝑte vētris: maxime tn̄ ſub vmbilico ad quattuor digitos. Tria vō ſūt groſſa paucas hn̄tia torturas ꝓpt̄ meliorē expulſionē iā ſequeſtrari a chilo: quorꝫ primū noiatū eſt monoculū ꝓfundū in quo format̄ ſtercus ꝑ reſidentiā groſſarꝫ ſuperfluitatū ⁊ ſupernatationē ſubtilis ſuccoſi: ⁊ ſitus eius eſt in ypocūdrio dextro ⁊ iuxta renē qui verſus dorſum reſidet locatus. Secūdū vō colon: q̄m plurima colla habet vt in ipſo ſi q̄d reſidui chiloſi fecibus cōmixtū remanſerit attractionē epatis adhuc nō euadat: ⁊ ꝓceſſus eiꝰ eſt ab ypocūdrio dextro tranſeūdo ad epar ⁊ ſtomachū ⁊ ſplenem deſcēdendo ꝑ ypocundriū ſiniſtrū vſqꝫ ad locum renis ſiniſtri: quod ideo factum eſt vt plurima cholera poſſit delegari ad ipſum ab epate ꝓpter virtutem expulſiuam excitandā: ⁊ ꝓpter hoc cōtingit vt epar ⁊ ſtomachꝰ ⁊ ſplen frequēter eidē cōpatiantur in paſſione colica vel vētris ſtipticitate. Tertiū eſt lōgaon ſiue rectum: q̄m eius eſt directꝰ ⁊ precipicioſus deſcēſus a rene ſiniſtro ad anū: ꝓpter quod cōtingit vt in hora egeſtionis putet homo quaſi lapidem a ſtomacho ad anū p̄cipitari ⁊ anhelitū elōgari: ⁊ hoc inteſtinū eſt omniū ampliſſimū et rectiſſimū anfractibus atqꝫ circūuolutionibꝰ penitus ꝑuatum: vt ſtercoris groſſities vel q̄titas ip̄m nō opillet: ⁊ eſt in longitudine continēs palmā vnā et ſemis vel circa illud ꝓpter quod ⁊ ſuppoſitoria tāta poſſunt ꝑ anū immitti.

¶ De fluxu ventris omnium modorum. Capl'm primū.

Fluxus ventris cauſas et modos habet plurimos: quorū ſufficiētia ⁊ numerꝰ plurimo ſtudio taliter poteſt dep̄hendi: ita vt et exiens mutatū ⁊ membrū qđ eſt cā exeuntis ⁊ forma exeūdi cū ſua neceſſitate totalr̄ apprehendat̄. Omne igit̄ quod egredit̄ ꝑ ſeceſſuꝫ eſt aliquod iſtorū trium: ſcꝫ cibus humor ⁊ ſanies. Nā furfures vel cortices inteſtinorum nō egrediūtur niſi ratiōe ſaniei corrodētis. Si igit̄ qđ egreditur eſt cibꝰ ſiue chilꝰ ſic vocat̄ cōi noīe liēteria. Si vō ſit humor aliꝰ a ſanguine ſic vocatur dyarria. Si ſanguis vel ſanies vel mixtū ex eis ſic nominat̄ diſſinteria. Et quoniā ſanguis ⁊ ſaniei fluxus eedem ſunt cauſe: quoniā ⁊ ex ſanguine corrupto alterato fit ſanies; ideo ipſarū

fluxus cōmunē nomē retinuit.pro-
pter quod ait Ypo.vj.par.ampho.
Si ſanguis in ventrem.i.in locum
extravenas quocūqꝫ modo effuſus
fuerit neceſſe eſt in ſaniem ꝯuerti.
ſa. v̄o in virus vel in aliam rē peſſi
mam ſi tēpus ad hoc ſufficiat.vnde
v̄ſus.Cruda lien: ſimplexqꝫ dyar:
cum ſanguiue diſſin.Licꝫ diſſinte-
ria ꝓprijſſime loquēdo ſit fluxus cū
excoꝛiatione inteſtinoꝝ.Signa liē
terie ſunt:qm̄ cibus egredit̄ in ea-
dem qualitate ⁊ q̄titate in q̄ aſſum
ptus eſt vel ſi alterat⁹ ⁊ attract⁹ eſt
ad epar eſt modicum valde ⁊ qn̄qꝫ
non egredit̄ cibus crudus:ſed pfe-
cte in ſtomacho digeſtus qd̄ chilus
dicit̄: et eſt res alba lenis equalis:
ſicut ptiſana non collata:⁊ ſic qn̄qꝫ
egredit̄ chilus ꝑmixtus cū melan-
cholia vl̄ cholera vel flegmate. Et
tunc ꝑmutat̄ coloꝛ eius ad ſubcitri
nū vel viridē vel liuidū:⁊ eſt vt plu
rimū cū ꝓſtratione appetitus.Si-
gna dyarrie cōmunia ſūt: qm̄ quod
egredit̄ nō eſt cibus neqꝫ chilus:ſꝫ
flegma vel cholera vel melācholia
vel mixtū ex eis et cibo cū pꝛednio
humoꝛis ſup cibū.Signa cōmunia
diſſinterie ſunt : qm̄ quod egredit̄
eſt ſanguis vel ſanies vel virus vel
mixtū ex eis. Et ſi quid ex cibo vel
humoꝛe fuerit cū eis nomē nō mu-
tabit:⁊ eſt quādoqꝫ cū doloꝛe in vē
tre ⁊ ano:⁊ qn̄qꝫ ſine doloꝛe.Dica-
mus autē ſequēter de ſpeciebus ⁊
cauſis eoꝛum in ſpeciali.

Methodus. Lienteria fit ꝓpter
vnam ex cauſis.xij.Quarū pꝛima eſt
ſumptio cibi peccantis in q̄li:vt qm̄
eſt lubꝛicus : ſicut pꝛuna cruda . vel
fluid⁹:vt iura vel bꝛodia ⁊ olera plu
rima.vl̄ mollis:vt pinguia ⁊ vnctuo
ſa:⁊ ſigna eius apparēt ex relatiōe
patientis.Et cura eſt abſtinentia a
talibus om̄ino:quoniā in omni mo
tione coꝛpis cū ceperit ⁊c. Et vſus
ciboꝛum ſtipticoꝛū cū declinatione
ad calidum vel frigidū pꝛout diſpo
ſitio requirit:ſicut ſunt carnes aſſe
vel frixe cōdite cum puluere pipe-
ris longi carpobalſami gallange ci
namomi ⁊ croci. vel cum vino gra-
natoꝛum et berberis et ſumach et
agreſta. Bibat vinū ſtipticum ve-
tus purum:in modica tamē quātita
te: vel limphatū cū aqua extinctio-
nis calibis vel aqua pluuiali vel aq̄
decoctiōis mirtilli. Balneet̄ quā-
doqꝫ cum aqua decoctionis balau-
ſtiarū: cupullarū: glandium: roſ.
mente:calamenti:mētaſtri: folioꝝ
ſalicis: folioꝝ camomille: mellilo-
ti:piroꝛum:pōticoꝛum:neſpillarū:
maloꝛum macianoꝛū:cimarum: ru-
bi ⁊ ſimiliū. Et poſt balneū ſumat
ʒ.ij. dyagallāge vel dyarrodon ab-
batis cū ſirupo roſato vel vino pꝛe-
dicto. Cōfoꝛtetur ſtomachus cum
emplaſtro facto ex ſaluia:mēta:ro-
ſis:abſinthio coctis in vino ſtiptico
et aqua pluuiali vel ſucco plantagi-
nis et piſtatis perfecte: deinde ex-
pꝛeſſis diligenter et actu calidis po
ſitis ſuper ſtomachuꝫ cum reitera-
tione frequēti in ieiuno poſtq̄ ce-
perit tepefieri:quoniā tepida reſol
uunt robur ventris : vt dicit Gal.
ſeptimo de ingenio ſanitat̄.Et po
teſt addi thus et maſtix diſſoluen-
do ea in vino rubeo ad ignem ⁊ in-
coꝛpoꝛando cum pꝛedictis.Secūda
cauſa eſt ſumptio cibi peccantis in
quāto grauantis ſtomachum ⁊ de-
bilitātis eius virtutem retentiuā:
ſicut accidit illis quoꝛuꝫ appetitiua
excedit digeſtiuam:vt contingit in
appetitu canino ⁊ ſtomacho facto
ſine materia . Et cura eſt minoꝛa-
tio cibi et potus et laboꝛ et exerci-
tium in ieiuno et menſuratio cibi
ſm̄ quātitatem qua non ſuperetur
natura . Et propter vehementiam

appetitus ſumat aliqd ex cibo vnctuoſo ſicut butirū recens ſine ſale: et caro porcina recēs: ⁊ fiāt oīa dicta capl'o de appetitu canino. Tertia vō cā eſt mltitudo effuſiōis melancholie acetoſe vel pontice ad os ſtōachi q̄re ſui acuitate excitat ventris expulſiuā ⁊ ſui ꝓuocatione intenſiua facit cibū ſupfluere. Et ſigna ei⁹ ſunt multitudo appetit⁹ ſicut in cā ſcda. Sed drñt qm̄ in iſta eſt mordicatio ſiue ardor fort; i ore ſtomachi ante cibū: ⁊ acetoſitas in ore ꝓpter qd non tolerat q̄n cibū ſumat: et ſedatio eoꝝ poſt cibū vl' potū rei vnctuoſe. In alio aūt appetitu non eſt ardor tm̄ ſtomachi neq; acetoſitas oris ſed deſideriū purū. Et i hac tertia cā eſt mltitudo egeſtiōis cū multitudine comeſtiōis q̄ vt plimū eſt liuida vel plūbea ꝓpt ꝑmixtionē melācholie cum chilo. ꝙ ſi diebus aliq̄bus aſſellatiōes cōſuetas nō habuerit ilico grauabit et ꝓſternetur appetit⁹. Et cura ei⁹ dicta eſt ca. de appetitu canino que ꝑficitur duob⁹ ꝓprie. primo rectificatione ſplenis cum flebothomia ⁊ purgatione ⁊ vētoſatione. ſcdo per alteratione ſtomachi cū iurib⁹ vnctuoſis ſumptis in ieiuno frequenter. ꝙ ſupfluxerit iſta ſolutio requiritur tertio ꝯfortatio inteſtinoꝝ cū cibis ⁊ cliſteribus ſtipticis: vt dicetur ifra de diſſinteria qm̄ forte melancholia iſta mordicatiōe plurima corroderet inteſtina. Vñ Ipo. iiij. pti. ampħ. Diſſinteria ſi a felle nigro inchoauerit mortale. Nutriat tamen carnibus laudabilibus coct; cum mirtillis et lactucis cōditis cū vino granatorum vel berberis. Bibat vinum albū limphatum ſtipticum cū aqua pluuiali in qua extinctum ſit ferrum vel lapis. vtatur piris ⁊ citoniis aſſis neſpillis ⁊ ſimilibus ante cibum. Et ſciās ꝙ in iſto fluxu requiritur ſepiſſimā mūdificatio melancholie cū mirabolanis indis et thimo ſene ⁊ epithimo: vt dicemus ca. de debilitate digeſtionis ſtomachi. E. de canone. qm̄ euacuādo cauſam confortāt ſtomachū et inteſtina ⁊ reſtringūt fluxū: valet etiā ad hoc yerologodiō dando ex ipſo. ʒ. ß. in ſero cū itur dormitū in aq̄ calida. Quarta eſt mot⁹ laborioſus in ſtomacho ilico ſuper cibū qm̄ cōcutitur ad latera ſtomachi et debilitat ei⁹ retentiuā ſicut accidit viatoribus ⁊ athletis. ꝓpter qd ait Gal. vj. de accidēti ⁊ morbo. ꝙ motus laborioſus cōpetit in ieiuno ad reſolutionē ſſuitatis et ignitionē calidi naturalis. Motus vō debilis ⁊ modicus poſt cibū facit ad deſcēſum ipi⁹ ad fundū ſtomachi. Et cura ei⁹ eſt ſomnus ⁊ quies poſt comeſtionem: q2 ſi neceſſe fuerit moueri poſt cibū ſit cibus modic⁹ ⁊ ſtipticus ⁊ potus nullus vel modicus ex vino ſtiptico. Deinde parū dormiat ⁊ quieſcat et tūc ꝓficiſcat vel exerciteť. Et cū totus labor cōpletus fuerit faciē et manus abluat cū aqua frigida. Deiñ q̄eſcat donec calor naturalis ad interiora redierit. poſtea cibū copioſum ⁊ neceſſariū recipiat ⁊ ibidem q̄eſcat donec ꝑfecte digeſtio compleať vt ſcripſimus plenius capl'o de regimie ſanitat;. Quinta eſt potus plurimus cum cibo vel poſt cibū reddens ipm fluidū et penetratiuū per fundum ſtomachi anteq̄ꝫ cōpleať digeſtio prima: ⁊ ꝓprie potus aq̄ plurime. Cura ei⁹ eſt ceſſatio a talib⁹ ⁊ cito dormire ſup cibū vt flegma ſalſum vel cholera ſitim faciens digerať et ſitim tolerare ⁊ cum aqua frigida ⁊ aceto gargariſare p̄ter quod aliud induciatur. Sexta eſt error in ordine comedendi. verbi grā. vt ſi in vētre naturaliter lubrico ſubtilia vn-

ctuoſa p̄mittant̄ groſſis ſtipticis vt brodia et olera pinguia aſſis vel frixis: q̄ꝛ naturā p̄mi cibi ſapit tota dietatio: vt dicit Gal. in.ij. alimentoꝝ.ca.de pomis.vel ſi fiat mora plurima in ſumēdo cibū: q̄ꝛ p̄m⁹ digeret̄ anteq̄ poſtrem⁹ aſſumat̄: ꝛ trahet eū poſt ſe ad inteſtina. Et cura eius eſt p̄mittere in tali vētre ſtiptica: vt ſunt citonia pira aſſa vel carnes aſſe vel frixe vel paſtilla et ſimilia: neq̄ȝ ſumere diuerſa genera ciboꝝ in eadē menſa: ſed duo ad plus: et bibere cū cibo ſuo vinū ru. ſtipticū: ſed in modiſſima q̄titate. Cōpleta v̄o digōne prima quod eſt hora veſperaruȝ vel circa id poteſt bibere hauſtū bonuȝ vini albi clari puri vel limphati parūp extinctionis gratia ꝛ delationis. De ſpēbus aūt potus ꝛ hora ꝛ ordine bibendi plene ſcripſim⁹ cap̄.de ſiti. C.de canone. Septima eſt catharr⁹ deſcēdēs a capite ad ſtomachum p mery id eſt yſophagū eius digeſtiuā debilitans ſui frigiditate ꝛ retentiuā deijciēs ſui lubricitate. Unde Ypo. vj.par.amph. Trauli a dyarria maxime capiunt̄ lōga. Et ſigna eius: quia fit fluxus vētris per ſomnū et reſupinationē: deinde retinet̄ venter dū p̄ſeuerat homo vigilias: et ſi in ſuis egeſtionib⁹ apparet flegma et ſpuma. Unde Ypo.vij.part.amphO. Quibuſcunq̄ȝ egeſtiones ſpumoſe fiunt hijs a capite defluit fl'a ꝛ egeſtio lata liquida: ſicut vacarū cum rugitu et trulis plurimis. Et certius ſignū eſt: q̄m eger forte deſcēſum flegmatis ſentit per gulaȝ ſi fuerit ſtudioſus. Et cura ei⁹ duobus perficit̄. Primo per confortationem particule mādātis quod fit cum ſirupo de ſticados dicto ca. de debilitate viſus. ꝛ cuȝ medicinis et emplaſtris ſup̄ caput dictis cap̄.de catharro. ꝛ ca.de p̄tiſi. ꝛ cū vigilijs plurimis ſup̄ cibum: et abſtinētia a cibo plurimo vaporoſo: ꝛ p̄prie circa noctem. Scd̄o per cōfortationē particule recipiētis ſtomachi: ſcȝ ꝛ inteſtinoꝝ quod fit cū euacuatione flegmatis cū pillis cochijs vel medicia de turbith vel yerapigra gal. vt dixim⁹ ibidē. Et poſt purgationes continuo vſu electuarij de citonijs ſuper cibū. Et fit eius cena leuior p̄radio: in fine v̄o ꝛ poſtq̄ ſtomachus ꝛ cerebrū bene fuerūt exiccata: ſuffumiget̄ cū thure ꝛ maſtice omni ſero quādo itur ad lectum: vt eadē mēbra ſtipticet et cōfortet: ſed ante purgationes hoc foret malum: quoniā materias inſpiſſaret ꝛ earū euacuationes p̄hibent: quare hora illa fiāt maſticatiōes ex pipe ꝛ piretro ꝛ ſternutationes ex condiſi ꝛ gargariſmata ex ſinapi vl' oximelle cōpoſito: ꝛ vomitus poſt expergefactionē cū aqua tepida ſi ſit poſſibile ꝛ fricatio cum pectine vel pāno aſpero. Et ſolicitandū eſt in cura eius fluxus q̄ ſi fuerit de fl'ate dulci defectū nutritionis ꝛ ethicaȝ inducet. Si v̄o de flegmate ſalſo diſſinteriā p̄niciosam. Octaua eſt multitudo flegmatis cōgeſti vl' collecti in ſtomacho et inteſtinis. Et ſigna eius eſt egeſtio alba ꝛ multitudo ſaliue ꝛ ſputi ꝛ nauſee: ꝛ q̄nq̄ȝ ſupuenit vomitus flegmatis ꝛ exitus ei⁹ cū cibo ꝛ egeſtione: ꝛ q̄ egeſtio eius non eſt plurimū alterata: imo reperit̄ in ea qualitas ciborum ꝛ ſitis paucitas. Cura ei⁹ eſt vomitus cum oximelle cōpoſito vel aqua tepida decoctionis raphani atriplicis ꝛ aneti. et ſi ſit poſſibile p̄miſſa ſaturitate ex leguminibus et cepis et porris ꝛ carnibus vel piſcib⁹ plurimum ſalitis. Preterea purgetur cum yerapigra gal. vel cum mirabolanis dict̄ȝ de debilitate digeſtionis ſtomachi. C.de cañ. de b̄ndicta

laxatiua: ⁊ ꝓprie poſt digeſtionem flegmatis cū oximelle compoſito ⁊ aqua decoctionis petro. aniſi ℥ in℥. maſticis gallāge. Nutriat̄ carnib⁹ edoꝝ vel pulloꝝ aſſis vel elixis cu℥ petro. conditis cū ſpēb⁹ calidis aromaticis. Bibat vinū album vetus clarum forte ⁊ purū nō calidū actu neq℥ tepidū ſed frigidū: q2 oē actu frigidū ſm ꝙ hmōi eſt vomitus et fluxus reſtrictiuū: ſed tepidum eſt vomitiuū: calidū vō ſeceſſiuū: vt p℥ in.ij. regi. acutorū. Nona eſt debilitas digeſtiue ⁊ retentiue ſtomachi ꝓpter raritatē ſeu debilē nexū ſue ſubſtātie. Et ſigna eius ſunt omnia ſigna octaui modi preterꝙ egō nō eſt flegmatica: ſed cibalis vel chiloſa. Et cura eius eſt eadē cū illa: niſi ꝙ nō eſt op⁹ vomitu vel purgatiōe: ſed alteratione ⁊ cōfortatione ſola cū electuarijs ſtipticis p̄dict℥ ⁊ emplaſtris ⁊ cerotis et balneis dictis ca. de debilitate digeſtionis ſtomachi. C. de debilitate eius ꝓpter raritatē ſue ſubſtātie ⁊ de cā calida ⁊ empicis. per totū. Decima eſt debilitas virtutis attractiue epatis. hec aūt debilitas vel fit rōne opillationis ℥ime epatis vel meſeraicaru℥. Et ſignū eius eſt egeſtio alba chiloſa vel viridis ꝓpter cōmixtionē chili cū materia alterata. Et apparet vrina ſubtilis citrina: vl' fit ꝓpt̄ frigiditatē cōplexionis epatis. Et ſigna eius ſunt eadē p̄ter ꝙ vrina eſt alba groſſa vel ſubtilis aq̄ſa: ⁊ ſentitur grauitas in latere dextro ſub coſtis. vel fit ꝓpter debilitatē epatis in ſubſtātia ſua: ⁊ tunc dicet̄ de eo infra de diſſinteria. Et quecūq℥ duarū cauſarū fuerit cura eſt cū ſirupis ⁊ electuarijs calidis ſubtilib⁹ penetratiuis ⁊ deopillatiuis dictis ca. de opillatiōe epatis. C. de cauſa frigida. Et ꝯfortatio poſt hoc cum emplaſtris ſtipticis dict℥ ca. de debilitate epatis. C. de raritate ſue ſubſtātie. ⁊ poſitio ventoſarum ſine ſcarificatione ſupra epar vice vna ⁊ emplaſtroꝝ vice alia ⁊ cōfortantiū epar ſicut eſt hoc. ℞. ſucci abſinthij vl' eupatorij. ℨ. iiij. vini albi odoriferi. ℨ. iij. pul'. roſ. ſandaloꝝ ſpice aā. ℥. ij. armoniaci. ℥. ij. diſſoluat̄ armoniacū in vino ad ignē ⁊ cū eo et ſucco cōficiant̄ res alie. ⁊ fit empl'm vl' epithima actu calidū ſuper epar frequēter ante cibū. Nutriat̄ iuribus carniū laudabiliū remota pinguedine ꝯditis cinamomo ⁊ ſpēb⁹ calidis penetratiuis ⁊ carnib⁹ pulloꝝ vel perdicū elixis cū petro. ⁊ feniculo ſubtil'r cōtuſis et collatis vt cito penetrēt. Bibat vinum puru℥ albū forte ꝑue q̄titatis. Uitet oīa dulcia viſcoſa vel vnctuoſa groſſa opillatiua: vt eſt mel vinū rubeum paſta ⁊ caro porcina. Uitet legumina et olera oīa: qm̄ ſunt vel ſeceſſiua vl' opillatiua q̄ duo ſunt maxime ꝯtraria p̄ſenti curatiōi. Undecima eſt vlcus vel bothor in ſtomacho et inteſtinis ſuꝑ que cibus tranſiens īducit mordicationē ⁊ excitat ipoꝝ virtutē expulſiuā. Et ſigna ei⁹ ſunt ſenſatio doloris in ſtomacho vl' inteſtinis poſt cibū qui non reperiat̄ ante cibū. Cūq℥ cibus deſcenderit per ſtomachum ⁊ inteſtina de loco ad locum fit ſedatio doloris in loco p̄mo ⁊ eius cōmotio in loco alio donec deſcēderit ad anū: ⁊ ꝙ in egeſtione eſt virus ſubtile: et cibi egerunt̄ oīno nō alterati aut parum: ⁊ putat̄ eſſe colica paſſio cum nō ſit: qm̄ eſt cum fluxu chiloſo ſanioſo ⁊ dolore poſt cibū que nō ſunt in colica. Et iuuat̄ a frigidis ſtipticis ex quib⁹ nocet̄ colica oīno. Et cura ei⁹ eſt vt primo mūdificet̄ vlcus cū rupticis lenib⁹: ſicut eſt aqua ℥uccari vel ydromel in potu datū vel cliſtere factū ex aq̄ decoctionis lentium

excorticatarum ordei depillati collata addito oleo roſ. et cepo hircino vel ceruino in collatura inijciẽdo tepidũ. Et poſt aſſellationẽ immediate purget quoque cũ reubarbari boni pulueriſati.ʒ.ij.infuſis per ſex horas in aqua feruẽti decoc. granorũ mirti vel roſ. vel ſumach. Deinde colleẽ et addant ſirup. roſ.ʒ.ij. vel iij.et detur totũ ante diem. Et ſcias quod ſi bothor aut vlcus fuerit in ſtomacho vel inteſtinis ſuperioribus magis conferũt exhibita per ſuperius. Si vero inteſtinis inferioribus magis conferũt exhibita per inferius:quoniam virtus oĩs medicine in lõga via reſoluitur. Poſt mũdificationes plurimas vtatur cõſolidatiuis ſtipticis: ſicut eſt trociſ.qui. ℞.boli armeni ci dragagãti mũmie maſticis an̄. ʒ.ß. et terãtur oĩa ſubtiliter et incorporentur cũ vino decoc. granorum mrti vel plantaginis vel citoniorum:et det per os ante cibũ cũ ſirupo roſ. vel de citonijs vel diſſoluatur in cliſteri predicto et inijciat. vtatur de zuccaro roſ. vel dyacitonitẽ ſine ſpẽbus vel roſata nouella et ſiſibus. Nutriatur carnibus aſſis vel coctis et conditis cũ agreſta et ſumach et vitellis ouorum. Vtatur piris aſſis vel coctanis ãte cibũ. vitet acetũ:quoniam ẽ mordax et corroſiuũ ſi plurimum ex ipſo ſumat:vſus tñ eius moderatus appetitũ excitat ſine nocumẽto. Vtat pro condimẽto ſuorum iuriũ hoc puluere. ℞.granorum mirti ſpodij an̄.ʒ.ij. cinamomi:gallãge:cardamomi: zuccari an̄.ʒ.ß.croci.ʒ.j.quia appetitum confortat et digeſtionẽ et retentiuam. Bibat vinũ rubeum põticum ſtipticũ limphatũ cum aqua cicer. vel in qua extinctus eſt lapis vel ferrũ vel cũ aqua decoctiõis pirorũ citoniorum mirtillorum et plantaginis et ſimiliũ. Vtat ſepe ante cibũ puluere cõſolidatiuo et ſtiptico qui ℞.granorum granatorum et proprie aceto ſorum: granorum paſſularũ:granorũ mirti:ſpodij:gumi arabici aſſ. et roſarum ſiccarũ mente ſicce calamẽti ſicci omniũ an̄.terant et cribellent et lãbatur de ipſo de mane omi die vel miſceatur cum zuccaro roſ. vel ſirupo roſ. et orizacara:quoniam vlcus cõſolidat dolorem mitigat et retentiuam confortat. Duodecima eſt denſitas corporis et pororum ſudando: quare nihil reſoluit ex eis aut modicum. Cuius ſigna ſunt habitudo carnoſa cum duritie cutis et groſſitie muſculorum color faciei liuidus vel rubicundus paucitas ſudoris et multitudo quietis dimiſſio exercitij et laboris et multitudo egeſtionis cum paucitate comeſtionis et proſtratione appetitus. Et iſti ſunt proni ad febres putridas et apoſtemata pernicioſa propter retentionẽ ſuperfluitatum ſecũde et tertie digeſtiõis in mẽbris. Et cura eius eſt exercitiũ et balneatio cũ fricatiõe ex farina fabarũ et furfure et ſudatio in balneo ante cibũ propoſſe et abſtinentia a cibis groſſis viſcoſis: niſi fluxus exceſſerit etc.

Methodus.

Dyarria fit propter aliquã quinque cauſarũ. Prima eſt ſumptio medicine effreniter laxãtis non cõſolate cũ ſuis tyriacis vel nõ mẽſurate ſecundum proportionẽ conueniẽtẽ corpori:propter quod poſt eductionẽ humorum quos reſpicit a proprietate educit hũores alios preter ſanguinẽ. Et ſi ad ſanguinẽ vertitur eius ſe extẽderit iã diſſinteriã inducit. Et ſigna eius ſunt anxietas egri plurima cũ ſolutione vẽtris quem nõ intẽdebat eger vel medicus:propter quod ait Ipoc. prima parti. ampho. In perturbationibus vẽtris etc. Et mutatio egeſtionũ in colore et ſubſtantia ad hũorẽ aliũ et a principio vehemẽtia

ſitis ⁊ oīa dicta. Ẽ. de canone. Et ꝑpter hoc dicebat Raſ. in diuiſionibus ꝙ medici debent eſſe cōtenti ex medicinis ſolutiuis facilibus cuiuſmodi ſunt mirabolani viol. pruna ſirupus roſ. et ꝓprie ex roſ recētib⁹ ⁊ ſirup. viol. ⁊ tamarind. ⁊ māna et caſſiaſ. ⁊ fum⁹ terre. ꝙ ſi neceſſitas fortiora poſtulet ſint cōtēti turbith aloes epithīo ſene polipodio pulpa colloquitida agarico ſcamonea ꝯſolata q̄ dyagrediū dr. Et ꝑ medicinis vomitatiuis ſint ꝯtēti ſirupo acetoſo ⁊ aceto ⁊ raphano ⁊ ſeīe aneti ⁊ eruca. Qꝛ ſi vomitu forti aliquātulum indigem⁹ ſint cōtēti parum ex condiſi ⁊ nuce vomica: et deuitent oīno ſolutionē fortē vel vomitū fortem cum medicina forti vel ignota ſicut ſunt mezereon ⁊ coconidion ⁊ ſpecies lacticinoꝝ ⁊ titimalis ſicut ē ezula anabulla cathapucia et elleborus niger ⁊ alb⁹: qm̄ faciūt accidētia valde mala. Et ſubdit ibid. ꝙ ſi vis tribuere alicui medicinā aliquā prius interroga quā medicinā potare ꝯſueuerit ⁊ ſub q̄ doſi et q̄t aſſellationes habere conſueuerit vt ſignificeť tibi qđ ⁊ q̄tū cōueniat in potu tribuere. Et ſi neceſſe fuerit alicui medicamen tribuere qui nunq̄ medicamē antea ſumpſit: da ei in primis medicinaꝫ leuem aut modicā q̄titatem. deīde acue gradatim donec ei⁹ naturā cognoueris. ¶ Sciēdū p̄terea ꝙ homines macillēti naturaľr cuiuſmōi ſunt melācholici ⁊ cho. ſunt vt plurimū facile ſolubiles ꝑ medicinas: qm̄ ſunt rare cōpoſitiōis ⁊ laxe carnis. Homines vo pingues carnoſi naturaliter cuiſmodi ſunt flegmatici et ſanguinei ſunt vt plurimum difficile ſolubiles ⁊ iō fortiori medicina indigēt: qm̄ ſunt denſe cōpoſitionis et cōpacte carnis ⁊ ſtrictas hn̄t vias. Et cura ei⁹ ē vt ilico cū medicina ceperit ſuꝑfluere frāgatur eius virt⁹ ⁊ lauenť inteſtina cū hauſtu magno ſimul ſumpto ex aq̄ ordei vel iure pulli antiqui. Et poſt hoc dentur ſtiptica in potu ex quib⁹ precipuū eſt lac vſtulatū cum lapide vel ferro ignito donec fiat acetoſum ⁊ ſicut eſt aqua pluuialis et aqua decoctionis maſticis cinamomi lentiū mirtilloꝝ piroꝝ neſpilaꝝ ſorbarū ſumach miliȷ riſi plantaginis ⁊ ſiľiū et nō colleť aqua ſed dulcoreť cū zuccaro roſ. veteri ⁊ ligentur extrema vehemēter primo adiutoria. deinde coxe et ponantur vētoſe ſicce ſup epar ſtomachum et ſplenē et ſpatulas cū ſuctiōe forti. Et deť ī potu tyriaca recēs vel filoniū cū vino rubeo ſtiptico ⁊ ponať in aere tēperato: qm̄ aer frigidus ſoluit ventrē cōprimēdo materias ad inferiora. Eſtuoſus vo ſoluit virtutem et cōforteť cerebrum cū odoratoribus frigidis ſtipticis vt ſunt roſe ⁊ ſuccus granatorū et acetum. Et ſi virtus toleret fac ipm ſudare in balneo aque dulcis nō ſtiptice vľ in vapore aque calide ſub pāuis ſuis extracto capite in quo fricet̄ corpus vehemēter. Cunq3 multū ſudauerit da ei in potu ſtiptica p̄dicta. Et epithimetur epar et cor cū aromaticis ſicut eſt aqua decoctionis mirtillorum ſandalorum camphore maſticis roſ. et ſuccus citoniorū et malorū macianoꝝ: qm̄ redolētia cōfortant ſpūs ⁊ humores ad ſe trahunt. Et epithimetur ſtomachus ⁊ inteſtina cū aquis ſtipticis ſicut eſt aqua aluminis ⁊ ſulphuris et citoniorum et corticis granatorū ⁊ corticꝫ papaueris ⁊ abſinthiȷ ⁊ olei de maſtice. Et oportet vt oīe ei⁹ nutriēs ſit cib⁹ ſtiptic⁹ actu frigidus infrigidat⁹ cū niue ſicut ē agreſta et vinum granatorū et pira aſſa et citonia ⁊ riſum ⁊ miliū et caro pul

lorū aſſorū ꝛ tortelle bis cocte ꝛ vinū rubeū ponticū. Et ſi pōt ſufferre balneū ponātur manus et crura in aqua calida ꝛ cōtinue fricenť et nō ponātur extrema in aq̄ frigida: qm̄ materia repellať ad interiora. Et ſi om̄ia iſta nō ſuffecerint da ei in potu hoc medicamē exptū: vt dicit Auic. in canō. ſeu ca. iiij. de reſtringendo fluxu ſupfluo ex medicina. ℞. ſeis naſturcij torrefacti ad ignē donec ptes acute reſoluanť. ℥. iij. deinde coquātur in lacte acetoſo vľ ex quo extractū eſt butirū p extinctionē lapidis vľ calibis dōec fuerit inſpiſſatū. Eſt nanq3 vltimū in bonitate: et inducať ſomn⁹ ꝓpoſſe cum quiete ꝛ taciturnitate in loco obſcuro. ꝛ ſi ſupuenerit ſincop. vľ diſpoſitio ſiľis confortetť cū potu vini puri fortis vel parū limphati gr̄a penetrationis ſubite. Et ſi adhuc nihil p̄dictorum oīno cōtulerit da ei narcotica: qm̄ ſunt vltime fortitudinis in reſtringendo fluxū et inducendo ſomnū q̄ dicenť infra de diſſinteria. et ſicut ē hec. ℞. gūi arab. aſſi vľ torrefacti ad ignē boli armenici ſanguis dra. terre ſigillate bacca lauri maſticis. an̄. ℥. ij. granorum granatorū granorū paſſullarū. an̄. ℥. iij. opij. ℥. j. terātur ſubtiliter ꝛ incorporētur cum decuplo zuccari ro. vetuſtiſſimi ꝛ in potu tribuātur ex ipo frequēter. Et cauēdū eſt a narcoticis ꝓpoſſe niſi debilitas ꝛ flux⁹ et inſomnietas egrū ad defectionē pduxerint: vt dr̄. xij. de ingenio ſanitatis. ꝛ tunc detur gradatim non ſubito ꝛ ꝓprie verſus diē et vigilias ne frigiditas et ſtupor vltimeť. Et plura reſtrictiua ſcripſim⁹ cap. de ſputo ſang. et ſomn⁹ et quies ſūt de maxime iuuātibus fluxū cum ſuperfluit. ¶ Scd̄a cauſa eſt delegatio plurime choľ. rub. ad inteſtina ex ciſti fellis. Et ſigna ei⁹ ſunt quia fit poſt feb. acutas adurentes aut poſt ſumptionē medicinarū calidarū vľ vini veteris amari plurimi et omniū calefacientiū epar et multiplicantiū in eo choľ. et egeſtiōes citrine ſubtiles liquide mordicantes anū. Et vrīa ſubtilis ignita et color faciei citrinus ꝛ ꝓprie in albugine oculorū. Et ſolicitādum eſt in cura hmōi fluxus: qm̄ vt plurimū perducit ad excoriationē inteſtinorum et diſſinteriā pniciosam. vn̄ Ipo. vij. pti. ampho. In cholerico ſeceſſu diſſinteria malū. Et cura ei⁹ eſt vt primo mūdificenť inteſtina cū medicina purgāte cholerā ꝛ reſtringente fluxū ſicut eſt iſta. ℞. mirabolanorum citrinoꝝ et emblicoꝝ. an̄. ℥. ß. mirtillo. acetoſe portulace an̄. m. j. piſtētur ꝛ bulliantur in. vi. ℥. aque donec medietas conſumať. colleť ꝛ in collatura addať. ℥. j. zuccari roſ. veteris et bulliatur iterū et colleť ꝛ totū detur ante diem hoc em̄ apozima eſt ex mirabolanis qui a proprietate ſue ſpeciei ſoluūt cōprimēdo. Sumat omni die in aurora oxizacarā cu3 aqua pluuiali vel ſirupū roſ. cū aqua decoctionis plantaginis ꝛ mirtillorū. Sumat an̄ cibum vnū ex trociſc de acetoſa q̄ ſic fiūt. ℞. roſ. rubearum ſpodij. an̄. ℥. v. ſumach ſeis acetoſe vľ herbe ei⁹ balauſtie gumi arabici ſeis portulace granoꝝ coriand. infuſorū in aceto ꝛ torrefactoꝝ. an̄. ℥. ij. ꝛ ß. opij grana ij. informenť trociſci cū ſucco citoniorū vel vino granatoꝝ vel berberis quoꝝ quilibet ſit. ℥. ij. et deť cu3 ſirupo vľ aqua predicta. Vtať roſata nouella mixta cū triaſandaľ. Nutriatur cu3 lacte acetoſo in quo ſint extincti lapides ꝛ ferrū. Vtať riſo et carnibus aſſis vel pulmēto ex farina vel cancris fluuialibus coctis in lacte. Bibat vinum rubeū ſtipticum vel ponticū limphatū cū aqua

decoctionis granorũ granatorũ vel berberis vel aq̃ pluuiali. Si autem medicine nõ videntur cõferre ⁊ virtus cõtinue debilitetur ⁊ fluxus pſeueret fiat cura blãditiua dãdo in cibo iura carniũ leuia pinguia vel cũ vitellis ouorũ inſpiſſata ſepe in die ſed parũ qualibet vice: vt cellatio refragatur et dolor inteſtinorũ mitigetur. Et fieri pñt cliſteria dicta de lienteria cauſata ex bothor ⁊ vlcere i inteſtinis ⁊ ſtõacho ⁊ sic differatur mors q̃tũ eſt poſſibile. Tertia cã eſt decurſus humorũ ⁊ hũiditatũ a venis et mẽbris corpis toti⁹ ad epar ⁊ inteſtina calidorũ vel frigidorũ naturalr vel ſinthomatice. Et ſigna ei⁹ in cõi ſunt inanitio venarũ et cõſumptio corpis de die in diem cũ febre: ⁊ ſi fiat vi nature tũc ſupuenit tpe bono puta in aprili vel mayo vel ſeptembri cũ alleuiatione egri poſt ipm. iuxta illud Ipoc.j. pt.amph. In pturbationib⁹ vẽtris et vomitib⁹. Si vo fiat ſinthomatice ſigna cõtraria apparebunt. Si vo humor ſit calid⁹ appebit egeſtio ſubtilis citrina vel viridis cũ aduſtione ⁊ mordicatiõe ani ſine viſcoſitate oĩno ⁊ pſtratione appetit⁹ cũ vehemẽtia ſitis ⁊ amaritudine oris ⁊ vrina ignita ſubtili. Poteſt tñ eẽ turbida ppter humorũ agitationẽ. Si vo hũor ſit frigidus ſigna ↄ̃ria apparebũt preter qḋ humor põt apparere citrin⁹ vel viridis tã in cauſa calida q̃ frigida. Sed diſtinguẽtia q̃ ſit ex cholera: et q̃nq; ex flegmate ſcripſim⁹ caplo de vomitu. C. de canone. Et cura eius ſi ſit de cauſa calida eſt vt ſi fuerit vi nature nõ reſtringitur niſi virt⁹ debilitetur et fluxus ſupfluat: ſed regatur bona dieta nutritiua et cõfortatiua ſicut ſunt iura carniũ laudabiliũ et vinũ albũ ſubtile aromaticũ. Et ſi ſuper fluat vel fuerit a pncipio ſinthomaticus: purgetur illico cũ decoctione ex mirabolanis citrinis et emblic. ſcripta in cura pcedẽti pria: vel cũ decoctiõe facta ex. ʒ.j. reub. et. ʒ.j. mirabola. piſtatorũ et bullitorũ in ʒ.vi. aq̃ decoctiõis mirtilli: donec medietas cõſumatur collat ⁊ dulcoratis cũ zuccaro ro. ſicut pri⁹. Vtatur oĩ die añ cibũ poſt purgatiões trociſ. de bolo dicto ca. de ſputo ſan. vel trociſ. de ber b. dictis ca. de ydropiſi. C. de cura ydropi. alchit. mixt cũ zuccaro rob. veteri: ⁊ p⁹ illud bibat vinũ ru. põticũ in q̃ decocti ſint mirtilli vel ſumach vel berbe. vel ſi ſit cũ fe. bibat aquã ciſterne vel aquã decoctiõis earũdẽ rerũ. Cõfortentur ſtomachus et inteſtina cũ oleo maſticino ⁊ mirtino ⁊ rob. mixtis et i corpatis cũ cera ſufficiẽti et cerot dictis ca. de vomitu ⁊ ppꝛie de cauſa calida ⁊ vnguentis dictis illic inducatur ſomnus ppoſſe ⁊ quies qm̃ ẽ maxime cõferẽs in omni fluxu. Et dormiat ſup ventrẽ qm̃ p hoc retẽtiua ⁊ digeſtiua pͥmũ cõfortãtur. Et ſi iſta nõ cõtulerint fiat vomit⁹ cũ ſirupo aceto ⁊ aq̃ decoctiõis aneti pmiſſa repletiõe ex leguminib⁹ ⁊ olerib⁹ nõ acutis: qm̃ curſum hũorũ diuerterẽt ad ſupiora. vñ Ipoc. vi. pti. amph. A dyaria habito diuturna vomit⁹ ſpontaneus ſupueniens ſoluit dyariã. Et ppꝛie ſi vomitus non ſit difficilis vel laborioſus alr vo nequaq̃ poteſt fieri. Nutriatur ſi ſit cũ fe. riſo et faba fracta in modum riſi ⁊ pulmẽto facto cũ farina auene et ordei vel farris et aq̃ pluuiali cõdita cũ vitellis ouorũ et puluere mirtillorũ. Comedat q̃nq; oua cocta i aceto vſq; ad induratio nem ſumendo eorũ vitellos cũ agreſta vel vino granatorũ. Cõedat tortellas e farina i vitellis ouorũ ⁊ plãtagine cõfectas vel pultem ex mica ſimule. Bibat vinum rubeũ dulce

ſi intēdit ad humorū multiplicatio nē vel vinū rub. ſtipticū ſi intendit ad fluxus reſtrictionem limphatū cū aqua pluuiali vel aqua extinctio nis neſpillarum citoniorū ſorbarū pi rorū et ſimiliū. Si autē ſit debilis vel ſine fe. nutriat bonis carnibus aſſis vel frixis pullorū et edorū per dicū auiū nō aquaticarum &c. Bibat vinū pdictū purū. Et caro turturū ppe in h caſu cōfert ī cibo ſumpta. Si aūt ſit de cauſa frigida flegma tica iterū nō reſtringat ſi fuerit na turalis donec ceperit ſuperfluere. tunc reſtringatur ſicut a principio ſinthomatis quod eſt vt inducat vo mitus leuis frequens cum oximel le et aq̄ decoctionis raphani et ane ti premiſſa ſaturitate ex legumini bus et cepis bene ſalitis ſi ſit poſſi bile. vel purgetur cū decoctione ex mirabolanis kebulis et emblicis di cta caplo de debilitate digeſtionis ſtomachi. C. de canone. quia ſolum modo flegma reſtringit ventrem. Utatur cepe dyacitonitem cum ſpe ciebus vel ſine ſpeciebus ſi ſit cum febre vel electuario de thure quod dicemus infra caplo de diſſinteria. Nutriatur autem carnibus lauda bilibus aſſis vel elixis cū petro. cō ditis cum ſucco berberis vel vino granatorum vel agreſta ſi cum feb. vel ſine fe. cum puluere cinamomi et cardamomi. Bibat vinum rubeū ſtipticum limphatum cum aqua de coctionis berberis neſpillarum vel ſorbarū. Poſſet quandoq; comede re riſum et lentes excorticatas: qm̄ cortex earū ſeceſſiuus eſt et medul la ſtiptica et fabas fractas cōditas renū caprarum cū adipe. Et ſolicitan dū in cura fluxus puenientis ab hac tertia cā: qm̄ vt plimū pducit corpus ad maraſmū et ethicā. Confortetur ergo virtus retētiua membrorum cum vnguento ſtiptico facto ex oleo ma ſticino. oleo roſ. oleo nardino. oleo mirtino. an̄. mixtis et incorpatis et cera ſufficiēti vel cū ventoſis ſiccis poſitis ſup epar ſtomachum et ſpa tulas et fricationibus lenibus pdu rantibus in balneo aque dulcis te pide ſine mora in ipſo ne virtus re ſoluatur et ligationibus extremorum et flagellationibus leuibus cutis do nec rubeſcat: et emplaſtris attracti uis ex pice confectis. Quarta cau ſa eſt propter criſim in febre con tinua vel interpollata vi nature vel ſinthomatis. Et ſigna et cura ha bentur ex proxima cauſa predicta. Quinta cauſa eſt tenaſmon. Et ſi gna eius ſunt frequens appetitus aſ ſellandi cum modicitate egeſtionū et ardore ani et ligationes et oīa q̄ dicunt in ſignis tenaſmonis.

Methodus. Diſſinte ria vt di ctū eſt: eſt fluxus vētris cū ſangui ne vel ſanie vel vtroq; ſimul. Fit igi tur propter aliquā. xiiij. cauſarum. Prima eſt exuberantia et peccatū ſanguinis in q̄to ſuper corpus totū vt dicit Gal. vi. de accidenti. Et ſi gna eius ſunt quia corpus eſt ſangui neū carnoſum ocio gaudens et quie te et cibis vtens et potibus ſangui nem generantibus. Et iſte fluxus poteſt quandoq; accidere corpi mu ſcillato: quoniam tunc virtus epatis ſanguifica que per naturam regit ī uam totius fuit proportionata cor pori toti nutriēdo ſit excedēs poſt alicuius mēbri detruncationē qua re ſanguis ille periodice regurgita bit ad epar: et per meſeraicas ad in teſtina et quandoq; expurgabitur per vomitum: quandoq; per ſeceſ ſum. Et cura eius eſt vt nō reſtrin gatur niſi ſupfluat et virtutē deiici at: qm̄ eſt naturalis et tūc reſtrigat cū ligatiōe extremorum forti et poſi tiōe vētoſarum ſiccarum ſup epar ſplenē

et ſpatulas ⁊ vſum ciboꝝ ⁊ potuum ſtipticorum predictoꝝ: ⁊ poſt reſtrictionem minoret cibū ſuū: et abſtineat a vino om̄ino vel bibat al. lim᷑phatū ad mediū in parua q̄titate: et addat in exercitio ⁊ labore et ſudet in ieiuno. Secūda eſt peccatuȝ ſang. in quali: ꝓpter quod membra fortia ip̄m refutāt ⁊ a ſe repellunt cum ſit incōueniēs eorū nutritioni. Nam ſi forēt debilia fiēt inde ydropiſis yposarcha. Et ſigna eius ſunt vrina al. aquoſa vel lactea. Et ſan. qui egredit̄ eſt ſubalbidus propter flegma plurimū permixtū. Et vniuerſaliter oīa ſigna epatis frigidi debilis in v̄tute ſanguifica. Et cura eius eſt rectificatio epatis frigidi dicta ca. de debilitate epatis. C. de cauſa frigida. Tertia eſt debilitas epatꝫ in ſua ſubſtātia que mala cōpoſitio ſiue raritas texture nūcupat̄. Et ſigna ei⁹ ſunt egeſtio ſil'is loture carnis cū dolore aliq̄ in ypocundrio dextro vel ſine dolore: q̄m ſubſtātia epatis nō ſentit: ſicut neqꝫ ſubſtātia ſplenis vel renū vl' pulmonis cum ſint mēbra carnoſa. Et ſit iſta debilitas vt plurimum poſt febres acutas vel cronicas vel apoſtemata vel ſumptionē medicinaꝝ calidarum v̄ſu immoderato: ꝓpter quod reſoluit̄ v̄tus epatis et laxat̄ eius ſubſtātia. Et cura ei⁹ eſt dicta capi. de debilitate epatis. C. de raritate ſue ſubſtātie. Quarta ē opilatio epatis in p̄te eius gibboſa vn̄ oriſ vena kilis: ꝓpter q̄d ſan. etiaȝ laudabilis penetrare nō poteſt ad mēbra: ſed regurgitat p̄ eius cōcauū ad inteſtina. Et ſigna eius ſunt dolor extēſiu⁹ in ypocūdrio dextro cū tūorevl' duritie aliq̄li ⁊ egō ſan. boni puri pl'imi ⁊ inanitio venarū de die in diē bonitas appetit⁹: niſi forte ſtomach⁹ epati cōpatiat̄. Et cura ei⁹ eſt cura liēterie ꝓpter opilationē ʒime epatis cū ap̄itiuis aromaticis dictis. Quinta eſt retētio mēſtruoꝝ vel emorroidarū in corpore cōſueto: quare ſang. collectus expellit̄ cū impetu per vomitū vel ſeceſſum. Et ſigna ei⁹ patent ex relatione infirmi. Et cura eius eſt dimiſſio flux⁹ donec cepit ſup̄fluere tūc reſtringat̄ vel diuertat̄ cū ligationib⁹ ⁊ fricationib⁹ dictis cap. de vomitu. C. de cā tertia et quarta. Sexta eſt ruptura alicuiusvene in inteſtinis magne vel p̄ue. Et ſigna eius ſunt egeſtio ſan. pauci puri vel melācholici cū dolore circa vmbilicū ſ̄m q̄ ſituatū eſt inteſtinū: vt diximus in p̄ncipio iſtius tractat⁹ vt plurimū. tn̄ iſte ſan. eſt paucus: q̄m ſan. nutriēs inteſtina paucus eſt et vene graciles cū ſint mēbra ſolida neruoſa. Et cura ei⁹ eſt cura vomitus ſanguis dicta eodē ca. ſcꝫ capi. de vlcere ſtomachi. Septima eſt emorroyde intrinſece vel extrinſece. Et ſi ſint extrinſece atqꝫ apparentes ſenſus id demōſtrabit. Si v̄o latētes aut intrinſece ſentit̄ dolor intra anū: et accidit difficultas egerendi: ⁊ cū egeſtione emanabit ſemp̄ vel p̄iodice ſanguis aut h̄uor malus aut ante egeſtionē aut poſt. Et certius ſignū in hoc caſu eſt inuerſatio longaonis cū ventoſa magna abſqꝫ inciſione ⁊ inſpectio cuȝ oculis ſup̄ ip̄m inteſtinū inuerſatū an in ip̄ſo ſit ficus an nō: et an ſint dure ſicce an molles humide emittētes ſanguineȝ vel ſaniē vel virus vel materiā aliā. Et cura ei⁹ eſt cura emorroydarū q̄ dicet̄. Octaua ē tenaſmon. Et ſigna eius ſunt appetitus aſſellādi frequēs cum egeſtione modica vel nulla ⁊ ardore in ano ſine mordicatione. Et cura ei⁹ eſt cura tenaſmonis que dicetur. Nona eſt ſumptio medicīe effrenitus laxātis: quare poſt eductionem

humoris ſiti educit humorē aliū et cauſat dyariam et forte puenit virtus eius ad hoc vt educat ſanguinē cum valde ſupfluit. Cauſe ⁊ ſigna ei⁹ patent ex relatiōe infirmi. ⁊ cura eius eſt cura dyarrie facte ꝑpter eandē cām: vt plene ſupra ſcriptuꝫ eſt. C. de methodo dyarrie. ¶ Decima eſt caſus vel ꝑcuſſio. et ſigna ei⁹ patēt ex relatione patientis. ⁊ ſi ſine vulnere ſit curat̄ a principio cuꝫ flebothomia diuerſiua in brachio eiuſdem lateris ⁊ ligationib⁹ extremorū et ꝑprie ſupiorū ⁊ cibis ⁊ medicinis ſtipticis dictis ca. de ſputo ſang. et ca. de vlcere ſtomachi. Si vͦo ſit cū vulnere cyrurgicis derelinquo. ¶ Undecima eſt criſis in feb. acutis vel nō acutis ⁊ ꝑprie in ſynocha: vt dicit̄. vi. de accidēti. Et cura et ſigna dicta ſunt ſupra de cura dyarrie ꝑpt̄ criſim. ¶ Duodecia ē debilitas vtutis attractiue ⁊ nutritiue mēbroꝝ: ꝑpter quod ſanguinē ſibi delegatū per venas neqꝫ apponūt neqꝫ vniūt neqꝫ cōſumūt: quare grauās venas regurgitat ad ſuū fontem: vt dr̄. vj. de accidenti. ⁊ deinde ꝑ meſeraicas ad inteſtina. Et ſigna eius ſunt: qꝛ fit vt plurimū in corpibus ethicis ⁊ maraſmatis ⁊ ſi addit omī die maraſmum. Et cura eius eſt cura corpis ethici cū oībus que faciūt ad corpis impinguationē ſicut eſt balneū aque dulcis tepide cū fricatione leui mēbrorū ſine mora in ipſo: ne corpus fiat euaporabile et deportatio ei⁹ ſup lectum mollē ⁊ cibatio ex lacte capno vſtulato ⁊ pultib⁹ ex farina ſimule ⁊ iuribus carniū laudabiliū inſpiſſatis cū vitellis ouoꝝ et carnibus pullorū et edorū et ꝑdicū ⁊ auiū paruaꝝ montanaꝝ: qm̄ ſunt leuis carnis et potus vini rubei dulcis aromatici puri vel limphati cū aqua pluuiali: et omībus q̄ dicētur libro. ij. cap. de impinguatōe corporis macri, ſi de⁹ voluerit. ¶ Tredecima cauſa ē eruptio apoſtemat̄ ſanioſi vi nature vl' ſinthomatis. Et ſigna ei⁹ ſunt qm̄ āñceſſit fe. acuta cum apāte epatis vel ſtomachi vel ſplenis vel pleureſis vel peripleumonia cū ꝑprijs ſignis ⁊ dolore forti q̄ tendebāt cōtinue ad cōuerſionē in ſaniē neqꝫ reſolui poterāt. Deinde accidit ei rigor ⁊ tremor ſubito ⁊ alleuiatio oīs grauitatis q̄ ſignificāt apa fore diſruptū et incipiūt ſanies et ſanguis appere in egōne. Et ſcias ꝙ ſi apa fuerit i epate vel ſtomacho vl' ſplene: tūc ſanies ⁊ ſanguis egredientur poſt exiturā in plima q̄titate. Si vͦo fuerit in mēbris q̄ nō habēt amplos meat⁹ ad ſtomachū vel inteſtina ſicut eſt pectus ⁊ pulmo tūc ſanies ⁊ ſanguis paulatim egrediētur per receſſum. Et cura ei⁹ eſt vt primo mundificentur inteſtina et abluat̄ ſanies anteꝗ corrodat loca ſup que currit cū potu aque mellis vel zuccari rub. vel aqua ordei vl' cū cliſteri facto ex aqua mellis in qua diſſoluta ſint duo vl' tria vitella ouorum ⁊ pinguedinis anſeris vel galline. Et poſt iſtam mūdificationē adminiſtrent̄ ſtiptica cōſolidatiua per ſuperius ⁊ inferi⁹. Per ſupius quidē ſicut ſunt trociſci de bolo dicti caplo de ſputo ſang. mixtis cum zuccaro vel ſirupo roſ. vel vino rubeo ſtiptico de citonijs. ⁊ trociſ. de berberis dicti cap̄. de ydropiſi. Et trociſ. de mūmia dicti ſupra de cura liēterie ꝑpter bothor et vlcera i ſtomacho vl' inteſtinis. Et ſicut eſt electuariū de thure quod ſic fit. ℞. granorū paſſulaꝝ. lib. ß. granorum mirti. ℥. iij. balauſtie de granatis et de rubo. añ. ℥. quiqꝫ. thuris ligni vl' ſucci tamariſci. añ. ℥. ℞. ameos. ℥. viij. zuccari quod ſufficit. terantur omīa vt alcohol et fit electuariū cū

zuccaro: quoniam ventrem ſtrin-
git: vrinam ꝓuocat: vlcera conſoli-
dat: et excoriationē ꝓhibet. et ſicut
eſt zuccarum rob. vetus mixtū cuꝫ
puluere gumi arabici aſſi et boli ar
menici ⁊ maſtice ⁊ ſanguine dra. ⁊
terra figillata ⁊ ſimilibus. Nutria-
tur bonis carnibus elixis in aqua
pluuiali vel aſſis: et bibat vinū rub.
ſtipticum limphatū cum eadem aq̄
vel decoctiōis mirtillorū vel ſumach
vel berberis. Si autē ſang. et ſani-
es in plurima q̄titate effluxerint
que debilitēt infirmum: tunc detur
omi hora ius carniū et parum vini
puri et tortelle panis aſſi cum ipſo.
Et odoret roſas ⁊ aromatica: vt nō
cadat virtus: ⁊ cum ceperit egeſtio
minorari et virtus confortari: tunc
ꝓcedetur ad lauatiua vice vna ⁊ cō
ſolidatiua p̄dicta vice alia vſqꝫ ad
ꝑfectam exiture mundificationem
et cōſolidationem. Per inferi⁹ vo
cum cliſteri incarnatiuo ⁊ cōſolida
tiuo quod ſic fit ℞. eupatorij mirtil
lorum herbe hyrcine vel ſucci eius qui
ypoquiſtidos noīatur glandiū. an̄.
ʒ. vnā. riſi abluti. ʒ. duas. coquat̄ in
aq̄ perfecte et in lib. j. illius aq̄ col-
late diſſoluatur hoc medicamē. ℞.
thuris ſan. dra. ceruſe litargir. an̄.
ʒ. vnā. opij. ʒ. vnā. terātur et cribel-
lentur et miſceātur cum duobus vel
tribus vitellis ouorum et addantur
liquori predicto et totum ſimul inij
ciatur tepidū cum cliſteri poſt aſſel
lationem saniei. Et ſi vis potes pre
mittere cliſtere mūdificatiuū pre-
dictum. Si autē ſan. et ſanies pau-
latim exierint cum egeſtione: tunc
conſidera per quā regionē natura
mūdificet apoſtema: quoniā ſi per
vrinam adiuuetur cum prouocanti-
bus vrinam dando in potu aquā de
coctiōis dauci fen̄. petro. cicoree en
diuie addito melle vel zuccaro pro-
pter dulcorationem. Et ſi ꝑ ſputum
tunc aqua decoctionis yſop. liquiri
tie yreos et modico croci addito ite
rum melle vel zuccaro: quoniā vn-
decunqꝫ natura ceperit ⁊c. vt dicit
Ypoc. Et poſtq̄ ſenſeris saniē mi-
norari in exitura: tūc ꝓcede ad mū
dificatiua vice vna. et incarnatiua
vice alia: ſicut iam dictū eſt. ¶ De-
cimaquarta ⁊ vltima cā eſt corroſio
inteſtinorum et ꝓprijſſime diſſin-
teria nūcupatur. Fit autē iſta corro
ſio: aut propter flegma ſalſum: aut
choleram: aut ſanguinē aduſtū: aut
melancholiā aduſtam: ⁊ vel eſt re-
cens ſine putredine vel antiqua fe-
tēs cū petredine. Et licet fieri poſ
ſit in omi loco inteſtinorum ſit ma
xime in inteſtino recto: qm̄ cum ſit
infimū plurimū materia per ip̄m
deſcendit. Et ſigna eius cōia ſunt
egeſtio muſcillaginoſa cum dolore
pūgitiuo in vētre et ꝑmixtio saniei
vel ſanguinis cū muſcillagine. Si-
gna vō eius ꝓpria ſunt qm̄ ſi ſit de
flegmate ſalſo an̄ceſſit coriza ⁊ ca-
tharrus et eſt cū egeſtione flegma
tica ꝑmixta cuꝫ ſanguine vel ſanie
vel cum ambobus viſcoſa ſine mul-
ta acuitate que pungat ſed cū mul-
ta ventoſitate ⁊ nō eſt cū ea ſanies
plurima et color eius eſt alb⁹ viſco-
ſus ſine viriditate ⁊ citrinitate oi-
no: ⁊ ſi corp⁹ fuiſſet pruriginoſum
tūc hoc certius fuiſſet ſignum. Si
vō ſit de cho. apparet egeſtio citri-
na vel viridis ſubtilis ſiue viſcoſita
te oīno cū ardore et dolore plurimo
in vētre ⁊ anguſtia ⁊ ſiti. Si vō ſit
de ſanguie aduſto apparet egeſtio
rubea groſſa vel nigra vel liuida.
Si vō ſit de melācholia aduſta ap
parebit egeſtio nigra hn̄s odorem
aceti q̄ cū cadit ſuꝑ terrā arenoſaꝫ
vel ſpōgioſam bullit ⁊ fugiūt muſce
et eſt cū dolore in vētre ⁊ puuctura
aſſidua: ⁊ iſta cā nunq̄ pōt eſſe re-
cens: imo ſemꝑ antiq̄: vt di. Raſ.

in diuiſionib⁹. Et ſi excoriatio fuerit recēs eſt plus de ſanguine ꝙ de ſanie: ⁊ forte egrediunt̄ ſcame albe ſubtiles late q̄ ſunt cortices inteſtinorū. Et ſi ſit corroſio in inteſtinis ſuperioribus dolor ſentiet̄ vt plurimū ſupra vmbilicū vel ſub eo vel infra ad duos digitos directe ī medio ventris: ⁊ in egeſtione apparebūt feces bene cōmixte ſanguini et saniei ꝓpter longā viā. Et nō egreditur egeſtio ilico ſupra dolorē: ſed poſt horā. Si vō in inferiorib⁹ ſentietur dolor vt plurimū ſub pectiue verſus dorſum vel in altero lateruꝫ ꝙ ſit dolor renū cū non ſit. Et materie exeūtes apparebūt diſtincte vel nō bene cōmixte ⁊ egeſtio egreditur qn̄ ſit punctura. Et ſcias ꝙ ſi corroſio fuerit in inteſtinis ſuperioribus magis cōferent exhibita ꝑ ſuperius vt ſirupi ⁊ pulueres ⁊ trociſci: ⁊ ſil'ia electuaria. Si vō ī inferiorib⁹ cōferēt cliſteria ⁊ ſuppoſitoria linitiua. Cura diſſinterie cū corroſione inteſtinorꝫ facte ꝓpter flegma ſalſuꝫ ē vt reſtringat̄ p̄io catharr⁹ ⁊ rectificet̄ caput: vt ſcripſimus cap̄. de catharro ⁊ de ptiſi. Poſt hoc cliſteriſet̄ frequēter cum cliſteri mūdificatiuo facto ex aqua decoctionis ſicle malue biſmalue ⁊ aliquātulo mellis ⁊ iniſciat̄ tepidū bis vl' ter in die poſt aſſellationem. Vel cū cliſteri facto ex aq̄ decoctionis ſicle polipodij fumiterre ordei et mellis ſumēdo de collatura illi⁹ aq̄ lib.j.vl'.lib.j.et ß.⁊ addēdo olei maſticini vl' camomillini.ʒ.iij.⁊ iterum reducendo ad ignem lentū breui hora ⁊ tepidū iniſciendo. Et non debet in corroſiōe quacunqꝫ nteſtinorum mitti cliſtere calidum: quoniam calide per ſe eſt mordicare ⁊ corrodere ſed vel frigidum vl' tepidum. Et poſt iſta iniſciantur ſucceſſiue cliſteria ſtiptica conſolidatiua facta ex aqua decoctinois ſumach mirtillorꝫ ⁊ roſ. plātaginis boli armenici collet̄ ⁊ diſſoluat̄ in ea puluis de bolo ar. qui iam eſt dict⁹ vel trociſci de maſtice dicti ca. de ſputo ſan. ⁊ vitelli duorꝫ ouorū vl' triū ⁊ aliquid de adipe renū caprarꝫ vel edorꝫ ⁊ modicū vini rub. pontici vl' cliſteria fctā ex vino ru. ſtiptico decoctiōis mirtillorꝫ in cui⁹ collatura diſſoluātur vitella ouorꝫ vel adeps renū caprarꝫ: ⁊ h̄ etiā p̄'imū cōfert in tenaſmone. Sumat ī aurora vnū ex trociſcꝫ eiſdē cū ſirupo roſ. vl' ex zuccaro ⁊ aq̄ decoctiōis mirtillorꝫ ⁊ neſpillarꝫ ⁊ ſil'iū: vel puluerem boli ar. q̄ ſic ſit. ℞. pſillij aſſi. ʒ. xx. Nam qn̄ nō eſt torrefactū pſilliū lubrificatiuū eſt ꝓpter ei⁹ ꝑtes hūidas q̄ reſoluuntur: arnogloſſe. ʒ. x. gumi. ara. boli armeni. an̄. ʒ. xx. ſe. portulace. ſe. mirti. an̄. ʒ. x. terant̄ et cribellent̄ ⁊ dent̄ ex eo ī aurora ⁊ āte cenā. ʒ. iij. cū aq̄ decoctiōis citoniorū vel neſpillarū vel ſumach. vel vino rub. ſtiptico vel cū aq̄ decoctionis mirtilli ameos amomi aniſi. Nutriatur ex riſo cocto in aqua pluuiali vel lacte vſtulato vel cuꝫ aqua calida conditis cum adipe renū caprarum vel edorum et vitellis ouorum. Comedat etiam lac recens capre vel aſine in quo ferrum vl' lapis eſt extinctus et pulmentum ex farina ſimule conditum cum eodem lacte et pullos aſſos vel frixos potiꝰ ꝙ elixos et fabam fractam et extrema porcorum et vitulorum ⁊ pira ⁊ citonia aſſa ante cibum aſſumpta: ⁊ ſit cibus eius panis azimus de ſimula confectus. Et in cibo ſuo diminuat ſal propoſſe. Sit cib⁹ eius actu frigidus vel tepidus non calidus. Et ſcias ꝙ ex pinguedinibus et oleribus nihil confert pro condimento ciborum ſuorum niſi adeps renum caprarum vl' edorꝫ adultorꝫ:

qm̄ omne aliud vnctuoſum eſt humidum ſeceſſiuū. Vtatur ꝓ ſapore ſucco citonioꝝ vel granatorum vel berberis vel piroꝝ vel agreſta vel ſorbis inſpiſſatis cū vitellis ouoꝝ. Acetum deuitet tam in cibis ꝙ medicinis: qm̄ corroſiuū eſt: ſed in fluxu ſine corroſione nō obeſſet. Vtaṫ ꝓ ſpeciebꝫ ſuis puluere cinamomi ⁊ cardamomi ⁊ mirtillorū et croci: qm̄ ſpēs acute ſunt mordicatiue: vt pip: grana paradiſi ⁊ ſil'ia. Comēdat etiā vitella ouorū coctorum in aceto vſqꝫ ad indurationem. ⁊ carnes auiū ſilueſtriū nō aquaticarum ⁊ tortelas ex farina ſimule ⁊ vitellis ouoꝝ. Bibat vinū rub. groſſum dulce ſi ſit cū extenuatione corporis vel ponticū ſi ſit cū fluxu plurimo limphatū cū aqua ſtiptica p̄dicta. Et ſi virtus ꝯſtaret poſſet purgari q̄nqꝫ cum decoc. mirabolanorū kebuloꝝ ⁊ emblicoꝝ dicta ca. de debilitate digeſtiōis ſtomachi. C. de canone. qm̄ ſoluēdo materiā ſtringit vētrē. Cura diſſinterie ꝓ corroſiōe ꝓpter cholerā eſt vt mundificenṫ ſepius in die inteſtina cum cliſteri ablutione facta ex aq̄ decoctionis ordei depillati viol'. roſ. malue biſmalue collatis et iterū bullitis cū oleo roſ. vel viol'. vel cū cliſteri facto ex aqua mellis ⁊ vitellis ouoꝝ ⁊ adipe renū caprarū vel cepo hircino vt diximus: ⁊ ſint tepida vn̄getia ad frigidū qn̄ iniiciūtur atqꝫ imediate ſequūtur cliſteria ſtiptica cōſolidatiua facta ex aqua decoctiōis mirtillorū: plātaginis: roſ. ſiccarū: fabarū: ſumach: lentiū excorticatarum: balauſtiarū: cupularum: glandium: riſi ⁊ ſimiliū cū qua aqua collata miſceaṫ cepū hyrcinū vel pul'. boli ar. pred. In dieta fiat ſicut in flegmate ſalſo: ſed vinū negligatur vel limpheṫ vltra medietatem cum aqua pluuiali vel aquis p̄dict. Cura diſſinterie cū corroſione propter ſanguinē aduſtū eſt eadē cum illa q̄ ex melācholia aduſta: ſed minoris periculi ⁊ leuioribꝫ indiget medicinis. Cura eiꝰ q̄ ex melācholia aduſta eſt vt omni die in aurora ſumat ſirupū roſ. vel de nenufar. cū aqua pluuiali decoct. mirtilloꝝ vel roſ. vel ſumach: vel ſe. portulacee: et ſe. ameos ⁊ papaueris vel pirorum et citonioꝝ ⁊ neſpilarum ⁊ ſorbarū. Et omni die bis vel ter iniiciantur cliſteria mūdificatiua p̄dicta īmediate poſt aſſellationē ad que īmediate ſequātur ſtiptica facta ex aq̄ decoctio. eupatorij ſucci barbe hyrcine acacie riſi abluti glandiū corticum granatorū corticū papaueris: in q̄ poſt collaturā diſſoluātur duo vitelli ouoꝝ vel. iij. Et addaṫ aliq̄d de puluere iſto. ℞. thuris ſan. draco. ceruſe litarg. an̄. ʒ. j. opij. ʒ. ß. et tepidū iniiciaṫ. Et imponantur viciſſim cliſteria modo confortatiua pluribus vicibus omī die. Si autē iſta nō cōferrāt neqꝫ p ea fluxus ⁊ dolor vētris minuereṫ purgeṫ cum decoctiōe que. ℞. ſene epithimi mirabolanoꝝ indoꝝ an̄. ℥. ß. aniſi ameos an̄. ʒ. ij. piſtentur groſſo modo ⁊ bulliant in. ℥. vj. aq̄ pluuialis donec medietas ꝯſumaṫ: colletur ⁊ in collatura addaṫ pulueris reubarbari boni. ʒ. j. et detur totū ante diē. Et pōt addi aliq̄d zuccari roſ. propter delectationē in collatura. In dieta fiat ſicut ſuperius preter ꝙ magis euitandū eſt acetū in cibis ⁊ medicinis ꝙ in quocūqꝫ alio fluxu.

Emperica. Vinū ſtipticū delectabile conueniēs in omni fluxu ſic fit. ℞. vini rubei pontici lib. vnam. zuccari roſ. veteris. ℥. iiij. granorū mirti. ℥. ij. gariof. cinamomi an̄. ʒ. ij. piſtētur mirtilli ⁊ gariof. ⁊ cinamo. groſſo modo: ⁊ oia diſſoluātur.

in vino ⁊ bulliant donec medietas conſumat: collet ⁊ reſeruet. Detur ex eo ante cibū ⁊ cū cibo ⁊ in aurora: loco ſirupi poteſt dari actu frigidum. Item electuariū reſtrictiuū. ℞. ſumach berber granoꝝ grana torum boli arme. gumi arabici acatie ypoq̄ſtidos an̄. ℨ. ij. lapidis ematiti. coralli albi ⁊ rub. ſandal. al. ⁊ ru. an̄. ℨ. ß. cinamomi. ℨ. iiij. amili ſimphiti roſ. ſiccarū mirtilloꝝ pſilij. coriandri torrefacti lentis excorticati an̄. ℨ. iij. maſticis olibani dragaganti ana. ℨ. j. balauſtiarum pſidie ſe. citonioꝝ mūdatoꝝ an̄. ℨ. ij. ſe. papaueris albi ſe. portulace ſe. roſ. ſe. plātaginis corigiole an̄. ℨ. j. mādragore. ℨ. ß. coſti ſtoracis calāite ſpodij folij garioſ. folioꝝ lauri arilloꝝ an̄. ℨ. ß. ſanguis draconis terre ſigillate gallarum fiſtitelli an̄. ℨ. iij. mēte biſtorte piroꝝ ponticoꝝ ſorbarū citonioꝝ neſpillarū an̄. ℨ. j. zuccari roſ. qd̄ ſufficit. Det ex eo ante cibū bis in die cū vino rubeo ſtiptico vel aqua pluuiali. Eſt nāq3 fere cōtinens oīa ſtiptica ⁊ vētris conſtrictiua. Pillule pterea ſtiptice ꝯtra omnē fluxū ex quacūq3 cauſa ſic f. ℞. mirtilloꝝ balauſtiaꝝ pſidie ſimphiti ſan. dra. boli ar. acacie ypoquiſtid. roſ. ſumach. croci. gallie muſ. gallarū ſpodij cinamomi macis: gumi arabici dragantu ana. ʒ. ij. opij thebaici. ʒ. ß. Confice cū ſucco plātaginis vel lētiſti vel biſtorte et da xj. vel. ix. cū aqua pluuiali vel aqua roſ. in cauſa calida vel cum vino in frigida ſero cu3 itur ad lectum. vel fiat dragea ex eis cū zuccaro: et det cum vino rubeo pōtico vel aqua plātaginis: vel incorporētur cū zuccaro roſ. veteri: ⁊ fiat cōfectio. Et ſi vis ſomnū prouocare adde ſe. papaueris ſe. iuſquiami an̄. ʒ. ij. vel opij ʒ. j. et adminiſtret ſicut prius. Et iterum cortex ſalicis cōbuſtus ⁊ in potu datus cū aqua vſtulata phibet omnē fluxū corroſiuū: quapropter cōſolidat vlcera quādo ſpargit ſup ea. Item ſirupus mirtinus cōferēs omni fluxui ſm Mebem. ſic fit. ℞. granorum mirti lib. ij. malorū citoniorum lib. j. ſumach acatie ana. ℨ. ß. roſ. ℨ. ij. ypoquiſtidos. ʒ. iij. maſticis. ʒ. quattuor. decoquant oīa in aqua pluuiali: ⁊ poſt collaturā fiat ſirupus cum lib. iij. zuccari et lib. j. mellis. detur ex eo. ℨ. j. vel. ij. cū aq̄ decoctionis plātaginis in aurora et ante cenam: quoniā humoꝝ ebullitionem ſedat ⁊ inteſtina cōfortat. Item cliſtere ſtipticū. ℞. aque roſarum: aque decoctionis plantaginis: roſarum ſiccarū biſtorte conſolide maior. mirtill. balauſtie: cupularum: glandiū an̄. lib. ß. diſtemperentur in ea cum eſt calida duo vitelli ouorum ⁊ pul. boli arme. terre ſigillate ſanguinis draconis an̄. ʒ. j. et ß. et tepidū inijciatur. Item cliſtere factum ex vino rubeo ſtiptico decoc. conſolide maioris et caſei antiqui nō pinguis inciſi ſubtiliſſime et bullito vſq3 ad conſumptionem medietatis: poſtea collato ⁊ inſpiſſato cum vitellis ouoꝝ ⁊ pulueribꝰ predictis. Item in omni fluxu ventris ſine excoriatiōe ꝓfert hoc medicamen. Elixentur fabe ⁊ plantago ⁊ maiorana et rubus in aqua et aceto preterea exprimātur ⁊ piſtētur ⁊ incorporētur cum ſucco plantaginis vel aqua diſtillationis. ⁊ f emplaſtrū ſuper ſtomachū et ventrem actu calidum ⁊ recipiatur vapor aque eiuſdem per anū: quonia3 fluxum vētris ⁊ vomitum ſtringit. Sed in cauſa frigida poſſunt eedē res poſt elixationē ⁊ piſtationē incorporari cu3 aqua vite actu calida ſicut prius. Si autē vis ipſum fortificare adde balauſtias roſ. abſinthiū: maſticē: mentā: citonia: pira:

Syr. Myrtinus …

mirtill'. bdelliū: thus: gallas: glandes: cortices quercus ⁊ ſimilia. vel ſᷣ ex aqua decoctionis eorūdem encatiſma ſi virtus ſit fortis vel fomētatio cū lana ⁊ ſpōgia infuſa in aq̄ decoctionis earūdem rerū que aliquātulū expreſſa reiterent̄ frequēter actu calida vl' frigida ſup vētrē ante cibū. Item in fluxu recēti modico ⁊ fluxu puerorum ſufficit dare in cibo tortellas factas ex vitell' ouorum ⁊ farina ſimule ⁊ puluere plātaginis oībus adinuicē incorporatis pfecte: vel pullos aſſos ɔditos cū cera ⁊ cepo hyrcino: ⁊ ꝓhibeant̄ a potu ſuperfluo ꝓpoſſe: ⁊ bibant vinū rubeū ponticū mixtū cū ſucco vel aq̄ plātaginis vel aqua in qua ferrum vel lapides ſint extincti.

Canones. Scias ꝙ in oī fluxu ventris medicum oportet intēdere ad tria. Primo ad materie peccantis euacuationē. Secūdo ad vētris reſtrictionē per ſtiptica p̄dicta ⁊ ad epatis ⁊ ſtomachi ɔfortationē per aromatica aperitiua dicta capl'is ſuis. Tertio ad mēbrorum impinguationē et ꝓhibitionē a maraſmo quod fit p cibos viſcoſos: vt ſunt cācri fluuiales extrema porcorum vinū rubeum ſi nō ꝓhibeat opillatio epatis ⁊ balneū aque dulcis ſine mora in ipſo ⁊ inūctio cum butiro recenti ⁊ populeon ſimul mixtis. Et vſus electuariorum reſtauratiuorum ex ranis ⁊ limacis ⁊ tortucis que dicent̄ lib. ij. de ethicis. Et notabile reſtauratiuū eſt hoc: ſcʒ lac recēs calidū in potu datum per ſe vel cum mica panis ⁊ zuccaro. Sed nō debet dari niſi fluxu ceſſante: quia fluxū augmētaret ꝓpter eius partes ceroſas ⁊ inflāmationē humorum excitaret ꝓpter ei' partes butiroſas cū oīe vnctuoſuʒ ſit facile inflāmabile ꝓpter pabulū caliditatis in materia aliena; vt dr in alia ſciētia. Unde Ipo. ait. v. p̄t. ampho. Lac dare caput dolētibus: verūtamē nocumēta rectificari poſſunt per vſtulationē lactis cū lapide vl' ferro ignito frequēter in ipo extincto: qm̄ cōſument̄ partes p̄dicte remanebit pars tm̄ caſeoſa. ¶ Scire tū debes ꝙ lactis diuerſa ſunt genera ſimil'r ⁊ v̄tutes. Nā lac camelarū: ⁊ ꝓprie fetarū. i. partui ꝓpinquarū eſt omniū calidiſſimū: ꝓpter quod habʒ exopillare epar ⁊ ſplenem: vt ponit Auic. iij. cañ. fen xiiij. Sed lac aſininū eſt oīm ſubtiliſſimū ⁊ aquoſiſſimū: ꝓpter quod ventrē lubrifitat ſine inflāmatiōe. Et ideo Ipo. iij. regi. acutorū. p̄cipit ipm dari in cauſone ꝓ medicina laxatiua. Sʒ lac muliebre ē oīm cōuenientiſſimū corpori noſtro nutriēdo ꝓpter ſimilitudinē: poſt hoc caprinū: ⁊ ꝓprie capre paſcētis herbas: qꝛ eſt mediocre inter groſſum et ſubtile: ſed lac ouinū eſt omniuʒ groſſiſſimū: idcirco de facili caſeat̄ in ſtomacho ſi nō cū melle vel zuccaro ſumat̄. Sʒ lac vaccinū eſt oīm vnctuoſiſſimū et plures hʒ partes butiroſas. Ex quib' apparet ꝙ in fluxu vētris nō eſt ɔueniēs lac niſi caprinū vel muliebre ſi faſtidiū nō ꝓhiberet. Item ſomn' ⁊ quies req̄rūtur in fluxu. Medicine laxatiue meliores in fluxu p ſupius vel inferius ſunt mirabolani ſm oēs eius ſpecies: qm̄ ſoluunt cōprimendo: vt docuim' ca. de debilitate digeſtionis ſtomachi. E. de canoñ. ſicut ecōuerſo in ſtipticitate vētris vel menſtruorum retētione vel ſoda ſtomatica ſunt deteriores ⁊ in feb. putriđ. qm̄ relinquēdo ſtricturā vētris augmētant p̄dictas paſſiones. Recordare ꝙ ſicut in ca. de vomitu. monuim'. Null' eſt fluxus ilico: ſʒ gradatim reſtringēdus. Incipiendū igit̄ primo a cōſtrictiuis debilib' ⁊ ad for-

tiora paulatine tēdenō. Ne forte ma teria retēta in vētre torſiones indu cat vel ad mēbra nobilia rapiat: et per cōſequēs fiat occaſio maiorum paſſionuz. Nam ſi regurgitaret ad epar opillationē vel ydropiſim vel apoſtema pduceret. Si ad cor vel os ſtomachi ſincopim. Si ad cere brū freneſim vel ſubeth. Si ad ma tricē nutricē induceret ſuffocatio nem: vt dicit Aui.iij.cañ.fen. xiiij. ca.de cauſis fluxus epatici.circa fi nem. Attendendū etiā ꝙ fluxus vē tris: ⁊ ppꝛie lieṫericus qñqz vomi tu curatur ppter diuerſionē: ſʒ hoc ſolum verū in cholerico adhuc mi nus in melico. Unde Ipo.iiij.par. ampho. Quib⁹ ventres ſunt liete rici hyeme ſupius medicari malū.

Pronoſticatio. Si i cura fluxus vētris ex quacūqz cā: immo in cura morbi cuiuſcunqz remedia rōnabiliter exhibita nō cōtulerint morbi effrenitatē: et forte pniciem minat. Quia vt ait Gal. in cōmen to illius amph.ſecūde particl'e. In quo morbo ſomn⁹ ⁊c. Itē in omni fluxu ventris ſpōtaneo vel artifi. ⁊ ppꝛie dyarrio diuerſitas coloris et ſubſtātie in egeſtionibus bonū: qm̄ ſignat mūdificationē corporis a di uerſis generibus ſupfluitatum hu moraliū ſuppoſito ꝙ fluxus non ſu perfluat ⁊ virtus bñ toleret ⁊ pre ceſſerint ſigna digeſtionis pfecte: ſi ſit in febre ⁊ egeſtiones non mu tātur ad colorē ſimpliciter malum: ſicut eſt niger. vl' ſubſtantiā ſimpli citer malā: ſicut eſt ſang. ⁊ corticis mēbroꝝ ſpermaticoꝝ ⁊ adeps mē brorum carniformiū. Et ſic intelli ge illū amphoriſmū ſcōe particl'e. In vētris fluxibus mutatiōes ege ſtionum iuuāt ſi nō ad malū tranſ mutētur ⁊ ipm̄ concorō. in illo am phoriſmo quarte part. Egeſtiones nigre vel quaſi ſanguis ſpōte venie tes ⁊ cū febre ⁊ ſine febre peſſime. Et quātocūqz plures colores fue rint magis malum: cū farmaco vo melius. Item in febribus acutis et cronicis fluxus vētris niger vel vo mitus ſuperueniēs ante ſigna dige ſtionis perfecte: ⁊ per ꝯſequens in principio vl' augmēto mortale: qm̄ peccatū materie in q̄to ⁊ quali cuz virtutis debilitate prefigurat. Et ſic intellige illū ampho.tertie par ticule. Egritudinibus quibuſcūqz incipiētib⁹ ſi cholera nigra aut ſur ſum aut deorſum exierit mortale. Similiter ⁊ illū ibidem. Quibuſ cūqz egritudinibus acuti aut multi tēpis aut aborſibus aut aliter exte nuatis fel nigrū exierit aut q̄ſi ſan. niger ſequēti die morieṫ. Item idē in eodez diſſinteria ſi a felle nigro inchoanerit mortale. Idē ibidem. Si a diſſinteria iam habita nigrę egeſtiones: vt inteſtinoꝝ carnes.i. cortices albe ſcamoſe egerant̄ mor tale. Item dyarria cholerica qñqz mutatur in ſecunda caliditatē cum ſurditate: ⁊ ppter raptum cōtinue ſurſum: ⁊ quādoqz ecōuerſo: ſed tñ ꝯuerſio eſt melior. Unde Ipo.ibi dem. Quibuſcūqz fellee egeſtiōes ſunt ſurditate ſupueniēte quieſcūt et q̄buſcūqz ſurditas ineſt ⁊c. Itez poſt fluxum diuturnū ſpaſmus aut ſingultus ſupueniens mortale: qm̄ ſpaſmū de inanitiōe ſignat qui ne quaꝙ curari poteſt. Unde Ipocra. par. v. amphoriſ. Spaſmus ⁊ ſin gultus poſt nimiā inanitionem ma lum. Item Ipocra.ſexta particl'a amphoriſmorum. Trauli a dyarria maxime capiuntur longa: ſcilicet propter humiditates lingue et ce rebri fluentes ad ſtomachum ⁊ in teſtina: ſicut em̄ in lingua cauſant balbutiem: ita in inteſtinis mollifi cationem ⁊ in ſtomacho cruditatē.

nigra exeunt

in diuturnis lieteriis oxiremia sup
ueniēs pus nō exiſtēs ſignū bonū.
Itē ypoc.v.pti.ampħ. Mulieri in
vtero hn̄ti ſi venter multū fluat ſu-
ſpectio eſt abortiēdi.idē in eodem.
Sanguine mlto fluēte ſpaſm⁹ in-
natus aut ſingultus malū ſignum ⁊
mortale ſiue ſit fluxus ventris ſiue
mēſtruoꝝ vel emorroidarū vel na-
riū vel vulneris cuiuſcūqꝫ. Itez in
omni fluxu et ꝓprie in diſſinterico
cronico ꝓſtratio appetit⁹ malum:
qm̄ inanitionē extremā ſine reſtau
ratione ꝑmonſtrat. vn̄ Ipo.ibidē.
In lōgis diſſinterijs abſtinētie ma
lum et cū fe.peius. Itē ſi ſpleneti-
cus fiat diſſinteric⁹ ⁊ diſſinteria ꝑ
duret mortale: qm̄ ſi melancholia
ſplenetica fuerit aduſta īducit cor-
roſionē penetratiuā. Si vō nō adu
ſta inducet ydropiſim ⁊ lienteriam
ꝓpter epatꝫ ⁊ ſtōachi infrigidatio
nē. vn̄ Ipo.vi.pti.ampħ. Quicūqꝫ
ſplenetici a diſſinteria capiūt hijs
ſupueniēte lōga diſſinteria ydrops
innaſcit: aut lieteria et pereūt. Si
aūt diſſinteria nō ꝑduret tūc ē cu-
ra opillationis ⁊ duriciei in ſplene
ꝓpter cauſe euacuationē. vn̄ Ipoc.
ibidē. Spleneticis diſſinteria ſup
ueniēs bonū. Itē fluxus ventris et
ꝓprie niger melācholic⁹ ſupueniēs
manie vel melācholie ſoluit egritu
dinē euacuando cām. Vn̄ ypo.vij.ꝑ
ti.ampho. In mania diſſinteria ſu
pueniēs aut ydrops aut extaſ.i. fu
roris augmētatio bonū. Itē in omi
fluxu vētris cronico deſipientia ſu
pueniēs malū: qm̄ leſionem cerebri
ſignificat. vn̄ Ipoc.vij.pti.ampho.
In ſan.fluxu ꝑdurāte vel in qcūqꝫ
alio fluxu ꝑdurāte in qcūqꝫ regiōe
corpis deſipiētia ſupueniēs aut ſpaſ
mus malū. Itē in oī fluxu ventris
ſiue ſit cū ſanguie ſiue ſine ſanguie
cronico ⁊ ꝑdurāte ſi ſolo egrū alle
uiat ⁊ ei⁹ reſtrictio ꝑ ſe vł ꝑ artem
debilitet mortale: qm̄ cām veneno-
ſam ſignificat cui⁹ exit⁹ diuturnus
vtutē deijcit ꝓpter inanitionē cui⁹
retētio vtutē ꝓſternit ꝓpter oppſ-
ſionē. Medic⁹ vō poſtq̄ talē cogno
uerit ꝓnoſticis derelinqt: nec ſic in
ter cōtraria ꝑplexus de morte accu
ſet. Si aūt fluxus ſit breuis tpis vł
cretic⁹ ⁊ p⁹ ſigna digōnis et in die
cretica ſupueniens cū vtutis ꝯſtan
tia tūc bonū ſignū: qm̄ facit egritu
dinis peſſime nālē atqꝫ ſalubrē nō
ſinthomaticā expulſionez: vt videt
eſſe de mēte Auic.iij.can.fen.xiiij.
ca.de cauſis flux⁹ epaticꝫ ſatꝫ circa
finē. Itē diſſinteria facta ꝑ corroſi-
onē inteſtinoꝝ graciliū ꝑiculoſior
eſt q̄ q̄ groſſoꝝ ꝓpter vie lōgitudi-
nē ⁊ ꝑticule difficilē cōſolidationē.
Ex quo ptꝫ q̄ fluxus oīs vel ſudor
vł calor febrił cū reſolutū eſt magꝫ
ꝑiculoſus in corpe cholerico vł me-
lācholico q̄ ſanguineo vł flātico.

¶ De ſtipticitate oīm modorum. Capłm.ij.

Stipticitas vētris ē effe
ctio ſiccitatꝫ in ipō. Hec
autē ſiccitas aut fit ꝓpē
cām anēcedentē aut ꝑmi
tiuā. Si anēcedētē aut eſt mala cō-
plexio aut mala cōpoſitio. Si mala
cōplō ſic fit ꝓpē aliquā qttuor cau-
ſarū. Prima ē mala ꝯplō ſicca inte
ſtinoꝝ fortificās eoꝝ retentiuā vl-
tra debitū ſicut in corpib⁹ melēcis
ꝑ gñationē vel dietā vel etatē. Se-
cūda eſt mala ꝯplō calīa inteſtinoꝝ
vel epatis ꝯſumēs eoꝝ hūiditatem
circūfluificā ſicut in corpib⁹ chole-
ricꝫ vł iuuenib⁹ febricitātib⁹. Ter-
tia ē mala cōplō calīa renū vrinalis
mltiplicās ⁊ ſtercoris ſuccoſitatem
ad ſe trahēs. Quarta ē deſtructio
ſenſus iteſtinoꝝ ꝓpē malā ꝯplōnē
eoꝝ oīqqꝫ qre non excitat eoꝝ vt⁹
expulſiua ad receſſuz ꝓcurādū. Si
mala ꝯpoſitio ſic fit ꝓpē aliquā qt-

tudo cauſarũ: quia ē ſtrictitudo vel opillatio vie que eſt a ciſti fellis ad inteſtinũ duodenũ: ꝓpter qđ cholera modica mandat̃ ad ipm: lꝫ etiaꝫ modicitas poſſit fieri ꝓpter apoſtematis frigiditatē: ſicut in apoſtemate melācholico corꝑe vl' flegmatico vl' ydropico. Iſta tñ frigiditas ſi vltimet̃ nō ſtipticitatē: ſed vētris inducet fluxũ lientericũ. Scđm eſt flegma groſſum viſcoſum adherēs parietibꝰ inteſtinoꝝ: ⁊ iſta eſt cā q̄ plurimũ cōtingit. Tertiũ eſt vehemētia raritatis corꝑis: q̄re inſenſibiliter euaporāt oēs hũiditates tā ſubtiliate ꝙ nutritiue. Quarta eſt apoſtema inteſtinoꝝ opillās eoꝛuꝫ meatũ: ꝓpt̃ quod fit q̄nqꝫ ſtercoꝛis per ſuꝑius emiſſio: ſicut infra dicetur ca. de apate inteſtinoꝝ. vel apa muſculoꝝ vētris vel matricis vl' veſice cōprimēs ea vehemēter: de qbꝰ ſuo ca. dicet̃. Si aũt fit ꝓpter cauſam p̄mitiuā ſic fit. ſi l'r ꝓpt̃ aliquā quattuoꝛ cauſaruꝫ. Prima eſt cibi ſiccitas ⁊ ꝓpe in p̄ncipio comeſtionis: vt ſunt riſum: miliũ: pira: et citonia. Scđa eſt etiā paucitas vt fit in annis ſterilibus ⁊ in ꝓſtratione appetitus. Tertia eſt laboꝛ foꝛtis ſudare faciens. Quarta ē caliditas aeris reſoluēs: ſicut fit in balneo vl' ſole calido.

Methodus. Signa eiꝰ que fit propter inteſtinoꝝ ſiccitatē naturaleꝫ ſunt extenuatio mirach ventris et eius ſubtilitas cũ ꝑuatione omnis cauſe alteriꝰ. Et ſi ſtomachꝰ fit calide cōplexionis ⁊ ſitibũdus frequēter: ſed modicus ei potus ſufficit ꝓ vice: ⁊ plurimꝰ in eo fluctuat ⁊ inũdat. Et cura eiꝰ eſt ſumere in p̄ncipio comeſtionis iura pinguia ⁊ cibos vnctuoſos ex oleo vel butiro vl' adipe caſtratoꝛũ ⁊ olera pinguia fctā ex ſicla ⁊ ſpinarchijs ⁊ malua. Et ceraſa vel vuas recētes vel pꝛuna vel ficus: vel bibere vinũ dulce nouũ vel vetus rubeũ. Sumatqꝫ cibos participātes acuitatē q̄ ſtimulent ad receſſum: ſicut eſt aq̄ decoc. cauliũ vel lentiũ condita cuꝫ ſale ⁊ vnctuoſis p̄dictis ⁊ faſeleos ⁊ piſa cocta cũ carne pingui caſtratoꝝ vel pulloꝛum: deuitet cibos aſſos. Sumat in auroꝛa dyapꝛũis ſimplex. vitet balneũ ꝓpoſſe: ⁊ cũ neceſſe fuerit rōne ſoꝛdis ⁊ ſudoꝛis balneetur in aq̄ dulci decoc. maluarũ ⁊ populi ſine moꝛa in ipſo. Cliſterizet̃ qñqꝫ cum lib. j. ⁊ ß. aque decoc. malue biſmalue: mercurialis: ſicle: herbe viol'. in qua ponātur olei viol'. ℥. iij. mellis. ℥. j. ſalis. ʒ. j. Et iterum bulliatur ⁊ tepidũ inijciat̃ in ieiuno: ⁊ cauet̃ ad impinguationē coꝛpoꝛis ꝓpoſſe. Signa eius q̄ fit ꝓpter caliditatē inteſtinoꝝ ⁊ epatis ſũt vehemētia ſitis ⁊ durities fecis: ⁊ qđ egredit̃ ſicut ſquibale: ⁊ foꝛte ſentitur ardoꝛ in ventre ⁊ ano hoꝛa egeſtionis et vꝛina ſubtilis ignita. Et cura eiꝰ eſt ſumere in ieiuno ceraſa ⁊ pꝛuna ⁊ dyapꝛunis ⁊ ficus ⁊ vuas recētes ⁊ melones: ⁊ pepones ⁊ citrulos ⁊ ſil'ia: ⁊ comeſtio oleris facti ex malua ſicla lactuc̃: poꝛtulaca: cucurbitis: melonibꝰ: ſpinarchijs: atriplice ⁊ ſil'ibus coctis cũ carnibus agnoꝝ ⁊ poꝛcelloꝝ ⁊ vituloꝛuꝫ lactantiũ conditoꝝ cũ ſapoꝛe facto ex aceto vl' ſucco berberis. Bibat vinũ albũ debile limphatũ cũ aqua fontis viui. Et ſi fit cũ fe. ſumat in auroꝛa ſirupũ viol'. ⁊ bibat aquam oꝛdei vl' iulep loco vini p̄dicti. Cliſteriſet̃ ſepe in ieiuno cum cliſteri pꝛedicto diminuat pinguedinem in cibis: qm̄ oīe vnctuoſum eſt de facili inflammabile et caloꝛis extinctiuũ: ⁊ diligat humida ꝓpoſſe vergētia ad frigidũ. Signa eius q̄ fit ꝓpter caliditatē renũ ſunt exube-

rantia vrine plurime cū siti ⁊ ariditate corporis: cui ſi medicus nō ſubuenerit: pducit egrū ad ethicā et maraſmū ⁊ caliditatē ſenſibilem circa renes: ⁊ ppꝛie ſi paſſio fuerit pāniculis ei⁹ comitata: qm̄ renū ſubſtātia nō ſentit: ⁊ eſt vrina ſubtilis aq̄ſa nō citrina: qm̄ pauca cholera nō poteſt in vrina tincturam inducere in plurima aq̄ſitate. Neqꝫ etiā cholera generaṫ a caliditate renū: ſed epatis. Unde Ipo. iiij. par. amph. Urina multa noctu facta modicum ſeceſſum ſigt̄ ⁊ econuerſo. Et cura eius eſt aſſiduare in ieiuno ⁊ principio comeſtionis oīa lenificātia ventrē cū opillatione viaruꝫ vrine: ſicut ſunt paſſule pigues ⁊ enucleate ⁊ ficus carice ⁊ dactili et pultes facti ex amilo penidijs vl' farina ordei condita cū butiro plurimo ⁊ butirum recēs cū mica panis furfuracei et pruna recētia vel ſicca infuſa in aq̄ decoc. zuccari ⁊ olus factū ex ſicla ⁊ mal. ⁊ ſpinar. lactucis atriplice conditū cum butiro et ſale nō pauco. Bibat vinū dulce clarū limphatū parūper. deuitet cibos ⁊ potus diureticos: ſicut eſt aqua cicerū ⁊ faſeolorꝫ ⁊ piſorꝫ ⁊ vinū albū ſubtile aq̄ſum: ⁊ multiplicatio ſalis in cibo: ⁊ generaliter oīa calida vel frigida aſſiduet acceptioneꝫ ſirupi viol. in aurora. Soluaṫ quādoqꝫ cū medicina que leniat lubricū faciendo: ſicut eſt iſta. ℞. aq̄ decoctionis prunorꝫ. ℥. iiij. diſſoluātur in ea medulle caſſie f. tamarindorū manne an̄. ℥. j. colleṫ ⁊ detur ante diē actu calida. vngaṫ locus renū frequēter cū populeon vel oleo roſ. mixto cū aliquātulo aceti ⁊ puluere boli armenici ⁊ ſan. dꝛa. Signa ei⁹ que fit ppter deſtructionē ſenſus inteſtinorum ſunt: qm̄ non ſentit vel paucum ſentit moꝛdicationē in ventre poſt aſſumptionē pipis vl' ſinap. vl' aliorū acutorū. Et cura eius eſt vt aſſiduet cibos ⁊ ſapores acutos ſeceſſiuos: ſicut eſt ſinap. fracta ⁊ condita cum vino ⁊ melle: ⁊ legumina cocta cū butiro ⁊ ſale cū aqua decoctionis cauliū ⁊ corticis lentiū condit⁊ cū oleo vel butiro ⁊ ſale ⁊ ſubſtantia cauliū ſemicoctorū: qm̄ per cocturam forteꝫ reſoluūtur partes acute. Bibat vinū dulce vetus vel claretuꝫ. Signa eius que fit ppter paucitatē cholere trāſmiſſe ad inteſtina ſunt difficultas egredi cum ſiccitate ⁊ albedine fecū: ſicut ſtercus canis ⁊ inflatio vētris ⁊ vt plurimū in ycteritia citria. Et eſt qn̄qꝫ cū vomitu cholere et vrina ignita: qm̄ cholera p iſtas deriuatur regiones. Et cura ei⁹ ſi ſit ppter opillationem eſt illa quā dixim⁹ cap. de ycteritia. C. de ycteritia citrina propter opillationem pororꝫ fellis. Si aūt ſit ppter frigiditatē epatis nō multiplicātis cholerā. Curam eius diximus ca. de debilitate epat⁊. C. de cauſa frigida. et ca. de cachecia. per totū. Utaṫ in omni cauſa reb⁹ calidis aperitiuis: ſicut eſt ſinapis cōdita cū vino ⁊ melle ⁊ ſalſamēta ex allijs porris cōditis cum vino et modico aceti acutiſſimi: ⁊ fic⁹ ſicce pingues ⁊ ſil'ia. Signa eius que fit ppter flegma groſſum viſcoſum in inteſtinis: ſed nanqꝫ flegma ſubtile liquidū aquoſum fluxumventris dyarricū vl' liētericū cauſaret. Signa ſunt qm̄ fit poſt ſatietatē nauſeatiuā ex piſcibus vel fructibus et caſeo et pane de ſimula retineṫ fex et vētoſitas oīno ⁊ multiplicaṫ nauſea ⁊ fetet eructatio: ⁊ ſurgit in vētre dolor colicus fort⁊: ad quē forte ſequiṫ ſudor frigid⁹: ⁊ eſt vrina al. groſſa viſcoſa cuꝫ ſpuma plurima. Et cura ei⁹ eſt vt hora paroxiſmi ⁊ doloris ilico leniaṫ vēter cū cliſteri lenitiuo ſupradicto. Et ſi non ſuffe

terit ꝗ cliſtere acuti⁹ quod. ℞. ficus citrinas ſiccas pingues numero. xl. furfur. p. j. malue: ſicle: biſmal. an̄. ℳ. j. decoquant̄ in lib. ij. aq̄ donec medietas cōſumat̄: tunc colletur et diſſoluat̄ in ea olei cōis vel olei ruthacei quod meli⁹ eſt. ℥. iiij. mellis ℥. ij. ⁊ iterū bullian̄t aliquantulū et tepidū inijciat̄ frequēter donec do loꝛ ſedet̄ vel minoꝛet̄. Et ſi nō ſuffecerit ꝗ tale cliſtere acuti⁹ diſſoluendo in collatura iā dicta. ʒ. ij. vel. iij. pulueris al. qui ſic fit. ℞. ſalis gemme ʒ. x. colloquitid. ſcamonee an̄. ʒ. ij. ⁊ terant̄ ſubtiliter. ⁊ iſte eſt puluis alman̄. ex quo fiūt ſuppoſitoꝛia cuꝫ melle vel ſucco abſiuthij que ipe vocat pillulas albas: ⁊ ſunt veloces in ſtipticādo ventrē ⁊ mitigando doloꝛem colicū vētoſum ⁊ humoꝛalem ex materia frigida viſcoſa. Et plura cliſteria dicemus cap. de colica. C. de colica vētoſa. Hoꝛa aūt q̄etis abſtineat a ſatietate ꝑpoſſe. ⁊ vtat̄ cibis vtilibus calidis: ſicut ſunt carnes laudabiles ⁊ iura earū condita cū pipere cinamomi cardamomi ⁊ croco inſpiſſata cū vitellis ouoꝛum ſine albumine. Bibat vinū album vetus amarū: ⁊ multiplicet in cibo ſuo ſal et allia et ſinap̄. Deuitet oēs piſces ⁊ fructus: qm̄ viſcoſi ſunt: et oīa legumina: quoniā ventoſa ſunt: ⁊ omnia olera pꝛeter ficus ſiccas ⁊ nuces. Aſſiduet omni die in auroꝛa vſum electuarij dyatriūpipereō dyaciminū dyagallan. dyacitonitē cum ſpeciebus ſimiliū. Deuitet frigida ſtiptica: ſicut eſt agreſta berberis ⁊ acetū: niſi ſit acutum valde: tunc poteſt ex ipſo parū aliq̄d addi in ſapoꝛibus ⁊ cōdimētis ꝑpter frigiditatis inciſionē ⁊ appetit⁹ expgefactionē. Pꝛouocet̄ quādoqꝫ vomitus cū aqua mellis vel ſirupo acetoſo cōpoſito vel oximelle ⁊ aq̄ decoctiōis aneti et raphani pꝛemiſſa repletione ex cibis ⁊ potib⁹: vt docuimus cap̄. de fetoꝛe naſi. Deuitet aquā frigidā ⁊ vinū ſtipticū vel pōticū: ⁊ diligat vinū dulce clarum vel amarū puruꝫ vel claretum. Signa eius q̄ fit ꝑpter raritatē coꝛpis ſūt paruitas fecis in oībus diebus ſue ſanitatis reſpectu cibi aſſumpti et ⁊ ſiccitas ei⁹ plurima ſemꝑ ⁊ multitudo famis ⁊ vehemētia appetitus: ⁊ habitudo coꝛpis ſicca macra. Et ſi ambulet in ſole calido vel moretur in balneo vel laboꝛet diſſoluat̄ vehemēter eius v̄tus ⁊ infl āmatur coꝛp⁹. Et cura ei⁹ eſt vti cibis groſſis viſcoſis pinguib⁹: q2 pꝛebēt plurimū nutrimētū cū difficili nutritione ⁊ tarda diſſolutiōe vel reſolutione: vt eſt caro poꝛcoꝝ ⁊ vituloꝛū: et pultes ex farina ſimule: qm̄ in h̄ coꝛpe nō eſt timoꝛ foꝛtis in opillatiōe neqꝫ in cauſis intrinſecis. Bibat vinū rubeū dulce groſſuꝫ ⁊ ſepe comedat ſi ſtomachus id tolerare queat. Si v̄o ſtomachus ſit debilis parū ⁊ ſepe comedat. Et ſumat iura carniū inſpiſſata cū vitellis ouorum ⁊ mica panis. Gaudeat ocio ⁊ ſomno ſuꝑ cibū: habitet in aere fri gido inūgat coꝛpus totū cū aq̄ roſ. vel oleo ⁊ cera. Et ſi coꝛp⁹ ſit carnoſum ⁊ mēbꝛa pꝛincipalia bn̄ coopta intret aliq̄n aquā frigidā ⁊ abluat̄ in ea: aliter v̄o nequaq̄. Abſtineat a coitu ⁊ laboꝛe ꝑpoſſe: ī cliſterijs ⁊ cibis alijs regat̄: ſicut ſtiptic⁹ ꝑpt̄ ſiccitatē cōplonis iteſtioꝝ. Signa eius q̄ fit ꝑpter ap̄a dicentur ca. de apoſtemate inteſtinoꝝ: vbi et cura eius ponet̄. Signa eius q̄ fit ꝑpter ſiccitatē ciboꝝ ī ꝑncipio aſſumptorū patēt ex relatiōe īfirmi. Et cura ei⁹ eſt poſtpoſitio taliū om̄ino et aſſumptio lubꝛificantiū in ꝑncipio ſepe dictoꝝ. Et ſi quādoqꝫ cibi ſicci fuerint aſſumpti: vt riſum: milium: fabe fracte ⁊ ſimilia. et eger ſentit

leſionē in vētre cū ſtipticitate. Su mat in potu ſirupum viol. vel iulep vel aquā decoctiōis ficuū ſiccarum pinguiū vel oleū amigdalaꝝ. Su mat autē oleū in quo bullitū ſit ſup ignē de penidijs vel zuccaro ru. q̄ tū ipm eſt vſq3 ad ſpiſſitudinē: qm̄ iſta confectio lenit vehemēter ven trē ſi ex ea lambat frequēter ꝛ bi bat poſt ipſaz aliqd ex liqribus p̄ dictis vel vino dulci: in cibis et poti bus ꝛ cliſterijs tā lenitiuis q̄ acut; fiat ſicut i ſtipticitate ꝑpt flegma groſſum. Signa ei⁹ q̄ fit ꝑpt pau citatem cibi p ſe patēt. Et cura ei⁹ eſt reductio ad cōtrariū ꝑpoſſe et cōfortare appetitū: vt ſuo diximus capl'o. Signa ei⁹ q̄ fit ꝑpter laborē fortē vel aerem calidū reſoluentem patēt ex egri narratōe. Et cura ei⁹ eſt p̄cōpoſitio taliū ꝛ inūgere corp⁹ cū oleo roſ. in quo diſſoluta eſt ce ra et balneari in aq̄ frigida ꝛ aqua decoctiōis roſ. ſiccaꝝ foliorū ſalic; et vitis ꝛ ſolatri ꝛ rorare faciē cum aq̄ roſ. ꝛ cāphora ſandalis ꝛ aceto: in cibis ꝛ potib⁹ fiat ſicut prius: et etiā in cliſterijs.

Emperica. Sciasq̄ om nē vētris ſti pticitatē adiuuat omi die in auro ra moroſe de ſōno ſurgere ſine ſtre pitu vel ſtupore et ſtare corpe ere cto poſtea ſedere: et ſic viciſſim in vno loco fixe manere ſine motu oi no donec feces p oēs inteſtinorū re uolutiōes totaliter deſcendāt: neq3 laborē diurnū arripere donec eue nerit aſſellatio debita vel cōſueta: qm̄ labor ꝛ motus feces exiccāt: et earū deſcēſum p diuerſos anfract⁹ retardāt. Lubrificat̄ ꝑterea venter ſtiptic⁹ q̄ttuor modis in gn̄e: ſc3 p cibos. p medicinas. p ſuppoſitoria. et cliſteria. de quib⁹ p ordinē famo ſiora et maxime familiaria pcura mus. Ars leniēdi ventrem p cibos eſt a principio cōeſtiōis ſumere ex lenitiuis: vt ſūt pruna matura: vue pingues: ceraſa dulcia: paſſule enu cleate: dactili pigues: ꝛ ſicut ē olus factū ex ſicla et malua coctis in aq̄ pfecte ꝛ cōditis cū butiro vel lacte amigdalaꝝ dulciū ſalitis plus debi to. Et ſicut ē butirū recēs ſumptu3 cū mica panis furfuracei vel cocti ꝛ ꝑprie ius eoꝝ: qm̄ perfecte cocti fiūt ſtiptici ꝑpter ꝑtiū acutarū re ſolutionē. Et ſic ſunt lentes ſemico cte ꝛ ꝑprie ius eaꝝ primū et pultes facti ex amilo ꝛ farina ordei cōditi cū penidijs ꝛ butiro vl'r om̄ia leni ficātia vētrē: ꝛ diuertent̄ materias a vijs vrinalib⁹ ꝛ ſicut ſunt acuta ex citātia virtutē expulſiuā inteſtino rū. verbi gr̄a. Sinap. ꝯdita cū mel le crudo et pot⁹ aque ſalſe pl'ime et vſus pipis moderatus. Naturā nā q3 ſapit tota dietatio: vt dic. Gal. ij. alimētoꝝ. cap̄. de pomis. Ars vō leniendi ventrē ſtipticū p medici nas leues nō difficilis eſt: vt ſel' in ebdomada vel qn̄ neceſſe videt̄ ſu mat de puluere q̄ ſic fit ꝛ proprie in cā ſtatica. ℞. turbith optimi. ℥. ß. ʒ3. cinamomi. an̄. ʒ. ij. gallange ma cis gariof. cardamomi. an̄. ʒ. ß. zuc cari al. ℥. iij. terant̄ ꝛ miſceatur. De tur ex hoc puluere. ℥. ß. vel. ʒ. vj. cū aq̄ calida: vel iure pullorū ſero ſine cena qm̄ materias crudas in ſtoma cho calefactas leuiter educit. Et differat̄ in craſtino comeſtio ſuper ipm: qm̄ eſt tarde ſolutiōis. Idē fa cit puluis de tartaro vini albi ſi de tur ex eo in cibo aliquo: vel p ſe cu3 zuccaro. ℥. vna. vel plus. Sed ſcien dū de corroſione inteſtinoꝝ q̄ fre quenter ſumendū in cauſa cal'a aut cholerica ſtomachi laxatiui. ℥. ß. vl' ʒ. vj. cu3 aqua calida in matutinis. In melācholica vō adde ad pulue rē predictū ſene mūdati electi q̄tū de omnibus et ſi adderentur flores

borraginis ⁊ rob.ſicce ſtomachū ⁊ ſplenem confortarent. Si aūt ven ter ſit ɔſtipatus ꝑpter caliditatem et ſiccitatē inteſtinorū naturalē vel acquiſitā. Sumat in aurora.℥.iij.ſi rup.viol.cū aqua decoctionis pru norū maturorū vel prunorꝫ dactillo rū ſiccorꝫ.vl' ſumat de zuccaro viol. cū eiſdem:qm̄ eſt ex ſolutiuis p̄di ctis:vt dicit Auic.vl' diſſoluent' caſ ſieſ ℥.ij.in aquis eiſdem:⁊ collet' ⁊ detur in matutinis: ⁊ idē faciūt ta marindi atqꝫ mā̄na. Si aūt vēter ſit ſtipticus ꝑpter flegma groſſum viſcoſum: tūc neceſſario p̄mittēda eſt digeſtio:qm̄ materia eſt inobe diēs. Poteſt tn̄ dari pul.talis. ℞. gallang.ʒʒ.cinamomi.an̄.ʒ.j.cube be aniſi agarici.an̄.ʒ.ij.ezule q̄tum de om̄ib⁹ zuccari qd̄ ſufficit ad dul corādū. Dent'.ʒ.ij.vel.iij.in ſero cū vino calido vel vino decoctiōis. ʒʒ. baccarū lauri ſinap.⁊ ſiſiū. Si aūt ſit vēter ſtipticus ꝑpter vētoſitates coartātes ſoluatur cū tali medicia. ℞.tartari polipodij.an̄.ʒ.ij. aniſi. carui cinamōi.an̄.ʒ.iij.ſene ad pon dus oīm zuccari quod ſufficit. Det' ʒ.ß.vel.ʒ.j.cū vino calido vel vino decoctiōis baccarꝫ lauri. Et ad hoc ɔfert ius galli decrepiti ſi cū eiſdē reb⁹ decoquatur in aqua dulci vſqꝫ ad oſſiū ſepationem: et ex eo bibat' lib.j.vel ß.in ieiuno. Facit em̄ aſſel lādo trullas emittere. Si aūt ſolu tione leui intendēdū totā maſſam ſanguinis mūdare cū cōfortatione ſtomachi epatis atqꝫ ſplenis fiat talis puluis. ℞. florum borrag.ro. ſiccarū. an̄.℥.ß.ſeīs ameos amomi ciperi capparis.ſemis endiuie feñ. an̄.ʒ.ij.quinqꝫ mirabola.an̄.ʒ.ß. ci namomi gariofil'.ʒʒ.an̄.ʒ.vnā. tur bith alb.et electi.ʒ.duas. reubarba ri.ʒ.vnā.zuccari quod ſufficit fiat puluis vel electuariū:quoniam edu cit choleram flegma et melancholi am et confert corporibus delicatis. Detur ex eo.ʒ.vna.vl'.ß.in vino ca lido limphato. Ars v̄o leniendi vē trem ſtipticū ꝑ ſuppoſitoria ſic fit. ℞.ezule.ʒ.vnā.ſal' gēme.ʒ.ß. mel lis qd̄ ſufficit:fiāt ſuppoſitoria lon ga ⁊ iponātur in ieiuno.vel ſic. ℞. agarici colloquintiđ. ꝑtes q̄ttuor. ſalis cōis ꝑtē ß. mellis qd̄ ſufficit: vel fiat ſuppoſitoriū ex ſalis gēma ſolū:vel ex ſapone vel lardo ſalito: vel fiat ſuppoſitoriū ex fellibus qd̄ ℞. farine furfurꝫ vel ordei vel aue ne vel ſiligis q̄tum vis ſalis cōis et mel quod ſufficit: incorporādo pro duobus ſuppoſitorijs: et fel alicu ius aīalis ſcilꝫ bouis vel capre vel porci vel vituli vel canis. Si vis magis acuere adde aliqd aloes. In pueris v̄o ſufficit ſuppoſitoriuꝫ ex penidijs. Ars leniēdi vētrē ꝑ cliſte ria ſic fit. ℞. malue biſmalue mer curialis atriplicis vngule cabaline brāce vrcine ſicce vel quorūdā. an̄. m.j.decoquāt' in quattuor lib.aque donec tertia ꝑs aq̄ cōſumat' : colle tur ⁊ addant' mellis.℥.iij. olei cōis ℥.q̄ttuor.ſalis.℥.ß.et iterum bullia tur parūper et colletur ⁊ tepiđ.inij tiatur: ⁊ poſſunt addi flores camo mille ⁊ farina furfur'.vel fabarum p.j.ꝑpter abſterſionem. Item cli ſtere aliud lenitiuū ⁊ ꝑprie in feb. ℞.malue althee prunorum viol'. la ctucarꝫ raſure cucurbite foliorū pa paueris.an̄.m.vnū.olei viol'.℥.q̄ttu or zuccari.℥.iij.ſalis. ʒ.ij. fiat ſicut prius. Itē cliſtere acutum. ℞.mal ue althee ſicle foliorū cauliū recen tium centauree ruthe abſint hij an̄. m.j.olei camōillini vl' ruthacei.℥. iiij. mellis.℥. iij.ſalis.℥.ß. fiat ſicut prius. Et ſi ſit cum multitudine fle gmatꝫ adde in decoctōe prima.her modactilorꝫ agarici colloquinti.q̄ tum neceſſe videt'. vel yerapi. gal'. vel benedicte laxatiue in collatura.

Suppoſitoria.

Cliſte

Si autem ſit cum multitudine ventoſitatis ⁊ torſionis in ventre adde polipodij/ſqrcini cartami aniſi carui cimini in decoctiōe vel dyacimini in decoctionis collatura. Si vo cū melācholia adde ſene thimi epithimi ezule in decoctiōe vel yeralogodiō ⁊ dyaſene in collatura decoctionis. Et ſcias ꝙ in omib⁹ cliſterijs poſſunt poni ſoluētia lubricum faciēdo ⁊ ꝓpꝛie in collatura vt ſunt caſſia f. tamarindi māna.

Canones. Medicinas ⁊ cibos laxatiuos non cōuenit omi die aſſiduare qm̄ virtutē ſtomachi retētiuā deijciunt: et virtutē expulſiuā reddunt cōſuetudinariā adeo vt pigritet in expulſiōe ſupfluitatū niſi fuerit ſtimulata. Item oēm cibum vel medicinā laxatiuā expedit dare in ieiuno vel in principio comeſtionis: ne forte cibū corrūpant cui ꝑmiſcētur et virtutē ꝓpꝛiā amittāt ꝑter ſoluz dyacitonitē acutū quod poſt cibum ilico dari cōuenit: qm̄ ſoluit cōprimendo ſil'iter ⁊ mirabol'. ¶ Sciēdū pterea ꝙ ex medicinis ſolutiuis exhibitis ꝑ ſuperi⁹ melioꝛ in ſtipticitate vētris eſt que ſumit ex viol'. caſſie f. māna tamarindi: qm̄ ſoluēdo vētrē relinquūt lubꝛicitatē ſimiliter ⁊ dyapꝛunis acutū: et ſirupus violaceus acuatus cū dyagredio vl' reubarb. et pꝛopꝛie in cauſa calida. Neqꝫ vtatur aliqua ſolutione facta ex mirabol'. qm̄ eſt deterioꝛ ſolutionū in hoc caſu. Uniuerſaliter tamē melius eſt lubꝛificare ventrē ꝑ inferius cum cliſteri vel ſuppoſitoꝛio ꝙ̄ ꝑ ſuperi⁹ cū medicina oīs laxatiua ꝙ̄tūcūqꝫ leuis vel cōſolata debilitat mēbꝛa nobilia ⁊ ꝓpꝛie ſtomachū et epar: ꝓpter ꝙ oīa farmacia ſunt euitanda niſi qn̄ requirit aliorū membꝛoꝝ euacuatio vel venaꝝ. Item cauet ſanitatis cuſtos oī die ventris lubꝛicitatē debitā ſeruare: qm̄ eſt maximū in ea iuuamentū ⁊ pꝛeſeruās a multis paſſionib⁹ ⁊ ꝓpꝛie ſoda pulſatiua vertigine ſcotomia fe. putridis apatib⁹ mēbꝛoꝝ interioꝝ ydropiſi et colica. Quapꝛopter ait Gal. j. alimētoꝝ ca. de frumēto elixato. ſolū eſt hoc remediū indigōnis qrere ſeceſſum ſtercoꝛum cuiuſquaqꝫ die.

Pꝛonoſticatio. Uētris ſtipticitas ſupſi ua in omi egritudine malū: qm̄ virtutē egri deijcit appetitū ꝓſternēdo: mēbꝛa grauat replēdo: anguſtiā inducit ad cerebꝝ ſumēdo toꝛſiones: ꝑcreat membꝛa neruoſa ſcindēdo: ⁊ qđ deteri⁹ eſt moꝛbū ⁊ ſuā cauſam fouet diſpoſitionē foꝛtificādo ⁊ cauſe euacuationē ꝓhibendo. Conet ergo medic⁹ omi die vētrem lenire cū cliſteri ſi virtus ſit foꝛtis: vel cū ſuppoſitoꝛio ſi ſit debilis et ꝓpꝛie poſt ſomnū et ante cibū vel hoꝛa ſanitatis ſue cōſueta vel hoꝛa maioꝛis quiet ſi fuerit cū fe. qualicūqꝫ. Itē dicit Ipo. ij. pti. amph. Quibuſcūqꝫ iuuenib⁹ exiſtētib⁹ vētres ſicci ſunt hijs ſeneſcētibus humectant ⁊ ecōuerſo: qm̄ mutata ꝯpl'one naturali mutātur ei⁹ opatiōes. hoc tn̄ fallit ī duobus caſibus: vt dicit cōmētatoꝛ ibidē. pꝛimo quidē ſi cholera ſit pauca quia fiet minoꝛ in ſenio ⁊ ꝑ ꝯns remanebit humiditas ventris.

¶ De colica yliaca et yleos.
Capitulum. iij.

Iſte tres paſſiones cōueniunt in foꝛma ſiue eſſentia: qm̄ vnaqq; ipaꝝ ē toꝛſio ſicut doloꝛ vētris ꝓptē qđ ſi foꝛtificet videt hoī ꝙ eius coꝛp⁹ terebello ꝑfoꝛet. Sꝫ dr̄nt ſubā ſiue materia ⁊ cā efficiēte. Nā colica dr̄ qn̄ cauſa doloꝛis puta ſterc⁹ hūoꝛ vel vētoſitas cū inte-

ſtinis groſſis ꝛ ꝓprie colon cõtine
tur ꝓpter qđ ſentit~ dolor circa vm
bilicũ ad q̃ttuor digitos vbi eſt ſto=
machus ſituat⁹ ſup quẽ circulariter
tranſit colon. Et ſi declinet ad alte
rũ laterũ hoc erit magis v̄ſus ypo=
cõdriũ ſiniſtrũ vbi cõtinuat~ cũ lon
gaone. Jlyaca v̄o đr qñ doloris cau
ſa p̄dicta in inteſtinis gracilibus ꝛ
ꝓprie in yleon cõtinet~: ꝓpter quod
ſentit~ dolor ſub vmbilico directe vl'
infra ad duos digitos. yleos v̄o dici
tur qñ cã doloris eſt ap̄a natũ in in
teſtinis quibuſcũq ꝛ ꝓprie ſupio=
ribus gracilib⁹ eorũ claudens trãſi
tum: adeo vt ſtercus ꝛ fex ꝑ ip̄a de=
ſcendere nõ poſſint: ꝓpter qđ eger
cogit~ in ea ſtercus vomere ꝛ eſt cũ
feb. ꝑacuta et nõ extendit~ vltra pri
mã periodũ q̃ eſt in die q̃rto ꝛ ter=
minatur ad ſalutẽ vl' ꝑniciẽ. De pri
mis igit~ duab⁹ dicam⁹ paſſionib⁹:
qm̃ de yleos in ꝑximo ſequẽti dice
tur ca. Sciendũ p̄terea ꝙ dolor re=
nalis ſi'l'i mõ eſt in loco ſicut p̄dicte
paſſiones: ita vt dolor renis dextri
yliace ꝛ dolor renis ſiniſtri colice ſi
milet~. Sig̃ tñ diſtictius certa po=
nem⁹ ĩfra. ca. de calculo ꝛ arena ꝛc.

Methodus. Colica et yliaca tri
bus de cauſis i gñe dignoſcunt~ fie=
ri: aut ꝓpt̃ ſterc⁹ exiccatũ in inteſti
nis ea ſcindẽs: aut ꝓpt̃ vẽtoſitatem
groſſaz pl'imã ip̄a vehemẽter extẽ
dẽtẽ: aut ꝓpt̃ v̄mes ĩ eis natos ip̄a
mordicãtes. Signa eaꝝ ꝓut hñt fi
eri ꝓpt̃ ſterc⁹ p̄terea et curã plene
poſuim⁹ in ca. de ſtipticitate vẽtris
oim̃ modoꝝ niſi ꝙ cũ h' ſolũ opꝫ ad
dere. ſ. poſtꝙ̃ vẽter lenificatus fue
rit per remedia illic poſita ꝛ feces
ſint educte fiãt aliq̃ anodina cliſte=
ria ꝓpter reliq̃as ſtercor꜡ ꝛ trullas
radicit⁹ extirpẽdas ſicut eſt cliſte=
re factũ ex aq̃ decoctõis floꝝ camo
mille mellilotí malue maluauiſci cẽ
taure roris marini ꝛ furfur. colla=
ta ꝛ cũ aliq̃ntulo olei camomillini
vel aneti vl' laurini et modico mell'
et ſalis iterũ bullita ꝛ tepida bis vl'
ter iniecta añ cibũ. Colica ꝛ yliaca
v̄o qñ fiunt ꝓpter vẽtoſitatẽ ſoler=
ti ꝑ eaꝝ cognitiõe ꝛ curatiõe indi=
gẽt diſcuſſione: qm̃ aut iſta ventoſi
tas eſt pl'ima ſine hũoris vitio oĩno
aut pl'imo ꝛ tũc fit a mala cõpl'one
frigida ſtomachi ꝛ inteſtinoꝝ ſine
materia ꝛ h' eſt vt raro: aut cũ hũo
ris vitio a quo cõtinue eleuat~ qđ eſt
vt pl'imũ. Et iſte humor aut eſt fl'a
aut mel'ia aut cibus inflatiu⁹ viſco
ſus. iterũ iſta vẽtoſitas aut eſt ꝯtẽ=
ta in ſpõgioſitate eoꝝ penetrãs in
ter tunicã et tunicã cũ iteſtina ſint
mẽbra neruoſa villoſa pãniculoſa.
Signa igit~ ipſarũ qñ fiunt ꝓpter
vẽtoſitatẽ ſine ma'ia hũorali oĩno
aut pl'imo ſũt: qm̃ euaporatiões et
ſacellatiões cal'e: cõferũt etiã a ꝑn
cipio nõ p̄miſſa euacuatiõe cũ me=
dicina vl' cliſteri. Et dolor mitigat~
ilico ꝛ eſt cũ obediẽtia ꝛ vẽtris leni
tate debita: cũ igit~ oĩa talia appue
rint et vẽter ſit inflat⁹ cũ dolore et
tenſiõe ꝙ nõ cedit impꝛeſſioni vl' vix
cedit ſicut ẽ veſica inflata. Et audi
tur rugit⁹ ꝛ eructuatio freq̃ns dif=
ficilis ꝛ fit retẽtio vẽtoſitatis oĩno
vel ſi qđ ex ea egredit~ ẽ modicũ qđ
nõ ſedat dolorẽ vehemẽtẽ. et vrina
eſt alba ſubtilis aquoſa tunc colica
erit ventoſa pura: ꝛ ſi añceſſit vſus
oleris vl' leguminũ. Et corp⁹ ꝯſue=
uit terminare talẽ paſſionẽ ꝑ exitũ
vẽtoſitatũ pl'imaꝝ ſine vomitu vel
ſeceſſu: tũc mag꜡ certa fiet ſignifi=
catio. Et cura ei⁹ ẽ vt hora poxiſmi
ſtatim a ꝑncipio ſacellet~ vẽter tot⁹
cum milio ſinap. naſturtio torrefa=
ctis in ſacculo ſuper lapidem igni=
tum aſperſum aceto acutiſſimo fre
quẽter actu cal'o. vl' fomentet~ cũ la
tere lato ſeu lapide mollari ignito

vehemēter ⁊ inuolutis pānis lineis
ſubtilib⁹ aceto modico aſpſis: vł va
poretur cū petijs infuſis in vino de
coctiōis aniſi: carui: cimini: ruthe:
folioꝝ lauri: abſinth. floꝝ camomil
le: aneti aliquātulū exp̄ſſis actu ca-
lidis reiteratis ſepe ſuper vētrem:
vł ponātur vētoſe ſine ſcarificatiōe
ſuper locū doloroſum cū ſuctiōe ve-
hemēti. Omnia nāq3 remedia re-
ſoluūt vētoſitates: ſed in attractiōe
vbi nō eſt materia hūoralis vel mo-
dica: ⁊ idcirco dolorē ilico ſedant ⁊
mitigāt. Preterea iniſciať cliſtere
calidū quod ſic fit. ℞. ruthe cētau-
ree minoris: calamēti: origani: ſatu-
reie: ſpilli: mētaſtri ań. ℳ. j. carui
cimini: aniſi: aneti: polipodij ań. ℥.
ß. decoquātur in lib. iiij. aque fonta
ne donec medietas cōſumať: colleť
⁊ in collatura diſſoluať olei cōis vł
camomillini vel ruthe quod melius
eſt. ℥. iij. mellis cocti. ℥. ß. caſtorei:
ſinapis: ſerapini: oppoponacis ań.
ʒ. j. vel. ij. Et iterū bulliať aliq̄tulū
ad ignem lentū: ⁊ colleť cū tepidū
factū fuerit: fiāt ex eo duas vel tres
iniectiones cōtinue ſe frequentes:
hoc nāq3 cliſtere forte carminans
vētoſitates potēter decoquatur ru-
tha in oleo cōmuni tribus vicibus:
deinde ſumať de illo oleo quar. iij.
et diſſoluať in eo ſerapini oppopo-
nacis caſtorei a media. ʒ. vſq3 ad. ʒ.
j. ⁊ iniſciať tepidū: q̄m ſedat vt plu
rimū dolorē ventoſum eadem hora
⁊ inducit ſomnū: ⁊ ꝓprie ſi addatur
quātitas ciceris de opio. Nō ſi for-
tior fuerit dolor: ita vt itolerabilis
fiat: ⁊ virtutem deijciēs detur ei in
potu filoniū recens cum vino vete-
ri albo puro vel tyriaca noua vel ty
riace veteris. ʒ. ß. in qua ponať gra
num vnū vel duo opij ⁊ inducatur
ſomnus propoſſe. Et ſi virtus tole-
ret nō comedat tribus dieb⁹ aliud
vel parum de mica panis infuſa in
vino veteri albo puro amaro. Cū
autē dolor ceperit mitigari intret
balneū aque tepide decoctionis flo
rum camomille: melliloti: foliorum
lauri: origani: ⁊ ſimilium. Et exeat
quādo debilitať: ⁊ ſic viciſſim ꝑ fo-
mentationes cliſteria ⁊ balnea re-
gatur donec om̄ino pertrāſierit pa
roxiſm⁹ ⁊ ſupuenerit hora quietis.
Tunc igiť caueat ab oībus vētoſis:
ſicut ſunt legumina olera ⁊ fruct⁹.
Caueat etiam a frigidis: ſicut ſunt
cucurbite: melones: pruna: pſica: et
ſimilia. Caueat etiā a ſtipticiſ: ſicut
ſunt pira: citonia: mora: rubi: neſ-
pille: ſorbe: riſum ⁊ ſimiliū. Caue-
at a potu aque frigide om̄ino. Nu-
triatur carnib⁹ laudabilib⁹ pulloꝝ
edorum auiū paruarū mōtanarum
⁊ iuribus earum inſpiſſatis cum vi
tellis ouorū ⁊ ſpēb⁹ calidis aroma-
ticis: ſicut ſunt zinziber cinamomū
piper longū cardamomū crocus et
ſimilia. Vtať ſapore facto ex allijs
vel ſinap̄. ⁊ melle nō crudo: quoniā
ventoſum eſt ⁊ ſpēbus eiſdē: ſitq3
mel coctum bene diſpumatū. Bi-
bat vinum album vetus clarum po
tens purū. Sumat ſepe in aurora
aliquid tyriace veteris cū eodē vi-
no vel cum vino decoctiōis ameos:
amomi: carui: cimini: pipis longi: ſi
zeleos: origani ⁊ ſiliū. Vel ſumat
dyaciminū triferā magnā cū eiſdē
liquoribus vel cōfectionē de baccis
lauri que ſic fit ſm Raſim. ℞. ſeis
ruthe. ʒ. x. ameos: amomi: ⁊ nigel-
le: ſemis leuiſtici: origani: carui ſe-
minis petro. amigdalarū amararū
pipis nigri ⁊ lōgi: calamēti: dauci:
acori ań. ʒ. ij. caſtorei: ſerapini: op-
poponaci ań. ʒ. iiij. terantur et con-
ficiantur cum melle quod ſufficit.
Detur ex ipſa ad modū caſtanee cū
vino calido: quoniā vētoſitates po-
tenter carminat et dolorem ſedat:
nec eſt ei par in hoc alia medicina.

Exercitet omi die in ieiuno et parum et raro comedat donec fortificatus fuerit calor naturalis. Super ventrem deferat ptinue cerotu de granis lauri: qm dolores ſtōachi inteſtinorum renū matricis veſice et viſcerū frigidos et vētoſos potenter ſedat et mēbra calefacit qd ſic fit ſm Johā. meſ. in ſuo antidotario. ℞. olibani maſtic mirrhe. an. ℥. j. granorū lauri. ℥. ij. ciperi coſti. an. ℥. ß. mellis collati qd ſufficit ad aggregādum et extendat parū et calidum ſupponatur vbi opz. Signa colice et yliacē ſi fuerint pter vētoſitatē cuz humor flegmatici vitio qd eſt vt pſimū: qm ſacellatiões et fomentationes nō cōferunt an purgationē: immo creāt dolorē et fortificant et anteceſſit ſacietas nauſeatiua antiqua et forte egredit flegma viſcoſum cū vomitu et ſeceſſu: et eſt eius vrina alba groſſa viſcoſa ſpumoſa et forte ſedatur dolor qnqz et redit et cōmouet poſt duas horas aut tres: put vētoſitas nunc eleuat a flegmate et nūc reſoluit viciſſim: et ppꝛie ſi flegma ſit ſubtile. Si fuerit vo groſſum viſcoſum retinet fex et vētoſitas oīno et multiplicat nauſea et fit dolor in vētre fortis cū rugitu et ſudat eger qnqz ſudore frigido. Et cura ei eſt vt hora paroxiſmi ſtatī a principio purget cū cliſteri qd. ℞. colloqntid. agarici. an. ℥. ß. centauree minor ruthe calamēti origani ſatureie. an. m. j. polipodij. ℥. j. decoquant in. ij. lib. aq donec ad vnā rediterit: collet et in collatura ponat ol ruthacei vl laurini vl anetini. ℥. iij. mellis. ℥. j. ſalis. ʒ. ij. et iterū bulliat aliquātulū pterea collet et tepidū iniiciat ante cibū: et ſi vis ipſuz mag acuere adde in collatura pma aureū. j. pul. al. dicti in ca. de ſtipticitate vētris. E. de ſtipticitate propter flegma groſſuz. vl yerap. gal. ℥. ß. vel beneď. laxatiue. ℥. j. Et fiat ei ſuppoſitoria ex puluere albo pdicto. Et purget qnqz cū yerap. gal. dando ex ea. ℥. ß. ante diē cū aq calida vel cū kartatico imperiali dādo eodē mō et eadē hora vel cū beneď. laxatiua cōi vel cū hmōi medicina. ℞. turbith albi et electi. ʒ. j. hermodactil. ʒ. ß. ſcamonee grana. vi. zz. ʒ. ß. zuccari rubei. ℥. j. f pulvis groſſus q det tot an diē cū vino calo. Et differat poſt ipm cib qn eſt leuis et tarde ſolonis. Fiat etiā vomitus cū oximelle vel ſirupo aceto cōpoſito et aq decoctiōis aneti vel raphani pmiſſa replone ex olerib et cepis et piſcibus ſalitis: put docuimus cap. de fetore naſi. Poſt purgationes fiāt cliſteria carminatiua vētoſitatū. Et fiant oīa remedia localia p ordinez ſicut ſcripta ſunt in colica ventoſa ſine materia. Signa ei q fit pter vētoſitatē eleuataz a cibis ſunt: qm anceſſit ſacietas nauſeatiua recēs opprimens calidū naturale ſtōachi et inteſtinorum ſui multitudine aut inflans et extēdens ea ſui ventoſitate ſicut eſt crapula ex piſcib olerib leguminib fructib et ſiſibus cū ſtipticitate vētris propter quā nō egrediunt ſtercus et vētoſitas vel adeo parū egrediunt vt dolorē non minuāt vehementē. Et ſurgit rugit in vētre et fit eructuatio fetēs aſſidua. Et cura ei eſt eadē cuz ea q de flegmate: niſi qꝫ ſi ſit poſſibile cōuenit vt vomit pcedat purgationē vel ppꝛie ſi crapula ſit ad hoc i ſtōacho vl ps ei. Si vo tota deſcēdit ad inteſtina qd ſcies: qꝛ dolor et grauitas oīno ſedata ſūt circa vmbilicū. tūc fiat pmo cliſtere lenitiuū predictū. Et ſi nō ſufficit fiat acutū vl purget cū aliq medicinarū pdictarū et vltimo localia: et nō comedat p duos vel. iij. dies ſi ſit poſſibile donec tota crapla euacue

tur vel digeratur ⁊ appetit⁹ redierit.
Si autē virt⁹ debilitaret̃ bibat pa
rū vini albi clari veteris potētis et
puri: et cōedat tortellas infuſas in
eo. Vtat̃ dyagallāga dyatriūpipe-
reō dyacimino electuario duce dya
margariton ⁊ ſilibus cū eodē vino
actu calido: in alijs fiat ſicut prius.
Signa ei⁹ q̄ fit ꝑpter vētoſitatem
eleuatā a melācholia ꝑ̃ima effuſa
in vētrē ſunt acetoſitas eructuatio-
nes inflatio ventris ilico cū dolore
vehemēti poſt effuſionē ei⁹ ex ſple
ne et forte ſentit̃ grauitas vel infla
tio in loco ſplenis ⁊ fit vt ꝑ̃imū in
corpib⁹ melācholicis ꝑ gn̄ationem
vl̃ etatē. Et cura ei⁹ ē vt hora poxiſ
mi cliſteriſet̃ ſepi⁹ cū cliſteri leni-
tiuo carminatiuo vētoſitatū dctō in
colica vētoſa pura. Et vaporet̃ cū
pānis lineis mollib⁹ infuſis in ace
to forti decoctiōis ciperi capparis
ruthe calamēti origani ſiſeleos ſa-
tureie granoꝝ nigelle carui cimini
cardamomi ⁊ ſiliū actu calid̄. ⁊ ex-
preſſis aliquātulū cum reiteratiōe
freq̄nti vel cū lapidib⁹ ignitis aſp-
ſis eodē liq̄re. Et ſi nō ſuffecerit ne
q̄ꝫ ꝑ ea dolor ſedet̃: det̃ in potu ali-
quid vini albi clari calidi in quo co-
cta ſint ciminū carui aniſi cardamo
mi traijciēdo ex ipſo parū poſt pa-
rū. In hora aūt quietis abſtineat a
cibis ⁊ potib⁹ melācholiā generan
tib⁹: ſicut ſunt lētes caules caro fe-
rina vinū groſſum rubeū ⁊ ſimilia.
Diligat iura carniū edoꝝ pullorū
agnorū et vinū albū ſubtile clarum
limphatū parūꝑ. Et purget̃ q̄nq̄ꝫ
ſicut diximus ca. de opillatione ſple-
nis ⁊ rectificet̃ ſplen ſicut docuim⁹
ca. de debilitate ſplenis. C. de cau-
ſa frigida. qm̄ iſta vētoſitas nō pōt
eleuari vt videt̃ a melācholia con-
gelata vl̃ naturali ſupfluēte i cꝑto.
Si aūt patiēs ſit ſenex vel delicat⁹
ſoluat̃ cū hac medicina. Decoquat̃
gallus antiquus decrepit⁹ in aqua
pura i cui⁹ vētre ponātur polipod'
ſene cartami. aā. ℥. ij. conſuendo di
ligēter locū ne quid ex medicinis
exeat et bulliat̃ vſq̄ꝫ ad oſſiū ſepa-
tionē cū cōturbatione olle. dent̃ ex
hoc iure in aurora. ℥. q̄ttuor vel. vi.
actu calido: qm̄ facit aſſellādo trul
las emittere et digerit et euacuat
melācholiā paulatine. Signū eius
qn̄ vētoſitas eſt clauſa inter tunicā
inteſtinorū ſunt: qm̄ raro fit ꝑ ſe in
cipiēdo ſed cōſequēdo ad colicā an
tiquā de flegmate ⁊ eſt cū anguſtia
et vehemētia dolorꝫ maximi quem
nō alleuiāt vel parū valde vomitus
vel ſeceſſus et nō egredit̃ ex vētre
vētoſitas vel eructuatio oīno ſꝫ re-
tinet̃ neq̄ꝫ rugit vēter ⁊ ſi deſuper
cōprimat̃. Et certi⁹ ſignum eſt qm̄
nō mouet̃ dolor de loco ad locū licꝫ
ſit vētoſus: ſed cōtinue in eo figit̃ ſi
cut dolor renalis: nec ꝑmittit egrū
vna hora quieſcere. ⁊ cliſteria car-
minatiua vētoſitatū modicū in ipa
cōferunt. Et cura ei⁹ eſt vt hora ꝑ-
oxiſmi fiāt fomētationes ⁊ vapora
tiones ⁊ ſacellatiōes dicte capl̃o de
colica vētoſa ſine materia cū reite-
ratione freq̄ntata ⁊ ponātur vēto-
ſe late cū igne ſup locū ſine ſcarifi-
catione ſed cū ſuctiōe vehemēti: et
cū cepit dolor ſedari ſumat aliq̄d ex
tyriaca veteri vel dyacimino vl̃ dya
margariton cū vino al. veteri puro
vel vino decoctiōis carui et cimini
actu calido. In hora vō q̄etis abſti
neat a vino ſupfluo ꝑpoſſe ⁊ ꝑprie
ventoſo ⁊ laboret ⁊ ſudet in ieiuno.
Nutriat̃ carnib⁹ laudabilibus iuri
bus earū cōditis cū pipe cardamōi
croco ⁊ ſilibus. Et vinū albū clarū
bibat vetus amarū ⁊ purū ſed parꝫ
pro vice vt calefiat ventrē ſine hu-
mectatione oīno: ⁊ omi die in auro
ra ſumat aliq̄d de cōfectiōe de bac-
cis lauri dicta ibidē cū vino p̄dicto.

Fiūt etiā colicā et yliaca ex vermibus gñatis et in inteſtinis inuolut⁊ et trāſuerſatis cū ſtercoꝛib⁹ moꝛdicātib⁹ ea vehemēter. Et ſigna eoꝝ ſunt anteceſſio ſacietatis nauſeatiue aſſidue: ⁊ ꝑpꝛie ex fructib⁹ ⁊ oleribus ⁊ cibis putridis ſeu facile putreſcentib⁹ ſicut ſunt pꝛuna ceraſa pſica poma ⁊ piſces coꝛrupti q̄re fit iſte doloꝛ maxime in pueris ⁊ guloſis ⁊ tpe autūnali: ⁊ eſt cū eis fetoꝛ oꝛis plurim⁹ ⁊ multitudo comeſtionis cū puitate egōnis et habitudine macra ⁊ multitudo ſaliue currētis ex oꝛe ꝑter ſolitū ⁊ vētris inflatio: nō mlta vō foꝛtaſſis apparent vēter inanit⁹ ⁊ doloꝛ augmētat̄ hora famis et eſt cū eo grauitas oculoꝝ ⁊ frigiditas nariū cuꝫ pꝛuritu aliq̄ in eis ꝑpter fumos aſcēdentes ad nareſq̄: ⁊ qñqꝫ diſpō ſit̄is epileptie ⁊ ſpaſmo ꝑpter moꝛdicationē et qñqꝫ moꝛs certioꝛ erit ſignificatio. Et ſcias ꝙ vmes nati in nobis ſūt triū generū. ſ. lōgi q̄ naſcunt̄ in inteſtinis gracilib⁹ ⁊ lūbrici vocātur. Alij vō lati qui naſcunt̄ in inteſtinis groſſis qui cucurbiti vocantur: qm̄ ſunt lati curti ſicut ſeia cucurbitarū. Tertij vō minuti rotūdi ſicut tinee qui gñant̄ in ano: ⁊ maxime hn̄t inducere tam tenaſmonē ꝙ colicā paſſionē. Et q̄cūqꝫ fuerit ſemp generātur ex materia marcida viſcoſa frigida in quā agit caloꝛ naturalis ventris: et caloꝛ putredinalis illius materie cū regulatione caloꝛis ſolaris q̄ caloꝛ appellat̄ vniuerſalis. Et cura ei⁹ eſt vt eger famē toleret et exercitetur donec foꝛtis fames ſupuenerit: tunc ſoꝛbeat ante comeſtionem ſuam aliquid lactis dulcis recentis vacce vel capꝛe et cum hoc fecerit tribus vel quattuoꝛ dieb⁹ et vermes aſſuefacti ſūt in potu lactis ſumat quinta die eadem hoꝛa hoc medicamen interficiens eos. ℞. ſucci abſinthij recentis ruthe et abꝛotani narciſci amigdalarum amaraꝝ ⁊ lupinoꝝ amaroꝛum et perſica ro. et nucleoꝝ perſicoꝛum. añ. q̄tum volueris de quolibet iſtoꝛum ſuccoꝛū vel de vno ſolo et miſce cum lacte dulci pꝛedicto et poteſt addi modicū aceti. Si autem ſucci haberi nō poſſunt fiat aq̄ decoctionis earūdem herbarū que pꝛeterea miſceat̄ cū lacte amigdalarū amararū et nucleoꝛum pſicoꝛū et oīa incoꝛpent̄ cū lacte dulci p̄dicto et modico aceti. Et bibat ex hoc patiens magnū hauſtum in ieiuno hoꝛa famis magne. Et ad idē cōfert ſemē abſinthij coctū in vino veteri ⁊ bibitū ſepi⁹ in ieiuno: qm̄ oīa amara interficiūt vmes ſicut dulcia nutriūt. Vngat totū ventrē cū vnguēto q̄d. ℞. olei ruthe vl̄ amigdalaꝝ amaraꝝ vl̄ de nucleis pſicorū. ℥. quattuoꝛ aceti acutiſſimi. ℥. ß. pulpe colloq̄ntide ruthe fellis vaccini. añ. ʒ. ij. vel ſi aliud p̄ſto non ſit pōt fieri hoc vnguētū ex lacte amigdalarū amararū ⁊ nucleoꝝ pſicorū in quib⁹ diſſoluit̄ yerapi. gal̄. ʒ. ij. aloes. ℥. ß. addendo aliquid aceti grā penetratiōis ⁊ fel p̄dictū. Ipm nāqꝫ ſui fetoꝛe ⁊ foꝛtitudine vmes in iteſtinis natos iterficit adeo vt ſi qñqꝫ ſtōachū intrēt vel mery vbi tn̄ nullaten⁹ gñari pn̄t: vt di. Gal̄. v. de accidēti ꝑp̄ caliditatē pl̄imā ſtōachi. ⁊ loca illa inūgant̄ exteri⁹ interficiēt eos et faciēt eos redire ad inteſtina: qm̄ timoꝛoſa eēt ipoꝝ ſeductio p ſupi⁹ ſpōtanea vl̄ coacta ꝑpter vomitum eſſe motū laboꝛioſum ⁊ nature ſtōachi ⁊ mery cōtrariū niſi foꝛte in coꝛpe ꝯſueto ⁊ facillime vomēti. et ſup vnguētū ponat ilico tale empl̄m. ℞. abſinth. ruthe abꝛotani folioꝛum perſicoꝛum ſticad. arabi. polij montani. añ. m. vnū. piſtentur ⁊ coquātur in aceto

forti: ⁊ cū eis incorporent̄ fel tauri pul̄. lupinoꝝ amaroꝝ vel nucleorū perſicorū an̄.ʒ.j. aloes.ʒ. ß.et actu calidū ponatur ſuper ventrem cum reiteratione frequēti.poſtq̄ autem factū fuerit ꝑ dies aliquos ⁊ cognoueris iā vermes eſſe mortuos quod ſcies:quia eger paruā vel nullā ſentit mordicationē:tunc educat̄ cū.ʒ. ß.yerapi.gal̄.vel yeralogodiō dando an̄ diē cū aqua calida vel cū.ʒ.j. ⁊ ß.de pillulis cochijs vel aureis vl̄ cū medicamīe de turbith dicto ca. de ſoda. Si aūt patiēs ſit infra.ix. annū etatis ſue purget̄ cum.ʒ.j. et ß.caſſie ſſ.diſſolute i.ʒ.iiij. aque feruentis decoctiōis nucleoꝝ pſicorū vel amigdalarū amararū vel aque ſimplicꝫ. Si aūt ſit puer vel infans lactēs ſoluatur eius vēter ſolū cum lacte amigdalarū ⁊ nucleoruz perſicorum mixto cū aqua calida dando in potu ex eis ſepius. Qualiter aūt interficiant̄ vermes in ano nati dicet̄ cap̄.de v̄mibus in ano. abſtineat a cibis dulcib⁹ viſcoſis:ſicut ſunt piſces tortule et paſta. Abſtineat a fructib⁹ ⁊ oleribus ⁊ reb⁹ putridis ⁊ corruptis. Nutriat̄ carnibus laudabilib⁹ aſſis vel coctis conditis cum pipere ⁊ ſpēbus calidis. Vtatur ſaporibus factis ex allijs vl̄ ſinapi ⁊ aceto. Bibat vinum vetus clarum amarum.

Emperica. Quoniā iſte paſſiōes ſūt timoroſe atqꝫ pericl̄oſe cautius eſt ſubita et efficacia exhibere remedia in methodo ſcripta q̄ ſub cura blāditiua empica dubioſum patientem ꝑ dies plurimos detinere. Et ſciēdū p̄terea ꝙ lꝫ apud cōiter operātes colica ⁊ yliaca indicent̄ paſſiōes de cauſa frigida ⁊ ꝑ calida curētur ſm oēs eius ſpēs ſiue modos put viſum eſt. Refert tamē Gal̄. xij.de ingenio ſanitatꝫ.ſe reperiſſe quendā hoīem colicū cui dūm talia cliſteria de oleo ruthe inieciſſet et ſirupos calidos ſubtiliatiuos atqꝫ inciſiuos humoꝝ groſſoꝝ viſcoſoꝝ adminiſtraſſet ⁊ alia q̄ putabat conferentia magis ac magis dolor fuit per hoc augmētatus. Tunc igit̄ vt dicit morbi cauſam cognouit ꝙ fuerat cho.rub̄. in vētre contenta mordicans inteſtina:quare curam ilico miſtrauit in cōtrariū. Primo igit̄ materias acutas paulatine eduxit de quarto in quartū:q̄m virtus fuit in egro debilis cum ſua yerapigra. Deinde inteſtina cōfortat cū frigidis ſtipticis tam cū cibis et potib⁹ q̄ medicinis:ſicut ſcriptum eſt ca. de fluxu vētris. E. de curā dyarrie. ꝑpter cholerā plurimā trāſmiſſam ad inteſtina: ⁊ preterea cepit dolor mitigari: ⁊ eger potuit dormire qđ diu antea nō fecerat. ⁊ ſic infra.xx. dies extiterat liberatus perfecte. In quibus v̄bis Gal̄. duo vtilia inſinuat nobis.p̄mū.ſ.q̄m ſunt morbi aliqui abſcōditi difficiles:quoꝝ cā nō cognoſcit̄ niſi ex poſteriorib⁹.ſ. a iuuātibus ⁊ nocētibus:q̄m in effectū operis vnaqueqꝫ res approbat̄. Scdm̄ v̄o q̄m corpus nō curat̄:niſi prius eius cauſa morbi cognoſcat̄. Et ſi curat̄ eſt magis ex bn̄ficio nature vel ex caſu q̄ auxilio medici. Sciendū preterea ꝙ lꝫ colica ⁊ yliaca ſint vt plurimū cū retētiōe ⁊ ſtipticitate vētris:ꝑpter quod vētoſitates ⁊ humores nocitiui ꝯgregantur. Eſt tñ qn̄qꝫ ꝙ ſunt cum fluxu liēterico: vtputa qn̄ doloris intēſio impedit virtutē retētiuā ſtomachi ⁊ inteſtinoꝝ: quare tūc medicus ē ꝑplexus indigēs ſtipticis ꝯtra fluxum ⁊ calidū ſubtiliātib⁹ ꝯtra materias ⁊ anodinis leuib⁹ ꝯtra dolorē. Fiat igit̄ in tali caſu emplaſtra ⁊ fomētatiōes calide ſtiptice ſupra ſtomachū dicte ca. de fluxu vētris.

C. de cura lienterie ꝓpter debilitatē vtutis retētiue ſtomachi. ⁊ denſ cibi ſicci ⁊ aſſi nō liquidi: ⁊ dyacitonitē. Et minoreſ potus ꝓpoſſe qui ſit vinū rubeū limphatū cū aq̄ decoctionis maſticis. Fiant aūt balnea ⁊ cliſteria reſolutiua vſq₃ ad vmbilicū dicta in iſto ca. C. de cura colice ex ventoſitate ſine materia ⁊ de colica vētoſa cū materia flegmatica. ⁊ purgeſ cū mirabolanis emblicis: ⁊ ſi neceſſe fuerit ⁊ non cum re alia: ſicut diximus ca. de fluxu ventris. C. de lienteria ꝓpter flegma in ſtomacho ⁊ inteſtinis. ſic nāq₃ liberātur ſi deus voluerit. Et ſi fluxus plus infeſtet ꝙ dolor augmenta ſtiptica: ſinautē augmēta carminatiua: ſi vo equaliter equalia.

Canones. In cura malorū inteſtinaliū cliſteria ⁊ medicīe q̄ adminiſtranſ ꝓ cura fluxus vētris ꝯuenit vt cum liquore modico vel cū liquore plurimo: in colica vo medio modo. Cauendū tñ ne pecces excedēdo vł cōſiſtendo: qm̄ humor exuberās virtutem euacuātis medicine diſſoluit ⁊ colliquat: liquor vo deficiēs eorum virtutem traducere retardat.

Pronoſticatio. Colica et yliaca ſi fuerint cū fluxu ventris aut vomitu: et ꝑ hoc dolor alleuieſ bonū: qm̄ cauſam expulſionis ſigt. Si vo cū fluxu nō alleuieſ maluʒ: qm̄ cauſe multitudinē vtutis defectum retētiue necnō curſum hūorū ſinthomaticū deſignat. Itē colica perdurās q̄ neq₃ arte neq₃ natura tolliſ: in tympaniſtē mutaſ pernicioſam. Unde Ipo. iiij. par. ampho. Quibuſcūq₃ torſiones ⁊ circa vmbilicum dolores ⁊ lūbos ⁊ dolor nō ſoluitur: neq₃ a farmacijs: neq₃ aliter in ydropē ſiccā ꝑficiſ. Itē in colica fe. ſupueniēs ꝑ ſe vel per artem tollit egritudinē. Unde Ipo. vj. ꝑ. ampho. Quibuſcūq₃ dolor ſit circa ypocūdria ſine flegmone. i. ſine apoſtemate febris hijs ſupueniēs ſoluit dolorē. Itē in colica et yliaca ſi retineaſ ſtercus ⁊ vrina ſimul cum dolore plurimo iterficiet intra ſeptem dies ſi nō ſupuenerit flux⁹ vētris flegmaticus fortis: vel vrina groſſa alba plurima vel febris. Uñ Ipo. vj. part. ampho. Quibuſcūq₃ ex ſtranguria yleos innaſciſ in. vij. diebus perimit ſi nō ſupueniat fe. aut mlta vrina fluxerit. Et expone yleos. i. yliaca. Itē ſi fuerit cū retētione ventoſitatū oīno malū. Item ſolicitandū in cura iſtoꝝ dolorum. Qm̄ vt ait Auic. p̄io cano. fen. ij. ca. de dolore. Dolor eſt de maxime virtutē ꝓſternētib⁹. Maximorum autē doloꝝ corpori noſtro accidere poſſibiliū ſunt hij tres. Dolor articuloꝝ: dolor dentiū: ⁊ dolor yliorū: vt aſſerit Auerro. ij. ſui colliget. et proprie in corꝑe ſenſibili raro delicato: quapropter timendū ne forte cadāt in ſincopim ꝑnicioſam.

¶ De apoſtematib⁹ ⁊ vlcerib⁹ inteſtinorum. Cap. iiij.

Cum apoſtema fieri nō poſſit in mēbro: niſi ex materia humorali currente per venas ⁊ arterias penetrāte in ſpongioſitatē membri debilis ⁊ ſoluēte ei⁹ ꝯtinuitatē: vt dicit Gal. in teg. ca. de apoſtematib⁹. ⁊ docet euidenter ſequiſ vt inteſtina non poſſint apoſtemari: niſi ex materia ſubtili calida acuta cholerica cū ſint membra ſolida dēſa neruoſa. Signa igitur apoſtematꝫ cholerici in inteſtinis ſunt dolor in vētre; maxim⁹ cum eius inflatione ⁊ pulſatione ⁊ feb. acuta valde ⁊ ſiti ⁊ vomitu cholere. Et ſi dolor fortificeſ cogitur eger ſtercus vomere ꝓpter ꝯſtipatis ma-

gritudinē opillantem: ꝓpter quod fit eius anhelitus fetidus ⁊ eructatio ſtercoris ⁊ corp⁹ totū: ⁊ eſt cū anguſtia ⁊ reuolutione ꝯtinua de latere ſup latus: ⁊ appellaꝛ hoc apa yleos .i. dn̄e miſerere. Et fiunt qn̄q; iſta accidētia preter fe. ⁊ tūc ſigt yleos flegma groſſum viſcoſum adherēs meatib⁹ inteſtinoꝝ vehemēter. Et curā eius diximus ca. de ſtipticitate vētris. ⁊ ca. de colica. C. de colica ꝓpter flegma groſſum.

Methodus. Cura yleos eſt vt a principio egritudinis .i. ante q̄ttuor p̄mos dies ad plus fiat flebothomia diuerſiua de baſilica in brachio dextro: deinde de ſophena pedis q̄ eſt intus in talo. Et inijciaꝛ cliſtere repercuſſiuū mollitiuū factum ex aqua ordei vel ex aq̄ decoctionis viol. malue: biſmalue: ordei: lactucarū: mercurial. collādo et addēdo in collatura albumen duoꝝ ouoꝝ ⁊ muſcillaginis pſillij: et tepidū inijciendo. Et ſi caliditas ſit vehemēs poteſt addi ſe. papaueris: ſe. portulace: citrulli: cucurbite: ⁊ ſilia ſemia in decoc. etiā oleum viol. Et ſumat ſepe de ſirupo roſ. vel viol. cum aq̄ decoc. pſilij lactucaꝝ ⁊ ſimiliū infrigidantiū. ⁊ vēter leniaꝛ ſi ſit poſſibile cū ℥.i medulle caſſie fi. diſſolute in ℥.iiij. aque decoc. prunoꝝ damaſcenoꝝ endiuie cuſcute lactuce ⁊ althee collādo ⁊ tepidū admiſtrando ante diem. Sumat ſepe dyapapauer: zuccarū roſ. vel viol. ⁊ triaſandal. cū aqua p̄dicta. Nutriaꝛ hora illa cū cibis ſubtilib⁹ lenitiuis: ſicut eſt ius pulloꝝ ⁊ aq̄ in q̄ cocta ſunt malua biſmalua atriplex lactu. ſpinarch. blete ⁊ olus factū ex hijs cōditū cū lacte amigd. dulciū. Et qn̄q; ſumat de ptiſana collata: ⁊ qn̄q; vtaꝛ cibis diureticis vt materie diuertanꝛ ab inteſtis; ſicut ē aq̄ decoc. ciceꝝ ⁊ aneti vl' piſoꝝ. Bibat iulep vl' aquā ordei vel aquā decoc. prunoꝝ damaſ. Et ſi vt⁹ ſit debilis ꝯforteꝛ cū eſu pulloꝝ ⁊ iurib⁹ eoꝝ ī q̄b⁹ ſit aliq̄d pul. aro. non acuati: ſicut eſt cinam. ⁊ croc⁹. Poſt diē q̄rtū ⁊ in augmēto vngaꝛ loc⁹ cū oleo de camo. vl' de aneto ad dolorē mitigādū ⁊ empleꝛ cū mollificatiuis ⁊ reſolutiuis: ſicut ē empl'm factū ex rad. maluauiſci ⁊ malua ⁊ ſe. lini: ⁊ fenugreco ⁊ viol. coquēdo oīa in aq̄ pfecte ⁊ piſtādo ⁊ incoporādo cū muſcillag. fenug. ⁊ oleo camo. vel ane. vl' de lilio vl' de amigd. dulcib⁹ ⁊ calidū ponaꝛ ſuper locū. Et ſic regaꝛ cū cibis ⁊ medicis p totū ſtatū donec apa pfecte reſoluaꝛ. Nō ſi nihil p̄dictoꝝ ꝯtulerit: immo fe. ⁊ dolor augmētaꝛ q̄cūq; die ſignat: qm̄ apa hmōi neq; euitari pōt neq; reſolui: ſ; tēdit ad collectionē g̊dati: q̄re ꝓcedaꝛ ad empl'a maturatiua q̄ dicta ſunt ca. de apate ſtōachi ⁊c.

Pronoſticatio. Dicit Raſ. q yleos raro curaꝛ q ſi cōfirmaꝛ neq̄q curaꝛ ꝓpter doloris intēſionē ⁊ mēbri neceſſitatem. Cōfirmaꝛ aūt vſq; ad p̄mā piodū ad pl⁹ que terminaꝛ in die q̄rto: q̄re tunc neceſſario interficit vel pus cū ſit morbus pacutus. Si vo non fuerit ſibi rationabiliter ſubuentum: qm̄ poſt diē quartū materia tota fluxa eſt ad locū: quare nō poterit apoſtema decetero euitari. Item ſi yleos termineꝛ ad reſolutionē de die in diē cū dolore ⁊ fe. diminutione bonū. Si vo ad ſanationē vel ſclirosim mortale. Vn̄ Ipo. vij. p. amph. In dolore diuturno circa ventrē ſanies malū. Itē dicit Ipo. iiij. pti. amph. In fe. acutis ſpaſmi ⁊ circa viſcera dolores fortes malum: qm̄ apoſtema ſignificat in aliquo inteſtinorum. Item in yleos frigiditas

extremitatū cū caumate circa vētrē mortale. Vñ Jpo. vij. par. amphō. In acutis paſſionibꝰ frigiditas extremitatū malū: ſcꝫ qꝛ a͞patis magnitudinē ⁊ materie effrenitatem demonſtrāt. Idē in eodē. In yleos vomitꝰ aut ſingultꝰ aut ſpaſmꝰ aut deſipiētia malū ⁊ moꝛtale: qm̄ a͞pa ſignificāt foꝛe cōfirmatum.

¶ Tractatus quītus tertie ſectionis. De paſſionibus ani.

HIcteris et ani ſex ſunt in genere paſſiones. Pꝛia tenaſmō ⁊ pꝛuritꝰ. Scđa eſt exitus ſiue mollificatio. Tertia vermes in ano. Quarta ragadie. Quīta emoꝛroyde ⁊ eruptiones venarū ſimiles emoꝛroydibꝰ. Sexta eſt a͞pa ⁊ vlcꝰ in ano. Eſt aūt anꝰ oꝛificiū lōgaonis habēs muſculos latitudiales et trāſuerſales quibꝰ claudit ⁊ cōfirmatur ne qđ ingredi poſſit p̄ter volūtatem: puta aqua vel puluis: qm̄ lederet inteſtina.

¶ De tenaſmone ⁊ pꝛuritu in ano. Capl'm pꝛimum.

TEnaſmō eſt appetitus aſſellandi frequens aſſiduus cū conamine ⁊ pōdere ſine effectu om̄ino vel pauco. Pꝛuritus vō eſt moꝛdicatio ani aſſidua: ⁊ ē ſicut diſpoſitio tenaſmonē p̄dicēs. Fiūt iſte paſſiones aut a v̄mibꝰ natis in ano moꝛdicātibꝰ. ⁊ eiꝰ ſigna ⁊ cauſam dicemꝰ infra ſuo capl'o. Aut ex flegmate ſalſo viſcoſo moꝛdaci adherēti labijs ficteris ⁊ ea ſtimulāti. Fit aūt flegma ſalſum aut p̄p̄ē aduſtionē flegmatis naturalis: ⁊ tunc eſt magis viſcoſum ⁊ minꝰ moꝛdicatiuū ⁊ coloꝛis albi: aut p̄pter cho. p̄mixtionē: ⁊ tūc eſt magis moꝛdicatiuū ⁊ minꝰ viſcoſum ⁊ coloꝛ palea.

Signa iſtarū paſſionū p̄ut fiūt ex flegmate ſalſo ſunt: qm̄ egerꝰ ſentit in ano ſtimulos inceſſanter q̄ſi fecū ⁊ egeſtiōis cū doloꝛe: ⁊ ꝙ in aſſellando nihil egredit: aut parū qđ velut ſputum aut muſcillago: neqꝫ eſt fecibꝰ p̄mixtū ſed purū. et ſi ſit paſſio recēs erit ſine excoꝛiatione. Si vō antiq̄ appebit excoꝛiatio: et ſanguis vel ſaniei exitꝰ cū tali ſputo: ⁊ qm̄ cū ſuppoſitoꝛijs iuuat plꝰ q̄ a cliſteribꝰ. Et iſtđ ē certiſſimū ſignū diſtictiuū tenaſmonis: ⁊ p̄p̄e qꝛ excoꝛiatio eſt interiꝰ in ano.

Methodus. Cura eoꝛū eſt vt digeratur materia cū ſirupo acetoſo cōpoſito vel cum ſirupo de fumo terre quā ponemꝰ ca. de ſcabie ⁊ pꝛuritu. lib. ij. Poſt hoc purgetur cū yerapigra gal'. vel yera rufini dādo ex eis ʒ. ß. vel. ʒ. vj. ante diē cū aq̄ calida vel cū hoc apozimate. ℞. mirabolanoꝝ indoꝝ. ʒ. j. citrinoꝝ emblicoꝝ ana. ʒ. ß. feniculi aneti ameos an̄. ʒ. j. pꝛunoꝝ numero. viij. piſtent mirabolani groſſo modo: ⁊ oīa bulliātur in. ʒ. viij. aque fontane donec medietas cōſumat: tūc in fine addat ſene epithimi ⁊ fumi terre: bulliātur parūper: qm̄ virtus eoꝝ reſoluet per foꝛtē decoctionē. Collet et in collatura ponant. ʒ. ij. vel. iij. zuccari: ⁊ iterū bulliat ad ignē leuē donec zuccarū reſoluat. Tūc colletur totū ⁊ det poſt mediā noctem: qm̄ ſoluēdo materias flegmaticas aduſtas vel nō aduſtas ſtringit ventrē et cōfoꝛtat longaonē. Sedeat eger bis in die in aqua calida decoctiōis floꝛum camomille: mellilotí: auetilētium excoꝛticatarum in aqua decoc. fumi terre ameos et ſulphuris vel fomentet cum petijs infuſis in eiſdem aquis: vel in aq̄ mellis: quoniam eſt plurimum abſterſiua ⁊ ſtiptica. Poſt balneū vl' fomētationē

vngatur locus cum oleo roſ. ⁊ ol'o de
maſtice: in quib⁹ ſit aliq̄d ſulphurꝫ
diſſolutum. Cliſteriſetur freq̄nter
cū cliſteri facto ex aq̄ decoctiōis lē
tiū excorticataꝝ et ordei depillati
ſumēdo ex eo lib. ij. colando ⁊ addē
do ℥. ij. olei roſ. et ℥. j. cepi byrcini
⁊ tepide iniiciando: q̄m lauādo inte
ſtina ⁊ abſtergēdo flegma mitigat
dolorē ⁊ ſtringit fluxū. Imponatur
etiā intra anū et ſup̄ ſemꝑ poſt fo-
mētationē vel balneū vel p⁹ emiſſio
nem cliſteris īmediate tale reſtri-
ctiuū. ℞. thurꝫ litargirij gumi ara
bīci boli armenici ſan. dra. mirrhe
an̄. ℥. ß. opij. ʒ. ß. diſſoluatur opium in
vino pōtico vel ſucco plātaginis vel
cepo byrcino liq̄facto ad ignē ⁊ cō-
ficiantur alie res cū illo liquore vel in
uoluatur in eo licinia longa ex pānis
lineis mollib⁹ vel bōbace conſtricta
⁊ ligata cū filo circūcirca: ⁊ ipona
tur hora p̄dicta. Et ſi dolor fortior
fuerit ponatur de opio. ʒ. ij. et ß ſicut
p̄us: q̄m dolorē abiicit ⁊ ſōnū indu-
cit q̄ eſt maximū remediū hui⁹ paſ-
ſionis. Si aūt dolor magis fortifi-
caretur ⁊ vigilie egrū ad defectionē
p̄ducerent. Imponatur tale lixiuium
℞. opij iuſquiami papaueris corti-
cis mandragore: corticis granatoꝝ
mirrhe croci muſci cimini. an̄. ʒ. j.
cōficiātur cū ſucco plantaginis vel
vino rubeo pōtico ſicut prius: q̄m ili
co dolorē tollit ⁊ ſenſum obtūdit: ⁊
ſic viciſſim per balnea ⁊ ſuppoſito-
ria regatur donec liberetur oīno. Si
autem tenaſmon fuerit antiquus ⁊
ſan. et ſanies viſa ſint: fiant cliſte-
ria dicta cap̄lo de fluxu vētris. C.
de diſſinteria ꝓpter corroſionem. ⁊
om̄ia q̄ ibi dicūtur. Vtatur frequē
ter tali puluere. ℞. ſe. iuſquiami. ʒ.
ij. ſe. aneti. ſe. ſeñ. an̄. ʒ. v. ameos
ʒ. iij. opij. ʒ. x. Dentur ex eo an̄ cibū
ʒ. ij. vel. j. cum ſirupo roſ. vel vino
pontico: quoniā materias incidit ⁊
p̄terea conſtringit. Dietetur hic pa-
tiens carnibus laudabilibus edoꝝ
vel pulloꝝ et iuribus eoꝝ ⁊ pulmē
to facto ex farina ordei vel auene.
Bibat vinū diureticū et bene lim-
phatū. abſtineat a pipe alliis cepis
ſinapi: ⁊ oībus acutis vel ſalſis: q̄m
acumina oīa habēt materias pruri
tiuas generare.

Emperica. Ad tenaſmo
nem ſine ex-
coriatione cōfert ſedere ſup̄ aſſerē
abietis vel pini recētis calefactam
ad ignē ſup̄ quo linitū fuerit cepū
ceruinū vel byrcinū in cauſa calida.
ſed colofonia vel terebētina in cau-
ſa frigida. Cōfert etiam ſeſſio ſup̄
latere ignito aſp̄ſo ex aceto vel vino
pontico atq̄ȝ pannis lineis inuolu-
to. Confert etiā vngere anū cū eo-
dem cepo ad ignē et fomētare cum
pānis lineis infuſis in eodem cepo
diſſoluto ad ignem: ⁊ ſubfumigari
cū thure vel maſtice vel gumi arab.
vel terebētina poſita ſup̄ carbones
ignitos ⁊ facere balneū infra vm-
bilicū ex aqua decoctiōis roſ. ſicca
rū plātaginis balauſtie corticꝫ gra
natoꝝ mirtilloꝝ ſpice nardi nucis
cypreſſi cupuloꝝ glādiū neſpillaꝝ
ſumach ſorbarū coſti et ſimiliū. vel
fomentare cū aqua decoctionis aca
cie maſticis thuris draganti gal-
bani et ſimiliū addendo aliq̄d opij
vel ſemīs iuſquiami: vel ſacellare cū
riſo milio ſpalta torrefactꝫ in ſaccu
lo: vel ſedere ſuper caules et lentes
bn̄ coctos ⁊ diligenter exp̄ſſos actu
calidos faciēdo ex eis emplaſtrum
calidū ſup̄ anū: q̄m ſuba iſtarū reꝝ
eſt ſtiptica: ſuccus v̄o mordicatiu⁹
propter p̄tes quaſdam acutas ſubti
les que cū decoctione exp̄rimūtur.
¶ Ad tenaſmonē v̄o qui eſt cuȝ ex
coriatione longaonis nihil melius
reperies q̄ȝ liciniū bombacinū lon-
gum atq̄ȝ ſolidū linitū cum vnguē

to albo vel citrino nicolai ⁊ aſſidue geſtatū actu frigidū intra corpus: qm̄ dolorē mitigat ⁊ vlcus ꝯſolidat perfecte. Nō ſi fortificare volueris vnguēta ꝑdicta incorporent̄ cū eis pul. litargir. vel ceruſe vel thuris albiſſimi: vel maſticis: vel corallorꝝ ſubtilr̄ cribellatꝰ. Et ſi plus fortificare volueris in ſtipticitate extinguat̄ litarg. bis vel ter in aceto vel aqua roſ. poſtꝙ fuerit integrū vehementer ignitū ſuper carbones ⁊ abluat̄ ceruſa totiēs in aq̄ roſ. donec ꝑ ipſam ampliꝰ nō inficiat̄. Et ex remediꝭ ſublimibꝰ cū ꝑſto non eſt aliud eſt pul. corticis ſalicis cōbuſti incorporatꝰ cū cepo ceruino vl̄ hyrcino liq̄facto ad ignē in formaꝫ vnguēti ⁊ cū lixiuio geſtatꝰ in ano: ſimilr̄ ⁊ linitus circūquaqꝫ

Pronoſticatio. Solicitandū in cura tenaſmonis: qm̄ ſi ad corroſionē ani deuenerit longaonē vlcerabit: ⁊ ſic diſſinteriaꝫ inducet tumoroſam. Verū quōcunqꝫ res ſe habuerit dolor vtutē deijciet: ⁊ forte ethicā accēdet calorem ⁊ ſpiritꝰ igniēdo. Itē Ipo. vj. parti. amph. Mulieri in vtero habēti tenaſmō ſupueniēs aborſum facit.

¶ De exitu ⁊ mollificatione ani. Capitulū. ij.

Exitus ani ſiue eiꝰ mollificatio fit ꝓpter aliquas ex cauſis quiqꝫ. Prima humiditas flegmatica plurima mollificās lōgaonē ficterim atqꝫ lacertos eiꝰ. Scda ē paraliſis lacertorꝝ ficteris. Tertia eſt apa in interioribus longaonis. Quarta ē caſus ⁊ ꝑcuſſio facta ſuꝑ ſpōdilia dorſi. Quīta ꝓpter fiſtulā infiltratā in ano. Signa eiꝰ ꝓpter hūiditates flegmaticas plurimas ſunt: qm̄ patiēs ſentit in ano dolorē grauatiuū cū mordicatiōe ⁊ aſſellandi appetitū cōtinue maiori ꝙ fit tenaſmō: ⁊ apparēt in egeſtione vl̄ poſt muſcillag. albi viſcoſi: et qn̄qꝫ anꝰ ad interiora ſi manibꝰ vehemēter interponat̄. Signa eiꝰ ꝓpt̄ paraliſim ſunt ſigna eadē: ſꝫ alio mō: qm̄ ſi ſint ꝓpt̄ paraliſim ſubito fit hec paſſio ⁊ fit cū paraliſi in altero laterū corꝑis a vertice capitis vſqꝫ ad plantā pedis vel a collo infra capite ſtāte ſano: et raro fit paraliſis in vno ſolo mēbro: et egrediuntur ſtercus ⁊ vētoſitas ſine volūtate ꝓpter ablationē vtutꝭ retētiue lacertorꝝ ani. Signa eiꝰ ꝓpter apa ſunt: qm̄ anus nō egredit̄ lꝫ manibꝰ fortiter impellat̄: ⁊ eſt cū rubore calore ⁊ dolore acutis: et fortaſſe cū fe. Signa eiꝰ ꝓpter caſum vel ꝑcuſſionē patēt ex relatiōe infirmi. Nam ꝓpter caſum ⁊ ꝑcuſſionē ſpondiliū dorſi ledit̄ et cōtendit̄ nucha a qua oriuntur nerui lacertorꝝ qui cū ipa ſit vicarius cerebri in ꝓpagatione neruorꝝ. Signa eius ꝓpter fiſtulā ſunt anteceſſio fiſtule diuturna cuꝫ ꝯtinua ſtillatiōe hūiditatꝭ peſſime vl̄ ſanioſe ⁊ induratiōe labiorꝝ eiꝰ.

Methodus. Cura eius ꝓpt̄ humiditates flegmaticas ē vt a ꝑncipio digerat̄ flegma cum ſirupo ꝓpo: ſicut eſt oximel cōpoſitū vel mel ro. ⁊ quos dicā ca. de fe. q̄tidiana. lib. ij. Poſt h̄ purget̄ cū yerapig. gal. vel medicamie de turbith dicto ca. de ſoda. vel cū apozimate mirabol. kebullorꝝ et emblicorꝝ dicto cap̄. de debi. dige. ſtomachi. Balneet̄ frequēter infra vmbilicū in aq̄ calida decoc. florꝝ camo. mellil. aneti roſ. ficcarū balauſtiarꝝ granorꝝ mirti et foliorꝝ eiꝰ vitis cupullarū glandiuꝫ gallarū corticis granatorꝝ coſti ſpice nardi mirrhe neſpillarum ſorb. plātag. ſumach citoniorꝝ malorꝝ pōti. ⁊ oīm ſtipticorꝝ cū additiōe re-

ſolutiuoꝝ aliquoꝝ: vel fometeꝝ an⁹ cū petijs lineis mollib⁹. Cliſteriſetur qn̄qꝫ cū aq̄ roſ. ⁊ aqua decoc. iā dicta an̄. lib. ſ. inijciādo cū eſt tepida ſepe in die: ⁊ ꝓprie poſt aſſellatione ilico repellat anū ad interiora cū manib⁹ frequēter ⁊ inūgatur cū oleo cōi vel oleo roſ. vel nardino vel anetino vel camōillino vel mirtino vel cū aqua ro. actu calida. Et cū tali linimento ſpargaꝝ pul. iſte. ℞. karabe: thuris: maſticis: balauſtie: litargiri. cupullarū: glandium: ematiſtes: ſan. dra. antimonij: aluminis: acatie: gallarū: cipſſi: pſidie: ceruſe lote: boli ar. mūmie ana. ʒ. j. teranꝝ oīa vel quedā ſubtiliſſime ⁊ cribellenꝝ. vel ex oleis p̄dictis ⁊ cepo hircino ⁊ puluere. vel ſ͡ vnguētū addēdo cere qd̄ ſufficit. Et poſt linitionē firmeꝝ an⁹ ad interiora cū plumaceolo molli bōbacino calefacto ad ignē ꝑfecte ⁊ faſcia: ⁊ faciat quotiēſcūqꝫ in die egrediꝝ poſt aſſellationē vel ſine aſſellatione dōec ꝑfecte interi⁹ firmeꝝ. Nutriaꝝ cuꝫ carnib⁹ aſſis vel elixis cū petro. et feniculo cōditis cū ſpēbus calidis aromaticis. Vtaꝝ riſo ⁊ milio cōditis cū lacte amigdalaꝝ vel adipe caprāꝝ. Bibat vinū rubeū ponticum limphatū cū aq̄ pluuiali. Et ſic regaꝝ ꝑ ſtiptica: qm̄ fluxus ventris ⁊ frequēs aſſellatio curā ei⁹ tardāt. Bibat vinū albū clarū aq̄ſum vel adaquatū parūꝑ. Et ſi ſit cū tenaſmone cureꝝ ꝓut dixim⁹ ca. ſuo. Cura ei⁹ ꝓpter paraliſim eſt eadē cuꝫ iſta. Et vt vngātur ſpōdilia a collo vſqꝫ ad caudā cū oleis ⁊ vnguentis calidis dictis cap̄. de paraliſi. Cura ei⁹ ꝓpter ap̄a eſt vt a ꝑncipio ſ͡ flebothomia diuerſiua ſi etas et vtus cōſenſerint de ſophena q̄ eſt int⁹ in tallo vel de baſilica pedis q̄ eſt iter anullarē et auricularē. Et purgeꝝ ſi ſit poſſibile cū aliq̄ medicinarum p̄dictaꝝ. Et ponaꝝ eger ſepe in aq̄ tepida decoc. malue: biſmal. viol. floꝝ camo. ⁊ melliloti aneti ro. qm̄ ap̄a repercutit: materias flegmaticas reſoluit: ⁊ dolorē mitigat. Et vngaꝝ cū oleo camomillino vel nardino ⁊ roſ. mixtis ⁊ incorꝑatis cū cera qd̄ ſufficit: ⁊ ſic regatur donec tumor reſideat: tūc impellaꝝ an⁹ ad interiora. Et ſ͡ oīa ſup̄dicta de cauſa ſciatica taꝫ in medicis q̄ȝ in dieta. Cura eius q̄ fit ꝓpter caſum ⁊ ꝑcuſſionē eſt cura paliſis facte ꝓpter caſum ⁊ ꝑcuſſionē. Cura eius q̄ fit ꝓpter fiſtulā cyrurgicis derelinq̄.

Emperica. Ad exitum ani q̄ fit ꝓpter hūoris vitiū cōfert calefacere man⁹ ad ignē lentū ⁊ abluere cū vino claro potēti: ⁊ ſic māīb⁹ calidū aromaticis reducere anum ad interiora perfecte ⁊ locū obſtruere cuꝫ maſſa cere calide tractabilis hn̄tis figuraꝫ ſpere leuiter cōpſſe. Q̄d ſi cū cera incorporeꝝ maſtix vel thus diſſoluta in vino ſtiptico meli⁹ conferret ⁊ firmeꝝ cū faſcia ꝑfecte: et ſic reitereꝝ donec an⁹ cōfortetꝝ ꝑfecte. Idē facit glomicell⁹ bōbacin⁹ infuſus oleo cōi vel maſticio vl' nardino feruēti ⁊ ſuꝑ locuꝫ firmatus. Confert p̄terea ſedere in aq̄ frigida vſqꝫ ad vmbilicum ſine mora in ipſa: qm̄ frigidū ꝑcōſtringit ⁊ ꝓpē antiperiſtaſim confortat.

Canones. Exitus ani cōtigit plurimū poſt fluxū vētris dyarricū cronicū q̄re dicta illic ſuffraganꝝ p̄ſenti ca. Et vl'r ꝯferūt reſtrictiua ꝓpter mēbroꝝ ꝯfortationē ⁊ materie exiccationē ⁊ remedioꝝ fictionē ſuꝑ loco qd̄ nō poteſt fieri in fluxu vētris.

Pronoſticatio. Exitus ani ſi ſit cū fluxu vētris vl' tenaſmone forti malū: qm̄ cām multiplicat

⁊ opatione remedioꝝ localiū retardat. Itē exitus vel ani mollificatio facta ꝓpter paliſim aut fiſtulaȝ aut caſum aut pcuſſionē nō curaꝫ: lȝ cū blāditijs tales ſuſtētari poſſint tpe aliq̄. Si aūt cū hoc mollificenꝫ pedes: ⁊ fiat h̄ ſubito magꝭ malū: qm̄ leſionē ſignificat ꝓfūdatā foꝛe vſqȝ ad neruos: q̄re nullaten⁹ curari poteſt: ſicut neqȝ paliſis facta in caſu vel pcuſſione foꝛti: ꝓut ſcripſimus ſuo ca. Itē in ſenib⁹ difficili⁹ curaꝫ hec paſſio φ̄ in iuuenib⁹: ſed periculoſioꝛ eſt in iuuenib⁹: qm̄ foꝛtioꝛē cām ſigt. Eſt ḡ in ſenib⁹ difficilioꝛ curādo in iuuenib⁹ cauſando. Iteȝ in mollificatiōe ani fe. ſupueniens tollit egritudinē. Itē ſi remedia rationabiꝉr exhibita nō ꝯtulerint: et coꝛp⁹ de die in diē extenuari cepit ⁊ diſcoloꝛare moꝛtale: qm̄ paraliſis ſpondilium doꝛſi ⁊ neruoꝝ ſignificat vltimatam.

¶ De vermib⁹ in ano. Cap̄. iij.

Vermes gn̄anꝫ in ano ex materia putrida marcida flegmatica viſcoſa: in quā caloꝛ ſolaris ⁊ nālis ⁊ putredinalis agit. Signa ei⁹ ſunt pꝛurit⁹ ani frequēs: ⁊ foꝛte ſi aſpiciaꝫ apparēt res viue: ſicut tinee q̄ naſcunꝫ in caſeo. Et foꝛte nō apparēt niſi anus inuerſeꝫ cum ventoſa. Et licȝ ſint parui oēs: ſunt tamē coloꝛum ⁊ figurarū diuerſaꝝ ꝑm materie diuerſitatē ex q̄ fiūt ⁊ ſimiles ſeminib⁹ cucurbite nō ſunt geniti in ano: ſed in colon ⁊ longaone qui deſcendūt ad anū: quoꝛū curā dix imus in ca. de colica. C. de cura colice ex vermibus.

Methodus.

Cura eius eſt vt p̄mo interficiātur vermes qḋ fit ſi lana mollis vel bōbax inuoluaꝫ in felle taurino vel oleo de abſinthio vel de rutha vel de nucleis pſicarū: ⁊ ſupponaꝫ freq̄ēter in die vel ſi vngaꝫ cū oleo cōi vel oleo aliquo p̄dictoꝛū i quo diſſoluta ſit aloes. ℥. ß. vꝉ puꝉ. agarici vel colloq̄ntide an̄. ℨ. j. Confert ēt ablutio ani cū aq̄ ſalſa actu calida frequēter: qm̄ om̄e amarum vermes interficit: ſicut dulce fouet ⁊ gn̄at. Preterea mūdificeꝫ an⁹ cū ſtipticis abſterſiuis: ſicut ē aq̄ melꝉ in q̄ ſit aliq̄d aloes diſſolutū ſi cū lana vel cotone intincto abſtergaꝫ ⁊ fricee cū petijs in ea infuſis. Purgeꝫ cū yerapigra gaꝉ. vꝉ yera ruffini dādo ex eis. ℥. ß. ante diē cū aqua calida. Cliſteriſeꝫ ſi fuerit poſſibile cū cliſteri facto ex aq̄ decoctiōis abſintij ⁊ oleo aliquo pꝛedictoꝛū in quibus diſſoluaꝫ aliq̄d aloes vel yerapigra ⁊ modicū ſalis: qm̄ v̄mes ⁊ eoꝝ materias eradicat pfecte: et plurima interficiētia v̄mes et eos educētia ſcripſim⁹ ca. de ſurditate auriū. C. de ſurditate ꝓpter v̄mes. Et ſi ſit cum pꝛuritu ⁊ ardoꝛe foꝛti ſupponaꝫ lixiuia dicta cap̄. de tenaſmone. Dieteꝫ ſicut dixim⁹ ca. de colica. C. de cura colice ex vermibus.

Pꝛonoſticatio.

Solicitandū in cura v̄miū in ano: qm̄ per ducit ad tenaſmonē cū excoꝛiatiōe: ⁊ foꝛte ad ragadias ani ⁊ vlcera coꝛroſiua fiſtuloſa: ⁊ foꝛte ad diſſinteriā pernicioſam: ⁊ foꝛte laboꝛ ⁊ doloꝛ fe. excitabunt.

¶ De ragadijs et fiſſuris ani. Capꝉm. iiij.

De ragadijs in ano pauca dicemus: quoniaȝ ad cyrurgicū ſpectat earuȝ cura cōpleta fieri cū nō poſſit ſine omni opatiōe manuali. Sūt aūt ragadie fiſſure labioꝛum ani ex quib⁹ foꝛte nihil emanat. Et quādoqȝ emanat res viridis vel nigra vel liuida vel citrina fetens cū doloꝛe et ardoꝛe ⁊ tumoꝛe aliquali:

et eſt qn̄qꝫ cū fe. ⁊ fit ſemꝑ ex materia aduſta cineroſa vel flegmate ſalſo vlcerante ⁊ apˀante loca iā dicta. Et ſigna patent ex re dicta.

Methodus. Cura eius eſt vt digeraẗ materia cū ſirupo de fumoterre qui diceẗ caplo de ſcabie ⁊ pruritu corporū. libro. ij. Purgeẗ pˀ hoc cū yerap̄. gal. vel yera ruffini dādo ex eis. ʒ. ß. cū aqua calida ante diē. Poſtea mūdificeẗ locus cū vnguēto viridi dicto cap̄. de ſurditate aut cū oximelle ſquillitico ⁊ modico florū eris: aut cū vrina pueri ⁊ modico mellis: aut cuꝫ vino ⁊ melle: aut cū aceto vl aqua mellis ⁊ yſop̄. ſi fit cū fe. Balneeẗ frequēter in aq̄ calida decoctionis roſ. melliloti florū camomille ⁊ yſop̄. fenugreci malue ⁊ biſmalue violarū foliorꝫ populi ⁊ ſiliū: qm̄ materias mollificat ⁊ dolorem lenit. Et poſt balneū iterum mūdificeẗ cū vnguēto viridi: et ſic fiat viciſſim donec locˀ pfecte exiceẗ. Et ſi dolor qn̄qꝫ intendereẗ ponatur ſuꝑ anū emplaſtrū anodinū factum ex vitellis ouorū farina ordei et melle roſ. incorpatis adinuicem: et pōt addi ſemen lini: farina fenugreci: flos camomille et ſilia: decoquātur in aq̄ ⁊ incorporādo cū eiſdē et tepidū ponēdo ſuꝑ locum: qm̄ materias reſoluit: tūorē ſedat: dolorē mitigat. Ultimo cōſolideẗ cū vnguēto albo: ⁊ ſi non ſuffecerit fortificeẗ cum puluere litargiri incorpato in ipo: qꝛ fit magꝫ ſtipticū vel ceruſa lota. ſubfumigeẗ cū thure maſtice vel bdellio: vnguētū bonū cōſolidās ragadias ani fiſſuras labiorū oris: vlcera in auribˀ et naribus ⁊ in quocūqꝫ loco corpis. Et poſtq̄ mundificata fuerit cū ſtipticis predictis ſic fꝫ aucte Meſue in ſuo de appropetatꝫ. ca. de fiſſura labiorꝫ oris. ℞. gallarū ceruſe antimonij litargiri. an̄. pte vnam. amili dragaganti muſcillaginis ſeis citoniorū. an̄. p. ß. teranẗ oia vt alcbool ⁊ cōficianẗ cū adipe galline vl anatis vl cū terebētina ⁊ adipe: vel cū cera ⁊ olo maſticino: vel cū maſtice et melle. Et liniaẗ ex eo locˀ freq̄nter poſt viciſſitudinē ſtipticorꝫ alternatim. Et empla ſcripſimus auctoritate eiuſdē ca. de vlcere ī aure. Si aūt ex ragadijs ꝯtinue fluat virus aut ſanies ledēs ⁊ mordicās fomēteẗ ſepe locˀ cū aq̄ decoctōis ſumach plantag. mirtillorꝫ balanſtimeſpillorū ⁊ ſiliū. Poſt h̄ exicceẗ cū pāno lineo molli et empleẗ cum emplo facto ex farina volatica molendini ⁊ puluere granorꝫ vue boli armenici ſang. dra. incorpatꝫ cū albumine oui. Et poſt exiccationē redeaẗ ad cōſolidationē p̄dictā ex vnguēto al. vel ex vnguēto meß. p̄dicto donec ragadie pfecte curētur. Nutriaẗ carnibˀ laudabilibˀ ⁊ ppe aſſis. Abſtineat a legumibˀ ⁊ ſinapis ⁊ omibˀ acutis: bibat vinuꝫ al.

Pronoſticatio. Solicitādū in cura ragadiarꝫ ne forte ī vlcˀ corroſiuū ꝯuertāẗ ſeu fiſtulā penetrātē ⁊ mitigeẗ dolor ⁊ cureẗ tenaſmō: ne forte fe. ethicā accēdāt.

De emorroidibˀ et verrucis in ano. Caplm quintū.

Emorroys ē qn̄qꝫ nomē vene magne ꝓcedentis a ſplene ad lōgaonē ramificate in ramos quinqꝫ: quorꝫ orificia terminanẗ ad lōgaonē qd̄ anus dr ad deferēdū et purgādū ſanguinē melicū groſſuꝫ aduſtū vl nō aduſtū ſupfluētē ī ſplene. Qn̄qꝫ eſt nomē paſſionū earūdem venarꝫ. ſ. qn̄ inflanẗ ⁊ apoſtemanẗ cū dolore pˀmo circa anū. Et licet mō in corpe ſint vene p̄dicte nō tn̄ paſſio: ſed ſolū in illis quorū ſplen

exuberat ſāguie groſſo aduſto vel nō aduſto cōſueto purgari ꝑ talē regionē proprie tñ aduſto: qm̄ vt dicit Raſ. in diuiſionib⁹. emorroide nō generanť niſi ex aduſtiōe ⁊ acuitate in ſanguine: ⁊ iō oēs emorroidici ſunt ſplenetici: lꝫ nō ecōuerſo. in alijs aūt corpibus ſufficerit purgatio ei⁹ ꝑ reſolutionē ⁊ ꝑ venā mulgentē melancholiā ad os ſtomachi grā ꝓuocationis appetit⁹: qm̄ talis melancholia tranſit cū ſupfluitate ꝑme digōnis ad ſeceſſum. Et ex h̄ appet ꝙ in corpore conſueto emorroide ſunt naturales ⁊ ꝑſeruātes a multis malis paſſionibus: vt lepra ptiſi demonio lupino cancro. ſi melācholia fuerit aduſta vel ydropiſi ſcabie morphea. ſi fuerit nō aduſta ſicut mēſtrua in mulierib⁹. quapropter neqꝫ cura indigent niſi ꝙ reſtringūtur cū ſupfluе fluūt aut curſu imoderato. Iuxta illud ypoč. vj. pti. amph. Emorroidas antiq̄s ſananti ſi nō vna relicta fuerit piculū eſt ydrop. aut maniā aut ptiſim fieri. Emorroidarū q̄dā ſunt exteriores ⁊ apparētes: quedā interiores et nō appentes niſi forte an⁹ inuerſetur cū vētoſa vel re alia. Et q̄cunqꝫ fiūt et ꝓprie ſi ſint appentes ſūt triū generū: qm̄ aut ſunt dure ſicce ex quib⁹ nihil emanat et ſunt cū tumore ⁊ dolore ī ano ⁊ noīanť verruce. Aut ſunt molles fiſtuloſe emittentes cōtinue vł periodice rem citrinam vel nigrā vel albā ⁊ nominanť morales. Aut ſunt apte oīno emittentes continue vel periodice ſanguinē purum vel groſſum melācholicū et ſic ficus appellanť. Caue tamē ne oēm ſanguinis egeſtionem ficus appelles: qm̄ poteſt eſſe fluxus ſanguinis apoſtematic⁹ aut mēbralis ꝑut in capl'o de fluxu vētris plenius diſtinximus. C. de cura dyſſinterie. Signa emorroidaꝝ in cōi ſunt dolor circa locum ani vehemēs cum febre vel ſine fe. Si autem ſint exteriores appent videnti tumores plures eueniētes aut vna. Si vō interiores ſentiť dolor intra anū ⁊ fit difficultas egerēdi cū egeſtiōe euenit ſemꝑ aut periodice ſanguis vł humor niger aut viridis fetidus vel ante egeſtionem vel poſt. Et qm̄ iſta fiunt etiā in tenaſmōe cū excoriatione longaonis ⁊ in dyſſinteria. ideo certi⁹ ſignū eſt inuerſatio longaonis ⁊ aſpectus ad interiora ſi ſit ibi tumor vł excoriatio ſola. Signa aūt diſtinctiua inter verrucas et ficus et mora patent ſufficienter ex dictis.

Methodus.

Cura emoroidarū extrinſecarū duplex eſt: ſcꝫ cōpleta ⁊ blanditiua. Completa quidē morbum et ei⁹ cauſam ꝑfecte eradicās eſt vt a principio fiat flebothomia diuerſiua ſi etas et virt⁹ cōſenſerit de baſilica brachij ſiniſtri. Preterea fiat flebothomia diuerſiua ⁊ euacuatiua de ſaluatella pedis ſiniſtri. que eſt inter digitū auricularem et anularē: et poſt digeratur materia melancholica et poſt remedia vniuerſalia ꝓcedať ad localia. Abſcindanť ergo radices oīm emorroidarū q̄to ꝓfundius fieri poterit cum ferro ignito vel non ignito tenendo eas cum nuca et extrahendo: vt valeat profundius abſcindere. Et dimittatur ſanguis copioſe fluere et fluxus ceſſauerit cōſolidenť orificia inciſa cum medicamine qđ ſic fit. ℞. maſticis thuris dragaganti gumi arabici boli armenici acatie ypoquiſtið. litargiri corianđ. torrefacti. añ. ʒ. vnā. mūmie. ʒ. ij. pulueriſentur ſubtiliter et aſpergantur ſuꝑ loca inciſa vel cū albumine oui incorporentur et fiat emplaſtrum. Et ad idem valet puluis corticis ſa

lſcis cōbuſti: quoniā omnē vlcera-
tionem cōſolidat. Si autē ſanguis
nō ſatis fluit ponanť acuta ſicut ce
pe piſtate incorporate cuꝫ puluere
anacardi vel euforbij vel piperis vł
ſinapis fel tauri p̄ ſe vel incorpora-
tū cū eiſdē rebus: et ſicut eſt vnguē
tum viride dictū ca. de naſi. Et ſup
iſtas vnctiones ponať emplaſtrum
ex cepis eiſdē contuſis et incorpora
tis cū modico aceti ſqllitici vł oxi-
mellis ſquillitici ꝛ poſtea remouea
tur: q2 iſta habēt emorroid̄. fortiter
aperire ſanguinē groſſum educere
vł ſi aliud nō ſit preſto ponātur ſan
guiſuge ſup orificia ꝛ dimittantur
donec ſuxerint ꝛ poſt aſpgant ſale
et cadēt dicte ſanguiſuge: ꝛ poſt cō
ſolidētur dicta orificia ſicut dictum
eſt. Si vena poſt inciſionē predictā
nimis fluxerit ponatur ſupra iſtud
vnguentū. ℞. terre ſigillate. ſang.
dracoñ. balauſtie acacie. añ. ʒ. ij. te-
ranť et incorporētur cū farina mo-
lendini vel cū tela aranee et aſper-
gantur ſupra loca vel miſceať cum
albumine oui: ꝛ fiat emplaſtrū ſup
locū: et cū volueris remouere mol
lifica cū aqua tepida vel oleo viol.
et leuiter moue ꝛ poſt ꝯſolida ſicut
prius. Si vō poſt inciſionē loc⁹ apo
ſtemetur ꝛ fiat dolor fortis. qđ qui-
dē fit quādo ſanguis nō fluxit pro-
pter vie ſtrictitudinē vel humoris
groſſiciem: tūc fiāt remedia anodi
na que iā dicentur in cura blanditi
ua. Accidit nāqꝫ ex apoſtemate et
dolore vt forte retineať ſtercus et
vrina ꝓpter opillationē quare mi-
nuatur hora illa cibus et potus ne
multiplicētur vrina ꝛ egeſtio trib⁹
dieb⁹ donec ſedeť apoſtema ꝛ ape-
riātur emorroid̄. cū medicinis acu-
tis ſicut diximus. Cura vō blāditi-
ua que ſolum remouet tumorē ho-
ra illa eſt vt ponatur eger ī balneo
reſolutiuo et mollificatiuo ſicut eſt
aqua tepida decoctionis malue al-
thee florum camomille et mellilo-
ti ſemis lini foliorū cauliū aneti et
ſimiliū: vel fomentētur emorroide
cuꝫ petijs infuſis in ea aqua vł fiat
emplaſtrum ſup eas ex eiſdē rebus
piſtatis et incorporatis cū oleo ca-
momillino vel nardino: ꝛ ſi ſuffece
rit bene erit. Sin aūt fiat vnguen-
tū ſtupefactiuū quod. ℞. iuſquiami
albi et nigri. añ. ʒ. vnā. opij. ʒ. ß. pa
paueris albi et nigri. añ. ℈. ij. ceru-
ſe litargiri. añ. ℥. ß. olei roſ. ℥. tres.
cere. ℥. ß. diſſoluatur cera et oleum
perfecte ad ignem. deinde deponā
tur ab igne: ꝛ cum tepefacte fuerit
incorporetur pul. aliarum rerū con
tinue agitando cum ſpatula: ꝛ in fi
ne addať modicum aceti hoc nāqꝫ
dolorem remouet prohibendo ſen-
ſum. Deinde reiterentur medicine
reſolutiue iā dicte donec tumor re-
ceſſerit et dolor ceſſauerit omnino.
Et ſi tumor ꝛ apoſtema durū emor
roidarum fuerit difficilis eſt reſo-
lutionis requiriť apitio earum cū
ſanguiſugis vel medicamine acuto
predicto: donec materia minorata
fuerit premiſſa flebothomia predi
dicta. Deinde ꝓcedatur ad reſolu-
tius et anodina ſicut iam ſcripſim⁹
ſic nāqꝫ curabitur donec alia mate
ria regenereť. Cura emorroidarū
intrinſecarū eſt vt premiſſa flebo-
thomia et farmacia ſupradicta po-
nantur vētoſe ſupra ip̄m anū: vt in-
uerſetur et emorroide appareant:
tunc fiat cura completa vel blandi
tiua ſicut dictuꝫ eſt. Dietetur oīs
emorroidic⁹ cibo generāte ſangui-
nem ſubtilem temperatuꝫ ſicut eſt
caro edorum vel pullorū elixa cum
feniculo ꝛ lactucꝫ ſpinarch. vł bor-
ragi. bugloſſa. Et iura carnium ea
rūdem ꝛ olus factum ex bletis ꝛ la
ctucis conditis cum butiro et ſale.
Bibat vinū album et clarum ſubti

le limphatū cum aqua fontis viui.
Caueat ab omni cibo ⁊ potu gene-
rante melancholiā naturalē vel nō
naturalem. Et cibi quidē generan
tes melancholiā naturalem ſunt lē
tes caules caro vaccina vel bouina
caro ferina milium riſum fabe vi-
num rubeum ponticum turbiđ. pa-
nis azim⁹: et res oēs aſſe vel frixe.
Cibi quoqꝫ generātes melācholiā
non naturalem ꝑ aduſtionem ⁊ iſti
ſunt peſſimi ī hoc caſu ſunt cibi val
de ſaliti antiqui piper alliuꝫ ſinap̄.
cep̄. vinū vetus amarum et ſimilia.
Cibi quoqꝫ generātes melācholiā
non naturalem ꝑ cōgelationē ſunt
cancer paſta tortelle piſces groſſi
de aqua fetida habētes carnes non
frāgibiles neqꝫ ſcamoſas aqua fri
gida turbida et ſiſia.

Emperica. Sciendū ꝙ mod⁹ abſcin
dendi emorroides eſt duplex in ge
nere. vnus cū ferro ignito qđ caute
rium dicit᷑ vel nō ignito: vtputa ra
ſorio vel forpice ſiue butio. Secun-
dus cū medicina. et iſte eſt triplex.
Primus eſt cum aqua vrente: et ſic
fit. ℞. tartari vini veteris acutiſſi-
mi. lib. ij. frāge minutim ⁊ pone ſu
per laminam ferream ignitam do-
nec in cinerem album conuertatur
et cribelletur ſubtiliter atqꝫ ſuſpē-
datur in ſacculo lineo valde denſo
ꝑ dies aliquos ſub aere frigido hu-
mido vaporoſo ⁊ ſit figura piramis
euerſa: quia fluet liquor inde ꝗ col-
ligatur in vaſe vitreo ſtricti orificij
et omni die liniatur cum penna tri
bus vicibus ſup locum: qm̄ poſt diē
⁊ diem exiccabit verrucā atqꝫ cade
re faciet paulatine. Durat autē vir
tus huius aque per annū vnum aut
plus in loco temperato et eidem cō
paratur aqua fragarie et ꝓprie fru
ctus eius quādo diſtillatur ſicut fa
ciendo aquaꝫ roſ. Aqua v° fortior
predictis et que carnē corrodit tu-
beroſam ilico cum apoſtematur ſic
fit. ℞. cineris vitis albe cineris fa-
gi. calcis viue. an̄. lib. q̄ttuor. ſalis
gemme. lib. j. diſſoluantur oīa cū
xx. lib. aque clare atqꝫ bulliant᷑ do
nec tertia pars cōſumatur. Preter
ea ab igne dependatur ⁊ cum infri
gidatū fuerit iterū bulliant᷑ donec
ex toto ſola quarta pars remaneat
aut minus. Cum autē operari vo-
lueris cum ipſa miſce aliquid raſu-
re calcis viue: donec fiat puluis ne
forte fluat ſup locum ſanum. Aqua
etiā omniū fortiſſima ſic fit. ℞. ar
ſenicis viridis eris: calcis viue: ar-
genti viui: alkahal vel loco eius ſa-
lis gemme. an̄. lib. ſ. ſalis armonia
ci ſalis nitri ſulphuris viui. an̄. ℥.
quattuor. terantur omnia ſubtiliſſi
me et infundantur per tres dies na
turales cum. xij. lixiuij acutiſſimi vel
aqua diſſolutionis calcis viue omi
die agitando ter vel quater cū ſpa-
tula. quarto die addatur argentum
viuum ⁊ miſceatur cū rebus predi-
ctis donec fuerit extinctū. preterea
formentur madaleones ⁊ exiccen-
tur in vmbra. deinde iterum teran-
tur et infundantur in eodem liquo
re magis ⁊ magis acuto ex calce vi
ua in ipſo diſſoluta: et ſic per diem
dimittantur donec perfecte diſſol-
uātur: tūc forme fiant molles ſicut
paſta tractabilis q̄ ponant᷑ in alem
bico ⁊ diſtillant᷑ ſicut aqua roſ. qm̄
iſta aq̄ vrit locū quē tetigerit ⁊ ipꝫ
mortificat atqꝫ denigrat de die in
diē. Poſtꝙ igit᷑ emorroiđ. fuerint
denigrate et ſenſu carētes emplet᷑
cū emplo putreſcēte ipas ⁊ cadere
facienti ſicut ſunt caules elixati et
piſtati et incorꝑati cū butiro recen
ti vel axungia: et poſtꝙ ceciderint
ꝯſolident᷑ loca ſicut dictū eſt. Scđo

modus eſt cũ vnguento cauſtico qđ
ex arcenico ſublimato vł realgar vł
calce viua tritis ⁊ incorꝑatis cũ flo
re eris et ſucco affodił. Sed liniał
locus circũcirca cũ populeō vł albu
mine oui vel oleo ro. ⁊ croci ne for-
te corroſio dilateł. Et huiꝰ ē vnguē
tũ viride de tartaro: qđ ſcripſimus
ca. de ſurditate. ⁊ poſt corroſionem
emorroidarũ ⁊ earũ caſum conſoli-
denł loca cũ vnguēto apł'orũ dicto
ca. de vlcere in aure. vel cũ vnguen
to de ceruſa quod ſic fit. ℞. olei ro.
℥. iiij. cere. ℥. j. diſſoluanł ambo ſimł
ad ignē in caſola: tũc deponatur ab
igne. Et incorporeł pul. iſtaꝝ reꝝ.
℞. litargiri abluti in aq̃ camphore
añ. ʒ. j. opij grana. xij. ſe. iuſquiami
xxiiij. grana: corticis mãdragore. ʒ.
j. ceruſe quod ſufficit ad inſpiſſan-
dũ oĩa. Et in fine addanł duo albu
mina ouorꝫ diligēter ⁊ incorporenł
cũ ſpatula donec oĩno rediał ad for
mã vnguēti. Tertiꝰ modus eſt cum
filo ſericeo forti ſubtili vł cũ pillis
equi faciēdo laqueũ circa ſingulas
radices emorroydarũ: ⁊ oĩ die ipm
bis magis ac magis anguſtãdo do-
nec ceciderint oĩa deide cõſolidenł
ſicut ꝑus. Sed oĩm modorũ melio-
rē reputo ⁊ faciliorē: qm̃ alijs ꝓpē
morē diuturnã ſue opationis indu-
cũt dolorem intollerabilē in loco et
apoſtemãt adeo vt ſtercus ⁊ vrina
retineanł. Et adhuc ſecurior eſt et
nobilior qui fit cũ ferro calido: qm̃
cauteriũ facit eſturã ſuꝑ labia ꝓhi
bentē ſanguinē emorroicũ ſuper-
fluentē. In hoc exiuimꝰ aliq̃tulũ a
nr̃o ꝓpoſito: qm̃ materia p̃ſens ad
cyrurgicũ ꝑtinet. Dicũt p̃terea exꝑ
ti ꝙ ſtercus gallinarũ recēs: ⁊ ꝓpe
pars illa alba cũ linił ſuꝑ emorroi-
dē dolorē mitigat ⁊ inflãmationeꝫ
reſoluit. Sed ſtercus colũbaruꝫ id
operał a qualitate calida putredi-
nali euaporare faciēte p̃miſſa tamē
flebothomia diuerſiuã.

Canones. Non abſcindã
tur oēs emor-
roide ſimul in vna hora ne forte do
lor augmēteł ⁊ īducat apã. Remo-
ueanł ergo gradatim vna poſt aliã
de die in diē: niſi vtus fuerit fortis
⁊ patiēs abhorreat ſcīationē. Iteꝫ
nõ ꝯſolidenł oēs: ſed relinquał vnã
ſicut eſt ſine oĩ cura cõpleta: ſed ſo-
lũ fiat circa ipam cura blanditiua:
vel ſi oēs cõſolidenł denuo apiatur
vna earũ cũ ſanguiſuga vel cũ me-
dicinis p̃dictis acutis. In cura cõ-
pleta vt ait Ipo. Emorroidas anti
quas ſanari ⁊c̃. Dicit aũt antiquas
quia nõ multo tp̃e ꝯſuetas poſſumꝰ
oēs conſolidare ſine timore oĩno: ⁊
ꝓprie ſi ſplen rectificeł et ſanguis
diuertał ad loca alia cum flebotho
mia frequētata baſilice ſiniſtre.

Pronoſticatio. Si i
cor-
pore cõſueto emorroyde plimũ flu
xerint vel ꝑiodũ accelerauerint plꝰ
debito ſignificat: quoniã corpus in
diget euacuatione humorũ ſubtiliũ
acutorum calidorum. Si vo reſtri-
cte fuerint oĩno vel periodũ tar-
dauerīt ſignificat qm̃ indiget eua-
cuatiōe hũoꝝ groſſoꝝ frigidoꝝ de
flegmate vel meł'ia: ſicut in men-
ſtruis: ⁊ hoc cõtingit. Unde Ipo.
quinta parti. amphoriſ. Mulieri
mēſtrua habēti ſine colore proprio
et non ſꝫm ſe ſemꝑ facta purgatio-
ne indigere ſignificat. Item emor-
roydas antiquas omnino reſtrin-
gere malum: quoniã ydropiſim vel
ptiſim: vel lepram: vel maniam: vel
cancrum: vel aliud apoſtema perã-
bulans inducit. Et cõtrario etiam
emorroyde vltra modũ fluere ma-
lum: quoniam maraſmum vel ethi-
cam vel ydropiſim prefigurat. ſicut
et in menſtruis. Unde Ipocrates
parti. amphoriſmorũ. Menſtruis-

ꝑtibus eueniētib⁹ accidūt egritudi
nes ⁊ nō eueniētibus a mr̄ice acci-
dūt egritudines: ⁊ ꝑme q̇dē egritu
dines ſunt de inanitiōe. ſcđe v̄o de
replēone. Purget̄ igit̄ humor pec-
cās ⁊ p̄terea rectificētur emorroi-
de. Itē maniac̄ et hn̄tibus dolorē
renū emorroidib⁹ ſuꝑueniētib⁹ tol
lunt egritudines. vn̄ Ipo. vi. ꝑ. am
pho. Melācholic̄ ⁊ nefretic̄ emor
roide innate bonū ſed ꝑ ſe vel ꝑ ar-
tē. Et paꝝ poſt. Maniac̄ varicib⁹
emanātib⁹ innatis ſolo fit manie.

¶ De apāte ⁊ vlcere ani. Ca. vi.

Apoſtemat̄ an⁹ ⁊ ei⁹ lacer
tus aut interi⁹ aut exteri
us. Et cura et ſigna dicta
ſunt ca. de exitu ani ꝓp̄t
apoſtema. hoc v̄o adden-
dū ꝙ ſi timet̄ hoc apa ad collectio-
nē qđ ſcies: qm̄ ꝓpter applicationē
reſolutiuoꝝ non diminuit̄ dolor tu
mor et febris ſed poti⁹ intendunt̄.
Vtendū tn̄ maturatiuis dictis ca.
de apātibus ſtomachi vſq₃ ad tēp⁹
rupture. q̄ ſi fiat ꝑ ſe vtendū ſtipti
cis abſterſiuis mūdificātib⁹ vlcus ⁊
poſt hoc cōſolidātibus dictis ca. de
ragadijs ani. Si v̄o tubus ꝑ ſe tar-
dauerit apiat̄ cū ferro. Sciendū ꝙ
hoc apa ſi fuerit interius difficilio
ris eſt cure ⁊ prauoꝝ accidētiū poſt
nāq₃ ſtranguria ⁊ yleos innaſci et
ꝓprie ſi ſanat̄. Si v̄o exterius faci-
lis eſt cure ⁊ accidentiū nō prauoꝝ
ſi methodo curetur.

¶ Tractatus ſext⁹ tertie ſectio-
nis. De paſſionibus renum.

Renū paſſi
ones ſūt ſeptē. Pri-
ma debilitas. Scđa
mict⁹ ſanguis. Ter-
tia calculus vl̄ lapis.
Quarta dyabetes.
Quinta macies. Sexta opillatio ſi
ue durities. Septia apoſtema. Cū
autē dico renes intelligo alkatim
id eſt locū renum in dorſo atq₃ po-
ros vritides q̄ ſunt due vene ſtricte
ꝓcedentes a renibus ⁊ deſcenden-
tes ꝑ inguina et ab vtroq₃ duoꝝ la
terū tendunt in veſiccam.

¶ De debilitate ſiue malitia cō-
pl'exionis renū. Capl'm primū.

Debilitant̄ renes ex omi
cauſa ꝓhibente vel dimi
nuente ipaꝝ operationē
que eſt aq̄ſam ꝑtē ſiue ſe
roſam a maſſa ſanguis nuꝑ in epa-
te geniti ſegregare qua nō indiget
nutrimentū cōe corporis totius. Hec
autē ſegregatio tribus ꝑficit̄. Pri-
mū eſt attractio ſanguinis aquoſi a
vena kili ⁊ hoc fit ꝑ venas mulgen
tes. Scđm eſt diuiſio ſanguinis at
tracti in ꝑtē groſſam nutritiuā ſub
ſtantie renū ⁊ ꝑtem ſubtilē ſuꝑflu
entē: ⁊ hoc fit ꝓpter vinculū colla-
toriū poroſum in cōcauitate renum
cōtētū: ꝑ cui⁹ poros auguſtiſſimos
tranſire pōt aqua ſubtilis groſſa re
manēte. Tertiū eſt expulſio partis
aquoſe ſubtilis ad veſicam ⁊ denuo
ad extra corp⁹ quod fit ꝑ poros vri-
tides q̄ ſunt meatus lōgi ſtricti ꝓce
dentes cū cōcauitate renū in cōne-
xum veſice: ⁊ demū ſe obliquantes
inter tunicā: et tunicā in cōcauum
eiuſdē. Cauſe igit̄ diminuētes opa
tionē ꝓhibētes vel corrūpētes ſunt
tres in gn̄e: ſcil₃ mala cōpl'o: mala
cōpoſitio: ⁊ cōtinui ſolo. queadmo
dū eiſdē bene ſe hn̄tib⁹ renū opera
tio fit̄ ⁊ cuiuſcūq₃ ꝑticule nr̄i cor-
poris debite regulate. Mala autē
cōpl'o licet ſit ſcđa modoꝝ fieri vide
tur tn̄ maxime in renibus ſm̄ tres
modos q̄ ſunt caliditas: ⁊ de ipa di
cetur in cap. de macie renū. Tertia
humiditas et hec raro ſtat ſine fri-
giditate. ⁊ de ipa dicet̄ ca. p̄nti vbi
de mala cōpl'one loq̄mur. ij. cap. de
opillatione et duritie renū. Mala

vo cōpoſitio eſt opillatio renum ex muſcillagine opprimēte: aut eſt laxitas ſubſtātie q̄ raritas nūcupatˀ texture. Solutio vo cōtinui eſt vulnus vel apoſtema vel vlcus de renibus: ⁊ de ipis dicemˀ caplo de mictu ſang. vel ſaniei.

Methodus. Signa male cōpōnis ꝓpter muſcillaginē opillantē ſunt dolor grauatiuˀ ex alkatim vrina alba groſſa hūorosa ampuloſa cū reſidentiis viſcoſis ⁊ diminutio appetitus comedēdi. vn̄ Ipo. vj. pti. amph̄o. Quibuſcūqꝫ ampule natāt nefreſis ſignificat ⁊ longam egritudinē nefreticā fore. Et cura eiˀ eſt vt ſumat omi die in ieiuno de puluere vrinatiuo q̄ diceť caplo de calculo ī renibˀ cū vino albo ſubtili aquoſo. Purgeť cū. ʒ. ſex vel q̄ttuor bn̄dicte laxatiue dando in ſero cuꝫ vino calido p̄miſſa digōne cū oximelle. Vtať quādoqꝫ coitu in ieiuno: qm̄ purgat renes ſi fiat vſu moderato. Vngatur alkatim dextrum et ſiniſtrū cum vnguēto agrippa et marciaton ⁊ arrogon ad ignē bis in die an̄ prādiū et an̄ cenā. Vtať electuariis vrinatiuis ſtipticꝫ ſicut eſt dyaciminū et dyaniſum ⁊ ſilia. Nutriatur iuribus pulloꝝ et edorū conditis cum petro. et ſpeciebˀ aromaticis. Bibat vinū album clarū. vitet groſſa ſicut eſt vinū rubeum turbidum panis azimus extrema porcellorū vel vituloꝝ. Signa male compoſitionis ꝓpter laxitatē corpulentie renū ſunt vrina ſicut lotura carnis cum dolore alkatim et debilitate dorſi ⁊ proſtratione appetitus coitus. Et cura eius eſt vt vngātur loca renum cum vnguento facto ex oleo roſ. an̄. ptes eq̄les. cere maſticis. an̄. qꝺ ſufficerit. ad ignē vel ſolem calidum et ponať deſup̱ emplaſtrū ſtipticum confortatiuū renum factum ex lentibus excorticatis ro. bolo armenico gumi arabici maſticis ſummitatibus rubi et abſinthij nucis cypreſſi balanſtie ſandalis et ſiſtibus coctis et diſſolutis et incorporatis cū oleo roſ. qꝺ ſuffecerit ⁊ modico aceti. Cōferūt ad hoc etiā om̄ia ſtiptica tpata in calido et frigido cū aliquali declinatiōe ad frigidū ſicut eſt ſirupus. ℞. ro. plantaginis aniſi ameos acori ciperi ypoquiſtidō. teneraꝝ rubi petroſi. ſeminū cōmuniū frigidoꝝ. an̄. ʒ. ß. maſticis thuris draganti ſpice xiloaloes folij indi ſandal. an̄. ʒ. ij. cinamomi. ʒʒ. an̄. ʒ. ij. zuccare. ℥. viij. fiat ſirupus bene coctus ⁊ clarificatˀ de quo bibatur om̄i die in aurora. ℥. vna. cum aqua mirtilloꝝ: ⁊ ſic ſunt trociſci de karabe mixti cū trociſ. de camphora quos dicemus cap̄. de ptiſi. C. de empericis. Nutriať carnibus laudabilibus aſſis vel elixis cum petro. conditis cū ſucco berberis vel citoniorum inſpiſſatis cū vitellis ouorū. Impiguat cū adipe renū caprarū vel edorū aromatiſatis cum puluere cinamomi gariofi. ʒʒ. mirtillorū. Euitet coitum ꝓpoſſe ⁊ reſupinationē ſuper dorſum ⁊ vſuꝫ diureticorū immoderatū et viſcoſorū diligat ſtiptica mediocriť groſſa ſi opillatio epatis ⁊ meſeraicarū nō ꝓhibeat. Vtatur g̊ modo ſtipticis modo cōpoſitꝫ ne alteratiōe mēbrorū noceatur. Et ſi corpus ſit carnoſuꝫ fiat a principio flebotbomia diuerſiua ex baſilica in brachio vel pede laterꝫ oppoſiti: ⁊ p̄terea in latere eodē. Et ſi nō ſuffecerit dētur oēs medicine ꝯferētes mictui ſan. quas dicemus ſuo ca. et ſic regatur donec vrina viſa fuerit rectificata et dolor ſedatur omnino.

Canones. Op3 ꝙ medicine exhibite ꝑ interius ſint ſubtilis ſube anteq̄

ad renes ꝑuenire valeant ꝑ vias lō
gas anguſtas ſi ille ſint ſirupi col=
lenť panno duplici. ſi pulueres cri=
bellenť vt alchool. Si vō ꝑ exteri⁹
addatur aliq̄d aceti acutiſſimi gr̄a
penetrationis. ¶ Sciendū ꝑterea
ꝙ in regimīe diete lō eſt ꝙ adeo re
nes debilitet: vt groſſum viſcoſum
opillans vel ſtipticū ſiľr et coitum:
qm̄ vaſa duo ſpermatica ꝓprie ve=
nas mulgētes oriūtur q̄re ipſos nu=
trimento priuāt atq; in matricem
ex forti ſuctiōe ſang. puriſſimi quo
egent teſticuli coitu ſuꝑfluo angu=
ſtiati ad reſtaurationem ſperma=
tis gigniū ꝓpter quod datu; eſt ab
exptis ꝙ vſus dyaſatirion frequēs
cōfert om̄i renū debilitati.

Pronoſticatio. Solici=
tandū in cōfortatione renū ⁊ viaꝝ
ei⁹: qm̄ ꝑ eoꝝ repľonē fit cā ydropi
ſis ⁊ lapidis ꝑ ipoꝝ vō inanitionē
ſurgit cā fe. ethice vel maraſmi.

¶ De mictu ſang. vľ ſaniei ⁊ vlcere in renibus ⁊ poris vritidibus. Capľm. ij.

Mictus ſanguis fit ꝓ=
pter aliquā triū cauſa
rū. Prima caſus et ꝑ=
cuſſio ſuꝑ alkatim rū=
pens venā kilis vel ve
nā mulgentē vel collatoriū renum.
Scđa eſt hūor acut⁹ ſubtilis corro=
dens loca ſupradicta vel orificia eo
rū apiens. Tertia eſt exercitū ve=
hemēs vel coitus ſuꝑfluus loca pre
dicta vel orificia lacerās refricatio
ne frequētata: ⁊ ꝓprie in cholerico
corꝑe et tꝑe calido. Mictus vō ſa=
niei fit ꝓpter aliquā triū cauſaru;.
Prima ē ātceſſio mict⁹ ſan. antiq=
ta ꝓpť qđ ſanguis extra venas ſtās
q̄ ſunt loc⁹ ſibi ꝓprius ī ſaniē vel vi
rus nitroſu; ꝯuertiť. Ut dicit ypo.
Scđa ē vlc⁹ ſiue corroſio locoꝝ ꝑdi
ctoꝝ ab hūorib⁹ calidis aduſtis vel
ſalſis nitroſis. Tertia eſt apā ſanio
ſum in renib⁹ terminatū ad ruptu=
ram. vn̄ mictus ſan. ⁊ ſaniei ⁊ vlce
ra in renib⁹ ſunt ſibiinuicē cū cauſe
vt dictū eſt. Uerūtn̄ aduertēdū eſt
ꝙ iſte paſſiones qn̄q; accidūt in re
nibus: qn̄q; in veſica et collo ei⁹ qđ
virga in viris diciť. Un̄ Ipo. q̄rta
pti. amph. Si ſanguinem aut pus
mixerit renū aut veſice vlceratione
ſignificat. Signa igitur diſtictiua
mictus ſan. ꝓut venit a renib⁹ ſunt
q2 ſang. exit ꝑīm⁹ et ꝓprie ſi ſit ex
ruptura alicui⁹ vene circa renes ⁊
eſt globoſus ⁊ qn̄q; ſubtilis vt ſan=
ſlōmatus. vn̄ Ipoc. iiij. pti. amph.
Quib⁹ ī vrina groſſa ꝙ carniū fru
ſtra vel ſicut pilli de renib⁹ exeunt.
Et ſtatī ſubdit. Qui em̄ ſpōte ſan=
guinē mingūt. i. de renib⁹ vene ru=
pturā ſiue ruptā ſignificat. ⁊ intel=
lige ſponte id eſt ſubito et copioſe
nō ꝑcedētib⁹ accidētib⁹ q̄buſcunq;
et ſentit eger dolore; circa alkatim
⁊ forte ātceſſio caſus ⁊ ꝑcuſſio ſuꝑ
dorſi ſpondilia vel vſus ciborū acu=
torum: vt ſinapis piperis veteris vi
ni vel exercitiū vľ coitus in tempo
re eſtuoſo. Si vō venit a veſica vel
collo eius erit ſanguis paucus cum
ſint membra ſpermatica et egredi=
tur ante vrinam vel non bene ꝑmi=
xtus vrine: et ſentit patiens dolorē
circa pectinem et virgam et habet
ſtrāguriam doloroſam. Signa vō
diſtinctiua ſuper mictu ſaniei ſunt
quia ſi venit a renibus et poris vri=
tidibus anteceſſit apoſtema ſanio=
ſum in renibus apertū vel mixerit
ſanguinē ⁊ exit cum vrina ſicut par
uum fruſtrum carnis vel ſicut pilli
et ſentitur paruus dolor pungitiu⁹
circa locum renum. Si vō ſit a ve=
ſica anteceſſit ſcabies veſice ⁊ ſani=
es egrediť ante vrinā ⁊ appent ſca=
me in vrina ⁊ dolor eſt fortior.

Methodus. Cura mictꝰ ſanguinis ꝓut venit a renibus ⁊ locis vicinis: qm̄ de eo q̄ venit a veſica ⁊ collo eius dicemus de ſcabie ⁊ vlcere in veſica: eſt eadē a quacūq3 triū cauſarum euenerit. Fiat igit̄ a ꝑncipio flebothomia diuerſiua de baſilica dextra in brachio vel manu. Et imponat̄ emplaſtrū ſtipticū frigidu3 ſuper alkatim factū ex roſis plātagine balauſtia lētibus excorticatis virga paſtoris teneritatibus vit⁊ ⁊ rubi coctis in aqua ⁊ piſtatis ⁊ incorporat⁊ in puluere boli armenici ſan. dra. acatie litij addēdo aliquid aloes ⁊ aceti acutiſſimi ꝓpter penetratione. vel fiat epithima ſuꝑ locū ex aqua decoctionis earūdem rerū ⁊ aqua roſ. ⁊ modico aceti. Et fiat vnguentū. ℞. populeō muſcillaginis pſillij ⁊ ſe. citoniorū an̄. ʒ. ß. gummi arabici aduſti carab. aduſti dragaganti an̄. ʒ. ij. liquefiant gume in aqua ro. ⁊ modico aceti. Deide addatur aliquid de oleo ro. ⁊ cere qd̄ ſufficit ⁊ oīa ſimul incorporētur ꝑfecte. Et ſi volueris adde ex anodinis ſicut eſt adeps anſeris anat⁊ vl' galline: ⁊ ꝓpe in mictu ſaniei. Sumat om̄i die de ſirupo. ℞. ſirup. ro. ſirupi mirtini orizacare an̄. ʒ. ij. miſceant̄ et addat̄ gratia directionis ʒ. oximellis cōpoſiti vel ſirupi aceti ⁊ detur cū aq̄ decoctionis maſticis ⁊ mirtilloꝝ. Purget̄ poſt hoc cum medicina ſoluēte humores acutos: ⁊ ꝓprie in qua ſint mirabol'. ſicut ē iſta. ℞. mirabolanoꝝ citrinoꝝ emblicoꝝ an̄. ʒ. ij. turbith bō. ʒ. j. ameos: ſe. feniculi zinziberis an̄. ʒ. ß. terantur et miſceātur cum aqua decoctionis prunoꝝ. vel addatur zuccari. ʒ. ß. ⁊ fi dragea ſiue tragea que detur cū aqua calida ſero cum itur dormitū. Vel purget̄ cum. ʒ. ij. reu barbari diſſoluti in aqua calida vel cū electuario de ſucco laxatiuo: neq3 permittat̄ vēter aliqua die cōſtipari: īmo leniat̄ cū ſuppoſitorio vel cliſteri: qm̄ materias diuertit a vijs vrine. Vtatur om̄i die ante cibū tali mixtura. ℞. dyarrodon abbatis roſate nouelle triaſandal'. an̄. ʒ. ij. dyaniſi. ʒ. j. Sumat omni die vnum ex trociſcis de carabe cu3 aqua decoctionis ſumach vel mirtill'. quoꝝ deſcriptio ſm Meſue que eſt melior deſcriptionū talis eſt. ℞. carabe aur̄. vj. cornu cerui aduſti dragāti acatie ypoquiſtidos balauſtie lactu. maſticis papaueris nigri an̄ an̄. aur̄. iij. thuris croci an̄. aur̄. j. et ß. fac trociſ. de muſcillagine pſilij vel ſucco berberis vel ſucco pirorū immaturoꝝ vel neſpillaꝝ vel citoniorum vel plātaginis vel vino rubeo pōtico vel aqua pluuiali: quorū quilib3 ſit. ʒ. ij. et det̄ vnus in aurora ⁊ vnus ante cenā cū eiſdē liquoribꝰ. Et ſi velles q a ꝓprietate reſpiceret renes ⁊ veſicā adderes in deſcriptione ſe. apij aur̄. ß. Vel ſumat aliquos ex trociſc⁊ de cauſa frigida vel de ſpodio dictis ca. de ptiſi. Nutriatur farina riſi ordei cōdita cum adipe renū caprarū ⁊ edorū et carnibus aſſis cōditis cum ſucco berberis vel citonioꝝ. Bibat vinū rubeum ſtipticū limphatū cū eiſdē aquis. Deuitet cibos ⁊ potus acutos apitiuos et vrinatiuos: ſicut ſūt iura carniū condita cum petro. feniculo ſaluia ⁊ olera oīa preter caules ⁊ vinū albū aquoſum. Sed regatur per groſſa ſtiptica niſi opillatio epatis quādoq3 prohibeat: q̄re tunc aperitiua cū ſtipticis alternētur. Cura mictus ſaniei prout venit a renibus eſt eadē cū p̄dicta. Sed quādo eſt cū ardore vrine et dolore in virga vtat̄ omni mane trociſcis de alkekangi qui ſic fiūt ſm Meſ. ℞. granoꝝ alkekangi. ʒ. iij. ſe. por-

tulace cucurbite citrul. mundatorū aā.ʒ.iij. et ß. boli armēici: gumi arabici: thuris: ſan. dra. papaueris al. amigdalarū dulciū excorticatarū: ſucci liquiritie: draganti amili: granorum ſolatri aā.ʒ.vj. apij: carabe: iuſquiami: opij aā.ʒ.ij. ft trociſ. cum muſcillagine pſillij det vnus mane et ſero cū iulep vel ydromelle: qm dolorē mitigant: ſaniē abſtergūt: et vlcera conſolidant ſi deus voluerit. Et fiant omnia que dicētur cap. de vlcere in veſica.

Emperica.

Dic ūterper ti mictū ſanguinis ex renibus qnqz puenire ex multitudine ſan. in corpe: ſicut fit et vomitus ſan. et fluxus vētris: et ppe in corpore ſanguineo ocio gaudēte ac quiete. Et cura eius eſt eadē cū predicta preterq̄ magis inſiſtendū euacuationi cū flebothomia et puocationi menſtruorum et emorroydarū in corpore vt diuertat ſang. ad loca alia: et minorationi cibi et pot⁹ et rectificationi epatis et ſplenis: vt ſcripſim⁹ capl'is et additio in exercitio et labore. Affirmāt preterea q ad mictū ſan. ex renibus: et ppe exuberātis quattuor cōſueuerūt ſupuenire accidētia timoroſa que cauſaz ad ſe trahūt. Primū eſt ſan. coagulatio in veſica: ppter quod retinet vrina et fit diſſuria vel ſuria doloroſa. Vn̄ Ipo. iiij. p. amph. Quib⁹ in vrina groſſa q̄ſi carniū fruſtra: vel ſicut pilli de renibus exeūt. Et cura eius eſt vt vngatur pectē cum vnguento calido mollificatiuo: qd ℞. marciaton dyaltee aā.ʒ.j. butiri recētis.ʒ.ß. croci.ʒ.ſ. miſceātur perfecte ad ignē vel ſolē calidum: et poſt mollificationē ſumat aliqd ex diureticis ſi nō timueris vlcus que dicunt ca. de calculo. et ca. de diſſuria. Et ſi p hoc non educerent fruſtra de ſanguine et adhuc retineret vrina inijciētur colliria diſſolutiua et lubrificatiua per virgā cū ſiringa que dicent ca. de ſuria et diſſuria. Scdm eſt vlceratio veſice ppt ſanguinē in ea longo tpe retentū et in ſaniē cōuerſum. Et cura ei⁹ ē cura vlceris in veſica. Tertiū eſt ydropiſis et infrigidatio epatis ppter euacuationē ſan. cholerici influētis caloře. Et cura ei⁹ eſt rectificatio epatis et ſplenis cū electuarijs et emplaſtris calidis et ſtipticis dictis ca. de debilitate epatis. et cap. de ydropiſi aſclitis. Quartū qd frequēti⁹ euenit eſt cales et conſumptio corporis ppter innumerationē venarum et membrorum que fe. ethicā accēdunt. Et cura ei⁹ eſt cōpoſita ex cura maciei que dicet. et cura mictus ſang. que nūc dicta eſt. et cura feb. ethice que dicet lib. ij. ſi deus voluerit.

Canones.

Remedia exhibita per inferius: ſcz cliſteria et colliria paruz vl' nihil pficiūt in paſſionib⁹ renū: qm virtus eorū ad locū nō ptingit. Conferre tn̄ vident p accidēs: ſcz gratia pſeruatiōis veſice ab vlcere. Inijciant ergo frequenter colliria lauatiua cū ſiringa que dicent cap. de debilitate renum cōuenienti: et neceſſaria preſenti capl'o et toti tractatui preſenti.

Pronoſticatio.

Dictus ſanguinis puri periodice pueniens et cū alleuiatione infirmi nullatenus reſtringat niſi ſuperfluat et virtutez deijciat: quoniā naturalis eſt et creticus. Conſueuit talis fluxus queādmoduz et vomitus ſanguinis et fluxus vētris ſanguineus in quibuſdam corporib⁹ certis vicib⁹ ſalubriter euomere ipſa a multis preſeruare paſſionibus: ſcilz ſciſſura venarum: ſinocha: ydropiſi: lepra: et ſitibus: et ppie in corpore ocioſo

crapuloſo: vel poſt reſtrictionē mē
ſtruorum et emorroydarū in corpe
conſueto. Item mictus ſang. exube
rans antiq̄tus qui neqꝫ p ſe neqꝫ p
artem reſtringit ydropiſim vl' ma
raſmum ꝛ finaliter mortē inducit.
Item ad mictū ſanguinis cronicū
ſequi cōſueuit mictus ſaniei: ꝛ per
conſequēs vlceratio in renibꝰ ꝛ veſi
ca cū ardore ꝛ dolore. In vrinando
quare a pncipio ſuccurrat: quoniā
vlcus difficilius cōſolidat ꝙ vulnꝰ
ꝓpter intentionē in curādo. Unde
Ipo. ſeptima particula amphо. In
ſan. ſputo ſaniei.

De calculo et arena ru-
bea vel alba. Cap. iij.

Lapis calculus ꝛ arena ge
nerāt ex materia groſſa
cinerosa terreſtri a calo-
re naturali aſſante: ſicut
lateres in camino. Si igit tali ma-
terie cineroſe aliquid adueniat ex
humore viſcoſo glutinoſo ꝯgregan
te partes fit lapis. Si vō nihil vi-
ſcoſitatꝫ aduenerit fit arena: ꝓpter
quod ꝛ ſabulū nequaꝙ in petrā cō
uertitur: neqꝫ a calore adurēte: ne-
qꝫ a frigido ꝯſtringēte qualicūqꝫ.
Si vō medio mō ſe habuerit. ver-
bi gratia. quia ps quedā parti cōui
ſcatur: ꝛ parti alteri nō cōuiſcatur
fit calculus. Eſt em̄ calculus lapis
paruus ſeu principiatus: arena vō
eſt puluis ex quo fit lapis atqꝫ cal-
culus. Et licꝫ lapis mineralis fieri
poſſit a frigido cōſtringente partē
cineroſam cū parte argilloſa: lapis
tamē in corpore animalis nequaꝙ:
qm̄ vita nō ſuſtineret tantā frigi-
ditatem. Fiunt autē iſte paſſiones
ſolūmodo in mēbris deſeruiētibus
receptioni ꝛ expulſioni ſupfluitatꝫ
digeſtionis ſecūde que ſunt renes ꝛ
veſica: qm̄ ad ipa ꝓpellūtur virtute
regulante totū ſupfluitatis flegma

tice muſcillaginoſe gn̄ate in epate
propter indigeſtionem: quare ſtan
tes inter loca anguſta figuntur do
nec aſſentur. Unde Ipocra. quarta
particula amphoriſmoꝝ. Quibuſ-
cūqꝫ in vrinis arenoſe ſubſtant hijs
veſice aut renes lythiaſim patiun-
tur in generationē lapidis vel eius
diſſolutionē. Signa autem diſtin-
ctiua ſunt: qm̄ ſi ſit a renibꝰ eſt co-
lor ipoꝝ rubeus: ꝛ forte egrediunt
cum vrina fila longa: ſicut pilli. Un̄
Ipo. quarta parti. amphoriſmorū.
Quibus in vrina groſſa ꝙ carniuꝫ
fruſtra. vel ſicut pilli de renibꝰ exe-
unt: ꝛ ſentit eger dolorem ſimilem
colico. Et illud ideo quoniā venter
et vrina reſtringitur ꝛ mouet nau
ſea: et fit dolor in ylijs ſicut in paſ-
ſione colica. Et hoc quidē fit ꝓpter
viciniā iſtorum membrorū et com-
paſſionem. Sed oportet vt diſtin-
guatur inter ipam ꝛ colicā pvrinā.
verbi gratia. qm̄ eſt in fundo eius
reſidens: ſicut arena rubea. aut de
ꝯſuetudine egri eſt vt mingat poſt
huiuſmodi dolorē lapidē aut arenā
rub. aut iam minxit ante p aliquod
tēpus vrinam nigrā cū qua fuit do-
lor in alkatim qui eſt locus ſpondi-
lium ſub quibus ſituati ſunt renes.
Tūc nāqꝫ ſcies ꝙ eſt lapis in reni-
bus: ꝛ ꝓprie ſi dolor deſcenderit ad
pectinē donec puenerit ad teſticu-
los ꝛ veſicam: ꝛ forte retineat vri-
na vel parū ex ea egrediat: quoniā
pori vritides extāt oppoſiti. In la-
pide vō qui eſt in renibꝰ eſt locꝰ do-
loris minor ꝛ verſus ſpondilia decli
uior ꝛ verſus vmbilicū. In lapide
vō qui eſt in renibus eſt locus dolo
ris minor ꝛ vſus ſpondilia dorſi de-
cliuior. Et iterū dolor colice pmu-
tatur de loco ad locuꝫ: quoniā eius
cauſa eſt vētoſitas ꝛ flegma. Dolor
renū vō ſtat fixus ſicut clauus: qm̄
eius cauſa eſt lapis. Et ſi lapis iam

renes exierit et ad poros vritides deſcenderit: ſentitur dolor quaſi ab alkatim ad inguina deſcēdēs q̄ſi ſit in eis aliq̄d ſuſpēſum. Et ſi lapis iā ꝓpinquus veſice fuerit ſentitur dolor in eius cōcauitate que eſt ſupra anum ⁊ ſpondilia caude. Signa vō lapidis calculi vel arene in veſica ſunt albedo vrine et ſubtilitas eius ⁊ reſidentia alba in fundo vrinalis poſtq̄ fuerit a medico circuncirca cōquaſſatum ⁊ erectio virge ꝓpter retētionem vrine ⁊ difficultas exitus eius cum dolore vehemēti: ⁊ ꝙ patiens ſcalpit virgā ⁊ circa ipſam laborat manibus trictitādo. Et qn̄qȝ accidit exitus ani propter vrine multitudinē ⁊ plurimū conamē expellendi: et ſentit patiens dolorem ſub pectine ⁊ pudendū. Et ſcias ꝙ lapis in renibus vt plurimum accidit adultis. Infantibus vō in veſica: quoniā in adult[is] eſt calor aſſans promptior q̄ virtus expulſiua. In infantibus vō fortes ſunt oēs virtutes naturales: ſed in eis eſt guloſitas: quare mltiplicāt ſuperfluitates argiloſas q̄ ſcḋm renes ꝑtranſeāt ad veſicam cōcurrentes eius frigiditate naturali prius condenſantur et puerorū iugula diutius retinent[ur] donec a calore frixent[ur] ſicut cremiū in frixorio. Scias preterea ꝙ lapis in renibus vel veſica duarū eſt ſpecierum. Unus eſt qui frangi poteſt per medicinas: vt quia recens mollis paruus. Alius autē qui nequaq̄ frangi ſe permittit: vt qr antiquus lenis planus ſolidus groſſus: quare inciſione indiget cuȝ ferro ⁊ extractione: que tamē faciēda non eſt niſi per deſperationē medicinarū. Signa autē diſtinctiua ſunt: qm̄ ſi poſt vſuȝ mediciarū appuerint arenule in fundo vrinalis magis ſolito multiplicate emiſſionis vrine ⁊ mitigatione doloris circa alkatim: vl pectinem atqȝ virgam: Tunc ſcire debes ꝙ lapis frangit[ur]: quare vſum medicinarum aſſidua. Si vō econuerſo res ſe habuerit ſcire oportet ꝙ manuali oꝑatione indiget. Iſta tamen operatio locum nō habet niſi de lapide renum poſtq̄ tranſiuit per poros vritides ad veſicam quādoqȝ ad renes et poros eſt multa ꝓfunditas: in cui[us] inciſione eſt indubitata deſperatio ad ſalutem.

Methodus. Cura lapidis in renibus eſt duplex. Una curatiua qua indigemus hora doloris et paroxiſmi. Alia preſeruatiua qua indigem[us] hora quietis et poſt paroxiſmum: quoniā ſicut ait Auicen. tertio canō. fen. xviij. Renalis paſſio in quibuſdam corporibus periodice reſoluitur: queadmodū ⁊ emorroyd. et eſt pura et dolor iuncturarum. Et nimirum quoniaȝ omnis morbus a materia dependens ſucceſſiōe participat ⁊ periodo: vt ait Gal. ſecūdo de febribus. Actus curatiuus huiuſmodi eſt vt eger ilico poſt ſenſationem doloris inūgat alkatim totum inguina pectinem et virgam cum oleo de lilio vel camomille vel aneto vel cum oleo de ſcorpionibus quod dicemus. E. de empericis. Poſt hoc euacuētur inteſtina cum ſuppoſitorijs vel cliſteri dicto capitulo de freneſi. ⁊ capitulo de boliſmo. quia ꝑ hoc renes et pori minus anguſtant[ur]. Poſt hoc intret eger tinam aque dulcis vel tepide vel aque decoctiōis malue violar[um] camomille melliloti fenugreci ſeminis lini: foliorum populi et ſalicis vngule caballine caulium recētiū aniſi apij lactuce dauci paſtinace endiuie ⁊ ordei: qm̄ duritiā mollificat: et materias colli: vias elargat: vrinā ꝓuocat: atqȝ dolorem ſedat. Et ex eiſdē reb[us] fiat empl[astru]m cū

oleo anetino vl' camomillino quod ſufficerit: et ponat̃ tepid̃. ſup̱ locū et ante emplaſtrū: ⁊ p⁹ hoc vngan tur loca p̃dicta cū vnguēto arrogō ⁊ agrippa. an̄. ℥. ij. dyaltbee. ℥. vnā. butiri recētis. ℥. ß. Et ſumat poſtq̄ p. ij. horas ī balneo ſederit ⁊ vie di⸗ latari ceperint de medicamine frā gente lapidē et ꝓuocante vrinā qd̄ infra dicem⁹. C. de empicis. Et bi bat ſup ip̄m aliq̄d vini albi ſubtilis aquoſi: ⁊ cū balneū exierit ſtet ere⸗ ctus pede vno ⁊ ſaltet vel deſcēdat clutos vel ſcalas velociter vel eq̄tet equū duriter ambulantē vel ponat vētoſas ſiccas ſup̱ locū doloris gra datim deſcēdendo cū ipſis p̱ pecti⸗ nē vſq̃ ad principiū colli veſice ſic nāq̃ lapis exibit cū vrina. Si autē lapis ad veſicam deſcēderit ⁊ in ei⁹ collo fixus ſteterit ꝑpt̃ ſui magni⸗ tudinē et lateris obliquitatē: tunc educat̃ ſicut iam dicet̃. Si aūt poſt exitū lapidis cū vrina nō ſequatur mictus ſan. tūc eſt incolume et plu⸗ rimū illud fit cū lapis eſt paruus ⁊ planus. Si v̄o ſequat̃ mictus ſang. ꝑpter magnitudinē vel tuberoſita⸗ tem lapid̄. lacerātis vias p̱ q̄s trāſit tunc curet̃ per flebothomiā diuer⸗ ſiuam baſilicie ⁊ medicinis ſtiptic; dictis capl'o de mictu ſan. ⁊ q̄ dicē⸗ tur ca. de vlcere in veſica. Sic igit̃ regat̃ alternatim cū medicinis di⸗ ctis donec lapis tot⁹ expellat̃ ⁊ do⸗ lor ſedetur. Cōfert p̄terea vt vtat̃ freq̄nter medicinis ſoluentibus le⸗ niēdo ſicut eſt caſſiafiſtula et tama rindi manna pruna viol'. qm̄ inte⸗ ſtina euacuāt et vias vrinales mol⸗ lificant ⁊ dilatant. Neq̃ vtat̃ hora illa farmacijs acutis ne forte mate⸗ rias ad interiora declinēt. imo vta⸗ tur vomitu ſi fuerit poſſibile gra⸗ tia eradicationis ⁊ diuerſionis. Si autē poſt hec om̄ia dolor nō ceſſaue rit imo lapis fixus ſteterit in reni⸗ bus vel poris: tunc narcotica dona⸗ bis que dolorē auferant infrigidā⸗ do atq̃ mortificādo: qm̄ melius eſt aliqd̄ malū egris gignere q̄ ſinere in mortem cadere: vt dicit Gal'. xi. de ingenio ſanitatis. Et hmōi ſunt filoniū recens vel tyriaca infra. vj. menſes conſtructa: vel tyriace. ʒ. ij. opij grana. vj. in potu dato cum vi⸗ no calido. Actus preſeruatiuus eſt vt abſtineat a cibis ⁊ potibus viſco ſis ſicut ſunt caſeus panis azim⁹ vi nū rubeū groſſum: ⁊ a groſſis dul⸗ cibus: vt ſunt ficus dactili carnes porcorū extrema aīaliū triticū pa⸗ ſta ⁊ frixa om̄ia in oleo vel butiro. ſed vtatur penetratiuis ſubtilibus vt ſunt carnes laudabiles ſepe di⸗ cte. Bibat vinum album claruʒ pu rum limphatū cū aqua fontis. vtat̃ quādoq̃ coitu et proprie in ieiuno: qm̄ renes potēter euacuat ſimiliter et fortificat ſi fiat vſu moderato. Vtatur purgationibus in p̄ncipio veris ⁊ autumni educētibus humo res groſſos frigidos vl' aduſtos p̄⸗ paratos cum ſuis ꝓprijs digeſtiuis prout dicem⁹ capl'o de paſſione ar⸗ thetica: verūtn̄ ne ſub ſilentio p̄ter curram⁹ pillas ſublimes educētes arenulas ⁊ earū materiā ex renib⁹ aduſtam vl' nō aduſtam ſic fiat. ℞. ſemē eruce ſilueſtris mili ſolis ſa⸗ xifragie aniſi carui ameos mara⸗ tri. an̄. ʒ. j. ſe. frigidorum cōmuniū mūdatarū. ʒ. ij. caſſie lignee caſto. capparis cinamomi ciperi. an̄. ʒ. j. ſpicis ℈. j. ſeminis armel. ʒ. ß. ſera⸗ pini bdellij oppopon̄. an̄. ʒ. ij. reu⸗ barbari boni agarici. ʒ. iij. aloes op timi ad pondus omniū. maſticis. ʒ. vnā. diſſoluant̃ gumi in vino albo claro et reliqua pulueriſata cōficiā tur cum eo et fiāt pillule minime ⁊ detur ex eis ſero ſine cena a. ʒ. j. vſ⸗ q̃ ad. ʒ. duas. cū vino calido. Abſti neat a ſomno ilico ſup̱ locū et ſom⸗

no ſuper dorſum et ſtrictura plurima et equitatione ſuperflua et fatigatione dorſi vel tractationib⁹ vel ſuſtētationibus vel coitu ſuperfluo nō permittat vētrē ſiccari ſed ipm leniat cum ſuppoſitorio vl' cliſteri. Non permittat etiā flegma acuari in vijs vrinalibus: imo eū omni die euacuet cū puluere et ſirupo diuretico qui ſic fit. ℞. ſeminū cōmunium calidorū que ſunt aniſi feniculi petro. apij: ſparagi: bruſci: radicū cōmuniū calidorum que ſunt earundem ſeminū cōmuniū frigidorum maiorū que ſunt ſemē cucurbite cucu. meloñ. citrul. ſeminū cōmuniū minorum que ſunt ſemē endiuie: lactuce: ſcariole: portul. ameos: amomi: carui: cimini: dauci: milij: ſol. ſaxifrage: graminis lactu. maiorane: valeriane rubee tinctorum añ. fiat ſirup⁹ cum lib. j. zuccari. et detur in aurora omi die cū vino al. aquoſo. Et ſi vis aromatizare pone ℥ iß. cinamomi ligni aloes folij garioff. baccarū lauri añ. ʒ. ij. terātur groſſo modo et ligētur cum pāno lineo et ſuſpendant in ſirupo hora decoctionis ſecūde. Si autē volueris ipm acuere adde cipi capparis: acori: azari: granorum iuniperi: cātaridis ſine alis et capitib⁹ añ. ʒ. j. vel ß ex oībus predictis ſeu pluribus pul. ſubtil. velut alcohol vel electuarium put maxime ſapuerit egrotanti. Vel vtatur electuarijs diureticis famoſis q̄ ſunt dyaniſum dyaciminū: litōtripon: metridatū: nefracatar. dyacaſtor. bibēdo poſt ipm aliquid vini albi clari. Cōfert preterea ſumere in ieiuno amigdalas amaras vel tyriace. ʒ. ij. cū vino eodē ſemel vel bis in hebdomada. Cura lapidis in veſica eſt vt fiant omnia ſupradicta in cura lapidis in renibus per ordinem cum reiteratione frequētata vicib⁹ alternatis donec exierit cū vrina. Si autē omnia illa nō cōtulerint: imo lapis in meatu virge ſteterit et vias opilauerit et vrine retētionem induxerit doloroſam: tūc iniiciatur p oriſiciū virge aliquid ex oleis ſupradictis vel muſcillagis altheeve vl' pſillij vel oleū viol. cū ſiringa vl' ſine ſiringa donec via mollificetur et dilatetur: et ponatur vga in aq̄ calida pdicta: vel embrocetur cū aqua et oleo cōi mixtum et calefactum infundēdo in eis petias et inuoluēdo virgā totam et ſumen ventris et fricetur locus in quo lapis eſt et ad anteriora expellatur vna vice poſt aliam donec egrediatur. Si vo in medio virge neq3 aliquid predictorum cōtulerit et locus apoſtemetur vel tumeſcat: tūc incidatur virga inferius ſub ea et extrahatur. Si vo in radice virge lapis conſtiterit in loco qui eſt principium colli veſice et vrine exitū phibuerit: tūc ſcias q lapis eſt durus plan⁹ magn⁹ non obediens ad frangendū vel educēdum: quare oportet vt incidatur collū veſice in loco eodē cū obliquatione vge ſuper latus oppoſitū et extrahatur: et poſt hoc cōſolidetur. Et ſi extrahi nō poterit dimittatur loc⁹ aptus per totum reſiduū vite ſue: et cū neceſſe fuerit vrinare immittatur cānula et egredietur vrina et non incidatur ſubſtātia veſice: quoniam eſt neruoſa ſpermatica: quare ſequeretur dolor et partiū diſtractio ſpaſmoſa: collum aūt eſt carnoſum muſculoſum facile cōſolidabile. Mō ſi inciſionem facere voluerit: vtputa quia patiēs eſt adultus: in cui⁹ inciſione cadit timor mortis magis q̄ i pueris propter ſenſus acuitatem et membrorum duritiem: tūc fiat ſibi cura blāditiua qua vrina educatur omni hora cum neceſſe fuerit et vita cōſeruetur que eſt vt eger ponatur in balneo predicto: vel fomentetur eius virga cū aqua et oleo te-

pido tẽpoꝛe longo. Pꝛeterea reſupinetur ⁊ eleuetur virga: ⁊ per eiꝰ oꝛificiũ intromittat̃ ſiringa ad longitudinem virge vel plus: in cuius cõcauitate ſint tẽta vel filũ extẽſuꝫ de extremo in extremũ: ⁊ cũ deſcẽderit ſiringa in concauũ veſice ⁊ lapidem opillantẽ ꝓpulerit: extrahatur tenta vel filũ ſubito et minget per ſiringam: ⁊ poſt expulſionẽ vꝛine completã iniiciat̃ per ſiringã liquoꝛ abſterſiuus: vt eſt aqua decoctionis mellis: ſe. apij: ſe. endiuie: fenicl'i ⁊ ſimiliũ: vl' ſicut eſt oximel compoſitum: qm̃ vꝛinam ꝓuocabit et humoꝛes viſcoſos qui ſunt cauſa et materia augmẽtationis lapidis abſterget. Et ſunt qui per ſolã reſupinationem vꝛinã expellunt ſine impoſitione ſiringe. Eſt aũt ſiringa canna ex auro vel argento fabꝛicata ꝗtitateꝫ vie vꝛinalis virge ſimul ⁊ eius longitudinẽ continens vel parũ plus groſſioꝛ in parte que intromittitur: per cuius ꝯcauitatẽ tranſit de extremo in extremũ virgula ferrea vel ſeta poꝛcina vel filũ de lana vel pillus equi triplatus vl' aliud ſimile: ⁊ ſic regatur per dies reſiduos vite ſue quotiẽſcũqꝫ difficultas euenerit vꝛinãdi. Et ſi ante iniectionẽ ſiringe euacuaret̃ vẽter cum cliſteri lubꝛificoſo ⁊ vnctuoſo ⁊ plus ſolito vtile reperitur.

Emperica. Medicamẽ completum ad frangendũ lapidem in renibus et veſica ſi per medicinas frãgi poterit ⁊ educi cum vꝛina ſic ſ. ℞. cinerum ſcoꝛpionũ viuoꝛum aduſtoꝝ in olla terrea noua ſicca ꝑfecte obturata: lapidis iudaici: lap. ſpõgie: lap. renalis homĩs: vitri aduſti lazuli: lapidis ematiſ. oſſis ſepie: ſanguinis lepoꝛis exiccati pilloꝝ leporis aduſtoꝛum: ſicadarũ aduſtarũ: cancroꝛum aduſtoꝝ; ſanguis hyꝛci antiqui nutriti tẽpoꝛe lõgo ex herbis diureticis: mactati in diebꝰ canicularibus exiccati perfecte ſuper pꝛunas ardẽtes aſperſi cum ſale coſto ſufficiẽti ne putreſcat crete marine ſaxifrage omniũ an̄. partẽ vnã ſeim diureticoꝝ: ſe. cõiuꝫ frigidoꝝ maioꝛum ⁊ minoꝝ mũdatoꝛum: radicum diureticaꝝ: agarici: reubarbari an̄. quar. ꝓ. terãtur oĩa ſubtiliſſime vt alcohol ⁊ cum zuccaro. Fiat pul'. vel electuarium de quo ſumat omni die in ieiuno. ʒ. ꝓ. vel. ʒ. duas cum vino albo aquoſo. Quod ſi deſcriptionẽ augmẽtare volueris adde aliud ex quolibet eoꝛũ q̃ ſunt ſemẽ eruce: ſemẽ vꝛtice: ſe. nigelle: ſe. cuſcute: ſemen ruthe: ſemen raphani: ſemẽ dauci: ſemen geneſte: ſe. enule: cãpane: ſquinãti: ſcolopẽdrie: gentiane: piperis: ariſtologie longe ⁊ rotunde: ſalis nitri aduſti: granoꝛum ſe. caſſie lignee: iuniperi cimini rubee tinctoꝛũ. Quod ſi deſcriptioneꝫ adhuc magis foꝛtificare volueris adde aliquid ex gumis calidis: velut ſunt galbanũ oppoponacum: armoniacũ: bdellium: ſerapinum. ſimilr̃ et ex rebus mẽſtrua ꝓuocãtibꝰ: velut eſt mirrha: acoꝛꝰ: azarum. Qđ ſi cũ pꝛedictis ponere vis directiuum foꝛtiſſimũ virtutis vltimate adde cãtariđ. abſciſis capitibus et alis que ſunt partes venenoſe ſextam partem vniũ. Cantarides nãqꝫ tãta pꝛopꝛietate vias vꝛine reſpiciunt ⁊ plerũqꝫ veſicam vlcerant ⁊ ardoꝛem efficiũt in vꝛina. Quapꝛopter cauendum eſt ab ipſis: ſimiliter et a mirrha et a gumis pꝛedictis cũ adeſt mictus ſanguinis et diſſuria aut fluxus menſtruoꝛuꝫ aut emoꝛroydarũ. Ut aũt medicina iaꝫ dicta ſit delectabilioꝛ aromatizetur cũ zinzibere: cinamomo: garioff. ſpica: calamo: mace et ſimilibus. Et quidã addũt ameos

amomi cipi capparis coſti amigdalarum amararū nucleorum perſicorum ⁊ ceraſorum milij ſolis macedonici ⁊ leuiſtici maratri xilobalſami carpobalſami et puluerem auicule que dicitur apud gallicos cauda tremula: ⁊ benefaciūt. Eſt nāqꝫ cōtinens omnes medicinas ſimplices vrinatiuas et lapidis fractiuas. Item experimētum ad hoc eſt vt accipiatur lepus viuus et extrahantur ab eo inteſtina ⁊ ſtercus et cum pillis et ſanguine et carne tota ſicut eſt ponatur in olla terrea noua vitreata et fundatur ſuper ipm ſanguinē hirci antiqui non caſtrati donec totus fuerit coopertus. Deinde cooperiatur os olle diligenter cum terra ſigillata ⁊ ponatur ad ignē tempore longo donec totum aggregatum in cinerem cōuertatur vel rem aduſtam tunc extrahatur et pulueriſetur vt alcohol: et detur de hoc puluere omni die.ʒ.j.vel.ij.cum vino diuretico. Item liquor qui potatur ad idem ſic fit. ℞. nucleorum perſicorum ⁊ ceraſorū mūdatorum amigdalarum amararū mūdatarum añ. terantur et bibātur cum aqua clara dulci vel cum vino diuretico ⁊ exprimatur lac ex hoc mixto quod potetur in ieiuno. Ad idem pfert aqua diſtillationis ſaxifrage milij ſolis foliorum ⁊ ſeminis apij: ſanguinis draconis herbe pforate tribuli marini polij camepitheos ruthe agreſtis teneritatum vitis albe cardi radicum rubi corticis geneſte capilli veneris petro. macedonici graminis penthafillon: ſcolopendrie: tamariſci: acori: azari: ſquināti: lupuli: eupatorij: endiuie: lactuce: ſileris montani: pullegij: yſopi: fenicu li: enule: radicum quinqꝫ cōm oim añ. ℳ.j. ſi recentia ponātur in alēbico ⁊ diſtillentur ſicut fit aqua roſarum: de qua bibat patiēs aliquid omni die in ieiuno: et cum ipſa inungat renes et veſicam atqꝫ virgā totam. Si vero res omnes haberi nō poſſint recētes. verbi gratia. vt in hyeme: tunc infundantur res ſicce per diem ⁊ noctem vel amplius in vino albo claro: preterea diſtillentur ſicut prius. Hic nāqꝫ liquor potenter vrinam prouocat: flegma viſcoſum ſubtiliat: arenulas diſſipat: vias elargat: ⁊ renes purgat. Oleum de ſcorpionibus quod inūctū ſuper renes et infra veſicam iniectū per ſiringam lapidem frangit et expellit ſic fit. ℞. ſm Johēm bebemeſ. in ſuo antidotario. ℞. ſcorpiones viginti numero plus vel minus iuxta ipſorum quātitatem: ⁊ pone in vaſe vitreo: ⁊ pone ſup eos olei amigdalarum amararum lib.ij. et ſtringe caput vaſis et dimitte in ſole diebus triginta: tunc colla et vtere. Alius modus eius ſm ipſum. ℞. ariſtologie rotunde: gentiane: cipe ri añ.ʒ.j. funde ſup ipa olei amigdalarum: et dimittatur in ſole diebus viginti: deinde proijce ſuper ea ſcorpiones a decem vſqꝫ ad quindecim iuxta ipſorū quātitatē. ⁊ iterū ſtringe orificiū ⁊ pone in ſole.xxx. diebus: deinde colla ⁊ repone. Eſt enim iuuabile ſi de ipſo patiens inungatur poſtq̄ minima egreditur et de ipſa iniciatur aliud per ſiringam. Oleum autem de amigdalis amaris ad idem conferens ſic fit. ℞. amigdalarum amararum mundatarum ab vtroqꝫ cortice quātum vis terantur contritione vltima: et fac paſtam ex eis et dimitte in loco calido per quinqꝫ horas: tūc iterum tere ⁊ pone in torculari: et exprime et emanabit oleum. Si aūt in vaſe duplici decoxeris ſicut p horę ſpaciū ⁊ deinde expſſeris in torculari ma-

nabit abundãtius aut amigdal'.cõtritis ſacculos impleueris ꝛ ſub cinere calido aut arena calida inter pãnos ſepelieris et ꝑterea expꝛeſſeris abũdabit. Eſt nãq₃ hoc oleum aperitiuũ opillationũ ꝟ ẽtoſitatum lenitiuũ aſperitatũ mollificatiuu₃ duriciei ũ decoꝛatiuũ coloꝛis ꝛ plurimũ cõferẽs doloꝛi auriũ atq₃ ſurditati et tinnitui ſi de ipõ fundatur in aure. Et eode₃ modo fit oleũ de amigdalis dulcibus: ſed non eſt tñ conferens in hoc caſu. Eſt tñ mag' lenitiuũ ꝛ humectatiuũ ptiũ ſiccarũ durarũ vel aſperarũ quare confert raucedini ꝛ tuſſi ꝛ ptiſi ꝛc.

Canones. Nõ eſt coueniens vt negligatur cauſa doloꝛis renum ꝛ veſice etiã cũ anodinis vel ſtupefactiuis. Et ſi nõ aliter qm̃ poſt mẽſem vnũ ꝑducit egrum ad ethicã cũ aſſiduatione doloꝛis: et qñq₃ vulnerat veſicam ꝛ inducit vꝛine ardoꝛem ꝛ foꝛte ſi doloꝛ vltimet̃ ꝑniciem. Itẽ ꝓuocat etiã emoꝛ. vel mẽſtrua in coꝛpoꝛe conſueto cõfert: qm̃ materias groſſas aduſtas vl' nõ aduſtas euacuat et diuertit. vñ ypoc. v. ꝑti. amphoꝛiſmoꝝ. Melancholicis et freneticis emoꝛroide innate bonum.

Pꝛonoſticatio. Si lap. in renibus vel poꝛis ſteterit et vꝛinam ꝓhibuerit et doloꝛẽ foꝛtem induxerit neq₃ ꝑ ſe neq₃ ꝑ artẽ exierit moꝛtale. Item lapis calculus et arena in renibus et veſica ſil'r et vlcera in ipſis raro ꝑfecte curãtur. ꝛ ꝓpꝛie ſi fuerint antiquata quod quidem contingit ꝓpter materie groſſiciem vel adherentiã viarũ anguſtationem ꝛ mẽbꝛoꝛum pꝛofunditatem. Et ſi coꝛpus fuerit ſenex nũq̃ curat̃ ꝓpter cauſe foꝛtitudinẽ ꝛ virtutis defectionẽ. vñ Ipo. vj. ꝑti. ampho. Nefreticis ꝛ circa veſicã dolẽtes laborioſe ſanantur in ſenibus. Et intellige ſenes omnes qui ſunt vltra. xl. annos.

De dyabete ſiue dyarria vꝛine. Capitulũ. iiij.

Diabetes ẽ multiplicatio vꝛine ſupflua ex renum caliditate ꝓueniẽs cũ nocumẽto vtut' attractiue atq₃ digeſtiue que in eis ſunt: ꝓpter qd̃ ab antiq̃s nũcupata eſt dyarria vꝛine. Signa ei' ſunt ſitis foꝛtis aſſidua: ꝛ qñ poſt potum aq̃ vel alteri' liq̃ris fit ilico mictura pl'ima replens vꝛinale neq₃ humectant̃ os et labia ꝓpt̃ potũ hora aliq̃. Et eſt vꝛina alba ſubtilis ſicut aq̃ ꝓpter ſimplicitatẽ eius atq₃ cruditatẽ et extenuat̃ cum ea coꝛp' de die in diem.

Methodus. Cura eius eſt infrigidatio renũ ꝓpoſſe ꝛ debilitatio virtutis attractiue in eis qd̃ fit cũ emplaſtro facto ex roſ. terra ſigillata ſan. dꝛa. pſillio ſandalis piſtat' ꝛ cõcaſſatis cũ aceto et aq̃ roſ. infundẽdo petias ĩ ipſis ꝛ actu frigidas ponẽdo ſup loca renũ: vel cũ emplo ex ſummitate rubi et vitis albe et folijs ſolatri et ſemperuiue ꝛ plãtaginis coctis in aq̃ ꝛ aceto ꝛ piſtatis ꝛ incoꝛpatis cũ farina oꝛdei vel cum vnguẽto qd̃. ℞. populeon olei roſ. olei viol'. olei nenuph. añ. ꝑt. eq̃les. muſcillagis pſillij. ꝑ. ij. cere qd̃ ſufficerit. Et ſi vis foꝛtificare mag' ad de dꝛagãti karabe gumi arabici aq̃ roſ. et camphoꝛe: ꝛ cũ eadẽ inungatur pectus ꝛ ſpina tota ſi coꝛp' pl'imũ extenuet̃: qm̃ maraſmũ ꝓhibet vel retardat: ſit in aere frigido humido omi hora ꝛ ingrediat̃ aquam frigidã ter in die vſq₃ ad vmbilicũ ſi coꝛp' ſit carnoſu₃ aliqualiter. Et doꝛmiat reſupin' ſup terra vl' lecto ſtrato viol'. roſ. ſalicibus ꝛ herbis

frigidis. vtaꝛ trociſcꝫ de karabe dictis capꝰᵒ de mictu ſan. et trociſcis de alkekengi dictis ibidem: qm̄ ſanguinē ingroſſant calorē repmūt attractiuā diminuūt ꝛ ſitiꝫ extiguūt. Fiāt oīa dicta ca. de macie renū. vitet om̄ia diuretica atqꝫ vꝛinatiua ꝛ coitū oīno. Et vtaꝛ lenitiuis donec materie diuertātur ſicut ſunt pulmēta oꝛdei vel farris vel auene condita cuꝫ amilo penidijs amigdalis dulcibꝰ ꝛ zuccaro. vtaꝛ ſtipticis alternatim ſicut ſunt lētes caules carnes aſſe vel elixe cū mirtillis ꝛ ſumach ꝯdite cū ſumach et berberis vel granatoꝝ vel agreſte. vtatur cibis vt plurimū nutriētibꝰ ſicut ſunt teſticuli galloꝝ nōdū coeūtiū vitellis ouoꝛū recentiū extrema poꝛcelloꝛū: vtaꝛ alterantibꝰ ſicut ſunt carnes fluuiales piſces petroſi lac recens vſtulatū. Bibat aquā oꝛdei vł pꝛunoꝝ damaſcenoꝝ vł vinū rubeū ponticū limphatū cum aq̄ pluuiali. Sumat om̄i die i ieiuno de hac mixtura. ℞. roſate nouelle dyarrodon abbatis zuccari roſ. zuccari viol. tria ſandalis. aā. ptē. j. dyaniſi. ꝫ. ß. gratia directionis.

Emperica. Cōiter operantes faciunt laminā plumbeā latā valde ſubtilem ſpiſſam pfoꝛatā ſicut cribꝛuꝫ quā patiēs defert ſup renes firmatam cū faſcia tēpoꝛe omni.

Pronoſticatio. Sollicitandū in cura paſſionis ſtatim a pncipio: qm̄ ſi ꝑdurauerit caloꝛē inflāmat hūiditates exiccat ꝛ fe. ethicā inducit. Item ſi dyabetes ſupuenerit in feb. acuta ꝛ non acuta poſt ſigna digeſtiōis ꝛ die cretica nullatenus reſtringaꝛ: imo foꝛtificeꝛ cum aq̄ cicerū vł piſoꝝ. Si vo an̄ ſigna digōnis ꝛ die nō cretica: ꝛ cū debilitate vtutis aſſidua et coꝛpoꝝ arefactione reſtringaꝛ: qm̄ ſint homaticꝰ eſt ꝛ coꝛpis colliquationē ſiḡt ꝛ ꝑpe ſi ſupficies vꝛie appuerit oleaginea.

¶ De macie renū. Ca. v.

M Acies renū eſt cōſumptio adipis ſtātis circa renes cū exiccatiōe hūiditatis q̄ eſt in eis. Stat nāqꝫ pinguedo quedā cōdenſata circa renū ptē cōcauā. Fit autē ꝑpter dominātē caloꝛem q̄ in ipſis eſt: aut ꝑpter famē ꝛ pꝛiuationē nutrimēti. Signa eiꝰ cōia ſunt paucitas appetitus coitꝰ vel impotētia ad illud. Si aūt fuerit ꝑpter coitum vel famē ſupfluā ptꝫ ex relatione infirmi. Si ꝑpter malā cōplexionē ſiccā innatā vł fluxam patebit ex pꝛiuatione cauſarū pꝛimitiuaꝝ iam dictarum.

Methodus. Cura eius ex quacunqꝫ cauſa acciderit eadē eſt vt. ſ. habeaꝛ intētio ad impiguationē renū et coꝛpis totius quod fit ex multo ꝛ ſubito nutrimēto ſicut ſūt piſces petroſi recētes et ꝓpꝛie aſſi. Et iura carniū laudabiliū inſpiſſata cuꝫ vitellis ouoꝛū condita cum cinamomo cardamomo liquiritia et croco pulꝰ. ex ſimula cōditi cū amilo penidijs lactis recentis capꝛe vel amigdalaꝝ dulciū: ꝛ ſicut ſunt oua ſoꝛbilia teſticuli galloꝝ vel arietum et edoꝛū auellane ficus ſicce pingues fiſtici pignee dactili ꝛ vinum rub. dulce et lac calidū ex mamillis mixtis cū zuccaro ꝛ mica ſimule: ꝛ ſicut eſt balneū aq̄ dulcis tepidū poſt ꝑ duas hoꝛas ſine moꝛa in ipo ꝛ cū exire voluerit vngaꝛ coꝛpꝰ totū ex oleo roſ. vł viol. vel nenuph. Et pꝰ vnctionē ſpargaꝛ aq̄ frigida ſup ipſum: qm̄ caloꝛē naturalē adiuuat: ꝛ tūc doꝛmiat ſup lecto molli in aere frigido hūido vel tpato. Et ſi fuerit aq̄ decoctiōis maluarū viol. ſa-

licis populi magis ꝓfert. vtaꝛ ſomno lõgo poſt ipm ocio gaudio ꝛ q̈ete. Abſtineat ꝑpoſſe a coitu ſi ebothomia ſolone vẽtrꝫ: qꝛ vbi indigẽtia nõ opꝫ laborare ſiľr et a ꝓuocãtibus vrinã: et ꝓprie diureticis ſinapis vel aceto. Nõ vtaꝛ nec acuminibus niſi forte gr̃a ꝓuocatiõis appetitus. vtatur mľtiplicãtibꝰ ſperma ſicut eſt dyaſatirion dyadragãtum et oĩa q̃ dicemꝰ ca. de diminutiõe coitus. vngãtur renes ꝛ ſpina tota cum vnguento quod ſic fit. ℞. olei roſ. viol. añ. ℥. vnam. butiri recentis ſine ſale. ℥. duas. adipis anſeris anatis galline. añ. ℥. duas. cere. ℥. j. adipis renum edorũ et arietũ. añ. ℥. ij. diſſoluantur omnia in caſola et collentur et reſeruentur. vel cum vnguẽto tali. ℞. croci. ʒ. vnã. populeon. ℥. j. muſcillaginis pſillij butiri recentis. añ ℥. vnam et ſ. miſceantur: ꝛ ſi vis reſiſtere magis calefactioni adde cãphore. ʒ. j.

Emperica. Cura huius egritudinis tribus intentionibus ꝑficitur. Prima in extinctione caloris aſſantis. Secũda in alteratiõe ſiccitatis marasmãtis. Tertia in multiplicatione ſpermatis cõfortantis. pma colligitur ex capľo de ptiſi et capľo de fe. ethica. ſcđa ex capľo de debilitate ſtomachi. C. de cõplexione mala et ſicca. et capľo de dyabete. tertia capľo de diminutione coitus. Itez ſciendum eſt ꝙ ſcripta in capľo de ſpaſmo et proprie de manitione: et capľo de ptiſi ꝛ de debilitate ſtomachi ſicci: ꝛ de duritie renum. ac ca. de fe. ethica ſimul aggregẽtur integrabitur ꝑfecte renum humectacio et impinguatio ꝓut ẽ fieri poſſibile ꝑ artem. Quoniã ſiccum humectare de numero difficilimorum eſt propter humiditatem eſſe calidi tatem modicum attinere.

Canones. Hec paſſio fortibus indiget medicinis atqꝫ penetrãtibus ꝛ adherentibus: qm̃ facilius eſt humidũ exiccare ꝙ̃ ſiccum humectare: vt dicit Ga. vij. de ingenio. ij. capľo. ꝛ ꝓprie vbi ſiccitas ſtat cũ caliditate: qm̃ tũc eſt opus duplici intẽtione. ſiccitas nanqꝫ eſt lima calorũ: calor qꝫ eſt fornax ſiccitatis: vt di. ibidẽ.

Pronoſticatio. Solicitandũ in cura huiꝰ paſſionis ſtatim a principio: qm̃ ſi antiqueꝛ ꝛ cõfirmetur nõ curaꝛ: ergo ꝑducit corpꝰ ad ſiccitatẽ ꝛ feb. ethicã et demum ad mortem.

¶ De opillatione et duritie renum. Capľm. vj.

Fit aũt ꝓpť fľa groſſum viſcoſum adherẽs renibus ꝛ poris vritidibꝰ aut ꝓpter apa conuerſum in ſcliroſim. Signa eiꝰ ꝓpter flegma groſſum vel melãcholiã vel cõpoſitum ex hijs ſunt paucitas vrine amplior debito vel ſolito cũ albedine ꝛ ſubtilitate ipiꝰ ꝛ dolor grauatiuꝰ in ſpõdilibꝰ dorſi circa locũ renũ. Et ſi illa paſſio plongetur incipit venter inflari ꝛ vrina magꝫ ac magis retineri et ſequitur ydropiſis aſclitis. Signa eiꝰ ꝓpter apa ſcliroticũ ſunt ãceſſio apatis in renibꝰ cũ ſignis ꝓprijs ꝓpter qđ dũ antiquatũ fuerat nõ ſeqbaꝛ reſolutio ꝛ dolorꝫ grauatiui ceſſatio: neqꝫ ſaniei viſio ĩ vrina: imo remãſit grauitas in alkatim ꝛ cũ hoc minoraꝛ vrina et venter inflatur.

Methodus. Signa eiꝰ ꝓpter fľa groſſuꝫ vľ melľam vel ꝯpoſitum ex ipis eſt vt educaꝛ materia. Et educaꝛ ſicut dicemꝰ ca. de arthetica. C. de cã frigida. Cõferũt etiã pillule dicte cap. de lapide in renibꝰ. C. de

actu ꝑſeruatiuo. vngat̃ cũ vnguẽto facto ex adipib⁹ dicto ca. de macie renũ. Et ſi ipʒ magis fortificare volueris in mollificãdo ⁊ penetrãdo adde medullã cruris vituli vel cerui vl' tauri ⁊ aliq̃d aceti acutiſſimi. Cura ei⁹ ꝓpter apã ſcliroticũ lʒ ſit difficilis. Sũat oĩ die bis hora maioris inanitionis ſtomachi de ſirupo mollificatiuo ⁊ reſolutiuo ſicut eſt oximel ꝯpoſitũ datũ cũ aq̃ decoctionis ordei ⁊ mellis. Purgetur vicib⁹ alternatis parũ p⁹ parũ cuʒ bñdicta laxatiua vel cum oximelle acuato cũ.ʒ.ij.reub.boni. In vnguẽtis ⁊ empl'is fiat ſicut prius.

Emperica. Electuariuʒ bonũ mollificatiuũ lenitiuũ reſolutiuũ ⁊ vrinatiuũ ſic ſ. ℞. pineaꝝ mũd. amigd. mund. auellanaꝝ ſucci liq̃ritie penid. amili dragãti. ſe. althee ſe. lini ſe. malue capilliveneris. añ. ʒ. ß. mãne tamarind. añ. ʒ. j. ſaxifrage milij ſolis macedonici pullegij aniſi feñ. ſileris mõtani. rad. enule. añ. ʒ. iij. ſe. apij. ſe. feñ. ſe. aniſi. ſe. petro. ſe. ameos amõi añ. ʒ. ij. lapidis ſpõgie lap. iudaici cicadaꝝ ſan. hyrci antiquiſſimi armoniaci ſerapini opoponaci bdellij. añ. ʒ. j. reubar. optimi. ʒ. ß. zuccari vl' mellis qd ſufficerit. Et ſi vis aromatizare adde. ʒʒ. gariof. cinamomi cardamomi calami aromatici. añ. ʒ. ij. terant̃ det̃ ex ipo mane ⁊ ſero. ʒ. j. cũ vino al. aq̃ſo in cã ſl'atica vl' mel'ica. ſed cũ aq̃ decoctõis ſe. althee ⁊ mell' i ſcliroſi.

Canones. Nõ ſis ꝑceps i vſu diureticorum vel reſolutiuoꝝ: ſed vicibus alternatim interſere mollificatiua ita vt mollificatiua dñent̃ in ꝓportione ſexq̃altera vl' dupla qd ſecuri⁹ ẽ.

Pronoſticatio. Opillatio recẽs curatiõis eſt facilis. Antiq̃ta vo q̃ duricies dicit̃ difficilis. Sclirotiſatio autem curationis eſt impoſſibilis. Item opillatio renũ inducit ydropiſim ⁊c.

¶ De apoſtematibus renum et pororum vritidiũ. Capl'm. vij.

Apoſtemant̃ renes ſicut et membra alia ex congeſtione humoruʒ peccantiũ in quãto et quali in venis et arterijs ipſorum vel detur ſufficiẽtius ipſoꝝ ꝑ ipas. Et fit ex omni genere quattuor humoꝝ: vt plurimũ tamen cũ cõmixtione flegmatis. Signa eius ſunt febris cõtinua ꝯmixta ⁊ cum horripilatione nõ hñs paroxiſmũ et ſenſatio doloris grauatiui alkati queadmodũ ſi eẽt aliquid in eo ſuſpenſum: et cum ꝑcipitur egro iaceat ſupinus et ſ minoratio omi die. Et ſi apoſtema ſit magnum ſuꝑuenit ſtranguria ⁊ ſurgit tumor circa epar ꝓpter vrine regurgitationem. Et ſcias ꝙ licʒ ad quodlibet apoſtema membroꝝ interiorum ſequatur feb. continua ꝓpter continuã tranſpirationem fumorum caprinoſoꝝ ad cor ipſum inflãmantiũ. Attamẽ ſi membrũ propinquũ fuerit: vt pulmo pleura ſtomachus epar ſplen fit fe. continua acuta. Si vo remotum fuerit vt renes ſurget fe. ꝯtinua ꝯmixta id eſt non acuta: niſi membrũ fuerit neruoſum ſenſitiuum: vt veſica vel matrix vel principale et nobile: vt cerebrum ⁊ teſticuli vel materia acuta calida tunc nanqʒ fiet feb. inflãmationis intenſe.

Methodus. In principio huius apat' fiat flomia diuerſiua ex baſilica brachij dextri: et ſi corp⁹ fuerit ſanguineũ ⁊ vt⁹ ꝯſtãs exhat̃ ſang. ꝑ̄im⁹ vt diuerſio ꝯtingat ad renes. Poſt flebothomiã fiat emplaſtrũ

repercuſſiuū ex roſ. ſandal. ſemꝑ
uiua ſolatro extremitatibus rubi ꝛ
vitis albe coctis ꝛ piſtatis ꝛ incoꝛ
poꝛatis cum farina oꝛdei ꝛ plãtagi
ne ponẽdo tepidum ſuper locum et
addatur aceti foꝛtiſſimi. epithimet
cum ſandal. roſ. bolo ar. terra ſigil
lata infuſis in aqua roſ. ꝛ aceto vel
ſuccis reruȝ pꝛedictarū. Nutriatur
hoꝛa illa cucurbitȝ: cucumeris: me
lonū. citrul. farina oꝛdei vl' auene co
ctis cum lacte amigdalarū dulciū ꝛ
aceto. Bibat aquã oꝛdei vel pꝛuno
rum ſiccoꝝ vel ſeminū frigidoꝛum.
Sumat in auroꝛa ſirupū de nenu
pha. vel roſ. cum eiſdẽ rebus: et ſic
regat donec apoſtema euitet ſi fue
rit poſſibile. In augmẽto vō qđ eſt
poſt dies quattuoꝛ addat in emplo
aliquid ex anodinis reſoluentibus
reliquas ſluxas q̄ ſūt ſloꝛ. camomil
le mellilotū ſemẽ lini farina fenu
greci aneti ꝛ ſimilia. Et ſi videris
in eis pꝛofectū foꝛtifica ipa verſus
ſtatū ꝛ adhuc plus in declinatione
donec perfecte liberet. Si vō non
videris in repercuſſiuis pꝛofectuȝ
vſqȝ ad diem ſeptimū vel octauuȝ:
immo tūc febꝛis acuitur et doloꝛ:
qꝛ ſanies generat: tūc incipe aliam
curam: ſcȝ digeſtiuã ꝛ maturatiuã
per interius et exterius. Fiat igit
emplaſtrū ex malua. althea coctȝ ꝛ
incoꝛpoꝛatis cū oleo anetino et ca
momillino. Et ſi vis foꝛtificare ad
de axungiam recentẽ poꝛci vel gal
line. Et ſi times fe. inflãmationeȝ
pone in emplaſtro farinã oꝛdei et
tritici. Bibat hoꝛa illa aquã deco
ctiōis oꝛdei ꝛ ſemis althee: malue:
ꝛ endiuie ac lini: qm̄ maturat et le
nit ꝛ non dimittatur vẽter reſtrin
gi. Et cum viſa fuerit ſanies detur
ꝑmo ſtiptica lauatiua in potu: ſicut
eſt aqua decoctionis mell. ꝛ ſemis
apij vel oximellis compoſiti. Poſt
dies vō duos a ruptura dentur vi
ciſſim conſolidatiua: ſicut ſunt tro
ciſci de karabe vel alkekengi dicti
capi. de mictu ſanguinis vel ſaniei.
Vtatur hoꝛa illa lacte calido ex ma
millis mixto cum melle ꝛ zuccaro.
Confoꝛtetur hoꝛa illa cū carnibus
laudabilibus cōditis cum ſinapi et
melle vel pulte ex amilo ꝛ penidijs
et farina ſimule cōditis cum lacte
amigdalarū amararum. qm̄ omnia
iſta confoꝛtãt ꝛ mundificãt vlcus.
Bibat ydromel vel vinū albū lim
phatū cum ydromelle. In fine vō
fiant emplaſtra cōſolidatiua dicta
caplo eodem. Si autẽ oīa a pꝛin
cipio dicta non cōtulerint ꝛ graui
tas de die in diem augmẽtata fue
rit: et vꝛine difficultas ſine feb. vel
modica tunc apoſtema tẽdit ad ſcli
roſim: quare tunc pꝛocedatur vt di
ximus capitulo de opillatione ꝛ du
ritie renum.

Canones.

Hoc apoſtema ſicut ꝛ qđ
cunqȝ aliud: aut permutat ad locū
alium nobilem magis vel ignobilẽ
aut ſtat. Et ſi ſic aut terminatur ad
reſolutionẽ ꝛ eſt ſalubꝛe: aut ad ſa
nioſitatẽ ꝛ eſt difficile: aut ad ſcli
roſim ꝛ eſt moꝛtale. Et ex hoc tra
hitur canon vtilis in opere: ſcilicet
quod poſt vſum repercuſſiuoꝝ per
dies quattuoꝛ debet medicus ꝑmã
habere intentionẽ ad reſoluẽdum.
Et ſi non ꝓficit in eis vſqȝ ad dies
ſeptem vel circa id trãſeat coactus
ad maturãdum. Et ſi non pꝛoficit
ad id vſqȝ ad dies quadraginta vel
quinquaginta vel ſexaginta ꝓcedat
deſperat⁹ ad mollificãdū. Item ad
apa renū mr̄icis ꝛ ani ſequit ſtran
guria ꝓpter veſice cōpaſſionẽ. Hec
tamẽ ſtranguria curari non poteſt
medicinis circa veſicã exhibitȝ: qm̄
ibidem nō eſt eius cauſa. Vñ Ipo.
quinta parti. amphō. In ano fleg
monē. patiente ꝛ matrice flegmon

patiente habēte ſingultus ſuperue nit. et in renibus habētib⁹ saniem ſtranguria ſupuenit.

Pronoſticatio. Apoſtema renū ſi termiet ad reſolutionē ſalubre ſi ad dublati ꝛ rupturā timoroſum ꝓpter morbi longitudinē ꝛ dolorꝫ ꝛ fe. intēſionem ꝛ vlceris difficilem cōſolidationem vrine nitroſitatem ꝑterfluentis ꝑpedientem. vñ ypo. vꝫ. pti. amphо. Nefretici et circa veſicam dolentes laborioſe ſanantur in ſenibus. Si autē terminetur ad lapidificationē mortale. Item ſi ad apoſtema renū ſeq̄tur tumor ventris magnus ydropiſis minaꝛ ſicut eſt ydropiſis que fit ꝓpter apā durū epatis vel ſplenis. Itē ſi in apāte renū ſupuenerit fluxus emorroidarū vel mēſtruoꝝ in corpe cōſueto ꝑ ſe vel ꝑ artem ſalubre ꝛ ꝓprie ſi fit cū alleuiatione fe. et dolorꝫ. vñ ibidē. Melācholicis ꝛ freneticis emorroide innate bonū. Eſt em̄ nefreſis nomē generale ad oēm renū paſſionē ſicut nefrocatarū eſt nomē cōe ad medellā omniū paſſionū in renib⁹ q̄runcūq꞉ ꝛc.

Tractatus ſeptimus de paſſionibus veſice.

Veſice paſſiones ſunt ſex in gñe. Pria ſcabies ſiue vlcus. Scda ardor vrine. Tertia ſtrāguria. Quarta diſſuria. Quinta exit⁹ vrine inſenſibilis. Sexta apā. Nā de lapide ꝛ arena diximus in veſica: vbi de renib⁹ loq̄baꝛ. Cū aūt dico veſicam intelligo eius duas tunicas ex quib⁹ cōponitur ꝛ collū ipi⁹ qđ in viro virga dicitur ꝛ in femella collū matricis mō tñ ꝑuerſo. Nam in maſculo collum veſice eſt via ꝑncipalis vaſa autem ſpermaticā a teſticulis aſcendētia circa mediū virge lateraliter cū ipſo cōcurrunt vnū a dextris aliud a ſiniſtris. In femella vō colluꝫ veſice eſt equitās collū matricꝫ: ita vt apud vulnam vnica via efficiaꝛ.

De ſcabie ꝛ vlcere in veſica et virga virili. Capl'm primū.

Scabies in veſica vł v̄ga fit ex vlcere. vlcus autēꝫ fit aut ꝓpter apoſtema ſanioſum eruptuꝫ: et de ipſo dicemus ca. de apāte in veſica et virga: aut ꝓpter materias calidas nitroſas corrodētes ꝑtes quas diu ſuptranſeūt vel morātur ſicut eſt flegma ſalſum ꝛ cholera. Signa ei⁹ ſunt: qm̄ ſi ſint iſte paſſiones in veſica ſentit eger dolorem circa ſumen ꝛ pectinē cū extenuatiōe corpis toti⁹ et egrediꝛ ſanies mixta aliq̄liter cū vrina: lꝫ nō adeo ꝑfecte ſicut apud vlcus in renibus: de quo diximus ca. de mictu ſang. et ſaniei: qm̄ q̄to via longior tanto melius res viatice cōmiſcenꝛ et ineſt ei fetor: et ſi antiqueꝛ egrediunꝛ cū vrina ꝛ ſanie ſcame ſubtiles albe vł cortices pui ſil'es furfurib⁹. vñ Ipo. q̄rta ꝑti. amph. Quibus vrina vt pigi exiſtēte furfurea mingunt hijs veſica ſcabie ſtatim poſt. Si ſang. aut pus mingūt aut ſcamas aut odor grauis fit vlcerationes ſignificat. Si aūt fuerint ꝑ dicte paſſiones in collo veſice ſentit eger dolorē in radice vel medio vel capite veſice vel apud labia vulue vel circa id qñ mingit ꝛ vrina labitur ſup vlc⁹ et egrediꝛ ſanies añ vrinam. Et ſcias ꝙ dolor eſt fortior in vlcerib⁹ veſice et colli ei⁹ q̄ in vlceribus renū ꝛ pororū vritidiū ꝓpt̄ iſtoꝝ mēbroꝝ maiorē ſenſationē.

Methodus. Cura amborum eſt eadem. Perficiꝛ autē duab⁹ intē

ſionibus. vna in euacuatione morbi que eſt vlcerũ mundificatio/ & poſt hoc cõſolidatio. Alia in curatiõe accidẽtis q̃ eſt doloris et ardoris vrine mitigatio. Cura morbi eſt vt a principio digerãtur materie acute cũ ſirupo de fumo terre et poſt hoc euacuentur put dicem⁹ cap. de ſcabie et pruritu corpis. lib. ij. ſi de⁹ voluerit. Poſt hoc procedatur ad remedia localia. Bibat igitur patiẽs omi die in aurora. ℥. iiij. vel circa id de potu linitiuo ſicut eſt aq̃ decoctionis ordei ſeminis althee ſeis malue liquiritie bñ collata. Et ſi vis addere ex vrinatiuis lenib⁹ adde ſeĩa cõia frigida maiora vel minora: vel ſumat eadem hora aliquid ex cibis lenib⁹ ſicut ſunt iura gallinarum pinguia vel pultes ex amilo penidijs farina ſimule conditis cum lacte amigdalarum dulciuꝫ vel cum oleo earum. Poſt iſta vo per duas horas intret balneum leue ſicut ẽ aqua decoctionis malue althee violarũ populi ſalicis brance vrſine vngule caballine ſicle atriplicis mercurialis et intingat in balneo quoniã vlcus mũdificat cum lenitate. Et ex eis rebus ſiat emplaſtrum cum oleo camomillino quod tepidum ponatur ſuper ſumen et virgam poſt exitũ a balneo et vnguatur cum dyalthea et populeon mixtis. Poſtq̃ hoc feceris p dies aliquos erit ad mũdificatiua fortiora procedendũ. Bibat igitur patiens hora predicta ydromel cuꝫ vino albo ſubtili vel aqua decoctionis ficuum ſiccarum pinguium. Et fortius eſt illud oximel compoſituꝫ ſi non continuetur ampliationem vlceris: debilius autẽ illo eſt lac aſine vel capre ſi bibatur calido ex mamillis. Poſtq̃ extinctus fuerit in illo calibs vel lapis ignitus tribus vicibus addito/ poſt hoc aliquantulo mellis vel zuccari. Et ſimile huic eſt vinũ album ſubtile limphatũ cũ aq̃ decoctiõis ordei vel ſeim frigidorũ. deinde gradatim pueniendũ ad localia. prima iniiciatur ergo cũ ſyringa primo ydromel purũ vel aq̃ decoctiõis cicerum & piſorum: qm̃ omia iſta ſaniẽ abſtergunt. Et cum eger mixerit iſta iniiciatur ilico cũ ſyringa vn⁹ ex trociſcis de alkekengi dictis caplo de mictu ſan. & ſaniei diſſolutis in aqua liq̃ritie eorũdẽ. qm̃ mundificat mitigat et conſolidat & cũ mixerit alternẽtur iterum lauatiua. Deinde in fine addãtur conſolidatiua fortiora ſicut ſunt trociſci de karabe dicti ibidem diſſoluti cũ eiſdem. Et ſi ſumãt iſtos trociſcos cum eiſdẽ liquoribus per ſupius in aurora conferẽt vel iniiciatur colliriũ album raſis in ſuo antidotario. Cũ lacte quidem qñ dolor eſt vehemens cum aqua vel mellis et ficuũ cum eſt ſordities plurima in veſica qđ ſic fit. ℞. ceruſe ſarcocolle thurꝭ gumi arabici opij ſang. dra. añ. ʒ. j. fiant ſief in forma ſicut auellane cũ muſcillagine ſemis althee vel pſillij vel ſeis citoniorum vel lacte aſine ſeu muliere et ſic viciſſitudinentur mundificatiua donec patiens liberetur pfecte. Cura agibilitatis dicetur proximo ſequẽti caplo. Confert pterea iniectio cum ſyringa rerũ frigidarum leuiũ ſicut eſt muſcillago ſe. citoniorum. ſe. pſillij. ſe. althee et ſicut eſt oleum roſ mixtum cũ lacte mulieris et inſtillatio olei roſ. mixti cum populeon et ppũe ſi dolor ſit in parte colli anteriori.

Emperica. Coitus vſu moderato factus & proprie in ieiuno confert vias mundificãdo. Immoderat⁹ aũt vel inordinatus nocet materias attrahendo & mẽbra debilitãdo. illud nocet vſus acuminũ ſicut ẽ ſal cepe allia ſinap. acetum. Nocẽt etiã diu

retica acuta ſicut eſt ſemen apij bru
ſci ſparagi. Conferunt in principio
cibi lenitiui: vt pultes ex amilo vel
farina ordei vel auene. Siſr ꝛ me-
dicine leues vt tamarindi caſſiafi-
ſtula viol. pruna. In fine vo gluti-
noſa viſcoſa ſi epar nõ impediat: vt
eſt caro porcorũ recens ſine ſale vel
modico et extrema animaliũ ꝛ pul
mentũ ex riſo vel tritico cõditũ cũ
butiro vel adipe renũ caprarũ. Cõ
ferunt ꝑterea vnguenta incarnati
ua exterius ſup locum: ꝛ ꝓprie ſi vl-
cus ſit in virga ſicut ſunt vnguentũ
albũ et vnguentũ fuſcũ nicholai ꝛ
ꝓprie in declinatione morbi. Vtat
ſepe in ieiuno hac mixtura. ℞. dra-
ganti zuccari roſ. roſate nouelle
dyarodon abbatis. añ. partem vnã.
dyaniſi partẽ. ß.

Canones. Licet in vlce-
ribus veſice ꝛ
renũ conferãt medicine exhibite ꝑ
ſupius et inferiꝰ: ꝑ interiꝰ et exte-
rius tam lenitiue ꝙ̃ conſolidatiue.
Nulli tñ dubiũ medicinas tãto me
lius opari ꝙ̃to melius ꝛ viciniꝰ ac-
ceſſerint ad ꝑticulam leſam. Et id-
circo in paſſionibꝰ renũ magis con
ferũt exhibita ꝑ ſupius ꝙ̃ inferiꝰ:
in paſſionibus vo veſice ecõuerſo.

Pronoſticatio. In paſ-
ſionibꝰ ſi ꝑdurant raro curant ꝛ ꝓ-
prie in ſenibus. vñ Ipo. vj. ꝑti. am-
phoriſ. nefretici ꝛ circa veſicã do-
lentes laborioſe ſanant in ſenibus.
Et intellige tertiã et quartam eta
tes: qm̃ veſica cũ ſit mẽbrũ ſperma
ticũ frigidum naturalr magis fiet
frigidũ ꝑ etatem: vlceribꝰ autẽ fri
gidũ eſt mordax: vt dicit Ipo. v. ꝑ.
amph. Ad hoc etiã facit tranſitꝰ vri
ne aſſidue corrodẽtis. Item in ſca-
biẽ veſice cortice groſſi exierint cũ
fetore vrine pͥmo difficillime cu-
ratur. Sicut igit tale ſignũ in vlce-
ribus inteſtinoꝝ minat: qꝛ eger ex
eo morit. Item vlcus veſice pene-
trans mortale. vñ Ipoc. vj. ꝑti. am-
pho. veſicã inciſam aut cerebrũ aut
cor aut dyafragma aut epar aut re-
nes aut inteſtinorũ aliquod graci-
liũ aut ſtomachũ mortale. ꝛ hoc ve
rũ vt in pluribꝰ ꝛ hoc in ſubſtantia
veſice. Item vrine ethicoꝝ ꝛ vrina
ſcabientiũ ꝛ veſica ſunt ſiſes in vn-
ctuoſitate ſupficiei et contentis ſca
moſis. Caue ergo ne decipiãt: vt di
cit Ipocr. ij. pnoſti. diſtingue ergo
per fetorem ꝛ dolorem que non ſũt
in feb. ethica.

De ardore vrine. Capitulũ. ij.

Ardor vrine eſt mordica-
tio ꝑtis vlceroſe a re ni-
troſa ꝑueniẽs currẽte ſu-
per ipſã ſimul cũ vrina ſi-
ue ſit veſica ſiue collũ eiꝰ
ſiue caput virge ſiue vulua ſicut re-
nes et pori eiꝰ ꝓpter qd̃ ſentit do-
lor acutꝰ in ꝑte eadẽ ꝛ ꝓprie in fine
exitꝰ vrine. Fit aũt ab hũoribꝰ acu
tis: vt ſunt flegma ſalſũ ꝛ cho. aut
a ſanie ꝙ iſtud accidẽs ſtare poteſt
cum morbis diuerſis. verbi grã. cũ
vlcere in renibus cum ſcabie in ve-
ſica cũ vlcere in virga cũ ſtrãguria
ꝓpter qd̃ eiꝰ cura ſingulis earũdem
paſſionũ capitis vel ſublimiter ſuf
fragat. Signa eius patẽt ex rõne
patiẽtis cũ añceſſione ſignoꝝ ꝑdi-
ctorũ ꝛ ſenſatiõe doloris ĩ loco leſo.

Methodus. Cura eius
perficitur
duabus intenſionibus. vna eſt cura
morbi cuiꝰ eſt accidẽs. Alia ẽ cura
ſui quã dicemꝰ. Digerat igr a prin
cipio humor acutꝰ cum ſirupo de fu
mo terre. Et purget pꝰ h cũ pillis
ſilibꝰ put dicemꝰ ca. de pruritu cor
poris lib. ij. Dein pcedat ad localia
cõia quare ingrediat eger tynã cũ
patit aque dulcis tepide vel aque
decoctiõis malue altheę ꝑpli ſalice

ſe.lini pſilli ꝛ omniũ infrigidãtiũ cum lenitate ꝛ ante balneũ vel in balneo ſumat.ʒ.j. ex trociſcis vrinatiuis lenitiuis: ſicut ſunt trociſ. alkekangi dicti ca. de mictu ſanguĩs et ſaniei cũ ſirupo viol.ʒ.j. ꝛ aque frigide.ʒ.ij. vel vino albo aquoſo: vel cũ aqua decoctionis ſeminũ cõium frigidoꝝ mundatoꝝ maiorũ. Vel ſumat in aurora ꝛ ante cenam.ʒ.j. ex trociſcis de ſeminib⁹ frigidis qui ℞. ſeminũ cõmuniũ frigidorũ minorum que ſunt ſemẽ lactuce portulace endiuie ſcariole añ.ʒ.j. ſemĩs iuſquiami: ſe. altee: ſe. papaueris: ſe. ſolatri añ.ʒ.ß. ſe. apij.ʒ.ij. amigdalarum dulciũ excorticatarũ dragantí amili ſucci liquir. boli armenici acacie añ.ʒ.iij. incorporenť cũ muſcillagine pſillij: ꝛ deť cũ eiſdẽ liquoribus vel cũ aqua ordei vel cũ aqua decoctionis prunoꝝ damaſce. et viol. cum iure pulloꝝ ꝛ agnorum pingui: qm̃ ſanguinẽ leniter abſtergendo ꝛ cũ vrina educendo cauſam doloris remouet gradatim. Nutriatur carnibus laudabilib⁹ ꝛ iuribus eorum cõditis cũ lacte amigdalarũ dulcium: ꝛ ꝓprie agnorũ porcorum iuuenum pullorũ et edorum coctis cum cucurbitis: cucu. malua: bletis ꝛ portul. Ex fructib⁹ vtatur ceraſ. perſicis: ficubus: vuis maturis: prunis ꝛ pomis aquoſis: ſi ſtomach⁹ nõ ꝓhibeat. Bibat iulep vel ydromel aquoſum vel aquã ordei: vel vinum album limphatũ aquoſum cũ aqua decoctionis ſeminũ cõmuniũ frigidorum maioꝝ mũdatorũ ꝛ cũ eiſdẽ liquorib⁹. Sumat oĩ die in aurora de ſirupo roſ. vel viol. vel nenuph. ſi dolor ſupſtuat: verũtamẽ dũ medicatur hic patiens bonũ videretur ꝙ abſtineret ab omni potu ꝓpoſſe per quinqꝫ vel ſex dies: ita vt deferet vrina: qm̃ dum ſuperfluit vlcus elargat ꝛ medicinas in loco ſuo nõ permittit. Quod ſi potus ſit ei neceſſarius aut ꝓpter ſitim intolerabilem aut ꝓpter ſaniei abſterſionẽ mordicãtis vlcus vehemẽter. Abſtineat ꝓpoſſe ab acuminib⁹: vt ſũt acetum: agreſta: berberis: pira põtica mala auſtera. Silr ꝛ ab acutis vt ſunt pip: ſinapis: ſal: allia: cepe: naſturtiũ: petro. apium: vinũ vetus amarum purũ: niſi forte gratia digeſtionis ſtomachi vel appetitus. Vtatur quãdoqꝫ coitu ſed raro: qꝛ ſperma vias lenit ꝛ purgat. Si vo frequenter materias attrahit et in partib⁹ ſuis anguſtiã inducit. Conſequẽter veniendũ ad localia proxima. Inũgatur ergo caput virge cũ lacte mulierꝫ calido ex mamillis vel lacte papaueris vl muſcillagie pſillij ꝛ ſeis citoniorũ vel oleo roſ. vel oleo viol. vel populeõ diſſoluto cũ aliquo predictoꝝ. Et inſtilletur ex eis aliquid in vuluã et caput vge ſi ſit ibi dolor. Et ſi nõ ſufficit cũ ſiringa collíriũ dictum ca. de ſcabie in veſica vel trociſ.ʒ.j. ex p̃dictꝫ diſſolutus cũ lacte mulieris vel cũ lacte papaueris vel cũ aqua mellis ſi dolor eſt fortis ſi intendit abſterſioni. Et ſi talis aqua primo immitteretur cum ſiringa gratia lotionis veſice ꝛ virge: ꝛ poſt eius micturã ilico pred. anodina mittenť melior fieret operatio. In fine vo doloris et mũdificationis inijcianť cõſolidatiua dicta ca. de ſcabie in veſica ſi neceſſe videatur.

Emperica. Collíriũ ſublime qd̃ immittitur cũ ſiringa ad ardorẽ vrine mitigandũ ſic fit. ℞. ſe. papaueris albi.ʒ.iij. piſtetur ꝛ exprimať eius humidũ in modũ olei viol.ʒ.j. opij boni.ʒ.j. calefiant ad ignẽ cõtinue cõmiſcendo cũ ſpatula. Deinde colẽtur per pannũ dẽſum fortiter exprimẽdo ſicut in torcľari ꝛ reſuet.

Et ſiliuis fortificare adde olei nenu
phar.℥.ß. populeon.ʒ.ij. muſcilla-
ginis pſillij quātuz volueris. Item
ad idem confert oleum papaueris
recentis vel ſe. lini. Ad idem con-
fert lac factuz ex ſeminib⁹ frigidis
cōmunibus. Confectio ſirup. nobi
lis ad idez ſic fit. ℞. adyanthos.℥.
viij. pollitrici: capilli veneris: ſcolo
pendrie: foliorum lactuc. endiuie:
lingue bouine: borraginis viol. an.
℥.iiij. mirtill. liquiritie an.℥.j. pi-
ſtentur groſſo modo ⁊ bulliātur in
lib.iij. aque. vel lib. duab⁹ vini albi
aquoſi donec lib.ij. conſumant: tūc
colletur ⁊ addatur zuccari.℥.vj. et
iterum bulliatur parū ⁊ colletur et
reſeruetur. Dentur de hoc ſirupo
aquoſo omi die in aurora ⁊ ante ce-
nam.℥.iiij. ſine alio liquore. valet in
vlcere renum ⁊ ſcabie veſice et ar-
dore vrine ſiue potet ſiue inijciatur:
qm̄ lenit et infrigidat et incarnat.
Itē vaporatio ſublimis ad idē ſic f.
Decoquātur herbe frigide in aqua
pura: ſcilicz ſolatruz ⁊ ſemperuiua
populus ſalix violaria cuz viol. ro.
malua: althea: vngula cabalina: ca-
pill. veneris: folia nenuphar. lactu.
endiuia: portul. ⁊ melon. citrul. pa
pauer: iuſquiamus: ⁊ aliqua anodi
na: vt florū camomille: mellilotū: ⁊
ponatur eger nudus in vreceo bene
cooperto: ⁊ ordinetur canna proce-
dens a loco in vreceū ⁊ applicet vul-
uam vel virgam quāto vicinius po
terit: qm̄ hic vapor materias acu-
tas reſoluit: loca leſa confortat: do
lorez mitigat. Et poteſt addi fum⁹
terre ſi neceſſe videat: ⁊ prope re-
cens qui humores acutos rectificat
cum virtute. Aut fomētetur parti-
cula cum pānis lineis mollibus in-
fuſis in eadem decoctione. Aut fo-
mentetur cuz latere ignito aſperſo
ex aceto vel vino rubeo ſtiptico in
pannis lineis inuoluto; quoniā hic
vapor materias acutas reprimit et
membra debilia cōfortat. Confert
preterea vſus talis tragee qualibet
die in ieiuno cū potu vini albi aq̄s
limphati cū aqua pura. ℞. ſeminū
cōmuniū frigidor maiorū munda-
torū.ʒ.ij. ſeminis portulace: ſemis
papaueris albi ana.℥.ß. ſe. iuſqami
ʒ.ij. zuccari albiſſimi ad pōdus oīm
terātur groſſo modo. vl fiat ex eis
puluis terēdo ſubtiliter. vel fiat ex
eis electuariū addendo cinamomi
macis an.ʒ.ij. Ad idez confert hec
mixtura. ℞. dragāti zuccari vl dya
papauer. an. par. equales.

Canones. Scias ꝙ in cura ardoris vri-
ne ſiue cura eradicatiua nihil ſicut
cura tēporalis ſine duratione ꝑpe-
tua: quoniā impoſſibile eſt accidēs
curari ſine ſuo morbo cū ipm ſeque
tur: ſicut vmbra corpus: ⁊ ſicut mor
bus ſuā cauſam. ꝓpter qd ait Gal.
xij. de ingenio ſanitatis. ꝙ triplex
eſt genus medicor. Primū adulā-
tiū: ſcz qui accidētibus intēdūt: de
quibus infirmi cōquerentur negle
ctis morbis qs nō cognoſcūt. Se-
cundū ſiniſtror: ſcz qui morbo ⁊ ei⁹
cauſe vehemēter inſiſtunt adeo vt
morbum ⁊ virtutē interimāt. Ter-
tiū rationabiliū q morbo ⁊ ſue cau
ſe obuiant cū remedijs gradatim a
leuibus ad fortiora ſcādendo vt ſic
morbū deijciāt ⁊ vtutē obſeruant q
eſt pncipaliſſim⁹ iudex i actu cura-
tiuo: attn̄ nihilomin⁹ nō ꝑtereūdo:
⁊ ꝓpe difficilia q̄ curā ad ſe trahūt.

Pronoſticatio. Solici-
tandum in cura huius doloris ⁊ ſue
cauſe ſtatim a principio: ne forte an
tiquetur et corpus exiccetur vigi-
lijs atqz doloribus ſuperfluis: ⁊ ſic
febrem ethicam accēdat. Item ar-
dor vrine ſine ſanie facilis eſt cura-
tionis; cum ſanie vo difficilis.

¶ De ſtranguria. Cap. iij.

Stranguria lꝫ apud cōiter loquentes ad extraneas trahaṫ ſignificationes: vtpote ad oēm actionem leſam accidētē circa expulſionē vrine ſiue ſit ablata ſiue diminuta ſiue corrupta. Nos tñ res ⁊ noīa ꝓprie ꝓpoſſe diſtinguētes ſtrāguriā ſoli actioni corrupte appropāmus: diſſuriam vō actioni diminute. Suriā aūt actioni ablate copulamus. Eſt igiṫ ſtranguria vt dicit Gal. in cōmēto illiꝰ amph. vij. par. Stranguriā ⁊ diſſuriā ⁊c. cū vrina guttatim emittiṫ ⁊ mingiṫ oī hora neqꝫ reſeruaṫ ad vnicā expulſionē: ſed exit velociter poſtq̄ vix recepta eſt in veſica: ⁊ hoc totū ꝑter voluntatē. ⁊ eſt duaꝝ ſpecierū: aut cū ardore vrine aut ſine. Fit aūt ſtranguria q̄ eſt cū ardore: aut ex acumine vrine: ꝓpter quod ilico cū in veſica guttatiꝫ ꝑ poros ſtillat vritides excitat expulſiuam: aut ex vlcere in veſica: ꝓpter quod ſentiēs mordicationē ipām eijcit extra ſe. Strāguria vō q̄ eſt ſine ardore fit: aut ꝓpṫ debilitatē veſice: aut ſue corpulētie qd̄ nihil aliud eſt q̄ raritas cōpoſitionis ſue texture: aut ꝓpter mollificationē ⁊ paraliſiꝫ in collo veſice: ꝓpter quod muſculi ipīus trāſuerſales retētiue vͭtuti deſeruiētes laxanṫ. Et iſta paliſis nihil aliud eſt q̄ mala cōplexio diuerſa hūida dominās ſuꝑ ipām: aut ꝓpter cauſam ꝓmitiuā: vt partū difficilē vl' caſuꝫ ⁊ ꝑcuſſionē. Signa eius in cōi ſiue ſit cū ardore vrine ſiue nō patēt ex relatione infirmi. Si vō ſit ꝓpter acuitatē vrine apparet vrina citrina vel rubea intēſa ſubtilis valde cuꝫ ꝓuatione ſignorū vlceris. Si vō ſit ex ardore vrine apparent oīa ſigna dicta ca. de debilitate veſice. apparet q̄ vrina nō egrediṫ copioſe; niſi cum deſuꝑ manibus cōprimiṫ. Si ſit ꝓpter mollificationē appet vrina alba groſſa lactea cū cōtētis ſtatis pluribꝰ niſi epar cōtradicat.

Methodus. Cura ſtrāgurie doloroſe ꝓpter acuitatem vrine eſt vt a principio fiāt purgatiōes vl'es humoꝝ acutoꝝ: ⁊ preterea balnea lenitiua ⁊ remedia lauatiua viaꝝ vrine cū infrigidatione ſufficienti: vt plene docuimꝰ ca. de ardore vrine. C. de methodo. Et nō negligaṫ alteratio epatis cū cibis ⁊ medicinis frigidis: vt diximꝰ ca. de debilitate epatis. C. de cauſa calida. Deinde ablata cauſa ꝑueniendū eſt ad curā accidētis. Detur ergo trociſci frigidi ſtiptici vt confortetur virtus retētiua veſice: ſicut ſunt trociſ. de karabe ⁊ trociſ. de alkekengi dicti ca. de mictu ſan. per ſuperius ⁊ inferiꝰ cū ſiringa. ⁊ ſicut ſunt trociſ. de bolo ar. karabe añ. ʒ. v. acatie balauſtie gumi arabi. ypoquiſtid. añ. ʒ. j. et ß. apij ſe. iuſquiami añ. ʒ. j. cōficianṫ cū ſucco berberis vel mirtill'. vel ſumach vl' muſcillag. pſillij: qm̄ ardorē reprimūt ⁊ vlcerationē ꝓhibent ⁊ retentiuā confortāt: vel ſicut trociſ. de glādibus qui. ℞. glādium. ʒ. v. ⁊ mirtilloꝝ ſiccorum et ro. añ. ʒ. j. et ß. acatie. ʒ. j. amili gumi arab. boli ar. añ. ʒ. ß. lentiū excorticatarū. ʒ. v. conficianṫ cū aqua roſ., vel ſucco citoniorum vel ſucco neſpillarū vel ſorbarū vel prunorū immaturoꝝ: vngaṫ pectē ⁊ vͦga cū vnguēto ſtiptico qd̄. ℞. gumi arab. opij añ. ʒ. ß. mirtill'. ceruſe boli ar. añ. ʒ. ij. aceti. ℥. ß. olei roſ. ℥. iiij. cere. ℥. ß. teranṫ ⁊ icorporenṫ ad ignē in caſola. vel cū vnguēto tali ſi aliud preſto nō ſit. ℞. populeō vnguenti albi añ. ℥. j. incorporenṫ ſimul perfecte. Vel epithimeṫ cū petijs infuſis in aqua roſ. ⁊ parū aceti par. ß.

poſtꝙ in eis diſſoluta fuerit terra
ſigillata boli arme. ſanguis dracōis
mirtilli acatie gumi arabici ypoqui
ſtid. maſticis thuris añ. par. eq̄les.
Nutriatꝛ carnibus aſſis vel elixis cū
herbis frigidis ꝯditis cū ſucco her
beris vel granatorum vel agreſte.
Vtatur etiā riſo farine ordei cōdi-
tis cū lacte amigdalarū dulcium et
lētibus excorticatis vl' his coctis cū
reiectione p̄me aque. Bibat vinuꝫ
rubeum ſtipticū limphatū cū aqua
pluuiali vel cū aqua decoctiōis plā
taginis ſumach mirtilloꝝ ſi ſtoma
chus ⁊ epar nō cōtradicāt. Sitim
propoſſe toleret per dies plurimos
donec vrina reſtringatꝛ: quoniā dū
preterfluit virtutē mediciaꝝ in lo-
co ſuo nō permittit: vnde ſi pot⁹ ſit
neceſſarius abſtineat ab omnibus
diureticis et acutis: q̄m hec paſſio
nō eſt defect⁹: ſed exceſſus in min-
gendo. Cura ei⁹ ꝑpter vlcus in ve-
ſica eſt vt a pn̄cipio fiat cura vlcerꝫ
dicta ſuo ca. Poſt hoc ⁊ non prius
perueniatꝛ ad localia iā dicta. Cura
eius ꝑpter mollificationē veſice eſt
vt digeratꝛ flegma crudū ⁊ purgetꝛ
vehemēter: ſicut dixim⁹ ca. de para
liſi. ⁊ ſicut dicem⁹ ca. de arthetica.
C de cauſa frigida. Et balneetꝛ in
aq̄s ſtipticis calidis: ſicut eſt aqua
tinaꝝ vel aq̄ decoctionis ſaluie ab-
ſinthij: mēte: ruthe: arthemiſie: ſa
uine: iuniperi: mēte: mētaſtri: cala-
mi: origani: ſerpilli: coſti ⁊ ſimiliū.
Vel fiat fomentatio pectinis aſſi-
dua cū eiſdē rebus bullitis in vino
⁊ oleo ꝑfecte: deinde piſtatis ⁊ in-
corporatis cū pul. riſi ⁊ lētiū excor
ticatarū ⁊ cupullorū glandiū ⁊ ka-
rabe atq; ypoquiſtid. ſubt'r cribella-
tis. Confert etiā cū pice ſubfumi-
gium ex thure maſtice bdellio cor-
nu cerui gumi arabici dragāto tri-
tis ⁊ incorporatis cū pice vl' lapda
no vel terebentina donec fiāt velut
forme pillularū ex quibus vna po-
natur ſup carbones. Et ſi patiēs ſit
mulier fumus in vuluā capiatꝛ me-
diāte cāna. Confert etiā licciniū
bombacinū aſſidue geſtatum intra
vuluā poſtꝙ inūctum fuerit ex vn-
guento martiaton vel arrodon vel
ex oleo de caſtoreo vel de coſto cuꝫ
quibus pul. olibani maſticis gumi
arabici ſubtil'r cribellatus fuerit in
corporatus. Vngātur ꝑterea pectē
⁊ virga cū vnguētis eiſdē calefactꝫ
ad ignē. Qd ſi mollificationē ma-
gis timueris ꝙ ſtranguriā adde ca
ſtorei mirrhe aſſe. mūmie quātum
volueris de vnoquoq;. Vtatꝛ ꝑ ſupe
rius in aurora ⁊ ante cenā trociſ. de
coriādro qui ſic ꝶ. ℞. ſe. coriādri: ci
peri: iuniperi: mirrhe: gallāge: ci-
namomi: enule: acori: añ. ʒ. ij. glan-
dium thuris añ. ʒ. j. cōficiantꝛ cum
vino rubeo: ⁊ detur vnus cū eodē:
vel cum vino albo veteri claro vel
ſumat eiſdem horis. j. ex trociſ. de
maſtice mirrha thure mūmie añ.
ʒ. ij. cōficiantꝛ cū ſucco plantaginis
vel citonioꝝ vel ſorbarū vel neſpil-
larum vel prunoꝝ immaturorum ⁊
dentur ſicut priores. Nutriatꝛ car-
nib⁹ laudabilib⁹ aſſis vl' elixis ꝯdi
tis cū ſpēb⁹ aromaticꝫ ⁊ iurib⁹ eoꝝ
alteratꝫ cū mēta ⁊ plātagīe ⁊ agre
ſta. Comedat etiā vitell'. ouoꝝ aſſa
rū ⁊ pultes ex riſo vel ſimula cōdi-
tos cū lacte caprarū. Bibat vinum
vetus amarū vel vinū rubeū ſtipti-
cum limphatū cū aqua decoc. cina-
momi ⁊ pipis lōgi. Aut bibat ydro
mel cōditū cū ſpēb⁹ calidis: verūtū
cōferēs videtꝛ vt patiēs abſtineret
ab omni potu ꝑ quinq; vel ſex dies.
Quod ſi non ſit poſſibile abſtineat
a diureticis niſi ꝯſolatis cū ſtipticꝫ
excellēter. Cura ei⁹ ꝑpter debilita
tē ex raritate corꝑis veſice: aut ꝑpē
cām primitiuā eſt vt vtatur in ieiu
no frequenter ⁊ aſſidue electuarijs

calidis ſtipticꝫ cum aromaticitate vt ſunt dyagallan. dyatriũpip. dyacarda. electuariũ ducis filantropos et ſil'ia: vngat̃ pecten ꝛ v̄ga cũ vnguento marciaton vl' oleo de coſto vel de maſtice quib⁹ incorpata ſint ſpica caſtoreũ maſtix olibanũ cinamomũ gallia muſca. gar. addendo aliquid qđ' ſuffecerit. ꝛ ſi patiēs ſit mulier inũgat̃ liccinia de bōbace ꝛ ex eodē vnguento ad ignē ꝛ actu calido geſtētur aſſidue intra vuluaꝫ. Et fiāt oīa localia ſup pectinē ꝛ virgā q̄ dixim⁹ ca. de debilitate digōnis ſtōachi in ſua ſuba. Dietet̃ ſicut ī ſtrāguria ꝑpt̃ mollificationē.

Emperica. Dicit Ypoc. vij. ptī. ampho. Strāguriā ꝛ diſſuriā vini potatio ꝛ fl ebothomia ſoluit. Incidere v̄o venā q̄ intus talo bonũ: qđ verificās cōmētator dicit ꝙ v̄m ē qnqꝫ cōditionib⁹ obſeruatis. p̄ma vt ſit de cā frigida. ſcđa vt vinũ bibitũ ſit pl'ime ꝗtitatis. tertia vt ſit vet⁹ purũ vel parũp adaq̄tũ. q̄rta vt corpus nō ſit plectoricũ. quinta vt ſi ſit plectoricũ de ſanguie vel oīb⁹ humorib⁹ ſit' fiat fl ōmia p̄dicta. ſi v̄o dietet̃ hũore alio fiat farmacia.

Canones. Strāguria ꝑꝫ oēs ei⁹ modos reducit̃ ad dyabeten: qm̄ eſt fluxus vrine ſupfluēs peccās ī mō exeūdi ꝑpter qđ cōcludit̃ manifeſte ꝙ dicta ibidē ſuffragant̃ p̄nti ca. ꝛ ꝑpe ꝗtũ ad ſtranguriā cũ ardore.

Pronoſticatio.

Strāguria raro curat̃ in ſenib⁹. i. qui vltra. xl. ānos ſunt ꝛ ꝑpe ſi fuerit ꝑdurans. vñ Ypoc. vj. ptic. ampho. Nefretici et circa veſicā dolentes laborioſe ſanant̃ in ſenib⁹. Itē ſtrāguria de cā calida eſt piculoſior in ſenib⁹: ſed de cā frigida in iuuenib⁹: qm̄ fortitudinē cauſe ſignificat. vñ Gal'. in cōmēto illi⁹ ampho. ſcđe. p. In morbis min⁹ piclitant̃: fortis ē ignis q̄ in aq̄ nō extinguit̃ ꝛc̄. In ſtrāguria ꝑpter vlc⁹ ꝗtũ ad cām calidā vl' ꝑpter debilitatē veſice quantũ ad frigidam omniũ ſunt difficillime curationis.

¶ De ſuria ꝛ dyſſuria. Capl'm. iiij.

SVria ſiue ſcuria dr qñ quis non pōt oīno vrinā expellere. diſſuria v̄o qñ ipſaꝫ expellit ſed cuꝫ difficultate ꝛ inſufficiētia ꝛ gutatim ſolũ ſiue h̄ accidat periodice ſiue tpe oīni. Et etiā ptꝫ ꝙ ſcuria ſignificat actionē leſam ablatā ꝯtingentē in v̄tute expulſiua vrine. Diſſuria v̄o actionē leſam diminutā. Neqꝫ drñt niſi ſm magis et min⁹ q̄re ipoꝝ eadē ſunt ſigna cauſa et cura. Et hec oīa teſtificant̃ p Ga. ī cōmēto illi⁹ āph. vij. p. āpho. Strāguria et diſſuria ꝛc̄. Et. vj. de accidēti ait: ꝙ dyſſuria vl' ſcuria ſignāt defectũ expulſiue. Stranguria defectũ retētiue: vt. ſ. tetigim⁹ cap̄. de ſtrāguria. Fiũt ſuria ꝛ dyſſuria: aut ꝑpt̃ egritudinē ī veſica aut ꝑpter egritudinē in collo veſice et virga: aut ꝑpter egritudinē in renibus ꝛ poris vritidib⁹. Si ꝑpt̃ egritudinē in renibus ꝛ poris: tunc hec egritudo aut eſt lap̄. opillans: aut apa: aut verruca: aut caro dura. Si ꝑpter egritudineꝫ in veſica: aut eſt mollificatio aut extenſio poſt vehemētē vrine retentiuā: aut ſang. coagulatus pur⁹ vel cũ ſanie pmixtus. Si v̄o ī collo veſice vel v̄ga aut eſt lap̄. ſtās in radice vl' medio ei⁹: aut apoſtema in virga.

Methodus. Signa ei⁹ ꝑpter lapidē in renib⁹ ꝛ poris ſunt grauitas in dorſo ꝛ inanitio veſice ex vrina q̄ ad ipſaꝫ deſcendere nō pōt: ꝛ dolor circa epar cũ infl atōe vētris ꝛ ydro

piſi ⁊ anteceſſio lapidis vł arene in vrinali. Et cura ei⁹ eſt ſumere in potu medicinas que frangunt lapidē ⁊ prouocāt vrinā quas ſuo diximus caplo. Signa eius ꝓpter apoſtema in renibus: ſimilr ⁊ cura ſunt dicta ca. de apoſtemate ī renib⁹. Signa ei⁹ ꝓpter verrucā ortā in renib⁹ vł poris ſunt ꝙ fit ſm plurimum poſt vlcera accñtia in hoc meatu. Et curā eius eradicatiuā non habet: qm̄ medicine corroſiue ꝑ exteri⁹ exhibite nō penetrāt: ꝑ interius vo nocumētū inferūt maximū. ſ. ſtomachi epatis ⁊ venarū corroſionem. Sed medicina blāditiua eſt cum balneo aq̄ dulcis tepide decocł. malue: althee: cauliū recentiū: ſe. lini: fenugreci: populi viol. ſalicis: vngule caballine: mercurial. atriplicis. ⁊ oīꝫ mollificātiū ⁊ humectātiū cū lenitate: qm̄ vias mollificāt: dolorē mitigant: ⁊ vrinā prouocāt: ⁊ emplaſtris ⁊ vnguētis lenificātibus que dixim⁹ ca. de opillatione ⁊ duritie in renibus. Signa eius ꝓpter mollificationē ⁊ paraliſim veſice et lacertoꝝ colli eius ſunt qm̄ habēs eā mingit cū facilitate: qm̄ ſuꝑ veſicā fit cōpreſſio in manibus ⁊ tumor ⁊ repletio veſice ex vrina. Et cura eſt inūctio pectinis ⁊ virge totius cuꝫ vnguētis calidis ſtipticis aromaticis: ſicut ſunt vnguēta martiatō arrogon ⁊ agrippa ad ignē vel ſolem calidū ⁊ cū oleis ſił ibus: ſicut ſunt oleum nardinū coſtinū caſtoreum: oleum de ſcorpionib⁹ dictum ca. de lapide in renibus. C. de empicis. Et ſi in aliquo iſtoꝝ oleoꝝ diſſolute fuerint gume calide: ſcꝫ oppopona cū: bdelliū: armoniacū: ſtorax meli⁹ operabunł circa membrū frigidū. Vtał electuarijs calidis ſepi⁹ in ieiuno cū vino albo claro veteri: ſicut ſunt dyamargaritō: dyacaſtoreum: tyriaca. Et in fine rei vtał diureticis: ſicut ſunt filantropos: nefrocatał. Balneeł ꝑterea in balneis calidis: ſicut ſunt aq̄ tinarū. vel ſudet in ſtuphis ſiccis: ⁊ ꝓprie apđ inanitionē veſice. Signa eius ꝓpter extēſionem veſice poſt retentionē vrine ſuperfluā ſunt: qm̄ vt plurimū accidit pueris ſtolidis cū ignorātia: vł adultis ſtātibus in pñtia magnatū vel loco honeſto: ꝓpter qđ replenł eorum veſice ⁊ inflanł vehemēter adeo vt conſtringi nō poſſint neqꝫ vrinā expellere: niſi fortiter manibus exp̄manł. Et cura eius eſt introit⁹ in balneū diureticorū: ⁊ ꝓpe poſt cōpreſſionē ⁊ vrinationē: ſicut eſt aq̄ decoc. apij: ebuli lupuli melliloti cauliū recentiū ſicle tartari ⁊ ſiłiū. Et ſi nō ſufficerit fiāt oīa dicta de diſſuria ꝓpter mollificationē. Signa ei⁹ ꝓpter ſan. vł ſaniem coagulatā in veſica ſunt anteceſſio mict⁹ ſan. ⁊ ſaniei. poſt hoc retineł vrina ⁊ inflał veſica. Et cura eius eſt vt a p̄ncipio inijciał cum ſiringa medicamē diſſoluēs illud: ſicut eſt ydromel ⁊ fortius illo eſt ydromel mixtū cum vino albo vel aq̄ decoc. ficuū ſiccarū ⁊ apij. Et fortius eſt ydromel cōpoſitū. Et iterū fortius eſt oximel ſq̄lliticū. Et adhuc fortius eſt vinū albū vet⁹ in q̄ diſſoluta ſint armoniacū bdelliū ſerapinū ad ignē in caſola ſi nō timuerꝭ vlc⁹ in veſica. Et vngał loc⁹ cū vnguēto diſſolutiuo mollificatiuo qđ fit ex marciatō ⁊ agrippa añ. par. j. dyalthee butiri recētis. p. ß. In fine vo vtał medicina frāgente lapidem ⁊ ꝓuocāte vrinā: ſicut dixim⁹ ca. de lapide in renib⁹ ⁊ veſica. ⁊ iam plura dicem⁹. Signa ei⁹ ꝓpter lapidem ſtantē in veſica in radice vł medio ſicut dolor in loco in q̄ ſtat lapis et repletio veſice ⁊ ei⁹ inflatio: que ſi cōprimał nihil egreditur: ſꝫ dolor fortificał. Et ſi ꝑceceris infirmum

ſup dorſum ſuū et leuaueris pedes eius ad ſupiora ⁊ vehemēter cū cōmoueris egredit vrina. Et cura eius eſt vt vtat medicinis frāgētibus lapidē ſuprad. donec frangat ⁊ exeat cū vrina. Et ſi frangi nō poteſt fiat talis eleuatio oī hora q̄ neceſſe fuerit: vel extrahat lapis inciſione facta in collo veſice: vt docuimus ca. de lapide in renibus ⁊ veſica. Signa eius ꝓpter apoſtema in vga: ſilr ⁊ curā dicemus ca. de apate i veſica. Signa eius ꝓpter verrucā in collo veſice ⁊ virga ſunt dolor acutus in vga: ⁊ qm̄ fit ſm plurimū poſt vlcera accidentia in hoc meatu: q̄re anteceſſit mictus ſan. vel ſanici: ⁊ ꝓpe ante exitū vrine. Deinde poſt dies aliq̄t impedit exitus vrine ſed nō totus: immo partē eius: qm̄ perfecte nō opillat ⁊ repletur veſica ⁊ inflatur. Et cura eius eſt vt ſi ſit in capite vge corrodat: ⁊ mūdificet cū vnguēto viridi dicto cap. de ſurditate auriū. poſt hoc conſolidet: ſicut ibidē diximus. Et ſublime cōſolidatiuū eſt vnguentū fuſcū ⁊ vnguentū albū. Si aūt fuerit in radice interiori dent medicīe frangētes lapidē per ſupius ⁊ inferius: qm̄ qn̄qz cū eis ſanat et ꝓprie in principio. Si vō nō ſufficit ⁊ caro fuerit indurata fiat inciſio virge ſm lōgū vſqz ad locū verruce ⁊ abſcīdat cū raſorio ⁊ ꝯſolidet vga ⁊c.

Emperica. Scripſimus medicīas cōpletas ad frangendū lapidē ⁊ puocādū vrinā in capl'o de lapide. quibus nihil poteſt adijci in materialibus ſimplicibus: ſed ſolū in modo deſcriptionū quē nūc ponemus. Aq̄ ſublimis diuretica ſic ſit. ℞. radicū quīqz cōium ciceree an̄ ℥. ij. ſena coñ. ſaxifrage milij ſol. pēthafilon volubilis ma. ⁊ mi. ſcolopēdrie: tamariſci: eupatorij: ſquināti oīm an̄. ℥. j. ſeminū cōmuniū calidorum ⁊ frigidorum an̄. ʒ. vj. nucleoꝝ perſicoꝝ ⁊ amigd. amararū an̄. ʒ. iij. oīa perfecte terantur ⁊ in lib. viij. vini albi ſubtilis aquoſi veteris bulliant parūper: deinde ponatur totum in alembico ⁊ diſtillet ſimul cū iſtis rebus. ℞. acori: azari: ſpice: calami: aromatici: apij: petro. caſſie lignee: ciperi: coſti an̄. ʒ. ß. corticis ciceruʒ vel piſorum ru. ʒ. iij. cineris ſcorpionum aduſtoꝝ. vel loco eius cicadarū ʒ. ij. ſanguinis hyrci mactati in auguſto exiccati. ʒ. ij. cancrorum combuſtorum. ʒ. j. piperis. ʒ. ß. cortic. radicis capparis: lapidis iudaici: lapidis ſpongie: liq̄ritie: papaueris albi: ſemīs portulace: ſe. vrtice: ſe. ruthe: ſe. nigelle: ſe. cicute an̄. ʒ. ij. ſanguinis vulpis: ſanguīs leporis collecti ⁊ exiccati an̄. ʒ. ij. hec oīa terant ⁊ cū vino predicto ⁊ rebus alijs miſceant ⁊ diſtillent. Puluis ad idē. ℞. bruſci: ſpagi: fumiterre: mente: pullegij: milij: ſcolop. ſaxifrage: maratri: aniſi: dauci: carui: cimini: aneti an̄. ʒ. ß. cardamomi: folij gar. macis: nucis muſcate an̄. ʒ. j. et ß. turbith. ʒ. iij. liquiritie. ʒ. j. ⁊ ß. reubarbari. ʒ. ß. philipēdule: enule: ſemīs naſturtij: ſpice nardi. ſe. petro. feniculi: apij an̄. ʒ. ß. ſizeleos. ʒ. iij. zuccari albiſſimi. ʒ. iiij. terant oīa ſubtiliſſime ⁊ miſceantur: ⁊ ſumat cum vino albo claro aq̄ ſo. Et ſi vis ipm fortificare adde cantarid. capitibus ⁊ alis ablatis. ʒ. ß. azari. ſe. ameos an̄. ʒ. iiij. Et ſi times ipſarū caliditatem vel vlcus in renibus ⁊ veſica pone pro eis ſeminū cōmuniū frigidorum. ʒ. j.

Canones. Dicit Raſ. in diuiſionibus ca. de retētione vrine. ꝙ pluribus mōis difficultatis vrine ꝯtingit cōuenit introitus in aqua calida in qua decocta ſunt folia cauliū recentium ⁊ cartamū ⁊ fenugrecū ⁊ rubea tin

ctorum ⁊ apium ⁊ eupatorii: ⁊ fiāt emplaſtra ex eis ſup alkatim ⁊ pectinem: qm̄ aperit mollificat ⁊ ꝓuocat. ſimilr ⁊ vſus medicinarū ꝓuocantium vrinā p interius: ſed in hoc obſeruāda eſt cautela: qm̄ etiā ſi ꝑſint quādo veſica eſt vacua nocent: tamē vehemēter quādo eſt plena: quoniā extendūt ⁊ forte ſcindūt replendo. ¶ Sciendū ꝓterea ꝙ differunt vrine diuretica ⁊ vrinatiua. Dicitur nāqꝫ res diuretica que ſui caliditate ⁊ ſiccitate vehemēti ſang. in epate ⁊ venis colliquat ſubtiliat et diſſoluit: quare pars eiꝰ plurima attrahi poteſt p renes ⁊ ſeqſtrari: ſicut docet Gal. de inge. de medicinis ſingularibus ſunt cinamomū vinum albū vetus clarū amarū radices quinqꝫ cōmunes ⁊ ſemina calida om̄ia. Vrinatiua vō dicit omīs res frigida humida: qm̄ earū pars plurima tranſit per vrinā ⁊ parum cedit corporis nutrimētū: ſicut ſunt vinū albū aquoſum ⁊ iura carnium et pruna ⁊ ceraſa ⁊ ſemīa cōmunia frigida. Cōe aūt ad vtrūqꝫ eorum eſt vrine prouocatiuum ⁊ intellige ſcripta actorū. Conferūt ergo diuretica in cā frigida ⁊ lapide ⁊ opillatione. vrinatiua vō in cauſa calida ſcabie vlcere mictu ſanguinis ⁊c. In cauſa vō mixta conferunt vrine prouocatiua ⁊c.

Pronoſticatio. Iſte paſſiones raro curātur in his q̄ ſunt vltra quadraginta annos: et proprie ſi perdurāt. Unde Ipoc. vj. parti. ampho. Nefretici ⁊ circa veſicā dolētes ⁊c. Item ſi fuerint ꝓpter apoſtema durū in renibus vel carnem verrucoſam vel lapidē qui ſe frāgi non ꝑmittit: aut cito interficiūt ex dolore aut ydropiſim aſclitē īducūt ꝑnicioſam. Itē ſi fiunt ꝓpter ſan. coagulatū in veſica ſcabiē ⁊ vlcus faciunt in ea: niſi infra. xx. dies vel xl. ad plus expellat ante in vētre calido ſan. ꝯuertit in ſaniē in. xx. diebus vel circa id cū ſanies ſolūmodo per aduſtionē generet i inteſtinis: ſicut cōtingūt matrice ⁊ veſica. Vn̄ Ipo. vij. par. amph. Cathari in ſuperiori vētre in ſaniē cōuertunt in xx. diebus: vt dicit cōmentator. qm̄ vt dicit ſicut. xx. dies eſt terminꝰ periodi vniuerſalis ita. xlij. Item diſſuria ex mollificatione veſice ꝓueniens in ſenibꝰ vt plurimū cōmorit eis. ſicut eſt paliſis atqꝫ epilepſia: qm̄ cōplexio etatiua tūc infrigidat.

¶ De inſenſibili exitu vrine ⁊ mingētibus in lecto. Cap. v.

Accidūt quibuſdā ⁊ ꝓpe puerꝭ vt migāt neſciēter in ſomno: ⁊ qn̄qꝫ tēpore vigiliaꝝ: qm̄ ⁊ ſi in eis virtutes naturales ſint fortes. vtutes tn̄ aīales ſunt debiles: vt dicit Auic. ij. canon. fen. ij. cap. de cauſis ſpaſmi ex quibus fit virtus ſenſitiua ⁊ retētiua in veſica. Fit igit paſſio ꝓpter aliquā quattuor cauſarū: aut ꝓpter cōplexionē calidā humidā in renibus et veſica: aut frigidā et humidā: aut ex mollificatiōe lacertorū veſice: aut ꝓpter potū ſupfluū. Signa eius ꝓpter cōplexionē calidā humidā ſūt habitudo corpis carnoſa liuida: ſicut plurima vrina citrina vel rubea: ⁊ forte ſentit patiens dolorē aliquē in eius exitu et fit maxime in pueris. quare cū reſoluūt ſe ſuper latera excitatur virtus expulſiua: ⁊ proprie ſi ſuperueniat imaginatio ſtādi in loco ī quo conſueuerūt homines vrinare. Et cura eius eſt ſi ſit puer vt incutiatur ei timor ex verberibus ⁊ verbis rigidis: quoniā ſpecies eius remanebūt in memoria ⁊ regulabūt fantaſiā hora ſomni. Si vō ſit iuuenis

vel adult⁹ alterent̃ renes et veſica cū empl̄is ⁊ vnguētis frigidis ſti-pticis dictis ca. de dyabete. Silr̄ et cū puluere quē ponit Raſ in diui-ſionib⁹ pn̄ti ca. Rx. ſe. coriādri aſſa-ti: ⁊ p̄terea infuſi .i. aceto vini p diē et noctē: q2 fiet mag3 ſtipticuz. p. j. mirabolanoꝝ emblicoꝝ ſticad. boli armenici glandiū ſiccaꝝ karabe lē-tiū excorticataꝝ. p eq̄. cū coriandro terant̄ oīa ſil̄ et det̄ ex eo. ʒ. ß. vl̄. ʒ. ij. cū aq̄ pluuiali vl̄ vino rubeo pontico. Ad h̄ etiā ꝯferūt trociſci de karabe et trociſci de alkekengi dicti ca. de mictu ſan. Fiat qñq3 fl̄omia baſilice in brachio vl̄ ſaphene in pede: qm̄ cōfert. Dietet̄ frigida ſicca in cibo ⁊ potu ⁊ ꝯdimētis ſi ſtoma-chus ⁊ īteſtina nō ꝓhibeāt. Signa ei⁹ ꝓpt̄ ꝯpl̄onē frigidā ſunt habitudo corpis fl̄aticā vrina al. groſſa exiens ſine mordicatione oīno ⁊ ꝓfundatio ſomni pl̄ima et priuatio ſitis oīno. Et cura ei⁹ ē vt ſi ſit adultus det̄ de h̄ puluere cal̄o ſtiptico que3 ponit Raſ ibidē. Rx. glādiū ſiccaꝝ ʒ. v. thur̄. ʒ. xxx. mirrhe. ʒ. vj. coriā-dri aſſati cipi capparis acori oīm añ. ʒ. x. terant̄ oīa ſimul vt alchool. dent̄ ex eo mane ⁊ ſero. ʒ. iij. cum vino rubeo pōtico vl̄ vino veteri amaro. Vnguat̄ pectē ⁊ vga cū ol̄o ma-ſticino vl̄ ruthaceo; poſtq̄ ī eis diſſoluta fuerit euforbiū caſtoreum et mirrha. Empl̄et̄ cū herbis calidis ſiccis ſicut ſūt mēta mentaſtrū ſal-uia rutha abſinth. ſerpillum: poſtq̄ cocta fuerint ⁊ piſtata ⁊ incorpata cū maſtice ⁊ bdellio diſſolutis cū vino veteri amaro vel aceto acutiſſi-mo ad ignē in caſola. Cōferūt p̄terea balnea tinarū vel ſtuphe ſicce ⁊ ꝓprie p⁹ purgatiōes flegmatis frequētes ſi ſit cū materia. Dietetur cibis ⁊ potib⁹ et cōdimētis calidis ſiccis ſi epar nō cōtradicat. Signa ei⁹ ꝓpter mollificationē ſunt: q2 et tpe vigiliaꝝ egredit̄ vrina inſenſibili-ter ⁊ fit maxie in ſenib⁹ ⁊ decrepi-tis. Et cura ei⁹ eſt eadē cū cura ſtrāgurie ꝓpter mollificationē corpis veſice. Signa ei⁹ ꝓpt̄ potū ſupfluū ſūt narratio infirmi: ⁊ qm̄ fit ſolū-mō p inebriationē vel crapulā. Et cura ei⁹ eſt cura oīm paſſionū cōtingentiū a cā p̄mitiua imediate que3 ponit Ipocra. vbi dicit. In omi motione corporis ⁊c.

Canones. In cura iſtius paſſiōis adminiſtrare cōuenit medicinas locales nō tm̄ circa mēbrū gñans vrinā qd eſt epar ⁊ ſeq̄ſtrans qd eſt renes ſi methodo ꝓcedat̄. Medicine igit̄ bibite ſunt ſubtil̄r pulueriſate ⁊ cribellate: vt cito ad renes et veſicā p-uenire valeāt cū v̄tute: verūtn̄ ſciēdū q renes mag3 alterari pn̄t p iteri⁹ veſica v̄o p exteri⁹: niſi forte iteriora inijciant̄ p inferi⁹ cū ſiringa.

Pronoſticatio. Iſte paſ-ſiones ſi fuerint in pueris p ſe rectificant̄ eaꝝ cōpl̄one qñ exiccant̄ qd fit vſq3 ad. xxx. annos ad plus. q ſi poſt hoc remāſerint pl̄imūq3 moriunt̄. vn̄ Ipo. iij. p. aph. qcūq3 v̄o p-manēt pueris ⁊ nō ſoluunt̄ circa iu-uētutē aut ſeniū aut circa mēſtruorū eruptionē vetereſcere ꝯſueuert. Itē iſta paſſio ſupueniens in ſenio nō curat̄: qm̄ ei⁹ cā mag3 ac magis fortificat̄. vn̄ Ipo. vj. pt. amph. Nefretici ⁊ circa veſicā dolentes laborioſe ſanantur in ſenibus.

¶ De apoſtemate in veſica et collo eius. Capitulum. vj.

Hoc apoſtema l3 ex natura ſui gñis poſſit fieri ex omi gñe q̄ttuor humoꝝ. Illud tn̄ qd fit vt pl̄imū eſt apoſtema cal̄m: vt di-cit Raſ. et ꝓprie de cholera vl̄ ſanguine cholerico; qm̄ in veſicā pene-

trare nõ põt: niſi hũoꝛ acut⁹ ſubtilis cũ ſit mẽbꝛũ neruoſuũ ⁊ exangue. Et ſigna ei⁹ ſunt fe. acuta ⁊ doloꝛ vehemẽs cũ pũctura in veſica et alienatio mẽtis ⁊ nigredo lingue ſicut in freneſi qḋ totũ accidit ꝑpter hui⁹ mẽbꝛi ꝑ̄mã ſenſationẽ ⁊ materie caliditatẽ. et ſi magnificeť retinenť ſtercus et vꝛina.

Methodus. Cura ei⁹ ẽ et oĩs cura freneſis. Fiat igiť a pncipio flebothomia diuerſiua ex baſilica dextra in bꝛachio vel manu ⁊ nõ empłetur cũ frigidis ſtipticis ſicut fit in repcuſſionib⁹ alioꝝ apatũ: ſed cũ frigidis leuib⁹: qm̃ induceret in veſica frigiditas vltimata cũ ſit mẽbꝛũ ex natura frigidũ ⁊ ꝓhiberet materie reſolutio. Liniať ergo pecten ⁊ virga tota vſqꝫ ad dies q̃ttuoꝛ a pꝛincipio cũ oleo violꝫ. vel roſ. vel de nenupha. vel de papauere et empłeť cũ malua violaria et ſicla coctꝫ et piſtatis ⁊ incoꝛꝑatis cũ eiſdẽ ponendo tepidũ ſuꝑ locũ. Die ṽo q̃rta vel circa id fiat flomia eradicatiua de ſaphena pedis ſiniſtri q̃ eſt intus i talo. Et tũc liniať loc⁹ cũ reſolutiuis leuibus ſine attractiõe ſicut eſt oleũ camomillinũ caleſ. in vaſe duplici vel anetinũ: qm̃ mitigat doloꝛem. Empłeť cũ farina ſe. lini ⁊ fenugreci ⁊ ſe. aneti ⁊ floꝛib⁹ camõille ⁊ melliloti ⁊ althea coctꝫ in aq̃ ⁊ piſtatis ⁊ incoꝛꝑatis cũ muſcillagine ſe. althee. ⁊ butiro recẽ. ſine ſale ſufficiẽti: ⁊ põt addi farina fabarũ gr̃a abſterſiõis ⁊ aptiõis poꝛoꝛũ ⁊ ꝓpꝛie in ꝓceſſu. Hoc nãqꝫ emplaſtrũ doloꝛẽ mitigat: tumoꝛẽ ⁊ extẽſionẽ remollit: ⁊ materiã inſenſibiter reſoluit. Si ſit poſſibile ſic regatur ꝑ totũ ſtatũ: ſed in declinatione cõfoꝛtetur cũ reſolutiuis foꝛtioꝛib⁹ ſicut ſunt ſe. apij et aneti. Nutriatur hoꝛa illa ex oꝛdeo vel auena cõditis cũ lacte amigdał. dulciũ vel cũ iuribus carniũ alteratꝫ cũ lactu. poꝛtu. cucu. cucur. Bibat aquã decoctiõis oꝛdei ⁊ pꝛunoꝝ ſiccoꝝ. Si aũt nõ videris ꝑfectũ ex reſoluẽtib⁹ vſqꝫ in diẽ ſeptimũ vel circa id: imo tũc fe. et doloꝛ exacuunť: q: ſanies incipit gñari ꝓcede ad maturatiua q̃ diximus capło de apate in renib⁹: ⁊ ſic ꝓcede vſqꝫ ad ꝑfectã maturationẽ et ꝑ rupturã ⁊ exituram ſicut diximus illic. Si ṽo neqꝫ in illis videris ꝑfectũ vſqꝫ ad diẽ. xiiij. vł plus ad plus ĩmo extũc doloꝛ ⁊ fe. minorant et apparet tactui tumoꝛ cũ duritie poſt ꝯmiſſurã q̃ eſt inter teſticulos et anũ: et augmentať retẽtio vꝛine ⁊ ſtercoꝛis: tunc ſcias ꝙ ſubtile ex materia cała exalauit ⁊ groſſum reſiduũ indurať: q̃re tunc confoꝛteť virt⁹ cũ carnib⁹ bonis et vino: vt longũ moꝛbũ valeat tolerare ⁊ ꝓcede ad molliciem pus ꝑ interius. Detur ergo in auroꝛa. ℥. j. vł. ij. caſſie ſ. diſſolute cũ aq̃ calida vel cũ aq̃ decoctiõis ſeim cõiũ frigidoꝛuꝫ mũdatoꝝ qm̃ euacuat ⁊ mollificat. Deiñ acuať cũ ſeminib⁹ calið. vt ſemẽ feñ. apij ⁊ capilli veneris. Purgeť ẽt q̃nqꝫ cũ tamarinð. et mãna coctꝫ ⁊ diſſolutꝫ cũ eiſdẽ. Iſta nãqꝫ tria farmaca. ſ. caſſia ſ. mãna: ⁊ tamarindi. plurimũ cõferũt in omni duritie ſiłr et violꝫ. cõdite et emplaſtreť locus apatus ſi apparet. Et ſi nõ appet empłetur ꝯmiſſura ⁊ pecten et virga cũ empło qḋ diximus capło de apatibus renũ. C. de cura apoſtematis duri. ⁊ vnguanť ſempꝑ cũ oleis calidis ṗdictis ⁊ cõfert plurimũ in molliendo ⁊ reſoluẽdo materias duras balneũ aque dulcis vł aque decoctionis malue althee caulium recentiũ violꝫ. cucurbi. meloñ. et radicum capparis.

Canones. Idem eſt ⁊ canon apatis re

nū et veſice quare videat illic ⁊c.

Pronoſticatio. Apa in veſica cū dolore et duritie in ea ⁊ feb. cōtinua acuta malū pnunciat: vt dicit Ypo. ij. pno. contra finē. magis tn̄ ſi cū vētris ſtrictura: qm̄ apa magnū ſignificat. Itē ſm eūdē ibidē. Apa veſice ſi reſoluat ſalubre: ſi vo cōfirmet in ſaniē conuertit et cum pus exierit cuz vrina ſalubre erit. ſi vt ad ſclirosim pceſſerit vel etiā ad ſaniationē tendit et pus nō exierit neqz veſica moleſcit: neqz fe. deſeſcerit mors in primo aderit in die ſeptima ad plus: qm̄ hoc apa inter paucitas fe. minat. Idē ibidē hui⁹ morbi ſpēs ſcz apatis in veſica cum fe. acuta pueris ampli⁹ a. x. anno vſqz ad. xx. ſolet euenire qd iaz forte cōtingit: qr nondū mēbra ſpmatica ſunt pfecte exiccata ſicut poſt annū xv. qre materie acute in ipa pn̄t penetrare et apa inducere.

Tractatus octauus de paſſionibus virge et teſticulorum.

Membra generatōis i maſcl'is ſūt tria. ſ. teſticuli et vaſa ſpmatica et vga. Sūt autem vaſa ſpmatica due vene albe ſtricte longe valde orte pe renes dextra qdez a vena kilis ſup renes: ſiniſtra vo a vena mulgēte infra renes. deiñ pcedentes deorſum ſuper ſpōdiles dorſi pueniūt ad orſeū vel burſam teſticulorū vbi reſoluuntur circa teſticulos ſingula circa ppriū reuolutionib⁹ iteratis preter ꝙ earum ſubſtātiam ingrediant. Poſt hoc aſcendētes inter cutē et os pectinis habēt ſua orificia terminata in viā vge q̄ eſt collū veſice: dextra quidē a dextris ſiniſtra a ſiniſtris: ita vt he tres vie in vnicā apud virge radicē tranſformētur. Et dicūt vaſa ſpermatica: qm̄ ſanguinē nobiliſſimū ſupfluentem in nutrimēto cōi totius corpis in q̄to nō in quali generatū quidā in epate ſm medicos: in corde vo ſm phos ſugunt a locis pdictis ⁊ vehemēter ad teſticulos vt eorū caliditate digeratur ⁊ eorū albedine dealbetur ſicut lac in mamillis ⁊ ſic finaliter in ſpma cōuertat pter qd accidit vt hij q̄ exceſſerūt in coitu ſanguinē loco ſpmatis effundāt. Conſueuit aūt predictis mēbris q̄druplex genus morborū euenire. Primū eſt ablatio vl' diminutio coitus. Scdm corruptio coitus q̄ nihil aliud intelligit ꝙ exceſſus in deſiderio coeūdi. Tertiuz gomorrea id eſt emiſſio ſpmatis inuolūtaria. Quartū morb⁹ cōis omi membro ⁊ eſt apa. Nam de malitia ſpmatis dicem⁹ cū de ablatiōe coitus et cauſis eius loq̄mur.

De diminutiōe coitus. Ca. j.

Aufert vel diminuit potentia coeundi q̄ttuor ex cauſis. Prima eſt appetitus debilitas. Scda erectiōis vge frigiditas fit pter alterā duarū cauſarū: vna eſt vētoſitatis inflatiue paucitas cui⁹ ſignū eſt paucitas erectiōis cū puatione inflatiōis et vtute corpis bn̄ ſe habēte. Et cura ei⁹ eſt vſus aſſiduus ciborū inflantiū: quorū tn̄ inflatio nō reſoluit penes digeſtionē primā: qm̄ calida inflāt ſolū inteſtina vt pira et poma cruda comeſta: ſed quorū vētoſitas eſt remanens in venis poſt digōnē ſecundā ⁊ cōuerſionē eorū in ſanguinē: vt ſunt fabe. piſa et cicera faſeoli qñ comedunt recētes etiā ſemicoctis cōditis cuz ſale et cardamomo ⁊ rape cocte cū carnib⁹ vel aſſe in igne ⁊ lac recēs mixtū cū melle et piſces ſumpti cū cepis crudis ⁊ tractatio virge aſſidua cū leui fricatiōe attrahēte non

reſoluēte. Alia ē paliſis frigiditas
in neruis vge. Cui⁹ ſignū eſt φ ſp̄-
ma ē habūdās ſubtile ⁊ facile egre
diēs ⁊ deſideriū cōſtās: ſꝫ erectio ī
ſemet debilis. et cura ei⁹ ē vſus ele-
ctuarioꝝ vt ſūt dyatriūpip. dyagal.
theodoricū anacardinū ⁊ ſilia ⁊ in
unctio vge aſſidua cū oleis ⁊ vnguē
tis calidis dictis in ca. de paliſi. Et
aſſiduatio in cibis ⁊ potib⁹ calidis
ſi epar nō cōtradicat. ⁊ exercitatio
in ieiuno ⁊ fricatio frequēs vge et
coit⁹ vſu moderato. Spmatis autē
modicitas fit ꝑpter ſiccitatē dn̄an-
tē ſup teſticulos vl' corp⁹ totū. Et ſi
gnū ei⁹ eſt paucitas exit⁹ ſpmatis
apō coitū ⁊ ei⁹ puitas ⁊ diminutio
in q̄titate cōtinua ⁊ diſcreta. ⁊ cu-
ra ei⁹ eſt hūectatio corpis ⁊ impin
guatio pred. qm̄ oē impinguās cor
pus ē mltiplicās ſpma ⁊ humidita-
tes influētes. Et in h ꝯferens eſt a
ppetate medicamē de tereniabin:
vt dicit Raſ. ℞. lactis vaccini vel
ouini: qm̄ oim̄ ſunt maxime vnctuo
ſa. lib. ij. vini granatorū dulciū ℥ ij.
coquant vſqꝫ ad ſpiſſitudinē mel-
lis dent ex eo oī die in ieiuno. ℥. iij.
vl. iiij. ⁊ p⁹ ipm cōedāt piſces recē
tes aſſos cū cepis crudis vl' elixos
cōditos cū ſpēb⁹ arōaticꝫ dulcib⁹ p̄
dictꝫ. Cōfert p̄terea balneū aq̄ dul
cis tepide ⁊ ꝑpe p⁹ cibū p duas ho
ras ſine mora ī ipſo vel deſiderij ad
coitū. Et φ egredit apud coitū ſp-
ma plimū ſubtile aq̄ſuꝫ ſed ē tardi
exit⁹ poſt fricationē plimā. Et cu-
ra ei⁹ cū omi qd calefacit ex cibis ⁊
medicinis. Et aſſiduatio. ꝫꝫ. cōditi
⁊ diatriūpip. ⁊ dyaſatyriō. Et qn̄qꝫ
aggregant an̄ diſpoſitiōes in ſpma
te ſcꝫ frigiditas ⁊ ſiccitas. et ſigna
ei⁹ habitudo corpis mel'ica: ſcꝫ ma-
cra nigra gracilis mollis ⁊ laxe car
nis paucitas ſan. et ſpmatis et tar-
ditas egreſſionis ei⁹ apud coitum.
Et cura ei⁹ eſt aggregatio intētio-
nū duaꝝ ſimul predictaꝝ ⁊ aſſidua-
tio ciboꝝ groſſorū calidoꝝ inflati-
uorū ſi ſtomach⁹ obediat ſicut cicer
⁊ caro pinguis elixa in aq̄ cū cepis
et pultꝫ ex tritico. Et cerebella aſſa
cōdita cū. ꝫꝫ. et pipe et ꝑprie cere-
bella auiū puarū ſilueſtriū nō aqua
ticarū: vt ſunt paſſeres faſiani ⁊ p-
dices ac fabe cocte cū carne porcoꝝ
ſalita cōdita cū puluere aſſe dulcis
vl' cinamomo cardamomi. ⁊ pipe: ⁊
oīa mltiplicātia ſpma q̄ dicent. C.
de empicꝫ. Virge aūt breuitas atqꝫ
gracilitas coitū diminuit ⁊ ꝑpe ge
nitiuū: qm̄ ſpma nō deducit ī cōca-
uū mrīcis q̄ ē loc⁹ ei ꝑpri⁹ q̄re ſtās
in collo mrīcis reſoluit ⁊ colliquat
a frigido continēte et ſic effluit ſa-
liuatim. Et cura ei⁹ ē ſi hri ꝑt aliq
mō ⁊ ꝑprie an̄ tps ꝯſiſtētie ⁊ cū ad
huc mēbra creſcūt: ⁊ abluat vga to
ta oī die cū aq̄ calida decoctiōis pi-
peris vl' ſinap. vl' titimali fricando
donec cepit rubere ⁊ inflare. Poſt
h ſtatim vnguat cum oleis cal'is ac
tractiuis ſicut ē oleū de coſto vel de
ſpica. Et vnguentū marciaton dy-
althea arrogon vel agrippa. Sup
vnctionem ponat ilico emplaſtrum
factum ex pice calida liquida alba
mūda et aromatica mixtis eq̄liter
et extenſa ſup coriū album molle. ⁊
fiat hoc omi die bis vel ter vſqꝫ ad
xl. dies vel plus. Et per talem mo-
dū impinguat mēbrum quodlibet
et corpus totū de quo dicem⁹ lib. ij.
Confert preterea aſſidua tractatio
virge cum manibus et cū dilatatio-
ne et extenſione et frequētatio coi
tus cū fricatione leui pdurāte.

Emperica. Electuariuꝫ dyaſatyrion
ꝯfortās coitū ex oī cā diminutū. ℞.
ſatyriō recentiū q̄ abſcindunt a pa-
tre ſuo. ℥. iij. paſtinacꝫ corticis yrin
goꝝ. an ℥. ſex. radic. raphani. ℥. ij.
lufplani. ℥. ß. terant ⁊ infundantur

in aqua cicerũ vel fabarũ quaꝝ ab-
iecta fuerit pͥma aqua per diē ⁊ no
ctē. Preterea exp̄manť ⁊ ponātur
in lacte vaccino vel ouino qđ ſupe-
minet radicib⁹ duob⁹ digitꝭ: p̄terea
addanť butiri vaccini recētis. ℥. iij.
et excoquanť cuꝫ facilitate vſqꝫ ad
ſpiſſitudinem. Et ſi adhuc radices
nō bene cocte ſint fundať iterũ ſup
eas ex lacte ⁊ butiro vſqꝫ dũ pfecte
decocte ſint. Preterea piſteť h̄ to-
tum perfecte ⁊ addať ei carnĩũ da
ctiloꝝ piſtatoꝝ enucleoꝝ fiſticoꝝũ
pinearũ mundatarũ añ. ℥. iij. mellis
albi diſpumati lib. j. ſucci cepe hu-
mide. ℥. iij. ⁊ oĩa bullianť inſil' vſqꝫ
ad perfectā decoctionē ⁊ ſpiſſitudi
nē. p̄terea deponanť ab igne ⁊ ad-
datur pul'. iſtarũ ſpecierũ. ℞. cau-
de ſtinci cũ renib⁹ et ſanguine. ℥. j.
ſe. eruce. zinzi. ⁊ been al. ⁊ rub. lin-
gue auis: ſe. naſturtij: cinamomi: pi
peris longi: ſe. bautie: ſinapis: ſpa-
ragi añ. ʒ. ij. gallāge: nucis muſ. pi-
peris nigri: ſe. porri: ſe. rap̄. añ. ʒ. j.
cerebelloꝝ paſſerũ. ℥. ij. ⁊ dimittať
leuiter bullire cōtinue pmiſcēdo cũ
ſpatula. In fine vo aromatizeť cũ
ʒ. j. boni muſci diſtēperati cũ vino
optimo veteri claro. Et ſit doſ. ei⁹
ab. ℥. ß. vſqꝫ ad. ℥. j. Et ē deſcriptio
Meſ. in ſuo antid. ꝓpť ab ea dñs
ꝓpter familiaritatē. Electuarium
aliud ſic ſ. ℞. ſe. bautie: ſe. rap̄. ce-
parũ ſpagi raphani eruce: ſe. pinea
rũ mund. cardam. pipis lentiũ fiſti
coꝝ lingue auis yringoꝝ been al. ⁊
rub. ſatyrion coſti dulcis zinz. pipe
ris lōgi naſturtij añ. ʒ. ß. terantur ⁊
cribellētur ⁊ ꝯficianť cũ melle. deť
cũ vino dulci vel lacte calido ex ma
millis. Et ſi corp⁹ fuerit calidũ di-
minue ex pipe ⁊ raphano ⁊ naſtur
tio: ⁊ p eis pone auellanaꝝ ⁊ amig
dalarũ dulciũ mund. ⁊ ꝯfice cũ zuc
cara vel penidijs. Electuariũ aliud
forte in vltimo ⁊ dať ante horā coi
tus īmediate. ℞. ſtincoꝝ receñ. nō
corruptoꝝ. ʒ. iij. vel. iiij. cubeb. pipe
ris lōgi: lingue auis ſatyriũ añ. ʒ. j.
aſſe dulcis. ʒ. ß. teranť oĩa pfecte et
miſceanť ad ignē cum melle diſpu-
mato cocto: ⁊ totũ ſimul comedať.
Ad idē vnguētũ. ℞. olei nardini vľ
coſti. ℥. iij. cere. ℥. j. et ß. muſci gra-
na. viij. diſſoluať cera cũ vnguēto:
⁊ i hoc toto incorpeť pul'. reꝝ alia
rũ poſtꝙ depoſite fuerint ab igne.
vnguať ex eo renes ⁊ ſpina tota fe
mur pectē ⁊ v̄ga. Sed cauendũ ab
eo ī corpe nāľr calđo ſicco vľ actualr
ſiľr ⁊ in macie renũ vel dyabete.

Canones. Coitũ tria cō-
ſtituunt. Pri-
mũ appetit⁹ excitās: ⁊ h̄ eſt a corde
⁊ epate. Scđm vētoſitas erigens ⁊
h̄ eſt a corpe ſpōgioſo ⁊ v̄ga. Ter-
tiũ humidũ ſeminale pficiēs: ⁊ h̄ a
teſtiĉlis ⁊ vaſis ſpermaticis. Ex ꝗ
patet medicum nō oportere negli-
gere cordis et epatis ꝯfortationem
in coitu procurando.

Pronoſticatio. Ab-
latio
coitus ſimiľr ⁊ diminutio potentie
coitiue ſi fuerit ex gñatione ꝓpter
malā cōplexionē frigidā ſiccā teſti
culoꝝ innatā curā nō recipit. Qm̄
deficiēte dña natura deficere opor
tet medicũ miniſtrũ. Iteꝫ ablatio
difficilius curať ꝙ diminutio. Itē
iſta paſſio difficillime curať in ſeni
bus primis ⁊ ſecundis.

¶ De ſatiriaſi ⁊ exceſſu deſi-
derij coeundi. Capłm. ij.

Satiriaſis ē erectio vir
ge aſſidua cum deſide
rio coeũdi. priapiſm⁹
vo eſt inflatio v̄ge cō
tinua ſine deſiderio co
eũdi vel pauco: ſicut accidit pueris
⁊ quibuſdā impotentib⁹: deſideriũ
vo eſt ſicut cōmune ad vtrũqꝫ. Et
ſic ptꝫ quomodo iſte tres paſſiones

differat forma nõ tamẽ ſubiecto vl' eſſentie.ppter qđ ipaꝝ eadẽ ſunt ſigna cã et cura: pterꝗ̃ in mulierib⁹ et ſatiriosis cũ pruritu forti labioꝝ vulue loco erectionis.

Methodus. ſFiũt autez he paſſiones quattuor ex cauſis. Prima ſan. et ſpmatis mltitudo. Et ſigna eius ſunt habitudo carnoſa ꝛ rubicunda cũ vtute corpis ꝛ paucitas debilitatis poſt coitũ plimũ ꝛ pollutionẽ ꝛ impgnatio mulierũ cũ quib⁹ coit. Et cura ei⁹ ẽ minoratio ſan. ppoſſe cũ omi re.ꝗ̃ hoc facit et corp⁹ extenuat et ſunt qnqꝫ. Pria flomia baſilice vl' medicine ſeqntes. ſcđa medicinaꝝ aſſiduatio ventrẽ ſoluẽtiũ. tertia fames ꝛ labor in ieiuno. qrta vſus ciboꝝ acetoſorũ ſilr ꝛ medicinarũ ſicut lentes cocte in aq̃ cõdite cũ aceto vl' agreſta vel vino granatorũ: et ſicut pot⁹ aq̃ ſicut mixte cuꝫ aceto ꝛ ſumptio ſirupi acetoſi q̃cunqꝫ die i aurora. qnta vſus ciboꝝ frigidorũ actu ꝛ vtute: ſicut ſunt lactuce portulace comeſta cruda cũ aceto vel agreſta cũ abſtinẽtia calidoꝝ ſicut ſunt carnes ꝛ vinũ: vel hũidorũ piguiũ ſicut ſunt lac oleũ ꝛ butirũ. ſexta aſſiduatio medicaminũ diminuẽtiũ ſpma a q̃litate ꝛ pprietate ꝗ̃ dicemus. E. de empicis. Poſt vlia vo veniendũ ad localia renes infrigidãtia cuiuſmõi ſunt linimẽta ſup alkatim ꝛ vgã ꝛ teſticlos ex oleo roſ. mixto cuꝫ cãphora ꝛ cera vel ex populeon mixto cum aceto ꝛ modico argẽti viui. Et ſi patiẽs dormierit vl' ſupin⁹ iacuerit ſup ea magis cõferũt ſicut ſunt empla ex ro. ſolatro plantagine ſempuiua mirtillis vga paſtoris lentib⁹ excorticatis coctꝫ in aq̃ ꝛ aceto piſtatis et incorpatis: vl' oleo roſ. vl' oleo mirtino vel nenuphare. Et ſicut ẽ epithima ex cãfora ſandalis ꝛ roſ. pulueriſatꝫ ꝛ infuſis in aq̃ ro. ꝛ aceto. Et ad h̃ multũ cõfert vt eger continue deferat ſup renes laminã plũbeã ſubtilẽ ſpiſſim pforataꝫ. Secũda res ẽ ſpmatis prurigo vehementer ex acuitate ꝛ calitate ipi⁹ pueniẽs. Et ſigna ei⁹ ſũt fortitudo i deſiderio coit⁹ vltra modũ: ſꝫ debilitatur. p⁹ ipm plus alijs. Et egreditur apđ ipm ſpma modicũ ꝛ velocit̃ cũ ardore in capite vge quẽ forte ſeqtur ardor in vrina pria: ꝛ ſi frequẽter inducit exiccationẽ ꝛ maraſmũ corpis toti⁹. Et cura ei⁹ ẽ ifrigidatio ꝛ hũectatio ppoſſe cũ cibis medicĩs ſicut ẽ balneũ aq̃ tepide dulcꝫ vel aq̃ decoctiõis malue lactuce populi ſalicꝫ viol. ꝛ ppe p⁹ potũ lactꝫ acetoſi de q̃ extractũ ſit butirũ per horas. ij. ꝛ cib⁹ fact⁹ ex lactucis portulacis cucurb. cucu. melonib⁹ cõditis cũ lacte acetoſo vel cũ butiro et modico aceti: et hmõi ſunt carnes agnorũ vel porcelloꝝ ꝛ edorũ cocte et alterate cũ herbis eiſdẽ. Silr et gelatitia facta ex extremitatib⁹ aĩaliũ coctis ꝛ cõditis cũ vino pontico ꝛ modico aceti. Pot⁹ ei⁹ ſit vinũ albũ vel põticũ rub. lꝫ ſi corp⁹ ſit inanitũ bibat vinũ dulce rub. et vtatur reſtauratiuis dictꝫ ca. de ptiſi et ca. de macie renũ. Et ſi apparere ceperint ſigna feb. ethice ſ̃ oĩa q̃ dicenẽ ſuo ca. ij. li. Vtaẽ pterea aſſidue electuario diminuente ſpma a q̃litate frigida qđ dicem⁹ infra. E. de empericis. Et fiãt oĩa localia ſupi⁹ dicta ca. de diabete. Tertia res ẽ multitudo hũiditatũ preparataꝝ vt ſ̃ ex eis ſpma. Et ſigna ei⁹ ſũt: qñ parũ debilitaẽ in coitu plimo ꝛ exuberatio ſpmatꝫ apđ ipm ſilr ꝛ ſubtilitas eius: vt albedo coloris et habitudo corpis flatica ꝛ mltitudo inflatõis vge ſine deſiderio plimũ auito. Et cura ei⁹ ẽ exiccatio taliũ cũ medicamẽtũ ppoſſe cũ cibis et medicĩs ſi-

cut ſūt miliū et panicū ꝛ lētes elixe cū origano calamēto rutha mēta cimino allijs: ꝛ carnes aſſe cōdite cū ſinap. vel pipe. Et ſicut ē vinū amarū purū: ſitim et famē toleret. Sudet et laboret i ieiuno. vtaꝛ dyatriū pipeon dyacimio ꝛ oīb⁹ calidis ſiccis ꝛ ꝓprie p⁹ purgatiōes factas cū pill'is cochijs vel cū bñdicta laxatiua: qm̄ añ purgationē deſideriū augmētarent. vnguatur hora illa virga renes ꝛ teſticuli cū vnguēt ꝫ marciaton arrogon ad ignē vel ſolē calidū vehemēter. ꝛ fiāt oīa q̄ dicenꝛ ca. de gomorrea. Quarta res ē multitudo vētoſitatū erigētiū v̄gā. Et ſigna ei⁹ patēt ex rel'one patientis. Et ſi ſit cū caliditate appet rubedo coloris corpis ꝛ deſideriū modicum vehemēs ad coitū. Si v̄o cū frigiditate appet albedo corpis ꝛ habitudo ſq̄lida et deſideriū modicū ad coitū: lꝫ multū coitū valeat pficere p̄ter ꝙ ab ip̄o noceat. Et cura ei⁹ ē ſi ſit a cā calida flebothomia baſilice freq̄ns inūctio renū ꝛ v̄ge cū vnguētis frigidis ſupdictis ꝛ aſſidua tio electuarioꝝ diminuentiū ſpma ꝓpꝛ frigiditatē q̄ dicenꝛ. C. de emperícis. Si v̄o ſit a cā frigida purgeꝛ cum pill'is cochijs. Et aſſiduet poſt h̄ electuaria diminuētia ſpma ꝓpter q̄litatē ꝛ ꝓprietatem. Valet etiā ad hoc oē qđ vētoſitates carminat ſicut ē dyaciminū dyatriūpipereon. Et electuariū qđ. ℞. carui cimini origani mēte ſerpilli ruthe calamēti pullegij ſaluie polij. añ. ʒ. j. ʒʒ. cinamōi pipis cardamōi. añ. ʒ. ij. ameos amomi. añ. ʒ. j. zuccari lb. vj. fiat electuariū durū ſicut dyaciminū de q̄ ſumat i aurora ad modū caſtanee oī die cuꝫ vino albo veteri amaro. Abſtineāt vtriq3 caꝝ a cibis viſcoſis vētoſis: ſicut ſunt rape cepe eruca ꝛ ſil'ia. ꝛ a multiplicantib⁹ ſpma; ſicut ſunt lac recēs ꝛ piſces recētes et a ꝓuocātibus deſideriū a ꝓprietate ſicut ſunt ſatirion. yringi baucia et ſimilia.

Emperica. Diminuētia coitū et faciētia ſuare caſtitatē ſunt duoꝝ generū: q̄dā a ꝓpetate et q̄dā a q̄litate. Et q̄ a q̄litate ſunt duoꝝ modoꝝ aut a frigiditate cōgelāte ꝛ mortificāte ſicut ſunt lactuce portulace acetū agreſta nix opiū argētū viuū papauer ꝛ ſil'ia. Aut a q̄litate exiccāte et ꝯſumēte cuiuſmōi ſūt piper ſinap. alliū apiū ſemē vrtice ꝛ ſil'ia: et oīa diuretica cal'a. Que v̄o a proprietate lꝫ et hec q̄litate pl'ima pticipēt ꝓpꝛ qđ et oīm ſunt fortiſſima ſatꝫ agnus caſtus et folia ꝛ radix ꝛ ſemen ei⁹ ſil'r et coriādrū rutha origanū et ſmaragdo. verūtñ operantia a q̄litate ꝯfert i ſene vel ſl'atico q̄nq3 in deſideriū addēdo cōpl'oni. Opantia v̄o a frigiditate ſil'r et ꝓprietate cōferūt om̄iquaq3 p̄ter ꝙ opantia a frigiditate ſunt p̄ncipijs vite pl'imū ꝯ̄ria q̄re ip̄oꝝ vſus modereꝛ: ne forte ad paliſim vel apoplexiā ꝑducāt vel ydropiſim ꝑnicioſam vl' ethicā ſenectutꝫ. Electuariū frigidū ad h̄ ſic fit. ℞. ſeis lactuce ſe. portul'. ſe. papaueris. añ. ʒ. v. pſillij ſe. coriādri ſicca lentiū excorticatarū. añ. ʒ. ij. balanſt. nenupha. añ. ʒ. j. cāpho. ʒ. v. zuccari qđ ſufficerit vel dimiſſo zuccaro teranꝛ oīa ꝛ cōficianꝛ trociſci cū ſucco acetoſe vel lactis vel aqua roſ. Et detur vnus ex eis oī die in aurora p. v. vl'. vij. dies cū ſirupo roſ. vl' viol'. ꝛ aq̄ frigida. Electuariū cal'm ad h̄ ſic fit. ℞. origani ruthe pullegij ſerpilli mēte calamēti. añ. ʒ. v. carui cimini baccaꝝ lauri pipis lon. ꝛ nigri. añ. ʒ. ij. cipi cappar ꝫ ameos cinamōi. añ. ʒ. j. liq̄ritie. ʒ. ß. mell'. ʒ. ß. Electuariū opans a ꝓprietate ſic fit. ℞. ſe. agni caſti. ʒ. v. fol'. mentaſtri ſucci ruthe

cimini balauſtiaꝝ cipi.an̄.ʒ.j.ſmaragd̄.℈.j.zuccari q̄r.ℏ.deᷣ ex eo in ieiuno cū vino al.aq̄ ſo. Itē ad idez conferūt trociſ.de agno caſto dicti capl'o de opillatione ſplenis.

Canones. Cauēdū i cura iſtaꝝ paſſionū ab introductiōe paſſionis maioris. vbi grā.vt ſi ſit a cā cal'a ne ſtōachū ꝛ coꝛ moꝛtificem⁹. Si v̄o a frigida ne epar ꝛ ſplenē inflāmem⁹. Si v̄o ab h̄ūida ne coꝛp⁹ et mēbꝛa exiccemus. Cū igiᷣ aliq̄d taliū appuerit ilico ceſſandū ē exhibitꝫ ꝑ iteri⁹: ſʒ intēdēdū eis q̄ ꝑ exteri⁹ vt ſunt em plaſtra ꝛ vnguēta. Itē ꝯuenit vt tales medicie ſint ſubtiles ſubſtātie: qm̄ opʒ vt ſit currēs penetratiuum ad mēbꝛū diſtās ꝛ ꝓfund̄.debet ꝓcedere. Si igiᷣ ſint liq̄res collenᷣ. Si pulueres cribellenᷣ. ſi electuaria vl' trociſ.vltie teranᷣ. ſi empl'a piſtenᷣ donec ad foꝛmā axūgie reducātur.ſi epithimata vel vnguēta addatur aliquid ex aceto acutiſſimo penetratiuo.

Pronoſticatio. Coitus et ei⁹ deſideriū ſi ſupfluāt et durēt coꝛp⁹ totū ꝛ ꝓpe renes ꝛ coꝛ ꝛ cerebꝛū ꝛ epar igniūt et exiccant: ꝛ ſic ethicā inducūt. Itē dicit Raſ.i diuiſionib⁹ ꝙ ſatiriaſ ſi pſeueret eſt nocēs ꝛ ꝑducēs ad ſpaſmū vl'em et egritudines aſſiduas ꝛ ꝓpe ſpaſmū de inanitiōe ꝛ fe. effimerā q̄ demū in ethicā trāſfoꝛmaᷣ cū ignitiōe vl timata i ſꝑmatib⁹ h̄ūoꝛib⁹ ꝛ mēbrꝫ. Coit⁹ p̄tea ē ex reb⁹ maxie nocētibus q̄nqʒ ꝑticl'is nr̄i coꝛpis ſub quibuſdā maᷣ ſuis diſpōnib⁹ exn̄tib⁹. Pꝛimo q̄dē cerebꝛo h̄ūido: qm̄ catharrū ml'tiplicat ei⁹ humiditates colliquādo: ꝛ ſic cecitatē l' ptiſim vl' epilepſiā l' v̄tiginē inducit. ſcd̄o v̄o coꝛdi ſicco: qm̄ cōſūptionē ꝛ ethicā inducit.tertio epati cal'o: qm̄ ignitionē ꝛ ardoꝛē cū opillatiōe cauſat et demū fe.putridas ꝛ apata intriſeca ꝑniciosa ꝛ ꝓpe ſi fiat ſup cibū. q̄rto ſtōacho frigido vl' laxo: qm̄ robur ei⁹ diſſoluit digōnē impedit cibū fluctuare facit ſui motu cōquaſſando ꝛ caloꝛē ꝛ ſpūs a cētro coꝛꝑis ad circūferētiā diſtrahēdo.q̄nto v̄o renib⁹ ml'ici vl' ſanguinē migētib⁹ ꝑ vꝛinā: qm̄ ip̄os magꝭ imacerat et ipſoꝝ v̄tutē dilacerat. Cū igiᷣ poſt coitum ſupfluum aliquid taliū apparere cepit ſuccuraᷣ cū ꝓpꝛijs remedijs ſuo loco dictꝫ. Itē coit⁹ a p̄ncipio q̄dam coꝛp⁹ calefacit igniēdo ſpūs ꝛ agitādo in ꝓceſſu v̄o ꝛ qn̄ ſuꝑfluit infrigidat reſoluēdo ꝛ imacerat ꝯſumēdo. Qui ḡ debilitari cōſueuerit p⁹ coitū vtaᷣ cibis ꝛ electuarijs aromaticꝫ calidis an̄ ip̄ʒ. Z initiōib⁹ v̄o frigidis p⁹ ip̄ʒ vt ē aſꝑſio faciei ꝛ extremoꝝ cū aq̄ roſ.pura: vl' in q̄ diſſolute ſint roſe et ſandaᷣ. ex vtriſqʒ tam rubei ꝙ albi. Et nutriaᷣ cibis multū ꝛ ſubito nutriēti bus: vt ſūt piſces recētes ꝛ iura carniū laudabiliū inſpiſſata cuʒ vitellis ouoꝛum. Et ſicut eſt vinuʒ dulce purū vel claretum.

¶ De gomoꝛrea ꝛ pollutione nocturna. Capitulū.iij.

Gomoꝛra q̄ eſt emiſſio ſꝑmatis inuoluntaria q̄lis ē pollutio nocturna. Et fit q̄nqʒ cū erectiōe v̄ge ꝛ q̄nqʒ fine: vt dicit Gal'.vj.de accidēti.vltio ca. Fit aūt ꝓpᷣ debilitatē v̄tutꝫ retētiue vaſoꝝ ſꝑmaticoꝝ ꝛ teſticl'oꝝ.hec aūt debilitas aut fit ꝓpᷣ acuitatē ſꝑmatꝫ ꝑl'imā excitātis virtutē expulſiua. Et ſigna eius ſūt ſigna ſatiriaſis ꝓpᷣ acuitatē ſꝑmatꝫ.aut ꝓpᷣ ml'titudinē h̄ūiditatū ꝑ̄patāꝝ vt ex eis ſ ſꝑma. Et ſigna ei⁹ ſunt ſigna ſatiriaſis ꝓpᷣ ml'titudinē h̄ūiditatū: ꝛ hec om̄ia diximꝰ

ꝑrio ca. Cura gomorree de cā calida ēvt pmo fiāt oīa ꝑdicta ī cura ſatiriaſ. ꝑpṫ acuitatē ſpmatꝫ flōmeṫ preterea baſilica dextra frequenter ſi virtus ⁊ etas ⁊ habitudo conſenſerint: qm̄ materias diuertit ⁊ calorē reprimit potēter. In fine vō confortet retētiua cū emplaſtro ſtiptico frigido. Et fit ex roſ. nenupha. mirtilſ. plātagine: vga paſtoris: lētibus excorticatis vel bis coctis prima aqua reiecta poſtꝙ oīa vel q̄dā eorū cocta fuerint in aqua pluuiali ⁊ modico aceti. Deinde expreſſa piſtata ⁊ incorporata cū aqua roſ. vel oleo mirtino ⁊ actu calida poſita ſuper virgā ⁊ teſticulos. Idem facit emplaſtrū ex coctañ. neſpilſ. ſorb. piris immaturatis: balauſtijs: cupulſ. glandiū ⁊ ſiſ'ibus. ⁊ balneū aq̄ decoctionis eorūdem. vel vnguētū ex oleis ꝑdictis ꝯfectū addito modico aceti ⁊ aqua nenupharſ. ⁊ cera ſufficienti. Et cum eiſdē vngenṫ ⁊ emplaſtrenṫ etiā renes ⁊ ſpina tota. Confert preterea vt patiēs portet omī hora ſuꝑ renes laminā ſubtilem plumbeā cribratim ꝑforatā. Cura gomorree ꝑpter mltitudinē ſpermatis ⁊ humiditatum eſt vt a principio fiāt omīa dicta in cura ſatiriaſ. ꝑpṫ multitudinē hūiditatū preparataꝝ vt fiat ſpma. Et ſi corpus ſit carnoſum rubicundū flebothomeṫ baſilica dextra frequenter in brachio vel in pede: qm̄ euacuat materias ⁊ alleuiat vaſa. Si vō viſa fuerit habitudo alba flegmatica ſquallida purgationibꝰ erit inſiſtēdū ⁊ digeſtionibꝰ flegmatis ꝯgſis. In fine vō retētiua cōforteṫ cū emplaſtris ⁊ vnguētis ſtipticis predictis additꝫ quibuſdā. verbi gratia. In emplaſtro adde calamētū: vinū vetus amarū. In vnguēto vō addatur armoniacū: maſtix: olibanum: bdelliū: poſtꝙ diſſoluta fuerint ad ignē in caſola cū vino rubeo pontico. Aſſiduet ꝑterea vterqꝫ eoꝝ electuaria diminuētia ſpma frigida. Primo quidē ea q̄ diminuūt ſpma a q̄litate frigida. Scdō vō ea que a q̄litate vel ꝓpetate q̄ diximꝰ ca. de ſatiriaſi. C. de empicis. Caueat iacere ſupinꝰ in ſomno: qm̄ grauat renes ⁊ eoꝝ excitat expulſiuam.

Pronoſticatio. Gomorrea ſi ſupfluat ⁊ ꝑduret perducit ad ethicā ſenectutis: qm̄ cū ſpermate plurimū ſpūs reſoluūtur ⁊ corpus infrigidaṫ. Itē gomorrea in corpe habēte ſtomachū frigiduꝫ vel epar calidū: qm̄ addit infrigiditatē ⁊ laxitatē: neqꝫ remedia miſtrari poſſunt per interius cum ex eis ſtomachi malitia retinetur.

De apoſtematibus virge ⁊ teſticulorum. Caplm. iiij.

Generaṫ apa in membro alijs ex oī gñe q̄ttuor humoꝝ vt plimū cū ex duobus calidis: qm̄ ⁊ hec mēbra caliditate plurima ꝑticipēt innata adeo vt ꝑ eoꝝ caliditatē cōplexionalē ꝑficiaṫ ſpūs gignitiuꝰ. Et ꝯtra q̄ teſticulis ꝑuanṫ vel eoꝝ virtute frigidi ſunt flegmatici: queād modū accidit eunuchis ⁊ ipotētibꝰ ꝑ naturā. Signa apātis calidi ī eis ſunt rubor vge et teſticuloꝝ cū tumore ⁊ ardore forti ⁊ fe. ꝯtinua. Et ſi ſit ex cho. ardor color ⁊ calor fortificanṫ ſuꝑruborē ⁊ tumorē. Si vō ex ſan. totum fiet ecōuerſo. Signa apātis frigidi ſunt tumor ſine rubore ⁊ dolore plimo. Et ſi ſit ex flate apparebit tumor mollis albus; ſi ex melācholia durus niger.

Methodus. Hoc apoſtema qm̄ exteriorибꝰ fit ī mēbris tua nō indiget niſi methodo cōi qd ēvt ꝑmiſſa euacuatione vlī cum flōmia in cā

calida vel farmacia in cā frigida adminiſtrent in pncipio empla ⁊ vnguēta repcuſſiua. In augmēto vo addat aliqd ex reſolutiuis. In ſtatu vo multiplicētur reſolutiua ſup repcuſſiua: in declinatione vo pura capiant reſolutiua. Et hec oia nota ſunt aliqd ſcienti. Unde ſi tibi neceſſe fuerit ad caſuz apoſtemat in ſtomacho erit recurrendū vbi materialia huius diximus: ſimiliter et canones in cura cuiuſcūqz apoſtematis congruentes.

Emperica. Emplaſtruz reſoluens leuiter oēm inflationē vge vel teſticulorum: ⁊ pprie poſt flebothomiā baſilice in brachio pmo ⁊ poſt in pede ſic fit. ℞. ſtercoris colūbini vel vaccini: flo camomille: ruthe recētis: ſe. lini: ſe. aneti añ. p. j. fermēti. p. ß. ſalis nitri vel ſaponis. iiij. par. j. bulliāt in aqua modica vel oleo ro. ⁊ piſtent ⁊ cū lana ſuccida applicētur: reſoluit eñ tumorē in omi mēbro exteriori. Item ad ardorē ⁊ dolorē loci valet vnguentū factum ex populeon ⁊ dyalthea añ. mixtis. valet etiam linimentū ex oleo roſ. et oleo camomille añ. par. eq̄les. Itez ad vlcus ⁊ corroſionē in virga valet oleum vitellorū ouorū qđ ſic fit. ℞. oua. xij. gallinarū recētia elixentur in aq̄ donec indurent ⁊ poſt vitella ouorum fricent in ſartagine donec quaſi adurant: ⁊ tūc ſucc⁹ qui eſt in eis exprimat vel diſtillet in alēbico ſicut aq̄ roſ. oleū iſtud carnē creat: vlcera ꝯſolidat: ardorē ⁊ dolorē reprimit: corroſionē ꝓhibet. Idē facit vnguētū albū ⁊ citrinū nicolai.

Canones. Nutriatur patiēs cibis ⁊ potibus ventrē lenietib⁹ et materias a vijs vrine diuertētibus: ſicut ſunt aq̄ ordei: aq̄ prunorum: ⁊ ſirup. viol. ⁊ oia dicta in cap. de ſtipticitate ventris. C. de emplcis. qm diuretica et vrinatiua dolorē ⁊ apa augmētarēt niſi forte in declinatione pfecta.

Pronoſticatio. Hoc apoſtema leuiter curat p reſolutionem: ſed per ſaniē malum. ſi per ſcliroſim magis malum.

¶ Tractatus nonus qui eſt de paſſionibus matricis.

Membra generatiōis in femellis queadmodū in maſculis: lz nō eque pncipaliter vel necrio. Primū quidē matrix cū collo ei⁹ ⁊ duobus orificijs: ſcz orificio ꝯcauitatis matricis quod eſt ſicut os cyrice ad quod virga virilis hora coit⁹ elongat: ⁊ orificio colli eius quod vulua dicit. Et hoc quidē membrū eſt in gñatione neceſſariū: queadmoduz teſticuli in viro cū ꝓprio agēti correſpōdeat ſuū ꝓpriū patiēs ⁊ locus locato: vt declaratū eſt in ſuperiori ſcientia. Scōm vo membrū eſt duo teſticuli fabricati intra corp⁹ femellarū ſuper cōnexū matricis: vnus a dextris: alter a ſiniſtris: vt patet in anathomia. ſed ſunt minores ⁊ frigidiores ꝙ in viro. Tertiū eſt duo vaſa ſpmatica: quorum vnū orit a vena kili ꝓpe renem dextrū ⁊ terminatur ad teſticulū ſiniſtrū. Aliud vo orit a vena mulgēte ꝓpe renem ſiniſtrū ⁊ terminat ad dextrū. Et teſticuli quidē atqz vaſa ſpmatica ī femella nō ſūt neceſſaria ī gñatiōe neqz ſicut cauſa agēs neqz ſicut cauſa patiēs: vt pulchre ꝓbat Auerro. ij. colliget ca. de iuuamētis mēbrorum generationis in femellis. cum etiā infinite ſint mulieres impregnate ſine delectatione ꝓpria ⁊ non delectantur niſi ex effuſione ſpermatis ꝓprij ad os matricis. Sed ſunt con

ferentia ⁊ vtilia in generatiõe: qm̃ hoc ſpermavias colli matricis lenificat ⁊ matricis cõcauitatẽ auidam reddit ex quibus fit melioꝛ ⁊ perfectioꝛ ſpermatis virilis attractio et eius ſuper ipſm̃ coꝛrugatio completa: vt nec pũcta acus poſſet os matricis ingredi poſt hoꝛã cõceptionis: queẽadmodũ et ſaliua famelici ſubſeruit inglutiõi cibi pꝛeter ꝙ ſit pars nutrimenti. Et ſi qua mulier impꝛegnata ſuper impꝛegnet: hoc tamẽ fit per oꝛis pꝛedicti aptionẽ: et ex delectatione quã ſentit in coitu ⁊ eius diminutus perfectã refectionẽ. Et hoc eſt de his q̃ raro contingunt: qm̃ vt plurimũ mulier fit pꝛoligena per ſpermatis vnius diſtributionẽ ꝑ cellulas matricis diuerſas: per partũ v̾o ꝑ ſpermatũ diuerſoꝛum ſuctionẽ. Eſt aũt matrix mẽbꝛũ dẽſum neruoſum rugas habens plurimas in eius cõcauo ⁊ cõnexo: queẽadmodũ ſi q̄s equaret fũgũ vel ſpongiã ſub figura veſice vel vitri vꝛinalis: ⁊ eſt habẽs duo coꝛnua. i. duas pelliculas p̃midales neruoſas: quaꝝ vna baſem hꝫ a ꝯnexo matricꝫ dextro ⁊ coꝛnu affixũ iguini ſiniſtro ⁊ ꝓpoꝛtionabiliter de ſiniſtra q̄b⁹ hãche ⁊ doꝛſo alligant: ne tꝑe impꝛegnatiõis molle fetus oppꝛeſſa deſiccat ⁊ turpẽ figuram faciat qualẽ habent qui patiũtur herniam vel rupturã. Locus v̾o ſituationis eius eſt directe ſuꝑ ſpondiles doꝛſi ⁊ caude: ſcꝫ ab vmbilico infra vſqꝫ ad os pectinis: ita vt vena kilis magna deſcendẽs eq̄tet. Spõdiles ĩ arteria ⁊ adoꝛti magnam et matrix eq̄tet longaonẽ ⁊ veſica matricem ⁊ collũ eius: qm̃ matrix eſt altioꝛ locata. Conſueuerũt igit mẽbꝛis pꝛedictis. xi. ſupuenire genera paſſionũ. Pꝛima eſt fluxus menſtruoꝛum ſuperflui. Secũda reſtrictio mẽſtruoꝝ. Tertia mala diſpoſitio matricis ad coitũ ⁊ impꝛegnãtionẽ. Quarta mala diſpoſitio matricis ad partũ ꝓpter quã ſequitur aboꝛſus poſt cõceptionẽ: vel ꝓhibitio cõceptionis a pꝛincipio. Quita difficultas in pariẽdo. Sexta exit⁹ matricis vel vmbilici poſt partum. Septima deſideriũ ad cognoſcẽdũ impꝛegnãtiõis ⁊ fet⁹ ſexũ. Octaua molla ⁊ inflatio matricis. Nona p̄focatio vl' ſuffocatio matricis. Decima apoſtema. Undecima vlcera ⁊ ragadie in ea.

¶ De exuberantia fluxus menſtruoꝛum. Cap. pmũ.

Fluxus menſtruoꝝ ſuperfluit ꝓpter aliquã decem cauſarũ: vt colligit ex dictis Gal. vi. de accidẽti. vltimo ca. Pꝛima eſt ſanguinis multitudo in coꝛpe toto redundare faciẽs venas in matrice. Secunda eſt multitudo cholere in maſſa ſanguinea acuentis ipſam et oꝛa venarũ aperiẽtis que ad concauitatẽ matricꝫ terminant ⁊ cotillidones appellant. Tertia eſt multitudo flegmatis ſubtilis aquoſi penetrare faciẽtis. Quarta eſt venaꝝ coꝛpoꝛis latitudo viã humoꝛib⁹ patulã tribuẽs. Quinta debilitas virtutis retẽtiue in matrice cũ mollificatione venarum earũdem. Sexta dẽſitas totius coꝛꝑis: q̃re ex eis nihil reſoluit: ſed aggregat. Septima emoꝛroyde in m̃rice: queẽadmodum emoꝛroyde in ano. Octaua vlcera ⁊ ragadie in matrice. Nona leſio matricis poſt difficultatẽ ꝑtus. Decima eſt cã pꝛimitiua que eſt caſus et percuſſio ſuper ventrẽ ſumẽ ⁊ ſpondiles ani.

Methodus. Signa ei⁹ ꝓpter ſan. dñium ſuꝑ coꝛp⁹ totũ ſunt habitudo carnoſa mũda rubicũda: ⁊ ꝙ nõ debilitat neqꝫ diſcoloꝛat ex ipo: et

vrina rub.groſſa valde ꝛ anteceſſio
ocij ꝛ quietis ꝛ vſus ciboꝝ ſan.mul
tiplicantiū: ſicut ſunt carnes lauda
biles ꝛ vinū rub.dulce.Et cura eiꝰ
eſt vt nō reſtringat̄ niſi poſtꝙ ſup-
fluxerit ꝛ virtutē deijcere ceperit:
quare tūc a pͥncipio fiat fl'ōmia di-
uerſiua vel de baſilica dextra in bra
chio vl' manu: vl' de baſilica ſiniſtra
loci eiuſdē ꝓut materia fluere vi-
deat̄. ¶Poſt hoc ligent̄ extrema ſu-
perioꝛa vehemēter cū faſcia. Sil'r
ꝛ radices mamillarū ꝛ ponant̄ vē-
toſe magne cum igne ſine ſcarifica
tione ſup pectus eleuatis mamillis
ꝛ ꝓꝑie ſup radices mamillarū cū
ſuctione vehemēti. Deinde ſꝫ enca-
tiſma ꝛ balneū ab vmbilico infra
ex aq̄ veri frigoꝛis vl' ex aq̄ frigida
in q̄ diſſoluat̄ pul'. boli ar. mirtill'.
balauſtiarū coꝛtic̄ granatoꝝ cupul
larū glandiū: roſ. gallarū cipreſſi
plātaginis acatie neſpillaꝝ ſoꝛbaꝝ
vge paſtoꝛis cunaꝝ rubi poſtꝙ hec
oīa vel quedā fuerint in ea bullita
et poſt hoc infrigidata: vel epithi-
met̄ ſumē ꝛ vulua cū petijs infuſis
in aq̄ eadē cū reiteratione ipſarum
frequētata. vel ſꝫ ex eiſdem empl'm
coctis in aq̄ pluuiali ꝛ piſtatū ꝛ in-
coꝛpoꝛatū cū aq̄ roſ. et albuminibꝰ
ouoꝝ ꝛ modico aceti. ꝛ ſꝫ oīa que di
cent̄. C. de empic̄. In declinatiōe
ligari poſſunt extrema inferioꝛa. ſ.
coxe ꝛ cura. ſed non a pͥncipio. Nu-
triat̄ lentibꝰ riſo farre milio pani-
co ꝛ oībꝰ ſtipticis acetoſis. Et ſi vtꝰ
fuerit debilis vtat̄ carnibꝰ aſſis pul
loꝝ ꝛ caſtratoꝝ alteratis cū ſapoꝛe
ex vino granatoꝝ vel ſucco berber̄
vel aceto vel agreſta. Bibat vinū
rubeū ponticū limphatū cū aq̄ plu
uiali vel diſſolutiōe niuis ꝛ glaciei.
Signa eiꝰ ꝓpt̄ mltitudinē cho. acu
te ſūt hītudo macra citrina cū debi
litate ꝟtutē pl'imū poſt fluxū: ꝛ eſt
tenuitas ſan. mēſtrual' qn̄ cadit ſup
petiā lineā albā: ꝛ foꝛte ſentit mu-
lier ardoꝛē i labijs vulue. Et ſit vri-
na ſubtilis citrina intēſe: ꝛ ſi āceſ
ſit vſus pipis vl' ſinapis ꝛ allijs ꝛ ce
parū ꝛ poꝛroꝝ ꝛ oīū acruminū vl' ex
ercitiū vl' laboꝛ verioꝛ erit ſignifica
tio. Et cura eſt eadē cū pdicta p̄ter
ꝙ nullatenꝰ fl'ōmet̄: ſed purget̄ ſi
fuerit poſſibile cū electuario de ſuc
co ro. vl' cū trifera ſaracenica acua-
ta. vel qd̄ meliꝰ ē cū dyapru. acuato
ꝛ nō negligat̄ alteratio epatis ꝛ ſꝫ
eiꝰ alteratio cū frigidis ſtip. ſicut ē
h̄ empl'm. ℞. ſandal'. ru. ro. mirtill'.
balauſtiarū añ. ℥. j. maſticis thuris
ſan. draco. mūmie dragāti boli. ar.
añ. ℥. ß. pulueriſent̄ ꝛ cribellent̄ et
ꝯficiant̄ cū oleo maſticino vel oleo
roſ. vl' mirtino addito modico ace
ti. Et ſi neceſſe fuerit inſpiſſet̄ cū
farina oꝛdei ꝛ ponat̄ actu calid̄. ſup
epar. Et ſicut eſt vnguētū factū ex
populeon ꝛ oleo roſ. Sil'r ꝛ epithi
ma ex aqua roſ. ꝛ aceto in qbꝰ diſſo
lutꝰ ſit pul'. roſ. ſandal'. terre ſigilla
te ſan. dra. ꝛ ſil'ia. Et hoc idē epithi
ma fiat ſup ſumē ꝛ itra vuluā. Su
mat oī die in auroꝛa ꝛ ante cenā de
ſirupo roſ. vel oxzacara cū aq̄ de-
coc. ſumach: plātaginis: mirtilloꝛū
ꝛ cicoꝛee. vel de ſirupo mirtino di-
cto ca. de flu. vētris. C. de empicis.
cū aq̄ decoct. milij ſol'. Nō negligat̄
etiā alteratio ſplenis: ꝛ ꝓpꝛe ſi mā
ſit nigra aduſta cineroſa: q̄re tūc ſꝫ
purgatiōes ꝛ fomētatiōes ſplenis
dicte ca. de fluxu vētris. C. de cura
diſſin. ꝓpt̄ melēiā aduſtā. ꝛ ca. de de
bi. ſple. C. de eiꝰ debi. ꝓpt̄ cām cal'.
Et in tali cāu vtat̄ cib viſcoſ. leniti
uis: ſic ſūt pultes ex ſimula ꝛ amilo
ꝯditi cū penid̄. vel zuc. Et ſicut ſūt
extrema poꝛcelloꝝ ꝛ vituloꝝ cocta
in aq̄ pluuiali vl' aq̄ decoc. ſcoꝛie fer
ri ꝛ alterata cū agreſta vl' ſucco ber
beris: ꝛ ſicut ſunt citonia aſſa ꝛ pi-
ra ꝛ ſumach. Sꝫ abſtieat ab aceto

ꝓpoſſe niſi forte gr̃a ꝓuocatiōis ap
petitus. Signa eiꝰ ꝑpt̃ mltitudinē
fl̃atis ſubtilis aq̃ſi ⁊ hũiditatū ꝑpa
tarū vt fiāt ſan. mēſtruus ſunt ha-
bitudo ſqualida fl̃atica alba vl' plū
bea ⁊ mltitudo mēſtruoꝝ pl'ima ſi-
ne corpis extenuatiōe et ſubtilitas
eiꝰ qđ egredit̃ cū colore albo vel ſi-
cut loture carnis. Et qñq3 eſt groſ
ſum ⁊ viſcoſum qđ egredit̃ ſed raro
⁊ vrina al. lactea vel karopos. Et ſi
añceſſit ociū ⁊ quies aſſidua ⁊ vſus
ciboꝝ fl̃aticoꝝ cum ſubtilitate ſicut
ſunt iura carniū ⁊ olera oīa p̃ter ci-
tonia neſpillas ſorbas ⁊ pira. Et ſi-
cut ſunt lac caſeus et piſces recētes
vior erit tua ſignificatio. Et cura
eiꝰ eſt vt nō reſtringat̃ hic fluxꝰ a
pricipio ſ3 cū ſuꝑfluxerit ⁊ virtutē
deijcit. Tūc igit̃ ordinetur dieta in
cōtrariū ⁊ ſubtilieť regimē ⁊ dige-
rat̃ fl'a cū ſirupo quē dicemꝰ. C. de
empic3. Et purget̃ corpꝰ eu3 pill'is
cochijs l' bñđ. laxatiua. ⁊ vtat̃ poſt
purgatōes electuarijs cal'is ſtiptic3
ſicut ē electuariū ducis et dyatriū-
pipeon et ſil'ia. Et cōfortet̃ epar cū
empl'is ⁊ vnguētis calidis dict3 ca.
de debilitate epatis. C. de cā frigi-
da. Sil'r et ſtomachꝰ cū ſuis reme-
dijs dictis cap̄. de debilitate ſtoma-
chi. C. de cā frigida. Bibat vinum
vetus amarū purū vſu tū modera-
to. Famē et ſitim toleret ꝓpoſſe et
balneet̃ ⁊ ſudet in ieiuno i ſtuphis
vel aquis tinaꝝ vl' aq̃ decoctiōis ab
ſinthij ruthe mēte calamēti arthe-
meſie pullegū ſaluie ſerpilli mēta-
ſtri ⁊ ſil'ū. In fine vō fiāt oīa loca
lia dicta de fluxu mēſtruoꝝ ꝑpt̃ ſan
guinē ⁊ q̄ dicentur. C. de empicis.
Signa eiꝰ ꝑpter amplitudinē vena
ru3 viaꝝ ſunt habitudo gracilis cū
apparētia ⁊ inflatiōe venaꝝ in ma
nibus et pedibꝰ ⁊ facie tota ⁊ colo-
re ſubrubicūdo: ⁊ ſi fuerit cū h' pri-
uatio ſignoꝝ alterius tūc vior fiet.

Et cura eiꝰ eſt vt regimē groſſum
viſcoſum ex paſta et extremitatibꝰ
aīaliu3 et caſeo et pultibꝰ ex farina
ſimule ⁊ vino rubeo dulci: et pane
azimo ſi ſtōachus nō ꝯtradicat: qm̄
hoc corpꝰ ſecurū eſt ab opillatione.
Fiat p̃terea fl'omia diuerſiua de ba
ſilica in manibꝰ freq̄nter et oīa di-
cta in cā ſanguinea vſu tū modera-
to: qm̄ hoc corpus l3 habeat ſangui
nē pl'imū: hoc tū plus verificat̃ ſm̄
cōtinēs ⁊ cōtentū. Fiāt etiā balnea
ſubleuia reſolutiua ſicut eſt aq̄ de-
coctiōis floꝝ camomille melliloti ⁊
furfur. cum fricatiōe leui ſine mora
in ipō ita vt ſufficiat ad attrahēdū
nō ad inaniendū. Signa eiꝰ ꝑpter
denſitatē corporis totiꝰ repellentē
oēs materias ad interiora ſunt cor-
pus durū denſum ꝯpactū muſculo-
ſum qñ tangit̃ manibꝰ medici licet
raro ſit hec cā. Et ſi ſit cū priuatiōe
alteriꝰ cauſe cuiuſcūq3 et multipli-
catione cibi et potꝰ ⁊ ocio ⁊ quiete
ſub vmbroſo loco verior erit tua ſi-
gnificatio. Et cura eiꝰ ē cura fluxꝰ
vētris dicta ca. de fluxu vētris. C.
de methodo liēterie. Signa eiꝰ ꝑ-
pter emoroidas ſunt vt dicit Raſ
in diuiſionibꝰ: q2 venit cum ꝑiodis
alijs a ꝑiodis mēſtruorū et cū corpꝰ
eſt repletū hūoribus. Et cura eius
eſt vt a p̄ncipio fiat fl'omia diuerſi-
ua p̄dicta. deīn vtat̃ trociſcis ⁊ ele-
ctuarijs ſtiptic3 q̄ dicent̃. C. de em
pericis. Et fiat cliſteria et ſuppoſi
toria intra vuluā q̄ dicent̃. Et ad h'
etiā cōferunt pl'imū dicta capl'o de
emorroidibus ꝑ totū ſi ꝓ ano vuluā
capiamꝰ. Signa eiꝰ ꝑpter vlcera ⁊
ragadias in matrice ſil'r ſuo ꝓprio
cap̄. dicemꝰ et curā. Signa eiꝰ ꝑpt̃
debilitatē vtut3 retētiue in mr̃ice ⁊
mollificationē venaꝝ eiꝰ ſunt aſſi-
dua vulue lubricitas cu3 ſterilitate.
Et ſi cōcepit patit̃ aborſum ⁊ oīa
ſigna fluxus propter multitudine3

flegmatis aquoſi. Et cura eius eſt
cura fluxus menſtruoꝝ ꝓpter mul-
titudinē flegmatis: qm̄ hec cura nō
differt ab illa: niſi q2 ī iſta ſuppōit
dn̄ari flegma ī matrice ſola. in illa
vo ſuper corpus totū. Signa eius
propter leſionē matricis poſt diffi
cultatē partus ſunt anteceſſio ꝑus
cū emorroiſma ſan. plurima et lace
ratione vulue et dolore vehementi
poſtꝙ mēſtrua nō reſtringunt: qm̄
rupturā vene in matrice ſignificat.
Et cura eius eſt duplex. vna quidē
ad ingroſſationē ſan. vt in choleri-
ca loquebat. Alia ad cōſolidationē
partis ſolute. ⁊ hec colligit ex cap.
de vlcerib⁹ ⁊ ragadijs in matrice. ⁊
ex ca. de hernia ⁊ ruptura ſiphac. ⁊
ex ca. de fluxu vētris. C. de cura diſ
ſinterie ꝓpter corroſionē interiorū
ſi ex cliſterib⁹ peſſaria forment. Si
gna eius ꝓpter caſum et ꝑcuſſionē
patēt ex relatiōe patiēt. Cura ei⁹
eſt ſex res. Prima eſt diuerſio ſan.
a ꝑticula leſa qđ fit cū flebothomia
ſtatī a ꝑncipio facta ex baſilica bra
chij vel man⁹. Secūda repcuſſio et
cōfortatio eius ne apoſtemet quod
fit cū emplaſtro ex roſ. plātaginis
ſempuiua ſolatro ⁊ ſilibus coct in
aqua ⁊ incorpatis cū oleo roſ. vel
mirtino: et cū epithimate facto ex
aqua roſ. ⁊ aqua plātaginis in q̄b⁹
diſſolut⁹ ſit pul. boli ar. ſan. dra. ter
re ſigillate ⁊ ſimiliū. Tertia miti-
gatio doloris cū emplaſtro anodi-
no quod fit ſi ſuꝑioribus addamus
flor. camomille mellilotī ſe. lini ſe.
fenugreci ⁊ ſilia. Quarta inſpiſſa
tio ſan: ꝑ interi⁹ qđ fit cū trociſ. de
karabe que iā dicent. ⁊ ſirupo roſ.
vel mirtino vl' vino citonioꝝ. Quī
ta reſtrictio fluxus qđ fit ꝑ empla-
ſtra ⁊ ſuppoſitoria que iā dicētur.
Sexta ꝯſolidatio vulneris ſi qđ ac-
cidit ex caſu ⁊ ꝑcuſſione qđ fit cum
lixiuijs euacuatiuis ⁊ incarnatiuis
que dicētur. ca. de vlceribus ⁊ raga
dijs in matrice.

Emperica. Huius paſſio-
nis cura quē
admodū ⁊ cuiuſcūqz alteri⁹ duab⁹
ꝑficit intētionibus: ſcilz intētione
cōi ⁊ ꝓpria. Intētio cōis cōſiſtit in
digeſtionib⁹ ⁊ purgatiōib⁹ corpis.
Sirupus aūt bonus digerens oēs
materias ſuꝑfluas in corpe cauſan
tes talem fluxū: ⁊ cū hoc matricē a
ꝓprietate reſpiciēs ſic fit. ℞. cala-
mēti pullegij ſiler maiorane balſa
mite fumiterre an̄. M. j. roſ. endi
uie plātagi. cicoree viol. an̄. M. ß.
granoꝝ ſol. petro. macedonici gra
noꝝ iuniperi an̄. ʒ. j. ſe. diureticorū
calidoꝝ. ʒ. ß. ſe. vrinatiuoꝝ ſcor. fer
ri. ʒ. ß. ſumach mirtill. acatie an̄. ʒ.
ij. maſticis dragāti an̄. ʒ. j. xiloalo.
ſandal. xilob. cardamomi an̄. ℨ. iij.
zinzi. cinamomi an̄. ℨ. iiij. mellis et
zuccari an̄. ʒ. viij. aque pure fontis
lib. iij. bullianē ſil' donec tertia ps
cōſumat: tūc collet ⁊ ſirupiſetur cū
melle ⁊ zuccaro. dent ex eo omi die
in aurora. ʒ. iij. vel. iiij. per ſe vel cū
aqua decoc. plātaginis. Et ſi laxati
uū facere volueris adde hermoda-
ctil. ʒ. ß. ſene turbith agarici an̄. ʒ.
j. mirabolanorū citrinorū ⁊ embli-
coꝝ an̄. ℨ. ij. in decoc. Itē ad hoc cō-
ferēs eſt ſirupus mirtinus quē di-
ximus ca. de fluxu vētris. C. de em
pericis in cā calida. vl' ſirup⁹ de mē
ta ibidē poſit⁹ in cā frigida ſi dētur
cū ſuis ꝓprijs directiuis: ſicut ē aq̄
decoc. ſaxifrage milij ſol. granoꝝ
iuniperi ⁊ petro. macedonici apij ⁊
oim diureticoꝝ. Purgatio vo me-
lior in hoc caſu eſt ea q̄ fit ex mira-
bol. vt quidā dicūt quā dixim⁹ cap.
de debilitate digeſtionis ſtomachi.
C. de canon. qm̄ ſoluēdo cōſtringit
fluxū. Sed lz hoc verū ſit in fluxu
vētris: nō tn̄ hoc approbam⁹ in flu
xu menſtruorū vel emorroydarum

ꝑpter duas cauſas. Prima q2 ſtrin
gētia ventrē augmentāt cauſaȝ flu
xū alioꝝ. Scđa q2 v̄tus medicine
ſoluētis cōprimēdo nō tranſcendit
meſeraicas: vt dicunt actores: ſicut
neqȝ eſt earū virtus que ſoluūt le-
niendo vel lubricū faciēdo. Intētio
v̄o ꝓpa localibꝰ remedijs integraꝛ:
quoꝝ quedā ſumūtur ꝑ ſupius: vt
electuaria ⁊ trociſci ⁊ ſirupi ſtipti
ci. quedā per inferius: vt cliſteria
ſuppoſitoria ⁊ ſuffumigia. q̄dā per
exterius: vt balnea et emplaſtra q̄
oīa nūc dicemus. Electuariū opti-
mū ad hoc eſt athanaſia ſi ex ea deꝛ
bis omni die. ʒ. ß. in aurora ⁊ añ ce-
nam cū ſucco plātaginis vel ſolatri
diſſoluta. Et cū ea miſceaꝛ aq̄ plu-
uialis vel aq̄ decoctiōis mirtilꝉ. vel
vinū rubeum ponticū in cauſa fri-
gida. Trociſci optimi ad hoc ſunt
trociſci de karabe vel de bolo arme
nico: quoꝝ in ſuperioribꝰ diuerſas
diximus deſcriptiones: ſcȝ in capi.
de ptiſi. et capi. de ſputo ſanguinis.
que eſt melior deſcriptionū. Siru-
pus optimus ad hoc ſic fit. ℞. ſucci
plātaginis: ſucci cōſolide maioris:
ſucci mirti añ. ℥. iiij. acatie ſumach
boli armēici lapidis ematiſtes añ.
ʒ. ij. ypoquiſtidō. ʒ. j. et ß. ſe. ro. rub.
ʒ. j. et. ℈. j. pulueriſenꝛ oīa ⁊ ꝟ ſiru-
pus cū lib. zuccari. Et ſi fecerꝪ aq̄-
ſum detur per ſe. Si v̄o ſpiſſuȝ deꝛ
actu frigidū cum aqua plātaginis.
Et valet plurimuȝ in diſſinteria et
mictu ſan. Cliſtere ad hoc optimū
ſic fit. ℞. plātaginis: cimarū rubi:
cimarū abſinthij: corticis quercꝰ et
piri: radicū canne ſiccarū añ. M. j.
balauſtiarū cupullarū glandiū riſi
acatie ypoquiſtidō. añ. ℥. ß. bulliātur
aliquantulū ⁊ collenꝛ ⁊ addaꝛ zuc-
cari roſ. ℥. ij. ⁊ iterū bulliaꝛ aliq̄ntu
lum ⁊ colleꝛ ⁊ inijciaꝛ actu frigidū
in vuluā ⁊ matricē per peſſariū qđ
eſt inſtrumentū ſimile cliſteri: ſed
eſt maius ⁊ lōgius quaſi vergēs in
ſimilitudinē virgē virilis. Suppo-
ſitorium ad idē ſic fit. ℞. karabe gu
mi arab. aſſate lacce balauſtie ypo-
quiſtidō. liciū añ. ʒ. v. thuris. ʒ. ij. opij
ʒ. iij. teranꝛ ⁊ cribellenꝛ oīa et fiāt
ſuppoſitoria ſubtilia cū muſcillagi-
ne pſillij ⁊ deferaꝛ in vulua oī hora
vel diſſoluanꝛ oīa cū aqua decoc. ſu
mach donec fiāt in forma mellꝭ cur
rētis. Et ſupponanꝛ cū lana vel co
to tincto in eis. Et ad h̄ faciūt tro-
ciſ. de karabe diſſoluti cū eadeȝ aq̄.
Suffumigiuȝ fit ex maſtice thure
dragāto gumī arabici v̄nicis ſtora-
ce ſicca ⁊ galbano factis ex his for
mis: ſicut fabarū cum lapdano vel
terebētina vel pice nauali q̄ poſite
ſupra carbones reddūt fumū ī vul-
uam aſcendentē corpore circūcirca
operto ſero cū itur dormitū. Et q̄-
dam dicūt ꝙ matrix ſurſum rapiꝛ
et conſtringiꝛ ex fumo fetido: ſicut
eſt fumus ex vngulis equorū vꝉ ca-
prarum ꝓueniēs: queadmodū ⁊ de-
ſcendit ex aromaticis et dilatatur.
Balnea ſunt ex aq̄ decoctionis ba-
lauſtie abſinthij plātagnis cimarū
vitis ⁊ rubi prunoꝝ immaturorū ⁊
piroꝝ ⁊ ſorbarū ⁊ neſpillarū ⁊ ma
loꝝ macianoꝝ virge paſtoris ſolatri
roſ. acetoſe cicoree coriādri lentiū
⁊ ſimiliū. ⁊ ꝓprie ex aqua pluuialꝭ.
Fomētationes fiāt ex petijs lineis
mollibus infuſis in aqua eadē poſi-
tis actu frigidis ſuper ſumē vētris
et infra vuluā vꝉ infuſis in aqua ſu
mach ⁊ maſticis poſtꝙ in ea diſſo-
luti fuerint duo trociſci de karabe
ſepe dicti. Emplaſtrū ſic fit. ℞. bo
li armenici mirtilꝉ. roſ. rub. balau
ſtiarum acatie añ. ℥. iiij. teranꝛ per
fecte: ⁊ incorporentur ꝑfecte cū aq̄
roſ. ⁊ albuminibus ouoꝝ ⁊ modico
aceti ⁊ frigidum ſuper vuluam po
natur. Cerotum ad idē ſic fit: quod
cū eſt poſitū ſuꝑ vulnus ſlico ſtrin-

git exitũ ſanguinis in ipſo. ℞.ma-
ſticis.ʒ.j.⁊ ℞.boli armenici ſangui
nis draconis añ.ʒ. iiij. glutinis pi-
ſcium vel glutinis albotim.ʒ.℞.aca
tie ypoquiſtidõ.añ.ʒ.ij.olei roſ℞. olei
mirtini añ. quod ſufficit. cere albe
eĩdem. incorporẽtur omnia ſimul
ad ignem in caſola ⁊ extẽdãtur ſup
corium album molle ⁊ ponat̃ ſuper
ſumẽ ⁊ vuluã pãno lineo mediante
frigidũ actu. Et in cauſa calida po-
teſt addi opij.ʒ.j. que repercutit et
mitigat ⁊ reſtringit ſiue ꝯſtringit.
licinũ ad idem ſic fit. ℞.alcãne bo-
li armenici terre ſigillate ſanguis
draconis lapidis ematiſtes añ.ʒ.ij.
terãtur oĩa ſubtilr̃ ⁊ cum albumi
nib⁹ ouorum incorporẽtur ⁊ in for
mam mellis currẽtis aut cum aqua
decoctiõis balauſtie ⁊ ſumach ⁊ pſi
die: aut cum ſucco ſanguinarie: aut
plãtaginis ⁊ licinũ ex coto vel lana
intinge in ipſo ⁊ dirige cum digito
intra vuluã. Et poteſt addi alumẽ
ſamenũ in cauſa frigida. Ventoſa-
tio ad hoc vtilis eſt que fit ſup radi
ces mamillarũ verſus inferius ma
millis eleuatis: qm̃ inde ꝓcedit ve-
na lactea ⁊c. Item dicit Raſ℞. in di
uiſionibus. ꝙ cõmunis cura omnis
fluxus mẽſtruoꝝ taliter ordinatim
perficit̃ vt primo extrahat̃ chimus
dominãs. Secũdo vt dẽtur ſtringẽ
tia ſanguinẽ per interi⁹. Et tertio
localia per exteri⁹. In quib⁹ adhuc
triplex eſt obſeruãda cautela. Pri
ma quidẽ vt hoc nõ fiat ſubito: ſed
gradatim: quoniã in nullius morbi
cura: ⁊ ꝓprie in fluxibus ⁊ euacua-
tionibus eſt precipioſe feſtinandũ:
ſed paulatine a leuioribus fortiora
ad vltima tẽdẽtibus: donec ſecuret̃
an fluxus ſinthomaticus ſit vel na-
turalis. Secũda vo vt remedia ſti
pticia congruãt virtuti etati ⁊ com
plexioni. Qm̃ vt ait gal̃.viij. de in-
genio ſanitatis. frigidiora cõpetũt
in flegmaticis ⁊ ſenib⁹ de cauſa cã-
lida laborãtib⁹ ꝙ in cholericis vel
iuuenibus. Tertia vo vt ſi calidum
vti oportuerit: nõ capiamus niſi ea
que exiccãt ſine calefactione mani-
feſta. Unde Ipo.v.par.amphoriſ.
Quecunqȝ infrigidata ſunt reca-
lefacere oportet: exceptis his quib⁹
ſanguinẽ manare futurum eſt. Cli
ſteria ergo et emplaſtra et balnea
preſentis paſſionis remedia admi-
niſtrentur actu frigida vel ſaltem
tepefacta.

Canones. Menſtruoꝝ quattuor ſunt
cauſe. Prima quidẽ efficiẽs: ⁊ hec
eſt calor innatus ⁊ diminut⁹. Ma-
teriale nãqȝ fet⁹ ꝑncipiũ ſi ſufficiẽ
tẽ caliditatẽ ꝑticipaſſet ex ipo. Nã
ſapiẽs melior ſp factrix nõ femel-
lã: ſȝ maſculũ generaſſet: ꝓpter qd̃
ait Ariſt.ij. de gñatione animaliũ.
Mulier eſt vir occaſionat⁹. Et pri
mo phiſ℞. dicebat. Mulier appetit
virum ſicut materia formã ⁊ turpe
bonũ. Scd̃a vo mãlis: ⁊ hec eſt ꝑs
maſſe ſanguinee cruda flegmatica
⁊ indigeſta. Tertia vo formalis eſt
epatis digõ diminuta cui ſubuenit
vt⁹ toti⁹ regitiua cũ ꝑiodica expul
ſione. Hic aũt ꝑiod⁹ eſt de menſe lu
nari qd̃ eſt tp̃s q̃ttuor ebdomadarũ
vl̃ circa id: q̃re cũ circulo menſtrua
purgant̃: ita vt quibuſdã eueniat in
plenilunio ꝓpter exuberãtiã hũoꝝ
frigidoꝝ quib⁹ luna dñatur. Qui-
buſdã vo in defectu lune ꝓpter ma
lam ⁊ imꝑfectã taliũ humoꝝ regu-
lationẽ hora illa. Alijs vo in noui-
lunio ꝓpter hũoꝝ agitationẽ ꝑ cor-
p⁹ poſt q̇etẽ diuturnã. Quarta vo
cã ⁊ vltima eſt finalis: ⁊ hec eſt du
plex. Una q̇dẽ indiuidui q̃ ẽ corpis
emundatio cum cuſtodia ſanitatis.
Alia vo ſpẽi q̃ eſt hũorũ in q̃to pec
cantiũ delegatio ad locũ ꝯceptiõis
ȝ nutritiõis: ꝓpter qd̃ accidit vt fe

mella nõ habeat mẽſtrua ante tp̃s
q̃ eſt.xiiij.annus vel circa.qm̃ ante
hoc tẽpus calore ãplius pticipat in
nato ⁊ nutrimẽto indiget pͥmo p
corpis nutritiõe. Silr neqȝ pᵒ an-
nũ.li.vel circa id pp̄ter v̄tutũ natu
raliũ defectionẽ ⁊ pprie appetitiue
⁊ expulſiue:q̃re neqȝ añ hoc tempᵒ
neqȝ poſt cõcipiũt. Et ſi cõcipiant
abortiũt ex omni leui cauſa niſi bo
nitas cõplonis ⁊ regiminis opus re
ctificet naturale.vñ Ypo.v.pti.am
phoriſ.Quecũqȝ preter naturã te-
nues exiſtẽtes ɔcipiũt abortiũt añ
q̄ groſſeſcãt. ¶Mẽſtruoꝝ p̃terea
q̃ttuor ſũt ptes etherogenee diuer
ſe.Prima q̃dã puriſſima ⁊ nobiliſ-
ſima q̃ eſt ſupfluitas alimẽti cõis p
toto ⁊ hoc cedit p materia gñatio-
nis fetus in matrice. Scd̃a pᵒ iſtã
purior ⁊ hec tranſit in nutrimentũ
embriõis imp̃gnati. Tertia cruda
aquoſa q̃ ſurſuȝ p venas duas lacte
as delegaṫ in mamillas: vt eaꝝ cali
ditate denuo excoquanṫ ⁊ eaꝝ albe
dine dealbeṫ cũ ſint caro glandoſa
p educatiõe pueri poſt ptũ.Quar-
ta groſſa nigra frigida terreſtris
que eſt ſicut fex p̃dictaꝝ:neqȝ cõue
niens alicui iuuamẽtorũ p̃dictoꝝ ⁊
hec reſeruaṫ hora impregnationis
in mr̃ice iuxta fetũ q̄ cõtingit ſecũ
dina ne ab ip̃a inficiaṫ. Et hora p-
tus ſiṫ expelliṫ cũ fetu p̄ſtãs ſibi fa
cilitatẽ exitus in mollificatiõe vul
ue et lenificatione. ¶Sciendũ pre
terea q̄ ex humoribus ſunt qui cur
ſum menſtruorũ velocitãt vt chole
ra ⁊ ſunt q̃ retardãt vt melãcholia.
Et ſunt q̃dã horũ medij. Et adhuc
ſunt duoꝝ generũ:quedã eñ ſunt p
eque diſtantiã pfectã vt ſang. qui-
dã v̄o p indifferentiã ad vtrũqȝ vt
flegma. Flegma nãqȝ ſi ſubtile aq-
ſuȝ fuerit anticipat. Si v̄o groſſuȝ
viſcoſum retardat. Cholera igitur
ex citrinitate ⁊ ſubtilitate ⁊ ardo-
re mẽſtruoꝝ cognoſciṫ. Flegma v̄o
ex albedine ſubtili vel groſſa. Me
lancholia v̄o ex groſſitie ⁊ nigredi
ne. Sãguis v̄o ex mẽſtruoꝝ rubicũ
da claritate cũ ſuba tpata.vñ Ypo.
q̃nta pti.amph. Mulieri hñti men
ſtrua ſine colore pprio ⁊ non ſ̄m ſe
ſp facta purgatiõe indigere ſignifi
cat. dicit p̄terea Auer. v. colliget. q̄
oẽs medicine vrinatiue ſunt men-
ſtruoꝝ puocatiue: tũ qꝛ vrina ⁊ mẽ
ſtrua p ſanguis colliq̃tionem intra
venas ⁊ ſubtilitationẽ puocanṫ: tũ
qꝛ dirigẽtia ad renes et veſicã diri
gunt ad mr̃icẽ: niſi forte aliq̃ ex eis
a pprietate openṫ vt cãtarid̃.circa
veſicã:q̃re in fluxu menſtruoꝝ ſup-
fluo. Et in pregnãtibᵒ in q̃bᵒ eſt ti
mor aborſus ſummope cauẽdũ in ci
bis ⁊ medicinis ab vſu diureticorũ
et vrinatiuoꝝ. Et ſi q̃nqȝ gr̃a dire-
ctiõis vti eis cõuenit cũ ſtipticiꝭ eo-
rũ effrenitas repmaṫ. Ex q̃bᵒ oſtẽ
diṫ q̄ dicta ca. de mictu ſan. et cap̃.
de dyabete. ⁊ ca. de ſtrãguria. p̄nti
ca. ſublimiter ſuffraganṫ.

Pronoſticatio. Flu-
xus exuberãs mẽſtruoꝝ fit pͥmũ in fi
ne veris ⁊ principio eſtatis pp̄ter
dñium ſang. In fine v̄o eſtatiꝭ ⁊ p̄n
cipio autumni rõne cholere. In fi
ne v̄o autũni ⁊ pricipio hyemis ra-
tione melancholie aduſte. In fine
v̄o hyemis ⁊ p̄ncipio veris ratione
fl̄atis replẽtis: in q̃libet tñ horarũ
põt ex q̃libet cã euenire cũ nõ ſolũ
tp̃s anni v̄m ⁊ regimẽ corpa tranſ-
mutãt. Cõſideranṫ ergo ſigna ppa
hũoris dñantis in q̃bᵒ adhuc vtilis
eſt attẽdenda vna cautela ſcȝ vt nõ
tm̃ ſignis exterioribus.i.habitudi-
nis ⁊ coloris corpis:verũetiam inte
rioribᵒ ſcȝ a pprijs exeũtibᵒ imuta-
tis ſtatim a principio certificemur:
qm̃ vt ait Gal. in cõmẽto illiᵒ am-
pho.j.pti. In pturbatiõibᵒ ventris

⁊c̄. Color corpis humoꝝ ſuphabū-
dantiā oñdit: ſi nō in ꝓfundo corpo
ris accubuerint. Itē mulieri habē-
ti fetū in vtero ſi purgatiões exeāt
impoſſibile eſt fetū eſſe ſanū. Et h̄
v̄m intellige ſi fuerint purgatiões
fortes et pl̄ime ⁊ ꝓprie poſt primū
mēſem: qm̄ añ hoc tp̄s poſſunt mē
ſtrua naturaliter fluere cuꝫ adhuc
fet⁹ modico indigeat nutrimēto et
proprie ſi mulier ſit ocioſa ſangui-
nea robuſta.

¶ De retentione mēſtruoꝝ. Ca. ij.

Retinentur mēſtrua ex
cauſis cōtrarijs dict̄ in
capl̄o p̄cedēti: qm̄ qui
bn̄ diffinit cōtraria cō
ſignificat vt dicūt lai-
ci. Hec tn̄ oēs cauſe ad q̄ttuor redu
cunt. Prima eſt ſang. modicitas i
corpe toto. Scd̄a ſanguis groſſiti-
es vl̄ viſcoſitas opillās. Tertia ſan
guis diuerſio ad alia loca ſcꝫ ad ma
millas vt fiat lac vel ad renes ſicut
loca alia. Quarta eſt ſtrictitudo ve
narū corpis ⁊ ꝓprie mr̄icis. Signa
eius ꝓpter paucitatē ſan. ſunt ſi hee
fuerint ꝑ naturā ex gn̄atione habi
tudo ſicca et extenuata cū citrinita
te coloris in cholerico vel plūbeita
te in mel̄ico q̄re exiccat matrix et
fortificat ei⁹ retētiua p̄ter moduꝫ.
ꝙ ſi talis ſiccitas acq̄ſita fuerit ex
regimīe diete añceſſit labor fortis
⁊ ambulatio i loc̄ calidis et fames
et triſtitia ⁊ vſus ciboꝝ ſiccoꝝ actu
vel v̄tute ſicut ptꝫ i mulierib⁹ ruſti
canis: vel ſi añceſſerit egritudo cro
nica vl̄ ꝑdurās. Et cura ei⁹ ē hume
ctatio ⁊ īpinguatio corpis ꝓpoſſe ⁊
delectatio in cibis ⁊ potib⁹ dulcib⁹
vergētib⁹ ad caliditatē aromatizā-
tem i mel̄ico: vl̄ ad frigiditatem in
cholerico et addentib⁹ in ſanguine
et mēſtruis ſicut plene docuim⁹ ca.
de macie renū. et pl̄a dicem⁹ ca. de
feb. ethica. lib. ij. Signa ei⁹ ꝓpter
ſang. groſſiciē vel viſcoſitatē opil-
lātē ſunt habitudo corpis ſqualida
fl̄atica cū mollitie ⁊ mr̄titudine pi
guedinis qui et ſi añceſſerit ociū et
quies pl̄ima cū nauſeatiua ſacieta-
te ex cibis frigidis viſcoſis ſicut ſūt
piſces et tortelle et caro porcina et
panis azim⁹ ⁊ riſuꝫ ⁊ miliū ⁊ pl̄tes
ex ſimula ⁊ pultes ⁊ fabe v̄ior erit
tūs ſignificatio. Et cura ei⁹ eſt ta-
liū depoſitio oīno ⁊ exercitiū et la-
bor in ieiuno ⁊ regimē ſubtiliatiuū
ex cibis ⁊ medicinis acutis calidis
ſicut ſunt oīa diuretica et aq̄ deco-
ctiōis cicerū faſeoloꝝ et piſoꝝ cum
petro. cimino ⁊ aneto: ⁊ ſicut porri
et caules recentes ſemicocti ⁊ iura
eoꝝ cōdita cū pipe rutha cimino et
ſicut ſūt carnes arietū ⁊ pulloꝝ co-
cte cum origano calamēto ſerpillo
mētaſtro porris et ſil̄ib⁹ cōditis cū
ſinapi allijs vl̄ ſucco ruthe ⁊ iura eo
rū ꝯdita cū ſale pl̄imo ⁊ pipe vl̄ ci-
mino. Si hec nō ſufficiāt ꝶ flōmia
de ſaphena pedis i talo: qm̄ a ꝓpe
tate mēſtrua ꝓuocat. Signa ei⁹ ꝓ-
pter diuerſionē ſan. ad loca alia ſūt
exuberātia lactis i mamillis cū ea-
rū inflatiōe queadmodū accidit nu
tricib⁹. Iux̄ illud Ipo. v. p. ampho.
Mulier q̄ neqꝫ p̄gnās eſt ⁊c̄. Cu-
ra ei⁹ cōis eſt vt fiat p̄mo repcuſſio
ſanguis a loc̄ p̄dictis cū empl̄is et
epithimatib⁹ dictis ca. de exuberā
tia lact̄ in māillis. Signa ei⁹ ꝓpt̄
ſtrictitudinē venaꝝ ſunt: qm̄ ſi h̄ in
ſit ex gn̄atiōe apparebūt vene gra-
ciles ſubtiles velut chorde ⁊ mr̄titu
do pinguedinis opp̄mētis eas ⁊ aſ-
ſiduus dolor ypocūdrioꝝ ꝓpt̄ opil-
lationē epat̄ ⁊ ſplenis: ⁊ ꝙ ſanguis
exiens eſt modic⁹ ⁊ ſubtilis. Si v̄o
ſit talis aduētitia fiet ꝓpter apā in
mr̄ice: de quo dicem⁹ ca. vel ꝓpt̄ fle
gma groſſuꝫ inducens coartationē
vaſis. Et de hac ſtrictiōe dictuꝫ eſt
vbi de ſang. groſſitie loquebamur.

Et cura ſtrictiõis innate put fieri poſſibilis eſt p artẽ eſt abſtinẽtia a cibis ⁊ potib⁹ groſſis vl̃ viſcoſis oĩno ⁊ cautella a nauſeatiua ſacietate ppoſſe ⁊ ſõno ⁊ balneo et potu vini p̃ximi ſup cibũ. Et vt nutriaẽ ex cibis ⁊ potib⁹ cal̃is ſubtilibus penetrãs ſicut ſunt iura carniũ laudabiliũ cõdita cũ croco et cinamomo. et olera oĩa p̃ter caules et vinũ al. ſubtile aq̃ſum ⁊ vſus frequẽs brodij et oĩm diurcticoꝝ cicerũ piſoꝝ et fabarũ et faſeoloꝝ. Fiat p̃terea p⁹ tale regimẽ freq̃ns flebothomia ſaphene: neqȝ extrahaẽ ſan. p̃ximus hora vna: ſȝ fiat ſcõatio poti⁹ ⁊ aſſuefactio deſcẽſus materie ad inferiora. Neqȝ fiãt a principio localia fortia ne forte agitẽt materias ĩtra loca anguſta ⁊ dolorẽ inducãt ĩ m̃rice. Et ſi oĩa iſta nõ cõtulerint ⁊ ſanguis in vẽtre aggregat⁹ extiterit ⁊ dolorẽ induxerit ſtomeẽ baſilica de dextra ⁊ ſiniſtra freq̃nter ⁊ extrahatur ſan. ppoſſe ne forte materia venas rũpat. Et ſuffccationẽ caloris naturalis ſubitã inducat: ꝙ ſi ſang. exiẽs fuerit groſſus difficilis trãſitus balneeẽ p̃mo corp⁹ in aq̃ tepida dulci: ⁊ poſt h̃ fiat inciſio larga cũ flõmo obtuſo declinato.

Emperica. Pñtis morbi cura duabus intentionib⁹ indiget cõi videlȝ et ppã. Cõis aũt eſt p̃patio ⁊ extractio chimi dñantis. Sirup⁹ igitur digerẽs materias frigidas groſſas in m̃rice ⁊ crurib⁹ ⁊ mẽſtrua ⁊ vrinã puocãs ⁊ lapidẽ frangẽs ⁊ opillationẽ difficilẽ antiquã abſcindẽs ſic fit. ℞. liquir. rubee diptani peonie ariſtolo. ro. valeriane paſtinace petro. apij fẽn. cicoree calamenti origani mẽtaſt. ſerpilli arthemeſie ruthe ſauĩe pullegij bethonice balſamite ozimi cauliculi agreſtis graminis ſcolopẽdrie tamariſci camedreos camepitheos capillivene. eupatorij ſaturegie melliloti pſſij. añ. oĩm vel quorũdã. m. ß. ſucci borraginñ. porri. añ. ʒ. ij. ſe. aniſi fẽn. petroſil̃. carui ameos cimini. añ. ℥. ß. milij ſolis ſaxifrage iunipi amigd. añ. ſeim cõiñ frigidoꝝ nucleoꝝ ceraſoꝝ ⁊ pſicoꝝ añ. ℥. j. mirrhe galbani. añ. ʒ. ß. ff ſirup⁹ ſubtilis aq̃ſus clarificat⁹ cũ albuminib⁹ ouoꝝ addito zuccari. q̃r. ß. de quo bibaẽ bis omĩ die in aurora ⁊ añ cenam circa ℥. iiij. nullo alio addito. Extractio vo chimi groſſi fit vel cũ yerapig. Gal̃. vel cum bñd. laxatiua vl̃ cum pil̃lis dict̃ ca. de lapide in renib⁹. C. de methodo. Balneũ ad idẽ fit ex aq̃ decoctiõis mentaſtri pullegij iuniperi origani roris marini foliorũ lauri in q̃ ſedeat ab vmbilico infra ſȝ nõ ſupra. ꝙ ſi poſt flõmentur ambe ſaphene pedũ q̃ ſunt intus in talo cũ inciſione larga beatificabiẽ opatio: q2 dũ ſanguis fit ſubtilis extraheẽ facili⁹ ad inferiora. Suppoſitoria ſic fiũt. ℞. rad. malue vl̃ mal uauiſci vel tapſi barbati vel figureẽ figura ſuppoſitorij ⁊ inũgaẽ cũ ol̃o laurino vel laterino vel de coſto vel de euforb. vel bñd. ⁊ intromittatur in vuluã ⁊ deferaẽ poſt balneũ aſſidue trib⁹ dieb⁹. ꝙ ſi adhuc nõ ſufficit aſpgaẽ poſt iniectionẽ ex puluere euforb. vel coſti vel caſtorei vel cũ triffera magna acuata cũ ſcamonea vl̃ cum aloe epatico magno. Suffumigiũ fit cũ trociſcis ſupradictis poſitis ſup carbones et recepto fumo invuluam cũ traiectorio. vel fiat ſuffumigatio cũ hmõi. ℞. caſſie lignee coſti ciamomi mirrhe aneti cimini flãmule nepite calamenti origani mẽte balſamite granorũ ſauine iuniperi xiloaloes xilobal. thuris alipte muſcate ſtoracee ſicce oĩm vel quorũdã. añ. p. vnũ. armoniaci ſerapini oppoponaci. añ.

p.ß.conficiãtur pillule cum lapdano vel vino aromatico: ⁊ fiat cũ eis ſuffumigatio: quoniã vias aperit ⁊ ſanguinẽ colliquat et matricẽ delectat et ad inferiora trahit. Unde Ipo.v.pti.ampho. Muliebria educẽs ex aromatib⁹ calefactio multotiens võ ⁊ ad alia vtilis eſſet ſi non capitis grauedinẽ faceret ⁊c. Aſpgantur igitur facies et timpora cũ aqua roſacea. ⁊ ſuffumigia ꝯtra capitis dolorẽ. Et ſi ſuffumigia propria fetida fierent circa os ⁊ nares ex vngulis caprarum vel aſinorum melior fieret operatio: quoniam a forma ſpecifica matrix proſequitur aromatica ⁊ fugit fetida. Sternutatio ꝑterea cõferens in hora eadẽ ex cõdiſi et puluere piperis piretri euforb.et ſimiliũ naribus inſufflato. Unde Ipocra.ibidẽ. Mulier q̃ a matrice moleſtat̃: aut difficulter generãti ſternutatio ſupueniẽs bonum Licinũ ſic fit. ℞.ciclaminis el lebori albi calamẽti ſerapini euforbij.ãñ.ʒ.duas.terantur ⁊ conficiãtur cum ſucco ruthe vel aqua decoctionis ſauine donec ad formã mellis currentis reducãtur ⁊ ſupponãtur cum lana vel coto intincto: quoniã eſt in prouocãdo mẽſtrua adeo forte vt ꝑducat ad aborſum. Idẽ facit pul.aloes mirrhe aſſefetide euforb.nitri.ãñ.ʒ.vnã. ſi cũ felle vno tauri vel canis vel vituli contemperetur addito ſucco apij vel yſopi vł cicute et lana carpinata imbibatur preterea contorqueatur donec rigeſcat et ſuperponatur. Sed debiliꝰ iſtis eſt ſi candella noua liniat̃ ex oleo nardino vel de lilio in quo diſſoluta ſint tria grana muſci vel ambre et continue deferatur intra vuluam vel imbibatur petia linea in oleo predicto ⁊ ligetur circa candellam et imponãtur: ſed ei filũ appẽdatur quo extrahi poſſit: quoniã matrix eã ſugeret ad interiora. Fricatio fit ſi digitus vel petia cõtorta in figurã digiti imbibat̃ in oleo eodẽ ſic aromatizato ⁊ cuz eo fiat vehemens fricatio intra labia vulue. Vaporatio fit ſi nigella arthemeſia ariſtologia rutha ⁊ ſauina bulliantur perfecte in aq̃ fontis: ⁊ vino albo veteri: ⁊ cũ immiſſione canne intra vuluam vapor calidiſſim⁹ recipiat̃ corpore vndiquaqz bene contecto. et ſi addideris folia lauri pulegij ſaluiã mentaſtrum: et iterum ſi mirrhã et armoniacũ ⁊ aſſamfetidam melior fiet operatio. Et quidam addũt acorum azarũ ſcolopendriam tamariſcũ ſambucũ ſquił. ſinapim baccas lauri ciminũ ⁊ om̃ia acuta penetratiua. Sed neceſſe eſt vuluã inungere cum oleis frigidis ne calef̃ ſuperflue vel vlceret̃ ſicut eſt oleum roſ.vel de nenuph.vel cepum hyrcinũ cum populeon permixtum vel vnguẽtũ album. Succus preterea ruthe vł abſinthij bibitus frequenter in ieiuno. Siłr et aqua decoctionis azari nepite ſauine et iuniperi menſtrua prouocat ⁊ abortire facit. Similr̃ ⁊ aqua calida valde ſalita donec fiat amara.

Canones. Om̃ia calida acuta ſimiłr ⁊ amara menſtrua prouocant ſui caliditate materias colliquando et ſui acuitate excitando virtutem expulſiuam et ſui penetratione vias elargando et ſui amaritudine humores defectibiles et nature odioſos reddendo pro corporis nutrimẽto. Dicit ꝑterea Auerro. x. colłet. ꝙ oĩs medicina ꝓuocãs vrinam ꝓuocat ⁊ menſtrua quare dicta ca. de lapide in renibus. et capitulo de dyſſuria ⁊ ſuria preſenti ſuffragantur doctrine. Eſt etiã ſciẽdũ ꝙ ꝓuocatio mẽſtruorum et aborſus non differunt niſi ſm magis et minus: quare illic

dicẽda p̄ſenti cure annectant. Et ex his que ꝓprie cõferũt eſt coitus frequens cũ viro tarde pollutionis poſt fricationẽ ꝑdurante ⁊ potus vini veteris potẽtis. Itẽ ſi ſepe ponatur in balneo aque dulcis tepide ante ⁊ poſt ꝯſumptionẽ medicinarũ p̄dictarũ: ita vt ſitiat vehemẽter melior fiet operatio ⁊ v̄tutis ꝑ venas delatio ꝓfundata.

Pronoſticatio.

Mulieri ſi mẽſtrua defecerint vomitus ſanguinis ſupueniens tollit egritudinẽ ⁊ ecõuerſo. Unde Ipo. v. par. amph. Mulieri ſanguinẽ vomẽti mẽſtruis ſupuenientibus ſolutio fit. Mulieri mẽſtruis deficiẽtibus ſanguinẽ fluere e narib⁹ bonũ eſt. Item retẽtio mẽſtruoꝝ cum ſignis alijs impḡnationẽ certificat. Unde Ipo. v. par. ampho. Si mulieri purgatiões nõ exeãt neqȝ frigore neqȝ fe. ſupueniente anxietates abominatiões ⁊ defectiones ei acciderint reputa hãc in vtero hr̃e.

¶ De rectificatione matricis et difficl'tate impḡnatiõis. Ca. iij.

Difficultas impḡnatiõis et gñationis: aut eſt ratione mulieris: aut rõne viri: aut rõne vtriuſqȝ. Si rõne mulieris habet cauſas ſex. Prima eſt matricis diſtẽperata caliditas: quare aduritur mẽſtruũ ⁊ ſperma immiſſum. Secũda eſt intenſa frigiditas mortificans ⁊ congelãs. Tertia eſt exuberans humiditas: quare debilitatur retẽtiua. Quarta eſt ſiccitas extrema generationi materiã denegãs. Quinta venarũ ſtrictitudo in matrice: ſimil'r ⁊ opillatio fetui pabulum neceſſariũ nõ tranſmittẽs vel vulue coartatio vltra modũ introitũ virilis v̄ge nõ admittẽs. Sexta et vltima eſt egritudo ꝓpa mr̃icis: ſcȝ apoſtema vl' vlcus ipam ꝓhibẽs ab operatione ꝓpria vel ꝯſueta. Si vo fuerit impedimentũ ratiõe viri cauſas habet qnqȝ. Prima eſt ſpermatis caliditas adurens. Scđa vo eſt frigiditas ꝯgelãs. Tertia ſiccitas diminuẽs. Quarta humiditas diſſoluẽs. Quita virge breuitas vel curuitas ſperma ad locũ ſibi ꝓpriũ nõ perducẽtis. Impedimẽtũ vo ex parte vtriuſqȝ ſimul prouenĩẽs eſt vnicũ quod eſt eq̄litas cõplexiõis diſtẽperate in vtriſqȝ. vbi gratia. qñ choleric⁹ nõ gñat ex cholerica: neqȝ flegmaticus ex flegmatica cũ in eoꝝ ꝑmixtione diſcraſia vltimet ⁊ opatio naturalis auferat. Omne nãqȝ naturale eſt tẽperatũ: ⁊ omẽ tẽperatũ eſt naturale: vt dicit gal'. p̄mo de accidẽti. p̄mo ca. Quapropter accidit vt maſculus tẽperatus generet ex femella intemperata. Similiter ⁊ maſcul⁹ calidus ex femella frigida ⁊ econuerſo.

Methodus.

Signa ei⁹ ꝓpter caliditatẽ matricis ſunt bitudo corpis macra citrina cũ mł'titudie pilloꝝ circa ſumẽ. ſ. nigroꝝ ⁊ groſſoꝝ vel rubeoꝝ ⁊ paucitas mẽſtruoꝝ cũ nigredine ⁊ groſſitie ipſoꝝ ⁊ ardor vulue cũ aſp̄itate hora coit⁹. Et cura ei⁹ eſt ĩpinguatio corpis ⁊ ei⁹ alteratio cũ cibis infrigidãtib⁹ nõ excellẽtib⁹: ne forte diſtẽperãtia deterior educat. Qm̃ difficile ẽ cõplexiõnẽ nãlẽ ꝑmutari. Sit ḡ maior intẽtio in ĩpinguãdo ꝙ in infrigidãdo. ſitim ⁊ famẽ nõ toleret et gaudeat ocio ⁊ qete ⁊ ſomno. Fomẽtet qñqȝ vulua vel vaporet cũ aq̄ tepida decoc. lactuce portul'. cucur. ro. ſolatri ſẽpuiue mirtill'. Et põt addi aliqd iuſqami vl' mãdrago. vſu tñ moderato. Sil'r ⁊ viol'. rub⁹ plãtago mal ua cicorea acetoſa: folia papaueris et ſemen eius nenuphar. ⁊ ſimilia.

Subfumiget̃ qn̄q3 cū cāphora gu-
mi arabici vel ex ſang.dra. et bolo
ar. Vtat̃ ſepe in ieiuno triaſandal.
zuccaro ro. zuccaro viol. dyarodon
abbatis roſata nouella et ſilia ſi ſto
machus nō ꝯdicat. Signa ei⁹ ꝑpt
frigiditatem mr̃icis ſunt color fa-
ciei alb⁹ vel plūbeus: ſubtilitas mē
ſtruoꝝ et paucitas rubedinis eorū
et eoꝝ modicitas et tarditas ꝛ pil-
loꝝ paucitas circa ſumen quoꝝ co-
lor eſt flauus vel ſubalbidus cū eo-
rū ſubtilitate: ꝛ qn̄q3 inflatur ma-
trix et turget ſumen ex ventoſitate
frigida groſſa int⁹ reſtricta. Et cu
ra eſt regimē calefaciēs ex cibis et
potibus cum v̄tute ꝛ vſus aſſiduus
dyatriūpipeon dyacimini et ꝑprie
ſi matrix ſit turgida iſſata circa ſu-
men. Siſr dyagallanga dyacarda-
mū electuariū ducis ꝛ ſilia. Cliſte-
riſet̃ matrix qn̄q3 cū vino rubeo in
quo bdelliū vel maſtix vł thus ſint
diſſoluta vel cū aq̄ cal'a decoctionis
carui cimini ſiseleos calamēti pul-
legij ameos peonie mentaſtri ꝛ ori-
gani. Vnguat̃ vulua freq̄nter ꝛ ꝓ-
prie p⁹ purgationē mēſtruorū cum
oleo coſtino vel nardino vł cū oleo
balſami qd meli⁹ eſt et diſſoluatur
in aliq̄ eorū pul. peonie vel ſiseleos
ſeis: vt melior fiet opatio. vtat̃ ſepe
dyaambra dyamargaritū in ieiuno.
Subfumiget̃ ex thure maſtice ali-
pta muſcata gallia muſcata qm̄ cō-
ferūt. Signa eius ꝑpter hūiditatē
mr̃icis ſūt vulue lubricitas apd coi
tū ꝛ omī hora mollificatio corpis ꝛ
ꝑprie maxillaꝝ et coxarū cū pigri-
tia et tarditate ad opatiōes: ꝛ ſi cō-
cipiat abortit ꝑuſq̄ embrio magni
ficet̃ et ꝑprie mēſe ſcd̄o vel tertio.
Vnde Ipo.v.pti.amphor. Quecū-
q3 vo graciles corp⁹ moderate ha-
bētes abortiūt ſcd̄o mēſe aut tertio
ſine occaſione manifeſta hijs cottil
lidones muſcillaginib⁹ plene ſunt
ꝛ non pn̄t tenere ꝑ grauedine fetū
ſed abrūpunt̃. Et cura ei⁹ eſt vt di-
gerat̃ materia in mr̃ice et corpe to
to: et purget̃ ſicut dixim⁹ capl'o de
fluxu mēſtruoꝝ. C. de fluxu eorum
ꝑpter multitudinē flegmatis aqſi
ꝛ de empericis. ꝛ ꝑprie añ horā im
pregnationis et poſt purgationem
menſtruoꝝ qm̄ hec eſt melior hora
in hoc caſu. Et ad hoc ꝯferūt pur-
gatiōes quas dicem⁹ ca. de paſſiōe
arthetica. C. de cā frigida ſi deus
voluerit. regat̃ dieta calida ſicca in
cibis ꝛ potibus ſi epar nō cōtradi-
cat vel ſplen vł accidēs ad hoc. Et
ſi fuerit poſſibile ꝓuocet̃ vomit⁹ ſe
mel in mēſe duobus dieb⁹ ſup ſe ꝓ-
ut dicem⁹ ca. de fetore naſi. qm̄ ma-
terias euacuat et diuertit: poſt h̄ vo
fiāt localia. cliſteriſet̃ ergo matrix
cū vino veteri ſtiptico i q̄ maſtix vł
olibanū vel bdelliū fuerint diſſolu
ta ꝛ bullita vel cū aq̄ calida decoct̃.
calamēti abſinthij bethonice balſa
mite mēte mētaſtri nucis cypreſ-
ſi. Siſr et vaporet̃ ꝛ fomentetur ꝛ
balneet̃ cum eiſdem. Et ſi fuerit aq̄
pluuialis vel aqua in qua fabri fer-
rū extinguūt fiet melius. Et ſi ti-
mes calorē ſuꝑfluum adde ex frigi-
dis ſtipticis ſicut ſunt roſe mirtill'.
balanſtie cupulle glandiu3 et ſilia.
Si q̄d aūt ex aromaticis apponat̃
beatificabitur opatio. Subfumige
tur freq̄nter cum pillulis factis ex
thure mirrha bdellio diſſolutis in
vino rubeo ſtiptico ꝛ incorꝑatis cū
eodē vel ex ſtorace ſicca galbano ar
moniaco euforb. ꝛ nuce cipreſſi. et
fiāt om̄ia q̄ dicētur. C. de empicis.
Signa ei⁹ ꝑpter ſiccitatē ſunt habi
tudo mulier3 macra ꝛ paucitas mē
ſtruorū et ſiccitas vulue aſſidua. Et
ſi añceſſit fames longeua et labor ꝛ
exercitiū ł egritudo cronica verior
erit tua ſignificatio. ꝛ cura ei⁹ ē im
pinguatio corpis et humectatio ꝑ-

poſſe ex cibis et potibus dilatantibus q̄ plene ſcripſim⁹ capl'o de ſpaſmo. et cap̄. de priſi. et capl'o de macie renū. Et plura dicem⁹ capl'o de fe. ethica. lib. ij. ſi deus voluerit. Localia v̄o humectantia q̄ poſt p̄dicta conferūt ſunt coitus aſſiduus cum fricatiōe pdurāte cū viro plurimi ſpermatis: qm̄ talis fricatio mr̄icē delectat a ꝓprietate ⁊ roborat ⁊ impinguat quemadmodū omnis operatio naturalis mēbrum confortat cuius eſt ꝓpria ſi fuerit vſu vel mō nō diſcōueniēti. Sil'r et linitio vulue aſſidua cū digito inūcto in oleo cōi et tepido vel adipe anatis anſeris et galline. Sil'r et ſuppoſitoria ex eiſdem diſſolutis et inūctis circa radicē althee vel malue vel candellam ⁊ aſſidue in vulua retenta. Ad hoc etiā conferūt licinia ex lana vel coto cōtorto in formā digiti et cū eiſdem inlinita ⁊ om̄i hora in vulua geſtata vſqʒ ad ꝓfundū. Similiter ⁊ cliſteria ex aqua decoctionis malue althee: ſcilʒ folioꝝ radicū et ſeminū collata ⁊ cōmixta cuʒ oleis ⁊ adipibus p̄dictis ⁊ iterū parūper bullita et tepida iniecta frequēter. Cōfert etiam vnguentū dyalthee: ꝙ ſi eius caliditatem timueris adde ex oleo viol' vel vnguento populeon q̄ tū eſt tertia pars ipſi⁹. Signa ei⁹ ꝓpter ſtrictionē ex opillatione venarū in matrice ſunt: qm̄ ſi ſit ex gn̄atione erit habitudo corporis toti⁹ pinguis ſqualida. ⁊ eſt q̄nqʒ cū mulier nō eſt pinguis circa mēbra exteriora ſed interiora velut ꝓpter multitudinē adipis apud rethe tegēs ſtōachū et inteſtina: ⁊ apd̄ mr̄icē ⁊ ꝓprie os ei⁹ q̄re cōprimitur vehemēter et impeditur virtus attractiua. Et ſigna ei⁹ ſunt diſtenſio ventris vltra menſurā ⁊ frequentia anhelitus cum ventoſitatis plus alijs humorib⁹ groſſioribus in ambitu totius. Si v̄o talis ſtrictitudo venarū fuerit cuʒ multitudine cōtentoꝝ ſtabit oppoſitū. et cura amborū cōis eſt extenuatio corporis ꝓpoſſe cū ieiuno et labore et vigilijs ⁊ vſus ciboꝝ ſubtiliū parꝝ et leuiter nutrientiū ſicut ſunt olera cōia et iura carniū ⁊ vinū aquoſum ⁊ vſus acruminū ſicut ſunt cibi valde ſaliti ⁊ carnes ſicce cōdite cū ſinapi et aceto. Et comedere omni die in ieiuno micā panis furfuracei infuſi in aceto vel agreſta. Confert etiā vſus acutoꝝ ſicut ſunt allia cepe porri. Et ſi opillatio fuerit acquiſita digerat̄ flegma groſſum et viſcoſum. Et euacuet̄ ſicut diximus capl'o de reſtrictiōe menſtruorū. Et poſt purgationem vtat̄ diureticis penetratiuis dictis illic. Ad hoc etiam cōferūt dicta capl'o de lapide in renibus. ⁊ capl'o de diſſuria. qm̄ oīa que renes purgant aperiūt ex opillant: vt dicit Auerro. v. coll'et. In fine v̄o fiāt localia circa vuluā aperientia ⁊ abſtergētia matricē ⁊ eius venas. Si v̄o predicta ſtrictitudo ꝓhibēs actū gignitiuū fuerit in vulua oportet vt cuʒ raſorio dilatetur donec introitū virge virilis concedat. Signa ei⁹ ꝓpter egritudines in matrice ſunt ſigna apoſtematis ⁊ vlceris in ea q̄ dicemus cū ſua cura ꝓprijs capl'is. Signa eius ꝓpter caliditatē ſupfluam ſpermatis virilis vel frigiditatem vel humiditatē: ſil'r et cura ſunt penitus eadē cum hijs q̄ dicta ſunt de muliere. Signa ei⁹ ꝓpter breuitatē vel curuitatē virge patent ex intuitu vel egri narratione. Et cura ei⁹ eſt vt ſi ſit in ea breuitas eligat ex mulieribus curtis gracilib⁹: qm̄ et in eis eſtimat̄ collū matricis curtū et hora coit⁹ eleuet hanchas mulieris ⁊ ad ſe trahat vehemēter manib⁹ vtriſqʒ ⁊ caput ei⁹ ad inferio-

ra declinet. Si vo virga tortuoſa fuerit incidatur cum ferro ligamētum hoc faciens et extendatur virga et ligetur inter duas tabulas leues donec conſolidetur. Eligat igitur breuis ex breuibus ⁊ longus ex longis et groſſis circa coxas. Signa eius propter diſconueniētiam amborum inter ſe ſunt: quoniā maſculus ex alia generat ⁊ femella ex alio cōcipit lz inter ſe nō valeāt generare. Et cura eius eſt vt a principio cōtractus gignitiui vir cholericus eligat ex mulierib⁹ flegmaticā et ecōuerſo: et tpatus ex tpatis cuz eruditiōe medicoꝝ pfectoꝝ in complexione. Si hoc nō fuerit poſſibile cōferens eſſe videt̄ vt mulier ad cōtrariā pmutet̄ diſpoſitionē cū cibis ⁊ medicinis alterātibus vſu tñ moderato et paulatino: qm̄ mulier eſt ſicut materia ⁊ vir ſicut effectiuus forme: q̄re melius eſt vt mulier alteret̄ et vir cōſeruet̄. Iſtud etiaz qñqz natura p ſe rectificat pmutationem cōplōnis etatiue.

Emperica. Sicut experimentum et cā teſtant̄ p̄ter cās dictas in methodo ſunt ⁊ cauſe q̄ttuor alie phibentes impregnationē: q̄ruz prima eſt Modus indecens coeūdi. vbi grā. Si mulier fuerit ſupi⁹ ⁊ vir inferius: vel ſi vir p̄rimū feſtinet ad op⁹ pficiendū priuſq̄ mulier incitetur ad libidinem ⁊ matrix ad auiditatē: vel ſi mulier iacuerit capite eleuato ⁊ coxis depſſis q̄re opz vt coꝝ quodlibet in cōtrariū variet̄ quod eſt vt mulier ſubijciat̄ capite depſſo et hora coitus laceſſet̄ palpitationibus laſciuis cū manib⁹ circa mamillas ⁊ pudenda. Et vt vir ſuū nō cōpleat deſiderium donec in vulua ſenſerit humiditatē ⁊ affluentē circa vuluā ⁊ mulierē delectantē. Tūc nāqz ſperma ppriū effundat natibus diligēter firmatis ſup bancas mulieris. Talis nāqz modus mulierem delectat ⁊ opus beatificat. qḋ ſagax prenoſcēs ab eterno de⁹ vtriqz ſexui delectationem atqz libidinē ingeſſit ne dolorem parientis ⁊ laborem patientis ⁊ laborē nutriētis horreſcēs opus negligeret̄ gignitiuū. Fecit igitur eos delectari quando ſpma vniuſcuiuſqz pprie leue ac muliebre tranſit ſup membrū neruoſum ſenſitiuū titilloſum quod in viro eſt caput vge et in muliere os matricis ſimile roſtro tyrice. Et licet ſperma mulieris nō ſit ad generationem neceſſariū neqz ſicut efficiens neqz ſicut materia put ſuperius in anathoma mr̄icis oſtendim⁹. Eſt tamen vt plurimū ad generationem iuuamentum ferens. Secunda vo cauſa eſt indebitus mod⁹ ſe regendi poſt coitum. verbi gratia. Si mulier ilico ſe erexerit ⁊ ſteterit vel ſaltauerit quare cadit ab ea ſperma. Ordinetur igitur vt remaneat ſub eodem ſitu poſt coitum per tempus aliquod quod diximus in coeundo et reſupinata et capite depreſſo et natibus exaltatis. Et ſi poſſibile fuerit obdormiat ſic iacēs. Et in hoc caſu multū conferūt vētoſe late capaces poſite ſup ſumē cum igne ſine ſcarificatione: quoniā adiuuāt attractiuā et retentionē. Confortāt ſiḃr et empl̄a calida ſtiptica in methodo iā dicta. Tertia cauſa ē colli mr̄icis ⁊ vulue ſpacioſitas immenſa q̄re ingredit̄ aer frigidus congelans. Cui ſubuenit̄ cū balneis et fomentationibus calidis et ſtipticis ſicut eſt aq̄ decoctionis gallaꝝ nucis cypreſſi gumi arabici mirrhe cipi maſticꝫ olibani aluminis ſulphur. ſquinanti arthemeſie calamenti et ſimiliū in qua freq̄ter ſedeat. Et cum petijs lineis mollibus in ea infuſis calidis loca

predicta fomētet intus ⁊ exteri⁹ et in fine rei ipſa cū lintheo diligēter exiccet. Ad hoc etiam confert ſup=poſitio lane vel coti intincti in hac mixtura. ℞. gallie muſcate. ʒ. iij. garioff. ʒ. j. muſci. ʒ. ß. teranꝛ ⁊ diſ=ſoluentur in. ℥. j. vini rubei pontici ⁊ aliquantulū ad ignem calefiant. Aliud ad idē fortius. ℞. gumi ara=bici: maſticis: gallarum: aluminis: nucis cipreſſi añ. ℥. ß. teranꝛ et cri=bellētur ⁊ bullianꝛ in lib. quattuor vini rub. ⁊. ℥. x. aceti donec. ℥. q̄ttuor conſumātur. Et ex hoc liquore fre=quētetur vulua abluēdo vſq₃ ad ꝓ=fundū quo digitus poſſit elongari. Et poſt ablutionē ſingulis dieb⁹ fa=ctaz locus aſpergaꝛ alternatim in=tus ⁊ exterius cuz puluere ſtiptico ſubtiliſſimo facto ex bolo armeni=co: maſtice: gumi arabici: mūmie: armoniaco: thure añ. ℥. ß. tritis et cribellatis. Et poſt aſperſionē epi=thimetur cum pānis lineis infuſis in liquore predicto vel vino rubeo ſtiptico claro. Hec nāq₃ remedioꝝ viciſſitudo tantā ſtipticitatē et co=artationem inducit vt corrupta vel que peperit virgo videaꝛ. Quarta cauſa eſt hora nō cōpetēs coeundi. Oportet nāq₃ vt vir et mulier ab=ſtineant a coitu per tēpus longum: quoniā hoc vuluam exiccat et eius retētiuā roborat ⁊ ſperma i teſticu=lis decoq̄t et maturat: ꝓpter quod accidit vt mulieres ſe cōmiſcentes pluribus non concipiāt lubricitate vulue ſimul ⁊ menſtruorū ꝯfuſione prohibēte. Oportet etiā vt hora q̄ voluerint coire caueāt a triſtitia et crapula ⁊ ebrietate ⁊ ira ⁊ alia ani=mi paſſiōe. Hora p̄terea vniuerſa=lis ad hoc cōueniētior eſt poſt men=ſtruorū purgationē completā: q̄re tunc balneeꝛ in aqua decoctiōis ca=momille melliloti ſpice celtice po=lij ſizeleos. Et poſt hoc balneū vul=uam diligēter exiccet lintheo ⁊ ſub=fumiget cū carpobalſamo vl' oppo=ponaco vel ſpica vl' coſto vl' alio aro=matico: ⁊ tunc nubat. Hora p̄terea particularis ad hoc cōueniētior eſt in ieiuno ⁊ circa aurorā poſtq̄ ſom=nus ⁊ tertia digeſtio perfecte fue=rit celebrata. Tunc nāq₃ vir ⁊ mu=lier vrinā ⁊ feces emittant ⁊ inter ſe cōcludāt ⁊ ad actum genitiuum procedāt. Et dicūt quidam q̄ ima=ginatio figure pulchre hora coitus prolem pulchrā reddit ⁊ turpis tur=pem ⁊c. Remedia preterea ad im=pregnationē faciētia ſunt duoꝝ ge=nerum. quedā nāq₃ hoc faciūt a ꝓ=prietate. quedā a qualitate. Et que a qualitate ſunt duplicia: qm̄ ⁊ de=lectationem faciūt in matrice hora coitus ⁊ eius atttractiuā excitāt vl' ſtipticitatē in ea conferūt ⁊ retēti=uam confortāt: de quib⁹ per ordinē dicamus. A ꝓprietate cōferens eſt balſam⁹ cortex mandragore peonia agn⁹ caſtus viſcus ſizeleos ambra bautia ameos coagulū leporis ſter=cus vulpis ⁊ medulla oſſis cerui vl' vituli ſi ante horā coitus applicenꝛ vulue quocūq₃ modo. Fit igiꝛ ſup=poſitoriū ex ipſis hoc modo. ℞. xilo=balſami: carpobalſami: radic. peo=nie: ſizeleos: ſtoracis: calamite: bi=ſtorte añ. ʒ. j. teranꝛ ⁊ cribellentur cū oleo balſami vl' cū oleo roſ. in q̄ diſſolutus ſit muſcus donec ad for=mam mellis currētis reducaꝛ et in ea loca vel cotū vehemēter cōtortū in figurā digiti infundatur et ſup=ponatur freq̄ter ante coitū. Tro=ciſci ad idē fieri poſſunt ex eiſdem quorū vnū mulier recipiat om̄i die in ieiuno cū vino veteri al. aroma=tico. Suppoſitoriū aliud ex eidem ſic fit. ℞. balſami. ʒ. ß. xilobalſami: carpobalſami añ. ʒ. j. terātur ⁊ cri=bellētur ⁊ conficiātur cū oleo roſ. ſufficiēti in quo diſſolut⁹ ſit muſcus

et fiāt forme ſicut os dactili ⁊ ſup=
ponant. Suffumigiū fit ex carpo
balſamo ſpica nardi vl' gallia muſ.
vel alipta muſcata: ⁊ ꝓprie ante ho
ram coitus frequēter. Liqr ad idē
bibitus fit ex ſemine bautie: croco:
diſtēperatis cū vino albo veteri cla
ro. Silr ⁊ vino de corticibꝰ mādra=
gore ⁊ agni caſti in ieiuno. Confe=
ctio ad idē in ieiuno fit ex radice vl'
ſemine bautie per ſe vel bn̄ coquat
in vino aromatico cum ſpica ⁊ peo
nia ⁊ garioff. ⁊ piſtent ⁊ incorpo=
rētur cū eodē. Suppoſitoriū aliud
ſic ff. R. amcos: ſpica an̄. partes eq=
les. terant ⁊ incorporent cum me=
dulla oſſis cerui vel vituli ⁊ ſuppo=
nant cū lana ante horā coitus fre=
quēter. Et ſimilr coagulū leporis
quādo permiſcet cū butiro cocto ⁊
ſupponant cū lana: vel ſtercus vul=
pis diſtēperatū cū oleo roſ. ⁊ ſup=
poſitum cū lana ante horam coitus
frequēter: qm̄ hec omnia conferūt
a ꝓprietate: vt dicit Raſis in diui=
ſionibus. ca. preſenti. A qualitate
vo conferēs matricē delectando et
eam excitādo eſt cinamomū et cu=
bebe ⁊ aromaticū quodcūqȝ. Ma=
ſticent igit cubebe in ore viri ⁊ cū
ſaliua inūgatur virga tota ⁊ ꝓprie
caput: qm̄ apud coitū fortē inducit
delectationē in muliere. Similiter
et piretrum eodē modo maſticatū
ſub minori tamē quātitate ꝙ cube=
be: quia faceret pruritū. Similr
et pillule facte ex cinamomo cube=
be zinzi. ſpica gumi arabici an̄. ʒ. j.
ambre muſci an̄. granū. j. tritis et
incorporatis cū vino aromatico vel
aq̄ in q̄ gumi ara. fuerit diſſolutū.
Ipſe naqȝ maſticate in ieiuno ⁊ in
uncte ſuper virgā hora coitus fortē
inducūt in muliere delectationem.
Idem facit oleum de lilio vl' de ſpi
ca in quo pul. cubebe aut cinamo=
mum fuerit diſſolutum; ⁊ per dies
aliquot repōnit donec olea virtutē
rerum aſſumpſerint ſi cū eis apud
coitū virga liniat. A qualitate vo
conferens matricē exiccādo ⁊ eius
retentiuā roborando eſt omne cali
dum ſiccū cū aromaticitate nō mor
dicante: ſicut ſunt balnea ſtiptica ⁊
fomētationes quas diximꝰ in me=
thodo ⁊ emperica euidēter. A qua=
litate vo ⁊ ꝓprietate conferēs atqȝ
omniū vltimū eſt succꝰ peonie ma=
ſculi vel femelle mixtis cū puluere
ſeminis eiuſdē. Et ſupponat conti
nue diebusiquinqȝ poſt mēſtruorū
purgationē: ⁊ poſt hoc fiat coitus
modo ⁊ ordine ſupradictis. Expe=
rimentum completū eſt vt mulier
purgetur ante tēpus mēſtruorum
cum apozimate quod. R. mirabo=
lanorum indorum: kebulorū: embli
corum an̄. ℥ j. roſ. rub ℥ ß. decoquā
tur oīa in lib. tribus aque donec
medietas conſumat: tunc colletur
et in collatura addat zuccari roſ.
ʒ. i. detur totū ante diem cum reite
ratione dupla vel triua ante purga
tionē menſtruorū. Balneetur mu
lier quinqȝ diebus vel ſex in aquis
ſtipticis: ſicut eſt aqua decoctionis
roſ. balauſtiarū: gallarū: mirtillo=
rum: peonie ⁊ ſimiliū. ⁊ hora quali
bet poſt balneū exiccetur vulua cū
lintheo. Et ſupponat lana infuſa ī
balſamo in quo diſſolutus ſit succꝰ
peonie vel puluis ſemīs peonie. vel
in oleo ro. in quo diſſoluta ſint gra=
na. xij. muſci. et grana. xij. ambre.
vl' ſupponat aliud ex predictis Et
ſumat per ſuperius oīi die in ieiu
no per mēſem integrū vnū ex tro=
ciſcis ſupradictis. vl' ſumat. ʒ. ij. pul
ueris facti ex ſemīe ſizeleos ⁊ ame
os an̄. par. eqles. Et poſt hec oīa
coeat hora cōpetēti ⁊ modo ⁊ ordi
ne ſupradictis ⁊ cōcipiet ſi per ar=
tem fuerit poſſibile quocūqȝ modo
et filium generabit.

Canones. Remedia localia in empericis iam dicta melius operātur ſi poſt menſtruoꝝ purgationē cōpletam exbibeanť q̄ttuoꝛ vľ q̄nq; diebus p̄mis: qm̄ tūc natura coꝛpꝰ mūdauit ⁊ ad opus naturale p̄parauit: lꝫ omni alio tēpoꝛe videanť aliqualr ꝓferre. Affirmat Raſ. in diuiſionibus. ꝙ mala cōplexio hūida ſpermatꝫ vel ſicca nō poteſt ꝓhibere generationē niſi parē inueniat in mēſtruo mulierꝫ: tūc em̄ foꝛtis fit atq; vltimata eius malitia: ꝓpter qđ ait Gal. in cōmēto illius amphō.ij. parti. Quibuſcūq; iuuenibꝰ exiſtētibus ⁊c. Aſſerit etiā eodē lib. cap̄. de ſterilitate. ꝙ generatio ꝓhibeť in viris ⁊ mulieribꝰ abſq; aliq̄ cauſaruꝫ hucuſq; dictarū p̄mo ex proprietate que eſt in ſpermate vľ mēſtruo: ſicut eſt diſpoſitio arboꝛis nō fructificātis. Ubi ſciendū ꝙ ꝓprietas ſiue foꝛma ſpecifica eſt duoꝛum generū: vt docet Auic. v. canon̄. fen ij. ca. de eo qđ comediť ⁊ bibiť. Eſt em̄ in quibuſdā foꝛma ſubſtātialis vt in quibus op̄atio ab ip̄a ꝓueniēs oībꝰ ineſt indiuiduis. verbi gratia. Omnis adamas attrahit ferrū: et oīs mula eſt ſterilis. Nullum nāq; accidēs ineſt oibus indiuiduis niſi ꝓpria paſſio: qꝛ accidētia cōmunia materiā cōſequūtur: ꝓpria vo foꝛmā. In quibuſdā vo ꝓpietas eſt foꝛma accidētalis: vtpote in q̄bꝰ op̄atio ex ipſis ꝓueniēs quibuſdā ineſt ſue ſpeciei: quibuſdā vo non.

Pronoſticatio.

Sterilitas nō recipit curationē qn̄ ꝓprietatis nō habet cōtrariū. Itē ſi difficultas imp̄gnationis fuerit ꝓpter verrucā vľ apoſtema durum vel cancrū in matrice nō curať: qꝛ cauſa remoueri nō poteſt. Item ſi fuerit ꝓpter fluxū menſtruoꝝ aſſiduū vel retentionē curať faciliter. Item ſi ſperma viri fuerit ꝓiectū in aqua clara ⁊ natet nō fructificabit ſiľr ſi liq̄ſcat. Itē ſi vulua fuerit ſemp̄ humida lubrica vnctuoſa difficiľr cōcipit et faciľr aboꝛtit: ideo caueat a ſtatione multa ⁊ a ſaltu et a cibis vnctuoſis. Itē ſi matrix fuerit dēſa cōpacta nō cōcipit. Item ſi frigida ⁊ nimis rara non concipit. Idē in eodē ſi nō accepit in vtero ⁊ velis ſcire ſi ꝯcipere poſſit cōteges eā veſtimētis: fumiga deoꝛſum cū aromaticis: ⁊ ſi q̄dē tranſierit odoꝛ per coꝛpus ad os ⁊ nares cognoſce qm̄ p̄ ſe nō generat. Itē dicuut alij ꝙ ſi vterq; coniugū mixerit ſup̄ lactucam recentē ex illo fit ſterilitas cuiꝰ vrina exiccauerit lactucā: qꝛ in ipſa eſt mala complexio.

¶ De impediētibꝰ imp̄gnationē ⁊ faciētibus aboꝛſum. Cap̄. iiij.

Istud capꝫ lꝫ repugnet oī legi: eſt tn̄ neceſſariū ⁊ vtile. Mulier nāq; ſi an̄ tp̄s pubertatis conceperit vľ debilitata fuerit vľ gracilis vel viro nō pꝛopoꝛtionata aut aboꝛtiet: aut hoꝛa partus ſuccūbet ⁊ moꝛietur cum fetu.

Methodus. Illud ꝓhibet erectio mulieris poſt coitū velociter ⁊ ſaltus eiꝰ ad poſterioꝛa frequēs ⁊ foꝛtis cruribus diſpanſis: ⁊ deſcēſus a gradibꝰ velox donec in vulua deſcēderit hūiditas. Et exaltatio capitis hoꝛa capitis cū dep̄ſſione coxarū: ⁊ vir feſtinet in coitu ⁊ hāchas eleuet hoꝛa illa p̄uſq̄ mulier ſpermatiſet. Conferūt p̄terea bibita et ſuppoſitoꝛia quod eſt: quia ſi mulier ante coitū aſſiduet p̄ dies plurimos in ieiuno ſumere ex ſemine ſauine vel iuniperi vel ruthe vel ſinapis vel piperis vel ceparū vel alterius acuti donec odoꝛ ſentiať in vri

na non cõcipiet: ⁊ ſi cõceperit abortiet. Similiter ſi ante coitũ et poſt ſupponat oleũ de iunipero vel de ſalice vel laterinũ vel laurinũ vel de ſalice vel fel vaccinũ vel ſuccũ ruthe vel abſinth. vel ſauine vel iuniperi vel ſalicis cum lana vel coto infuſis in aliquo eorum ⁊ in vuluã bene profundato. Similiter etiam cõfert hora illa ſupponere aquã decoctiõis azari vel colloquintidꝫ. rubee tinctorum aloes ſcolopẽdrie tamariſci omniũ ſimul vel quorũdam. Confert preterea ſuffumigatio poſt coitũ immediate ex mirrha ſerapino nuce cipreſſi poſito quantum eorum ſuper carbones: ⁊ recepto fumo calidiſſimo per traiectoriũ intra profundũ vulue donec ſenſerit leſionẽ. Similiter ⁊ impoſitis ſalis gẽme vel nitri vel alumis iameni factis ex eis formis oblongis tanquam digitorum. Confert etiã oĩ die in ieiuno potare per dies plurimos ante coitũ ſuccũ ruthe vel iuniperi vel ſauine vel ſalicis vel aquã decoctionis azari apij rad. leuiſtici ſauine yreos granorum iuniperi rub. tinctorum ⁊ ſimiliũ. vel aquam ſalitam plurimã. Valet etiã ſi vir vnxerit apud coitũ virgam totam: ⁊ proprie caput eius ex ſucco iuniperi vel ruthe vel ex aliquo predictorum: ⁊ cum eis dirigat virgã infra vuluam.

Emperica. Electuarium ſublime quo ſimiliter vtatur omni die in ieiuno per mẽſem vnũ ante coitũ ⁊ nõ cõcipiet vel abortiet ſecũdo mẽſe vel tertio. ℞. granorum iuniperi granorũ ſauine piperis nigri añ. ℥. j. ruthe ſicce pullegij mẽtaſtri ſicci añ. ℥. ß. acori azari ſcolopẽdrie tamariſci rub. tinctorum añ. ʒ. ij. apij carui yreos añ. ʒ. j. terãtur omnia ⁊ conficiãtur cum ſucco caricarũ coctarum et expreſſarũ vel cũ melle: detur ex eis ad modũ auellane cum vino decoctionis ſaluie vel alio liquore ſupradictorum. Pillule ad idem. ℞. mirrhe piperis piretri ariſtologie rotũde ſeminis cicute cẽtauree añ. partes equales. Informẽtur pillule parue ſicut cicer cum ſucco praſſij vel mẽtaſtri: ⁊ dẽtur omni die tres vel quinque in ieiuno. Sciendũ preterea quod licet omnia remedia dicta ſint fortiora ⁊ in arte humana cõpleta. Cautius tamẽ eſt cum talibus non coire vel in eas ſperma nõ proijcere quam preter talium periculum incurrere. Quia non eſt impoſſibile aliquod ſperma tante virtutis reperiri vt a nullo predictorum valeat impediri adeo: vt eſt ſperma proiectum in balneũ aque dulcis tepide a malis hominibus repertũ ſic mulierẽ impregnaſſe que ſedebat ĩ eo: vt dicit Auerro. ij. colliget. quoniã a proprietate matrix attrahit ſperma cui difficile ẽ repugnare.

Canones. Omne calidũ acutum mordicatiuũ cõfert in hoc caſu qualitercũque fuerit applicatũ: quoniam ſanguinem amaricat menſtrualem ⁊ vere odioſum reddit et eius operationibus diſplicentẽ ſi per os interius ſumatur ⁊ ſperma gignitiuũ inficit ſi per inferius ponatur. Sciẽdũ etiã quod iſta quatuor vrine prouocatio menſtruorum inductio non differũt niſi ſecundum magis et minus ordine iã locato. Ideo dicta in capitulo cuiuſlibet eorũ ſubſeruiunt cuilibet ipſorũ. flebothomia etiã fortis poſt conceptionẽ: ⁊ proprie de ſaphena pedis vel de baſilica facit aborſum. Farmacia ſimiliter fortis ⁊ acuta primo vel ſecundo vel. viij. vel. ix. menſe exhibita abortire facit.

Pronoſticatio. Dicit Ipocra. quita particula amphor. Mulieri in vtero habẽti ab aliqua acutarum egritudinũ accipi mortale

vt plimū ⁊ ꝓpꝛie fe. fit foꝛtis aliter vō mini.ne. Idē in eodē. Mulieri in vtero hn̄ti ſi multum vēter fluat ſuſpitio eſt aboꝛtiendi qđ intellige de quolibꝫ fluxu foꝛti ⁊ ꝓpꝛie i coꝛpoꝛe ſicco. Itē mulieri in vtero habēti ſi ſubito mamille graciles fiāt aboꝛtit. Itē mulieri in vtero habēti ſi altera mamilla gracilis fuerit geminos habenti alterum aboꝛtit. Et ſi quidā dextra gracilis fiat maſculū: ſi vō ſiniſtra fiat feminā. Ibidē quocūqꝫ coꝛpꝰ moderate hn̄tes aboꝛtiūt ſcđo mēſe hijs cottillidōes muſcillaginibꝰ plene ſunt ⁊ nō pn̄t tenere ꝑ grauedine fetū ſed abꝛūpunt. Itē mulieri in vtero hn̄ti tenaſmon innatꝰ aboꝛſum facit. Iteꝫ idē in eodē. Mulieri in vtero hn̄ti lac ex mamillis multū fluēs fetum ſignificat debilē. Si vō vbera dura fuerint ſanū ſignat fetū. Itē mulieri in vtero hn̄ti ſi purgatiōes exeant impoſſibile eſt fetū eſſe ſanum qđ vm intellige tribꝰ ſaluis ꝯditionibꝰ. Pꝛima q̄rū vt fluxꝰ mēſtruorum ſit plimus. Scđa vt mulier ſit gracilis macra nō robuſta. Tertia vt ſit poſt tertiū mēſem: qm̄ pmo ⁊ ſcđo mēſe pn̄t adhuc mēſtrua piodice fluere: qm̄ fetꝰ puus exn̄s adhuc modico indiget nutrimēto. Mulier nāqꝫ pterea q̄ ſe vel paſſa eſt aboꝛſum et ꝓpꝛie difficilem timoꝛoſum. ſcđo vō ꝙ ſi cōceperit ex omī leui cā denuo aboꝛtit velut ſunt ſaltus vociferatio aut frequēs ſtatio. Silr ⁊ vſus ciboꝝ lubꝛicoꝝ.

¶ De facilitantibꝰ ptū et educentibus ſecūdinā. Capl'm. v.

Reſidet fetus in matrice cruribus attractis vſus vmbilicū et facie velata manibus ſuis quaſi figura ſpere compꝛeſſe ita vt caput erectū habeat vſus caput mulieris et faciē ad anterioꝛa mulieris. Extat autē tribꝰ pāniculis inuolutus quoꝝ pmus eſt totū fetū ⁊ alios duos pāniculos inuoluens ad defendēdū a ſupfluitatibꝰ peſſimis ſanguis mēſtrui q̄ neqꝫ ꝑ materia gn̄ationis neqꝫ augmentatiōis neqꝫ nutritionis apte fuerint: ſed ſtātes inter matricē ⁊ pāniculū expurgant hoꝛa ptus fetꝰ ſil' cū fetu. Et hic pāniculus dꝛ ſcđina: qm̄ eſt neceſſe vt apud hoꝛā ptꝰ ſcindat ⁊ exitū fetus aſſequat. Scđs vō pāniculus ē velamē fetꝰ coopiēs ab vmbilico infra q̄ vꝛina colligit ⁊ vſqꝫ ad hoꝛā ptꝰ retinet ne ſui nitroſitate coꝛroderet embꝛionē ⁊ noiat bilis. neqꝫ indiguit pāniculo ꝯgregante feces: qm̄ fetꝰ ꝙdiu ſtat in aluo vētris nō nutrit cibo ſolū digō in ſtomacho mr̄is: imo ſola digōne ſcđa vel tertia ꝑpato q̄ eſt epatꝭ ⁊ venarū: ⁊ hec fit ꝑ venā vmbilicalē oꝛtā ab vmbilico fetus ⁊ trāſeūtē ꝑ ſcđinā ad circūferētiā mr̄icis omīquaqꝫ vbi rami cū ramis venaꝝ ab epate mulieris ꝓcedētium hn̄t oꝛificia colligata q̄bus ſanguinē puriſſimū ab epate mulierꝭ ad epar embꝛiōis curſu recto traducūt: vm ⁊ ſi ſuperfluitates pme digōnis aliq̄ cōgregent in embꝛiōe ipe tn̄ ſunt modice ⁊ cū digerunt induſtria nature ad inteſtina embꝛionis delegant vt ex ipſis aſſuefiant. Et ꝑ hoc accidit vt fetꝰ qn̄qꝫ ilico poſt ptū feces egerat liq̄das citrinas. Tertius aūt pāniculus q̄ altꝰ dꝛ eſt ptē embꝛionis ſup vmbilicū curtū voluens mollis atqꝫ tenuis: vt mēbꝛa fetꝰ fragilia nō opp̄mat ſed a duritie ſcđine defēdat ⁊ ne ſudoꝛes ſoꝛdidi imbibāt embꝛionē appꝛopinq̄nte vō hoꝛa ptus ⁊ pfecto embꝛione ſentit ex ipo matrix doloꝛē grauatiuū oꝛdinē nature regentis q̄re ipſum obuoluit: ita vt caput ad os matricis decidat ⁊ pedes embꝛionis ad doꝛſum mu-

lieris ↄuertant: qm̄ hic eſt modus leuior fetum educēdi: ſcȝ capite primo ad exteriora ꝓpulſo ⁊ oīs alter difficilis eſt in neceſſitate.

Methodus. Hanc igit pariēdi horam cū mulier ex .xl. ſeptimanarū numero nouerit partū vicinari intret omni die aliquotiēs ante horā part⁹ per mēſem integrū balneum aq̄ dulcis vel in q̄ decocta ſint mollificatiua: ſicut ſunt malue viole et althea: nō tn̄ ꝓlonget in eo ceſſio. Iſte nāqȝ mēſis eſt tēpus pariēdi ꝑm ſuam totalitatē: qm̄ in ipſo eſt embrio cōpletus: ꝓprie tamē circa finem. Et ſemꝑ cuȝ balneū exierit vngat ſpōdiles dorſi atqȝ ventrem totū ex oleo nardino vel camomillino vel de lilio. Et nutriat hora illa cibis mollib⁹: ſicut ſunt pultes ſorbiles ⁊ iura pinguia. Cū autē hora partus iā aduenerit nō mltiplicet reuolutiones de latere ſuꝑ lat⁹: ſed ſuꝑ lecto ſedēs extēdat pedes ſuos: deīde erigat ſubito aliquotiēs ſuꝑ eos. Et tunc humectet os matricis oīquaqȝ ex oleis tepidis predictis vel ex adipe anatis anſeris ⁊ gallie vel ex muſcillagi. fenug. ſe. lini. althee: qm̄ oīa iſta dolorē rupture mitigāt leniēdo. Et ſi difficilis fuerit ſciſſionis ſecūdina ſcindat eā obſtetrix vnguib⁹ ſuis aut cultello ꝑuo. Et ſi part⁹ ſit difficilis ꝓpter vtutꝫ expulſiue debilitatē vel embrionis groſſitiē lacerantẽ anum: vt anus ⁊ vulua efficiantur vna via: dentur in potu. ℞. de mirrha cū aq̄ decoc. ruthe iunipi ⁊ ſauine quos diximꝰ de reſtrictione mēſtruoꝝ. C. de empericis. Et ſi vtus ſit debilis ex dolore det in potu gallie muſ. vj. par. tertie illius diſſolutoꝝ. in vino aromatico vna vice poſt aliā. Vel det aqua carnis vel vinū purū ꝓut maxime delectant. Et ſuffumiget cuȝ mirrha appoſita vel caſtoreo recipiendo fumū traiectorio in ꝓfundū vulue q̄to calidiorē poterit ſufferre. Et fiat ſternutatio cū cōdiſi vel pipere vel euforbio: qm̄ ſtatim eijciet fetū ⁊ ſecūdinā. Si vo fet⁹ moriat ex ſtrictura vel a ꝑncipio mortuus fuerit. qd̄ cognoſces: quia mulier nō ſentit eius motū: ⁊ dum reuoluit a latere ſuꝑ latus ſentit q̄ſi caſum lapidis de loco ad locū: tunc fortioribus indigem⁹: qm̄ non ſolū virt⁹ expulſiua q̄ eſt in matrice verūetiā leuitas embrionis viui ꝑtū facilē efficit: quare dentur in potu trociſ. de gumis poſitis ibidē: ⁊ ſuffumiget mulier ex eis. Ipſi nāqȝ ſtatim fetū eijciūt viuū ⁊ mortuuȝ et expellūt ſecundinam. Et ſedeat mulier quaſi ꝯtinue poſtq̄ fetū nouerit mortuū in aqua decoc. mentaſtri ſauine ruthe calamenti.

Emperica. Dicit Auic. iij. canoñ. fen xxj. de eductione fetus et ſecūdine. ꝙ ſuffumigium fetidum ad os et nares exhibitū: aromaticū vo apd̄ vuluā a ꝓprietate matricē deorſum trahūt ⁊ fetū educūt preter ſolum vngulas aſinoꝝ quoꝝ licet fum⁹ ſit fetidus a ꝓprietate habet vt vulue applicat⁹ fetū extrahat ⁊ ſecūdinā quare cōfert ſuffocationi matricꝫ. Itē dicit Raſ. in diuiſionib⁹. preſenti cap. ꝙ radix buthormarien. i. ciclaminis a ꝓpetate ꝑtū efficit facilē ſi ſicca ligetur hora ꝑtus ſuꝑ coxā mulierꝫ. Sȝ dicūt alij ꝙ ſi tallo appendat hora coitus ꝓhibet cōceptionē: qm̄ matricē ad ſe trahit oīquaqȝ. Itē ſi poſt partū fiat exuberans ſan. emorroſaia reſtringat: vt docuimus de fluxu mēſtruorū. Si vo menſtruū retineret vł diminute purgaret tūc ꝓuocet: vt ſuo docuim⁹ ca. Si vo dolor fortificaret: dent in potu vicibus plurib⁹. ȝ. iij.

trifere magne cū vino calido vľ aq̄ decoctionis athanaſie. Et ex ea fomenteť vulua cū lana vel coto imbibito frequēter. Qđ ſi nō ſufficerit narcoticō donabis: ſicut trifera magna data cū aqua decoc. mandragore vel iuſquiami: ne forte dolor proſternat virtutem.

Canones. Omnia ꝓuocantia fluxum menſtruoꝝ cū fortitudine cōferentia ſunt preſenti ca. qm̄ virtutē retentiuam debilitāt ⁊ expulſiuā cofortant in matrice.

Pronoſticatio. Dicit Ipo. v. par. ampho. Mulieri que a matrice moleſtať aut difficiľter generāti ſternutatio ſupueniēs bonū ſiue per ſe ſiue per arteȝ apoſtema accidēs in matrice tp̄e impgnationis eſt mortale. Si manus vel pes pmo exierit vuluā malū. Oportet em̄ in partu ſalubri caput embrionis vt pmo egrediať vel man⁹ ābe ſup caput extēſe: q̄re cum obſtetrix ſitū eius pūerſum cognouerit manib⁹ vtriſq; ꝓpoſſe trāſformet. Itē ſi retineať ſcđina poſt ptū neq; p ſe neq; per artē exierit: vel ſi partus vltra. xl. ſeptimanas ſe tardauerit: fiet vt plurimū mortale. Itē ſi mēſtruuȝ retentū fuerit vel diminute purgatū ydropiſim vel mollam vel ſuffocationē matricis inducit. Itē ſi ſang. fluxus vlterius fuerit neq; reſtringi poſſit mortale. Itē ſi dolor rupture in cho. vel fuerit mortale. Itē partus eſt difficilior in fetu mortuo: ꝓpter qđ in aborſu eſt difficilior oī cuȝ in eo neq; matrix neq; fetus neq; tēpus regulariter operanť. Item dicit Auic. iij. cañ. cap. de generatiōe embrionis. ꝙ ſi ptus fuerit in mēſe ſeptimo poſſibile eſt fetum ſaluari ineſſe viuo. Si vo in menſe octauo neceſſe eſt vt moriať. quod eſt: q: ſicut iter dies ſunt dies ſeptē et nouem cretici et beniuoli: dies vo ſex ⁊ octo pnicioſi. Simiľr ⁊ in mēſibus reperiť: qđ totuȝ fuit ex influētia corpoꝝ ſupceleſtium: vt patet. iij. de creticis diebus. ⁊ ꝓprie planetarum.

De exitu matricis vel vmbilici. Cap. vj.

Accidit quādoq; in mulieribus vt earū matrix inferiora petit adeo: vt extra vuluā pendeat euidēter. ſiľr ⁊ vmbilicus ⁊ ꝓprie poſt partū: qm̄ a ꝯcauo matricis originatur. Fit ex aliqua q̄ttuor cauſarū. Prima eſt vt apoſtema in matrice. Et ſigna eius atq; curam dicemus ſuo ca. Scđa eſt partus lacerans vuluam: ita vt qñq; anus et vulua cōiūganť ⁊ debilitās matricē. Tertia eſt mollificatio matricis ⁊ ligamētoꝝ atq; carnium eius ex mala cōplexione frigida hūida ꝓueniēs. Quarta vo eſt cā pmitiua: ſcȝ caſus ⁊ ꝑcuſſio ſup dorſi ſpōdiles aut ſumē. Simiľr ⁊ coitus cū viro cui⁹ virga groſſa ⁊ lōga ledēs fuit. Et hic exit⁹ a quibuſdā appellatus eſt ꝑcipitatio mr̄icis. Signa eius patent ex reipſa atq; infirmi relatione ſuper cauſa.

Methodus. Cura eius eadē cōmunis eſt ad oēs cauſas q̄ eſt vt a pncipio ſi neceſſe fuerit: ⁊ ꝓprie in cauſa humorali digerať ⁊ purgeť flegma: ꝓut docuimus ca. de fluxu menſtruoꝝ. Et cōfert ad hoc benedicta laxatiua: poſt hoc vo balneeť ⁊ vaporeť et fomenteť ex aquis calidis ſtipticis q̄lis eſt aq̄ ciſterne que fic fit ſm Raſim. ℞. nucis cipreſſi coſti ſpice celtice ſpice nardi mirrhe roſ. mēte balauſtie corticū granatoꝝ cupulloꝝ glandiū ſorbarū prunorū immaturorū ſi tp̄s fuerit añ.

lib.ſ. piſtent groſſo modo ⁊ ꝯquaſſentur ⁊ bulliant i aq̄ pluuiali ſufficiēti ⁊ fiat encatiſma.i. balneū ab vmbilico infra in aq̄ calida: ⁊ cū exierit vuluā diligēter exiccet cū pāno albo lineo molli. Et ſpergat ſup eā puluerē cribellatū. ℞. olibani gallarū balauſtiaruꝫ antimonij acatie aluminis nucis cipreſſi an̄. par. eq̄. Et ſi volueris addere boli ar. mūmie cupullarū glādiū ceruſe maſticis dragagāti an̄. q̄tū ex p̄dictis. ⁊ cū pānis calidis firmiter faſcietur. Si v̄o matrix egreſſa fuerit reducat p̄mo manib⁹ calidis ad interiora. Et ſi ꝓpter duritiē nō introierit mollificet cū vino aromatico tepido in quo butir fuerit diſſolutū. Deinde reducat ⁊ ponant ꝯ vētoſe due ſicce ſup duo inguina. Et iaceat mulier capite dep̄ſſo et hanchis exaltatis p dies plurimos. Et emplaſtret locus cū puluere iaꝫ dicto donec ꝯfirmet. Et ſi laceratū fuerit niſi eſt perytoneon qd̄ eſt inter anū et vuluā ſuatur cuꝫ filo ſericeo forti q̄ttuor vel q̄nqꝫ foraminib⁹ vt oportet. Si v̄o vmbilic⁹ ſolus exierit poſt ptū ſumat tēta gracilis dura ⁊ inuoluat pānus lineus mollis ſup ipam: ⁊ accipiat pul. cribellat⁹ thuris: ⁊ ꝯficiat cuꝫ albumine oui in modū mellis currētis ⁊ impleat ex eo vmbilicus interius ⁊ liniatur exterius: et ſic intromittat. Valet etiā ad hoc puluis ſupradictus: in alijs fiat ſicut prius.

Emperica. Cōiter operātes preter predicta faciūt ſuffumigia aromatica ſupius ex thimo macis gallia muſc. alipta muſcata ⁊ ſilibus. Fetida v̄o p inferi⁹ ex aſſafe. pice liq̄da capillis capitis fimo ⁊ ſilibus. Qm̄ a ꝓpetate matrix ꝓſequit odorifera ⁊ fugit horribilia: p̄terq̄ ſuffumigiū ex vngulis aſinoꝝ cui⁹ ē ſpecialis ꝓpetas matricē ad ſe trahere ⁊ fetū mortuū educere: licꝫ ſit de maxime fetētib⁹: vt dicit Auic. iij. can̄. fen. xxj. ca. de eductiōe fet⁹ vel ſecūdine. In q̄b⁹ etiā ⁊ ꝓpe carnoſis faciunt encatiſma ex aq̄ frigida ſine mora: qm̄ et ſi frigida noceant matrici ⁊ ano ⁊ oībus neruoſis particulis: breuis tn̄ in eo mora pl⁹ eſt iuuamēti p antipiſtaſim ꝯſtrigēdo q̄ nocumēti p ſe alterando: queādmodū ⁊ i thetano. Itē ordinēt dietā ſtipticā ex carnib⁹ laudabilib⁹ aſſis ⁊ piris coctan̄. ⁊ ouis aſſ. ⁊ tortellis ⁊ etiā ex vino ru. pōtico in cā frigida vl' cū aq̄ extictiōis calibis vl' lapid. igniti in cā cal'a et regimē ſubtiliet. vnguētum ſtipticū ſic f. ℞. mūmie. balau. alu. nucis cip̄ſſi boli ar. thuris lithar. galbāi bdellij ſarcocolle maſticis ſan. dra. an̄. ʒ. ij. terant et diſſoluant oīa ad ignē in caſola cū oleo roſ. vel mirtino ⁊ cera ſufficiēti ⁊ incorpent p̄fecte. Et pōt addi ceruſa ſi dolor fuerit fortꝫ.

Canones. Quoniā an⁹ ⁊ vulua ex natura ſua ſunt frigida ⁊ orificia venarū expulſiōi. p naturā ad op⁹ h̄ fabricata q̄ eſt dicta de exitu ani p̄nti cap. ſubtil'r ſuffragat. Sil'r ⁊ cum vterqꝫ exit⁹ ſit per eſſentiā mollificatū neceſſe videt vt cura paraliſis conferat iuuamentum.

Pronoſticatio. Eſt eadem cū ꝓnoſticatione exit⁹ ani.

¶ De ſignis impregnatiōis ⁊ ſexus fetus. Capl'm. vij.

Signa impgnatiōis certa put ē poſſibile i arte hūana ſunt octo: vt dicūt raſ. ⁊ aui. c. j. Primū eſt vehemēs adherētia vulue ſup vgā ⁊ ei⁹ corrugatio apud coitum gignitiuū. Scd'ꝫ eſt ſiccitas vulue poſt talē coitū maior debito ⁊ ſolito: ita q̄ nō in

ea repitur hūiditas: queadmodum accidit labijs oris et lingue poſt cibū comeſtum in fame pⁱma. Et ſi iiij. vel. v. āñceſſit purgatio regl'ar' atq3 cōpleta verior erit tua ſignificatio: quoniā talis purgatio diſponit pⁱmū ad cōceptionē. Tertium eſt ꝙ accidit mulieri pigritia et tarditas et declinatio ad ſomnū lōgū. Quartū eſt vt ſi qđ miſit in vuluā repit os mr̄icis adeo conſtrictū: vt neq3 ſtilus ingredi poſſet ſine leſione: vt dicit Gal. in de v̄tutib⁹ naturalib⁹. Quintū eſt qñ poſt dies aliquot et ꝑprie p⁹ duos mēſes vel circa id retinent' mēſtrua et incipiunt mamille ingroſſari ꝛ papille earu3 denigrari: l3 et retentio mēſtruorū quibuſdā accidat ſtatim a pn̄cipio et ꝑprie mulierib⁹ ſiccis ꝛ ſanguineis. Sextū eſt ꝙ poſt duos mēſes vel tres aduenit appetit⁹ corrupt⁹ et nauſea. Septimū eſt qm̄ p⁹ mēſes illos fit ſcoob et pānus in facie: qui ē coloris mutatio queadmodū a ſole vel igne: Octauū eſt vrina ſubtilis ꝑpter viaꝝ opillationē alba aq̄ſa in mulierib⁹ frigidis et ꝑprie in ꝓceſſū cōceptionis in ſūmitate cui⁹ eſt nebula ꝛ ē ei⁹ liquor diuerſi coloris ſicut yris in medio eius ꝛ ſicut cotū carminatū ꝛ cū cōmouet' turbatur minime: ſed q̄to magis ꝓceſſerit impgnatio magis rubeſcunt ꝛ turbant'. Et eſt qñq3 cu3 in vrinis pregnantiū apparebūt q̄dā granula aſcendētia et deſcēdētia alba gracilia ſicut athomi: vt dicit Auicen. cañ. fen. ſcđa ca. de ſignis impgnationis ex vrina. Et p̄ma q̄dē ſigna q̄ttuor ſunt ꝑpria certa atq3 efficatia q̄ nō faciūt errare cū ſit' fuerit: reliqua vō dubia ſunt oia ꝛ ꝓbabilia. Signa fet⁹ maſculi ſunt: vt dicit bonitas coloris in facie mulier' iuxta debitū vel ſolitū et paruitas appetitus coitus l3 omi mulieri accidat ardor ꝛ pruritus titilloſus in vuluā poſt impgnationē ex caliditate fetus ꝛ ſiccitate vulue qđ impiti dicūt deſideriū ſit' ꝛ ingroſſatio mamille dextre amplior ꝛ papille eiuſdem rubificatio ꝛ ſenſatio grauitatis in latere dextro: ꝛ oculoꝝ rubor et leuitas ad motū. Signa fet⁹ feminini ſunt ſigna cōtraria q̄ ſūt pānus faciei pⁱmus vl' color palidus ſeu plumbeus ꝛ appetitus ad coitū et inflatio mamille ſiniſtre amplior cū denigratiōe papille ſue ꝛ multitudo deſiderioꝝ malorū ꝛ faſtidij et grauitatis in latere ſiniſtro ꝛ fluxus ſanguīs ex nare ſiniſtra ꝛ plūbeitas oculoꝝ cū pigritia ad motū. Signa gemelloꝝ ſunt ꝯplicatio ſignoꝝ oīm cū ꝑmixtiōe granoꝝ.

Emperica. Si mulieri det' ad potādum ſero p⁹ cenā cū vadit dormitū ʒ. ij. ydromellis cū ʒ. ij. aq̄ pluuial' ꝛ ſenſerit ꝑ noctē torſionē circa ventrē et ꝑprie infra vmbilicū tūc ꝯcepit. Et op3 vt ydromel conficiat' ex par: viij. aq̄ dulc' et ꝑ. mellis crudi mixtis neq3 bullitis: vt dicit Gal. Iſtud tñ intellige ſaluis trib⁹ cōditionibus. Prima ne ſit apa in inteſtinis vel vlcus vel hūor acut⁹. ſcđa vō ne ſit vēter cōſtipatus et ſtercore plen⁹: tertia ne mulier exercitata fuerit ꝑ diē ſed tpate viuēs: tunc nāq3 ſomn⁹ ꝛ quies p̄dictā ventoſitatē eleuabūt a ciborū multitudine et mellis cruditate et verificat ibidem commentator.

Canones. Affirmat ga. in cōmēto illi⁹ amph. v. ꝑ. mulier ſiquidē maſculū qđ nullū ſingulare ſignoꝝ p̄dictorū eſt omiquaq3 certū. Poteſt nanq3 ſplen mulieris eē calidus magis q̄ epar q̄ eſt ꝛc. Cōcludit' ergo ꝙ hec ſigna ꝑ certis nō ſunt hn̄da ſed ſoli deo eſt certū ſignū notū: quare me-

dicus in hmōi retineat ſuū ꝑſagiū donec ſignoꝝ certitudo cū multitudine clareſcat. ¶ Sciendū ꝑterea ꝙ gemelloꝝ cōceptio fit hora vna: vt pl'imū coit apud coitū: in q̄ ſpermatis fortitudo ⁊ multitudo gradatim impellitur ad matricē velut bucella inglutitur poſt bucellā: et ꝓprie cū recipitur ī cellulis diuerſis ī quib⁹ abūdantiā reperit mēſtrui ſanguinis attrahēdi. raro aūt ꝑ ſuꝑ impgnationē fieri eſt poſſibile a pma cōceptionis vſq̄ ad diē .lx. ad pl⁹ q̄re ⁊ talis fiet ipoꝝ exit⁹ apud ꝑtū ſi alterū ipoꝝ nō acciderit orbari. Gemelloꝝ autē multiplicatio ſeptimū numerū nō tranſcendit: qm̄ ⁊ pl'es nō reperiuntur cellule ſeu interceptiones mr̄icis notabilr̄ diſtincte quarū tres ſunt in latere dextro: ⁊ tres in ſiniſtro: vna vō in medio. verūtñ lz hō ſit aīal poligonū: eſt tñ vt pl'imū vnū fetū generās ex nobilitate ſue ꝯpl'ōnis. qñq̄ vō .ij. vel .iij. ꝑter ꝙ orbentur. ꝙ ſi hūc numerū trāſcendit ꝑ parū eſt q̄n oēs vel pl'es orbētur vel moriantur.

Pronoſticatio. Huius capl'i eſt ꝓnoſticatio ca. de aborſu.

¶ De molla et inflatione matricis. Capl'm. viij.

Accidit qñq̄ mulieribus poſt retētionē mēſtruoꝝ pl'imā vel aggregationē ſꝑmatis ⁊ caſtitatē lōgā: vt ipaꝝ vētres magnificentur ⁊ ſurgāt diſpōnes oēs q̄ ſunt in ꝑgnante. Et ſiquidē hoc fuerit a materia humorali mola dicitur. Si vō vētoſa nūcupatur inflatio matricis: ſigna eius ſunt ſigna diſcernentia inter ipam ⁊ impgnationē que ſunt: qm̄ in hac paſſione eſt magnificentia vētris cū mollificatiōe mamillarū: et qm̄ poſt menſes q̄ttuor nō ſentitur mot⁹ embrionis om̄ino vel ſi ſentit quaſi caſum lapidem ſe de latere ſuꝑ lat⁹: ⁊ qm̄ vētris grauitas eſt indirecto ſuminis magis q̄ apud aliquod laterum quoꝝ oim cōtraria diſpoſitio reperitur in ꝑgnante. Tertius ſignū eſt ex poſt apparentib⁹: vt qꝛ poſt mēſes nouem nō parit ſed remanet ſicut eſt: vel ſi parit: parit poſt laborē pl'imū fruſtrū carnis diuerſiſſiuū cui non eſt forma gñatōis ex coagulatōe vehemēti materiaꝝ ꝑdictaꝝ: vel forte emittitur ſanguis nigri groſſi vel vētoſitatū q̄titatē immēſam ⁊ tūc reſidet venter et ſanatur.

Methodus. Cura eius eſt cura retentiōis mēſtruorū quā diximus: ⁊ ſi non ſuffecerit gradatim ꝑueniatur ad illa q̄ prouocāt aborſum q̄ etiā iā diximus cap̄. proprio ſupra. qm̄ hec paſſio ſanatur nō niſi calidis acutꝫ ſubtiliantib⁹ et penetrātib⁹ cū ꝓuocatione. ꝙ ſi materia vētoſa cognoſcatur ex loci motione et ſonorū raucorū multitudine miniſtrentur ꝑ interius ⁊ exterius carminatiua dicta ca. de colica. C. de colica vētoſa ⁊c.

Emperica. Accidit plerunq̄ molla poſt mulieris ſanguinee coitū cum viro frigidi ſꝑmatis q̄re attrahitur ſanguis menſtruus pl'imus ad locū gñationis ⁊ in rem durā carnoſam cōdenſatur: ꝑter ꝙ a ſpermate valeat regulari. Et ſic deficit vt⁹ informatiua ſꝑmatis eiuſdē: ⁊ apud horam pt⁹ vel prius egreditur fet⁹ orbatus. Accidit ꝑterea mulierib⁹ frigidis freq̄nter inflatio mr̄icis p⁹ ꝑtū dura inflata ſicut prius: niſi cū emplaſtris et vaporatiōib⁹ ſuccurratur q̄ fiūt ex rutha origano ſinapi nigella cimino ſaluia ſerpillo et ſil'ib⁹.

Canones. In cura huius paſſionis opꝫ vt obſeruetur ordo. primo nāq̄ exhi⸗

beātur calida ſubtilſatiua ꝑ ſupius in potu. Poſt dies vo.xiiij.vel circa id applicenꝰ calida mollificatiua in empſ̃is. Deiñ poſt dies.iiij.vł circa id flomia de ſaphena pedis ſi corp⁹ ſit carnoſum ⁊ exhibeanꝰ acuta ꝓuocatiua ꝑ inferi⁹: ⁊ hec oīa ſcripſim⁹ ca.de reſtrictiōe mēſtruorū. Et ſi p̄dicta oīa non ſuffecerint balneeꝰ mulier dieb⁹ pl̃ib⁹ ab vmbilico infra in aq̄ decoctiōis malue althee fenugreci ruthe ſauine iuniperi mētaſtri naſturcij: ⁊ añ introitū balnei ꝑ duas horas deꝰ.j.ex trociſcis de mirrha vel de gumis q̃s diximus cap̄.eodē. E.de empicis.vel pul.dict⁹ ibidē cū vino albo veteri amaro ⁊ egredietur quod intus eſt ſi deus voluerit.

Pronoſticatio. Molla ſi antiquata fuerit vel poſt remediorū rōnabiliū adminiſtratiōnē non exierit materiā groſſam difficilem ꝓtendit. Molla p̄terea ſi antiquaꝰ ydropiſim aſclitem inducit mortalē. Poſt mollā p̄terea rax ē vt mulier ip̄regnaꝰ: ꝙ ſi cōcepit vel aborſum vł morbidū fetum parit ꝓpter debilitatē mr̃icis vehemētē. Molla difficilioris ē curatiōis ꝙ inflatio: verūtñ inflatio ſi ꝑduret curaꝫ nō recipit ſed remanet ꝑ totā vitā. ꝙ ſi ipſius malitia vltimeꝰ ydropiſim inducit tympaniſtē timoroſaꝫ.

¶ De prefocatione mr̃icis. Ca.ix.

Accidit qñq3 ml̃ieri poſt retētionē mēſtruoꝝ diuturnā vł abſtinētia a coitu et ꝓprie ſi fuerit ml̃ti ſanguinis ⁊ ſꝑmatis ⁊ mulier conſueta vt eius matrix grauitatē ⁊ leſionē ꝑcipiēs ſm q̃dā naturali quo et omē mēbꝛū ſꝑmaticū ſiue carniforme ſentit ſibi nociua. Et ſi plerūq3 ſenſu careat aīali: vt pꝫ i pulmone cerebro et epate et renibus atq3 ſplene qꝛ quedā ſubſtātia nō ſentit ſed niſi mediātib⁹ pāniculis eorum corpulentiam inuoluentibus. ſimiliter neq3 adeps neq3 pinguedo neq3 aliqđ membrū carniforme ſentit ſenſu aīali. Matrix aūt cuꝫ ſit mēbrū neruoſuꝫ vtrarū ſenſationū p̄dictarū nocumentū ꝑcipiēs in ſe cōſtringiꝰ et cū materias ꝑ deorſum expellere neq̄at opillatiōe ꝓhibēte conaꝰ ſurſuꝫ eijcere q̄re ſentit mulier q̃dā eleuari a ſumine vētris vſq3 ad os ſtomachi cōprimiꝰ dyafragma ⁊ ꝓhibeꝰ anhelit⁹ ⁊ fit ſincopis et cadit quaſi mortua. et tunc nō ſentiꝰ ei⁹ pulſus neq3 anhelitus vel difficile ꝑcipiꝰ coto ſubtili naribus applicato. Et qñq3 ſuffocaꝰ et moriꝰ. et qñq3 ſanaꝰ poſt laborē et deſꝑationē: et hāc paſſionē vocam⁹ mr̃icis p̄focationē. Signa ei⁹ ſūt ſigna epilepſie p̄ter ꝙ mulieri nō deficit iđ ſua neq3 egrediꝰ ſpuma ex ore ſicut i epilepſia vñ accidit hec paſſio ſubito ⁊ contorquenꝰ mēbra ſicut i epilepſia. Et oīa ſigna diſtinctiua paſſionū quib⁹ priuaꝰ corpus ſenſu ⁊ motu. iā dixim⁹ ca. de epilepſia. Et ſignificatio eſt quā rl̃one aſtantiū ꝑcipies: ſcꝫ qm̄ āñceſſit retētio mēſtruoꝝ difficilis vł abſtinētia a coitu p⁹ deſideriū intēſum.

Methodus. Cura eius eſt duplex. vna eſt hora paroxiſmi q̄ eſt vt fricentur plante pedū vehemēter cū ſale et aceto acutiſſimo ⁊ ligenꝰ coxe ligatura forti. Et fricenꝰ labia vulue vehemēter cū digito vł candella noua hñte figurā vulue iuoluto pāno lineo imbibito in oleo nardino: vel de lilio in quo diſſoluta ſint tria grana muſci vł ambre vel i oleo balſami ⁊ ꝓfundenꝰ hee fricatiōes vt tangāt os mr̃icis ⁊ aſſidueꝰ donec mulier ſentiat: ⁊ ſi nō ſufficit ſternutatio fiat cū cōdiſi vł pipe: ⁊ po-

natur vētoſa magna ſine ſcarifica-
tione ſup pectinē ⁊ vociferet̄ in au
re ei⁹. Et ſuffumigent̄ os et nares
cū aſſafetida vel pilis aduſtis. vul-
ua vo cū gallia muſcata vel thima
macre. Cura vo alia ē añ paroxiſmū
et poſt q̄ eſt vt ꝓuocent̄ mēſtrua ꝓ-
poſſe ſicut docuim⁹ et coeat frequē
ter. ꝙ ſi coire noluerit vtat̄ omi die
electuarijs ⁊ pulueribꝰ ſpma dimi-
nuētib⁹ ſicut eſt. ℈.j. ſeis agni caſti
ſumpta omi die in aq̄ calida vel vi-
no limphato: ⁊ alia q̄ dixim⁹ ca. de
ſatiriaſi. E. de empicis. ⁊ regimen
ſubtiliet in q̄li ⁊ q̄to ꝓpoſſe.

Emperica. Dicūt expti
ꝙ apud paro-
xiſmū nihil melius repies: q̄ vt vir
cū muliere coeat ⁊ fricationē plon
get donec reſurgat ⁊ moueat̄. Aſſe
rit ꝑterea Auicēna. iij. cañ. fen. xxi.
ca. de eductione fetus ⁊ ſecūdine. ꝙ
ꝓpriū fetidoꝝ ſuffumigioꝝ p ſupi⁹
appoſitoꝝ ⁊ aromaticoꝝ p inferi⁹
hora paroxiſmi mr̄icē deorſū trahere
et eius ſupfluitates educere ꝑterq̄
ex vngulis aſinoꝝ quoꝝ ſpecialis ē
ꝓpetas omīq; mr̄icē deorſuꝫ tra-
here ⁊ eius ſupfluitates trahere ⁊
mēſtrua ꝓuocare ſiue p inferi⁹ ſiue
per exterius ſupius applicent̄.

Canones. Non feſtine-
tur ad ſepultu
ram taliū niſi p⁹ duos dies: vt dicit
Raſ. qm̄ pōt calor naturalis tanto
tpe in interioribꝰ corpis occultari
⁊ a materieb⁹ frigidis euacuari ꝑ-
ter ꝙ ſuffocet̄ lꝫ exteri⁹ anhelitu et
pulſu minime valeat dephēdi. poſt
hoc vo temp⁹ nulla viſa ē ſuſcitari.

Pronoſticatio.

Mulier ſi p ſternutatoria moueat̄
vel ſternutet bonū. Unde Ypoc. v.
particl'a ampho. Mulier q̄ a matri
ce moleſtatur aut difficulter gene-
rāti ſternutatio ſupueniēs bonum.

Item ſi poſt fricationē vulue poſt
rebus odoriferis ſanguis vel māco
ſitas effluxerit ſalubre. Itē ſi nihil
phiſicaliū remedioꝝ cōtulerit poſt
diem primū ipſaꝫ derelinquas. Itē
q̄tomagis retētio mēſtruorum vel
ſpmatis ꝑceſſerit antiquata tanto
piculoſior fiet. Iteꝫ magis accidit
hec paſſio mulierib⁹ ſanguineis vel
flegmaticis ex multitudine mate-
rierū. Cholericis vo ex ſenſus bo-
nitate: melicis ex debilitate: et ꝑm
hoc vt magis in vere vel hyeme mi
nus autē in eſtate aut autūno. Fit ꝑ
terea magis corpib⁹ delicatꝫ ⁊ ocio
ſis ſtrictas venas habentibus q̄ la
borātib⁹ cum multitudine.

De apoſtematib⁹ ⁊ cancro
matricis. Caplm. x.

Apoſtema vo fit ex de
curſu ſupfluitatū p ve
nas capillares ⁊ arte-
rias ⁊ ſpongioſitates
membrorū debilium q̄
ſui q̄titate ſoluūt coꝝ
vel ei⁹ cōtinuū ⁊ ſui caliditate alte-
rāt eius cōplexionē naturalē ⁊ ſui
ſubſtātia vtutē et opationeꝫ mēbri
deijciūt cū putreſcunt: vm qm̄ ma-
trix eſt mēbrū ſolidū neruoſum ra-
rū eſt vt materie groſſe frigide in
ipſam penetrant vt plurimū auteꝫ
ſubtiles acute quare fit hoc apoſte
ma magis ex cholera vel ſanguine
q̄ flegmate vel melancholia. Cau-
ſa vo añcedēs eſt retentio mēſtruo
rū vel plectoria corporis totius. cau
ſa vo primitiua eſt quandoq; caſus
et percuſſio ſuper alkatim et ſumē
ventris vel difficultas partus. Si-
gna apoſtematis in matrice ſūt fe.
continua acuta valde ⁊ pulſus velox
ſpiſſus: ſitis ⁊ anhelit⁹ ⁊ vrina pau-
ca rubea vel citrina et nigredo lin-
gue cum dolore capitis alienatiōe
velut in freneſi; qm̄ matrix extat

neruis plurimis cerebro colligata. Et certior ſignificatio eſt ex dolore circa ſumē alkatim dorſi ⁊ ex difficultate egeſtiōis ⁊ vrie. Iſta nāqȝ ſunt ꝓpria ſigna apoſtematis mr̄icis veſice renū ⁊ ani: vt dicit Ipoc. v. par. ampho. In ano fl egmon̄. patien̄. ⁊c. Unde quāto calidior materia fuerit ſigna fiēt fortiora: quāto v̄o frigidior remiſſiora. Terminat̄ autē hoc apoſtema queadmodū vel ſtomachi vel epatis aliquo triū modor̄. aut eīn̄ reſoluit̄ aut ſaniat̄ aut indurat̄. Et ſi induret̄ aut ꝑ congelatione: ⁊ hoc eſt per parū. aut per aduſtionē: ⁊ hoc eſt vt multū. Si ꝑ aduſtionē aut antiquat̄ aduſtio ⁊ vltimat̄: cācer appellat̄. Aut nō antiquatur neqȝ vltimat̄ aduſtio: et fit apoſtema durū vel ſclirofis noiat̄. Eſt qn̄qȝ ſclirofis apoſtema duruȝ cuius ſubtile reſolutū eſt ⁊ groſſuȝ remanet non aduſtū vel parū aduſtum. Cancer v̄o eſt apoſtema calidum durū cuius ſubtile exalauit et groſſum aduſtū eſt melācholia nitroſa. Et cācer quidē curationē nō recipit perfectā: niſi cuȝ abſciſione mēbri totalis ſi fuerit mēbrū poſſibile truncari: ſin autē mēbra vicina putrefaciet ⁊ mortē finaliter inducet. Et ſic apparet ꝙ cācer ꝯſequit̄ apoſtema calidū induratū verū et frequētius fit per ſe incipiendo ex congeſtione mel̄ie non naturalis aduſte in mēbro quocunqȝ. Signa aūt terminationū oim iſtarū predictarum paſſionū ⁊ tēpus earū menſurans plene iā dixim⁹ cap. de apoſtematib⁹ ſtōachi et epatis. p̄ter ꝙ ſigna cācri in mr̄ice ſeu alio mēbro ſunt: qm̄ ſiue fiat ꝯſequēdo ſiue ꝑ ſe incipiēdo atqȝ a p̄ncipio rei ē: qm̄ incipit res nigra liuida dura velut faba vel cicer habens circa radices venas nigras vel liuidas circūqȝ mēbro vehemēter inſertas ꝑ quas mel̄ia aduſta fluit ad locū cū ardore ⁊ pulſatione ⁊ pruritu. Et he vene ſūt cā q̄re cācer nō curat̄ ꝑfecte niſi cū mēbri mutillatiōe. Cū autē cācer ꝯfirmat̄ neqȝ antiquat̄ apit̄ ⁊ vlcerat̄ ⁊ virus fetidū corroſiuū ⁊ ſic mēbrū ⁊ eius o͞pationē deſtruit et demū aliorū donec final̄r mēbra deſtruat nobilia ⁊ mortē inducat. Sūt aūt eius labia nō alba mollia velut vlceris ſanioſi: ſȝ dura liuida tuberoſa velut vlceris fiſtuloſi. Et nō differt hoc apā a lepra ꝑ aliquā cauſarū eſſentialiū ſȝ ſolo ſubiecto: qm̄ vt ait Auic. iiij. can̄. fen. vij. ca. de fictionibus lepre. cancer ⁊ lepra ꝑticularis: lepra v̄o eſt cancer vl̄is corꝑis. Et hic q̄dē cācer ſi fit i capite dicit̄ a modernis nolimetāgere. Si v̄o in pectore ſeu vētre dr̄ herpeſtiomen⁹. Si v̄o in extremitatib⁹ ⁊ ꝓpe in crurib⁹ dr̄ lup⁹. vn̄ v̄ſus. In facie noli medijs in ꝑtib⁹ herpes. Si ſit in extremis dr̄ eē lup⁹. Et lȝ cācer accidere poſſȝ oī mēbro: ſmo tn̄ eſt de ipo p̄ſenti ca. p̄cipue de eo q̄ fit i mr̄icē eē receptaculū ſuꝑfluitatū peſſimar̄ ex q̄b⁹ ⁊ cācer gn̄at̄.

Methodus. Cura apātis in mr̄ice eſt vt a p̄ncipio fl̄ fl ōmia diuerſiua de baſilica dextra vel ſiniſtra in brachio: ꝑut dolor ad alterū laterū magis declinabit. Et extrahatur ſan. plurim⁹ ſi v̄tus toleret ⁊ corpus ſit carnoſum. Sequēti v̄o die fl ōmet̄ ſaphena pedis ⁊ adhibeāt̄ repcuſſiua ꝑ interi⁹ ⁊ exterius frequenter inijciant̄ ergo ꝑ vuluā cū cliſteri aq̄ decoc. plātaginis: ſolatri: ſempuiue: lentiū excorticatar̄ vel bis coctarū ꝑma aq̄ deiecta poſtq̄ in ea diſſolutū fuerit aliq̄d olei ro. ⁊ muſcillag. pſillij vel cāphore. Inūgat̄ etiā ſumen ventris ⁊ vulua tota vſqȝ ad ꝓfundū ex vnguēto populeō ſubtiliato cuȝ oleo roſ. vel lacte papaueris

in quo cāphora ⁊ pſilliū fuerint diſſoluta. Empletur ex roſ. viol. plantagine extremitatib⁹ rubi ſolatro ſēpuiua malua coctis in aq̄ pfecte et incorporatis cū oleo roſ. ⁊ farina ordei. Epithimetur etiā locus int⁹ ⁊ ex aqua in q̄ diſſoluta fuit cāphora et pul. ſandalor. Sumat illis dieb⁹ in aurora ſirupū roſ. vel viol. cū aq̄ frigida. Vtatur per diē zuccaro roſ. vel viol. triaſandali roſata nouella ⁊ ſimilib⁹. Nutriatur lactucis portulac pulmento auene vel ordei cū aceto. Sorbeat ius caſei: bibat aquam ordei vel aquā decoctiōis prunor damaſcenor ſiccor vel pomor ſapidorum vm aqua frigida pura crudificat apā: ⁊ ſic regatur cū frigidis per dies q̄ttuor donec calor ⁊ febris mitigentur et apa euitetur ſi fuerit poſſibile. Si vō dolor capitis vel inſomnietas affuerit ſuccurrat: vt ſuis dicem⁹ capl'is. Et ſi nō aliter ſaltē cū narcoticis vt ſcripſim⁹ cū de freneſi loq̄bamur. Si vō p hec oīa nō euitetur apa: imo p hoc dolor ⁊ fe. augmētari ceperint: tūc poſt diē q̄rtū ⁊ cōfirmato iam apate ⁊ iam pcedēte augmēto fiat applicatio ſtōachi. Si vō dies aliq̄t trāſierūt neq3 dolor ceſſauerit ex reſolutiuis. Scias φ apa tendit ad collectionē q̄re procedendum erit ad maturatiua et ſaniei gñatiua put dixim⁹ ibidē ⁊ facta ſanie atq3 exitui pata. Solicitādum eſt de vlcere et ruptura ſi apa p ſe ruptū non fuerit neq3 ſanguis neq3 ſanies viſa ſint egredi p vuluā et vlcera pcedendū ad abſterſiua et mūdificatiua vlceris ſicut ē aq̄ mellis iniecta cū cliſteri. deīn ad exicatiua ⁊ cōſolidatiua q̄ dicentur cap. de vlcerib⁹ in mrice. Si vō fe. ⁊ dolor minorari ceperit pter φ viſa ſit euacuatio ſenſibilis oīno ⁊ remaneat tumor et grauitas circa ſumen q̄ qñq3 tactu pcipitur ſint magna: tunc ad mollificatiua te transferas: qm̄ apa ſcliroticatur. ⁊ hec oīa ſcripſimus plene ca. dicto. φ ſi fiat tibi notū apa induratū eſſe cancrum ex ſignis q̄ docuim⁹: diſtigue tūc cū matrix abſcindi nō poſſit pter ei⁹ interioribus latitantiā egrum deſolatū derelinquas. qm̄ vt ait Ipoc. vj. pti. ampho. Quibuſcūq3 cancri abſconditi fuerint nō curare meli⁹ eſt curati, nāq3 citi⁹ pereūt nō curatis multū. vm ſi egro placuerit curā faciēs blanditiuā atq3 mortis dilatatiuā q̄ eſt vt egrū dormire nō pmitas q̄tū ſit poſſibile et ab oīi recalefaciēte defendas ⁊ corp⁹ ei⁹ mūdifices ſemel in mēſe vel bis cū medicinis lenibus euacuātib⁹ melīam aduſtā vt ſunt ſene epithimū ⁊ ſil'ia que dixim⁹. c. de mel'ia. Et vnguatur locus cū vnguēto albo de cera facto et ceruſa ⁊c̄. Cum aūt cācer vlcerari ceperit in vltimo malitie tūc igitur vti cōuenit linitionibus p̄dict frigidioribus: qm̄ dolor fiet fortior. Addatur ergo in vnguētis p̄dict aliquid opii vel iuſquiani vel mandragore. Et ſi addatur aliquid croci phibetur mēbri mortificatio et ex ſtupefactiuis et beatificabitur operatio. Et in hoc caſu multum confert iniectio collirij albi cū lacte mulieris qd̄ ſcripſim⁹ auctoritate Raſ. cap. de obtolmia. qm̄ vlcerationem retardat ⁊ dolorē mitigat euidēter.

Emperica. In apoſtemate matricis cōſueuit ſupuenire accñs timoroſum ſc3 retētio ſtercoris et vrine cui ſuccurrim⁹ cū poſitione egri in balneū aq̄ dulcis vel aq̄ decoctionis viol. altbee camomille fenugre. ſe. lini: qm̄ ventrē lenificat vias elargat et dolorē ſedat. ⁊ phibeatur eger hora illa a potu donec egeſtio et vrina egredi videantur. Et eodē balneo vti cōuenit in cura reſolutionis et

ꝓprie ab vmbilico infra in cura v̄o reꝑcuſſionis nequaq̄ vnguentū qḋ inūctū circa ſumē ⁊ alkatim et ſupoſitū cū lana vel coto intra vuluaꝫ duritiē oēm mr̄icis mollificat. ℞. adipis anſeris anatꝫ et galline.an̄. ʒ.j.butiri recentis.ʒ.iij. armoniaci bdellij.an̄.ʒ.ß.olei de ſeie lini vl̄ camomille. ʒ.ij.diſſoluātur gume in oleo ⁊ liq̄fiāt cū adipe et butiro ad ignē in caſola:p̄terea collet̄ ⁊ reſeruet̄. Et ſi vis acuere adde galbani oppoponaci.an̄.ʒ.ß.Itē vnguentū mollificatiuū ſi aliud p̄ſto nō ſit cōficit̄ ex dyalthea.ꝑ.j.populeō.ꝑ.ß. diſſoluēdo butirū ⁊ adipē in caſola ſimul ad ignē: poſtea deponēdo ab igne ⁊ dyalthea ⁊ populeō cū eiſdē ꝑfecte mixtis. Et ſi volueris diſſolue p̄dictas gumias i butiro ⁊ adipe ad ignē et fiat ſicut prius. Empl̄m mollificatiuū cōficitur ex mal.biſmal.althea abſinthio.an̄.m.j.ſeie lini farina fenug.ſeie althee.an̄.ꝑ.j. farine ordei q̄ntū volueris coctis oibus in aq̄ ⁊ piſtatis ꝑfecte et incorporatis cū oleis ⁊ adipibꝰ iam dictꝫ et acuatis cū gumis eiſdem.

Canones. Cū matrix veſica ⁊ ſtōachꝰ ſint mēbra ſꝑmatica neruoſa trūcoſa dilatabilia ⁊ cōtingibilia cōcaua materieꝝ collectiua frigida ꝑ naturā atqꝫ acute faciētia ꝯſequēs ē vt cura ap̄atis vnius multum ſit vtilis cure ap̄atis alterius ſi ꝓpria ꝓprijs applicent̄. Verū in hoc videt̄ differentia: qꝛ ſtomacho magis cōferūt intrinſeca remedia ꝑ ſupius:qꝛ vie breuitas virtutē cuſtodit curatōis. Et eſt differētia qꝛ ſtomachus cuꝫ ſit membrū nobilius in cuiꝰ empl̄is magis ſolicitari opꝫ de virtutis cuſtodia cū ſtipticis. In matrice v̄o ⁊ veſica reſolutiuis vti cōuenit fortioribus cū eoꝝ ſitus ſit in ꝓfundo corporis ꝑ diſtantiā longā ab epate et corde aut mēbrꝫ nobilibꝰ q̇buſcūqꝫ.

Pronoſticatio. Ap̄a mr̄icis ſi terminet̄ ꝑ reſolutionem ſalubre. Si ꝑ ſaniationē difficile. Si ꝑ indurationē mortale. Si i brachio vel crure ſuꝑuenerit mors effugit̄ nō niſi ꝑ mēbri trūcationē. Si ſtercus et vrina retineant̄ et dolor vltimet̄ neqꝫ ꝑ ſe neqꝫ per artē ſubito minoret̄ mortale. In ap̄ate p̄terea frigiditas extremitatū vl̄ ſudor frigidus circa frontē ⁊ timpora mortale. Itē apoſtema accidēs in mr̄ice tꝑe impregnationis interficit matrē vel fetū vel vtrunqꝫ: et proprie ſi fuerit confirmatum:vt dicit Ipocra.v.ꝑti.ampho.

¶ De vlceribus et ragadijs matricis. Capl̄m.xj.

Vlcera fiunt in matrice aut ꝑ ſe incipiēdo, et tūc fiunt ex materia calida acuta corroſiua:vt ſūt flegma ſalſum ⁊ humores aduſti. Aut cōſequendo ad ap̄ata in matrice:et tūc fiunt poſt terminationē ap̄atis ad ſaniationem et rupturā. Signa vlcerꝫ in mr̄ice ſunt ardor in vulua cū pruritu.primo q̇dā titilloſo quēadmodū in ſatiriaſi:poſt hoc v̄o dū fortificat̄ acuto pūgitiuo. Et forte nihil egredit̄ ⁊ tūc appellant̄ ragadie vl̄ fiſſure ⁊ forte egredit̄ ſanies nigraviridis liuida ſcenoſa fetens: et tūc vlcus appellat̄. Et forte ſanguis niger groſſus ⁊ tunc emorroide mr̄icis appellat̄. Et ſiquidē fiunt ꝑ ſe incipiēdo appꝑebit priuatio ſignoꝝ ap̄atis in matrice. Si v̄o cōſeq̄ndo fiant an̄ceſſit ſenſatio ſalubris ſanioſi in mr̄ice dicta ca.p̄ceō. Et ſigna q̄dā diſtinctiua vlcerꝫ matricis ⁊ veſice ſunt:qm̄ ſi ſint i matrice apparebūt excūtia ſeꝑata ab vrina et dolor ſentiet̄ in ꝓfundo pectinis ⁊ minorabit̄ color albus. Si

vo in veſica apparebũt exeũtia mixta cũ vrina et dolor ſentiet magis apud anteriora vulue et multiplicabitur color albus et reb⁹ exeũtib⁹ et alia accidentia dixim⁹ cap. de ſcabie in veſica.

Methodus. Cura vlceris in matrice quod fit p ſe incipiendo eſt vt digerat a principio materia acuta cũ ſirupo de fumoterre qđ dicem⁹ cap. de pruritu et ſcabie. li.ij. Poſt hoc purget bis vel ter de ſeptimo die in. vij. cũ apozimate quod. ℞. ſene epithimi mirabol. citrinorũ vel indorũ. añ. ℥. ß. bulliãtur in aq̃ dulci deinde manib⁹ fricent diligẽter et aqua colletur et dent ex ea. ℥. q̃ttuor vel q̃nq3 in aurora poſtq̃ dulcorata fuerint cũ zuccaro vel tamarindorum vel melle roſ. remota cauſa antecedẽte remouet cõiũcta. Mũdificetur ergo locus cu3 cliſteri qđ ℞. roſ. ſiccarum florum camomille farine ordei. añ. p. j. ſene fumiterre añ. ℥. ß. bulliantur in aqua pluuiali et modico vini rubei pontici collet et in collatura diſſoluat aliq̃d mellis et terebentine iterum parũ bulliendo et collando et tepidũ frequẽter iniciendo per vuluam donec ſanies et ſanguis minoretur. Si autẽ dolor et mordicatio vlceris fuerint aggrauata adde in decoctione pma ſeminis iuſquiami et foliorũ eius et papaueris et pſidie. añ. m. ß. In collatura vo adde duo vel tria vitella ouorum ita vt in ipſa ſedeat et moretur hora doloris vehementis vel mundificetur cum vnguento quod ſic fit. ℞. ſarcocole. ℥. ß. diſſoluatur in aqua mellis ad ignem in caſola et incorporetur cum eis farina fenugreci et farina ordei donec fiat ſicut mel currens in eo et inuoluentur licinia et contenta immittãtur in profundum vulue et tunc circuncirca per latera refricent et poſtea extrahãtur et q̃nq3 extrahent cum bombace extinguãtur et ſic ſucceſſiue fiat donec pfecte locus exiccet. Deinde cõſolidetur cum vnguento ſtiptico qđ ſic fit. ℞. thuris lapidis ematiſtis aloes pulueris carte combuſte. añ. ℥. ß. terantur oĩa et cribellentur. Et ſi vlcus apparuerit exterius aſpergat de hoc puluere ſuper ipm omi die bis. Et ſi ipm fortificare volueris adde boli armenici ſan. dracoñ. thur. ariſtologie et ſimi liũ. Si vo fuerit profundatum conficiatur cum ſucco plantaginis vel conſolide maioris in modũ vnguenti et imponatur cũ licinio vel conficiantur cũ aqua decoctionis corticu3 granatorũ balanſt. et glandiũ et riſi in modũ cliſteris et tepidũ inijciat omni die bis: et in ipo mulier ſepi⁹ balneetur. Abſtineat a coitu ppoſſe donec cõſolidatio cõpleatur: ſilr et a rebus vrinam puocantibus acutis. Cura vlceris in matrice quod fit cõſequendo ad apa ſanioſum in ea eſt vt poſtq̃ ruptũ fuerit apoſtema p ſe vel per artẽ: vtpote p compreſſionem vl motum corpis et deſcenſum velocem graduũ vel ſaltu3 donec viſa fuerit ſanies egredi per vuluam et ſanguis. Tunc in potu ſumat aquam decoctiõis ſeminũ diureticorum calidorum vel frigidorũ prout fe. et virtus conſentiũt: quoniã mundificant vlcus cum vtute. Deiñ conſolidetur cũ incarnatiuis predictis et detur omi die in aurora. j. ex trociſcis de karabe dicti ca. de mictu ſang. et aq̃ decoctiõis acacie vel vino rubeo in quo zuccarum roſ. fuerit diſſolutum.

Emperica. Medicamina bõa mũdificatiua vlceris: ſilr et incarnatiua ſcripſim⁹ iã caplis diuerſis. ſ. ca. de vlcere in aure, et capitulo de ſiſſura

labiorum oris. ⁊ cap̄. de ragadijs in ano. hic ergo dicta illis alternanť.

Canones. Cura communis vlceris duplici intẽtione perficitur. Prima mūdificādi cū calidis acutis ripticis abſterſiuis. Secūda v̄o incarnādi cum tẽperatis ſtipticis conglutinatiuis. Et eſt intẽtio tertia lateralis que eſt doloris mitigatio cū reſoluẽtibus debilibus anodinis. Et hec omnia plene iam diximus capitulis predictis.

Pronoſticatio. Ulcera in matrice raro fiunt cōſequendo: vt plurimū v̄o ꝑ ſe incipiendo. Colligendum in moderatione vlceris: qm̄ ſi perdurauerit vlcus et ſi antiquetur fiſtulā parit timoroſam. ſimiliter vlcera matricis a principo prohibẽt conceptionẽ. Si v̄o pregnāti ſuperuenerint faciunt aborſum niſi ilico ſuccurrať: quoniā virtutẽ expulſiuā ſtimulat: quẽadmodum et tenaſmon.

¶ Explicit ſectio tertia.
¶ Incipit quarta.

Deueniẽdū vdetur ad curā paſſionum contingentiū circa ramos corporis humani poſtq̄ earuꝫ que circa ſtipitẽ accidūt et radicem deſcripſimus remedia propoſſe. Uocamus autẽ ramos corporis man⁹ ⁊ brachia et crura atqꝫ coxas et pedes: verum quoniā diuinū auxiliuꝫ cognouim⁹ preſentẽ laborẽ inijciatiuū fore atqꝫ ꝑductiuū vſuſqꝫ deuoto demū precamine gratiā eius cōpoſcimus: quatenus ſcribẽtis calamū dignetur ad finem volitū deriuare. Uerbum autẽ ſcriptū ſeptimo colliget orantis.

¶ Tractatus vnicus quarte ſectionis.

Tractat⁹ iſte vltim⁹ put in libri iſti⁹ ꝓhemio dixim⁹ cōcors eſt fen vltime tertij canoñ. Auic. Cuius quidẽ rōnem nobis per hunc primū librū placuit cōſeruare. Paſſiones aūt de quib⁹ in ipſo dicem⁹ ſunt que accidūt in extremitatibus membroꝝ: ⁊ ſunt numero ſex. Prima eſt ramex ⁊ hernia. Secūda arthetica. Tertia varex ⁊ elephantia. Quarta dolores ſpōdilium dorſi. Quīta gibboſitas eorūdem. Sexta labores ſpōtanei currẽtes per muſculos qui ſunt in ambitu corporis totius.

¶ De ruptura ſiphac et ramice ⁊ hernia. Cap̄. j.

Siphac eſt pāniculus magn⁹ rotūdus ſtomachuꝫ epar atqꝫ ſplenẽ atqꝫ inteſtina oīa totalr̄ amplectẽs: et ob h̄ natura ipm̄ fabricauit ſolidū quẽ auicẽna piteron nūcupauit. Ab hoc igiť pānicu lo circa duo inguina duo alij oriunť pāniculi in corporib⁹ viroꝝ figuraꝫ duorum cornuū habẽtes qui didimi nūcupātur: ita vt conus eoꝝ panniculo ſiphac affigať ⁊ baſis ābob⁹ circūdata per orbem oſſeū cōſtruat id ē burſam teſticuloꝝ. Accidit aūt plerūqꝫ ⁊ ꝓprie pueris ⁊ humidaꝫ complexionẽ habẽtibus ſiue ꝑ naturam ſiue per dietā impregnanti: vt ſiphac predictū dilateť ſiue dilateatur vel etiā rumpať locis predictis: et materie deſcendāt per didimum in oſſeū ⁊ malā complexionẽ faciāt cum tumore ⁊ inflatiōe inguinum ⁊ teſticuloꝝ. Et ſiquidẽ ſiphac dilatetur preter q̄ rūpať ſic ramex vel hernia nūcupať. Signa diſtinguẽtis iter herniā ⁊ rupturā ſunt: qm̄

In hernia nō ſit dolor qñ res mani-
bus ſurſum ducit per didimū in vē
trem vel quolibet ꝯtect: in ruptu-
ra vō ſit dolor. Similr ꝛ ex figura:
qm̄ in ruptura ſi ph'ac appet tumor
et inflatio circa inguina cū patiēs
ſtat erectus. In hernia vō nō appa
ret tumor niſi circa burſam teſticu
loꝝ. Signa vō ꝓpria rupture ſunt
qm̄ ſi egrum reſupinatū iacere pre
ceperis hāchis exaltatis atqꝫ capi
te depreſſo ꝛ rē in oſſeo cōtentā du
xeris ſurſum per didimū manibus
cōprimēdo redibit: aut tota aut ps
eius cū difficultate multa ꝛ ſine ru
gitu oīno vel pauco: ita tñ vt zirbꝰ
fuerit tumor teſticuloꝝ ꝛ inflatio
fiet mollior ꝛ ſubtilior ante redu-
ctionē ꝛ dolor ꝛ rugitus minor. Si
vō inteſtinū fuerit tumor ꝛ inflatio
fiet tāgibilior ꝛ groſſior ꝛ apud re-
ductionē dolor ꝛ rugitꝰ maior. Si-
gna vō ꝓpa hernie ſunt: qm̄ ſi egrū
reſupinaueris ſicut prius ꝛ rē redu
xeris redibit aut tota pars eius cū
facilitate ꝛ rugitu. Si vō fuerit hu
mor frigidꝰ ad tactū ꝯcipietur res
neqꝫ reducit q̄tūcūqꝫ cōprimat.

Methodus. Cura ru-
pture du-
plex eſt. Una cū inciſione vel cau-
terio didimū penetrāti: et ꝓprie ſi
fuerit difficilis antiquata. Alia vō
cū medicinis ſtipticis cōſtrictiuis:
ꝛ ꝓprie ſi fuerit parua recēs facilis
curationis: ꝛ hāc ꝓpoſſe dicemus.
Euacuent igit a ꝑncipio inteſtina
ꝛ oīa ꝑfecte cū ſuppoſitorio vel cli-
ſteri lenitiuo iniecto bis ī die vna:
poſtea ponat eger in aq̄ dulci tepi-
da tēpore lōgo: donec didimꝰ ꝛ inte
ſtina fuerint cōplete mollificata.
Deinde reſupinet ſup lecto ſuo hā
chis eleuatis ꝛ capite depreſſo ꝛ re
ducat medicus zirbū vel inteſtinū
ſurſum per didimū in vētrem pau-
latine parum poſt parū donec totū
reducatur. Deinde ponat ſup locū
rupture emplaſtrū ſcriptum quod
℞. thuris maſticis gumi arab. dra
ganti añ. ʒ. ij. boli armenici ſan. dra.
aloes mirtill. añ. ℥. iiij. acatie galla-
rum cipreſſi glandiū pſidie añ. ʒ. vj.
ariſtologie lōge bdellij galbani ſar
cocolle reſine picis naualis indura
te añ. ʒ. v. colophonie mūmie viſci
confecti ex cartis añ. ℥. j. Confice
ſic. Infundātur bdelliū ꝛ viſcus et
galbanum ꝛ ſarcocolla in aceto vi-
ni rubei per horas duas poſtq̄ fru
ſtratim fuerint inciſa. Deinde ex-
trahātur ꝛ cum reſina ꝛ pice naua
li ꝛ colophonia diſſoluātur ſimul ad
ignē in caſola: et poſt calefactionē
omniū deponantur ab igne ꝛ incor
poretur cū eis pul. aliarum rerum
ſubtiliter cribellatus ꝛ fiāt magda
leones ſicut in emplaſtro apoſtoli-
con: quoꝝ vnus mollificet ad ignē
lentū ꝛ extendat ſuper petia linea
molli et actu calidus firmet ſuper
locū ꝛ plūaceolo duplici ſuppoſito
cū faſcia lata fortiter alliget: et ſit
plumaceolū latū ne faciat rupturā
dilatari: ꝛ ſic dimittat ꝑ decē dies:
ꝛ eger omni tēpore iaceat ſupinꝰ in
lecto. poſt dies vō decē diſſoluatur
ꝛ iterū remoueat ſicut prius donec
ruptura perfecte ꝯſolidet. Dietet
cibis ꝛ potibus ſtipticis famoſis: et
quādoqꝫ medullis ꝛ oleribꝰ ventrē
lenificātibus vel ſuppoſitorio vl cli
ſteri: ꝑut docuimus ca. de ſtipticita
te ventris. C. de empericis. Et cū
ſanatꝰ fuerit abſtineat a crapula ꝓ
poſſe neqꝫ ſtet neqꝫ moueat ſuper
cibū vel potū: immo ſedeat vel re-
ſupinetur donec fuerit cibus in ſto
macho ſemidigeſtus. Abſtineat a
iuribus pinguibus ꝛ balneo aq̄ dul
cis tepide et oībus mollificātibus.
Abſtineat a leguminibus rapis et
omnibus vētoſis a coitu ſaltu ꝛ vo-
ciferatione forti et curſu veloci per

gradus: qm̄ omnis labor cū quo retinetur anhelitus et inteſtina conquaſſantur: dilatāt rupturā ſi eſt et faciunt ſi nō eſt: quare ſi qn̄qꝫ coire voluerit fiat nō niſi in ieiuno et fecibus expurgat[illegible] ⁊ vētre vndiquaqꝫ cincto faſcia lata. Cura hernie aq̄ſe eſt ſi ſit parua recēs facilis. Emplaſtrenť teſticli cū emplaſtris calidis reſolutiuis dictis ca. de ydropiſi aſclite. Si vo fuerit multa antiqua difficilis perforeť ⁊ burſa teſticulorū in loco cōmiſſuro duorum teſticulorū perforatiōe penetrante ex vtroqꝫ cū tenta aurea vel ferrea ignita: qm̄ ſi fiat cū flebothomo redibit hernia poſt dies aliquot: niſi ſubſequať cauteriatio et extrahať aqua paulatine de die in diē: ſed nō tota ſubito: ne forte accidat ſincop. atqꝫ mors. Neqꝫ conſolideť donec aqua pfecte euacueť. Retineť etiā quādoqꝫ cum cadit timor recidiue vulnus apertū cū filo laneo vel ſericeo traducto cū acu ⁊ omi die bis de extremo in extremū refricato: dieteť ſicut ydropicus omniquaqꝫ. Cura hernie vētoſe eſt: vt ſi ſit recēs facilis emplaſtrenť teſticuli cū emplaſtris reſolutiuis dictis ca. de colica vētoſa: ⁊ dieteť ſicut dictum eſt illic. Si vo fuerit antiqua difficilis curetur cū pforatiōe iā dicta: qm̄ ſicut in aquoſo dominať ventus ſuper aquā. Neqꝫ eſtimandū eſt in corpore hois alterū ſine altero reperiri cum eoꝝ ſit idē effectus efficiēs: ſcꝫ calor diminut⁹ eadē ꝙ materia ſcilꝫ humor frigidus: vt diciť vj. de accidēti ⁊ morbo. Cura hernie vētoſe vt ſi ſit parua mollis ⁊ facilis emplaſtreť cū emplaſtris mollicitibus ſimul ⁊ reſoluētibus dictis de apoſtemate ſtomachi duro. Si vo fuerit magna dura difficilis excorietur ⁊ verruca circūquaqꝫ ⁊ extrahať ⁊ labia cōſuanť ⁊ cū vnguētis cicatrizatiuis cōſolidenť dictis caplo de vlceribus in aure. ⁊ caplo de ſciſſura labiorum oris. et caplo de ragadijs in ano.

Emperica.

Emplaſtrū ad rupturā exptū ſic fit. ℞. picis naualis aloes maſticis gallarū an̄. ʒ. ij. boli armenici. ʒ. iij. lithargiri cere ana. lib. j. reſine colophōie galbani an̄. ʒ. iiij. viſci quercini vel ſucci eius ſi tēpus fuerit. ℥. ß. gipſi. ʒ. ij. ariſtologie lōge ⁊ rotūde. ʒ. ß. mirrhe thuris an̄. ʒ. vj. terebentine. ʒ. j. ſanguinis hominis lib. j. Confice ſic. decoquať vellus arietis cum pillis ſicut abſtractum eſt ab ariete in aqua pluuiali. Deinde colleť et in collatura coquātur res ſupradicte et bene et fortiter cōtinue miſcēdo ⁊ agitādo cū ſpatula ne cōburanť: deinde collentur. Et fiat ex rebus emplaſtrū ⁊ ex aqua epithima cum lana predicta infuſa in ea ⁊ expreſſa vehemēter donec ſicca perfecte fuerit ⁊ calida fomētetur ſuper locū. Sciēdū preterea ꝙ in corpe debili vel delicato: ⁊ pprie cū ruptura fuerit magna antiqua difficilis ſufficit cura blanditiua que eſt vt patiēs locū rupture faſciet cū plumaceolis duob⁹ inferiori quidē meliori ex bōbace: ſupiori vo diuiſione ex lana vl' pilis cum ſingulo omni tpe firmādo per dies reſiduos vite ſue.

Pronoſticatio.

Ruptura ſiphac in pueris ⁊ mulieribus ⁊ omībus humidā complexionē habentibus per naturā: et pprie ſanguineis carnoſis ē facilis curationis. In adultis vo ⁊ ſenib⁹ vl' ſiccis per naturā difficilis. Iteꝫ ruptura recēs parua ⁊ in qua nihil deſcēdit in oſſeum: ſed tumor ſolū in inguinib⁹ et per accidēs facilis eſt curationis. Antiq̄ vo magna ⁊ in q̄ te

ſiculi ſunt inflati atqꝫ inguina dif
ficilis. In hernia aquoſa premon=
ſtrat ydropiſim aſclitem: vẽtoſa vo
tympaniſtẽ. Et ex hoc cõſequit ꝙ
aquoſa deterior eſt ventoſa: ſicut et
aſclites deterior tympaniſte. Con=
cludit etiã ꝙ in hernia aquoſa pec
cat ſecũda digeſtio: in vẽtoſa prima
digeſtio: quare ſicut in aquoſa opor
tet vt rectificet epar cũ vnguentis
et emplaſtris calidis ſtipticis: ita ĩ
vẽtoſa ſtomachus eiſdẽ. et iſta qͥdẽ
plene docuimus ſuis locis. Itẽ her
nia aquoſa magna valde cum vrina
pauca rub. vel diuerſos colores ha=
bente ſm regionẽ infimã ⁊ ſupmã
mortale. Itẽ pnoſticatio ydropiſis
plurimũ deſeruit ca. preſenti.

¶ De paſſione arthetica et ſpeciebus eius. Cap. ij.

Dolor articulorꝝ cõmuni
nomine a medicis arthe
tica nũcupatur. Quod ſi
manibus vel brachijs ex=
titerit cyragra pprie vo=
cat. Si vo in iunctura vertebri ſeu
coxarum dolor hanch. dicemus. Si
vo in iunctura genuali ſciatica nũ=
cupabitur: lꝫ ⁊ dolor hancharũ ple
runqꝫ ſciatica nũcupetur. Si vo in
calcaneo vel digitis pedũ: tunc po=
dagra nominat: vt colligit ex men
te Raſ. in diuiſionibus. ca. pſenti.
Et ex mente Auicẽne. iij. canonis.
fen. xxij. caplo preſenti. Fit autem
hic dolor ex humore ſuperfluo cur=
rẽte per venas capillares atqꝫ mẽ=
brorũ cauernoſitates donec perue=
niat inter oſſa iũcture. Et ibi ſtans
inducit alienam cõplexionem in li=
gamẽto coniũgente oſſa predicta:
ita vt ſui quãtitate corium extẽdat:
et ſui putredine ſubſtãtiam ipſius
deſtruat ⁊ corrũpat: ⁊ ſic apoſtema
faciat. Fit igit apoſtema iũcturaꝝ
ex omni genere quattuor humorũ
ſimpliciũ primo ſimpliciter ⁊ ex cõ
mixtione eorũ adinuicẽ: verũ quod
maxime accidit eſt ex humore cru=
do flegmatico viſcoſo cui aliqͩ cho
lere vel ſanguinis acuti fuit additũ
vt ipſum vehemẽter in loca profun
det. Neqꝫ põt hoc apoſtema queadꝫ
modũ reliqua termiari p ſaniatio=
nẽ: qm̃ materie groſſities et mem=
brorum frigiditas ⁊ loci pfunditas
illud non admittũt. Sed vel termĩ
natur per reſolutionẽ vel lapidifi=
cationẽ. Iſtud etiã apoſtema cer=
tas habꝫ piodos in quibuſdã corpo
ribus quib9 aduenit ⁊ recedit. ſ. de
quarta in quartã. Et dicit Ipoc. ꝙ
tẽpora reſolutionis ipſius eſt qͩdra
ginta dierũ: plus tñ vel minus ſm
materie multitudinẽ. Signa hũoꝝ
calidorũ ſunt loci rubedo et calidi=
tas apud tactũ fortis ⁊c. Si vo ma
teria fuerit ſanguĩea fiet dolor gra
uior et tumor maior et vrina rubea
⁊c. Signa humorũ frigidorũ ſunt
loci rubedo modica cum vergentia
ad album ⁊c. Si vo materia fuerit
melancholica tumor ⁊ plumbeitas
fortificabũtur cũ duritie ⁊ fiet vri=
na ſubtilis ⁊c. Signa humorũ com
poſitorum ſunt cõmixtio ⁊ alterna
tio ſignorũ omniũ predictorum ſm
gradum proportionatũ cõmixtionĩ.
Sciendum tamẽ ꝙ in paſſionibus
membrorum profundorum nõ ſem
per oportet colori exteriori crede=
re. Poteſt enim humor contrarius
interi9 latitare. ppter qͦd ait Gal.
Ipocra. quidem teſtatus eſt ꝙ co=
lor corporis humorum abundan=
tiam oſtendit ſi non in profundita=
te accubuerint ⁊c.

Methodus. Cura paſſiõis arthe
tice duplex eſt. Una quidẽ apud pa
roxiſmum et afflictionẽ que pprie
curatiua dicitur. Alia vo eſt et ante
et poſt paroxiſmũ: que proprie pre=
ſeruatiua dicitur. Cura ipſius hora

doloris ⁊ potiſsimi ꝑut ſit a cauſa calida ſiue cholerica ſiue ſanguinea ſiue ꝯpoſita ex hijs eſt a ꝓncipio fiat flebothomia diuerſiua de baſilica ſiniſtra ſi dolor eſt in brachio dextro vel de baſilica dextra ſi dolor eſt in ſiniſtro. Et extrahat̄ ſanguis ſufficiēs totus ſił vel ſcd̄atiōe. neq̄ʒ negligat̄ a ꝑicipio ſi omia talis: etiā ſi pauco tpe flebothomauerit patiens qm̄ eſt ex reb⁹ maxime neceſſarijs in methodo curatiua. Cuʒ fine ipſa neqʒ repcuſſio neqʒ reſolutio ꝯferēs videat̄. Et ſi corp⁹ ſit plectoricū flebothomet̄ a principio ſaluatella pedis dextri ſi dolor ē ī manu dextra vel pedis ſiniſtri ſi dolor eſt in manu ſiniſtra et ecōuerſo. Et p⁹ flebothomiā ſoluat̄ vēter cū medicina leuiter educēte cholerā ⁊ hūores acutos ſicut ē ſtomaticõ laxatiuū vel electuariū de ſucco roſ. vel alia ex eis quas iā diximus in cura pſeruatiua. Fortis nāqʒ medicina hūores agitaret ⁊ dolorē augmētaret. Fiāt poſt euacuatiōes remedia localia. pmo quidā repcuſſiua quare ponat̄ mēbrū patiēs in aquā frigidā vł fomētet̄ ex aq̄ frigida ⁊ aq̄ roſ. an̄. p. j. aceti p. ß. vel ex ſucco ſolatri ⁊ ſempuiue. p. j. aceti. p. ß. vel aq̄ roſ. agreſte. an̄. p. ß. vel epithimet̄ ex puluere roſ. ſandał. infuſo in aq̄ roſ. ⁊ agreſta ⁊ modico aceti vel liniat̄ ex oleo roſ. ⁊ nenupharꝫ quoniā oīs dolor iuncturarū ſine vlcere mitigatur in principio ex rebus frigidis actu et virtute licet eorū vſus ſupfluus materiā ingroſſet et fortiorem faciat ſequi dolorem. Emplaſtretur etiā ex roſ. ſolatro ſempuiua nenupha. plantagine extremitatib⁹ rubi coctꝫ in aqua pluuiali vel ferrata. Deinde piſtatis ⁊ incorpatis cum farina ordei puluere mirtillorum acacie lentibus bis coctis aq̄ prima reiecta addito oleo roſ. vel nenuphar. qđ ſufficit et modico aceti vel agreſte. Et ſi per iſta dolor non ceſſauerit neqʒ minoret̄ addatur aliq̄d ex folijs ⁊ ſemie iuſquiami. Et forti⁹ illis ē cortex mādragore: ⁊ iterū fortius eſt opium. Moderet̄ tn̄ vſu narcoticorū: quoniā mēbra iuncturalia ſunt ex natura frigida et ad paliſim inclinata. Si vo per applicationē repercuſſiuorum dolor fortificetur vel nō minoretur vł tumor induretur nequaq̄ ſuper locum ponatur ſed circūcirca. Et ſituetur membrum hora illa taliter vt ſit eleuatum ne furor ad ipſum tranſeat nocitiu⁹. In augmento vo ⁊ cum acceſſit aggregatio fluxus et humor fiat emplaſtrū ex ſtipticis p̄dictis pmixtꝫ cū reſolutiuis ſine attractione ſicut eſt emplaſtrū ex folijs roſ. floꝛib⁹ camomille farina fenugreci ⁊ ordei radicib⁹ althee coctꝫ ⁊ mūdatꝫ ac piſtatis pfecte et incorpatis cum oleo camomillino vel nardino ſufficienti ⁊ tepiduʒ applicet̄. Cōfert etiā linimētū ſine ſcarificatiōe ex oleis eiſdem. In ſtatu vo ⁊ cū ſecurat⁹ fueris a fluxu materie adde plus ex reſolutiuis in emplaſtro iam dicto ſicut eſt ſemen aneti cribellatū ſemē lini et oleū anetinū folia et radices apij et vltra id nō tranſcēdas in declinatiōe autē pfecta: ⁊ cum tumor ceperit reſidere et rubor paleſcere et dolor mitigari fiat emplaſtrū ex puris reſoluentibus ſine ſtipticitate oīno ſicut eſt ſtercus bouinū calidū vel equinū vel porcinū recens. ⁊ fortius illis eſt ſtercus columbinum. Et ſi in lib. j. ſtercorū cuiuſcūqʒ incorporet̄. ʒ. j. pulueris euforb. vł ſaponis vel modicum fermēti fortior fiet opatio. Cauendū tamen in vſu reſolutiuorum immoderato ne reſoluas ex materia ſubtile et lapidificetur groſſum. Illud nanqʒ fre-

quenter accidit in apatibus iũcturarum calidis: ꝛ proprie ſanguine is: quare poſtꝙ illõ cognoueris ex paruitate coloris et liuiditate corporis ꝛ duritie tumoris ꝛ inſenſibi litate doloris. Poſtpone reſolutiua ꝛ vtere mollificatiuis cũ caliditate tẽperata: ſicut eſt adeps vulpis vel canis iuuenis: vel muſtelle: vel galline: vel anatis: vel anſeris: ꝛ ſicut ſunt muſcillagies fenugreci ſe. lini: ſe. althee: ſi cũ predictis reſoluẽtibus miſceanꝰ in emplaſtro. Et iterũ forti⁹ eſt in mollificãdo atqꝫ reſoluẽdo ſi addiderꝫ aliqͩ ex gũis calidõ. ſicut ſunt ſerapinũ galba. armoniacũ oppoponacũ. Et nõ negli gas ſtudiũ in mollificãtib⁹ a pncipio: qm̃ ſi remãſerit in apoſtemate durities diſrũpenꝰ fortaſſis iũcture ꝛ exibũt velut margarite ꝛ para liticabiꝰ membrũ ꝛ ſpaſmabitur: ꝛ fortaſſis diſlocabiꝰ os iũcture ꝛ inducetur claudicatio pdurans omni tẽpore: et ppꝛie ſi paſſio ſit in hancha. Artem võ mollificãdi ꝛ reſol uẽdi apoſtemata dura plene ſcripſi mus ca. de apoſtemate ſtomachi. In fine võ declinatiõis cõferunt balnea calida ſtiptica ꝯfortatiua: ſicut eſt aqua tinarũ vel aqua decoctionis aluminis ſulphuris et ſalis cõmunis vel aqua decoctionis abſinthij arthemiſie ſaluie calamẽti mẽtaſtri ſauine in qua diſſoluaꝰ aliqͩ ſalis gẽme vel ſalis nitri. Et ſi ſup calefactis ex eis timueris adde ex ſtipticis frigidis in decoctiõe: ſicut eſt plãtago. Cõcediꝰ etiã hora illa fomẽtatio facta ex aqua ferrata et modico vini rubei põtici vel ſucci ci toniorum vel berberis vel aqua plu uiali cipreſſi: quoniã cõfortant iun cturas ne aliquas recipiãt ſupfluіtates. Si võ poſt omĩa predicta tu mor cũ rubedine vel duritie remãſerit aliquali apponaꝰ ſanguiſuga: que cũ ceciderit ponaꝰ ſuper eius morſum ſambucus ꝛ pmittaꝰ mate ria ſluere pluribus diebus: poſtea cum locus mũdatus fuerit ꝛ tumor applanaꝰ: ponanꝰ folia quercus: quoniã indurant ꝛ cicatriſant. Qð ſi nihil phiſicaliũ remediorũ contu lerit ad manualẽ operationem fiet vltimo recurrẽdum cum ſit omniũ fortiſſima. Fiat igitur cauteriũ cũ ferro ignito ſub iũctura dolẽte vel ſupra in loco maxime cõuenĩeti: ita ſcꝫ vt corde vel nerui non tangãtur ꝛ profundeꝰ vſqꝫ ad os: neqꝫ dimit tatur cõſolidari tpe lõgo. Sed po naꝰ ſup ea pillula ex cera et pilis le poris vel pilis lane cõſtructa ꝛ materia permittaꝰ efſluere per annũ vel amplius: donec membrũ ab arthetica ſecureꝰ. Et iſtud cauteriũ eſt maximi iuuamẽti in dolore han che cum in eo medicine parum con ferant ppter loci profunditatẽ. Nu triatur igitur patiẽs cũ rebus frigidis ſepedictis. Vtatur ſaporibus ex aqua roſ. ꝛ agreſta ꝛ vino citoniorũ vel berberis ꝛc. Bibat aquã frigidã etiã quod melius eſt iulep vel aquam decoctionis prunorꝫ dul coratam cum zuccaro. Abſtineat a vino propoſſe ꝛ mellicrato. Quod ſi vino conſueuerit vti ex debilitate vel cõſuetudine bibat vinum lim phatum ad medietatẽ cum aqua ex tinctionũ. calibis igniti vel cũ aqua predicta. Cura preſeruatiua arthe tice de cauſa calida eſt vt ante horã paroxiſmi per dies plurimos ſiꝫ ꝛ in pncipio veris ꝛ autũni fiat ſlõmia baſilice vel mediane modo et ordine quem diximus in actu curatiuo. Poſt ſlebothomiã võ digera tur humor acutus cum ſirupo reſpi ciente iuncturas a pprietate qui ſic ſit. ℞. endiuie: abſinthij: plantaginis: arthẽie: epatice: ſcolopendrie: fumiterre. violꝫ. ro. cicoree añ. ℳ.

Cauteria in arthritide

j. radicum cõmuniũ añ. ʒ. j. ſeminũ cõmunium frigidorum maiorum ⁊ minorum añ. ʒ. ß. ſandalorũ: berberis: ſemis feniculi: ſeis aneti añ. ʒ. quattuor. fiat ſirupus cum lib. vna zuccari ⁊ aceto citoniorum. Et detur ex eo in aurora per dies ſeptẽ cum aqua decoctionis prunorum ſiccorum. Et ſunt qui digeſtionẽ faciunt cum ſirupo roſato vel violato: ſed eius virtus ad loca profunda nõ pertingit. Sunt alij qui hoc faciunt cum ſirupo acetoſo: quod etiã nõ placet: quoniam ſi ſimplex fuerit materias perducit ad iuncturas neruos atqз oſſa vehemẽter tangẽtes cum illud inſit aceto per naturã: ⁊ proprie acuto. Si vero compoſitũ fuerit vrinam prouocabit vehementer et humores colliquabit. Purgetur poſt hoc cum pillulis de hermodactillis minoribus Johãnis Mebemeſue. ℞. hermodactillorum alborum et mũdatorum. ʒ. v. ſcamonee. ʒ. ij. et ß. roſ. ʒ. ij. ſero cum itur dormitũ ſine cena vel cum pillulis de aloes expertis que ſic fiunt. ℞. aloes cicotrini ſub citrini tertiã partem. ʒ. vnius. mirabolanorum citrinorum. ʒ. ij. ſcamonee vnã partem. ʒ. vnius. fiãt pille cum ſucco citoniorũ vel macianorum vel vino vel cũ aqua decoctiõis eorũ et ſint. ʒ. iij. vna doſis earũ eſt. ʒ. ij. ſi corpus fuerit cõpactum carnoſum difficilis ſolutiõis. Si vero macrum fuerit laxe carnis ⁊ facilis ſolutionis mediẽtur. Pillule vero de hermodactill. minoribus ſecundum excellentiã ſic fiunt. ℞. hermodactillorum aloes añ. ʒ. ij. ſcamonee. ℈. j. roſarũ ſeminis apij añ. ʒ. ß. informentur cum vino decoctionis hermodactillorum: detur ex eis a. ʒ. j. vſqз ad. ʒ. j. et ß. vel ſi aliud preſto non fuerit purgetur cũ. ʒ. ß. benedicte laxatiue acute cum. ʒ. j. mirabolanorũ citrinorũ vel cum. ʒ. ß. electuarij de ſucco ro. laxatiui acuati cũ eodẽ: ⁊ detur electuaria poſt mediã noctem. Et ſunt qui purgationẽ faciunt cum decoctione tamarindorum: mãne: caſſiefiſtule: ſene: epithimi: prunorum: et omniũ educẽtium humores acutos cum leuitate: ſed illud nõ conuenit niſi corpori delicato: quoniã virtus apozimatũ nõ attrahit a remotis: quare pillule ſunt pre ceteris eligẽde. Et reiteretur purgatio de ebdomada in ebdomadã: donec corpus fuerit mũdatum. Neqз permittatur venter exiccari ſub regimine diete: ſed leniatur cũ medicinis ⁊ cibis conuenientibus non acutis. Et artẽ illã plene ſcripſimus ca. de ſtipticitate ventris. C. de empericis. Nutriatur cibis humidis tẽperatis in calido et frigido vel parũ tendentibus ad frigiditatẽ preter quod calidum naturale noceatur: ſicut ſunt pultes ex farina ordei vel auene conditi cum lacte recenti capre vel vacce. Et ſicut carnes laudabiles elixe cum bleta: ſicla: vel lactuca: vel piſces petroſi cũ ſpeciebus aromaticis dulcibus preparati. Et piſces ſcamoſi frangibilem atqз albam habentes carnem. Bibat vinũ aquoſum per ſe vel per artem: faciat vomitum omni menſe ſemel duobus diebus continuis: vt docuimus ca. de boliſmo. C. de empericis. Abſtineat a potu vini pluriſmi: et proprie in ieiuno. Similiter et a nauſeatiua ſatietate aſſidua et coitu frequẽti: ⁊ proprie ſuper cibum et labore iuncturarũ debilium. ⁊ proprie cum tempus paroxiſmi fuerit ante vel poſt eius propinquũ. Caueat ab excellẽtia qualitatũ aeris continẽtis: quoniam ſi calidus fuerit colliquat: ſi frigidus mortificat: ſi ſiccus indurat: ſi humidus relaxat preter quod ab omnibus dictũ eſt: quod frequẽs ablutio mẽbrorũ cum aqua calida mollificat membra neruoſa. Unde Ypoc. iiij.

pil. de hermod.

parti.ampho. Cauendū docet frequenter ventibus carniū effeminationem neruorum incōtinētia mentis ſtuporem fluxus ſanguinis deferens ſpiritus facit in quibuſdam mors ſequitur. Et poſtea ſubdit. Frigidum vero inimicū neruis oſſibus dētibus cerebro ſpinali medele: calidum vero amicū et vtile. Ex quibus colligitur quod oportet quod exteriores res nō naturales ſint omniquaqꝫ tēperate cum declinatione quadā ad caliditatē et ſiccitatem. Moderata ſint eorū veſtimēta larga lōga mollia: quoniā ſtrictitudo cum duritie debilitat iuncturas. Confortentur quādoqꝫ iūctnre debiles cum ablutione earum ex vino rubeo ſtiptico vel vino citoniorū in quibus bullite ſint roſe plantago balauſtie glanō. galle pira pōtica mala maciana neſpille et ſimilia: vel aqua decoctionis lētium bis coctarū aqua prima reiecta extremitatū rubi foliorum vitis poſtquam ferrū fuerit in ea aliquotiēs extinctum: et lapides igniti: et in ea quādoqꝫ balneetur: et proprie poſt purgationem perfectā. Confert apud ſanitatem exercitiū temperatuꝫ in ieiuno: ſed nō hora paroxiſmi. Cura arthetice frigide ſiue ſit de flegmate: ſiue de melāccholia: ſiue ex aggregato ex his eſt vt a principio fiat flebothōia ſicut in cauſa calida: quoniam et ſi nō euacuet qualitatē tollit multitudinem. Poſt flebothomiā purgetur cum.ʒ.ß. benedicte laxatiue et prouocetur vomitus cū oximelle et aqua decoctionis raphani vel ſemis aneti vel atriplicis et ſinapis et ceparum ſup repletione ciborum. Et ſi vomitus fuerit facilis ponatur.ʒ.j.vel ʒ.ij.ellebori albi ſuſpēſi in petia alba linea hora bullitiōis. Poſt purgationes applicentur ſuper locum et circūcirca repercuſſiua dicta in cauſa calida; ſed moderetur eorum vſus magis quam illic: quoniā maior eſt timor de lapidificatione materie quam in cā calida. In augmēto vero miſcentur reſolutiua predicta. In ſtatu vero et declinatione magis ac magis applicentur reſolutiua pura. Primo quidē debilia: deide fortia donec ad gumas perueniatur: vt ſupra docuimus. verum quoniam materia eſt frigida addendum eſt in emplaſtris ex vitellis ouorum et croco. Et cū ſit groſſa viſcoſa addēdum erit inceſſanter ex mollificatiuis ſupradictis preterquam in cauſa calida. Dietetur ſubtiliter ex cibis temperatis vergētibus ad caliditatem: vt ſunt carnes laudabiles nō ſuffumigate: ſed elixe cū feniculo. et petro. et oua ſorbilia et vinū album clarum limphatū. Leniatur vēter cum ſuppoſitorio vel cliſteri frequenter vna vice et alia nō acuto: vt diximus ca. de ſtipticitate vētris. C. de empericis. Et dentur in potu liquores vrinam prouocātes alternatim modo hoc modo illud donec auferatur et minoretur materie multitudo preter quod ingroſſetur. Caueat a potu aque frigide omino et aere frigido cum pellibus vulpis et ouinis et veſtibus longis. Bibat mellicratū aromatiſatum cum pipere et cinamomo: et proprie apud declinationē famem et ſitim toleret propoſſe. In fine vero declinationis fiant balnea calida ſtiptica ſupradicta: ſimiliter et cauteria dicta illic. Cura preſeruatiua arthetice de cauſa frigida eſt vt ante horam paroxiſmi diebus pluribus aliter et in principio veris et autumni digeratur materia frigida groſſa viſcoſa cum ſirupo dicto capitulo de reſtrictione menſtruorū. C. de empericis. vel cum iſto ſirupo. ℞. pullegij: calamēti: ſaluie: ruthe: bethonice: balſamite: ſimule ozimi: origani: ſileris montani an. M.j. florum borragis ſambuci ſcolo

pendrie tamariſci folioꝝ ſalicꝫ.an̄.m.ß.ameos amomi ciperi capparꝫ acori ſquilli pollij.an̄.℥.ß.ʒʒ.cinãomi.an̄.ʒ.ij.pipis baccarū lauri.an̄.ʒ.iij.fiat ſirupus cū lib.j.mellis aut zuccari detur omi die in aurora cuz aqua calida decoctionis radicū vel ſemi diureticorū.Et ſi laxatiuū facere volueris adde in decoctiōe prima turbith agarici.an̄.℥.ß. mirabolanorū emblicoꝝ eſule.an̄.℥.ß. maſticꝫ ʒ.j.ꝛ det̃ ex eo p̱ dies.vij.in aurora.Et ſunt q̄ materias frigidas i iūcturis digerūt cū oximelle ꝯpoſito vel ſquillitico. vm vſus aceti frequēs debilitat iūcturas quare multiplicet̃ in eis mel ꝛ minoret̃ acetū. Et poſt hoc purget̃ cuz pillulis de hermod.maioribus Johānis hebemeſ.iam dictis. Et da ex eis a.ʒ.j. ad aureū vnū. vel purgetur cū pillulis cochijs vel fetidis vl̃ aureis vl̃ cū.℥.ß.bn̄dicte laxatiue acuate cuz ʒ.j.pul.mirabolanoꝝ emblicorum. Nutriatur cibis ſubtilib⁹ ſicut ſunt ad caliditatem ſiccitatem tendentibus: vt ſunt carnes laudabiles aſſe et oua recētia ꝛ carnes elixe cū petro.condite cū pipe et ſinap̄. Vtat̃ iuribus cicerū et piſorū ꝛ oim ꝓuocantiū vrinam reſeruet̃ venter omi die laxus cū ſuppoſitorio vel cliſteri acuto ꝓut docuimus caplo de ſtipticitate vētris.C.de empicis.Bibat mellicratū vel vinū clarum vetus amarū vſu tn̄ moderato. Caueat a ſacietate cibi vel pot⁹ propoſſe vomat omi die ſemel vt ſupra diximus.Caueat a piſcib⁹ꝛ ab aq̄ frigida ꝛ coitu oīno ꝛ fatigatione iūcturarū ex motibus ſtationib⁹ laborioſis.Et ꝑprie porismo vicināte. Similiter a reb⁹ frixis viſcoſis et pane azimo et carnibus porcinis extremitatibus animaliū et viſcerib⁹ eoꝝ:ꝛ a caſeo veteri ꝛ a lotione mēbrorum ex aqua frigida vel calida: ſed cum neceſſe fuerit ſudet in ſtuphis ſiccis:vel ſedeat in aquis tinarum et proprie poſt purgationes diuerſas:et tūc vtatur electuarijs calidis ſicut ſunt tyriaca vet⁹ dyatriū pip.ʒʒ.conditū:et melius omnibus eſt piretrum.et fit ſicut.ʒʒ.cōditū: quoniā a proprietate fortificat cerebrum neruos et membra iuncturalia frigida: vt dicit Meſ.in ſuo de appropriatis.cap̄.de epilepſia. auctoritate ypocratis.

Emperica. Arthetica cū fit paſſio arthetica timoroſa ſepe contingens auſi ſunt cōmuniter operātes localiū remediorū cōferentiū poſt purgatiōes vniuerſales et ꝑprie in declinatione aduenisse genera diuerſa ex quibus ſunt vnguēta olea balnea fomētatiōes ſuffumigia q̄ diximus. Vnguētū ranarū expertū ſic fit. ℞. adipis ranaꝝ lib.j.ꝛ.ß.butiri recentis.℥.ſex.marciatō agrippe dyalthee.an̄.℥.iij.olei camomille olei anetini olei caſtorei. an̄.℥.ij. olei roſ.℥.q̄ttuor. olei coſtini terebentine.an̄.℥ j.cere.℥.j.olei cōmunis antiquiſſimi lib.cerebri caſtra vetuſtiſſimi lib.vnaz. euforbij ℥.ß. reſine pini.℥.ij.thuris.℥.j.conficiātur omia ſimul ad formā vnguenti et ex eo vngantur iuncture debiles ex cauſa calida vel frigida hora declinatiōis ad ignē vel ſolem calidū leuiter fricando donec penetret cū reiteratione frequētata p̱ dies plurimos:quoniā mollificat materias reſiduas ꝛ inſenſibilit̃ reſoluit.Vnguentū aliud expertū.℞.vulpē viuam decollatam extractis tn̄ inteſtinis ꝛ ipam fac bullire cū pelle ꝛ pilis in oleo cōi ꝛ ſanguine ſuo donec caro ab oſſibus diſſoluatur tūc colla oleum qd̄ remanet et diſſolue in eo ceram rubeā ſufficiētem. Et ſi fortificare voluerꝫ adde ſerapinꝫ

euforbij oppoponaci poſtq̄ diſſolu-
ta fuerint ad ignē in caſola ⁊ incor
porent̄ oīa ſimul pfecte. Eodem
modo fac vnguentū ex adipe caſto
ris vl' canis vel muſtelle. Unguen-
tū aliud magiſtrale agregatū ex re
bus calidis aperiētib⁹ atqʒ reſoluē
tibus cum v̄tute: ꝓpter quod ⁊ con
ferens eſt p̄mū in paliſi atqʒ tor-
ture et ſpaſmo repletionali et oim̄
neruoꝝ paſſioni ex frigiditate. ℞.
vnguentoꝝ triū cōmuniū: ſcʒ mar-
ciaton arogon et agrippe. an̄. ℥. ß.
olei lauri. ℥. iij. olei caſtorei olei ru-
the olei bn̄dicti olei petrolei ⁊ olei
terebentine. an̄. ℥. ß. iactant̄ predi-
cta cum iſtis rebus. ℞. euforbij. ſe-
rapini galbani aſſefetide. an̄. ℥. vnā
caſtorei pulueriſati. ℥. j. pipis pire-
tri ſinap̄. cantarinō. ſulphur̄. an̄. ʒ.
ij. oppoponaci. ℥. ß. diſſoluat̄ gume
in vino vl' aqua decoctiōis cātariō.
ad ignē et cum eis incorporent̄ oēs
res alie ſubtiliſſime cribellate et fi
vnguentū vel extendat̄ ſuper corio
albo molli et fiat cerotū. Si vō tu-
mor durus fuerit bonū videt̄ vt ali
quid ex mollificantib⁹ apponat̄ cu
iuſmodi ſunt adeps anatis anſeris
et galline ⁊ axūgia porcorum ⁊ me
dulla ceruorū ⁊ medulla cruriū vac
carū ⁊ ſtorax liquida. vm qm̄ aſſa ē
ex gumis maxime fetentib⁹ negli-
gatur in receptiōe: lʒ ſit de maxime
conferentibus in hoc caſu et appo-
natur aliq̄d ex aromaticis penetrati
uis ex quibus ſunt gariof̄. muſcus
calam⁹ aromaticus coſtus et gallia
muſcata atqʒ thim⁹: qm̄ qō delecta
tiue ſumit̄ apud naturā meli⁹ opa-
tur ſiue p interius ſiue p exteri⁹ of-
feratur. Oleū de ranis cōferēs ad
artheticam de cauſa calida in pnci-
pio et augmēto cū infrigidatiōe et
repcuſſione ꝓpria iūcturarū. ℞. ra
narū aquaticaꝝ capita circiter lib.
ß. funde ſup ea in vaſe vitreato ter
reo olei ſiʒamini vel olei cōis kiſt.
ß. qō eſt pōd⁹. ℥. x. vl' circa ⁊ ſit vas
ſtricti orificij qō diligenter obture
tur et decoquat̄ lento igne vſqʒ dū
capita diſſoluant̄: ⁊ cū coctum fue-
rit dimittat̄ infrigidari et reconda
tur oleum in vaſe vitreo ⁊ admini-
ſtretur leniēdo cū penna ſine frica
tione oīno. Oleū benedictū confe
rens ad arthetica de cauſa frigida
quod oleū pfecti magiſterij nuncu
pat̄ duplex eſt: quoddā factū p na-
turam fluēs ex minera de rupibus
maris coloris ſabalbidi vel ſubru-
bei ſubtilis vel nigri groſſi lʒ ſubal
bidum ſit nobilius. Et eſt aliud fa-
ctum p artē quod laterū dr̄: et ſic fit
ſm Meſ. loco predicto. ℞. lateres
factos ex terra rubea quos aqua nō
tetigit et cōminue eos in fruſtra ⁊
accende ſup eos ignē carbonū ſine
fumo donec rubeāt et inflāmētur.
Deinde ſubmerge eos in vaſe ple-
no oleo cōi veteri claro ita vt coopi
antur: et ſic dimittātur donec imbi
bant̄ imbibitiōe vltima et pone in
caſola et dimitte ſiccari per ſe ſine
igne. Poſt illud cōminue eos ī pul
uerem ſubtiliſſimū ⁊ pone iterū in
caſola et ſigilla caſole orificiū cum
orificio alembici et circūquaqʒ ob-
tura cū luto alkimiſtaꝝ qō lutū ſa-
pientie vocat̄. Et ꝯficit̄ ex argilla
et ſtercore eq̄no vel bouino ⁊ pone
ſup fornacē cui⁹ ignis ſint prune ⁊
coquat̄ vſqʒ dū ſtillet oleū ſicut fit
aq̄ roſ. et recōde in vaſe vitreo ſtri
cti orificij diligenter obturati ⁊ ad
miniſtra vbi opʒ ⁊ q̄to eſt antiquꝰ
tāto eſt melius. Eſt nāqʒ in ipō vir
tus calefactiua reſolutiua penetra-
tiua cōſumptiua ſupfluitatū q̄re cō
fert epilepſie v̄tigini obliuioni pa
liſi doloribus dorſi et neruorū atqʒ
iūcturarū iuuamētū magnū ſi fue-
rint ex frigiditate: ſimil'r ⁊ duricie
ſplenis et dolori renuʒ et veſice vel

oleū vulpinū

matricis. Oleū vulpinū qđ eſt medicamen vltimū ad arthetica͂ et dolorē renū et dorſi ſic fit ſm eūdē ibi dē. ℞. vulpē integꝛ͂ iteriorib⁹ euulſis et pone in vaſe ⁊ funde ſup ipm aq̄ fontis ⁊ aq̄ ſalſe. an̄. kiſt. j. et. ß. qđ eſt pond⁹. xxx. ℥. vel circa id olei cōmunis antiq̄ clari kiſt. ij. ⁊ ß. ⁊ decoque cū lento igne cum ſalis. ℥ iij. vſqꝫ ad aq̄ cōſūptionē. Deiñ ꝓyce i vaſe ⁊ pone ſup ipſā herbā aneti ⁊ yſopi ⁊ decoq̄ ſicut ꝑus vſqꝫ ad aq̄ cōſumptionē vlterioꝛē ⁊ oſſiū ſepationē colla ⁊ vtere liniēdo cū eo mēbꝛa apud declinationē eſt em̄ mirabile. Balneū de vulpe ſm eūdē ibi dē ſic fit. decoq̄tur vulpis itegra cū pilis ⁊ ſanguine euulſis tn̄ inteſtinis in aq̄ dulci et aq̄ ſalſa cuꝫ herba yſop̄. ⁊ aneti. Et fit q̄ntitas aq̄ mlta et decoquat̄ vſqꝫ dū eius artus oēs laxent̄ lacerent̄ et diſſoluantur: tūc abijciat̄ corp⁹ ⁊ admiſtret̄ aq̄ lauādo cū ea mēbꝛa debilia ⁊ aliquo vnguētoꝝ vel oleoꝝ p̄dictoꝝ. Eodem mō fit balneū ex aq̄ decoctiōis muſtele vel canis iuuenis vel pinguis ſed qm̄ nō ſunt tante efficacie ſicut ex vulpe addant̄ alumē ſulphur et oppoponacū. Fomētatio ex aq̄ ⁊ vino veteri poſtq̄ in eis cocta ſunt arthemiſia ſauina rutha pullegiū ſerapinū bdelliū oppoponacū infundēdo ex hoc liq̄re calido petias lineas molles atqꝫ ꝑticule leſe freq̄nter apponādo atqꝫ reiterando cum infrigidari cepit. Et ſi times mollificationē mēbroꝝ. ſ. neruoꝛū ⁊ ligamētoꝝ exprimātur diligēter petie ⁊ calide ſicce apponant̄. Suffumigiū fit ex aſſafetiđ. eufoꝛ. galbano ſerapino poſitis ſup carbones ⁊ recepto fumo calido ſup locū vndiquaqꝫ cōtectū: qm̄ reſoluit cū virtute ⁊ pꝛopꝛie apud declinationē. In pueris aūt et podagra ꝑua ſuffumigiū ex radicibus ⁊ ſtipitib⁹ cauliū cobuſtarū ſup carbones: quoniā habent partes calidas acutas quibus penetrant et reſoluunt.

balneū ex vulpe

Nꝫ

Canones. Apa iūcturaꝝ in q̄cunqꝫ ꝑte coꝛpoꝛis extiterit et eq̄liter curare ꝑut in methodo ꝑ cauſas ſingulas diſtinxim⁹ ⁊ ꝑ tpa q̄ttuoꝛ vl̄ia moꝛbi. Vēꝝ p̄ter illic dicta ſcire ꝯuenit q̄ in doloꝛe hanche ⁊ ꝓpꝛie apđ ſtatū et declinationē nō ſufficiūt reſolutiua ſupꝛadicta: qm̄ eoꝝ v̄tus pꝛofunditatē coxaꝝ nō valet penetrare q̄re neceſſe fuerit apponere ſup locū empl̄m rubificatiuum veſicatiuum qđ ſic fit. ℞. ſtercoꝛis colūbini recētis ⁊ incoꝛpet̄ cū eo ſinap̄. ꝯtrita et eufoꝛb. ⁊ fic⁹ ſicce cōtrite vel decocte in aq̄ ſalſa incoꝛpoꝛādo oīa ſimul ꝑfecte cū decoctione ficuū et calidū applicādo ſuper hāchas ⁊ dimittendo ſic donec veſicas fecerit. Et ſi foꝛtificare volueris adde cantariđ. et folia ſamb. et coꝛticem ei⁹ medianū et folia recentia cauliū et cicle ⁊ vꝛtice et fermentum ⁊ ſil'ia. Deiñ ꝑ veſicas trahat̄ acus cum filo laneo ⁊ dimittat̄ dieb⁹ pl'imis aq̄ currere ex veſica ⁊ freq̄nter donec tumoꝛ ⁊ doloꝛ mimoꝛet̄ tūc vapoꝛetur cū aqua tepida decoctiōis floꝛū camomille melliloti ⁊ ſeīs lini. Si aūt nō ſuffecerit fiat cauteriū cum acu ferrea ignita penetrante cutim ⁊ carnē ex latere vtroqꝫ. Et ꝑ trahat̄ filū laneū ⁊ ſic in cute dimittatur: ⁊ omi die de extremo i extremū refricet̄ donec carnē ante ſe totā coꝛroſerit ⁊ ceciderit. ¶ Sciendū p̄terea q̄ in arthetica paſſiōe ⁊ ꝓpꝛie q̄ eſt i hācha cōfert ꝓuocatio emoꝛroidaꝝ ⁊ menſtruoꝝ in coꝛpe cōſueto ſimil'r ⁊ vētoſatio cruris ⁊ coxe cū ſcarificatiōe ꝓfunda: vt curat i eis ſanguis pl'imū apud declinationē. Sciendū ē q̄ diſlocatio ex apāte ⁊ doloꝛe fit ſepi⁹ in junctura

hãche ꝙ in ceteris ꝓpter tres cauſas. Prima corpis toti⁹ grauitas q̃ ex ea ſuſtentaẛ. Scđa vo iũcture ꝓfũditas ſub carne q̃ penetrationem medicine nõ admittit. Tertia ẽ oſſiũ iũcture cõmiſſura nodaẛ. queãd modũ pila intra mortariũ et talis eſt etiã cõmiſſura in iũctura humerorꝫ: qm̃ vtrobiqꝫ nodus adiutorij ingrediẛ pixidẽ vtebri. in alijs autẽ om̃ib⁹ iũcturis ẽ ſerratiẛ. queãd modũ dentes ſerre dentibus clauis intrincanẛ. Et ex hoc ſcire põt q̃re poſt caſum et ꝑcuſſionẽ diſlocãtem aliquã iũcturaꝝ difficilior fit oſſiũ compoſitis in iunctura genuali vel cubitali vel manuali vł pedali ꝙ in iunctura humerorum aut hanche. Sũt pterea ex reb⁹ non naturalib⁹ ſeptẽ nũero q̃ nocẽt a ꝓpetate dolori iũcturaꝝ om̃i quaqꝫ. Prĩa quaꝝ eſt vſus freq̃ns acutoꝝ ⁊ ſinapis et pipis qm̃ materias ſubtiliat. Scđa vſus ſupfluus penetrãtiũ vt vini et aceti ⁊ ꝓprie añ cibũ qm̃ pfundanẛ cruda in neruis et materias ſecum trahũt ꝓpter qđ dictũ eſt a medicis ꝙ vinũ nõ digeſtũ plus infrigidat ꝙ aq̃ et acetũ ⁊ magis ꝙ agreſta licꝫ in agreſta ⁊ aqua nulle ſint ptes calide q̃ ſunt in aceto. Tertia eſt nauſeatiua ſatietas aſſidua ⁊ ꝓprie ex cibis ⁊ potib⁹ vt ſunt carnes porcoꝝ: panis azim⁹: ⁊ piſces marcidi: et vinũ pendulũ. Quarta caliditas aeris adurẽs vel ros cõgelãs. Quinta balneatio plꝫima in tyna ⁊ mẽbroꝝ ablutio iũcturas relaxãs. Sexta mẽbroꝝ articularia fatigatio ex curſu vel ſtatiõe plꝫima vł veſtiũ ſtrictura. Septima ẽ coit⁹ ipſe nãqꝫ a proprietate ledit cerebrum neruos ligamenta ſtomachũ atqꝫ oĩa mẽbra neruoſa ⁊ ꝓprie ſi fuerit inordinatus in q̃to ⁊ quali.

Pronoſticatio. Dolor articuloꝝ ſi fortificetur ad vltimaꝫ difficultatẽ anhelit⁹ ⁊ mortem ſubitã inducit. Item ſi tremor cordis ⁊ aſma ⁊ ſenſuum turbatio acciderit ſubito ꝑ dolore mortale. Iteꝫ dolor articuloꝝ q̃nqꝫ terminatur ad paliſim ⁊ apoplexiã ex cerebri compaſſione. Itẽ diſlocatio iuncturarũ ex dolore fit maxime in iũcturis duabus ſcilꝫ hanche vel cauille pedis ⁊ hoc niſi ſtatim a ꝑncipio collaẛ paliſim et claudicationẽ inducit ꝑdurãtem. Si aꝑa iũcturaꝝ termineẛ ad reſolutionẽ gradatim quaqꝫ die ſalubre. Si vo ad indurationẽ q̃ ꝓhibere ſe nõ ꝑmittit ꝑ remedia ⁊ remedia rõnabilia difficile qm̃ ſi antiquaẛ ergo cum moriẛ. Nec curaẛ dolor hanche vel alterius iuncture ſi fuerit in latere ſiniſtro vehementior eſt ꝙ i dextro. Arthetica difficili⁹ curaẛ in ſenib⁹ ⁊ ffaticis meẛcis ꝑ naturã ⁊ hyeme et autũno ꝙ ecõuerſo. Dolor arthetic⁹ antiquaẛ ſꝫm ꝑiodũ vel aſſiduitatẽ raro recipit niſi blãditiuã. Itẽ ypo. vj. ꝑ. ãp. Eunuchi neqꝫ podagriſant neqꝫ calui fiũt. qđ verificãs Gaẛ. in cõmẽto dicit ħ vm̃ fuiſſe tpe ypo. ſed nõ nũc ꝓpẽ regimẽ hoĩm guloſoꝝ. Idẽ mulier nõ podagriſat ſi non ei mẽſtrua. idẽ pueri nõ podagriſãt. Item diſlocatio hanche ſi fuerit recens curatur: ſi antiqua non. Item in dolore fortiſſimo iuncturarũ frigiditas extremitatum et ſudor frigidus circa timpora mortale.

¶ De varicib⁹ ⁊ elephãtia. Ca. iiij.

Iſte ſunt paſſiões cruris atqꝫ pedum ex materia groſſa cauſate: ſed differũt. Nã varices dicunẛ ſi materia venas occupet. Elephãtia vo ſi muſculos circũqꝫ ꝯprehẽdat. Materia aũt groſſa ex q̃ fiũt iſte paſſiões ẽ duplex: vna q̃dã q̃ fit ꝑ aduſtionẽ ⁊ hec eſt lepra

particl'aris. Alia eſt p̄ ꝯgelationē:
⁊ hec rarius cōtingit. Signa vari-
cū ſunt qñqꝫ in crurib⁹ inter genu ⁊
talū apparēt vene groſſe vel viri-
des. Et accidūt maxime viatorib⁹
⁊ onera portātib⁹ ⁊ dimicatorib⁹ ⁊
fabris ⁊ ad mēſas regū famulātib⁹
⁊ crura fatigātib⁹ ſtādo vel currē-
do. Si aūt materia calida ſit vl' fri
gida diſcernit̄ per tactū calidum ⁊
colorem nigrū ⁊ vrinā ru. groſſam
et anteceſſionē ciborū calidorum et
laborem ⁊ etatē ⁊ cōplexionē chole
ricā vel melācholicā: quorū omnia
cōtraria repiunt̄ in cauſa frigida.
Signa elephātie ſunt magnifica-
tio cruris imēſa a genu infra: vt a-
deo difficille ſit ſtare vel ambulare
⁊ iuncture rigeſcūt queadmodū in
elephāte. Si aūt materia calida ſit
vel frigida diſcernit̄: qꝛ in cā cali-
da aduſta ſentit̄ caliditas ad tactū
et color apparet rube⁹ obſcurus cū
aſpitate cutis ⁊ puſtulis nigris fe-
tētibus. in cā frigida ſentit̄ frigi-
ditas ⁊ color appet ſubalbidus cuꝫ
leuitate cutis ⁊ inflatione nō valde
dura neqꝫ fiūt puſtule ſed veſice.

Methodus. Cura vari cuꝫ duplex
eſt. Prima quidē leuior per medi-
cinas reſoluentes. Scḋa vō fortior
p̄ inciſiones. Flebothomet̄ igitur a
p̄ncipio baſilica brachij later̄ eiuſ-
dem: deinde baſilica pedis oppoſiti
lateris cū flebothomo lato ⁊ ex̄ha-
tur ſan. groſſus in q̄titate multa: ⁊
p̄prie poſt colliquationē ſan. melā-
cholici ex mora in balneo aq̄ dulcis
tepide. Si varices eſſent in ambo-
bus crurib⁹ flebothoment̄ p̄mo am
be baſilice in brachijs ⁊ poſt hoc in
pedibus inter digitū anularē ⁊ au-
riculare. Digeratur poſt hoc mate
ria ⁊ purget̄ ſicut docuim⁹ ca. de ar
thetica tam in cā calida q̄ in frigi-
da. Poſt hoc f̄ vnguētū reſolutiuū
acutū ſupra locū totuꝫ infra genua
quod ℞. florum camomille: ſticad.
abſinthij: ruthe: folior̄ cauliū ⁊ ſti
pitū eor̄ ſauine añ. ℳ. j. decoquā
tur omnia ſimul in lixiuio facto ex
cinere quercus vel ſambuci vl' vitis
albe: ⁊ deinde piſtent̄ ⁊ incorporē-
tur cū eis puluis iſtarū rerum. ℞.
alumis: ſulphuris: gallarū: ciꝑſſi:
ſalis cōis añ. ℥. ß. aloes: baccarū lau
ri: piretri: ſe. cauliū añ. ℥. ij. In fi-
ne addat̄ ſtercus recēs colūbarum
vel caprarū et actu calidū applicet̄
frequēter. Et cū eodē lixiuio cali-
do mixto cū aceto acutiſſimo vl' vi-
no veteri amaro vaporet̄ ⁊ fomen-
tet̄ ⁊ epithimet̄ loc⁹ frequēter do-
nec tota mā̄ fuerit reſoluta: neqꝫ
obliuiſcere emplor̄ frigidor̄ ſtip.
ſupra coxā ⁊ genu poſitor̄ ne fluor
nou⁹ attrahat̄. Et ſi poſt iſta reliq̄e
aliq̄ appuerint in venis apponātur
ſanguiſuge vel. v. vel. vij. a genu in-
fra ⁊ donec earū vlcera fuerint cō-
ſolidata nullatenus abluantur. Si
vō poſt ligaturā fortē ⁊ ſtiptica p̄-
dicta crux denigrari ceperit et for-
micare p̄ponant̄ per dies aliquot ⁊
liniatur ex oleis ⁊ vnguētis calidis
ne forte membrū paraliticetur: de-
inde veniat̄ ad methodū iā dictū.
Si vō per omnia predicta varices
nō ceſſauerint: imo latēter poſt di-
es aliquot ⁊ mēſes redierint opus
erit inciſione venarū: quare dimit
titur ad cyrurgicū. Nutriatur car-
nibus laudabilib⁹ et vino albo ſub-
tili. Euitet cibos ſanguinē groſſuꝫ
generātes: vt ſunt carnes que venā
do capiūtur ⁊ carnes bouine vl' ca-
prine et caro porcorum antiquoruꝫ
fumigata et ſalita et vinū dulce ru-
beum: ⁊ panis azimus et panis de
ſiligine et caſeus et ſimilia. Caue-
at a labore cruris vel ſtatione per-
durante. Caueat a lentibus et mi-
lio et riſo ⁊ ſimilibus: et caulibus ⁊

cõfectionibus de melle ⁊ cibis aſſis vel frixis omniquaqȝ. Vtatur petro. ſeñ. ficla ſpinargijs ⁊ filtibus ſubtilibus et ouis ſorbilib⁹ et brodijs piſorũ ⁊ pultibus ſubtilibus ex furfure ordeo farre vel auena cõditis cũ lacte caprarũ vel amigdalarum dulciũ vel butiro ſine p̃mo ſale. Cura elephãtie eſt vt ſicut de cã calida flomet primo baſilica mõ et forma dictis in varicibus. Et poſt ſi õmiã purget vt diximꝰ cap̃. de arthetica. C. de cã calida. Si de cã frigida digerat a principio flegma: vt docuimus ibidē de cauſa frigida. Poſt hoc ṽo freq̃nter fiat vomitus omi menſe ſemel aut bis: ſcds dieb⁹ ſupſe ſucceſſiue cũ oximelle ſquillitico et aqua tepida vel aq̃ decoctiõis radicũ raphani. ſeīs atriplicis ⁊ aneti ⁊ modico aceti acutiſſimi ſup repletionē cibox diuerſox acutorum ex oleribus ⁊ leguminib⁹ ↄditis cũ cepis et ſinapi. Poſt tales aũt purgationes famē et ſitim toleret pro poſſe et quieſcat omi tpe ſup lecto molli crurib⁹ exaltatis. Poſt remedia dicta ꝓcedendũ eſt ad localia q̃ ſunt fere eadē in vtraqȝ cã. Flometur ſaphena q̃ eſt int⁹ ſup tallum et extrahat ſang. niger groſſus. deiñ vẽtoſet crus totũ cũ ſcarificatione ꝓfundata: ⁊ emplet cũ emplo reſolutiuo ſupradicto in varicib⁹ donec crus totũ minoret. Et ſi reliq̃ videant remãſiſſe apponãtur ſanguiſuge ſicut diximꝰ ibidē. neqȝ abluatur crus donec eax morſus ⁊ vulnera ſcarificationũ pfecte ↄſolident. In fine ṽo rei cõfortet crus totum cũ emplo ſtiptico ex medicinis calidis ⁊ frigidis cõmixto. ℞. plãtaginis abſinthij roſ. añ. m. j. decoquãtur in aq̃ pluuiali et vino rubeo põtico ⁊ exprimant ⁊ piſtent ⁊ incorporent cũ puluere iſtax rerum. ℞. acacie mirrhe mirtillorũ aloes gũi arab. nucis cypreſſi. añ. ℥. ij. ⁊ calid. firmet fortiter cũ faſcia lata ſuper locũ. Epithimet cum lixiuio facto ex cinere q̃rc⁹ ⁊ ſambuci ⁊ abſinth. et ſtipitũ cauliũ atqȝ vitis addito modico aceti. Si ṽo p̃dicta oia nõ ↄtulerint fiat emplm rubificatiuũ dictũ ca. de arthetica. C. de canoñ. Et ſi illud iterũ nõ ꝓficit pforetur crus in duob⁹ locis maxie diſtãtib⁹ a neruis ⁊ chordis cum acu ferrea ignita traducta cũ eo filo laneo qđ omi die de extremo in extremũ refricet donec materia tota refluxerit. neqȝ extrahat donec pfecte diſſoluat. Et ſunt q̃ loco ei⁹ faciũt cauteriũ filo ferreo ignito ſub iũctura gñali p duos digitos ex altero laterũ interius vel exterius ꝓfundãdo vſqȝ ad os: neqȝ dimittũt cõſolidari p annũ vnũ vel duos ponendo in vlc⁹ pillulas ex cera ⁊ pillis lane cõfectas vł folia ſambuci. Nutriatur ſicut diximus in varicibus.

Emperica. Elephantia ſi fuerit recens mollis ⁊ pua curat q̃nqȝ cum emplis et remedijs macerantibus corp⁹ craſſum ſicut fit cũ linit corp⁹ totũ ex ſtercore colũbino vel caprino vel vaccino diſtempato cũ vino veteri amaro. Et deiñ ponat eger in ſtuphã calefactã ex ligno ſambuci ⁊ q̃rcus ⁊ vitis ⁊ ſudet ſudore p̃mo p̃ter ꝙ ex aq̃ abluat. Ad idē facit ſi membrũ vel corp⁹ totũ ſepeliatur i ſtercore p̃dicto vel in arena calida: ita vt caput pectus euentent ⁊ vẽter ⁊ crura marceſceãt ex calore. Et p̃a hmõi ſcripſimꝰ capitulo de ydropiſi aſclite ⁊c.

Canones. Rationabile videt vt emorroidax et menſtruorũ ꝓuocatio in corpe cõſueto poſt euocatiões vniuerſales eſt cõferẽs p̃mũ in cura varicũ atqȝ elephãtie cũ p eas ſan-

guis melꝭicus aduſtus ⁊ nō aduſtus
ſublimiter expurgetur.

Pronoſticatio. Dicit
Ipoc. vj. pti. amphꝭ. Quicūqꝫ calui
fiūt hijs varices valde magne non
naſcuntur. Quibuſcūqꝫ vo caluis
exn̄tibus ⁊c. Si ſpleneticis vel q̄r-
tanarijs varices aut elephātia ſup-
uenerit tollit egritudinē. Itē vari-
ces et elephātia i corpe ꝯſueto pſer
uāt a mltis malis paſſiōibꝰ. ſ. lepra
cācro ydropiſi ſplenetica ⁊ melia ⁊
ſilibꝰ. quare nullatenꝰ reſtringanꝭ
ſubito ſꝫ gradati purgatiōibꝰ ⁊ di-
uerſiōibꝰ plibꝰ pus factis. Itē va-
rex ſi antiquaꝭ nō curaꝭ niſi p inci-
ſiones. Elephātia vo ſi antiquaꝭ ⁊
magnificeꝭ atqꝫ indureꝭ nullatenꝰ
curaꝭ. Itē īfrigidatis i niue ⁊ īcar
ceratꝭ ꝯſueuit ſupuenire elephātia
q̄ difficile curaꝭ. Itē elephantia de
cā calꝭa et cū puſtulis patētibꝰ diffi
cilior eſt ea q̄ fit a cā frigida qm̄ le
prā minatur affuturam.

¶ De doloribus dorſi et ſpa-
tularum. Caplꝭm. iiij.

Dolor aūt in dorſo aut fit
a cā accidēte intriſeca ⁊
hec ē q̄druplex. vna q̄dā
hūor ſanꝰ extēdēs venā
kilim interiꝰ ſup ſpōdi-
les dorſi ad ſurſuꝫ vſqꝫ ī deorſū quā
ſeqtat artheria ad orti facit ſic dns
iumentū: lꝫ in exterioribꝰ corpis fit
ecōuerſo vbi vena tegit artheriā p
totū ſicut ſeruus dn̄m. Sic nāqꝫ ſa
piēs natura venas et artherias fa-
bricauit ⁊ ſilꝭ remiſit p ſinglꝭas ptes
corpis donec ī ramos deueniant ca
pillares qbꝰ materiā efficiēs tribu
at nutrimēti. Scda cā eſt hūor cali
dus cholericꝰ acutꝰ pūgens neruos
et muſculos q̄ trāſeunt ſup dorſum.
Tertia eſt humor frigidus ex ſplꝭate
vel melꝭia grauās ⁊ cōſtringēs ner
uos et oſſa qui ibi ſunt plꝭima frigi
da p naturā. Quartum eſt dolor re
nū ex opillatiōne vel arena. Aut fit
a cā pmitiua ⁊ extrinſeca ⁊ hec ſilꝭr
eſt q̄druplex. Prima eſt coitus ſup
fluus. Scda eſt labor diuturnꝰ in-
ſtādo vl corpꝰ recuruādo vel onera
portādo. Tertia caſus ⁊ percuſſio.
Quarta q̄litas aeris frigidi cōge-
lans. Signa eiꝰ pp̄ter ſanguis mul
titudinē ſunt dolor extēſiuus pp̄ter
ſan. cū pulſatione et caliditate apō
tactū et vrina groſſa et hitudo viui
da carnoſa ⁊ anteceſſio ocij et q̄etis
pdurās cū aſſiduatiōe rerū ſangui-
nē multiplicantiū famoſaꝝ. Et cu-
ra eiꝰ eſt vt a principio fiat flꝭomia
in die ⁊ nocte de baſilica dextra et
ſiniſtra ſilꝭ ſi virtus et etas cōſenſe-
rint vl dextra tm̄. Et extrahaꝭ ſan
guis plꝭimus pp̄oſſe repcutiaꝭ ma-
teria cū fomētaria dorſi totiꝰ ex aq̄
roſ. aceto ſucco ſempuiue ⁊ ſilꝭibus.
et iaceat eger ſupinꝰ ſup terrā fri-
gidā et ſup folijs populi ſalicis ne-
nuphaꝭ. vitiū rubi plantaginis ſo-
latri roſ. ſi ſit tēpus. Et ſi nō ſuffi-
cerit pp̄ciaꝭ in aquaꝫ frigidam vel
ſempuiue. In augmēto vo fiat ſca-
rificatio pfunda in natibꝰ ⁊ ſpatu-
lis: in ſtatu fometeꝭ ⁊ empletur ex
floribus camomille melliloti ſeis li
ni roſ. coctis in aq̄ et expſſis ⁊ te-
pide poſitꝭ frequēter ſup locū. In
declinatiōe vo ſi neceſſe fuerit for-
tificeꝭ emplaſtrū ex additiōe folio
rū ⁊ ſemis aneti. Nutriaꝭ cibis ace
toſis ⁊ bibat aquā frigidā vel aquā
decoctōis macianoꝝ et prunoꝝ aut
ordei aut iulep. A carnibus vo ⁊ vi
no abſtineat oīno ⁊ famē toleret p
poſſe. Sitim vo extinguat cū poti-
bus iam dictis prout neceſſitas po-
ſtulauerit. Signa eiꝰ pp̄ter humo-
rem acutū cholericū ſeu flegma ſal
ſum ſunt vrina citrina ſubtilis do-
lor pungitiuus fortis cū caliditate
de loco ad locū et habitudo macra

citrina et anteceſſio ciborū acutorū et expoſitio corporis ad ſolem calidū frequēter. Cura eius eſt vt a pͣncipio purgetur cū.ʒ. vna vel.ij.medulle caſſiefiſtule vel manne vł tamarindorū diſſoluta in aqua decoctionis prunorū collando et dando in aurora totū. vł cū.ʒ.ß.electuarij de ſucco roſ.vł ſtomaticon laxatiui dando cum aqua calida ante diem. Deinde digeratur reſiduū materie cum ſirupo roſ.vel viol.vel ozicara et eradiceť cum pillulis de reubarbaro dictis capło de catharro. Et fiant repercuſſiones dicte in cauſa ſanguinea. Sed fortior ſit earum vſus adeo vt ſi neceſſe fuerit cū eis aliquid opij diſſoluatur. In alijs vo partibus fiat ſicut prius. Dietetur ex cibis et potibus frigidis p̄dictis ſed non anguſtietur fame neq3 ſiti ſicut in predictis:immo bibat aquā frigidam q̄tum vult. In fine vo ſi reliquie remanſerint flebothometur baſilica dextra:quoniam educit multitudinem et infrigidat corpus vehementer et euidenter. Signa eius propter humorem crudum flegmaticū vel frigidum melancholicum ſunt habitudo ſqualida vel macra plumbea alba groſſa viſcoſa vel ſubtilis radioſa: et quia dolor aduenit paulatim et perdurat tempore lōgo aſſidue. Et ſedatur poſt exercitiū modicum et moderatū et forte anteceſſit nauſeatiua ſacietas aſſidua et potus vini pł'imi et proprie in ieiuno. Et ſolet hec ſpecies doloris accidere in febre flegmatica vł quartana: quoniam circa ſpondiles ⁊ ſpatulas multiplicatur humor frigidus cum ſint membra neruoſa oſſoſa frigida per naturā3. Et in hac ſpecie ſentitur grauitas corpus conſtringēs cum horripillatione ſicut accidit ambulantibus in niue. Cura eius eſt vt a principio fiat vomitus frequens ſi ſit poſſibile cū oximelle et aqua calida tepida vel cu3 aqua et aceto modico addito ſalis ⁊ olei vel cum aqua decoctiōis raphani et aneti poſt repletionem ſtomachi ex cibis et potibus diuerſis. vel purgetur cum.ʒ.ß.benedicte laxatiue ſi vomitus non ſit poſſibile ſicut accidit habentibus pectus ſtrictū ⁊ caput debile cum gracilitate colli. Deinde digeratur reſiduū materie educatur ſicut diximus capło de arthetica frigida. Poſt purgationes diuerſas vngatur collū et ſpina dorſi vnguento marciaton vel agrippa ad ignē vel ſolem calidū frequēter in ieiuno: vel liniatur cum oleo de caſtoreo vel de coſto vel de benedicta et alijs calidis ſtipticis dict3 ibidem. Nutriatur carnibus laudabilibus aſſis vel elixis cū feniculo petro.cōditis cum ſinap̄. Sorbeat earum iura inſpiſſata cū vitellis ouorū condita cū ſpeciebus calidis aromaticis. Bibat vinum album vetus purum vel mellicratum. Abſtineat a potu aque frigide omnino ⁊ piſcibus quibuſcunq3. Signa eius propter dolorem renum ſimiliter ⁊ curam complete: iam ſcripſimus vbi de renū paſſione loquebamur. Signa eius propter coitū ſupfluū ſunt narratio infirmi cū vrina ſubcitrina ſubtili oleaginea i ſupficie et dolore circa locum renum et concauitate oculorum ⁊ habitudo ſicca cum dolore fetido citrino. Et cura eius eſt poſtpoſitio coitus omnino et ſomnus et quies ⁊ om̄ia que diximus capło de macie renu3. quod ſi nō ſufficit recurratur ad capłm de ſatiriaſi per totum. Et ſi hoc iterū non ſufficit et corpus maraſmetur ad capitulum de febre ethica tranſeatur. Signa eiꝰ ꝑpter laborē aſſiduū ſūt: q2 accidit pł'imū onera portātibꝰ ⁊ nauē trahētibꝰ ⁊ athletis.

Cura eius eſt quies ⁊ ſomn⁹ in vel ſuper lecto molli tēpoꝛe lōgo: vt ait Ipo. Verum ſi laboꝛ antiquat⁹ fuerit debilitās ſubſtantiā neruoꝛu ⁊ ligamentoꝛū ⁊ iuncturarū oīm confoꝛtentur cū balneis ⁊ vnguētis calidis ſtipticis cū aromaticitate dictis ca. de paraliſi. ⁊ de artbetica. ꝑ totum. Et ad idē cōfert pꝛopꝛie balneum vulpinū dictū: ita vt poſt balneum vngaꝛ ſpina tota cū vnguēt marciatō agrippe vel de adipe vulpino. Signa eius ꝓpter caſum vel percuſſionē patēt ex relatione patientis. Et ſi epar vel ſplen vel renes leſi fuerint vel vena rupta exibit vꝛina rubicunda ſicut ſanguis. Cura eius eſt vt flebotbomeꝛ baſilica vl' mediana eiuſdē partis. Deinde bibat aliquid aque frigide mixte cum aceto: quoniā agitationem bumoꝛum ꝓbibet excellēter: ⁊ ponanꝛ epitbimata ⁊ emplaſtra repercuſſiua famoſa ſuper locū ex ro ſ. ⁊ ſolatro ⁊ ſempuiua ⁊ lētibus excoꝛticatis ⁊ aqua ro. ⁊ aceto ⁊ bolo armenico ⁊ terra ſigillata ⁊ ſan. dꝛa. ⁊ balauſt. ⁊ coꝛtic. granatoꝝ ⁊ alijs q̄ nota ſunt aliquid ſciēti: donec mēbꝛum cōtuſum ab apoſtemate ſecuretur. deinde ponanꝛ reſolutiua ſupꝛadicta in cauſa ſanguinea. In fine vo vngatur ſpina tota ⁊ emplaſtretur cū ſtipticis dictis in cap. de paraliſi. ⁊ de artbetica. Signa ei⁹ ꝓpter frigiditatē aeris cōtinentis ſunt quia accidit poſt ablutionē in niue vel ablutionē in aqua frigida. Talis nāq frigiditas quādoq mēbꝛa denigrat ⁊ cadere facit pꝛopter mollificationem caloꝛis naturalis: ⁊ ꝓpꝛie in extremitatib⁹ mēbꝛoꝛu diſtātium a coꝛde et epate que ſunt fons caloꝛis naturalis. Et cura ei⁹ eſt eadē cū cura doloꝛis ex bumoꝛe frigido dicta ſuperi⁹: pꝛeter ꝙ non eſt opus euacuātibus: ſed calefaciētibus ꝯfoꝛtātibus pꝛedictis: verum ſi mēbꝛū aliquod fuerit moꝛtificatum neceſſe eſt vt abſcindaꝛ ſi fuerit poſſibile ne foꝛte membꝛa moꝛtificētur vicina.

Emperica. Emplaſtru cōpletū anodinum et mitigatiuū oīs doloꝛis in quacūq particula coꝛpoꝛis ſcripſimus capi. de doloꝛe dentium. C. de empericis.

Canones. Dicit Ipo. vj. parti. ampbo. Quibuſcūq doloꝛes a doꝛſo incubitos tranſeūt flebotbomia ſoluit. Nō intellige verū in oī cauſa bumoꝛali: qm̄ illa flebotbomia vl' euacuat ſanguinē vel ml'titudinē: vt dicit Auic. ca. de flebotbōia. Et ſi vo doloꝛ doꝛſi deſcēderit v̄ſus inguina vel vmbilicū ſoluitur cū farmacia. Qm̄ vt ait Ipo. vnūcūq natura repit illic ⁊ educere conuenit.

Pꝛonoſticatio. Doloꝛ ſpōtaneus in doꝛſo ſepius fit a frigida cā raro ⁊ a raro calida: ⁊ iteꝝ frequētius ex flegmate ꝙ melācbolia. Silr ⁊ a ſanguine frequentius ꝙ cbolera: qm̄ ꝑparū eſt vt in mēbꝛis frigidis bumoꝛ calidus dn̄etur doloꝛ doꝛſi ex ml'titudine ſanguinis ilico perducit ad apoplexiā vel paraliſim: niſi cū flebotbomia foꝛtis ſubito ſuccurraꝛ. Doloꝛ doꝛſi de cā calida cito ꝑmutaꝛ ad reſolutione vel perniciē de cauſa frigida cōſueuit ꝑdurare. Ite doloꝛ ex bumoꝛe crudo plurimo ſi ꝑduret apoplexiā ſuper totū vel paraliſim ſuper mēbꝛum vicinū confināt. Itē doloꝛ ex caſu vel ꝑcuſſiōe ſupꝛa doꝛſum cauſatus inducit quādoq paraliſim in manu vel pede vel digito: qm̄ a nucba oꝛiūtur nerui motiui trāſeūtes ad mēbꝛa iūcturalia ſibi deputata: qm̄ tunc nō tm̄ membꝛo paralitico

remedia fiant apponẽda: ſed ⁊ ſpõ
dilibus dorſi: vt dicit Gal.iij. de iu
uamentis membrorum.

¶ De gibboſitate pectoris et dorſi. Capitulũ. v.

Accidit plerũqʒ ſpondili
b⁹ dorſi et oſſilato pecto-
ris qđ thorax dicit ad qđ
funiculi coſtarũ veraruʒ
terminant vt incuruent
intus ⁊ exterius ⁊ fedã corporis fa
ciant figurã cũ accurtatione colli ⁊
eleuatiõe hũeroꝝ atqʒ ex ſuccatiõe
coxarũ. Et ſi iſta corpis tortura fue
rit ante ⁊ retro gibboſitas appella
tur. Et fit ꝑpter aliquã q̃ttuor cau
ſarum. Prima eſt oſſiũ predictorũ
teneritas et mollities ſiſr et liga-
mentoꝝ eius: ſicut accidit pueris ⁊
infantibus: quare nõ poſſunt mollẽ
capitis ⁊ grauitatẽ ꝓpriã ſuſtẽtare.
Secũda eſt vẽtoſitas groſſa frigi-
da ligamenta ſpondiliũ diuidens.
Tertia caſus et ꝑcuſſio ſuꝑ locum.
Quarta eſt apoſtema latitãs in ꝓ-
fundo dorſi vel coſtarũ quod ſui ma
gnitudie ligamẽta ꝓpellit ad extra
⁊ ſpõdiles diſlocat: ⁊ ꝓprie poſt ei⁹
terminationẽ ad duritiẽ ⁊ in corꝑe
laxo raro ꝑ naturaʒ ſiue fuerit apa
calidũ ſiue frigidũ ſiue cõmixtum.

Methodus. Signa ei⁹ ꝓpter liga
mentoꝝ ⁊ oſſiũ teneritatẽ ſunt q̃m
maxime aduenit infantib⁹ ⁊ pueri
et ẽ ſine febre ⁊ calore niſi fortaſſis
dolor aſſidu⁹ febrẽ accendat. Et cu
ra eius eſt vt faſcieť dorſum et pe-
ctus totũ cũ faſcijs latis mollib⁹ oi
tpe alligatis firmiter donec dorſi
ſpõdiles ⁊ ꝑſeruent a fletu ⁊ voci-
feratione ⁊ ſeſſione ⁊ ſtatione ere-
cta ꝑpoſſe: multipliceť cibus ſm nu
merũ non ſm magnũ: vtatur cibis
ſolidis ſi fuerit poſſibile. Et ꝓprie
extremitatibus porcelloꝝ: quieſcat
omni tẽpore ſuꝑ lecto molli in alte
ro laterũ vel dorſo. Et ſi dolor extẽ
ſiuus fuerit emplaſtreť dorſum ex
floribus camomille coctis in aq̃ plu
uiali et vino rub. ſtiptico in quibus
pulʒ. thuris ⁊ maſticis fuerit diſſo-
lutus: deinde diligẽter exꝑſſis ⁊ te-
pidis alligatis ſuꝑ dorſum ⁊ pectus
cũ faſcia predicta: ſed nõ tangatur
corpus ex alio liquore. Si võ illud
nõ ſuffecerit rectificeť corp⁹ ligan
do ipʒ fortiter ĩter duas teglas pla
nas ſolidas ſubtiles ſtupa interpo-
ſita carminata. Et ſi ſtupa imbiba
tur in liquore iã dicto et diligenter
expreſſa ſuꝑ tegulas firmeť melior
fiet operatio. Et ſi illud iterum nõ
ſuffecerit firmeť ſuꝑ locuʒ empl̃m
ſtipticũ cõſtrictiuũ extreme forti-
tudinis dictũ ca. de ruptura ſiphac.
Et dimittať ſuꝑ locũ decẽ diebus.
Deinde reitereť ⁊ dimittať diebus
quiqʒ ⁊ iterũ remoueať: ⁊ hoc fiat
totiens donec corpus a tortuoſitate
perfecte ſeruať. Signa eius ꝓpter
ventoſitatẽ groſſam frigidã infla-
tiuã ſunt: q̃m poſt dolorẽ dorſi aſſi-
duum accidit dorſo vel pectori. Et
ſi vrina fuerit alba groſſa lactea et
etas: ⁊ cõplexio: ⁊ tẽpus anni fleg-
matica verior erit ſignificatio. Cu-
ra eſt vt ſi ſit cũ humoris vitio dige
rať materia flegmatica ⁊ euacueť
cũ medicinis fortibus frequẽtatis
quas diximus cap. de colica vẽtoſa.
Poſt hoc fiãt localia ſuꝑ dorſum ⁊
pectus. Et ſi nõ ſuffecerit ꝑueniať
ad emplaſtrũ rubificatiuũ dictum
de arthetica. E. de canone. Iſta tñ
remedia ſemꝑ firmẽtur vehemen-
ter ſuper locũ cum tegulis ⁊ faſcijs
latis ⁊ fortibus. Et ſi dolor augmẽ
tareť ꝑpter veſicationẽ ex empla-
ſtro poſtponať per dies aliquot et
inũgatur cũ vnguẽto albo ⁊ cũ vn-
guento de ceruſa vel oleo roſ. De-
inde reiteretur ſicut prius: in fine
võ rei et cum cã fuerit remota fiat

omnia localia dicta. Nutriat̃ cibis calidis et vino veteri: famē ꝛ ſitim toleret. Sudet in ſtupha ſicca in ieiuno: habitet om̄i tēpoꝛe in aere calido: vtat̃ ſepius ante diē dyacimino: dyatriūpipeon: tyꝛiaca metridato et electuario anacardino poſito cap̄. de apoplexia. Et ex ſpēb⁹ vtat̃ piretro pipe cardamomo. Signa eius ꝑpter caſum ꝛ ꝑcuſſionē patēt ex relatione patiētis. Et cura eius eſt vt a ꝑncipio fiat flebothomia diuerſiua de baſilica: ꝛ alia ſingl'a que diximus ca. de doloꝛibus doꝛſi ex caſu vel ꝑcuſſione. Poſtꝙ vo loc⁹ fuerit ſecuratus ab apoſtemate ꝑ repercuſſiones frigidas ſtipticas illic dictas perueniat̃ ad remedia localia toꝛturā reſpiciētia: ſicut ꝑ oꝛdinem ſcripſim⁹ in ꝑma cauſa. Signa ei⁹ ꝑpter apoſtema ſunt febꝛis ꝯtinua acuta cum doloꝛe aſſiduo in doꝛſo ꝛ pectoꝛe. Cum vo ꝑtrāſierint ſedat̃ fe. cōtinua: ſed remanet doloꝛ ꝛ incipit doꝛſum et pectus eleuari. Et ſi apoſtema fuerit calidū febꝛis doloꝛ ꝛ ruboꝛ acuātur. Si vo frigidū fe. doloꝛ ꝛ ruboꝛ diminuētur: ſ ꝫ tumoꝛ ꝛ grauitas augmētant̃ ꝛ vꝛina fiet rubea groſſa. Cura ei⁹ eſt vt ſi apō principiū apoſtematis fueris vocatus ꝑcedas ꝑ eius q̄ttuoꝛ tp̄a: ſicut in apoſtemate pectoꝛis vel ſtōacbi: qm̄ omniū apoſtematū method⁹ curatiua vna eſt ꝛ eadē. In declinatione vo ꝛ cū iam terminatū eſt ad indurationē ꝑcedas alternatim cū emplaſtris ꝛ vnguētis mollificatiuis ꝛ reſolutiuis: ita tamen vt doꝛſum continue faſciet̃ inter tegulas ſupdictas: neqꝫ cauſa diſpoſitionis negligat̃ in mollientiū atqꝫ reſoluentiū applicatione: que plene diximus in ca. de apoſtemate ſtomachi. In fine vo totius intende ſoli diſpoſitioni cū ligationibus ꝛ emplaſtris ſtipticis dictis in ꝑma cauſa. Si vo nō fueris vocatus anteꝙ gibboſitas ceperit apoſtemari poſt ponas curas apoſtematis: ꝛ intēde cure ſcliroſis ꝑmo ꝛ gibboſitatis ſecūdo vtriqꝫ ſimul alternatim.

Emperica. In pueris et ꝑpꝛie ſi cauſa non fuerit foꝛtis antiqua ſufficit quādoqꝫ cerotū confectū ex armoniaco lapdano an̄. par. eq̄. diſſolut ꝫ inſimul ad ignē lentū: ꝛ incoꝛpoꝛatis in moꝛtario cū piſtello donec fiant ſicut dyaquilon ꝛ extēſis ſup coꝛio albo molli ꝛ cū tegulis leuibus et faſcijs latis ſepius reuolutis firmatis ſuper locū. Et ſi foꝛti⁹ volueris facere adde in cauſa calida dꝛagantū acatiam bolū armenicū terrā ſigillatā balauſtiā coꝛtices granatoꝝ cupellas glandium. In cauſa vo frigida adde bdellium oppoponacum thus maſticem viſcum de quercis. ſequuntur

Canones. In cauſa dubia om̄ia ſimt̃ miſceant̃: qm̄ neruus et cartilago ꝛ oſſa atqꝫ ligamēta in cōplexione frigida ſicca per naturā cōueniūt. Neqꝫ in modo ſubſtātie differunt ex radice: ſed ꝑm gradū duriciei et ſoliditatis. ꝯſequēs videt̃ vt rupture vel diſlocationē alicuius eoꝝ eq̄les medicine cōueniēs quare dicta ca. de ruptu. ſiphac. ꝛ ca. de artheti ca. ꝑcedētib⁹ ſublimiter ſuffragāt̃.

Pronoſticatio. Gibboſitas ſi fuerit recēs ꝑua difficile curat̃: ſi vo antiq̄ cōfirmata nullatenus recipit curationē. Itē in pueris ꝛ iuuenib⁹ facilius tollit̃ ꝙ adultis vel ſenib⁹ induratis. Itē ſi coꝛpi catharroſo ꝑ naturā gibboſitas accidit cadit in empima ſuffocans coꝛ tēpoꝛe nō longo. Vñ Ipo. vj. part. ampho. Quibuſcūqꝫ gibbi fuerint ex aſmate aut tuſſi ante iu

uentutẽ puenit: qm̃ calor naturalis acuit̃ ⁊ eius euẽtatio minorat̃. Itẽ gibboſitas ſtoracis piculoſior eſt ea que in dorſo: qm̃ cõprimit pulmonẽ. Simil'r ⁊ ſi tumor ad interiora pceſſit periculoſior eſt ea q̃ ſi exeat ad interiora. verum quocũqȝ ſe res habuerit pulmonẽ anguſtabit. Interior nãqȝ motũ eius ſm latũ phibet: exterior võ ſm longum. Item oẽs gibboſi ſunt aſmatici: q̃re vitã ſuã vt plurimũ ex improuiſo termināt ante ſenectutẽ. Itẽ ſunt vt multũ iracũdi luxurioſi ⁊ elati: quoniã in eis caliduȝ cordis effreniter inflammatur. Item gibboſitas accidens in ſpõdilibus colli extat omni periculoſiſſima: cito nãqȝ ſuffocat velut ſquinãtia. Unde Ipocra. Si a fe. habito conuertat̃ colluȝ et vix deglutire poſſit tumore nõ exiſtente mortale.

¶De laboribus ſpontaneis currentibus. Cap. vj.

Ecidit frequẽter vt neqȝ exercitio: neqȝ caſu: neqȝ pcuſſione pcedẽte ſubito ſentiat quis dolores fortes in crurib⁹ vel brachijs vl' pectore vl' ſpatulis ſeu mẽbris alijs exterioribus: q: ſi ſit ex apoſtemate vel vulnere recẽti: ⁊ talis dolor dr̃ a medicis labor ſpõtaneus: queãdmodum laxitudo ppter exercitiũ accidẽs labor dicit̃ accipiẽdo: put dicit Gal. in cõmẽto illius ampho. Labores ſpontanei narrant morbos. ſiũt aũt ex humoribus ſuperfluis currẽtib⁹ per muſculos neruos que ſunt in ambitu corporis totius ſui caliditate pũgẽtibus ſui frigiditate ſubito cõplexionẽ naturalẽ membri immutãtibus ⁊ ſui q̃titate continuũ ſoluẽdum. Sunt pterea triũ generũ vt Gal. aſſerit ibidẽ. Primũ nãqȝ genus eſt labor vlceroſus: ſciȝ cum materia peccat in quali. Secõm labor extẽſiuus: ſcȝ cũ materia peccat in quãto. Tertium apoſtemoſus cũ peccauerit ſil' ī vtroqȝ. Signa laboris de cauſa calida ſunt calor ad tactũ medici cum rubore ⁊ dolore pungitiuo mobili de loco ad locum q̃ ſit materia firmoſa. Signa de cã frigda ſũt vrina alba groſſa vel lactea: ⁊ dolor grauatiuus fixus vel parum mobilis cum priuatione ruboris ⁊ coloris circa locum. Et ſi ſtupor vel formicatio ſuperuenerit in mẽbro verior fiet ſignificatio. Sil'r et habitudo corporis ſi fuerit ſcalida ⁊ etas ⁊ complexio et tempus anni flegmatica et anteceſſerit ſatietas aſſidua ex cibis et potibus frigidis viſcoſis cum indigeſtione diuretica et potus vini in hyeme plurimi ſeu ilico ſuper cibũ fluctuare faciendo: ſigtio fiet magis certa. Signa auteȝ diſtinctiua laborum ſpontaneorum ab apoſtemate ſtatim a principio in quacũqȝ particula corporis intus accidit ſit pulſus velox frequens ſpiſſus: ⁊ ſequitur febris: et tumor fortaſſis apparebit aliqualis et vrina fiet rubea vel valde citrina que nullaten⁹ labores aſſequũtur: niſi fortis dolor humores et ſpiritus inflammet et fe. per accidens inducat: et proprie effimeram cum qua ſigna digeſtionis minorantur in vrina: ⁊ ſi corpus conſuetum fuerit huiuſmodi ſuſtinere labores periodice: et proprie poſt negligentiam flebothomie vel balnei vel exercitij: conſueti reſtrictioneȝ mẽſtruorum vel emorroydarum vel fluxum ventris conſuetum vel ſan. narium vel ſudorem verior fiet diſtinctio.

Methodus. Cura doloris a cauſa calida eſt vt ſi ſang. in culpa cognoueris ex habitudine viuida carnoſa

et vrina rubea ꝛ groſſa fiat ilico fle bothomia fortis de baſilica ptis oppoſite ſm longū vl' latū: deiñ de baſilica ptis eiuſdē. Si vo cho. vel flegma ſalſū i culpa deprēderis ex habitudine macra citrina ſtatim venter ſoluat̄ cū.ʒ.ß. ſtomaticon laxatiui vel electuario de ſucco. deiñ cū aqua calida: ꝛ poſt purgationē fiat ſequenti die vel tertia flōmia ptis eiuſdē. A principio nāqꝫ rei nō cōpetit flōmia: qm̄ vt ait Auic. pmo cañ. fen. qrta cap̄. de flebothomia. Dieteẽ ex cibis frigidis acetoſis. Abſtineat a carnibꝰ ꝛ vino ꝓpoſſe. Sitim ꝛ famē toleret et exerciteẽ omi die in hyeme donec ſudet. In fine vo rei totius balneeẽ in aq̄ decoctiōis florū camomille maluarū biſmaluaꝝ fumiterre violaꝝ foliorū ſalicis ac populi ac vitis albe nouelle melliloti ꝛ ſeis lini: vel ſudet in ſtupha ſicca calefacta donec oēs reliq̄e reſoluātur. ¶Cura de cā frigida eſt vt a pncipio minoreẽ materia cū purgatiōe facta ex bñd. laxatiua vl' yerapigra vl' pill'is cochijs. Deiñ ſi virtꝰ ꝛ habitudo conſenſerint fiat flebothomia ſupdicta. In remedijs vo localibꝰ fiat ſicut ꝑus pter φ nō eſt opꝰ tāta fortitudine in repcutiēdo qm̄ dolor nō eſt adeo vehemēs ſicut in cā calida. Et fortaſſis materia ſi groſſa fuerit induratur ex eis q̄re in reſoluēdo apud ſtatū et declinationē non ſufficerēt reſolutiua leuia p̄dicta: immo ꝓcedendū foret ad gumas calidas que ſunt armoniacū galbanū euforbiū bdelliū ſerapinū. Et ſi neceſſe fuerit ad emplaſtrū rubificatiuum dictuꝫ caplo de arthetica. In fine vo rei balneeẽ in aqua decoctionis origani coſti ſerpilli abſinth. ſaluie ſauine mētaſtri arthemiſie iuniperi. Et ſi fortificare voluerꝭ adde aluminis lib. j. ſulphu. lib. ß. ſalis cōis lib. ij in decoctiōe: vel balneetur in aquis tynaꝝ multotiens añ cibum dieteẽ cibis calidis ſiccis. Abſtineat a potu aque frigide ꝛ piſcibꝰ. Sitim et famē toleret propoſſe. Exercitetur omi die poſt aſſellationē debitā vel conſuetam et ante cibū donec ſudet omiquaqꝫ.

Emperica. Cōiter operantes in cura laboris cuiuſcūqꝫ faciunt ſtatim a principio flebothomiā ſupradictā qm̄ licet nō euacuet eligendo velut farmacia tollit tñ multitudinē neqꝫ medicine anteceſſio videẽ neceſſario pmittenda qm̄ regiminis malitia et ciborū varietas cum conſuetudine fluēdi illud non requirunt: quēadmodum apud regimen electiuū ſanitatis tēporibus Gal. ꝛ Ipocra. ad quorum mutationē loquunẽ rectores poſteri et eorū interptes. Poſt flebothomiā vo ſi tempus et egri voluntas cōſenſerint digerūt et euacuāt materias radiciter tam in cauſa calida φ frigida: prout in caplo de arthetica diximus. ¶In fine vo rei vel etiā a principio ſi materia fuerit pauca fomentetur particula ex vapore aque calide decoctionis florum camomille mellilotiroſ. viol. in cauſa calida: ſed iunipi abſinthij abrotani arthemiſie ſauine in cauſa frigida recipiēdo vaporem membrū vndiquaqꝫ pannis coopertū vl' faciant egrū ſudare in hyeme i ſtuphis obturatꝭ calefactꝭ ex vaporibus aquaꝝ iam dictarum extinguēdo lapides ꝛ calibes ignitos vt vapores acueneẽ. Et poſt hec omnia ſup aliq̄ videanẽ reliquie remanſiſſe inūgunt cū vnguentis calidis ſtipticis dictis ibidē vel marciatō vel agrippa dealthea ꝛ ſil'ibꝰ puris vel cū mixtis donec materie conſumpte fuerint et membrū confortatuꝫ ne alias amplius recipiat

vel regnet ſuperfluitates.

Canones. Ad ꝯſeruãdũ corpora ab hu⸗iuſmodi laborib⁹ et ꝓprie ꝑiodicis conſuetis cõfert maxime flebothomare ⁊ farmacare ipſa ante tps paroxiſmi per dies decẽ vel plures: ⁊ ꝓprie in principio veris ⁊ fine au⸗tũni. Et iterũ cõpletius ptractans dicit. Vomitũ aut flebothomiã in brachio faciendũ cũ dolor eſt ſupra ſingulũ. Farmaciã vo vel flebothomiã in pede feciendã cũ dolor fue⸗rit in fraſingulum. In hoc nãqꝫ loco per farmaciã omnẽ euacuationẽ intellexit.. Sciendũ preterea ꝙ labor ſpõtaneus cũ ſit paſſio neruorũ ⁊ lacertoꝝ que ſunt mẽbra ſingula⸗ria motui volũtario ſubmiſtrantia nõ eſt incõueniẽs ſi remedijs paraliſis ⁊ ſpaſmi ⁊ arthetice medicenᵗ: ſic ſcilꝫ vt calida frigidis ⁊ frigida calidis applicenᵗ primum canonẽꝫ in medicicina fouentes. Contraria contrarijs curantur.

Pronoſticatio. Di⸗cit Ipo.ij.par.ampho. Labores ſpon⸗tanei narrant morbos. Et morbi quos nũciant ſunt apoſtemata ⁊ fe. ⁊ ꝓprie ſi fuerint fortes frequẽtes. Item fe. ꝯtinua in qua labores huiuſmodi frequẽter accidũt: ꝯſueue⸗rũt criſim facere ſalubrẽ ꝑ apoſte⸗ma creticũ in inguinib⁹ vel poſt aures vl' ſub aſcellis: qm̃ hec tria ſunt emunctoria corpis toti⁹. Itẽ ſi quis tpe ſanitatis cõſueuerit pati labo⸗res ſpõtaneos in mẽbro aliquo fe. ſuperueniẽs terminare cõſueuit vt plurimũ ꝑ apoſtema creticũ in eo⸗dem. Itẽ ſi quis ꝯualeſcẽs in fe. cõualeſcẽtia non vera neqꝫ corpe purgato ꝑ artẽ vel naturã mẽbrũ laborioſum ex cã antecedẽte vel ꝑmiti⸗ua recidiuã minaᵗ vel ap̃a in eodẽ. Unde Ipo. ibidẽ. Quibuſcũqꝫ re⸗ſurgẽtibus ex morbis ſi aliqđ labo⸗rauit ibi apoſtaſes fiũt. In quo cũ dei auxilio librũ ꝑmũ cõplemus ad votũ: qm̃ ipſe largus eſt dñs ꝗ iuſte petẽtib⁹ nil abnegat nec retardat. Cui gratias agẽtes dicamus cum Auicẽna. j. canoñ. fen. j. cap̃. de hu⸗moribus. Ipſi ſit laus omnibus fa⸗ctoribus meliori.

¶ Explicit primus liber collectorij Bertrucij.

¶ Incipit ſecũdus liber collectorij Bertrucij.

¶ Proemiũ ſecũdi libri.

PErambulauimus curã morborũ particulariũ iuxᵗ poſſe cum eoꝝ accidẽtib⁹ timoroſis que curaꝫ ad ſe trahũt vniuerſaliũ atqꝫ ſuorum accidẽtiũ curã acceptare ꝑm doctrinã Ariſto. vniuerſalia particulari⸗bus preferẽdo. Unde notandũ ꝙ in ſciẽtijs ꝗdruplex gen⁹ reperiᵗ. Primum eſt vle phoꝝ qđ eſt vniuer⸗ſale cauſalitate: queadmodũ deus ⁊ intelligẽtie et corpa celeſtia cũ ſuis motoribus diuerſis. Et hoc quidẽꝫ vniuerſale prius eſt apud naturam poſterius vo apud hoĩem cũ ad ipꝫ oĩs noſtra cognitio finiteᵗ. Scđm eſt vniuerſale logicoꝝ qđ eſt vniuerſale ꝑdicationis: et poſterius diciᵗ queadmodũ gen⁹ ⁊ ſpecies ⁊c. Et ipſum quidẽ ꝯtrariũ eſt priori: qm̃ eſt poſterius apud naturã: prius vo apud hominẽ cũ ex ipſo oĩs noſtra cognitio diriueᵗ. Tertium eſt vni⸗uerſale mathematicoꝝ quod dignitas nũcupaᵗ: queadmodũ ꝑma pn⸗cipia ſiue dignitates. verbi gratia. Omne totũ eſt maius ſua parte et ipm quidẽ eſt mediũ ꝑdictorũ: qm̃ eſt apud hominẽ ⁊ naturã prius cũ ab ipſo vnaqueqꝫ veritas roboreᵗ.

Quartū vō eſt vl'e medicoꝝ qḋ vl'e ſubiecti capacitate noiat': q̄lia ſunt fe. decoratio: veneficiū: ſolutio cōtinui: diſlocatio ſil'r ꝛ apa: qm̄ vel totū corpus ſimul occupant cū inſunt velut feb. ꝛ veneficiū vel apta ſunt quibuſcūqꝫ corpis partib⁹ aduenire velut ꝯtinui ſolutio. ſil'r ꝛ apa vl' pluribus partib⁹ ſimul vl' diuiſim: queadmodū diſlocatio iuncturarū. Et hoc quidē vl'e poſtremū eſt predictoꝝ: qm̄ ꝛ apud naturā: ſimil'r ꝛ apud hominē poſterius eſt: queadmodū totū integrale ſcit' poſterius ſua pte. Scriptū itaqꝫ de morbis vl'ibus nō loquemur: niſi de tribus que ſunt fe. venenatio ꝛ decoratio. Alia vō manuali derelinquem⁹ operationi. Verū qm̄ de talib⁹ aliquid boni ſcribere difficile eſt. Eſt nāqꝫ fe. morb⁹ periculoſior qui eſt vt ait Gal'. viij. de inge. ſanitatis. qm̄ acutiſſima qualitate corpus afficit ſingulaſqꝫ ptes inficit: ꝛ opus virtuti denegat: neqꝫ medicie preſtat apparatū. Et qḋ oīm difficilius eſt abruptis ꝓnoſticātiū ſentētijs medicātiū aīm ptractaret: idcirco diuine pietatiū auxiliū deuoto corde ſedulus interpello: quaten⁹ ſcribētis calamū taliter manuducat: vt nec in fe. cognitione deuiet: nec in curatione erret: neqꝫ in futuroꝝ preſagio vacillet: offerēs ſibi verbum Gal'. ſcriptum tertio libro de medicinis ſimplicibus. parte proemiali. In primis deū proteſtor cuius nomen ſit benedictum.

¶ De diffinitione ꝛ diuiſione fe. Cap. primum.

Febris eſt calor omino cōtrarius naturali: ꝓpter quod ꝛ feruor incōmēſuratus ethymologiſatur. Hec aūt cōtrarietas attēditur in tribus. Primo quidem in forma et eſſentia: qm̄ calor naturalis eſt calor mixti ſm ꝙ mixtū. Calor fe. vō eſt calor elemēti ſm ꝙ elemētum: qm̄ eſt calor naturalis in igneū permutat⁹: vt dicit Gal'. in cōmē. illi⁹ amphō. Que creſcūt ꝛc. Secundo differunt in fine ꝛ opere: qm̄ naturalis calor opationes oēs in nobis perficit ꝛ corp⁹ cuſtodit. Calor vō febrilis deſtruit ꝛ corrumpit. Tertio vō in efficiēte atqꝫ in motu: qm̄ calor naturalis mouet' a circūferentia ad centrū per viā vnionis. calor vō fe. a cētro ad circūferentiā per viam ſegregationis mixti in ſimplicia elemēta: ꝓpter quod ꝛ a philoſophis calor putredinis appellat': vt patet. iiij. metheororū. Non poſſunt aūt predicti duo calores eidē ſubiecto ineſſe ſiue conferre cū natura ſit contrarioꝝ eidē ſubiecto viciſſim ineē: q̄propter ſicut calor naturalis ꝑmitiuus eſt in corde cū ſit fons vite ꝛ ab ipſo procedat per venas ꝛ arterias in membra corporis vniuerſa vitam ipſis tribuēs ꝛ virtutem: ita eſſe oportuit ꝛ in fe. verū cum calor naturalis ſit temperatus atqꝫ in medio exiſtēs: qm̄ oē naturale eſt temperatū: ꝛ omne temperatū eſt naturale: vt ait gal'. j. de accidēti. Concludit' euidēter ergo ꝙ queadmodū calor febrilis ab ipo recedit per exceſſuꝫ: ita frigiditas cōplexionis equalis ab ipſo recedit ꝑ defectū. Et iſta dicit' apud medicos ethica ſenectutis. Ex qb⁹ oib⁹ talis a Gal'. j. de fe. deſcriptio fe. colligit' aggregās oīa gn̄a cauſaꝝ. Qm̄ fe. eſt calor innaturalis primo accēſus in corde ꝓcedens ab ipſo ꝑ venas ꝛ arterias mediāte ſpiritu ꝛ ſanguine in totū corp⁹ nocēs ſenſibiliter eius opationi naturali: nō ſicut calor ab ira vel exercitio vl' ab igne: niſi cū fuerit vlterius permutatus. Neqꝫ reſiſtendū eſt tali diffi

nitioni per hoc qđ dicit calor inna turalis queadmodū faciunt sophiſte putantes caloꝛē naturalē in corde eſſe rem aliā a calore innaturali eiuſdem: qm̄ illud a ſuperiori reprobatū eſt artifice: ſcȝ ꝙ duo accidentia ſolo numero differētia ſimul in eodē reperiri poſſint ſubiecto: q̄re ſciendū ꝙ ſunt vnus ⁊ idē velut in carbone ignito donec inflāmetur. Similr neqȝ obijciendū ꝙ in feb. epiala ⁊ lipparia calor fe. nō expāditur per totū: qm̄ illud fit ꝑ accidens ⁊ a cauſa prohibēte: prout explanabimus cum de eis differem⁹. Cuius quidē ſimile accidit in p̄mo pūctali principio fe. cuiuſcūqȝ ⁊ ꝓprie humoralis: qm̄ tūc corpus infrigidatur exterius: ⁊ quādoqȝ ſuperuenit rigor ſuper totū: ita vt ex hoc ſtulti putēt eſſe paroxiſmū fe. interpollate: quē frigus et rigor et horripilatio ꝯſueuerūt antecedere priuſq̄ꝫ fe. ſupueniat vel materia putrefiat. Talis nāqȝ corꝑis frigiditas non accidit niſi q2 natura febrilis caloris ſitr ⁊ ſue cauſe nocumentum percipiēs per totū reuocat ſua ꝓpria inſtrumēta: ſpm̄ ſcȝ ⁊ calorē et ſan. ad cor: vt ibidē vnita roborētur cōtra morbū: quare ꝑ accidens depauperant extrema calore ⁊ colore. Ex predictis ergo oſtēdit qm̄ et ſi epar vel ſtomach⁹ vel cerebrū vel ſplen ⁊ vniuerſaliter oīa mēbra corporis inflāment preterq̄ꝫ cor ſit inflāmatum non fiet vera fe. quēadmodū etiā ſi epar ⁊ mēbra ſingula infrigident preter cor dicet ethica ſenectutis vł ydropiſis vł cachetia. Quapropter ſequit vt oīs feb. ſit calor innaturalis corꝑis totius: ſed illud nequaq̄ꝫ ꝯuertat. Concludit etiā ꝙ certe ex nullo accidētiū cognoſci poſſit fe. p̄ter q̄ꝫ ex actiōe leſa v̄tutis vitalis que pulſu ꝑcipit arteriarū: qm̄ immediate ſe diffundit a fonte ⁊ ſtipite in riuulos atqȝ ramos: ꝓpter quod ait gał. lib. ſuo de pulſibus. Pulſus eſt p̄co fidelis ſuꝑ diſpoſitiones cordis q̄ nō falli poteſt nāqȝ vrina tingi plurimū: lȝ nō ſit in corde fe. oīno. Diuidentes autē febres dicamus ꝙ omne accidens diuidit penes ſuā materiam ſubiectā per quā diffinit in abſtracto vel concreto. Subiectū autē febris concretū eſt corpus humanuȝ viuēs cū morbus ſit paſſio viuētis: vt ait Ariſto. in libro de cauſa longitudinis ⁊ breuitatꝫ vite. Hoc v̄o corpus tribus ſtm̄ partib⁹ integratur que ſunt mēbra ſpiritus et humores. Quarum prima corpus conſtituit. Alie v̄o due in eſſe viuo et operatione conſeruant. Sic igitur ſunt tres prime febris ſpecies ſiue differentie: quia ſi calefactū eſſe ſit in membris ⁊ eorū humiditatibus ſecūdis. Calefieri v̄o in ſpiritibus ⁊ humoribus primis conſtituet fe. ethica. Si v̄o calefactum eſſe ſit in ſpiritibus: calefieri v̄o in membris et humoribus cōſtituetur feb. effimera. Si v̄o calefactū eſſe ſit in humoribus: calefieri v̄o in membris ⁊ ſpiritibus cōſtituetur fe. humoralis que ⁊ putrida nūcupat. Iſtarū aūt ſubdiuiſiones ꝑtractabim⁹ inferius ſigillatim cū in ꝓprijs capi. de qualibet loquemur. Signa febris in eo ꝙ fe. ſunt caliditas corporis totius apud tactū maior debito et ſolito ſine cā manifeſta. Et pulſus maior fortior velocior atqȝ ſpiſſior q̄ꝫ ſit per naturam. Similiter et anhelitus ⁊ actio leſa in om̄ibus operibus natnre. Apud actionem v̄o leſam virtutis naturalis impeditur appetitus ⁊ digeſtio: euacuatio ſtercoris ⁊ vrine: verūtamen diuerſificant hec oīa accidētia ꝑ ſpecies fe. diuerſas p̄dictas: ꝓut ſuis capłis enarrabim⁹. Et fe. quidem

ſimilitudinē ſiľr et differentiā triū
p̄dictaꝝ talē nobis tradidit Gal.
medicoꝝ princeps. p̄mo de fe. ⁊ ei⁹
interpres Auicen. q̄rto can. fen. j.
Et quomō eſt cum lebes calid⁹ ca-
lefacit aquam in ſe et aerē extra ſe
quod eſt exemplū fe. ethice. Et eti
am cum aqua fluens effundit̄ in le
betem et ip̄m calefacit et aerem vi
cinū quod eſt exēplum fe. putride.
Et etiā cum lebes et aq̄ frigida ca-
lefaciūt in aere calido qđ eſt exem-
plū fe. effimere. Et ex hoc ſcire po
tes in ope qđ facili⁹ eſt curare feb.
effimeriā q̄ putridam: ſicut et pu-
tridā q̄ ethicam p̄me ſpeciei: neq̄z
cōfirmatā ꝯpare volueris fe. putri
de in vltimo malitie cōfirmate. Di
cunt p̄terea medici q̄ fe. putrida ē
fe. fiens: qm̄ eſſe ei⁹ depēdet a ſua
cauſa. Febris v̄o ethica et effimera
ſunt morbi facti qm̄ poſt eaꝝ imp̄ſ
ſionem amplius a cauſa nō depen-
dēt. Ipſe nāq̄z ſunt vt plurimum a
cauſa primitiua cuius q̄dā nulla vľ
modica repit̄ intentio in curando.
Fe. v̄o putrida fit vt plurimū a cau
ſa anc̄edente et cōiuncta: quare me
dicatio p̄cipua repit̄ in cauſa: vt ait
Gal. viij. de ingenio ſanitatis. fe. g̃
facta vna intentione curat̄ q̄ eſt al
teratio. Febres v̄o fiētes duab⁹ in-
digent intentionibus que ſunt eua
cuatio et alteratio pfecta. Quelibꝫ
p̄terea fe. ſi nōdū impreſſerit ei⁹ di
ſpoſitionē in corpus et ſit imp̄mere
parata ex quacūq̄z leui cauſa dr̄ fe-
bris futura fieri. Et indicatio eius
in cura p̄cipua ſumit̄ ab actu p̄ſer-
uatiuo qui cōſiſtit in rectificatione
talis cauſe vel ei⁹ euacuatiōe. ¶ Vl
terius ſciēdū q̄ fe. eſt eſſentialiter
mala cōplexio calida ꝓut ex dictis
probatum eſt. Eſt tamē et mala cō
plexio ſicca per accidens ⁊ ex con-
ſequenti: qm̄ omis calor cū exceſſe
rit exiccat queādmodum et frigidi
tas humectat vt dicit Gal. loco p̄e
dcto. q̄re ⁊ res ſiue ſint cibi ſiue me
dicine oportet vt ſint frigide hūide
cū virtute. vñ ait Ipo. p̄ma pt. am-
pho. humide diete omnib⁹ febribus
cōferūt explicās q̄litatē dubiā ſub-
ticēs v̄o certam ꝓpter breuitatem.

¶ De febre effimera. Capľm. ij.

Febris effimera prout in
prioribus oſtēdimus eſt
mala cōpľo calida diuer-
ſa corpis toti⁹ accenſa tñ
primitus in corde hñs ra
dicem ⁊ calefactū eē in ſpiritib⁹ ra
mos v̄o et calefieri in humorib⁹ at
q̄z mēbris nocens ſenſibiliter actio
ni naturali: ſed qm̄ vt ait Gal. pri
mo de fe. melior febriū diſtinctio ē
q̄ ſumit̄ ex ſuba. Idcirco p ſpecieb⁹
fe. effimere diſcernēdis ſpm̄ capia
mus dicentes q̄ qm̄ triplex eſt ſpi-
ritus ſcꝫ vitalis naturalis ⁊ aialis:
nō quidē q: differāt eſſentiali for-
ma vel efficiēte vľ materia ſed ſolo
fine: ſiľr ⁊ mō ꝯpľonis. vbi gratia.
Omis nāq̄z ſpūs eſt p eſſentiā cor
pus mixtū clarū ſubtile calidū ver
gens in ſiľitudinē ſupceleſtiū corpo
rū. vt ait Auic. in lib. de virib⁹ cordꝭ.
Eſt etiā a corde ⁊ in cordis ſiniſtro
vētriculo gñatus ſm̄ formā ſuba-
lem et cōplexionē pfectā ex ſangui
ne puriſſimo in vētricľo dextro ag
gregato: verūtñ qm̄ ſub hac forma
et ꝯpľone nō poterāt imediate ope
rationes oēs corpis exercere: quo-
niā eius caliditas ſupfluēs ꝓhibuit
opationes aiales: hūiditas v̄o defi-
ciens opationes naturales tranſmi
ſit ip̄ꝫ ſapiēs natura ad mēbra duo
p̄ncipaliora p⁹ cor. ſ. cerebrū ⁊ epar
vt in ipſis nouū gradū ꝯpľonis in-
duēs p̄dictis opationibus aptaret̄.
¶ Hoc igit̄ calefactū eē aut ſtat in
fixū ſpūi vitali qui prior eſt atq̄z ca
lidior ⁊ ſimplicior oim: aut natura-
li q̄ cōpoſitior aut aiali qui oim eſt

maxime reſtrictus atqȝ tēperatus. ¶ Si quidē infixū fuerit pmo ſpiritui vitali ꝯſurgūt q̄ttuoꝛ ſpecies. Prima ꝗdā ꝓpter irā inflāmatā. Scḋa ꝓpter triſtitiā cōſtringētē. Tertia ꝓpter aerē calīm purētem. Quarta ꝓpt̄ aerē frigidū opillātē. ¶ Si vō calefactū eſſe fuerit infixum ſpūi naturali cōſurgūt quinqȝ ſpēs. Prima ꝗdā ꝓpter famē vl̄ ſitim inflammātē. Scḋa ꝓpter cibū vl̄ potū calefacientē. Tertia ꝓpter nauſeatiuā ſacietatē oppꝛimētem. Quarta ꝓpter vētris fluxū vel ſtipticitatē ſupfluentē. Quīta ꝓpter negligentiā exercitij vel bainei cōſueti vl̄ flebothomie vl̄ ſudoꝛis oꝛificia venaꝝ opillantē ad quod etiā reducit̄ oīs res opillans ꝛ p interius vt cib⁹ ꝛ pot⁹ groſſus viſcoſus. Et p exterius vt balneū in aq̄s tinarū vel decoctiōis herbaꝝ opil̄. Et ſi calefactū eſſe ſit infixū ſpūi aīali ſurgūt ſex ſpēs. Prima ꝗdā ꝓpter ſolicitudinē anguſtantē. Scḋa propter vigilias pdurātes. Tertia propter excedentē ſomnū. Quarta ꝓpter catharrū calidū adurentē vel frigidū cōſtringentē. Quinta propter aerē calidū cerebꝛū colliquātē vel frigidū cōſtringentē. Sexta ꝓpter exercitiū et laboꝛē fatigantē. ¶ Signa aūt fe. effimere cōia ſūt pulſus nō valde velocioꝛ neqȝ frequētioꝛ naturali cōſueto: ſilr̄ ꝛ anhelitus. ꝛ qm̄ in ipſis dyaſtoles maioꝛ eſt ꝙ ſiſtoles cū neceſſitas euacuandi ſit adaucta preter ꝙ neceſſe ſit fumū capꝛinoſum. Et vꝛina nō pdit ſignū digeſtiōis a pncipio neqȝ tingit̄ vehemēter et tactus quidā coꝛpoꝛis eſt calid⁹ a pncipio qui manuȝ pungit: v̄m ſtatim remittitur ſi man⁹ in loco ſteterit tpe non lōgo neqȝ lingua eſt vehemētis ſiccitatis vel aſpitatis vel magnitudinis ꝛ ſitim ei⁹ extinguit magis aer frigidus ꝙ aq̄. Et ex ſignis circūſtātibus ſunt poſt appentia: qm̄ in pꝛīcipio fe. nō accidit hoꝛripilatio vel pauca. neqȝ in declinatione fit ſudoꝛ oīno vel pauc⁹ roꝛidus ſubtilis. ¶ Signa vō pꝛopꝛia cuiuſcūqȝ trahūt̄ ꝯplete ex infirmi narratione ſiue āñceſſione cauſe pmitiue cuiuſcūqȝ ſupꝛadicte quā decet medicū diligēter indagare.

Methodus. Cura feb. effimere ſm oēs ei⁹ ſpēs fere eſt vna ꝛ eadē in gñe qḋ eſt: vt habeat̄ intētio ſup alleuiatione cauſe pꝛimitiue q̄ feb. inducit cū adminiſtratiōe rei oīno cōtrarie donec intēperies inducat̄ qm̄ vt ait Ypo. In oī motiōe coꝛpoꝛis cū cepit ꝗs laboꝛare ſtatim quieſcere remediū eſt: nec in hoc cadere pōt erroꝛ apud aliquē ſcientē in medicina p̄ter quā in duab⁹ ſpēb⁹ q̄ vlterioꝛē curā ad ſe trahūt. Prima quaꝝ cā eſt que fit ex nauſeatiua ſacietate in qua ꝗdē opȝ cām decidere ꝛ p⁹ hoc diſpoſitionē alterare: vt ait Gal̄. viij. de ingenio ſanitatis. vbi grā. qm̄ ſi crapula ſit in ſtōacho qḋ ſcies qꝛ recēs eſt: neqȝ añ tp̄s lōgū aſſumpta. Silr̄ ꝛ ſentit patiens doloꝛē grauatiuū apud ptē ventris ſupioꝛē cū eructationib⁹ diuerſis tūc nō euadet alterū duoꝝ modoꝛū qm̄ vel ē cibus nondū coꝛrupt⁹ p̄liſmū ſed pōt reduci ad benignū: qḋ ſcies ex eructatione ſapoꝛē cibi retinēte q̄re det̄ dyatriūpipeon dyagallāga cū vino veteri amaro puro in modica tñ ꝙtitate ne foꝛte feb. diſpoſitio augmētaret̄: ꝛ poſt h̄ abſtineat a cibo p duos vel. iij. dies et doꝛmiat ꝓpoſſe vel exerceat̄ donec tota crapula digerat̄ et redierit appetit⁹. et fiāt oīa dicta ca. de debilitate ſtōachi Vel cib⁹ eſt coꝛruptus qḋ ſcies qḋ eructatiōes ſunt fetide hoꝛribiles fumoſe quidem ſi

corruptio ꝓceſſerit a calido excedẽte acetoſe. v̄o ſi a frigido deficiẽte quare ſtatim educat̃ a principio ꝑ vomitũ: vt docuim⁹ ca. de boliſmo. ¶ Si v̄o cib⁹ ad inteſtina deſcẽderit diſtinguẽdũ fere fiet in hac materia: qm̄ ſtat adhuc in ſuꝑiorib⁹ et gracilib⁹ qđ ſcies qꝛ ceſſant eructationes et dolor ſentit̃ circa vmbilicũ et anteceſſit cauſa ꝑ lõgũ temp⁹ poſt cibũ aſſumptũ q̃re ſi ſit beniuolus cum dyatriũpipeon ſicut prius: qm̄ ⁊ in inteſtinis gracilib⁹ quodã mõ ꝑficit̃ digõ prima: vt ait Gal. viij. de ingenio ſanitatis. cap̄. de fe. effi. ex ſacietate. ¶ Si v̄o ſit maliuolus torſiones ⁊ anguſtias cũ vigilijs educant̃ ſtatim a principio cum medicina leui ſicut ſtõatichõ laxatiuũ et beneđ. et yerapigra vel cum cliſteri lenitiuo dicto ca. de ſtipticitate vẽtris. vel cũ ſuppoſitorijs dictis ibidem. vel cibus deſcendit ad inteſtina groſſa inferiora q̃re tunc educatur ꝑ cliſteria ſiue crudus ſiue corruptus fuerit. ¶ Scđa v̄o ſpẽs difficilis eſt q̄ fit ex opillatione orificiorũ venarũ capillarꝫ ⁊ pororum cutis in qua q̄dẽ neceſſe eſt vt medicus ſtatim a principio ſagaciter ꝓcedat ne forte in fe. putridã cõuertatur ad quã maxime prona eſt propter ꝓhibitiuã humoris tranſpirationẽ. Primo igitur materias euacuet cum flebothomia quidã ſi ſan. ſolus vł oẽs humores ſimul eq̃liter dominent̃ quod ſcies ex habitudĩe carnoſa vel plectorica et vrina rubea vel confuſa et colore corporis viuido vł turbido. Cum farmacia v̄o ſi vnus humor ſolus alius a ſanguine vel duo dominẽtur. Quod ſcies ex vrina citrinã ſubtili vel karapos groſſa ⁊ regimine precedente poſt euacuationem v̄o poros aperiat cũ balneo aque dulcis tepide vel aq̄ decoctionis florum camomille in quo totum corpus leuiter fricetur tempore longo in ieiuno ex farina fabarũ vel furfure vel ſale: ſimil̃r et per interius cum ſirupo acetoſo vel oximelle et cibis ſubtilibus: ita tamen vt ſi opillatio fortis fuerit quod ſcies quia feb. et anxietas non eſt fortis ſed modica leuioribus inſiſtendum eſt medicinis.

Emperica. In cura oīs feb. effimere preterq̄ in illa que fit a fame vł ſiti vł exercitio excedẽte ↄferre videtur euacuatio cum flebothomia vel farmacia iuxta electionẽ predictam. Similiter et dieta tenuis in q̄to atq; quali: quoniã et ſi non q̄libet fe. effimera ſit cũ materia plurima ſine repletione in qualibet tñ ipſarum ledit̃ virtus digeſtiua quare cibum ſimul plurimum vel groſſum non poteſt elaborare. neq; per hoc timendũ eſt de virtute cum tẽpus fe. ſit breue: vt infra iaz dicet̃. In declinatione v̄o cuiuſlibet ipſarũ competit balneũ aque dulcis tepide: quoniã calorẽ fe. alterat ⁊ reliquias inſenſibiliter reſoluit. Sciendũ preterea q̄ in fe. effimera predicta quandoq; ſurgunt accidentia mala que ſunt dolor capitis vomit⁹ faſtidium ſitis et ſiſia quibus ſuccurrendũ eſt ꝓut in ſingulorꝫ capitulis docuimus ꝓpoſſe.

Canones. Dicit Ga. viij. de ingenio ſanitatis q̄ propriũ feb. effimere eſt nõ tranſire tertium diem q̄ ſi ceſſauerit de ſcđa breuior et leuior dicetur. Si v̄o prima die ceſſauerit veriſſima atq; puriſſima nũcupatur cum nomen fe. effimere temp⁹ vnius diei a grecis interpretetur: nec eſt aliqua febris effimera que diez tertiũ trãſire poſſit preter q̄ in fe. putridã conuertat̃ excepta ea q̄ fit ex opillatione orificiorꝫ venarum ⁊

pororũ q̄ quidē durare pōt vſq3 ad diem quintam. ꝙ ſi tunc natura re ſoluit in putridā eſt conuerſa qua re et hec fe. non eſt vere effimera: ſed quaſi media inter effimeram ⁊ putridā iudicatur. Dicit etiā Gal. ibidem. ꝙ ꝓpriū eſt fe. effimere nō habere periodos neq3 paroxiſmos quoniā periodus a materia depen det humorali preter ꝙ in fe. effime ra ex opillatione q̄ quidē periodos habet. vbi grā. qm̄ ſi materia opil lās fuerit groſſa flegmatica fiet pe riodus diurn⁹. Si vo cholerica ſub tilis fiet periodus de tertio in ter tiū. Si melēica de q̄rto in q̄rtū. Si ſang. affligat aſſidue velut ſynocha cū acerbatione apud aurorā. Iſtis nāq3 alterationū tpib⁹ materia pa rū poſt parū opillat: et parum poſt parū euaporat. Dicit p̄terea Gal. ad iſtud ꝓpoſitū ꝙ ad apoſtema in trinſecū in quocūq3 membro nō po teſt accidere fe. effimera. Ad apo ſtema vo extrinſecū ⁊ ꝓprie puū et in aliquo emūctorioꝝ nō ſequit̄ ni ſi fe. effimera qđ eſt qm̄ in eis non puenit vapor putridus ad cor cum ſua ſubſtātia ſed cū vtute et altera tione ſola qđ eſt ꝓpriū effimeraꝝ.

Pronoſticatio. Solici tandum in cura fe. effimere ſtatim a principio qm̄ ſi diem q̄rtā vel q̄n tam ad plus tranſierit feb. putridā inflāmabit. Itē ſi fe. effimere cali dior ⁊ fe. ⁊ oīa accidētia de die ī diē minorent̄ ſalubre. Si vo calor forti ficet̄ et pulſus diuerſificetur ⁊ dya ſtolis minoretur cū augmentatiōe ſiſtolis ⁊ vrina tingatur: neq3 in ea ſigna digeſtionis perſeuerent cum fetore corporis et omniū exiſtentiū amplius debite ſignificāt: quoniā apud diem quartum vel quintū cō uertitur in putridam timoroſam ſi non ſuperuenerit ſudor roꝛidus aut vomitus ſpontaneus aut fluxus vē tris: aut exitus ſanguinis narium: aut alia euacuatio ſenſibilis eradi cans cauſam antecedentē feb. putri de fieri future. Itē ſi in apoſtemati bus interioribus ſigna fe. effimere pure apparuerint paruitatem apo ſtematis ⁊ ſalutem ſignificāt. Ecō tra vo ſi ad apoſtemata extiora ve lut in emunctorijs ſigna fe. alterius apparuerint preter ꝙ in fe. effime ra magna apoſtematis timoroſum ſignificat. Unde Ipocra. iiij. ꝑticu. ampho. In bubonibus oēs fe. male exceptis effimeris. Itē corpus ſan guineū ꝑ naturā ſi febriat feb. effi mera ꝓpter nauſeatiuā ſacietatem ꝓnū eſt labi in fe. putridā timoro ſam ⁊ ꝓprie ſi ventrē habuerit ꝯſti patū ⁊ demū in ethicā ꝑniciosam. Itē corpus flegmaticū ꝑ naturā fe bricitās fe. effimera ab eſtu ſol vel negligentia purgatiōis ⁊ exercitij cōſueti ꝓnū eſt labi in fe. putridas cronicas malignas niſi apud diē ter tium vel quintū euacuatio ſupuene rit ſenſibilis copioſa. Itē corp⁹ me lācholicū ꝑ naturā. Itē corp⁹ melā cholicū ꝑ naturā maxime potēs eſt omī febri effi. reſiſtere ⁊ hoc q̄dem rōne ꝯplonis queadmodū corp⁹ tē peratū id potēs ē facere rōne forti tudinis vtutꝫ. Itē corp⁹ calm ſiccū ꝑ naturā facili⁹ a feb. effi. curat̄ ꝙ corp⁹ frigidū ⁊ hūidū ꝑ naturā que admodū ⁊ facili⁹ labit̄ in ipaꝫ. Vn̄ ypo. ij. ꝑti. āpħ. In morbis min⁹ ꝑi clitant̄ egrotātes ⁊c. Itē fe. effime ra ꝓpter opillationē venaꝝ ⁊ poro rū corpis eſt oīb⁹ alijs difficilior in cognoſcēdo atq3 curādo: vt di. Ga. viij de inge. ſan. q̄propter ad ipaꝝ cognitionē pleni⁹ hn̄dā ſcire cōue nit: qm̄ h̄ gen⁹ fe. nō accidit corpi bus extenuatis ſed repletis ad ipa rū curationē vo purgatiōib⁹ ſtatiꝫ a p̄ncipio fortibus inſiſtendū.

❧De febre ethica et eius ſpeciebus. Capl'm. iij.

FEbris ethica vt in principio diffinitionis fe. oſtendimus eſt mala cõplexio eq̃lis calida ſicca habens calefactũ eẽ in cordis ſubſtantia p̃mo ⁊ ſubſtãtia alioꝝ membroꝝ ex ↄ̃ſequẽti: calefieri v̾o in humorib'⁊ ſpiritibus. Fit aũt hoc genus fe. raro per ſe incipiẽdo: vt plurimũ autem ↄ̃ſequẽdo egritudines alias. Cum aũt fit per ſe incipiẽdo fit ab ira aſſidua vel labore vl' fame vl' coitu cor ⁊ mẽbra inflãmãte atq3 exiccãte. Cum v̾o fit cõſequẽdo fit altero duoꝝ modoꝝ: quoniã aũt cõſequit̾ egritudines vniuerſales: ⁊ hoc vt plurimũ. Omnis nãq3 fe. putrida cũ perdurat: ⁊ p̄p̄e in corpore cholerico vl' melãcholico trãſit in ethicã: aut cõſequit̾ egritudines particulares: et ſic accidit poſt debilitatẽ quinq3 membroꝝ principaliũ: p̄cipue cordis pulmonis epatis ⁊ ſtomachi atq3 renũ cu3 ſuper aliquo ipſorũ mala cõplexio calida ſic longo tempore durauerit: vt ait Gal'. iij. de inge. ſanita. Et in iſto quidẽ ſ̄mone cõprehẽdẽdo inteſtina ⁊ venas ⁊ meſeraicas quoniã ſtomacho ⁊ epati alligant̾. Sunt aũt fe. ethice tres ſpecies ſiue gradus. Primus quidẽ incipiẽs ⁊ eſt cũ humiditas ſc̃da q̃ ros d̾r mẽbroꝝ circũfluens depaſcit̾: quẽadmodũ ⁊ cum lucerna depaſcit oleũ circũnatans: ⁊ hec eſt cura cõis facilis: ſed cognitionis ſumme difficilis. Sc̃ds v̾o p̄cedẽs: et eſt cũ hũiditas ſc̃da que cambiũ dicit̾ mẽbris imbibita conſumit̾: quẽadmodũ cũ lucerna cõſumit oleum imbibitũ in lichino. Et ipſa eſt facilis cognitionis: difficilis v̾o curationis. Tertius autẽ eſt perficiens cũ humiditas tertia que glutẽ d̾r membroꝝ ſubſtantiã ↄ̃glutinans inanitur: quẽadmodũ cũ lucerna inanit humidũ radicale lichinij: ⁊ hec eſt manifeſte cognitiõis: ſed impoſſibilis curatiõis. Q̃m l3 humidũ fluens reſtaurari poſſit: humidũ tñ radicale nequaq̃. propter quod ait Auic. iiij. canoñ. p̄ſenti ca. ꝙ ſi tertia ſpẽs ethice poſſet curari poſſet ſenex ꝑ naturã iuuentutẽ induere et ſe ineſſe viuo perpetuare. Signa p̄pria fe. ethice trahũtur a rebus quinq3. Prima quarũ eſt caliditas corporis infixa qua3 eger nõ ſentit vel parũ. Et cũ medicus manum apponit ſentit a p̄ncipio calorem lentũ niſi fe. putrida cõplicet̾: ſed ſi man⁹ diutius immoret̾ ſentit augmentũ caloris velut pũcturam acuũ cuius ↄ̃trariũ eſt in fe. effimera ⁊ putrida. Sc̃da eſt q̃m hec feb. nõ habet paroxiſmos nec exacerbationes aliqua horaꝝ diei: immo eſt fixa eq̃lis tẽpore aſſiduo: niſi forte per accidẽs. verbi gratia. Quoniã vt ait Gal'. l. de febribus. fe. ethica ſemꝑ fortificat̾ ꝑ duas horas cibo aſſumpto: l3 diuerſis horis inordinatis. Et ideo quoniã tunc calor bullit ex aduẽtu humidi nutrimentalis ſuper mẽbra velut cũ aq̃ ſpargitur ſuper calcẽ viuam. Tertia eſt pulſus ſpiſſus velox durus debilis ſubtilis ⁊ lõgus ex caliditate ⁊ ſiccitate arteriarũ ⁊ cordis cum debilitate virtutis: quapropter ſi filum humidũ circũdatur brachio citi⁹ exſiccabitur apud arterias. Similr ⁊ ſi vnguentũ vel liquor liniat̾ ſuper corpus totu3 citius exiccabit̾ apud thoracem. Quarta eſt vrina velut corporis ſani: et proprie in p̄ncipio verũ cũ proceſſerit fit vrina citrina intenſe cũ oleagineitate ſupficiei: et cu3 maxime p̄ceſſerit fit aquoſa cũ vnctuoſitate plurima p̄pter caloris innati extinctionẽ et hũiditatũ radicaliũ membroꝝ ⁊ ſpermaticoꝝ

conſumptionē. ¶Quinta ab habitudine corporis trahit: vt ſi cū predictis corpus de die in diē extenuetur ſine cā manifeſta et vigilie ſuperfluant cum proſtratione appetitus et deſiderio aſſiduo attrahendi aerem frigidū. ¶Signa autē diſtinctiua trium ſpecierū predictarum ſunt additio et remiſſio ſignorū predictorum. verbi grā. quoniā ſi ſigna priora oīa fuerit recētia atqꝫ remiſſa eſt prima ſpecies. Si vo fuerint fortiora et facile apparētia: ita vt vrina ſit oleaginea ⁊ adeps ventris ⁊ muſculorū minoretur et oculi concauētur fiet ſcda ſpecies. Cū vo fuerint vltimata ⁊ facies fuerit tornatilis ⁊ caro muſculorū oīno conſumpta donec oſſa et nerui apparere ceperint preter conſuetudinem ⁊ cutis fuerit tenſa vel corium ad ignem calefactum et arefactum que cum extenditur redit cum plurima tarditate; et vox fiat gracilis et vene apparentes vacue a ſanguine: tunc erit tertia ſpecies mortis vicine preſagia.

Methodus. ſFeb. ethica cum ſit febris facta in humiditatibus: vt diximus caplo de diuiſione feb. auctoritate Gal. x. de ingenio ſanitatis ſolis indiget alterationibus ad frigiditatem ⁊ humiditatē nec eſt opus euacuatiōe cauſe: quoniaꝫ poſt ſuū eſſe non dependet amplius a cauſa niſi forte per accidens: vtpote quādo cōſequitur ad feb. putridam illa remanēte. ¶Hec autem alteratio complete tribus rebus pficitur que ſunt balneum cibus ⁊ inunctio. In aurora igitur ⁊ poſt ſomnū et digeſtionem duplicē completā ſurgat a lecto ſuo moroſe ſine ſtrepitu ⁊ expo neret ventrem ſuū ſi fuerit poſſibile ab egeſtione et vrina tunc intret balneū humectatiuū lenitiuū quale eſt propriū balneum aque dulcis tepide ſub aere temperato et fortius illo eſt aqua decoctionis maluarū foliorū ſalicis populi et cucurb. papaue. et nenuphar. viol. et ordei depilati. Et iterū forti⁹ eſt balneū ex lacte dulci recēti: aut ex lacte ⁊ aq̄ ſil' mixtis: ⁊ ex balneis hūectātib⁹ vt di. Meſue in ſuo de appropriatis. ca. de ſpaſmo. ē qđ fit ex aq̄ dulci in qua cocta ſunt capita ⁊ pedes edorum et agnorum et arietum pinguiū: propter quod et quādoqꝫ fiunt cliſteria cum hmōi et cōferūt vehementer: et in tali balneo leuiter fricetur ſine mora in ipſo: quoniam nutrimentū digeſtuꝫ trahit ad membra et corpus rubificat atqꝫ dilatat queadmodum mora longa in balneo et fricatio aſpera cum ſudore corpus reddit euaporabile. Cuꝫ autē balneū exierit vngua pectus et ſpina tota ex oleo cōi: et ex oleo viol. et cum populeon ⁊ cuꝫ butiro recenti diſſoluto cum lacte recenti mulcto. Et poſt vnctionē fundatur ſupra totum corpus aqua tēperata multa vgens parump ad frigiditatem: tunc quieſcat et dormiat vndiqꝫ pannis cōtectus ſuper lecto molli ſub aere tpato vergēte ad frigiditatem ⁊ humiditatē aliqualē quam attrahat cuꝫ anhelitu ſuo preter ꝙ corpus non tangat circūquaqꝫ. Talis nāqꝫ ordo balneatiōis et vnctionis corpus impinguat calorem feb. alterat et naturalem conſeruat. Et ſi corp⁹ fuerit catharroſum nō fundatur aqua predicta ſuper caput: ſꝫ ſup corpus reſidet omniquaqꝫ. Et ſi aer habitationis ſue non fuerit hmōi per naturam fiat talis per artem fundendo aquā roſ. et ſternendo folia viridia populi et ſalicis et vitis albe. Cum autem bene quieuerit et dormierit ſup lecto ſuo exercitetur parūper in camera donec

calor naturalis excitat⁹ fuerit ⁊ ap
petitus comedendi redierit tūc ab-
ſorbeat aliquid lactis dulcis recen-
tis p̄ ſe vel cum mica panis de ſimu
la et proprie ſi cōſuetus ſit in vſu la
ctis et in ipſo delectet̄ :neq; ſumat
cum eo cibum alium : qm̄ de facili-
mo corruptibilib⁹:vt dicit Gal̄.vij.
de ingenio ſanitatis ſunt lac ſang.
ſperma q̄re in ſtomacho calo cōuer
tit̄ in fumoſitatē in frigido ad ace-
toſum et ſic non nutrit : ſed corpus
aggrauat et virtutē ledit naturalē.
Si igitur lac corrūpi non cōſueuit
in ſtōacho ſuo qd̄ ſcies ex eructua-
tionib⁹ oportet vt ſugat̄ ex mamil-
lis priuſq̄ alteret̄ ab aere continen
te. Quod ſi fieri nō eſt poſſibile de
tur ilico cū mulſum fuerit cū modi
co zuccari ſi ſtōachus ſit calidus vel
modico mellis ſi ſtomachus ſit fri-
gidus:neq; cōueniens eſt in hoc oē
genus lactis: immo precipuū omni
bus eſt lac mulieris ꝓpter omoge-
neitatē ſui ad noſtrū corpus:⁊ poſt
hoc lac aſine:qm̄ omniū eſt ſubtiliſ
ſimū ⁊ minime caſeat̄ in ſtomacho
⁊ poſt hoc lac capre paſte ex herbis
frigidis hūidis ⁊ bono feno ⁊ poſt
hoc vacce et poſt hoc lac ouiū. Sed
oportet vt ipſius pars ſupior tunico
ſa ſepetur cum cocleari poſtq̄ per
vnam horam cōſtiterit vel oportet
vt ipſum cū ferro vel lapide igni-
to donec aceſcat aliq̄tulum vſtule-
tur et partes eius butiroſe conſu-
mantur que ſunt in eo plurime fa-
cilis inflammationis et cum hmōi
balneo et ſorbitione lactis alterna
tim regatur per.iij. ſine omni cibo
alio donec virtus confortetur:tunc
nāq; ad cibos alios gradatim trāſ
feratur. Si vō non ſit conſuetus in
vſu lactis:neq; ſtōachus in ipſo de
lectetur ſorbeat poſt balneum loco
lactis ex iuribus edorum vel pullo-
rum coctꝫ cum portul̄.lactu. cucur.
vel ſimilibus:vel ſumat ex pultibus
ordei vel farris vel auene conditis
cum lacte amigdalaꝝ dulcium ⁊ pe
nidijs: vel ſumat micam panis lotā
bis vl̄ ter in aqua frigida. Et opor
tet vt om̄is cibus eorum ſit actu fri
gidus cum adminiſtratur. Et cum
poſt dies aliquos per hmōi confor
tatus ſit nutriatur cancris fluuiali-
bus vl̄ piſcibus petroſis aſſis ſupra
prunas vl̄ elixis conditis cum vino
granatorum donec ad vſum carniū
proceſſerit edorum agnorum ⁊ pul-
lorum. ¶ Ex fructibus vtat̄ pomis
ſapidis et piris et citonijs aſſis et
pineis ⁊ amigdalis dulcibus ⁊ aue
lanis mundatis et nutritis per no-
ctem in lacte dulci et ſic cum balne-
is et vnctionibus et ſorbitionibus
predictis alternatim factꝫ om̄i die
naturali bis vel ter regat̄ tempore
longo donec fe. extinguatur et cor-
pus reſumat̄. Tunc caueat omnino
a coitu ira et labore:ſed gaudeat ſo
latijs et tripudijs ocio et quiete et
ſomno plurimo propoſſe. Si vō ca
lor feb. intenſus fuerit queādmodū
accidit in ſpecie ſecūda epithime-
tur pectus et cor cum petijs lineis
infuſis in aqua in qua diſſolutus ſit
puluis ro. ⁊ ſandaloꝝ actu frigidis
vl̄ tepefactis ſi corpus ex eis rigorē
ſenſerit. Et in hoc caſu p̄cipit Ra
ſis in almā. vt induant camiſias ſan
dalatas ⁊ proprie cum exeunt a bal
neo in quibus dormiant tēpore lon
go. Et vngatur pectus et ſpina to-
ta cum vnguento iſto actu frigido.
℞. populei. ʒ.ij. olei viol̄. olei roſ.
ſalicis olei nenuphar̄. an̄. ℥. ß. mu-
ſcillaginis draganti muſcillaginū
ſeminis citoniorū ⁊ malue. an̄. ʒ.ij.
cere albe. ℥.ij. conficiantur om̄ia ſi-
mul in forma vnguenti:quoniā cō-
ſumptionem corporis prohibet ex-
cellenter. Et alienetur in eius me-
dicinis caphora quoniā licet ſit fri

gida vehementer exiccat. Hec eſt ergo methodus feb. ethice ratione ſui. Unde ſequuntur ipſam quādoq̃ accidentia que curam ad ſe trahunt et ſunt ſitis vehemens fluxus vētris et ſtipticitas. Ad ſitim igiť extinguēdam vtatur ante cibum p duas horas trociſ. de cāphora dict capło de ptiſi. Et fiant oīa dicta capło de ptiſi. ¶ Ad fluxum vētris vtatur trociſc de karabe dictis ibidem: et in hoc caſu precipuū eſt lac vſtulatum et pultes ex eo facti cum riſo vł farre vel auena: quoniam ſtipticat et nutrit et alterat et confortat. ¶ Ad ſtipticitatem vētris vtatur prunis ceraſis vuis maturis ficubus ante cibum et ſi neceſſe fuerit leniatur cum ſuppoſitorio ex penidijs vel ſapone vel lardo vel cum aq̄ dulci calida in qua diſſoluta fuerit manna caſſiafiſtula tamarindi. Sed nequaq̃ procedatur ad acuta quoniam febrem inflammarent et virtutem deijcerent. ¶ Extat preterea febris ethica plerunq̃ cū putrida vel egritudine alia complicata quā ſequitur ipſa remanente: et tunc fiet cognitionis atq̃ curationis difficilioris propter intenſionē multitudinem et virtutis oppreſſionem. Oportet igiť vt dicta in hoc caſu et dicta in ſequentibus capitulis vbi de febre putrida loquemur debite miſceantur. Ita vt ſi fe. ethica dominari cognoſcatur ex corporis arefactione plurima magis inſiſtam⁹ alteratiuis q̃ euacuatiuis. Si vō fe. putrida dominari cognoſcatur ex vrine confuſione et corporis plectoria magis euacuationibus inſiſtamus in neutra: tamē neutrā ptiū negligam⁹ ſed vtriuſq̃ gradatim paꝝ poſt parū intēdam⁹: qḋ vt meli⁹ fieri poſſit virtutē cōfortemus cū cibis ſufficiētib⁹ appropriatis ne deficiat i via. Et in hͦ caſu penitus alienandus eſt lactis et aq̄ frigide vſus: quoniā materias putridas augmentaret. poſtq̃ eis admiſceretur in ſtomacho vł inteſtinis: ſed loco ipſi⁹ ptiſana collata capiatur vel iulep vel mellicratū ꝑut materia caľa vel frigida poſtulauerit.

Emperica. Electuariū reſtauratiuū quo corp⁹ ethicum impinguatur et infrigidatur ſic fit. ℞. ſucci liquiř. dragaganti gumi arabici roſ. ſandaľ. al. et rub. aā. ʒ. duas. ſemis portulace ſeminis papaueris alb. ſeīm cōmuniū frigidorum mundatorum ſeīs maluarū ſeīs bombacis excorticati ſemis citoniorū. aā. ʒ. iiij. ſpodij reubarbari berberis. aā. ʒ. iij. penid. amili ordei depilati pinearum amigdalarum dulcium auellanarū excorticatarū. aā. ℥. j. zuccari albiſſimi. lib. iij. Et ſunt qui addunt lactis papaueris et vini granatorum ℥. ij. ꝑpter infrigidationem. et ſunt qui addunt ſucci cancrorum fluuialiū elixoꝝ in aq̄ dulci et poſt ꝯcuſſoꝝ in mortario et expſſoꝝ: vel ſucci tortutaꝝ vel ſucci limaciarum vł ſucci pulloꝝ vel edorum vł agnoꝝ lib. ß. ꝑpter reſūptionē. Et ſi ex oīb⁹ electuariū durū vel ꝯfectio mollis vel zuccarū roſ. ꝑut egri deſideriū poſtulauerit. et pōt addi aliq̄d ex ſpēb⁹ dulcib⁹ nō acut ſicut ſunt cinamomū gař. ſpica ꝑpť aromatizationē de q̄ ſumat patiēs poſt exitū cibi a ſtōacho et aū balneū et bibat p⁹ ipſaz aquā zuccari frigidā vł aquā purā. ¶ Electuarium ad reſtringēdū et ifrigidādū fit ex hmōi mixtura. ℞. zuccari ro. ſi vēter ſit fluidus vł zuccari violˀ. ſi ſit ſtiptic⁹ dyagragāti triaſandaľ. aā. p. ß. electuariū ducis q̃rtā pt. illi⁹ ſi ſtōach⁹ ſit debilis in digerēdo addūt aliqui.

Canones. Rationabiliter dubitatur vtrū in cura feb. ethice debeat balneum aītcedere cibum vł ecōuerſo.

videt̄ ꝙ ſic auctoritate Gal. vij. et
x. de ingenio ſanitatis. quē in me-
thodo ſumus aſſecuti ſui: iō ſuffra-
gatur ꝙ balneū antecedat: quoniā
ſi cibus antecederet balneū rapere
tur crudus ad mēbra. Sed hui⁹ con
trarium videt̄: quia cum cibus re-
ſtauret: balneū vō inaniat ⁊ corpus
ethicū reſtauratione ſola indigeat
nō euacuatione. Videt̄ ꝙ cibus ſit
balneo premittēdus. Dicendū autē
videtur ꝙ quodlibꝫ poteſt cuilibet
anteferri: vt eſt de mēte Auicē. iiij.
cañ. fen. j. Verūtamen in hoc acci-
dit diſtictio: qm̄ in hoc corpore ne-
ceſſaria eſt reſtauratio: ſimiliter et
alteratio. Si igit̄ medicus intēde-
ret reſtaurationi: vtpote ſi corp⁹ ſit
conſumptū ⁊ virtus debilitata con
uenit vt cibus premittat̄. Si vō in-
tēderit alterationi: vtpote ſi febris
ſit intēſa ⁊ multū proceſſerit: ita tñ
vt virtus adhuc tolerare poſſit cō-
ueniens ſit vt balneum premittat̄.
¶ Sciēdū tñ ꝙ cib⁹ q̄ pōt p̄cedere
balneū non eſt quicūqꝫ neqꝫ qñcū-
qꝫ offerēdus: ſed debet eſſe modic⁹
q̄titate ⁊ facilis digeſtionis ex ſua
ſubſtantia ⁊ qualitate: velut eſt lac
recēs vel ſuccus ptiſane vel ius car
nium laudabiliū: ſcilꝫ pullorum et
edorum. Et debet offerri per tres
vel quattuor horas ante balneū vt
per fecte digerat̄: neqꝫ crudus vir-
tute balnei ad mēbra capiat̄. Ex q̄-
bus apparere poteſt ꝙ corp⁹ ethicū
poteſt tribus vicib⁹ cibari in die na
turali ⁊ vicibus totidem balneari:
ſed nō pluribus ſi rōnabiliter ꝓce-
datur: ſcꝫ p̄ma in aurora: ſecūda in
veſperis: et tertia in media nocte.
Ita tamē ꝙ he hore anticipētur et
retardent̄ ſm̄ elongationē diei ſup
noctē i eſtate: vl̄ ecōuerſo i hyeme.
Dicit preterea Gal. x. de inge. ſani
tatis. ꝙ maius oportet eſſe tp̄s hu-
mectādi q̄ infrigidādi ꝓpter frigi
ditatē eſſe qualitatē actiuaꝫ valde:
q̄re medic⁹ intēdat ⁊ extēdat multū
humectatiua ſup infrigidatiua cū
virtute. Subdit ibidē ꝙ lꝫ oīs cib⁹
⁊ potus ⁊ aer cōtinēs corpora ethi-
corum ſit actu frigidus offerēdus:
non tñ oportet vt ſit frigid⁹ vltima-
te velut eſt aqua frigida: quoniā et
ſi febrili diſpoſitioni cōferat mēbra
deſtruit nutritiua. Aqua nāqꝫ ſi fri
gida potet̄ ⁊ in ſtomacho remanſe
rit frigida tēpore longo digeſtionē
prohibet ventoſitatē eleuat ⁊ trāſi-
re morat̄ per meſeraicas ad epar:
vt ait Ipo. iij. regiminis acutorum.
Eſt tamē cum aqua frigida potata
ilico inflāmatur ⁊ febrē accēdit: et
quādoqꝫ fluxū ventris: et ꝓprie in
ventre cholerizāte. Sit igit̄ aqua
ipſoꝝ ſimiliter ⁊ potus alij ⁊ cibi tē
perati cum vergētia ad frigidū: qꝛ
et alterāt actu et virtute: neqꝫ con-
uenit vt ſint tepidi: qm̄ tepida ſunt
facile vomitiua.

Pronoſticatio.

Prima
ſpecies ethice facile curat̄: ſed dif-
ficile cognoſcit̄. ſecūda ſpecies fa-
cile cognoſcit̄: ſꝫ difficile curatur.
tertia ſpecies eſt cognitionis mani
feſte: ſed curatiōis impoſſibilis oi-
quaqꝫ. Item ethica febris maxime
accidit infra annum. xviij. et. xxxv.
qm̄ eſt tēpus feruoris: quare in ea
corpus cito maraſmat̄ et moritur.
Ante vō hanc etatem et poſt qñqꝫ
curatur facile vel palliat̄ tpe lōgo:
et proprie i mulierib⁹ ⁊ ſanguineis
⁊ flegmaticis ꝑ naturā. Vñ Ipoc.
v. parti. ampho. Ptiſis fit maxime
etatibus a. xviij. annis ⁊c. Item fe.
ethica vt plurimū interficit in autū
no: qm̄ eſt ſiccū tēpus inordinatum
⁊ p̄ceſſit eſtas calida reſolutiua hu
miditatū naturaliū influentiū ⁊ ra
dicaliū. Unde Ipo. iij. part. amph.
Autūnus ptiſicis malū. Itē ſi cepit

appetitus ꝓſterni: crura inflari: vē
ter influere: capilli cadere: cutē are
ſcere ſiue arefieri: ita vt ſplendeat
velut pergamenū in quo non appa
rent ruge omino ꝓpinqu⁹ erit mor
ti. Unde Ypo. v. par. amph. A ptiſi
habito dyarria ſupueniēs mortale.
Itē ſolicitudo in ꝓnoſticatiōe ethi
mologiarū: qm̄ moriēdo loquunt: ⁊
loquēdo moriunt. Item fe. ethica
facilius accēdit in corpe cholerico
per naturā vel ſexū vel etatē ⁊ faci
lius curat: ⁊ difficilius curat ⁊ ac
cendit in flegmatico. In corpe vo
ſanguineo vel melancholico medio
modo ſe habꝫ: vt patet. ij. p. amph.
In morbis min⁹ piclitant egrotā
tes. Item feb. ethica ſi fuerit cōpli
cata cū fe. putrida ⁊ egritudie alia
quacūqꝫ difficilioris eſt curationis
ꝙ ſi ſola pterꝙ cū yposarcha.

¶ De ethica ſenectutis. Ca. iiij.

Hec egritudo nō eſt fe. ſꝫ
ꝓpter ſilitudinē nōis ad
fe. ethicā: ſilr et diſpoſi
tionis que cōſiſtit in ex
tenuatione: ꝯſumptiōe:
et arefactione corpis ab Auic. ſub
ſmone fe. ethice collocat. Eſt aūt
ethica ſenectutis mala cōplexio fri
gida ſicca dn̄ans ſup cor ⁊ corp⁹ to
tum ex q̄ fit habitudo macra rugo
ſa cū colore pallido vl plūbeo velut
in corporib⁹ ſenū accidit ꝑ naturā:
ꝓpter quod ⁊ ethica ſenectutis dr.
Fit aūt hec paſſio aut ꝑ ſe incipien
do ⁊ hoc vt raro: aut ꝯſequēdo egri
tudines alias: et hoc vt plurimum.
Et cū fit per ſe incipiēdo fit ꝓpter
frigiditatē corpis naturalē ⁊ epatꝫ
ſiccitatē. Hec naqꝫ duo mēbra prin
cipalia ſunt fons ⁊ origo duarū q̄
litatū principaliū quib⁹ vtus natu
ralis ꝑficit et vita conſeruat. Cor
quidē caliditatis: epar hūiditatis:
velut accidit ꝓprie in corporib⁹ me
lācholicis ꝑ naturā vel etatē vel ſo
licitudinē ꝑdurantē. Et ſicut acci
dit illi ſymee de qua loquit Gal. v.
de interioribus. ꝙ ſine cauſa ma
nifeſta extenuabat quacūqꝫ die do
nec et moreret: quā dum ꝑcepiſſet
anathōizari nihil hūiditatis repit
in capſula cordis. Et ex h̄ cognouit
quō cor ꝓpria humiditate priuatū
quā ſibi natura tribuit neꝓpter mo
tum aſſiduū ⁊ calorē ſpirituū cōſu
meret: defecit neceſſario i ſua ſub
ſtantia ⁊ opatione. Cū aūt fit con
ſequēdo fit ꝓpter debilitatē ſtoma
chi ⁊ inteſtinorū ⁊ meſeraicarū aſſi
duā ꝑdurantē: qm̄ ſcꝫ ſuper eadem
dn̄atur humiditas cruda extranea
ꝓpter indigeſtionē ⁊ crapulā ꝑdu
rātē: velut accidit pueris poſt vſuꝫ
fructuum plurimorū ⁊ adultis ⁊ ſe
nibus habētib⁹ naturalr vel ex tpe
virtutē ſtomachi defectam. Signa
ethice ſenectutis in cōi ſunt habitu
do macra ꝑdurās aſſidue cū colore
fedo ⁊ debilitatiōe virtutis quaqꝫ
die preter ſolitū manifeſta. Et eſt
qn̄qꝫ cum appetitu ſufficiēti: qn̄qꝫ
vo cū ꝓſtratione appetitus: ⁊ ꝓprie
cū ſtomachi frigiditas ⁊ vtutis ei⁹
debilitas cū humoris multitudine
vltimant. Signa aūt diſtinctiua ꝑ
ſe incipiēdi vel aliud ꝯſequēdi tra
hunt ex narratiōe patiētis ſuꝑ de
bilitatē ſtomachi digeſtionis vl ei⁹
priuatione ⁊ anteceſſione egritudi
num cronicarū: ſicut de fe. q̄tidiana
et quartana ⁊ ſimilia.

Methodus. Intētio curatiōis hu
ius egritudinis duob⁹ ꝑficit. ſ. hu
mectatiōe ⁊ calefactiōe: ⁊ hec ꝓpe
ſunt cū balneis cibis ⁊ vnguētis: q̄
re curat oīno cura fe. ethice pter ꝙ
op⁹ eſt calefactiuis. In aurora igit
poſt ſomnū ⁊ digeſtionē cōpletā et
ſtercoris euacuatiōe balneet i aq̄
dulci tepida i qua cocta ſint malua
althea arthemiſia calamētū balſa

mita vel in q̄ cocta ſint capita ⁊ pe-
des edoꝝ ⁊ agnoꝝ ⁊ arietū pīguiū
in q̄ fricenꝭ leuiter cū farina faba-
rum excorticatarū vꝉ furfuris ſine
mora in ipſo: qm̄ dū mēbra rubere
ceperit atq; dilatari ex nutrimēto
attracto ꝑ balneū ⁊ fricationē ilico
ceſſandū eſt: ne forte balnei vel fri-
cationis ſuꝑfluitas poros dilatarēt
⁊ corpus inaniret. Tūc igiꝭ inūga-
tur pectus ⁊ ſpina tota cū dyaltbea
mixta cū modico populeon vel cum
oleo nardino vel butiro recēti ſine
ſale: et poſt vnctionē fundaꝭ ſuper
corpus totū aq̄ dulcis tēperata vel
frigida ſi ex ea nō ſenſerit horrorē.
Et ponaꝭ in lecto molli in quo pan
nis mollibus vndiq; cooꝑtus dor-
miat ⁊ q̄ſcat ſine ſudore. ¶Preterea
vō parūꝑ exerciteꝭ ſub aere tēꝑato
donec calor naturalis fiꝭr ⁊ appeti-
tus excitenꝭ: ⁊ tunc comedat ex ci-
bis facilis digeſtiōis calefaciētibꝯ
moderate: ſicut ſunt iura pulloꝝ et
edoꝝ ⁊ agnorum annaliū inſpiſſata
cū vitellis ouoꝝ ⁊ ꝯdita cū zinzibe-
re cinamomo croco cardamomo: et
ſicut ſunt oua ſorbilia et piſces pe-
troſi recētes aſſi vel elixi ꝯditi cum
ſpēbus aromaticis nō acutꝫ. Et ſi-
cut ſunt bucelle panis de ſimula cō
dita cū butiro: nec cibum vna vice
mꝉtiplicet donec digeſtio ſtomachi
ꝯforteꝭ. ¶Poſtꝙ aūt cibus talis di-
geſtus fuerit qđ eſt apud horā ve-
ſperoꝝ redeat ad balneū ſupradi-
ctū. Et ſic regaꝭ per plurimos dies
cū balneis ⁊ vnctionibus ⁊ cibatio-
nibus alternatꝫ bis vel ter quacūq;
die naturali: donec corpꝯ ꝑfecte re-
ſumaꝭ ⁊ diſpoſitio ꝑmuteꝭ: quēad-
modū plene ſcripſimꝯ ca. de cura fe.
ethice. Qđ ſi ſtomachꝯ ⁊ vena fue-
rint humoribꝯ crudis repleta dige-
ranꝭ ſtatim a ꝑncipio ⁊ educantur:
ꝓut docuimꝯ cap̄. de ſto. debilitate.
Et poſt hoc ꝑueniaꝭ ad balneatio-
nem ſupradictā. Et cū ad ſanitateꝫ
redierit debitā vel ꝯſuetā abſtine-
at a coitu vel labore ſuꝑfluo ⁊ vigi-
lijs ⁊ ira ⁊ ſolicitudie ꝓpoſſe. Gau
deat ocio tripudijs ⁊ q̄ete: exercite
tur oī die gradatim ante cibū inci-
piendo motū a debili tendendo ad
fortē redeūdo ad debilē. Sed poſt
cibū exercitari nō cōuenit oīno aut
parūꝑ: vt ſcꝫ cibus ad fundū ſtoma
chi deſcendat ꝑter ꝙ ad eius latera
cōquaſſeꝭ. Ex fructibꝯ vtaꝭ pineis
mūdatꝫ ⁊ amigdalis dulcibꝯ ⁊ auel
lanis ⁊ fiſticis ⁊ ficubus ⁊ vuis ma
turis. Et qn̄q; ſi vēter reſtrictꝯ fue
rit ſumat ante cibū ex prunis cera-
ſis: ſed eoꝝ vſum deuitet aſſiduū: le
niaꝭ qn̄q; cū caſſiaꝭ. tamarinđ. mā
na: ſed non cum acutis.

Emperica. ¶Regimē iſti
us egritudis eſt regimē impinguatiōis corporis
macri frigidi debilis melīci ꝑ natu
rā. Hoc aūt regimē maxime cōple
tur cum cibis ⁊ medicinis ſangui-
nē ⁊ ſꝑma multiplicantibꝯ: vt ſunt
piſces laudabiles ⁊ dyaſatyrion ⁊
dyāthos: q̄re dicta ca. de defectiōe
coitus. ⁊ que dicenꝭ ca. de ingroſſa
tione corꝑis macri. ſublimiter ſuf-
fraganꝭ. Ex cibis ꝑterea multū et
ſubito nutriētibꝯ eſt lac butiroſum
recēter mulſum q̄le eſt vaccinū vel
ouinū: quēadmodū ⁊ lac non buti-
roſum in cura fe. ethice cōmendaꝭ:
velut eſt lac muliebre vel aſinum vꝉ
caprinū. Oportet autē vt q̄ ex lacte
nutriꝭ ⁊ impinguari voluerit ſit in
ipo cōſuetus ⁊ in ipo ſtomachus et
os egri delecteꝭ: qđ ſi nō fuerit cor
rūpetur in ſtomacho calido quidaꝫ
ad fumoſum ⁊ frigido ad acetoſuꝫ:
quare nō nutriet: ſed eructatiōes ⁊
anguſtias inducet. Ars aūt lac ꝯſer
uandi ne corrūpaꝭ extra ſtomachū
vel in ſtomacho hec eſt vt ſugatur a
mamillis: qđ ſi abominabile fuerit

forbeat ilico cū mulſum fuerit per ſe vel cū mica panis de ſimula ꝓter ꝙ alius cibus oīno ei nō miſceatur: niſi forte ſtomachꝰ fuerit cholericꝰ tūc ꝯuēit vt aliq̄d zuccari tabarzeth miſceat̄: vel flegmaticꝰ: tūc cōuenit vt aliq̄d mellis puriſſimi miſceat̄. Si vō lac recēs haberi nō ſit poſſibile poterit hoc modo ꝑ horas ſex vel circa id in bonitate ſua cōſeruari: videlȝ vt ilico cū mulſum fuerit ponat̄ in vaſe ſuo ligneo bn̄ obturato in aq̄ calida tēpata: qm̄ naturalē facit calorem remanere.

Canones. In cura huius egritudinis tēpus calefaciēdi breue: tp̄s vō humectādi lōgū valde qđ ē: qm̄ hūiditas eſt q̄litas tarde imprimēs ī corpꝰ ⁊ ſiccitatē deuincens: ꝓpter quod ait gal̄.vij.de inge. ſanitatis. ꝙ facilꝰ eſt humidū exiccare ꝙ̄ ſiccū hūectare: verū cuȝ caliditas fortis exiccet cōuenit hūc patiētē abſtinere a rebus acutꝭ: vt ſunt piꝑ allia ſinapis. Sil̄r ⁊ ab acruminibꝰ vt acetum ⁊ agreſta ſuccꝰ berberꝭ ⁊ a cibis valde ſalitis vel fumigatꝭ: niſi forte qn̄qȝ ex eis parū guſtauerit ad ꝓuocationē appetitꝰ: ſed nutriat̄ rebꝰ dulcibꝰ aromatizātibꝰ facilis digeſtionis: ſicut eſt vinū rubeū dulce clarꝫ. Sil̄r ⁊ claretum: qm̄ ſolū dulce nutrit vel ꝑpurū vel predn̄ans in mixto: vt ait gal̄.iij.de ſimpli.medicinis. Sciēdū ꝓterea ꝙ cū ethica ſenectutis nō ſit aliud ꝙ̄ defectio vtutis nutritiue: neceſſariū eſt vt in eiꝰ cura rectificationi ⁊ ꝯfortatiōi mēbrorū naturaliū inſiſtamus: ⁊ ꝓprie circa ſtomachū ⁊ epar cū vnguētis ⁊ empl̄is calidis ſtipticis aroaticꝭ: q̄ ſuis ca. tractauimꝰ ꝓpoſſe.

Pronoſticatio.

Ethica ſenectutis maxime accidit ante.xviij.annū ⁊ poſt.xxxv. annū modo quaſi contrario fe.ethice: qđ eſt qm̄ ante tp̄s.xviij. annorū eſt humidū radicale adhuc plurimuȝ cui nōdū accidit diminutio de q̄ curandū ſit: q̄re calidū naturale remanet oppreſſum ad qđ deſeruit plurimuȝ humidū influēs nutrimētale: ⁊ ꝓpē in pueris guloſis. Sed poſt tēpus xxxv. annorū qđ eſt terminꝰ perfectionis ⁊ ꝯſiſtētie diminuit̄ humidū radicale atqȝ depaſcit̄ a calore: quare deficiēte pabulo deficit ⁊ calor naturalis. Itē hec egritudo maxime accidit corporibꝰ melicis per naturā vel regimē vel etatē ⁊ qn̄qȝ flegmaticis. Item hec egritudo vt plurimū ſuccedere cōſueuit egritudinibꝰ cronicis apud declinationē: qm̄ tūc eſt in eis ſan.modicꝰ ⁊ calor naturalis defectꝰ ex egritudīe ꝓcedēti: q̄re ſagaciter ſuccurrat̄. Iteȝ ethica ſenectutꝭ ē tardioris terminatiōis ad mortē citioris vō ad ſalutē: cuiꝰ ꝯriū ī fe ethi. repit̄. Sūt eiꝰ ꝓterea tres ſpēs ſiue gdꝰ: quēadmodū ⁊ fe.ethice. q̄rū p̄ma ē facile curabilis: ſȝ difficile cog̃ſcibilis. ſcđa vō ecōuerſo. tertia autē nulliꝰ latet cognitionē ſȝ neq̄ꝙ̄ recipit curationē: quēadmodū neqȝ ſeniū nāle: neqȝ dn̄t hij gdꝰ niſi ſm̄ magꝭ ⁊ minꝰ vel antiq̄us ⁊ recētiꝰ. vn̄ Ipo. ij.p. amph. Que ex m̄lto tp̄e extenuant̄ corpa tarde reuerti ꝯſueuerunt.

¶ De cura fe. putride. Cap. v.

Licȝ oīs feb. ꝑ nām rei ſit calor putredinalis ⁊ oīno calori nāli ꝯriꝰ: vt oſtēdimꝰ ca.de diffi.fe. verūtn̄ apđ medicos illa fe. ꝓpē dr putrida: cuiꝰ calefactū eſſe eſt in hūoribꝰ. calefieri vō in ſpiritibꝰ ac mēbris q̄ ⁊ fe. hūoralis nūcupatur. Ad ſciam aūt ꝑfectā nois ⁊ diffinitiōis fe.putri. dicamꝰ: qm̄ iſta.iiij. hn̄t ꝑ ſe ordinē: vt dicit Gal̄.xj.de inge.ſani. Primo nāqȝ humoralis

materia collecta ex cibis ⁊ potibus ſuperfluis in corpore replet ipm ẜm vaſa ſui q̄titate ⁊ aggrauat ẜm virtutē ſui q̄litate. Deiñ vo talis repletio ⁊ grauitas poros cutis ⁊ ora venarū capillariū opillat. tertia vo talis opillatio tranſpirationē ⁊ euentationē caloris naturalis prohibet. Quarto autē calor naturalis hūoris ex ꝙ ebullit neq3 reg'laꝉ a natura q̄re fumū caprinoſum a cētro eleuat ad circūferētiā velut accidit in ſtercoribꝰ ⁊ aliis rebꝰ cū putreſcūt: qm̄ ꝑueniens corpaliter ad cor ipm inflāmat vltra ſui debitū. Deiñ ꝓcedēs ab ipo ꝑ venas ⁊ arterias in corpus vniuerſū febrem putridā inducit. ¶ Cauſa igiꝉ feb. putride triplex eſt. ſ. pmitiua añs ⁊ cōiūcta: q̄ ⁊ ſūt cauſe oim morboꝝ: neq3 ſūt plures alie. ¶ Primitiua quidē eſt cā extrīſeca veluti eſtus ſolis carētia exercitii vel balnei vel euacuatiōis cōſuete. Siꝉr ⁊ añceſſio crapule ꝑdurātis et ꝓprie ex rebꝰ facile putreſcentibꝰ vt ſunt lac ⁊ fructꝰ olera ⁊ piſces. Et ſicut eſt motꝰ inordinatꝰ ſup cibū ⁊ aſſumptio vini plimi vl cōfectionū calidaꝝ fumoſaꝝ poſt cibū. ¶ Añcedēs vo eſt cā intrinſeca mediata cūq3 facta fuerit īmediata vocabiꝉ coniūcta cā. vbi grā. humor vel cibꝰ ſupfluus aptus putreſcere donec ⁊ iam putreſcat. ¶ Ad cōpletū igiꝉ intellectū feb. putride et ſuarū ſpecierum: dicamus ꝙ ẜm Gal. primo de differentiis febriū. Differentie multipliciter requirūtur. ¶ Prima quidā ex materia et hec eſt melior illaꝝ diſtinctio: quoniā aut eſt hūor ſimplex aut mixtꝰ: ⁊ ſiquidē ſimplex ſic fient quattuor ſpecies. Pria ex ſanguie. Scda ex cholera Tertia ex flegmate. Quarta ex melācholia. ¶ Si vo commixtus ſic fiunt diuerſe ſpecies q̄ calamo ſcribi nō poſſūt niſi ī genere put dicemus capl'o de cura febriū putridaꝝ et ꝯpoſitarū. ¶ Scda diuiſio feb. putride eſt ex forma afflictiōis: qm̄ aut eiꝰ materia eſt intra venas ⁊ arterias ⁊ ſic fit fe. ꝯtinua q̄ ſemp affligit: aut eſt extra venas ⁊ ſic fit feb. interpoſita q̄ q3 certis ꝑiodis fluit ad minerā putredinis idcirco quietē interponit. ¶ Tertia vo diuiſio ipaꝝ que eſt maxime neceſſaria cognoſci a medico ipam curare volēti ē ex q̄litate materie et mō curſus eiꝰ in pugna cōtra naturā q̄ eſt: qm̄ materia aut eſt acuta calida: ⁊ ſic fe. facit acutā: aut frigida groſſā ⁊ ſic febrem facit cronicā: aut medio mō ⁊ ſic fe. facit tropicam ſeu conuerſiuā. Hanc autem ꝯpoſſe ꝑtractabimꝰ caplo de ſignificatiōe feb. an termināda ſit ꝑ criſim vel ſine criſi: quoniā nō eſt poſſibile ipſam ꝑfecte intelligere ſine criſis cognitione. ¶ Signa fe. putride cōia que non faciūt errare cū ſimꝉ fuerint ſunt hec pulſus velocior et frequentior debito vel conſueto ī quo ſiſtoles maior eſt ꝙ dyaſtoles ꝓpter minorē neceſſitatem expellendi fumū caprinoſum ꝙ euacuādū calidum: ſimiliter et anhelitus inordinatus et vrina rubea confuſa in qua nō apparet digeſtio ſtatim a principio vel parū apparet et ꝓprie cū materia fuerit pauca. vbi gratia. et virtꝰ fortis cū regimine bono ⁊ tactus quidā corporis apud manū medici ſentitur calidus mordax acutus vaporoſus et ꝑmutatio lingue ad ſapores alienos ſine cauſa manifeſta cū ſiti ⁊ faſtidio ⁊ anxietate plima ⁊ laſſitudine mēbrorum corporis totius ⁊ ꝑmutatione ſomni ⁊ vigiliaꝝ in ordinē non conſuetū et dolore capitis pulſatio ⁊ fetor exeūtiū plus debito ꝙ cōſueto. ¶ Signa diſtinctiua fe. putride an ſit cōtinua vel interpoſita non pñt

trahi niſi ex plus apparētibus: qm̄ in pncipio oīs fe. putride ſentit paciēs horripilationē ⁊ rigorē: hec tn̄ eſt in fe. ꝯtinua ꝓpter reuocationē caloris naturalis ad interiora ꝓpt̄ ſenſationē nocumēti. Sed in febre interpollata ꝓpter ſparſionē materie nōdum putreſcētis: apte tn̄ putreſcere ſup mēbra ſenſitiua muſculoſa q̄ ſunt in ambitu totius corpis. Silr ⁊ in declinationib⁹ eorū fit vt plurimū ſudor exuberās durus vaporoſus vl̄ alia euacuatio ſenſibilis manifeſta: niſi fortaſſis materia ſit pauca ⁊ benigna ⁊ vt⁹ fortis inſenſibilr ip̄am reſoluēs: q̄re oportet vt talis diſtinctiōis ſignū capiatur ex afflictiōe fe. vbi gratia. Si deſint aliqua horarū in febricitationem ⁊ quietē pfectā vo erit interpollata. Si vo nunq̄ pfecte deſit ei⁹ afflictio: lʒ exacerbet̄ magis vna horaꝝ diei q̄ altera vendicet̄ fe. continua ꝓportionabilis. Nō ſi oī tpe equaliter affligat̄ velut ſinocha dr̄ fe. cōtinua nulli interpollate fe. interpoſita ꝓportionata ꝓprijs differem⁹.

Methodus. Cura feb. putridaꝝ in ſīgnali duob⁹ pficit̄ inſtrumētis: dieta videlicʒ ⁊ medicina. Opatio nāqʒ manualis ad ipſarū curā non ptinet: niſi cū fuerit cū apāte: de q̄bus nos iā expediuim⁹ li. j. verūtn̄ de his duobus inſtrumētis actores medicine ⁊ maxime Ipo. ⁊ gal. canones ſcripſerūt vtiles atqʒ neceſſarios diuerſos. Nos vt eorū dicta breuiter pſtringam⁹ nihil vtiliū p̄termittētes ꝓpoſſe tractem⁹ q̄ōes. Prima quarū eſt de dieta q̄lis. ſ. et qua hora diei vl̄ morbi ſit auferēda a medico methodū obſeruanti. Ad quod videt̄ rn̄dendū q̄ canō pfect⁹ de modo cibationis in fe. putrid. q̄buſcūqʒ tā ꝯtinuis q̄ interpollatis cōplectēs oēs regulas actoꝝ generales hebet ſeptem partes. Prima quarū eſt q̄ in nulli⁹ fe. paroxiſmo ſeu exacerbatiōe dādus eſt cibus: neqʒ ilico ante ip̄m neqʒ ilico poſt ip̄m: niſi fortaſſis accidēs aliq̄d magnū timoroſuʒ ad h̄ neceſſitauerit. verbi gr̄a. Sincopis q̄ ꝯſueuit quibuſdā accidere vel defectio in pncipio paroxiſmi vel augmēto vel ſtatu vel declinatione: nō ſolum ꝓpter inanitionē: ſed ꝓpter fe. moleſtiā: quare tūc q̄libet horarū cibus erit offerēdus. Et adhuc magis ſi fit ꝓpter inanitionē. Hic cib⁹ opʒ vt ſit paucus facile trāſmutabilis habēs virtutē alterādi atqʒ cōfortādi potētem: ſicut eſt mica panis pluries lota in aq̄ frigida vel vino albo claro pōtico limphato. Et ſi ſit eſt intētio vomēdi in poxiſmis fe. interpollatarū de cho. vel flate: qm̄ i eis facilior fiet vomit⁹ ſi cib⁹ offerat̄. Et hāc partē canon̄. tradidit nobis Ipo. par. j. amph. cū dicit in paroxiſmis ſuſtrahere opʒ: appōere em̄ leſio eſt. qd̄ Gal. ptractās ibidē in cōmento ait. Qm̄ dū cibus ſuſtrahit̄ calor totalr̄ ſup materiā morbi ꝯuertit̄ ⁊ paroxiſmū abbreuiat bono fine. Scd̄a ps can̄. eſt q̄ magis debem⁹ eligere vicinitati declinationis paroxiſmi vel exacerbatiōis ſi opʒ q̄ pncipio: q: calor naturalis min⁹ impedit̄ facta pugna q̄ ante pugnā: ꝓpter qd̄ ait Ipo. pmo reg. acutoꝝ. Dādus eſt cib⁹ poſt q̄ calor in calcaneū declinauerit. i. poſt q̄ calor fe. expāſus fuerit pfecte a cētro cordis ad circūferentiā omīquaqʒ: ſicut fit in declinationib⁹ oīm fe. et paroxiſmoꝝ. Tertia ps eſt lʒ pncipiū poxiſmi debeat magis fugi q̄ declinatio regularis: eſt tn̄ in caſu qn̄qʒ neceſſe fieri ſi moleſticāt̄ accidētia: vtpote ſui capitis vel debilitas plurima: nō tamen facta ꝓpter inanitionē: ſed ꝓpter fe. moleſtiam

ſupuenire ꝯſueuerūt in declinatione: qm̄ vl̓r in oī fe. hora ꝯuenientior ꝛ trāqllior ē eligēda. Aliter nāqꝫ nō digereret: ſꝫ corrūperet ꝛ malitiā fe. augmētaret. Quarta ps eſt ꝙ hora criſis ꝛ ꝑ totū ſtatuꝫ donec tota criſis cōpleaſ in fe. habētibus verā criſim eſt tenuiſſima dieta vtēdum. Vñ Ipo. Qñ egritudo eſt in ſtatu tenuiſſima dieta opꝫ vti. Tenuiſſima aūt dieta vt dicit Gal. in cōmēto illi⁹ ampho. j. p. Tenues et certe diete: conſiſtit in oīno nihil dādo de cibo: iſtud tñ fallit qñqꝫ in caſu. vbi gratia. Si accidētia cretica fuerint malitioſa ꝟtutē deijcientia: tūc nāqꝫ cib⁹ in hora ſtat⁹: imo ꝛ hora criſis nō eſt denegandus cū ꝟtus ſit a medico a cūctis ꝓſuāda. Sciēdū tñ ꝙ accidētia criſis duorū ſunt generꝫ. quedā ſunt ſigna criſis tm̄: ſicut dolores capitis: anxietas: alienatio: difficultas: anhelitus: et rigor ꝛ ſitis. ꝑ q̄ nihil euacuatur de materia: ꝛ ex taliū apparitiōe ꝛ ex ꝟtutis fatigatiōe nō dꝫ dari cibus apud criſim: qm̄ impediret nā. Signa nāqꝫ talia nō fiūt ex ꝟtutis defectiōe: ſed ex pugna materie ꝯtra malitiā morbi quā patiſ in ei⁹ ſeparatione poſt digōnē abſqꝫ expulſione ſubita ad exteriora. Alia ꝟo ſigna ſunt ꝛ cura criſis: ſicut eſt ſudor flux⁹ nariū: flux⁹ vētris: vomit⁹ dyarria vrine. ꝛ gnal̓r oīa ꝑ q̄ euacuaſ aliqd de mā a corꝑe. Et ex tali defectiōe ꝟtutis facta ꝑ aliqđ iſtorū vl̓ plurima opꝫ ſiml̓ cibare egrū in ſtatu vel in ipa criſi. Iſta ꝑterea q̄rta ps cañ. licꝫ ſit vera in ſtatu fe. acute cū determinatiōe iā dicta: nō tñ ꝑpter hoc eſt ꝟa in ſtatu oīs fe. Fallit nāqꝫ in trib⁹ caſib⁹. Primo quidē in ſtatu ſumpto penes digeſtionē tm̄ ſine difficultate accidentiū: vt dixim⁹ ca. de pleureſi. Scđo ꝟo in ſtatu q̄ extēdiſ vltra ſpacium quattuor dierū. qm̄ ſicut dr̄ ꝑmo de criſi. ꝛ ſicut ptꝫ de anxio in cōmēto illi⁹ amph. paroxiſmos ꝛ ꝯſiſtētias ꝛc. Stat⁹ qñqꝫ durat ꝑ ſeptē dies: ſed dieta tenuiſſima nō dꝫ dari niſi ꝑ ſpaciū. iiij. vel. v. dierū ad plus: et maxime in ꝓceſſu morbi cū ꝟtus eſt iā debilitata: vt patet ꝑ Ipo. ꝛ gal. in tota ꝑma pti. amph. Tertio fallit in ſtatu quē nō ſequiſ decliatio: q2 morituri ſolis ꝓnoſticis ſūt relinquēdi. Quīta ps cañ. ꝑncipalis eſt ꝙ ſi fe. putrida curāda ſit fe. acuta ſimpl̓r q̄ terminaſ in die. xiiij. tunc ab hora ſtatus vſqꝫ ad finē criſis ꝛ principiū declinatiōis eſt vtenduꝫ dieta tenuiſſima: ſed in principio ꝛ augmēto dieta abſolute tenui. Si ꝟo ſit feb. ꝑacuta q̄ terminaſ in die ſeptima dieta tenui eſt vtendū. Si ꝟo ſit fe. ꝑacuta q̄ eſt in q̄rta die futura eſt facere criſim: tūc a ꝑncipio vſqꝫ ad finē dieta tenuiſſima ē vtēdū. Et hāc partē cañ. tradidit nobis Ipocra. j. parti. amph. cū dicit. Quibus ꝯtinu⁹ eſt ſtat⁹ ꝛ ꝯtinuo ꝛ tenuiter refici ꝛc. Eſt autē dieta tenuiſſima: vt dicit Gal. ibi. Tenues ꝛ certe diete ꝛc. cū totus cib⁹ auferſ aut ſolū mellicratuꝫ aut iulep vel ſucc⁹ granatoꝝ afferſ. Dieta tenuis cū ptiſana collata vel mellicratū nō aq ſuꝫ offerſ. Eſt aūt tenuis abſolute cū ius pullorū vel ptiſana nō collata vel cib⁹ groſſus in ſubſtātia: ꝑuus tñ in quātitate donaſ. Et ex ꝯrio intellectu iſtius cañ cognoſcimus qm̄ fe. putrida cronica vel tropica eſt a principio groſſe dietāda. ꝑut ſignat nobis Ipo. particl̓a prima ampho. cum ait. In tenuibus diebus peccant egrotantes ꝛc. In iſta tamē quinta parte ſunt cōditiones obſeruāde: ſcilꝫ cōplexio: ꝯſuetudo: etas: tp̄s anni: regio: habitudo corporis: ꝟtus: qm̄ ſi oīa iſta aut plurima inclinēt ad cibum erit

dieta minus ſubtiliāda. vbi gratia. Cōplexio cholerica ꝯſuetudo guloſa etas iuuētutis pueritie. In iſtis nāq3 caſib⁹ Ipo. cañ. nō debēt obſeruari. Sexta ps cañ. ꝑncipalis ē ꝙ ſi poſſibile fuerit dietet cū paroxiſm⁹ vel exacerbatio fe. nō ꝓhibeat hora ſanitati cōſueta: qm̄ tūc natura magis in cibo delectat. Septima ps eſt ꝙ ſicut tp̄s digeſtiōis prime cibi in ſtomacho nō eſt idē apd̄ oēs hoīes tpe ſanitatis: vt ait Gal. cōmento illi⁹ amph. v. par. Si inebriatus ita neq3 tpe egritudinis: ⁊ ideo tarde digerēti plus tpis reſeruet. Licz aūt de hora digeſtiōis nō poſſit dari certa ⁊ vniformis mēſura: cōiter tn̄ ⁊ vt plurimū requirit ſpaciū decē horarū inter cibū ⁊ cibū ad minus. Canones aūt ꝓprios quibuſcūq3 fe. putridis interpollatis aut ꝯtinuis acutis vł nō acutis: dicem⁹ capłis ſingularū. Queſtio ſcd̄a ē de ſcd̄o inſtrumēto curatiōis fe. putridarū qd̄ eſt medicina q̄ horarū egritudinis cōueniēs ſit morbi materiā euacuare ⁊ cū q̄li medicina: ⁊ ꝓprie in fe. acut꜖: qm̄ in illis maior cadit timor. Ad quā videtur taliter rn̄dendū ꝙ ꝯſiderādo debitū ꝓceſſum artis. Et videt ꝙ nō d3 euacuatio fieri digeſta materia excepto ſolo caſu furoris: quod nobis Ipo. j. parti. amph. in pˀmo canoñ. vbi dicit. digeſta medicari ⁊ mouere nō cruda: neq3 ī pncipijs niſi materia fuerit furioſa: młta vō nō ſūt furioſa. Reddit aūt materia furioſa quīq3 modis. Primo quidem ex ſui q̄litate: vt ſi ſit calida cholerica ſubtilis ⁊ noſcit rebelł quā ſine nocumēto nō pōt expellere: vt eſt cholera ꝓpe zinaria vł praſſina. Scd̄o ex ſui ſuba quā nā ꝓhorret a forma ſpecifica: vt meł́ia aduſta q̄ dū funditur ſup arenā ebullit et ab ea fugiūt muſce. Tertio ex ſui q̄titate: vt in ſinocha inflatiua vel ſinocho putreſcēte: q2 timet ſuffocatio calidi naturalis vel ruptura venarum. Quarto ꝓpter dolorē ꝓſternētem virtutē: vt in colica vel yliaca vel arthetica. Quinto ꝓpter nocumentū cadēs in mēbro nobili neceſſario ꝓ toto: vt in ſq̄nātia ⁊ freneſi. In oībus em̄ iſtis euacuam⁹ ilico digōnē nullaten⁹ expectādo: verūtn̄ in hoc cadit diſtinctio nō modica q̄ ꝑimū eſt necr̄ia atq3 vtilis medico opāti. Et eſt ſicut dicit gal. xj. de inge. ſa. ⁊ aui. iiij. cañ. fen. j. ꝙ duplex ē euacuatio. ſ. minoratiua ⁊ eradicatiua. Euacuatio minoratiōis h3 fieri in pncipio vt nā reddat potētior ſup reſiduū materie ad digerēdū ⁊ expellēdū. Et lʒ pncipiū ſit triplex. ſ. pncipiū digōnis: ⁊ pncipiū qd̄ ē ſpaciū triū diex: ⁊ pˀcipiū qd̄ ē pūctū indiuiſibile tpis q̄ pˀmū cepit eger ſentire nocumētū: vt diſtiguit gal. in cōmēto primi ꝓno. Intelligo tn̄ hic ſpaciū triū dierū: niſi fortaſſis fe. eēt cronica ī q̄ pncipiū digōnis vlteri⁹ ꝑdurat. Iſta etiā euacuatio minoratiua qn̄q3 fit cū flōmia ꝓpe ſi ſolus ſan. peccauerit velut contingit in fe. ſan. vel ſi oēs humores ſimul dn̄arint velut in quibuſdā fe. cōpoſitis ⁊ erraticis. Verūtn̄ gal. xj. de inge. ſanitatis. precipit hanc euacuationē fieri ī oī fe. cū flōmia ⁊ ꝓprie in corpe ſan. iuuene carnoſo. Et h̄ q̄druplici de cā. primo q̄dē ꝓpt̄ ꝯſuetudinē. ſcd̄o ꝓpt̄ miorē ei⁹ timorē. tertio ꝓpt̄ ei⁹ ſubitū appatū. q̄rto q2 ⁊ ſi nō q̄litati ꝯferat: cōfert tn̄ q̄titati: qm̄ educit młtitudinē: q̄re pōt fieri a pˀcipio oīs feb. pu. ꝯtinue vł īterpollate: ⁊ h̄ ꝓprie in corpe habente ſan. multitudinē preterq̄ in cauſone ⁊ tertiana pura: quoniā ex ea timetur ebullitio ⁊ furor cholere ⁊ preterq̄ in febre flegmatica pura: qm̄ in ea timetur

flegmatis incrudatio ⁊ morbi ꝓlō=
gatio cū debilitate v̄tutis. Fit autē
euacuatio minoratiua cū farmacia
qn̄ ali⁹ humor ſolus a ſanguine vel
duo ſimul dn̄antur: velut accidit in
ſummo cauſone ⁊ tertiana pura et
q̄rtana pura vel notha ſimpliciter.
Silr̄ et fe. flatica pura vel non pu
ra. Iſta tn̄ farmacia nō debet eē q̄=
cūq3 medicina ſed tm̄ lenitiua ſicut
eſt ea q̄ ſoluit lubrificādo vel lubri=
cū faciendo: vt caſſiaf. māna tama
rindi viole pruna ſuccus granatoꝝ
dul. Nō aūt q̄ ſoluit ꝯprimēdo ſicut
mirabolāi: qm̄ poſt ſolutionē dere=
linquūt ſtipticitatē qd̄ eſt piculoſū
in omī feb. niſi fortaſſis fuerit cum
fluxu ventris ſupfluo: neq3 q̄ ſoluit
attrahendo ſicut ſcamonea agaric⁹
turbith: qm̄ habēt virtutē veneno=
ſam q̄ virtutē mēbroꝝ naturalium
debilitat et fe. inflāmat et deſtruit
loca ſana: vt ait Auicē. caplo p̄nti.
Verūtn̄ ⁊ i hoc cadit diſtinctio ne=
ceſſaria: qm̄ et ſi rōne p̄dicte vene=
noſitatꝭ nocumēta p̄dicta inferent
ꝓſunt tamē in alio ſc3 euacuādo vl
minorādo cauſam feb. quare eiſde3
cōuenit vti qn̄q3 in principio feb. ⁊
ꝓprie reub. et turbith ⁊ dyagredio
cū ſint minus venenoſe tūc ſcil3 qn̄
videmus ꝙ plus adueniat ex eis iu
uamēti ꝙ̄ nocumēti. Et hec oīa ple
ne trahunt ex. j. amph. p̄me p̄ticu.
In acutis paſſionib⁹ raro ⁊ in pri=
cipijs farmacijs vti ⁊ hoc prius diju
dicantes bn̄facere. Silr̄ et ex alio
ij. ptic̄le. Incboantib⁹ morbis ſi q̄d
videt mouēdū moue. ¶ Euacuatio
v̄o eradicatiua h3 fieri apparēte di
geſtiōe pfecta: quapropter ait Ga.
xj. de ingenio ſani. ꝙ neq3 ſcreatiua
neq3 vrinatiua neq3 ſudorifera ne=
q3 ſeceſſiua donabis niſi matia ap=
parēte pri⁹ q̄dāmō digeſta. ⁊ Aui=
cen. p̄nti ca. dicebat. Op3 igit vt i
principio des ſirupū ace. ſiue ſim=
plicem. in augmēto v̄o ſiue ſtatu ſi=
rupū aceto. ſiue cōpoſitū dabis. In
iſta tn̄ euacuatōe eradicatiua cadit
diſtinctio ⁊ neceſſaria et ē cū v̄tus
p ſe ſuffecerit: tunc nō debet fieri p
artē ſed nature cōmitti in hora cri=
ſis: vt dicit Ipo. j. p. amph. Ea q̄rū
criſis fit aut facta eſt eq̄liter ⁊c. vel
v̄tus ſola nō ſufficerit ⁊ hoc dupl̄r
q2 vel hūc defectū p̄cognoſcim⁹ an̄
cibū ſc3 q2 ſcim⁹ ex debilitate v̄tu=
tis ꝙ ipa motura ē impfecte ad cri
ſim apud ſtatū: ⁊ tūc debemus eua=
cuare in augmēto vt natura poſtea
ſup reſiduū valeat criſim pfectā ſi
dā ⁊ cōpletam cām oīno eradicādo
vel hūc defectū nō p̄cognoſcim⁹ an̄
ſtatū ſed ſolū p̄cognoſcim⁹ ip3 pre
ſente criſi qd̄ ē hora ſtat⁹ ⁊ ꝓpe cir=
ca finē eius ⁊ hoc regl̄ariter: q2 vel
certe ſcim⁹ mēſurā illi⁹ defectus: ⁊
tūc debem⁹ euacuare hora criſis et
auxiliari nature nō tn̄ quōlibet ſed
p eādē regionē cū natura. vbi gr̄a.
ſi natura cupit facere ſudore3 da in
potu iulep calid̄. ⁊ pone veſicas ple
nas aq̄ cal̄a circa corp⁹ totū atq3 ip
ſum pānis calidis lenib⁹ mollibus
coopi ⁊ p̄cipue vt ei⁹ aſtantes diri=
gāt anhelitū v̄ſus lectū egri. ſi aūt
cupit facere fluxū ſan. nariū intin=
ge ſetas porcinas ītra nares ⁊ emū
ge eas. Si v̄o vomitū pone digitū
vel pēnā oleo tepido inunctā intra
gulā ⁊ da in potu aquā tepidā cum
aceto. Si v̄o fluxū ventris ilico fac
ſuppoſitoriū ex ſapone vel melle vl
fellib⁹: vt docui cap. de ſtipticitate
vētris. ꝓpter qd̄ ait Ipo. j. p. āpho.
vn̄q3 repit natura ⁊c. Et auic. ca.
p̄nti. Et ſi nā nō mouit moue cū ho
ra mot⁹ ē. vl nō certe ſcimus mēſu=
rā illi⁹ defect⁹ hora criſis ⁊ motus:
⁊ tūc debem⁹ auxiliari nature poſt
criſim ⁊ motū ne fiat recidiua. qua=
propter ait Ipo. ij. pti. amph. Que
relinquūtur in morbis ⁊c. q̄re eua=

cuabimus poſt criſim hora declina-
tionis nō q̄ꝛ ſit v̄a declinatio: q̄m ne-
q̄ꝫ v̄a criſ anceſſit ſꝫ declinatio nō
v̄a. Et adhuc declinatio q̄ fit hora
criſis non dꝫ fieri q̄ncūq̄ꝫ ſed hora
accn̄tis criſ q̄ꝛ minꝰ infeſtāt. Uni-
uerſaliter tn̄ ſciendum ꝙ tutius eſt
atq̄ꝫ meliꝰ egro ꝛ medico hāc eua-
cuationē fieri poſt criſim: ꝛ cū iam
apparēt opa nature diminuta ma-
nifeſte ꝙ hora criſ: q̄m nō eſt poſſi
bile nobis pfecte cognoſcere imp-
fectionē euacuationis hora q̄ fit ſal-
ua cū ſemp iudicio medici pnoſtici
de criſi diminuta quā nō ſequit̄ de-
clinatio: q̄m morituri ſolis pnoſti-
cis ſunt relinquēdi. Ex quibꝰ omi-
bus oſtēdit̄ ꝙ p canones euacuatio
nis in fe. putrida ſupdictos nō in-
formāt̄ de criſi pmutationis: id eſt q̄
fit p apa creticū. Uerūtn̄ rōnabilr
videt̄ dicēdū ꝙ etiā i hoc caſu auxi
liari poſſumꝰ nature poſt hmōi cri
ſim diminutā: ꝛ hoc q̄dā cū empl'is
calidis attractiuis ex fermēto ꝛ ce-
pis crudis cōfectis ꝛ cū fricationi-
bus illiꝰ mēbri: ꝛ pprie ſi ſit mēbrū
ignobile vel emūctoriū doctrinam
Auic. ſectātes pmo can̄. fen. iiij. ca.
de cura apatum dicētis. ꝙ eſt q̄nq̄ꝫ
cū volumꝰ hmōi apata ꝛ ipſa q̄daꝫ
puocamꝰ ſi nō ſunt: et augmētamꝰ
ſi ſunt: ſcꝫ cū p ea corpis mēbrū in-
trinſeca exonerabunt̄. Reſtat aūt
hoc quodā de euacuatione minora-
tiua ptractandū qd̄ eſt q̄m cuꝫ ipſa
ſit q̄nq̄ꝫ poſſibilis fieri in eadē fe.
putrida cum flebothomia ꝛ farma
cia vt oñdimꝰ in pdictis. ¶ Dubiū
aūt adhuc videt̄ an flōmia ſit pmit
tēda farmacie l' ecōuerſo: q̄n. ſ. vtra
q̄ꝫ ipaꝝ vti volumꝰ apud minoratio
nē. Ad qd̄ dicēdū videt̄ ꝙ farmacia
eſt pmittēda flōmie ne forte flebo
thomia trahat materiā ad venas vi
cinas ꝛ vacuas ꝛ ex fe. interpollata
faciat cōtinuā: q̄m hec ē pmutatio
maligna. Si v̄o ſit fe. cōtinua pmit
tenda eſt flōmia: ꝛ pprie ſi medici-
na ſubſequēs debeat eē fortis agi-
tatiua. ꝙ ſi fuerit debilis lenitiua
nō refert qd̄ de eis ancedat. Cōue-
niēs eſt etiā vt docet Gal. ix. de in
genio ſan̄. vt in oī fe. putrida curan
da ſit aer cōtinēs frigidꝰ ꝛ hūidꝰ p
ſe vel p artē tpate corpe tn̄ aſſidue
cū pānis calidis coopto: q̄m ſic eua
cuabit̄ p inſpirationē: neq̄ꝫ tn̄ phi
bet̄ aſſidua reſol'o materie p poros
cutis ꝛ venaꝝ. De ſomno pterea et
vigilijs ſcire ꝓuenit ꝙ ſunt ſibi inui
cē cū cauſa: vt ait Ga. xj. de ingen̄.
ſan̄. Sōnꝰ nāq̄ꝫ deſeruit in fe. pu-
tridis ad digerēdū: vigilie v̄o ad re
ſoluendū ꝛ pprie ſi fuerit naturalr
ſe hn̄tis in q̄to ꝛ q̄li. q̄re prohibeat̄
eger a ſomno diuturno ppoſſe niſi
forte ꝓſueto vl' neceſſitas ppt̄ vigi
lias nocturnas vl' debilitatē v̄tutis
ad id inſtigarit: tūc nāq̄ꝫ poſſibilis
eſt fieri ab aurora vt ad horā tertiā
diei: vt ait Ipo. ij. pnoſti. verū quō-
cūq̄ꝫ et res ſe habuerit nullatenus
dormire pmittat̄ in pncipio vel au
gmēto poxiſmoꝝ et exacerbationū
q̄m v̄tutē debilitat: materiā incru-
dat: labores mltiplicat: ꝛ poxiſmū
et to. fe. elōgat vt ait Gal. in cōmē
to illiꝰ aphō. ij. pti. in q̄ morbo ſom-
nus. In ſtatu v̄o et declinatiōe ſilr
et i criſi dormiat q̄tū pōt obtinere.
ꝙ ſi vigilie ſupfluxerint methodo
ſuccurrat̄ vt docuimꝰ ca. vigiliarū
lib. j. Ne forte v̄tutem debilitent ꝛ
morbū abbreuiēt ad pniciē ſui reſo
lutione potenti. Hac igit̄ methodo
curatiua regat̄ oīs fe. putrida p die
tā et medicinas vſq̄ꝫ ad declinatio
nē pfectā q̄ tēpus cōualeſcētie nun
cupat̄. Tunc nāq̄ꝫ cōfortet̄ ꝛ reſu-
matur corpꝰ cū cibis ꝛ potibus lau-
dabilibꝰ cōſuetꝰ omiquaq̄ꝫ reſtau-
ret̄. Et ſcias ꝙ i finibꝰ oīm febriū
putridarū cōpetit balneū aq̄ dulcis

tepide cum ſudore rozido ſine mora mſta: qm̄ reliquias medicina reſoluit et virtutē excitat attractiuā ſubſeruientē nutritioni mēbrozum.

Emperica. Scripſimus in methodo de inſtrumētis principalib⁹ in cura fe. putridaꝝ q̄ ſunt dietatio et euacuatio: volum⁹ nūc deſcribere de inſtrumēto q̄dā min⁹ tn̄ principali qđ eſt potus ſitis extinctiuus: qm̄ ſitis ē ex accidentib⁹ febris quib⁹ neceſſe vt debite ſuccurrat. ¶ Circa quod ſciendū ꝙ ſicut ait Gal. viij. de ingenio ſan. Sitim tolerare in fe. eſt martyriū ſine iuuamēto: qm̄ vtutē debilitat: fe. inflāmat: vigilias cū anguſtia mltiplicat: vias ſtipticat: digōnem et euacuationē retardat. Dicim⁹ igitur ꝙ pot⁹ famoſi in fe. ſunt q̄ttuoz. duo quidā in feb. de cā calida videlꝫ iulep id eſt aq̄ zuccari ⁊ ptiſana id eſt aq̄ ozdei duo vo aliȷ̄ ī fe. de cā frigida. ſ. ydromel vł mellicratū qđ latine aq̄ mellis interpretatur: ſilr aq̄ cicerū et piſozū. Neqꝫ cōuenit vt deſ aq̄ frigida pura ī fe. putrida preterꝙ in ſynocha et cauſone: qm̄ materias incrudat: vias opillat: ⁊ materias elongat. Iulep conficiſ ex lib. vna aque pure dulcꝭ fontane vel fluuialis: ⁊ ℥. j. zuccari albiſſimi mixtꝭ et aliquātulū bullitis ad ignē lentū et ſpumatis ⁊ collatis. ꝙ ſi magis additum fuerit de zuccaro fiet magꝭ cōfoztatiuū ⁊ magis lenitiuū ſed minus extinctiuū. Ydromel fit eodeꝫ mō ſi ꝓ zuccaro mel coctū diſpumatū capiam⁹. Aq̄ cicerū vł piſozum fit ex decoctione lib. vnius aq̄ cum cozticib⁹ exterioribus et ſubſtātia integra ſic fuerit in aqua pura fontana lib. xx. donec medietas cōſumaſ: tūc colleſ ⁊ reſeruetur cōfert in feb. flegmaticis. Habet em̄ virtutē deopillandi ſubtiliādi atqꝫ vrinam ꝓuocandi: et ꝓprie ſi aliquid apponaſ ex feniculo vel petro. ſitim tamen tollit. Aqua ozdei q̄ ptiſana diciſ colata fit dupliciter in gn̄e: qm̄ aut medicus intendit cū ea potū medicinalem aut cibalē. Si medicinalē fiat ſic. ℞. ozdei boni excozticati et fricati cū pāno aſpero donec coztex interioz crepetur lib. j. aque fontane lib. xx. decoquaſ ſimul lento igne vel ſuꝑ carbones donec media ꝑs aque vł due ꝑtes cōſumātur coletur et reſeruetur in vaſe vitreo donec infrigideſ et ſic conſtruit ipm Meſ. in ſuo de appropriatis ca. de pleureſi. Eſt nā qꝫ lenitiua abſterſiua vrinatiua. ſimilr et vētris lubzificatiua ⁊ opillationū aperitiua necnon et ſcreatiua. Verūtn̄ Auerro. vij. colliget. alr ipſam ꝯſtruit. ℞. ozdei boni nō excozticati ſed integer ſicut ſeminatur in terra lib. vnā aque pure. lib. xx. imbibaſ primo ozdeū in aqua ꝑ ſex hozas donec dilateſ et mollificetur. Deīn̄ bulliaſ ſimul ad lentuꝫ ignē ſicut prius. Et ſi volueris magis clarificare conſue ozdeum poſt imbibitionē in panno lineo denſo. Si vo volueris facere potū cibalē. ℞. ozdeum ⁊ aquam ſub proportione predicta et frica ipſum cum pāno aſpero foztius ꝙ prius donec ſeꝫ coztex interioz non ſepetur quod ſi nō ſit poſſibile fieri cum pāno fiat cū molla. deīn̄ medullam albam ozdei laua cū aqua calida ter vel q̄ter ſemꝑ aquā renouando. Vltimo vo bulliatur lento igne cum aqua frigida pluuiali pri⁹ calefacta donec medietas vel tertia ꝑs aque remanſerit. deīn̄ colletur ⁊ reſeruetur in vaſe vitreo. Hec aqua ſedat ſitim: lenit aſperitatē: gutturis ⁊ lingue calozem mitigat: ſputū prouocat: nutrit ⁊ vētrē lenificat. Et ſi ꝑ amplius decoxeris magis nutriet ⁊ min⁹ vētrem inflabit. Et ſi pultem ex co

facere volueris adde oleũ et ſal neq₃ colla ⁊ reperies bonitates eaſdẽ et tũc dicet̃ ptiſana nõ collata.

Canones. Neceſſe eſt in feb. putridis viſcera illa ledãtur q̃ ſunt receptacula medicinarũ. vbi gratia. In fe. de cho.epar. in fe. de flegmate ſtomach⁹ et pulmo. in fe. de melãcholia ſplen. in feb. de ſangui. cor ⁊ vene corporis totius q̃re op₃ vt in curis ſingulorũ talib⁹ membris cũ alteratiuis et cõfortatiuis aſſidue ſuccurrat̃: vt dicit Auerro. vij. ſui colliget. cap̃. pñti. Por autẽ copiam reples in capl'is ſingulorũ libro j. ¶ Sciendũ p̃terea ꝙ in cura omis morbi cõſuetudo tẽpus anni et regio corporis habitudo ſitus mẽbri ſenſibilitas mẽbri operatio atq₃ neceſſitas nobilitas membri colligantia cõſtitutio aeris ⁊ añceſſio diete prout nos docet Gal'. ix. de ingenio ſanitatis. Verũtñ in cura fe. putridaꝝ due ſũt ex eis p̃cipue cauſa ſc₃ morbi ⁊ virtus egri. Hec nãq₃ duo ſunt q̃ pugnant inter ſe ꝓ pernicie vel ſalute cõferenda: ita ſc₃ vt in digeſtionib⁹ et alteratiõibus cauſam magis attendam⁹. ſed in dieta atq₃ in euacuatione v̄tutẽ magis inſpiciamus: ne forte virtutẽ ſimul cum membro proſternam⁹. Scire etia₃ cõuenit ꝙ diete ordinatio in fe. putrid. eſt duplex. Una quidã vniuerſalis reſpectu totius egritudinis. Alia v̄o p̃ticular₃ reſpectu cuiuſcũq₃ diei. Uniuerſalis aũt eſt triplex qm̃ aut trahit̃ ab eẽntia morbi aut vt aliter dicamus in fe. acuta: ⁊ al'r in pacuta: et al'r ẽ perpacuta: et al'r in tropica: et aliter in cronica. Aut trahit̃ a q̃ttuor tpibus vl'ibus morbi: aut al'r in v̄tute cõſtanti: aut al'r in debili. Particularis v̄o ſit̃r ẽ triplex: aut eñ trahit̃ ab interpollatione poxiſmi: aut cõſuetudine nũeri cibationũ ꝙ die tp̃e ſanitat₃: aut ab accidẽtib⁹ poxiſmi: et hec oĩa plene tractauimus in methodo veſtigijs auctorũ fideliter inherẽtes. Cura p̃terea in fe. ẽ triplex. Una q̃dẽ gr̃a diſpõnis: ⁊ ſic ĩ oĩ fe. ↄpetũt frigida hũida ꝑ nãm. ſcd̃a v̄o gr̃a cauſe ⁊ ſic ĩ fe. q̃buſdã ↄpetunt cal'a ſicca puta fl'aticis. q̃buſdam hũida vt choleric₃. vñ freq̃nter accidit vt medicina cõueniẽs cauſe noceat diſpoſitioni ⁊ ecõuerſo. In h̃ tñ caſu qd̃ eaꝝ mag₃ timueris magis attẽdas. vbi gr̃a. diſpõnẽ in fe. de cholera ne fortẽ calorẽ inducat. Cãm v̄o in fe. de flegmate vl' mel'ia ne forte morbũ ꝓlonget: vtraq₃ v̄o ſit̃ in fe. de ſanguine ne fortẽ ſuffocationem ſubitã inducat. Tertia aũt cura accidẽtiũ ↄſeq̃ntiũ febrẽ. ſ. ſitis dolor capitis faſtidiũ ſtipticitas ventris vel fluxus ei⁹ ⁊ ſil'ia. Et queadmodũ ẽ cura triplex: vt ſcripſim⁹ cap̃. de ardore vrine. demũ ſciẽdũ ꝙ oĩs fe. putrida queadmodũ ⁊ oĩs morbus mat'ialis ſalubris q̃ttuor h₃ tp̃a vl'ia ꝑut ſepi⁹ tactũ eſt ca. pñti. v̄m quõ diſtigãt̃ ⁊ quõ ꝑ ſig̃ ꝓpa cognoſcant̃. dixim⁹ ca. de pleureſi ꝓpoſſe.

Pronoſticatio. Pri uſꝙ ꝓnoſticare poſſim⁹ ĩ fe. putri. ſcire op₃ q̃ ⁊ q̃t ſũt gña ſignoꝝ attẽdendoꝝ ĩ fe. ⁊ q̃lia ſint eoꝝ fũdamẽta a q̃b⁹ trahũt̃ ⁊ q̃d hẽant ſignificare. Ad cognitionẽ igr̃ ſignoꝝ ⁊ q̃t ſunt in gñe dupl'ex ẽ diuiſio neccria. p̃ma q̃ꝝ ẽ ꝙ ſignoꝝ vt p₃. iij. de accñte ⁊ morbo q̃dã ſignificãt egritudinẽ: q̃dã cãm egritudĩs: q̃da₃ lõgitudinẽ ⁊ breuitatẽ egritudĩs: q̃dã tp̃a vl'ia egritudĩs: q̃dã ſalutẽ l' mortẽ. ſcd̃a diuiſio eſt ꝙ q̃dam ſunt accidentia egritudinem antecedẽtia: vt rubor faciei ſynochã: quedam coexiſtunt egritudini: vt dolor lateris pungitiuus: in pleureſi exiſtit coequus vel

coeuus. quedā vo ꝯcomitanť egri-
tudinē: vt icteritia: qñqꝫ sequiť fe.
de cho. ⁊ vomitus fe. de flegmate ⁊
ydrop. fe. de melia ⁊ variole fe. de
sanguie. Et ex hmōi signis post ap
parētibus sunt oīa signa exeūtium
a corpe: scꝫ vrine sputi egestionis ⁊
sudoris a quibus digestio ⁊ indigō
salus ⁊ mors significanť. Ad cogni
tionē aūt signoꝝ a quib⁹ trahunť ⁊
que sunt eorū fundamēta scire nos
opꝫ ꝙ om̄e signū aut trahiť a sub-
stātialib⁹ morbi: vtpote ab actione
lesa ablata diminuta vel corrupta:
aut trahiť a casib⁹ ⁊ accidētib⁹ mor
bū ꝯsequētibus: vtpote a qualitate
corpis ꝑmutata vel exeūtib⁹ a cor-
pore mutatis. Ad cognitionē autē
signoꝝ cui⁹cā querať ⁊ q̄d habeant
significare sciēdū ꝙ vltimate nihil
aliud significāt nisi vel v̄tutis dñiū
sup causam morbi: qm̄ in hoc ē sal⁹
atqꝫ vita egri vel cause dñium sup
virtutē in q̄ ꝯsistit ꝑnicies: q̄re volē
tē ꝓnosticare in fe. putrid. ꝑmo sci
re ꝯuenit fortitudinē cause morbi.
Dicam⁹ aūt ꝙ v̄tus diciť debilis ⁊
fortꝭ dupľr. Vno modo formaliter
put est potētia aīe: ⁊ sic nunq̄ varia
tur v̄tus in egritudine. Alio modo
essentiaľr scꝫ rōne suorū q̄ttuor in-
strumētoꝝ quib⁹ accidit ꝯtra mor-
bū q̄ sunt calor inat⁹ q̄ cōplexio dr:
⁊ calor influēs qui spūs dr ⁊ mēbra
⁊ humores put hec oīa vľ plurima
eoꝝ sunt bene se habētia in quāto ⁊
quali: siľr ⁊ in modo substātie ⁊ si-
tu: ⁊ ad hoc nō modicū deseruit in-
flux⁹ astroꝝ infortunatoꝝ: vt dr pri
mo ꝓnosticoꝝ. vľ eufortunatoꝝ: vt
dr ibidē. ⁊. iij. de creticis dieb⁹. Et
eodē modo dico de morbo. Cū autē
dicim⁹ v̄tutē esse fortē in se nō suffi
cit illud ad salutē: sed requiriť ꝙ sit
fortis ꝑ comparationē ad morbū ⁊
eius causam. Potest nāqꝫ virtuti
forti fortior morbus obuiare q̄ mor
tem infert: ꝓpter quod ait Ipo. j.
ꝓnosticoꝝ. ꝙ in signis ꝓnosticis nō
sufficit bonitatē ⁊ malitiā ꝑpēdere
signoꝝ imo ipsoꝝ: neqꝫ multitudi-
nē: sed eoꝝ inter se cōparationem.
Potest nāqꝫ vnū bonū signū effi-
cax plurib⁹ malis signis debilib⁹ re
sistere siľr ⁊ ecōuerso. Et ex h̄ ma-
nifeste appet cā q̄re in fe. ⁊ ꝓpe in
fe. acutis eger plerūqꝫ moriť: cui⁹
pulsus est magn⁹ fortis ordinat⁹: et
alter ecōtra saluať: cui⁹ pulsus ex-
tat ꝑuus debilis inordinat⁹. ꝙ si q̄s
obiecerit. Quid ḡ fiet cū virtus et
morb⁹ fuerit eq̄lis fortitudinis oi-
no dicem⁹ ꝙ illud tpe lōgo stare nō
potest quin alterū ex eis dñeť. Ad
qđ facit regimē medici: siľr ⁊ aspe-
ct⁹ astroꝝ. Volētes igiť in speciali
oīa signa ꝓnostica gñalia fe. putri-
darū tā bona q̄ mala sub cōpendio
ꝯstringere: ⁊ ꝓpe Ipo. ⁊ Gal. qui
plurimū in eis sūt conati. Dicam⁹
ꝙ cū signū nihil aliud sit ꝑ essentiā
q̄ accñs ꝯsequēs morbū velut vm-
bra corp⁹: vt ꝓbat gal. iij. de accñtiꝭ ⁊
morbo. opꝫ necꝛio vt queadmodum
accñs: ita ⁊ signū trahať ab aliquo
istoꝝ triū in gñe q̄ sunt actio lesa: q̄
litas ꝑmutata: ⁊ exiēs ꝑmutatum:
de q̄b⁹ ꝑ ordinē dicam⁹. Neqꝫ putet
aliq̄s i signis hmōi certā fore fidē:
sed ꝓbabilē solū atqꝫ estimatā: qm̄
vt ait Ipo. ij. ꝑ. amph. Acutoꝝ mor
boꝝ nō oīno certe sūt ꝓnūciatiōes:
neqꝫ sanitatꝭ neqꝫ mortis. Signa
igiť ꝓnostica i fe. putri. in cōi sum-
pta ab actiōe lesa sunt in gñe septē
bona ⁊ totidem mala eis opposita:
quoniā aut trahunť ab actione lesa
virtutis aīalis: sic sunt omnia signa
significātia sup ablationē vel dimi
nutionē vel corruptionē i sensus et
mot⁹ voluntarij super corpus totū.
Et hec quidem sunt septem nume-
ro bona et totidem mala eis oppo-
sita. Primū est cōfortatio mentis

interioris ſm diſcretionē ⁊ ymaginationē et locutionē ⁊ memoriā pfectam. Siſr ⁊ largitas ſenſuū exteriorū ſine errore circa ſua ſenſibilia ppria. ſcdm eſt ſomn⁹ naturalis vel ɔſuetus tpe ſanitatis ſm qͫtum et quale ⁊ horā diei ⁊ noctꝫ ſine ſtupore vel leſione poſt ipm. vn̄ Ypoc. ſcda pti. amph. In quo morbo ſomnus laborem pſtat mortale. Et ſubdit in primo vbi ſomnus deſipiētiā ſedat bonū: vbi vo preſtat mortale. tertiū eſt decubit⁹ egri ſup altero laterū nō ſupra dorſum niſi qn̄qꝫ pꝑter egritudinē vel lecti declinationē. quartū eſt mobilitas facilis ⁊ leuitas corpis toti⁹ atqꝫ laterū cū ſe reuoluit de latere ſup latus. quintū eſt abſentia ſapoꝝ alienoꝝ apd guſtū ſine cauſa manifeſta vel eoꝝ preſentia debilis vel diminuta. ſextum eſt fortitudo capitis ita vt neqꝫ dolorē ſentiat neqꝫ anguſtiā oīno vel paucā. ſeptimū eſt fortitudo vtutis expulſiue cerebri ſup oīa ſua emunctoria ⁊ pprie cū ſternutatiōe tpata. Si aūt ſigna trahant̄ ab actiōe leſa vtutꝫ vitalis ſic fiunt qͣttuor ſalubria ⁊ totidem mala eis oppoſita. Primū ē pulſus magn⁹ fortꝫ ordinat⁹ cū ſpiſſitudine moderata: qm̄ fortitudinē vtutis certificat: ſiſr ⁊ dyaſtoles maior qͣ ſiſtoles ⁊ tēpus quietis poſt dyaſtolē: qm̄ calorꝫ fe. declinationē ſignificat ɔſidēter ſicut appet in finib⁹ paroxiſmoꝝ fe. interpoſitaꝝ. Scdꝫ eſt anhelit⁹ ordinat⁹ facilis nō interſectus ex ſuſpirijs vel aſmate vel orthomia. Tertiū eſt trāquillitas cordis in ſuo motu ita vt neqꝫ ſaltet neqꝫ tremat neqꝫ cadat. Quartū ē pulmonis ⁊ cāne facilitas: ita vt neqꝫ tuſſi neqꝫ ſiti mēdoſa neqꝫ caumate affligatur neqꝫ vocꝫ gn̄ent ſonū maiorē vl̄ minorē ſolito cōtinentē. Si vo ſigna trahant̄ ab actiōe leſa vtutis naturalis ſūt ſeptē nūero bona atqꝫ vitalia et totidem mala eis oppoſita. Primū ē bonitas appetit⁹ ad cibū debitū vel ɔſuetū ſm ſubam et qͣtitatē ⁊ qͣlitatē ⁊ numerū ⁊ ordinem atqꝫ horā ſumptiōis. Scdm ē paucitas ſitis ⁊ deſiderij ad pot⁹ naturales debitos ⁊ ɔſuetos. Tertiū eſt abſentia inflationis ⁊ rugit⁹ et anguſtie circa ventrem poſt cibuꝫ aſſūptū qm̄ fortitudinē vtutis digeſtiue ſtomachi ſignificat. Quartū eſt abſentia doloris pūgitiui vl̄ grauatiui in alterutro ypocūdrioꝝ qm̄ fortitudinē vtutis digeſtiue epatis et ſplenis ſignificat. Quintū eſt expulſio ſupfluitatū pme ⁊ ſcde digeſtionū debita vel cōſueta ſm qͣtitatem ⁊ ſubſtantiā cibo pportionatā et ſm qualitatē materie cōgruentē et ſm horā nature ⁊ cōſuetudinum cōuenientē. Sextū eſt titillatio virge ⁊ teſticuloꝝ ad coitū: qm̄ ſignificat vtutē gignitiuā in eis nōdū fore ſopitā q̄ eſt melior ſignificationū. Septimū eſt puatio ſenſatiōis male circa muſculos q̄ ſunt in ambitu toti⁹ corpis: velut horripilatiōis vl̄ rigoris aut tremoris ardoris aut pūctionis niſi fortaſſis aliqd taliuꝫ acciderit vi nature pugnātis cōtra morbū ſicut fit in pncipio paroxiſmorū febriū interpollataꝝ ⁊ criſim fe. acutaꝝ: qm̄ bonitatē ſignificat ſenſus naturalis. Signa vo pnoſtica gn̄alia in fe. putridis tracta a qͣlitate corpis pmutata ſunt tria in gn̄e qm̄ aut trahunt̄ a calore vl̄ frigore aut ab habitudine. Si a calore ſic ſunt duo nūero bona ⁊ totidē mala oppoſita. pmū ē color faciei debit⁹ et cōſuetus: ita vt neqꝫ liuore neqꝫ pallore neqꝫ rigore neqꝫ rubore neqꝫ vario colore ſit mutat⁹ ppt̄ egritudinē et pprie infra. iij. dies a pncipio egritudinis ſed ſicut color ſanorum. vel ſui ſanorum. ſcdm eſt vt

icteritia ł citrina ł nigra nō ſupue⸗
niat niſi forte pꝰ.vij.dies ⁊ añcedē⸗
tibꝰ ſignis digōnis pfecte et v̄tute
ꝯſtāte.vñ Jpo.iiij.p.āpħ. Jcteritia
ſi ſupuenerit añ.vij.diē malū. Jſtō
tñ dictū ypo.ptractione indiget: vt
oñdimꝰ ca.de icteritia.lib.j. Si v̄o
trahāt a calore ł frigore ſic ſūt duo
ſigna bōa ⁊ totidē mala eis oppoſi⸗
ta.pmū ē vt calor ſit eq̄lis ſup corpꝰ
vniuerſū: neq; extrema frigeāt et
viſcera adurant: qm̄ ecōuerſo q̄to
calidiora fuerit cū ſignis bōis alijs
tāto foret āplior ſpes ſalutꝫ.vñ Jp̄.
iiij.p.āpħ. Jn nō deficiētibꝰ febri⸗
bꝰ ſi q̄ q̄dē ex fuerit q̄ v̄o intꝰ arde⸗
ant ⁊ ſitim hēant mortale. Et rō ē
qm̄ ꝓpriū eſt caloris putrido moue
ri a cētro ad circūferētiam imixto
cū nō fuerit ꝓhibēs aliqd: vt ē apa
magnū in corpe ꝓfūdo.ſcd̄z ē vt ri⸗
gor ł tremor nō ſupueniāt ⁊ ꝓprie i
fe.acutꝫ niſi fortaſſis pꝰ ſigna digō
nis ⁊ in die cretica quā p̄ceſſit dies
ſua indicatiua cū ſudore lēto ⁊ cum
v̄etris ꝯſtātia q̄.cū ſilł fuerit criſim
ſignificant ad ſalutem. Jn alijs v̄o
mortē feſtinam ex effrenitate ma⸗
terie vł morbi lōgitudinē ex groſſi
tie atq; młtitudine materie demō⸗
ſtrāt.vñ ypo.iiij.p.āp. Si rigor in⸗
ciderit fe.nō deficiēte iā debili ex⸗
iſtēte v̄tute mortale intelligēs ħ de
criſi ſintomatica. ſ; tñ in.j. ampħ.
eiuſdē pticule ait. A canſone habi⸗
to rigore ſupueniēte ſolutio fit in⸗
tellexit ħ de criſi nāli. Si autē tra⸗
hant ſigna hec ab habitudie corpo
ris ſic ſunt ſigna q̄ttuor nūero bona
⁊ totidē mala eis oppoſita q̄ ponit
Jpo.pmo ꝓnoſti. Primū eſt diſpo
ſitio faciei: vt.ſ.ſit facies ſilł is ſano
rū neq; ſit facies ſimilis cadauerū
mortuoꝝ q̄ facies tornatilis nūcu⸗
pat. Cuiꝰ hec ē diſpoſitio vt ſtatim
a pricipio fe. ⁊ ꝓprie infra tres di⸗
es fiāt ocłi cōcaui lipposi q̄ lumē vi

dere ꝑhorreſcunt ⁊ ſunt ineq̄les: vt
pote vnꝰ maior et eminētior altero
vel ſint inuerſi ita vt ſola eoꝝ alba
videāt: vł ſint tremłi lachrymoſi vł
fixi cōgelati ⁊ tpora ſint velut la⸗
mina ferrea ⁊ aures frigide ⁊ eaꝝ
pulpe abbreuiate ⁊ nares acute emi
nētes atq; porrecte cū anguſtia fo
raminum ſuoꝝ ⁊ frons arida tenſa
velut coriū torrefactū ad ignem qd̄
nullatenꝰ rugas hꝫ neq; plicat ne⸗
q; redit in ſitum ꝓpriū ſubito ſi tra
hat et mentū lōgū ⁊ gene ꝓminen
tes ꝓpter cōſumptionē maxillaꝝ ⁊
os amplū ⁊ curuatū cū diſtorſiōe la
bioꝝ et aſſiduitas anhelādi per os
nō p nares. Hec em̄ oīa ſilr ⁊ ex⸗
tenuatio corpis totiꝰ ſubita p̄ter de
bitū vel cōſuetū mortē ꝓpinquā ſi⸗
gnificāt ex fe.fortitudine corpus ⁊
virtutē maraſmāte: et ꝓprie ſi cau⸗
ſa nō añceſſerit primitiua.v̄bi grā.
Vigilie aſſidue ſudor plurimꝰ flu⸗
xus v̄etris: ſupfluus ieiuniū: cū pro⸗
ſtratiōe appetitꝰ et ſilł ia.qm̄ in eis
minor cadit timor q̄ ex fe. Scd̄m ē
habitudo corpis totius: vt ſcꝫ ſi cor
pus totū molle tractabile flexibile
neq; ſit v̄eter inanitus velut veſica
vacua: neq; crura rigeant velut la⸗
pis aut lignū: qm̄ talis eſt diſpoſi⸗
tio cadauerū cū infrigidat. Unde
Jpoc.ij.pti.ampho. Jn om̄ibꝰ mor
bis ea que circa vmbilicū et pecti⸗
nē ſpiſſitudinem habere melius eſt
⁊c. Verūtñ oportet vt corpꝰ ex feb.
extenuet et magis vel minꝰ ꝓut fe.
maior vel minor fuerit et corpus ra
rū incōpactū. Quapropter ait ypo
crates.ij.pti.ampho. Febricitātibꝰ
nō oīno in ſupficie ꝑmanere vel mi
nuere corpꝰ aut cōtabeſcere magis
eo qd̄ ſit ꝑm rōnē malū. hoc em̄ lō⸗
gitudinē egritudinis ħ v̄o imbecil⸗
litatē v̄tutꝫ ſignificat. Tertiū ē ha
bitudo teſticuloꝝ in viris ⁊ mamil
laꝝ i mulieribꝰ; vt ſint dilata mol⸗

lia pendētia neqꝫ ſint arefacta corrugata: qm̄ cōſumptionē humiditatū radicaliū demōſtrāt. Quartuꝫ ē habitudo iūcturarū ⁊ membroꝝ articulariū: vt ſint leuia flexibilia añ et retro: neqꝫ rigeāt velut in thetano neqꝫ recuruētur velut ī ſpaſmo. Unde Ipo.ij.p.amphо. fe. in ſpaſmo melius eſt ꝙ ſpaſmū in fe. Signa autē tracta ab exeūtibus mutatis licet ſumanť a ſeptē que ſunt ſudor vrina ſputum egeſtio et fluxus menſtruorū ⁊ fluxus ſan. nariū atqꝫ vomitus. Nos tamē de ſudore et vrina ſolū loquimur pn̄ti ſermone: quoniā de ſputo diximus caplo de pleureſi. de egeſtione vo caplo de fluxu ventris. ⁊ ſic ſuis caplis proximis diximus. Sudor igiť ſi ſupuenerit die cretica et poſt ſigna digeſtionis ⁊ fuerit neqꝫ ardens neqꝫ frigidus: neqꝫ ſubtilis imbibitꝰ neqꝫ viſcoſus fluēs ſicut oleū: neqꝫ mō appeat mō deliteſcat: neqꝫ in q̄dā pte corpis accidat et ī q̄dā parte nō: ſed fuerit copioſus aſſiduꝰ eq̄lis p totū quē bn̄ ſufferre pōt vtꝰ egri neqꝫ fuerit fetidus magis ſolito vľ debito om̄ia iſta bonum ſignificāt contraria vo malum. Sudor circa caput ſolum exiens debilitatem ſignificat cerebri: et ſi circa pectus et thoracē acciderit oppreſſionē ſignificat cordis. Si vo circa mirach ventris et ypocundria ſe tenuerint debilitatē virtutis atqꝫ multitudinē materie ſignificat circa mēbra nutritiua. vn̄ Ipoc.iiij.pti. amph. vbi ſudor in corpore illic egritudinē demonſtrāt. Eſt ergo malus ſudor ſi fuerit circa vētrē ſolū peior vo ſi circa pectus ſolū: ſed peſſimus oīm atqꝫ mortalis ſi circa timpora atqꝫ frontē. Sudor pterea frigidus timēdus eſt ex multitudine ⁊ groſſitie materie ⁊ morbi lōgitudine quā ſignificat. Sudor calidus timēdus eſt ex furore materie ⁊ virtutꝫ ſubita ſuffocatiōe. vn̄ Ipo.iiij.p.āpho. Sudor multus calidꝰ ⁊ frigidꝰ ſupfluēs frigidꝰ maiorē calidus minorē ſignificat egritudinē. Itē ſudor frigidꝰ gn̄aliť in oī fe. malꝰ eſt atqꝫ timendus: qm̄ aut caloris nālis extinctionē aut maťie ſignificat mľtitudinē. vn̄ Ipo.iiij.p.āph. Frigidi ſudores cum fe. acuta quidam facti mortē cū molliori vo lōgitudinem egritudinis ſignificat. Urina ſi ſtati a pncipio infra pmos tres dies incipiat appere digeſta ⁊ de die ī diē eiꝰ digō augmenteť atqꝫ pſeueret cū pſtātia vtutꝫ ſalubre. Diciť autē digeſta ex ſignis q̄ttuor. pmo q̄daꝫ ex ſuba tpata inť groſſuꝫ ⁊ ſubtile. ſcdo ex colore tpato. ſ. citrino vľ ru. claro. tertio ex q̄titate pportionata maťie vľ diete. q̄rto ex cōtētis q̄ ſunt tria. ſ. nebula pendēs in ſupficie q̄ inchoatā digōnē ſignificat: et nubes natās ī medio q̄ pfectū digōnis ſignificat. Siľr ⁊ ypoſtaſ alba lenis eq̄lis in fūdo reſidēs ī figura piramidis aſcēdens q̄ vē ſignificat pplemētū digōnis. Urina cruda et indigeſta velut alba lactea vľ karopos vel palearis ⁊ cuiꝰ cruditas de die ī diē augmētať. neqꝫ cibi neqꝫ remedia rōnabiliter exhibita pficiūt ad pducēdū digōnē vľ pformādū vtutē mortē ſigt affuturā. Urina q̄ diuerſificať ī digōne ſm ſe vľ ſm tpa morbi malitiā ⁊ maťie diuerſitatē ⁊ vtutꝫ anguſtiā demōſtrāt. vbi grā. ſi ſit digeſta ſm ſubam ſꝫ nō ſm pťēta: vľ ſit digeſta ſꝫ colorē ſꝫ nō ſm ſuā ſbaꝫ: vľ ſi mō digā fuerit mō cruda redierit alťnati. Uria diuerſicolor. vbi grā. rubeꝰ inferiꝰ liuēs ſupiꝰ aut ecōuerſo etherogeneam materiā ⁊ vtutꝫ anguſtiā demōſtrat: quare ſi pars vrine ſuperior peior appuerit freneſim vel lithargiā vel ſubeth ex febribꝰ minatur.

Si vͦo ꝑs inferioꝛ deterioꝛ euene⸗
rit nefreſim vel icteritiam vel epa
tis et ſplenis duritiem permittit.
Si vͦo pars media coꝛdis minatur
ſuffocationē. Vrina viridis ſpaſmū
de inanitione ⁊ moꝛtē ex aduſtione
ſignificat. Vrina nigra in fe. putri
dis ſc̄m ſubſtantiā vel ꝯtenta moꝛ⸗
tē ex aduſtione ſignificat: ⁊ ꝓpꝛie ſi
p̄ceſſerit eam viridis. Qꝺ ſi liuida
anteceſſerit moꝛtē ex cōgelatione
⁊ caloꝛis naturalis extinctione de⸗
monſtrant. Et q̄to magis nigredo
deſcenderit ad fundū vꝛinalis ma⸗
gis malū ꝓnūciabis: vt dicit gal. ij.
de criſi. Eſt tm̄ frequēter cū in feb.
putriꝺ. ⁊ ꝓpꝛie meł icis vꝛina nigra
expulſionē naturalē ſignificat ⁊ ſa⸗
lutē tūc. ſ. cū euenerit poſt ſigna di
geſtiōis ⁊ cū alleuiatiōe virtutꝫ ex
ipſa quaqꝫ die ⁊ fuerit plurima ꝑ⸗
durans neqꝫ deliteſcat ſubito poſt
eius apparitionē. Caue preterea ī
fe. putriꝺ. vt dicit Gal. ij. ꝓnoſtico
rū. ne renū vel ſplenis vel veſice vi⸗
tio capitꝫ attribuēs fe. qꝺ eſt alioꝝ.
Eſt nāqꝫ cū in feb. egreditur ꝑ ac⸗
cidēs vꝛina nigra vitio renū vł ſple
nis vel matricis cum eoꝝ opillatio
tolliť per naturā. Et eſt cum in fe.
appet vꝛina lactea veſice vitio. Di⸗
ſtingue ergo vꝛinā albā ex fetoꝛe ⁊
cōtento albo ſquamoſo reſidente in
fundo vaſis velut furfures ſuꝑ cu⸗
te. Vrinā vͦo nigrā ex ſenſatiōe do
loꝛis circa renes vel ypocundriū ſi⸗
niſtrū vel ſumē vētris: qm̄ talia nō
ſunt ꝓpꝛie in fe. Et ex melioꝛibꝰ ſi⸗
gnificationibꝰ eſt q̄s patiēs refert
ſuꝑ cōſuetudine tales vꝛinas facien
di ꝑiodice vł aſſidue. Ex ſignis igiť
hmōi ꝓnoſticare poſſumus in feb.
putrida quacūqꝫ moꝛtē vel ſalutē.
verū ſi diē ⁊ hoꝛā moꝛtis vł ſalutis
pꝛeſcire volueris ad ſigna ꝓnoſtica
que dicemus in criſibꝰ fiet recurrē⸗
dū. Qm̄ vt ait Gal. iij. de criſi. ſo⸗
lius egritudinis diem ⁊ hoꝛam eſt
ſcire poſſibile cuius eſt vere criſis.
Hec igiť de fe. putriꝺ. in gn̄ali di
cta ſufficiāt q̄ neceſſe eſt vt oīa vel
plurima in illius mēte reſideāt aſſi
due q̇ ipſas curare methodo vel in
ip̄is ꝓnoſticare rōnabiłr attēptat.

¶ De febꝛe ſanguinea. Cap. vj.

Febꝛis ex ſanguine non
eſt fieri poſſibilis inter⸗
poſita: ſed tm̄ continua:
qm̄ ſanguis cū remanet
ſub ꝓpꝛia foꝛma virtutū
eſt ītra venas: ⁊ ilico cū venas exie
rit in ſtomachū vł inteſtina vł ſpō⸗
gioſitatē mēbꝛoꝛuꝫ neceſſe eſt vt in
virus ⁊ ſaniē ꝯuertať: vt dicit Jpo.
vj. par. amph. quod totū accidit ex
tēperamēto ſue cōplexionis ⁊ deli
tia ſue cōpoſitionis: quēadmodū ap
paret in lacte ⁊ ſpmate. Hec fe. nō
cōplicať cū fe. alia vł nō manifeſte.
Qꝺ quidē accidit ꝓpter multitudi
nē ſang. in coꝛꝑe noſtro ſuꝑ hūoꝛes
oēs. Cōnumerať p̄terea hec febꝛis
inter fe. ꝯtinuas acutas valde quas
Gal. arſiuas vł ꝯcluſas appellauit.
Auic. vͦo ꝑacutas vel ꝑperacutas.
⁊ ſunt fe. que terminanť in q̄rta vel
vij. die vel ad plus. xiiij. quod tēpus
nulla fe. ꝑacuta poteſt tranſire ſiue
ſit moꝛtalis ſiue ſalubꝛis: ꝓpter qꝺ
ait Jpo. ij. par. ampho. Acute egri
tudines. xiiij. die terminantur. Eſt
aūt fe. ſanguinea duarū ſpecierū:
qm̄ vel ſanguis peccat in q̄to: qua⸗
re cū ſit ꝑ naturā calidus fe. indu⸗
cet q̄ dꝛ ſinocha inflatiua. Vel pec⸗
cat in quali: quare cū a natura non
regiť putreſcit ⁊ feb. efficit q̄ ſino⸗
chus appellať. Unde verſus. Sino
cha de multo: ſed ſinochꝰ ex putre⸗
facto. Non potuit hec diuerſitas in
alijs humoꝛibꝰ reꝑiri: qm̄ neqꝫ ſūt
in coꝛpoꝛe plurimi neqꝫ benigni ve
lut ſan. ꝓpter qꝺ ait Gal. ix. de in⸗
ge. ſanitatis. Hanc fe. mediā inter

febres putridas et effimeras ordi-nauit. Hec etiã fe. ſiue ſit inflatiua ſiue putrida tres habet ſpẽs. Una quidẽ que ſtatim cum incipit acuit̃ aſſidue: qm̃ in ea plus repit̃ putre-factionis ꝙ reſolutiõis: ⁊ iſta aug-maſtica appellat̃. Alia võ q̃ econ-uerſo ꝓcedit: qm̃ ſtatim a principio de die in diez mitigat̃ cũ in ea plus reſolutionis ꝙ putrefactiõis repe-riatur: ⁊ hec paugmaſtica dicitur. Tertiã võ mediam iſtam: ſcilꝫ que ſemꝑ affligit equalr̃ quaſi ſit ſemꝑ in ſtatu: ⁊ hec homoten⁹ nũcupat̃. Neqꝫ poteſt iſta diuerſitas ĩ humo-rib⁹ alijs reperiri: qm̃ illud vl̃ ſub-tilitas vl̃ groſſities vl̃ viſcoſitas vl̃ modicitas impediũt. Signa fe. de ſanguĩe in cõmuni ſunt: quoniam in ipſa non accidit corporibus ma-cris frigidis per naturaꝫ: vel regi-men: vel etatẽ: vt ait Gal. ix. de in-genio ſanitatis. quapropter nõ acci-dit ſenib⁹ vel melãcholicis: ſed ſan-guineis carnoſis rubicũdis per na-turam atqꝫ adoleſcẽtibus vel iuue-nib⁹ ꝑfectis. Mõ ſi corꝑib⁹ flegma-ticis vel cholericꝫ acciderit: fit h̃ ex anteceſſione ocij ⁊ quietis ⁊ ſomni plurimi ⁊ ciboꝝ ſanguinẽ multipli-cantiũ: vt ſunt ꝓprie vinũ ⁊ carnes laudabiles: quare cũ poſt iſta negle-xerint exercitia vel balnea cõſueta vel euacuationes tũ ꝑ õmia ſurgit febris. Et ad hoc diſponit plurimũ priorũ dẽſitas velut in corpore mu-ſculoſo dẽſo compacto dure carnis apud tactum. Similiter ⁊ pororuꝫ opillatio ex balneis ſtipticis vel vn-guẽtis prohibẽtibus inſpirationẽ. Significãt aũt hanc fe. in cõmuni vrina rubea groſſa et facies rubea cum inflãmatione maxillarũ ⁊ ima-ginatiõe rerum variarum ⁊ pulſus magnus latus longus fortis velox atqꝫ ſpiſſus: et dolor capitis fortis grauis pulſatiuus cum inſtantia vi-giliarum aſſidua ⁊ ſitis intẽſa cum dulcedine ſaliue ſine cauſa manife-ſta. Similiter ⁊ grauitas plurima corporis totius: ita vt anhelit⁹ fiat ſtrictus velut prefocati. Et eſt eius caliditas vehemẽs velut in cauſo-ne: ſed eſt cum humiditate. Signa võ propria diſtinctiua inter ſino-chã ⁊ ſinochũ ſunt quattuor. quorũ primũ eſt: quoniã in ſinocha infla-tiua apparet vrina rubea clara groſ-ſa non confuſa. In ſinocho võ pu-tredo fetida confuſa ꝓpter humo-ris ebullitionem. Secundũ võ qm̃ in ſinocha ſentitur pulſus ordina-tus ⁊ equalis. In ſinocho võ diuer-ſus ⁊ inordinatus: qm̃ in eo virtus magis fatigatur. Et in ſinocho ſi-ſtoles eſt maior ꝙ dyaſtoles: cuius contrariũ reperies in ſinocha infla-tiua: et ſimiliter fiet apud anheli-tum. Tertium võ quoniã in ſino-cha ſentitur ad tactum calor corꝑis vaporoſus ſuauis: in ſinocho mor-dax durus acutus ꝓpter fumos pu-tridos caprinoꝝ. Quartum võ qm̃ ſinocha nõ habet periodicationes diurnas: quoniã ipſa eſt febris non proportionata ad materiã. Sino-chus võ exacerbat̃ de tertio in ter-tium: quoniã ſanguis cum putrue-rit ſimilitudinẽ cholere aſſumit: vt dicit Gal. loco ſupradicto. Et duo quidem vltima ſunt certa que non faciunt errare. Poteſt autem et quintum addi quod eſt: quoniaꝫ vt plurimuꝫ ſinocha incipit calida ſi-ne tremore et rigore: ſinochus võ cum rigore: quemadmodum ⁊ alie febres putride: quod quidẽ accidit ꝓpter vapores putridos diſperſos ſuper muſculos qui ſunt in ambitu totius corporis.

Methodus. Cura vtri-uſqꝫ febriũ ſanguinea⁊vna fere eſt atqꝫ eadẽ: vt docet Gal. ix. de ingenio ſanita

tis. Similiter ⁊ Auicēna cap. preſenti. quorum doctrinam aſſequimur propoſſe. Cum igitur hanc febrem pmo cognoueris fac ilico flebothomiam baſilice dextre vel ſimul vtriuſqz cum inciſione larga: ſiue fuerit in die ſiue in nocte. Neqz refert an in principio vel augmēto vel ſtatu illud facias ſi prius nō fueris vocatus: quoniaz a prima die vſqz ad ſeptimam poteſt in hac febre fieri flōmia in qua q̄dā tm̄ de ſang. ſubſtrahatur: ſiue per aſſiduationē hora vna: ſiue per ſecūdationem horis diuerſis dōec eger ad ſincopim cōuertatur. Si tamē virtus ⁊ etas conſenſerint: ⁊ pprie in corpore cōpacto robuſto: verūtamē oportet vt magis vicinemur ſincopi ī ſinocha inflatiua q̄ i ſinocho: quoniā in ea virtus magis fortis eſt ⁊ citius per flebothomiam exoneratur q̄ putrida ī qua ſanguis dupliciter peccat. Oportet etiā vt ſtomachus ſit vacuus a cibo ne forte crudus rapiat ad venas per flebothomiā. Confortetur os ſtomachi ⁊ v̄tus cordis cū mica panis lota pluries in aqua frigida vel infuſa in ſucco agreſte vel berberis vel granatorū: quoniā hic cibus refrigerat ⁊ a ſincopi preſeruat ſi non eſt: vel ipſam abbreuiat ⁊ alleuiat ſi eſt. Demum quieſcat et dormiat ſuper lecto ſuo in aere frigido per ſe vel infrigidato cū aqua roſ. vel folijs recētibus populi vel ſalicis atqz vitis albe. Et ſi per ſolam flebothomiā corpus extenuatum fuerit bene erit: quoniā ſignificat fe. eſſe curatam: quare regat cum ſucco ordei vel aduene et potu iulep ⁊ alienatione rerū calidarum donec ad perfectam ſanitatem redierit. Si v̄o flebothomia predicta nō ſufficerit: vel quia v̄tus egri ipſam fieri nō permiſit: vel q: puſillanimis fuiſti: vel quia febris ē maligna quod ſcies ex calore forti corporis et ſaltu atqz tremore cordis aduſtione lingue ⁊ ſiti intenſa: tunc da in potu aquam frigidam: ſed nō paucam ne forte cito inflāmetur in ſtomacho et febrem augmētet: ſed plurimam valde tantā ſcz quātam eger deſiderat vl' tolerare queat do nec facies liqueſcat ⁊ oris labia tremāt et totum corpus infrigidetur: quoniā in hac feb. non cadit timor incrudationis materie cuz ſanguis ſit humor tēperatus in ſubſtātia in quo nō expectat digeſtio niſi pauca: et proprie in ſinocho putreſcente: vt dicunt Gal'. et Auicenna locis ſupradictis. Verūtamē et ſi acciderit incrudatio et morbi prolongatio atqz eius permutatio in febre flegmatica: ita vt et permutandum foret regimen fe. ſanguinee in regimen fe. ex flegmate cum digeſtionibus ⁊ euacuationibus et dieta calida: illud tamen minus foret malum q̄ egrū ſubito ſuffocari vel eius venas crepari: quoniā melius eſt aliquod maluz egris gignere q̄ ſinere eos in mortem cadere: vt dicit gal'. nono de ingenio ſanitatis. loquens de cura huius febris. quapropter ⁊ Raſ. in diuiſionib9. ca. pñti. ait. q̄ per huiuſmodi viaz incrudationis materie cuz potu aque frigide: ⁊ poſt hoc conuerſionis regiminis ad febrem flegmaticā plurima gens eſt per me curata. Et lz huiuſmodi potus aque frigide ſimiliter ⁊ flebothomia fortis ſupradicta corpus ſanum interficerēt. huiuſmodi tamē corpus alleuiāt ⁊ cōfortant: queadmodum et ieiunium triduanū in febre peracuta. In potu tamē aque frigide tres ſunt conditiones attendende. Prima eſt vt materia ſit digeſta ſi fiat ī ſinocho

putreſcēte: quare nō detur in pꝛincipio: ſed in augmēto digeſta iam materia cum oxizacara ſi fuerit imbibita: vel cum ſirupo acetoſo ſi fuerit groſſa viſcoſa: pꝛemiſſa tamen minoꝛatione eius in pꝛincipio cum flebothomia foꝛti ſupꝛadicta. Secunda v̄o vt nō fit apoſtema in aliquo viſceruz: quoniā eius maturationem impediat: niſi foꝛtaſſis foret cholerica pura quod raro eſt. Tertia v̄o ne ſtomach⁹ vel dyafragma ſint debilia per naturam: ⁊ pꝛopꝛie in coꝛpoꝛe macro: quoniā foꝛtaſſis ex ea ſpaſmarentur ⁊ accideret malitia anhelitus ⁊ ſpaſm⁹ vniuerſalis coꝛpoꝛis totius: et demum ſuffocatio: quare neceſſe videtur vt egrum interroges ſi cōſuetus ſit in potu aque frigide tēpoꝛe ſanitatis. Cum hmōi igiť flebothomia ⁊ potu aque frigide ſup ipam: ſimiľr et cibis frigidis acetoſis regatur vſqz ad ſanitatem perfectam.

Emperica. Cōmuniter operātes nō faciunt flebothomiā vſqz ad ſincopim: ſed flebothomiā ſatis foꝛtem vel ſecūdationes tres trib⁹ diebus cōtinuis a pꝛincipio. Et ſi v̄t⁹ egri ſit debilis per naturam vel ex timore flebothomie: ſicut quibuſdā accidere cōſueuit apud omnē flebothomiam videlicz vt ſincopiſent: tunc ante flebothomiaz dant aliquid ex mica panis infuſa in aqua frigida et vino pontico vel aceto ſimul mixtis: quoniā pꝛeſeruat eos a ſincopi os ſtomachi confoꝛtando et coꝛdis feruoꝛem repꝛimēdo. Quod ſi adhuc flebothomare ſecūdationē ꝓhoꝛruerint facint ſcaraificationes pꝛofundas. Pꝛimo quidem in pulpis crurium. Secundo in naribus. et tertio in ſpatulis donec ſanguis minoꝛetur ⁊ aſſidue cum flebothomia et poſt frigidam aquam tribuūt in potu per ſe vel mixtā cum aceto. Cum huiuſmodi igitur regimine flebothomie ⁊ potu aque frigide et cibis acetoſis atqz dieta tenui regunt eos vſqz ad hoꝛam ſtatus et criſim: qđ quidē tp̄s in ſinocha inflatiua eſt dies quarta vt plurimum vel quinta. In ſinocho v̄o putrido dies ſeptima vel vndecima vel ad plus decimaquarta. Cōſueuit nanqz pluribus ſuperuenire hora illa ſudoꝛ creticus vel fluxus ſanguinis narium materiā febꝛis eradicans perfecte. quibuſdam v̄o ſola ſuperuenit reſolutio materie inſenſibilis paulatina: ⁊ pꝛopꝛie cum anteceſſit euacuatio foꝛť ſupꝛadicta. Medicina preterea lenitiua vētris et ſanguinis mundficatiua eſt melioꝛ in hac febꝛe ex caſſiafiſtula tamarindo. ⁊ māna diſſolutis in aqua feruenti decoctionis pꝛunoꝛum ſiccoꝛum. Sed non fiat euacutio cum acutiſ: quoniā fe. ⁊ eius cauſam redderent furioſam. Medicine v̄o cōfoꝛtatiue per interius ſunt trociſci de camphoꝛa et ſpodio dicti ſupꝛa ⁊ zuccarum roſatum ⁊ violatum dyapꝛunis triaſandal. dyarodon abbatis. Ex quibus detur in auroꝛa cuz aqua frigida ⁊ meridie et ſero cum itur ad lectum. Medicine v̄o confoꝛtatiue per exterius ſunt epithimata frigida poſita ſuper coꝛ epar timpoꝛa ex aqua roſata ⁊ aceto vel ſucco ſolatri et ſemperuiue poſtq̄ in eis puluis roſ. ſandal. anthere camphoꝛe fuerit diſſolutus. Accidentia pterea fe. hāc ꝯſequētia ⁊ ꝓpꝛie foꝛtia que ad ſe curā trahūt ſunt duo: ſcz ſitis ⁊ vigilie de quib⁹ diximus libꝛo pꝛimo.

Canones. Excuſamur quādoqz a potu aque frigide tunc ſcz cum in ea

corpus nō eſt conſuetū ⁊ eſt rarum laxū nō valde carnoſum ⁊ ꝓprie cū añceſſerit flōmia fortis ſupradicta quaꝫ ilico conſequit̄ fe. extinctio et ṽtutꝫ exoneratio. Excuſamur etiā qñqꝫ a flōmia pl'ima cū ſcꝫ corpus ipſam abhorruerit ⁊ potus aq̄ frigide ſibi fuerit delectabilis cōſuetus. Excuſamur preterea qñqꝫ ab vtriſqꝫ ſcꝫ flebothomia et potu aq̄ frigide vt vel oīno non fiāt a medico vel parūper: tūc ſcꝫ cū natura ꝑ ſe materiā eduxerit et feb. fugauerit in toto vel in ꝑte quod q̄dā fit ꝑ aliquā quattuor regionū q̄ ſunt fluxus ſang. nariū: fluxus pl'imu⁹ ventris ſanguineus: mictus ſan. copioſus: ⁊ ſudor vl'is corpis totius: de quo quidē ſudore in hac feb. refert Gal'. q̄nto de accidēti ⁊ morbo. ſil'r Ariſtotel'. libro de aīalibus. ꝙ ē viſus in quibuſdam corporibus velut ſanguineus aquoſus ⁊ ꝓprie in corporibus raris quoꝝ pori ⁊ ora venarū ſunt longa et ſang. ſubtilis aquoſus. Dubitatio p̄terea difficilis cadit inter medicos de flebothomia forti ſupradicta in hac fe. qm̄ Gal'. Raſ. ⁊ Auic. in p̄ſenti caplo p̄cipiūt ipſam vſqꝫ ad ſincopim fieri. ſed Auer. vij. colliget. fortiſſimis rōnib⁹ refutat: qm̄ neqꝫ natura facit criſim vſqꝫ ad ſincopim niſi ſinthomaticā ⁊ mortalem quā ars imitat̄ cū rōnabiliter proceſſerit: neqꝫ decet medicū virtutē naturalem diminuere: ſed potius confortare cū ſit ei⁹ cuſtos: neqꝫ fiendus eſt a medico actus curatiu⁹ in quo magꝫ cadit timoris ⁊ nocumēti ꝙ ſalutis ⁊ iuuamēti. Timor nāqꝫ redūdat ad ingloriationē medici. Nocumētum v̄o ad ꝑniciem egrotātis. Sanguis preterea cum fuerit ex flōmia fortiter minorat⁹ eradicabit̄ faciliter ꝑ naturā: queadmodum accidit ⁊ in cauſone in quo quidā eradicam⁹ ſtatim cholerā a principio: ſꝫ ipſaꝫ ſolūmō minoram⁹ ꝓmittētes reſiduū opi nature. Sil'r ⁊ in fe. de flegmate vl' de melia. v̄m cū nō ſit poſſibile rōnibus neceſſarijs cōtradicere: neqꝫ credere auctoritates p̄cipis medicoꝝ oīno fore fl'as dicam⁹ qm̄ eorū diſcordia cadit ſup ſolo verbo. Noluit Gal'. flōmiā ſupradictā fieri vſqꝫ ad ſincopim inanitiōis quēadmodū fit in criſib⁹ malignis: ſed ad ſincopim ꝑmutatiōis. Ois nāqꝫ ꝑmutatio cū fortis fuerit ⁊ ſubita ṽtutē debilitat. qm̄ vt di. Ypoc. ij. ꝑti. āpho. ſm multū repente euacuare aut replere ⁊c. ꝙ ſi ꝑmutatio fuerit ad bonum ab incōuenīēti ad cōueniēs debilitat̄ virtus hora breui: ſed poſt hoc ilico fortior atqꝫ exonerata reſurget. Si v̄o fuerit ad malū queadmodū a cōuenienti ad incōueniens debilitat̄ virtus hora illa: ſil'r et poſt ipſam. Voluit g̃ dicere Gal'. ꝙ debeat fieri flebothomia vſqꝫ ad ſincopim ⁊ vſqꝫ ad euacuationē plurimā ex qua corpus ſanū ſincopiſaret ꝓpter inanitioneꝫ. Illud tm̄ ſincopiſat tm̄ ꝓpter ſubitā mutationē et aliam ſolutionē diximus capitulo de ſincopi.

Pronoſticatio. Synocha inflatiua minoris ē timoris ꝙ ſinochus putreſcens: quoniā peccatū duplex fortius eſt ſe ſolo. Itē ſinocha inflatiua vt pl'imū terminat̄ die q̄rta vel. v. vel ad plus in ſeptima vel ad bonū vel ad malū. Synochus v̄o i ſeptima vel. xj. vel ad pl⁹ in. xiiij. ſi nō fuerit erratū ſup egro neqꝫ maťia incrudata fuerit ex potu aq̄ frigide: qm̄ tūc poteſt durare vſqꝫ ad. xl. dies vel pl'es queadmodū in fe. flegmaticis croniꝫañ. Itē ſi ſtatim a principio ſupueniat fluxus ſanguis nariū plurimus vel ſudor copioſus vl' alia euacuatio ſenſ-

ſibilis vna vel plures ſimul cōſtant
virtute ſalutē ſignificat ꝛ criſim ꝑ-
fectam. Si vō ſanguis niger pau-
cus exierit: vel ſi liuid⁹ ſubtilis exie
rit qui reſtringi nō poteſt arterie
rupturam ꝛ criſim ſinthomaticam
ſignificat ſuperfluā ꝛ diminutā: ꝛ ꝑ
conſequēs mortē feſtinam. Quod
ſi talia apparuerint die quarta cri-
ſim bonā vel malā ſignificat in ſe-
ptima. Si vō in nona criſim in q̄r-
tadecima ꝓmittit. Item ſi ſtatim a
principio vtus debilitet̄: neq; re-
media rōnabiliter exhibita cōtule-
rint de die in diē et vrina cōfundat̄
ꝛ pulſus diuerſificetur ꝛ calor aug-
mētetur ꝛ cor tremat niſi ſitis extin
guatur ꝛ lingua denigret̄ mortale.
Itē ſi puſtule nigre vel liuide exe-
unt a corpore mortale. Si vō rubee
ſalubre: et ꝓprie virtute alleuiata ꝑ
ipſas prout dicemus ca. de variolis
ꝛ morbillis. Itē aſma ſi perdurauе
rit cum diſpoſitione prefocatiua et
facie aduſta mortale. Item fe. ſan.
eſt a tota ſui ſpecie timoroſa: q̄niā
eſt fe peracuta vel perꝑacuta quaꝝ
velox atq; fortis eſt criſis: quapro-
pter in eis volentē ꝓnoſticari neceſ
ſe eſt vt oī hora egro aſſiſtat: ne for
te ꝓpter illarū motū ſubitū medici
iudicium perturbēt: vt dicit Raſ.
in almā. Item ſigna ꝓnoſtica com-
munia dicta ca. de fe. putrid. in ge-
nerali preſentib⁹ ſublimiter ſuffra
gātur: quoniā ſcire faciūt futuram
mortem vel ſalutem. Quod ſi diem
certam preſcire volueris ad capl'm
quartū tractatus de criſib⁹, erit re-
currendū. Item dicit Auic. ꝓſenti
ca. ꝙ ſi in ventre fuerit ſonus ꝛ ru-
gitus cum pulſatione venarū ꝛ an
guſtia mortale: quoniā vel ſanguis
ebullitionem maximā in vena kili
et arteria adorti ſignificat tranſeū
tibus interi⁹ ſuper dorſum vel apo-
ſtema magnū confirmatum. Item

inter huiuſmodi fe. ſpecies augma
ſticus eſt omniū periculoſior: paug
maſticus ſecurior: ſed homoten⁹ eſt
medius ipſorum.

¶ De febre cholerica in-
terpollata. Cap. vij.

Hoc genus fe. fit ex cho-
lera rubea putreſcēte in
ſtomacho vel inteſtinis
ſeu alio loco corꝑis extra
venas. verū quoniā ebul
litio cholere putreſcentis obſeruat
periodum de tertio die in tertium:
ita ſcilꝫ vt die vna quieſcat ꝛ altera
bulliat: ꝓpterea ꝙ cholera vna q̄li-
tate preparante ad putredinē par-
ticipat q̄ eſt caliditas: ꝛ altera ꝓhi-
bente putredinē que eſt ſiccitas: id-
circo febris tertiana nominat̄. Eſt
autem duorum modoꝝ qui ſunt pu-
ra ꝛ non pura. pura quidē cum eius
materia eſt cholera rubea cui nihil
aliorum humoꝝ fuerit permixtū.
Non pura cui aliquid flegmatis vel
melācholie ſit admixtū: quare ter-
tiana notha id eſt adultera nuncu-
patur. Signa tertiane pure ſunt ꝙ
incipit eius paroxiſmus cū rigore
ſimili puncture acus ꝛ non eſt in ea
frigus vehemēs neq; pulſus valde
paruus: neq; concutiūtur dētes in
ea: ſꝫ eſt frigidus remiſſus in qua-
litate ꝛ breui duratione: ita vt feſti
net ad augmentū: quare tunc feſti-
nat inflammatio ꝛ magnificat̄ pul
ſus ꝛ fit velox ſpiſſus non diuerſus
valde: ſꝫ fortis ordinatus: ſimiliter
et anhelitus: deinde apud ſtatū fit
vehemens caliditas et ſitis ꝛ angu
ſtia: ita vt quādoq; accidat aliena-
tio ꝛ ſoda pulſatiua fortis: et ſentit
manus tangēs calorem ſiccum mor
dicantem. Et tēpus quidē augmēti
vel ſtatus excedit valde tēpus prin
cipij: quoniā in ea frig⁹ eſt trāſiēs:
calor vō perdurans. In declinatio-
ne vō paroxiſmi eleuatur ſudor plu

rimus ſubtilis vr̃is totius corpis. Et fit quādoqꝫ vomitus rei liquide citrine ſubtilis vel viridis amare. ſimiliter ⁊ egeſtio. quare minoratur pulſus ⁊ fit rarus. Et magnificatur fiſtoles ⁊ euaporat calor putrid⁹ a cētro corporis ad extrema: ⁊ ſic termiāt̃ paroxiſmus ⁊ ſpaciū paroxiſmi eſt ad plus duodecim horarum naturaliū. verū quod vt plurimum accidit eſt vt ſit eius paroxiſm⁹ octo horaruꝫ ⁊ affligit apud meridiē. Et eſt vrina ſubtilis citrina vehemēter: ⁊ lingua nigra aduſta ⁊ os amarum ſine cauſa manifeſta: ⁊ ſi fuerit corporis habitudo et etas ⁊ tēpus anni cholerica. ſimil'r ⁊ regimē antecedēs ⁊ ml'tiplicatio caloris fe. in corporibus verior erit tua ſignificatio. Signa tertiāe nothe ſunt refectio atqꝫ obſcuritas omniū accidētiū predictorum cum elongatione paroxiſmi: ⁊ ꝓꝑe apud eius principium.

Methodus. Cura tertiane pure eſt vt dicit Raſ. in almā. vt ſtatim cū fe. cognoueris euacues materiā ſolutione minoratiua cū caſſiafiſtula māna tamarind. diſſolutis in aq̄ decoctionis prunoꝝ ⁊ viol. ſed non in die paroxiſmi: deinde digeratur materia omni die cū ſirupo acetoſo ſimplici vel oxizacara dando in aurora. ℥. ij. cū aqua plurima frigida: vel cū aqua pred. per tres vel quattuor paroxiſmos. Et cū vrinā videris perfecte digeſtā euacuetur materia ſolutione eradicatiua cum ſtomaticon laxatiuo: vel cū electuario de ſucco roſ. vel cum. ʒ. ij. reubarbari optimi puluериſati ⁊ cōmixti cuꝫ ſolutione minoratiua predicta. Nutriatur ex mica panis lota cū aqua frigida: ⁊ poſt hoc imbibita i vino granatoꝝ vel ex pultibus ordei vel auene cōditis cū lacte amigdalarū dulciū vel ex lactuca portulaca bleta ſpinarch. cucurbi. coctis ⁊ conditis cū aceto: aut ex carnibus laudabilib⁹ coctis cū eiſdē. Utat̃ ꝑ ſapore ſucco granatorū vel berberis vel trifolij vel acetoſe. Bibat aquā frigidam vel aquā decoctiōis prunoꝝ ſiccorum aut ordei. Confortet̃ hora qua non ſumit cibū cū zuccaro roſ. vel ſirupo roſ. ſi vēter ſit obediēs: ſed cum zuccaro viol. vel ſirupo violato ſi venter fuerit cōſtipatus. Et leniat̃ cū ſuppoſitorio vel cliſteri: ⁊ ſit totum ſtudiū tuū in extinctione cū rebus frigidis humidis: qm̄ cōueniūt materie et diſpoſitioni: niſi fortaſſis apoſtema in viſcerib⁹ ſeu opillatio illud prohibeāt. Et voluit Auic. ca. preſenti iſtius fe. vſqꝫ ad tres paroxiſmos fiat flebothomia de baſilica dextra: qm̄ materiā diminuit ⁊ repmit calorē. Uerū i hoc cadit timor feruoris cholere cū extrahitur cuius frenū ſit'r et raptus ipſius ad interiora venaꝝ vacui trahētis: quare ex fe. inter pollata fieret ꝯtinua q̄ eſt ꝑmutatio maligna. Mō ſi fuerit ſanguineus robuſtus flebothomiā nō abhorremus quodāmodo. Et in principio oīs fe. vt oſtēdimus de cura fe. putride in generali. E. de methodo. Cura tertiane nothe ē vt a ꝓncipio ad tres paroxiſmos fiat miōratio materie cū flebothomia baſilice vel cū aq̄ materierū pred. Cui. ʒ. j. turbith pul. et. ʒ. ß. zinzib. ſint cōmixta. Deinde digeratur reſiduū materie cū ſirupo acetoſo ⁊ oximelle ſimul mixtis ⁊ cum aqua calida bibitis in aurora. Poſt ſepteꝫ vō paroxiſmos vel nouem ⁊ cum vrinā videris digeſtā eradicetur materia cum yerapigra gal. vl' benedicta laxatiua. Alijs vō diebus: ⁊ ꝓprie ſi vēter ſit conſtipatus leniatur ante paroxiſmum cum ſuppoſitorio vel cliſteri: prout dixi

imus ca. de ſtipticitate ventris. Nu
triatur aqua decoctionis cicerū vel
piſorum vel iuribus pullorū altera-
tis cum petro. yſopo ⁊ lactuca. Bi-
bat vinū album debile limphatum
vel aquam decoctionis prunorum ⁊
paſſularum: vel aquam decoctionis
ordei yſopi ⁊ aniſi. Confortetur vir-
tus hora qua nō ſumpſerit cibū vel
medicinā cum huiuſmodi mixtura.
℞. dyarrodon abbatis roſate nouel
le tria ſandal. an. ℥. ß. electuarij du-
cis. ℥. j. et ſic tam in nutrētibus vir-
tutem ꝙ curātibus morbum calida
frigidis adiungātur: ita tñ vt a prin
cipio egritudinis frigida dñentur.
In fine vero calida: qm̄ humores ca-
lidi ſunt faciles mobiles furioſi: fri-
gidi vero adherentes viſcoſi.

Emperica. Ars faciēdi
ſirupū dige-
ſtiuū cholere et euacuatiuū a qua-
cunq3 particula noſtri corporis hec
eſt. ℞. ro. viol. endiuie lactuce por-
tulace plātagis trifolij acetoſe ſca-
riole anthere nenupharis cicoree
an. ℳ. j. prunorū damaſcenorū. xl.
numero: ſeminū quattuor cōmuniū
frigidorū maiorū q̄ ſunt cucur. cucu.
melon. citruli an. ℥. ß. ſeminū quat
tuor cōmuniū frigidorū minorum: vt
ſe. endiuie lactuce ſcariole portula-
ce: ſe. papaueris vel corticis eius an.
℥. j. ſandalorū alborū ⁊ rubeorū et ci-
trinorum camphore ſpodij an. ʒ. ij.
ordei. p. j. pſillij. p. ß. decoquantur oīa
in lib. viij. aque pure fontane poſt-
ꝙ in ipſa fuerint infuſa per noctē
et in. ℥. j. acetoſi donec tertia pars
fuerit conſumpta tunc colletur: et
cum infrigidatū fuerit ⁊ clarifica-
tum addatur lib. ß. vini granatorū
vel berberis ⁊ reducatur ad ignem
et ſirupiſetur cum lib. duabus zuc-
cari. Et aromatizetur cū cinamomo
ligno aloes calamo aroma. folij car
damomi an. ʒ. ij. terendo oīa groſſo
modo ⁊ ligādo in pāno lineo mūdo
raro ⁊ ſuſpēdēdo in ſirupo apō de-
coctionē ſcdam. Dentur ex eo omni
die. ℥. quattuor per ſe in aurora ſi fue-
rit ſubtilis aquoſus vel cum. ℥. dua-
bus aque calide ſi fuerit ſpiſſus
et bene decoctus apud ſirupiſatio-
nem. Et ſi vis vt a ꝓprietate caput
reſpiciat adde herbis predictis flo
res camomille mellilotū ſticad. ex
ſpeciebus nuces muſcatas et cube-
bas. Si vero ad pectus pulmonem ⁊
cor. adde capill. vene. enulā campa
nam ordeū fenugrecū. Ex ſpeciebus
liquiritiam paſſulas ⁊ iuiubas. Si
vero ſtomachū ⁊ inteſtina adde her-
bis predictis coctana pira mala ma
ciana: ex ſpeciebus maſticē ⁊ grana
granatorū ⁊ omnia ſtiptica que vir-
tutem ſirupi retineāt in loco. Si vero
epar et meſeraicas adde cucuſtam
epaticam ameos amomū: ⁊ multi-
plica endiuiam ex ſpeciebus ſpicā
nardi et multiplica ſandalos. Si
ad ſplenem adde ciperi capparis ⁊
aliquid ſcolopendrie vel tamariſci.
Si ad matricē adde pulegium ca-
lamentum: ex ſpeciebus grana iuni
peri ſub modica tamen quātitate:
quoniā raro eſt vt in ſplene vel ma
trice cholera dominetur. Si vero ad re
nes ⁊ veſicā adde ex ſeminibus diu-
reticis. Si ad medullas oſſium et
iuncturas adde pollium mōtanum
arthemiſiā fumiterre in decoctio-
ne prima caſſie fiſtule tamarind. an.
℥. iij. ⁊ in decoctione ſecūda reubar
bari. ℥. ij. dyagredij. ʒ. ß. terendo et
ligādo in pāno lineo ⁊ ſuſpendēdo
in ſirupo donec ipſorū virtus trāſeat
in decoctiōe. Et tūc detur de eo ſi-
cut prius: quia facit leniter aſcel-
lare bis vel ter quaq3 die. Iſte nā-
q3 ſirupus eſt fere continens om-
nia digerentia cholerā vel euacuā-
tia cum ipſorum directiuis. Artem
autem faciendi ſirupum digeſtiuū

et euacuatiuū cholere ⁊ flatis ſimł deſcribem⁹ de fe.cōpoſitis. Dicunt quidā expti φ hoc emplʀm ſup epar in die paroxiſmi remouet vel mitigat paroxiſmū feb.tertiane: qm̄ cholere putrefactionē refrenat. ℞.ſandał. al.et ru.an̄.ʒ.ij.farine ordei.ʒ.tres. aloes.ʒ.ij.confice cū ſucco ſolatri ⁊ abſinthij ⁊ modico aceti. Alij vo dicunt φ mica panis lota in aqua frigida pluries: deinde expſſa et imbibita in vino granatorū vł berberis vel aceto et an̄ paroxiſmū comeſta p vnā horā vł etiā apō paroxiſmū cum aduſtio ſit vehemens idē opatur. vłr nāqz frigida ſicca prohibēt putredinē quemadmodū calida humida cauſant ipſam.

Canones. Scripſim⁹ ſuperius cañ.neceſſarios in cura fe. tertiane cuiuſcūqz dirigēs medicū in adminiſtratione debita cibi vel medicine.cap. de fe.cura in gn̄ali. Attn̄ illis dict̄ gn̄aliter videnł duo ſpecialia preſenti capło apponēda. Quorū primū eſt de hora cibationis in hac fe. Ubi ſciendū put tollitur ex mente auctorū ⁊ pprie Auic. Cibus dʒ offerri an̄ paroxiſmū regulariter.ij.horis vel quattuor ad plus prout egri vtus digerens vel cibi qtitas ⁊ q̄litas poſtulauerint. Dico aūt reglariter qm̄ eſt cū in principio paroxiſmi cibus cōpetit: tūc.ſ.cū vomitū intēdim⁹ puocare: eſt etiā cū in medio paroxiſmi tūc ſcʒ vtutē ex inanitione ſeu morſu cholere defectā volumus confortare. Inter hos cibos cadit differētia ſm ſubam ⁊ qtitatē qm̄ prius opʒ vt ſit ex olerib⁹ vel leguminib⁹ płimus atqʒ vndoſus. ſcōs vo ex mica panis infuſa in aqua frigida vel vino granatorū in qtitate valde pua. Et nūer⁹ quidē cibationū regulariū inter paroxiſmū ⁊ paroxiſmū eſt vt ter vł q̄ter reficianł. vbi gr̄a. Si virtus ſit debilis ⁊ conſuetudo crapuloſa ⁊ materia fe.płima vel nō pura opʒ vt quattuor vicib⁹ cib⁹ offeratur. primo quidā.iij.hore poſt deſinentiā paroxiſmi. deinde mō trāſactis decē horis dabił ſecūdus. deiñ iterū.x.tranſactis terti⁹. deiñ iterū.x.tranſactis dabił quartus tribus horis an̄ principiū paroxiſmi cū pncipiū paroxiſmi ſit.xij.horaꝝ ad plus. Tempus vo quiet̄.xxxvi. horarū licet vt płimū tēp⁹ paroxiſmi apud cōiter febriētes hac feb. viij. horarū repiał. Et tūc inter cibationē ⁊ cibationē cadere pōt ſpacium xj.horaꝝ: ⁊ ex hoc exēplo diſtinguere potes horas cū cibationibus. verūtn̄ ſiue ter ſiue q̄ter cib⁹ fuerit offerendus hoc diligēter obſeruādū vt cibus multū elongeł a principio paroxiſmi: qm̄ eſt res cōferens in cura fe.pportionalis. Declinatiōi vo ſi vicinari oporteat nō erit adeo verendū: qm̄ vt ait Ipoc. primo regi. acutoꝝ. Ilico poſt paroxiſmū cib⁹ dari pōt cū calor fe.ad calcaneū declinauerit: ⁊ hoc q̄dā eſt cū hora declinationis nōdū bene trāſiuit. ſcōm eſt ſpeciale addēdū de hora euacuationis in hac fe. qđ eſt vt nō deł medicina laxatiua in die paroxiſmi ſed quietis ne forte mot⁹ piodi impediat motū medicine ⁊ ne virt⁹ duplici labore fatigeł. Et vtile cōſiliū videtur vt nō fiat euacuatio cū mirabolanis: qm̄ ſoluēdo vētrē inducūt ſtipticitatē: ſiłr et ſodā q̄ ſunt accidētia maligna in q̄cūqz fe.

Pronoſticatio. ſfe.tertiana va nō durat vltra ſeptē paroxiſmos immo vt płimū infra terminał put cholera fuit płima vł pauca. ſed tertiana nō pura pōt p duos vel tres menſes durare. Ex quo ſcire potes φ materie viſcoſitas parū per ſe.elongat φ ipſius multitudo

q̄tūcunq3. Vñ Ipo.iiij.pti.āphō. Tertiana vā ſi nō iudicatur ſeptez periodis lōgiſſima eſt. Itē in omī fe.tertiana ſit̄ et ī omī fe. īterpol. ſi aduentus paroxiſmorū anticipet a principio breuitatē egritudis ſignificat. Si vō eq̄liter ſtet longitudinem ꝑtendit. vñ Ipo.iiij.pt.āpho. Quibuſcūq3 exacerbationes fiunt ſi qua hora fe. dimiſerit in craſtinū eadem hora accipiat diſtricta erit. Itē fe. tertiana pura eſt ex tota ſui ſpē ſalubris: nō pura vō timoroſa. Morbi nāq3 prolixitas ⁊ medicinarū diuerſitas vtutem naturalē proſternūt. Itē in fe.tertiana pura primus paroxiſmus eſt principiū q̄re fit facilis. ſcōs aut tertius augmētum q̄re fit fortior. q̄rtus vō ⁊ quint⁹ eſt ſtatus quare fiūt in vltimo furoris et malitie. Sed ſext⁹ ⁊ ſeptim⁹ declinatio q̄re minorabunt̄ oīa accidētia gradatim q̄ ſi medicus a principio hui⁹ fe. ꝑdixerit ſapiens apparebit. Item fe. tertiana nō pura vt plurimū cū elongat̄ ꝯuertit̄ in q̄tidianā ⁊ fortaſſis ad ethicā ⁊ mortē.

¶ De febre cholerica continua et cauſone. Ca.viij.

Fit hec fe. ex cholera ru. putreſcēte intra venas ⁊ arterias atq3 vaſa cōcluſa quapropter eſt de gñe fe.cōtinuarū acutarū quēadmodū et fe. de ſanguine. Eſt aūt duorū modorū: q̄m aut cholera putrefit in venis diſtantibus a corde: vtpote que ſunt in ambitu corporis totius: tunc tertiana cōtinua nūcupatur ⁊ abſolute acuta indicat̄. Aut cholera putrefit in venis ꝓpinquis cordi: vtpote que ſunt in pectore et pulmone epate et ſplene ⁊ ore ſtōachi: et tūc cauſon vel cauſonides appellat̄ et ꝑacuta et perperacuta indicatur. Et dixerūt prouecti in medicina q̄ vtraq3 iſtarū fieri poteſt ex flegmate ſalſo puro vel cholere ꝯmixto: q̄m flegma non fit ſalſum niſi per aduſtionem plurimā et cōmixtionē cholere rubee multe. Signa tertiane cōtinue ſunt oīa ſigna tertiane īterpollate cui extat ꝓportiōabilis ꝑter q̄ ī ea nō accidit horripillatio neq3 rigor neq3 ſudor niſi cū fit criſ. calor aūt et alienatio ⁊ ſitis ⁊ vigilie ⁊ lingue nigredo ſit̄ ⁊ oīa ſigna alia ſūt ī eo vehemētiora. Signa cauſonis ſunt ſigna eadē cū fuerit in vltīo vehemētie malignātis et pulſus ſpiſſus velox diuerſus inordinatus: ſit̄ et anhelitus ⁊ vrina ſubtilis citrina vehementer vel rufa vel liuida radioſa. Et iſte q̄dā feb. ſunt in accidētibus vt plurimū ſimiles fe. de ſanguine: q̄m ſang. et cholera ſunt humores calefaciētes verū differūt q̄m ſinocha nō excreſcit aliqua dierū ꝑiodice cū ſit fe. nō ꝓportionata ad aliquā febrium putridarū interpollatarū. Fe. vō cholerica fit ꝑiodice fortior de tertio die in tertiū: quemadmodū et tertiana interpollata et nō ſunt cū ea rubedo faciei ſupflua neq3 corporis repletio plurima extenſiua cū diſpoſitione ꝓfocatiua aſſidua velut in ſanguinea. q̄ ſi tempus anni etas et cōplexio atq3 regimen aūs cholerica fuerit ⁊ habitudo corpis macra verior fiet tua ſignificatio ⁊c.

Methodus. Cura vtriuſq3 fe. cōtinuarū de cholera eſt vt ſtatim a principio minoret̄ materia cū medicina lenitiua qualis eſt caſſiafi. māna tamarindō. cum in aqua decoctionis prunorū et viol. diſſoluūtur q̄m leniendo ventrē alterant calorem. Et nō det̄ medicina fortis q̄m materiā agitaret indigeſtā ⁊ freneſim induceret ꝑniciosam. Poſt hoc vō per totū tēpus principij ⁊ augmēti donec ſtatus acceſſerit et ſigna di

geſtiōis pfecte apparuerint in vrina qđ eſt apud diē q̄rtū vel ad plus ſeptimū. Sit tota intētio tua tam in cibis q̄ medicinis ad infrigidandū et humectandū ⁊ ꝓprie in cauſone ⁊ ꝓprie alterā diſpoſitionē febrilē digerūt materiā cū cholere digeſtio fit eius ingroſſatio donec redierit ad moderamen. Det̄ igit̄ oī die añ aurorā ſirupus de prunis vl̄ ſirupus de nenupha. vl̄ ſirupꝰ acetoſus ſimplex vl̄ oxizacara ad potādū cū aq̄ frigida eſtate: et calida hyeme. q̄ ſi vēter fuerit obediēs quaqz die plus duabus vicibꝰ nō fiet opꝰ medicina laxatiua: ſed extinctiua tm̄ adeo vt ſi plr̄imū fluxerit ad ſtipticitatem recurrat̄. quas diximꝰ capl̄o de fluxu vētris. Apud vo ortum ſolis qđ eſt poſt per duas horas a ſūptione ſirupi tribuatur in cibo pulmentū ex farina ordei vel auene cōditum cum aceto vel lacte papaueris albi vel lacte amigdalarum dulciū. Vel detur mica panis infuſa in aqua frigida vel vino granatorum. vel nutriatur ex cucurbitis meloni bus lactucis portulacis malis macianis coctis et cōditis cū aceto vel ſucco berberis et granatorum. Bibat apud comeſtionē aquā frigidā puram vel mixtā cū aceto vel aquā decoctionis ordei ⁊ prunoꝝ ſiccoꝝ. In meridie vo cum eſt vehemētia ſitis et furoris bibat ſirupū roſ. vel viol̄. cum aqua frigida pura: vel bibat iulep aquoſum. In ſero autē cū petitur ſomnus et quies. Bibat ſirupū de papauere vel de pſillio cuz aqua frigida pura vel cum aqua decoctionis ſemi. lactuce et portul̄. et illiniatur frons timpora atqz nares cum oleo de mandragora ⁊ fricentur vole manuū ⁊ plante peduz cum ſale et aceto: et fomentent̄ crura cuz aqua tepida in qua cocta ſint folia ſalic̄: et populi vitis albe viol̄. et folia papaueris cum corticibus: quoniā hec omīa calorem febrilem extrahunt et ſomnū inducunt. Cōfortetur virtus hora qua cibum nō ſumpſerit ex zuccaro roſ. vel viol̄. vel triaſandal̄. et dyarodon abbatis puris vel commixtis. Neqz prohibeatur eger ab eſu fructuū frigidorum humidorū: vt ſunt pruna pira pſica et mala acetoſa: quoniam alterant et confortant. In ſtatu vo ſubtilietur regimen vltimate quod eſt nihil dare in cibo neqz in potu neqz in medicina ſi virtus cōſenſerit donec ſupuenerit criſis ⁊ tranſierit cōplete. Si igitur apud criſim vomitus cholericus ſupuenerit adiuuetur natura cum impoſitione digiti vel penne linite in oleo in profundo gule. Si vo fluxus ſanguis narium iuuetur natura cum ſetis porcinis miſſis in nares et emunctione vehementi. Si vo ſudor vniuerſalis apparuerit confortetur natura ſi pigra vl̄ inſufficiens videatur cum potu iulep feruentis q̄to calidius poteſt bibatur et cooperiatur diligēter vndiqz pānis calidis mollibus. Et aſſint eius amiciꝰ vel aſtātes et pannos calefaciant manibus tractitando et anhelitum illuc dirigendo. Et aperiantur pori cutis cū fricatione leui facta cum pannis lineis mollibus infuſis in aqua ⁊ aceto poſtq̄ in eis cocti fuerint furfures et flores camomille. Deinde expreſſis diligenter et tepidis et roridis per longum refricatis. Ad hoc plurimum cōfert etiam ponere veſicas ſiccas ſemiplenas ex aqua calida circa latera patientis omniquaqz: quoniā ilico facit ſudare. Sternatur preterea camera ex folijs ro. et viol̄. populi et ſalicis et nenuph. vitis albe et ſimilibus. Et aſpergātur eiꝰ parietes ex aqua roſ. et aceto: vt aer inſpiratꝰ infrigidet̄: qm̄

illud eſt neceſſarium in omni febꝛe
pro coꝛdis euētatiōe. Completa cri
ſi perfecte reſumatur virtus ex car
nibus edoꝛum pulloꝛum coctis ꝛ cō
ditis cū reb⁹ frigidis ſepe dictꝫ ꝛc.

Emperica. Hec igit̄ eſt cura vera fe.
continue de cholera cuiuſcūqꝫ: quo
niam moꝛbum ꝛ eius cauſam remo
uet cum v̄tute. Verū p̄ter ipſaꝫ eſt
cura accidentiū ꝯſeq̄ntiū vehemē-
tiā huius fe. q̄ ſunt doloꝛ capitis vi
gilie ſitꝫ alienatio icteritia ſincop̄.
et debilitas virtutis: de quibus om
nibus iam ſufficienter dictum eſt
libꝛo pꝛimo ſuis pꝛopꝛijs capitulis.
¶ Ad confoꝛtationem igitur vir-
tutis que eſt medicatoꝛ pꝛincipalis
hic reliqua referemus. Confoꝛta-
tur autem virtus non niſi per con-
foꝛtationē oꝛganoꝛum que ſunt ce-
rebꝛum coꝛ epar ꝛ teſticuli cum re-
bus alterantibus eoꝛum complexio
nem diſtemperatam in fe. Epithi-
ma confoꝛtans cerebꝛum fit ex aq̄
roſ. et aqua ſolatri ſemperuiue et
iuſquiami ſi in ea puluis roſ. et ſan
daloꝛum diſtemperet̄ addito modi
co aceti et actu frigidum ſuper ver
ticem vbi ſunt cōmiſſure cranei ab
raſis pꝛius capillis ſepius cum pan
nis lineis. Emplaſtretur ſimiliter
et ſuper frontem et timpoꝛa circū-
quaqꝫ. ſimiliter et odoꝛare aquā ro
ſeam in qua ſandali et aliquid cala-
mi aromatici fuerit diſſolutum con
fert qm̄ caloꝛē alterat materiā rep
cutit freneſim pꝛohibet et ſomnum
inducit. Epithima confoꝛtans coꝛ
ſic fit. ℞. aq̄ roſ. aque bugloſſe. an̄.
ʒ. q̄ttuoꝛ. aceti. ʒ. ß. cāphoꝛe. ʒ. ß. cro
ci. ʒ. vnā. et in iſto actu frigido pe-
tie de ſindone vel ſcarleto vel ſerico
infundantur et ſuper pectus freq̄n
tētur. Epithima cōfoꝛtans epar ſic
fit. ℞. aque roſ. aque endiuie. aque
ſolatri. an̄. partes duas. aque abſin
thij part. j. aceti acutiſſimi. p. ß. di-
ſtemperetur in eis puluis earundē
rerum et frequentetur ſuper epar.
Epithima cōfoꝛtans teſticulos ſic
fit. ℞. aque roſ. p. vnam. vini puri
aromatici veteris et potētiſſimi. p
tes. ij. aceti. p. ß. puluis dyamarga-
riton. q̄r. vni⁹ ptis. diſtēperētur oīa
ſimul et cum pannis lineis actu fri
gidis emplaſtrent̄ ſuper teſticulos
viroꝛum ꝛ mām̄illas mulierum fre
quenter reiterando poſtꝙ fuerint
exiccata. Et poteſt fieri etiaꝫ hoꝛa
criſis ſi virtus videatur debilis.

Canones. Febꝛis eſt pro pꝛia ſpēs eius
que cauſon dicitur cum ſit peracuta
que terminatur in die ſeptima: vel
perperacuta que terminatur in die
quarta tenuiſſima dieta fiet regulā
da: ita vt ſi terminatio ſit in quarto
nihil detur in cibo ſtatim a pꝛinci-
pio vſqꝫ declinationem perfectaꝫ.
Si v̄o in ſeptima nihil detur poſt
diem quartum pꝛout diximus capi
tulo de feb. in generali. Verūtamē
huiuſmodi canones Ypocra. Ra-
ſis in diuiſionibus pꝛeſenti capitu-
lo refutat dicens et non attendas il
lud quod dicitur a ſtultis medico-
rū ꝙ multitudo extinguētiū a cibis
et medicinis exhibitis tardat cri-
ſim. ¶ Ego iam expertus ſum am-
bas vias ſcilicꝫ et regiminis extin-
ctiui dicti in methodo: ꝛ regiminis
ſubtiliatiui quod dixit Ypocra. et
viam extinctiuam repperi ſecurio-
rem. Et qui moꝛtui ſunt in hac fe-
bꝛe ſub regimine extinctionis ſunt
m̄lto paucioꝛes eis qui moꝛtui ſunt
ſub regimie ſubtiliatiuo qm̄ ſi non
dabunt̄ extinctiua aſſabit̄ cerebꝛū
et nerui ꝛ ſtōach⁹ ꝛ accidet ſpaſm⁹
ꝛ freneſis moꝛtalis. Ex q̄bus ſcire
potes can̄. ypo. eē v̄os regl̄arit̄ qm̄

morbũ ⁊ eius cauſam decidũt. falſos vo accidẽtaliter: qm̃ virtutẽ ꝓſternũt: ⁊ ꝓprie in corpib⁹ delicatis aſſuetis multo cibo tẽpe ſanitatis. Dicit preterea Raſ. loco predicto ꝙ nõ debet ꝓhiberi in hac egritudine: quin eger bibat aquã frigidã cũ vult: qm̃ extinguit vehementer. Quod intellige verũ ſi corp⁹ in ea fuerit cõſuetũ ⁊ delecteť: nec in viſcerib⁹ opillatio ſeu apoſtema: qm̃ lȝ incrudet materiã ⁊ morbũ ꝓlonget ⁊ criſim retardet: maius tamẽ confert iuuamentũ: qm̃ ꝓhibet maraſmũ. de quo potu aque frigide loquẽs Gal. ix. de inge. ſanitatis. ait. ꝙ melius eſt aliquod malũ egritudinis gignere ꝙ̃ ſinere eos in mortem. Congruit igiť vt potus iſte ſit plurimus ſimul vna hora: qm̃ aqua modica facile inflãmatur. In cura preterea hui⁹ fe. nõ cõpetit flõmia qm̃ educit multitudinẽ humorum omniũ de quib⁹ cholera refrenať: ꝓpter quod ait Aui. j. cañ. fen. iiij. ca. de flõmia. ꝙ ſummoꝑe cauendũ eſt a duab⁹ rebus ex flõmia: ſcȝ humoꝝ calidoꝝ ebullitiõe ⁊ frigidoꝝ incrudatiõe: verũtñ ſi corp⁹ fuerit ſanguineũ et conſuetũ in flõmãdo ⁊ vrina ru. obſcura videať cõpetit a principio materiã minorari cum flõmia: nõ qdẽ forti ſimul plurima: ſed eadẽ die bis vel ter gradatine ſecũdata: quia confert ꝗ̃titati: ſed non qualitati.

Pronoſticatio. Fe. continua de cho. timoroſa ẽ atqȝ ſuſpecta de tota ſui natura: qm̃ morbi velocitas ⁊ materie furioſitas ṽtutez deijciũt regitiuã. Itẽ pma ei⁹ ſpẽs que qdẽ tertiana ꝯtinua noiať: termiať vt plurimũ in. vij. die ad mortẽ vel ſalutẽ: ⁊ ꝓpe ſi ſigna digõnis vel indigõnis cũ cõueniẽtia ꝑticularĩũ cepint die. iiij. vel. v. manifeſte apparere: verũtñ ſi prolõgetur xiiij. nõ tranſit: qm̃ vt ait Ipo. ij. p. ampho. Acute egriudines in. xiiij. iudicanť. Scda ſpẽs que cauſon dr vt plurimũ in. iiij. terminať: ⁊ ꝓpe ſi ſtatiȝ a pncipio ⁊ infra pmas duas dies ſigna digõnis vľ indigõnis in vrina cũ cõueniẽtia ꝑticularium manifeſte cepint apꝑere. Item in quacũqȝ iſtarũ fe. fluxus ſan. nariũ copioſus aut vomit⁹ cholericus aut ſudor calidus vľis totius corpis aut fluxus vẽtris choleric⁹ ſupuenerit ſtatim a principio vel in aliqua die cretica quã ꝓceſſit indicatiua poſt ſigna digeſtionis perfecte ⁊ cõſtantia virtutis et alleuiatione infrmi ſalubre: cõtrariũ vo mortale. Itẽ ſi remedia rationabiľr exhibita quaqȝ die cõtulerint ⁊ accidẽtia fuerit remiſſa ſalubre: cõtrariũ mortale. Item ſi lingua nigra fuerit ⁊ aduſta cum aſperitate mľta malignior fiet: qȝ deterior fe. Si vo al. erit leuior: ſi vo citrina media fiet vtraqȝ. Item ſi ſpaſmus aut tortura ſuperne aut oculorum contorſio mortale: quoniã ſignificat ſpaſmũ de inanitione. Vñ Ipoc. ſecũda. p. ampho. Febrẽ in ſpaſmo melius eſt fieri ꝙ̃ ſpaſmum in febre. Item ſi vrina rubea fuerit vel citrina vehemẽter ⁊ in craſtino alba ſubtilis euenerit mortale: quoniã freneſim ſignificat pernicioſam. Unde Ipoc. qrta particula amphoriſmorũ. Quibus vrine limpide aut albe male: maxime vo ſi in freneticis appareant. Item ſi patiens ſtatim a principio imaginationes habeat extraneas cum ſoda vel ſine ſoda freneſim ſignificat affuturam: niſi cum repercuſſiuis circa cerebrum ilico ſuccurrať. Itẽ ſi extrema frigida fuerint et pectus et venter adurantur mortale: quoniam apoſtema magnum in interioribus demõſtrant. Unde

Ipo.iiij.pti.amphō. In nō deficientibus fe. ſi q̄ quidē fuerint extra frigēt: q̄ vo intus ardeāt ⁊ ſitim habeant mortale. Itē ſi rigor ſupuenerit in aliq̄ die cretica vl' nō cretica neq3 ipſam v̄a criſ ſubſequat̄ mortale: qm̄ materie mltitudinē ⁊ v̄tut3 ſignificat defectionē q̄ criſim attētat quā pficere nō pōt. vn̄ Ipo. ibidē. Si rigor inciderit fe. nō deficiente iā debili exn̄te corpe mortale. Si vo criſ fienda atq3 cōpleta ſubſeq̄tur cū ſudore calido vl' i totiꝰ corporis atq3 fluxu ſang. copioſo ſalubre: qm̄ v̄tutis expulſiue ſignificat fortitudinē ⁊ criſis bonitatē: ppter qd̄ ait ibid̄. A cauſone h̄ito rigore ſupueniēte ſolo fit egritudis. Itē ſi hec feb. criſim faciat p icteritiā in die. vij. ix. vel. xj. vl'. xiiij. ſalubre. Si vo an̄. vij. diē mortale. vn̄ Ipo. ibidē. Icteritia ſi ſupuenerit in fe. acuta an̄. vij. malū. Iſtud tn̄ ampliori indiget tractatōe quā iā ſcripſimus li. j. c. de icteritia. Itē ſi ſtupor aut alienatio aut aſma vehemens ſupuenerit: aut inq̄etudo iacēdi diuerſa an̄q̄ ſigna digōnis pfecte ceperit appere mortale: qm̄ criſim ſinthomaticā ſignificat malignā. ppt̄ qd̄ ait Gal'. iij. de criſi. q̄ ome ſignū creticū ſi an̄ ſigna digōnis euenerit malū eſt atq3 timendū.

¶ De flatica interpollata. Ca. ix.

Accidit hec fe. ex flate putreſcente extra venas: vtpote ſtomacho inteſtinis ⁊ ſpōgioſitatibus mēbror. verū qm̄ ebullitio flat3 putreſcentis redit piodice quaq3 die: propterea q̄ flegma eſt duarū qualitatum preparantiū ad putredinē cum ſit velut materia patiens q̄ caliditas que eſt cauſa efficiens. Idcirco hec fe. q̄tidiana interpollata nūcupatur. Eſt aūt duorum modorū queādmodū et fe. iterpollata de cho. ſc3 pura et nō pura. Pura quidā cu3 fit ex flegmate puro cui nihil aliorū humor vel aliene q̄litatis ē ppoſitū cuiuſmodi flegma dulce vel vitreū ſiue acetoſum. Nō pura vo q̄ fit ex flegmate cui aliquid cholere vitelline vel mel'ie repitur cōmixtū: vel fit ex flegmate ſalſo. Flegma nāq3 nō fit ſalſu3 niſi per aduſtionē vel hūoris cōmixtionē: lic3 pma atq3 ppa flatis q̄litas ſit frigiditas cū hūiditate q̄ mime in flate ſalſo repiunt̄. Signa fe. quotidiane pure ſūt q̄ incipit eiꝰ paxiſmus cū horripillatōe veri frigoris ſup dorſo ⁊ extremitatibꝰ mēbrorū p̄ter q̄ ſentiat patiēs velut acuum puncturā tremorē vel rigorē vehementē: ſ3 grauitatē ſolam extrema cōſtringentē: et durat iſta frigiditas tpe lōgo. Et fit pulſus paruus velox ſpiſſus mollis diuerſus inordinatus. Dein̄ cū puenit ad augmētū tardatur eiꝰ calefactio: neq3 fit vehemens imo fortaſſis nō calefacit ⁊ ppie ſi flegma ſit vitreū groſſum q̄re neq3 magnificatur pulſus vehemēter apud ſtatū. Et ē tempꝰ principij longius mlto tpe ſtatꝰ vel augmēti: qm̄ ē in ea caliditas trāſiens frigiditas vo pdurās. In declinatione aūt non aduenit ſudor niſi fortaſſe paruus viſcoſus adherēs ⁊ ppie apud principiū egritudinis cū materia nondū eſt digeſta neq3 ſubtiliata et magnificatur apud declinationem dyaſtoles cū ſua quiete. Et minoratur ſiſtoles et eiꝰ q̄es et expāditur calor ad manus et pedes: et eſt cum ea vomitus flegmatis et humiditas in ore et proſtratio appetitꝰ ⁊ ſitis paucitas. Et ſpatiū quidā paroxiſmi eſt. xviij. horarū vel circa illud. Spatiū vo quiet3 ſex horarū quare aduenit vt plimū circa occaſum ſolis ⁊ durat vſq3 ad

meridiē priuſq̄ reliquie ꝑfecte reſoluātur. Et forte non reſoluitᷣ do nec alius redierit paroxiſmus. ⁊ accidit vt plurimū hec fe. pueris ⁊ mulieribus et craſſis laute ferculantibus cū multiplicatione ſomni et q̄etis et vtentibus in cibo fructibꝰ humidis et piſcibꝰ ⁊ lacte. Et in principio huiꝰ egritudinis eſt vrina alba groſſa ſpumoſa. In augmēto vō ruffa vel ſubcitrina groſſa. ſed cum ad ſtatum puenerit fit rubea clara ſubtilis cū yppoſtaſi alba leui equali ꝑfima. Verū dū yppoſtaſis minoratᷣ in vrina et preceſſit euacuatio pluri ma p ſudorem vomitū ⁊ ſeceſſum flegmaticū: tunc vō morbi declinatio indicatur. Et cuꝫ perdurauerit hec feb. tēpore longiſſimo vilificatᷣ ex ea corpus et albeſcit facies et citrinatur et palpebre inferiores inflātur: velut in yppoſarcha. Signa feb. quotidiane nō pure ſunt refractio ſignorū omniū predictorū cum vergētia ad caliditatē et ſitim vehementē et abbreuiationē paroxiſmi ⁊ proprie apud principium egritudinis vniuerſale.

Methodus. Cura feb. quotidiane pure eſt vt ſtatim a pīcipio minoretur materia cū benedicta laxatiua vel medicamine de turbith dicto capꝉo de ſoda. dando ex eis modicū hora maioris quietis. Confortetur etiā natura quaqꝫ die ad vomitū in principio paroxiſmorū ſi fuerit poſſibile cū aqua tepida mixta cum ſale et aceto vel cū aqua decoctionis rafani et aneti mixtis cum eiſdeꝫ p̄miſſa ſaturitate ex legumi nibus et cepis et oleribus ſalitis ſi conferens videatᷣ. Et ſm q̄ exiens fuerit magis groſſum vel viſcoſum tribuantᷣ ei medicine fortiores. Digeratᷣ ergo materia cuꝫ ſirupo acetoſo cōpoſito vel cū oximelle ſquillitico dando ex eis in matutinis aliquid cuꝫ aqua calida primo: deinde apud ſtatum cum aqua decoctionis ſemīs feni. et adde petro. ⁊ oīm prouocantiū vrinam: quoniā plurima pars huius materie educitᷣ per vrinam: et tunc eradicetur materia cū kartatico forti ſicut yerapigra gal. et pillule co. ⁊ medicamen de mirabola. kebulis et pillule ſtomatice q̄ omnia diximus capꝉo de debilitate ſtomachi. Et ſi venter fuerit reſtrictus leniatur quaqꝫ die gradatine cum ſuppoſitorio vel cliſteri donec ad acuta ꝑueniatur. Nutriatᷣ ex carnibus edorum vel pulloꝝ coctis cū petro. conditis cum ſinapi et melle vel melle ⁊ aceto vel ſucco berberis et trifolij faciēdo ex ipſis ſalſamētum. Bibat vinum album clarū parūper adaquatū: vel bibat mellicratū ſi caput ex vino noceatur. Cōfortetur virtus hora qua cibū nō ſumpſerit cum electuario ducis ⁊ dyarodon abbatis ſimul mixtis: vel cū zuccaro roſ. et dyagallan. ſimꝉ mixtis bibendo poſt illud aliquid vini predicti. Abſtineat a fructibꝰ oleribus et piſcibus ꝓpoſſe: neqꝫ bibat aquā frigidam quoniā materiā incrudat et fe. elongat que p ſe naturaliter croniſat. Cura fe. quotidiane non pure eſt vt in cibis vꝉ medicinis caliditas remittatᷣ quare detᷣ ꝓ digeſtiuo ſirupus ace. ſimplex primo: deinde apud augmētū ſirupus acetoſus compoſitꝰ: neqꝫ vltra oximel compoſitū tranſcendatᷣ. In cibis vō dētur pultes ex ordeo ⁊ auena conditi cū vino pontico vel aceto. In potu vō tribuatur iulep vel mellicratum aquoſum. Et gargariſet ſepius cum aqua frigida et aceto: quoniā ſitim reprimit excellenter. Medicina preterea materiam digeſtam eradicans melior hec eſt. ℞. turbith alb. et electi atqꝫ mun-

dati.ʒ.j.reubarb.boni.ʒ.j.ʒʒ.cinamomi añ.ʒ.ß zuccari.℥.vnã.fiat ex omnibus puluis qui fit doſis vna.⁊ ſi reubarbarũ habere nõ poteris ſumatur loco ei⁹ dyagredij.ʒ.ß.⁊ vniuerſaliter conferũt in hoc caſu oẽs medicine tã digeſtiue ꝙ ſolutiue q̃ dicet̃ ca.de ſcabie ⁊ pruritu corpis.

Emperica. Ars faciendi ſirupũ digerentem atqꝫ educentẽ flegma ex quacũqꝫ particula corporis hec eſt. ℞.pulegij calamenti mente ſaluie maiorane ſatureie primule veris balſamite abrotani roris marini abſinthij fumiterre baſiliconis arthemiſie origani coſti ſerpilli ſiler mõtani oĩm vel pluriũ.añ.m.vnũ rad.quinqꝫ cõmuniũ calidorũ ſcilꝫ aniſi apij feniculi petro. añ.℥.j.ʒʒ. cinamomi xiloaloes xilobalſ. folij indi garioff.añ.ʒ.duas.mell. diſpumati.lib.j.vel mellis ⁊ zuccari añ. lib.ß.fiat ſirupus bene coctus ⁊ clarificatus queadmodum fiunt ⁊ alij ſirupi de quo potentur.℥.iij.actu calidas om̃i die in aurora. Et ſi laxatiuuꝫ facere volueris adde turbith hermodactilorũ agarici mirabolanorũ emblicorum ⁊ kebul.añ.℥.vnã. in decoctione prima: quoniã faciet bis vel ter leniter aſſellare quaqꝫ die donec ſufficere videatur. Et ſi volueris vt a proprietate caput et eius partes reſpiciat adde herbis predictis ſticad. peoniã flores camomille mellilotum camedreos camepitheos naſturciũ ruthã ſenatoñ. Ex ſpeciebus adde nuc muſ. cubebes carpob. anacard. thus laudanũ atqꝫ caſtoreum. Si vo pect⁹ et pulmonem et cor adde yſop. yreos enulam campanã cap.ve.praſſiũ album ordeum fenugrecum anetũ. Ex ſpeciebus adde liquir.paſſulas iuiubas ſebeſten caricas dragagantũ penidias dactilos pingues amigdalas dulces pineas et fiſticos. Si vo ſtomachum ⁊ inteſtina adde citonia mentam maſticem olibanũ gallangam. Si vo epar ⁊ venas totius corporis adde epaticam endiuiam ſquinantum eupatorium cucuſte ameos amomum et duas ſpicas. Si vo ſplenem adde ſcolopendriam politricum tamariſcũ adiãthum ſquillam rubeam tinctorum ciperi cappar acori azari folia vel flores ſambuci. Ex ſpeciebus adde zedoarium et baccas lauri. Si vo matricem renes ⁊ veſicã adde ſaxifragam milium ſolis ſauinam grana iuniperi macedo. Ex ſpeciebus cantarides ſine capitib⁹ et alis quoniam ſui fortitudine vlcerant renes ⁊ veſicam. Si vo ad iuncturas adde pollium mũ.azarum amomũ acor.piper et ſquillam.ſimiliter et acetum plurime acuitatis. Eſt nãqꝫ fere cõtinens om̃ia ſimplicia digerentia atqꝫ educentia flegma cuiuſcũqꝫ modorũ a proprietate. Dicũt preterea excellentes in hac arte ꝙ ſi om̃i die miniſtretur.ʒ.ß.de mirrha ⁊ thure ſero cũ itur ad ſomnũ abbreuiant paroxiſmũ huius fe. ſimiliter et totam fe. quoniã ſtomachũ corroborant putrefactionẽ prohibẽt ⁊ materiã ſtaticã exiccant et ꝑpe poſt purgatiões. Et ipſas iam deſcripſim⁹ ca.de catharro.et alias dicemus ca.de feb.peſtilentiali.

Canones. Minera putredinis i hac febre ẽ vt plimũ i ſtõacho ⁊ inteſtinis atqꝫ venis meſeraicis et qñqꝫ in cõcauitatib⁹ plimis q̃re neceſſariũ videt̃: vt i ei⁹ cura mẽbra talia nullaten⁹ negligant̃. Cõfortent̃ g̃ ſtomachus ⁊ inteſtina ꝑ int⁹ ⁊ exterius cũ calidis ſtipticis velut ſunt olibanũ ⁊ maſtix ⁊ trociſci de reubarbaro ⁊ trociſci de eupatorio dicti capitulo de opillatione epatis.

ſi materia vicerit diſpoſitionē: ſed
cum zuccaro roſ. ꝛ trociſ. de roſ. et
roſata nouella ſi diſpoſitio magꝫ fa
tigarit. Et hos trociſcos iā ſcripſi-
mus ca. de opillatione ſplenis. Do-
cuimus cōfortantia ſtomachum in
ca. eius ꝓprio. Cōfortent mebaice
cū aperiētibus ꝛ exopillātibus que
diximus cap. de opillatiōe epatis ꝛ
venarū. Confortat aūt pulmo cum
exiccātibus catharrū que diximus
ca. de catharro. In cura pterea hu-
ius fe. nō ꝯuenit euacuatio cum fle
bothomia regl'ariter: qm̄ cauſat in
crudationē: verūtamē in caſu poſſi
bile eſt fieri: et ꝓprie in principio
apud minorationē. Cum ſcꝫ hec fe
bris eſt de flegmate nō puro et in
corpore carnoſo viuido cuiꝰ vene ſūt
tumide apparētes: ꝛ ꝙ ꝯſuetus eſt
in flebothomādo. De hora eiꝰ ciba
tionis in hac fe. ſciendū ꝙ ſicut di-
cunt Auic. ꝛ yſaac ꝯueniētior cibꝰ
eſt qui dat tribus horis ad minꝰāte
paroxiſmū vel ſex ad plus. verū cū
ſpaciū quietis ſit breue valde cū ſit
ſex horarum tm̄: videtur de medio
ipoꝝ vt cibus ilico poſt deſinētiam
paroxiſmi extat offerēdus. Quod
ſi quis obijceret q̄ ſub hac via dabit
ſemel tm̄ cibus quaqꝫ die dabitur:
quare fiet tenuis dieta in fe. croni
ca quod eſt ꝯtrariū canonibus ypo
cratis: qm̄ in hmōi fe. groſſius iu-
bet reficere ne v̄tus deficiat in via.
Reſpondendū videt ꝙ ſi v̄tus for
tis eſt et materia pauca ſufficeret:
talis dieta qm̄ flegma nutriet cum
fuerit digeſtū ante putrefactionēꝫ
ex eo: ꝛ flegma eſt ſanguis nō com
plete digeſtus: neqꝫ v̄tus deficiet
cū ſub hmōi regimine morbꝰ accue
retur. Si v̄o ſit v̄tus debilis ꝛ ma-
teria mlta fiet groſſius dietandū:
quare ꝯuenit vt detur ſimul bis vel
ter ſemel in medio declinatiōis ꝑ-
fecte: ꝛ iterū ante paroxiſmi priu-
cipiū futuri ꝑ duas horas. Et opor
tet vt ſit cibus paruus ꝙtitate: ſed
magnus v̄tute qui cito ꝛ multū nu
triat ꝛ facile digeratur: cuiuſmodi
ſunt iura carniū laudabiliuꝫ ꝛ oua
ſorbilia ꝛ teſticuli galloꝝ nondum
coeuntiū ꝛ carnes auiū ſilueſtrium
paruarū. Et qm̄ ad oblationē debi
tam cibationū in fe. interpollata vl'
cōtinua neceſſe eſt quattuor tēpora
paroxiſmi vel exacerbatiōis cogno
ſcere: ſicut naqꝫ dieta vl'is in fe. re-
gulariter digerit ad elongationē ꝛ
viciniā ſtatus vl'is: ita ꝛ dieta par-
ticl'arꝫ digerit q̄qꝫ die ad ſtatū pti
culare paroxiſmi. Dicamꝰ ergo no
ticiā per ſigna diſtinctiua. Cū igit
vadis ad infirmū ꝛ tāgendo corpꝰ
circūquaqꝫ repis brachia ꝛ manꝰ ꝛ
pedes frigida vel minus calida: vē
trē v̄o ꝛ pectus ſufficiēter ſcias ꝙ
eſt p̄ncipiū paroxiſmi fe. interpol-
late: ꝛ principiū exacerbationis cō
tinue febris ſibi ꝓportionate. Si-
militer ꝛ ſi reperis frigiditatē vel
diminutā caliditatē in ambitu cor-
poris totius. Si v̄o reperis corpus
equaliter calidū per totū: ſcias qm̄
eſt ſtatus vel augmētū cū nō diffe-
rāt niſi modo gradatiuo. Si v̄o ma
nus ꝛ pedes reperis calidiores trū
co corpis declinationē certificabis:
in qua calor putridus motu ꝓprio
agitat a medico ad circūferentiam
oīquaqꝫ. Eſt autē ꝛ alia ipſarū di-
ſtinctio ꝑ pulſum: qm̄ in p̄ncipio pa
roxiſmoꝝ pulſus profundatur ꝛ fit
paruus debilis ſpiſſus in q̄ ſiſtoles
et quies poſt ipm̄ eſt maior ꝙ dya-
ſtoles: qm̄ eſt maior neceſſitas ex-
pulſiōis fumi putridi ꝙ euētatiōis
caloris naturalis opp̄ſſi: in augmē-
to v̄o ꝛ ſtatu magis ac magis aug-
mētat: ſed ſiſtole ecōtrario modo.
In declinatiōe fit valde manifeſtꝰ
et dilatatur arteria et dyaſtoles fit
maior ꝙ ſiſtoles: ſilr̄ et eius quies.

Ex quo ſcire potes ꝙ magnificatio fiſtolis in pulſu ſtatim a principio feb. breuitatẽ morbi ſignificat: queadmodũ et ſubita apparitio digeſtionis in vrina.

Pronoſticatio. ffe. interpollata de flegmate ⁊ ꝓprie que eſt de flegmate puro durat vt plurimũ vſqꝫ ad q̃draginta dies ⁊ qñqꝫ per tres mẽſes: qm̃ eſt fe. cronica per naturã. Nõ ſi apud diẽ. xiiij. vel infra termineť nõ erit ex qualitate materie: ſed diminuta quãtitate. vbi gratia. cũ flebothomia a pncipio mota fuit vel euacuatio fortis plurima quaqꝫ die apud paroxiſmũ cũ vomitu aut fluxu ventris aut ſudore: et ſi paroxiſmi ſtatim a pncipio egritudinis anticipẽt atqꝫ accurtantur: breuitatẽ egritudinis ſignificãt. Si vo retardenť aut eq̃liter ſtent nõ precedẽti aliqua ſenſibili euacuatione copioſa materie groſſitudine ⁊ morbi lõgitudinem prefigurat: quare ſi cũ his vĩus fuerit defecta ⁊ appetitus ꝓſtrat⁹ mortem expectabis. Item ſi paroxiſmi anticipẽt eſt augmentũ ſi poſtponãtur ⁊ euacuatio ſenſibilis p̃ceſſerit copioſa eſt declinatio. Si vo equaliter euenerit ⁊ ſigna digeſtiõis ꝑfecte nõdum apparuerint ⁊ accidẽtia malignenť ſtatũ maxime dubitabis. Et idem intelligẽdum eſt in tertiana interpollata: ſilr ⁊ q̃rtana. Verũ ⁊ in exacerbationib⁹ fe. continuarũ ꝓportionaliũ idẽ iudicandũ. Item hec fe. ſi multũ perdurauerit perducet ad fe. ethicã diſpoſitione vincente ſuꝑ materiã. Sed ducet ad ydropiſim materia ſuꝑ diſpoſitionẽ dñante. Similr ⁊ ducet ad fe. erraticas ⁊ demũ ad q̃rtanã. Unde Ipo. iiij. ꝓnoſticorũ. ffebrib⁹ inordinate vagãtib⁹ quartane ſunt future. Itẽ ſi patiẽs ex ea ſomnolẽtus fuerit omni hora ⁊ grauitatẽ ſenſerit circa caput ſubeth aut ſtuporem predicat futuꝝ: niſi cũ medicinis euacuãtibus ꝑ inferius vehemẽter ſuccurrať ⁊ cerebrũ ex reb⁹ calidis fortiter exiccať: ꝯforteť ꝓut docuimus libro primo.

¶ De febre flegmatica ꝯtinua que latica nũcupatur. Ca. x.

Hec febris extat ꝓportionabilis fe. flegmatice interpollate: quoniã fit ex flegmate et humoribus crudis frigidis intra venas putreſcentibus. Silr ⁊ exacerbať quaqꝫ die: ⁊ ꝓpe apud occaſum ſolis: queadmodũ ⁊ fe. illa. verũ qm̃ modica eſt eius caliditas reſpectu fe. continuaꝝ de cholera latica nominatur. Signa ei⁹ ſunt ſigna fe. flegmatice interpollate preter ꝙ horripilatio nõ eſt cũ ea periodice: queadmodũ nec in alijs fe. quibuſcũqꝫ cõtinuis: ſed eſt velut ſilr̃tudo horripilatiõis in corpore ex ſua diminuta calefactione: ⁊ nõ eſt in ea ſudor: niſi fortaſſis apud ſtatũ cũ fit criſis: ſꝫ eſt cũ ea vomitus ⁊ ſolutio flegmatica ante criſim ⁊ ſimul ⁊ poſt. Hec preterea fe. vt multũ eſt ſilr̃is fe. ethice ⁊ ꝓprie quãdo ꝓlongať: ſed diſcernitur iter eas ex pulſu ⁊ vrina atqꝫ exacerbatiõn. forma. quod eſt qm̃ ĩ hac fe. pulſus eſt mollis ꝑuus latus ⁊ vrina alba groſſa in principio: ſed rufa vel liuida poſt augmentum ⁊ exacerbatio fit maxime vſus noctẽ ſiue aliq̃d aſſumptũ fuerit ĩ cibo: ſiue nõ: ⁊ ẽ cũ ea cut⁊ mollis laxa nõ tẽſa neqꝫ arida: q̃ꝝ oĩũ ꝯriũ repies in feb. ethica: ꝓut deſcripſimus ſuo loco. Verũ ſi acciderit ipſarũ complicatio difficilis erit carũ cognitio atqꝫ curatio.

Methodus. Cura hmõi feb. eſt cura fe. interpollate tã in cibis ꝙ̃ in me

dicimus preter ꝙ magis neceſſe eſt cautelā obſuare in adminiſtratiōe medicinarū calidarū: ⁊ ꝓprie ſi caput eſt debile vl' eger eſt ex his qb⁹ egritudines cerebri ſunt ꝯſuete ne forte materia flegmatica calore fe. et medicine leuigata ſurſum p venas rapiaṯ ⁊ faciat lithargiā: q̄re cōforteṯ cerebrū ſtatim a pncipio cū ſtipticis tēpate calefaciētib⁹: et abradanṯ capilli ⁊ frequēteṯ hūoꝝ diuerſio atq₃ extractio p inferi⁹ cū ſuppoſitoriis ⁊ cliſteriis acut; ſi p ſe nō aſcellauerit bis vl' ter quaq₃ die. Qd ſi vomit⁹ fuerit laborioſus difficilis ilico reſtringatur. et hec oia ꝓpoſſe iā dixim⁹.c.de lithargia ⁊c.

Emperica.

Omnia que ſcripſim⁹ emperice ca.fe. flegmatice interpollate cōferentia ſunt preſenti ca.

Canones.

Oportet vt in hac fe. mltiplicētur oia que ꝓuocant vrinā tam in cibis potib⁹ ꝙ in medicinis: qm̄ plurimū materie flegmatice purgaṯ p vrinā quaq₃ die: qm̄ minorabiṯ materia anteꝙ diuertetur a cerebro ⁊ ſperabitur criſis fida: niſi materia fortaſſis inſenſibilr reſoluaṯ. Nec pretermittēdus eſt ſtatus: quin cōforteṯ cū ſtiptic; modo calidis modo frigidis ⁊ remaneat materia appetitus ꝓut materia vel diſpoſitio poſtularit: qm̄ eſt mag; neceſſariū ꝙ in fe. flegmatica periodica cū ſit magis timoroſa.

Pronoſticatio.

Hec feb. cronica eſt ⁊ perdurās: q̄re nō terminaṯ ante diē quadrageſimū: niſi fortaſſis materie paucitas et euacuationū pluralitas morbū accurtarint: ⁊ idcirco durat eius principiū vſq₃ ad.xx. diē vel ſibi vicinā. Item dicit Raſ. in diuiſionib⁹.ca.ꝑſenti. ꝙ parū accidit vt fiat in ea criſis cū ſudore: qm̄ vt plurimū eſt vt fe. cronice que ſunt de flegmate vel melācholia que cum reſolutione terminanṯ: ſiue fuerint piodice ſiue continue: quare tenuatur ī eis materia parū poſt parū quaq₃ die cretica p fluxum vētris aut vomitū aut ſudorem. Et vomitus ⁊ fluxus vt plurimum accidūt a principio: ſudor aūt in fine poſt digeſtionē. Itē in omi cronica ſi virtus fuerit debilis ſtatim a principio vel appetit⁹ ꝓſtrat⁹ mortale: qm̄ deficiet in via. Itē dicit Ypo.iiij.parti.ampho. Quibus in dētibus limoſitates fiunt in febrib⁹ diuturniores ⁊ fortiores fiūt fe. quod eſt: quia dentium ⁊ lingue mucoſitas ſignificat materiā i ſtomacho plurimā viſcoſam. Itē ſi vrina fuerit ampuloſa vel turbida confuſa lithargiā aut ſubeth minaṯ: et proprie ſi eger ſomnolētus fuit aut frigidus circa caput: quare ſuccurratur cū ligaminibus extremorū ⁊ fricatiōibus fortib⁹ ⁊ ſuppoſitoriis acutis atq₃ cliſterib⁹: et ꝓhibeatur a ſomno donec materia diuertatur atq₃ minoreṯ. Unde Ypo.iiij. par. ampho. Quibuſcūq₃ in fe. vrine cōturbate ⁊ cōuerſe fuerit velut ſubiugaliū habens capitis dolores aut aſſunt aderūt aut prefuerūt. Item ſi color faciei liueſcat ⁊ palpebre tumeſcāt futurā ydropiſim ſignificat ⁊ proprie yposarchā: niſi cū rememediis ad ydropiſim cōferētib⁹ aut calidis aut frigidis ꝓut fe. aut materia ꝯſenſerint ilico ſuccuraṯ. Itē ſi facies citrineṯ ⁊ oculi ꝯcauentur ⁊ cutis tendaṯ velut coriū arefactū fe. ethicā ſignificat acceſſiſſe. Ois nāq₃ fe. ethica cū perdurat adducit ethicā ſi diſpoſitio vicerit materiā aut ydropiſim ſi ſup diſpoſitionem materia dn̄etur. Itē hec fe. ſi cōpliceṯ cū ethica mortale: qm̄ fiet opus curis ꝯtrariis quibus v̄tus fatigaṯ.

Febri nāqꝫ flegmatice cōpetit calefactio atqꝫ euacuatio: febri vo ethice infrigidatio cū humectatione.

¶ De febribus empiala lipparia ⁊ horripilatione cui caliditas non succedit. Cap. xj.

Iste tres passiones fiunt ex eadē causa: quoniā ex flegmate gipseo grosso viscoso adherēte stoacho et intestinis ⁊ venis meseraicis: quare fiūt hmōi fe. interpollate. Neqꝫ potest hec materia generari in epate ⁊ venis. qm̄ vt ait gal. pmo de cōplexionib⁹. Vita nō sustinet in mēbris principalibus tātam frigiditatem: ⁊ hec quidā materia cum nō putrefit causat colicā malignam: vt de seipso testaꝛ Gal. loco supradicto. Verū differūt quodāmodo: qm̄ vt ait Auic. iiij. cañ. fen pmo. ca. de cura fe. istarum. Febris lipparia dicitur in qua partes exteriores corporis frigescūt: vēter vo et pectus exardescūt: quoniā in ea flegma grossuꝫ dū putrescit efficiꝛ velut carbo ignitus in visceribus a quo dū fumi putridi eleuanꝛ ad extrema corpis circūquaqꝫ musculos grauāt sui qͣtitate: deinde cū in loco steterit ⁊ calor putredinalis exalarit debiꝛr insertus infrigidāt sui qualitate: velut appet in vaporibus aque ebulliētis: ⁊ ad id operaꝛ plurimū oppssio caloris naturalis atqꝫ eius reuocatio ad corpis interiora: qm̄ ex his infrigidanꝛ exteriora et extrema depauperanꝛ spiritu ⁊ calore. Fe. vo empiala dr̄ i qua modo contrario partes extreme calescūt: interiora vo frigescūt: qm̄ in ea calor putridus debilis a principio nō obtinet supflua grossa: sed solūmodo sup ptes ei⁹ liqͥdas subtiles: qre fumātes ad extrema calescūt ea vehemēter partib⁹ grossis viscera infrigidātib⁹ velut dura ꝯgelata āte paroxismū fiunt frigida: tñ cū mouetur aut agitaꝛ ad putredinē magis ex ea corp⁹ infrigidaꝛ. Horripillatio vo dr̄ cū corp⁹ sentit cū grauitate quadā mēbra ꝯstringēte: qre horret ea cutis et pori coartanꝛ donec pili qui stant in eis rigere videanꝛ. Veruꝫ differūt horripillatio rigor tremor atqꝫ tipus: qm̄ ⁊ si quodlibet eoꝝ significet dispositionē corporis frigidā in se. tñ aliter ⁊ aliter illud accidit: vt ait Aui. iiij. canoñ. fen. j. ca. de differētia ipsoꝝ. Diciꝛ nāqꝫ horror siue horripillatio cū talis frigiditas aduenit sine pūctura: qm̄ accidit ex materia grossa frigida flegmatica currēte sup musculos q̄ sunt in ambitu toti⁹ corpis: queādmodū ꝯtigit i fe. flatica. rigor vo dr̄ cū aduenit frigiditas velut cū acuū pūctura: qm̄ accidit ex mā cho. subtili musculos stimulāte: queādmodū fieri hꝫ in fe. cho. Tremor aūt eē dr̄ cū ad tātā malitiā ꝓcesserit frigiditas vt medullas ossiū cōterat: neqꝫ corp⁹ ꝯtinere se. possit quin moueāꝛ oīa sua mēbra ⁊ labia oris atqꝫ dentes ꝯcutianꝛ: qm̄ fit ex mā frigida grossa melica: velut appet in qrtana. Tip⁹ vo dr̄ dispō qͣdā leuis frigida cū alatiōib⁹ ⁊ oscitationib⁹ diuersis: velut accidit in declinatiōib⁹ fe. apō materiā paucā: fiꝛr ⁊ in eaꝝ pncipijs cū mā nōdū fuerit complete ad putredinē agitata. Signa predicta fe. sūt signa fe. flatice pure interpollate cū additiōe signoꝝ pdictoꝝ apō pncipiū poxismoꝝ cū redierit piodice qͣqꝫ die: ⁊ ꝓpe post occasuꝫ solis q̄ est hora diei flati deputata.

Methodus. Cura istoruꝫ omniū vna est atqꝫ eadē quod est vt tā in cibis qͣ in medicinis eger regaꝛ velut est in fe. flegmatica pura interpollata. sed necesse est vt in eis caliditas magis augmētetur et virtus

medicinarū ſoluentiū vltimetur et
regimen ſubtilieť: quapropter pue
niendum videtur in digerentibus
ad oximel ſquilliticum. In medici
nis vo ſoluentibus ad pillulas her=
mod. maiorum et ad pilłas de op=
poponaco ⁊ ad pilłas de colloquin=
da q̃s oēs diximꝰ ca. de arthetica.

Pronoſticatio. Hec
ſunt
feb. maxime croniſantes: qm̄ groſ=
ſicies et viſcoſitas flēr et frigiditas
ꝓhibent materie cōſumptionē q̄re
nō terminanť añ diē. xl. vel. lx. niſi
materia fortaſſis fuerit modica a
principio et virtus expulſiua fortis
cū euacuatione ſenſibili plurima di
uerſa ꝑ vomitum vrinā ⁊ ſeceſſum.
Neqꝫ oportet vt expecteť in eis ſu=
dor niſi fortaſſis tardus paucus fri=
gidus viſcoſus cū quo criſis nō cō=
pletur. Itē ſi virtus fuerit debilis
a principio aut plurimū deficiat in
ꝓceſſu et appetitus ꝓſternať mor=
tale: qm̄ deficiet ante criſim ⁊ reſo=
lutionē cōpletam. Itē hec feb. cum
perdurauerint tꝑe longiſſimo ꝓdu
cunt ad ydropiſim materia vincēte:
aut ad ethicam et maraſmū calore
putrido dominātē. Itē ex hmōi fe.
erratice ꝓcedere cōſueuerunt quo=
niam ps ſubtilior prius inflāmabi=
tur ⁊ faciet paroxiſmū quo deſinente
vel in medio exiſtēte ps groſſa pu=
trefiet ⁊ alium faciet ſuccedere pa=
roxiſmū ⁊ putabiť q̧ ſint due feb. nō
tñ ſimul: ⁊ hoc pōt accidere in feb.
quartana vel tertiana nō pura cum
materia fuerit etherogenea ſeu cō=
mixta.

¶ De febre melancholica interpollata q̄ dr̄ q̄rtana. Ca. xij.

Cauſať hec fe. ex melā=
cholia putreſcēte in ali
quo loco corporis extra
venas velut in ſtōacho
et inteſtinis ⁊ caverno
ſitate ſplenis atqꝫ oſſiū medullarū
vm qm̄ ebullitio melācholie putre
ſcentis tardū habet reditum ſcꝫ de
quarto die in q̄rtū incluſiue: ꝓpter
ea q̧ hūor melicus tā ex mō ſube q̄
ex ſua q̄litate cauſis putredinis re=
pugnat. Idcirco fe. hec q̄rtana nū=
cupať. Eſt autē duoꝝ modoꝝ quē=
admodū ⁊ fe. interpollate q̄ ſūt q̄r=
tana va ⁊ nō vera. Vera dr̄ cū hūor
fe. efficiēs eſt melia ſimplex natu=
ralis cui nihil aut paruꝫ accidit ex
admixtione aliorum humorum ⁊ q̄
neqꝫ per admixtionem neqꝫ ꝑ con=
gelationē pl'imā ꝑdidit ꝓpriāꝫ na=
turā: et hec eſt melia q̄ eſt ſicut fex
maſſe ſanguinee quēadmodū ī oleo
fit amurca. Non va autē dr̄ q̄ fit ex
melia nō naturali vehemēter igroſ
ſata ꝑaduſtionē vel ꝓgelationē vel
hūoꝝ valde groſſoꝝ admixtionē cu
iuſmodi ſunt flā vitreū aut gipſeū
in inteſtinis frigidis gñatū. Et lꝫ
hmōi fe. diſtinctum nomē obtineat
ex ꝑiodis: nō tñ diſtingui pōt a fe.
q̄rtana ꝑ nām rei: qm̄ hūores pnci=
paliter diſticti in maſſa ſanguinea
nr̄i corpis: non tñ ſunt niſi q̄ttuor q̄
ſunt flā cho. ſanguis purꝰ et melia
q̄re ſub eodē ca. fiunt interponāde.
Signa q̄rtane ve ſunt: qm̄ incipit
eiꝰ paroxiſmꝰ cū horripilatione diffi
cili vehementi cui ſuccedit tremor
corpis totiꝰ ⁊ dentiū cōcuſſio qm̄ ꝓ=
funditatē oſſiū ⁊ medullarū ⁊ ꝓpe
poſt tres vel. iiij. paroxiſmos ⁊ nō ſen
tit patiens velut acuū pūcturā ſed
laſſitudinē ⁊ grauitatē pl'imā quaſi
ſit infrigidatꝰ in niue aut ceſus fu=
ſtibus aut in carne laceratus et fit
pulſus hora illa valde puus. itaqꝫ li
cet in pncipio paroxiſmi cuiuſcūqꝫ
fe. pulſus minoreť nō tñ ſicut ī hac
minorať adeo vt ꝑ ſolū pulſum cō=
gnoſcere poſſes hanc feb. ſi pulſum
egri cōſuetū nouiſſes apud ſanita=
tem. deiñ cū calefacit ⁊ venit ad au
gmentū fit vehemēs eiꝰ caliditas:

adeo vt in ſtatu iuxta caliditatē ſino che ⁊ tertiane ⁊ cauſonis parū differēs ab ea ⁊ vltra calitatē fe. ſtati ce q̄liſcūqȝ: ſȝ ē ei⁹ ſiccitas ſicut ſicci tas tertiane ⁊ eius vrina aquoſa in p̄ncipio: ⁊ ꝓp̄e ſi ſit in p̄ncipio opillatio. poſt h̄ ſit rufa groſſa cū materia digerit ⁊ calor infigit: ⁊ eſt dura velut in carbonem: ⁊ qn̄qȝ ſit nigra rubea obſcura. Et illud qđ errare non facit in hac fe. eſt vt dicit Auerro. iiij. colliget. quando redit periodice de q̄rto in quartū incluſiue: ⁊ ꝓprie apud octauā horam diei ꝙ natura ſe facere poteſt: neqȝ ſimplex neqȝ cōpoſita. Signa quartane non vere ſunt oīa ſigna predicta preter ꝙ tardat eius periodus: qm̄ redit de q̄nto in quintū aut de ſexto in ſextū: aut amplius ꝓpt groſſitiē vel frigiditatē vltimatā: q̄re tales fe. nō ſunt quartane: ſed quintane ⁊ ſextane nominātur. Et dicit Raſ. in diuiſionib⁹. O ꝙ̄ parū euenit fe. cui⁹ paroxiſm⁹ ꝑtranſit quartū diē. Verū ego iam vidi multotiens paroxiſmos pertranſeuntes.

Methodus. Cura quartane v̄e eſt ſi vrina ſit rubea groſſa in principio et habitudo corꝑis ſanguinea minoretur ſtatim a principio materia: ſȝ nō in die ꝑoxiſmi cū flebothomia baſilice ſiniſtre p̄mo: deinde cū flebothomia ſaphene ſiniſtre. Et fiat inciſio vene larga vt ſanguis groſſus extrahat. Ad quod cōfert plurimū vt eger ſedeat in balneo aque dulcis tepide ante flebothomiā vel in aqua decoctiōis maluarū malua uiſci ordei depilati ⁊ fenugreci: qm̄ tūc melāncholia ſanguinea id eſt ex ſanguine aduſto vel congelato iudicabitur eſſe cauſa antecedēs huius fe. que ꝓprie cū flebothomia ſeparatur. Si ergo nigrū groſſum fuerit quod egredit plurimum ex ipſo extrahat: aut ſimul aut apud ſecundationē factam aliquotiēs vſqȝ ad ſeptem aut nouē paroxiſmos. ſi v̄o ſubtile clarū fuerit ilico reſtringatur. Si aūt vrina fuerit a principio ſubtilis aquoſa habitudo corporis macra melāncholica aut ſqualida iſraelitica nō fiat flebothomia: ſed euacuatio cū medicina lenitiua: vt ē apozima de mirab. indis ⁊ apozima de elleboro nigro: q̄ diximꝰ cap. de ꝑturbatione ſenſuū. vel cū apozimate de polipod. quod. ℞. polipod. ℥. j. mirabolanoꝝ indoꝝ ℥. j. ⁊ ß. ſene epithimi an̄. ℥. ij. roſ. rub. ſcolopendrie an̄. ℥. ß. piſtent groſſo modo mirabol. ⁊ bulliant cum polipodio ⁊ ſcolopend. in lib. j. aque clare donec cōſumant ex aqua ꝑtes due: tunc addat ſene epithimū atqȝ roſe. Et iterum aliquātulū ſuper carbones leuiter excoquātur: qm̄ ꝑderent virtutē in decoctione forti: tūc fricent res manibus vehementer ⁊ exprimat earū ius ⁊ aqua collet cū ℥. ij. ſirupi roſ. vel viol. aut cū aqua decoctiōis prunoꝝ ⁊ zuccari: ⁊ det totū ante diē. Deinde digerat reſiduū materie cuȝ oximelle cōpoſito aut ſquillitico aut cū ſirupo acetoſo dando ex eis omni die in aurora cū aqua decoctiōis ciperi capparis cū zuccaro dulcorata: ⁊ alternet predicta purgatio omi ſeptimana ſemel poſt huius maturationē ita vt balneum aque dulcis tepide oī die frequētetur preterꝙ̄ in die paroxiſmi qm̄ eſt vehemēter cōferēs in digerendo materias groſſas cū ſui humectatione ⁊ ſubtiliatione menſurata. Et ſi materia fuerit aduſta qđ ſcies ex rubore vrine ⁊ fe. caliditate apud paroxiſmū ſint oēs medicine leuiores: ita vt in eis humiditas ſup calefactionē dominet: quare ſufficit ſirupus acetoſus in digerendo ⁊ aqua caſei in qua effuſum ſit epithi

mū per noctē inuoluēdo. Si vo materia nō fuerit aduſta quod ſcies ex albedine vrine ꝛ fe. remiſſa caliditate apud ſtatū paroxiſmi opoꝛtet vt ſint oēs ipſarū medicine foꝛtiores: ita vt in eis caliditas cū humiditate equalr̄ dn̄etur: quare reqrit̄ oximel in digerēdo ꝛ mirabolan̄. ꝛ ſene atqꝫ polipod̄. in euacuādo donec gradatine ad lapidem laꝫuli et elleboꝛū nigrū ꝑueniamus: ꝛ ꝑpꝛie apud ſtatū egritudinis cū materia ꝑfecte fuerit digeſta. Tūc nāqꝫ cōuenit ipāꝫ eradicare cū medicinis foꝛtibus: vt ſunt pill'e de lap. armeno ꝛ pill'e de elleboꝛo nigro q̄s diximus ca. de mel'ia. Et medicine cōmunes vſitate ꝯferētes in hoc ſunt yeralogodiō yera ruf̄. dyaſene cartaticū impiale. Hac igit̄ methodo reguleт patiēs: ita vt ſolutio itereт poſt digeſtionē ꝛ digeſtio poſt ſolutionē: lꝫ nō videas in eis magnum perfectū ſtatim a pꝛincipio: qm̄ eſt moꝛb⁹ difficilis eradicatiōis: verū tn̄ ſub hoc regimine neq̄q̄ ꝑlōgat̄. et hec eſt eius cura per medicinas. Dicamus igitur cōſequēter de dieta. Sit omnis cibus eoꝛū humidus cum caliditate tēperata: ſicut ſunt piſces parui petroſi elxi cum petro. aut cōditi cum ꝫinꝫibere ꝛ cinamomo aut aſſi ſuꝑ pꝛunas carnes edoꝛum pulloꝛum caſtratoꝛū agnoꝛum annalium ꝛ vituloꝛum lactantiū cocte cum petro. ꝛ ſicut ſunt blete ſpinarch̄. rape dulces cocte cū carnibus eiſdem. Et ex cibis vētrem leuiter ſoluētib⁹ ſunt aqua decoctionis caulium recentiū condita cū ſale ꝛ butiro. Similr̄ ꝛ ius galli vetuſtiſſimi decocti cum aqua et ſale in quo pꝛoiectū fuerit aliquātulum polipod̄. quoniā in eis ſunt partes acute ſeceſſiue: ꝛ ꝑpꝛie ſi parum ex eis ante cibū vel malis ſapidis dulcibus poſt cibū ſumatur. Abſtineat a cibis ꝛ potibus ſanguinē groſſuꝫ generātibus: quoniā multiplicant melancholiā ex quibus ſunt caro ferina: caro bouina: caro poꝛcina et hyrcina ꝛ omnis res vehemēter ſalita panis aꝫimus ꝛ res frixe in ſartagine quales ſunt toꝛtelle. Et ex oleribus ſunt allia ꝛ caules: ex ſeminibus lētes ꝛ fabe: niſi foꝛtaſſis cum coꝛticib⁹ lentiū intēdat leuem vētris ſolutionē. Et ex potib⁹ ſunt vinū rubeum albū groſſum ceruiſia vel aqua frigida pura. Abſtineat a coitu ſuperfluo ꝛ ira ꝛ triſtitia ꝛ laboꝛe: habitet aſſidue ſub aere tēperato: et gaudeat ſolatiis tripudiis ocio quiete ꝛ ſomno plurimo ꝑpoſſe: niſi cū appꝛopinquauerit paroxiſmus: tunc nō cōpetit vt doꝛmiat donec totum pꝛincipiū tranſierit ꝛ paroxiſmus ꝑuenerit ad augmentum. Hec eſt ergo huiuſmodi fe. cura per oēs dies quietis ſicut requiritur. Sed nūc dicamus de regimine ipſius in die paroxiſmi. Cū igit̄ anteceſſerit tēpus paroxiſmi ſit vēter eius omino vacuus a fecib⁹ atqꝫ cibus: ꝛ ſi non aliter ſaltē cum ſuppoſitoꝛio ꝛ cliſteri: ꝛ cum ſuꝑuenerit tremoꝛ aut hoꝛripilatio mitte ipſum in tynam aque dulcis calide aut totum aut ſaltē manus ꝛ pedes quoniā facilitabit paroxiſmū ꝛ faciet feſtinare caliditatē et pꝛouoca in eo vomitum ſi fuerit poſſibile: et ſi nō aliter ſaltē cū oximelle cōpoſto aut ſiru. acetoſo in potu exhibito cū aqua calida decoc. ſeminis aneti aut rad̄. raphani ꝑmiſſa ſaturitate ex olerib⁹ ꝛ cepis ꝛ leguminibus ꝛ piſcibus ſalitis: ꝛ ꝑpe ſi materia nō fuerit aduſta. Nō ſi vomitus facilis fuerit ꝛ cōſuetus frequētetur multotiēs in diebus quietis. Cum autē frigus trāſierit ꝛ paroxiſmus ꝑuenerit ad augmētū extrahe ipm̄ a balneo ꝛ pone ipꝫ ſuꝑ lecto molli

⁊ pānis calidis cooperi ipm dilig-ter vt calor acceleret ad ſtatū: ⁊ tūc in potu tribue aliquid ex puocātib⁹ ſudorem: ⁊ pprie apud ſtatū egritudinis cū materia pfecte fuerit digeſta qualis eſt potus aque calide in qua pul. cardamom. aut gariofil. cū zuccaro fuerit bullitus: et pone circū corpus vndiquaqꝫ veſicas in quibus ſit aqua decoc. origani calamenti ⁊ flo⁊ camomille: qm̄ faciet ſudare: ⁊ cum ſudor fluxerit abſtergatur gradatim cū pānis lineis calidis: qm̄ poros aperiet ⁊ aliū faciet ſuccedere ſudorē: ⁊ ſic regat̃ donec paroxiſmus pfecte declinarit ⁊ calor naturalis ad interiora fuerit reuocatus: tunc nutriatur cibis ſuis dictis. Cura febris quītane ⁊ ſexta ne eadem eſt cum predicta: ſed neceſſe eſt vt in eis virtus medicinarum calefacientium atqꝫ ſubtiliantium vltimetur.

Emperica. Scripſimus cap. de melācholia ſirupū nobilē ad omnē egritudinē ex melācholia: qm̄ eſt potēs in digerēdo exopillando ventrē leniendo atqꝫ ſplenē cōfortando: q̄re illic recurram⁹. Dicam⁹ ⁊ hic artē faciēdi ſirupos digerētes atqꝫ euacuantes humorē melicū a quacūqꝫ particula noſtri corpis ſiue aduſtū ſiue condēſatū. ℞. flo⁊ borraginis ⁊ bugloſſe ſi tēpus fuerit vel herbe recentis an̄. ℳ. j. flo⁊ ſambuci ſi tēpus fuerit vel cortic. eius mediane flor. geneſte folio⁊ ſalicis corticis mediane fraxini ſcolopēdrie tamariſci cortic. rad. apij recētis an̄. ℳ. ß. camedreos camepitheos cuſcute ſquinanti eupatorij yſopi ana. ℳ. iiij. ciperi capparis acori azari ſquille an̄. ℥. ß. ameos amomi an̄. ℥. ij. piretri gentiane zinziberis cinamomi bacca⁊ lauri an̄. ʒ. ij. vini albi dulcis clari aromatici lib. ß. mellis albi et zuccari ana. lib. ß. fiat ex omnibus ſirupus bene coctus ſubtilis et bene clarificat⁹ modo ⁊ forma quibus fiunt alij ſirupi: de quo potetur omni die in aurora aliquid per ſe vel cum aqua calida. Et ſi laxatiuum facere volueris adde thimi epithimi. ℥. quattuor ſene. ℥. ij. polipodij agarici hermodactil. an̄. ʒ. j. eſule. ℥. ß. in decoctione prima: ⁊ da ex eo ſicut prius: quoniā faciet egeſtiones liuidas vel plūbeas bis vel ter quaqꝫ die leuiter aſcellare. Et ſi volueris vt a pprietate membrum aliquod reſpiciat adde ex directiuis que diximus capi. de febre flegmatica interpollata. Eſt nāqꝫ fere continēs om̄ia ſimplicia digerētia ⁊ euacuātia melācholicos humores. verū quoniā melācholia maxime dominat̃ in ſplene. cōueniens videtur vt medicine dirigentes ad ſplenem multiplicentur in ſirupo. Dicūt pterea experti ꝙ ſi tria grana mirrhe ſubtiliter cōterantur et cū. ℥. duabus vini albi veteris amari potentur cōtinue vſqꝫ ad tres paroxiſmos febrem ilico decidunt vel abbreuiant vel alleuiāt euidenter: quod eſt quoniā mirrha ex ppetate ſubtiliat vrinam: prouocat exopillat et putrefactionem prohibet. ad quod etiam deſeruit ſua complexio calida et ſicca vehementer. Idem operatur vrina propria calida bibita omni die in ieiuno: ⁊ proprie cuꝫ in die precedēti potauerit vinū potens. Et idem facit vinū decoctionis abſinthij collatum ⁊ cum melle aut zuccaro dulcoratum et bibitū in ieiuno. Similiter et aqua dectoctionis piretri et gentiane dulcorata ſicut prius. Similiter ⁊ iſta confectio. ℞. piretri gentiane camedreos an̄. ℥. ß. mellis albi lib. ß. ſi ex ea ſumpſerit omni die in ieiuno. ℥. ß. cum. ℥. ij. aque decoct. yſopi

aut cum.ʒ.ij.aque anth.qm̄ in breui
tp̄e rectificat melancholiā.Silr̄ et
iſta ꝯfectio.℞.aſſeſe.folioꝝ ru. ſic
ce piperis lon.an̄. ʒ.ij.confice cum
melle ⁊ da patienti ante acceſſionē
p.ij.horas ad modū caſtanee.

Canones. In cura iſtiꝰ febris opor-
tet vt cum cautela procedatur: tam
in cibis ꝙ̄ in medicinis pluſꝙ̄ in fe
bribus al̄.cronicis ꝓpter difficulta
tem ſue eradicatiōis. De modo igi
tur cibationis eſt ſciendū prout do
cet Auicen.quarto canon̄.vbi loq̄-
tur de hac febre:oportet vt ipſaʒ ie
iunet in die paroxiſmi quod ſic vi-
deť intelligendum vt ſi venturꝰ ſit
paroxiſmus in die tunc prandiū di-
mittat:neqʒ cenet donec declinatio
tranſierit cōplete. Si vͦo feb.ſit vē
tura de nocte tunc obmittat cenam
neqʒ prādeat donec ꝑoxiſmus per-
fecte declinarit ꝙ̄tūcūqʒ fuerit pro
longatus:et ſic per diem paroxiſmi
intelligimꝰ duas horas ante ꝑoxiſ-
mū. Nam ſi.xxiiij.horas vellemus
intelligere cōtingeret egrum duo-
bus diebus aſſidue ieiunare cū pa-
roxiſmꝰ ꝟe q̄rtane.xxiiij. horas oc-
cupet naturales qđ abſurdū videre
tur.verū cōiter operātes cibū offe
runt.vj.hore ad minus ante ꝑoxiſ-
mū:ſed oportet vt talis cibꝰ ſit par-
uus quātitate ⁊ magnus ꝟtute qui
cito digeratur ⁊ corpꝰ multū nutri-
at ⁊ virtutē cōſeruet qđ eſt neceſſa-
riū in omi fe.cronizāte ſicut ſūt iu-
ra carniū laudabiliū et caro auium
ꝑuarū et piſces recētes petroſi aſſi
vel elixi niſi fortaſſis vomitū inten
deret: qm̄ tunc cibum ex oleribꝰ in
principio ꝑoxiſmi ſub multa ꝙ̄tita
te donaret. Poſt declinationem vͦo
ꝑoxiſmi ſilr̄ et diebus q̄rtis nutria
tur ex cibis groſſis ſupradictis. De
q̄litate ciboꝝ aduertēdū ꝙ̄ oportet
vt omis coꝝ cibꝰ ſit fortis in hume-
ctando ſed fortis tꝑatus in calefaci
endo ⁊ ꝓprie ſi mel̄ia fuerit aduſta
vehemēter:neqʒ calida ſanguinem
adurūt velut alliū ſinap̄.⁊ piꝑ: qm̄
aſſumūtur vſu non moderato vehe
mēter aut frigida ſang.condenſant
velut lactu.portu. Sicca vͦo cōpri-
mūt vt aſſature et tortelle ex quibꝰ
omibus humor mel̄icus augmenta
tur. ¶ De medicinis p̄terea ſciēdū
ꝙ̄ neqʒ digeſtiua neqʒ ſolutiua ne-
qʒ vrine ꝓuocatiua fortia ſunt a p̄n
cipio egritudinis offerenda ne edu
catur ſubtile ⁊ remaneat groſſuʒ la
pidificatū quare gradatim fiet a le
uioribus ad fortiora tranſeundū do
nec hora ſtatꝰ apꝑuerit: in qua vir
tus omis rei vltimari debet: q̄pro-
pter ait Auicen ꝙ a principio dan
dus ſit ſirupꝰ acetoſus ſimplex ſed
cōpoſitꝰ in ꝓceſſu. Sciēdū etiaʒ ꝙ
medicine curātes hāc fe. oportʒ vt
ſint calide ſubtiliatiue penetratiue
cū virtute.verum ſi materia aduſta
fuerit cōuenit vt earū caliditas re-
frāgať:non tn̄ oīmode poſtponať:
qm̄ et licet repugnet diſpōni mate-
rie ſm̄ qualitatē ꝯferret ſm̄ modū
ſub̄e cū ſit groſſa cineroſa: ꝓpt̄ qđ
ait Auic̄.i h̄ caſu dāda ptiſana ꝯ di
ſpoſitionē fe.⁊ maťie: ſʒ piꝑ cōtra
groſſitiē humoꝝ. Cū autē ſplen ſit
receptaculū ꝓprium mel̄ie neceſſa
riū erit vt eiꝰ cōfortatio nō poſtpo
natur in hac fe.q̄re rectificeť prout
docuimꝰ cap̄.de debilitate ſplenis.
vt maſſam ſan.mūdificet ⁊ melan-
choliā ad ſe trahat. Itē lʒ omis me
lācholia ſit frigida ⁊ ſicca ꝑ naturā
ꝓpriā: magꝭ tn̄ ſolicitādū tā in cib̄
ꝙ̄ ī medicinis ad remouēdū ſiccita
tē ꝙ̄ frigiditatē qm̄ tp̄s huectandi
lōgiꝰ ē valde tp̄e calefaciēdi vel in
frigidādi vl̄ exiccādi:vt ait Ga.vij.
de inge. ſan̄.q̄propter oia q̄ diceñť
infra ca.de īpinguatiōe corꝑis ma-
cri.p̄nti ca.ſublimiter ſuffragant.

Pronoſticatio. Dicit Raſis in diuiſionibus ꝙ fe. quartana raro fit per ſe incipiendo vt plurimū vo ad fe. alias cronicas conſequēdo: quoniā ex hmōi fe. melācholicus hūor multiplicatur in corpore ꝓpter incinerationē humorū ex febrili calore q̄ poſtꝙ humores ſubtiles accenderit ⁊ cōſumpſerit etiā groſſos inflāmabit. Cū autē fit cōſequēdo fit poſt feb. quotidianā et tertianā non purā ⁊ proprie cū earū ꝑiodis ceperit oberrare: quoniā vt ait Ipo. iij. ꝓnoſticoꝝ. fe. inordinate vagātibus quartane ſunt future. Cū autē fit ꝑ ſe accidit plurimū in autūno et hyeme: qm̄ hoc tēpore cholera nigra dn̄atur ex inſtrictione calorꝭ. aeris poſt eſtatē ꝑteritā. et vnionē caloris naturalis in viſceribus aīaliū apud hyemē preſentē. Item hec fe. accidit vt plimū in ſenib⁹ aut melicis ꝑ naturam. verūtamē cum fit in iuuenibus añceſſit regimen ex potu et cibo melancholico et labor et vigilie et ſolicitudo plurima ꝑdurans. Item hec feb. ex tota ſui ſpecie cronica eſt valde: ita vt annū integrum obtineat per naturam. Verū ſi patiens erret in regimine poterit vt Auicen. teſtatur annis. xij. ꝑdurare niſi fortaſſis virtus deficiat et morbus ad mortē accurratur. ꝙ ſi feb. hmōi cōtingat pri⁹ terminari non accidet hoc niſi quia materia fuit pauca ſtatim a principio vel v̄tus expulſiua fortis ⁊ euacuatio ſenſibilis plima apud ꝑoxiſ[illegible] cum vomitu et fluxu ventris et ſudore: qm̄ vt ait Gal. iij. de creticꝭ diebus. quēadmodum acute egritudines motū lune ſequunt: ita cronice motum ſolis. Item hec fe. faciliu terminat vere ⁊ eſtate ꝙ hyeme vel autūno quare ſi cōtinet vſqꝫ ad hyemē cōſueuit vſqꝫ ad veris principiū aut eſtatē ſubſequentē durare. vn̄ Ipoc. ii. ꝑti. amph. Eſtiue q̄rtane vt multū breues ſunt. antūnales vo longe maxime ſi ad hyemem cōiungant. quod ꝑtractans Gal. in cōmēto illius dicit idem de morbis om̄ibus materialib⁹ iudicādū. citius nāqꝫ reſoluit materia vel virt⁹ in aere calo diſſoluēte ꝙ frigido cōſtringēte q̄re morb⁹ citius finitabitur ad mortē vl ſalutē. Item om̄es quartanarij ſunt ſplenetici ⁊ ꝑ cōſequēs icterici icteritia nigra: q̄re cū rectificatione ſplenis ſuccurratur. Item leproſi non valde fiunt quartanarij: ꝙ ſi feb. quartanam habuerit et in eis multū perdurauerit lepram curant inchoatā. Item ſi prolongetur hec feb. perducit ad duriciem epatis et ſplenis: et deinde ad ydropiſim timoroſam. Item ſi vrina fuerit alba ſubtilis aquoſa ſtatim a principio ⁊ perdurauerit ſub hac forma tempore longo morbi lōgitudinem et materie duritiem ſignificat. Si vo gradatim tolereť quaqꝫ die cum ingroſſatiōe ſubſtātie et bonitate contentorū morbi ſignificat breuitatem. Item vrina nigra aut⁹ plūbea i cōſedimine groſſo liuido aut rubeo arenoſo poſt ſigna digeſtionis perfecte gradatim eueniens quaqꝫ die morbi declinationem ſignificat ⁊ ſalutem. Si vo ante ſigna digeſtiōis ſubito euenerit cal. et mō appeat mō deliteſcat materie multitudinē ⁊ v̄tutis naturalis anguſtiā repn̄tat. Itē feb. q̄rtana vt plimū eſt ſalubris ex interpoſitiōe diuturne q̄etis ꝙ ſi ꝑiculoſa qn̄qꝫ fuerit ex defectione v̄tutis hoc cōtingit. Itē manie et melie ſi feb. q̄rtana ſuꝑuenerit tollit egritudinē. Itē q̄rtana q̄ fit de melia aduſta vehemētius affligit et citi⁹ terminat: q̄ vo de nō aduſta moderatius affligit et tardius terminatur.

❡De febre mel'ica ꝯtinua. Ca. xiij.

FIt hec feb. ex hũore me-
lãcholico putreſcēte in-
tra venas ſed rariſſimus
eſt ei⁹ euētus adeo vt cō-
uenienti⁹ dicat̃ fe. nũeri
et nature. Et ſigna eius ſunt ſigna
fe. quartane ꝑiodice ꝑter ꝙ nō acci
dit in ei⁹ exacerbatione tremor aut
horripilatio queēadmodũ nec ĩ alijs
febrib⁹ cōtinuis vex̄ exacerbat̃ de
quarto in q̃rtũ ſicut ⁊ fe. q̃rtana pe
riodica ad quā exiſtit ꝓportionata:
ſed tepeſcit in alijs diebus.

Methodus. Cura eius eſt cura fe.
quartane ꝑiodice ſed magis cōfert
in ea euacuatio cuꝫ flebothomia ꝙ
in periodica quare flebothometur
in principio baſilica ſiniſtra in bra
chio ⁊ poſt hoc ſaphena pedis ſini-
ſtri cū cautela quā diximus in ex-
trahendo ſanguinē groſſum nō ſub
tilem et poſt hoc gradatim ꝓcedat̃
ad medicinas digeſtiuas: ⁊ deiñ ad
ſolutiuas atqꝫ vrinatiuas ꝑmo q̄dē
leuiores ſecūdo fortiores ꝓut dixi-
mus ĩ cura fe. q̄rtane interpollate.

Pronoſticatio. Non fit
hec fe. ꝑ ſe incipiēdo ſed cōſequēdo
ad fe. cōtinuas et ꝓprie acutas. Itē
hec fe. lentū hꝫ calorē vehementer
cū ꝓfundo corꝑis inſertū queēadmo
dū et ethica quare cauendū ne for-
taſſis ad illā tranſmutet̃: verū ſi nō
tranſmutet̃ ad ethicā vt plimū fiet
ſalubris.

❡De frebribus compo
ſitis ⁊ cōmixtis ⁊ erraticis que pla
netice dicuntur. Capitulū. xiiij.

DIxerunt medici ꝙ ſpēs
fe. nō ſimpliciū plurime
ſunt valde ⁊ ꝓpe noſtro
corpori: qm̄ ex inordina
to atqꝫ cōfuſo generant̃
hũores qui putreſcētes cōfuſas fe.
inducūt queēadmodū em̄ humor q̄li
bet: cuilibet ē poſſibil' cōmiſceri cū
ſint corꝑa liquida facile terminabi-
lia termino alieno: ſil'r ⁊ oportet fe
brē quālibet cuilibet copulari. ve-
rū in q̄buſdā h̄ noſcit̃ ĩ q̄buſdā mi-
nime qđ quidē accidit ex ꝑdn̄io al-
terius ipax̄ ſup alterā exceſſiue: q̄-
propter ait Auerro. q̄rto coll'et. M
ꝙ ꝑuus eſt nũerus morbox̄ ſimpli-
ciū a nobis rept⁹. Sed hmōi ſpecie
rū nũerus ad trinum deducit̃ apud
noſtrū intellectuꝫ: qm̄ aut cōpoſite
aut mixte aut erratice nūcupātur.
Cōpoſitas vocam⁹ cuꝫ duo vel tres
hũores ſimplices diſtinctis locꝭ pu
treſcūt ſimul hora vna vel ꝓpinqua
q̄re. ij. vel. iij. fe. faciūt ſimul in cor-
pore vel tꝑe ꝓpinquo. vbi gr̄a. vt ſi
tertiana cōtinua cū flegmatica cō-
tinua cōplicet̃ aut fe. ſanguinea cū
fl'atica vel quōlibet cōtinua cū int-
pollata ſeu ecōuerſo. Et hmōi ſpe-
cies famoſior emittrice⁹ verus ⁊ nō
vus. Ver⁹ q̄dē ꝯponit̃ ex t̃tiana cō-
tinua ⁊ fl'atica interpollata ſꝫ nō ve-
rus ecōuerſo. Cōmixtas vō dicim⁹
cū fe. aliq̄ vna et eadē fit ex fl'ate vl'
mel'ia vel alio mō diuerſox̄ hũorū
generib⁹ ſil' in minera putredinis
copulatis q̄lis fe. tertiana notha vl'
q̄tidiana vel q̄rtana cōtinua vl' in-
terpollata cū fuerit nō pura. Erra
ticas aūt dicim⁹ cū fit fe. ex hũore
vnico: verū etherogeneo ſm ꝑtes
ſuas. vbi gr̄a. ſi fit ex fl'ate groſſo ⁊
ſubtili aut ex mel'ia ſil'r aut ex cho-
lera pura ⁊ vitellina q̄re ſi ꝑtē ſubti
lē cōtingat prius putrefieri ꝙ groſ
ſam ꝓcederet ei⁹ ꝑiod. poſtponēdo.
Si vō groſſa prius putruerit ꝓce-
deret anticipādo: neqꝫ eſt neceſſa-
riū vt ꝑs ſubtilior ſꝑ prius putrefi
at: qm̄ pōt ꝑs groſſior prius abijci a
regimie nature: pōt etiā calor natu
ralis eſſe min⁹ in ea cōtempat⁹ q̄re
facili⁹ euaporat. Signa fe. ꝯpoſitax̄
ſunt vt nō ꝯfidas in cognoſcēda fe.

p̄ piodū ipſi⁹ imo ſm accidētia ſibi appropriata: qñqȝ eñ aduenit ex cō poſitiōe duaꝝ tertianaꝝ poxiſmus omī die q̄ eſt piod⁹ fe. ſtatice ſȝ cuȝ videris poxiſmū oī die cū accidēti bus tertiane euenire: ſcias q: ſunt due tertiane q̄rū vn⁹ poxiſm⁹ acce dit cū recedit alia tertiana. Et iteꝝ alr qñqȝ eñ accidūt in corpe ſimul due fe. interpollate. vna ex cholera et alia ex flegmate q̄ faciūt poxiſmū vni⁹ diei tardū in calefactiōe ⁊ valde pdurantē. poxiſmū vō alteri us diei calefactiōis vehemētis cum ſiti ⁊ alienatiōe pl'ima ſcias ꝙ non fe. ſimplex. Qñqȝ etiā accidunt ſil' in corpe due fe. q̄rū vna eſt cōtinua et alia interpollata: vt ptȝ in emit triceo vō ⁊ nō vō. q̄re poſtꝙ videris fe. nulla horaꝝ oīno deficere neqȝ corp⁹ infrigidari ⁊ cum hoc acci dunt poxiſmi piodice ſcias in corpe duas fore febres: vnā cōtinuā ⁊ aliā interpollatā. ꝙ ſi fe. cōtinua fuerit valde arſiua cū ſiti et oris amaritu dine: interpollata vō leuior cū int̄ poſitione poxiſmorū reditōe oī die ⁊ pp̄rie apud occaſum ſolis ſcias ꝙ eſt emittrice⁹ ver⁹. ſi vō fuerit ecō trario fiet emittrice⁹ nō ver⁹. verū tñ ne cadat in cognitione duarū fe brīū interpollataꝝ cōpoſitarū. Eſt ſciendū ꝙ poxiſmi taliū feb. tribus cōponūt̄ modis: qm̄ aut ſūt cōcomi tantes aut ſubintrātes aut ſubalter nātes. Cōcomitātes dicim⁹ qm̄ cū incipit poxiſmus vn⁹ incipit ſiml' ⁊ ali⁹ vel parū poſt: ita ꝙ ſit additio manifeſta in frigore rigore ⁊ horri pilatione. Subintrātes dicim⁹ qñ vn⁹ poxiſmus deſinit ⁊ alter ſtatim incipit vl' parū poſt. Subalternan tes vō dicim⁹ qñ inter poxiſmū ca dit quies media manifeſta. Et quē admodū dixim⁹ de poxiſmis fe. in terpollataꝝ intelligim⁹ etiā de exa cerbatiōib⁹ ſeu ſupexcreſcentijs fe. cōtinuaꝝ pportionataꝝ ad illas. et fe. q̄dā cōcomicātes difficilis ſunt cognitōis ſubintrātes facil': ſubalt̄nātes vō medie ſūt eaꝝ. Signa fe. ꝯpoſitaꝝ ſunt ſigna fe. q̄tidiane nō pure vel q̄rtane nō pure ⁊c. Signa fe. erraticaꝝ q̄ planetice dicūt̄ ſūt qm̄ pcedūt eaꝝ piodi ordine turba to. vbi gr̄a. nūc āteriorādo nūc po ſteriȝādo. verū in hꝰ cadit error qm̄ ſi fuerit illud ſm originē digeſtōis nō ſignificabit fe. erraticā. Oīs nā qȝ fe. int̄pollata cū ad augmētū p uenerit anticipāt ei⁹ poxiſmi: cū vō declinarit poſtponūt. ſȝ cū in prici pio fiunt aut ſtatu accidūt vna ho ra aliter tñ ⁊ aliter put in ca. de fe. ſtatica interpollata diſtinxim⁹. C. de pnoſticatione.

Methodus. Cura oīm iſtaꝝ fe. ē cōpoſitio medicinaꝝ ſimpliciuȝ ſub pportiōe quā req̄rit feb. diſpō ⁊ ei⁹ cā añs. vbi gr̄a. ſi feb. ſit ꝯpoſita de fe. de cholra ⁊ fe. de ſtate q̄licūqȝ cōtinua vl' int̄pollata: tūc oȝ ꝙ ī dige rētib⁹ miſceat̄ ſirup⁹ ace. ⁊ oxiȝaca ra cū oximelle ſilr ⁊ ī euacuatiōib⁹ turbith cū reub. vl' agaric⁹ cū dya gredio miſceat̄. ſilr ⁊ ī cibatiōibus lactuca cū ſen. et ī ſaporib⁹ agreſta cū ſinapi ⁊ ī potib⁹ vinū ⁊ aqua mi ſceat̄. Cautela tñ hui⁹ ē ſp obſuāda vt ſi diſpō mag' infeſtauerit qđ ſci es ex ardore ⁊ ſiti vehemēti magis alterātib⁹ inſiſtam⁹. Si vō materia qđ ſcies ex anguſtia corporis ex re pletione venarū et vrina mag' eua cuātibus vtamur. Si vō virtus de bilis apparuerit p̄cipue cōfortem⁹ cū cibis et potibus p tunc morbū ⁊ eius cām negligendo.

Emperica. Ars faciēdi ſirupū hūo res ꝯpoſitos digerētē q̄ſcūqȝ ſilr ⁊ ipos exhēs a ptic'a nr̄i corpis qua cunqȝ hec eſt. ℞. calamenti origani

mente pulegij herbe paraliſis bethonice balſamite añ. ℈. ß. ratiōe flegmatis. ro ß. viol. endiuie lactucarū añ. ℈. ß. rōne cholere herbe vel florum borraginis et bugloſſe ſcolopēdrie ſticad. arabici roriſmarini añ. ℈. ß. rōne melācholie: ſe. aniſi fenicl'i ſileris mōtani añ. ʒ. ij. rōne viarū opillatarū zinz. cinam. xiloaloes xilobalſami folij indi añ. ʒ. ij. rōne aromatizatiōis ⁊ confortationis v̄tutꝫ mellis ⁊ zuccari añ. lib. ß. fiat ex oībus ſirupus bene coctus ⁊ clarificat⁹ modo ⁊ ordine q̄ fiūt alij ſirupi. Et ex ipſo poteſt oī die in aurora p ſe ſi aquoſus fuerit: ſꝫ cū aqua calida ſi fuerit per decoctionē inſpiſſatus. Et ſi laxatiuum facere volueris adde turbith agarici añ ʒ. ß. rōne flegmatis caſſiefi. tamarindoꝝ añ. ʒ. j. ratiōe cho. her mod. ſene thimi epithi. añ. ʒ. j. ratiōe melīe. mirabolanoꝝ kebulorū vel maſticis. ʒ. iij. rōne cōfortatiōis membroꝝ nutritiuoꝝ. Et ponātur oīa in decoctiōe p̄ma poſtꝙ fuerit in mortario aliꝙtulū cōtuſa: et fiat ſirupus ſicut p̄us: quia faciet egruꝫ aſcellare bis vel ter leuiter quaqꝫ die. Et ſi volueris vt ſtomachū aut caput reſpiciat a ꝓprietate adde ex directiuis que diximus capi. de fe. flegmatica interpollata.

Canones. Scire oportet ꝙ in cura feb. compoſitarū vel cōmixtarū inſiſtēdū eſt a p̄ncipio circa rectificationē humoꝝ calidoꝝ ſubtiliū: et poſt hoc groſſoꝝ cū digerētib⁹ atqꝫ euacuātib⁹ approꝑatis: qm̄ illud quod plurimū accidit eſt vt hūores ſubtiles agitenť ſtatim a p̄ncipio: groſſiores v̄o tarde in ꝓceſſu. Aduertēdū p̄terea ꝙ hūores calidi ſubtiles plus indigēt alterātib⁹ ꝙ educentibus: groſſi v̄o frigidi econuerſo: vt ait Auic. ⁊ Auer. aucte auēzoar. v. ſui colliget. Nunꝙ viſa eſt medicia laxatiua miniſtrari apud coopationē niſi euacuareť cho. rubea a principio: quod quidē accidit ꝓpter eius ſubtilitatē ⁊ caliditatem: qm̄ diſponunt ad motū. Solicitandū etiā ſtatim a principio fe. putridarū in cōfortatione ſtomachi epatis et ſplenis: ⁊ vniuerſal'r oīm mēbroꝝ naturaliū atqꝫ eorū exopillatione. Qm̄ vt ait Raſ. in diuiſionib⁹ ca. p̄ſenti. In omni hmōi fe. inflatur facies ⁊ cor: rūpunť viſcera ⁊ debilitāť ⁊ infrigidanť ſtomachus ⁊ epar: quare cū calidis ſtipticꝫ hora q̄nta: deīde penetrātib⁹ dyaforeticis hora alīa ſubtiliter ſuccurrať: ⁊ hanc artē iā ſcripſimus ca. de flebothomia.

Pronoſticatio. Feb. cōpoſite aut cōmixte vel erratice ex tota ſui ſpecie difficiles ſunt ⁊ maligne: qm̄ in eis v̄tus opprimiť ⁊ vt⁹ corrumpiť: neqꝫ medicine rōnabiliter exhibite poterunt ilico ſubuenire. Quod totū ex hoc accidit: qm̄ cauſe ꝯtrarie ſm cōplexionē vel ſubaꝫ ſil'r equal'r dn̄anť: q̄propter oēs fe. hmōi ꝑlixe ſunt ⁊ maligne. Itē dicit Raſ. in diuiſionib⁹. cap. p̄ſenti: ꝙ plures fe. cōpoſite q̄ accidūt ſunt ille q̄ fiūt ex cho. rubea ⁊ fl'ate continue vel interpollate: qm̄ oīs cib⁹ vel humor dū corrūpitur tranſit vt plurimū in hos duos. in cholerā q̄dē per aduſtionē: in flegma v̄o per incrudationē vehementē. Itē dicit Ipo. iij. pronoſticoꝝ. Febribus inordinate vagātibus quartane ſunt future: et ꝓprie apud autūnū cum ſit tempus inordinatū. Item ſi febris ethica cōplicetur cū putrida mortale: quoniā ethica repletiōe īdiget. Itē ad febres cōpoſitas cū perdurauerint accidere cōſueuerūt opillatiōes ⁊ durities in epate ⁊ ſplene et demum ydropiſim aſclites.

De febre peſtilentiali. Cap.xv.

Ccidit interdū aeri q̄ eſt hic apud nos circa terre ſuperficiem vt corrūpatur et putreſcat queadmodū accidit et aq̄ q̄ ſtat in palludibus et ſtāgnis: q̄re cū attrahitur per anhelitū corrūpit hūiditates q̄ ſūt in corde et capſula eius ꝛ febrē inducit q̄ epidymia grece ꝛ peſtis latine dicitur. Et nūeratur hec inter ꝯtinuas acutas q̄ apud diē.xiiij. terminātur vel prius. Hec autē aeris corruptio aut fit ex cā manifeſta vt a cadaueribus mortuorum nō defunctorum ꝛ infuſiōe lini vel canapi. in aq̄s vicinis hoim habitatiōi et ꝓprie cū a locis hmōi puenerit flatus vētorum auſternorū. Aut fit ex cā occulta vt ex influentijs orbiū ꝛ aſtrorum. Quapropter ait Jpo.j. pnoſticorum. Eſt aūt q̄daz celeſte ſydus qd̄ latere nō opz. Signa fe. epidymialis ſūt ꝙ eſt quiete caliditatis cū tāgitur exterius ſed eſt difficilis ꝛ pturbās interius ꝛ ꝓprie circa thoracē ꝛ pectus vbi ē ſue putredis minera: q̄propter eſt cū ea lingua nigra aduſta et pulſus ſpiſſus puus debilis in quo ſiſtoles maior eſt ꝙ dyaſtoles. Sed fortificatur apud noctē ſimiliter et anhelitus: ſed eſt fetor eius horribilis: ſimiliter ꝛ egeſtio ꝛ vrina ꝛ adherēt ei triſtitia ꝛ vomitus ꝛ ſitis ꝛ vrina ipſorum eſt laudabilis digeſta parū differens ab vrina ſanorum. verūtn̄ eſt interdū ru. groſſa cū liuiditate ꝛ ꝓprie cū fe. eſt malignātis vehementie. Et eſt cuz ea pſtratio appetitus ita vt ſi vehemēter ab aſtātibus non inſiſtatur moritur ſine cibo ꝛ multiplicantur i ea vigilie ꝛ inq̄etudo iacendi ſuper lecto ſuo: et dolor oris ſtōachi ꝛ tuſſis ſicca et tenſio vel ſpaſmus membrorum neruoſorū ita vt ex illis omnibus eger cadit freq̄ēter in ſincopim et debilitationē virtutis vltimatā. Cū igitur videris feb. ethicā cum nauſea frequenti ꝛ ſignis omībus aut pluribus iā dictis: tūc ſcias ꝙ ipa eſt fe. peſtilētialis: vm ſi cū predictis multiplicetur hec fe. in hominibus ꝛ ſunt ſigna peſtilentie manifeſta in aere circūdante vt caliditas plurima cū turbulentia nubiū ꝛ multitudine pluuiarū ꝛ alteratiōe aeris ſubita nūc ad claritatē nūc ad obſcuritatē ꝛ multiplicatio vermiū ꝛ ſerpētū ꝛ multiplicatio variolarum in pueris ꝛ morbillorum ꝛ flatus aſſiduus ventorum calidorū ꝛ humidorum ſcȝ auſternorum verior erit tua ſignificatio.

Methodus.

Sit tota tua intentio in cōfortatione cordis iſtorum: q̄m eſt illud qd̄ maxime laborat in hac fe. Cōfortatur autē cū frigidis ſtipticis aromatibus q̄m calorē fe. repmūt: virtutē alliciūt: ꝛ vehemēter putredini reſiſtūt: q̄re per interius ꝛ exterius miniſtrentur. Tēperetur igitur aer a principio habitatiōis ipſoruz ſternēdo per cameras plantas frigidas virides redolētes vt folia roſ. ſalicis nenuphar. et vitis albe et aſpgantur parietes cū aqua roſ. ꝛ aceto et ſuffumigetur cū ſandal. ꝛ camphora et ligno aloes et xilobalſa. poſitis ſup carbones et odorēt res eaſdē in manibus ſuis retentas ſiue facta ex eis poma cū laudano et ſtorace. Roretur frequenter eorum facies cū aqua roſea. Et fomentētur os et timpora: ſimiliter ꝛ pectus totū ex aqua roſ. ꝛ aceto poſtꝙ in eis puluis ro. cāphore ꝛ ſandalorū fuerit diſſolutus infundēdo in eis pānos lineos mundos vel ſericeos et actu frigidos freq̄ētando ſup locū. Nutriatur ex pullis aſſatis conditis cum vino granatorum vel berberis vel aceto. ſimiliter et vitellis ouoruz et mica panis de ſimula lota in aqua frigida: deiñ expreſſa et imbibita in vino grana

torū: pōt q̄nq3 in cibo ſumere lētes excorticatas vel bis coctas cū aceto ſilr et pulmētū3 ordei ex farina vel auene cōditū cū aceto. Bibat vinū albū bonū odoriferū cui admixtum ſit q̄tū eſt eius q̄ntuplū ex aq̄ dulci frigida vehemēter. vel bibat aquā frigidā cū vino granatorū vel agreſta vel cū aceto. Si preſto nō eſt aliud ſorbeat q̄nq3 lac acetoſum vl' lac vſtulatū cū lapide ignito ⁊ cū eodē lacte ⁊ farina auene fiat pulmētū. vtat' extremitatib9 edorū vitulorum coctis et cōditis cū vino pontico et aceto et ſeie aneti poſtq̄ fuerint vehemēter infrigidata. Et ſit ſtudiū plīmū in cōfortatione v̄tutis eorū3 ex cibis et potibus acetoſis generū diuerſorū q̄ ꝓuocent appetitū: et cū eger cibū abhorruerit ab aſtātibus exhortet': q̄m cadit virt9 ⁊ morit' ſi nō cib9 offerat'. Cōfortat' hora q̄ cibū non ſumpſerit cū dyarodon abbat3 roſata nouella zuccaro ro. tria ſandal'. ſimplicib9 vel cōmixtis.

Emperica. Prohibeat' hic eger a cibis humidis ꝓpoſſe ſicut iura carniū elixarū: ſilr et potib9 vaporoſis vt ſunt vinū purū ceruiſia et claretum. Et ſit ipo℞ aſpectus ad ſeptētrionē nō ad auſtrū. ꝓhibeat' etiā a balneis et ablutionib9 aq̄ calide dulcis. Q̄m vt ratio teſtat' caliditas et humiditas vehemēter alliciunt putredinē: caliditas effectiue: hūiditas ſubiectiue. Dicunt p̄terea exp̄ti q̄ ſi quis ſumpſerit ex his pillulis om̄i die. ʒ. ß. in aurora tp̄e peſtilentie nō cadit in hanc feb. ℞. aloes. ʒ. vnā. mirrhe croci. an̄. ʒ. ß. terant' ⁊ cōficiant' cum vino bono odorifero et cum eodē aſſumātur in potu: q̄m materias putridas leuiter euacuāt et non putridas reſeruāt. ve℞ ſi corpus nō fuerit plectoricum neq3 ſit opus purgatione om̄ino oportet vt aloes et mirrha decē vicibus abluātur aut plurib9 in aqua dulci donec p̄tes acute reſoluātur et ſola ſtipticitas remāſerit aromatizās: et idē operat' tyriaca bona ſi cum vino claro aromatico et aqua veri frigoris potet' ī ieiuno: odor etiā aſſidu9 cāphore ſi caliditas ſit vehemēs in viſceribus vel muſci ſi caliditas nō ſit fortis conferre dicitur.

Canones. Non cōfert in hac feb. purgationibus inſiſtere: quoniā hūor putridus non eſt eius cauſa ſed vapor aeris putrid9 cor inficiēs et ei9 hūiditates. Verūtn̄ ſi vēter ſit ſtiptic9 leniat' cū ſuppoſitorio vel cliſteri ⁊ q̄nq3 cum medicina leui cuiuſmodi ſunt caſſia f̄. māna tamarind̄. ſi bulliant' in aqua cū viol'. vel prunis colent' et potent' in aurora. q̄ ſi corp9 carnoſum fuerit atq3 rubicundū et vrina rubea cōfuſa et q̄rēdo in flobothomādo ſi ebothomādū erit ſtatim a principio q̄m hūores ſupfluos: diminuit v̄tutē alleuiat: ⁊ a fe. putridis p̄ſeruat. nec videt' negligēdū quin det' medicina digerēs qua q3 die: q̄m humores rectificat ⁊ ab ebullitiōe putrida refrenat cuiuſmodi ſunt oxizacara ⁊ ſirup9 acetoſus ſimplex ſi cū aqua frigida potētur in aurora. Sed apud meridiem cum eſt ſitis vehemēs bibat ſirupū de papauere: ⁊ fiant omnia q̄ de fe. tertiana cōtinua diximus ⁊ ꝓprie ſi ſitis et vigilie ꝑdurarint.

Pronoſticatio. ffe. epidymiales ex tota ſui ſpecie timoroſe ſunt ⁊ ſuſpecte: q̄m in eis minera putredinis eſt in corde qd̄ eſt fons vite. ꝓpter quod ait Auic. q̄rto can̄. caplo p̄ſenti. q̄ nō oportet in ea digeſtioni credere: q̄m pōt vrina apparere digeſta et eger tendit continue ad mortē qd̄ eſt quia pōt in hac

fe. virt⁹ naturalis eſſe fortis quare digeſtionē ꝑficit in cibis ⁊ hūorib⁹ quaqꝫ die. vtus vo vitalis eſt debilis ꝓſtrata q̄ pulſum faciet puū ſpiſſum velocē debilē inordinatū: pulſui igit̄ eſt credendū qui non fallit cū ſit ꝑco ver⁹: vt dicit Gal. lib. ſuo de pulſibus. Item ſi ſincop. fortis ⁊ frequēs acciderit acer appetit⁹ oino fuerit ꝓſtratus mortale. Itē oīs feb. cum ad criſim puenerit mō naturali ⁊ ꝑcedētibus ſignis digōnis frequētius terminat̄ ad bonū ꝙ ad malū ꝺterꝙ hec fe. in cui⁹ criſi non eſt cōfidendū: qm̄ eſt vt plimū mortalis: vt ait Gal. in cōmēto illi⁹ ampho: ſcōe pti. Quibuſcūqꝫ criſis fit his nox difficilis. Itē hec fe. ⁊ ſilr omis fe. putrida multiplicat̄ maxime ſub eſtate pluuioſa. vn̄ Ipo. iij. pti. Cōſtitutiōes vo anni oino quidā ſicce ⁊c. Itē ad hāc fe. variole ⁊ morbilli ſuccedere cōſueuerūt ⁊ ꝓprie tpe ſenectutis aut iuuētut; q̄re ſi copioſe et ſubito exierint fortitudinē virtutis expulſiue ſignificāt ⁊ criſim ad ſalutem. Si vo contrariū acciderit mortale.

¶ De morbillis ⁊ variolis. Ca. xvj.

Variole et morbilli ſūt puſtule plurime ⁊ minute cauſate in fe. acuta ex materia plurima calida diſperſa ſup cutim totius corpis: ⁊ accidūt vt plurimū infantibus ⁊ pueris ante tempus pubertat;: quoniā in illis etatibus virt⁹ naturalis roboratur vt ptes menſtrui malignas retentas in poroſitatibus membrorū embrionis radicitus expellat. Verū hee partes ſunt duorum modorū: quoniā aut ſunt ſanguinee ⁊ cauſant variolas: aut cholerice aduſte et generāt morbillos: ꝙ ſi fuerint frigide ⁊ flegmatice non poterunt fieri cauſa talium paſſionum: ſed ſcabiei et pruritus. Accidūt etiam hee paſſiones corporibus adultis ⁊ proprie poſt criſes diminutas fe. acutarū: ita vt variole fe. de ſanguine morbilli feb. de cholera conſequantur. Signa eorum cōmunia ſunt: qm̄ apud initiū generationis amborum fit feb. continua acuta caloris vehemētis et dolor fortis ſup dorſum et pruritus in naſo ⁊ timor in ſomno ſine cauſa manifeſta. Signa vo diſtinctiua ſūt: qm̄ apud generationem morbillorū ſunt cōmunia accidentia fortiora et caliditas et anguſtia cum dolore capitis ⁊ faciei rubore ſimiliter et vigilie vltimantur. Deinde poſt tres dies vel quattuor exeunt a corpore toto puſtule dure rubee minute que nullū aut paruū tub. ſed apud generationem variolarum fiunt accidentia minora. deinde poſt tres vel quattuor dies apparent in toto corpore: ſilr et in albuminib⁹ oculorū puſtule late molles ſubalbide q̄ cū maturant̄ faciunt ſaniē ⁊ tub. ſequit̄.

Methodus. Diſtinguūtur hij morbi per quattuor tempora: queadmodum ⁊ omnes alij cum fuerint ſalubres. Eſt nāqꝫ principiū in eis an̄ ꝙ puſtule exterius incipiāt apparere: ſed eſt ſtatus cum maturantur ⁊ tubū faciunt et rupturam. Declinatio vo cum vlcera exiccantur ⁊ faciunt cruſtas ⁊ veſtigia planant̄ ſm hec igitur tēpora diuerſificantur in cura. In principio igitur egritudinis et poſtꝙ principium cognoueris in hac febre fiat ilico flebothomia baſilice ſi virtus et etas conſentiant et extrahatur ſanguis plurimus ꝓpoſſe ſimul hora vna vt apud ſcreationē quoniam materiā diminuet variolarum et morbillorū impediet gn̄ationē. Et regat̄ patiens

hora illa cum cibis ⁊ potibus ſtipticis propoſſe ex quibus ſunt pultes ex farina auene conditi cum aceto: ſimiliter ⁊ lētes excorticate ⁊ riſuȝ et mica panis abluta in aqua frigida: ⁊ poſt hoc imbibita in vino granatorum vel ſucco berberis aut acetoſe: vel ſicut ſunt pultes ex farina ſimule cōditi cū lacte vſtulato. Bibat aquam frigidā purā aut mixtā cum aceto. Vtatur zuccaro roſato ⁊ triaſandal. Et in hoc caſu cōferunt trociſ. de karabe ⁊ de cāphora ⁊ de ſpodio ſi venter reſtrict⁹ fuerit cuȝ caſſiafiſtula ⁊ nō cū fortib⁹ medicinis: quoniaȝ in hac egritudine cadit timor plurimus diſſinterie maligne. In augmento vͦo cum puſtule ceperint apparere abijciatur hoc regimē et capiat̄ aliud omino. Quoniā vt ait Ypo. pͥma part. amphο. Vndecūqȝ natura reperit ⁊c. q̄re nō fiat flebothomia neqȝ leniatur vēter: qm̄ materiam ad centrū corporis dirиuarēt: ⁊ fortaſſis ſubitam inducerēt ſuffocationē: ſȝ cum cibis et potibus tēperate ſubtilib⁹ dietet̄ q̄bus materie diminuent̄ ad corporis circūferētiā preter ꝙ plurimū infl āmēt: ſicut ſunt pultes ex farina ordei farris vel auene ꝯditi cum lacte amigdalarū ⁊ ſicut ē hec aqua. ℞. ficuū ſiccarū paſſulaꝝ añ. ʒ. iij. raď. feniculi: ſe. aniſi petro. granorum granatoꝝ aut berberis aut lentiū excorticatarū añ. ʒ. j. ſandalorum. ʒ. ß. piſtent̄ ⁊ bulliant̄ in lib. quattuor aque dulcis donec medietas conſumat̄: tunc collet̄ ⁊ reſeruetur: ⁊ frequēter ex ea potet̄ in die: qm̄ variolas ⁊ morbillos ꝓuocat et maturat. Et cū fortificare voluerіs in ꝓuocando adde croci aliꝗ̄tulum ⁊ cooperiat̄ aſſidue cū pannis calidis mollibus donec ſudet ⁊ ponant̄ ſup ipm̄: ⁊ corā ei⁹ ocl'is res rubee: qm̄ facient earuȝ exitū a ꝓprietate feſtinare ⁊ mittant̄ pedes et man⁹ in aquam calidā: quia faciet vt alleuietur variolarū exitus in mēbris: ⁊ diſtillet̄ in ocl'os ⁊ aures ⁊ nares aliquid ex rebus ſtipticis quod partes hmōi defendat ab exitu variolarum ⁊ morbillorum ⁊ gargariſet cum eiſdē: qm̄ ſi accideret in oculis adducerent cecitatē ⁊ in aurib⁹ ſurditatem: ſimil'r ⁊ alioꝝ membrorū nobiliū tolerēt operationē ſui corroſione vehemēti. Ex rebus hmōi conferētibus eſt aqua roſ. ⁊ ꝓprie cum in ea ſumach ⁊ berberis ⁊ grana granatoꝝ bulliant̄ ſimil'r ⁊ colliria ſtiptica dicta ca. de obtalmia. ⁊ de fluxu lachrymarū. ex quib⁹ hora poſt horā ſtilletur in oculos. ſil'r et oleū roſ. ⁊ oleū mirtinū ex q̄bus muliotiēs aliquid ſugat̄ per nares ⁊ in aures diſtillet̄. In ſtatu vͦo et cum puſtule mature ⁊ ſanies ⁊ vir⁹ ⁊ ſanguis emanarint fiat redditus ad dietaȝ ſtipticā dictā in pͥncipio: qm̄ confortādo partes intrinſecas ꝓpellet materias ad exteriora. Similiter ⁊ inteſtina cuſtodiet a criſi ſinthomatica que accidere ꝯſueuit in hac fe. per fluxū vētris diſſintericū timoroſum ⁊ a cibis ⁊ potibus ſanguinē mľtiplicātibus abſtineat ꝓpoſſe: donec morbus ad perfectaȝ venerit declinationē: ex quib⁹ ſunt carnes oua ⁊ vinū: niſi fortaſſis vt⁹ fuerit debilis: tunc nāqȝ ſumat aliquid ex ipſis vſu moderato. In declinatiōe igit̄ ⁊ cū vlcera ceperint deſiccari ⁊ cortices cadere ꝯfortet̄ earū exiccatio ſi tardauerit cū lana vel bombace intincta ⁊ imbibita in aqua ſalſa ⁊ poſita ſup loca vicibus alternatī: ⁊ ſuffumigent̄ membra ex roſis ſiccis ⁊ mirtillis ⁊ ex ligno ſambuci vel tamariſci poſita ſuper carbones ⁊ abluant̄ ex aqua decoc. rerum earūdem. Et inūgant̄ oleis mollificātibus: vt eſt oleum camo-

millimū ⁊ ſimilia. Et ſicut eſt aqua decoct. maluarū viol. ⁊ althee. Sic ergo mollificatiua cū exiccantibus vicib⁹ mutuis alternēt: ⁊ donec oēs cortices ceciderint ⁊ vlcera fuerint exiccata. Tunc igiſ repleanſ eorū veſtigia ex cibis ⁊ potib⁹ corp⁹ impinguātib⁹ ꝓpoſſe: vt dicem⁹ ca. de impinguatione corpis macri. Siſr et cum vnguētis ⁊ emplaſtris carnē generātib⁹: ſicut eſt vnguētum vł emplaſtrū quod ſic fit. ℞. lithargiri abluti nouē vicibus in aq̄ roſ. ⁊ totiēs cribellati. ℥. ij. rad. cannaꝝ ſiccarum farine riſi pulueris oſſiū aduſtoꝝ farine fabaꝝ excorticataꝝ añ. ℥. j. teranſ oīa ſubtiliter ⁊ cribellenſ ⁊ cū muſcillagine ſe. lini. fenugreci pſillij incorporenſ in formā vnguēti vel emplaſtri ⁊ ſuꝑ loca cōcaua ponaſ ſero ⁊ cū itur ad lectū ⁊ mane cū aqua calida abluaſ. Ad hͦ conferre videſ plurimū frequens ſeſſio in balneo aque dulcis tepide poſt cibū ſine mora plurima in ipō: qm̄ nutrimentū ad mēbra trahit ⁊ carnē multiplicat in eiſdem.

Pronoſticatio.

Utraqȝ iſtarū ſe. ꝯtinua eſt ⁊ acuta valde: quare vehemēs cadit ī eis timor: ⁊ ꝓprie apud ſtatum ⁊ finem augmēti cum puſtule exierint velut ſudor apud criſim. veruȝ morbillus eſt deterior in quo maior cadit timor ſuffocationis ⁊ corroſionis mēbroꝝ principaliū q̄ in variolis: qm̄ eſt cū eis febris acutior et accidētia fortiora: q̄propter fit criſis in morbillis ⁊ egrediunſ puſtule apud diē tertiuȝ aut quartū aut quintum ad plus. Criſis v̄o atqȝ exitus variolarum accidit vt plurimū apud diem ſeptimū vel nonū. Eſt tamē in quibuſdam corporis exterioribus vt in variolis maior cadit timor q̄ ī morbillis q̄ ſunt oculi aur es atqȝ gutturꝫ: qm̄ partes huiuſmodi vehementer ab ipis corroduntſ: niſi fortaſſis ſtatim a principio cū gargariſmis ⁊ collirijs ſtipticis ſuccuraſ. Item morbilli ⁊ variole cuȝ bene fuerint purgati corpus mūdāt a lepra ⁊ cācro ⁊ morphea alba ⁊ nigra preſeruant. Item ſi fuerint hmōi puſtule in criſi ſe. epidimialis ⁊ v̄tus cōſtiterit: criſim ſignificant ſalutarem. Item ſi puſtule in ambobus pauce fuerint ⁊ cito exierint ⁊ cito maturentur ſalubre: ſi v̄o contrariū mortale. Item ſi puſtule nunc appareant nunc deliteſcāt cum dolore ⁊ anguſtia in viſceribus v̄tutis expulſiue debilitatē ⁊ materie multitudinē criſim ſignificat mortalē. Item ſi ſincopis fortis ⁊ frequēs acciderit mortale. Item ſi malitia anhelitus aut difficultas trāſglutiendi cibum ⁊ potum ſuꝑuenerit cum ſiti ⁊ anguſtia vehemēti mortale: qm̄ materia plurima mēbra ſpūalia opilat. Item ſi fluxus vētris ſuꝑuenerit ſtatim a principio ⁊ ante apparitionem puſtularū in variolis ſiue morbillis criſim ſignificat ad ſalutem: ⁊ ꝓprie ſi nō ſuꝑfluxerit neqȝ viſcera ſenſerint nocumentum. Si v̄o poſt apparitionem puſtularum ⁊ apud ſtatum vel augmentum fluxus ventris acciderit criſim ſinthomaticam ⁊ diſſinteriā ſignificat timoroſam. Item ſi fuerit color morbillorum rubeus aut violaceus aut niger aut liuidus mortale: quoniaȝ materiam aduſtam ſignificat ⁊ venenoſam. Item ſi variole fuerint citrine vł dure ſpiſſim inuolute vł rubee vehemēter aut violacee aut ambulauerit vt formica aut cutim corporis corrugauerit velut in ſpaſmo omnes male ſunt ⁊ mortales: vt ait Raſ. in diuiſionibus. ca. preſenti. Itē ſi ſanies alba laudabilis ex eis fluxerit apud maturationem ſalu-

bre. Si vo virus viride cenoſum cū fetore horribili mortale. Itē ſi vrina liuida fuerit aut nigra aut viridis aut diuerſicoloris cōfuſa mortale. Item ſi virtus cōſiſterit ⁊ appetitus remanſerit ⁊ anhelitus bonitatem ſuā ſeruauerit ⁊ remedia rationabiliter exhibita quaqꝫ die cōtulerint ⁊ ſitis ⁊ calefactio remiſſa fuerit: ⁊ puſtule cito apparuerint ⁊ apparētes exterius remanſerint et remanētes cito maturauerit ⁊ maturantes saniē albam lenē ⁊ equalem emiſerint ⁊ calor totius corporis equalis fuerit ⁊ viſcera dolorē non ſenſerint oīa iſta ſalubria atqꝫ vitalia ſunt ſigna.

¶ Tractatus ſecūdus ſecūdi libri cuius quīqꝫ ſunt capitula. Primū eſt de criſi: quid ſit ⁊ quot modis habeat fieri et per quas regiones.

Primus iā curam febriū omniū ꝓpoſſe: volum⁹ nūc ſermonem noſtrū dirigere ſuper accidēs quodam horribile ꝯſequēs fe. apud ipſarum terminationē ad bonū vel ad malum quod criſis grece et latine conuerſio vel iudicium appellatur: quoniā omnis febriēs hora criſis ad ſalutem vel perniciē iudicat̄. Eſt autē criſis vt dicit Gal. in primo ⁊ tertio de criſi. vehemens atqꝫ velox motus morbi cōtra naturam et ecōuerſo. in quo natura ſubito vl̄ vincit vel vincit̄ in toto vel in parte: quoniā eſt velut pugna vel duellum inter materiā ⁊ virtutē: quare oportet vt ipſorum alterum ſubito propellat̄ ſenſibiliter extra corpus in toto vel in parte. verum qm̄ expulſio ſenſibilis aut ſubita poteſt fieri tribus modis: ſimiliter et criſis. Modus criſis ꝑmus eſt in quo eger mutatur ſubito ad perniciem vel ſalutem: quoniā tunc virtus aut materia ſubito tota ſimul ꝓpellitur extra corpus: velut accidit in febribus vere acutꝫ quibuſcūqꝫ. Secundus modus eſt in quo eger ſubito mutatur ad melius vel ad peius. Poſt hoc autem paulatine tendit ad pernitiem vel ſalutem: quoniam fit prima criſis diminuta ad bonū vel ad malum: deinde virtus proficit vel deficit in febribus cronicis ⁊ nō vere acutis: in q̄bus virtus aliq̄d perfecte materie prime expellit ſubito: deinde reſiduū inſenſibiliter reſoluit vel ab ipſo quaqꝫ die reſoluitur. Tertius modus eſt in q̄ eger paulatine primo tendit ad meli⁹ vel ad peius. poſt hoc autem ſubito mutatur ad perniciem vel ad ſalutem: quoniā virtus primo paulatine reſoluit aliquam portionem materie vel reſoluitur ab ipſa. Poſt hoc vo ſubito reſiduum expellit ſenſibiliter et expellitur ab ipſa: velut accidit in febribus cronicis: ſimiliter ⁊ in febrib⁹ interpollatis. In his nāqꝫ materia ꝑmo diminuit̄ in quolibet paroxiſmo per vomitū vel ſudorē: deinde apud diē quadrageſimū vl̄ ſexageſimū fit fortis criſis ad vitam vel mortem. Neqꝫ fuit euacuationis cretice quart⁹ modus in quo eger paulatine tēdat ad perniciem vel ſalutem a principio egritudinis vſqꝫ ad finē: quoniā modus hic nō criſis ſed reſolutio nūcupatur: quēadmodū accidit ī febribus que ſine criſi terminātur. Regiones autem ꝑ quas criſis habet fieri ſunt duorum generum: quoniā aut expellit̄ materia totaliter extra corpus: aut ad mēbrū debilius. Si ꝑmo appellatur criſis euacuationis: ⁊ cōtinet ſub ſe ſeptē ſpecies que ſunt ſudor: vrina: fluxus ventris: vomitus: fluxus

xus ſanguinis narium: ⁊ fluxus mē ſtruorum vel emorroydarū. pluribus nāq; modis nihil egredit ſenſibiliter corpus noſtrū. Si ſecūdo modo tunc criſis permutationis ab Auicēna nominat: ⁊ cōtinet ſub ſe tres ſpecies famoſas que ſunt apoſtema creticum poſt aures ⁊ in inguinibus ⁊ ſub aſcellis: quoniā iſta ſunt emūctoria corporis ignobilia per naturam fabricata: velut in domibus latrina: l; ⁊ omnis pars debilior apud duellum creticu; fit receptaculum formatoris. Signa criſis cōia ſunt turbatio ſenſuū ⁊ rationis plus ſolito cum dolore capitis ſcothomia ⁊ anguſtia egri cum inquietudine iacendi ſuper lecto et inſtantia vigiliaru; ⁊ ſomnus profundus et dolores fortes in viſceribus et alteratio anhelitus et vehemētia ſitis ⁊ caloris: ⁊ aduenit quibuſdam rigor fortis ⁊ anticipat hora exacerbationis magis ſolito. ¶Omnia iſta cum apparuerit in die criſim ſignificant futuram in nocte ⁊ econuerſo. quoniā vt ait Jpocra. ſecūda particula amphoriſmorum. ¶Quibus criſis fit his nox difficilis ⁊c. ¶Quod ſi cum predictis febribus fuerit vere acuta et dies expectata fuerit vere cretica quam ſua indicatiua preceſſit cum ſignis et euacuationibus creticis perfectis vel diminutis et digeſtio perfecta vel cruditas vltimata viſa fuerit in vrina verior fiet tua ſignificatio. Signa criſis propria future per ſudorē ſunt cum predictis pulſus mollis et vndoſus caliditas cutis rorida vaporoſa ⁊ ꝙ eger ſentit circa ſuperficiem velut acuum puncturam: ⁊ retinētur ſtercus ⁊ vrina vehemēter. Signa vō propria criſis future per vrinam ſunt cum predictis grauitas ⁊ cōmotio circa femur ⁊ pectinem: ⁊ ꝙ eger eſt ex illis qui venas habent largas ⁊ conſueuit criſim facere per vrinā. Signa criſis propria per fluxum ventris ſunt cum predictis grauitas et commotio circa ventrē ⁊ vmbilicū et ventoſitatum egreſſio plurimarū. Signa criſis propria per vomitū ſunt cū predictis animi ſubuerſio ⁊ nauſea ⁊ tremor labiorū inferiorum oris ⁊ multitudo ſputi vel ſaliue. ¶Quod ſi ſingultus ſuperuenerit verior fiet ſignificatio. Signa criſis propria per fluxū ſanguinis narīū ſunt cū predictis fluxus lachrymarum inuolūtarius ⁊ rubor faciei atq; oculorū cū imaginatione rerū rubearū ante oculos et turbatione viſus. ſimiliter ⁊ naſi prurit⁹ vehemens ⁊ anhelitus cōſtrictio ⁊ timporum pulſatio ⁊ venarum inflatio que ſunt in fronte. Signa criſis propria per fluxū menſtruorum vel emorroydarum in corpore conſueto ſunt cum predictis pruritus in ano cū tumore ⁊ inflatione venarū ibidem. ſimiliter ⁊ agitatio circa ſumēventris ⁊ ardor circa vuluā ⁊ dolor circa alkatim. ¶Quod ſi corp⁹ ꝯſuetū fuerit in hac criſi et vrina nigra fuerit aut cum ſedimine nigro verior fiet tua ſignificatio. Signa ꝓpria criſis future per exiturā ſunt cū predictis ſenſatio grauitatis plurime in aliqua parte corporis puta poſt aures vel in coxis aut ſub aſcellis: et quia febris fuerat de flegmate vel de cholera non pura et vrina fuerit alba groſſa lactea vel ſubtilis aquoſa: neq; virtus fuerit fortis excellēter: quare materiam perfecte non expulit: ſed ad membrum debilius deriuauit.

Methodus. Cum hora criſis acceſſerit et id perfecte cognoueris ex ſignis ſupradictis nihil egro tribuas in cibis potib⁹ aut medicinis:

ſed ipm penitus nature dereliqs:
qm̄ natura ē agēs ſapiēs que meli⁹
opaf in ſingl'is iuxta poſſe niſi for-
taſſis vt⁹ defecerit ⁊ pulſus pu⁹ fue
rit atq3 inordinat⁹ nō qdā ex forti-
tudine accidentiū ſed multitudine
euacuādi. Tūc nāq3 cib⁹ modicus
erit ſtatim offerēd⁹ velut eſt mica
panis lota in aq̄ frigida et poſt hoc
imbibita ī vino pōtico vl' ſucco gra
natoꝝ. Et qn̄ vā criſis nō appuerit
p ſigna certa nihil fiat circa egrum
die cretica ne forte medic⁹ ⁊ nā ꝯri
as petāt regiones. Cū autē vā cri-
ſis appuerit ⁊ vt⁹ ſufficere videtur
adhuc medic⁹ ocief: qm̄ vt ait Jpo.
prima pti. amph. Ea q̄ꝝ criſis fit ⁊
facta eſt equal'r nō mouere ⁊c̄. ꝙ ſi
virt⁹ inſufficiēs videaf cōfortet ip
ſam medic⁹ p eādē regionē. qm̄ vt
ait Jpoc. Que ducere opz vn̄cunq3
natura repit ⁊c̄. qūo autē naturam
ꝯfortare poſſum⁹ apō criſim p ean-
dē regionē cōplete dixim⁹ ca. de cu
ra fe. putridarū in generali.

Pronoſticatio. Si ſig
criſis euenerint in die cretica radi-
cali quā ſua pceſſit indicatiua radi-
calis ⁊ appuerint ſigna pfecte digō
nis in vrina ⁊ virt⁹ fuerit fortis et
pulſus magn⁹ inordinat⁹ criſim fi-
dā cōpletā et pfectā ſignificat affu
turā. Si vō cōtrariū oīm pdictorū
euenerit criſim mortalez ſignificat
⁊ malignā. vbi grā. qm̄ ſi die quar-
ta appuerit puus ſudor aut flux⁹ vē
tris modic⁹: neq3 ſigna digeſtionis
manifeſte appuerint neq3 vtus ſit
valde fortis criſim mortalē ſignifi-
cat in ſeptima: qm̄ virt⁹ non poteſt
morbum ſuperare put attētauit in
die quarta. ꝙ ſi quedā eoꝝ affue-
rint et nō criſim ſignificāt diminu-
tam quā ſequif recidiuatio niſi cu3
euacuationibus poſt criſim ſuccur-
raf. Quia vt ait Jpoc. ij. p. ampho.
que relinquunf in morbis poſt cri-
ſim ⁊c̄. Item ſolicitandū in feb. ad
faciendū criſim completam ⁊ ſi nō
aliter ſaltē p artē: qm̄ vt ait Auicē.
iiij. canon. caplo finali. Omnis reci
diua deterior eſt ſua radice: qm̄ na-
turā reperit defectā. Verū diſtin-
guēdū in recidiua ne fiat error qm̄
eſt vā ⁊ nō vera. vā dr̄ q̄ fit ex ſpar-
ſione materie poſt criſim derelicte.
Non vera vō dr̄ q̄ poſt criſim gene-
ratur ex malo regimine in toto vel
in pte. Item ſi quis ꝯualeſcat in fe.
putrida ſine euacuatiōe ſenſibili oī-
no vel modica recidiuā non euadet
niſi cum purgationib⁹ p artē ſuccur
ratur. Vn̄ Jpo. ij. pti. ampho. Non
ſm rationē alleuiatis nō opz crede
re ⁊c̄. Itē fe. ſingule criſim faciunt
vt plimū p regionē ſue materie cō-
gruētē. vbi grā. fe. de ſanguie p flu
xum ſang. nariū. ſed fe. de cholera
p ſudorē vel fluxū vētris cholericū:
ſed de flegmate p vomitū vl' vrinā:
ſed de melīa p fluxum mēſtruorum
vel emoroidaꝝ: ſed fe. compoſite p
apā creticū: verūtn̄ ipaꝝ quelibet
criſim poteſt facere p quālibet re-
gionē. Ite3 criſis ex tota ſui ſpecie
plus attinet ſaluti q̄ȝ morti niſi for-
taſſis morbus fuerit peſtilentialis:
vt ait Gal. in cōmento illi⁹ amph.
ſcde pticule. Quibuſcūq3 criſis fit
⁊c̄. Ex quo ſcire poſſumus ꝙ ad pu
gnā creticam plus lateſcit virtus q̄ȝ
morb⁹ niſi criſis ſinthomatica fue-
rit et maligna.

¶ De cognitione febris an termi-
nanda ſit p criſim vl' ſine criſi: ⁊ an
febris ſit longa vel breuis. Cap. ij.

Modi terminatōis ma
terialiū egritudinum
ſunt tm̄ duo: quoniam
aut terminatur ſubito
et ſic terminatur p cri-
ſim: aut paulatine ⁊ ſic
terminanf p reſolutionē. Dico aūt

materialiū: quoniā egritudinū immaterialiū cuiuſmodi ſunt mala cōpoſitio ſiue mala cōplexio immaterialis: vt eſt fe. ethica ſiue feb. effimera vera: et ꝓprie loquēdo nō eſt terminatio cū non ſit in eis pugna: ſed rectificatio ſola. Ut autē ſcire poſſim⁹ ꝙ materialis egritudo terminatur per criſim ⁊ que per reſolutionē diſtinguendū videt̄ q̄t conditiones pertineāt ad verā criſim. Dicamus igit̄ ꝙ ſunt q̄ttuor prout colligit̄ ex diffinitiōe vere criſis poſita auctoritate Gal. proximo cap. precedēti. Prima quarum eſt vt ſit pugna vehemēs virtutis cōtra materiam morbi ⁊ ecōuerſo. Secūda vō vt hec pugna fiat ſubito ⁊ nō tēpore longo. Tertia vt tota materia aut virtus tota aut maior eius pars ad extra corpus expellatur. Quarta autē vt hec expulſio ſit ſenſibilis et manifeſta. Iſta nāqꝫ cum omīa ſimul fuerint faciunt egrū neceſſario feſtinare ad mortē ſubitam vel ſalutem: quod et vera criſis appellatur. Econtra vō cum nulla conditionum acciderit apud egritudinis terminationē reſolutio nūcupatur. Quod ſi quedā fuerint ⁊ quedā nō poterit criſis longa nūcupari. Uerum cum huiuſmodi pugna cretica ſimiliter et reſolutio ſibi contraria oriri habeāt nō niſi ex cōtrarietate atqꝫ reſiſtentia virtutis ⁊ materie facientis morbū ⁊ huiuſmodi contrarie non accidit niſi in morbis virtutem moleſtātibus. Dicēdū videt̄ ꝙ omnis morbus hmōi aut eſt moleſtās per eſſentiā cuiuſmodi ſunt febres: aut per dignitatē leſe actionis apud eius paroxiſmū: cuiuſmodi ſunt apoplexia: epilepſia: thetanus ⁊ ſquinātia: quare videt̄ relinquendū ꝙ in ſola fe. poſſit vere criſis fieri: ſimilr̄ ⁊ reſolutio cōtraria criſi. Sola nāqꝫ fe. eſt morbus totum occupās ⁊ virtutē eſſentialiter moleſtans: vt ait Gal. viij. de inge. ſanita. Sed ad magis ſpecialia deſcendētes dicamus quib⁹ febrib⁹ vera criſis cōueniat: ⁊ quibus reſolutio cōtraria ⁊ quibus criſis nō vera. Propter quod eſt ſciendū ꝙ triplex eſt genus febriū: queadmodū et genus humorū qui ſunt materia ipſarū: quoniā aut febris eſt ex materia calida ſubtili: aut ex groſſa frigida: aut ex materia media ſeu cōmixta. Et prime quidē acute. ſcōe vō cronice. tertie tropice nūcupantur. Uerūtamē vt ait Auicē. genus acutarum febriū eſt triplex: quoniā ſunt acute abſolute: ⁊ he apō. xiiij. aut. xx. terminant̄. quod Ipocrateſtatur. ij. parti. amph. Acute egritudines ⁊c. Aut ſunt magis acute et peracute vocant̄: que terminant̄ apud diem ſeptimū vel nonū. Aut ſunt in vltimo ⁊ perꝑacute vocant̄ que terminant̄ apud diem quartuꝫ vel quintū. Tropice vō fe. dicūtur que non habent motū aſſiduū a pn̄cipio ſue inchoationis vſqꝫ ad terminationē velut acute: ſed die quālibet cretica mouent̄ ad criſim diminutā: ⁊ poſt hoc iterū quieſcunt. Uerū qualitercūqꝫ ſe res habuerit apud diem. xxxij. vel. xl. ad plus terminant̄: neqꝫ poſſuut hmōi terminū preterire: qm̄ dies q̄drageſima eſt terminus dierū acutarū omniū et initium cronicarū: ⁊ ꝓprie cronicarum ortarū ex tropicis vl̄ acutis: vt dicit Gal. in cōmento illius amph. ij. parti. plurime pueris paſſiones. Cronice dicunt̄ feb. quiete pigre q̄ nō vident̄ mouere: q̄re durant vltra. xl. diē ⁊ per mēſes ⁊ annos plures. Acutis vō febrib⁹ vera criſis cōgruit: cronicis vō reſolutio ꝯtraria: ſed tropicis criſis nō vera. Acute nāqꝫ ex materia ſubtili generantur: vt eſt cholera ſanguis.

Cronice v̄o ex materia groſſa fri-
gida qualis ē melācholia ꝛ flegma
vitreū. Tropice ex materia media
groſſa qualis eſt flegma naturale.
Ex quibus oībus apparēter ſcire
poſſumus in quib⁹ febrib⁹ ꝛ in qui-
bus diebus vera criſis accidat: qm̄
nō niſi in fe. tertiana ꝛ ꝓprie conti
nua vel ſinocha ꝛ ſinocha inflatiua.
Neqꝫ poſt diē vigeſimum: quapro-
pter ait Auerroys quarto colliget.
ꝙ poſt diem vigeſimū non fit criſis
ſenſibilis ꝛ ꝓpe egritudinū acuta-
rum. Similiter ꝛ in quibuſdā feb.
ꝛ in quibuſdā diebus nō vera criſis
accidit que nō eſt niſi in fe. flegma
tica et ꝓprie cōtinua: neqꝫ poſt diē
quadrageſimū quodmodo. Silr et
in quibuſdā febribus ꝛ in quibuſdā
diebus ſola reſolutio criſi cōtraria
cōtingit que nō eſt niſi in fe. quar-
tana et quintana et ſextana: et pro-
prie cum vltra diem quadrageſimū
perdurarint. Febres itaqꝫ verā ha
bentes criſim breues ſunt ꝛ ſite ter
minationis: alie autem oppoſite.
verum ſubtiliatio diete plurima in
cibo ꝛ potu ꝛ caliditas complexio-
nis naturalis et raritas corporis et
tempus eſtatis et regio auſtralis ꝛ
anteceſſio ciborum calidorum ſub-
tilium febrem vehementer abbre-
uiant ad bonum et ad malum: quē-
admodum predictorum omniū op-
poſita fe. elongant. Iterꝫ certior co
gnitio breuitatꝫ ꝛ lōgitudinis mor
bi trahitur ex ſignis digeſtionis in
vrina. verbi gratia. In quibuſcūqꝫ
febribus principiū eſt lōgū omnia
alia tempora ſubſequētia ſunt lōga
et per conſequēs fe. longa. Sed cū
principiū fuerit breue oīa alia tēpa
fient breuia: ꝛ per ꝯſequēs tota fe.
quod quidē neceſſariū eſt atqꝫ vti-
le ad cognoſcendū ſtatū: an ſcilꝫ ſit
longinquus vel ꝓpinquus a princi-
pio; vt ait Gal. primo de criſi.

¶ De ſignificatione quattuor
horarum vniuerſalium febris
ꝛ in qua earū debeat fieri cri-
ſis. Capitulum. iij.

FEbris quelibet et ꝓprie
cū fuerit ſalubris humo-
ralis quattuor habet tpa
quib⁹ eius alteratio ſm̄
materiā ꝛ virtutē ſenſibilr variat:
ꝙpropter neceſſe ē vt cognoſcant a
medico: qm̄ per ea cib⁹ atqꝫ medi-
cina: ſilr ꝛ actus ꝓnoſticus ꝙpluri-
mū variant. Sunt aūt principiū:
augmentū: ſtatus: declinatio. Uno
quidē modo diſtinguūtur ꝑ numerꝫ
dierū: ꝛ tūc dicimus fore ꝑncipium
cum eger primū ſenſerit diſſuetas
atqꝫ indebitas ſui corpis alteratio-
nes. Uel dicamus ꝑncipiū ſpaciuꝫ
trium dierū: vt ait Gal. iij. de criſi.
Tūc dicamus augmentū cū febris
perperacuta ꝓceſſerit ad diē ſcōm:
et fe. peracuta ad diē tertiū: ꝛ feb.
acuta abſolute ad diem ſeptimū: ꝛ
fe. tropica ad. xiiij. diem: ꝛ fe. croni
ca ad vigeſimū vel ſibi ꝓpinquum.
Tūc ſtatum dicimus cū fe. ad diem
ſuā creticā ꝑuenerit vel proximam
precedentē. Tūc v̄o declinationem
dicim⁹ cū fe. criſim fecerit fidam ꝛ
completā. Scdo modo diſtinguūt
hec tpa ꝑ gradus accidentiū ꝓporꝫ
vt tunc dicam⁹ principiū cū accidē-
tia fe. ſingula qualis eſt dolor capi-
tis ſitis vigilie ꝛc. nōdum fuerint
ſenſibiliter augmētata. Augmentū
dicit cum ſunt augmētata ſtatū cū
vltimant declinationē cum habita
euacuatione forti plurima ſenſibili
ceperint accidētia ſingla mitigari.
Tertio modo ꝛ magis rationabilr
diſtinguūtur per motū digeſtiōis
vt dicamus principiū cum nonduꝫ
apparuerint ſigna digeſtiōis in vri-
na vel fuerint occulta diminuta: vt
cum vrina eſt alba in colore ꝛ groſ-
ſa valde in ſubſtantia vel ſubtilis

valde ꝛc. Augmentū dicimus cum apparēt ſigna manifeſte digeſtiōis in vrina: videlꝫ qm̄ vrina eſt pallida vel ſubpallida vel ſubcitrina et mediocris in ſubſtātia cum nebula pēdēte in ſummo vel natāte in medio: in egritudine vō mortali. Tūc dicamus eſſe amentū cum apparēt ſigna manifeſte cruditatis: vt ſunt cōtraria predictoꝝ. Iſto nāqꝫ tēpe vel vtus in materiā vł materia inſurgit cōtra virtutē. Tunc ſtatū dicimus cū apparēt ſigna in vrina pfecte digeſtionis oīquaqꝫ. vbi grā. vt cū vrina fit citrina aut rufa aut ſubrufa in colore tpata in ſubſtātia cū ypoſtaſi alba leni equali piramidali vſqꝫ in diē creticā hmōi apparens: aut cū egritudine mortali apparere ceperint ſigna cruditatꝭ aut aduſtionis vltimate: vt eſt vrina aq̄ſa ſubtilis aut nigra ſpiſſa aut liuida cōfuſa aut viridis ſenoſa cū debilitate vtutis ꝛ pulſus paruitate. Iſto nāqꝫ tēpore natura operatꝛ in materiā iuxta vltimū ſue potētie ꝛ ipam digerit cōplete atqꝫ a iuuatiua ſeparat vt apud finē ſtatus ipaꝫ ſubito expellat ꝛ criſim faciat ſalutarem. Aut materia vehemēter inſurgit contra virtutē ꝛ ipam opprimit totā ſimul ꝛ criſim efficit mortalē. Tunc vō declinationē dicim⁹ cum poſt euacuationes creticas copioſas calor feb. quieuerit: et vrina ſm colorem ꝛ ſubſtantiā ad ſtatum redierit corpori conſuetū. Neqꝫ poteſt hora ve declinatiōis eē in febribus pernicioſis: quoniā poteſt quis mori in pncipio ex mltitudine materie: in augmēto ex debilitate virtutis: in ſtatu ex vehemētia accidētiū. Sed in declinatiōe vera null⁹ moritꝛ omnino: vt ait Gal. iij. de criſi. Qualiter nāqꝫ virt⁹ poſt pugnā deficeret q̄ in pugna viriliter preualebat: plerūqꝫ tamē per accidens mors fit in declinatione vera: cum ſcilicꝫ nouus morbus acceſſerit aut apud criſim ſupfluentē iuuatiuum cū nocitiuo exalarit. Diſtinctiones autē harum quattuor horarum iam dictarū quādoqꝫ ſimul incidūt temporib⁹ eiſdē: quādoqꝫ vō ſibijnuicē ſuccedūt in toto vel in parte: put cōplete oſtēdimus ca. de pleureſi. Verum qualiter his tpibus variandus ſit actus medici ſm cibationem et euacuationē cum medicina exhibita in cap̄. de cura feb. putrid. in generali diſtinximus ppoſſe. Reſtat nūc diſſerere qua horaꝝ debeat fieri criſis tā ſalubris q̄ mortalis. Poteſt accidere in augmēto ꝛ in ſtatu vt ait Aui iiij. can̄. fen. ij. ca. de indicijs bone criſis. tn̄ que eſt in vltimo bonitatis atqꝫ certitudinis ſolummodo fit ī ſtatu: q̄re eſt ſicut metrū et regula criſiū aliaꝝ: qm̄ bene aut male dicuntꝛ prout ab illa elōgantꝛ. Verū in hoc refert qm̄ ſi virtus fortis ſit plurimum et materia calida ſubtilis ꝛ benigna nō expectabitur plena digeſtio et completa: ſed fiet criſis fida ꝛ pfecta cōpleta in augmento: et pprie circa eius finē: qm̄ expellet virtus crudū cum digeſto. Nō ſi vtus debilis extiterit ꝛ materia plurima groſſa viſcoſa frigida non dabuntꝛ inducie vſqꝫ ad horaꝫ ſtatus: ſed in augmēto materia obtūdet virtutē ꝛ faciet criſim mortalem. Si vō virtus ꝛ materia eq̄lis fuerint fortitudinis ſm potētiā et quantitatē non inſurgēt cōtra ſe niſi apud digeſtionē cōpletā vł cruditatem vltimā et faciēt criſim hora ſtatus mortalē vel ſalubrem. Nec dicat aliquis q̄ criſis poteſt fieri in pncipio: quoniā pugna cretica non accidit inter duos debiles omnino. Neqꝫ inter debilem ꝛ fortē: ſed tm̄ iter fortes: q̄re ſi vt⁹ ſit debilis ī pncipio reſoluetꝛ ſine criſi. Nō ſi vtus

⁊ materia fuerint equalis fortitu-
dinis vel circa id nō agerēt inter ſe
mutuo donec in augmēto vel ſtatu
alterū duoꝝ dn̄eẜ. Et ad id nō pa-
rū confert auxiliū medici influxus
aſtroꝝ apud diem creticā bonā vel
malā: ꝓpẜ qd̄ ait Gal. iij. de criſi.
Et nō poteſt aliquis ſubito ſaluari
ab egritudine ſine criſi: ſꝫ moritur
gens pl'ima ſine criſi.

¶ De cognitione dierū creticoꝝ q̄ ſunt ⁊ quot ſunt. Cap. iiij.

QVoniā criſis ꝑficiẜ nō ſo
la virtute naturali pugnā
te cōtra morbū ⁊ ei⁹ cām
verū auxilio corporū cele
ſtiū ꝑ quoꝝ influxū lumē
coordinationē ⁊ lationē om̄is latio
inferior gubernaẜ. vt ait Ariſto. j.
metheoroꝝ. ⁊ Ipoc. j. ꝓnoſticorū.
et Gal. pmo de creticis. neceſſariū
videẜ dies cognoſcere: in q̄b⁹ corpa
celeſtia ṽtutē benignā influant aut
malignā in corpore egri ad criſim
bonā vel malā faciendā. Sed licet
corpa celeſtia plurima atqꝫ diuerſa
ſunt valde ẜm naturā ⁊ virtutē: me
dicus tn̄ duoꝝ tm̄ influxū cōſiderat
ſcꝫ ſolis et lune: qm̄ ſunt oīm preci-
pua apud ſenſum ⁊ ṽtutē: ſil'r ⁊ mor
bis creticꝭ ſufficiūt om̄iquaqꝫ quē-
admodū em̄ oīs morbus aut eſt cro
nicus aut acutus: qm̄ ⁊ tropici vere
cronici iudicātur: ſimiliter ⁊ mot⁹
ſolis ꝑ circulū zodiaci. Cronic⁹ eſt
ita vt nō niſi anno integro cōplea-
tur. Motus ṽo lune ꝑ zodiacū bre-
uis eſt et acutus ita vt quolibet mē
ſe cōpleatur. Quapropter oportuit
vt morbi cronici accipiant virtuteꝫ
ſolis ⁊ eius motum: morbi ṽo acuti
virtutem ⁊ motum lune ſequentur.
Cum igitur motus corporum cele-
ſtium ſil'r et aſtroꝝ non niſi tp̄e mē
ſureẜ: vt ait Ariſto. iiij. phiſicoruꝫ.
tēpus autem ꝑ dies et ebdomadas
⁊ medietates ebdomadaꝝ q̄ quar-
te nuncupātur. Sil'r ⁊ per menſes
diſtinguaẜ fuit neceſſarium vt mo-
tū et influxum ſolis et lune medic⁹
conſiderans diſtinctiōes tēporū iā
poſitas denotaret. Incipiētes igi-
tur dicamus ꝙ quēadmodum apud
aſtronomos ſunt dies ebdomade ⁊
medietates ebdomadarū atqꝫ mē-
ſes: ſil'r eſt apud medicos verum vt
plurimū differunt: qm̄ dies q̄ apud
aſtronomos naturalis appellata ē
xxiiij. horarū naturaliū ꝯpletarum.
dies ṽo medicorū eſt. xx. horarū na
turaliū ⁊ medie et. xiiij. ꝑtis vnius
hore: quoniā quēadmodū ſol terre
circulum deſcribit ſuis horis ita lū
na circulationē vnam ſuis ꝑficit ho
ris et morbis acutis ſenſibiliter va
rietatē horis ſupradictꝭ infert. ſil'r
differunt et ebdomade atqꝫ earum
medietates: qm̄ ebdomade aſtrono
morū conſtāt ex ſeptē diebus natu-
ralibus cōpletis. Medietas ṽo eb-
domade ex tribus diebus naturali-
bus: ⁊. xij. hor. Sed ebdomada me
dicinalis ex ſeptē diebus medieta-
tibus cōponitur qui nō conſtituunt
niſi ſex dies naturales et. xviij. hor.
et dimidiā prout oſtendimus ex ag
gregatione dierū predictorū. Me-
dietas ṽo ebdomade cū ſtat ex tri-
bus dieb⁹ naturalibus ⁊. viij. horis
et dimidia ⁊ quarta ꝑte vnius hore
naturalis. Et medici quidam ebdo
madā vocauerūt quadram quoniaꝫ
per ſingulas ebdomadas ꝑagrat lu
na quartā partē zodiaci. Sed me-
dietates ebdomadarum quaternos
appellauerūt: quoniā in om̄i ebdo-
mada fit media dies quarta: quem-
admodū ⁊ trium ebdomadaꝝ vnio
nem periodū vocauerūt: quoniaꝫ ꝑ
ſingulas tres ebdomadas ſimul co-
pulatas ꝑficitur dierum et ebdoma
darū medicinaliū cōputatio ꝑ inte
gra et diminuta ita vt tunc alia cō-
putatio inchoatur verū cuꝫ menſis

ex ebdomadis quattuor integretur
oportuit vt queadmodū mēſis aſtro
nomorū ex quattuor ebdomad. con
ſtat pfectis que ſunt.xxviij. dies na
turales: ſic et mēſis medicorum ex
quattuor ebdomad.dierū ſuorū pre
dictorū que non ſunt niſi. xxvj.dies
naturales et.xxij.hore.Hec eſt igi
tur dierū ebdomadarū atqz menſiū
medicinaliū inueſtigatio ſumpta a
priori. Sed a poſteriori inquirēdo
dicamus q mēſis aſtronomorū ē du
plex in gne: ſcilz ſolaris et lunaris.
Solaris quidē eſt ſpacium tēporis
quo ſol vnū ex ſignis zodaici motu
pprio pcurrit et continet.xxx.dies
naturales et.x.horas et dimidiā ho
ram: quod tempus ſi diuidat p.iiij.
fiēt ebdomade ſolares: et hec ebdo
mada ſi p.vij.diuidat fient dies ſo
lares. ¶Mēſis vo lunaris eſt tri
plex.Primus dicit cōiunctionis et
eſt ſpaciū tpis quo luna cōiuncta ſo
li recedit ab ipſo et ptranſit totum
zodiacum et plus adhuc donec ſoli
coniūgatur iterū et cōtinet.xxix.di
es naturales et.xij. horas. Scds dr
menſis pagrationis et eſt ſpaciū tē
poris quo lūa mouetur ſub zodiaco
ab eodē puncto ad idem redeūdo et
cōtinet.xxvij.dies naturales et.viij.
horas quare deficit a mēſe cōiūctio
nis in duob9 diebus naturalibus et
quattuor hor.quo quidē menſis ille
indiguit vt lūa ſolē inueniret. Ter
tius dicit menſis appitionis: et eſt
ſpaciū tēporis quo luna apparet no
bis hic inferi9 illuminata quod qui
dē accidit cū a ſole recedit poſt con
iunctionē que aduſtio nuncupat et
continet.xxvj.dies naturales et.xij.
horas:quare deficit a menſe cōiun
ctionis tribus diebus naturalibus
quib9 luna nō apparet illuminata:
quoniā ſtat ſub aduſtione totidem
diebus.Sed cum luna virtutē ſuaz
non inflat in hec inferiora niſi per
ſuū motum et lumē queadmodum
neqz aliqd aliud aſtrorū:vt ait Ari
ſtotel.ij.celi.Oportuit vt medicus
mēſem pagrationis et menſem ap
paritionis in ſui cōſideratione aſ
ſumeret neqz menſem coniunctio
nis computaret: quare ſi mēſes hij
duo aggregant conſtituent.liij.di
es naturales et.xx.hor.quod tem
pus ſi totū medietur cōſtituet men
ſem medicinalē ſupradictū cuz ſuis
ebdomadis et dieb9. Poſtq igitur
dies ebdomadas atqz mēſes inqui
ſimus fiet modo cōſequens vt ipſo
rū computationē inquiramus. Cir
ca quod eſt aduertendū q dies na
turales aſtronomorū ſic et ebdoma
de ſunt integre et perfecte et plana
eſt eorum cōputatio verū apud me
dicos variatur: quoniā prima ebdo
mada cōputatur diuiſim a ſecunda:
ita ſcilz vt dies.vij.naturalis ſit fi
nis prime ebdomade et dies.viij.eſt
principiū ſecūde.Secūda vo ebdo
mada cōiūctim computatur cū ter
tia: ita ſcilz vt dies.xiiij. naturalis
totaliter ſumpta ſic ſit finis ſecūde
ebdomade et principiū tertie:vt ſic
prima periodus qui ſunt tres ebdo
made medicinales cōpleatur in.xx.
diebus naturalibus et.xij.horis : vt
ait Jpocrates tertio pnoſticorū.qd
quidem ex hoc accidit quoniā medi
cus xij.horas naturales aut plures
pro die completa recipit. q ſi pau
ciores fuerit abijcit omino propter
paruitatem queadmoduz accidit in
computationibus aſtronomorū vt
ſic quodāmodo per integra ſua cō
putatio procedat . Cum igitur.vij.
dies prime ebdomade medicinalis
ſit ſpacium.xij.horarum et dimidie
poſtq ſex dies precedentes feceri
mus integros atqz naturales ſequi
tur vt horas huiuſmodi pro die.vij.
computet cōplete: ſed cū dies ſepti
ma ſecūde ebdomade que erit dies

xiiij.fit tm̄.xj.horarum poſtq̄ dies omnes fecerim⁹ integros atq3 naturales opoztuit vt illa dies bis numeraret̄:et ſic dies ſeptima ſecūde ebdomade et dies prima tertie ebdomade vocaretur: quoniā poſt huiuſmodi reduplicationē quod defecerit in ebdōada ſecūda recuperat̄ in tertia et econuerſo:et queādmodum fit cōputatio ebdomadarū in prima piodo que in die.xx.naturali terminatur incluſiue:ſimil'r et in ſecūda periodo que incipit in die.xx. naturali ⁊ in die.xl.naturali terminatur. Poſtq̄ non computant̄ dies neq3 ebdomade neq3 piodi ſed mēſes atq3 anni: quoniā eſt terminus egritudinum maxime cronicarum que curſum ſolis aſſequūtur et non per criſim ſed per reſolutionē terminantur. Ex omnibus igitur que dicta ſunt docetur dies creticos cōputari.verbi gratia. in prima piodo:quoniam ſi mozbus terminabit̄ in die.xiiij.vel infra computabim⁹ omnes eius dies per dies fractos atq3 medicinales: ita vt ſi mozbus inceperit die ſolis hec ſecūda dicemus q̄ incipiet dies ſecūda die lune hora prima: et paululū prius qd̄ non eſt eſtimatione dignū propter ſuaз paruitatem ⁊ q̄ dies tertia incipiat die martis hora.xxiiij.diei p̄cedentis et anticipando per vnam horam naturalem quaq3 die naturali quare cum ad diem.xiiij.peruenerimus incipiem⁹ ipſam xiiij.hora ante diem. xiiij.naturalē. Et ex hoc ſcire potes quare plurimuз fit criſis fida et cōpleta in die.xiij.naturali. Similiter et in die.xxj. naturali:quoniam id accidit ex hoc q̄ dies cretici medicinales incipiunt et terminātur in eiſdē. Si vo mozbus terminabitur poſt diem.xiiij. vtpote in die.xvij. vel.xx. tunc non per dies medicinales ſed per dies integros computabis:quoniam reduplicatio diei.xiiij.totum errozeз applanabit. Quod ſi non fieret tūc tres ebdomade medicinales in. xix. diebus naturalibus complerentur quod eſt contra Ipocra.tertio pronoſticozum. Et quemadmodum de prima periodo diſtinximus ita fiat ſimiliter in ſecunda et tertia ſemp in eozuз principiis modum computationis renouando quemadmodū et in prima. Reſtat autem dierum et ebdomadarum atq3 piodozum ⁊ menſiū medicinalium virtutes pertractare ita vt ſcire poſſimus quis ſit dies creticus ad bonum ⁊ ad malum et quis ſit dies indicatiuus: ſimiliter ⁊ in qua ebdomada atq3 periodo virtus eozum augmentet̄ aut debilitetur. Dicamus igitur q̄ omnis dies aut eſt creticus aut indicatiuus aut intercidens: vt ait Gal'. iij.de creticis. Et ſi fuerit creticus aut eſt radicalis aut accommodat⁹ aut intercidēs. Dicimus autem dies creticos radicales: quoniam fit in eis vt plurimum criſis ad ſalutē: propterea q̄ ſunt dies quadrarum in quibus luna fozti mutatione ſui ſm̄ lumen et motum reſpicit inferioza. Et ſunt iſti dies.vij.xiiij.xx. quemadmodū ad primam periodū vniuerſalem: ſimiliter et.xxvij.xl. quantū ad ſecundā et.xxxiiij. xlvij. liiij.lx.quantum ad tertiam et vltimam periodū vniuerſalem. Poſtea vo ſunt menſes medicinales vſq3 ad tres vel quattuoz.⁊ deinde ſolares ſicut pз in cyragra vel podagra.quoniam quibuſdam cozpozib⁹ tempoze veris vel autumni redire vel terminari periodice conſueuerūt. Dies autem creticos per accōmodationem dicimus:quoniam fit in eis criſis ex virtute ebdomadarū q̄re ſunt medietates ⁊ ſunt iſti.iiij. xi.xvij.quantum ad primam perio-

dū. Similiter ⁊.xxiiij.xxxi.xxxvij. quantum ad periodū secundā. Similiter et dies.xliiij.lj.lvij. quantū ad periodum tertiam vniuerſalem et poſt hoc ſunt medietates menſiū et annorū. Dies v̄o creticos intercidentes dicim⁹: quoniam in ipſis fit ſepe criſis ad bonum vel ad malum quemadmodum et in radicationibus: verūtamē illud non accidit ex influxu corporum celeſtium: ſed ex impetu morbi vel virtutis. Et ſunt iſti dies tertia quita nona. Ex quo ſcire poteſt ꝙ in ſecūda ꝑiodo vniuerſali et tertia non ſunt huiuſmodi dies: quoniam ſole feb. per peracute vel peracute vel acute ſunt impetuoſi motus que neceſſario ſub prima periodo terminantur. Dies autem indicatiui vt ait Gal. loco ſupradicto conſimili modo diſtinguūtur ſcilicet quoniā aut ſunt radicales aut accommodantes aut intercidentes. Dicimus autem radicales: quoniam fortis aut veridica eſt earum indicatio cum ſint dies indicatiui in quadris ſiue ſeptimanis vt ē dies quarta que indicat ſemper ſupra.xiiij.et.xvij.que indicat ſuper xx.et vl'es ſunt oēs hmōi dies quos creticos ꝑ accōmodationē dicimus in ſcda ꝑiodo vl'i ⁊ tertia: qm̄ ſicut dies q̄dre eſt radicalis i creticādo: ita dies q̄ternoꝝ ē dies radicalis in indicando ſuꝑ quadrā ꝓximā ſequētem. Dies v̄o indicationis ꝑ accōmodationē dicimus qm̄ queadmodū creticatio ꝓpria quadrarū accōmodatur dieb⁹ quaternorū: vt iam diximus ſimiliter et econuerſo virtus indicatiua propria quaternorū accommodatur diebus quadrarum et huiuſmodi ſunt dies ſeptim⁹ que indicat ſuper.xvij.⁊ xx.que indicat ſuper.xxiiij. Et ſimiliter eſt intelligendum de ſecūda et tertia periodo vniuerſali. Dies v̄o indicantes intercidentes dicimus in quib⁹ eſt virtus indicatiua ſed nō fortis quemadmodum neqꝫ virtus creticandi. Et huiuſmodi ſunt dies tertia que indicat ſuper quintā: et quinta ſuꝑ ix. quodāmodo. Et quemadmoduꝫ dies cretici intercidentes non ſunt in ſecūda neqꝫ tertia periodo vniuerſali. ſimiliter neqꝫ dies indicatiui intercidentes quod quidem contingit ꝓpter tarditatē motus egritudinum durantium vltra primam periodū. ¶ Eſt preterea ſciendum ꝙ tam virtus indicatiua q̄ꝫ cretica certior atqꝫ fortior exiſtit in prima periodo vniuerſali q̄ꝫ in ſecūda vel tertia ebdomada periodi eiuſdem: quoniā in hmōi periodo virt⁹ egri et furor materie ⁊ aſpectus lune ſimul concurrunt ad creticandum atqꝫ indicandum. In alijs v̄o periodis ſolus aſpectus lune quare manifeſtuꝫ eſt ꝙ dies ſeptima fortior eſt in creticando q̄ꝫ dies.xiiij. quemadmodū et dies.xiiij. fortior eſt q̄ꝫ.xx. Similiter et dies quartus fortior in indicando ſuper.vij. q̄ꝫ.ix. ſuper xiiij.et iſta eſt fortior q̄ꝫ.xvij. ſuper xx.qd̄ non parum deſeruit medico qui vult diem criſis cognoſcere anq̄ꝫ fit ⁊ qui vult noſcere futurā mortem vel ſalutem: prout in proximo capl'o diſſeremus. Dies aūt intercidentes abſolute nūcupamus omes alios qui neqꝫ ſunt cretici neqꝫ indicatiui q̄cūqꝫ modo: verū ſi criſerant indicatio cadit in ipſis timoroſa eſt et mortalis: qm̄ non fit in eis pugna ex aſpectu corpoꝝ celeſtium neqꝫ ex inſtinctu v̄tutꝫ cōtra materiā morbi ſꝫ ex impetu materie ſuꝑ v̄tutē: qm̄ eſt mot⁹ pugne ſinthomatice nō naturalis. Et hmōi ſunt.ij. vj.viij.x.xij.xvi.xviij.q̄tū ad pmaꝫ periodum vniuerſalem: ⁊ cōſimil'r eſt intelligendū de diebus ꝓportionabilib⁹ in ſcda ⁊ tertia ꝑiodo vl'i.

propter quod ait Gal'.iij. de creticis.ꝙ dies ſeptima aſſimilaẜ ꝑncipi:dies vͦo ſexta tyrāno crudeli. Et queadmodū inter dies creticos ſimiliter ⁊ indicatiuos ſunt quidam fortiores alijs in vͥtute bona: ſic erit intelligendū de iſtis in vͥtute mala: quoniā omniū deterior eſt dies.vj. et poſt ipſam.viij.et.xij. Nūc vͦo malus ē.xvj.et.xviij. ſ; medij amboꝝ ſunt dies.xiij.et.xix.quoniā aliquid bonitat; recipiūt a dieb⁹ radicalib⁹ ſibi vicinis.quapropter in ip̄is criſis accidit ad ſalutem.

¶ De precognitione diei q̄ criſis debet fieri ⁊ per quā regionez ⁊ an ſit laudabilis vel mortalis. Cap̄.v.

Qui ſcire deſiderat criſim anteꝙ fit ⁊ ei⁹ regionem atq; qualitatē neceſſariu; ſibi fiet vt in ſciētia medicine ſit perfectus ⁊ apud experientiā eruditus. Similiter ⁊ apud intellectū per naturā clarus: quoniā illud difficilioris eſt in hac arte. quapropẜ ait Ypo. ſecūda parti.amph. Acutorum morboꝝ nō omnino certe ⁊c. Sed vt aliquid huius artis capiamus quam medicorū princeps tradidit in tertio de criſi.fidelr inherentes veſtigijs eius ſic incipiam⁹. Oportet medicū decē cautelas ꝑcognoſcere poſt quas ⁊ per quas ars predicta cōprehendiẜ: queadmodū et cōplexio ꝑfecte ſciẜ nō niſi ꝑ premiſſas. Quarū ꝑma eſt vt fe.agnoſcat ſcientiā an ſit vehemēs que cū criſi terminatur. Secūda vͦo eſt vt qualitatē eius cōſideret an cū ſuis accidētib⁹ ſeua ſit aut benigna. Tertia eſt vt horas quattuor tā vniuerſales ꝙ particlares in fe. ⁊ in eius paroxiſmo perfecte cognoſcat: non ſolum quādo ſunt preſentes; ſed et cum ſunt adhuc future: vt quidam nequaꝙ dubitet an ſtatus egritudinis ſit propinquus vel longinquus: quoniā penes ſtatum omnis criſis indicatur. Quarta eſt vt modum febris cōſideret an ſit febris peracuta aut perperacuta aut reuerſiua. Quinta eſt vt dies tam creticos ꝙ indicatiuos ſimiliter ⁊ eoꝝ fortitudinem ſm bonitatē ⁊ malitiā nullatenus ignoret. Sexta ē vt criſim cognoſcat ſm eſſentiā ⁊ qualitate; quod eſt: qm̄ criſis aut eſt laudabilis aut illaudabilis. Dicim⁹ quide; laudabilē cum fuerit in die cretica quam precceſſerit ſua dies indicatiua: ⁊ ſit poſt ſigna digeſtionis complete ⁊ ſit cum purgatione ſenſibili atq; ſufficienti ad extra corpus omnino humorum egritudinē facientium nō aliorum: ⁊ ſic per regimen nature atq; morbo cōgruens: et ſic cum accidētibus non fortibus vltimate. Criſim autem illaudabilem dicimus cum q̄ deficit aliquod predictorum. Quod ſi om̄ia defecerint aut in contrariū ſint mutata criſim pernicioſam appellamus. Et hec omnia iam diximus in cap̄.de criſis diffintiōe. Septia eſt vt tenorē virtutis agnoſcat an ſufficiens vel inſufficiens videatur. Octaua eſt vt egri corporum habitudinem ſm rarum ⁊ compactum necnō eius complexionem naturalem atq; etatem et conſuetudinē quomodolibet deprehēdat. Nona eſt vt exteriora nō negligat: immo ⁊ ipſa perpendat q̄ ſunt regio atq; tempus anni. Decima eſt vt ſigna omnia tam bona ꝙ mala circa egrum in fe. cognoſcat cum ipſorum numero et vͥtute. Et has quidē cautelas omnes quide; pertractauimus cap̄lis ſupradict;. Verūtamē neceſſaria eſt et cautela altera quam addidit Auicenna: vt ſcil; curſus egritudinis attendatur

an ſcʒ per dies impares vel pares. Omnis nanqʒ feb. de cholera vel ſanguine putreſcente mouet̄ p̱ impares. verbi gratia. Exacerbat̄ die prima ⁊ mitigatur in ſecūda ⁊ poſt hoc acuitur in tertia et mitigatur ī quarta ſicqʒ procedit in ſuis exacerbationibus atqʒ p̱oxiſmis vſqʒ ad p̱fectam declinationem. Sed om̄is febris de flegmate melancholia aut ſanguine nō putreſcēte mouetur p̱ dies pares. verbi gratia. Moderate incipit die prima et fortificatur in ſecūda: poſt hoc mitigatur in tertia ⁊ exacuitur in q̄rta: ſicqʒ p̱cedit per dies principij augmenti et ſtatus vſqʒ ad perfectam declinationem. Ex quo iam ſcire poſſumus ꝙ om̄is febris acuta mouetur per impares cronica v̄o per pares preter ſolam febrem ſinocham et inflatiuam que licʒ ſit acuta in vltimo mouetur per pares: p̱pter quod dictū eſt ab Auicen. ⁊ proprie loquendo neqʒ per pares: neqʒ per impares mouetur. quoniam nō eſt proportionalis ad febrem aliquaʒ interpollatam ſed eſt tanꝙ ſit in ſtatu tempore omni vſqʒ ad perfectam declinationem poſt criſim fidam et cōpletam. Fe. v̄o compoſite mouent̄ motu materie predominātis in ipſis. V̄bi gratia. Verus emittrice⁹ per impares mouetur. nō verus per pares. Hec autem cautela fuit ex hoc neceſſaria: quoniā criſis non fit niſi omni die paroxiſmi: vt ait Gal. iij. de criſi quare volentem diem criſis precognoſcere oportet diem paroxiſmi nullaten⁹ ignorare. Redeundū igitur ad principale propoſitum dicamus primo qualiter valeat precognoſcenti qua die ſit criſis fieri futura: et poſt hoc qua hora eiuſdem diei criſis debeat terminari ⁊ an ad mortem vel ſalutem. Et tertio dicamus per quā ventura ſit corporis regionem. Dicit itaqʒ Gal. tertio de criſi ꝙ ſi in fe. valde acuta appareāt prima die ſigna p̱fecte digeſtionis in vrina cū conſtātia virtutis atqʒ omnibus ſignis ſalubribus proculdubio criſim faciet ſalubrem in die tertia vel quarta vel ad plus quinta: ⁊ proprie ſi cauſa morbi etas ⁊ cōplexio regimen atqʒ tēpus anni fuerint calida vehemēter neqʒ ceciderit error ſuper egro vel medico in regimine ſm̄ cibū ⁊ medicinam: ſed vtrū accidit in die q̄rta vel quinta p̱ qualitatē egritudinis deprehendes. Morbus nāqʒ ſeuus prius criſim faciet ꝙ̄ benign⁹: quoniā virtus delicata neqʒ morbū malignū poteſt diu tolerare quare ſurget ad ipſum expellēdū. Et ſubdit ꝙ rariſſime fit criſis in quarta ita ꝙ archigenes nō vidit ipſaʒ fieri niſi bis: ipſam v̄o ſemel. quoniaʒ raro fiunt feb. valde acute currentes p̱ pares frequenter v̄o p̱ impares: ꝙ ſi canonem p̱uerterim⁹ predictū dicentes ꝙ ſi in p̄ma die egritudinis apparuerint ſigna vltimate cruditatis cū defectione virtutꝫ atqʒ om̄ibus ſignis malignis omni proculdubio fiet criſis mortalis eiſdem diebus: quoniā vt ait Ipo. iij. pronoſticoꝝ. Idem eſt termin⁹ in febribus hijs q̄dam ad mortem hijs autem ad ſalutem. ꝙ ſi quedā ſignorum app̱uerint quedam v̄o occulta fuerint cū vltimatione ſignorū bonorū vel malorum hȷ̄ quidā moriētur hȷ̄ v̄o ſaluabuntur eiſdem diebus vtriqʒ in difficilem exitum cōſequentur. Dicit etiam Gal. tertio de criſi. ꝙ ſi in egro febriente feb. valde acute nō app̱eant in p̄ma die egritudinis ſigna manifeſte digeſtionis neqʒ in ſc̄da etiam apparuerint eiſdem diebus aliquod ſignum timoroſuʒ: ſed omnia ſigna fuerint laudabilia cum conſtantia virtutis

Deinꝰ vo die quarta ſigna māifeſte digeſtionis in vrina appareāt cum ſignis omnibus laudabilibus aſſidue perdurātibus:tūc ei proculdubio criſis ſalubris ſupueniet in die ſeptima vel nona et proprie ſi inter diem quartā et ſeptimam non fuerit erratum ſup egro. Utrum autē criſis termineť in die ſeptīa vel tardetur ad nonā poteris diſcutere ex qualitate fe. et etate egri atqȝ eius cōplexione:quoniā ſi oīa declinauerint ad caliditatem vehementeȝ complebiť feb. in die ſeptima. Si vo fe. remiſſior fuerit et etas ſenectutis affuerit et compľo flegmatica differeť vſqȝ ad diem. ix. ꝙ ſi canonem ꝯuerterimꝰ dicentes ꝙ ſi in die prima egritudinis aut ſcđa non appeant ſigna cruditatis vltimate neqȝ appeant eiſdem diebus ſigna aliqua laudabilia vigoroſa. Deinde vo die ſeptīa appeant manifeſta ſigna cruditatis atqȝ indigeſtionis cum deſtructione virtutis et ſignis oībus timoroſis tunc ei proculdubio ī ſeptima vel nona ſuperueniet criſis mortalis et proprie ſi virtus egri nō mouetur inter diem quartum et ſeptimum. Utrum autē criſis tardetur vſqȝ ad diem nonū vel compleatur in ſeptima ſcire potes ex tenore virtutis et complexione et etate aut regimine conſueto tempore ſanitatis et vehementia morbi:quoniam ſi plura aut oīa ſignificent calorem aut agitationē ſubitam fiet mors et criſis in ſeptima. Si vo talia fuerint minora morietur in nona. ꝙ ſi quedam ſignorum apparuerint quedam vo latuerint ſm bonitatem et malitiam ſignorū ſimiliter et eorum fortitudinem in ſignificando fiet hec ad mortem vľ ſalutem iudicandus. Poteſt nanqȝ vnum bonum ſignum efficax pluribus malis debilibus obuiare; vt ait Ipocra. tertio pronoſticorū. Dicit Gal. loco ſupdicto ꝙ ſi in egro aliquo non apparent ſigna certe digeſtionis ante diem ſeptimū dumtamen ſigna alia omnia ſint procul a timore. Deinde die ſeptima appareant ſigna digeſtionis certa cum cōſiſtentia virtutis ⁊ ſignis omnibus laudabilibus nō elongabitur quin criſis fida perfecta et completa ſuperueniat ī die vndecima vel. xiiij. ſed in quo illorum dierum illud accidat diſcutiendum erit ſicut prius. ꝙ ſi canonem conuerterimus in cōtrarium certe ſciemus quia fiet criſis mortalis diebus eiſdem. Si vo canonem mediauerimus huic mortem huic ſalutem dubiam promittemus. Dicit etiam ibidem Gal. ꝙ ſi videris egrum cuius egritudo non eſt inflāmata neqȝ vehemēter acuta:ſed acuta abſolute et videris motum egritudinis in diebus predictꝭ tardum. Et ꝙ ſigna principij digeſtionis morantur tempore longo et ꝙ ſigna augmēti et digeſtionis manifeſte incipiunt ſolūmodo apparere in die. xj. Reliqua autem ſigna omnia ſunt procul a timore cū ſecuri erimus ꝙ criſis ſalubris non accidet niſi in die. xvij. vel. xx. Inter que taliter diſtinguemus:quoniam ſi morbus fuerit lentus et ecōuerſo decliuis ad frigiditatē et eger fuerit ſenex ⁊ ſigna digeſtionis nō valde fuerint adaucta in die. xiiij. tunc criſis nō accidet ante. xx. Si vo ſigna fuerint ꝑmixta atqȝ ad caliditatem declinātia et augmententur ꝑrimū ſigna digeſtiōis in die. xiiij. tūc in die. xvij. criſis fiet cōſummata. verū qualitercūqȝ res ſe habuerit et ꝙtuncūqȝ lenta fuerit acuta aut ſigna digeſtiōis ꝑua fuerint in die. xvij. Sunt tñ de ſignis certiſſimis ꝙ morbus. xx. diē nō ꝑtranſit: qm̄ hec dies eſt terminꝰ oīm egri-

tudinū ve acutarum. q̄ ſi canonem puerterim⁹ in cōtrariū oīno cū ꝯditionibus eiſdē certi erim⁹ q̄ criſis mortalis accidet in eiſdē dieb⁹. Si vo cāonē mediem⁹ huic ſalutē huic mortē dubie ꝑmittemus: neq₃ poſt diē. xxi. docet nos Gal. diem criſis agnoſcere futurā inſinuās fortaſſis q̄ poſt diez hmōi non fiet ve criſis ſed vl' reſolo vel criſis diminuta cū qua morb⁹ nō ſit terminat. Ex quibus relinquit manifeſte q̄ in ſolis fe. acutis eſt ve futura cognoſcere ſed in fe. tropic₃ aut cronicis neq̄q̄ niſi fortaſſis ꝓbabilr ex cōſideratione vtutis. Cū autē adhuc vſq₃ dict₃ aliqualiter didicerim⁹ diem criſis agnoſcere priuſq̄ fiat tā mortalis q̄ ſalubris volum⁹ cōſeq̄nter horam diei cognoſcere qua criſis cōpleat: verū qm̄ criſis ſalubris nō ꝑficitur niſi poſt ſtatum paroxiſmi. Criſis vo mortalis terminari pōt in augmento ſtatu aut declinatiōe: idcirco horā criſis agnoſcere ⁊ horaz mortis certificare. Sūt igit ex hijs q̄ multū debilitāt in principio paroxiſmorꝫ ex multitudine materie virtutē opprimēt. Alij maxime debilitant in augmēto paroxiſmi ꝑpter pugnam ⁊ vehementiā q̄ fit inter morbum et vtutē. Tertij ſūt q̄ maxime debilitant in ſtatu paroxiſmi ꝑpt accidentiū furorē ⁊ prauitatē vltimā. Sūt alij q̄ maxime laſſant in declinatione ꝑpter motū caloris naturalis ſil cū calore putrido a centro corporis ad dyametros omīquaq₃ q̄pbrē corpus reſoluit et mollificat ⁊ cor infrigidat. ⁊ ſic virtus deꝑdit in toto vel in pte: q̄ ſi medicus a pricipio cognouerit horam mortis minime dubitabit. Quēadmodum nāq₃ criſis non accidit niſi in die paroxiſmi. Silr neq₃ deterior pars criſis perficitur in deteriori horarū paroxiſmi vt ait Gal. loco ſupradicto. verūtn̄ ſciendū q̄ nō eſt poſſibile adeo certe atq₃ firmiter criſim malā agnoſcere qn̄ eſt et anteq̄ fit quēadmodum criſim bonam: quoniam criſis bona fit per naturam q̄ ordinatiſſime procedit in operationibus ſuis. Criſis vo mala fit ex morbo qui fit et currit motu inordinato. Et iterꝫ ex alio: quoniā criſis bona fida ⁊ cōpleta vna ſola via ꝑficitur in omni egritudine quod eſt ſigna digeſtionis perfecte ⁊ hora ſtatus vniuerſalis cū conſtantia virtutis atq₃ omibus alijs ſignis bonis apparētibus ſine permixtione timoris omnino. Criſis vo non fida ſimilter ⁊ criſis maligna modos habet varios ⁊ infinitos: fida et cōpleta eſt ſicut metrum et menſura et regula criſium quoniam non dicitur ipſarum aliqua bona vel mala niſi quia multuꝫ accedit vel recedit ab illa. Dicendū conſequēter videret quibus ſignis poſſumus agnoſcere per quā regionem criſis ſit vētura. verbi gratia. an per ſudorem aut vrinam aut alio modo ſenſibili quocūq₃: ſed illud iā plene diſtinximus in primo capitulo tractatus pn̄tis quare diligētes breuitatē in hoc tractatū finiam⁹.

¶ Tractatus tertius ſcdi libri cuius ſunt tria capitula: primum de cura venenorum in generali.

VEnenorꝫ duplex eſt genus: quoniā aut ſunt humane nature cōtraria ex tota ſui ſubſtantia quod medici proprietatē ſeu formā ſpecificā appellarūt: vt napellus ⁊ ſputum vipe: ſimiliter ⁊ eius dentes ⁊ cauda ſcorpiōis ⁊ ſagitta toxicata: q̄propt accidit (vt Gal. teſtat in libello de malitia cōplonis diuerſe) q̄ quēadmodū vipa iterficit hoīez ſuo ſputo ſimilr et hō viperam. Et

ꝓprie in ieiuno cum adhuc virtus
eius non ſit ex qualitate ſibi mino=
rata. Aut ſunt humanã naturã cor=
rumpentia ex ſui qualitate ſeu com
plexione. Et ita quidẽ duorum mo
dorum ſunt: qm̃ aut hoc faciũt ꝑ ca
liditatem vltimatã incidẽdo ꝛ cor=
rodendo membroꝝ nobiliũ ſubſtan
tiam: ꝛ ꝓprie cordis cui omne gen⁹
venenorum nititur obuiare: qm̃ eſt
ſedes vite: ſimil'r ꝛ orificia venaruꝫ
aperiẽdo ꝛ nutriẽdo cordis per flu
xum diſſintericũ educẽdo: cuiuſmo
di ſunt calx viua argentũ viuũ auri
pigmentũ arſenicum ꝛ ꝓprie ſubti
liatũ realgar ꝛ ſcamonea atqꝫ elle=
borus niger ꝛ aloes cũ non fuerint
conſolata. Aut hoc faciũt ꝑ ſui fri=
giditatem vltimatã calorem ꝛ ſpũs
condẽſando ꝛ curſum eorũ ꝑ venas
ꝛ arterias ꝓhibendo: ꝛ demũ mem
bra nobilia ꝛ ꝓpe cor mortificãdo:
cuiuſmodi ſunt opiũ iuſquiam⁹ mã=
dragora: ſimil'r ꝛ papauer nigrum
nix et glacies et aqua veri frigoris
cum plurimũ ex ipſis cito rapit' ad
epar ꝛ venas: velut accidit poſt bal
neum aut eſtum. Et genus quideꝫ
venenoꝝ operantiũ a ꝓprietate dif
fert ab alijs in pluribus. Primo q̃=
dem qm̃ ex ſui malitia vehementi
nõ patit' vt eſſe poſſit cibus vl' me=
dicina qualitercũqꝫ operet' conſo=
letur. Secũdo qm̃ humanã naturã
deſtruit ſiue ꝑ interius cuꝫ cibo aut
potu aſſumatur: ſiue per exterius
leſerit morſu vel pũctura: quoniã ꝛ
ſi modicũ fuerit in ſubſtãtia ei⁹ ope
ratio ẽ magna valde: q̃propter ac=
cidit vt ilico cũ accidit corpus ſen=
tiat nocumentũ. Alia v̄o mora indi
gent atqꝫ viciſſitudine frequẽtata.
Signa venenoꝝ operantiũ a ꝓpe=
tate ſunt anteceſſio rei ſuſpecte in
cibo vel potu vel medicina vel mẽ=
bri alicui⁹ pũctura vel morſu. Poſt
hoc ſtatim ſequit' ꝛ calor corꝑis ve=
hemẽs cum anguſtia ꝛ ſudore. Sil'r
et rubor faciei ꝛ citrinitas oculorũ
et inflatio venarum et fetor pluri=
mus cum ſiti perdurãte: deinde cũ
ilico non ſubuenit' ꝛ virt⁹ medicine
peruenit ad cor accidit v̄tutis diſſo
lutio frequẽs ꝛ cadũt mẽbra: et fit
ſincopis ꝓfunda ꝛ morit' poſt illud
homo. Qđ ſi mẽbro aliquo morſus
acciderit vel punctura velut vipera
vel cane rabido vel ſcorpione vel ſa
gitta toxicata ſurgit ſtatim ĩ tumo
rem fit dolor in eo fortis ꝛ fortꝫ ac=
cidit alienatio rõnis: et ꝓpe ſi ner=
uus fuerit leſus: ꝛ fortaſſis fit ſinco
pis cum leſa fuerit arteria. Quod
ſi non ſuccurrat' denigrat' mẽbrum
et perdit ſenſum ꝛ motum: ꝛ demũ
corrũpit' in eo virtus nutritiua: q̃re
putrefit ꝛ mortificat': ꝛ deinde mor
tificat membra vicina donec perue
nerit ad nobilia: tunc nãqꝫ mortem
vniuerſalẽ inducit. Signa veneno=
rũ operantiũ a qualitate calida ſũt
ãnceſſio rei ſuſpecte in cibo vl' me=
dicina: poſt qđ accidit dolor ꝛ mor=
dicatio in ventre plurima ꝑdurãs:
lꝫ res aſſumpta non credita fuerit
illud facere velut accidit cũ mel cru
duꝫ aſſumitur ꝛ lac cũ in ſtomacho
caſeatur ꝛ fructus frigidi cũ inflan
tur: deinde cum nõ ſubuenitur fiũt
fortaſſis omnia accidẽtia veneno=
rum operãtiũ a ꝓprietate. Et illud
quod plurimũ accidit eſt vt huiuſ=
modi venena ſint calida vehemẽter
et aduenit caliditas eorũ motum et
operationẽ: ꝛ fiunt fortaſſis vomi=
tus difficilis ſequẽs aut fluxus ſup=
fluus ventris. primo cholere: poſt
hoc flegmatis: ꝛ poſt hoc melãcho
lie: ꝛ poſt hoc ſanguinis laudabilis
donec ad inteſtinoꝝ corroſionem ꝛ
diſſinteriã perduxerit timoroſam.
Signa venenorũ operantiũ a qua=
litate frigida ſunt anteceſſio rei ſu
ſpecte in cibo vel potu vl' medicina.

ad quā preter ſolitū vel debitū ſtatim accidat grauitas mēbrorum et rigor corporis cuz frigiditate. Poſt hec vero ſuccedit tarditas in motibus: aut ſpaſmus aut thetan⁹: et demum ſubeth et ſomnus pfundus a quo non pōt excitari per tres dies vel plures. Quod ſi excitatus fuerit ilico claudūtur oculi et dormit ſicut prius: et durat hic ſomnus tpe lōgo: donec aut calor naturalis venenū deſtruxerit: quare expgefit a ſomno et loquitur et mouetur et ſic euadat aut venenū deſtruxerit calorē: quare nequaꝗ expergefit donec moriatur.

Methodus. Cura venenorum oīm eſt duplex. Vna quidē puiſiua anteꝗ venenū appropinqt corpi humano. Alia vero ſanatiua poſtꝗ venenū impreſſit in corp⁹. Cura puiſiua eſt vt qui timorē habuerit in aſſumptiōe rei venenoſe velut pncipes magnates nō ſumat cibos neqz pot⁹ neqz medicinas niſi a pſona ſibi nota et de qua cōfidit et quam hmōi corā eo pguſtarit. Caueat ꝑterea a cibis et potibus habētib⁹ ſaporē excellentē: vt pote dulcedinē vel acetoſitatez aut vnctuoſitatē vehemētē: qm̄ i hmōi vtus venenorum eſt magis occultata. Sint ei⁹ vinū et aq̄ repoſita diligēter in vaſis obturatis: ne fortaſſis ſerpēs aut aranea poteſt ex eis: aut demergatur in ipis. Sumat oī ſeptimana bis vel ter.ʒ.ß.tyriace veterꝭ electe: et ꝓprie tyriace de vipis cum vino puro claro in ieiuno vel cuz aq̄ frigida ſi calorem timuerit ex ea et fuerit corpus calidū per naturā etatē tpˢ anni vel regionē. Et aſſiduet comedere ſup cibū nuces ficus et ruthā: qm̄ a ꝓprietate reſiſtunt veneno adeo vt ſi in cibo aſſumptū fuerit aut virtutē ei⁹ repmit aut expellit per vomitū: nec ex ipſo corpus nocetur: vt ait gal.lib. de ſimplicibus medicinis. Et Raſ. in Almā.lib. pmo ca.de ſumma medicādi venena. Et idem operatur butirū recens ſumptū in cibo ſup buccella panis. Cura ſanatiua veneni opantis a ꝓprietate ſi fuerit aſſumptum in cibo vel potu eſt vt ilico cū quis ſenſerit mutationes non ꝯſuetas poſt aſſumptionē alicui⁹ rei quam ex hoc natura facere non deberet. Sumat in potu aquā plurimā tepidā mixtam cū oleo et aceto donec ex ea repleatur et puocetur vomitus cū digito vel pēna inūcta oleo miſſa in pfundū gule. Quod ſi vomit⁹ tardauerit repleatur oleribus et piſcib⁹ ſalitis et bibat deſup vſqz ad fluentū ex aq̄ decoctionis rad. raphani et ſeminis atriplicis et aneti addito modico aceti olei et ſalis. Quod ſi adhuc nō ſufficerit ſuſpendatur per pedes capite declinato et confortetur donec euomat ex cibis diuerſis: qm̄ vomitus fortis aſſiduus eſt ex rebus maxime iuuatiuis: qm̄ venenū ebibitū extat adhuc in ſtomacho: nec deſcēdit ad inteſtina vel meſeraicas. Poſt hoc vero conſidera ſi in vētre ſentiat eſtuationē et ilico ſuppoſitoriū de ſalgēma vel cliſtere acutū dictū cap. de ſtipticitate ventris. donec inteſtina oīa perfecte euacuētur. Tūc ergo phibeantur a ſomno propoſſe: ne forte venenū ad interiora rapiatur. Et detur ei confectiones frigide vice vna: vt eſt zuccarū roſ. et dyapapauer et zuccarū viol. et dyarrodon abbatis et roſata nouella. Deide vero medicina bezartica id eſt liberās a veneno a ꝓprietate vice altera velut eſt tyriaca vetuſtiſſima: et proprie tyriaca andronacis vel tyriaca ga. diſſoluta in aq̄ frigida vel in aceto vel in potu data. Huius nāqz viciſſitudo virtutez veneni diminuit et virtutem naturalem augmētat. Quod ſi ſitis et calor ſuperfluxerint bibat aquā frigi

dam puram vel mixtā cū aqua roſ. et aceto q̄tuʒ voluerit. vel bibat lac acetoſum: qm̄ acuitatē veneni reprimit excellēter. Nō ſi ꝑ hmōi doloꝛ non minoꝛet opus fiet narcoticis: quare gradatiʒ ad ipa ꝓcedat. Det ergo in potu tyꝛiaca infra ſex menſes cōfecta: que ſi nō habeat diſſoluantur in .ʒ.j. tyꝛiace veteris grana v. opij. vel det filoniū recens. Nō ſi adhuc nō ſufficerit nō augmētet opiū gradatine. Et ſi virtus cōſiſterit purget alternatim. Poſt hmōi narcotica cū medicina aliq̄ lenitiua vt caſſiafiſtula diſſoluta ī aqua decoc. prunoꝝ viol. donec venenum et opiū totalr extrahāt: ⁊ emplaſtretur locus doloꝛoſus cū ſempuiua ſolatro ⁊ nenupħ. coctis in aq̄ ꝑfecte. deinde exp̄ſſis ⁊ piſtatis in moꝛtario ⁊ incoꝛpatis cū aqua roſ. ⁊ addito ſemine iuſquiami ⁊ folijs eius recētibꝰ ſi tp̄s ſit ad hoc. Et epithimet pectus totū cū petijs lineis imbibitis in aqua ro. frigida poſtq̄ in ea pul. ſandal. ⁊ roſ. ⁊ camphoꝛe ⁊ terre ſigillate fuerit diſſolutus: qm̄ coꝛ cōfoꝛtat ne venenū ad ſe trāſire ꝑmittat. Similr cōfoꝛtet cerebꝛū et epar cū eiſdē ⁊ ponat in aere frigido vētoſo ⁊ euētetur eius facies cū flabello donec v̄tus excitet. Si igit poſt hec oīa doloꝛ vētris ceſſauerit ⁊ v̄tus naturalis redierit regatur ex carnibus pulloꝝ ⁊ edoꝛum coctis cū lactucis ⁊ poꝛtul. ⁊ cucur. ꝯditis cū aceto vl agreſta vel ſucco berberis vel granatoꝛuʒ trifolij vel ſucco acetoſe. Vtat ex ſiccis fructibus frigidis pꝛunis ⁊ ceraſis. Poſt cibū bibat vinū ponticū vel mixtuʒ cū aqua clara donec ad ꝑfectam redierit ſanitatē. Si v̄o poſt hec oīa virtꝰ naturalis defecerit ⁊ ſincopis frequens ſupuenerit aut diſſolutio mēbꝛoꝝ ſignificat: qm̄ virtus medicine trāſiuit ad coꝛ: quare ꝓnoſticis derelinquat. Cura ſanatiua veneni a qualitate calida operātis ſumpti in cibo vel in potu eſt eadē omnino cum pꝛedicta. Pꝛeter qđ opoꝛtet q̄ ſint ī ea cliſteria lenitiua nō acuta. Sed ⁊ ad hoc eſt addēdū q̄ ſi fluxꝰ vētris foꝛtɜ ſupuenerit reſtringat pꝛopoſſe: ſicut docuimus capl'o pꝛopꝛio. Cura ſanatiua veneni operātis a qualitate frigida aſſumpti ꝑ interius eſt vt fiat vomitus ſtatim a pꝛincipio ſicut diximus cum cibis frequentatis. Et cliſteriſetur poſt hoc cuʒ cliſteribus acutis foꝛtibus calidis attractiuis que diximus capitulo de ſtipticitate vētris. Et emplaſtretur ſtomachus et inteſtina cum emplaſtris calidis dictis capitulo de debilitate digeſtionis ſtomachi. Et pꝛohibeatur oīno a ſomno trahendo ipſum per capillos et faciendo ſternutationem cum pipere vel condiſi. Et dentur ei in potu confectiones calide cum vino veteri amaro: ſicut eſt confectio anacardina dicta capl'o de appoplexia. ⁊ dyamargariton et dyatriūpipereō. Et ex melioꝛibus rebus eſt tyꝛiaca vetus: fricetur coꝛpus totum vehemēter cum pannis aſperis ad ignē calefactis. Et ponatur in loco calido luminoſo donec ceſſauerit a ſomno: tunc nutriatur ex allijs et cepis et mica panis imbibita in ſinapi vl in foꝛmam ſapoꝛis. Et ſitim ei pꝛopoſſe inducas et laboꝛem et ſudare facias in ieiuno vſqʒ ad perfectam ſanitatem. Cura moꝛſus vel pūcture ex animalibus venenoſis vel pūcturis vel ſagittis toxicatis eſt vt ſtatim a pꝛincipio et pꝛopꝛie infra tres dies ſtringatur membꝛum ligatura foꝛti ſupꝛa locum leſum: ne virtus venenoſa trāſeat in coꝛpus. Et ponatur ſuper locum ventoſa lata cum ſtupa ignita donec attrahat vehementer. Et ſi conferens videa

tur fiat ſcarificatio circūquaqʒ:de-
inde ponantur pulli viui ſciſſi per
medium ſuper locum:quoniā mem
brum fortificant et venenum ad ſe
trahunt. Deinde emplaſtretur cum
emplaſtris rubificātibus factis ex
ſtercoribus columbarum ⁊ ficubus
et ſinapi et cepis crudis ſimul incor
poratis ⁊ actu calidis poſitis ſuper
locum. Et ex vehemēter attrahen
tibus eſt vnguentum actu calidum
illinitum:aut cantaritides incorpo
rate cum vnguento apoſtolicon vel
cum fermento. Ex attractiuis igi-
tur huiuſmodi fiat alteratio fre-
quētata ⁊ ſis audax in attrahendo:
quoniā ſiue morſus fuerit veneno-
ſus ſiue non fiet conferens cum vir
tute. Sed ante huiuſmodi attractū
et poſt liniatur tyriaca electa ſupra
vlcus et intra circunquaqʒ. Et eiſ-
dem diebus prohibeatur a ſomno
ſuperfluo propoſſe:ne forte venenū
cum ſpiritibus ad interiora corpo-
ris rapiatur:neqʒ permittat̄ vlcus
cōſolidari q̄cūqʒ modo: ſed ponat̄
in eo ſuccus caulis recētis vel blet̄
cum aceto ⁊ ſale ⁊ ſinapi trita ⁊ cō-
fecta cū melle aut ſuccꝰ allij et cepe
crude aut aliqđ aliud acuorꝝ: donec
patiens omino in mēbro nullū ſen-
ſerit nocumētū: neqʒ negligat̄ mē
brū ſanū circūquaqʒ: ſʒ a principio
cōfortet̄ cū emplaſtris repcuſſiuis
factis ex cōtritis cū cortici
bus aut cū ſolatro et ſempuiua aut
cum aqua roſ. ⁊ terra ſigillata ⁊ bo
lo armēico. Et ſumat de tyriaca bo-
na omī die aliquid cū aqua frigida
ſtatim a principio vſqʒ ad tres vel
quattuor dies. Qđ ſi infra hos locꝰ
corrumpat̄ ⁊ vlcus diſcoloret̄ opor-
tet vt cū ferro ignito cauterizetur
vſqʒ ad pfundū valde:vt totū locuʒ
obtineat vicinitatū:qm̄ maliciā ve-
neni reſoluit ⁊ eſcarā duram faciet
intra labia circūquaqʒ ne venenum
valeat pertrāſire. Poſt hoc v̄o tp̄s
non videt̄ cauteriū cōferre:quoniā
venenū perābulauit membrū circū
quaqʒ: quod quidē cognoſces ex co
loris ſui denigratiōe ⁊ ſenſus ⁊ mo
tus priuatione:quare oportet vt to-
taliter a corpe reſecet̄ ſi fuerit mē-
brū poſſibile trūcari:velut ſunt ma
nus ⁊ pedes. Qđ ſi nō fuerit poſſi-
bile nullatenus curat̄: ſed fortaſſis
cum blādicijs vita per dies aliquos
prolongat̄ cū vnguētis frigidis ſti
pticis vehemēter que diximꝰ ca. de
malitia cācri reprimēda, ca. de apo
ſtematibus mēbri in matrice. Ve-
rūtamen eſt ſciendū ꝙ ex morſibus
animaliū venenoſorꝝ ſunt quedā in
quibus cōferūt medicine calide ⁊
per quas diximus: ⁊ eſt illud qđ plu
rimū accidit. Sūt aūt et alij in q̄bꝰ
medicine frigide vidētur conferre
ſoluʒ: ſed nos illud infra diſtingue-
mus cū de morſibus ⁊ pūcturis ſpe
cialiter diſſeremus ꝓprio ca. Poni
mus nāqʒ calida in morſibꝰ timoro-
ſis velut viperarum ⁊ canis rabidi:
frigida v̄o in morſibus paruis ve-
lut apum ⁊ veſparū:quoniā non fit
attractio ex ipſis cū medicus id po-
terit agnoſcere ex poſt apparētibꝰ
et iuuantibus ⁊ nocentibus: vt ait
Gal. duodecimo de ingenio ſanita
tis. quoniā cum ex emplaſtris cali-
dis p̄dictis dolor ⁊ corroſio adaug-
mentañ. perueniendū erit ad frigi
da que ſunt ex ſolatro ⁊ ſempuiua:
ſimiliter ⁊ ecōuerſo.

Pronoſticatio.

Vene-
nū opans a ppetate pic̄oſiꝰ ē oībꝰ:
venenū v̄o opans a frigiditate debi
lius eſt oībus q̄re ⁊ multi euadunt
ab eo: ſed qđ a caliditate mediū eſt
iporꝝ. Itē oīa venena citiꝰ impmū
tur in corpus cholericū largas hn̄s

venas et mēbra mollia ſpongioſa ⁊ qđ eſt in etate iuuentutis ꝙ̄ in corpus diuerſuʒ ab hoc ꝓterꝙ̄ venena operantia a frigiditate q̄re et facili⁹ curanť in eiſdē ꝓterꝙ̄ in ea q̄ ex caliditate.vn̄ Jpoc̄.ij.ꝑti.ampho. Jn morbis min⁹ piclitanť ⁊c. Item ſincopis aut diſſolutio freques ⁊ fortʒ ſupueniēs mortale. Itē ſudor frigidus ⁊ pulſus puus debilis inordinatus fiťr et anhelit⁹ hmōi mortalis. Itē ſi vomitus ⁊ vēter reſtringanť neqʒ res ebibita expellatur: ſed ad ꝯpar ⁊ venas rapiať mortale. Item ſi in punctura aut morſu venenoſo fuerit neruus leſus aut arteria mortale erit vt plurimū et ꝓprie ſi leſio ſit fortis q̄re accidit vt muſculus et iunctura cum punguntur ſint plurimū timoroſa.

¶ De cura propria venenoꝝ aſſumptoꝝ ꝑ interi⁹: vtpote cibo vel potu vel medicina. Ca.ij.

Res venenoſe interficiētes corpus noſtrū cum ꝑ interius aſſumunť ſunt generū diuerſorū. Sunt ex eis nāqʒ minere plante et animalia cū partibus eorū de quibus per ordinē dicam⁹ breuiter et proprie famoſis vſitatis. Litargiriū cum bibitur ap̄atur totū corpus et ꝓprie lingua ⁊ fit dolor fortis in viſceribus ita vt ſi ſupueniat vomitus et ventris fluxus et egreſſio vrine ſimul hora vna velut in yleos et corrodātur inteſtina et egrediatur anus et fit color corporis liuidus vt color plumbi. Cura eius eſt vt ſtatim a principio facta cura generali venenorū operantium a frigiditate ita vt nihil eorū ꝓmittať que dicta ſunt illic. ¶ Poſt illa v̄o omnia ſi virtus fortis fuerit ſumat ex medicinis prouocātibus vrinam ⁊ ſeceſſuʒ quoniā cum egreditur ſtercus ⁊ vrina vehemēter per ſe vel per artem ſine violētia plurima ſurgit ſpes ſaluťʒ quare in potu dētur grana. vij. vel.ix. ſcamonee vel.ℨ.vnū dyagredij cum aqua mellis: quoniam facit fluxum feſtinare. Et deť vice alia vinuʒ album aquoſum in quo cocta ſunt ſemen apij petro. et aliq̄d abſinthij: quoniā confortando ſtomachum ⁊ inteſtina prouocat vrinam. Et fortiora prouocantia dixim⁹ capitulo de calculo in renibus et veſica. Et dixerunt experimentores ꝙ ſi poſt curam generalem et euacuationem dētur in potu.ʒ.iij. mirrhe cum vino aut ſpica celtica cum ſtercore colūbe bibentis vinum liberat a proprietate. Ceruſa cum bibitur accidit mollificatio mēbrorum ⁊ infrigidatur cerebrum et albificatur lingua et ratio permiſceť et accidit tuſſis ⁊ ſingult⁹ et ſurgit dolor fortis in viſceribus ita vt quādoqʒ ſupueniat ſincop̄. ⁊ ꝑmutatur color corporis ad albedinem ⁊ qn̄qʒ mingit patiēs ſanguinē nigrum et proprie quādo frigiditas vltimať. Cura ei⁹ eſt ſicut cura litargi. Et ſi ſomnus grauis ſupuenerit nequaꝙ̄ dormire ꝑmittatur qm̄ caderet in ſubeth et apoplexiam. Dixerunt preterea expimentores ꝙ ſi poſt curā generalem ⁊ euacuationem patiens ſentiat ſiſamū.i.ſemen lini: et bibat vinum vetus clarum ſup ipſum curat a ꝓprietate: fiťr ⁊ muſcillago fenugre.et ſeminis maľ.et althee ⁊ pſillij. Si potetur vſifur.i.zinobriū cū bibitur accedit dolor fortis et corroſio in ſtomacho vel gutture atqʒ in teſtinis propter caliditatem vehementem quā per aduſtionem acquiſiuit quare fit fluxus ventris difficilis: ita vt quādoqʒ ſanguis egrediatur. Cura ei⁹ eſt vt ſtatim a ꝓncipio fiat cura generalis venenorū operantium a caliditate. ¶ Poſt hoc v̄o ſorbeat iura pinguia gallinarū.

Et comedat cibos vnctuoſos tēpe-
ratos in caliditate velut eſt butirū:
quoniā lenificabit vias ⁊ faciet ma
terias egredi per vomitū aut ſeceſ-
ſum. zimar. i. viride eris cū bibitur
accidit dolor ⁊ corroſio in gutture ⁊
ſtomacho atq; inteſtinis: quare re-
tinetur vrina ⁊ fit fluxus diſſinteri
cus ⁊ quādoq; vomitus. Deinde cū
dolor fortificat᷑: infrigidant᷑ extre-
ma ⁊ fit ſincopis ⁊ ꝑfocatio. Cura
eius eſt vt ſtatim a ꝓncipio fiat cu
ra generalis venenoꝝ operantiū a
caliditate. Et ſi vēter reſtrictus fue
rit lubrificet᷑ cum medicina leniti-
ua vel cum cliſteri quod fit ex viol᷑.
maluis ordeo depillato fenugreco
pſillio altbea ⁊ ſic̄ibus coctis in aq̄
perfecte. De cuius collatura ⁊ oleo
viol᷑. ⁊ melle fiat cliſtere quod actu
frigidū ſepius iniiciat᷑. Qđ ſi flux⁹
ventris ſupuenerit propoſſe reſtrin
gatur. In fine vō rei ⁊ poſt vomitū
atq; euacuationē ſorbeat aſſidue iu
ra vnctuoſa ⁊ gallinarum pinguiū
et porcelloꝝ: ſimiliter ⁊ brodia buti
roſa. Bibat etiā ſepius muſcillagi
nem fenugre. pſilii ſeminis altbee
⁊ ſeminis mal᷑. ⁊ lini. Quod ſi faſti
dioſum ⁊ abominabile fuerit bibat
ſirupū viol᷑. aut iulep cū aqua frigi
da. Et comedat butirū crudū cum
bucella panis: quoniā lenit in vi-
ſceribus: deinde bibat lac acetoſuz
et aquam frigidā ⁊ vinū granatoꝝ
et ſuccum maloꝝ acetoſorum ⁊ ber
beris ⁊ trifolii: quoniā ſui ſtiptici-
tate prohibent inteſtinoꝝ corroſio
nem ⁊ lenitiua cum ſtipticis alter-
nentur. Et dixerūt experimētato-
res ꝙ vrina aſini aut fel caprioli ſi
ex ipſis. ʒ. j. potetur cum aqua cali-
da poſt curā generalē ⁊ euacuatio-
nem curat a pprietate. Calx viua cū
potatur facit accidētia zimar. Et
cura ei⁹ ē cura illi⁹. Arſenicū vl᷑ au
ripigmētū cū bibit᷑ facit accn̄tia zi
mar: ⁊ cura ei⁹ ē cura illi⁹. Sipſuz
cū bibit᷑ facit accidētia ceruſe vel li
thargiri: ſed fit in eo difficultas an
helitus maior: ⁊ cura eius ē cura ce
ruſe. Alumē cum bibitur facit tuſ-
ſim vehementē que cum perdura-
uerit perducit ad ptiſim paulatine.
Et cura eius ē cura ptiſis in cibis
et medicinis lenitiuis humectāti-
bus ⁊ mundificātibus per ſputum
quare ſorbeat om̄i die in ieiuno lac
recens aſine vel capre. Et comedat
butirum crudum cum bucella pa-
nis ⁊ lambat per diem penidias et
zuccarum albiſſimum: ⁊ cum tuſſis
fuerit ſicca difficilis bibat de ſiru-
po liquiritie vel de yſopo. Sq̄ama
ferri cum bibit᷑ accidit dolor ⁊ mor
dicatio vehemens difficilis in ſto-
macho ⁊ inteſtinis ⁊ quādoq; flu-
xus ventris ſuperfluus ita vt for-
taſſis ad diſſinteriā perducat. Cu-
ra eius eſt vt ſi fluxus ventris non
fuerit ſuperfluus detur in potu me
dicina ſolutiua recēs cum lacte ace
toſo: ſicut eſt. ʒ. j. vel. ʒ. ß. dyagredii
vel. ʒ. ß. electuarii de ſucco ro. ita vt
materia expellatur per ſeceſſum.
Poſt hoc vō dentur in potu ſorbi-
tiones vnctuoſe dicte in cura zimar
vna vice poſt aliā aſſidue donec do
lor mitigetur. Quod ſi fluxus val-
de ſuperfluat reſtringat᷑: vt docui-
mus ca. de fluxu vētris. C. de medi
cina effreniter laxante. Et dicunt
experimētatores ꝙ ſi venter reſtri
ctus fuerit ⁊ dolor fortis det᷑ in po
tu. ʒ. j. pul᷑. magnetis cum aqua cali
da: quoniā congregabit ſquamas
ſeparatas. Et poſt hoc per duas ho
ras dentur ſolutiua primo quidem
lenia velut iura pīguia ⁊ brodia bu
tiroſa: quoniā facient ipſas egredi
per vomitum vel ſeceſſum. Quod
ſi lenia nō ſuffecerint ad fortia gra
datine procedatur. Realgar cū bi-
bitur facit accidētia zimar: ſed eſt

malitie deterioris ⁊ citius interfi-
cit. Cura eius eſt cura ʒimar. Sed
o ꝙ̄ parua eſt eius cura cū iam im-
preſſerit eius opatio et ſuperuene-
rit diſſolutio virtutis ⁊ ſincopis ꝓ-
funda. Argētum viuū cum bibitur
ilico egreditur cuʒ diſpoſitione ſua
per inferiora: ⁊ ſiquidem fuerit nō
extinctum ledit ſtomachū ⁊ inteſti
na cum dolore ⁊ torſione atqʒ infla
tione ex frigiditate ſua actuali pri-
uſꝙ̄ egrediatur per inferiorem re-
gionē: quare inflatur ex eo corpus
totum ⁊ retinetur vrina ⁊ magnifi
catur lingua ⁊ mollificātur mēbra
oīa velut in paraliſi ⁊ apoplexia.
Si vō fuerit ſublimatum eſt noci-
tiuumvalde atqʒ corroſiuū propter
caliditatem maximā quā per adu-
ſtionem acquiſiuit: quare inducit
dolorem ⁊ mordicationē vehemen-
tem in viſceribus priuſꝙ̄ egredia-
tur. ⁊ ſequitur fortaſſis fluxus ven
tris ſanguineus et diſſinteria per-
nitioſa. Et cum funditur in aurem
ſiue fuerit ſublimatū ſiue viuuʒ eſt
penetratiuum inciſiuū ex ſubtilita-
te ſue ſubſtātie ⁊ fluxibilitate: q̄re
accidit in capite dolor vehemens ⁊
permixtio rationis: ⁊ quādoqʒ du-
cit ad ſpaſmum ⁊ epilepſiam aut ad
mollificationē ⁊ apoplexiā propter
leſionem fortē cerebri et pāniculo-
rum eius. Et dicunt quidā auctores
ꝙ argentū viuū ſit frigidum ⁊ hu-
midum in quarto gradu: ⁊ quidam
ꝙ ſit calidum in eodem. Et videtur
nobis ꝙ vtriqʒ verum ſapiant. Eſt
nāqʒ frigidum vehemēter ſm̄ ſuaʒ
actualitatem ⁊ operationē primaʒ:
quare eſt mollificās et paraliticum
faciens cum quis geſtauerit ipſum
tēpore longiſſimo aut ei⁹ fumū cū
aduritur attraxerit per nares. Eſt
autē calidum vehemēter ſm̄ ſuam
complexionē ⁊ virtutem ⁊ opatio-
nē ſcdam: quare eſt incidēs ⁊ corro
dens ⁊ adhuc magis dū fuerit ſubli
matuʒ. Verum qualitercūqʒ res ſe
habuerit fiat cura generalis vene-
norum operantiū a proprietate que
fere vna eſt ⁊ eadem omino. Poſt
hoc vō oportet cōſolidare accidētia
que ſequūtur: quoniā ſi ſequit̄ flu-
xus vētris plurimus ⁊ dolor fortis
inteſtinorū que ſignificāt: qm̄ vtus
calida dominat̄ in ipſo ſup frigida
dētur cōfectiones frigide dicte ibi-
dem gradatim procedēdo donec ad
narcotica perueniat̄ et reſtringat̄
fluxus ꝓpoſſe: ſicut diximus in cap̄.
proprio. C. de medicina effreniter
laxante. Si vō ſequitur paraliſis ⁊
mollificatio membrorꝝ que ſignifi-
cant quoniā vtus frigida dominat̄
in ipſo ſuper calidam. dentur confe
ctiones calide ſicut dyamargaritō
tyriaca vetuſtiſſima metridatū. Et
fiant que diximus in cura generali
venenorum operātiū a frigiditate.
Et dixerunt experimētatores ꝙ in
cauſa calida cōfert bibere lac capri
nū in plima quātitate ⁊ lac aceto-
ſum ⁊ exercitari ſuper ipſuʒ motu
forti aſſiduo: quoniā refrāgit eius
caliditatem ⁊ dolorem mitigabit ⁊
expellit materias deorſum per ſe-
ceſſum. In cauſa vō frigida cōfert
vna vice poſt aliam in potu ſumere
ʒ.iij. mirrhe cum vino veteri ama-
ro aut ydromelle: ſimiliter ⁊ vinum
decoc. abſinthij yſopi ⁊ ruthe. Cum
auteʒ infuſum fuerit in aurem ne-
quaꝙ̄ agitetur cum tenta vl̄ radio:
quoniā fieret magis furioſum: ſed
leniter inclinet patiēs caput ſuum
ſuper aurē leſam ⁊ ſaliat ſuper pe-
dem lateris eiuſdē donec egrediat̄.
Et ſi non ſufficit prouocet̄ ſternu-
tatio cū pipere vel cōdiſi: ita vt os
et nares obturent̄. Quod ſi adhuc
non ſuffecerit: fiāt omnia que dixi-
mus ca. de ſurditate. Et ſolicitetur
medicus in ei⁹ euacuatione: quoniā

cum non educitur corrodit cerebrū ⁊ piam matrē: ⁊ demum interficit cum dolore vehemēti. Napellus cū potatur apoſtemātur labia oris et lingua ⁊ egrediuntur oculi ⁊ fiunt ſuper ipſum vertigo et ſincopis et tenaſmon ⁊ raro euadunt aliqui ex eo: quoniā eſt venenū a proprietate. Quod ſi ſubito non moriant̃ cadūt in febrem ethicam aut ptiſim: ⁊ ſagitte illinite ex ſucco ei⁹ interficiūt ſubito quem tangunt. Cura eius ſi fuerit poſſibilis eſt vt ſtatim a principio fiat cura generalis venenorū operantiū a ꝓprietate. Poſt hoc vo detur in potu tyriaca optima cū vino et muſto: aut detur metridatum aut dyamargariton aut dyamuſcus cum vino decoc. capparis macis et croci vna vice poſt aliā aſſidue: q̄m reſiſtunt huiuſmodi veneno a ꝓpetate: ſi tamē reſiſti ſibi poterit per artem quoquomodo. Et ſi vomit⁹ tardaretur poſſunt dari ante ipſum: lʒ tunc minus operētur. Euforbiū cū bibitur facit accidētia zimar: ⁊ cura eius eſt cura illius. Titimal⁹ cū bibitur aliquid ex generib⁹ lactis fiunt accidētia zimar ⁊ cum facies aut manus ex eis linit̃ ſurgit in tumorem ⁊ diſcolorat̃ velut facies leproſorū. Et dicit̃ q̄.3.ij. ex lacte huiuſmodi inficiunt potātem. Sunt aūt titimali.iij. ſpēs famoſe. ſ. anabula cui⁹ ſucco vtimur: eſula cui⁹ radice vtimur: ⁊ cathaputia cui⁹ ſeīe vtimur. Cura eorū omniū cū in potu aſſumūtur eſt cura zimar in ſtipticando ventrē atqʒ leniēdo dolorem: ſed oportet vt ſit maior intentio ad fluxū reſtringēdū cū cibis ⁊ potibus ⁊ balneis cliſteribus frigidis ſtipticis vehemēter. Nō ſi dolor et corroſio fortis ſit in viſcerib⁹ lenitiua cū ſtipticis alternentur: vt docuimus ibidē. Et ex balneis vehemēter ſtipticātibus eſt aqua pluuialis aut ciſterne poſtq̄ in ea fracte fuerint roſe balauſtie corti. granatorū papaueris folia fructus rubi pira pōtica mala acetoſa neſpille ſorbe galle cipreſſi cupule glādium folia vitis agreſtis berberis ⁊ ſil'ia in aq̄ cū tepida fuerit balneet̃ vſqʒ ad vmbilicū parū poſt parū ne v̄t⁹ ex eo debilitet̃ ⁊ ſpgat̃ aq̄ roſ. ſup faciem ⁊ pectus: ⁊ naribus inſtilletur. Ex cibis autē ſtipticis ſunt riſum panicuʒ citonia ſorbe neſpille pira lentes excorticate aut bis cocte reiecta p̄ma aqua ⁊ expreſſa diligenter. ſimiliter ⁊ pultes ex farina ſimule conditi cū lacte vſtulato. Similiter ⁊ caro pullorū aſſa atqʒ condita cum cera recēti ⁊ adipe renum caprarū vel hircoruʒ ſimul ad ignem in ſartagine diſſolutis ⁊ roratis ſuper aſſaturā. Ex potib⁹ ſtipticis ſunt vinū rubeum ponticum mixtū cū duplo aque pluuialis aut aque in qua ferrū ignitū fuerit extinctū. ſimilr̃ ⁊ aq̄ decoc. ſumach et mirtillorū cū zuccaro roſ. dulcorando. Cliſteria ſtiptica p̄cioſa dixim⁹ ca. de diſſinteria. Electuaria ſtiptica dixim⁹ ca. de ſputo ſang. Et trociſci de karabe ſublimes ca. de mictu ſanguinis. Cum autē lac titimali linitum fuerit ſuper faciē aut mēbrum aliud inūgatur ex vnguēto albo famoſo aut citrino: qđ ſi nō ſufficerit fortificet̃ eius virt⁹ cū ceruſa aut lithargiro. Mezereon ⁊ cocognidium cum ſumūtur in potu immoderato vſu ⁊ ſine ꝓprijs tyriacis faciunt accidētia titimali. Eſt aūt mezereō herba cuius folijs vtimur ſed cocognidiū eſt ſemē eius quod eſt malitie peioris. Et dicitur q̄.3.ij. in potu exhibite ſunt pernitioſe: plus tamē vel minus ſ̄m virtutem aſſumētis. Cura eorum eſt cura titimali. Scamonea et dyagredium cum bibuntur ſine ſuis correctorijs

ꝛ vſu nō moderato faciūt accidētia titimali. Eſt aūt ſcamonea dicta ꝑusq̄ aſſetur in citonio vel torrefiat ſup lamia ferrea acuta: poſt hoc vō dyagrediū appellatur: ꝛ ſic ſcamonea ē malitie peioris quare dicit̄ ꝙ ʒ.ij. ex ea interficiūt potātem plus tū vel min⁹ ſm virtutē aſſumentis dyagredij vo.ʒ.ß. vel circa id. et cura eorū ē cura titimali. Aloes cum bibit̄ doſi ſupfluitate ꝛ cū additiōe pipis aut ſinapis aut alioꝝ acutorū et poſt pone ſtipticoꝝ facit acciden tia titimali ꝛ apit orificia venarū. primo quidē meſeraicarū: deiñ eaꝝ que ſunt in ſubſtātia epatis: et poſt hoc in mēbris remotꝫ quare educit ſanguinem bonū per ſeceſſum ꝛ ſequit̄ ſincop̄. et caſus virtutis. Et cura ei⁹ eſt vt ligentur extrema vehemēter: primo q̄dē ſupiora deinde inferiora. Et ponātur vētoſe ſicce magne ſup epar ſtomachum vt attrahāt ſuctiōe forti. Et poſt hoc miniſtrent̄ potus ſtiptici: ſil'r et balnea que dixim⁹ in titimali cura. Ellebo rus cū ſumit̄ in potu vſu immoderato facit anguſtiā circa cor ꝛ ſtōachum: ꝛ ſi fuerit alb⁹ accidit vomitus fortis aſſidue donec cadere faciat virtutē. Si vō accidit fluxus vētris corroſiuus donec ad diſſinteriā ꝑducat. Et dicit̄ ꝙ albus interficit canes a ꝓprietate. Niger vō hoīes ſi ex ipo.ʒ.ij. vl' tres aſſumātur. Cura ei⁹ eſt cura titimali. Ciclamē cū bibit̄ vſu immoderato facit fluxum vētris ſupfluere vehemēter. Et cura eius eſt cura titimali. Cucumer aſinin⁹ cum ſuccus ei⁹ bibit̄ doſi ſupfluente faciet ventrē currere vſqꝫ ad ſincopim et mortem. Cura eius eſt cura titimali. Opiū cum bibitur accidit ſtupor et frigiditas extremorum et ſingultus et vertigo ꝛ oculorum tenebroſitas cum grauitate magna et color faciei et labiorꝫ oris et vnguiū fit plumbeus. Deinde cū virtus ei⁹ magis impreſſerit accidit difficultas anhelit⁹ ꝛ amiſſio loquele et ſubeth ꝛ ſpaſmus. deinde prefocatio cuꝫ frigido ſudore. Et dicit̄ ꝙ.ʒ.ij. vel.iij. ipſius interficiunt potantem ꝛ proprie ſi fuerit frigidus per naturam vel etatem ꝛ ipſum potauerit cū modico vini albi et vaporoſi quod eius virtutē cito deleget per venas ad cor et cerebrum preter ꝙ reſoluat. Si vō fuerit cholericus aut ſanguineus ꝑ naturā et in etate adoleſcentie vel iuuentutis doſi indiget ampliori. Cura eius eſt vt ſtatim a pricipio fiat cura generalis venenorum operantiū a frigiditate. Poſt illud autem detur in potu vna vice poſt aliaꝫ vinum decoctionis caſtoris et pipis. Et ſumat ex tiriaca optima in qua aliq̄d balſami ponatur ſi fuerit poſſibile et comedat allia et nuces ſup ipſum aſſidue: quoniam calefacien do conferunt vehementer. Simil'r et vinū album vetus amarū bibitū in multa quantitate donec ſudet et calefiat et moueatur. Et dicunt experimentatores ꝙ iſta ꝯfectio eſt ei⁹ propria tyriaca. ℞. aſſefetide. caſto. piretri piperis mirrhe ſauine. añ. q̄tum volueris de vnoquoqꝫ terantur et conficiantur cū melle: et det̄ ex ea aſſidue cum vino calido puro veteri amaro: ſil'r et quodlibet ſimpliciū eſt cōferens ſui qualitate potenti. Nux mecha cum bibitur facit accidentia opij: ꝛ dicit̄ ꝙ.ʒ.ß. ex ea ſomnū profundū inducit. ꝙ ſi ad ʒ.ij. procedat̄ interficit cuꝫ ſomno. Cura ei⁹ eſt cura opij. Juſquiam⁹ cum bibitur ex ſemine eius mollificatur corpus et magnificat̄ corpus et egreditur ſpuma ex ore et rubēt oculi velut ſtrangulati et ſenſus obſcurant̄ et fit aſma et permiſcetur ratio ꝛ ſupuenit ſpaſm⁹ ꝛ epilepſia

et q̄n̄qȝ rugiunt voce horribili atqȝ rauca. Et niger eſt in hoc deterior vni albo. veruntñ vterqȝ ipſorꝝ eſt debilior ꝙ ſit opiū vel nux mecha: ita vt fortaſſis.ʒ.iij.vel quattuor ad minꝰ efficiant accidentia predicta. Cura eius eſt cura opij om̄ino vua vulpina cuȝ bibitur ſurgit velut lactis ſapor in ore bibentis ⁊ induratur lingua et calor faciei offuſcaẗ ⁊ ſupuenit vomitus et ſingultus ⁊ fluxus ventris diſſintericus cum muſcoſitatibus ⁊ ſquamis inteſtinorū. Cura eſt vt ſtatim a principio fiat cura generalis venenoruȝ omniū q̄ eſt vt feſtineẗ ad euacuationē ſubitam ꝑ vomitum et ſeceſſum. Poſt hoc v̄o ſumat in potu lac caprinū vl' aſininū in multa q̄titate et moueatur fortiter ſuꝑ ipſum: quoniā malitiam eiꝰ refrangit corroſionē prohibet et ipſius reliquias euacuat per vomitū vel ſeceſſum. ⁊ ſi fuerit lac acetoſuȝ aut lac vſtulatū fortiꝰ opabitur hoc idem. In fine v̄o rei cum dolor et corroſio ceſſauerit oīno deẗ tyriaca et ellecẗ.calida cū vino vt alterēt malā complexionē frigidam derelictā. Eſt nanqȝ venenū hm̄oi mortificatiuū ⁊ corroſiuum ſed maior cadit timor in corrodēdo ꝙ mortificando. Fungus. Cum ex aliquo genere fungorū plurima q̄titas ſumitur in cibo et ꝑprie ſine pipe aut allīs acutis et in corpore frigido ꝑ naturam vel etatem accidit ſingultus ⁊ pūctura circa ſtomachū ⁊ difficultas anhelitus et inflaẗ venter et infrigidaẗ corpus totū ⁊ minoratur pulſus. Cura eorū eſt vt ſtatim a p̄ncipio fiat cura gn̄alis venenorꝝ opantiū a frigiditate q̄ conſiſtit in euacuatiōe pl'ima ꝑ vomitū ⁊ ſeceſſum: poſt illud fiat cura opij ſupradicti. Pſiliū cū recēs aſſumitur in potu ſub multa q̄titate facit accidētia fungorꝝ. Coriandrū cū recēs comediẗ in q̄titate lib.j.aut ſuccꝰ eiꝰ bibiẗ in q̄titate ꝑtis.iiij.lib.j. facit accidentia opij. Et cura eiꝰ eſt cura opij oīno. Mandragora cū potatur ſub doſi excedente facit accidentia opij ſȝ ē malitie minoris.et cura eiꝰ eſt cura illius oīno. Cātarides cum bibūtur accidit dolor et corroſio in ſtomacho et meri et inteſtinis: ita vt quādoqȝ ſequaẗ ſolutio ventris fluxus vehemens et ſincoꝑ.⁊ ꝑmixtio rōnis ⁊ dolor protenditur vſqȝ ad extrema corporis tranſiens per ypocūdria ⁊ inguina vſqȝ ad coxas et crura. Et hec om̄ia ꝓueniunt ex earum qualitate ſola.verū quod ex ꝓprietate accidit eſt vt ſiue ꝑ interius ſiue ꝑ exterius miniſtrenẗ in potibus vel emplaſtris ledant veſicaȝ leſione vehementi ita vt alteretur ⁊ aſſidue appetat mingere ꝓpter qđ mingat: ⁊ q̄n̄qȝ mingit ſanguinem purū modicū ſubtilē cū venit ex veſica: et q̄n̄qȝ ſanguinē purum plurimū nigrū condenſatum cū ex renibus ꝓcedit quare fit dolor maximꝰ circa pectinem ⁊ ſumē et inflaẗ virga vehemēter. Cura eaꝝ eſt vt ſtatim a principio fiat cura generalis venenorꝝ opantiū a qualitate donec tota materia euacueẗ ꝑ vomitum ⁊ ſeceſſuȝ: poſt h̄ v̄o mitigeẗ dolor et corroſio inteſtinorū et ſtomachi ſorbitionibus lenitiuis vnctuoſis ⁊ cliſterībꝰ frigidis humectatiuis q̄ diximꝰ in cura ʒimar. ꝙ ſi fluxus ventris ſupfluat ſicut docuimꝰ in cura titimali. Dein̄ v̄o mitigetur dolor et corroſio q̄ fit in veſica et regionibus vrine cū ſiruꝑ.frigidis et cum trociſcis de alkekengi et cum colliriis iniectis ꝑ ſiringā et cū balneis et vnguētis cōferentibꝰ q̄ om̄ia pro poſſe iā ſcripſimꝰ ca.de vlcere ⁊ ſcabie in veſica.⁊ ca.de ardore vrine. libro p̄mo. Stafiſagria cū bibiẗ doſi ſupfluente facit accidētia cātarid.

Et cura ei⁹ eſt cura ipſaꝝ. Stellio cum aſſumitur eius caro aut bibit liquor in quem ceciderit fiunt accidētia cātariđ. ſm yſophagū ſtomachum atqꝫ inteſtina ſed nō ſm veſicam. Et cura eius eſt cura cātariđ. Ydrus cū bibit eius caro aut aq̄ in qua habitat aut moritur: facit accidētia cantariđ. Et cura eius eſt cura cātariđ. ℞ana ſeu bufo cū bibit aqua in quā ꝓiecerit ſaliuā aut in q̄ moratur inflatur corp⁹ ex ea vehementer velut in ydropiſi et fit eius color liuidus cū citrinitate ꝑmixta et accidit dolor et anguſtia in ſtōacho et meri atqꝫ inteſtinis et difficultas anhelit⁹ velut ſuffocati ⁊ ſenſuum obtenebratio ⁊ v̄tigo ⁊ ꝑmixtio rōnis. Et cum eius malitia impreſſerit mag⁹ fit ſpaſm⁹ aut tethanus et vētris ſolutio fortis et vomitus ⁊ emiſſio ſpermatis vna hora: poſt hoc ſuperuenit ſincop̄. mortalis et pauci ſaluātur ex ea. ꝙ ſi quis euaſerit nō retinebit dentes ⁊ hec eſt proprietas ſua ſpecialis ex mollificatione gingiuarū quā induxerit. Cura eius eſt vt ſtatim a principio fiat cura generalis venenorum opantiū a ꝓprietate donec tota materia vł maior eius pars euacuetur per vomitū et ſeceſſum. Deinde ꝓcedat ad curā ꝓprietatis venenoſe cū potu tyriace veteris electe ⁊ metridati dando ex eis vice poſt vicem cū vino claro donec malitia veneni refrangat ⁊ virt⁹ naturalis cōfortetur. In fine v̄o rei cōſiderent accidentia q̄ remāſerūt. Et ſi remāſerit vētris inflatio det dyacucurma maior et minor et fiāt oīa q̄ diximus ca. de ydropiſi. §. de aſclite ſine fe. Si v̄o remāſerit ſpirituū obſcuritas ⁊ mollificatio mēbroꝝ: fiant oīa q̄ diximus ca. de paliſi ꝑ totū. Vitulus aq̄tic⁹ eſt v̄mis ꝑuus lōg⁹ velut duoꝝ cubitorū coloris ſubalbidi habitās in palludibus et aq̄s corruptis ⁊ credit ab aſpicientibus ꝙ ſit pillus caude equine ꝓpter ſilitudinem ad ipm. Et cū aſſumit in potu facit accidētia ranaꝝ. Lepus marinus cū bibit facit accidentia cantariđ. Et cura eius eſt cura earum. Ceru⁹ cū aſſumit in cibo: extremitas caude ceruine facit anguſtiā vehemētem in ſtōacho et inteſtinis ⁊ q̄nqꝫ ſincopim ⁊ mortē. Cura ei⁹ ē vt ſtatim a principio fiat cura generalis venenoꝝ opantiū a ꝓprietate donec materia educat totaliter vel pro maiori ꝑte. Poſt illud v̄o in potu vicibus frequētatis tyriaca optima cū vino claro aromatico. Et dicūt expimentatores ꝙ iſta cōfectio eſt ei⁹ pura tyriaca. ℞. auelanaꝝ ſiſticoꝝ fellis equinū. an̄. terant ⁊ incorporent cū melle vł zuccaro ⁊ dētur in potu vna vice poſt aliā cū vino ꝑdicto. Fel. Omne gen⁹ fellis cū aſſumitur in cibo vel potu eſt ex genere venenorū ⁊ facit accidere vomitū cholericū ⁊ ſincopim. Et dicitur ꝙ fel leōis aut leopdi inficit ilico potātē. Et fel canis aquatici aut canis rabidi cū ſumit ad q̄titatem lentis interficit infra. vij. dies q̄s ſi ꝑtranſeat fiat ſpes ſalutis.

¶ De cura ſpeciali venenorum approximatorum per exterius: vtpote morſu vel punctura aut vulneratione cum gladio aut ſagitta toxicata. Capłm. iij.

RES venenoſe que ꝑ exteri⁹ exhibite interficiūt noſtrū corp⁹ ſunt generꝫ diuerſorū. Sūt naqꝫ ex eis minere et plante atqꝫ aīalia de quibus ꝑ ordinē famoſiora atqꝫ vtilia ꝑcurramus. Si videtur neceſſariū vnūquodqꝫ ipſorū operet a ꝓprietate: qm̄ rarū eſt vt

virtute alia valeat corpus hoīs trucidare. Napellus cū ex ſucco eiꝰ recenti gladiꝰ cū tela ꝑtingitur interficit quem reperit hora vna. Et nō videtur ei cura poſſibilis. ꝙ ſi quid conferre poterit eſt tyriaca magna andromaci et poſt ipaz tyriaca gal. cū diſſoluit in vino vel aqua roſ. et intra vuluꝰ ⁊ extra pungit̄ oīqua qꝫ et dat̄ ex eis in potu vna vice pꝰ aliā inceſſanter. ꝙ ꝑ hmōi patiens ſenſerit alleuiationē: procedat̄ ilico ad curā generalem morſuū et puncturarū venenoſarū quā diximꝰ in fine capl'i generalis: vbi etiā ſigna certa generalia atqꝫ infallibilia euidenter deſcripſimus. Realgar cuꝫ linitur ſup gladiū vel ſagittā vulnerantē facit dolorem et corroſionem plurimā: ita vt ſi non ſuccurrat̄ totaliter corrūpit membrū et eiꝰ opationem. Cura eiꝰ eſt vt ſtatim a ꝑncipio fiat cura generalis ſupradicta ſed opꝫ vt emplaſtra frigida cū attrahentibꝰ ibi poſitis alternent̄ ne forte malitia veneni reddat̄ furioſa. Fiunt ergo emplaſtra attractiua ex rebus calidis: vtpote ficubus ⁊ ſinapi et fermento ⁊ ſtercore columbarum atqꝫ ſil'ibus vice vna ⁊ emplaſtra mitigatiua repſſiua ex rebꝰ frigidis: vtpote ſolatro ſēꝑuiua lactuca cicorea folijs papaueris ⁊ ſil'ibus vice alia donec corroſio ſecuretur: neqꝫ ſecuret medicus ad cōſolidationē labiorū donec tota malitia veneni radicitus exalarit. Arſenicū ſublimatum cum acciderit ex eo vulnus facit accidentia realgar. et cura eius eſt cura illius. Vipa cum morſum in queꝫ fecerit dentibꝰ aut puncturā cauda ſua egredit̄ primo ſang. purus. deiñ per horā vnā ſan. ſpumoſus ꝑpter ebullitionē veneni et poſt hoc virus citrinū aut viride cenoſum quare ſurgit dolor vehemens et apoſtematur membrū totum et ſurgūt bothor ⁊ puſtule minute velut ab igne vel aqua bulliēte. Verū cum ambulauerit eius malitia per corpus inflatur ⁊ fit rigor et frigiditas extremorum: nō quia venenum ſit frigidum: ſed propter oppreſſionem ſimiliter ⁊ reſolutionem caloris naturalis ex caliditate veneni: et quādoqꝫ ſuꝑuenit vomitus citrinus et ſingultꝰ et vertigo ⁊ fluxus ſanguis narium. In fine vō ſudor frigidus diminutus ⁊ ſincop. donec mors infra diem ſeptimū vt plurimū ſubſequatur. Et maſculi ꝗdē ſunt deteriores femell'. ⁊ diſcernunt̄ ex hoc quoniam maſculus hꝫ vnum dētem ſolum quare ⁊ facit foramen vnicum ex vtraqꝫ ꝑte membri leſi: femella vō plures. Et iterū magis ſunt deteriores ꝑuis ⁊ ſenes iunioribus ꝑpter ſiccitatem ſue cōplexionis ⁊ famellici repletis ⁊ irati manſuetis et montani palludinoſis. et in eſtate atqꝫ autūno peiores ſunt ꝙ hyeme et vere. Et ſputū eiꝰ cum ſumitur in cibo vl' ſanguis qui fluit ex cauda ſua cuꝫ occiditur aut fel ipſius interficit ilico ſumentem et inflatur ex eo corpus vehemēter et fit dolor et anguſtia fortis valde donec ſuperueniat ſincopis ⁊ mors. Et dixerūt experimētatores ꝙ lingua vipere cum ſiccatur et cuſtoditur ne putreſcat alteratur in colore et citrinatur et velut ſudorem roridum modicū acquirit cum venenū acceſſerit ad ipſam: et ꝑpe cū ponitur inter res frigidas ſiccas moderate velut eſt ſal et arena: quoniam tunc vapor venenoſus magis ſuper ipſaꝫ aggregatur. Et idcirco ſuper menſas principum ponit̄ ⁊ magnatum. Cura eius eſt cura generalis ſiue per exterius ſiue per interiꝰ obuiauerit: neqꝫ reperit̄ ſcriptum aliqđ certū et ꝑfectū ꝑter curas generales. Verūtamē emperici dixerūt

ꝙ multiplicatio ſomni ⁊ potatio vini boni plurimi: ⁊ vſus aſſidu⁹ tyriace optime intus et exterius aut metridati optimi confert ſpecial'r in iſto veneno ꝓpter reſolutionem ſpirituũ plurimã et maximã quam efficit ſuo calore forti Neqȝ dentur in potu cõfectiones frigide: quia calorem veneni aggregãt ⁊ naturalẽ debilitãt vehemẽter: ſed calide acute quoniã venenũ ſubtiliant ⁊ reſoluũt ſicut eſt tyriaca optima exhibita cum vino plurimo veteri amaro ⁊ modico aceti. ſimil'r ⁊ allia ⁊ ſinapis ⁊ ſemẽ cicute ⁊ aſſafetida ⁊ piretrum ⁊ mirrha ⁊ gẽtiana pip caſtoreũ ariſtologia rotũda ⁊ oĩa coagula: ꝓprie tamẽ coagulũ leporis ⁊ ſquilla acorus ⁊ aſarum rutha ⁊ opoponacum: ſiue potent̃ ſiue ſupra vuln⁹ emplaſtrent̃ quoq̃modo poſſibili cõuenienti. Et ex eiſdẽ plurimis bonis eſt illud quod fit ex pullis viuis per mediũ ſciſſis ⁊ actu calidis frequẽtatis ſuper locũ ⁊ quod fit ex ranis ſicc℥. Et quod fit ex carne vipere ſi poteſt haberi: et qđ fit ex ſauina ⁊ baccis lauri ⁊ ſq̃lla aſſata ⁊ farina orobi ⁊ ſinapi ⁊ floribus camomille ſimul mixtis ⁊ perfecte cõtritis ⁊ incorporatis cũ oleo laurino vel oleo de iunipero vel laterino vel benedictino: vel meli⁹ adhuc oĩb⁹ oleis foret balſamus ſi poſſet haberi. Dixerunt etiã ꝙ ſi hõ leſus a vipera bibat vrinã hoĩs nõ leſi curat̃. Conferunt preterea ⁊ res vnctuoſe in cibo aſſumpte: velut ſunt butirum nouũ vel vetus plurimuȝ ſumptũ cum bucella panis et iura gallinaꝝ pinguia ⁊ nuces ⁊ oleum qm̃ ſui viſcoſitate aut hũiditate forti opprimũt caliditatẽ veneni et in ſe trahunt ne per corpus dilatet̃: et fortaſſis educũt per vomitũ aut ſeceſſum. Dixerũt etiã ꝙ virga cerui aſſata ⁊ comeſta hora diſpoſitionis veneni multũ cõfert: in fine võ rei ⁊ cum tumor ⁊ inflatio corpis ⁊ anguſtia fuerint minorata indicat̃ ſudor atqȝ exercitiũ ⁊ labor fortis in ieiuno: ⁊ prohibeat̃ a ſomno ꝓpoſſe. Et balneetur in aqua tepida in qua ſint cocte flores camõille mellilotum ⁊ anetum donec veneni reliquie reſoluant̃. Scorpio cũ fecerit puncturã in membro aliquo ꝑ aculeum ſue caude tumet ⁊ inflatur cũ tumore forti ⁊ dolore: ⁊ ſi nõ ſuccurrat̃ ꝑãbulat inflatio totũ corp⁹ donec perueniat ad mẽbra nobilia et eorum operationẽ deſtruat ⁊ ſic vitã tollat. Cura eius eſt cura gñalis cum ventoſis ⁊ emplaſtris attractiuis poſitis ſtatim a principio ſuper locuȝ: ⁊ fortaſſis opus fiet cauterio ſi non ſufficiãt p̃dicta. Et dixerunt experimẽtatores ꝙ ſi locus inũgat̃ ſepius cum oleo de ſcorpionibus qđ diximus cap̃. de calculo in renibus et veſica. C. de empericis. cõfert a ꝓprietate. Sed oleum antiquum in quo puluis euforbij fuerit diſſolutus aut alliuȝ coctum cum vino confert ſui reſolutione vehementi. Similiter ⁊ vetuſta tyriaca et metridatũ ⁊ omnis cõfectio vehemẽter calida ſiue per interius ſiue per exterius applicetur. Aranea cum membrũ ſtimulauerit facit accidentia ſcorpionis ⁊ quãdoqȝ deteriora illis ita vt extrema infrigidẽtur et venter ingroſſet̃: ⁊ virga erigatur ex multiplicatione ventoſitatum in corpore plurimarũ Cum autem in potu ſumitur: inflatur collũ ⁊ vẽter et egrediunt̃ oculi. Et fit anguſtia in ſtomacho ⁊ inteſtinis donec ſincopis ⁊ mors ſequat̃. Cura eius cũ fecerit pũcturam eſt loci vẽtoſatio fortis cũ ſcarificatione: ⁊ poſt hoc eius empl'atio cũ rutha ⁊ abſinth. calce ⁊ cinere ſil' incorꝑatis cũ aq̃ calida ⁊ ſudor in balneo ſicco et ſexe=

liri in arena calidā vel ſtercore bouino vel cinere calefacto in fornace et ſumere in potu tyriacā cum vino puro vna vice poſt aliā aſſidue ꝛ cōfectiōes calidas ſepe dictas ꝛ ſemē nigelle ꝓprie ꝛ ſe.apij et aſſamfetidā donec dolor ꝛ tumor ceſſauerint oīno. Cū autē in potu ſumatur fiat ilico cura gn̄alis venenoꝝ opantiū a ꝓprietate. Rutela eſt aī.ſilr̄ aranee ſed hꝫ crura longiora et ei⁹ pūctura facit accidētia aranee. ꝛ eius cura eſt cura illi⁹. Baſiliſcus q̄ cognominat⁹ ē regulus: qm̄ caput hꝫ velut coronatum ſeu qm̄ cunctꝭ animantib⁹ ſui potenti malitia dominatur. Ipſe nāqꝫ non tm̄ ſputo vel morſu interficit verum ꝛ viſu ſolo. Qm̄ eſt ei⁹ venenoſitas aduſtiua vt vapores ſui corꝑis aerē reddant venenoſum quare nullū animal viuere poteſt circa ſuā ſpeluncā et herbe et plante virides areſcūt cū ſerpit ſuꝑ eas. Et ſi q̄s ipm gladio vel lācea tetigerit morit̄ velut ex pūctura. Et dicit̄ ꝙ generat̄ ex ouo galli decrepiti qm̄ ſuꝑ ipſum bufo cubat et fouet velut gallina pullos ſuos. Sed nos magis credimus ꝙ ſit animal generatū ex ſibi ſiḿi queadmodū et bufo: qm̄ in india maxīe multiplicant̄ ꝛ in nubia que ſunt regiones cal̄e vehemēter. Et nō eſt ei cura oīno quare cū videris hominem interimi ſubito ſine cā manifeſta ꝛ in loco deſerto ſuſpecto h̄ ſcias fieri ꝓpt̄ baſiliſcū. Et dixerūt empici ꝙ ſola muſtela habet a ꝓꝓetate interficiendi ipm ꝛ in hoc ꝯſiſtit fortior leone aut milite armato Armena eſt aīal ſiḿe baſiliſco in figura et opatiōe p̄ter ꝙ non interficit hora vna ſicut baſiliſc⁹: ſꝫ infra.iiij.dies. Sed idcirco apud medicos ſagitte toxicate ſagitte armene nūcupant̄ aut fortaſſis ideo ꝙ apud armenos fuit reꝑtus prim⁹ ei⁹ vſus. Aſpis ꝛ yrudo ſunt ſerpētes venenoſi quoꝝ eſt proprietas vt quē tetigerit morſu vel pūctura interficiant infra.ij. vl̄ tres horas neqꝫ eſt ei⁹ cura. Canis cū eſt rabid⁹ interficit ſuo morſu niſi ſubito ſuccurrat̄. Fit autē rabidus per aduſtionē humoꝝ ſui corporis et cōuerſionē cōplexionis naturalis in melancholiā aduſtā quēadmodū in hominib⁹ fit mania canina. Et ſigna canis rabidi et morſus eius ſunt rubor oculorū et ꝓiectio lingue extra os et intromiſſio caude inter crura ꝛ ſpuma currens ex ore et raucedo vocis et abhorrere ſocios et natos quare currit ſolitari⁹ et vult inuadere cui obuiat et fugiūt ab eo canes. Et dicit̄ ꝙ ſi liniatur panis ex ſanguine currente ex morſu canis rabidi non cōedunt eū canes alij. Et ſi emplaſtret̄ vulnus cum mica panis et ꝓijciat̄ galline nō comedet ex ea. Cū igitur canis hmōi momordit hominē et ſibi poſt alios dies ꝛ ad min⁹ inter dies xl.et q̄ttuor menſes ſuꝑuenerit timor aq̄ vehemens et raucedo vocis et dolor vulneris maior debito ꝛ diſpoſitio ad opationes melācholicas ſcias ꝙ fuit morſura canis rabidi quare ſi nō ſuccurratur fit rabidus et ipē ita vt mordeat homīes quib⁹ ſiḿr accidet ſicut ſibi qm̄ eſt ei⁹ morſus venenoſus et ſuꝑuenit difficultas anhelit⁹ velut in aſmate et venter ſiccatur ꝛ vrīna quādoqꝫ retinetur. ꝛ quandoqꝫ mingitur vrina nigra et quādoqꝫ lactea groſſa valde quaſi ſint in ea canes parui et quandoqꝫ ſubtilis aquoſa propter oppilationem et demum accidit prefocatio cū morte feſtina. Et dicit Auic. ꝙ nō euadet aliquis quem canis rabidus momorderit poſt ꝙ timor aq̄ ſuꝑuenerit quoniam ſignificat veneni malitiā totum corpus ꝑtrāſiſſe. Et dicit Raſ in diuiſionib⁹ ca.

de mordicatione animaliū venenoſorum. q morſus canis rabidi eſt ſuper alia venena maximi nocumēti: qm̄ eſt magis interficiēs q̄ alia ex eo q eſt eiꝰ conuerſatio inter homines p naturam. Cura eius et ꝓprie in principio infra tres dies ad plus cū adhuc eſt poſſibilis eſt vt ſtatim fiat cura generalis morſuū venenoſorū cum ligationibꝰ ꝛ vētoſis ꝛ emplaſtris attractiuis: ſil'r et cauterio cum ferro ignito: q ſi nō videt̄ ſufficere ꝛ mēbrum incipiat denigrari nō ſecurabitur eger niſi mēbrum totaliter emutilet̄ ſi fuerit poſſibile mēbrum remoueri ꝓut dictuꝫ eſt in cura generali. Et regat̄ cum cibis et potibꝰ impinguātibꝰ corpus. Sil'r ꝛ digeſtionibꝰ et euacuationibus queādmodū in paſſionibꝰ melācholicis quas diximꝰ caplo de ꝑturbatione virtutū ſenſitiuarum. §. de mania canina. verū qm̄ in hmōi regimine cadit potꝰ aq̄ frigide neceſſe eſt vt exhibeatur in vaſis obturatis: ita vt ipſam nō videat neqꝫ audiat cum potarit. Sūt preterea remedia quedā cōferentia a ꝓprietate queādmodū emplaſtrū ex rutha elixata et cōfecta cū butiro vaccino ſup locum. Et frequens vſus medicine de cancro q̄ ſic fit. ℞. cinerum cancrorū aduſtorū cum ſuis corticibus ſicut ſunt in teſta vl' fornace. ℥. x. gētiane. ℥. v. thur̄. ℥. j. terant̄ oīa et cribellentur et miſceantur ſimul detur ex eo omni die ſtatim a principio. ʒ. j. vel. ij. cum aq̄ frigida: qm̄ rabiem fieri prohibet anteq̄ ſit: et cū facta eſt mitigat et decidit. Similiter ꝛ cerotum. ℞. aceti lib. vnā et ſ. oppoponaci lib. j. diſſoluantur adinuicē in caſola et bulliantur donec fuerint inſpiſſata in formā vnguenti continue agitando cum ſpatula donec fuerint ꝑfecte cōmixta. Et cum infrigidatum fuerit reſeruetur omni die aliquid ex eo ſuper corium extendatur molle album et vulneri ſupponatur ꝑmiſſa cura generali: quoniā attrahendo mundificat et poſt hoc ſanat. Ad idem etiam confert vnguentū fuſcum famoſum virtute potenti. Lupꝰ cum fuerit rabidus facit accidētia canis rabidi. et ſigna et cura ſunt ſicut in cane rabido. Vulpes cū ſit rabida facit accidentia canis rabidi. et ſigna et cura ſunt etiaꝫ illius. Similiter eſt de muſtela rabida. Homo cum ſit rabidus et demoniū habens lupinū ſeu maniam caninā ſit eiꝰ morſus venenoſus et facit accidētia canis rabidi ꝑter q nō accidit timor aq̄ niſi fortaſſis rabies fuerit a principio ex cane rabido: vt diximus ſuperius. Et cura eius eſt cura canis rabidi. Eſt preterea cū morſus hominis aut alterius animalis eſt malus doloroſus ꝑter q ſit venenoſus propter aliquā malam qualitatē calidam vel frigidā vehementer qua differunt indiuidua inter ſe ſub eadem ſpecie vel ꝓpter rē acutā: vtpote ſpinam vel vnguem aut dentē ꝑuū derelictuꝫ in vulnere poſt morſuram quare tardatur conſolidatio in eis queādmodum accidit ꝛ in pūcturis apū et veſparū et calcariū et fuſorum filantium mulieris et gladijs rubiginoſis q̄re oīm vna ꝛ eadem eſt cura ſcilꝫ vt a principio fiat emplaſtrū ſuper locum ex cepis crudis et ſale ꝛ melle ꝛ cepis ſimul cōmixtis et incorporatis qđ dimittatur ſupra vulnus per diem vnam et noctem: quoniā malā complexionem alterat et vulnus ſeu morſurā dilatat ꝛ mūdificat partem ꝑfecte. Similiter et emplaſtruꝫ ex farina fabarum et rađ. feñ. coctis in aqua et aceto. Deinde expreſſis et piſtatis in mortario et incorporatis cum melle diſpumato. Poſtea vͦ cōſo-

lidetur cum vnguento fuſco vſitato et ꝓprie cum timor eſt de ſpina vel vngue vel aculeo vł dente derelicto in vulnere efficaciter: ⁊ poſt hoc labia eius conſolidat perfecte. Sunt autem adhuc genera plurima ſerpentū venenoſorum velut dracones et nominati ſurdi: ſed nos ipa p̄ter mittimus: quoniaꝫ per parū nobis obuiāt in frigida regiōe. Et cū obuiauerit ſufficiet ī eis cura gn̄alis.

¶ Tractatus quartus cuius ſunt.xij.capitula. Primū eſt de decoratione capillorum.

Decoratio eſt rectificatio diſpoſitionum malaꝝ que fiunt in corpore maniſeſte velut in capillis et cute verū quoniam partes huiuſmodi non ſunt principales neqꝫ nobiles per naturā que ſint neceſſarie ad ſubſiſtētiam indiuidui: idcirco doctrina de ipſis nō eſt niſi ad cōplemētum artis medicine. Dicam⁹ autē primo de capillis quoꝝ decoratio ꝯſiſtit in de depoſitionibus que ſunt eorum generatio et eorū euulſio in locis in quibus id volumus et eorum fixio et eorū coloratio ⁊ eoꝝ accidentie ꝯſeruatio ⁊ eoꝝ criſpatio vel rectificatio ⁊ eorū cōſolidatio cū ſcindunť et eorum elongatio ꝑfecta: de quibus om̄ibus breuiter ꝑ ordinē dicam⁹. Generatio capillorum cū non ſunt ſiſr et eorū multiplicatio cuꝫ ſunt in mēbro in quo id volum⁹ ꝑficitur ex reductiōe corporis ad caliditatē ⁊ ſiccitatem q̄ ſunt cauſe ꝓductiue capilloꝝ cum cibis ⁊ potibus ⁊ medicinis calidis ſiccis ꝑ naturam fame ⁊ ſiti ⁊ exercitio forti in ieiuno: localia remedia v̄tutis cōſimilis ſiēt poſt illud adhibēda. Fricet ergo locus om̄i die ſepi⁹ cū cepis ⁊ allijs aut ſinapi aut ſpongia marina aut panno laneo aſpero donec vlceretur. Et ilico poſt fricationem liniatur ex vrina propria actu caľa aut lixiuio acutiſſimo facto ex cinere quercus aut oleo laurino aut oleo laterino aut oleo veteri in quo cinis capilloꝝ veneris aduſtoꝝ fuerit diſſolutus: qm̄ poſt eius vſum ⁊ frequentiā diuturnam pullulabunt ſtipites capillorum quos tunc abradere cōuenit om̄i ſeptimana ſemel cum raſorio ſicco ſup loco ſepius refricato donec videantur ſufficiēter inſpiſſari. Ex quibus ſcire potes ꝙ in corpore frigido et humido ꝑ naturam ſexum regionem ⁊ etatē difficile aut impoſſibile eſt pilos generare multos. Medicamen auteꝫ nobile curans caluiciū non factum per naturam quod allopeciā medici vocauerūt ſic ſit ſm̄ Meſ. in ſuo de appropriatis. ℞. euforb. ſpume maris ſimi columbini.an̄.ʒ.vnam. elľi albi ſemis ruthe montane radi cum canne combuſtarum corticum anelanarū aduſtarum corticum caſtanearum naſturtij ſinapis arthemeſie ſtercorꝫ murꝫ ſulphuris vini ſpice ⁊ capſie.an̄.ʒ.ß. amigdalarum amararum aduſtarum cum corticibus ſuis et capillorum veneris aduſtorum corticis pini aduſti thuris mirrhe.an̄.ʒ.iiij.teranť oīa ſubtiľr ⁊ cribelleť. Et ſ ex eis vnguētū cū oľo de rafano vel laurino vł oľo ro. vł vino ro. ſi aliđ ꝯſto nō ſit cū vino puro veteri amaro vel cū ſucco cepe acute vł ſquille. Et ex illo caput vnge ſero cum vadis dormitum premiſſa fricatione ſupdicta. Et ſi fieret ſcarificatio an̄ fricationē meliꝰ penetraret et dimitte ſic ꝑ noctē totā capite vndiqꝫ cū pānis caľis coopto ⁊ in craſtino laua cū aq̄ decoctiōis ficle ⁊ fabaꝝ aut cum lixiuio aut cū vino veteri ſine intermiſſiōe donec fueris curat⁹. ⁊ ſi voluerꝫ ipꝫ

aromatizare adde parũ muſci. De dicamen aliud ſm eundẽ ꝯferens a ꝓpetate ſic ſt. ℞. carniũ limaciarum ⁊ ſanguiſugarũ ⁊ apũ ⁊ veſparum ⁊ ſalis cocti añ. p. e. pone in vaſe vitreato hñte foramina multa ĩ fundo eius ſicut cribratoriũ: ⁊ pone ſub eo vas vitreũ ⁊ manabit poſt diẽ ⁊ noctem humiditas q̄ cõſeruet in vaſe ⁊ qñ oportet fricet ſup locũ calidũ poſtq̄ ipſm ꝑus fricueris vehementer cũ pãno aſpero aut ſpõgia marina. Euulſio capillorũ in quibus id volumus vtpote ſuplicijs aut manibus aut collo fit duobus modis. vno q̄dem tꝑali remouẽte capillos tñ nõ ſtipites eorum: quare regñari poſſunt poſt dies paucos cũ pſilotro quod ſic fit. ℞. calcis viue. ʒ. j. arſenici citrini. ʒ. j. terant ſubtiliſſime atq; cribellẽt ⁊ cũ aqua calida incorporent velut in formã vnguẽti liquidi. vel ſi magis fortificare volueris pone ad ſolẽ calidũ p dies plurimos ſumendo tãto magis de aq̃ a ꝑncipio ne poſſit condẽſari ⁊ oĩ die cũ puluere recenti calcis viue ⁊ arſenici renouãdo donec ad tantã acuitatẽ ꝑueneꝛit vt pẽna illinita denudetur. Ex hoc igit vnguẽto vngat locus leniter ſine fricatiõe in eſtuario vel alio loco vel mẽbro inclinato ſup saporem aq̃ calide: ⁊ cũ ad horã ſteterit ⁊ pili ſint oẽs corroſi abſtergat leuiter cũ manu ⁊ abluat locus cũ aq̃ tepida primo donec pſilotrũ totaliter abluat: ⁊ poſt hoc cũ aqua frigida donec locus confortet. verũ qm̃ pſilotrum eſt corroſiuũ cauendũ ne defluat p mẽbra circũquaq;: quare liniant cũ oleo roſ. mixto cum albuminibus ouorum ⁊ aqua roſ. vel populeon ⁊ fiet corroſio cutis in loco depillato. Conſolidet cum vnguento albo vſitato. Alio modo euelluntur capilli radicitus: ita vt nunq̄ renaſcant: ſed illud eſt rarum ⁊ difficile

valde. Extrahant igit a principio radices ſingule capillorum cũ forpicibus: ⁊ poſt hoc liniat pſilotrũ predictum diſſolutũ cũ aceto in q̊ pul. opij aut iuſquiamus fuerint diſſoluti vndiquaq; ſup locũ donec pori cutis indurent ⁊ radices capillorum penitus auferent. Tũc ergo linieris oĩ die ſup locũ vnguentum inſpiſſans cutim ⁊ calloſam faciẽs quod ſic ſt. ℞. aluminis. ℥. ß. ceruſe. ℥. j. dragãti gumi arabici ſan. draco. maſticis thuris añ. ℥. j. opij. ʒ. j. terant oĩa ſubtiliter ⁊ cribellent ⁊ incorporẽtur cũ aqua roſ. vel oleo ro. vel oleo mirtino vel ſucco neſpillarum ⁊ prunorum ponticorũ vel ſucco iuſquiami recẽtis vel aqua decoct. ſe. iuſq̄ami addẽdo in quolibet eorũ modicum aceti. Et ſi capilli poſt tꝑs regenerari videant redeat a principio ad curam totiẽs donec cutis inſpiſſet et mala cõplexio calida alteret. Ʃfirio capillorum perficit cũ reductione corporis ad craſſitudinẽ ⁊ pinguedinem ſi fuerit macrũ tenerũ: aut ad extenuationẽ ⁊ macillentiam ſi fuerit ſquallidũ groſſum. Duobus nãq; modis cõueniẽs accidit caſus capillorum. Uno modo ꝓpter ſiccitatẽ ſtipticitatem ⁊ ſtrictitudinem pororum velut accidit in ſenio et poſt egritudines perdurãtes. Alio mõ ꝓpter cutis molliciẽ ⁊ pororum laxitatẽ velut in ydropiſi ⁊ cachecia: quare regatur corpus in contrariũ cum cibis ⁊ medicinis ꝯtrarijs ſm humiditatẽ ⁊ ſiccitatẽ temperatis: non ſm caliditatẽ ⁊ frigiditatem. Et purgetur humor dñans ⁊ ꝓpꝛie ſalſum flegma: ꝑut dicemus ca. de ſcabie ⁊ pruritu. Localia võ remedia poſt hoc ex rebus ſtipticis miniſtrentur. Quorum primũ atq; debilius eſt vt omni die membrũ abluatur cum vino rubeo põtico: aut cum lixiuio debili facto ex aq̃ pluuiali ⁊

cinere quercus ꝛ vitis albe: aut cū decoc.roſ. balauſtiarū plantaginis rubi cupularum glandiū mirtilloꝝ corticum granatoꝝ aut cū aqua calida in q̄ pul. thuris ꝛ gumi ara. et maſticis fuerit diſſoluta. Sꝫ fortiꝰ predictis eſt hoc vnguentū. Hebemeſ. ℞. corticum cāne caſtanearū ꝛ corticū auellanarū aduſtarum et granoꝝ mirti añ.ʒ.iiij. abſinth. gallarū añ.ʒ.ij. terantur omnia in vltimo atqꝫ cribellenſ ꝛ cum oleo roſ. ꝛ mirtino conficiantur: addita cera rubea ſufficiēti. Et inūgatur ex eo caput raſum omni ſero ꝛ in craſtino abluaſ cū aliquo liquorū predictorum. Item vnguentū expertuꝫ. ℞. capill. ve. aduſtorū corticū pini torrefacti donec poſſit cōteri ꝛ puluerizari granoꝝ mirti granoꝝ granatorum ꝛ cortic. eoꝝ cortic. nucuꝫ gallarū cipreſſi auelanarū aduſtarum cortic. papaueris cortic. rubi omniū añ.ʒ.j. teranſ et cribellenſ ꝛ conficianſ cū oleo roſ. ꝛ modico lapdani vel terebētine ꝛ inūgaſ ex eo actu calido vt prius. Et ſi ipſum aromatizare volueris adde calami aromatici gariof. cinamomi electi et ſimiliū. Uerum qm̄ vnguentum hoc quod p̄ceſſit denigrat capillos auferanſ galle ꝛ cortic. nucū ꝛ granatorum: ꝛ reliqua dimittanſ: ſed fiet minoris opatiōis. Coloratio capillorum nō eſt fieri poſſibilis niſi in capillis canis vel albis vel ſubalbidis: qm̄ alij colores nō recipiunt tincturam aliquā vel diminutam et falſam: velut in picturis demōſtrātur. Modus igitur flauos faciendi capillos atqꝫ auratos ſic fit. Decoquantur palee ordei vel auene in lixiuio non acuto: poſt hoc colleſ per hunc puluerem. ℞. raſurā buſſi liquiritie cortic. mediane ſambuci berberis añ. ꝛ fiat illud totiens donec lixiuium citrinetur cū quo ſepiꝰ caput abluatur ita vt nō fricef donec exiccetur. Nō ſi colorē huiuſmodi volueris facere fixum adde aliquid maſticis gumi arabici thuris dragantiin lixiuio diſſoluendo. Modꝰ vo brunos ſiue fuſcos faciendi capillos eſt vt frequēter abluatur caput cū lixiuio debili nō acuto poſtq̄ in eo per diē ꝛ noctē infuſa fuerint: ꝛ poſt hoc ad ignē bullita folia roſarum ꝛ modicū vitreoli ꝛ gumi arabici. Et ſi fortificare volueris adde modicū pulueris alcanne vel pulpe granatoꝝ. Et ſi iterū magis fortificare volueris ita vt color fiat brunus cū obſcuritate adde aliquid ſucci cortic. nucum recentium et dimitte capillos ad vmbram exiccari. Poteſt aūt ſuccus huiuſmodi per totum annū reſeruari ſi colligatur dum adhuc nuces non ſunt mature: ꝛ colletur ꝛ parumper ad ignē bulliatur. Modus vo rubeos faciendi capillos fit cum ablutione capitis ex lixiuio debili in quo ſan. draconis vel rubea tinctoꝝ fuerint diſſoluta. Et ſi volueris vt color huiuſmodi permāeat q̄diu capilli ſteterint adde aliquid gumi arabici ꝛ vitreoli ſicut prius. Modus autem nigros faciendi capillos fit cū reiteratione plurima coloꝝ predictorum: quoniā illud quod a principio facit capillos vel canos fieri flauos facit poſt hoc fieri brunos deinde nigros: quoniā minoraſ dyafanum lucidum ꝛ multiplicatur opacū terreſtre. Quod ſi ſubito ꝛ vice vna capillos nigros facere volueris ablue eos cum lixiuio debili in quo pul. gallaꝝ cipreſſi lithargiri ꝛ ſallis gēme fuerit diſſolutꝰ aut acacia ꝛ corticis nucis ꝛ corticis granatorum. Modus vo albos faciendi capillos id eſt vt remittaſ eoruꝫ nigredo fit vt abluatur primo caput cuꝫ lixiuio debili in quo ſapo fuerit diſſolutus

Deinde poſtꝙ ſiccētur perfecte fumigetur cum ſulphure poſito ſuper carbones: ⁊ poſt hoc inūgatur cum hoc vnguento. ℞ corticū mediane ſambuci exiccatarū piſorū excorticatorum ſulphuris enule ſicce ſtercoris hyrundinū ſemis raphani gumi arabici omniū añ. ꝙtum volueris. terantur ⁊ incorporētur cū vaccino felle ⁊ modico aceti donec redeat ad formā vnguēti. Vel vngatur cum oleo ſambucino om̄i die donec incipiat color albus apparere. Iſta tamē tinctura eſt omniū difficillima ⁊ que raro fit per artē: ſed plurimum ad eam confert ablutio capillorum aſſidua cum lixiuio feruēti ⁊ infuſio eorum in ipſo: quoniam manibus tangi non poteſt ⁊ eorum expoſitio ad ſolem calidū capite nudato: quoniā ſicut calor corporis cutim denigrat cū ſit humida per naturam: ita capillos dealbat cuꝫ ſint ſicci terrei per naturā. Capillorum preſeruatio a canitie feſtina completur cum reductione corpis ad caliditatē ⁊ ſiccitatē cum cibis et potibus aſſis vel frixis ꝯditis cū pipe et ſinapi vel melle. ſimiliter et cum medicinis purgātibꝰ flegma et cuſtodia a nauſeatiua ſatietate atqꝫ ebrietate. Quod ſi repletio quādoqꝫ acciderit feſtinet ad vomitū pro poſſe. deuitet cibos hūidos vt ſunt brodia ⁊ olera atqꝫ carnes elixate: quoniā humiditas diſponit ad putredinem quā canicies comitatur velut apparet in ſtercoribꝰ antiquatꝫ. Abſtineat a vino propoſſe: quoniā et ſi ſit calidū ſiccū poſtꝙ fuerit digeſtum: ipſum tamē a ꝓprietate cito rapitur ad neruos ⁊ cerebrū priuſꝙ perfecte digeratur: ſimiliter ⁊ acetum. Sed bibat mellicratū aut claretū aut medonē. Caueat preterea ab infrigidatiōe cerebri ex ablutionibus capitꝫ cū aq̄ frigida vꝉ aq̄ roſ. vꝉ aere frigido vētoſo. Similr̄ ⁊ a ſuffumigatiōibꝰ ex camphora ⁊ argento viuo vel ſpodio vel ceruſa vel lithargiro. Somnū non multiplicet ilico ſuper cibū. Conetur om̄i die cū ſurgit de lecto ad euacuationem ſuperfluitatū capitis per nares ⁊ palatū cū raſcationibꝰ ⁊ ſternutationibus atqꝫ tuſſi. Medicina preterea tardans caniciē a ꝓpetate eſt trifera minor: quoniā calefacit et ſtipticat cerebrū virtute ſublimi que ſic fit. ℞. mirabolanorū bellericorum emblicorū indoꝝ kebuloꝝ añ. partes equales. terantur ⁊ inūgātur ex oleo cōmuni ⁊ poſt conficiantur cum melle cocto ⁊ bene diſpumato: de qua ſumatur omni die in ieiuno ad modū caſtanee cum modico vini puri veteris vel mellicrati. Criſpatio vel lenificatio capillorum fit ꝓprie poſt humectationē ipſorū cum lixiuio vel aliquo liquore: quoniā ſi volumus ꝙ criſpentur oportet vt voluātur circa vel circa ferrum calidū intricationibus diuerſis. Et tūc firmetur cū faſcia ſub huiuſmodi figura donec perfecte fuerint exiccati. Quod ſi ſicci fuerint a principio nullatenus per huiuſmodi operationē criſpantur: quoniā ſiccitas hoc habet proprium vt difficile terminetur termino alieno: humiditas vō faciliter ex quacūqꝫ cauſa Et hec quidē criſpatio tēporalis neqꝫ perdurat tēpore lōgiſſimo. Nō ſi magis perdurantem facere volueris abradatur caput quāto profundius erit poſſibile: ⁊ abluatur omni die ſepius cū vino veteri calido amaro vel cum lixiuio acuto. Et cum capilli oriri ceperint inuoluantur aſſidue ⁊ nequaꝙ cum pectine diſſoluantur donec ipſorum tortuoſitas fuerit roborata. Dixerunt tñ medici ꝙ criſpitudo perpetuari nō poteſt niſi cū fue

rit ex toꝛtuoſitate poꝛoꝝ cutis quã nec infirmitas nec ſenium relaxat. Si vͦo volumus vt rectificent̄ opoꝛtet vt poſt ablutionem capitis cum pectine foꝛtius diſtrahantur et ſub figura huiuſmodi firmētur cum faſciis. Et ſi fieret ablutio capitis aſſidua cum aqua maluarū maluauiſci fenugreci pſillij ſemis lini quã ſequitur fricatio cum pectine infuſo ſepius in eodem melius fiet operatio: quoniã vniuerſaliter omne quod pꝛohibet ſciſſuras capilloꝛum atq̃ ipſos elongat: ſimilr̄ ⁊ lenificat ⁊ applanat. Et huiuſmodi quidem virtutis ſunt res humide muſcillaginoſe. Conſolidatio capilloꝝ cum ſcinduntur ⁊ ipſoꝛum elongatio perficitur cum humectatiōe capitis cū cibis ⁊ potibus impinguātibus atq̃ medicinis vnctuoſis: qm̄ ipſoꝛum ſciſſio: ſimiliter ⁊ accurtatio non accidit niſi ꝓpter ſiccitatē: queadmodū in lignis apparet dum areſcunt. Abluātur ergo ſepius capilli quaq̃ die cum aqua decoctionis maluarum vel fenugreci vel althee vel pſillij vel ſeminis lini vel ſeminis citonioꝝ aut cum aqua et oleo ſimul cōquaſſatis. Et ſi ipſam aromatizare volueris adde cinam̄. electi.i.calami aromatici q̄titatē paruam ⁊ fac bullire modicum: fricētur quādoq̃ leniter pꝛeter ꝙ rūpantur cum pectine linito ex muſcillagine pſilij vel fenugreci vl̄ ſemis lini vel ex adipe galline vl̄ lardo ⁊ pꝛopꝛie apud ſomnū. Craſtino vͦo abluant̄ cū lixiuio debili vel aqua tepida ſupꝛadicta: neq̃ deficcent̄ in ſole calido: ſed in vmbꝛa.

¶ De furfuribus capitis. Cap. ij.

Furfures ſunt ſquame albe parue ſubtiles que ſeparant̄ a cute capitis aut alioꝛū membꝛoꝝ cū eoꝝ moꝛdicatione vehemēti. Fiunt aūt a mala complexione calida ſicca aduſta dominante ſuper coꝛpus aut membꝛum. Et hec quidem complexio aut eſt ſine materia: et pꝛopꝛie cum eſt parua recens: quare ſolis alterātibus curatur: aut eſt cū materia poſt malam cōplexionem generata: qualis eſt cholera rubea et flegma ſalſuꝫ: ⁊ pꝛopꝛie cū eſt perdurans difficilis antiquata. Et hic indiget apud curam. pꝛimo quidē mūdificātibus cauſam. ſecūdo rectificātibus diſpoſitionē. Cura ei⁹ eſt cū fuerit recēs modica vt caput radatur a pꝛincipio vicib⁹ frequētatis ⁊ abluatur omni die ſemel vel bis ablutionibus duabus ſuper ſe fricatione ſtudioſa: quare pꝛima fit riptica abſterſiua que fit ex lixiuio foꝛti acutiſſimo: vel ex aqua calida decoctionis ſinapis ſeminis raphani et aneti: vel ex aqua decoctionis caulium recentiū: vel ex aq̄ et melle: vel ex aqua calida in qua farina fabarum ⁊ furfuris et cicerum ⁊ piſoꝛum ⁊ lupinoꝛum fuerit diſſoluta vel ex lacte amigdalarum amaraꝝ: vel ex aqua in qua pul̄. ſulphuris ⁊ aluminis ⁊ baurach fuerit diſſolutus. Scd̄a vͦo ablutio fit leuis mollificatiua que fit ex aqua tepida ſola vel ex lacte dulci recēti ſolo vl̄ ex aqua ⁊ lacte ſimul mixtis vl̄ ex aqua ⁊ oleo cōmuni vl̄ ex oleo roſ. vel violato ſimul cōquaſſatis. vel ex aqua decoctiōis maluaꝝ maluauiſci althee ⁊ ſeis eoꝝ vel ex adipibus anatis anſeris ⁊ galline vel ex aq̄ decoctiōis fenugre. pſillij ſe. lini vel ex aqua in qua dꝛagantum fuerit diſſolutū. Et ſi fierent ablutiones riptice fierent om̄i ſero cuꝫ itur ad lectū ⁊ ablutio mollitiua in craſtino ſuccederet ſanitas feſtina. Si vͦo fuerit hec paſſio foꝛtis antiqua digerat̄ pꝛimo materia et eua-

cuetur put dicem⁹ ca. primo de ſca
bie et pruritu. poſt hoc vo ſequant
localia pdicta. Nutriat carnib⁹ eli-
xis nō fumigat[is] et iurib⁹ eorū: bibat
aquā purā vel vinū debile limphatū
vltra medietatē. Abſtineat a cibis
acutis vt ſunt cibi in qb⁹ ponit mul
tum ſalis aut pipis aut ſinapis. ſilr
et ab acruminib⁹ vt ſūt acetū agre-
ſta allia cepe et porri: qm ſola dul-
cia vel aquoſa generant ſanguinē
non mordacem.

Emperica. Furfures capitis et ſciſſu
ra capillorum ex eiſdē fiūt cauſis qre
vt plurimū ſimul accidūt et curātur
cū eiſdē: et ipſa iā dixim⁹ cap. primo
pcedenti. Furfures pterea fiunt in
capite queadmodum ſcabies ſicca
pruritiua ſup corp⁹ totū quare cura
ſcabiei q dicet primo ſequenti cap.
pñtibus ſublimiter ſuffragatur.

Pronoſticatio. Furfu-
res cū fuerint fortes difficiles pre
parant ad lepram.

¶ De pruritu et ſcabie
corporis. Caplm. iii.

Cum ſupra corp⁹ totum
dñat mala cplexio di-
uerſa calida ſicca aduſta
generātur hūores acu-
ti ex quib⁹ cū neqȝ mē
bra fluxerint fiūt hūiditates nitro-
ſe mordaces. Et ſiquidē hec mala
cōplo fuerit ſine materia oīno vel
cū materia pauca ſicut cū eſt pauca
recēs facilis accidit ex ea diſpō cu-
tis velut furfures aut ſquame ſicce
quā quidē diſpoſitionē pruritū aut
ſcabiē ſiccā vocauerūt. ¶ Cum vo
iſta cōplexio fuerit cū materia pl'i-
ma ſicut cū eſt fortis antiquata acci
dit ex ea cutis diſpō cum bothor ex
puſtulis diuerſis quā ſcabiē hūidā
appellarūt: et fit cum ea multitudo
pediculorum et lēdiū: qm ex hmōi ma
teria gñantur aduſta qlis eſt ppria
cho. ru. vel nigra: ſilr et flā vel per
aduſtionē flātis naturalis plurimā
vel cholere pmixtionē. Accidit aūt
hec paſſio illis qui plurimū vtūtur
cibis acutis: vt pote in qb⁹ mltū ſa-
lis ponit aut piper aut ſinapi. aut al
lia aut cepe aut vinū vet⁹ purum ama
rum: et caſeus antiquus et legumia
omīa et ppie lentes et milliū et pa-
nicū. Silr et qui cibis facillime cor
ruptibilibus nutriūtur: vt piſcibus
lacticinijs olerib⁹ fructib⁹ arboris:
et ppie cū ſup ipſos mouent moti-
bus inordinatis donec adurant ve-
lut accidit in pueris guloſis: ſilr et
qui pter ſolitū et debitū negligunt
ablutiones corpis a ſordicie et ſudo
re et balneationes et pānorū muta-
tiones: mēbra nāqȝ extrinſeca et p-
prie cutis ſunt p naturā debilia fa-
bricata: vt oīs interiorū ſupfluitas
ad exteriora ppellat: vt ait Gal. vi.
de accidēti et morbo.

Methodus. Cura eius eſt cum re
cēs ſicca facilis ſolis indiget alterā
tib⁹ ad frigiditatē et hūiditatē qre
balneet multotiēs in aq dulci tepi-
da pura aut i aq decoctiōis maluarum
viol. althee florum cāomille aut mel-
liloti aut in aq decoctiōis fumiterre
et maluarum et foliorum ſalicis et popli:
qm reſoluit et humectat cū lenitate
et in ipa fricetur aſſidue ex farina
furfur. et fabarū cicerū et piſorum
addito modico ſalis. Et poſt exitū
a balneo inūgatur ex vnguento al-
bo vſitato vel vnguento alio quod
iam dicem⁹. Et huiuſmodi balnea-
tionem cum inūctione viciſſim aſſi
duet diebus pluribus donec cure-
tur. Regatur cibis et potibus hu-
midis valde: ſed frigidis modera-
te ex quibus ſunt carnes recentes
laudabiles elixe cum lactucis cucur
bitis bletis et ſimilibus. et pultes ex

farina ſimule vel ordei vel auene cū lacte dulci cōditi. Bibat vinum album aquoſum mixtū cum aqua plurima vel ydromel aquoſum vel iulep vel aquā frigidam puram. Abſtineat ab omībus acutis ſupradictis: ſimiliter ⁊ ab acruminibus vt ſunt acetū ⁊ agreſta: niſi fortaſſis aliquid ex ipſis guſtauerit gratia puocationis appetitus. Abſtineat etiam a dulcibus vehemēter: ſicut eſt mel aut cibus vnctuoſus: vtpote in quibus plurimū adipis aut olei aut butiri permiſcetur: quoniā facile inflammātur ⁊ in cholerā conuertuntur. Sola nanq; inſipida et aquoſa vel dulcia moderata vel acetoſa non fortiora generāt ſanguinē non mordacem. Cura eius cum eſt fortis ātiquata ⁊ cum qua vrina fit citrina vehemēter indiget a principio purgationibus humorum aduſtorum. Fiat igitur in primis flebothomia baſilice dextre vel ſiniſtre ſi ſcabies regionē ſuperiorem corporis occupauerit aut ſaluatelle pedis dextri vel ſiniſtri ſi tenuerit inferiorem. Poſt illud vero ventoſent partes ſcabioſe cum ſcarificationibus pfundatis in balneo calido: qm̄ huiuſmodi flebothomia et ſcarificatio extrahunt ſanguinis maſſam aduſtam intus et extra venas reſidentem necnō corpus refrigerant manifeſte. Similiter ⁊ ſanguiſuge ſuper membra ſordida applicentur. Poſt iſta vero omnia digeratur reſiduum materie quod neq; flebothomia extrahere potuit pp̄ter ſui groſſitiem aut adherentiam viſcoſam: neq; ſcarificatio nec ſanguiſuga educere potuit pp̄ter ſitus profunditatē cū ſirupo de fumoterre. Cuius deſcriptionē ponit Meſ. in ſuo antidotario. duplicē ſc; maiorē et minorē: ſed maior eſt melior que ſic fit. ℞. mirabolanorum citrinorum kebulorum an̄. ℥. xx. vel mirabolanorum omniū. v. an̄. ℥. decē. florum bugloſſe et borraginis viol. abſinthij cuſcute an̄. ℥. j. liquiritie ro. an̄. ℥. ß. polipodij epithimi an̄. ℥. ſeptē prunorum ⁊ paſſularū an̄. lib. ß. tamarindo. caſſiefiſtul. an̄. ℥. ij. hec oīa bulliāt in aq̄ lib. decē vſq; dum deueniat in lib. tribus ⁊ cū ſucco fumiterre recentis cocti et depurati atq; collati ⁊ zuccari an̄. lib. iij. fiat ſirupus de quo potetur omni die in aurora. ℥. ij. cum ℥. quattuor aque calide. Et ſi volueris ipm̄ acuere adde ſcamonee. ℥. ß. hic nāq; ſirupus ſtomachū ⁊ epar ⁊ ſplenem confortat opillationes aperit icteritiā nigram ⁊ citrinā tollit colorē corporis efficit bonū morbos cutis ſanat: ⁊ proprie quorum materia ſunt humores aduſti ſalſi: ſicut eſt ſcabies impetigo ſerpigo lepra morphea: qm̄ ipſorum maliciā corrigit atq; leniter educit quaq; die faciens bis vel ter aſcellare. Purget deinde cum pillulis de fumoterre que ſic fiunt. ℞. mirabolanorum citrinorum et kebulorum ⁊ indorum an̄. ℥. v. aloes epatici epithimi an̄. ℥. vij. dyagredij. ℥. v. Informētur pillule cū ſucco fumiterre aut cū aqua decoctionis eius. Et detur ex eis. ℥. j. ⁊ ß. ſero cū itur dormitū ſine cena. Vel ſi p̄ſto aliud nō fuerit digeratur cum ſirupo acetoſo cōpoſito ex aqua decoctiōis fumiterre ⁊ prunorum ſiccorum ⁊ viol. Et purgetur cū yerapigra gal. vel electuario de ſucco roſato laxatiuo. Poſt purgationes igit ſepius reiteratas procedatur ad remedia localia ſupradicta.

Emperica. Sirupus digerens materias aduſtas: ſimiliter et educens a quacūq; particula corporis noſtri ſic fit. ℞. florum borraginis florum bugloſſe endiuie epatice roſ. viol.

cicoree cuſcute lactuce ana. ℳ. ß.
florum camomille melliloti florum
ſambuci corticis eiꝰ mediū lappacij
acuti ⁊ rotūdi ſcabioſe tapſi barba
ti fumiterre anā. ℳ. quartā partē.
prunorum ſiccorū ⁊ paſſularū anā. ʒ.
iij. caſſiefiſtule tamarindo. anā. ʒ. j. ⁊
ß. mirabolanorū citrinorū ⁊ kebulo-
rum indorum anā. ʒ. ß. ſcamonee ma
ſticꝫ anā. ℈. ij. decoquātur preter ſene
thimū epithi. ⁊ cū modicū bullie-
rit ab igne deponatur: ne fortaſſis
eorū virtus ab igne reſoluatur: tunc
colletur ⁊ ſirupiſetur cum lib. vij. zuc
cari. ⁊ de eo bibātur omi die. ʒ. iiij.
ſine additione aque: quoniā fiet per
ſe ſubtilis aquoſus ſufficiēter. Itē
farmacum leuiter euacuās humo-
res aduſtos a corporibus delicatis
eſt ſerū vel lac acetoſum cū ex ipſo
bibitur lib. j. vel ß. in aurora. Quod
ſi parūper acuere volueris infunde
in ipſo per noctem integram mira
bolanorum citrinorū ⁊ kebulorū anā.
℈. ij. poſtꝙ piſtata fuerit groſſo mo
do ⁊ poſita circa occaſuꝫ ſolis in ſe-
ro actu calido et craſtino collata et
expreſſa diligēter. Pillule preterea
nobiles ad idē que pillule de aloes
nuncupātur. ℞. aloes boni. ℈. ij. mi-
rabolanorū indorum. ℈. ij. ſene epi-
thimi ſcamonee maſticis anā. ℈. ß. in
formentur cū ſucco fumiterre vel apij
vel ſero caprino. ⁊ detur ex eis a. ℈.
j. vſqꝫ ad. ℈. ij. Electuariū ad idem
quod dyarob cuꝫ turbith appellatur.
℞. turbith albi ⁊ electi. ʒ. j. zinzib.
ʒ. ß. gariof. cinamomi anā. ℈. ij. dya-
gredij. ℈. ij. zuccari lib. j. ⁊ detur ex
eo. ʒ. ß. vel. ℈. vj. Puluis ad idem.
℞. turbith. ℈. ij. reubarbari. ℈. j. her
modactilorū. ℈. j. et ß. zinziberis. ℈.
ß. zuccari. ʒ. ij. et ſit totū doſis ſua.
Et ſi reubarbarū habere non pote
ris pone dyagredij ꝙtū eſt medie-
tas ipſius. Vnguentū cutim mūdi-
ficans a pediculis ⁊ ſcabie ſic fit.
℞. argēti viui extincti cathimie ar
gēti arſenici rubei ⁊ citrini ſcabio-
ſe ellebori albi ſtafiſagrie hermo-
dactilorum lithargiri ſalis ſulphu
ris anā. quātum volueris de omibus
vel de quibuſdā. terātur omnia ſub-
tiliſſime ⁊ cum oleo vel axūgia vel
aceto vel ſucco abſinthij vel vino cō
ficiantur in forma vnguenti ⁊ ex
ipo corpus inūgatur pluribus die-
bus in loco calido: ⁊ ꝓprie poſt pur
gationem: deinde ſordities diligen
ter in balneo abſtergātur. Eſt nā-
qꝫ tante efficacie vt ipm per ſe ſo-
lum cum balneo ſepius refricatiuū
excuſet medicum a purgatione. Et
ſi cingulus vel veſtis ex eo liniatur:
liberat a lendibus ⁊ pediculis defe
rētem. Et ſi magis ipſum ſtiptica-
re volueris adde modicū cere ⁊ te-
rebentine ⁊ ex albuminibus ouorū.
Eſt nāqꝫ fere continēs omnia ſim
plicia putredinē prohibentia ⁊ ver-
mes natos ex putredine pernecan-
tia preter aloes et fel et mirrham:
que ſi placuerit apponantur. Bal-
neum preterea materias ſcabiei re-
ſoluēs atqꝫ corpꝰ pulchrificās fiat
ex aqua decoctionis ſcabioſe fumi-
terre florum camomille apij ſtafi-
ſagrie melliloti lappacij acuti ⁊ ro
tūdi ⁊ tapſi barbati. vel ex aqua ca-
lida in qua ſulphur et ſal ⁊ alumen
diſſoluta fuerint vel ex aquis tina-
rum: quoniā ſunt ſulphuree vel alu
minoſe per naturam: queadmoduꝫ
et aqua maris amara eſt atqꝫ ſalſa
per naturam. Hec paſſio cum non
accidat vt diximus niſi poſt malam
complexionē calidam ⁊ ſiccam adu
ſtam videtur neceſſe vt cum ipſa
corporis habitudo fiat gracilis ex-
tenuata: immo ⁊ illud eſt cōuenien
tius: vt quādo corpus preter natu-
ram cepit extenuari ſcabies ⁊ pru-
ritus aſſequatur: queadmodū oſten
ditur in decrepitis ⁊ caleſcentibus

ꝓpter egritudines diuturnas. Ex q̄bus ſcire potes ꝙ ars impinguādi corpus macrum quā ſcribemus inferius ꝓprio capl'o preſentib⁹ ſubli miter ſuffragatur.

Pronoſticatio.

Scabies ⁊ prurigo cū fuerit fortis difficilis autiquata leprā ſignificat affuturam. Item ſcabies cum acci dit infantibus aut pueris paruulis curari non debet: quoniā fortitudi nem virtutis naturalis ⁊ mundificationem ſanguinis mēſtrui ſignificat in poris corporis derelictis et a lepra futura preſeruat. Item ſcabies cū accidit in corpore poſt egri tudines diuturnas aut acutas cum alleuiatione viſcerum membrorum interiorum et cōſtantia virtutis et bonitate appetit⁹ criſim ſignificat ſalutarē. Si vͦo grauitas in interio rib⁹ remanſerit aut morbi longitudinem aut recidiuā ſignificat affuturam: niſi fortaſſis patiēs errauerit in dieta ⁊ cibū ſuperfluū aſſumpſerit: qui cū perfecte digeritur in ſcabiem trāſmutatur: queadmodū patiētibus appetitū caniuū. Unde Ipoc. quarta par. ampho. Quibuſcunq; febribus longe his puſtule ⁊ dolores in articulis fiunt. et ſtatim poſt ait. Quibuſcūq; ex febrib⁹ reſurgētibus aut puſtule aut dolores in articulis fiūt hij amplioribus cibis vtuntur. Item dicit Ipo. ſexta parti. ampho. Late puſtule nō valde pruriginoſe fiūt. Item ſi corpus ſcabioſuz vrinā habuerit laudabilē atq; bū digeſtā ſm ſubſtantiā ſedi men ⁊ colorem ⁊ egeſtiones ſimil'r naturales ſm quātitatē ⁊ colorem cibo proportionatus certificat inte riorem corporis munditiā ⁊ virtutis naturalis bonitatē. Si vͦo contrarium apparuerit materie multi tudinez purgationis ſignificat neceſſitatem. Unde Ipo. ij. p. amph. Quibus fauces egrotāt aut puſtule naſcūtur in corpe ꝯſiderare egeſtiones oportet ⁊c. Item corpa ſca bioſa cacochimica nō impinguant anteꝙ purgētur: quoniā eorū cibus totus cōuertitur in materiā corruptam cui in corpore permiſcet' preterꝙ eius modicū neceſſariū ad vitam. Unde Ipo. ſecūda parti. amphoriſmoꝝ. Non pura corpa quāto magis reficies ⁊c.

De lepra. Cap. iiij.

Lepra eſt morbus vniuerſalis corporis totius pueniens ex dūio melācholie nō naturalis plurime ſup humores atq; mēbra ex q̄ quidem color ipſoꝝ inficit' ⁊ forma et figura corrūpitur ⁊ alterat' eorū complexio ⁊ ledūtur opatioues na turales: ⁊ fortaſſis ſoluit' eoꝝ continuitas: ita vt vlcerētur donec cadāt: qm̄ eſt velut cācer vniuerſalis: queadmodū ⁊ cācer eſt velut lepra particl'aris: vt ait Auic. iiij. canon. ca. preſenti. Dicamus aūt fortaſſis ꝙ melācholia nō naturalis eſt duplex. Una quidē genita ꝑ aduſtionem humorū: ⁊ eſt illud quod accidit vt plurimū: et hec eſt membrorum corroſiua vehementer: et proprie cum fuerit ex humorib⁹ calidis ante aduſtionē que ſunt cholera et ſanguis. Alia vͦo genita per humorum condenſationem: et eſt illud quod accidit perparum: quoniā vt ait Gal'. ſecūdo de complexiōibus. Sepius eſt in nobis calidum adurens ꝙ frigidum congelans: et hec non eſt mēbroꝝ corroſiua vel modi cum: ⁊ ꝓprie cum fuerit ex humoribus frigidis per naturā q̄ ſunt flegma ⁊ melācholia. Et huiuſmodi q̄dem melācholia nō naturalis morbos efficit diuerſos: modis tū varijs ⁊ diuerſis. qm̄ aut colligitur in

membro. Aut vō ſpargitur ſup corpus totum. Si primum hoc dupliciter: quoniā aut figitur in eius profundo dum currit ad ipſuz p venas et arterias pprias et ſic efficit apoſtemata corroſiua q̄ ſunt cancri zepherios ⁊ herpeſtiomenꝰ que differunt inter ſe. Quoniā ſi melancholia non naturalis fuerit aduſta groſſa fit cācer: ſi ſubtilis aduſta fit herpeſtiomenꝰ. Si frigida congelata fit zepherios duricies noīata: de q̄bus nos iam expediuimus q̄tū intentionis noſtre fuerat caplō de apoſtematibꝰ in matrice. Aut ſpargitur ſup eiꝰ ſupficiem donec pueniat ad cutim ⁊ ſic efficit albaras ⁊ morpheam ⁊ algueſetz quarum diſtinctionem ſupra diximus et inferius apparebit. Cuz autem ſpargitur ſupra corpus totum intus ⁊ extra venas fit etiam dupliciter: quoniā aut putrefit et reſoluitur: et ſic efficit febrem quartanā: aut nō putrefit nec reſoluitur: et ſic leprā inducit. Ex quibus ſcire poſſumus q lepra in ſe aggregat vitia ceteraꝝ. Eſt nāqz illud lepra in toto qd̄ cancer in parte: eſt autem illud in carne quod morphea in cute: ⁊ eſt illd̄ pmanens quod eſt in q̄rtana deficiens. Quapropter a medicis mala infirmitas nominat̄: quoniam et ex eius contagio corpus ſanū maculatur. Sunt autē lepre queādmoduz et morborum naturalium oīm tres cauſe que ſunt primitiua antecedēs et cōiuncta. Cauſa primitiua eſt aduſtio aſſidua in ſole calō vl̄ ad ignē et coitus ſupfluus et labor ⁊ fames et ſitis et vigilie: ⁊ vſus ciborū acutorū et vini veteris amari. Hec em̄ oīa ſanguinis maſſam perurūt: vt pleniꝰ diximꝰ caplō de emorroidibus. et caplō de mania canina. que vō ſanguinem condenſant ſunt ambulatio aſſidua per niuem ⁊ habitatio ad ſeptētrionem ⁊ incarceratio inter muros et ſomnus et ociū ⁊ ablatio coitus omīno ⁊ vſus ciborum groſſorum et potus aque frigide vehementer: hec em̄ omnia ſanguinē congelant. Sunt tamen p̄ter has duas cauſas alie tres communes ad vtranqz que ſunt habitatio frequens inter leproſos: et coitus cum muliere leproſa vel cum qua antea breui tēpore leproſus coiuit: q̄re fit vir leproſus aut fetus aut vtrunqz. Et nō oportet vt fiat mulier leproſa ſemp in quā leproſus pijcit ſperma ſuum: quoniā matricis denſitas illud prohibet. Et tertia cauſa que eſt oīm potiſſima eſt coitus cū muliere menſtruata quare fit puer leproſus: quoniam vt ait Auerro. iij. collet: vt plurimū ineſt hec paſſio ex generatione et raro per acquiſitionem quare difficilis eſt cure. Fetus cū concipitur hora menſtruorū aduſtionem aut cōgelationem recipit in ſua ſubſtantia que apud finē iuuentutis et pceſſum ſenectutis q̄ plurimū roboratur donec exterius manifeſtetur in corpore et lepram inducat velut fermentū cum p diez et noctē in paſta latitauerit. Etas nanqz iuuentutis eſt tempus aduſtionis. Etas vō ſenectutis tempus frigiditatis ⁊ ſiccitatis p naturam. Cauſa vō lepre antecedens eſt mala cōplexio calida ſicca: vel frigida ſicca corpis totius incipiens ab epate et corde a quibus fluit virtus nutritiua mediantibus venis et arterijs in corpꝰ vniuerſum quare multiplicatur humor melancholicus et ſanguis groſſus in eiſdem. ad quod nō parum efficit ſplenis oppilatio ſeu debilitas per naturam. Cauſa autē coniuncta eſt cū humor hmōi perfecte aduritur aut condenſatur donec in melancholiam non naturalem conuertatur. Sunt et lepre

ſpecies quattuor famoſe. Cū nāq; ſanguis aduritur allopitia nūcupatur. Cum vō cholera dicit̄ leonina. Cum autē alterat̄ flegma tirina vocauerūt. Et cum melācholia naturalis elephantiā appellarūt quorum omniū curam et accidentia ꝑ ordinem dicamus. Signa lepre cōmunia trahuntur a tribus quemadmodum et accidens eſt trium generum: vt ait Gal.iij.de accidenti.et ſunt qualitas corꝑis mutata a qualitate ſic.ix.numero colligūtur. primum quorum eſt color totius corporis ⁊ proprie faciei: quoniā oportet vt ſit rubeus obſcurꝰ tuberoſus cū refulgentia quadam velut corij torrefacti ꝑter debitum et ſolitū. Secundū ſignum eſt diſpoſitio oculoꝝ et palpebrarum atq; ſupciliorum: quoniam oportet vt ſint rotondi cū groſſitie et duritie palpebrarum ⁊ nuditate ſupciliorum vehementi et ꝑturbatione in albuginibꝰ ipſorum ex liuiditate vel fuſcedine cōmixta cū venis rubeis plurimis in angulis ipſorū velut cane rabido ſeu leone. Tertium vō ſignū eſt diſpoſitio labiorum oris eminens cū plūbeitate ꝑter ꝙ ſit ex natura. Quartū autē eſt diſpoſitio lingue ⁊ palati: qm̄ ſi linguā depreſſeris ⁊ intus aſpexeris ſuper radicem lingue vbi pēdet vuula: ſiſr et in palato fiſſuras minimas et grana velut milij colorū diuerſorum et proprie alba vel citrina vl̄ rubea fetētia velut in partibꝰ infectis. Quintum ſignū eſt diſpoſitio capillorū: quoniam cadunt et ſunt rari atq; curti cum furfuribꝰ in capite pluribꝰ: ꝙ ſi regnāt̄ ſunt parui ſubtiles qui vix videntur niſi cum proſpexeris ad ſolem. Sextū ſignum eſt diſpoſitio corporis totiꝰ pruritiua ſcabioſa cum aſperitate ⁊ tortuoſitate ⁊ nodoſitate q̄ ſub cute reperitur quādo inter digitos tractitatur et proprie in facie et circa iuncturas. Et hec quedā ſex ſigna ſunt alijs certiora: ita vt cum ſimul fuerint non faciunt errare. Septimū ſignum eſt diſpoſitio muſculoꝝ quoniam ipſos reperies duros gra ciles et cōſumptos ⁊ ꝑprie inter policem et indicem manuū et pulpas tibiarū. Octauum eſt cutis tēſio in toto corpore ⁊ ꝑprie ſuper ſpōdiles dorſi ꝑpter fortem ſiccitatem: quapropter ſi trahatur vel comprimat̄ tarde redit ad figuram ſuā: et ſi aq̄ aut oleum ſuper aſpergatur nō imbibitur ſed cito labitur ſuꝑ corpus quaſi non fuerit humectatū. Nonū ſignū eſt diſpoſitio corporis ad aerem continentē: quoniā et ſi facile frigeſcant aut caleſcant ex debilitate virtutis naturalis vt plurimū tū frigeſcunt quare plurimis indigēt veſtibus et cameris calefactis: ſed hoc eſt ſignum fallax: quoniā et oē rarum corpus aut macrum per naturā retinet huiuſmodi diſpoſitionem. Si vō ſigna trahātur ob operatione mutata ſex quidā numero colliguntur. Primum eſt vocis rancedo et ſtrictura anhelitus non accidens ex catharro vel alia cauſa manifeſta ſed propter ſiccitatem viaꝝ et anhelitus ⁊ oppilationem ex materia groſſa cineroſa. Scōm eſt inſenſibilitas membrorum ſiue extremorum cum punguntur aut vrūtur preter ꝙ ſit ex paraliſi vl̄ cachecia. Tertium eſt membrorum formicatio titilloſa perdurans aſſidue ſine manifeſta cauſa et proprie in fronte et ſupercilijs et naſo et maxillis atq; ſuper dorſo. Et hec tria ſigna ſunt alijs certiora q̄ ſequūt̄. Quartum ſignū eſt ebetudo pulſus: quoniam oportet vt ſit paruus debilis rarus ſubtilis propter virtutis oppreſſionem et organi ſiccitatem niſi fortaſſis a principio priuſꝗ lepra

confirmetur: quoniam poteſt eſſe
foꝛtis magnus velox pꝛopter neceſ
ſitatem adauctam ex aduſtione ve-
hementi. Quintum eſt moꝛum pꝛa
uitas fraudulēta q̄re facile iraſcun
tur neqꝫ ſtatim mitigantur: nec cō
fidunt in aliquo: ſed ſunt auari te-
naces et ad concupiſcentiam vehe-
mēter inclinati. Sextum eſt ſomni
diſpoſitio: quoniam paruum et pau
cum habent ſomnum: ita vt ex qua-
libet leui cauſa excitentur et appa-
rent in ſomno fantaſmata nigra ti
moꝛoſa. ꝙ ſi ſigna lepꝛe traxerimus
ab exeūte mutato ſic quinqꝫ nume-
ro colligūtur. Quoꝛum pꝛimum eſt
fetoꝛ anhelitus atqꝫ coꝛpoꝛis toti⁹
velut fetoꝛ hyꝛcoꝛum et ꝓpꝛie in lo-
co calido eſtuoſo. Secundū ſignum
eſt vꝛina parua ſubtilis radioſa ſub
citrina in coloꝛe oleaginea in ſuper
ficie cum arenulis rubeis minutis
in fundo: niſi foꝛtaſſis a pꝛincipio
cum nec aduſtio nec oppilatio fue-
rint conſummata: quoniam poteſt
illo tempoꝛe groſſa rubea vel citri-
na vel karopos apparere. Tertiū
eſt apparitio vlcerum ſoꝛdidoꝛū in
volis manuū atqꝫ plantis pedum:
ex quibus ſanies aut virus fetidū
cenoſum aſſidue manat neqꝫ conſo
lidari ſe permittunt cum ſunt can-
croſa ſed magis per diem et diem
dilatantur cum pꝛuritu vehementi
Et hec quidem tria ſigna ex ſignis
hmōi generis magis certa. Quar-
tum ſignū eſt quod ſumitur ab ege
ſtione: quoniam ſunt vt plurimum
ventres eoꝛum ſtiptici pꝛopter ſic-
citatem et egeſtiones liuide cinero
ſe. Quintum ſignum ex ſanguinis
diſpoſitione et hoc quidem multi-
pliciter. Uno modo quoniam ho-
ra illa qua fit flebothomia baſili-
ce ſeu mediane vel ſiniſtre quan-
doqꝫ vulnus oppilant. Alio modo
quoniam poſt eius receptionem in
parapſide citiſſime condenſatur et
poſt tempus modicum ſcindatur
aut in partem groſſam reſidentem
et aquoſam ſupernatantem ſed cer
tioꝛ eſt ſignificatio ſi ſcindatur.
Alio modo quoniam ſi recens cum
per flebothomiam extrahitur fun
datur in aquam claram frigidam
nullatenus cum ea permiſcetur ſed
vel ſupernatat vel ad fundum con-
dēſatur velut ſanguiſuge nigre mi-
nute. Alio modo quoniam ſi recēs
colletur per pannū lineum denſum
et digitis expꝛimatur diligenter re
peries reliquias velut grana milij
minuta. Et iterum aliter quoniam
ſi recens cum aqua frigida pura diſ
ſoluatur in pelui terſa ⁊ mūdata re
peries in fundo ipſius poſt effuſio-
nem ipſius et aque grana milij iam
dicta. Et aliter iterum quoniam ſi
ſuper ipſum aliquid ſalis aſperſe-
ris poſtꝙ cōſtiterit in parapſide et
liquoꝛ ſi quis ſupernatat fuerit ab-
iectus nequaꝙ liquefiet vꝉ moꝛoſe
valde quod quidem accidit pꝛopter
ſanguinis groſſitiem atqꝫ ſiccita-
tem ſiue ſit aduſtus ſiue congelat⁹.
Et iterum alio modo quoniā ſi ſuꝑ
ipſum poſtꝙ conſtiterit omniqua-
qꝫ fundatur acetum aut lixiuiū acū
tum foꝛtaſſis natabit et bulliet ſuꝑ
ipſum. Sed in egeſtione atqꝫ ſan-
guine non cadit fides certa: quoni-
am conſimiles eoꝛum diſpoſitiones
reperiūtur in coꝛpoꝛibus melācho-
licis ex moꝛbo vel natura. Dicit pꝛe
terea Raſis in diuiſionibus in ca-
pitulo pꝛeſenti. ꝙ lepꝛa habet tres
gradus. Pꝛimus quoꝛum eſt inci-
piens et pꝛopter ipſam patiens nō
ſeparatur ſcilicet allopiciam qui cu
ram perfectam recipit ſi medicus
fuerit ſapiens ſtudioſus. Et ſigna
eius ſunt raucedo vocis et ſtrictu-

ra anhelitus et turbatio albuginis
oculorum ⁊ rubedo faciei et tubero
ſitas eius et paucitas pillorum ⁊ ca
ſus eorum et vniuerſaliter omnia ſi
gna ſumpta a qualitate mutata at-
q3 ab actione leſa cū fuerint remiſ-
ſa moderata neq3 determinata acci
dentia acceſſerunt ad ipſa. Secun
dus vō gradus eſt inualeſcens ⁊ ꝑ-
pter ipſum patiens ab omnibus ſe-
paratur. Et ſigna eius ſunt: quoniā
raucedo fit fortior ⁊ facies tubero-
ſa et digiti curuantur et deturpan-
tur fortiter ita vt pueri ipſum fugi
ant ⁊ ſpaſmantur iuncture et fiunt
tuberoſe. Et vniuerſaliter cum om
nia ſigna ſumpta a qualitate muta
ta atq3 ab actione leſa fiunt fortio-
ra. Sed que ab exeuntibus muta-
tis fuerint omnino nulla vel remiſ
ſa: tunc nanq3 nequaq̄ perfecte cu
ratur hec paſſio. Sed cura que eſt
primi gradus ſanatiua fiet repreſſi
ua eius ne cito peioretur. Tertius
vō gradus eſt interficiens quonia3
non eſt eis cura niſi mortis ſuſpen-
ſiua et membrorum cuſtoditiua ne
valde cito corrodantur et decidant
ſed moroſe. Et ſigna eius ſunt quo-
niam vlceratur corpꝰ et fetet ⁊ cur-
rit virus ex membris vlceratis. S3
vt ſigna omnia perfecte complea-
mus ad ſpecies lepre ꝓprias deſcē-
damꝰ. Signa igitur allopicie ſunt
cum predictis ſignis cōmunibus ru
bor faciei plurimus cum inflatione
oculorum et eorum lachrymoſitas
cū rubore et tumore albuginis ocu-
lorum. Et quia fluit ſanguis e nari
bus et gingiuis ex omni leui cauſa
et apparitio venarum guindes in
collo cum diſpoſitione prefocatiua
aſſidua ⁊ multiplicatio puſtularum
rubearum humidarum ſuper corpꝰ
totum et vrina rubea groſſa vnctuo
ſa. ⁊ habitudo viuida carnoſa ⁊ etas
iuuentutis et complexio ſanguinea
et anteceſſio regiminis multiplicā
tis ſanguinem ex vino dulci rubeo
et carnibꝰ ſalitis ſilueſtribus ⁊ ocio
et quiete: verū quoniam in hac ſpe-
cie capilli cadunt plurimum allopi-
ciam vocauerunt. Signa leonine
ſunt cum predictis ſignis communi
bus color faciei citrinus vehemen-
ter ⁊ vlcera feda pruritiua in labijs
oris et manibus et partibꝰ alijs cor
poris cum ardore vehemēti et mul-
tiplicatio ſerpiginis ſuper corpus
vniuerſum: et vrina ſubtilis pauca
citrina et ſitis vehemens et proſtra
tio appetitus et habitudo corporis
cholerica et etas iuuentutis et regi
men calidum ſiccum antecedens ex
pipere allijs ⁊ ſinapi ⁊ vigilijs ⁊ fa
me ⁊ ſiti et labore aſſiduo ⁊ potu vi
ni veteris puri amari: et quoniam
in hac ſpecie fit maxima morum fu
rioſitas: idcirco leonina nūcupatur
et quoniam plurimi leonum patiū-
tur hanc ſpeciem: vt ait Auicen-
na. Signa vō tyrie ſunt cum pre-
dictis ſignis communibus color fa
ciei ſubalbidus parum deficiens a
facie ſanorum cum furfuribus in ca
pite et pruritu et ſcabie ſicca ſuper
membra faciēte cutim ſeparari ve-
lut ſquamas piſciū aut ſpolium ſer-
pentis propter quod et tyria nun-
cupatur et multiplicatio albaras
ſuper corpus totum: ſimiliter ⁊ ha
bitudo flegmatica et etas ſenectu-
tis et ſexus: vt plurimum mulieru3
et regimē flegmaticum antecedēs
et proprie ex piſcibus ſalitis atq3
caſeo veteri ⁊ lacte acetoſo. Signa
elephantie ſunt cū ſignis predictis
communibus color faciei liuidus et
iuncturaru3 nodoſitas cum tortura
et ſpaſmo et ineptia ad motus vo-
lūtarios et multiplicatio morphee
nigre ſuper corpus totum: ſimilr̄ et

habitudo macra gracilis ⁊ etas ſe-
nectutis ⁊ cõplexio ſicca p̱ naturã
⁊ anteceſſio triſtitie ⁊ ſolicitudinis
aſſidue perdurãtis. Et dr̃ hoc noīe
qm̃ in hac ſpecie iũcture crurium ⁊
manuũ ſiũt pl⁹ rigide q̃ in aliis ve
lut accidit in crurib⁹ elephantũ.

Methodus. Cura hui⁹ paſſiõis nõ
diuerſificat̃ ẜm ſuas ſpẽs: ſed tñ
penes gradus quod eſt: qm̃ melan-
cholia non naturalis ſiue facta ſit p̱
aduſtionẽ ſiue condẽſationẽ humo
ris cuiuſcũq; fit groſſa ſicca frigi-
da per naturã ex eo q̃ ab ipſa reſol
uitur ſubtile vnctuoſum: verũtamẽ
peccatũ ſue ſiccitatis eſt mlťo for-
tius q̃ frigidatis: niſi fortaſſis per
aduſtionẽ maximã caliditas accidẽ
talis ſit infixa: ⁊ ꝓprie in lepra vlce
ratiua: q̃propter vniuerſalr cũ re-
bus humectãtibus corrigit̃ atq; im
pinguãtibus ꝓpoſſe tẽperatũ inter
calidũ ⁊ frigidũ oĩquaq;. Cũ igit̃
lepra fuerit in principio extrahat̃
gradatine propoſſe groſſus humor
ſubtilis tẽperatus cũ ſuctiõe cibor̃
humidor̃. Modus aũt extrahendi
cum flebothomia fiet talis: vt ait
Raſ. in diuiſ. ca. p̱ſenti. Qm̃ opor
tet vt in oĩ menſe fiat flebothomia
baſilice vel mediane cum inciſione
larga nõ ſtricta retinẽte groſſum.
Ad quod plurimũ ꝓfert ceſſio in ti
na aq̃ dulcis tepide vł aq̃ decoctiõis
maluarũ viol. ⁊ althee ante flebo-
thomiã immediate. Et nõ extraha
tur ſimul ſan. plurim⁹: ſed parũ q̃q;
vice. ⁊ permutet̃ eius locus nũc ad
brachiũ nũc ad pedes et nũc ad ptẽ
dextrã modo ad ſiniſtrã: qm̃ fiet iu
uatiuũ in eductiõe materie ⁊ cuſto
dia ṽtutis ⁊ conſideret̃ ſanguis cũ
egredit̃: qm̃ cũ eſt magis groſſus
dimittat̃. Cũ võ ſubtilis lucidus ili
co reſtringat̃ ⁊ ad medicinas proce
datur. Et corpora que magis aude
mus flebothomare ſunt corpa cali-
da hũida carnoſa: frigida võ ⁊ ſic-
ca phorremus. Poſt flebothomias
autẽ plurimas ⁊ venarũ inanitiões
ex ſanguie groſſo melãcholico fiãt
ſcarificationes ꝓfundate cũ inciſio-
ne larga poſt exitũ a balneo hume-
ctante. Nunc quidẽ in pulpis cru-
rium: nunc võ in natibus ⁊ nunc in
ſpatulis vł in dorſo. Modus võ hu
mores groſſos extrahẽdi cum far-
macia fiet talis vt in oĩ ebdomada
venter ſemel ſoluat̃ cũ medicis edu
centibus melãcholiã. Primo q̃dẽ
poſt hoc võ fortiorib⁹ gradatine: ita
tñ q̃ nulla vice fortis ſolutio: ſ; mo
derata: qm̃ cũ dicim⁹ medicinas for
tes nõ quidẽ intelligim⁹ ẜm põdus
ſed ẜm virtutẽ. Et has quidẽ medi
cinas cõplete diximus ca. de permi
xtione rõnis. Neq; permittendum
quando das medicinas attractiuas
fortes ꝓut humor melãcholic⁹ req̃-
rit quin das ex lenitiuis quãtitatẽ
paruã: cuiuſmodi ſunt caſſia f. man
na tamarindi viole atq; pruna: qm̃
vẽtrẽ p̱parãt ⁊ velocitãt medicinã:
vt ait Meſ. in ſuo de approbatis.
ca. de melãcholia. Diebus võ inter-
medijs quibus nõ purgat̃ corpus di
geratur materia cum ſirupo quem
dicemus in empericis. ⁊ humecte-
tur corpus cum ſeſſione aſſidua in
tina ſupradicta. Et ſemper cũ bal-
neum exierit inũgatur totũ corpus
et ꝓprie membra debiliora ex oleo
cõmuni calido vel oleo viol. vel oleo
nenupharino. vel ſi aliud preſto nõ
fuerit cum lacte dulci recenti buti-
roſo vel cũ adipe anatis anſeris et
galline incorporato cum populeon
et dyaltea partes equales omniũ ſu
mendo. Et reguletur corpus ex ci
bis humidis lenibus dulcibuus vel
locis penetrationis que tenerumt
facient corpus et impinguent ip-
ſum et humores generent ſubtiles

ex quib⁹ eſt lac dulce recēs ex aīalibus ſanis iuuenib⁹ ſumptū in ieiuno p ſe vel mica panis omī die ⁊ ꝓprie ſi in ipſo delectet̄. Silr̄ et pultes ex farina ſimule vel auene cōditi cū eodē et pultes ex amilo et farre conditi cū lacte amigdalarum ⁊ zuccaro albiſſimo. Et iura carnium edorū et agnorū et pullorū pinguiū condita cum vitellis ouorū et croco et cinamomo et carnes elixe cū lactucis cucurbitꝫ ſpinargis borragꝫ atqꝫ ficla. Silr̄ et oua recentia ſorbilia elixa nō aſſa: ſilr̄ et brodia butiroſa et butirū recens comeſtū cuꝫ bucella panis. Bibat vinū albū clarum limphatū dulce vſqꝫ ad medietatē vel mellicratū aquoſum ſubtile vel iulep vel aquā decoctionis ficuū vel aquam frigidam clarā. Caueat a cibis et potibus ⁊ ſaporibus generantibus melancholiam naturalem vel nō naturalē qualemcūqꝫ quos plene iam deſcripſim⁹: caplo de emorroidibus. Caueat a reb⁹ vrinam prouocantib⁹ vehementer: ne fortaſſis educat̄ ſubtile et groſſum induretur niſi fuerit patiēs ex hijs qui per vrinā purgari cōſueuerunt. Quod quidē ſcies ex vrina groſſā liuida exeūte cū ſedimine plimo cineroſo. Illud tamē eſt ꝑparū quoniā hūor groſſus poſtulat vias largas. Et ex reb⁹ vehementer humectantib⁹ eſt ſomnus plimus poſt cibū et ociū et quies et poſt poſitio ſolicitudinis ⁊ habitatio aſſidua ī aere hūido valde: ſed frigido moderate p ſe vel p artem. Si ergo reguletur donec redierit ſcda hora ſi ebothomādi vel purgandi. Et fiat ordinis reciprocatio aſſidua perdurās: quoniam ſanatur hac cura. Et ſi remanſerit color malus in facie rectificetur cum vnguento citrino vel cū vnguento albo vſitato. Ad quod cōfert plurimū ſcarificatio facta primo quidē in ſpatulis: deīde ſub mēto et pulpis auriū. Vltio vō p ſupficiē faciei totam ita vt ſanguis excitetur et diligenter cum digitis exprimatur ⁊ vnguenta predicta ilico imprimātur et proprie in balneo vl loco alio calido vaporoſo. Et ſi rubor in oculis apparuerit inſtillētur colliria: dicta caplo de obtalmia. et proprie de ceruſa. Et ſi capilli capitis ceciderint fiāt que diximus proprio caplo ad ipoꝝ generationē atqꝫ fixionem. Si vō lepra ꝓceſſerit ad gradum ſcdm anq̄ ſis vocat⁹ ad curam nihil ex ordine ſupradicto diminue: qm̄ fiet cōferens ne cito peioretur. Et ſi nodi duri vel macule morphee fuerit circa iūcturas frequenter ipſas mollifica cū balneis et oleis et vnguentis ſupradictis et oportet vt olea ſint calida vehementer donec vrant ⁊ penetrēt loca duraꝙ ſi nō ſuffecerit opus eſt vt cuꝫ lamina ferrea ignitā purant̄ ipſoꝝ ſupficies atqꝫ reſoluātur. Et ſi nec iſta ſuffecerint cōuenerūt antiq̄ et eſtimauerunt ꝙ carnes vipere comeſte et vinū eius bibitū et tyriaca de vipis: et trociſci de tyro famoſi exhibiti bis vl ter in ebdomada cū vino albo ſubtili mixto cū aqua frigida ſanāt ipſam: quoniā ex vſu earū aſſiduo inflatur corpus totum ⁊ mollificatur caro et cadit cutis ſuperior dura de frigidata et regnatur alia inferior mollis atqꝫ clara. ſed hec ē cura rara difficilis. Preparatio autem vipere in iure talis eſt. ℞. ſerpentem habitantem in locis ſilueſtribus montanis nō palludoſis cuius color ſit flauus habens ventrem album et in medio vētris ligneā rubeam et in medio dorſi ligneam nigrā et caput habens planum ſubtile et corp⁹ in medio groſſum et caudam curtam ſubtilem velut lacerta qui dū mouetur facit ſer

pitum ſtrepitum. Et ſi dentes ha-
buerit in mandibulis eſt melioꝛ. et
abſcindantur caput ⁊ cauda et abij-
ciantur omnia eius interioꝛa ⁊ ab-
luantur eius caro pluries in aq̃ cla-
ra ⁊ fruſtratim incidatur et pona-
tur in lebete mũdo cum ſufficienti
pura. Et addatur aliquid aceti ⁊ ſa
lis et olei et piperis ⁊ gallange ⁊ ſe
minis aneti et bulliantur donec ca-
ro ab oſſibus vndiquaq; ſeparetur.
Tunc igiť patiens comedat de car
nibus ⁊ ſoꝛbeat ex iure parum poſt
parum aſſidue per dies multos. Et
ſi carnes abhoꝛruerit miſceat ip̄as
cum carnibus pulloꝛum vel colũba-
rum vel faciet ex eis toꝛtellum vel
pullos cum viperis decoquat ⁊ fiet
ius magis ſapoꝛoſum. Cum autem
illud per dies multos cõtinuauerit
et ſupuenerit ſcotomia et coꝛpus in
flatum fuerit et cutis ſepetur ſuffi
ciẽs eſt iam eius vſus. Preparatio
autem vipere in vino talis eſt vt vi
pera viua pꝛeparata ſicut pꝛius bul
liatur in lib. xx. vini albi puri cla-
ri donec caro ab oſſibus ſepetur: et
tũc vinum cum vipera ſimul actu ca
lidum in dolium fundatur quod. xl.
lib. vini albi clari contineat cui mi-
ſceatur. Et ex ipſo bibat modicum
om̄i die in ieiuno. Preparatur aũt
vip̄a in ſirupo ſic. ℞. viperã pꝛepa-
ratam vt pꝛius: et pone in. viij. lib.
aque et adde aliquid fumiterre vel
ſucci eius et thimum ⁊ epithimũ ⁊
ariſtologiam rotondam et gentia-
nam et mentam et baccas lauri et
ʒʒ. ac cinamomum et fac bullire do
nec medietas conſumatur vel caro
ab oſſibus ſeparetur: tunc colletur
et ſirupiſeť collatura cum. lib. j. ʒuc
cari et detur ex eo omni die in auro
ra q̃tum teſta oui capere poteſt cũ
aqua calida. Preparatur vipera in
electuario ſic. ℞. carnes vipere pꝛe
parate ſicut pꝛius: et cocte et piſtẽ-
tur perfecte et miſceãtur cuʒ duplo
ʒuccari roſa. in cauſa calida vel cuʒ
duplo dyaſene in cauſa frigida ⁊ de
tur ex eo omni die in ieiuno cuʒ vi-
no claro bene adaquato. Si võ le-
pꝛa peruenerit ad gradum tertium
et vlceretur coꝛpus et virus effluat
et feteat eius coꝛpus: inungãť vl-
cera eius aſſidue cum vnguentis de
ceruſa opiato: quod diximus capl'o
de apoſtemate ĩ matrice. E. de ma-
litia cancri repꝛimenda. quoniã re
frangit materiam coꝛrodentem ne
cito membꝛa cadant vt vita pꝛolon
getur: et cauteriſeť cum ferro igni
to et permutetur eius habitatio ad
aerem humidũ vehementer ſed nõ
ſupflui frigoꝛis nec caloꝛ ſicut aer
ſtans ſecus decurſus aquarum mũ-
darum. Et aſſidue vtať lacte ouium
et vaccarum in potu: quoniam pꝛo-
longat eius vitaʒ et ſepius aſſiduet
flebothomiam baſilice et venarum
guindeſi in collo ne ſuffoceť et bal-
neationem in tina ſupꝛadicta.

Emperica. Conſtructio ſirupi nobi-
lis digerens humoꝛes groſſos adu-
ſtos vel condenſatos atq; ipſos pꝛe
parãs purgationi ſic fit. ℞. boꝛragi
nis bugloſſe ſcolopenđ. capilli vene
ris politrici adyanthos et fumiter
re ſi recẽs haberi poſſit. añ. m. vnũ.
ſeminis lactuce endiuie cucurbite
meloñ. añ. ʒ. vnã. pꝛunoꝝ ficcoꝛum
paſſularum pinguium enucleataꝝ
añ. ʒ vnam. et ℔. pollipodij. ʒ. tres.
bulliantur omnia pꝛeter epithimũ
in lib. viij. aque dulc clare: vl' in. vj.
lib. aque ⁊ lib. duab' vini albi dulc
aromatici clari ſubtilis: donec ter-
tia pars fuerit conſumpta tunc ap-
ponatur epithimum ⁊ ilico depona
tur ab igne ne virtus epithimi re-
ſoluatur. Et cum infrigidari cepe-
rit omnia manibus confricentur et
collentur. Et additis. ij. lib. ʒuccari

albiſſimi fiat ſirupus clarus ſubtilis aquoſus de quo potentur omni die in aurora. ℥. q̃ttuor vel ſex. Sirupus de epithimo purgans humores groſſos aduſtos vel nõ aduſtos cũ virtute ſic fit ſm̃ Mebemeſ. ℞. epithimi boni orētēſis. ʒ. xx. mirabolanorꝫ citrinorũ et indorum. an̄. ʒ. xv. cuſcute fumiterre. an̄. ʒ. decem. thimi bugloſſe calamenti emblicorum bellericorum liquir. polipod. agarici ſticad. an̄. ʒ. ſex. roſ. ſemis feniculi aniſi. ʒ. ij. et pruna numero. xx. vuarum paſſularũ enucleatarum. ℥. quattuor. tamarind. ℥. duas. et ſ. zuccari lib. iij. rob. lib. ij. vel loco eius dulcis vini albi ſubtilis fiat ſirupus bene coctus ⁊ detur cum aq̃ decoctionis prunorum: vel addatur aqua plurima quando coquitur ⁊ fiat ſirupus ſubtilis aquoſus ⁊ per ſe potetur. Cõfert enim lepre inchoate et morphee et ſcabiei et ſafati et cancro et omnibus morbis de cholera nigra generatis. Pillule inde quas ſcripſit Haly et ſunt vltimi iuuamenti atq; fortitudinis ad idem fiunt ſm̃ eundem modum. ℞. mirabolanorum indorum elleb. nigri polipod. an̄. ʒ. v. thimi epithimi ſticad. an̄. ʒ. ſex. agarici lapid. lazuli loti colloquintid. ſalis indi. an̄. ʒ. iiij. ſucci eupatorij ſpice. an̄. ʒ. ij. gariofil. ʒ. j. yerapigre. ʒ. xij. fiant pillule cum ſucco apij vel fumoterre vel vino veteri amaro de quibus dētur a. ʒ. ij. vſq; ad aureos. ij. cum aqua caſei ſero cum itur ad lectum ſine cena ⁊ ſunt ſane et expte. Pillule de elleboro nigro ad idem ſic fiunt. ℞. aloes. ʒ. vnam. ſalis indi. ʒ. ſ. ellebo. nigri. ʒ. j. agarici boni. ʒ. vnam: fiāt pillule cum melle vel vino dulci et ſint omnia. j. doſis. Ex ſolutiuis debilibus conuenientibꝰ corporibus delicatꝫ eſt ſerum vel aqua caſei qui eo actu calido bibitur lib. vna in aurora cum melle vel zuccaro dulcoratũ. ꝙ ſi fortificare volueris infunde in ipſo per noctē mirabolanorũ citrinorum et indorum an̄. ʒ. duas. piſtando groſſo modo ⁊ in craſtino manibus fricando atq; collando diligenter. Electuariũ delicatum ad idem. ℞. ſene epithimi an̄ ℥. iij. elleb. nigri roſ. ru. an̄. ℥. ſ. fiat electuariũ cũ melle cocto ⁊ mũdato de quo detur ſemel in ebdomada. ℥. j. vel. ʒ. xv. cum vino calido limphato. Electuariũ quo vtimur omi die in ieiuno alterans ⁊ confortans ſic fit. ℞. trociſcorũ de timo. vi. numero tyriace veteris electe. ℥. vnaꝫ. zuccari roſ. dyarrodon abbatis. an̄. ℥. duas. Et ſi calor fortis fuerit addatur triaſandal. ℥. j. det̄ ex eo ante cibum. ℥. vna cum vino limphato. Oleum de ſerpētibus cutim leproſorum pulchrificans: et ꝓprie poſt purgationē ſic fit ſm̃ Meſ. in antidothario. ℞. ſerpentũ nigrorꝫ vel flauorũ quos ſupius deſcripſimus circiter lib. ij. pone eos integros in olla terrea vitrea ſtricti orificij ⁊ fũde ſuper eos olei ſizami vel de ſemine lini vel olei camomillini vel cōis lib. j. et ſ. ⁊ ſigilla orificium vaſis ⁊ decoque lēto igne vel ſuper prunas donec caro ab oſſibus ſeparetur. et caueat ſibi operator a vapore eius: quoniam eſt venenoſus: et cum cocti fuerint dimittatur infrigidari et recondatur in vaſe vitreo diligēter operto ⁊ adminiſtretur liniēdo ſuper faciem et membra leproſoruꝫ cũ penna: quoniā poſt dies aliquos faciet cutim cadere et aliam teneram regenerari. Oleum de ouis ad idem ſm̃ eũdem. ℞. vitella ouorum elixatorum donec indurata fuerint circa. xxx. et comminue manibus ⁊ pone in ſartagine lapidea et frige ſuper ignē mouēdo cum ligno donec rubeſcant ⁊ reſoluat ab

eis oleum: ⁊ tūc ea cōprime cū tor-
culari tūc abūdantius manabit: qm̄
ex pluribus vitellis adhuc fit oleū
paucum. ⁊ ſi poneres in alembico ⁊
diſtillares ſicut faceres aquā roſ.
melior fieret operatio. Eſt em̄ ex-
pertū ad oēm cutis neceſſitatem: ⁊
confert impetigini ſerpigini ſafati
algueſetz ⁊ fiſtule ⁊ vlceribꝰ malis
corroſiuis. Oleum de iunipero ꝑm
eūdem in eodē ſic fit. ℞. ligni iuni-
peri recētis q̄tum volueris diuide
fruſtratim ⁊ reple ex eo ollam ter-
ream vitreatā ſtricti orificij: et po-
ne ſuper ipz laminā ferreā ſpiſſim
perforatā: ſicut fit cribratoriū ⁊ in-
clina ollā ſuper orificiū ⁊ pone ſub
eo in fouea ſub terra cōſtrictā ollā
aliam vitreatā lati orificij ⁊ ignem
ſuper ollam ſuperiorē qđ vſui reſer
uetur. Oleū de fraxino fit eodem
modo ⁊ cōfert ad idē. Dicūt p̄terea
experti ꝙ ſi patiēs leprā inchoatā
caſtret̄ ilico ſanat̄ ab oī alia medi-
cina: qm̄ alterabit̄ eiꝰ cōplexio ad
frigiditatē ⁊ hūiditatē vehemētē.

Canones. Dubitarūt ali
qui q̄re lepra
incipiens curet̄: cācer v̄o nequaꝙ̄:
licz ſint ex eiſdē cauſis. Ad quod di
cendū ꝙ in cācro eſt materia inter
venas q̄ ſunt velut radices eiꝰ: q̄re
curari non poteſt niſi radices aufe
rātur: ſz illud eſt fieri impoſſibile
ſine mēbri mutillatiōe: ſed cū lepra
et albaras ⁊ morphea: ſimil'r ſafa
ti ⁊ algueſetz ⁊ fe. quartana ⁊ m'lta
diuerſorū ex eiſdē fiāt cauſis: vt eſt
dicendū a p̄ncipio: cōiter videtur vt
eorꝫ capl'a ſibi mutuo ſuffragent̄.

Pronoſticatio. Le-
pra
primi gradus ꝑfecte curat̄. Lepra
v̄o ſecūdi gradus occultat̄: ſed que
in tertio gradu mitigat̄. Et ſi ſola
qualitas corporis mutet̄ ſignificat
primū gradū. Si v̄o cū hoc oꝑatio
naturalis mutet̄ ſignificat gradū
ſcđm. Quod ſi exeūtia ſupuenerint
mutata gradū certificat tertiū con
firmatū. Itē cū oīe genꝰ morborꝫ
poſſit qn̄qz ſanari beneficio natu-
re ſola lepra nō curat̄: niſi ſucceſſe-
rit cōſiliū medicine. Itē lepra q̄ fit
a cauſa calida cito cōfirmatur ⁊ fit
corroſiua maligna: que v̄o ex cā fri-
gida tarda ē atqz moroſa: neqz mē
bra corrodit ⁊ diutius occultat̄: q̄-
propter accidit vt pueri ⁊ mulieres
⁊ ſeniores diutiꝰ in lepra ꝑſeuerent
ꝙ iuniores ⁊ viri fortes calidi ꝑ na
turā. Itē lepra magis multiplicat̄
in regionibꝰ frigidis ꝙ calidis: qm̄
in eis ſunt ꝓpter antiperiſtaſim vē
tres calidiores: ⁊ ſimiliter in ſiccis
magis ꝙ humidis: quia fiūt in eis
humores groſſiores. Itē corpora ꝑ
naturā craſſa valde raro incurrunt
lepram ⁊ cum accidit vt plurimum
occultatur: qm̄ oīa corpus impin-
guētia ſunt lepre curatiua: vt dicit
Auer. ij. ſui colliget. ꝙ lepra vt plu
rimum eſt ex generatione: raro v̄o
ex accidēte. Quapropter ⁊ difficile
curat̄: queadmodū ⁊ epilepſia atqz
arthetica que per generationē trāſ
fundūtur. Item leproſi raro febri-
citant ⁊ cum accidit eis fe. fit bre-
uis nec perdurat: qm̄ ſiccitas prohi
bet putrefactionē. Qđ ſi feb. croni-
ca ſuperuenerit: ⁊ ꝓprie quartana
curat lepram inchoatam.

¶ De albaras ⁊ morphea. Cap. v.

Iſte ſunt paſſiōes defe-
dantes cutim et corporis
ſuperficiem exteriorem
queadmodū lepra carnē
inficit et membra ꝓfuu-
da. Uerum differūt inter ſe parū-
per tamē valde quod ē qr morphea
ſtat magis circa cutis ſuperficiem:
ſed albaras inter carnem ⁊ cutem.
Et tam albaras ꝙ morphea ex hu-
more groſſo frigido maligno: quē

cum natura mēbrorū aſſimilat ſm
ſubſtantiā in toto vel in parte non
poteſt ipm pfecte aſſimilare in co=
lore: quare remāet eius color ꝓpus
et cutim colorat. Et quēadmodum
tres ſunt colores extranei a colore
corpis pncipales q ſunt alb9 rube9 ꝛ
niger: ita ꝛ ſunt tres ſpēs vtriuſq;
pricipales que ſunt morphea alba:
morphea rub. morphea nigra. Si
milr ꝛ albaras al. rub. atq; nigra.
Et alba quidē fit ex hūore ſangui=
neo terreo cōpacto: ſ; nigra ex me=
lācholia cōdēſata. Neq; poterūt ex
cho. gnari. cū ſit hūor ſubtilis reſo=
lubilis vt in icteritia demōſtraē.

Methodus.

Cura vtri=
uſq; ipſaꝝ
cum eſt alba eſt vt digeraē flegma
groſſum cū ſirupis calidis acut; in=
ciſiuis: ꝛ poſt hoc purgeē cū medi=
cinis fortib9 vicibus alternatis q̄s
diximus ca. de arthetica paſſione.
Et ſi preſto nō ſit aliud ꝯferēs erit
oximel compoſitū vel ſquilliticū in
digerēdo ꝛ pille cochie in purgādo
ſemel in ebdomada ꝓuoceē vomit9
duobus dieb9 ꝯtinuis ſup ſe: qm di
uertit materias a circūferētia cor=
poris ad centrū oīquaq; ſi fuerit fa
cilis copioſus. Poſt hec vō localia
remedia miniſtrētur. Friceē ergo
macula alba cū rebus acutis rubifi
cātibus donec veſiceē: ex quib9 ſunt
allia cepe crudi ꝛ ſapo ꝛ ſuccus ana
cardi et ſemen raphani vel vrtice ꝛ
ſemen ſinap. contritū ꝛ mixtū cum
aceto. ſimilr radix capſie vel liliū vl
rubee tinctoꝝ. ſilr ꝛ ſtafiſagria et
ellebor9 alb9 ꝛ radix lappacij acuti.
Hec em̄ oīa materias groſſas ſub=
tiliāt ꝛ inſenſibilr reſoluūt: et poſt
hoc ſanguinē laudabilē attrahūt ꝛ
addūt in rubore. Qd̄ ſi nō ſufficerit
emplaſtreē locus cū ſtercore colum
barum ꝛ ficubus ſiccis in quib9 pul
uis ſinapis ꝛ cātarides fiunt incor
porata: ꝛ ꝓprie poſt fricationē pre
dictam: nec deſiſtaē ab vlceratione
huiuſmodi donec ꝓfunde radix ma
cule totaliter auferaē. Et ad id cō=
fert plurimū āncesſio balnei quaq;
vice in quo fiat ſcarificatio pticule
cui ſuccedat fricatio atq; ēplaſtra=
tio iam dicta. Poſt illud aūt incar=
netur locus ꝛ color ei rube9 liuidus
infigatur cum vnguēto quod ſic ꝑ.
℞. rubee tinctoꝝ braſillij ſandaloꝝ
rub. terre rubee ſan. dra. omniū vel
quorūcūq; volueris. ʒ. ij. thuris fa=
rine fabarum excorticataꝝ aduſtaꝝ
añ. ʒ. ß. lithargiri albificati. ʒ. iij.
teranē omnia ſubtilr ꝛ cum litar=
giro ꝛ aqua decoctionis braſillij vl
terre rubee miſceanē donec redie=
rit ad formā vnguēti ꝛ ex eo omni
die locus corroſus inūgatur vſq; ad
conſolidationē perfectā. Albifica=
tur aūt lithargirū ſi pulueriſetur ꝛ
miſceatur cū oleo roſ. ꝛ ad ſolē ca=
lidum exponaē donec exiccetur. et
iterū teraē ꝛ cum oleo ro. miſceaē
et ſoli exponaē. Et hoc fiat totiens
dōec fuerit albificatū pfecte: abſti=
neat a cibis ꝛ medicinis frigidis ꝛ
regaē ex reb9 calidis ſubtilib9 vehe
menter. Vtaē in eo ſepius ſc; in ie
iuno trifera minore quā dixim9 ca.
de decoratiōe capilloꝝ. qm̄ flegma
groſſum educit ꝛ ſubtiliat excellen
ter. Cura vtriuſq; cū eſt rubea eſt
vt ſtatim a pncipio extrhaē ſanguis
groſſus a corpe toto. i. cū flebotho=
mia larga baſilice dextre vel ſini=
ſtre vel ſaluatelle in pede dextro vl
ſiniſtro modo illo modo alio donec
totus extrahatur cū ſuctiōe aſſidua
ſanguis ſubtilis ex cibis humectan
tibus ſubtilib9: vt dixim9 de lepra.
Poſt illud vō ſcarifiſeē locus vſq;
ad profundum rub. perfecte ꝛ em=
plaſtretur ꝛ fricetur cū rebus acu=
tis veſicātibus iam dictis donec to
tus fuerit corroſus: deinde pmittaē

recarnari paulatine nō ſubito cum
ſucco cepe vel ſinap. aſperſo vel fo-
lijs recētibus caulis ⁊ bletis ⁊ ſam
buco poſitis ſuper vlcus ⁊ infigatur
ei color albus temperatus cum pro
iectione farine amili ⁊ cathimie ar
genti intra vulnus cū lithargiro al
bificaco ſupradicto. Cura vtriuſqʒ
ipſarum cum eſt nigra eſt vt a prin
cipio digeratur ⁊ purget̃ melācho
lia: ſicut diximus cap. de lepra. cum
ſuctione aſſidua humorū ſubtiliū lu
cidorum ex cibis ⁊ potibus ſubtili-
bus penetratiuis dictis ibidē. ⁊ aſſi
duatiōe balnei in aqua dulci tepida
⁊ multiplicatiōe ocij ſomni ⁊ quie-
tis ⁊ abſtinētia ordinata a reb⁹ acu
tis ſanguinē educētibus: vt ſunt pi
per ⁊ ſinap. ſilr̃ et a rebus ponticis
ſanguinē cōgelantibus: vt ſunt ne-
ſpille ⁊ pira non matura. Poſt iſta
vo oīa perueniendū eſt ad reme-
dia localia: quare ſcarificet̃ atqʒ ve
ſicetur macula nigra: ſicut diximus
de alba donec locus tot⁹ corrodat̃:
deinde nō pmittat̃ incarnari ſubi-
to: ſed paulatine donec ei ſicut et in
predictis infigatur color.

Pronoſticatio. Albaras atqʒ morpha cū fuerint fortes
difficiles antiquate corpus habili-
tant ad leprā. Item albaras eſt de-
terior morphea: quoniā eius mate-
ria magis extat pfunda: ſilr̃ ⁊ cum
ipſa pruritus corpis ⁊ aſperitas ſca
bioſa que plurimū aptificāt ad le-
pram. Itē huiuſmodi paſſiones cū
nō rubuerint faciliter poſt loci fri-
catione difficile curant̃: qm̄ mate-
riam ſignificāt antiquatā. Item ſi
ſanguis nō exierit quādo locus pū-
gitur cuʒ acu nullatenus curat̃: qm̄
materiā ſignificat lapidificatam.
Item in corporibus craſſis per na
turam vel dietā facilius curātur ꝙ
in ſiccis extenuatis: qm̄ regimē hu
mectatiuū eſt hmōi paſſionū ſana-
tiuū. Item ſi fuerit ex generatione
aut diuturnis tēporibus antiquate
nullatenus auferuntur.

¶ De ſaphati et algueſetz et gutta roſacea. Cap. vj.

Iſte ſunt tres paſſiones
cutim defedātes: quēad-
modum ⁊ albaras ⁊ mor
phea. Verū differunt ab
ipis hoc modo: quoniam
in iſtis paſſionib⁹ alterat̃ color na-
turalis ⁊ pprius mēbri cū puſtulis
et furūculis diuerſis. Sed in alba-
ras ⁊ morphea nō ſunt puſtule ne-
qʒ furūculi: imo ſolus color altera-
tur. Differētia aūt eorū inter ſe ta-
lis eſt: qm̄ ⁊ ſi quodlibet ipſorū acci
dat circa cutim ⁊ pprie faciei: ſilr̃ ⁊
ruborē efficiat puſtuloſum: verūtn̄
ſi puſtule huiuſmōi late fuerit atqʒ
ſparſe ex quibus virus egrediat̃ ſa
nioſum fit fau⁹q̄ ſaphati nūcupat̃.
Si vo minute fuerint atqʒ ſpiſſe
cōiuncte plurime fit algueſetz que
goſſom nominatur. Si vo rubor ſu
per puſtulas dominat̃: ſic gutta ro-
ſacea dicit̃. Et fiūt omnes ex eadē
cauſa: ſcʒ humore calido aduſto cor
roſiuo: vt ſunt flegma ſalſum ⁊ cho
lera atqʒ melācholia aduſta. Cura
omniū iſtarū vna atqʒ eadē eſt oī-
no. digeratur igit̃ ſtatim a princi-
pio humor acut⁹ atqʒ purgetur: vt
diximus cap. de ſcabie ⁊ pruritu. ⁊
fortiores medicias digerētes atqʒ
purgātes humores aduſtos dixim⁹
cap. de lepra. quoniā hec duo capl'a
non differūt niſi penes magis ⁊ mi
nus. Quod ſi corpus carnoſum ⁊ vi
uidū apparet: oportet vt huiuſmo-
di purgatio fiat quādoqʒ cū flebo-
thomia larga groſſum ſanguinem
extrahente. Et quādoqʒ cū farma-
cia: modo quidē cū iſta: modo qui-
dem cum alia: vt diximus de lepra.
donec totus humor aduſtus educat̃

et ſubtilis atq̧ tēperatus ſucceſſe-
rit paulatine ex ſubtilibus iuribus
temperatis. Poſt iſtā autē curam
videtur perueniēdū ad remedia lo
calia particularia ꝓpinqua. Ulce-
retur ergo primo locus totus a pro
fundo cū fricationib⁹ ꝛ emplaſtris
et oleis rubificātibus acutis que di
ximus ca. de albaras. ꝛ ca. de furfu
ribus i capite vel in aqua adurente
quam diximus capi. de emorroydi-
bus. Et hoc fiat totiens donec tota
materia que fuit radix atq̧ cā con
iuncta preſentis egritudinis extir-
petur. Et ad illud vehemēter con-
ferunt ſanguiſuge poſite ſuper lo-
cum: aut ventoſe cū ſcarificatione
profundata. Et ſi paſſio fuerit in fa
cie ponātur ventoſe primo ſup̱ ſpa
tulis et collo ꝛ poſt hoc mento: qm̄
fiet ipſius eradicatio ſimiliter ꝛ di
uerſio ad propinquum ꝛ remotum.
Caueat tamen patiens ab ipſorum
vſu immoderato: quoniā ventoſe
ſuper collo memoriam debilitant ꝛ
mollificationē inducūt: que vō ſub
mento viſum diminuūt ꝛ auditum.
Poſt hoc vō gradatine conſolidē-
tur non ſubito cum vnguētis et fo-
mētationibus lenitiuis dictis capi-
tulis eiſdem. Et ex vnguentis no-
bilibus ad dealbandum atq̧ lenifi
candū faciem eſt vnguentū album
et vnguētum citrinum vſitatū: que
ſi magis ſtipticare volueris gratia
ꝯſolidationis adde aliquid pul. thu
ris atq̧ lithargiri. Et ſi poſt cura-
tionē vlceris redierit aliqua iſtarū
paſſionū p̄dictarū reitereꝫ curatio
a p̄ncipio donec loc⁹ ab ea ſecureꝫ.

Emperica. Epithima expertū ad
puſtulas hmōi ſic fit. ℞. aque roſ.
lib. j. pul. ſulphuris triti ſubtiliſſi-
me atq̧ cribellati. ℥. j. ꝛ ß. cōquaſ-
ſenꝫ ſimul in vaſe vitreo: et p dies
plurimos ad ſolem calidū vel locū
temperatū deponanꝫ: donec eorum
virtus vniatꝫ: riptica q̄dē ex ſulphu-
re: ſtiptica vō ex aq̄ roſ. Et ex ipſo
facies omni ſero liniatur: ꝛ in cra-
ſtino cū aqua tepida abluatur: qm̄
poſt dies et dies faciem pulchrifi-
cat excellenter. Ad idem confert
plurimum lithargirū albificatum:
vt diximus ca. de albaras. ſi ſup̱ fa-
ciem diutius inūgatur. Refert pre-
terea Meſ. in ſuo de appropriatꝫ.
ca. de ſaphati. ꝙ Gal. dicit ſe mul
tos curaſſe cū iſto linimēto. ℞. car-
tas cōbuſtas ꝛ cōtere eas atq̧ cōtē
pera cum aceto acutiſſimo ꝛ linias
ſup̱ locū poſt fricationē ſufficientē
cū pāno aſpero vel ſpōgia marina.
Refert ꝛ aliud auctoritate demo-
criti. ℞. cartaꝝ cōbuſtarū calcis lo
te argenti viui an. ℥. j. confice cum
aceto et oleo de nucib⁹ ꝛ linias ſup̱
locum poſt fricationē ſufficiētem.
Mō ſi alterutrū fortificare voluerꝫ
adde tartari combuſti et colcotar
aduſti ꝛ ſalis aduſti ꝛ ſtercoris mu
ris ꝛ amigdalarū amararū aduſta-
rum ꝛ ſucci ſquille ꝛ ſucci cepe acu
te ꝛ ariſtologie rotūde ꝛ ſulphuris
viui et gratia corroſionis ꝛ
abſterſionis olibanū ꝛ gallas com-
buſtas ꝛ lithargir. ꝛ cathimia au-
ri ꝛ argēti gratia ſtipticitatis ꝛ cō
ſolidatiōis: ſed amilū ꝛ ſpodium et
ceruſam gratia dealbationis. Sic
nāq̧ hec eſt medicina cōpleta ag-
gregans omnes intētiones.

Pronoſticatio.

Iſtius capl'i eſt pnoſticatio de alba
ras ꝛ morphea.

¶ De dealbatione totius corporis ꝛ ꝓprie faciei. Cap. vij.

Istud capl'z certificat
cōplementū artis me-
dicine cū ſcriptis vti-
lib⁹ ꝛ neceſſarijs neq̧
turpia neq̧ ſuperflua

negligātur neqꝫ foꝛtaſſis puſillum corp⁹ humanū reſpiciens ei⁹ ſuffi⸗ cientiam effugiat redūdantē. Coꝛ⸗ pus igitur humanū et ꝓprie facies ꝑs omnib⁹ nobilioꝛ atqꝫ manifeſti oꝛ p̄t diuerſis coloꝛib⁹ coloꝛari: duo bus quidē ad decoꝛem ꝑtinētib⁹ in contentū q̄ ſunt niger ⁊ citrinus.

Methodus. Albificat̄ autem coꝛ pus ex multiplicatiōe adipis ⁊ pin guedinis in ipſo cū cibis et potib⁹ dulcibus aromaticis ⁊ balneis hūe ctantibus cū abſterſione aliquali ꝓ ut dicem⁹ ca. de arte impinguādi. Similr̄ et cum gumera et epithi⸗ mate qđ ſic fit. ℞. amili puriſſimi draganti albiſſimi amigdalarū dul ciū excoꝛticatarū ⁊ fabaruꝫ farine oꝛdei. añ. ℥. ij. ſeminis rafani. ℥. ß. te rātur oīa ſubtiliſſime ⁊ cribellētur per pannū denſum lineū vel ſindo⸗ nem velut in collirijs et cum lacte ouiū vel capꝛarum vel vaccarū cali do recenti diſtempetur: vel cum la⸗ cte amigdalarum dulcium. fiat ſicut mel currens et ex illo collum et fa⸗ cies epithimetur ſero cum itur ad lectū ⁊ craſtinū cū aqua tepida dul ci vel cum aqua decoctionis ſulphu ris vel cum aqua decoctionis viol. et mal. ſiccat̄ abluatur: et fiat hoc per dies plurimos vicibus frequen tatis. Et ſi foꝛtificare volueris ad⸗ de aliquid ceruſe ablute eius: tamē vſus aſſiduus caput infrigidat ⁊ dē tes denigrat. Solum pꝛeterea lac recens butiroſum quodcunqꝫ fue⸗ rit ex pꝛedictis cutim albificat atqꝫ mollem reddit ſi cuꝫ eo ſepe facies abluatur et per ſe dimittatur exic⸗ cari: vel in ipſo pāni linei albi mol⸗ les infundantur et ſuper faciem to ta nocte dimittantur. Similiter et albumen ouoꝛum recentium perfe cte cōquaſſatum donec ſpumam fe⸗ cerit et cum eodem lacte tempera⸗ tum. ¶Rubificatur autem coꝛpus et facies ex multiplicatiōe ſanguinis et ſpiritus in eis cum potu vini plu rimi et pꝛopꝛie rubei dulcis odoꝛi⸗ feri et iuribus carnium inſpiſſatis cum vitellis ouoꝛum et cōditis cum croco gariof. et cinamomo. Silr ⁊ gumera ſeu epithimate calido acu⸗ to rubificatiuo taliter refracto: vt eius virtus ſufficiat ad attrahendū ſanguinem verū: deficiat ad cutim coꝛrodendum. Et ipſa plene diſtin⸗ ximus et diximus caplo de albaras et moꝛphea. Eſt autem conferens epithima quod ſic fit. ℞. bꝛaſillij vl rubee tinctoꝛum vel rađ. pedū colū bar. q̄ntum volueris piſtetur groſſo modo et bulliat̄ leniter in aqua dul ci clara donec aqua perfecte cepe⸗ rit rubere tūc diſſoluat̄ in ipa mo⸗ dicum maſticis aut thuris albiſſi⸗ mi: et poſt hoc imbibant̄ in ea par ticule minute coti carminati donec ruboꝛem aſſūpſerit perfectū: tūc igitur extrahantur et ad ſolem ex⸗ iccentur atqꝫ reſeruentur. Et cum ipo vti volueris humectetur pꝛimo membꝛum cum ꝓpꝛia ſaliua et poſt hoc fricetur totum ſicut eſt ſupꝛa lo cum diligenter: quoniam ruboꝛem efficiet plurimū excellētem que du rat per dies ſex vel ampli⁹ ſi nō ab⸗ luatur: et ſi miſceātur rubificantia cum dealbantib⁹ fiet coloꝛ viuidus velut in coꝛpoꝛibus ſpecioſis. Citri natur autē facies ex multiplicatio⸗ ne cholere ſuper coꝛpus velut acci⸗ dit poſt vſum aſſiduum cimini vel ſinap. vel carui vel piperis vel vini veteris amari. Similiter etiā poſt extenuationem coꝛpoꝛis ex laboꝛe plurimo atqꝫ vigilijs et ſolicitudi⸗ nibus et fame ⁊ ſiti ⁊ cibis acetoſis. Confert ⁊ epithima factū ex pulue re ſulphuris aut cimini bullito ꝑfe cte in aqua ſuper quā inclinet ſuam faciem et cum petijs imbibit̄ in ea

faciē pūgat aut fumū ex eis faciat. ponēdo ſup carbones. denigrat vo corpus et facies ex multiplicatione melācholie ſup ipſa qđ accidit poſt vſum aſſiduū lentiū ⁊ cauliū ⁊ carniū fumigatarū atqȝ ſalitarum vehemēter. ſimilr ⁊ poſt negligentiā vſus balneādi. Confert pterea epithima factū ex ſucco cortic. nucum vel granatorū recentiū vel aqua decoctionis eorundē. ſimilr et cortic. papaueris atqȝ rubeorū. Et ſi fortificare volueris adde fuliginis mixti cum axūgia: quoniā adherebit vehementer.

De arte impinguādi vel extenuādi corp⁹. Ca.viij.

Corpus impinguatur ex dñio humiditatis ſup ſe totū: ⁊ pprie ſup epar cū ſit fons ⁊ minera vtutis nutritiue ſiue fuerit huiuſmodi hūiditas p naturā q̄ radicalis dr: ſiue p aqſitionē que influēs appellat. Nā ſi moderata caliditas acceſſerit ad ipām carnē augmētabit. Si vo frigiditas adipē ⁊ lardū pcreabit: q̄propter dictū eſt ꝙ corporis groſſities ē duplex. Vna carnoſa velut in corpibus ſanguineis que vitā elongat. Alia vo ſaginoſa velut in corporib⁹ flegmaticis q̄ ſuffocat ⁊ extiguit. Ex reb⁹ itaqȝ corpus humectātib⁹ ſunt cibi ⁊ medicine atqȝ regimē operatiuū. Et cibi qui couenīūt in hoc oportet vt multum ⁊ ſubitū prebeāt nutrimētum: quare oportet vt ſint dulces ſubtiles vnctuoſi: velut ſunt iura carniū agnorū ⁊ pullorū pinguiū ⁊ porcellorū iuuenū ⁊ perdicuȝ ⁊ faſianorū ⁊ capitū atqȝ extremitatū vitulorū. Nā ſi fuerint inſpiſſata cū vitellis ouorū necnō cōdita cū ſpēbus aromaticis non acutis velut ſunt cinamomum cardamomū nux muſcata zinziber crocus macis liquiritia et galla melior fiet operatio. Similr et vinū rubeū dulce vel albū rubeū odoriferū vel medo tēperat⁹ in etate vel ceruiſia debito artificio ppata: groſſa nāqȝ viſcoſa ⁊ ſi nutrimentū tribuant manſiuū vehementer tñ virtutē nutritiuā debilitant priuſq̄ elaborent velut eſt triticū ⁊ tortelle. pter quod ait Ypo. ij. par. ampho. Facilius eſt repleri potu q̄ cibo. Et ex rebus melioribus eſt lac recēs dulce butiroſum ⁊ pprie ouiū vel vaccarū. Silr ⁊ pultes de ſimula vel farina auene vel farris vel ordei cōditi cū eodē. Siilr ⁊ caſeus mollis ⁊ recens ⁊ butirū cū bucella panis de ſimula comeſtū ⁊ pinee ⁊ fiſtici ⁊ nuces recētes atqȝ auelane ⁊ ficus pingues ⁊ dactili ⁊ vue valde mature. Medicine vo impinguantes ſic fiūt. ℞. farine fabarū excorticatarū farine cicerū vel piſorū excorticatorum riſi amili auelanarū mūdatarū: ſeminū cōmuniū frigidorū mundatorum fiſticorū pinearū añ. q̄tuȝ volueris de vnoquoqȝ. terant omnia ſubtiliter ⁊ iūgant cū butiro recēti ⁊ fiat electuariū cū zuccaro: de quo omi die comedat in ieiuno ⁊ ſuper ipȝ bibatur aliquid ex potibus ſupradictis. Et ſi ipm aromatizare volueris adde ex ſpecieb⁹ ſupradictis. Et ſunt qui trociſ. conficiunt ex rebus eiſdē cum lacte recenti butiroſo. Et plurima reſtauratiua diximus ca. de fe. ethica. que fiunt ex carñ. ſine carne. Et dicit Meſ. in ſuo de appropriatis. ca. de ſpaſmo. ꝙ iura capitum edorum et agnorum ⁊ arietū pinguiū iniecta cuȝ cliſteri atqȝ lōgiſſimo tpe retēta in vētre corp⁹ vehemēter humectant. Similr ⁊ lac dulce poſtq̄ in eo cocta fuerit farina ſimule vel ordei vel riſi. Similr ⁊ ſuppoſitoria ex eiſdē confecta cum oleo vel butiro ⁊ per noctem in vētre retēta do-

nec fuerint diſſoluta. Similr̃ ⁊ bal neatio in aqua dulci tepida vl' in aq̄ decoctionis extremitatū arietum ⁊ porcellorū preter ꝙ fiat in ipſis lon ga mora: ⁊ ꝓprie cū cibus in ſtoma cho fuerit digeſtus: qm̄ faciet eius ſanguinem ad membra penetrare. Ad quod cōfert plurimū fricatio le uis modica per ſuperficiē corꝑis to tius. Vnguēta aūt ⁊ emplaſtra im pinguātia corpus totū: ſimilr̃ ⁊ mē brum aridū plene iā diximus ca. de diminutiōe coitus. C. de methodo. Et dicit Auic. ꝙ flagellatio corꝑis cū corrigijs mollib⁹ lenibus mode rate facta ſemel omni die poſt cibi digeſtionē impinguat corpus vehe mēter cutim rubificādo ⁊ nutrimē tum ad membra attrahēdo. Regi men vͦo corpus impinguās cōſiſtit in multiplicatione ſomni ſuꝑ lecto molli ſub aere tēperato et poſt poſi tione ſolicitudinis ⁊ laboris ⁊ ſudo ris: niſi fortaſſis quādoq3 modicu3 ſudare placeat in eſtuario propter abſterſionē ſorditierū ⁊ ſudoꝝ que ſunt ſuꝑfluitates digeſtiōis quarte ꝓpter membrorū fortificationem: qm̄ poſt hoc fortior fit attractio re centis nutrimēti. Corpus vͦo mace ratur ex dn̄io ſiccitatis ſuper ipm̄: ⁊ ꝓprie epar ⁊ cor cum virtutē nu tritiuam influāt ſuꝑ totū: ſicut illud affuerit per naturā ſiue dietā. Mō ſi calor vehemēs aut frigus aſſequa tur fiet ericcatio magis vltimata: ꝓpter quod dictū ē a medicis ꝙ du plex eſt genus corporū macrorum. Vnū quidē ꝓpter reſolutionis hu miditatis plurimā: vt accidit iuue nibus ⁊ cholericis febricitantibus ⁊ laborantib⁹ in ſole eſtuoſo. Aliud vͦo propter digeſtionē debile3 atq3 conuerſionē diminutā: queādmodū in melācholicis ⁊ ſenib⁹ ⁊ patiētib⁹ ethicā ſenectutis. Ex rebus itaq3 corpus exiccātibus ſunt cibi ⁊ me dicine atq3 regimē oꝑationū: quē admodū in humectātibus diximus hucuſq3. Et cibi qui cōueniūt opor tet vt ſint parum nutritiui: quorum quītuplex eſt maneries: quoniā aut parum ex ipis ꝯuertūtur velut ſunt cibi ſeceſſiui: quorum maior portio trāſit in ſuperfluitates. verbi gra tia. Saliti plurimū ⁊ allia ⁊ ſinapi ⁊ iura piperata vehemēter: quoniā ſui acuitate ſtimulāt inteſtina. Aut multū ex ipis reſoluit' velut ſunt ci bi vrinatiui. vbi grā. Iura carniu3 nō pinguiū et brodia cicerū vel pi ſorum. ſimilr̃ ⁊ vinū albū aquoſu3 ⁊ olera quecūq3. hoꝝ nāq3 maior por tio trāſit ꝑ vrinā vel exalat ꝑ ſudo rem vel plurimū ex ipis vtus nutri tiua fatigat': ſicut ſūt cibi aquoſi vel acetoſi vel pontici q̄ ſui frigiditate ſtomachū epar ⁊ mēbra ꝯgelāt aut appetit⁹ ex eis ꝓſternit': velut ſunt cibi nō ſapidi ⁊ q̄b⁹ natura cōis vel ꝓpria noſcit' inimica. Cū enī cibus preter deſiderium aſſumitur ex ipo corpus non nutritur ſed poti⁹ fati gatur. Aut ex ipſis membrorū hu miditas imbibitur atq3 deſiccatur: velut ſunt cibi ſicci per naturam. verbi gratia. Riſum milium pani cum ⁊ caſeus antiquus ⁊ vinum ve tus amarum ⁊ panis valde fermen tatus ⁊ panis azimus ⁊ panis cum ſemine carui vel feniculi conditus et panis aſſus ſuper prunas et pa nis bis coctus et panis antiquatus donec fiat dur⁹. Ex his nāq3 groſ ſus ſanguis efficitur qui ſui ſiccita te omnes humores imbibit manife ſte ⁊ oēs hūiditates diminuit. Me dicine vͦo corpus exiccātes ſunt oēs calide ſicce vehementer velut dya margariton dyatriūpipeon dyaci minū. Similr̃ ⁊ oēs vētris ſolutiue velut yerapigra bn̄dicta. ſilr̃ ⁊ oēs vrine ꝓuocatiue ſicut dyaniſum ne frocatarticū. Silr̃ ⁊ oēs mēſtruo

rū eductiue velut antidotū emago gū. Ex his enī oībus cōſumit̄ omne quod hūectat. Et ex medicinis appropriatis ē iſta. ℞. ſe.aniſi fenicli agnicaſti ruthe cimini carui pipis zedoarie ameos amomi granoꝝ iuniperi ſeis apij ſalis aduſti.an̄.q̄tū volueris de vnoq̄q3 fiat ex eis pul. aut electuariū et det̄ ex eo omi die in ieiuno.ʒ.j.vel.ij. cum potu aq̄ frigide mixto vel cū aceto vel cū potu vini acetoſi vel albi aquoſi vel veteris amari: q̄m poſt diem et diē opabitur manifeſte. Regimē v̄o opationū hoc idem faciens conſiſtit in multitudine laboris et ſudoris ſub aere eſtuoſo poſt famē et ſitim pdurātem. ſilr̄ ꝛ in vigilijs pl̄imis p noctem ſup lecto duro necnō triſticia et ſolicitudine vel coitu ſupfluēte. Vnguēta et empl̄a ſublimiter corpus totū exiccātia aut mēbrū quod cūq3 turgidū inflatū. Iā ſcripſim⁹ ca.de reſtrictione lact̄ in mā̄illis.ꝛ ca. de extenuatiōe mamillaꝝ ꝛ ca. de apatib⁹ virge ꝛ teſticuloꝝ. C.de empicis.ꝛ ca.de varicib⁹ et elephātia.ꝛ oīb⁹ p̄cipua ſunt illa q̄ diximus capl̄o de arthetica. C.de canone.

Pronoſticatio. Poteſt quidē omē corpus immacerari: impinguari v̄o eſt impoſſibile cū vehemens caliditas aut ſiccitas adeſt p naturā. Pōt enī naturale q̄d facile ſubſtrahere apponere v̄o difficile cū vt⁹ nō coopatur. Itē di. Gal. viij.de ingeū.ſan̄.ꝙ tp̄s hūectandi mlt̄o lōgi⁹ eſt tpe exiccādi: q̄m ſiccitas facil⁹ obtinet ſup hūiditatē q̄ ecōtra: q̄propter ē dictū a medic̄ ꝙ hūiditas ē radix oīs paſſiōis. Itez corpa magnuz epar hn̄tia difficile impinguātur. Cognoſcit̄ aūt epar magnum ex venis magnis apparētib⁹ in mēbris corpis toti⁹: q̄m gn̄at̄ i hmōi ſan.calid⁹ ſubtil̄ vaporoſus. Itē di.ypoc.ij.pti.amph. Quecūq3 mlt̄o tpe extenuant̄ corpa tarde reuerti ꝯſueuerūt: q̄ v̄o in modico modice. Cū nāq3 virt⁹ nutritiua deijcitur ꝛ hūiditas ſubſtātifica minoratur maius tempus requiritur reſumptionis q̄ ſi virtus remanſiſſet Corpora p̄terea groſſa vehemēter ſunt certis anni tpibus piodice euacuāda ꝛ ppꝛie in principio veris vl̄ in fine autūni cuz ſl ōmia ſi fuerint carnoſa: ſed cū farmacia ſi fuerit ſaginoſa ne fortaſſis ſubito ſuffocentur. De carnoſis nāq3 dicit Ipo.j.p.āph. In exercitātib⁹ ad ſummū habitudines ſunt fallaces. De ſaginoſis locut⁹ eſt.ij.amph. Craſſi valde ſm naturā cito moriunt̄ magis gracilib⁹. Corpa p̄tea cachochimica nō craſſeſcunt an̄q̄ purgent̄. vn̄ Ipo.ij.āph. Nō pura corpa q̄to magis nutries mag̃ ledes. Itē corpora humida facile purgam⁹ ꝛ fortiter: macra v̄o atq3 fuſca minus ꝛ debilius. Vnde vbi indigētia nō oportet laborare. Dicit p̄terea Auerro. ij.coll̄et. ꝙ ſi corpus fuerit craſſum moderate virtutis nutritiue fortitudinē ꝛ vite ſignificat elōgationē q̄m adeps eſt velut ſupfluitas ppꝛij nutrimēti quare natura ſagax ipm nō gn̄at niſi prius mēbra ſingula reſtaurarit. Corpora macra facili⁹ leduntur a cauſa pmitiua q̄ coniuncta. vbi grā. Eſtu ſolis vel frigore hyemis cōſtringētis: q̄m ipoꝝ mēbra ſūt leuiter ꝛ debiliter ꝓtecta. Craſſa v̄o corpa ledunt̄ mag̃ a cauſis intrinſecis q̄ pmitiuis. vbi grā. oppilatōib⁹ aut febrib⁹ aut apatib⁹ pernicioſis: q̄m ipoꝝ vaſa ſunt oppilata ꝛ coartata. Cū autē corpis ptes ſunt duplices: ſcz ſpmaticeꝛ carniformes: ſole q̄dā carniformes fluūt et refluūt q̄ ſunt caro ꝛ ſagimen: ſpmatice v̄o nec ſenio nec fame nec egritudine minorantur.

¶ De nodis ⁊ verrucis. Capl'm. ix.

NOdi vel verruce nūcupātur eminētie cutis tuberoſe q̄ fiunt in manib⁹ et pedib⁹ ex materia groſſa mel'ica radicē habēs in mēbro ꝓfundatā ⁊ caput groſſum exterius velut clauus infixus neqꝫ ledunt̃ neqꝫ coartant̃ neqꝫ ꝓhibēt mēbrū a ſuis opatiōib⁹ niſi fortaſſis acciderit in volis manuū vl' plātis pedū: ⁊ ꝓprie ſi fuerint magne difficiles antiq̄te. Et ſunt modorū diuerſoꝝ: qm̄ aut ſūt molles tractabiles aut dure aſpe vehemēter. Et iterū aut hn̄t puū ſtipitē caput v̄o latū aut ecōuerſo. Et iterū aut ſunt albe aut nigre aut coloris eiuſdē cū mēbro cui⁹ ſunt. Et iteruꝫ aut ſunt integre aut ſciſſe ꝑ fiſſuras vel qualitercūqꝫ ſe habuerint nō differūt in materia neqꝫ cura.

Methodus. Cura ipſarum eſt vt cauſticent̃ et cōburant̃ earum radices circūquaqꝫ vſqꝫ ad profundum oīno cū aq̄s ⁊ cū vnguētis ardētib⁹ dictis caplo de emoroidib⁹ donec fuerint denigrate ⁊ mortificate ꝑfecte. Poſt h̄ v̄o liniat̃ cum emplaſtris ⁊ vnguentis putrefaciētib⁹ dictis ibidē donec ꝑ ſe ceciderint vel facile cū digitis extrahant̃: neqꝫ ꝑmittat̃ aliq̄d radicis in loco: qm̄ et ſi paruum fuerit ilico germinabit. Poſt hoc v̄o conſolidet̃ vlc⁹ cū puluere thuris minuti ꝓiecto ſup ipm̄ vel dragantivel litargirij donec totaliter applanetur. Q̄ ſi fuerint verruce parue molles neqꝫ ꝓfunde ſufficiet ipſaꝝ fricatio vehemēs ⁊ ꝓprie poſt ſcarificationē ꝓfundatam cū medicinis dictis ca. de morphea. et tā in paruis q̄ in difficilib⁹. Nutriatur patiens ex cibis hūidis ſorbilibus ſanguinē generantibus ſubtilem. Et purgetur humor groſſus cum flebothomia larga ⁊ farmacis queadmodū diximus ca. de lepra.

Emperica. Mod⁹ euellendi verrucas radicitus hic eſt vt cōburantur ipſarum capita vicibus frequētatis cū virga tenera coruli vel mirti vel cū tenta ignita donec aduſtio penetret in radicem ita vt ſeparetur a mēbro circūquaqꝫ velut ſurgens in tumorē: tunc igitur leuiter manib⁹ extrahatur p̄ter q̄ rūpatur aliquid ex radice et poſt vlcus conſolidetur cū vnguento albo vſitato. Et ſunt qui ligant radices verrucarum cū pilis caude eq̄ne et leniter q̄qꝫ die laqueū cōſtringūt donec ei⁹ totā ſubſtātiā reſecarint: ſed illud nō ſufficit niſi fuerit v̄ruca tenera facilis non profunda ⁊c̄.

¶ De impetigine ſerpigine ⁊ igne pſico ⁊ igne volatili ⁊ formica miliari. Capitulum. x.

OMnes iſte paſſiones ſunt ſimiles in diſpoſitione ⁊ cauſa: ſimil'r ⁊ cura: quapropt' de ipſis vno dicem⁹ caplo. Sūt puſtule valde minute ſpiſſim inuolute ſimul pl'ime currētes per mēbri ſupficiem cū velocitate multa atqꝫ ardore ⁊ pruritu vehemēti. Sūt aūt ex materia ſubtili aduſta. verbi gratia. cholera vel flegmate ſalſo vel ſanguine cui⁹ humiditatē aduſtio non finiuit: neqꝫ reliquias ipſius ingroſſauit: et ſi fit a cholera fit color eius citrin⁹ cum ardore vehementi. Si v̄o fuerit a flegmate ſalſo fit color ſubalbidus cū furfuribus ⁊ pruritu. Si v̄o a ſanguine fiet color ipſorum rubeus vehemēter cū humiditate manāte. Sūt p̄terea hmōi puſtule quandoqꝫ in cutis ſuperficie: quandoqꝫ velut ſub cute et quandoqꝫ cum bothor minutiſſimis: quandoqꝫ v̄o dilatatis. Sunt

ꝛ q̃nq3 cũ ardore pruritũ vincente: quapropter diuerſificanť eoꝝ noĩa nec cauſa nec cura.

Methodus. Cura ipoꝝ oĩm cũ fuerint tenera facillima eſt: vt a pnci pio ſtatim loc⁹ circũquaq3 vẽtoſeť atq3 ſcarificeť pfundatim ꝛ ſan. ex vulnerib⁹ cũ digitis exprimať: ita vt nihil ipſius remaneat ſub cute. ꝛ ad illud cõfert nõ modicũ añceſſio balnei: qm̃ cutim mollificat ꝛ materiã hũectat. Poſt illud ṽo ſi q̃d viſum fuerit remãſiſſe cũ fricationib⁹ ripticis veſicãtib⁹ extergať dictis ca. de furfurib⁹. quib⁹ ſuccedat ilico fricatio lenitiua dicta ibidẽ. donec ex alternãtib⁹ hmõi pfecte ſecuretur. Nõ ſi fuerint fortes antiq̃te primo materia digerať: ſilr ꝛ purgeť velut iã ſcripſim⁹ cap̃. de ſcabie corporis et pruritu quibus ſuccedant localia remedia.

Emperica. Oẽs iſte paſſiones de facili curanť ſi p̃miſſa ſcarificatione ꝛ balneo iam dicto locus frequẽter ex vnguẽto albo vſitato liniať. Vel ſi preſto nõ ſit aliud ex adipe galline vel anſeris vel anatis vel ex muſcillagine ſe. lini vel ſe. maluarũ: et pprie ſi materia fuerit pfundata. Silr ꝛ inũgim⁹ locũ circũquaq3 ex oleo ro. vl' ex albumĩb⁹ ouoꝝ q̄q̄ſſatis cũ aq̃ ro. ꝛ aceto ꝛ cũ ſucco trifolij vl' acetoſe: ne fortaſſis pambulatio dilateť. Et pfert ad id nõ modicũ corpis humectatio ex cibis liquidis vergẽtibus ad frigiditatẽ velut ſunt iura carniũ edoꝝ ꝛ agnoꝝ elixatoꝝ cũ lactucis ꝛ cucurbitis ꝛ ſeminib⁹ ipoꝝ. ſilr ꝛ ex potib⁹ aq̃ frigide vel vini debilis aq̄ſi ꝛ abſtinẽtia a reb⁹ acut3 oĩno: vt ſunt allia cepe ſinap̃. pip ꝛ cibi vehemẽter ſaliti ꝛ vinũ vetus amarũ. ſilr ꝛ ex balneis aſſiduis aq̃ dulcis clare. Et ex remedijs ſublimib⁹ eſt oleũ de vitellis ouoꝝ ꝛ oleũ de iunipo ꝛ oleũ de fraxino q̃ ſcripſim⁹ cap̃. de lepra. et pprie poſt curam generalem.

De lentiginibus et panno faciei. Ca. xj.

Differũt iſte paſſiones in diſpoſiõe ſeu forma: ṽm qm̃ cadẽ eſt ipſaꝝ cura ꝛ cã ſub eodẽ cap̃. reponũtur. Dicunť aũt lentigines macle rubee aut nigre in facie ſeu mẽbris alijs gñate velut ſup ipſum lendes ſint piecte. ſiũt autẽ ex materia groſſa melica cuti et carni vehementer infiltrata. Pannũ ṽo dicim⁹ colorẽ faciei nubilum obſcurum q̄ſi pãno liuido vel tinctura ſophimata variatũ vt accidit in pregnãtib⁹ ꝛ ambulãtibus in ſole. ſit aũt ex humore groſſo diſperſo per membri ſupficiẽ oĩniquaq3 quare fit cut3 opaca ppť alienationẽ lucidi dyaphani ab extremitatib⁹ ipi⁹.

Methodus. Cura amboꝝ eſt vt a principio digerať materia atq3 purgeť modo cũ farmacia mõ cum flebothomia larga groſſum ſanguinẽ extrahente cui ſuccedit regñatio aſſidua humoꝝ ſubtilium lucidoꝝ ex cibis et potib⁹ ſubtilibus et balneis humectãtibus ppoſſe que plene oĩa iam tractauimus caplo de lepra. Poſt iſta ṽo pcedẽdũ fiet ad localia tali modo qm̃ oportet vt primo totus loc⁹ vlcereť donec macularũ veſtigia radicit⁹ extirpenť qḋ quidem pficitur cũ vnguentis ꝛ fricationibus. Silr ꝛ emplaſtris acutis rubificantibus vehemẽter atq3 cutim corrodentibus et carnẽ. poſt illud ṽo ſuccedant inunctiones ſtiptice conſolidatiue vlcerum quib⁹ admiſceatur quod albedinẽ nigrat ꝛ decorem. et hec oĩa pleno iam tractauim⁹ ca. de albaras ꝛ morphea.

Emperica. Si pān⁹ aut lentigo fuerit recens atq₃ facilis tollitur hoc modo. Fricet̃ primo locus et facies cū oleo de tartaro et de iunipero vł cū aqua decoctiōis ſinap̄. vel cū lixiuio acuto in quo ſapo fuerit diſſolutus donec cutis ceciderit oīno: ⁊ ad illud cōfert plurimum aſcēſſio balnei vel mēbri fomētatio cū aqua tepida qm̄ cutim mollificat et ad caſum facilē ipſam aptat. Poſt illud vō pungat̃ ſepius cū vnguēto albo vſitato vel cū vnguento citrino: qm̄ cutim regenerat candidā ⁊ decorā. Ad idē preterea cōferūt oīa que diximus caplo de albificatione ⁊ lenificatione corporis totius.

Pronoſticatio.

Utraq₃ iſtarū paſſionū difficile curatur ⁊ ꝓprie cū fuerit fortis antiq̃ta: qm̄ tunc ei⁹ materia vehemēter eſt infixa. Uerūtn̄ lentigines ſunt panno difficiliores. Sūt autē lentigines duarū ſpecierū: qm̄ quedam ſunt rubee: q̄dā vō nigre: ſed nigre ſunt peiores et q̄to nigriores ſunt deteriores. Lentigenes cū fuerint ex gñationis principio nullaten⁹ curant̃: preterea pann⁹ in facie cū breuiter ſupuenerit cū ſignis alijs mulierē certificat impregnatā.

¶ De ſcrophulis. Caplm. xij.

SCropulus eſt caro glandoſa genita in loco molli ſpongioſa velut in gutture vł poſt aures vł circa iūcturam vł ſub aſcellis vel in inguinib⁹ ex decurſu hūoris groſſi viſcoſi velut ē flegma gipſeum quod actiōe caloris naturalis inſpiſſatū cōuertitur in carnem duram rotundā albi coloris que cū manib⁹ tractat̃ mouetur de loco ad locum vł nux in ciſti. Et qn̄q₃ ſunt tres vel quattuor in eodē loco ⁊ qn̄q₃ magnificantur donec fiant ſicut melon vel cucurbita ⁊ occupant collum totū et caput. Cura ei⁹ cū pua recēs et mollis ſolis medicinis acutis reſoluētibus integrat̃ quod eſt vt egrū euacues a flegmate cum vomitu forti aſſiduo ſi fuerit poſſibile. Silr et cū catarticis attrahentibus flegma cū virtute q̄ diximꝰ ca. de epilepſia. ⁊ ca. de paliſi. et fac ipſum pati famē et ſitim poſt exercitū et laborem fortem in ieiuno et cauere a cibis et potib⁹ viſcoſis vt ſūt paſta tortelle ⁊ cibi frixi ⁊ caſeus ⁊ piſces. Et rege ip̄m cū cibis ſubtilib⁹ acutis calidis: vt ſunt allia ſinap̄. et pip atq₃ vinū vetus purū amarū. Poſt iſta vō oīa adminiſtrentur emplaſtra reſoluētia atq₃ ſuffumigia ſilr et gargariſmata necnō vnguenta ⁊ maſticationes ꝑut nūc dicemus. Emplaſtrū reſolutiuum fit ex dyaquilon vel apłicon actu calido poſito ſup locū. ſilr et ex fermento cui mirrha aut cātarides cōtrita fuerint cōmixta. ſilr et ex ſtercore colūbarum cui ficus ſicce et allia et cepe crudum ⁊ yreos et ſtafiſagria fuerint incorpata pfecte piſtādo in mortario atq₃ cōmiſcēdo ⁊ actu calido imponēdo poſt balneationem vel mēbri fomētationē ex aqua dulci calefacta. Suffumigiū reſolutiuū fit ex pipe mirrha ſpōgia marina oſſe ſepie ſaxifraga piretro galbano armoniaco bdellio oppoponaco ſulphure q̄tūcūq₃ ipſorū poſitū fuerit ſup carbones ignitos: ita vt patiens fumū recipiat ore apto donec humor effluat ſaliuatim ⁊ proprie oīi die in ieiuno vł quodlibet ipſoꝝ ſilr cōuertant̃ in puluerem ex quo figurent̃ pillule cū pice aut terebentina et vſui reſeruent̃. Gargariſmata vō fiūt ex oximelle ſquilitico et aq̄ calida: vel ex ſinapi trita et confecta cū melle vel ex aqua

decoctionis piretri ſinap.genciane vel ex aceto acutiſſimo ⁊ vino veteri amaro: vł ex aqua calida ſalſa vehemēter. Unguenta vͦo reſolutiua fiunt ex vnguēto fuſco acuato cum mirrha et galbano poſtꝗ diſſoluta fuerint in vino veteri et incorpata cū ipſo. Silr ⁊ ex bdellio galbano armoniaco ſerapino oppoponaco ſimul diſſolutis in aceto acutiſſimo vł vino veteri amaro: ⁊ poſt hoc incorporatis cū cera liq̄facta ad ignē in caſola. Maſticatiōes vͦo fiūt ex pipere triū ſpecierū ⁊ piretro ⁊ euforbio ⁊ ſinapi tritis et puluerisatꝫ groſſo modo: ita vt ex hoc puluere ſepius in ieiuno maſticetur aliquid donec eius calor flegma coliquarit quare totū expuatur ſimul. vł fiant ex eis trociſci cū vino veteri vel cū aqua decoctiōis caricarū vel cū oximelle ſquillitico quoꝝ duo vel tres om̄i die maſticenł in ieiuno. Ex reſolutiuis igitur hm̄oi viciſſim alteratis tota materia extrahał: ita vt nihil ipſius penitꝰ remaneat: qm̄ et ſi fuerit quid modicū remanens germinabit. Cum autē ſcrophulus fuerit magnus durus difficilis antiquatus hac cura reſolueł: ſed opꝫ vt cum raſorio circūcirca excorieł: ita tamen vt vena vł arteria nequaꝗ diſſoluatur: qm̄ magnū foret periculum ꝓpter emorroſiam ſanguinis vehementē atqꝫ extrahał ⁊ vulnus ilico coarteł cum pulueribꝰ ſtipticis ⁊ faſcijs plurimis ne fortaſſis ſanguis effluat exceſſiuus velut ſunt bolus ar. terra ſigil. ſang. dra. roſe et mirtilli. In fine vͦo conſolidetur cū vnguētis et pulueribus cicatrizatiuis vt ſunt vnguentū de litargiro dictū caplo de fiſſura labiorum oris. et vnguentū de maſtice ⁊ thure dictum caplo de emorroidibus. Similiter et vnguentū album vſitatū poſtꝗ fuerit cū puluere mūmie maſticis et dragāti et litargiri conformatum. Et in hoc laborē noſtrum cōpleuimus auxilio dei miſericordis: cuius nomē ſit benedictuꝫ in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Collectorium medicine Bertrucij Bononienſis hic finē capit. Impreſſum Lugd. per Claudiū dauoſt al's de troys. Impēſis honeſti viri Bartholomei trote. Anno domini M.ccccccix. tertio kal. Nouēbris.

¶ Regiſtrum huius collectorij.
AA. a.b.c.d.e.f.g.h.i.k.l.m.n.o.p.q.r.s.t.v.x.y.z. A. B. C. D. E. F. G. H. I. Omnes ſunt quaterni preter. AA. qui eſt duernus. I. vͦo ternus.

Coll. Carey bd.
8vo cl